

Dokument nr. 15:1

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 1

Innlevert 1. oktober 2003 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 7. oktober 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskeridepartementet opprettet i 2003 felles gruppe I i fisket etter torsk, hyse og sei. En del heltidsfiskere har fått opprykk fra gruppe II til gruppe I og dermed tilgang på fulle kvoterettigheter.

Hvilke kriterier avgjør plassering i de to gruppene, kjenner statsråden til at det fremdeles befinner seg heltidsfiskere i gruppe II, og hva vil han gjøre for å sikre at disse får opprykk til gruppe I?»

BEGRUNNELSE:

I brev til Fiskeridepartementet av 2. april 2003 hevder Norges Kystfiskarlag at det fremdeles er mange med fiske som eneste inntekt som ikke har fått opprykk til gruppe I, men som fremdeles befinner seg i gruppe II. På denne bakgrunnen har Norges Kystfiskarlag bedt om å få oppgitt antallet heltidsfiskere som er registrert i gruppe II.

Et naturlig utgangspunkt er at alle manntallsregistrerte fiskere med fiske som eneste inntekt bør betegnes som heltidsfiskere, og dermed plasseres i gruppe I og få tilgang til fulle kvoterettigheter. Dette er bakgrunnen for at en ber om en klargjøring av hvilke kriterier som avgjør plassering i de to gruppene, og om statsråden kjenner til at det fremdeles befinner seg heltidsfiskere i gruppe II.

Svar:

Den 1. november 2002 ble det vedtatt at det skulle opprettes en ny gruppe I for fartøy under 28 meter som fisker torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskap nord for 62° N. Forskriften av samme dato, og som oppstiller kriteriene for å få delta i den nye gruppen, ble fastsatt på bakgrunn av en omfattende høringsrunde. Den nye gruppen består av fartøyene som hadde adgang til å delta i gruppe I og de gruppe II- fartøyene som har fisket en gitt mengde hyse og sei i årene 1999-2001. Ved innføringen av denne nye gruppen er således fisket etter hyse og sei for kystflåten nord for 62° N adgangsbegrenset.

I Fiskeridepartementet sitt høringsnotat som ble sendt ut 25. februar 2002, ble det skissert en ny deltakergruppe som omfattet ca. 70 nye fartøy. Etter innspill fra både forvaltningsledd, fiskerorganisasjoner og lokale myndigheter, fastsatte Fiskeridepartementet en deltakerbegrensning som åpner for at over 300 nye fartøy kommer inn i den nye Gruppe I. Etableringen av en ny Gruppe I innebærer således en omfattende nyrekruttering av fartøy og fiskere inn i det deltakerbegrensede kystfisket etter torskefisk. Dette gir grunnlag for helårsdrift og trygt driftsgrunnlag og arbeidsplasser for en rekke fiskere og lokalsamfunn.

Ikke alle fiskere som har deltatt i gruppe II i fisket etter torsk og som har fisket hyse og/eller sei vil oppfylle kriteriene som stilles for å få deltakeradgang i den nye gruppen. Etter departementets oppfatning har imidlertid de kriteriene som stilles for å få delta i ny gruppe I for fisket etter torsk, hyse og sei, vært gjenstand for en omfattende høringsrunde og en grundig behandling, og det vil av den grunn ikke være aktuelt å endre på disse kravene.

Kriteriene som ble satt for å få delta i fisket etter torsk i gruppe I da denne gruppen ble innført i 1990 med påfølgende ekstrarunder, og kriteriene som nå er satt for å få delta i ny gruppe I i fisket etter torsk, hyse

og sei, har vært så liberale at alle med stor nok aktivitet i det angjeldende tidsrom nå er i gruppe I. Videre må det bemerkes at det ikke er intensjonen at alle norske helårsfiskere skal ha adgang til denne gruppen, ettersom det er driftsgrunnlag for fiske også på andre arter.

Fiskeressursene er begrenset, og det er derfor også nødvendig å begrense deltakelsen i fisket for å sikre at de som gis adgang til de deltakerregulerte fiskeriene også kan hente ut et tilstrekkelig utkomme av sitt arbeid. Derfor kan ikke alle som ønsker det gis adgang til disse fiskeriene. Vi har i denne gruppen søkt å ivareta alle saklige interesser, uten samtidig å svekke driftsgrunnlaget for den enkelte i for stor grad.

SPØRSMÅL NR. 2

Innlevert 1. oktober 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 8. oktober 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I sak 2003-0616, datert 29. september 2003, stiller Sivilombudsmannen spørsmål med den måten fordelsskatten for bruk av firmabil blir fastlagt på og ber på bakgrunn av dette om en gjennomgang av firmabilbeskatningen. Sivilombudsmannen ber også i sin uttalelse om at dette arbeidet blir prioritert slik at satsene som skal fastsettes for inntektsåret 2003 kan baseres på resultatet av denne gjennomgangen.

Hva vil statsråden foreta seg i forbindelse med dette?»

BEGRUNNELSE:

Fremskrittspartiets stortingsgruppe har gjentatte ganger påpekt at dagens firmabilbeskatning er urimelig. Det er derfor positivt at Sivilombudsmannen tar tak i denne problemstillingen. Selv om Sivilombudsmannen ikke har noen utøvende makt er det en utbredt tradisjon for at myndighetene retter seg etter hans uttalelser.

Dersom Finansdepartementet og Skattedirektoratet velger å ignorere Sivilombudsmannen i denne saken kan dette derfor gi uheldige signaler og gjøre det lettere for andre å ignorere Sivilombudsmannens uttalelser.

Svar:

Jeg har merket meg Sivilombudsmannens uttalelse om behovet for at Skattedirektoratet foretar en gjennomgang av måten kilometersatsene fastsettes på. Ombudsmannen ber også om at direktoratet vurderer om det kan være hensiktsmessig å nedfelle skriftlig de viktigste prinsippene for fastsetting av kilometersatsene.

Jeg vil sørge for at det iverksettes en vurdering av sider ved firmabilbeskatningen. Det kan være hensiktsmessig å foreta en bredere vurdering av firmabilbeskatningen enn bare å se på grunnlaget for fastsettelsen av satsene. Det kan blant annet være aktuelt å vurdere om det er mulig å få et mer robust system for fastsettelsen av fordelene ved firmabil. Departementet har også til vurdering en henvendelse vedrørende regelverket for tilbakeføring av privat fordel av næringsbil. Jeg ser det derfor som mest hensiktsmessig at disse vurderingene foretas samlet. Skatteutvalget har i NOU 2003:9 en prinsipiell vurdering av naturalytelser, og det kan derfor være naturlig å foreta en slik gjennomgang i forbindelse med oppfølgingen av Skatteutvalget.

SPØRSMÅL NR. 3

Innlevert 1. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 9. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil miljøvernministeren ta initiativ til å gjennomføre en uavhengig gransking av de alvorlige påstandene som er framsatt om at den norske ulvebestanden stammer fra ulovlig utsatte ulver, og av TV2s dokumentasjon av spørsmålet?»

BEGRUNNELSE:

Det har i lengre tid versert rykter om ulovlig utsatt ulv i Norge. TV2 viste den 22. september i år et dokumentarprogram der det var lagt ned mye arbeid i å konkretisere disse ryktene. Programmet har bidratt til å forsterke behovet for å komme til bunns i problemstillinga. I Nationen 24. september krevde flere stortingspolitikere gransking av ulveryktene.

Energi- og miljøkomiteen vil snart få den nye rovviltmeldinga til behandling. Det vil være uheldig om opprinnelsen til dagens ulvestamme skal være et usikkerhetsmoment i forbindelse med den nye gjennomgangen av rovviltpolitikken. Dette spørsmålet er svært viktig for manges syn når det gjelder ulv i Norge.

Undertegnede vil derfor be miljøvernministeren om å foreta en grundig gjennomgang av opplysningene som kom fram i programmet. Det er viktig å gå dypere inn i problematikken enn det forvaltningen har gjort tidligere. For at undersøkelser skal kunne godtas i alle miljøer, bør granskerne være uavhengige i forhold til eksisterende rovviltforvaltning. Arbeidet bør gjøres i samarbeid med svenske myndigheter. Berørte parter, slik som kommuner, beitebrukere med flere, må høres.

Svar:

Påstander om utsetting av ulv i Skandinavia er ikke av ny dato. Dette er påstander som har kommet fram tidligere, og både politiet/Økokrim og svenske miljømyndigheter har tidligere vært koblet inn i saken. Departementet har likevel i brev av 30. september 2003 (vedlagt) bedt Direktoratet for naturforvaltning på nytt ta kontakt med disse instansene angående påstandene som kom fram i TV-programmet 22. september. Jeg har også bedt direktoratet gå gjennom påstandene som ble framsatt, og gi departementet en redegjørelse basert på det materialet som allerede finnes om opprinnelsen til dagens ulvebestand i Skandinavia. Jeg avventer nå direktoratets tilbakemelding.

Vedlegg til svar:

Brev fra Miljøverndepartementet til Direktoratet for naturforvaltning "Påstand om utsetting av ulv". Brevets referanse: 200302753-/SST. Brevet er datert 30. september 2003.

SPØRSMÅL NR. 4

Innlevert 2. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 9. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Fem nye verneområder på Svalbard ble nylig godkjent i Statsråd. Reindalen er blant områdene som er vernet, et område hvor det er påvist 30 millioner tonn kull. Ifølge Direktoratet for naturforvaltning var det ikke dokumentert drivverdig forekomst av kull i Reindalen, men Store Norske Spitsbergen Grubekompani mener den begrunnelsen ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

I hvilken grad har statsråden hatt dialog og gjennomført konsekvensutredninger i forkant av vernet?»

BEGRUNNELSE:

Totalt er nå 65 pst. av øygruppen under en eller annen form for vern. Store Norske Spitsbergen er bekymret over hvordan vernet vil innvirke på selskapets fremtidige drift. I brev til Miljøverndepartementet skal Store Norske ha uttrykt at det er av avgjørende betydning at Øvre Reindalen ikke fredes. De viser også til at gruvedriften ikke har vært eller er noen trussel mot Svalbards villmarkspreget. I de 100 årene siden industriell gruvedrift startet, har en verken truet det biologiske mangfold eller forandret landskapenes

karakter ut over selve gruveanleggene. I tillegg omfattes gruvedrift i stor grad av den nye Svalbardmiljølov, som i seg selv setter begrensninger for hva som kan tillates. Alle inngrep må konsekvensanalyseres og godkjennes. Likevel inkluderes området i et omfattende vern. Store Norske skriver at "med en fredning vil en måtte starte planleggingen av avviklingen av Store Norskes lønnsomme kullvirksomhet fra samme tidspunkt". Flere hundre arbeidsplasser kan være i fare.

Det virker merkelig at Direktoratet for naturforvaltning fastholder at hele det foreslåtte området må vernes, under henvisning til at det ikke finnes dokumentasjon på drivverdige forekomster i området, samtidig som Store Norske påstår det motsatte.

Det er behov for å oppklare hvilke forutsetninger som er lagt til grunn og i hvilken grad man har sett konsekvensene vernevedtaket vil ha for gruvedriften.

Svar:

Som kjent har Regjeringen ambisiøse målsettinger for bevaring av Svalbards villmarksnatur. Stortinget har sluttet seg til disse målsettingene, og slått fast at innenfor de rammer traktatmessige eller suverenitetsmessige hensyn setter, skal miljøhensyn veie tyngst ved konflikt mellom miljømålene og andre interesser (Innst. S. nr. 196 (1999-2000)). De fem nye verneområdene som nå er opprettet er et nødvendig tiltak for å sikre viktige deler av de mest biologisk produktive landområdene på Svalbard mot framtidige inngrep, og vil bidra til å opprettholde villmark og uberørt natur på Svalbard i tråd med Stortingets og Regjeringens målsettinger.

I forbindelse med åpningen av kullfeltet Svea Nord for regulær drift før jul 2001, ble det i tråd med dette forutsatt at virksomheten skulle organiseres på en måte som ikke skaper naturinngrep som vil berøre planlagte verneområder (St.prp. nr. 2 (2001-2002) Om Svea Nord-prosjektet). Det var også en uttalt forutsetning for åpningen av Svea Nord at fortsatt kulldrift med utgangspunkt i Svea ikke skulle være til hinder for at det kan opprettes nasjonalpark som omfatter blant annet Reindalen i tråd med det forslaget til verneplan som på det tidspunkt forelå fra Sysselmannen. Det vernet som nå er vedtatt er i samsvar med dette forslaget. Det ble også slått fast at indikasjoner på kullforekomster innenfor planlagte verneområder ikke skulle være til hinder for at disse kunne opprettes i tråd med Sysselmannens plan.

Reindalen har fra starten av vært betraktet som et av de aller viktigste områdene i verneplanen. Reindalen med sidedaler utgjør en unik landskapsmessig og økologisk helhet med store og godt dokumenterte verneverdier, og utgjør det klart største området med sammenhengende frodig tundravegetasjon på øygruppen. Hensikten med vernet er å bevare dette unike området som en helhet lite berørt av fysiske naturinngrep eller annen vesentlig påvirkning. Ved å ta ut deler av området ville man svekke verdien av vernet vesentlig. Utbyggingsinteressene viser dessuten at området er truet og at behovet for vern er tilstede.

Verneplanprosessen startet opp allerede i 1996. Det er gjennomført både en grundig evaluering av behovet for ytterligere vern, og en omfattende konsekvensutredning, før et utkast til verneplan ble sendt på bred høring i 2002. Etter høringen ble det kjørt egne prosesser for å avklare de viktigste interessekonfliktene med Store Norske og Trust Artikugol, som begge driver kullgruver på Svalbard, samt Oljedirektoratet og

Fiskeridirektoratet, før Direktoratet for naturforvaltning sendte sin endelige tilrådning til Miljøverndepartementet.

Når det gjelder den norske kulldriften, ligger det til grunn for både Sysselmannens og DN's vurderinger at Store Norske har kartlagt en forekomst under Reindalen, anslått til 40 millioner tonn, men at det var uklart hvorvidt og under hvilke forutsetninger det ville være mulig å utnytte denne på en regningssvarende måte. For å ivareta muligheten for eventuell framtidig utnyttelse av denne forekomsten åpnet verneforslaget for at kulldrift og vern under visse forutsetninger skulle kunne kombineres i øvre Reindalen. Basert på gjentatte utsagn fra Store Norske om at det foreslåtte vernet ikke skulle by på nevneverdige problemer for en framtidig utvinning av forekomsten under Reindalen, åpner fredningsforskriften både for videre undersøkelser av forekomsten, og for virksomhet under dagen med mindre inngrep knyttet til ventilasjon og rømningssjakter.

Eksempelvis heter det i brev av 14. mars 2001 fra Store Norske til Sysselmannen:

"Etter inngående drøftelser i selskapet har vi kommet til følgende:

Det er foreslått 9 nye verneområder for Svalbard. Store områder med stor artsrikdom og høy biologisk produksjon foreslås vernet. De foreslåtte verneområdene dekker deler av Store Norskes traktateiendom og okkupantmål. Store Norske støtter forslaget også når det berører disse felt. En betingelse er at vernet gis en form som tillater at transport på snødekt mark mellom Longyearbyen og Svea over Reindalen kan opprettholdes som i dag, og at Store Norske kan ha virksomhet under dagen, hvor det eneste synlige tegn i overflaten vil være et lite hus over en ventilasjons- og rømningssjakt."

På bakgrunn av Store Norskes sine uttalelser og den åpningen vernet gir for drift av kullforekomsten i øvre Reindalen, fant Sysselmannen det i utgangspunktet ikke nødvendig å framskaffe en nærmere utredning av hvilken betydning vernet ville kunne få for mulighetene til fortsatt norsk kulldrift etter at Svea nord er uttømt eller mulige konsekvenser av en framtidig avvikling av kulldriften for samfunnet i Longyearbyen.

I sitt høringsbrev av 23. oktober 2002 hadde imidlertid Store Norske endret syn, og uttaler blant annet:

"For Store Norske betyr vernet at selskapet utelukkes fra alle områder hvor det er en kjent forekomst som kan drives etter en satellittmodell. Selskapet har også gjennom de undersøkelser som ble gjennomført våren 2001 fått ny kunnskap om hvordan isbreer har behandlet kullforekomstene i området, og ser derfor at det er usikkert om det vil være økonomisk forsvarlig å legge adkomsten til feltene i Reindalen i tunnel fra Svea."

Dette var en viktig grunn til at verneplanen ikke ble vedtatt i 2002, som opprinnelig planlagt, men utsatt for å gi mer tid til dialog med blant annet Store Norske. Den dialogen Sysselmannen har hatt med Store Norske har belyst mulige konsekvenser for framtidig kulldrift på en god måte. Dialogen har også klargjort at Store Norske mener regningsvarende drift vil kreve betydelige inngrep innenfor verneområdet i form deponering av 250 000 kubikkmeter masse og et daganlegg ved inngangen til gruen. Det signaliseres også behov for andre tyngre tekniske inngrep i Reindalen. De prosessene som har vært kjørt har klarlagt saksforholdene og konfliktene. Dialogen har også brakt på det rene at det ikke finnes noen løsning som fullt ut ivaretar Store Norskes ønske om å holde mulighetene for drift i Reindalen og andre steder innenfor verneområdene mest mulig åpne, samtidig som hensynet til de meget betydelige verneverdiene i de aktuelle områdene ivaretas. Dette ligger til grunn for de vurderinger og alternative løsninger for øvre Reindalen som Sysselmannen har skissert i sin tilrådning til Direktoratet for naturforvaltning av 1. juli i år. Sysselmannen ga imidlertid ikke noen tilrådning om hvilken av disse løsningene som burde velges, men understreket at et slikt valg må gjøres ut fra en overordnet politisk vurdering. Tilrådingen fra Direktoratet for naturforvaltning tok utgangspunkt i Sysselmannens saksframstilling. Når DN tilrådte vern av Reindalen i tråd med det forslaget som ble sendt på høring, var dette basert på de meget betydelige verneverdiene og de politiske føringer som er lagt for avveining mellom miljøhensyn og andre interesser på Svalbard. Når det gjelder vurderingene av den dokumentasjon som finnes for at forekomstene i området kan være drivverdige, bygget Direktoratet for naturforvaltning på Sysselmannens framstilling.

Sommeren 2003 har Store Norske boret i Reindalen. På grunnlag av boreresultatene har Store Norske opplyst at økonomiske kalkyler viser at Reindalsforekomsten er lønnsom etter et nærmere beskrevet driftsopplegg. Disse opplysningene fra Store Norske forelå ikke da Direktoratet for naturforvaltning gav sin tilrådning, men var kjent da vernevedtaket ble fattet. Jeg har også hatt et eget møte med administrerende direktør i Store Norske, Robert Hermansen, før Reindalen ble vernet.

Selv om Store Norske nå har redegjort nærmere for hvordan man ser for seg at en kullforekomsten i øvre Reindalen kan drives, må det fortsatt antas å hefte usikkerhet om hvorvidt økonomisk regningsvarende drift ville vært mulig dersom området ikke ble vernet, og hvorvidt lønnsom drift vil vise seg mulig med de

begrensninger vernet gir når det gjelder fysiske inngrep.

Hvordan man anser at vernet vil påvirke sannsynligheten for at forekomsten i Reindalen kan la seg utnytte på en økonomisk regningsvarende måte, har imidlertid ikke vært avgjørende for Regjeringens beslutning om å verne Reindalen. Til grunn for Regjeringens vedtak ligger at Reindalen er et område med meget store verneverdier. Vernet er ikke en beslutning om avvikling av norsk kulldrift, men setter rammebetingelser for eventuell drift i det aktuelle området i samsvar med Regjeringens og Stortingets miljømål for Svalbard. Disse vurderingene er selvsagt foretatt innenfor en bredere Svalbardpolitisk ramme.

Jeg vil forøvrig påpeke at den viktigste grunnen til at en avvikling av norsk kulldrift allerede om 10- 15 år nå kan synes mer sannsynlig enn tidligere, er de betydelige økningene i årlig uttaksvolum man har lagt opp til for å bedre lønnsomheten. Dette har aktualisert mulige konflikter mellom vern og eventuell kulldrift innenfor de nye verneområdene når forekomsten i Svea Nord er uttømt. Både ved åpningen av Svea Nord, og ved senere beslutning om nytt driftsopplegg der det legges opp til en betydelig økning av det årlige uttaksvolumet, har det imidlertid vært en klar forutsetning om at disse beslutningene ikke skulle få konsekvenser for opprettelsen av nye verneområder.

Selv om Store Norske som gruveselskap naturlig nok har interesse av at nye verneområder i minst mulig grad skal begrense selskapets mulighet til framtidig utnyttelse av ressursene i Reindalen og andre steder, har selskapet respondert konstruktivt på vernevedtaket. I en pressemelding understreker selskapet at man nå først og fremst vil sette fart i arbeidet med å lete etter og undersøke nye kullforekomster utenfor nasjonalparken. Dernest vil selskapet sammen med miljømyndighetene søke å finne praktiske løsninger slik at Reindalsforekomsten kan utvinnes innenfor de nye rammebetingelsene man nå har fått.

Etter mitt syn har alle beslutningsrelevante forhold vært tilstrekkelig utredet og vurdert forut for Regjeringens vedtak. Dette gjelder ikke minst de mulige konsekvensene for framtidig gruvedrift i øvre Reindalen. Jeg anser at Regjeringen har hatt alle relevante opplysninger på bordet, og at vernevedtaket er i samsvar med de føringer som er lagt fra Stortinget om forholdet mellom vern og gruvedrift på Svalbard.

SPØRSMÅL NR. 5

Innlevert 2. oktober 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 13. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Norge mottok i 2002 nest flest asylsøkere pr. 1 000 innbygger i EU. Norge har opplevd en dramatisk økning i antall asylsøknader, en økning som ikke finnes i andre sammenlignbare land. Samtidig har Norge en geografisk beliggenhet som ikke burde tilsi at vi skal motta så mange asylsøkere.

Ser statsråden noen sammenheng mellom den innvandringspolitikk som føres i Norge, og kunnskapen om denne i landene vi tradisjonelt mottar asylsøkere fra og antall asylsøkere som kommer til Norge?»

BEGRUNNELSE:

Illegal innvandring er en nasjonal og internasjonal utfordring. Et stadig mer organisert kriminelt miljø innen ulovlig innvandring gjør at stater må gripe til utvidede grensekontroller og et strengere regelverk. Det har gått en helhetlig trend i Europa om en strengere innvandringspolitikk nettopp for å stoppe tilstrømmingen av både grunnløse asylsøkere og ulovlig innvandring. Denne trenden ble startet med Danmarks ledelse av formannskapet i EU. En suksessfylt dansk innvandringspolitikk hvor antall grunnløse asylsøkere som kommer til landet har falt dramatisk har vært de andre landenes politiske fundament.

Danmark har gjort en rekke innstramminger og satt opp flere nye krav ovenfor nyankomne innvandrere. Det er åpenbart at ryktet om at det er langt vanskeligere å få innvilget opphold i Danmark har spredd seg til de landene hvor det tidligere store antallet grunnløse asylsøkere kom fra. På den andre siden har Danmark ikke gjennomført noen statlig betalte mediekampanjer i de aktuelle landene. Det er altså tydelig at ryktene om en langt strengere dansk innvandringspolitikk har spredd seg via uformelle kanaler, og inn i de kriminelle miljøene som bistår store deler av de grunnløse asylsøkerne med å komme seg til vestlige land.

Regjeringens talsmenn har ikke en entydig linje i hvordan norsk innvandringspolitikk oppfattes i land hvor de grunnløse asylsøkerne kommer fra. En av Regjeringens mest sentrale lederskikkelser, finansminister Per-Kristian Foss, uttalte seg i NRKs valgprogram 2. september i en retning som klart måtte forstås dit hen at Regjeringen ikke anså det slik at det fantes kunnskap om Regjeringens innvandringspolitikk i disse landene.

Vedkommende, som er nestleder i det største regjeringspartiet, valgte endog å vittig avfeie kommentaren om at det i menneskesmuglermiljøer er etablerte oppfatninger av at Norge fører en liberal innvandringspolitikk. I denne forbindelse er det svært nyttig å få klarlagt Regjeringens syn på dette spørsmålet og om kommunal- og regionalministeren vil korrigere finansministerens avfeielser. Særlig med tanke på at kommunal- og regionalministeren har signalisert en videreføring av statsbetalte TV-innslag i ulike østeuropeiske land.

Det er viktig å få avklart om kommunal- og regionalministeren erkjenner at man helt ned på gatenivå i utlandet har kunnskaper om norsk innvandringspolitikk, og hvordan denne politikken står i forhold til den som føres andre skandinaviske land. Videre er det interessant om statsråden anser det som et problem at dette er kunnskap som kriminelle menneskesmuglere benytter seg av for å velge land de skal ha som destinasjon for ulovlige innvandrere.

Svar:

Det er en rekke faktorer som avgjør hvor mange asylsøkere som forlater sine hjemland og hvor mange som kommer til Norge og andre europeiske land, men vi kan ikke med nøyaktighet si hvilken betydning de ulike faktorene har.

For noen asylsøkere er det altoverskyggende mål å komme seg i trygghet, hvor spiller ikke så stor rolle. Andre har et mer bevisst forhold til hvilket land de søker seg til. De kan ha familie eller venner i et annet land og synes det er mest naturlig å reise dit. Andre søker seg til land hvor meningsfeller har etablert seg, til land med gunstig klima, til land med språk og kultur de forstår, til land med gode utdannings- og arbeidsmuligheter, til land med gode velferdsordninger og til land hvor det er gode utsikter til å få asyl eller opphold på annet grunnlag. I den utstrekning asylsøkere bevisst velger et gitt land å søke asyl i, er det altså grunn til å tro at det er en rekke faktorer som virker inn.

Jeg deler representanten Sandbergs bekymring for de høye ankomstallene for asylsøkere Norge har opplevd de siste årene, ettersom mange av dem har vist seg å ha dårlig begrunnede søknader. Disse har ikke vært utsatt for alvorlige sikkerhetstrusler i hjemlandet, men har latt seg friste av utsiktene til en bedre framtid i Norge. Regjeringen har selvsagt ikke noe ønske om å endre bildet av Norge som et land det er godt å bo i for folk flest og der det er gode muligheter for å få utdanning og arbeid. Det kan imidlertid ha en tiltrekkende effekt på mange.

En del asylsøkere kan ha kommet til Norge fordi

de har hatt urealistiske forestillinger om mulighetene for å få opphold her. Personer og organisasjoner som med vinnings hensikt tilbyr ulovlig reise til Norge, har interesse av å skape slike urealistiske forestillinger. Dette er meget uheldig, både for dem som etter å ha satt seg i gjeld for å komme hit må reise hjem igjen, for det norske samfunn som får unødvendige utgifter med å behandle søknaden og for dem som kommer med et godt asylgrunnlag og får en dårligere behandling enn de ellers ville fått med lange saksbehandlingstider.

Som representanten er kjent med, har Regjeringen gjennomført en informasjonskampanje rettet mot russiske og ukrainske asylsøkere. Journalister fra disse landene ble invitert til Norge og kunne i medieoppslag i hjemlandet melde om mindre rosenrøde forhold enn mange hadde forestilt seg. Ved hjelp av elektroniske medier og utenrikstjenesten har vi også kommet ut med informasjon til andre søkergrupper.

Informasjon er viktig, men ikke tilstrekkelig. I tillegg til å korrigere urealistiske forestillinger om mulighetene for å få opphold ønsker Regjeringen også å endre praksis for å gi et sterkt signal. Rask behandling av antatt grunnløse søknader er meget viktig i denne sammenhengen. Sammen med nevnte informasjonskampanje bidro den raske saksbehandlingen og etterfølgende effektivisering av dårlig begrunnede søknader til en klar reduksjon i nye søkere med antatt ubegrunnede søknader. Andelen asylsøkere med en antatt grunnløs søknad er nå under 10 pst. mot ca. 30 pst. for ett år siden. På det meste har andelen med antatt grunnløs søknad vært opp mot 40 pst.

Regjeringen er også innstilt på å gå videre. I år og neste år vil en rekke tiltak bli gjennomført for å redusere ankomstene. Informasjonskampanjer i hjemlandene vil bli videreført, antatt grunnløse søknader vil bli behandlet enda raskere, i løpet av 48 timer, kontantytelsene til asylsøkere i transittfasen vil bli fjernet, asylsøkere med avslag som oversitter utreisefristen, vil miste botilbudet i mottak og arbeidet med tilbaketakelsesavtaler med søkerens hjemland fortsetter. Til slutt vil Regjeringen vurdere å innføre underholdskrav ved familiegjengenforening og vurdere praksis overfor de større ankomstgruppene. I den forbindelse kan praksis med å gi oppholdstillatelse på grunn av menneskelige hensyn bli strammet inn.

Effekten av disse tiltakene kan ikke fastslås på forhånd. At de vil bli gjennomført, har imidlertid

sammenheng med at Regjeringen mener det er en sammenheng mellom deler av innvandringspolitikken og asylsøkere med dårlig begrunnede søknader som kommer hit. Regjeringen mener at tiltakene vil sende et sterkt signal til personer uten beskyttelsesbehov og til menneskesmuglere om at det ikke er lettere å få opphold ved å søke asyl i Norge enn i de fleste andre land i vår del av verden og om at det ikke er økonomisk lønnsomt å fremme en dårlig begrunnet søknad i Norge. Tiltakene er målrettete og ikke rettet mot dem som med god grunn søker seg til Norge. Regjeringen ønsker fremdeles at Norge skal gi asyl til personer med sterkt behov for internasjonal beskyttelse og Regjeringen ønsker at utlendinger med kompetanse som er etterspurt i Norge, skal finne det attraktivt å komme til Norge.

SPØRSMÅL NR. 6

Innlevert 2. oktober 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 9. oktober 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I forbindelse med at kvalitetsreformen av høyere utdanning ble behandlet og vedtatt av Stortinget ble det også gjort følgende romertallsvedtak XVII: "Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om delvis dekning av studieavgiften for studenter ved Handelshøyskolen BI i forbindelse med statsbudsjettet for 2002." Forslaget peker spesifikt mot studieavgiften for studentene og ikke mot statlig finansiering av institusjonen.

Hvordan har Regjeringen fulgt opp dette forslaget?»

BEGRUNNELSE:

Det er fortsatt slik at studenter som velger privat lærested i utlandet og studenter som velger privat lærested i Norge opplever ulik behandling.

En student ved privat utdanningsinstitusjon i utlandet får et stipend på vel 50 000 kr til dekning av skolepenger mens en student som velger et privat lærested i Norge får et tilsvarende lån på ca. 20 000 kr.

I tillegg vil en student ved en norsk privat utdanningsinstitusjon som ønsker å låne mer enn 20 000 kr for å dekke studieavgiften bli henvist til private långivere og ikke få lån gjennom Lånekassen.

Det er derfor også grunn til å vise til flertallsmerknad fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen fra behandlingen av statsbudsjett for 2003 der det bl.a. heter: "Dette flertall ber departementet vurdere om lånebeløpet avsatt til dekning av studieavgift i denne omgang bør økes for studenter ved norske institusjoner."

Både stipendopplegg og låneadgang for norske studenter bør være basert på lik behandling av studenter, en behandling som er uavhengig av eierforholdet og uavhengig av om den godkjente utdanningsinstitusjonen som studenten ønsker å bruke ligger i utlandet eller i Norge.

Svar:

I budsjettet for 2003 ble det innført et nytt finansieringssystem for private høyskoler. Samtidig økte statstilskuddet til Handelshøyskolen BI betydelig i forhold til 2002, noe som må vurderes i forhold til studieavgifter ved høyskolen. Spørsmålet om studieavgifter ved private høyskoler må imidlertid også ses i sammenheng med den nylig avgitte utredningen av en felles lov for statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner. I mandatet for denne utredningen ble Ryssdal-utvalget eksplisitt bedt om å vurdere gratisprinsippet i høyere utdanning. Utvalgets innstilling er nå på høring med høringsfrist 30. januar 2004. Etter å ha gjennomført en grundig høringsprosess vil Regjeringen legge saken frem for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 7

Innlevert 2. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 10. oktober 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Barne- og familiedepartementet (BFD) og Sosial- og helsedirektoratet (SHdir) har siden høsten 2001 ved flere anledninger varslet en snarlig utgivelse av veilederen for folk som arbeider med barn som har vært utsatt for seksuelle overgrep. Veilederen er et viktig dokument, og det er vanskelig å forstå at arbeid på dette viktige feltet ikke prioriteres høyere.

Kan statsråden svare på hvorfor veilederen ennå ikke er utgitt, og hvordan vil statsråden sikre at utgivelsen skjer snarest?»

BEGRUNNELSE:

Både Redd Barna og SVs representant i justiskomiteen har ved flere anledninger etterspurt utgivelsen av den nye veilederen. BFD og SHdir har på tross av gjentatte løfter allikevel ikke ferdigstilt veilederen. Dette er svært bekymringsfullt. Arbeidet med barn som har vært utsatt for seksuelle overgrep er ofte svært krevende. Det stilles store krav til de ansvarlige aktørene om å gjøre de riktig prioriteringer. Det er derfor viktig at de som arbeider med disse sakene er så godt rustet for dette som mulig, og at de har et godt verktøy å støtte seg til. Veilederen skal være et slikt verktøy.

Svar:

I forhold til arbeidet med veilederen i perioden høsten 2001 til mars 2003, viser jeg til mitt svar på spørsmål nr. 344 (2002-2003) fra representanten Inga Marte Thorkildsen.

Også utkastet til veilederen som forelå rundt månedsskiftet februar/mars 2003 var mangelfullt og måtte derfor kvalitetssikres bedre. Det var nødvendig å engasjere ekstern ekspertise for å gjøre veilederen ferdig. Som i enkelte andre tilfeller kunne dessverre ikke aktuelle eksperter umiddelbart ta på seg oppdraget med å revidere veilederen.

Arbeidet med veilederen er nå i slutfasen, og den vil være ferdig i løpet av oktober d.å.

SPØRSMÅL NR. 8

Innlevert 2. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 9. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Det har blitt reist alvorlige spørsmål ved habiliteten og den faglige og forvaltningsmessige uavhengigheten til personer som har viktige roller i forbindelse med statens forvaltning av villreinstammen på Hardangervidda.

Hva vil statsråden gjøre for å gjenopprette tilliten til statlig forvaltning?»

BEGRUNNELSE:

Nationen omtalte den 27. september i år nære bånd mellom forvaltning, forskning og enkelte grunneiere på Hardangervidda. Lokalbefolkningens tillit til forvaltningen er tynnslett. Forskere og forvaltere er aktive i villreinjakt på vidda, men sjøl hevder de at dette ikke er noe problem.

DNs beslutning om å åpne for jakt på 1 000 rein på Hardangervidda i år, var svært kontroversielt. Flertallet av grunneierne, villreinutvalget og villreinnemnda gikk inn for fredning i ett år. Når det så påpekes forhold som er egna til å svekke tilliten til forvaltningen, settes statlige forvaltningsorganer på en alvorlig prøve. Det blir stilt spørsmål om det utelukkende er faglige og forvaltningsmessige vurderinger som er gjort, eller om saksbehandlernes tette bånd til enkelte grunneiere og ønsket om å drive egen jakt, har vært utslagsgivende. DN har i denne saken glatt overprøvd rettighetshaverne og lokal forvaltning på en ubegripelig måte. Alt snakk om nærhetsprinsipp og lokal forvaltning, har liten mening dersom det bare skal gjelde når overordna myndigheter er enige og fornøyde med lokale vedtak.

Direktørene i henholdsvis Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norsk institutt for naturforskning (NINA) opplyser til Nationen 1. oktober at de har satt i gang intern gransking for å komme til bunns i påstandene om samrøre og private interesser.

Det er bra at DN og NINA nå setter i gang en intern gransking. Jeg går ut fra at spørsmålet om habilitet blir grundig vurdert. Saken er likevel så alvorlig at den bør gjennomgås av Miljøverndepartementets ledelse.

Svar:

I en avisreportasje i Nationen 27. september i år ble det fremsatt påstander om at enkelte personer i Direktoratet for naturforvaltning og Norsk institutt for naturforskning utnyttet sine posisjoner til å skaffe seg private goder.

Jeg har bedt direktoratet foreta en rask og grundig gjennomgang av saken. Direktoratet vil holde departementet løpende orientert om sine vurderinger, og oversende en rapport om saken til departementet.

I begrunnelsen for spørsmålet som er stilt meg, blir det også vist til direktoratets avgjørelse av 25. juni 2003 om fellingskvoten for villrein på Hardangervidda.

Villreinnemnda for Hardangervidda fattet i mai i år vedtak om at det ikke skulle felles noen dyr under årets villreinjakt (nullkvote). Vedtaket ble pålagt av Tinn kommune og enkelte rettighetshavere, som ønsket fellingskvote på 1 000 dyr. Direktoratet gav i sin klageavgjørelse klagerne medhold i spørsmålet om kvotestørrelse.

Det har vært ulike syn på direktoratets avgjørelse. Jeg har merket meg dette, og departementet har derfor bedt direktoratet sette seg ned sammen med villreinnemnd, villreinutvalg og forskningsmiljøene med sikte på å komme fram til enighet om prinsippene for forvaltningen i årene framover. Etter ønske fra villreinnemnda for Hardangervidda ble det i juli avtalt at et slikt møte først skulle avholdes i oktober/november måned.

Jeg legger til grunn at direktoratet, villreinnemnda og de ulike partene kommer fram til klare og forutsigbare prinsipper for forvaltningen av villreinbestanden på Hardangervidda i årene som kommer.

SPØRSMÅL NR. 9

Innlevert 3. oktober 2003 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl

Besvart 13. oktober 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Administrasjonen ved Sykehuset Innlandet foreslår å legge ned fødeavdelingen på Gjøvik, som har om lag 900 fødsler pr. år. Dette medfører utrygghet og sterke reaksjoner fra de som sokner til dette sykehuset. Stortinget fastslo i behandlingen av akuttmeldinga at 4-500 fødsler i året medførte et behov for en fødeavdeling.

Vil helseministeren gripe inn og redde fødeavdelingen på Gjøvik?»

BEGRUNNELSE:

Det var en klar forutsetning for helsereformen at vi skulle få et bedre og mer likt tilbud over hele landet. Sykehusene skulle samarbeide bedre, det skulle bli bedre kommunikasjon mellom lege og sykehus og vi skulle behandle flere. Vi kunne ikke lenger leve med at pasientene ble kasteballer i et system der alle skyldte på hverandre. Det måtte til en ryddejobb i byråkratiet, i helsekøene, i mangelen på samhandling og kommunikasjon. Staten skulle nå være både eier og ha ansvaret for finansieringen, noe som helt logisk ville gi en bedre ressursutnyttelse. Dette ser også ut til å være resultatet av helsereformen, totalt sett.

Men nå ser det ut til at administrasjonen i sin iver etter å spare og utnytte ressursene helt glemmer Stortingets vedtak på vesentlige områder for folk. Vi har vedtatt helseplaner, opptrappingsplaner, og har behandlet en akuttmelding som har gitt klare føringer som skal følges.

Det var et enstemmig storting som mente at vi fortsatt skal ha et desentralisert fødetilbud i Norge. Selv om det tidligere har vært hevdet fra faglig hold at fødselskomplikasjoner er vanskelige å forutsi, kan vi i dag si at en godt utbygd svangerskapsoppfølging og fødselsomsorg forsvarer å differensiere og desentralisere fødselsomsorgen. Å sentralisere og legge ned tilbud er å gå helt motsatt vei enn det Stortinget har sagt.

Fra Stortingets side er det gitt helt klare meldinger om at 4-500 fødsler i året medfører et behov for en fødeavdeling til 1 500 fødsler på en kvinneklinikk, mens en fødestue kan håndtere 40 fødsler pr. år. Stortinget understreket imidlertid at antallet fødsler ikke må være absolutt. Det betyr at selv færre enn 400 fødsler pr. år kan medføre behov for bemanning som tilsvarer en fødeavdeling. Med om lag 900 fødsler pr. år er det helt innlysende at sykehuset på Gjøvik fortsatt skal ha en fødeavdeling.

Det er lange avstander i Oppland. Det fødes på bussholdeplassene oppover Gudbrandsdalen, noe som burde signalisere at tilbudet på Lillehammer og på Otta skal bestå og utvikles. Det er også langt til Gjøvik for mange i Vest-Oppland: fra Harestua er det vel 10 mil, og fra Vang er det enda lenger. Derfor er det en fødestue i Valdres. Vi vil at mor og barn skal ivaretas på en forsvarlig måte ved å ikke få enda lengre vei til fagfolkene, derfor slår vi ring om fødselstilbudene våre i Oppland.

Svar:

Dagens fødetilbud ved SI Lillehammer og SI Gjøvik ble av styret for Sykehuset Innlandet HF vedtatt i møte 6. oktober samlet til en kvinneklinikk med gynekologisk avdeling lokalisert til SI Lillehammer. Styret vedtok videre at kvinneklinikken ved SI Elverum omdannes til fødeavdeling, og at de øvrige fødetilbudene i

foretaket opprettholdes uendret. Det skal legges fram en egen styresak om fødestuer.

Beslutningen og saksutredningen vedrørende organiseringen av fødselsomsorgen i Sykehuset Innlandet HF oversendes nå Helse Øst RHF for videre behandling. I tråd med det Stortinget har bestemt, er det helseministeren i foretaksmøtet som avgjør saker som omfattes av § 30 i helseforetaksloven, jf. § 9 i vedtektene for de regionale helseforetakene.

Helsedepartementet har i brev av 19. august d.å. til Helse Øst orientert om at departementet har besluttet at spørsmål om struktur og organisering av det samlede fødetilbudet i Helse Øst skal behandles i foretaksmøte, slik det ble gjort for Helse Nord og Helse Vest tidligere i sommer. Foretaksmøte i Helse Øst forutsettes avholdt når styret for Helse Øst har fattet vedtak for det samlede tilbudet, både for innlandet og for Oslo-regionen.

Jeg kan ikke foregripe foretaksmøtets behandling av saken. I vurderingen av saken vil det bli lagt vekt på at beslutningene som treffes både ivaretar de faglige kravene som gjelder for fødselsomsorgen, og at de understøtter det "sørge for"-ansvar som Helse Øst har for befolkningen i sin helseregion.

SPØRSMÅL NR. 10

Innlevert 3. oktober 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 10. oktober 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ferjestrekninga Breistein-Valestrandsfossen har tidlegare gått i økonomisk balanse utan noko form for subsidiar. Ifølgje Bygdanytt og Ostringen har likevel tal trafikantar den siste tida gått merkbart ned. Noko som igjen har medført bekymring om at tilbodet kan bli redusert, eller lagt ned. Ei nedlegging av sambandet kan medføre opp til 45 min. omkjøring.

Vil ei forverring av økonomien til dette ferjesambandet utløyse noko form for statsstøtte eller risikerar dei reisande at tilbodet kan bli lagt ned?»

GRUNNGJEVING:

I tillegg til dette sambandet har Osterøy også brusamband til fastlandet. Cirka 2/3 av dei kollektivreisande til/frå Osterøy reiser pr. i dag over Valestrandsfossen-Breistein.

Nedlegging av dette sambandet vil derfor også medføre dårlegare vilkår for svært mange av dei som nyttar kollektivtilbodet.

Fordi mange er bekymra for at ei nedlegging kan skje svært raskt, er det viktig at statsråden gir eit klart svar på om Regjeringa har tenkt å foreta seg noko i samband med dette.

Svar:

Ferjesambandet Breistein-Valestrandsfossen har etter åpningen av bompengeprojektet Kvisti bru (Osterøybrua) mellom Osterøy og fastlandet i oktober 1997 vært drevet uten statstilskudd.

I møte med Hordaland fylkeskommune, Osterøy kommune og Statens vegvesen 30. september 2003 varslet HSD Sjø at selskapet ønsket å legge ned det usubsidierte ferjesambandet Breistein-Valestrandsfossen. Selskapet begrunner dette med at den store nedgangen i trafikken ikke gir grunnlag for fortsatt kommersiell drift av sambandet.

Forutsetningene for usubsidiert drift av sambandet går frem av St.prp. nr. 37 (1992-93) Om Kvisti bru:

"Ferjesambandet Valestrandsfossen-Breistein opprettholdes i samsvar med lokale krav, men forutsettes i utgangspunktet opprettholdt uten statlige tilskudd. Framtidig rutetilbud og takster tilpasses dette."

I Innst. S. nr. 100 (1992-93) står det blant annet:

"Flertallet viser til at departementet mener at det fremtidige rutetilbud og takster vil avhenge av fremtidig

trafikk og inntekter. Flertallet mener takstnivået også i fremtiden må ta utgangspunkt i riksregulativet for ferjetakster eventuelt med de muligheter for avvik som kan gis og som er nærmere begrunnet i regulativet."

Samferdselsdepartementet legger til grunn at disse føringene skal følges. Statlig støtte til dette sambandet innenfor budsjettet for riksvegferjer, vil bety kutt i bevilgninger til andre samband, og dermed gå ut over ferjetilbudet andre steder.

Fortsatt drift vil derfor være betinget av at det enten finnes aktører som er villige til å drive sambandet uten tilskudd, eller at driften kan finansieres med tilskudd fra fylkeskommunalt eller kommunalt hold. Samferdselsdepartementet er i brev av 10. oktober 2003 fra Osterøy kommune kjent med at det lokalt blir arbeidet med et opplegg, inklusiv finansiering, om videre drift av ferjesambandet.

SPØRSMÅL NR. 11

Innlevert 3. oktober 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 10. oktober 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Statsråden har gitt Posten Norge AS tillatelse til å øke portotakstene for lokalaviser.

Ser statsråden at konsekvensen for dette vedtaket kan føre til at en rekke lokalaviser må legges ned, og på hvilken måte vil statsråden iverksette politiske tiltak for å sikre lokalavisenes eksistens i tiden fremover?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden har gitt Posten tillatelse til å øke portoen for lokalaviser. De nye portotakstene skal være innført innen januar 2006. Til nå har aviser og blader betalt en lavere porto enn andre. Begrunnelse for dette har vært at ut i fra kulturpolitiske hensyn skulle publikasjoner med allmennyttig, folkeopplysning eller kulturell verdi distribueres til spesielt gunstig pris.

Lokalavisene representerer et viktig tilskudd til de store og regionale landsdekkende avisene. Lokalt forankrede aviser har vært og er av stor betydning for lokalsamfunnene, både som informasjonsmeddeler og som skapere av identitet. Lokalavisene skaper en lokalpolitisk debatt og engasjement. Lokalavisens betydning for lokaldemokratiet er derfor svært stor. Jeg vil også vise til at talsmenn for landssammenslutningen for lokalaviser betegner vedtaket fra statsråden som en katastrofe, fordi at en økning av portoen vil dette bety "kroken på døra" for veldig mange lokalaviser.

Svar:

Posten er for tiden i forhandlinger med Landslaget for Lokalaviser og Mediebedriftenes Landsforening i forbindelse med overgang til ny prisstruktur i henhold til kostnadsbaserte priser. Forhandlingene er pr. dato ikke sluttført. Jeg kan ikke kommentere prisstrukturen konkret mens forhandlingene pågår. Posten Norge AS er et selvstendig aksjeselskap og det er styret for Posten som fastsetter portotakster utenfor enerettsområdet. Jeg vil imidlertid understreke at en omlegging av prisfastsettelse for avisporto skal skje gradvis, og at kulturpolitiske hensyn ikke er satt til side i de vurderingene som er gjort av Samferdselsdepartementet.

I konsesjonen til Posten Norge AS (Posten) av 26. september 2001, punkt 3.4, heter det at Posten skal tilby formidling av leveringspliktige tjenester til kostnadsbaserte priser og på objektive, oversiktlige og ikke-diskriminerende vilkår.

Distribusjon av aviser er en leveringspliktig tjeneste. Kostnader til porto i denne forbindelse er omfattet av kravet til kostnadsbasering i konsesjonen.

Posten har frem til i dag praktisert redaksjonelt innhold som kriterium ved fastsetting av porto for aviser og blad. Postens praktisering er i strid med kravet i konsesjonen til beregning av kostnader på transparente vilkår. Et kriterium basert på innhold kan også være i strid med EUs postdirektiv (97/67/EF) artikkel 12, der det blant annet stilles krav om at leveringspliktige tjenester skal være kostnadsbaserte.

Det er Post- og teletilsynet som kontrollerer at vilkårene i konsesjonen blir etterlevd. Etter klager over Postens praktisering, ba Post- og teletilsynet (tilsynet) Posten om å endre sine vilkår for prisfastsettelse for blad- og avisporto slik at innhold ikke lenger var del av kriteriene for blad- og avisporto. I brev av 23. juni

2003 skisserte Posten en tidsplan frem til full omlegging av prisstrukturen (fra 1. januar 2005).

Etter at Samferdselsdepartementet uttalte seg i brev av 8. september 2003 til tilsynet, har Posten 24. september d.å. oversendt tilsynet en revidert plan for full omlegging av prissystemet for å fjerne innhold som ett av vilkårene for prisfastsettelse av blad- og avisporto. Posten henviste til at de i tråd med departementets anbefaling i brev til Post- og teletilsynet av 8. september d.å., vil øke gjennomføringstiden med omlegging til ny prisstruktur med ytterligere ett år, slik at nytt prissystem skal være fullt implementert innen 1. januar 2006. Posten har i denne forbindelse analysert kostnadselementene i Postens verdikjede (herunder avisdistribusjonstjenesten), og konkludert med at innholdskriteriene ikke kan fjernes uten at pris og prismodell gjennomgår betydelige endringer.

Det ble forutsatt både fra tilsynets og departementets side at Postens tidsplan skal innebære en gradvis overgang fra dagens prisfastsettelse til full omlegging til kostnadsbaserte priser i samsvar med konsesjonens bestemmelser. Tilsynet konkluderte på denne bakgrunn i brev av 1. oktober d.å. til Posten med at det tidligere varsel om tvangsmulkt for Postens brudd på konsesjonsforpliktelsen kostnadsbasert blad- og avisporto falt bort.

Samferdselsdepartementet vil peke på at det i Postens konsesjon er stilt krav om at Posten gjennom et produktregnskap skal kunne dokumentere at inntekter fra enerettsområdet ikke anvendes til å krysssubsidiere konkurranseutsatte tjenester verken innenfor eller utenfor basistjenestene, unntatt der hvor

krysssubsidieringen er et ledd i finansieringen for å opprettholde et samfunnspålagt servicenivå utover det som er bedriftsøkonomisk lønnsomt. Gjennom produktregnskapet skal Posten også dokumentere at prisene på tjenestene står i forhold til kostnadene.

Det gjenstår som nevnt å se hva utfallet av forhandlingene mellom avisorganisasjonene og Posten blir, og hvor hardt lokalavisene eventuelt blir rammet av endringer i portotakstene. Avisdistribusjon er en tjeneste som er fullt ut konkurranseutsatt for Posten (utenfor enerettsområdet). Den krysssubsidiering som har funnet sted er i strid med konsesjonen og kan virke konkurransevridende.

Jeg vil for øvrig vise til at som et ledd i mediepolitikken mottar lokalavisene statlig støtte gjennom den generelle pressestøtte.

Jeg viser videre til min besvarelse datert 19. september 2003 på skriftlig spørsmål nr. 765 (2002- 2003) fra stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa, og til min besvarelse av 10. oktober 2003 på skriftlig spørsmål nr. 16 (2003-2004) fra stortingsrepresentant Jorunn Ringstad. Kopi av brevene følger vedlagt.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Skriftlig spørsmål nr. 765 (2002-2003) fra stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa til samferdselsministeren.

Internett:

<http://epos.stortinget.no/database/epos/spmliste.stm?sakid=27676&vismeny=skrspm&Sesjon=2002-2003>

Vedlegg 2.

Skriftlig spørsmål nr. 16 (2003-2004) fra stortingsrepresentant Jorunn Ringstad til samferdselsministeren.

Internett:

<http://epos.stortinget.no/database/epos/spmliste.stm?sakid=27854&vismeny=skrspm&Sesjon=2003-2004>

SPØRSMÅL NR. 12

Innlevert 3. oktober 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 13. oktober 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Aftenposten Interaktiv publiserte nylig oppsiktsvekkende nyheter om leiaren for den såkalte kubanske menneskerettigingskommisjonen, Elizardo Sánchez. Ifølgje den nylig utgitte boken El Camaján, skal Sánchez ha bedratt både kubanske opposisjonsgrupper og den kubanske regjeringa, alt med tanke på eiga vinning. Det hevdtes også at norske myndigheter skal ha vært involvert og gitt økonomisk stønad.

Kan utanriksministeren avkrefte at norske myndigheter har vært involvert i denne type verksemd mot Cuba?»

Svar:

Elizardo Sánchez er en av mange opposisjonelle på Cuba som norske myndigheter har kontakt med. Men han har aldri personlig mottatt noen form for økonomisk støtte fra norske myndigheter. Heller ikke den organisasjonen han leder eller noen annen sammenslutning av det man kan kalle opposisjonelle eller dissidenter har mottatt slik støtte.

Jeg kan imidlertid bekrefte at norske myndigheter gjennom flere år har gitt økonomisk støtte i form av humanitær hjelp til familier av politiske fanger på Cuba, det vil si til mat, medisiner og liknende. Denne form for støtte er ren humanitær bistand til enkeltfamilier. Sánchez har ikke sittet i fengsel i den tiden det har vært gitt norsk støtte til politiske fangers familier, og hans familie har således ikke fått del i denne støtten.

Denne humanitære bistanden er meget viktig i et land hvor f.eks. Amnesty International og Det internasjonale Røde Kors ikke tillates å arbeide. Dette er en form for humanitær støtte som vi har til hensikt å fortsette å gi dersom det er behov for det.

Menneskerettighetssituasjonen på Cuba er blitt svært mye vanskeligere i løpet av det siste halve året, og fra norsk side følger vi situasjonen nøye. Omtalen i mediene av Elizardo Sánchez' forhold til sine myndigheter endrer ikke ved vårt ønske om fortsatt å ha kontakt med ham og den organisasjonen han leder, Den kubanske kommisjonen for menneskerettigheter og nasjonal forsoning.

SPØRSMÅL NR. 13

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 20. oktober 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at disse ni omtalte tidligere aktivt arbeidende i NSB får beholde sin rettmessige særaldersgrense?»

BEGRUNNELSE:

I sak 200002057-7/EGA nekter Arbeids- og administrasjonsdepartementet å omgjøre vedtak om særaldersgrenser som berører ni tidligere NSB ansatte i Hamar-distriktet. Disse er for tiden på ventelønn og har etter deres og undertegnede oppfatning ikke fraskrevet seg sin særaldersgrense. For andre i lignende situasjon er det foretatt omgjøring slik at disse nå står igjen. De har etter undertegnede oppfatning et klart rettskrav på sin særaldersgrense, og det må derfor bero på en feilaktig saksbehandling når departementet legger til grunn noe annet.

Jeg kan vanskelig se at en omgjøring for disse betyr nevneverdig for staten, og at en smidig og ubyråkratisk tilnærming burde tilsi omgjøring for disse.

Hva angår disse få menneskenes rett til særaldersgrense vises til departementets eget brev til NSB, datert 29. juni 2000 (deres ref: 00/2057 D EG). Aldersgrensen for disse har i alle år vært 65/62 år, og det må bero på en feil at departementet ikke innrømmer dette. De bestrider at de hadde 70 års aldersgrense når de startet på ventelønn. Denne feilaktige pensjonsklassifiseringen bekreftes også i brev til departementet fra NSB DA, datert 12. november 2002. Det heter her at det er urimelig overfor disse at de tas særaldersgrensen, og at "det hele har sin bakgrunn i en forglemmelse av partene i tariffoppgjøret".

Det bekreftes videre at de er "uforskyldt et offer for en saksbehandlingsfeil fra vår side". En slik saksbehandlingsfeil gir disse et rettskrav på sin særaldersgrense, og ikke minst departementet fyldegjørende

tungtveiende grunner til omgjøring av et i realiteten feilaktig forvaltningsvedtak. De bør derfor skånes for en rettslig prosess for å få sine rettigheter oppfylt.

Jeg formoder at en regjering som aktivt arbeider for en ubyråkratisk og smidig offentlig sektor, bidrar til opprydding!

Svar:

Som det er allment kjent, har mange grupper i NSB hatt en lavere aldersgrense enn den alminnelige på 70 år. Tidligere var slike særaldersgrenser knyttet til bestemte stillingstitler som gjaldt før innføringen av lønnsplanssystemet i staten. Departementet foreslo i St.prp. nr. 38 (1994-95) en omlegging av dette, ved at alle tidligere vedtak om særaldersgrenser skulle oppheves. Samtidig ble det foreslått at Stortinget fattet nye vedtak om aldersgrenser, som ville knytte aldersgrensene direkte til stillingskodene i statens lønnsregulativ. Dette ville føre til at aldersgrensene dermed ble klart definert og ville lette Statens pensjonskasses arbeid med innføringen av et system med automatisk beregning av pensjon. Man tok ikke i proposisjonen standpunkt til om det fremdeles var behov for så mange særaldersgrenser som var gjeldende på dette tidspunktet.

Ved behandlingen av saken i Stortinget 14. desember 1995, jf. Innst. S. nr. 77 (1995-96), sluttet Stortinget seg til departementets forslag, som ble gitt virkning fra 1. januar 1996. En virkning av vedtaket er at dersom det opprettes nye stillingskoder på statens lønnsregulativ, vil disse få den alminnelige aldersgrense 70 år, i samsvar med Lov om aldersgrenser for offentlige tjenestemenn mfl. av 21. desember 1956 nr. 1 § 2 første ledd.

Kort tid etter vedtaket (i februar 1996) sendte departementet ut en personalmelding til alle statlige virksomheter, inkludert NSB, som orienterte om Stortingets vedtak. Meldingen var vedlagt en trykket oversikt over aldersgrensene i staten og aldersgrensene for øvrige medlemmer i Statens pensjonskasse. I forordet ble bl.a. sagt: "Nyopprettede stillingskoder vil automatisk få den alminnelige aldersgrense 70 år, dersom det ikke treffes vedtak om særaldersgrenser av Stortinget eller av Administrasjonsdepartementet."

I forbindelse med justeringsoppgjøret i 1998 ble det opprettet flere stillingskoder på lønnsplanen for NSB. Mange ansatte i NSB som tidligere var innplassert i stillingskoder med særaldersgrenser, ble overført til de nye kodene. NSB tok ikke opp med departementet et eventuelt behov for særaldersgrenser for de nye kodene, som da automatisk fikk 70 års aldersgrense, i samsvar med aldersgrenseloven.

Først i brev av 6. juni 2000 ba NSB om at stillingskodene ble gitt særaldersgrense 65 år. Etter å ha vurdert behovet for særaldersgrenser og departementets begrensede vedtaksmyndighet i slike saker, jf. aldersgrenseloven § 2 tredje ledd, fant departementet å kunne fatte vedtak om særaldersgrense 65 år for bestemte stillingskoder. Vedtaket ble gitt i brev av 29. juni 2000, med virkning fra 1. juli 2000. Årsaken til at vedtaket ble gitt denne virkningsdato, er at i slike saker kan arbeidstakere ha fratrådt tjenesten med rett

til uførepensjon, avtalefestet pensjon (AFP) eller ventelønn mens aldersgrense 70 år var gjeldende. Av denne årsak blir slike vedtak konsekvent ikke gitt med tilbakevirkende kraft. Departementet har hatt flere liknende saker til behandling og har en fast praksis i slike saker.

I den aktuelle sak har departementet grundig vurdert om vedtaket skulle gis virkning fra et tidligere tidspunkt, etter oppfordring fra NSB. Dette ble avslått i brev av 2. januar 2003, med den begrunnelse som fremgår ovenfor.

I de fleste tilfellene vil arbeidstakere i hovedsak komme økonomisk likt ut enten man får pensjon eller ventelønn. Ventelønnsinntakere vil imidlertid ha plikt til å stå tilmeldt Aetat som reelle arbeidssøkere, noe som trolig enkelte kan mislike, men som er i tråd med det inkluderende arbeidsliv som Regjeringen ønsker. Generelt gjelder også at dagens ordning med særaldersgrenser nok først og fremst er historisk betinget og det er ønskelig å heve fratredelsesalderen i samfunnet. Jeg gjør spesielt oppmerksom på at en aldersgrense ikke er noe som man "tjener opp rett til", eller har et "rettskrav" på. En stillings aldersgrense vil fremgå av den stillingskode man er knyttet til, og kan endres av Stortinget eller departementet innenfor de grenser aldersgrenseloven trekker opp.

Imidlertid ser jeg at de ni tidligere arbeidstakere som er blitt spesielt berørt av departementets vedtak, kommer dårlig ut i dette tilfellet. Av den grunn vil jeg sørge for at disse får endret den aldersgrense som gjaldt ved deres fratreden fra 70 til 65 år, med tilbakevirkende kraft.

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng
Besvart 8. oktober 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Vil Regjeringen på bakgrunn av den senere tids avdekking av alvorlige overgrep innen barnevernet ta initiativ til en nasjonal gjennomgang av forholdene ved landets barnevern på 50- og 60-tallet?»

BEGRUNNELSE:

I løpet av den siste tid er det kommet frem påstander om alvorlige overgrep innen barnevernet på 50- og 60-tallet i Oslo. I Bergen har dette avstedkommet en gransking av forholdene ved de institusjoner kommunen brukte i det angjeldende tidsrom. Det kan være grunner til å tro at overgrepene også har skjedd andre steder. Granskingen ble gjennomført av fylkesmannen og tilsvarende gransking er varslet i Oslo. Vi har registrert at Regjeringen har opprettet en nasjonal veiledningstjeneste hvor enkeltpersoner kan henvende seg, men kan ikke se at Regjeringen har tatt initiativ til at det på nasjonal basis vil bli gjennomført tilsvarende gjennomganger som det er gjort i Bergen og Oslo.

Svar:

Jeg forutsetter at representanten Hildeng, i sitt spørsmål, mener påstander omkring overgrep mot tidligere barnehjembarn i perioden.

Jeg vil benytte anledningen til å orientere om det arbeidet som allerede er påbegynt:

Jeg har hatt møte med Bergen kommune for å bli orientert om innholdet i den granskingen av barneverninstitusjoner som der har skjedd. Etter min vurdering gir dette arbeidet et viktig bidrag til økt kunnskap om overgrepene. De innspill som vi har fått fra Bergen kommune er et viktig grunnlag i departementets vurdering av hvordan man best kan arbeide videre med disse vanskelige spørsmålene. Departementet har også tatt initiativ til at Senter for krisepsykologi evaluerer den granskingen som ble foretatt i Bergen. Etter min mening kan denne evalueringen bli et viktig redskap for hvordan man bør gå frem andre steder i landet.

Videre har Regjeringen nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på ulike erstatningsordninger for forskjellige grupper. Gruppen vil legge frem en rapport i løpet av året. Etter min vurdering er det svært viktig med en helhetlig tilnærming til de ulike krav som settes frem mot det offentlige. Arbeidsgruppens innstilling vil kunne gi et godt vurderingsgrunnlag også for krav fra tidligere barnehjemsbarn.

Jeg vil også opplyse om at det er opprettet en nasjonal veiledningstjeneste på bakgrunn av påstander fra tidligere barnehjemsbarn om overgrep ved flere barnehjem i landet. Denne tjenesten gir veiledning om offentlige instanser som kan gi nærmere hjelp

ved problemer av ulik karakter. I tillegg gir tjenesten generell informasjon om den statlige billighetserstatningsordningen. Tjenesten er lagt til Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA). Departementet har samtidig bedt om at BUFA foretar en registrering av innkomne telefoner og besøk for å kartlegge hvilke barnehjem/kommuner det dreier seg om og, i den grad det er mulig, registrere hvilke hendelser dette omfatter. Stiftelsen Landsforeningen Rettferd for Taperne har også gitt viktig informasjon om overgrep på en rekke steder i landet. Jeg vil ta initiativ til at fylkesmannen kan bistå de kommuner som ønsker å ta en egen gjennomgang. Jeg vil også ta opp med fylkesmennene om de kan gi et regionalt tilbud til de personer som måtte ha behov for videre veiledning og hjelp.

Fagfolk mener det bør utvises stor varsomhet ved slike individuelle granskinger som ble foretatt i Bergen. Vi vet bl.a. at de som valgte å stå frem med sine historier har følt dette som en stor belastning, og at denne belastningen i noen tilfeller har blitt for stor. Dette er også hensyn som må tas med i valg av fremgangsmåte. Det som er vesentlig nå er at hver sak som kommer frem blir behandlet på en skikkelig måte, og at vi utviser stor forståelse og respekt for den person det gjelder. Alle som har noe på hjertet i denne saken, må bli hørt.

Når evalueringen fra Senter for krisepsykologi i Bergen er gjennomført, når rapporten fra Regjeringens arbeidsgruppe foreligger, og når informasjonen som tilflyter den nyopprettete nasjonale veiledningstjenesten er gjennomgått, vil vi velge videre fremgangsmåte.

SPØRSMÅL NR. 15

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 15. oktober 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil helseministeren vurdere å la jordmødre og helsesøstre skrive ut p-piller når de har fått eksamen for prevensjonsskriving, uavhengig av hvor de arbeider?»

BEGRUNNELSE:

Fra 1. juni 2002 har jordmødre og helsesøstre hatt rett til å skrive ut p-piller etter å ha gjennomført etterutdanning. I rundskriv for helsesøstre og jordmødre sin rett til å rekvirere prevensjonsmidler, står det at denne retten kun gjelder for yrkesutøvelse ved helsestasjon/skolehelsetjeneste. Kommunene kan organisere sitt tilbud til prevensjonsveiledning forskjellig. Forskrifter bør ikke stenge for lokaltilpassing. En jordmor fikk henvendelse på fødeavdeling på sykehuset i en påskeferie og kunne ikke hjelpe en ung jente med p-piller. Fastlegen var på ferie. I påsken var både helsestasjon og skolehelsetjenesten stengt. Disse tjenestene har ofte lang sommerferie. Noen ungdommer planlegger kanskje ikke så langsiktig. Det er derfor ønskelig at helseministeren vurderer om jordmødre og helsesøstre, som har slik forskrivingsrett, kunne utøve den uavhengig av hvor de jobber. Det er ønskelig at helseministeren og vurderer eventuelle nødvendige endringer i forskrift og retningslinjer.

Svar:

Som oppfølging av St.meld. nr. 16 (1995-96) Om erfaringer med lov om svangerskapsavbrudd m.v. ble *"Forsøk med samlivs- og prevensjonsveiledning i kommuner 1997-2000"* gjennomført av SINTEF Unimed. I forsøket var det et sentralt tiltak at jordmor og helsesøstre hadde begrenset rekvireringsrett for visse p-piller. Forsøket viste at med god veiledning og økt tilgjengelighet til prevensjon, kan aborttallene reduseres. Antallet svangerskapsavbrudd sank med 34 pst. og antall fødsler med 24 pst. i aldersgruppen 17- 19 år i forsøkskommunen sammenliknet med kontrollkommunen. En kvalitativ delstudie fra samme forsøk viste at ungdom i skolealder ikke ønsket å kontakte fastlegen av ulike grunner, men hadde større tillit til helsestasjonen når det gjelder prevensjonsveiledning.

Etter en bred høringsrunde ble forskrift av 27. april 1998 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek endret for å følge opp det gode resultatet fra forsøket. Forskriften § 2-5 regulerer helsesøstres og jordmødres rett til å rekvirere prevensjonsmidler som er inntatt på særskilt liste fastsatt av Statens legemiddelverk. Rekvireringsretten gjelder unge kvinner i alderen 16 til og med 19 år som ledd i yrkesutøvelsen i helsestasjon/skolehelsetjeneste.

Helsesøstres yrkesutøvelse er knyttet til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Jordmødre kan også utøve sitt arbeid hos privatpraktiserende fastleger, fødestuer og sykehus. Dette er steder som har tilknyttet lege(r) slik at rekvirering av prevensjon til kvinner som oppsøker disse stedene, ikke burde være noe problem. Når en fastlege har ferie, skal vikar skaffes.

Ordningen har som formål å forebygge uønskede tenåringsgraviditeter gjennom helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Helsestasjons- og skolehelsetjenestens fortrinn er at tjenesten er et helhetlig og tverrfaglig tilbud til ungdom, blant annet at rekvirering skal følges opp med god prevensjonsveiledning. Dette mener jeg er med på å styrke helsetilbudets kvalitet, og ivaretar helhetsperspektivet som er viktig for god oppfølging av ungdommen.

Sosial- og helsedirektoratet har fått i oppdrag å oppsummere erfaringer med ordningen innen utgangen av 2003. I den forbindelse vil retningslinjer for helsesøstres og jordmødres rett til å rekvirere prevensjonsmidler til unge kvinner i alderen 16 til og med 19 år, bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 16

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Jorunn Ringstad

Besvart 10. oktober 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Forhandlingane mellom Posten og representantar for lokalaviser i samband med varsla auke av porto, er no slutført.

Kva vil statsråden gjera overfor Posten når ein ser dei konsekvensane den varsla auke får for lokale og regionale aviser, og kven skal ta ansvaret for at mangfaldet av lokalaviser skal kunne overleve?»

GRUNNGJEVING:

Etter avslutta forhandlingar mellom Posten og avisene, kan ein no sjå konsekvensane av den auke i porto som skal innførast på aviser og blad.

For mange av lokalavisene vil dette få så store økonomiske konsekvensar at dei ikkje lenger har økonomi til å oppretthalde drifta. Dette vil og får store ringverknader, mellom anna for små lokale trykkeri.

I konsesjonen til Posten er det lagt vekt på ikkje- diskriminerande vilkår for prisfastsetjing og Samferdselsdepartementet har tidlegare gjeve si vurdering av korleis konsesjonen bør tolkast med omsyn til fastsetjing av porto ved distribusjon av blad og aviser departementet har og langt vekt på at ei eventuell endring av konsesjonen ville vera uheldig då dette kan virke konkurransevridande. Konsekvensane av dette vert færre lokalaviser. Det er vanskeleg å forstå at ikkje statsråden og meiner at dette er uheldig. Slik det ser ut no, verkar konsekvens av auka krav til avkastning å vera viktigare enn oppretthalding av lokalaviser.

Posten grunngjev mellom anna si auke av porto med at Posten ikkje har noko kulturpolitisk ansvar.

Eg vil be statsråden ta initiativ til tiltak overfor Posten slik at ein hindrar dei dramatiske konsekvensane som det nå ser ut til å verta av den varsla auken av porto for aviser og blad.

Svar:

Posten er for tida i forhandlingar med Landslaget for Lokalaviser og Mediebedriftenes Landsforening i samanheng med overgang til ny prisstruktur og kostnadsbaserte prisar. Forhandlingane er pr. dato ikkje slutført. Eg kan ikkje kommentere prisstrukturen konkret under forhandlingane. Posten Norge AS er eit sjølvstendig aksjeselskap og det er styret for Posten som fastsett portotakstar utanfor einerettsområdet. Eg vil understreka at omlegginga av prisfastlegging for avisporto vil finne stad gradvis, og at kulturpolitiske omsyn ikkje er sett til sides i vurderingane som er gjort. I konsesjonen til Posten Norge AS (Posten) av 26. september 2001, punkt 3.4, heiter det at Posten skal tilby formidling av leveringspliktige tenester til kostnadsbaserte prisar og på objektive, oversiktlege og ikkje-diskriminerande vilkår.

Distribusjon av aviser og blad er ei leveringspliktig teneste. Kostnader til porto i denne samanheng er omfatta av kravet til kostnadsbasing i konsesjonen til Posten.

Posten har fram til i dag praktisert redaksjonelt innhald som kriterium ved fastsetting av porto for aviser og blad. Posten si praktisering er i strid med kravet i konsesjonen til utrekning av kostnader på

transparente vilkår. Eit kriterium basert på innhald kan og være i strid med EU sitt postdirektiv (97/67/EF). Artikkel 12 i postdirektivet krev at det vert utrekna kostnadsbaserte prisar for leveringspliktige tenester.

Det er Post- og teletilsynet (tilsynet) som kontrollerer at vilkåra i konsesjonen blir etterlevde. Etter klager over praktiseringa til Posten av innhald som kriterium ved prisfastlegging av blad- og avisporto, ba tilsynet Posten om å endre vilkåra for prisfastlegging frå praktisering av innhald som kriterium til eit kostnadsorientert regime. I brev av 23. juni 2003 skisserte Posten ein tidsplan fram til full omlegging av prisstrukturen (frå 1. januar 2005).

Samferdselsdepartementet ga i brev av 8. september 2003 vurderingar om korleis konsesjonen bør tolkast med omsyn til prisfastlegging for porto ved distribusjon av blad og avisar. Posten har 24. september sendt tilsynet ein revidert plan for full omlegging av prissystemet for å fjerne innhald som eit av vilkåra for prisfastsetting av blad- og avisporto. Posten viste til at dei i tråd med departementet si tilråding i brev av 8. september til tilsynet, vil auke tida for gjennomføring av omlegging til ny prisstruktur med ytterlegare eit år, det vil seie fram til 1. januar 2006. Posten har i denne samanheng analysert kostnadselementa i Posten si verdikjede (og avisdistribusjonstenesta), og konkludert med at innhaldskriteria ikkje kan fjernast utan at pris og prismodell gjennomgår vesentlege endringar.

Ein føresetnad både frå tilsynet og departementet er at tidsplanen frå Posten skal innebere ein gradvis overgang frå prisfastsetting etter innhald til full omlegging til kostnadsbaserte prisar i samsvar med føresetnaden i konsesjonen. Tilsynet konkluderte på denne bakgrunn i brev av 1. oktober 2003 til Posten med at

tidlegare varsel om tvangsmulkt for brot på konsesjonsplikta kostnadsbasert blad- og avisporto fell bort.

Samferdselsdepartementet vil peike på at det i konsesjonen til Posten er stilt krav om at Posten gjennom eit produktregnskap skal kunne dokumentere at inntekter frå einerettsområdet ikkje vert nytta til å krysssubsidiere konkurranseutsette tenester korkje innanfor eller utanfor basistenestene, unnateke når krysssubsidieringa er ledd i finansieringa for å oppretthalde eit samfunnspålagt servicenivå utover det som er bedriftsøkonomisk lønsamt. Gjennom produktregnskapet skal Posten og dokumentere at prisane på tenestene står i høve til kostnadene.

Kva utfallet av forhandlingane mellom avisorganisasjonane og Posten blir, og kor hardt lokalavisane blir ramma, er som nemnt ikkje endeleg avklara. Avisdistribusjon er ei teneste som fullt ut er konkurranseutsett for Posten (utanfor einerettsområdet). Krysssubsidieringa som har funne stad har vore i strid med konsesjonen og kan virke konkurransevidande. Eg vil elles vise til at som eit ledd i mediepolitikken tek lokalavisane imot statleg støtte gjennom den generelle pressestøtta.

Jeg viser vidare til min besvarelse datert 19. september 2003 på skriftlig spørsmål nr. 765 (2002- 2003) fra stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa, og til min besvarelse av 10. oktober 2003 på skriftlig spørsmål nr. 16 (2003-2004) fra stortingsrepresentant Jorunn Ringstad. Kopi av brevene følger vedlagt.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Skriftlig spørsmål nr. 765 (2002-2003) fra stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa til samferdselsministeren.

Internett:

<http://epos.stortinget.no/database/epos/spmliste.stm?sakid=27676&vismeny=skrspm&Sesjon=2002-2003>

Vedlegg 2.

Skriftlig spørsmål nr. 16 (2003-2004) fra stortingsrepresentant Jorunn Ringstad til samferdselsministeren.

Internett:

<http://epos.stortinget.no/database/epos/spmliste.stm?sakid=27854&vismeny=skrspm&Sesjon=2003-2004>

SPØRSMÅL NR. 17

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 13. oktober 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«På hvilken måte arbeider Regjeringa internasjonalt for at kravet om dobbeltskrog på båter som fører risikolast i risikofylte områder, skal kunne realiseres?»

BEGRUNNELSE:

Russland satser som aldri før i nordvest. Oljeterminalen som kommer på Kola halvøya vil sette i gang transport langs kysten vår av like mye olje som den samla norske oljeproduksjonen. Russisk aktivitet kan være bra for norske skipsverft og handelsflåte hvis vi er tilstede og samarbeider med russerne.

Forrige uke holdt det russiske statsoljeselskapet informasjonsmøte om status, og ikke minst de omfattende utbyggingene som står for tur. Jeg hadde tre spørsmål og fikk ingen gode svar på noen av dem. Heldigvis ble positivt svar om samarbeid innenfor verftsindustrien avgitt fra russernes side. Hvilken innvirkning den enorme opptrappingen av aktivitet på russisk side har på avgjørelsen Russland skal ta i forhold til om de skal gå med i Kyotoavtalen, fikk jeg ikke svar på fordi statsoljeselskapet ikke kjente seg autorisert til å svare på dette. For så vidt ikke så urimelig.

Verre blir det når russerne ikke tenker seg å stille krav om dobbeltskrog på båter som skal transportere olja fra Murmansk, langs norskekysten og ut i verden. Det kom tydelige signaler om at fraktene skulle legges ut på det internasjonale fraktmarkedet med de begrensninger som der finnes i forhold til miljø og sikkerhet. Norges Rederiforbund sier når jeg har spurt dem at det er et problem med lavkost transport i forbindelse med kvalitet på skip, teknisk utstyr og grad av utdanning på mannskap. Kan vi risikere at disse lavkostprinsippene blir regjerende for den framtidige transport av olje langs norskekysten? I tilfelle bør den norske Regjeringa ta dette opp i alle mulige internasjonale fora. Her hjemme kan vi sørge for at de ungdommene som er utdannet både som maskin og bro offiserer får lønnsforhold som gjør at de kan ta seg arbeid utenriks i stedet for som i flere tilfeller arbeide som billettører i lokale ferjeselskap. Ikke noe galt i disse jobbene, men norsk utdannet ungdom trengs i internasjonal skipsfart for å sikre hensynet til miljø og sikkerhet.

Beringstredet kan bli åpnet for transport til Asia og dermed får vi en dreining av sjøtransporten til mer sårbare områder. Dette burde være en mulighet for å få knesatt internasjonale standarder om dobbeltskrog på båter som skal gå i utsatte områder. Norge kan gjøre de store utfordringene østover til noe positivt for sysselsetting og miljø. Stille krav om dobbeltskrog og få inn i handelspolitikken at produsenten skal betale alle kostnader ved produksjon. Også de som truer miljø og sikkerhet. Vi må få til å prioritere de rederier som satser på utdannet mannskap godt utstyrte båter. Og fjerne de som ensidig satser på lavkost transport.

Svar:

Spørsmålet er overført fra utenriksministeren.

De internasjonale reglene om miljøkrav til skip vedtas i FNs sjøfartsorgan IMO (International Maritime Organization). Kravene til oljetankskip reguleres av MARPOL-konvensjonen.

Etter ulykken med skipet "Exxon Valdez" i 1989 ble MARPOL endret slik at tankskip med dobbeltskrog

på sikt skulle erstatte skip med enkeltskrog fordi man anså at dette ville forbedre sikkerheten og redusere omfanget av eventuelle nye ulykker. Etter ulykken med tankskipet "Erika" i 1999 besluttet man i IMO å akselerere utfasingen av skip med enkelt skrog. Det nye regelverket trådte i kraft høsten 2002 - på samme tid havarte skipet "Prestige" utenfor kysten av Spania. "Prestige"-ulykken medførte at EU-medlemslandene i løpet av kort tid satte frem et forslag om at utfasingsregimet skulle akselereres ytterligere. Forslaget er nå til behandling i IMO, og det ventes at det på et ekstraordinært møte i desember d.å. vil bli vedtatt et nytt og enda strengere globalt utfasingsregime. Norge har i forhandlingene i IMO støttet EU-medlemslandenes forslag. EU har allerede fastsatt nye regler om utfasing og disse vil danne utgangspunktet for forhandlingene i IMO. Fra norsk side vil man arbeide for at man finner internasjonale løsninger gjennom IMO.

Russlands oljetransport fra Murmansk vil i hovedsak gå til amerikanske og europeiske markeder. Oljetankskipene som benyttes i slik transport må oppfylle internasjonale og regionale krav til sikkerhet og miljø herunder krav til dobbeltskrog. Skipene vil bli underlagt krav om kontroll både av flaggstaten og havnestaten. Tankskipene som er engasjert i eksport av olje ut fra Murmansk vil derfor måtte oppfylle gjeldende regler for ivaretagelse av sikkerhet og miljø. Fra norsk side arbeides det derfor aktivt gjennom IMO for å få til høye miljøstandarder i det internasjonale regelverket.

I tillegg til utfasingsregimet av tankskip med en

kelt skrog, arbeides det aktivt både i EU og IMO med andre tiltak for å bedre sikkerheten, herunder etablering av et nytt regelverk for bruk av nødhavn, slik at skip i nød blir brakt i havn for å begrense en eventuell skade på miljøet. I tillegg er det foretatt omfattende forbedringer i ansvars- og erstatningsreglene ved ulykker med tankskip og det arbeides med ytterligere tiltak på dette området.

SPØRSMÅL NR. 18

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 13. oktober 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«To iranske borgere, Abraham Khadabandeh og Jamil Bassam, har bodd som flyktninger i mange år i Storbritannia. I april i år ble de arrestert i Syria og ført til Iran der de nå sitter fengslet. Både Amnesty International og britiske parlamentsmedlemmer har engasjert seg i saken.

Har norske myndigheter foretatt seg noe, og/eller tenker man å legge press på Iranske myndigheter for å få løslatt flyktningene?»

Svar:

Norge følger nøye med i utviklingen i menneskerettighetssituasjonen i Iran. Jeg har selv ved flere anledninger tatt opp spørsmål knyttet til menneskerettigheter med den iranske utenriksminister. Vi ser det som viktig at det skjer en forandring til det positive i Iran, og vil fortsette arbeidet med å påvirke det iranske regimet til å følge internasjonale menneskerettighetskonvensjoner.

De to iranske borgerne Abraham Khadabandeh og Jamil Bassam, som nå sitter fengslet i hjemlandet, har flyktningstatus i Storbritannia. På grunn av deres flyktningstatus og lange opphold i landet, har britiske myndigheter tatt saken offisielt opp med iranske myndigheter. Britene har blant annet bedt om at de to blir behandlet korrekt, får en rettfærdig rettssak dersom de blir stilt for retten og at de gis adgang til en uavhengig advokat. I tillegg er det blitt anmodet om at en internasjonal organisasjon som FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) eller det internasjonale Røde Kors gis anledning til å besøke de to fengslede.

Vi vil fortsatt følge utviklingen i saken. Men inntil videre mener jeg at de fengslede sak vil være best tjent med at den fortsatt håndteres av britiske myndigheter og internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner.

SPØRSMÅL NR. 19

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 13. oktober 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre Røros et stabilt og forutsigbart flyrutetilbud?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med at Widerøe Flyselskap ASA har søkt om endringer i ruteopplegget på Vestlandet, har det kommet fram at dette også har konsekvenser for rutetilbudet ved Røros Lufthavn. Søknaden fra Widerøe var koblet til en betinget oppsigelse når det gjaldt Rørosruten. Jeg har videre blitt kjent med at Samferdselsdepartementet ikke har godkjent denne søknaden fra selskapet. Dette medfører usikkerhet rundt rutetilbudet til Røros. Et tilbud som betyr mye økonomisk for kommunen og næringslivet. Det kan også nevnes at kommunen har planlagt et markedsopplegg for å øke kabinfaktoren på ruten. Det er altså av avgjørende betydning at Rørosregionen får et stabilt og forutsigbart flyrutetilbud

Svar:

Samferdselsdepartementet bruker om lag 700 mill. kr i året over statsbudsjettet til kjøp av regionale flyruter og kjøp av lufthavntjenester på Avinors regionale flyplasser, deriblant Røros. Målsettingen for departementet med dette er å gi et framtidsrettet og trygt flyrutetilbud for hele landet.

En hovedmålsetting med kjøpsordningen for regionale flyruter er således å gi et stabilt og forutsigbart flyrutetilbud. Begrunnelsen for spørsmålet er at Widerøe har inngitt en betinget oppsigelse av Rørosruten. Bakgrunnen for Widerøes betingede oppsigelse hadde sammenheng med endring i selskapets bruk av sin flyflåte.

Jeg kan imidlertid orientere om at Widerøe, i brev av 25. september 2003, har bekreftet ovenfor departementet at den tidligere betingede oppsigelsen av Rørosruten nå bortfaller. Rørosruten betjenes dermed i henhold til den kontrakten som er inngått mellom Samferdselsdepartementet og Widerøe.

Dokument nr. 15:2

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 20

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 15. oktober 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva vil Regjeringen gjøre for å sikre en forutsigbar økonomi til fortsatt drift av Vestfold Incestsenter?»

BEGRUNNELSE:

Incestsentrene skal ifølge rundskriv fra Barne- og familiedepartementet være et supplement til det offentlige hjelpeapparat overfor mennesker som har vært utsatt for seksuelle overgrep av en tillitsperson (incest) som barn. Mange steder er incestsenteret det eneste tilbudet til disse.

Vestfold Incestsenteret har siden det ble etablert 1988 i lange perioder slitt med økonomien.

Departementet gir tilskudd til incestsentrene dersom også kommunene bevilger driftsmidler. Nå har flere kommuner i Vestfold varslet at de vil si opp avtalen om støtte til Vestfold Incestsenter pga. lave rammeoverføringer og stram kommuneøkonomi.

Senteret står i fare for å måtte stenge dersom det ikke har en forutsigbar økonomi, blant annet med fast statsstøtte, uavhengig av hva kommunene bidrar med.

Svar:

Jeg er kjent med problematikken rundt driften og finansieringen av incestsentrene i landet. På bakgrunn av situasjonen for Vestfold Incestsenter hadde jeg et møte med senteret 25. juni d.å. hvor jeg fikk presentert driftsmodellen for dette incestsenteret.

Etter dagens tilskuddsordning har økonomien til incestsentrene vært basert på tilskudd fra kommunen(e), tilskudd fra fylkeskommunene (nå også helseregionene) samt statstilskudd. Det statlige tilskuddet har vært tilsvarende summen av lokale og regionale tilskudd, jf. Rundskriv Q-1/03. Stortinget har nylig vedtatt å opprettholde dagens finansieringsmodell uendret i 2004.

Virksomheten som incestsentrene står for må ses i sammenheng med det øvrige hjelpeapparatet og det pågående arbeidet med den totale finansieringsordningen for krise- og incestsentrene. Det må avklares hvor det fremtidige forvaltnings- og finansieringsansvaret for incestsentrene bør ligge. Jeg vil avvente Kvinnevoldsutvalgets innstilling før jeg tar stilling til dette.

Mye tyder på at incestsentertilbudet mangler den lokale forankringen som er nødvendig for sikre seg nødvendig og forutsigbar støtte i de ulike kommunene. 18 sentre på landsbasis dekker et stort omland. Med en stram kommuneøkonomi og strenge prioriteringer, kan incestsenteret lett falle utenfor.

Vestfold Incestsenter opplyser at flere kommuner har sagt opp avtalen med senteret. Oppsigelsestiden er ifølge avtalen ett år, og ifølge incestsenteret deltar disse kommuner dermed ikke til finansieringen fra og med 1. januar 2004. Når det kommunale tilskuddet faller bort, forsvinner også tilsvarende statlig andel.

Når det gjelder Vestfold Incestsenter spesielt, kan jeg på kort sikt bare sterkt oppfordre de kommunene som har meldt at de vil trekke seg, om å bidra inntil videre, og via fylkesmannen vil jeg ta dette opp med de berørte kommunene.

Regjeringen ønsker at det skal utvikles en helhet

lig politikk og tilbud overfor ulike grupper som utsettes for seksuelle overgrep, særlig barn og unge. I budsjettet for 2004 er det derfor foreslått tiltak for å styrke arbeidet overfor barn og unge som utsettes for vold og overgrep. Jeg er opptatt av at tilbudet til incestutsatte blir opprettholdt og ivaretatt på en god måte over hele landet og ønsker på bakgrunn av dette å gjennomgå finansieringen av incestsentrene, slik at tilbudet kan sikres en bedre og mer forutsigbar økonomi.

SPØRSMÅL NR. 21

Innlevert 6. oktober 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 13. oktober 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden påse at pålitelige trusselanalyser legges til grunn for NATOs nye rakettforsvarsstudie, og hvordan vil statsråden vurdere de mulige negative effekter av et slikt forsvarsskjold, derunder viktigheten av at også alternativer vurderes, eksempelvis styrking av det internasjonale kontrollregimet for missilteknologi?»

BEGRUNNELSE:

Under NATO-møtet i Praha i november 2002 ble det enighet om å igangsette en mulighetsstudie ("Feasibility Study") for NATOs rakettforsvar. Alliansens forsvarsministere gav i midten av juni 2003 klarsignal for studien. Oppdraget er nå gitt til et konsortium av amerikanske forsvarskontraktører.

Ifølge kravene skal forstudien "vurdere ulike muligheter for å beskytte alliansens territorium, befolkningssentra og styrker mot hele spekteret av missiltrusler". Studien skal ta for seg ulike tekniske løsninger og definere forsvarssystemets mulige arkitektur og kapasitet.

Svar:

Risikoen knyttet til spredning av masseødelegglesesvåpen (MØV) og deres leveringsmidler er stor og sannsynligvis økende. Det kan ikke utelukkes at uansvarlige regimer og ikke-statlige aktører vurderer å benytte slike våpen. 11. september 2001 manifesterer et formidabelt eksempel på at hensynsløsheten er grenseløs. Vi kan ikke fastslå med sikkerhet at terrororganisasjoner virkelig besitter MØV med nødvendige leveringsmidler. Imidlertid vet vi at disse arbeider målrettet og opererer med en meget lang tidshorison. Det er således en reell fare for at MØV og missilteknologi kan komme på feil hender. På den bakgrunn mener Regjeringen det er viktig for NATO å tydelig demonstrere vår vilje og evne til å søke beskyttelse mot uforutsigbare risiko.

Et viktig ledd i dette arbeidet er å styrke etterretningssamarbeidet i NATO ytterligere. Solide trusselvurderinger og etterretningsanalyser er helt nødvendige elementer i kampen mot internasjonal terrorisme. NATOs samlede etterretningsbilde bygger på en bred basis, og fremstår som et resultat av synergien som oppnås ved innspill og analyser fra 19 nasjoner. I sum mener vi det gir et nøkternt og pålitelig grunnlag for vurderingene som ligger til grunn for rakettforsvarsstudien.

NATO-dimensjonen ved det videre arbeidet med rakettforsvaret ble befestet under NATOs forsvarsministtermøte 12. juni 2003 ved beslutningen om å finansiere en mulighetsstudie ("Missile Defence Feasibility Study" - MDFS). Studien har en tidshorison på 18 måneder og forventes presentert i første kvartal 2005. Først da vil det fattes en beslutning om eventuell videre fremdrift.

Hva angår mulige negative effekter av missilforsvar, er dette et av spørsmålene som det innledende arbeidet skal belyse. Missilforsvar kan vise seg å være et effektivt forsvar mot noen av fremtidens trusler, hvor uforutsigbare aktører og asymmetriske kapasiteter utgjør en substansiell trussel. MDFS er en analyse som skal vurdere gjennomførbarheten og realismen i å utvikle et rakettforsvar innenfor NATO-rammen.

Regjeringen er samtidig meget bevisst på at internasjonale kontrollregimer for missilteknologi kontinuerlig følges opp og utvikles. Norge deltar bl.a. aktivt internasjonalt i arbeidet med å hindre spredning av missilteknologi ved å støtte f.eks. eksportkontrollmessige tiltak.

Det er viktig å understreke at NATOs missilforsvarsstudie representerer et av en rekke ulike tiltak for å møte fremtidige trusler. Andre politiske, diplomatiske, økonomiske og militære tiltak er selvsagt påkrevet. Regjeringen ser frem til resultatet av NATOs missilforsvarsstudie som et viktig grunnlag for videre drøftelser om håndtering av truslene fra MØV og deres leveringsmidler.

SPØRSMÅL NR. 22

Innlevert 7. oktober 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 13. oktober 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I Foldereid i Nord-Trøndelag drives det etter lokale forhold et stort grustak med viktige arbeidsplasser. Grustaket ligger i et område der det er vanskelige mobilforhold og det eneste som er brukelig er NMT 450. Jeg er gjort kjent med at dette skal utgå.

Hvilke løsninger mener samferdselsministeren kan brukes, slik at både drifta og sikkerheten kan ivaretas?»

Svar:

I forhold til den delen av spørsmålet som går på hva som skal skje med NMT 450-nettet etter 31. desember 2004, viser jeg til omtalen i og behandlingen av St.meld. nr. 18 (2002-2003), jf. Innst. S. nr. 192 (2002-2003). Av hensyn til å sikre kontinuitet er det lagt opp til å tildele ny tillatelse til bruk av frekvensene som i dag benyttes til NMT 450, før gjeldende tillatelse løper ut 31. desember 2004, samt å finne frem til en realistisk måte å utnytte disse frekvensene på som vil gi en best mulig geografisk dekning.

NMT 450-nettet ble kommersielt åpnet på begynnelsen av 1980-tallet. Nettets lange levetid og spesielle egenskaper ved frekvensene som benyttes, har gjort det mulig å bygge et NMT 450-nett med svært god dekning. Avvikling av NMT 450-nettet vil derfor trolig medføre at enkelte av områdene som i dag har NMT 450-dekning, vil kunne stå uten mobildekning. Den generelle utfordringen som dermed reiser seg, og som reflekteres i spørsmålet, er om det er behov for å iverksette offentlige tiltak for å opprettholde dekningsområdet til NMT 450-nettet.

Mobildekningen i Norge er svært god sammenlignet med dekningsforholdene i andre land. Tall fra nettoperatorene viser at GSM-nettene tilbyr om lag 99 pst. befolkningsmessig og om lag 80 pst. geografisk dekning. GSM-nettene er stadig under utbygging, bl.a. langs kysten og i områder som hittil har ligget utenfor dekningsområdet. Mobilkonsesjonærene har på eget initiativ bygget ut mobilnett med langt bedre dekning enn det som følger av dekningsvilkårene i konsesjonene. Det offentlige vil derfor måtte kompensere mobilkonsesjonærene økonomisk for et eventuelt pålegg om utvidelse av dekningsområdet. Jeg finner også grunn til å understreke at mobilnettene ikke er ment å fungere som nett for nød- og beredskapsformål.

Som nevnt vil departementet søke å finne fram til en realistisk måte å utnytte NMT 450-frekvensene på som vil gi en best mulig geografisk dekning for det system som eventuelt vil avløse NMT-systemet. Jeg vil derfor på nåværende tidspunkt ikke sette i gang særskilte tiltak utover dette for å øke dekningsområdet for mobilnettene.

SPØRSMÅL NR. 23

Innlevert 7. oktober 2003 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 15. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvordan har Regjeringen fulgt opp Stortingets intensjon om å etablere bedre prosesser mellom UDI og kommunene ved etablering av asylmottak, og mener statsråden at det er en god prosess som ligger til grunn for vedtaket om å godkjenne etableringen av privat asylmottak på Myre Hotell i Øksnes kommune?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget behandlet våren 2002 et forslag fra Senterpartiet om bedre prosesser ved etablering av asylmottak (Dokument nr. 8:83 (2001-2002)). Bakgrunnen for dette forslaget var at flere kommuner hadde opplevd vanskelige prosesser i forhold til Utlendingsdirektoratet (UDI) ved etablering av private mottak.

Ved behandling av denne saken, uttalte Stortinget:

"Komiteen deler forslagsstillernes mål om at statlige mottak ikke skal være en økonomisk belastning for kommunene, da dette på sikt vil øke konfliktnivået og skape større motforestillinger. At kommunene ikke har noe godkjenningsansvar for etablering av mottak,

har skapt sterke reaksjoner i en rekke kommuner. Med manglende dialog og informasjon i tillegg, har komiteen forståelse for at mange kommuner føler seg "overkjørt" av UDI. Komiteen mener derfor dagens praksis bør gjennomgås med sikte på å bedre prosessene mellom UDI og kommunene, og komiteen støtter derfor forslagsstillernes forslag 1."

Ved etablering av et privat asylmottak i Øksnes kommune mener kommunen at de ikke er blitt involvert av UDI-Nord i prosessen forut for søknadsbehandlingen. Da kommunen ble kjent med at det forelå en søknad om etablering av asylmottak i Myre Hotell, måtte kommunen selv ta initiativ til møte med UDI-Nord. Kommunen føler heller ikke at de synspunkter kommunen har fremmet er blitt vektlagt i behandlingen av saken.

Svar:

Innledningsvis vil jeg minne om at flertallet i kommunalkomiteen sa at man så det problematiske med etablering av mottak når kommunene motsetter seg dette, men også at dette likevel kan være nødvendig, særlig i en situasjon med stor økning i belegget i statlige mottak (Innst. S. nr. 133 (2001-2002)).

Det er i dag 139 mottak i Norge som til sammen huser om lag 17 500 personer. Dette er det høyeste antallet mottaksbeboere noensinne, og nest etter Østerrike er det Norge som har fått flest asylsøkere i forhold til innbyggertallet. Jeg har lenge vært bekymret over situasjonen, og har som representanten kjenner til iverksatt ulike tiltak for å redusere antallet asylsøkere: Differensiert saksbehandling, reduksjon av kontantytelser for personer som fremmer antatt grunnløse søknader og for personer med endelig avslag på søknaden, og informasjonskampanjer i Ukraina, Hviterussland og Kosovo. Tiltakene ser ut til å ha gitt ønsket effekt, og antallet antatt grunnløse søknader har blitt redusert.

Regjeringen har nettopp lagt frem en ytterligere tiltakspakke for å redusere antallet asylsøkere. Dette innebærer nye informasjonskampanjer til aktuelle land og vurdering av praksisendring i forhold til noen land. Videre ser vi det som svært viktig med en effektivisering av returarbeidet, bl.a. med å få tilbaketakingsavtaler som forplikter land å ta tilbake egne borgere. Det gjøres ytterligere innstramminger i mottak ved at kontantytelser ikke gis til personer som befinner seg i transittfasen, personer som venter på uttransportering til førsteasylland i henhold til Dublin- konvensjonen, og personer som ikke bidrar til å avklare egen identitet. Personer som får endelig avslag på søknaden om asyl vil miste tilbudet om mottaksplass. Fra 1. januar 2004 innføres det 48-timers saksbehandlingsprosedyrer for asylsøkere som antas å fremme grunnløse søknader. Jeg har gode forhåpninger til at dette vil bidra til at behovet for mottaksplasser blir redusert, noe som vil bety store innsparinger på budsjettet.

Generelt om prosesser ved mottaksetableringer

Jeg vil minne om det nasjonale ansvaret for å oppfylle våre konvensjonsbaserte forpliktelser overfor flyktninger og mennesker som søker asyl i Norge. Oppgavene som dette medfører, må løses av stat og kommune i fellesskap.

Utlendingsdirektoratet har et ansvar for å opprettholde et fleksibelt mottaksapparat som skal kunne innkvartere varierende ankomster av asylsøkere. Mottakene skal ha en geografisk spredning over hele landet, og drives av driftsoperatører som kan være private selskaper, humanitære organisasjoner eller kommuner.

Stortinget gav sin tilslutning til disse prinsippene gjennom behandlingen av St.meld. nr. 17 (2000-2001) Asyl- og flyktningpolitikken i Noreg.

I henhold til lov og forskrift om offentlige anskaffelser, er Utlendingsdirektoratet forpliktet til å konkurranseutsette avtaler om mottaksdrift. Når det er behov for flere mottaksplasser, eller kontrakter utløper og skal fornyes, utlyser direktoratets regionkontor konkurranse i et nærmere definert område. Som hovedregel sendes det samtidig et informasjonsbrev til kommunene i utlysingsområdet, for at de tidligst mulig skal være oppmerksom på at en mottaksetablering kan bli aktuelt. Det gis generell informasjon om hvilke offentlige tjenester kommunen er forpliktet til å yte, om vertskommunekompensasjon, forventninger til samarbeid osv. Vedlagt brevet sendes en informasjonsbrosjyre, "Vertskommune for statlig asylmottak", som kan distribueres til relevante etater. Slik får kommunen generell informasjon før det foreligger konkrete etableringsplaner.

Siden vertskommunen er den sentrale samarbeidspartner for mottaket, stilles det krav om at tilbyderne skriftlig skal informere vertskommunen v/rådmann vedrørende plan om mottaksetablering. Kopi av korrespondanse med vertskommunen skal vedlegges tilbudet. Enkelte driftsoperatører velger også å ha møte med kommunen. Forutsetningene for et godt samarbeid er lagt inn som ett av flere målekriterier for hvor godt et tilbud er. Likevel er det klart at det dokumenterte forholdet til vertskommunen og dens reaksjon til mottaksetablering ikke kan veie mer enn det som er rimelig i forhold til de grunnleggende anskaffelsesprinsippene om objektivitet og likebehandling. Når innkomne tilbud er vurdert, og det er en reell mulighet for at man vil velge et tilbud i en spesifikk kommune, vil Utlendingsdirektoratet umiddelbart ta kontakt med denne.

Slik jeg ser det, er det utviklet gode rutiner for orientering av kommuner i forbindelse med etablering av mottak basert på prinsippet om anskaffelse etter konkurranseutsetting. Det er likevel klart at det er

utfordringer knyttet til dette, og jeg tror nok det vil være utopisk å tenke seg at alle nyetableringer skjer helt konfliktfritt. Jeg har forståelse for at kommunene har et stort informasjonsbehov, og at man er usikre på hva en mottaksetablering innebærer rent konkret. Dessverre tror jeg nok også presseoppslag om kriminalitet begått av asylsøkere har bidratt til økt skepsis i kommunene.

Mens det ofte fokuseres på det negative ved mottaksetableringer, vil jeg understreke at dette også innebærer at det skjer mye positivt for vertskommunen, både i form av arbeidsplasser og økt etterspørsel etter varer og tjenester som i sin tur vil kunne føre til økte skatteinntekter. Mottakene legges til bygningsmasse som ellers står som død kapital, eksempelvis nedlagte sykehjem og hoteller som er gått konkurs.

Etablering av mottak i Øksnes kommune

Når det gjelder den konkrete saken om mottaksetablering i Øksnes kommune, har jeg fått opplyst at etableringsprosessen ennå ikke er sluttført. Tildelingen av kontrakt er gjort på bakgrunn av Utlendingsdirektoratets utlysning etter mottaksplasser i hele region nord. Driftsoperatøren, Hero Mottak og Kompetanse AS (Hero), hadde i august et informasjonsmøte med Øksnes kommune hvor de orienterte om sine etableringsplaner, jf. tidligere nevnte krav om dette. Tilbudsfristen var på det tidspunktet ikke gått ut.

Da kommunen tok kontakt med Utlendingsdirektoratet Regionkontor Nord, var fristen fortsatt ikke gått ut, og regionkontoret hadde ingen informasjon om hvem som ville levere tilbud og hvilke kommuner som eventuelt ville være aktuelle for lokalisering av nye mottak. Det ville derfor ikke vært naturlig å kalle inn Øksnes kommune spesifikt til møte. Da møtet mellom direktoratet og kommunen fant sted 17. september, var det enda ikke gjennomført forhandlinger. De ble gjennomført i perioden 22.-26. september. 26. september tok Utlendingsdirektoratets regiondirektør direkte kontakt med ordføreren i Øksnes, mens lederen av forhandlingsteamet kontaktet rådmannen. Det ble informert om at forhandlingene var avsluttet og at man ville inngå kontrakt. Det lå ingen informasjon i tilbudet av en slik art at den kunne virke diskvalifiserende i forhold til konkurransen. Heller ikke kommunens innsigelser ble vurdert å være av en slik karakter. Utlendingsdirektoratet planlegger å underskrive kontrakten i uke 42/43, og planlagt oppstart er rundt 1. november.

Vanskeligere å etablere mottak

Generelt ser vi nå en tendens til at det blir vanskeligere å etablere nye mottak.

Vi ser også at kommunene i økende grad bruker planbestemmelsene i plan- og bygningsloven på en slik måte at de i praksis kan virke som en vetorett mot mottaksetableringer. Kommunene mener stadig oftere at nye etableringer krever reguleringsendringer og/ eller nye brukstillatelser der dette ikke har vært tema tidligere. Det er også en økende tendens til at kommunale planmyndigheter knytter strengere og mer kostnadskrevende betingelser til bygnings- og helsevernmessige forhold enn tidligere. Man erfarer også at kommunestyrer forskutterer avslag på søknader om bruksendringer og dispensasjoner før søknadene har vært

til ordinær saksbehandling.

Jeg er opptatt av at Utlendingsdirektoratet skal ha et vedvarende fokus på god dialog med aktuelle vertskommuner, både i forhold til mottak og bosetting. Samtidig gir det grunn til bekymring at flere kommuner ser ut til å stille seg på sidelinjen i forhold til disse spørsmålene, og ikke ivaretar sin del av det nasjonale ansvaret.

SPØRSMÅL NR. 24

Innlevert 7. oktober 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 17. oktober 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Betydningen av at norske studenter og yrkesaktive får internasjonal erfaring blir stadig understreket. Samtidig opplever en rekke norske bedrifter at det er problematisk å sende nordmenn til utlandet, da det norske skattesystemet gjør disse personene dyrere enn deres kollegaer i for eksempel England og USA. Noen ansatte vegrer seg også for å flytte utenlands i frykt for å miste trygderettigheter etter to år.

Hva vil statsråden gjøre for å øke mulighetene for at norsk arbeidskraft får dra internasjonal erfaring?»

Svar:

Da det i spørsmålet er tatt opp problemstillinger vedrørende skatt og generelle trygderettigheter, har Finansdepartementet og Sosialdepartementet gitt bidrag til dette svarbrevet. Det vil først redegjøres for de konkrete problemstillingene som representanten viser til i sitt brev.

En person som er bosatt i Norge vil som hovedregel være skattepliktig hit for inntekt av lønnsarbeid utført i utlandet. Norge har imidlertid inngått skatteavtaler med en rekke andre stater, som hindrer at inntekten dobbeltbeskattes. Er inntekten skattepliktig i staten arbeidet er utført, vil det bli gitt fradrag for skatten betalt i utlandet i den norske skatten knyttet til utenlandsinntekten (kredit). Etter enkelte avtaler må Norge også unnta inntekten fra beskatning dersom den er skattepliktig i arbeidsstaten (fordeling).

I 2002 ble det innført ny regel som på visse vilkår gir skattefrihet for lønnsinntekter opptjent i utlandet. Skattefrihet er bl.a. betinget av at utenlandsoppholdet er et arbeidsopphold, at det har minst 12 måneders varighet og at Norge gjennom skatteavtale ikke er gitt eksklusiv beskatningsrett. Det er imidlertid ikke noe krav om at inntekten faktisk skattlegges i oppholdslandet. Den nye ettårsregelen medfører skattefrihet fra første dag etter utflytting dersom vilkårene er oppfylt. Bakgrunnen for å innføre den nye regelen var nettopp hensynet til ansatte som norske bedrifter sender ut på arbeidsoppdrag i utlandet, skal skattlegges på samme nivå som konkurrentenes ansatte. Selv om regelen i første rekke ble innført for å styrke norsk næringsliv, er det ikke et vilkår for skattefrihet at arbeidsgiveren er norsk eller skattepliktig til Norge.

Innenfor EØS-området skal en person som drar fra Norge til et annet av EØS-landene og tar arbeid hos utenlandsk arbeidsgiver, normalt være trygdet enten i Norge eller i mottakerlandet. Trygd i Norge forutsetter at vedkommende får formell status som utsendt arbeidstaker. Det skal da betales den samme trygdeavgift som i Norge.

Utenfor EØS vil arbeidstakere kunne være i om lag samme situasjon, forutsatt at det dreier seg om et land Norge har trygdeavtale med og avtalen gir regler om utsendte arbeidstakere. Videre vil arbeidstakere utenfor EØS alt etter omstendighetene kunne tas opp som frivillige medlemmer av trygden. Det skal da betales en avgift til folketrygden, som er fastsatt slik at den om lag skal tilsvare det bidrag til folketrygden som betales i Norge, dvs. at avgiften skal tilsvare medlemmets trygdeavgift, arbeidsgiveravgiften og den del av folketrygdens finansiering som kommer fra vanlige skattemidler. Dette gir en avgift på om lag 30 pst. av brutto inntekt.

Dersom utenlandsoppholdet skjer etter ønske fra en arbeidsgiver i Norge, vil arbeidsgiveren kunne dekke den del av avgiften for det frivillige medlemskapet som svarer til vanlig arbeidsgiveravgift, slik at belastningen for arbeidstakeren reduseres tilsvarende. Avgiften reduseres også dersom arbeidstakeren betaler skatt til Norge.

Når en arbeidstaker tar arbeid i utlandet uten at medlemskapet opprettholdes etter reglene nevnt ovenfor, innebærer dette at medlemskapet i folketrygden opphører fra første dag, og vedkommende har i

utgangspunktet ingen krav på folketrygden utover et krav på alderspensjon dersom opptjeningen her tilsier det. I et land som Norge har trygdeavtale med, vil man imidlertid også kunne få en uførepensjon mv. fra Norge etter nærmere regler.

Også kortere avbrudd i trygdetilknytningen til Norge vil innebære at rettighetene i folketrygden svekkes, selv om man vender tilbake hit. Vedkommende vil eksempelvis kunne være i den situasjon at fulle rettigheter i uførepensjoneringen først foreligger tre år etter tilbakekomst til Norge. Dette vil avhenge av lengden av utenlandsoppholdet.

To års arbeid i utlandet uten medlemskap er ikke noe skjæringspunkt etter loven når det gjelder retten til ytelser. Som nevnt avskjæres retten i utgangspunktet umiddelbart etter at arbeidet har tatt til. Mer enn to år i utlandet uten medlemskap vil imidlertid innebære at man mister retten til å bli tatt opp i folketrygden som frivillig medlem. Det er et vilkår for frivillig medlemskap at vedkommende har vært medlem i minst tre av de siste fem årene før søknaden.

Jeg vil også opplyse om at Aetat aktivt arbeider for å legge til rette for at norsk arbeidskraft får internasjonal erfaring. Det europeiske samarbeidet EURES (European Employment Services) skal legge til rette for fri flyt av arbeidskraft innen EØS-området. EURES har en felles CV, stillings- og informasjonsdatabase. Her kan arbeidssøkere legge ut sin CV og arbeidsgivere kan søke etter folk med de kvalifikasjonene de ønsker. Fra 1. april 2002 til 31. mars 2003 var til sammen over 20 000 personer i kontakt med EURES. I 2002 var forholdet mellom arbeidssøkere som ville til Norge og norske arbeidssøkere som ønsket jobb i EØS ca. 75/25. I 2003 er andelen av norske arbeidssøkere som ønsker å finne jobb i Europa raskt økende. Mellom 400 og 500 enkeltjobber i utlandet var til enhver tid lagt ut på Aetats hjemmeside på Internett.

Det største hinder for at norske arbeidstagere får mer internasjonal erfaring ligger nok fortsatt i at bedriftene ikke verdsetter internasjonal erfaring tilstrekkelig i forhold til avansement e.l., og det er derfor viktig med fortsatt økt internasjonalisering av næringslivet.

SPØRSMÅL NR. 25

Innlevert 7. oktober 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 13. oktober 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Myndighetene oppfordrer ofte til nyskaping i næringslivet. Samtidig opplever man at det er omfattende og tidkrevende å etablere selskap. I Norge må man forvente at det tar 2-4 uker å registrere et foretak i Brønnøysundregisteret. I England gjøres tilsvarende på 3-5 dager. Samtidig er det langt høyere gebyrer for å gjøre dette i Norge enn i England (NOK 6 040 vs GBP 20, ev. 80 for gjennomføring på dagen).

Hva vil statsråden gjøre for å forenkle prosessen med å registrere/etablere nye selskap?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg få kommentere at det ikke er korrekt at man må forvente at det tar 2-4 uker å registrere foretak i Brønnøysundregisteret. Det er en målsetting at gjennomsnittlig saksbehandlingstid for foretaksregistreringer skal være 5 virkedager. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2002 var dessverre på 6,9 virkedager. Dette skyldes i hovedsak økt arbeidsmengde som følge av at regnskapsførerne ble pålagt registreringsplikt i Foretaksregisteret. Tallene for første halvår 2003 viser imidlertid at gjennomsnittlig behandlingstid er på tråd med målsettingen, dvs. 5 virkedager. I særlige hastesaker er det mulig med raskere behandling, ned til 1 dag.

Registreringsgebyrene har så lenge Brønnøysundregistrene har eksistert vært knyttet opp til rettsgebyrloven. På grunn av denne koblingen har departementet og registrene hatt liten fleksibilitet til å justere gebyr og priser i tråd med konkrete endringer i kostnadene ved produksjon av de ulike tjenestene. Jeg satte derfor i gang et arbeid med nødvendige lov- og forskriftsendringer. Ot.prp. nr. 61 (2002-2003) Om lov om endringer i rettsgebyrloven mv. og i selskapslovgevinga (kunngjeringsreglar), ble behandlet i Stortinget i juni 2003.

Lovendringene innebærer at fra 2004 vil gebyrene ikke lenger være knyttet til rettsgebyret, men fastsettes ut fra et prinsipp om kostnadsdekning, med et påslag som følge av inntektskrav fastlagt i statsbudsjettet. For 2004 er det foreslått et inntektskrav på 159 mill. kr (om lag tilsvarende det reelle overskuddet de foregående år), se St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Nærings- og handelsdepartementet, Kap. 904 Brønnøysundregistrene. Overskuddet knytter seg i all hovedsak til Løsøreregisteret.

Endringer i kunngjøringsreglene (fra trykt kunngjøring i Norsk Lysingsblad til kun elektronisk kunngjøring, i tillegg til kunngjøring i lokalaviser) vil gi reduserte kostnader for Brønnøysundregistrene på vel 30 mill. kr i 2004. Innsparingen vil bli brukt til å redusere gebyret for førstegangsregistrering i Foretaksregisteret, trolig med om lag 10 pst. I tillegg tas det sikte på å fjerne gebyret for sletting av foretak. De konkrete gebyrene vil bli fastsatt i en egen forskrift.

Omleggingen av gebyrpolitikken og kunngjøringssystemet er et bidrag i Regjeringens arbeid med modernisering og utforming av mer brukervennlige tjenester. Dette er en kontinuerlig prosess og jeg vil derfor fortsatt ha fokus på og arbeide aktivt for ytterligere forenklinger og forbedringer for norsk næringsliv.

SPØRSMÅL NR. 26

Innlevert 8. oktober 2003 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 15. oktober 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva er de totale kostnadene ved å gjennomføre barnehageforliket slik som det ble vedtatt i Stortinget i juni 2003 og med den forståelse at det statlige tilskuddet til barn med funksjonshemming (10-prosenttilskuddet) skal videreføres som i dag?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til svarbrev fra statsråden datert 4. juni til Stortinget v/familie-, kultur- og administrasjonskomiteen angående St.meld. nr. 24 (2002-2003) Barnehagetilbud til alle - økonomi, mangfold og valgfrihet. Brevet har deres ref: 2003/02315. Svaret gir en

oppdatert kostnadsoversikt i forhold til den opprinnelige barnehageavtalens punkt r. På det tidspunktet dette svaret ble avgitt fra statsråden var ikke forliket på plass. Vi vil derfor be om en justert oversikt over kostnadene basert på det endelige forliket i Stortinget. Vi ber om at denne kostnadsoversikten også inkluderer en videreføring av 10-prosenttilskuddet.

Vi ber om at det i svaret bekreftes at kostnadsoversikten inkluderer helårsvirkningen av de 750 mill. kr som ble gitt ekstra i statstilskudd fra 1. august 2003. Helårsvirkningen av dette er 1 800 mill. kr.

Svar:

Barnehageforliket ble vedtatt i Stortinget i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 24 (2002- 2003) Barnehagetilbud til alle - økonomi, mangfold og valgfrihet, jf. Innst. S. nr. 250 (2002-2003). Forliket skal gjelde ut budsjettåret 2005. I forbindelse med behandlingen av kommuneproposisjonen for 2004, fattet Stortinget et vedtak om å innlemme barnehagetilskuddet i inntektssystemet til kommunene fra 2006, jf. Innst. S. nr. 259 (2002-2003).

I Regjeringens budsjettforslag for 2004 som ble lagt fram 8. oktober, følger vi opp barnehageforliket. Kostnadene ved å gjennomføre de ulike endringene i juridiske og økonomiske virkemidler i barnehagesektoren i 2004 er utførlig beskrevet, jf. omtale under Kap. 0856 Barnehager i departementets budsjettproposisjon. Budsjettforslaget for 2004 på barnehageområdet innebærer totalt en reell vekst på mer enn 2,3 mrd. kr sammenlignet med saldert budsjett for 2003. Dette inkluderer effekten av skattefritak for arbeidsgiverbetalt barnehageplass og innføring av momskompensasjon. Innføringen av momskompensasjon fra 1. januar 2004, slik Regjeringen har foreslått, vil bety lavere kostnader for alle barnehager, både kostnader til drift og til investering. Som beskrevet i vårt budsjettforslag, er det tatt hensyn til dette både i dimensjoneringen av 80 pst. offentlig driftstilskudd, og i satsene for investeringstilskuddet til nye barnehageplasser.

Grunnlaget for de beregningene som er gjort i budsjettforslaget for 2004 er i hovedsak de samme som lå til grunn i stortingsmeldingen, og i mitt svar av 4. juni som du refererer til i spørsmålet. Avvik skyldes først og fremst effekten av momskompensasjon, som gir lavere kostnader både til investering og drift.

Fra 1. august 2003 ble det statlige driftstilskuddet økt med totalt 750 mill. kr. Økningen er foreslått videreført i 2004, og helårsvirkningen av dette (1,8 mrd. kr) ligger inne i budsjettforslaget. I budsjettforslaget for 2004 er det også foreslått å bruke like mye midler til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage som i 2003. Forskjellen fra den nåværende ordningen blir at midlene ikke lenger skal utmåles etter størrelsen på det statlige driftstilskuddet, men gis etter antall barn 1-5 år. En slik fordeling gir en mye mer målrettet bruk av midlene (se nærmere omtale i vår budsjettproposisjon for 2004).

De videre kostnader i 2005 er avhengig av om maksimalprisen reduseres ytterligere fra 1. august 2005 (trinn 2). I forliket legges det opp til at trinn 2 innføres under forutsetning av at målet om full behovsdekning nås i løpet av 2005. Kostnadene er videre avhengig av kostnadsveksten i sektoren og endringer i etterspørselen som følge av lavere priser. På bakgrunn av dette er det betydelig usikkerhet knyttet til kostnadene ved oppfølging av forliket i 2005. Jeg viser derfor til mitt svar til komiteen av 4. juni d.å., stortingsmeldingen om barnehager (spesielt kap. 5) og departementets budsjettproposisjon for 2004.

Departementet vil gjennomføre en kostnadsanalyse i løpet av vinteren 2003/2004, for å kartlegge kostnadsutviklingen i sektoren. Departementet vil også i løpet av våren 2004 gjennomføre en behovsundersøkelse, der blant annet behovsendringer som følge av reduserte priser vil bli kartlagt. Det er svært viktig for meg å ha et kontinuerlig fokus på utviklingen i sektoren, for å bidra til at både Regjeringen og Stortinget til enhver tid har de beste forutsetningene for å fatte vedtak.

SPØRSMÅL NR. 27

Innlevert 8. oktober 2003 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 16. oktober 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva har statsråden gjort for å følge opp vedtaket om å legge til rette for at Attføringssenteret i Rauland videreutvikles til et kompetansesenter innenfor yrkesrettet rehabilitering?»

BEGRUNNELSE:

I sosialkomiteens innstilling til statsbudsjettet for 2003 ble det gitt følgende merknad:

"Flertallet viser til at det ved Attføringssenteret i Rauland er etablert særskilt kompetanse på yrkesrettet rehabilitering. Flertallet ber om at Regjeringen legger til rette for at Attføringssenteret i Rauland videreutvikles til et kompetansesenter innenfor yrkesrettet rehabilitering."

I juni 2003 sendte Attføringssenteret en søknad om godkjenning som nasjonalt kompetansesenter til Helsedepartementet. De merutgiftene kompetansesenteret ville medføre, ble foreslått dekket ved å heve kurdøgnprisen. For å unngå økte kurdøgnpriser, var det viktig at søknaden kunne tas med i budsjettbehandling. Fremdeles ligger søknaden ubehandlet i departementet.

Svar:

Det er i Rundskriv I-36/99 definert oppgaver, innhold og arbeidsform for kompetansesentra innenfor helsetjenesten som skal gis godkjenning. Medisinske kompetansesentra er vanligvis lagt til/knyttet til universitetssykehus. Når det gjelder særskilt finansiering av kompetansesenteroppgaver, går det fram av budsjettforslaget for 2004 at dagens ordning med særskilt søknad om tilskudd for det enkelte kompetansesenter oppheves. Tilskuddet til nasjonale kompetansesentra overføres til de regionale helseforetakene, og er for 2004 foreslått videreført. Beløpet som er foreslått videreført i 2004 er basert på en videreføring av tidligere øremerkede midler til nasjonale medisinske kompetansesentra for høyspesialisert medisin, samt en utvidelse av tilskuddet til også å omfatte Helse Sør RHF. Dette innebærer at det ikke er foreslått økte bevilgninger til nasjonale kompetansesentra for 2004.

Attføringssenteret i Rauland er en av de institusjoner der bestilleransvar og finansieringsansvar overføres til de regionale helseforetakene. I løpet av 2003, som er det første året i overgangsperioden, skal de regionale helseforetak utarbeide avtale med opptreningsinstitusjoner, helsesportssentra m.m., herunder Attføringssenteret i Rauland. Avtalen skal gjøres gjeldende fra 1. januar 2004. Det forutsettes at Attføringssenteret i Rauland og Helse Sør RHF i samarbeid kommer fram til hvilke funksjoner som skal utvikles videre. Det er videre forutsatt at det etableres samarbeid med trygdeetaten for å kunne bidra til at de behov som trygdeetaten har for tjenester, bl.a. funksjonsvurderinger, også blir dekket. Dette er presisert i departementets brev til de regionale helseforetakene av 21. februar 2003.

Helsedepartementet vil med bakgrunn i de rammer som er nevnt ovenfor besvare henvendelsen fra Attføringssenteret i Rauland.

SPØRSMÅL NR. 28

Innlevert 8. oktober 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 14. oktober 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hvordan vil sosialministeren imøtekomme Stortingets vedtak om at brukerorganisasjonene, etatene og de ansattes organisasjoner tas med i prosessen med å utrede ulike organisasjonsmodeller for samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten?»

BEGRUNNELSE:

En sammenslåing av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten vil være en av de største sosiale reformene i norsk velferdshistorie. Den vil omfatte flere hundre tusen brukere og ca. 15 000 ansatte, både med erfaring og synspunkter. Det er derfor viktig at brukerorganisasjonene og ansattes organisasjoner tas med i

arbeidet med reformen. Stortinget vedtok før sommeren å sende St.meld. nr. 14 (2002-2003) tilbake til Sosialdepartementet og i Innst. S. nr. 189 (2002-2003) om samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialetaten, sies det at "Flertallet legger til grunn at brukerorganisasjonene, etatene og de ansattes organisasjoner tas med i prosessen". I det nyutnevnte ekspertutvalget som skal utrede ulike organisasjonsmodeller for samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten, er brukerorganisasjonene, etatene og de ansattes organisasjoner ikke tatt med som medlem av utvalget. At sosialministeren velger å ivareta brukermedvirkningen ved å opprette en referansegruppe, er ikke i samsvar med det Stortinget vedtok og ikke i samsvar med det sosialministeren selv sa i Stortingets debatt om innstillingen 13. mai: "Det er helt absolutt selvfølgelig at både brukere og arbeidstakerorganisasjoner involveres."

Svar:

Stortinget vedtok i forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 189 (2002-2003) Innstilling fra sosialkomiteen om samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten:

I

St.meld.nr.14 (2002-2003) - Samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten - sendes tilbake til Regjeringen.

II

Stortinget ber Regjeringen utrede ulike modeller for én felles velferdsetat bestående av dagens Aetat, trygdeetaten og sosialetaten.

I sin oppfølging av Stortingets vedtak har Regjeringen lagt vekt på å finne frem til arbeidsformer som muliggjør involvering og medvirkning fra de berørte parter samtidig som en kan komme tilbake til Stortinget med saken i løpet av inneværende stortingsperiode. Regjeringen har valgt å sette ned et hurtigarbeidende utredningsutvalg sammen med en referansegruppe som gir mulighet for medvirkning fra alle relevante brukergrupper og arbeidstakerorganisasjoner, fra de berørte etatene og fra kommunene. Utvalget er i mandatet bedt om både å avholde møter med og be om skriftlige innspill fra referansegruppen.

Etter mitt syn gir en slik organisering av utvalgsarbeidet den beste mulighet til både å ivareta hensynet til medvirkning i prosessen fra alle relevante parter og til rask fremdrift. Et utvalg med bred representasjon fra alle relevante parter ville ha blitt meget stort og neppe vært forenlig med tilstrekkelig rask fremdrift. Et utvalg hvor bare et begrenset utvalg av organisasjonen fikk plass, ville ikke gi mulighet for likeverdig medvirkning fra alle relevante parter.

Alle inviterte, bortsett fra Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), har takket ja til å delta i utvalgets referansegruppe. I alt er det 31 medlemmer av gruppen. Jeg beklager at FFO har valgt å stå utenfor, og har i brev til dem understreket at de er velkomne til deltakelse hvis de skulle skifte standpunkt, og at de vil bli tilsendt det samme materiale som referansegruppens medlemmer får.

Jeg har overfor utvalgets leder understreket betydningen av at referansegruppen får medvirke i arbeidet. Utvalget har på min oppfordring utarbeidet et mandat for referansegruppen. Der presiserer utvalget at referansegruppen både skal bli invitert til å gi innspill til utvalget, skriftlig og i møter, og bli invitert til å gi

synspunkter på mulige organisasjonsmodeller før utvalget trekker endelige konklusjoner. Jeg er glad for å se at utvalget allerede meget kort tid etter oppstart av arbeidet har bedt referansegruppen om skriftlige innspill på viktige områder, og invitert til et møte mellom utvalget og gruppen.

For å gi mulighet til å gi innspill til alle sider av Regjeringens videre arbeid med samordning på velferdsområdet, inviterte jeg brukerorganisasjonene og arbeidstakerorganisasjonene til et møte i august i år. De aller fleste av de organisasjonene som er med i referansegruppen var til stede på møtet. Utredningsutvalgets medlemmer var også tilstede på møtet og fikk på den måten allerede ved oppstarten av arbeidet, en god innsikt i viktige synspunkter både blant brukere og arbeidstakere.

Når Regjeringen har valgt å nedsette et utvalg for å utrede mulige organisasjonsmodeller, så er det også fordi det gir mulighet for god og grundig medvirkning fra berørte parter gjennom en bred høringsrunde. Jeg tar sikte på at utvalgets rapport skal publiseres som NOU, og den vil etter planen bli sendt på høring høsten 2004. Rapporten og høringsuttalelsene vil være underlaget for Regjeringens arbeid med tilbakemeldingen til Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 29

Innlevert 8. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 15. oktober 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Regjeringen har lagt opp til økt bruk av pelletsovner. Slike ovner produseres ikke i Norge, og må derfor importeres. Inntil i sommer var CE-merking god nok for godkjent bruk, men nå kreves godkjenning fra SINTEF. Dette koster ca. 40-60 000 kr pr. godkjenning. For mange små importører medfører dette kostnader langt over bærekraftig drift av importselskapet, med mindre man satser stort.

Hvorfor stiller Norge strengere krav til pelletsovner enn det som er akseptert i det europeiske markedet?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har en uttalt målsetting å øke bruken av "alternativ energi". Under den vanskelige situasjonen på kraftmarkedet forrige vinter, ønsket et flertall på Stortinget å fremme bruk av sine favoritt ENØK-tiltak, deriblant pelletsovner. Noen små, etablerte firmaer innen pelletsovnimport i Norge opplever nå uforutsette problemer ved at europeisk godkjenning ikke lenger er god nok. De undrer seg over at norske myndigheter ønsker å sette seg som dommer over utenlandsk ekspertise hvor disse produktene faktisk produseres. De savner også logikken i at norske myndigheter på den ene siden forsøker å få økt bruk av pelletsovner, men samtidig gjør det vanskeligere for aktørene i markedet å sørge for et bredt utvalg av produktet.

Svar:

Det er riktig som representant Øyvind Vaksdal påpeker at Regjeringen ønsker en økt bruk av pelletsovner. Pellets og andre former for biobrensel representerer en viktig kilde i en miljøvennlig omlegging av energiforsyningen. Regjeringens fører en offensiv politikk for energiomlegging, og har i budsjettet for 2004 foreslått et finansieringsopplegg som vil øke de finansielle rammene til dette formålet med 130 mill. kr.

Når det gjelder særnorske krav til pelletsovner, er disse knyttet til norske krav til utslipp fra lukkede ildsteder for vedfyring, jf. plan- og bygningslovens forskrift om krav til byggverk og produkter til byggverk, § 8-52.

Av hensyn til den utstrakte bruken av vedovner og andre ildsteder i Norge og problemer knyttet til lokal luftkvalitet, er kravene strengere i Norge enn i Europa og EØS-området for øvrig. Norge har i dette tilfellet fått unntak fra det allmenne kravet om at import- og eksportrestriksjoner skal være forbudt, jf. EØS-avtalens artikkel 13.

Bestemmelsen i byggeforskriften, § 8-52, referer til Norsk standard, hvor både krav til utslippsnivå og testmetode er nedfelt. Videre sier forskriften at lukkede ildsteder for vedfyring som er produsert innen EØS-området skal oppfylle de norske kravene, og at forskriftens allmenne bestemmelser om byggevarers egenskaper og dokumentasjon i § 5-11, gjelder. Disse kravene omfatter foruten hygiene, helse og miljø, blant annet brannsikring, støyvern, sikkerhet ved bruk og mekanisk motstandsevne og stabilitet.

Jeg er opptatt av at en gjennom energiomleggingen ikke skal skape nye miljøproblemer, for eksempel knyttet til lokal luftkvalitet, og ser derfor som hensiktsmessig at det stilles streng krav til de produktene som

tilbys. Det er ikke innført en egen godkjenningsordning for bruk av pelletsovner, slik representanten Øyvind Vaksdal viser til, ut over de bestemmelsene som jeg har redegjort for over. Imidlertid er jeg kjent med at Kommunal- og regionaldepartementet, som er ansvarlig for forvaltningen av byggeforskriftene, har funnet det logisk nødvendig å sikre at kravene til dokumentasjon følges, ved å forlange at ovnsimportører får sine produkter vurdert av Norsk brannteknisk laboratorium/SINTEF opp i mot andre ovner som de har testet.

Videre spørsmål knyttet til krav til byggevarers egenskaper og dokumentasjon bes rettet til kommunal- og regionalministeren.

SPØRSMÅL NR. 30

Innlevert 8. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 17. oktober 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Yrkessjåfører som kjører tungtransport til kontinentet, opplever at norske tollere slår hardere ned på "personale som tjenestegjør som mannskap på ferger og trailere som trafikkerer til og fra utlandet". Flere medlemmer i denne yrkesgruppen opplever dette som urettferdig.

Mener statsråden det er riktig at en yrkesgruppe på denne måten forskjellsbehandles i forhold til andre yrkesgrupper med mye internasjonal virksomhet, men som ikke jobber på selve "transportmiddelet"?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til brev fra Agder tolldistrikt til "personer som er i tjeneste om bord i transportmiddel i internasjonal trafikk", datert 10. juni 2003, om "Ikke rett til tollfri reisendekvote", som informerer om at disse personene ikke får innføre reisegods toll- og avgiftsfritt utover en liten kvote på 40 sigaretter og ikke alkoholholdige varer til verdi på maks 500 kr. Andre yrkesgrupper kan hyppig reise til og fra Norge uten noen restriksjoner for tollfrikvote utover visse tidsbegrensninger.

Svar:

Jeg oppfatter dette som et spørsmål om hvorfor transportpersonell ikke har adgang til å innføre full taksfrikvote på lik linje med andre yrkesgrupper som reiser mye, jf. forskrift 10. januar 2003 om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods (reisegodsforskriften) § 4 siste ledd.

Reisegodsbestemmelsene har nylig blitt revidert. Bakgrunnen for revisjonen var å lage en mindre komplisert og mer brukervennlig forskrift både for de reisende og toll- og avgiftsetaten.

Også etter tidligere reisegodsforskrift hadde transportpersonell kun en begrenset adgang til å innføre taksfrikvote. Begrunnelsen er at kvoten historisk og tradisjonelt er ment for turister og at det som hovedregel skal betales avgift på alle varer som innføres til Norge. Det har derfor vært begrensninger i regelverket for personer som på grunn av sitt arbeid svært ofte passerer grensen. Dette gjelder både yrkessjåfører og mannskap på ferger og fly forutsatt at disse er i tjeneste.

Revisjonen innebar for øvrig dels en lettelse og dels en skjørpelse i forhold til tidligere regler for transportpersonell, en skjørpelse bl.a. fordi retten til full taksfrikvote etter 15 døgns sammenhengende fravær ble fjernet og en lettelse fordi at såkalt "passivt crew" gis anledning til å bringe med seg full taksfrikvote. "Passivt crew" er transportpersonell som returnerer til Norge uten å være i tjeneste.

Jeg har forståelse for at transportpersonell oppfatter regelverket som urettferdig i forhold til andre yrkesgrupper som reiser mye. Ut i fra en vurdering av formålet med reglene valgte departementet likevel ikke ytterligere liberalisering av reglene for transportpersonell. Innen EU er for øvrig hele taksfrikonseptet fjernet. Ved reiser innen EU er det imidlertid lett å ta med store kvoter beskattet vare ved grensepassering.

SPØRSMÅL NR. 31

Innlevert 8. oktober 2003 av stortingsrepresentant Jan Koløy

Besvart 16. oktober 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre at frivillige lag og organisasjoner, slik som Tromsø kvinnekor, ikke blir lagt ned på grunn av dårlig økonomi som følge av at pengespill og lotteriloven ble endret?»

BEGRUNNELSE:

I en henvendelse til Stortingets kulturkomité 29. september d.å. forteller Tromsø kvinnekor (tidligere Arbeidernes kvinnekor) at de kan bli nødt til å legge ned på grunn av dårlig økonomi. Den dårlige økonomien skal skyldes et større inntektsbortfall i forbindelse med de endringer Stortinget gjorde i pengespill og lotteriloven i Ot.prp. nr. 44 (2002-2003).

Det har lenge vært klart at mange av de små frivillige lag og foreninger som i dag har inntekter fra pengespillautomater eller bingo vil kunne miste disse inntektene. I Regjeringens saksfremlegg ble dette viet liten oppmerksomhet, og det ble ikke vist hvordan slikt inntektsbortfall kan kompenseres.

Mange små frivillige lag og organisasjoner som i fremtiden ikke vil få mulighet til å drive med pengespill eller lotteri, slik som bingo, kan bli tvunget til å begrense eller legge ned gode aktiviteter. Dette kan være aktiviteter som er til kulturell berikelse for sine medlemmer og lokalsamfunn.

Svar:

Etter lotteriloven § 5 er hovedregelen at lotteri bare kan avholdes til inntekt for et humanitært eller samfunnsnyttige formål. Bakgrunnen er et ønske om at lotteriinntekten skal forbeholdes frivillig virksomhet med samfunnsnyttige ringvirkninger. Basert på forarbeider og praksis har det utviklet seg retningslinjer for hvilke aktiviteter som anses samfunnsnyttig etter lotteriloven. Blant annet faller offentlige oppgaver og privatøkonomisk virksomhet utenfor de tiltak som gis adgang til å skaffe seg lotteriinntekter. Det har også vært praksis at det som hovedregel ikke gis lotteritillatelse til hobby- og fritidsforeninger for voksne. Dette betyr at voksenkor, bridgeklubber, småbåtforeninger og lignende, i utgangspunktet faller utenfor lotteriloven. Begrunnelsen har vært at voksne mennesker selv bør kunne finansiere sine fritidsaktiviteter.

Regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 44 (2002-2003) Om lov om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen ble vedtatt av Stortinget 17. juni 2003. Lovvedtaket innebærer bl.a. at kretsen av organisasjoner og foreninger som får avholde såkalte smålotterier/ meldingslotterier kan utvides. Dette gjør at kravet om et humanitært eller samfunnsnyttig formål fortsatt vil gjelde for slike lotterier. Men at i forskrift åpnes det for at lokale og regionale voksenaktiviteter som sangkor, musikkorps, teater, kulturminnevern, drift av grendehus og lignende får adgang til å avholde slike smålotterier. Departementet har også foreslått at omsetningstaket for slike lotterier heves fra 100 000 kr til 150 000 kr. Samtidig er det i lovvedtaket åpnet opp for at basarer fritt kan avholdes uten tillatelse, og at slike lotterier ikke lenger skal være forbeholdt samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner.

Det er departementets intensjon at forskriftsregler som gjennomfører de nevnte endringer skal sendes på høring i løpet av 2004 og vedtas med virkning fra 1. januar 2005. Jeg mener at de endringer som dermed vil bli gjennomført vil sikre mangfoldet i organisasjonslivet på en bedre måte enn i dag, særlig på mindre steder. Uten at jeg har konkret kjennskap til situasjonen i Tromsø kvinnekor, antar jeg at endringene også for denne foreningen vil innebære en reell forbedring av muligheten til å skaffe seg inntekter gjennom lotteriaktiviteter.

Når det gjelder frivillige organisasjoner som mottar inntekter fra gevinstautomater eller bingo er det en forutsetning for de endringer som Stortinget vedtok i juni, at inntektsnivået fra slike lotteriaktiviteter skal kunne opprettholdes på samme nivå som i 2001. De organisasjoner som i 2002 eller senere har opplevd en økning i slike inntekter vil derfor kunne forvente en viss inntektsnedgang. Lovvedtaket forutsetter imidlertid at organisasjonene ikke vil bli dårligere stilt enn i 2001. Jeg finner samtidig grunn til å understreke at de endringer i regelverket som knytter seg til gevinstautomater skyldes at slike automater i dag innebærer en uakseptabel risiko for at spilleren utvikler spilleavhengighet. Undersøkelser tyder på at over 90 pst. av de personer som søker behandling for spilleavhengighet har problemer knyttet til gevinstautomater. Med unntak av Fremskrittspartiets representanter var det (derfor) et samlet storting som stilte seg bak de endringer som nå er vedtatt.

SPØRSMÅL NR. 32

Innlevert 8. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 15. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I den omstridte veringen i Trillemarka opplever en grunneier at hans eiendom med hyttebebyggelse/turistrettet næring er omkranset av vern. Bruken av eiendommen er sterkt redusert som følge av at veiforbindelsen er vernet, og eiendomsverdien er antatt redusert med ca. 50 pst. Vedkommende er informert om at det ikke ytes kompensasjon for fritidseiendommer, turistnæring av noe slag m.m.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å avhjelpe grunneiere som kommer i en økonomisk vanskelig situasjon som følge av vernevedtak?»

BEGRUNNELSE:

Nevnte grunneier mottar ingen erstatning for veringen. Vernevedtaket skaper således store økonomiske problemer for nevnte grunneier, selv om ikke hans eiendom er vernet direkte. På grunn av lån på eiendommen ved oppbygging, og med reduserte muligheter for inntekter, må vedkommende selge andre deler av eiendommen rimelig for å skaffe nødvendig inntekt til å dekke opp for kapitalkostnader.

Grunneieren opplever at Miljøverndepartementet nekter statens advokat å føre samtale vedrørende erstatningsspørsmålet. Grunneier ser nå ingen annen utvei enn å reise søksmål mot staten, men ser for seg en uendelig og meningsløs vandring i byråkratiet og domstolene som resultat.

Grunneier er klar over at staten ikke vil gå inn i forhandlinger med noen grunneier i området før det er en rettslig avklaring på om vernevedtaket i Trillemarka er i strid med intensjonen i naturvernloven § 8, en sak som er initiert av 50 grunneiere, inklusive Sigdal kommune, i området. Nevnte grunneier er ikke blant de 50 grunneierne.

Svar:

Trillemarka naturreservat ble opprettet 13. desember 2002. Formålet med vernet er å bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Av spesielle kvaliteter kan nevnes at området er et av de største sammenhengende naturskogsområdene på Østlandet og har store forekomster av rødlistearter. Reservatet inngår i satsingen på vern av skog i Øst-Norge. Verneplanen for Øst-Norge omfatter til sammen 160 kvadratkilometer, der 60 kvadratkilometer er produktiv skog.

Som ledd i Regjeringens satsing på utvidet skogvern ble det i mars 2003 iverksatt en prosess for å vurdere et utvidet skogvern i et tilgrenset område av reservatet som kalles Trillemarka-Rollag Østfjell. Sammen med det arealet som ble vernet i Trillemarka i desember 2002 utgjør området trolig det største gjenværende verneverdige skogområdet i den sørlige delen av landet. Arbeidet med det utvidede verneforslaget skal klarlegge naturfaglige verneverdier og andre interesser i området. Jeg er opptatt av at det skal holdes tett kontakt med grunneiere, kommuner og andre berørte parter i verneplanprosessen.

I alt 48 grunneiere som berøres av vernevedtaket av 13. desember 2003 har reist sak for domstolene om gyldigheten av vedtaket. Hovedforhandlingen for denne saken er ennå ikke berammet. I og med at gyldighetsspørsmålet skal avgjøres av domstolen ønsker jeg ikke å komme inn på konkrete forhold som kan berøre dette.

Det er vanlig praksis i de tilfeller et vernevedtak bestrides, for eksempel ved spørsmål om gyldighet, at erstatningsforhandlingene utsettes i påvente av at slike spørsmål finner sin avklaring. Dette innebærer at grunneiere som reiser sak om gyldighet må påregne at forhandlinger om erstatning utsettes.

Dersom vernevedtaket opprettholdes vil staten innlede erstatningsforhandlinger. Slike forhandlinger vil omfatte alle som berøres av fredning og som har reist krav om erstatning. Dette har statens advokat ved flere anledninger opplyst overfor advokaten til den grunneieren det vises til i denne henvendelsen. Siktemålet med erstatningsforhandlingen er at de som lider et økonomisk tap som følge av fredning skal få dette tapet erstattet.

SPØRSMÅL NR. 33

Innlevert 9. oktober 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 17. oktober 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å motvirke syndromet foreldrefiendtlighet, som er et økende problem for stadig flere ved samlivsbrudd?»

BEGRUNNELSE:

Mellom 20 000 og 30 000 norske barn opplever at foreldrene har langvarige og fastlåste konflikter i forbindelse med samlivsbrudd. Disse barna er derfor i risikozonen for å utvikle foreldrefiendtlighetssyndrom.

Dagbladet bringer i Magasinet 9. november 2002 en lenger artikkel om foreldrefiendtlighet og belyser der mange av de problemer som oppstår som følge av syndromet.

Hvor mange barn som faktisk utvikler syndromet er usikkert, siden det er gjort relativt lite forskning på feltet. Det viktigste bør uansett å være å finne ut hvordan syndromet kan unngås. Alt tyder på at det er langt lettere å forebygge enn å behandle slik tilstand.

Konsekvensen av foreldrefiendtlighet kan bli manglende samvær med foreldre og langvarige følelsesmessige vansker. For de barn det dreier seg om kan forholdet til begge foreldre bli skadelidende, selv om fiendtligheten kun rammer den ene forelderen.

Foreldrefiendtlighet som syndrom ble først beskrevet på 1980-tallet av den amerikanske psykiateren Richard Gardener. Det utvikler seg utelukkende ved samlivsbrudd hvor foreldrene ikke samarbeider og den ene (eller begge) foreldrene påvirker barnet i negativ retning.

Tar man grobunnen for slik fiendtlighet bort, vil man sannsynligvis også redusere antall barn med syndromet betraktelig. Offentlige myndigheter bør legge forholdene til rette for samarbeid mellom foreldrene, for eksempel ved ordninger med delt omsorg.

Svar:

Innledningsvis vil jeg gi representanten Knudsen honnør for at han reiser dette spørsmålet. Det er av stor verdi å rette søkelyset på fenomener som er viktige for barns oppvekstforhold. Statistikk viser at antall separasjoner og skilsmisser de siste årene har hatt en økende tendens. Vi vet at foreldrekonflikter og samlivsbrudd virker gjennomgripende inn i barnas liv, og i mange tilfeller medfører at de, i alle fall i en periode, kan oppleve følelsesmessige vansker. Det er derfor viktig å reise spørsmål om hvordan det offentlige kan bidra til å redusere graden av fastlåste konflikter mellom foreldre.

Foreldrefiendtlighetssyndromet, som representanten Knudsen tar opp spesifikt, har som sitt utgangspunkt at foreldre med uløste konflikter i parforholdet eller i foreldresamarbeidet i mange tilfeller ikke klarer å unngå å trekke barna inn i konflikten mellom de voksne. Ofte bidrar dette til at barna kommer i en lojalitetsklemme mellom foreldrene og kan utvikle et motsetningsforhold til en av foreldrene. Man kan følgelig risikere at barnets lovfestede rett til å ha god kontakt med begge foreldre ikke blir ivarettatt i tilfredsstillende grad.

For å kunne forhindre utvikling av denne type følelsesmessige konflikter for disse barna er det nødvendig å gi foreldre tilbud om hjelp til å løse sine samarbeidskonflikter på en mer konstruktiv måte. På denne måten kan barna i større grad skjermes mot å bli trukket inn i problemene mellom de voksne.

Representanten Knudsen har rett i at den viktigste innsatsen bør komme på det forebyggende området. Det er en stor utfordring å nå frem til foreldre med tilbud om hjelp til å løse konfliktene før de blir fastlåste, og før samlivsbruddet er et faktum. Dersom evnen til konfliktløsning og konstruktiv kommunikasjon styrkes, vil man etter all sannsynlighet redusere antallet barn som opplever samlivsbrudd eller som lever i sterkt konfliktfylte og dysfunksjonelle familier. Dette vil være av de viktige utfordringer for familievern og meklingskorps i fremtiden.

Å sikre barn og ungdom gode oppvekst- og levekår er blant Regjeringens viktigste oppgaver. Hovedtrekkene i Regjeringens barne- og familiepolitikk er nedfelt blant annet i St.meld. nr. 29 (2002-2003) Om familien - forpliktende samliv og foreldreskap ("Familiemeldingen"). I det nylig fremlagte statsbudsjett (St.prp. nr. 1 (2003-2004)) er det bebudet økt satsning på forebyggende tiltak for familier gjennom utvidelse av foreldreveiledningsprogrammet, og tilbud om gratis samlivskurs for nybakte foreldre. I tillegg legges det opp til en styrking av familievern tjenesten og en større omlegging av meklingsordningen, ikke minst for bedre å sikre barns rettigheter etter samlivsbrudd. Meklingstilbudet er foreslått styrket slik at foreldre som ønsker det vil få inntil 7 timers meklingskurs. Disse tiltakene er alle ment som bidrag til å styrke det offentlige tilbud til familier med samlivsproblemer, og til bedre å ivareta barns behov i denne forbindelse. Også i de

nylige foretatte endringene i Lov om barn og foreldre om nye saksbehandlingsregler i barnefordelingssaker vektlegges disse temaene sterkt (Ot.prp. nr. 29 (2002-2003) og Innst. O. nr. 96).

Representanten Knudsen etterlyser forskning på dette feltet. Departementet er kjent med at det for tiden drives flere forskningsprosjekter på temaene foreldrefiendtlighetssyndrom og barns reaksjoner på samlivsbrudd, blant annet ved HEMIL-senteret i Bergen. Ved Universitetet i Oslo arbeides det nå med å få ferdigstilt en kunnskapsstatus på mekling i kompliserte familiesaker. Departementet vil i forlengelsen av dette bidra til at det settes i gang et forskningsprosjekt som skal utvikle bedre meklingsmetodikk i saker preget av fastlåsthets og sterk konflikt.

Når staten overtar forvaltningsansvaret for familievern fra 1. januar 2004, gis det muligheter for en tettere statlig oppfølging av disse utfordringene. Som nevnt legger departementet allerede i neste års statsbudsjett opp en økt satsning på nettopp dette området.

SPØRSMÅL NR. 34

Innlevert 9. oktober 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 16. oktober 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ville Regjeringen lagt ned forbud mot opprettelse av tobakksindustri dersom det hadde kommet slike etableringer til Norge i dag, og er det i så tilfelle andre fremtidige næringer som Regjeringen vil legge ned forbud mot?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har foreslått en økning i avgift på rulletobakk som fører til at bl.a. Asbjørnsens Tobaksfabrikk kan bli nedlagt. Daglig leder og eier sier han ikke tror bedriften kan overleve et slikt avgiftshopp.

Til NRK Sørlandet uttaler stortingsrepresentant fra Høyre, Peter Gitmark, følgende: "En slik virksomhet ville blitt forbudt hvis den skulle startet opp i dag." Tobakksnæringen er som kjent en lovlig virksomhet og det er derfor oppsiktsvekkende at slike uttalelser kommer fra representanter fra regjeringspartiene.

Som kjent vedtas ikke arbeidsplasser, de må skapes. Som politikere kan vi likevel legge til rette for, eller hindre etablering av næringer dersom det ønskes gjennom rammevilkår og/eller forbud. Regjeringen har etter min mening valgt å ha en passiv holdning i forhold til nyskaping og å bedre rammebetingelsene for norsk industri. Arbeidsledigheten er i dag urovekkende høy og økende, for den enkelte som blir rammet er dette dramatisk, selvsagt også på Asbjørnsens Tobaksfabrikk. På toppen av den dramatiske beskjeden om avgiftsøkning sier hovedtillitsvalgt for de ansatte på fabrikk, at de nærmest fremstilles som drapsmenn av politikerne selv om de lager et lovlig produkt. Jeg finner grunn til å reagere på slike uttalelser som stortingsrepresentant Peter Gitmark kommer med og forstår frustrasjonen fra de ansatte. Det er derfor riktig å få avklart situasjonen rundt tobakksindustrien fra Regjeringens side.

Svar:

I statsbudsjettet for 2004 satser Regjeringen på tiltak som bedrer konkurranseevnen og styrker nyskapingen i næringslivet. Budsjettet legger til rette for at den positive utviklingen vi har sett med lavere rente og kronekurs kan videreføres. Samtidig med moderate lønnsoppgjør er dette det beste og mest virkningsfulle bidrag for å styrke arbeidsplasser og verdiskaping i næringslivet. Ved siden av å aktivt legge til rette for nyskaping i næringslivet er dette sentralt for å gjøre det mer attraktivt å drive og etablere bedrifter i Norge.

Viktige satsingsområder i forslaget til statsbudsjettet for 2004 er blant annet opprettelse av et nytt landsdekkende såkornfond, økt satsing på næringsrettet forskning og utvikling og redusert skjemavelde for næringslivet. De samlede skatte- og avgiftslettelser under samarbeidsregjeringen, inklusive forslagene for statsbudsjettet for 2004, er på ca. 20 mrd. kr. Skatte- og avgiftslettelsene er også et viktig bidrag til bedre konkurranseevne og mer nyskaping i bedriftene.

Røyketobakk ilegges i dag en avgift på knapt 70 pst. av avgiften for sigaretter, regnet i kroner pr. 100 gram. Fra et helsemessig synspunkt er det ingen grunn til denne forskjellsbehandlingen. Røyketobakk har et høyere nikotin- og tjæreinnhold og skaper større avhengighet enn ferdigsigaretter. I tillegg er risikoen for

lungekreft større ved bruk av røyketobakk enn ved bruk av ferdigsigaretter. På denne bakgrunn er det i budsjettet for 2004 foreslått å øke avgiften på røyketobakk med 45 pst. reelt, slik at avgiftsforskjellen fjernes. Forslaget til avgiftsøkning på røyketobakk har således en klar helsemessig begrunnelse.

Et grunnleggende prinsipp i næringspolitikken er at ulike næringer må få utvikle seg videre innenfor de rammebetingelser, lover og regler som gjelder for næringsvirksomhet i Norge. Det vises i den forbindelse til at det er fri etableringsrett i Norge for bedrifter som følger gjeldende lover og regler.

SPØRSMÅL NR. 35

Innlevert 9. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 15. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I en konkret sak i Oppland blir et indisk/tsjetsjensk par med to barn som er etablert med bolig og arbeid, pålagt å reise fra landet mens de søker om arbeidstillatelse. Det vil føre til at far og mor må reise til hvert sitt land, og familien splittes.

Mener kommunalministeren at en slik praksis kan forsvares ut fra at Norge har ratifisert FNs barnekonvensjon, der det blir fastslått at ved alle handlinger som vedrører barn, skal det først og fremst tas hensyn til hva som gagnar barnet best?»

BEGRUNNELSE:

FNs barnekonvensjon blei ratifisert av Norge i 1991, mens lovendringene blei behandla av Stortinget i mai 2003. Flere av artiklene i barnekonvensjonen tar for seg behovet for å verne om familien av hensyn til barna.

Artikkel 3 første og annet ledd har slik ordlyd:

"1. Ved alle handlinger som vedrører barn og som foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal det først og fremst tas hensyn til hva som gagnar barnet best.

2. Partene påtar seg å sikre barnet det vern og den omsorg som er nødvendig for hans eller hennes trivsel, idet hensyn tas til rettighetene og forpliktelsene til hans eller hennes foreldre, verger eller andre enkeltpersoner som ifølge loven er ansvarlig for han eller henne, og skal treffe alle nødvendige lovgivingsmessige og administrative tiltak for dette formål."

Artikkel 7 understreker barnets rett til å kjenne og få omsorg fra sine foreldre. Artikkel 9 sier at barn ikke skal bli skilt fra sine foreldre mot deres vilje. Artikkel 10 omhandler familieegjenforening og sier at slike saker skal behandles på en positiv, rask og human måte.

Undertegnede har vanskelig for å se at det kan være tatt hensyn til Norges forpliktelser i forhold til barnekonvensjonen i saken som vil bli kort skissert nedenfor.

Far i familien er indisk statsborger. Han oppholdt seg ulovlig i Russland fra 1992 til 2001. Der traff han sin tsjetsjenske kone, som han gifta seg med i et sikhtempel i Moskva i 1994. De har tre barn sammen, hvorav det ene barnet oppholder seg hos fars familie i India, og de to yngste bor sammen med foreldrene. Familien kom til Norge i 2001. Det er gitt avslag på søknad om asyl. Også anken er avslått. Far i familien søkte da om arbeidstillatelse. Men ifølge hovedregelen i utlendingsforskriftene må han og familien ut av Norge mens denne saken blir behandla.

Far er indisk sikh, mens mor er tsjetsjensk muslim. De gifta seg i et tempel for sikher, men har ingen papirer på at de er ektepar og som kan gi familieegjenforening i India eller Russland. Far har ikke oppholds-

tillatelse i Russland, og kan ikke flytte dit. Den indiske ambassaden har gjort det klart at han ikke får ta med kona og barna til hjemlandet. Mor har ikke lenger noen familie i Russland. Utlendingsnemnda har to ganger avvist muligheten for at familien kan få være i Norge til søknaden om arbeidstillatelse er behandla.

Siden mars 2002 har far arbeidet i et kålrotpakkeri på en gård på Toten. Familien leier hus på gården og ett barn går i barnehage. Arbeidsgiveren er svært fornøyd med arbeidstakeren, og har fra første stund gjort det han har kunnet for at familien skal kunne fortsette å bo og arbeide på gården.

Undertegnede finner det underlig at det ikke er blitt vurdert å gi oppholdstillatelse på humanitært grunnlag i denne saken. Vedtaket om at ikke familien en gang skal kunne oppholde seg i landet mens søknaden om arbeidstillatelse behandles, virker firkanta og meningsløs. Det later til at det menneskelige aspektet blir glemt, og at det mangler en individuell vurdering. Foreldrene får ytterligere problemer med sammen å kunne ta seg av barna sine.

Svar:

Innledningsvis ønsker jeg å presisere at etter utlendingsloven kan som hovedregel verken jeg eller andre i Regjeringen instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelsen eller avgjørelsen av enkeltsaker. Dette innebærer at jeg ikke kan be Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om at saken gis en spesiell behandling, eller instruere om et bestemt resultat i saken som representanten viser til.

I henhold til utlendingsloven § 4 skal "Loven anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av når disse har til formål å styrke utlendingens stilling". Dette innebærer at utlendingsmyndighetene i en årrekke har anvendt utlendingsloven i samsvar med blant annet forpliktelsene som følger av FNs barnekonvensjon.

Jeg er sikker på at Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda i denne saken har vurdert forholdet til FNs barnekonvensjon, både ved behandlingen av søknaden om asyl og ved behandlingen av søknaden om arbeidstillatelse.

SPØRSMÅL NR. 36

Innlevert 9. oktober 2003 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 24. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvilke vurderinger legges til grunn for valg av hvilke flyktningleirer UDI drar til for å velge ut flyktninger som gis innreisestillatelse til Norge, og hva er begrunnelsen for at det de senere år ikke er hentet flyktninger fra Al-Tash i Irak og foreligger det planer for å hente flyktninger derfra?»

BEGRUNNELSE:

Uroligheter i forbindelse med Irak-krigen har skapt utrygghet og dårlige forbindelseslinjer. Jeg mottar derfor svært bekymrede meldinger fra flyktninger i Norge som i sin tid kom derfra og har familiemedlemmer der. Etter det jeg har forstått, er menneskene i leiren innvilget flyktningstatus av UNHCR og de skulle dermed kunne vurderes for innreisestillatelse til Norge ut fra sitt behov for beskyttelse. På bakgrunn av dette ønsker jeg å vite hvorfor de nedprioriteres.

Svar:

UNHCRs vurdering av gjenbosettingsbehov og hvilke grupper de ønsker å prioritere for gjenbosetting danner grunnlag for hvilke flyktninggrupper og hvilke leire Norge vurderer flyktninger fra.

Etter en dialog med UNHCR fastsetter Norge hvilke flyktninggrupper som skal inngå i de årlige kvotene. Hvilke leire UDI reiser til for uttak av flyktninger blir også besluttet etter en dialog med UNHCR. Det vil være til leire med flyktninggrupper, som Norge har sagt seg villig til å gjenbosette i et større antall, og

hvor UNHCR i tillegg kan forberede tilstrekkelig antall saker. Endringer i flyktnings situasjonen globalt kan gjøre at det i løpet av året foretas justeringer innenfor den fastsatte kvoten.

Norge har hittil bosatt ca. 1 700 iranske kurdere på kvoten for overføringsflyktninger. Det foreligger ikke tall på hvor mange av disse som er overført fra Al-Tash. I 1987 ble de første flyktingene fra Al-Tash innvilget på Norges kvote for overføringsflytninger. Norge hadde i 1996 en kommisjon til Al-Tash for uttak av flyktninger. Det har vært innvilget flyktninger fra Al-Tash på Norges kvote for overføringsflyktninger frem til og med 2001.

I 2002 og 2003 har UNHCR vurdert at gjenbosettingsbehovet er størst for afrikanere. I UNHCRs rapport "Projected Global Resettlement Needs 2004" er afrikanere fortsatt den største gruppen med behov for gjenbosetting. I 2002 var 40 pst. av flyktingene som ble innvilget på kvoten afrikanere, og så langt i år er 57 pst. afrikanere. I 2003 ble kvoten for overføringsflyktninger redusert til 750. Dette medvirket til at flyktninger fra Al-Tash ikke er blitt prioritert for gjenbosetting i Norge inneværende år.

I forbindelse med krigen i Irak har et stort antall flyktninger forlatt leiren. Disse oppholder seg i grenseområdet Irak/Jordan eller i Nord-Irak. Personer i grenseområdet Irak/Jordan oppfordres av UNHCR til å vende tilbake til leiren. UNHCR opplyser at 6-7 000 flyktninger som i dag befinner seg i leiren ønsker å flytte til Nord-Irak. På den bakgrunn pågår det forhandlinger mellom UNHCR og kurdiske myndigheter i Nord-Irak om midlertidig bosetting i området.

I disse dager er det innledende samtaler med UNHCR om fordelingen av Norges kvote for 2004. Det er med andre ord for tidlig å si noe om hvilke grupper som vil bli prioritert neste år.

SPØRSMÅL NR. 37

Innlevert 10. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 16. oktober 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Stortinget har vedtatt at det skal brukes 1,5 mrd. kr til næringsutvikling i næringsssvake områder. I vedtak heter det at disse midlene skal anvendes i de mest næringsssvake områdene som er truet av avfolking.

Hvordan har statsråden fulgt opp dette vedtaket, og har statsråden sørget for at midlene går til de mest næringsssvake områdene som er truet av avfolking?»

Svar:

For å følge opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 431 for 2001-2002 av 18. juni 2002, fremmet Regjeringen i statsbudsjettet for 2003 forslag om å opprette en distriktsrettet låneordning for å styrke næringsgrunnlaget i distriktene og i næringsssvake områder.

Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag og vedtok å opprette en landsdekkende låneordning. Innvilgningsrammen for lån ble satt til 500 mill. kr, og det ble bevilget 75 mill. kr i tapsfond. Lånene kan ha inntil 10 års løpetid. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) foretar innlån i statskassen for å finansiere utlånene. SND fastsetter rentebetingelser for utlånene som dekker SNDs innlånskostnader og administrasjon av ordningen.

Låneordningen skal benyttes i det distriktspolitiske virkeområdet, men kan også benyttes utenfor dersom dette bidrar til å styrke næringslivet i distriktene (nettverksbygging). Formålet med låneordningen er å delfinansiere samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter i distriktene. Prosjektene kan innebære utbygging, modernisering, omstilling, utvikling og nyetablering.

Den distriktsrettede låneordningen ble notifisert til EFTAs overvåkingsorgan, ESA, 11. april 2003. ESA har ikke tatt stilling til ordningen ennå, men en godkjenning er ventet i nær framtid.

Som ledd i oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak nr. 431 for 2001-2002 av 18. juni 2002 foreslo Regjeringen videre i revidert budsjett for 2003 å opprette fire regionale såkornfond à 100 mill. kr i lånekapital og 25 mill. kr i tapsfond. Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag. Såkornfondene skal gå inn med egenkapital i risikoprosjekter med stort verdiskapingspotensial. Målsettingen er å tilføre prosjekter en kombinasjon av tålmodig kapital og relevant kompetanse. Fondene skal gå inn i en tidlig fase hvor det ordinært er vanskelig å oppnå finansiering i egenkapitalmarkedet.

Når det gjelder fondenes distriktsprofil, er det viktig at fondenes dekningsområder også omfatter viktige regionsentra. Utelates regionsentra, vil det etter min vurdering bli svært vanskelig å få operative fond med privat medvirkning. Kategoriske avgrensninger av investeringsområder vil kunne virke mot sin hensikt ved at det begrenser fondenes mulighet til koble regionale initiativ med sentrale initiativ, og dermed redusere mulighetene for at de gode prosjekter i distriktene får den utviklingen og kapitalen som vil være ønskelig.

Utformingen av endelige rammebetingelser for såkornfondene vil avhenge både av private investorers interesser og EFTAs overvåkingsorgan, ESA. Skal statens lån virke utløsende på privat kapital må statens finansieringsbetingelser ikke være for strenge. På den annen side pålegger EØS-regelverket at nye egenkapitalordninger notifiseres eller meldes til ESA. Nåværende såkornordning er ikke notifisert. Pålegget

om at nye ordninger skal notiseres eller meldes, følger av et tillegg av 30. oktober 2001 til statsstøtteregelverket under egenkapitalordninger. Regelverket er vagt og gir få holdepunkter i forhold til hvilken linje ESA vil legge seg på. Det kan derfor ta relativt lang tid før den nye distriktsrettede såkornordningen blir godkjent.

Regjeringen har videre fulgt opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 565 for 2002-2003 i statsbudsjett for 2004. Regjeringen foreslår å opprette et nytt landsdekkende såkornfond med 400 mill. kr i ansvarlig lån fra staten og 100 mill. kr i tapsfond. Fondet foreslås basert på 50/50 finansiering fra staten og private investorer.

Når det gjelder distriktsprofil på det landsdekkende fondet, så er jeg oppmerksom på de føringer som Stortinget har lagt. Den konkrete utforming av fondets distriktsprofil vil jeg komme tilbake til senere.

SPØRSMÅL NR. 38

Innlevert 10. oktober 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 16. oktober 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Flere Kriesesentersekretariatet, diverse kriesesentre og incestsentre landet rundt gir meldinger om at finansieringsordningen er svært usikker, blant annet har flere kommuner valgt å kutte støtten til sine sentre av budsjettmessige årsaker.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at landets eksisterende sentre får den økonomiske støtten de trenger, og sikre at den usikre situasjonen for disse ikke vedvarer?»

BEGRUNNELSE:

Døgnåpne lavterskeltilbud som krise- og incestsentrene finansieres av staten, kommunene, og i noen tilfeller også av fylkeskommuner og andre bidragsytere. Statstilskuddet skal dekke 50 pst. av budsjetterte utgifter til etablering og drift, og tildeles under forutsetning av en tilsvarende lokal finansiering.

Fra Kriesesentersekretariatet, diverse kriesesentre og incestsentre landet rundt har partiene og representantene fått tilbakemeldinger om at finansieringsordningen er svært usikker, og at mye tid går med til å "tigge penger". Flere kommuner har dessuten valgt å kutte støtten til sine sentre av budsjettmessige årsaker, og hvert år skapes det usikkerhet ved at administrasjonen mange steder foreslår kutt eller bortfall i støtten. Det siste skuddet på stammen er incestsenteret i Vestfold.

Til tross for at kunnskapen om lavterskeltilbudenes betydning for voldsofre er meget god og til tross for at kunnskapen om voldens og overgrepens konsekvenser stadig øker, er vi snart i en situasjon der vi ikke kan tilby de mest sårbare innbyggerne et stabilt hjelpetilbud.

Vi vet at de aller mest sårbare, nemlig barna, har spesielt stort behov for den tryggheten lavterskeltilbudene representerer. Tilgangen til disse sentrene kan i ytterste konsekvens representere forskjellen på liv og død.

Svar:

Kriesesentrenes økonomi har stått på min dagsorden fra dag én i Barne- og familiedepartementet. Jeg har fulgt nøye med og registrerer at selv om de lokale tilskuddene viser en samlet vekst på om lag 14 pst. i inneværende år, mot om lag 6 pst. og 10 pst. i 2001 og 2002, er situasjonen ikke tilfredsstillende for alle. Likevel er det gledelig at veksten er såpass stor i inneværende år, dette viser at kommunene i det store og hele er seg sitt ansvar bevisst.

Dagens tilskuddsordning innebærer at økonomien til både krise- og incestsentrene er basert på tilskudd fra kommunene, i noen grad også fra fylkeskommunene og andre bidragsytere, samt øremerket statstilskudd. Det statlige, øremerkede tilskuddet til vertskommunen tilsvarer summen av lokale og regionale tilskudd, jf. Rundskriv Q-1/03. I forbindelse med behandlingen av kommuneproposisjonen for 2004, St.prp. nr. 66 (2002-2003), besluttet Stortinget å videreføre den øremerkede tilskuddsordningen for 2004.

Det er viktig at vi nå ser problemområdet vold mot kvinner i sammenheng. Regjeringen må her ta et

samlet grep; og det må omfatte krisesentrene, andre tilbud til kvinner og barn som har vært utsatt for vold i nære relasjoner og også tilbudet til menn som begår disse overgrepene. Det er også viktig å se den virksomhet som krisesentrene står for i sammenheng med det øvrige hjelpeapparatet. Jeg er derfor opptatt av å vurdere forvaltingsordning og finansieringsmodell på bakgrunn av innstillingen fra det regjeringsoppnevnte Kvinnevoldsutvalget, som har frist til å levere sin innstilling 1. desember 2003. Viktige stikkord her er brukervennlighet og forutsigbar økonomi. Voldsutsatte kvinner og barn må sikres et tilfredsstillende hjelpetilbud. Et tilfredsstillende hjelpetilbud forutsetter en tilfredsstillende finansieringsordning. Jeg vil også i det videre arbeidet vurdere hvordan tiltak overfor voldsutsatte kvinner kan sikres gjennom lov, regelverk eller på andre måter.

Barne- og familiedepartementet vil som vanlig sende ut brev til fylkesmennene, kommunene og krisetiltakene i forbindelse med det øremerkede tilskuddet til kommunene til krise- og incestsentre for 2004. I dette vil departementet sterkt oppfordre alle kommuner til å bidra med tilstrekkelig midler til krisesentrene og vi vil særlig oppfordre de kommuner som enten ikke bidrar eller har signalisert at de enten sier opp driftsavtaler med sine respektive sentre eller stopper å bidra til finansiering av et senter, at de likevel prioriterer å støtte krisetiltakene også i 2004, inntil en ny finansieringsordning er på plass. Kommunene skal berømmes for at de gav en stor økning samlet sett til krisetiltakene i år.

SPØRSMÅL NR. 39

Innlevert 10. oktober 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 20. oktober 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I hvilke konsesjonstildelinger er storbedrifter og/eller utenlandske interesser hel- eller deleiere i de konsesjoner som er utdelt etter vedtak av ny forskrift for tildeling av havbrukskonsesjoner slik forskriften, uten ny behandling i Stortinget, ble utarbeidet i strid med Stortingets premisser, men tilpasset krav fra ESA?»

BEGRUNNELSE:

Da det av skriftlig spørsmål nr. 741 (2002-2003) fremgår at Kystpartiet var kjent med eiersammensetningen i den konsesjonen som ble tildelt Finnøy, burde det være klart at spørsmålet ikke gjaldt eiersammensetningen bak denne konsesjonen, men hvordan eierskapet er sammensatt i de øvrige konsesjonstildelingene. Da dette spørsmålet ikke ble besvart, vil jeg tillate meg å gjenta spørsmålet, i det spørsmålet om disposisjonsretten til indre kystfarvann er et viktig anliggende for Kystpartiet.

Svar:

I tildelingsrunden 2002 var det kun ett selskap som ble tildelt konsesjon og som hadde mer enn 3 konsesjoner før tildelingen. Dette gjaldt et selskap i Møre og Romsdal som hadde 7 konsesjoner før tildelingen. Dette selskapet har også majoritetseiere med et større antall laksekonsesjoner. Selskapet ble imidlertid først tilbudt konsesjonen etter at de øvrige søkere hadde takket nei til tilsagn om konsesjon.

Videre har ett selskap i Rogaland i ettertid fått godkjent en rettet emisjon mot et selskap med 14 konsesjoner fra før. Selskapet som emisjonen var rettet mot er nå blitt majoritetseier i selskapet som fikk tilsagn om konsesjon. Det var kun én søker til denne konsesjonen og således ikke mulig å prioritere nyetablerere eller mindre aktører ved denne konkrete tildelingen.

Nedenfor gis videre en fylkesvis oppstilling av tildelinger der bedrifter, som hadde mer enn 3 konsesjoner før tildeling, har majoritets-/minoritetsinteresser i selskapene som fikk konsesjon i 2002-runden.

Troms:

Ett selskap ble vurdert som nyetablerer, men med minoritetseiere som innehar til sammen 5 laksekonsesjoner fra før.

Nordland:

To selskaper ble vurdert som nyetablerere, men med samme minoritetseier som til sammen har 18 laksekonsesjoner fra før.

Trøndelag:

Ingen bedrifter med mer enn 3 konsesjoner har eierinteresser i selskapene som fikk konsesjon.

Møre og Romsdal:

I tillegg til selskap med 7 konsesjoner som nevnt innledningsvis, ble ett selskap vurdert som nyetablerer. Dette selskapet har imidlertid majoritetseiere med interesser innen havbruksnæringen (innehar bl.a. 3 laksekonsesjoner).

Sogn og Fjordane:

Ingen bedrifter med mer enn 3 konsesjoner har eierinteresser i selskapene som fikk konsesjon.

Hordaland:

Ett selskap ble vurdert som nyetablerer, men med minoritetseiere som bl.a. har interesser i 5-6 laksekonsesjoner fra før.

Rogaland:

I tillegg til selskapet som nevnt innledningsvis, ble en konsesjon tildelt Finnøy Fisk AS hvor Marine Harvest er minoritetseier.

Når det gjelder spørsmålet om utenlandske eiere, var det ingen av selskapene som fikk konsesjon i tildelingsrunden 2002 som er registrert utenfor Norge. Det kan for øvrig opplyses at ingen av disse selskapene heller hadde utenlandske majoritetseiere.

Dokument nr. 15:3

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 40

Innlevert 10. oktober 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 17. oktober 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har lenge vært fokusert på de usikre estimatene for bestanden av hummer langs kysten, og flere hevder nå at det er fare for kollaps i bestanden. Det hevdes også at man står overfor et stort problem for den "norske" hummeren, i forhold til den utsatte "amerikanske" hummeren.

Hvilke tiltak har statsråden tenkt å gjennomføre for å få sikrere estimater for bestanden av norsk hummer, og hva vil bli gjort for å sikre bestanden av norsk hummeren langs kysten?»

Svar:

Offisielle fangsttall kan ikke legges til grunn for en vurdering av hummerbestanden, ettersom det er grunnlag for å anta at en stadig større del av fangstene ikke rapporteres. Det skjer heller ikke systematiske undersøkelser langs kysten som gir et fullgodt grunnlag for å estimere bestandens totale størrelse og tilstand.

Havforskningsinstituttets forskningsstasjon Flødevigen samler imidlertid inn opplysninger fra fiskere i Skagerrak om fangst pr. innsatsenhet, og foretar dessuten lengdemålinger av fangsten. Disse registreringene gir relativt god oversikt over svingningene i bestanden i dette området.

Det er fullt mulig å få et godt estimat av hummerbestanden i Norge, men dette krever en innsats som en så langt ikke har kunnet avsette ressurser til.

Selv om vi ikke har et fullgodt estimat av hummerbestanden i Norge, er det likevel ikke tvil om at den er på et kritisk lavt nivå.

Som et tiltak for å styrke vernet av hummeren ble minstemålet i hummerfisket økt fra 22 til 24 cm i 1992. Året etter ble minstemålet økt ytterligere til 25 cm fra og med Rogaland fylke og nordover. I 1994 ble forbudet mot å sette ut krabbeteiner på grunnere vann enn 25 meter, som inntil da bare gjaldt fra Tønsberg til Lista, utvidet til å gjelde hele kysten fra svenskegrensen til Varnes fyr på Lista. I 2001 ble det innført forbud mot å sette/trekke teiner fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fra midnatt til midnatt på søn- og helligdager fra 1. oktober til 31. desember. Året etter ble fredningstidens start i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane endret fra 1. juni til 1. januar (forbud mot vårfiske), det ble forbudt å sette ut teiner eller andre redskaper til fangst av krabbe på grunnere vann enn 10 meter i Møre og Romsdal (gjelder ikke yrkesfiskere som fisker for salg), og det ble dessuten innført felles fredningsperiode i fylket. Hummer var også en av artene i det statlige havbeiteprogrammet "Program for Utvikling og Stimulering av Havbeite," som ble påbegynt i 1990. Programmet dokumenterer blant annet at det er mulig å styrke lokale bestander av hummer.

I 2001 og 2002 ble det for første gang på flere år registrert flere hanndyr enn hunndyr i hummerfangstene, og fiskerne meldte om flere hummer under minstemålet enn vanlig. Til tross for slike små positive tegn anses fisketrykket fremdeles for stort og det vurderes nødvendig med ytterligere tiltak for å verne hummerbestanden.

Fiskeridirektoratet planlegger derfor å gjennomføre en høring med konkrete forslag til tiltak før oppstart av hummersesongen 2004. I forbindelse med dette vil blant annet følgende tiltak bli vurdert:

Det tar 5-7 år før hummeren blir kjønnsmoden, og etter gjeldende minstemål kan hunnhummeren produsere ett eller kanskje to kull før den er fangstbar. Det bør derfor vurderes om det bør iverksettes en *økning av minstemålet*, slik at hummeren rekker å produsere et kull til.

- Hunnhummerens produktivitet øker med størrelsen. Stor hunnhummer har flere egg, hyppigere kull og mer livskraftige larver enn mindre hunner. Det bør derfor vurderes å innføre et *maksimumsmål*.
- For å bidra til at reproduktiv hummer får mulighet til å rekruttere bør det vurderes å innføre *totalfredning av rognhummer, eventuelt i kombinasjon med halemerking* for å effektivisere tiltaket.
- For å effektivisere forbudet mot å fiske hummer i fredningstiden bør det vurderes å innføre en *registreringsordning for oppbevaring av hummer i sjøen*. Et slikt tiltak vil kunne gjøre kontroll og håndheving av fredningsregelen lettere.
- Et annet mulig tiltak er ytterligere *utvidelser av fredningsperioden*.
- Det kan også være aktuelt å sette *grenser for antall teiner* som kan brukes i hummerfisket, for eksempel pr. fartøy. En kan også tenke seg *ulike begrensninger i næringsfisket og fritidsfisket*.
- Det er ulovlig å fange hummer med åleruser. Det er likevel grunn til å tro at det fanges en del hummer med denne redskapen, og at den ikke settes ut igjen. For å redusere bifangst av hummer i åleruser bør det derfor vurderes å innføre *påbud om sperrerist i rusene*.
- Erfaringene fra Kvitsøy-prosjektet viser at det er mulig å styrke lokale bestander av hummer gjennom *utsetting av produserte hummerunger*. Slik utsetting kan for eksempel kombineres med en periode på 5-10 år med streng regulering for å hindre at gytebestanden blir nedfisket før den selvrekrutterer.

Flere av tiltakene som er nevnt ovenfor kan iverksettes uten at det får vesentlige administrative konsekvenser. En effektiv regulering av hummeren forutsetter imidlertid at reglene kontrolleres og håndheves. I dagens situasjon er det en utfordring å intensivere kontroll og håndheving uten at det går på bekostning av andre prioriterte oppgaver.

Når det gjelder amerikansk hummer, gjennomførte Akvariet i Bergen (AiB) sammen med ulike samarbeidspartnere et kartleggingsprosjekt i perioden 1999-2001. Det ble totalt funnet 14 eksemplarer av amerikansk hummer. Den geografiske spredningen og størrelsen indikerer at det er tale om flere separate utslåttede utsetninger langs kysten. AiB gjennomfører derfor i 2003 et overvåkningsprogram i samarbeid med Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet. Formålet er å hindre ytterligere utslåttede utsetting av amerikansk hummer. Som ledd i dette informeres det om hvilke konsekvenser utslåttede utsetting av amerikansk hummer har for den norske (europeiske) hummeren. Det er også iverksatt en ordning med dusør for innlevering av amerikansk hummer, der hensikten er å bidra til økt informasjon om problemene knyttet til utslåttede utsetting av amerikansk hummer, samt sikre tilstrekkelig oppfølging fra fiskere.

SPØRSMÅL NR. 41

Innlevert 13. oktober 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 21. oktober 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det foreslås i statsbudsjettet for 2004 innsnevring av hvem som skal omfattes av sykepengereglene.

Bryter ikke dette både med intensjonen og prosessreglene for avtalen om inkluderende arbeidsliv, slik at realitetsbehandling av forslaget må utstå til tidligst 2006?»

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2004 foreslås innsparing i sykepengeutbetalingene i folketrygden på 50 mill. kr. Innsparingen skal skje ved endring av regelverket, som innebærer at mennesker som før hadde rettigheter til sykepenger ikke lenger skal ha den trygghet sykepenger gir. Endringene betyr at de som starter i arbeidslivet, må holde seg friske 4 uker før de kommer inn under sykelønnsordningen og får rett til sykepenger. Det betyr at en som skader seg i innkjøringsfasen i ny jobben, ikke får sykepenger. Før måtte du holde deg på beina i 2 uker. Det blir ikke lett for ungdom som nettopp har flyttet til Oslo for å få jobb og så blir uten inntekt én

måned å klare husleia si. Arbeidstakere må nå også passe på å ikke være ute av arbeidslivet mer enn én måned. Da mister de sykepengere retten.

Dette kan bli en stor risiko for de som tar imot tilbud om midlertidig ansettelse og vikariater. De må sørge for at hvert oppdrag kommer tett på hverandre. Dette er et forslag som vil ramme de som har vanskelig for å få fast jobb eller nettopp har fått jobb.

Dette kan ikke være i tråd med målene om å få flere til å bli i arbeid, tvert imot vil mange som er i startfasen i arbeid eller så vidt har fått ett engasjement, falle rett ut igjen, hvis de er så uheldige å bli syke.

I IA-avtalen skal tiltak for å redusere sykefravær forankres i arbeidslivet og partene skal møtes og drøfte erfaringene hvert halvår og da også drøfte justeringer av enkeltelementene i avtalen.

Avtalen er basert på at sykepengeordningen ikke skal endres i avtaleperioden fra 3. oktober 2001 til 31. desember 2005. I avtalens pkt. 3.6 i heter det:

"Regjeringen vil ikke foreslå overfor Stortinget endringer i dagens sykelønnsordning verken for arbeidstakerne eller for arbeidsgiverne i avtaleperioden."

På denne bakgrunn bes statsråden om å redegjøre for de drøftinger som har blitt holdt og hva statsråden vil gjøre for å unngå uheldige konsekvenser av bruddet i forutsetningen for IA-avtalen.

Svar:

Spørsmålet er overført fra arbeids- og administrasjonsministeren.

For å ha rett til sykepenger er det i dag krav om at en skal ha vært i arbeid i minst to uker umiddelbart før en blir syk (opptjeningstid). Likestilt med forutgående arbeid er tidsrom som en person har mottatt trygdeytelser som er likestilt med arbeidsinntekt, som for eksempel fødselspenger og dagpenger under arbeidsløshet. I tillegg må det foreligge et inntektstap på minst 50 pst. av grunnbeløpet på årsbasis. Personer som har vært midlertidig ute av arbeid i mindre enn tre måneder eller er i arbeid uten å fylle vilkåret om to ukers opptjening, kan etter dagens regler få sykepenger fra 15. dag etter sykmeldingstidspunktet. Det er et vilkår at en kan godtgjøre inntektstap på minimum ett grunnbeløp. Sykepengene utgjør 65 pst. av sykepengegrunnlaget for personer som midlertidig ikke er i arbeid, mens personer som har begynt i et arbeidsforhold får sykepenger med 100 pst.

Sykelønnsordningen som gir arbeidstakere rett til full lønn under sykdom videreføres. Regjeringen er imidlertid av den oppfatning at det bør stilles krav om noe sterkere tilknytning til arbeidslivet for å ha rett til sykepenger, og foreslår derfor å øke opptjeningstiden fra to til fire uker og redusere den inaktive perioden som gir rett til sykepenger fra tre til én måned. Forslagene innebærer en bedre målretting av sykepengeordningen i forhold til personer med fast tilknytning til arbeid. Dette er etter min mening to mindre justeringer som ikke kan sies å være i strid med Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv. Jeg kan heller ikke se at forslagene er i strid med målet i Intensjonsavtalen om at flere skal forbli i arbeid.

SPØRSMÅL NR. 42

Innlevert 13. oktober 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 20. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Stortingets vedtatte resultatmål innen avfallsektoren er at mengden avfall til sluttbehandling innen 2010 skal være om lag 25 pst. av generert avfallsmengde. Nå viser det seg at de gode miljøforsettene med strengere krav til deponiene fører til at gjenvinningsløsningen taper den markedsmessige konkurransen. Det er overhengende fare for at de etablerte anlegg ikke kan overleve.

Hva vil statsråden gjøre for å oppnå et samsvar mellom rammebetingelsene for drift og resultatmålet for gjenvinning?»

BEGRUNNELSE:

Avfallsdeponiene som holder en slik miljøstandard at de må legges ned før 2009, har generelt sett små kapitalkostnader og billig drift. Derfor har de store økonomiske konkurransemessige fortrinn fremfor nyere deponier som er pålagt strengere miljøkrav og gjenvinningsanleggene som sikrer høy miljøstandard. De billige deponiene som må fylles opp før 2009, utkonkurrerer derfor nyere deponier og behandlingsanlegg for materialgjenvinning og energigjenvinning.

Oppfølging av konsesjonsvilkårene for deponie

ne er forskjellige innen hvert fylke og mellom fylker. Frem til 2009 vil derfor gjenvinningsløsningene tape markedsandeler til fordel for de billige deponiene der restvolumet må fylles opp. Det er usikkert om de etablerte anlegg for sortering og gjenvinning kan overleve.

Svar:

Stadig mer avfall gjenvinnes. Utviklingen har vært spesielt positiv for husholdningsavfall. Her har andelen som er utsortert for gjenvinning økt fra 9 til 67 pst. i perioden 1992 til 2001. Denne positive utviklingen vil Regjeringen skal fortsette slik at nasjonalt mål om at mengden avfall til sluttbehandling maksimalt er 25 pst. innen 2010, nås. Virkemidlene er derfor innrettet for å stimulere til at avfallstrømmene i økende grad vris bort fra deponering og over til material- og energigjenvinning. Sentrale virkemidler i denne sammenhengen er avgift på sluttbehandling av avfall og nye og strengere krav til deponianlegg, herunder forbud mot deponering av våtorganisk avfall. Regjeringen har i tillegg satt i gang et arbeid for å vurdere hvordan man mest hensiktsmessig kan redusere eller stanse tilførselen av den resterende delen av nedbrytbart avfall til deponier. I den forbindelse vil det bli vurdert et eventuelt forbud mot deponering av alt nedbrytbart avfall, jf. St.meld. nr. 15 (2001- 2002), Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000- 2001) Norsk klimapolitikk.

Forskriften som implementerer EUs deponidirektiv i Norge, fastsatt i mars 2002, setter strenge krav til deponering av avfall. For nye anlegg gjelder kravene umiddelbart, mens de for eksisterende anlegg først vil gjelde fra 2009. Denne relativt lange overgangstiden før ikrafttredelse kan ha uheldige effekter. Avfallsdeponier som har lav miljøstandard og som ikke skal oppgraderes til høy standard, vil kunne ønske å utnytte sin restkapasitet i perioden frem til 2009. De vil kunne tilby mottak av avfall til lave priser og resultatet kan bli at gjenvinningsløsninger taper til fordel for billige deponier med lav miljøstandard.

Dette er en situasjon som kan få uønskede konsekvenser. Den differensieringen av deponiavgiften som ble innført i sommer vil bidra til å motvirke dette. Deponier med dårlig miljøstandard blir nå avkrevd høyere avgift enn deponier med miljømessig god standard. Det er usikkert om dette vil være tilstrekkelig for å hindre uheldige effekter i overgangperioden frem mot 2009. Jeg vil derfor gi SFT i oppdrag å utrede problemstillingen nærmere og komme med forslag til eventuelt ytterligere tiltak og virkemidler. Et aktuelt virkemiddel vil kunne være å heve avgiften for deponier med dårlig miljøstandard ytterligere, et annet kan være å pålegge enkelte deponier å avvikle driften tidligere enn 2009.

Jeg vil ikke tillate en utvikling hvor miljømessig gode og kostnadseffektive gjenvinningsløsninger taper markedsandeler fordi deponier med lav miljøstandard dumper mottaksprisene.

SPØRSMÅL NR. 43

Innlevert 13. oktober 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 20. oktober 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Meiner statsråden at sluttpakkar som følge av nedbemanning i ei statleg verksemd skal innehalda rett til sjukepengar?»

GRUNNGJEVING:

Ein arbeidstakar som hadde vore tilsett i Telenor i 22 år, laut gå frå arbeidet sitt med ei sluttpakke som inneber løn i 21 månader. Sluttpakken vert utbetalt i to ratar og innberetta som løn. På trygdekontoret har han

fått opplyst at han ikkje har rett på sjukepengar ved sjukdom, vidare at han korkje har rett på dagpengar eller sjukepengar viss han er sjuk når dei 21 månadene er gått. Dette vart ikkje opplyst av Telenor då avtalen vart gjort. Eg ser gjerne at statsråden gjer greie for om eit slikt avtalegrunnlag er vanleg i statlege verksemder og om han meiner det er slik det bør vera.

Svar:

Spørsmålet er oversendt fra arbeids- og administrasjonsministeren til sosialministeren. Spørsmålet berører begge departement.

HOVEDSVARET FRA SOSIALMINISTEREN:

Under mellombels fråver frå inntektsgjevande arbeid kan ein få sjukepengar dersom sjukmeldinga fell innafor dei første tre månadene. For personar som har

ferie, lovbestemt permisjon og liknande gjeld særskilde reglar. I framlegg til statsbudsjettet for 2004 er denne grensa foreslått endra til ein månad. Personar som mottok dagpengar har rett til sjukepengar frå første dag om dei vert sjuke, uavhengig av tidspunktet for sjukmeldinga.

Det vert ikkje gitt dagpengar i perioden vedkomande mottok sluttvederlag/etterløn. Med andre ord får ein person som vert sjukmeldt i den perioden det er utbetalt sluttvederlag for (dvs. i perioden der ein ikkje har dagpengerett) ikkje sjukepengar om sjukmeldingstidspunktet fell utafor dei første tre månadene.

Sluttløn og liknande ytingar frå arbeidsgjevaren suspenderer retten til dagpengar, samstundes som ein risikerer å felle utanom sjukepengeordninga. Den aukande omstillinga i dagens arbeidsliv har aktualisert denne problemstillinga. Dette er bakgrunnen for at Regjeringa i budsjettet og i Ot.prp. nr. 10 (2003- 2004) Om lov om endringar i folketrygdloven og i enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2003) har foreslått at denne persongruppa skal få utvida perioden kor sjukepengeretten er i behald til seks månader.

DELSVARET FRA ARBEIDS- OG ADMINISTRASJONSMINISTEREN:

Eg vil først gjere merksam på at stortingsrepresentant Kleppa sitt "hovudspørsmål" er send sosialminister Ingjerd Schou som rette vedkommande, då det er Trygdeetaten som handhever reglane om sjukepengar.

Eg finn det likevel formålstenleg å kommentere einskilde delar av grunngjevinga, då dette er mitt ansvarsområde. Først vil eg gjere merksam på at Telenor ikkje er ein del av staten som juridisk person. Det er Telenor som sjølv avgjer bruk av sluttvederlag, og rutinar for informasjon. For statlege verksemder (del av staten som juridisk person), er det laga standardkontraktar til bruk ved avtale om sluttvederlag. Desse kontraktane gjer greie for mange viktige forhold, mellom anna sjukepengar og dagpengar. Ein rar ikkje sjukepengar om ein vel å ta i mot sluttvederlag.

Sluttvederlaget vert rekna med i minstegrunnlaget for rett til dagpengar og i dagpengegrunnlaget. Dersom ein er sjuk, er ein ikkje reell arbeidssøklar, og vil ikkje få dagpengar. Dette gjeld heilt uavhengig av ordningar med sluttvederlag.

Til slutt vil eg nemne at sluttvederlag er ei ordning som er frivillig, og har til føremål at den einskilde sjølv kuttar bandet til arbeidsgjevar, mot at han/ho får ein sum pengar.

SPØRSMÅL NR. 44

Innlevert 13. oktober 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 20. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Er regelverket for bostøtte og støtte til lys og varme slik at alderspensjonister og f.eks. mottakere av attføringspenger, behandles likt?»

BEGRUNNELSE:

Vi har fått en henvendelse som mener at reglene for bostøtte er urimelige for de som er på attføring. Henvendelsen gjelder to personer som er i familie med hverandre, bor i samme borettslag og bor i lik leilighet. Den ene personen er 80 år, er minstepensjonist med en nettoinntekt på 8 200 kr pr. måned og får bostøtte, inkludert støtte til lys og varme. Den andre er 29 år og er på attføring og får utbetalt under 7 000 kr pr. måned. I tillegg betaler vedkommende 2 480 kr til et boliglån. Det oppfattes derfor urimelig at denne personen ikke får bostøtte, inkludert støtte til lys og varme.

Svar:

Alders-, uføre- og etterlattepensjonister med inntekt under minstepensjon tillagt 30 pst. har siden 1997 som en særordning fått dekket utgifter til lys og varme etter en fastsatt sjablon. Sjablonen varierer med klimasone, kWh-priser og antall husholdningsmedlemmer.

Ved behandlingen av St.prp. nr. 41 (2002-2003) Om tilleggsbevilgning til dekning av utgifter knyttet til økte strømpriser for bostøttemottakere i Stortinget, ble det vedtatt at alle som mottok bostøtte 3. termin 2002 skulle motta tillegget for lys og varme for første termin i 2003. Dette var ett av de ekstraordinære til

take som ble gjennomført for å kompensere for de høye strømprisene vinteren 2002/2003. Strømprisene har gått kraftig ned siden i vinter, og markedet forventer et lavere prisnivå vinteren 2003/2004.

Regjeringen har ikke prioritert å innføre tillegget for lys og varme for alle gruppene i bostøtteordningen som en permanent ordning. Vi vil se nærmere på regelverket til bostøtteordningen i forbindelse med arbeidet med Boligmeldingen. Boligmeldingen blir lagt frem i desember i år.

SPØRSMÅL NR. 45

Innlevert 14. oktober 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 22. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Paragraf 14 i kommuneloven regulerer valgbarheten til kommunedelsutvalg. I bokstav a fastslås det at for å være valgbar må man være bosatt i vedkommende kommune man stiller til valg i. Loven regulerer dermed ikke at man må være bosatt i vedkommende bydel for å stille til valg til det lokale bydelsutvalg.

Hvordan vurderer statsråden dette, og ser hun behovet for en presisering som sier at man må være bosatt i den bydelen en stiller til valg i?»

BEGRUNNELSE:

Det er en aktuell problemstilling at kommuneloven stiller krav om å være bosatt i den kommunen en stiller til valg til, nettopp for å sikre at beslutninger som fattes også berører den valgte. Med dagens lovtekst stilles det ikke samme krav til valg ved bydelsutvalg. Dette betyr i sin ytterste konsekvens at personer, bosatt i en helt annen bydel, kan stille til valg og gjøre vedtak som overholdet ikke berører en selv.

I forskrift om direkte valg i kommunedelsutvalg er det lagt opp til kommunen å avgjøre om valgbarheten skal avgrenses til bosatte i vedkommende bydel, men slik presisering finnes ikke knyttet til ordinære valg. Det er i denne forbindelse interessant å avklare statsrådets vurdering av hvorvidt hun ser behovet for en presisering også innenfor ordinære bydelsvalg.

Svar:

Etter kommuneloven § 12 er det kommunestyret som oppretter og velger medlemmer av kommunedelsutvalg. Kommunestyret kan imidlertid bestemme at innbyggerne i aktuell kommunedel skal velge medlemmer til et eller flere kommunedelsutvalg ved direktevalg, jf. § 12 nr. 2. Det fremgår av § 14 at valgbare til kommunedelsutvalg er de som er bosatt i kommunen. I forskrift av 3. januar 2003 nr. 8 om direktevalg til kommunedelsutvalg er det tatt inn en bestemmelse om at kommunestyret selv kan bestemme at valgbare til kommunedelsutvalg kun skal være de som er bosatt i vedkommende kommunedel. En tilsvarende

adgang til å begrense valgbarheten finnes ikke dersom kommunestyret selv velger medlemmene til utvalget.

Bestemmelsen om direktevalg til kommunedelsutvalg kom inn i kommuneloven ved vedtagelse av ny valglov, lov av 28. juni 2002 nr. 57 som trådte i kraft 1. september 2002. I denne forbindelse ble blant annet spørsmålet om valgbarhet vurdert. Departementet mente at det bør overlates til de politiske partiene, gjennom vedtak om direktevalg i kommunestyret, å bestemme om spørsmålet om valgbarhet skal knyttes til bosetting i aktuell kommunedel. Fordi en i samme kommune kan ha direktevalg til noen kommunedelsutvalg, mens kommunestyret velger medlemmer til andre, ser jeg at det kan virke uheldig at adgangen til å stille krav til bosetting i kommunedelen kun gjelder ved direktevalg.

Departementet planlegger revisjon av enkelte bestemmelser i kommuneloven, blant annet bestemmelsene om kommunedelsorganisering. I denne forbindelse vil spørsmålet om valgbarhet ved valg til kommunedelsutvalg bli vurdert. Jeg planlegger å fremme en slik proposisjon i løpet av 2005.

SPØRSMÅL NR. 46

Innlevert 14. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 23. oktober 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«EU-parlamentet anbefaler medlemslandene å sette i verk årlige obligatoriske undersøkelser av alle silikonopererte innbyggere, samt at det opprettes et nasjonalt brystimplantatregister.

Hvordan vil statsråden forholde seg til anbefalingene i EU-parlamentets resolusjon?»

BEGRUNNELSE:

Kosmetiske operasjoner øker stadig i antall, til tross for helserisikoen slike operasjoner medfører. Imidlertid finnes det ikke noe sentralt pasientregister og ingen langsiktig forskningssatsing når det gjelder dette feltet. EU-parlamentet har i en resolusjon tidligere i år slått fast at silikonimplantater utgjør en potensiell helsefare for kvinner, og anbefaler EU-landene å innføre en rekke forebyggende tiltak, samt kontrolltiltak.

Svar:

Som representanten er kjent med, har spørsmål knyttet til kosmetisk kirurgi generelt vært behandlet av Stortinget og Helsedepartementet ved flere tidligere anledninger. På bakgrunn av Stortingets behandling av Dokument nr. 8:8 (2002-2003) om forbud mot reklame for kosmetisk kirurgi og innføring av 18-årsgrense for kosmetisk kirurgi, utarbeidet Helsedepartementet 27. juni 2003 et eget rundskriv om kosmetisk kirurgi (Rundskriv I-8/2003). I rundskrivet er det redegjort for de regler vi i dag har om hvilke begrensninger som stilles til markedsføring av helsetjenester, hva som ligger i forsvarlighetsbegrepet etter helsepersonelloven, samt aldersgrensen for å kunne samtykke til helsehjelp etter pasientrettighetsloven. Hensikten med rundskrivet har i første rekke vært å sikre en felles lovforståelse blant helsepersonell, og da særlig helsepersonell og virksomheter som tilbyr og markedsfører kosmetisk kirurgi. Helsedepartementet har lagt til grunn at vi allerede har en 18-årsgrense for å kunne samtykke til kosmetisk kirurgi i norsk lovgivning.

I tillegg til utsendelse av ovennevnte rundskriv har Helsedepartementet ved brev av 28. mars 2003 bedt Statens helsetilsyn starte forberedelsen av et intensivt tilsyn med helsepersonell og virksomheter som tilbyr kosmetisk kirurgi. Videre er Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet bedt om å kartlegge omfanget av kosmetiske operasjoner på personer under 18 år. Helsetilsynet og direktoratet har frist til 1. februar 2004 med å gjennomføre denne kartleggingen, og jeg har tidligere informert Stortinget om at jeg på en egnet måte vil komme tilbake til Stortinget med nærmere vurderinger av kartleggingen.

Sett i sammenheng med ovennevnte tiltak og kartlegging fra Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet, vil Helsedepartementet også vurdere eventuelle endringer i forskrift av 21. desember 2000 om tillatelse til å utføre kosmetisk plastikkirurgiske inngrep, og departementet vil også vurdere å fremme et forslag om forskrift vedrørende markedsføring av kosmetiske operasjoner og slankemidler.

Ovennevnte tiltak gjelder som nevnt kosmetisk kirurgi generelt, herunder også brystimplantasjon. EU-parlamentets resolusjon er imidlertid spesifikt knyttet til brystimplantasjon, og representanten Thorkildsen har i sitt spørsmål særlig vist til resolusjonens anbefalinger om å sette i verk årlige obligatoriske

undersøkelser av alle silikonopererte innbyggere, samt opprettelse av et nasjonalt brystimplantatregister.

Når det konkret gjelder representantens spørsmål om innføring av årlige obligatoriske undersøkelser av alle silikonopererte pasienter, viser jeg til at dette reiser problemstillinger både av medisinskfaglig og prioriteringsmessig karakter.

Generelt vil det være slik at det ved ytelse av ulike former for helsehjelp, ofte vil være ønskelig eller nødvendig med jevnlig oppfølging eller etterundersøkelse av pasienten. Dette vil gjelde i forhold til et stort antall ulike former for medisinsk undersøkelse og behandling. Om det er ønskelig eller nødvendig med slik oppfølging eller etterkontroll vil bero på en konkret medisinskfaglig vurdering, hvor også pasientens eget ønske i forhold til slik oppfølging vil være av betydning. Av helsepersonellovens § 4 følger at det enkelte helsepersonell plikter å drive sin virksomhet forsvarlig, og denne forsvarlighetsplikten vil i mange tilfeller forutsette at det informeres om og/eller gis tilbud om oppfølging eller etterkontroll i forbindelse med ytelse av helsehjelpen. Slik oppfølging eller etterkontroll må imidlertid som hovedregel sees på som et tilbud fra helsetjenesten til den enkelte pasient, og da i den forstand at det vil være opp til den enkelte pasient om han/hun ønsker å benytte seg av dette tilbudet.

Det følger av pasientrettighetsloven § 3-2 at pasienten skal ha den informasjon som er nødvendig for at pasienten kan få innsikt i sin helsetilstand og innholdet i helsehjelpen, og at pasienten også skal infor-

meres om mulige risikoer og bivirkninger knyttet til helsehjelpen. Pasientens rett til informasjon vil gjelde både i forhold til den konkrete helsehjelp det er aktuelt å yte, og også i forhold til hva slags oppfølging eller etterkontroll som anses nødvendig ut fra en konkret medisinskfaglig vurdering. Dersom det etter en slik konkret vurdering anses å være nødvendig med nærmere bestemte former for etterkontroll i forbindelse med ytelse av helsehjelp, skal pasienten informeres om dette.

Ovennevnte plikter og rettigheter etter helsepersonelloven og pasientrettighetsloven vil også gjelde for de som får gjennomført brystimplantasjon. Avgjørende vil være om det ut fra en medisinskfaglig vurdering anses nødvendig med nærmere bestemte former for oppfølging eller etterundersøkelse. Jeg finner i den forbindelse særlig grunn til å understreke at det er det helsepersonell eller den helseinstitusjon som tilbyr eller utfører brystimplantasjon, som også har ansvar for å tilby den form for etterkontroll som en konkret medisinskfaglig vurdering tilsier, og jeg forutsetter at helsepersonell og helseinstitusjoner ivaretar pasientens rett til informasjon i så måte. Under henvisning til at det allerede foreligger rettsregler som skal sikre pasienten en rett til forsvarlig behandling, samt rett til nødvendig informasjon, er jeg derfor i tvil om det rettslig sett vil være nødvendig å innføre en særordning hvor helsepersonell eller helseinstitusjoner pålegges å tilby eller utføre årlig obligatorisk undersøkelser av silikonopererte.

Innføring av årlig obligatorisk undersøkelse av alle silikonopererte vil også reise spørsmål av prioriteringsmessig karakter. Innoperering av brystimplantater skjer som kjent med ulike begrunnelser, alt fra de tilfeller hvor brystimplantasjon er medisinsk begrunnet, for eksempel etter brystkreftoperasjoner eller skader, og til tilfeller hvor brystimplantasjon utelukkende velges av kosmetiske grunner. Jeg er i tvil om det bør være en prioritert offentlig oppgave å innføre årlige obligatoriske undersøkelser av alle silikonopererte. Nasjonalt råd for prioriteringer i helsevesenet (Prioriteringsrådet) ble oppnevnt i mars 2000, og har blant annet som oppgave å gi Helsedepartementet råd angående prioritering. Dette gjelder hvilke tjenester som bør være en del av den offentlige helsetjenestens ansvar, og prioritering mellom ulike tjenester og pasientgrupper.

Jeg vil på bakgrunn av ovennevnte tilsynsvirksomhet og kartleggingsarbeid fra Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet, vurdere om enkelte sider ved EU-parlamentets resolusjon, herunder spørsmålet om årlig obligatorisk undersøkelse, bør forelegges Prioriteringsrådet for vurdering.

Når det gjelder representantens spørsmål knyttet til resolusjonens anbefaling om opprettelse av et nasjonalt brystimplantatregister, viser jeg til at vi i Norge allerede har et nasjonalt pasientregister som til en viss grad kan benyttes i denne sammenheng. Norsk Pasientregister (NPR) innhenter, kvalitetssikrer, arkiverer og stiller til disposisjon anonymiserte pasientdata og statistikk fra virksomheten ved somatiske sykehus, barne- og ungdomspsykiatri, samt voksenpsykiatriske institusjoner. Alle pasienter som innlegges på sykehus/institusjoner eller undersøkes/behandles på poliklinikkene er med i registeret. I pasientdataene fremgår administrative opplysninger om pasientens kjønn, alder og hvilken kommune de er bosatt i, så vel som diagnose- og prosedyrekoder som sier noe om hva som var årsaken til kontakten med helsetjenesten, samt hvilke prosedyrer som er utført.

I denne sammenhengen viser jeg også til at Helsedepartementet i forslaget til statsbudsjett for 2004 har uttrykt at det er et mål å etablere nasjonale medisinske kvalitetsregistre innen alle viktige medisinske fagområder ved sykehusene. Slike registre vil bl.a. være av verdi for å følge opp pasienter som har gjennomgått ulike former for behandling, registrene vil være viktige for å ivareta pasientenes rettigheter, i tillegg til at de inneholder verdifull styringsinformasjon.

Helsedepartementet har ved brev av 26. februar 2003 gitt Sosial- og helsedirektoratet i oppdrag å utrede etablering av et personentydig pasientregister i Norge. Et slikt register kan enten være basert på per-

sonidentifiserende opplysninger om den enkelte pasient eller pseudonymiserte personopplysninger om pasienten. Direktoratets rapport vil foreligge i løpet av november 2003, og jeg vil da vurdere hvordan saken videre skal følges opp.

SPØRSMÅL NR. 47

Innlevert 15. oktober 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 20. oktober 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vi er midt i perioden for den vedtatte psykiatriplanen, der psykiatrien nå skulle tilgodeses. Jeg har spurt før og fått til svar fra helseministeren om at psykiatriplanen står også denne Regjeringen ved. For meg ser det fortsatt ut til at Helse Sør diskuterer å redusere innsatsen for de psykiatriske pasienter, på tross av at det er tverrpolitisk enighet om at det skal satses innen psykiatri.

Mener helseministeren at Helse Sør har fullmakt til å redusere den psykiatriske innsatsen, stikk i strid med hva som politisk er vedtatt?»

Svar:

Representanten Rui tar opp et spørsmål som jeg i tidligere sammenhenger har vært svært klar på. La meg derfor gjenta premissene. Regjeringen står bak opptrappingsplanen for psykisk helse. De regionale helseforetakene skal gi en reell prioritet til psykisk helsevern. De øremerkede midlene som følger med opptrappingsplanen skal sette helseforetakene i stand til å gjennomføre planlagt styrking av psykisk helsevern. Vilkår for tilskuddene er at aktivitetsnivået skal videreføres og i tillegg bli supplert med ytterligere tiltak som følger av midler gjennom opptrappingsplanen. Disse forutsetningene er klart og tydelig beskrevet i Helsedepartementets styringsdokument for 2003 til samtlige regionale helseforetak, og tilsvarende vil gjelde for 2004.

Ingen regionale helseforetak, heller ikke Helse Sør, har dermed fullmakter til å redusere innsatsen innen psykisk helsevern. Dette vil Helsedepartementet følge nøye med på. Jeg er imidlertid klar over at det pågår prosesser på helseforetaksnivå om hvordan økonomien totalt sett skal bringes i balanse i løpet av 2004. I slike prosesser må Helse Sør ha et bevisst forhold til at det i 2004 skal legges sterkere vekt på prioriteringer i spesialisthelsetjenesten, herunder psykisk helsevern, og at helseforetakene i regionen ikke skal gis rom for å prioritere dette feltet ned (jf. forslag til statsbudsjett for 2004).

Helse Sør har i rapporteringen til departementet orientert om at foretaket mener å ha tilstrekkelig oppfølging av forutsetningen som er knyttet til basisbevilgningen og det øremerkede tilskuddet til psykisk helse. Jeg forventer selvsagt at Helse Sør fortsatt følger dette videre opp ovenfor sine helseforetak i regionen, også i de prosesser som omhandler budsjett for 2004.

SPØRSMÅL NR. 48

Innlevert 15. oktober 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. oktober 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Helse Sør diskuterer innsparingsplaner nå før budsjettforslaget fra Regjeringa for 2004 er ferdig behandlet i Stortinget. Ett av diskusjonstemaene ser ut til å være å kutte antall helseforetak fra ni til fem, med effekt allerede fra 1. januar 2004. Samlokalisering av akuttmottak i Telemark og Vestfold diskuteres også.

Mener statsråden at Helse Sør har så vide fullmakter at de kan ta slike avgjørelser uten at det forelegges for helseministeren eller Stortinget før slike beslutninger tas?»

Svar:

Jeg vil i utgangspunktet vise til at Helse Sør RHF ennå ikke har fattet vedtak som berører de nevnte forhold i spørsmålet fra stortingsrepresentant Rui. Normalt ville jeg avventet vedtak i Helse Sør før jeg gav til kjenne mine synspunkter i saken. På grunn av sakens karakter velger jeg likevel å knytte noen kommentarer til de foreliggende forslag.

Stortingsrepresentant Rui berører i sitt spørsmål to forhold. Det ene går på Helse Sørs planer om å endre den organisatoriske strukturen på sine foretak, mens det andre forholdet knytter seg til endringer i funksjonsfordeling mellom sykehus.

Når det gjelder den organisatoriske strukturen, vedtok Helse Sør i desember 2002 å redusere antall foretak fra fjorten til ni. Vedtaket ble fattet etter en omfattende prosess i forbindelse med utarbeidelse av strategiplanen Resept 2006. Helse Sørs ledelse har arbeidet med et forslag om ytterligere sammenslåing av helseforetak i regionen, men meddelte meg i møte 21. oktober 2003 at man ikke ville gå videre med dette forslaget i sin nåværende form. Effekten av den endringen som ble vedtatt for et år siden er ennå ikke realisert fullt ut, og det har ikke vært gjennomført noen åpen og medvirkende prosess i forhold til en ytterligere sammenslåing.

Tiltak som endrer funksjonsfordelingen i en region vil, i langt større grad enn rene strukturtiltak, kunne få konsekvenser for befolkningens tilgang på helsetjenester. Jeg følger derfor nøye med på vedtak som berører funksjonsfordelingen i alle de regionale helseforetakene. For eksempel må et forslag om sammenslåing av akuttmottak i Telemark og Vestfold vurderes opp mot de krav som er satt til slike tjenester, og en eventuell behandling av saken i regionalt foretaksmøte må vurderes. Også andre typer funksjonsendringer vil tilsvarende kunne bli gjenstand for beslutning i foretaksmøte, jf. helseforetaksloven § 30.

Helse Sør må ha anledning til å diskutere ulike tiltak for å imøtekomme de forslag som ligger i St.prp. nr. 1 (2003-2004), men må sørge for medvirkning og åpenhet i prosessen og holde seg innenfor de krav som er satt til tjenestens kvalitet og tilgjengelighet.

SPØRSMÅL NR. 49

Innlevert 15. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 21. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Når man fyller drivstoff på kjøretøy fordamper en liten del av drivstoffet. I enkelte andre land har man grepet fatt i dette potensielle miljøproblemet og montert en "mansjett" rundt påfyllingsrøret, hvor de lettflyktige aromater blir sugd opp.

Har Regjeringen vurdert om dette er et miljøproblem, og eventuelt om det finnes noen kostnadseffektive tiltak som bør iverksettes for å redusere problemet?»

Svar:

Damputslipp fra oljeprodukter går under fellesbetegnelsen flyktige organiske forbindelser (på engelsk:

Volatile Organic Compounds, forkortet VOC). Disse stoffene kan blant annet bidra til å danne ozon, som ved høye konsentrasjoner ved bakken kan gi helseskader og skader på vegetasjon, avlinger og materialer. Dannelse av bakkenært ozon skyldes i stor grad langtransportert luftforurensning og problemet er betydelig i blant annet Sentral-Europa. Episoder med høye ozonkonsentrasjoner kan også forekomme sporadisk i Norge, typisk på varme sommerdager.

Noen av stoffene i bensindamp som benzen og aromater er kreftfremkallende. Av disse er benzen det farligste. Norge har som nasjonalt mål at årsmiddelkonsentrasjonen av benzen innen 2010 ikke skal overskride 2 mikrogram/kubikkmeter luft som bybakgrunnsnivå. Hovedkilden til konsentrasjonen av benzen er vegtrafikk som bidrar med minst 80-90 pst. Det ventes at allerede vedtatte krav til drivstoff og avgasser fra kjøretøy vil føre til at det nasjonale målet for benzen nås i 2010.

Det foregår løpende risikovurderinger av helsefarlige stoffer. Foreliggende kunnskap og medisinske vurderinger tilsier at eksponeringen for benzen ved bensinfylling foretatt av den enkelte bileier er liten, og at kreftrisikoen ved dette er så lav at den er neglisjerbar. Finske helse- og miljøvernmyndigheter gjennomfører nå, sammen med europeisk oljeindustri, en ny risikovurdering av bensin. Det er forventet et utkast til risikorapport i løpet av 2004.

Norges samlede utslipp av VOC er regulert gjennom protokoller under Konvensjonen om langtransporterte grenseoverskridende luftforurensninger. Norge har gjennom disse protokollene utslippsforpliktelser som gjelder fra henholdsvis 1999 og 2010. Oljelasting offshore stod i 2000 for nesten 60 pst. av de totale norske utslippene av VOC. Ut fra en helhetsvurdering av mulige utslippsreducerende tiltak og kostnadseffektivitet, er tiltak på dette området blitt prioritert i forbindelse med overholdelse av de internasjonale forpliktelsene. Det er i tillegg innført krav om utslippsbegrensninger fra distribusjon av drivstoff til bensinstasjoner og fra bruk av organiske løsemidler.

Utslipp fra fylling av bensin på kjøretøy utgjør vel 2 pst. av de totale norske utslippene av VOC. Tiltak på dette området er tidligere blitt vurdert som lite kostnadseffektive for å redusere Norges utslipp av VOC, selv om en tar hensyn til verdien av bensindampen som gjenvinnes. EU vedtok i 1994 Parlaments- og rådsdirektiv 94/63/EF om reduksjon av utslipp av bensindamp fra lagring og distribusjon av bensin (det såkalte stage I). Kommisjonen startet umiddelbart etterpå arbeidet med et direktiv om utslipp ved fylling av bensin (stage II). Dette arbeidet ble etter en stund stilt i bero, delvis pga. en faglig diskusjon om hvorvidt det var mest effektivt å installere gjenvinningsutstyret på påfyllingsrøret eller på bilen, og delvis fordi tiltakene den gang ble ansett som lite kostnadseffektive også i EU.

Miljøverndepartementet er kjent med at det nå markedsføres anlegg for gjenvinning av bensindamp, som leverandørene anser å være mer kostnadseffektive enn de løsningene som ble vurdert tidligere, og at slike anlegg tas i bruk i enkelte land. Departementet holder seg orientert om den teknologiske utviklingen på dette området og utviklingen i andre land. Etter hvert som kostnadene ved anlegg for gjenvinning av bensindamp reduseres, vil antagelig bensinstasjonene selv se seg tjent med å installere slike, blant annet på grunn av verdien av bensinen som gjenvinnes. Jeg utelukker imidlertid ikke at krav på dette området kan bli aktuelle på et senere tidspunkt, som følge av ny kunnskap om helse- og miljøeffektene og om mulige utslippsreducerende tiltak.

SPØRSMÅL NR. 50

Innlevert 15. oktober 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 23. oktober 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Å betale penger for vind til grunneierne er et nytt prinsipp i forhold til energiproduksjon i Norge. Vil betaling til grunneierne for vind få konsekvenser for andre ressurser, for eksempel vann og olje?»

BEGRUNNELSE:

Statkraft betaler grunneiere ekstra for vinden når de skal bygge vindmøllepark på Hitra. Prisen for vinden

på Hitra er imidlertid ikke fastsatt ennå. Ifølge grunneierne omfatter eiendomsretten også vinden. "Når vinden blir utnyttet til kraftproduksjon, er det en ressurs, akkurat som vann eller olje," uttaler en grunneier på Hitra. Statkraft har nå erkjent prinsippet om eiendomsrett til vinden. "Ved at grunneierne får ta del i gevinsten av produksjon, så har de på en måte eiendomsrett også til vinden som blåser over den grunnen de eier," sier informasjonssjef Knut Fjerdingsstad i Statkraft.

Svar:

Erstatning for inngrep i tilknytning til bygging og drift av vindkraftverk er på vanlig måte i utgangspunktet et forhold mellom utbygger og grunneier som er energimyndighetene uvedkommende. Oppnås ikke minnelig avtale, må utbygger søke om ekspropriasjonstillatelse etter ervervsloven. Erstatningen utmåles ved rettslig skjønn. Ved erstatningsutmålingen gjelder grunnprinsippet om at erstatningen skal gi dekning for tap og ikke noen del av mulig gevinst eller risiko ved tiltaket.

Utmåling av erstatning av inngrep for vannkraftproduksjon følger egne regler i vassdragslovgivningen.

Når det gjelder oljeressurser, vil jeg vise til at den norske stat etter petroleumsloven har eiendomsrett til undersjøiske petroleumsforekomster og eksklusiv rett til ressursforvaltning.

SPØRSMÅL NR. 51

Innlevert 15. oktober 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 22. oktober 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Havområdene rundt Nordpolen er ikke regulert i henhold til FNs havrettskonvensjon.

Hvilke prinsipper mener utenriksministeren bør gjelde for en eventuell deling av disse havområdene mellom USA, Canada, Russland, Norge og Grønland?»

Svar:

FNs havrettskonvensjon av 1982 inneholder bestemmelser for alle havområder, også for havområdene helt i nord rundt Nordpolen. Norge og Russland er bundet av disse bestemmelsene som parter til konvensjonen. De øvrige kyststatene rundt Polhavet, Canada, Danmark og USA er ikke parter til konvensjonen, men likevel bundet av en rekke av konvensjonens regler ettersom disse også omfattes av internasjonal sedvanerett.

Kyststatenes kontinentalsokkel kan på visse vilkår strekke seg utover 200 nautiske mil på grunnlag av anbefaling fra Kommisjonen for kontinentalsokkelens yttergrenser (CLCS), som er etablert under Havrettskonvensjonen. Kommisjonen skal, i det vesentlige på grunnlag av geologiske kriterier, kun ta stilling til sokkelens yttergrense og ikke til avgrensningen av sokkelen mellom stater.

Avgrensningen mellom stater skal i henhold til Havrettskonvensjonen skje etter avtale mellom de berørte stater. Havbunnen utenfor nasjonal kontinentalsokkel er det internasjonale havbunnsområdet, som er menneskehetens fellesarv.

Det følger for øvrig av Havrettskonvensjonen og den internasjonale sedvanerett at kyststater kan opprette økonomiske soner som strekker seg inntil 200 nautiske mil fra grunnlinjene langs kysten, der kyststatene får visse nærmere angitte særlige rettigheter og forpliktelser. Utenfor 200-milssonene er det åpent hav, med den rettsorden som gjelder for disse havområdene.

De ovennevnte regler gjelder for områdene helt i nord, på samme måte som andre steder. Det er således ikke aktuelt med noen særskilt "deling" av disse havområdene.

SPØRSMÅL NR. 52

Innlevert 16. oktober 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 22. oktober 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Det pågår i disse dager en omfattende forberedelse til utgraving etter gull i det nordvestlige Romania. Det er et kanadisk selskap som står bak, og hele prosjektet ser ut til å bli svært miljøskadelig. Redd Rosia Montanas kontor i Norge betegner hele utbyggingen som et økologisk og menneskelig katastrofeområde, som vil utgjøre skandaløse risikoer for miljøet i hele Sørøst-Europa.

Er utenriksministeren klar over dette forholdet, og har det vært kontakt mellom norske, kanadiske eller rumenske myndigheter i denne saken?»

BEGRUNNELSE:

Det kanadiske selskapets planer for å utvinne gull innebærer å bygge en stor kunstig innsjø i området. Denne innsjøen skal fylles med cyanid. Fjell, jorder, hus, kirkegårder og arkeologisk betydningsfulle områder med enestående romerske levninger, vil bli dekket av en innsjø på størrelse med 800 fotballbaner. All vegetasjon vil bli utslettet av cyanidsjøen. Konsekvensene for folks helse er ikke blitt utredet skikkelig, men en vet at cyanid fordampes ved 27 grader og går via luften ned i grunnvannet. Cyanidlekkasjer under slike prosjekter er ikke uvanlig, og når en legger til grunn den mengde cyanid som vil bli lagret i åpen sjø i Rosia Montana, så vil også omfanget av en lekkasje være svært omfattende. Cyanidmengden er så stor at dersom den ble tatt i pilleform, kan den livet av 35 millioner mennesker. Prosjektet bryter også med grunnleggende menneskerettigheter som alle OSSEs og FNs medlemsland har plikt til å følge. Internasjonalt press er nødvendig for å stanse utbyggingen.

Svar:

Utenriksdepartementet er kjent med hovedtrekkene i det kanadiske firmaet Gabriel Resources' prosjekt for gullutvinning i Rosia Montana i Romania, men ikke med prosjektets detaljutforming og mulige miljøkonsekvenser.

Prosjektet regnes som det største gullgruveprosjektet i Europa, og følges derfor nøye av ansvarlige myndigheter i både Romania og Canada. Begge lands myndigheter har overfor våre ambassader i henholdsvis Bucuresti og Ottawa understreket at de opptatt av at prosjektet til enhver tid er i overensstemmelse med gjeldende rumensk lovgivning.

Romania er søkerland til EU. Dette betyr at prosjektet også må tilfredsstille de krav som gjeldende EU-direktiv stiller når det gjelder gruvevirksomhet. Gabriel Resources fremhever at selskapet vil følge internasjonal miljønormer.

På denne bakgrunn, og fordi norske interesser ikke er direkte involvert i dette prosjektet, har Utenriksdepartementet ikke funnet det naturlig å involvere seg direkte i saken. Departementet vil imidlertid holde seg orientert om den videre utviklingen, herunder om mulige miljøkonsekvenser. Romania er et viktig samarbeidsland for Norge gjennom handlingsplanen for søkerlandene, hvor støtte til miljøprosjekter har vært et viktig satsningsområde.

SPØRSMÅL NR. 53

Innlevert 16. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 22. oktober 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ifølge kraftnytt.no viser "LångEn-utredningen" i Sverige at de 5 mrd. kr som den svenske stat har satset på langsiktig omstillingsprogram for energibruk ikke har hatt noen kommersiell betydning. Utredningen konkluderer med at arbeidet ikke i særlig grad har bidratt til å kraftig øke el- og varmeproduksjon fra fornybare energikilder eller utvikle kommersiell lønnsom teknikk for energieffektivisering.

I hvilken grad vil statsråden bruke de svenske erfaringer for å sikre at norske skatte kroner brukes på beste måte?»

BEGRUNNELSE:

Det sjuårige programmet utløper neste år, og har brukt til sammen 5,6 mrd. svenske kroner til energi-relatert forskning, utvikling og demonstrasjon. Ifølge utredningen virker det som om programmet har for stor tiltro til energiforskningens muligheter til å være pådriver i en omstilling av energisystemet. Utredningen mener at man på 10-20 års sikt oppnår bedre resultater gjennom skattepolitikken, rammebetingelser for bedriftene og lignende, fremfor å la forskning og utvikling være den primære motoren i omstillingsarbeidet.

Svar:

Omlegging av energibruk og energiproduksjon står sentralt i Regjeringens politikk. Støtte til forskning og utvikling er et viktig virkemiddel for å styrke grunnlaget for en energiomlegging. Omleggingen blir støttet direkte gjennom de ordninger og virkemidler som er etablert gjennom Enova. Jeg har stor tiltro til denne kombinasjonen av støtte til forskning og utvikling og direkte støtte til virksomhet i forkant av markedsutviklingen.

Forskning og utvikling vil alltid være forbundet med usikkerhet og risiko når det gjelder å kunne ta forskningsresultatene kommersielt i bruk i markedet. Sjansen for å lykkes er større dersom den anvendte forskningen i størst mulig grad er brukerstyrt og at brukere og investorer er inne i prosjektene og ser markedsmuligheter for teknologien. Viktig er det også at næringslivet selv blir oppmuntret til å drive forskning og utvikling. Dette mener jeg vi har lyktes med gjennom SkatteFunn-ordningen og de brukerstyrte programmene i Forskningsrådet.

Enovas virkemidler er primært rettet mot de tallmessige energimål som er satt for energiomleggingen. Men det er også et viktig element i dette arbeidet å kunne ta i bruk ny teknologi. Den overordnede målsettingen er å skaffe flest mulig miljøvennlige og sparte kilowattimer på en mest mulig kostnadseffektiv måte. For å få til dette, må Enova ha størst mulig fleksibilitet i virkemiddelbruken samtidig som man er teknologinøytrale og ser tiltak på tvers av sektorene.

Vi ønsker alltid å få mest mulig igjen for de midlene vi setter inn. Det vil derfor være naturlig å se nærmere på den svenske utredningen for å se om vi kan trekke ut noe vi kan ta med oss videre. Både Forskningsrådet og Enova har gode kontakter mot de svenske energimyndighetene, og vil kunne gå dypere inn i disse problemstillingene.

SPØRSMÅL NR. 54

Innlevert 16. oktober 2003 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 24. oktober 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ved endring av lov om pengespill og lotterivirksomhet fikk Norsk Tipping AS monopol på drift av gevinstautomater. Ved lovbehandlingen ble det vedtatt at Norsk Tipping AS skal videreføre virksomheten på Fagernes.

Hvorledes har statsråden fulgt opp de betingelsene som ligger i vedtaket om å videreutvikle virksomheten på Fagernes?»

BEGRUNNELSE:

Dersom klagen til EØS sitt overvåkingsorgan, ESA, ikke fører fram, mister 41 ansatte i Norsk Lotteridrift ASA på Fagernes jobbene ved utgangen av neste år. Norsk Tipping AS vet ennå ikke om de har noe tilbud til dem. Stortinget har endret pengespill- og lotterilovgivningen slik at Norsk Tipping AS får monopol på drift av spilleautomater. Dermed går om lag 900 arbeidsplasser i private spilleautomatfirma tapt. 41 av dem er ved Norsk Lotteridrifts avdeling på Fagernes. Stortingsflertallet forutsatte imidlertid at Norsk Tipping skal opprette en betydelig spillerelatert enhet med potensial for videre utvikling på Fagernes. Flere av politikerne presiserte at Norsk Tipping må dra veksler på fagkompetansen til de ansatte i Norsk Lotteridrifts avdeling på

Fagernes. At Norsk Lotteridrift er en viktig del av Valdres næringshage AS, ble også vektlagt. Viser også til statsråd Svarstad Hauglands uttalelse i debatten i Stortinget:

"Deler av Norsk Tipping si automatvirksomhet vil bli lagt til Fagernes, med håp om at en kan dra nytte av deler av den kompetansen som fins i Norsk Lotteridrifts virksomhet der."

Svar:

Stortinget vedtok 17. juni 2003 lovendringer som blant annet innebærer at Norsk Tipping AS fra 1. januar 2006 har enerett til drift av utbetalingsautomater. Et flertall i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen har i forbindelse med lovvedtaket forutsatt at det opprettholdes aktivitet i Valdres-regionen i tilknytning til drift av slike automater, jf. Innst. O. nr. 124 (2002-2003) pkt. 2.4.1, hvor det blant annet heter:

"Flertallet mener i lys av dette at det vil være riktig å videreføre spillrelatert virksomhet på Fagernes, således at Norsk Tipping AS lokaliserer aktuelle deler av sin virksomhet dit. Flertallet vil understreke at når det gjelder videreføring av spillrelatert virksomhet på Fagernes, bør dette være en betydelig enhet med potensial for videre utvikling. Flertallet t forutsetter at departementet gjennom Norsk Tipping AS legger til rette for dette."

I forbindelse med oppfølging av Stortingets lovvedtak avholdt departementet 30. juli 2003 møte med blant annet Nord-Aurdal kommune og Valdres næringshage vedrørende etableringen av Norsk Tippings automatvirksomhet. Det ble her orientert om det videre arbeidet. En endelig avklaring om utformingen av den delen av Norsk Tippings automatvirksomhet som skal etableres på Fagernes, kan tidligst ventes mot slutten av inneværende år. Jeg kan imidlertid forsikre om at Stortingets forutsetninger vil bli ivarettatt gjennom hele etableringsprosessen.

SPØRSMÅL NR. 55

Innlevert 16. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 23. oktober 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I statsbudsjettet for 2004 forutsetter Regjeringen at ingen gasskraftverk blir bygget. I Dagsavisen den 16. oktober 2003 sier Leif Frode Onarheim at det kan være uvilje i Regjeringen som forklarer hvorfor ingen gasskraftverk er bygget, til tross for at det er gitt tre konsesjoner. Forskning tilsier at kostnadseffektiv CO₂-håndtering først er tilgjengelig om 10 år eller mer.

Hvor lenge planlegger statsråden å sette Norges energibehov på vent mens han venter på fremtidens teknologier?»

BEGRUNNELSE:

I Stavanger Aftenblad den 16. oktober 2003 avviser statsråden at han somler med gasskraftverk. Det er dog lite i Regjeringens arbeid som vitner om handlekraft og velvilje vedrørende gasskraftverk. På mange områder forsøker Regjeringen å fremstå som handlekraftig for å bedre kraftbalansen, for eksempel innen vindkraft, pelletsovn, varmepumper osv. Men innen gasskraftdebatten er det motvilje som preger holdningene, selv om man bruker "lønnsomhet" som skalkeskjul.

I spørretimen den 26. februar 2003 sa statsråden nei til å flytte gasskraftkonsesjoner til Mongstad (fra Kårstø/Kollsnes).

I spørretimen den 5. februar 2003 viste Hilde Frafjord Johnson, på energiministerens vegne, meget liten vilje til å gi helt nye konsesjoner selv om de er lønnsomme.

I stedet skyver man saken foran seg ved å henvise til fremtidig teknologi for CO₂-håndtering. Skjønt, forskere på IFE, og andre steder, holder fast ved at CO₂-håndtering i stor skala og innen kostnadseffektive rammer ligger 10-15 år frem i tid. Det samme konstaterer Statoil.

Svar:

Det er gitt konsesjon til bygging av tre gasskraftverk i Norge. Valg av tidspunkt for utbygging er opp til selskapene og deres kommersielle vurderinger. Regjeringen har vist fleksibilitet gjennom å forlenge konsesjon til Naturkraft. Jeg vil avvise at "uvilje fra Regjeringen" kan være en forklaring på at selskapene til nå ikke har bygget gasskraftverk. Det er ellers ikke grunnlag for å tolke politiske signaler ut av Finansdepartementets beregninger av mulige utviklingsbaner.

Når det gjelder fremtidens energiteknologier er det bred politisk enighet om at vi skal ha en aktiv politikk. Denne politikken bidrar til en bedre energibalanse i dag, og den bidrar til en sammensetning av energiproduksjonen som gir bedre forsyningssikkerhet. Jeg vil derfor avvise påstanden i spørsmålet fra representanten Vaksdal om at statsråden setter Norges energibehov på vent. Regjeringen satser bredt både på vannkraft, vindkraft, bioenergi, energisparing, bedre kapasitet i nettet og gasskraftverk med CO₂-håndtering. Det er vedtatt bygget ut om lag 1,2 TWh ny vannkraft under Regjeringen Bondevik II. Regjeringen satser derfor både på vannkraften og bidrar til å fremme ny teknologi som kan gi en miljøvennlig og ren energiforsyning i framtida.

SPØRSMÅL NR. 56

Innlevert 16. oktober 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 27. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Dagbladet 16. oktober 2003 står det å lese "Farlig asylsøker vandrer fritt". Asylsøkeren som har fått avslag på sin søknad om politisk asyl i Norge bor fremdeles på transittmottaket i påvente av at saken hans skal ankes. Han oppleveres som farlig i mottaket der han bor, og har blitt satt under streng bevoktning.

Har UDI oversikt over hvor mange asylsøkere med psykiske lidelser eller kriminell belastning som oppholder seg i Norge pr. dags dato, og har Regjeringen intensjoner eller arbeid på gang for å finne en slik oversikt?»

BEGRUNNELSE:

Mannen har to ganger vært involvert i voldsepisoder med personellet på transittmottaket, og begge ganger har politiet vært inne i bildet. På grunn av mannens truende oppførsel er to vekter innleid for å holde han under oppsikt dag og natt. Mottaket har ingen hjemmel for å holde han på området, derfor har han i likhet med alle andre beboere full rett til å forlate mottaket etter eget ønske. Asylsøkere som bor på mottak kan bevege seg fritt og være bort inntil tre dager, før de eventuelt vil bli savnet.

Personellet på mottaket vurderer mannen som farlig for seg og sine omgivelser, likevel kan han vandre fritt rundt i Oslos gater.

Svar:

I forbindelse med at jeg sammen med helseministeren har nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe som vurderer tiltak i forhold til psykisk helse i mottak, foretok Utlendingsdirektoratet i mai 2003 en telling av antall beboere i statlige mottak med behov for psykiatrisk behandling. Tellingen viste at om lag 550 personer i de ordinære asylmottakene fikk behandling av psykiater/psykolog og om lag 40 var innlagt på psykiatrisk institusjon. Antallet asylsøkere med psykiske problemer vil mest sannsynlig være større, men så lenge vi ikke har opplysninger om andre enn de som får behandling, vil det være svært vanskelig å få eksakte tall. I likhet med mange nordmenn er det mange som ikke ønsker å opplyse om at de har psykiske problemer, blant annet fordi dette kan være forbundet med tabuer. Så lenge slike personer ikke foretar seg noe som påkaller oppmerksomhet, kan vi ikke vite at de har psykiske lidelser. Det er heller ikke slik at alle psykiske lidelser gir seg utslag i utagerende adferd som gjør vedkommende farlig for omgivelsene, og de som har utagerende adferd er ikke nødvendigvis utagerende hele tiden.

Personer med psykiske problemer og/eller voldelig atferd er primært sektormyndighetenes ansvar. I løpet av 2003 har imidlertid Utlendingsdirektoratet innvilget ekstraordinære tiltak i 23 saker som innbefatter vakthold/skjerming, og da i hovedsak for en avgrenset periode. Hovedformålet med tiltakene er å beskytte ansatte og beboere i mottak. En rekke av disse tiltakene er pr. i dag avsluttet, enten fordi sektormyndighetene har overtatt ansvaret eller fordi personene ikke lenger befinner seg i statlige mottak fordi de enten har forlatt landet eller er bosatt. Per 20. oktober 2003 har direktoratet 13 pågående tiltak med vakthold/skjerming. I tillegg er det 20 pågående tiltak som innebærer bruk av støttekontakt eller miljøarbeider fordi personene er psykisk syke og ikke er i stand til å ta vare på seg selv. Det er videre iverksatt et prøveprosjekt med et forsterket mottak. Dette mottaket har noe mer ressurser enn de ordinære mottakene, og skal kunne ivareta personer som pga psykososiale problemer har behov for tettere oppfølging enn det de ordinære mottakene har mulighet til å gi. Prosjektet vil bli evaluert i nær fremtid.

Det finnes i dag ingen statistikk i Utlendingsdirektoratet over hvor mange kriminelle asylsøkere som til enhver tid befinner seg i landet. Det rapporteres løpende antall saker som har vært underlagt hurtigbehandling grunnet mistanke om kriminelle handlinger. Det rapporteres på antall, nasjonalitet og på hvem som har anmeldt forholdet (politi, mottak eller andre). Ved utgangen av september i år var det registrert 110 saker i denne kategorien. Antall saker er basert på manuelle tellinger, og det kan dermed foreligge feilkilder i materialet.

I henhold til gjeldende konsesjon for Utlendingsdirektoratets dataregistre er det i dag ikke anledning å registrere opplysninger om at en søker er kriminell eller involvert i kriminell aktivitet. Utlendingsdirektoratet vil vurdere mulighetene for en begrenset registrering av kriminalitet i forbindelse med konsesjonssøknad for DUF.

Direktoratet har utarbeidet rutiner for behandling av og rapportering om kriminelle asylsøkere internt i

direktoratet og mellom direktoratet og politiet. Disse melderutinene er for tiden under revisjon.

SPØRSMÅL NR. 57

Innlevert 17. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 27. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Det vises til statsrådets svar på skriftlig spørsmål nr. 32 fra undertegnede om erstatning ved vern i Trillemarka. Grunneier som har områder som vernes etter naturvernloven, har etter lovens tekst rett til å søke erstatning. I den konkrete saken jeg tar opp er grunneiers eiendom ikke fredet, men han lider likevel økonomisk tap pga. at eiendommen omkranses av vernet område.

Etter hvilken lov skal grunneier søke erstatning for økonomisk tap som han påføres pga. vern?»

BEGRUNNELSE:

Saken tar opp to viktige problemstillinger.

Hvilke muligheter for økonomisk erstatning har grunneiere som lider økonomisk tap som følge av vern, men som ikke direkte har fått vernet sin eiendom (bare er omsirklet av vern).

Hvordan skal man forholde seg til enkeltmennesker som opplever økonomiske problemer som følge av myndighetenes vernevedtak, og som ikke kan vente å få økonomisk erstatning på mange år pga. lang saksbehandlingstid/prosess i rettsvesenet? Man kan risikere at dyrlegen ikke kommer før kua er død.

Statsråden unngikk i sitt forrige svar å ta stilling til noe som helst, og nøyde seg med å vise til at saken vil gå sin gang i rettssystemet. I denne saken er nevnte grunneier satt på siden både fordi hans eiendom ikke er direkte vernet, og fordi andre grunneiere kjører sak i rettssystemet.

Nevnte grunneier har løpende utgifter på eiendommen. Det synes rart om Høyre nå mener dette er akseptable "bivirkninger" av vernevedtak, og som man ikke må ta hensyn til i det vernearbeidet som gjøres.

Svar:

I mitt svarbrev av 15. oktober 2003 på skriftlig spørsmål 32 om samme sak viste jeg til at gyldigheten av vernevedtaket skal avgjøres av domstolen. Utfallet av gyldighetsspørsmålet er avgjørende for om det igangsettes erstatningsforhandlinger eller ikke. Dersom domstolen kommer til at vedtaket for Trillemarka er gyldig, vil erstatningsforhandlingene starte opp. Hvorvidt denne grunneieren vil ha krav på erstatning er et spørsmål som avklares gjennom forhandlingene. Jeg kan derfor ikke komme nærmere inn på dette på nåværende tidspunkt.

I de tilfeller en grunneier mener å lide et økonomisk tap som følge av vedtak etter naturvernloven, kan vedkommende søke om erstatning etter samme lov. Dette gjelder også for en grunneier som ikke direkte berøres av vedtaket, men som mener å lide et økonomisk tap som følge av vernet. Krav om erstatning må settes frem skriftlig for fylkesmannen innen ett år etter at vedtaket ble kunngjort. Dette innebærer at den grunneieren som omtales i spørsmålet kan fremme krav om erstatning, dersom vedkommende mener at vernevedtaket for Trillemarka fører til et økonomisk tap.

I saker der avklaringen av erstatningsspørsmålet tar tid, skal erstatningen beregnes fra vernetidspunktet. Dette innebærer at de som får utbetalt erstatning får avsavnsrente fra vernetidspunktet etter vanlige ekspropriasjonsrettslige regler. Avsavnsrenten fastsettes skjønnsmessig og skal dekke grunneiers rentetap i perioden fra vernetidspunktet til erstatningsfastsettelsen.

SPØRSMÅL NR. 58

Innlevert 17. oktober 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 23. oktober 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre nødvendig vedlikehold og rehabilitering av anlegg, slik at man kan unngå hyppigere strømbrudd?»

BEGRUNNELSE:

Aftenposten skriver i en artikkel 1. oktober 2003 at strømbruddet i Sverige og Danmark i forrige uke viser hvor lite som skal til for å mørklegge store områder og ta strømmen fra flere millioner mennesker. To vanlige feil som oppsto samtidig, var nok.

Artikkelen bygger på en rapport fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap av 24. september 2003, hvor det heter følgende:

"DSB er tillagt forvaltningsansvaret for "Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr" av 24. mai 1929. Det er i henhold til loven utarbeidet tekniske forskrifter "Forskrifter for elektriske anlegg, forsyningsanlegg av 1995". Formålet: Forskriften skal sikre forsvarlig elsikkerhet ved utførelse av nye anlegg og ved utvidelser, forandringer, drift og reparasjoner/ vedlikehold av bestående anlegg. Virkeområde: Denne forskrift gjelder for elektriske forsyningsanlegg, omfattende elektriske anlegg for produksjon, overføring og fordeling av elektrisk energi, samt visse elektriske installasjoner i kraft og transformatorstasjoner og høyspenningsinstallasjoner i industribedrifter og lignende. Brudd på disse forskriftene kan medføre skader på mennesker og materielle verdier samt bortfall av/sammenbrudd i deler av kraftforsyningen

DSBs regionkontorer fører årlig tilsyn med nettselskapene. Tilsynet kontrollerer bl.a. at nettselskape

ne bygger elektriske anlegg, driver og vedlikeholder disse i tråd med forskriftene. Det har de siste to til tre årene vært nødvendig å sette spesiell fokus på vedlikehold og rehabilitering av anleggene. Vi har med bekymring sett at nettselskapene stadig bruker mindre ressurser på disse områdene. Resultatet vil kunne være hyppigere utfall av deler i elkraftforsyningen. Spesielt har vi grepet fatt i området, og foretatt rydding av linjer som er en del av nettselskapenes vedlikeholdsansvar. Dette har medført at nettselskaper over hele landet nå rydder sine kraftlinjer i så stor grad at det er vanskelig å få tak i kvalifiserte linjeryddere. Vi har måttet ta i bruk tvangsmidler for å få fart i arbeidet. Et nettselskap er ilagt tvangs mulkt på mer enn 1 mill. kr for mangel på linjerydding. En del nettselskaper har de siste måneder rapportert at de etter linjeryddingen har hatt vesentlig mindre driftsavbrudd.

Mangel på vedlikehold og rehabilitering av nettene har i Norge ennå ikke ført til så store utfall som vi har sett i USA og i Sverige, men for ett år siden falt hele Stavanger-området ut som følge av manglende linjerydding."

Svar:

Leveringssikkerheten i det norske kraftsystemet har stor betydning for samfunnet. De spørsmålene som reises er derfor viktige. Jeg mener at vi i Norge har etablert et sett av virkemidler som samlet sørger for en tilfredsstillende leveringssikkerhet. Det er nødvendig med kontinuerlig fokus på området. Rammevilkårene skal tilpasses kravene til enhver tid.

Statnett SF er systemansvarlig i norsk kraftforsyning. Foretaket har ansvaret for å sikre momentan balanse mellom produksjon og forbruk til enhver tid, og dermed legge til rette for en tilfredsstillende leveringskvalitet i alle deler av landet.

Statnett SF har ansvaret for samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Foretaket har i oppgave å planlegge, prosjektere, bygge, eie og drive overføringsanlegg alene eller sammen med andre. Statnett SF skal legge samfunnsøkonomiske kriterier til grunn for sine investeringsbeslutninger.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ansvaret for den økonomiske reguleringen av nettselskapene.

NVE innførte i 1997 den såkalte inntektsrammereguleringen. Et viktig hensyn ved innføringen av inntektsrammereguleringen var å få nettselskapene til å drive kostnadseffektivt.

Insentiver og fokus på kostnadseffektivisering kan som påpekt i rapport fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) isolert sett gi redusert kvalitet i drift og vedlikehold av nettet. Dette er bakgrunnen for at NVE i 2001 innførte en ordning med kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke-levert energi (KILE). Formålet med innføringen av KIL-ordningen var at selskapene i sine beslutninger om drift, vedlikehold og utbygging av nettet også skulle ta hensyn til samfunnets kostnader som følge av avbrudd. Forenklet sagt fungerer KIL-ordningen slik at alle strømbrudd som varer mer enn tre minutter, medfører en reduksjon i nettselskapenes inntekter. Nettselskapene må derfor ta hensyn til sannsynligheten for fremtidige avbrudd i sine beslutninger om drift, vedlikehold og utbygging av nettet.

Enkelthendelsen fra Stavanger, som trekkes frem i begrunnelsen for spørsmålet, vil isolert sett medføre en reduksjon i inntektene til det ansvarlige selskapet på 50 mill. kr. Jeg anser dette for å være sanksjoner av en størrelsesorden som gjør ordningen til et meget kraftfullt virkemiddel ovenfor selskapene.

Jeg vil også vise til at nettselskapene siden 1995 har vært pålagt årlig innrapportering av nærmere spesifiserte nøkkeltall for avbrudd hos sluttbruker. Avbruddsstatistikken tilsier ikke at leveringspåliteligheten i perioden fra 1995 frem til i dag, er redusert.

Energimyndighetene prioriterer leveringskvalitet, herunder også leveringspålitelighet. I løpet av 2004 vil det bli innført en ny forskrift om leveringskvalitet. Arbeidet med den nye forskriften vil ytterligere sette økt fokus på leveringskvalitet.

Jeg kan til slutt opplyse at energimyndighetene og sikkerhets- og beredskapsmyndigheten skal samarbeide om virkemiddelbruken for å sikre et rett nivå på vedlikehold og fremtidige investeringer i elektriske anlegg.

SPØRSMÅL NR. 59

Innlevert 17. oktober 2003 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 28. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Miljøvernministeren sa i spontanspørretimen at han har bedt SFT ta kontakt med de riktige helsemyndighetene for å gå gjennom opplysningene som Grønn Hverdag har kommet med, og at han vil gjennomgå saken sammen med helseministeren.

Hva er årsaken til at det ikke er forbud mot stoffer som har dokumentert hormonforstyrrende effekt og miljøskadelige stoffer i produkter beregnet på barn, og hva er ev. argumentene mot et slikt forbud?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har i spørsmålet brukt betegnelsen miljøskadelige stoffer. For å unngå misforståelser vil jeg understreke at jeg med det mener stoffer som er giftige, kombinert med at de er tungt nedbrytbare eller har evnen til å hope seg opp i kroppen hos mennesker og dyr.

Svar:

Regjeringen har høy prioritet på arbeidet med helse- og miljøfarlige kjemikalier, både miljøgifter og hormonforstyrrende stoffer, herunder utslipp fra bruk av ulike produkter.

Både Norge og EU har en aktiv politikk for å redusere risiko fra miljøskadelige og hormonforstyrrende stoffer. Regelverket for kjemikalier i Norge er i all hovedsak felles med EU gjennom EØS-avtalen, og vi samarbeider nært med EU om den ytterligere utviklingen av regelverk.

Det finnes stoffer som er dokumentert å ha hormonforstyrrende effekter. Dette gjelder for eksempel nonylfenol og tributyltinn (TBT). Også den mer kjente miljøgiften PCB har godt dokumenterte hormonforstyrrende effekter. Disse stoffene er forbudt i Norge. Vi har også en forskrift om forbud mot ftalater i leketøy og en del sped- og småbarnsprodukter til barn under 36 måneder som setter forbud mot bruk av hormonforstyrrende ftalater i småbarnsprodukter.

Det er mange kjemiske stoffer som er i søkelyset fordi de er mistenkt for å ha hormonforstyrrende effekter. Det har likevel vært vanskelig å dokumentere at stoffer har slik effekt. EU startet derfor i 1999 et program for å identifisere og dokumentere hormonforstyrrende stoffer. Alle interesserte organisasjoner og myndigheter har kunnet melde inn stoffer som var mistenkt for å ha hormonforstyrrende effekt. Etter en gjennomgang av all tilgjengelig dokumentasjon for 553 stoffer, var konklusjonen at det var grunnlag for mistanke for rundt 125 stoffer. For disse stoffene innhentes mer dokumentasjon og det vurderes tiltak på EU-nivå.

Også for miljøskadelige stoffer pågår det et omfattende arbeid i EU der man vurderer den risiko kjemikalier kan utgjøre for helse og miljø. Dette har ført til forbud mot flere stoffer, og slike forbud er nedfelt i Forskrift om begrensninger i bruk m.m. av enkelte farlige kjemikalier. Det forventes ytterligere forbud og restriksjoner i fremtiden etter hvert som man får bedre kunnskap og dokumentasjon om enkeltstoffer.

For å forby stoffer trengs det dokumentasjon av hormonforstyrrende og miljøskadelige effekter og den risiko dette kan utgjøre for helse eller miljø. Utilstrekkelig dokumentasjon gjør at det i dag ikke er grunnlag

for et generelt forbud mot mistenkte hormonforstyrrende og miljøskadelige stoffer i produkter.

Felles regelverk med EU gjennom EØS-avtalen gir økte muligheter for å møte utfordringene, men legger samtidig begrensninger på mulighetene for nasjonale særregler. EØS-regelverket krever at eventuelle særnasjonale produktreguleringer må dokumenteres og begrunnes svært grundig.

Regjeringen har i St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand foreslått å utvide det nasjonale resultatmålet knyttet til de farligste stoffene - prioritetslistemålet. Ved å knytte målet til konkrete kriterier for helse- og miljøfare sikres det at innsatsen rettes mot de farligste stoffene.

Forbrukerprodukter bør ikke inneholde verken miljøgifter eller hormonforstyrrende stoffer, og dette er ekstra viktig for produkter beregnet på barn. Utvidelse av det nasjonale resultatmålet vil gi Regjeringen et best mulig grunnlag for raskt å rette innsatsen mot nye miljøgifter eller hormonforstyrrende stoffer, både nasjonalt og internasjonalt. Restriksjoner på disse stoffene vil bli vurdert, og eksponering av barn vil bli tillagt stor vekt i vår vurdering av virkemidler.

Dokument nr. 15:4

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 60

Innlevert 17. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 28. oktober 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det synes å ha spredt seg en praksis ved flere av landets sosialkontor, herunder i vestfoldkommunene Hof og Horten, hvor sosialklienter får utdelt matrasjoner eller matlapper i stedet for penger.

Er denne praksis i tråd med lovverket, og mener sosialministeren at dette er akseptabelt?»

BEGRUNNELSE:

Sosialklienter opplever allerede i dag en sterk stigmatisering fra samfunnet. Svært mange har problemer med å ivareta sin integritet og verdighet, og noen sosialkontorers praksis kan i mange tilfeller forsterke dette. Utdeling av matlapper oppleves av mange som sterkt stigmatiserende, og enda verre er det dersom man bor på et lite sted hvor folk kjenner hverandre. Utdeling av mat kan oppleves som en ytterligere klientifisering og føles sterkt nedverdiggende for mange. Hjelp til selvhjelp kan det vel knapt kalles, tvert imot mener SV det er viktig at klienter som har problemer med økonomistyring får grundig veiledning i stedet for å bli fratatt ansvaret for sine egne liv. Dersom et sosialkontor er redd for at en klients barn lider sterk overlast, mener SV at dette må være en barnevernsak. Dersom klienten overhodet ikke er i stand til å ta vare på seg selv, og sosialkontoret er redd for at vedkommende skal bli underernært eller liknende, må dette være et ansvar for psykiatrien eller helsevesenet. Sosialkontoret skal hjelpe folk på beina, ikke bidra til å gjøre det enda vanskeligere å være hjelpetrengende. På denne bakgrunn er det derfor nødvendig å få avklart om sosialkontorenes praksis har hjemmel i lovgrunnlaget som tjenesten er gitt etter og hvilke sosialfaglige vurderinger Regjeringen bygger sin politikk på, samt om praksisen ved de nevnte sosialkontor er akseptabel.

Svar:

Jeg har med bakgrunn i spørsmålet som er stilt, bedt Sosial- og helsedirektoratet (SHdir) foreta en telefonrunde til fylkesmennene for å få et overblikk over kommunenes praksis på det aktuelle området 1. Det generelle inntrykket fra denne runden er at fylkesmennene sjelden mottar klager på vedtak der det er benyttet matrekvisisjon i stedet for kontantytelser. Når det foreligger et slikt vedtak, er begrunnelsen gjennomgående at stønadsmottakeren har disponeringsproblemer som regel som følge av rusmiddelmisbruk eller psykiske lidelser og vedtakene er stort sett godt begrunnet. Når det gjelder bruk av matrasjoner som hjelpeform er dette ukjent for alle med ett unntak. Fylkesmannen i Vestfold er i løpet av de siste dagene blitt kjent med at Hof og Horten kommune har benyttet en praksis hvor matposer utleveres i ekspedisjonen i sosialtjenesten. Fylkesmannen vil følge opp dette overfor de aktuelle kommunene og overfor øvrige kommuner i Vestfold.

Økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven skal bidra til å gjøre den enkelte selvhjulpent. Råd og veiledning i økonomistyring kan for mange sosialhjelpsmottakere være et viktig hjelpetilbud i tillegg til den økonomiske stønaden for at målet om økonomisk selvhjelpenhet skal nås. Om utbetaling av den øko-

nomiske stønaden heter det i sosialtjenestelovens § 5- 4 fjerde ledd:

1 Følgende fylkesmenn har vært kontaktet: Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Vestfold, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Troms.

"Hvis det på grunn av særlige forhold må antas at stønadsmottakeren ikke vil bruke stønaden i samsvar med vilkår som er fastsatt (jf. § 5-3), kan det vedtas at stønaden helt eller delvis skal gis i form av varer og tjenester."

I rundskriv I-34/2001 til sosialtjenesteloven, kapitel 5, utdypes nærmere hvordan denne bestemmelsen skal forstås:

"Hovedregelen er at stønad skal gis som bidrag. I fjerde ledd er det satt betingelser for når stønaden kan gis i form av varer og tjenester. Likt med varer og tjenester anses rekvisisjon på varer og tjenester. Loven stiller strenge krav til når stønad kan gis i form av varer og tjenester. Det må fattes særlig vedtak om at stønaden ytes i form av varer eller tjenester. Vedtaket må begrunnes."

Det heter videre i rundskrivet at sosialtjenesten må ha konkrete holdepunkter for å anta at stønadsmottakere ikke vil bruke stønaden i henhold til forutsetningen eller i samsvar med fastsatte vilkår for at stønaden helt eller delvis skal kunne gis i form av varer eller tjenester. Det understrekes også at kommunen ved bruk av denne stønadsformen bør utforme ordninger som gjør det minst mulig byrdefullt og stigmatiserende for stønadsmottakere å motta stønaden i denne formen.

SPØRSMÅL NR. 61

Innlevert 17. oktober 2003 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 3. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I et ingenmannsland mellom Jordan og Irak befinner det seg over 1 200 flyktninger i leiren Al-Karame, over 1 000 av dem kurdere. UNHCR er tilstede og en rekke land, deriblant nordiske, vurderer å påta seg å ta imot flyktninger som har tilknytning til respektive land.

Hva vil Regjeringen gjøre for disse flyktningene, og vil Regjeringen ta imot flyktninger fra denne leiren?»

Svar:

Norges innsats for flyktninger i ulike deler av verden kanaliseres i hovedsak gjennom bidrag til Høykommissæren for flyktninger, andre FN-organisasjoner og hjelpeorganisasjoner. UNHCR er med sitt beskyttelsesmandat i forhold til flyktninger en sentral aktør på det humanitære området. I 2002 ble 296 mill. kr kanalisert gjennom Høykommissæren, inkludert det generelle bidraget på 170 mill. kr. Regjeringen har tillit til at UNHCR bruker disse midlene der behovet er størst, og vil utover det generelle bidraget vurdere støtte ved region- og landappeller der UNHCR er en viktig aktør.

Norge har de senere årene, i forståelse med UNHCR, vridd uttaket av overføringsflyktninger noe mer mot Afrika. Vi har opprettholdt relativt høye delkvoter for hastesaker og personer med medisinsk behandlingsbehov, til sammen 100 personer. Kvinner blir prioritert på alle delkvoter.

Norge vil, innenfor rammen av kvoten for overføringsflyktninger, vurdere enkeltsaker som fremmes gjennom UNHCR, også fra Al-Karame-leiren. Eventuelle saker vil bli vurdert i henhold til de kriterier Norge legger til grunn for gjenbosetting. I denne vurderingen legger vi vekt på at det er et beskyttelsesbehov og at det anses å være potensial for integrering etter gjenbosetting. Vi forutsetter at UNHCR i saker som fremmes for Norge, har vurdert repatriering eller integrering i nærområdet som uaktuelle løsninger.

SPØRSMÅL NR. 62

Innlevert 20. oktober 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 6. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det er vært et uttalt mål om at man skal over på ordninger med betaling for forbruk når det gjelder vann- og avløp. Det ser dessverre ut til at det er ulik praksis i kommunene når det gjelder beregning av vann- og avløpsavgift, selv som man har et prinsipp om selvkostprising.

Vil statsråden sørge for en støtteordning for installasjon av vannmålere, slik at alle har reell anledning til å velge den billigste beregningsmetode for avgiften?»

Svar:

KOMMUNALE VANN- OG AVLØPSGEBYRER

Kommunale vann- og avløpsgebyrer fastsettes med grunnlag i lov av 31. mai 1974 om kommunale vass- og kloakkavgifter og tilhørende forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer. Dette regelverket har til formål å sikre kommunene en finansieringsordning, slik at de kan ivareta vannforsyningen på en god måte og sikre miljømessig forsvarlig borttransportering og rensing av avløpsvann.

Det er et hovedprinsipp bak regelverket at gebyrene skal fordeles på brukere av fast eiendom slik at de i størst mulig utstrekning gir uttrykk for hva det koster kommunen å betjene den enkelte eiendom med vann- og avløpsanlegg. Samtidig må dette prinsippet i en viss utstrekning avveies mot hensynet til administrativt hensiktsmessige og effektive løsninger for kommunene.

Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer gir rammene for de enkelte kommunenes forskrifter om vann- og avløpsgebyrer. Forskriften gir den enkelte kommune stor valgfrihet, slik at de kommunale forskriftene i størst mulig grad kan tilpasses lokale forhold. Forskriftsendringen av 13. juli 2000 styrket abonnentenes rettsstilling på to viktige områder ved at det både ble tatt inn bestemmelser om at den enkelte gebyrpliktige, i tillegg til kommunen, kan kreve at vannforbruket skal måles, og ved at det ble satt begrensninger i bruken av minimumsgebyrer.

Når abonnenten krever at størrelsen på gebyret skal gjøres avhengig av abonnentens forbruk, krever dette måling av forbruket. Abonnenten kan enten selv stå for anskaffelse av godkjent vannmåler eller leie slik av kommunen eller den virksomhet som står for vannforsyning og håndtering av avløpsvann på kommunens vegne. En vanlig årlig leiepris for slik måler er 150-250 kr. Jeg ser ikke behov for særskilte støtteordninger for slik abonnentleie av måler. Kostnaden ved å administrere en slik støtteordning ville heller ikke stå i rimelig forhold til støttegrunnlaget gitt ved årlig leiepris.

For abonnenter med særlig lav betalingsevne vil årlig leiepris inngå naturlig i grunnlaget for beregning av økonomiske ytelser etter lov om sosiale tjenester i kommunene.

SPØRSMÅL NR. 63

Innlevert 20. oktober 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 27. oktober 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva er det som har gjort at Regjeringen og statsråden totalt har endret syn i løpet av fem måneder slik at de nå i statsbudsjettet for 2004 vil pålegge norsk industri særnorske avgifter, som på sikt vil svekke muligheten for industriens eksistens her i landet?»

BEGRUNNELSE:

I statsrådens svar til meg på spørsmål nr. 8 i spørretimen den 7. mai om fremtidige rammevilkår for industrien i Norge, svarte nærings- og handelsministeren følgende:

"Og jeg er veldig opptatt av at vi ikke skal innføre avgifter for norsk industri som ikke pålegges industrien ellers. Det med å øke skatter og avgifter er ikke akkurat en flaggsak for denne Regjeringen."

Med dette som bakgrunn er det ikke mindre enn oppsiktsvekkende at Regjeringen nå pålegger norsk tobakksindustri en særnorsk avgift. I forhold til argumentasjonen Regjeringen bruker kan man foruten de helsemessige argumentene forstå det som at norsk tobakksindustri har hatt en konkurransefordel i forhold til konkurrenter i EØS-området i alle år. Det er i så tilfelle betimelig å påpeke at dette vel burde vært grepet fatt i på et tidligere tidspunkt. I svar på spørsmål fra meg, skriftlig spørsmål nr. 34 (2003-2004), begrunner statsråden avgiftsøkningen på norsk tobakksindustri og sier blant annet: "Et grunnleggende prinsipp i næringspolitikken er at ulike næringer må få utvikle seg videre innenfor de rammebetingelser, lover og regler som gjelder for næringsvirksomhet i Norge." Det er grunn til å merke seg den "nye" argumentasjonen fra statsråden som fraviker totalt fra svaret statsråden gav i Stortinget så sent som i mai 2003.

Svar:

Jeg kan forsikre om at jeg på ingen måte har endret mening når det gjelder de grunnleggende elementer i næringspolitikken. Disse ligger fast.

Norsk konkurranseutsatt næringsliv har i de senere år stått overfor betydelige utfordringer. Dette har hatt sammenheng med flere forhold, slik som høy lønnsvekst, høy kronekurs og et høyt rentenivå. Utfordringene har blitt ytterligere forsterket som følge av svak vekst i internasjonal økonomi.

Regjeringen har som utgangspunkt at næringspolitikken og den økonomiske politikken skal bidra til et fortsatt sterkt og konkurransedyktig næringsliv i Norge. Denne politikken er også i ferd med å gi resultater i form av lavere kronekurs, en vesentlig reduksjon i rentenivået og moderate lønnsoppgjør.

I Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2004 er det et sentralt utgangspunkt å videreføre de grunnleggende elementer i næringspolitikken og legge til rette for at den positive utviklingen vi har sett kan videreføres. Det er en politikk som kommer hele det konkurranseutsatte næringslivet til gode.

Jeg vil gjenta at forslaget til en avgiftsøkning på røyketobakk har en klar helsemessig begrunnelse. Grunnen er som nevnt i mitt forrige svar på skriftlig spørsmål nr. 34 fra representanten Klungland, at ut fra et helsemessig synspunkt er det ingen grunn til å ha høyere avgifter på sigaretter enn på røyketobakk. Røyketobakk har et høyere nikotin- og tjæreinnhold og skaper større avhengighet enn ferdigsigaretter. I tillegg er risikoen for lungekreft større ved bruk av røyketobakk.

Avveiningene i denne konkrete saken betyr på ingen måte at Samarbeidsregjeringen har forlatt ambisjonene om skatte- og avgiftslettelser. Skatte- og avgiftsreduksjoner er et viktig bidrag fra Regjeringen for å legge til rette for bedre konkurranseevne og mer nyskaping i næringslivet. Som påpekt i mitt forrige svar utgjør de samlede skatte- og avgiftslettelser under Samarbeidsregjeringen, inklusive forslagene for 2004, ca. 20 mrd. kr. Jeg er sikker på at representanten Klungland er enig i at dette har vært et viktig bidrag til å styrke norske bedrifters konkurranseevne og at en alternativ politikk med skatte- og avgiftsøkninger ville vært ødeleggende for næringslivet.

SPØRSMÅL NR. 64

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 27. oktober 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Siden oljevirksomheten på norsk sokkel startet, har dykkere blitt sendt ned til dyp under 180 meter. Nå har myndighetene slått fast at dykk under 180 meter ikke er forsvarlig.

På hvilket faglig og medisinsk grunnlag ble dykkere blitt sendt ned til dyp under 180 meter før bestemmelsen ble tatt?»

Svar:

Planlegging og gjennomføring av dykkeoperasjoner skal foretas på faglig og medisinsk forsvarlig grunnlag. Slik Regjeringen gjør rede for i St.meld. nr. 47 (2002-2003) Gransking av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen var imidlertid dykkingen i perioder av pionertiden (1965-1990) lite regulert. Samtidig var kunnskapen om dykking heller ikke så god som i dag. Fra 1991 eksisterte det i veiledning til forskrift om bemannede undervannsoperasjoner en grense på dykking i petroleumsvirksomheten. Denne grensen ble satt til 180 meter basert på tilgjengelige evakueringsmidler. I tillegg var det åpnet for beredskapsdykk til 360 meter, basert på forsøksdykk ved NUTEC. Det er imidlertid ikke foretatt slike beredskapsdykk i forbindelse med petroleumsvirksomheten på norsk sokkel i perioden 1989 frem til nå.

Nytt forskriftsverk for området helse, miljø og

sikkerhet i petroleumsvirksomheten ble fastsatt i januar 2002. Det angis her ingen entydig dybdegrense for bemannede undervannsoperasjoner i petroleumsvirksomheten. Regelverkets krav er utformet funksjonelt, der veiledningen til regelverket henviser til relevant industristandard som gir tidsmessige og operasjonelle begrensninger mv. knyttet til ulike dykkeaktiviteter og konkret angitte, differensierte dybder. Dette er til dels dypere dybder enn 180 meter. Denne standarden, NORSOK-standard U-100N, ble utarbeidet i et trepartsamarbeid der arbeidstakere, arbeidsgivere og myndigheter var representert.

I dykkemedisinske spørsmål deltok dykkerselskapenes og operatørselskapenes dykkerfaglige ansvarlige lege. De medisinskfaglige vurderinger som ligger i NORSOK-standard ble gjort i samarbeid med deltakende dykkemedisinsk ekspertise fra Norsk Undervanns Institutt (NUI) og dykkerlege fra entreprenørene. Helsetilsynet deltok i arbeidet som observatør. Standarden ble også underlagt bred høring i og med at den to ganger ble sendt på høring, både som ny industristandard, samt som en del av nytt regelverk.

Testdykkene utført ved Norsk Undervanns Institutt (NUI) i fjor førte til at næringen og OD nå har satt grensen til 180 meters dyp. Dette ble gjort ut fra en vurdering av hva som i dag kan sies å tilfredsstille kravet til forsvarlig virksomhet i petroleumsvirksomheten.

Dykking i petroleumsvirksomheten har vært gjenstand for betydelig forskning. Forskningsprogrammer fra 1978 til dags dato har anvendt ca. 1 mrd. kr på dette området, noe som er unikt i internasjonal sammenheng. Testdykkene ved NUI i fjor har imidlertid vist oss at både myndigheter og næringen selv fremdeles har mye å lære. Det er derfor nødvendig med kontinuerlig fokus på forskning og teknologiutvikling for, i størst mulig grad, å eliminere behov for dykking til store dyp, samt utøve eventuell slik dykking på en måte som tilfredsstiller kravet til forsvarlig virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 65

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 27. oktober 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Etter at seks av ni dykkere viste symptomer på skade etter forsøksdykk ved Norsk Undervanns Institutt i fjor, skriver Arbeids- og administrasjonsdepartementet i brev 10. september 2003 til Nordsjødykker Alliansen at Oljedirektoratet (OD) nå fastslår at det ikke er grunnlag for å si at dykk dypere enn 180 meter er forsvarlig. En følge av dette er at det nå ikke er beredskap på de installasjoner og rør på norsk sokkelsom ligger ned til 360 meter. For vedlikehold, reparasjoner og ved ulykker er en helt avhengig av dykkere.

Hvordan skal disse oppgavene ivaretas etter at nytt regelverket er innført?»

Svar:

Jeg vil begynne med å presisere at regelverket som i dag gjelder for bemannede undervannsoperasjoner i petroleumsvirksomheten ikke angir noen entydig grense for dypdykking. I stedet er regelverkets krav utformet funksjonelt og stiller krav til at virksomheten til enhver tid skal være forsvarlig. Denne prosessen åpner for en kontinuerlig tilpasning til ny viten og teknologi. Dette er bl.a. synliggjort ved at næringen selv etter forsøksdykkene ved Norsk Undervanns Institutt (NUI), har pålagt seg en operasjonell grense på 180 meter. OD har på samme grunnlag kommet frem til at det pr. dags dato ikke er grunnlag for å si at dykk til dybder utover 180 meter kan sies å være forsvarlig. Slik situasjonen er i dag vil det derfor heller ikke gis samtykke til bemannede undervannsoperasjoner under 180 meter.

Mange av de situasjoner som kan oppstå på rørledninger og installasjoner på dybder dypere enn 180 meter kan i dag, med det utstyr som er tilgjengelig, repareres uten hjelp av dykkere. I den sammenheng kan det nevnes at det i forbindelse med petroleumsvirksomheten på norsk sokkel ikke er dykket til slike dyp siden 1989.

For situasjoner der ubemannet intervensjon ikke er mulig, vil det, ut fra nåværende kunnskap, være nødvendig å stenge ned installasjoner i påvente av nye teknologiske og operasjonelle løsninger. Alternative metoder er utskiftning av rørledninger og utstyr fremfor reparasjoner.

Forståelsen av hva som er forsvarlig virksomhet stiller store krav til næringen selv hva gjelder både teknologiutvikling og planlegging av virksomheter. Jeg er kjent med at industrien vurderer løsninger for hvordan man skal håndtere reparasjoner, vedlikehold og ulykker dypere enn 180 meter på en forsvarlig måte.

SPØRSMÅL NR. 66

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 28. oktober 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I skattelistene for personlige skattytere som legges ut i oktober og gjengis i mange medier, er faktisk utbetalt aksjeutbytte med i begrepet inntekt, mens det i begrepet skatt er tatt med en beregnet skatt som om det betales skatt av aksjeutbytte. Skattelistene gir derfor et feil bilde av hva enkelte betaler i skatt.

Vil statsråden sørge for at informasjonen i skattelistene blir slik at det er den faktisk betalte skatt som framgår også for de som mottar aksjeutbytte som pr. i dag er skattefri inntekt?»

Svar:

Når ligningen er ferdig, skal ligningskontoret legge ut en liste for hver kommune over alle som det er foretatt ligningsfastsettelse for. For personlige skattytere skal skattemønstret inneholde opplysninger om navn, adresse, fødselsdata, den fastsatte nettoformue, nettoinntekt og klasse samt skatter og avgifter. Dette følger av ligningsloven § 8-8.

Skattelistene bør i størst mulig grad reflekterer de inntekts- og formuesbegreper som ligger til grunn for beskatningen.

I det gjeldende skattesystem er mottatt aksjeutbytte skattepliktig, og inkluderes i samlet nettoinntekt i aksjonærenes skatteoppgjør. Utlignet skatt i disse skatteoppgjørene inkluderer 28 pst. skatt av utbytteinntekt. Det utdelende selskap har ingen fradragsrett for utbytteutdelingen. Utbyttet er altså allerede belastet med 28 pst. selskapsskatt. For å fjerne den dobbeltbeskatning (2 x 28 pst.) som ellers ville oppstå ved dette,

godskrives aksjonærene selskapsskatten gjennom et godtgjørelsesfradrag (skattefradrag) på 28 pst. av utbyttet. Også dette fradraget fremgår av aksjonærenes skatteoppgjør. Systemet innebærer at aksjonærene ikke bare tilregnes utbyttet som inntekt, men også tilregnes selskapets skattebelastning på utbyttet som sin egen. Derved unngås det en ekstra skattebelastning på grunn av selve utdelingen. Jeg minner her om at aksjonærene normalt ikke blir særlig rikere av en utbyttedeling, idet verdien av aksjene deres vanligvis går omtrent like mye ned som det de tar ut i utbytte.

Når man skal bestemme hvordan denne skatteløsningen for utbytte bør gjengis for aksjonærene i skattelistene, står man prinsipielt overfor tre alternativer.

Det ene listealternativet er å ta konsekvensen av at mottatt utbytte ikke inngår i det reelle skattegrunnlag for aksjonærene på grunn av beskyttelsen mot dobbeltbeskatning. Det ville innebære at listene gjelder inntekt eksklusive aksjeutbytte og skatt eksklusive utbytteskatt. Listene ville da for så vidt gi et riktig bilde av aksjonærenes reelt *skattbare* inntekt og egen skatt av denne. Men listene ville bli misvisende ved at de manglet de til dels betydelige inntekter som aksjonærene faktisk disponerer gjennom utbytteutdelingene. Det har ikke vært aktuelt å velge dette alternativet. Jeg går ut fra det ikke er dette listealternativet som representanten Morten Lund går inn for i sitt spørsmål.

Det andre listealternativet, som den gjeldende ordning bygger på, er å ta konsekvensen av det skattesystem som faktisk er valgt for aksjeutbytte, og som allerede ligger i aksjonærenes skatteoppgjør. Det vil si at inntektsbegrepet i skattelistene inkluderer mottatt utbytte, og at skattebegrepet i listene inkluderer den skatt som utlignes på disse utbytterne. Hvordan skattebetalingen så er gjort opp, nemlig ved at aksjonærene er godskrevet selskapsskatten som nevnt, ligger da utenfor skattelistene. I denne løsningen blir inntektsbegrepet mest mulig realistisk, samtidig som sammenhengen mellom selskapsbeskatningen og aksjonærbeskatningen ivaretas.

Om stortingsbehandlingen som førte frem til denne løsningen, viser jeg til Ot.prp. nr. 22 (1993-94) og Innst. O. nr. 16 (1993-94), begges kapittel 7. Fra innstillingen, side 42, refererer jeg:

"Fleirtalet i komiteen, alle med unntak av medlemmene frå Sosialistisk Venstreparti og Raud Valallianse, er samde med Regjeringa i at mykje taler for at skattebelastninga på utbytte bør komme fram hos aksjonæren, sidan det er han som endeleg oppeber og disponerer inntekta."

Det tredje listealternativet, som er det som representanten Morten Lund formodentlig går inn for, er å beholde aksjeutbytte som en del av inntektsbegrepet i skattelistene, men at skattebegrepet i listene skal være eksklusive utbytteskatt. Begrunnelsen for dette alternativet vil være at aksjonærene *har* utbytteinntekten, men *ikke har* noen egen skattebetaling på grunn av den, og da er det dette som bør fremgå av skattelistene.

Jeg har to hovedinnvendinger til dette listealternativ; en formell og en reell.

Min formelle hovedinnvending henger sammen med skattelistenes hovedformål om å vise *skattepliktig* inntekt og skatt av denne. *Skattefrie* inntekter har generelt ikke noe i skattelistene å gjøre. Jo tyngre man argumenterer med at utbyttet er skattefritt *for aksjonærene*, og at skattelistene for dem derfor ikke bør vise noen utbytteskatt, jo mer argumenterer man seg vekk fra at disse skattelistene likevel bør vise utbytteinntekt. Man er da egentlig fort tilbake til det førstnevnte listealternativ ovenfor, som det trolig ikke er mange som ønsker seg. I stedet bør vi fastholde at mottatt utbytte er skattepliktig inntekt også for aksjonærene, og argumentere videre derfra, under hensyntagen til at skattebetalingsordningen er spesiell.

Min reelle innvending er at det tredje listealternativet tar bort sammenhengen mellom selskapsbeskatningen og aksjonærbeskatningen, og *derfor* ville gi et svært misvisende bilde om at aksjeutbytte er inntekter uten skattebelastning. Selskapsbeskatningen er reelt sett en økonomisk belastning for selskapets eiere (aksjonærene). Skattelistene bør ikke gi det motsatte inntrykk (om at inntekter fra aksjeselskap går klar av enhver skatt). Folks forståelse av skattesystemet ville svekkes dersom denne sammenhengen mellom selskapet og dets eiere ble fjernet fra skattelistene.

Det eneste argument av betydning mot det valgte, annet listealternativ, og for det tredje listealternativ, er argumentet om dobbel listeangivelse. I det valgte alternativ figurerer samme skatt (selskapets og aksjonærenes) i skattelistene for begge. Denne svakheten er vurdert i Ot.prp. nr. 22 som nevnt, gjengitt slik i Innst. O. nr. 16 som nevnt på side 42:

"[...] har den svakhet at sum inntekt i skattelistene [...], blir for høy når selskap og aksjonær ses under ett. Dette er imidlertid en konsekvens av at det gjelder skatteplikt for samme inntekt på begge hånd, samtidig som dobbeltbeskatningen ved dette elimineres ved godtgjørelsesmetoden. Departementet ser derfor ikke dobbelt angivelse i skattelistene som noen avgjørende svakhet."

Etter mitt syn bør dette fortsatt legges til grunn, og det blir da ikke noe grunnlag for det tredje listealternativ.

SPØRSMÅL NR. 67

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 28. oktober 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil statsråden sikre at det refunderes merverdiavgift også for bygging av idrettshaller, der utbygger er private ideelle stiftelser?»

BEGRUNNELSE:

For å få stimulere til frivillig arbeid for barn og unge, er det viktig å behandle slikt arbeid bedre enn, eller i hvert fall på lik linje med, offentlig arbeid. Slik er det beklageligvis ikke i alle tilfeller.

Når kommuner bygger idrettshaller, skal de få refundert merverdiavgiften. Et eksempel ser vi i Oslo i forbindelse arbeidet med Manglerud ishall. Arbeidet er beregnet til om lag 33 mill. kr, inklusive merverdiavgift. Her vil altså kommunen få tilbake penger fra staten i form av merverdiavgiftsrefusjon på ca. 6,5 mill. kr.

I samme nabolag som Manglerud ishall er det også et prosjekt på en fotballhall. Denne eies av en privat stiftelse. Hallen koster om lag 40 mill. kr, hvorav ca. 8 mill. kr i merverdiavgift. Siden eieren av hallen er en stiftelse vil det ikke bli snakk om merverdiavgiftsrefusjon.

Forskjellsbehandlingen av de to hallene på Manglerud tjener som eksempel på hvordan frivillig arbeid for barn og unge blir negativt forskjellsbehandlet.

Svar:

Spørsmålet er overført fra kultur- og kirkeministeren.

Kommunale virksomheter har i dag en begrenset rett til kompensasjon for merverdiavgift. Dette gjelder enkelte typer tjenester som kjøpes, herunder ved oppføring av en idrettshall. Formålet med kompensasjonsordningen er å nøytralisere konkurransevidning som følge av merverdiavgiftssystemet. Konkurransavidninger kan oppstå i tilfeller hvor kommunale og fylkeskommunale institusjoners egen fremstilling av en vare eller tjeneste skjer uten plikt til å beregne merverdiavgift, mens anskaffelser av en tilsvarende vare eller tjeneste fra andre blir avgiftsbelagt. Konkurransavidningen oppstår som følge av at de kommunale og fylkeskommunale institusjonene i all hovedsak står utenfor merverdiavgiftssystemet og dermed ikke har rett til fradrag for merverdiavgift på sine anskaffelser av varer og tjenester.

I likhet med kommunale og fylkeskommunale institusjoner er private og ideelle virksomheter som er tatt med i offentlige planer som en integrert del av det kommunale eller fylkeskommunale tjenestetilbudet og som finansieres fullt ut med offentlige midler samt eventuell brukerbetaling på lik linje med tilsvarende offentlige virksomheter, omfattet av kompensasjonsordningen. Det er imidlertid en forutsetning at de private og ideelle virksomhetene utfører tilsvarende oppgaver som kommunen etter lovgivningen er pålagt å utføre eller som kommunen ved lov er pålagt det økonomiske ansvaret for. Oppføring av idrettshaller er ikke en slik oppgave.

Ut fra dagens ordning vil således private og ideelle virksomheter som driver innenfor kultur- og idrettssektoren ikke ha rett til kompensasjon for merverdiavgift i forbindelse med oppføringen av en idrettshall. Det er viktig å være klar over at dette ikke er et merverdiavgiftsfritak for kommuner. Det kommunen får kompensert dekkes helt ved at kommunene får mindre i rammeoverføringer fra staten. Kompensasjonsordningen er derfor provenynøytral for statskassen og utelukkende begrunnet med å likestille om kommunen kjøper tjenester fra andre eller utfører disse med egne ansatte.

I Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 - lovendringer, kapittel 20, er det foreslått en

ny ordning med generell kompensasjon for merverdiavgift for kommunesektoren fra 1. januar 2004. Formålet med den nye ordningen er i enda større grad å nøytralisere konkurransevidninger ved kommuners kjøp av tjenester. Den nye loven innebærer at kommunene får kompensert merverdiavgiften på anskaffelse av alle varer og tjenester. Det er lagt opp til at kompensasjonen til kommunesektoren skal finansieres gjennom en engangsreduksjon i kommunenes frie inntekter slik at også denne ordningen er provenynøytral.

Det er antatt at den foreslåtte ordningen kan medføre nye konkurransevidninger mellom kommunale og private og ideelle virksomheter som yter tjenester som ikke er merverdiavgiftspliktige, som for eksempel helse- og undervisningstjenester. Konkurransevidning kan oppstå som følge av at kommunene vil få kompensert merverdiavgiften på sine anskaffelser, mens de private og ideelle virksomhetene verken vil få fradrag eller kompensasjon for merverdiavgift på sine anskaffelser. De private og ideelle virksomhetene vil dermed kunne ha høyere kostnader knyttet til produksjonen av tjenestene enn de kommunale institusjonene. Selv om det er usikkerhet knyttet til omfanget av disse konkurransevidningene, er det for å motvirke disse foreslått at også private og ideelle virksomheter som produserer helsetjenester, undervisningstjenester eller sosiale tjenester som kommunen eller fylkeskommunen er pålagt ved lov å utføre, omfattes av kompensasjonsordningen. Også for de private virksomhetene som er foreslått omfattet, foreslås det at dette dekkes inn gjennom reduserte overføringer.

Det er mange felt hvor det forekommer kommunal aktivitet. Dette vil i stor utstrekning kunne variere fra kommune til kommune. Dersom kompensasjonsordningen skulle omfatte alle private og ideelle virksomheter som driver samme form for aktivitet som en kommune, ville ordningen blitt svært omfattende både når det gjelder antallet kompensasjonsberettigede og de samlede kompensasjonsbeløp. Departementet kjenner ikke til noe land hvor et slikt system er gjennomført. Det ville videre være vanskelig å finansiere en slik ordning gjennom trekk i overføringene fra stat og kommune. Det er derfor nødvendig å begrense hvilke private og ideelle virksomheter som skal omfattes av ordningen. Regjeringen foreslår å begrense ordningen når det gjelder private og ideelle virksomheter til kjerneområdet for kommunal tjenesteyting. Forslaget innebærer at private og ideelle virksomheter som driver innenfor kultur- og idrettssektoren fortsatt ikke vil ha rett til kompensasjon for merverdiavgift i forbindelse med oppføringen av en idrettshall.

SPØRSMÅL NR. 68

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 28. oktober 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren at det er riktig at politiet fortsetter å bruke pepperspray før det er gjort grundigere undersøkelser omkring eventuelle skader ved denne bruken?»

BEGRUNNELSE:

Det er kommet fram opplysninger som kan tyde på at bruk av pepperspray ikke er så ufarlig som man tidligere har antatt, men at det derimot kan gi synsskader og utløse akutt sykdom, f.eks. astma.

Det ser ut til at det ikke finnes god nok dokumentasjon på at pepperspray er ufarlig.

Svar:

Norsk politi er ikke bevæpnet, men til daglig utstyrt med køller som kan benyttes under pågripelse av personer som utgjør en fare eller trussel for polititjenestemannen selv eller publikum. I særlige tilfelle kan politisjefen gi ordre om bevæpning. Pepperspray er ment å være et supplement til polititjenestemannen i de situasjoner hvor det er nødvendig å få kontroll over en person som motsetter seg pågripelse og som utgjør en fare eller trussel.

Det er iverksatt et toårig prøveprosjekt i politiet om bruk av pepperspray. Før prosjektet ble iverksatt ble bruken av pepperspray grundig vurdert. Det ble også utarbeidet et opplæringsprogram og et HMS-datablad (Helse, Miljø og Sikkerhet) med opplysninger om stoffet og dets helserisiko. En forutsetning for po-

lititjenestemannens bruk av pepperspray er at vedkommende skal kjenne til stoffet og dets virkninger. Dette gjøres bl.a. ved at alle gjennomgår en praktisk og teoretisk opplæring. Den praktiske opplæringen innebærer bl.a. at den enkelte polititjenestemann utsettes for pepperspray av en godkjent instruktør. Opplæringen innebærer også at tjenestemennene skal kunne iverksette eventuell nødvendig førstehjelp og foreta rensing av en person som er blitt utsatt for stoffet. Produktet er i seg selv ikke helseskadelig. Den som blir utsatt for pepperspray vil umiddelbart føle et vesentlig ubehag som vil gå over etter kort tid og ikke gi varig skade. Bruken kan imidlertid føre til fysiske eller psykiske reaksjoner som kan utløse andre sykdommer dersom vedkommende er disponert for dette. En rask oppfølging med rensing og eventuell førstehjelp vil minimalisere ubehaget og risikoen for at andre sykdommer utløses.

Finsk politi har meget grundig utredet bruken av pepperspray. Utredningen omfatter også helsefaglige vurderinger. Den finske utredningen ble nøye gjennomgått av norsk politi og man fant ikke at det var behov for en egen utredning. Etter det man kjenner til har også svensk politi tatt i bruk pepperspray bl.a. på grunnlag av den finske utredningen. En rekke andre utenlandske politikorps benytter også pepperspray og har gode erfaringer med bruken.

Bruken av pepperspray har hittil vært benyttet mot et fåtall personer og erfaringene har vært gode. På bakgrunn av underlagsmaterialet og erfaringene hittil under opplæring og bruk, har man ikke funnet grunn til å stanse prøveprosjektet. Politidirektoratet følger prøveprosjektet meget nøye.

SPØRSMÅL NR. 69

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 29. oktober 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hvordan er beredskapen, spesielt med hensyn på bruk av dykkere, på installasjoner/rørledninger på norsk sokkel som ligger dypere enn 180 meter, og gis det tillatelser til installasjoner/rørledninger på norsk sokkel som ligger dypere enn 180 meter, som ikke eksplisitt ekskluderer bruk av dykk til under 180 meter i sine reparasjons-, vedlikeholds- og beredskapsplaner?»

BEGRUNNELSE:

I brev av 10. september 2003 fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet til Nordsjødykker Alliansen opplyses det at Oljedirektoratet har kommet

fram til at "det ikke er grunnlag for å si at dykk til dybder utover 180 meter kan sies å være forsvarlig. Slik situasjonen er i dag vil det derfor heller ikke gis samtykke til bemannede undervannsoperasjoner under 180 meter". Dette er en åpenbart en velkommen innstramming av praksis, men det gir grunn til bekymring om sikkerhet og beredskap for gamle og nye installasjoner på norsk sokkel. På norsk sokkel finnes det installasjoner og rørledninger dypere enn 180 meter, hvor man tidligere har vært avhengig av bruk av dykkere for reparasjoner, vedlikehold og ved ulykker.

Svar:

Spørsmålet er overført fra olje- og energiministeren.

Mange av de situasjoner som kan oppstå på rørledninger og installasjoner på dybder dypere enn 180 meter kan i dag, med det utstyr som er tilgjengelig, repareres uten hjelp av dykkere. I den sammenheng kan det nevnes at det i forbindelse med petroleumsvirksomheten på norsk sokkel ikke er dykket til slike dyp siden 1989.

For situasjoner der ubemannet intervensjon ikke er mulig, vil det, ut fra nåværende kunnskap, være nødvendig å stenge ned installasjoner i påvente av nye teknologiske og operasjonelle løsninger. Alternative metoder er utskiftning av rørledninger og utstyr fremfor reparasjoner.

Planer for utbygging og drift (installasjoner) og anlegg og drift (rørledninger) blir vurdert i forhold til bruk av dykkere. Oljeselskapene går langt i retning av å legge til rette for dykkerløse løsninger. I de tilfeller det planlegges for bemannede undervannsoperasjoner under 180 meter forutsetter myndighetene at

selskapene utvikler tekniske og operasjonelle løsninger som gjør slike dykkeoperasjoner forsvarlige. De samme forutsetninger ligger til grunn for et eventuelt samtykke til slike bemannede undervannsoperasjoner.

Forståelsen av hva som er forsvarlig virksomhet stiller store krav til næringen selv hva gjelder både teknologiutvikling og planlegging av virksomheter. Jeg er kjent med at industrien vurderer løsninger for hvordan man skal håndtere reparasjoner, vedlikehold og ulykker dypere enn 180 meter på en forsvarlig måte.

SPØRSMÅL NR. 70

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 30. oktober 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Produksjonskravene i skjermede virksomheter øker og utviklingshemmede opplever en tøffere hverdag.

Hva slags tanker har statsråden for disse bedriftene, og hvilke tiltak vil statsråden sette i verk for at de vernede arbeidsplassene blir trygge arbeidsplasser?»

BEGRUNNELSE:

Varig tilrettelagt arbeid (VTA) drives med økonomisk støtte fra Aetat og omfatter ca. 5 000 utviklingshemmede arbeidstakere. I perioden 1992 til 2000 ser vi en betydelig dreining i de skjermede bedriftenes inntektsgrunnlag, der en større del av inntektene kommer fra salg og produksjon og mindre fra offentlige tilskudd. Salgsinntekstene økte fra 35 til 50 pst., mens de offentlige tilskuddene gikk fra 65 til 48 pst.

I større utstrekning synes det som om de vernede bedriftene må konkurrere i markedet, på lik linje med andre produksjonsbedrifter. Det er positivt at disse bedriftene får solgt produktene sine, det bekrefter at de lager gode produkter. Men det synes også som arbeidstakere selv innen de vernede bedriftene marginaliseres og støtes ut. Vi er langt på vei til å skape et yrkesmessig a- og b-lag blant funksjonshemmede. En forskningsrapport fra Nordlandsforskning (NF rapport nr. 12 for 2003) ved Terje Olsen, viser at psykisk utviklingshemmede er særlig utsatt for slike utstøtningsmekanismer. Hensikten med de vernede bedriftene er å skape et fleksibelt og trygt arbeidsmiljø med en forsvarlig lønn. Skal dette kunne gjennomføres, er det nødvendig med økte offentlige tilskudd og at de vernede bedriftene unntas markedsstyringen. Dette er også i tråd med det Stortinget og skiftende regjeringer har sagt det skal satses på.

Svar:

Spørsmålet er overført fra sosialministeren.

Ifølge forskrift om arbeidsmarkedstiltak av 20. desember 2001 nr. 1544 § 7-1 ansettes deltakerne i tiltaket Varig tilrettelagt arbeid i arbeidssamvirker

(VTA) i en bedrift som produserer og omsetter varer og tjenester. Tiltaket skal tilby personer som ikke kan få arbeid på det ordinære arbeidsmarkedet, arbeidsoppgaver tilpasset den enkeltes yteevne. Arbeidet i virksomheten skal bidra til å utvikle ressurser hos deltakerne gjennom kvalifisering og tilrettelagte arbeidsoppgaver.

De fleste VTA-virksomhetene er helt eller delvis eid av kommuner eller fylkeskommuner. Disse eierne har etter forskriften plikt til å bidra med toppfinansiering. Det offentlige tilskuddet til disse VTA-bedriftene består dermed av statlig tilskudd fra Aetat og tilførsel av midler fra bedriftenes eierkommuner. Eiere som ikke er kommunale/fylkeskommunale kan ikke pålegges å bidra til finansieringen. Summen av tilskuddene vil utgjøre de økonomiske rammevilkårene for bedriftene. Dette innebærer at reduserte rammer fra eiere kan føre til en markert forverring av VTA-bedriftenes økonomi, noe som kan ha konsekvenser for tiltaksdeltakerne.

Det har siden begynnelsen av 90-tallet har vært en utvikling i retning av at større andel av VTA-bedriftenes inntekter kommer fra produksjonsinntekter. Dette skyldes at bedriftene er blitt dyktigere til å tilpasse produksjonen til tiltaksdeltakernes forutsetninger, og at det legges større vekt på å tilrettelegge arbeidssituasjonen og følge opp den enkelte tiltaksdeltaker. Bedrifter som er gode til å utvikle og nyttiggjøre

seg tiltaksdeltakernes arbeidsevne vil dermed også kunne oppnå gode resultater i form av salgsinntekter. Jeg kan for øvrig opplyse at den statlige tilskuddssatsen til VTA har økt fra 77 500 i 1998 til 97 500 i 2003, noe som innebærer at VTA har hatt en betydelig økning i satsene i denne perioden. Jeg viser for øvrig til at kommunalkomiteen har bedt om en vurdering av den økonomiske situasjonen for bedrifter som tilbyr VTA. En slik vurdering er igangsatt og resultatene vil foreligge i 2004.

Inntil denne vurderingen foreligger, kan jeg opplyse at det ved årsskiftet vil bli satt i gang forsøk med differensierte driftstilskudd til VTA-bedriftene vurdert etter den enkelte deltakerens funksjonsevne. Det er min ambisjon at dette forsøket skal gi grunnlag for en permanent ordning og kunne ivareta hensynet til deltakerne med lavest funksjonsnivå ved at disse utløser høyere statstilskudd.

Jeg er svært opptatt av at alle skal få anledning til å arbeide, og jeg anser VTA-tiltaket som et svært viktig tiltak. Etter at det er opprettet om lag 440 nye VTA-plasser i fjor og i år, er det totale antall nå på om lag 6 000 tiltaksplasser innenfor VTA, ASV og PV i 2003. Jeg håper at vi i løpet av tre år kan øke antall VTA-plasser med 800 til.

Aetat har i noen fylker sett tegn til at VTA-bedriftene stiller økte krav til tiltaksdeltakernes produktivitet. I andre fylker har Aetat ikke registrert en slik tendens. Det vil imidlertid, som tidligere, være en del tiltaksdeltakere som slutter i VTA fordi alder og/eller forverret helse fører til at de ikke lenger er i stand til å delta i produksjon og omsetting av varer og tjenester. Enkelte deltakere blir dessuten bedt om å slutte i tiltaket pga. adferdsmessige forhold.

Jeg er i likhet med deg svært opptatt av at dette tiltaket også skal gi et godt tilbud til de lavest fungerende personene i målgruppen for VTA. Jeg ser det som svært viktig at målgruppen for VTA-tiltaket får et hensiktsmessig, individuelt tilpasset tilbud innenfor dette tiltaket, og at tiltaksdeltakere ikke støtes ut pga. tiltakenes økonomisk motiverte behov for høyere produktivitet. Denne utviklingen vil jeg følge nøye og samtidig se utviklingen i sammenheng med den vurderingen som nå pågår av bedriftenes økonomiske situasjon.

SPØRSMÅL NR. 71

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 28. oktober 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Nyheten om at israelske ubåter nå skal være ombygd for å kunne skyte ut atomvåpen aktualiserer spørsmålet om hvilke avtaler og avgrensninger som foreligger mellom norske og israelske myndigheter om trening i norske farvann.

Hva er gjeldende norsk politikk i forhold til allierte og ikke-allierte som trener i norske sjøområder, herunder Israel, og hva slags avgrensninger ligger i avtalen mellom Forsvaret og Kristiansand kommune knyttet til bruken av Marvika?»

BEGRUNNELSE:

Kristiansand kommune har ifølge NRK Sørlandet 21. oktober 2003 inngått en avtale med det tyske Howaldswerke-Deutsche Werft i Kiel. Siden 1997

har verftet brukt den nå nedlagte marinebasen i Marvika til testing av israelske ubåter i Dolphinklassen. Dette er ubåter som blant annet Los Angeles Times og tyske Der Spiegel nylig hevdet er spesialutrustet for å skyte ut atomraketter, som en viktig del av Israels atomslagkraft mot Iran.

Det tyske verftet har fått en avtale om å leie kaiplass i Marvika i tre til fem år.

Svar:

Fremmede militære fartøyer må ha godkjent diplomatisk klarering for anløp til norsk havn eller territorium. Dette er regulert i "Forskrift av 2. mai 1997 om fremmede militære fartøyers og luftfartøyers adgang til norsk territorium under fredsforhold". Forskriftens formål er å sikre at norske forsvarsmyndigheter til

enhver tid har oversikt over og kontroll med fremmede militære fartøyer og luftfartøyer på norsk territorium.

Forsvaret ved Fellesoperativt hovedkvarter i Stavanger er klareringsmyndighet for fartøyer fra allierte land, samt Sverige og Finland. UD er klareringsmyndighet for øvrige land, herunder Israel.

Siste anløp av israelske undervannsbåter ble etter klarering fra UD foretatt i august-september 2000. Den norske utenriksministeren redegjorde 10. februar 1999 i spørretimen i Stortinget for forhold angående klarering av israelske undervannsbåter.

Det foreligger ingen søknader fra israelske myndigheter om anløp av israelske militære fartøyer til norske farvann i tiden som kommer. Det foreligger heller ingen avtale mellom norske og israelske myndigheter om trening i norske farvann.

Norske myndigheter har god kontroll med fremmed militær virksomhet i landet, både alliert og ikke-alliert. Når utenlandske avdelinger skal øve og trene i Norge, planlegges aktivitetene i samråd med norske myndigheter, og godkjennes av disse. Eventuell bruk av våpen og ammunisjon skal oppgis og godkjennes.

Forsvarsbygg har leid ut havnefasiliteter i Marvika til Kristiansand kommune. Avtalen mellom Forsvarsbygg og Kristiansand kommune er treårig og løper fra 1. januar 2003. Av avtalen fremgår at leietaker (Kristiansand Euro-Port Norway) planlegger havnefasilitetene i Marvika benyttet som havn i forbindelse med testing og utprøving av ubåter, samt å stille kaiplass til disposisjon ved havneanløp under større øvelser. Norske myndigheter har i avtalen reservasjonsrett i forhold til bruksområdet, og rett til å pålegge umiddelbart opphør av kontrakt.

SPØRSMÅL NR. 72

Innlevert 21. oktober 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 29. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Grytviken hvalfangststasjon på Syd-Georgia ble etablert i 1904. Neste år er det med andre ord 100 års jubileum for norsk virksomhet i Antarktis.

Vil statsråden følge opp sin egen pressemelding av 25. januar 2003 med deltakelse i pågående konkrete miljøoppryddingsoppdrag og vernetiltak i Grytviken i anledning dette jubileet, og for å markere ansvaret og interessen for kulturhistorien i Antarktis med tilknytning til norsk virksomhet?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med sitt besøk til Antarktis tidligere i år, varslet miljøvernministeren forsterket vern av norske kulturminner i området. I en pressemelding fra statsråden av 25. januar 2003 står det at målet er å ivareta kulturminnene ved den norske fangststasjonen i Grytviken på Syd-Georgia. Videre kan man lese at det er knyttet sterke norske kulturverninteresser til hvalfangststasjonen, og at Grytviken har spesielt høy verneverdi. Dette anser undertegnede som meget sterke og positive signaler, og signalene har skapt en forventning om at Norge vil bidra i oppryddings- og vernearbeidet. Hvalfangstbåtene som ligger i bukta lekker olje, og det er nødvendig å trekke disse på land. Dette bør Norge ta ansvar for.

I Rapport nr. 112 fra Norsk Polarinstitut "Antarktis norsk natur- og kulturminneforvaltning" (1999) med Miljøverndepartementets plandokument "Miljøvernplan for Antarktis" som vedlegg, står det at norske myndigheter så langt det er mulig skal støtte bevaringsprosjekter ledet av andre land, men som omfatter "norske" kulturminner. Kulturminnene som finnes etter hvalfangsten på Syd-Georgia er nevnt som eksempel.

Svar:

Grytviken hvalfangststasjon ble etablert i 1904 av nordmannen C. A. Larsen. Selskapet som drev virksomheten ble grunnlagt med argentinsk kapital og hadde argentinsk administrasjon (Compania Argentina de Pesca S/A). Det var dog hele tiden sterke norske interesser knyttet til Grytviken og mange nordmenn har deltatt i hvalfangsten. Grytviken var den første landstasjonen som ble etablert på øya. I tillegg til øyas eneste kirke inneholder området rester etter produksjonsanlegg, bygninger for innkvartering og fellesfunksjoner og

tre hvalbåter. To av disse båtene er bygd i Norge ("Petrel" ble bygd i 1928 ved Nylands Mekaniske Verksted og "Albatros" ble bygd i 1921 på Bokerøens Skipsverft ved Svelvik). Sett i et slikt perspektiv er Grytviken og kulturminnene der en del av Norges hvalfangsthistorie, selv om de ligger på et annet lands territorium og formelt sett aldri har vært i norsk eie. Storbritannia hadde hele tiden gode skatteinntekter fra hvalfangstvirksomheten på Syd-Georgia. Dette er også et forhold som må tillegges vekt i vurderingen av hvem som har ansvar for kostnader knyttet til opprydding og sikring av kulturminnene på stedet.

I tillegg til kulturminneinteressene er det også andre utfordringer knyttet til forvaltningen av Grytviken. Dette gjelder i første rekke asbest i bygningsmaterialene som i økende grad blir frigjort når disse brytes ned, men også lekkasje av olje fra de tre hvalbåtene. Asbesten skaper problemer for en britisk forskningsstasjon på stedet og er den direkte foranledningen til oppryddingsarbeidet som nå skal gjennomføres. Ut fra Norges tilknytning til stedet og at norske eksperter tidligere hadde deltatt i prosjekter med å registrere og dokumentere kulturminnene i Grytviken, har Miljøverndepartementet vært positiv til et samarbeid om å få frem et kunnskapsgrunnlag med sikte på å fjerne asbestholdig bygningsmateriale samtidig som kulturminneinteressene kan bli ivaretatt på en forsvarlig måte. Forutsetningen har vært at Norge skulle bidra med kunnskapsstøtte og rådgivning basert på tidligere prosjekter, men at selve oppryddingsarbeidet skulle ha britisk finansiering. Det har derfor ikke blitt gitt signaler om deltagelse i selve oppryddingsarbeidet eller andre tiltak.

En rapport om kulturminneverdiene i Grytviken ble ferdigstilt i mars i år. En representant fra Riksantikvaren deltok i utarbeidelsen av rapporten som behandler de kulturminnehensyn som bør ligge til grunn for de konkrete tiltakene. Rapporten har utgjort en viktig del av grunnlagsmaterialet for å planlegge oppryddingen i området. De hensyn som rapporten trekker frem synes i stor grad å bli ivaretatt ved det forestående arbeidet. Dette arbeidet har allerede bidratt til bedre forvaltning av norske kulturhistoriske interesser i Grytviken.

Miljøverndepartementet har mottatt flere henvendelser fra myndighetene for øya angående norsk medvirkning i knyttet til formidlingsvirksomhet i forbindelse med museet i Grytviken, sikring av de tre hvalbåtene som ligger der (herunder tømning av olje) og sikring av gravsteder på Syd-Georgia. Disse henvendelsene er under vurdering.

Grytviken har i dag ca. 4 000 besøkende pr. sesong. Turismen i Antarktis er i sterk utvikling; antallet besøkende vil derfor ventelig øke. I den gamle bestyrervillaen i Grytviken er det et godt etablert museum som drives av en stiftelse. De nærmeste, mindre bygningene vedlikeholdes for museumsformål, og museet har tilrettelagt informasjonsopplegg for besøk ute i anlegget. En foreløpig vurdering er derfor at en eventuell norsk medvirkning i det kulturhistoriske formidlingsarbeidet som drives på Syd-Georgia og mulige konkrete prosjekter i forbindelse med 100 års jubileet for etableringen av fangsstasjonen bør skje som et samarbeid mellom museer som arbeider med dette temaet—"South Georgia Museum" i Grytviken og Hvalfangstmuseet/Sandefjordmuseene.

SPØRSMÅL NR. 73

Innlevert 22. oktober 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 27. oktober 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I år har det kommet signaler om at det eksisterer uklare regler vedrørende arbeidstillatelser for sesongarbeidere. For enkelte "arbeidsgivere" har dette skapt store problemer. Det kan også virke som at praktiseringen er ulik fra region til region. Praksis er blitt at sesongarbeidere som er blitt uttransportert pga. bagatellmessig formelle feil blir ilagt karantene eller pålagt å betale for uttransporteringen før man kan ta nytt oppdrag.

Hvordan stiller statsråden seg til dette?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for spørsmålet er at ti sesongarbeidere fra Litauen og Polen som jobbet for bonden Gunnar Wiig på Orre i Rogaland ble sendt ut av lan

det. Disse sesongarbeiderne hadde jobbet for Wiig i mange år. Arbeiderne ble tatt rett fra jobb, og sendt direkte ut, uten bagasje, biler og kontanter. Det som øyensynlig manglet var at arbeidet var igangsatt før

politiet hadde stemplet papirene. Dette selv om at dokumenter og pass var i politiets hender og under behandling i én måned. Wiig mener selv å kunne dokumentere et tap på nærmere 100 000 kr. Nå er situasjonen slik at disse sesongarbeiderne/arbeidsgiver er pålagt å måtte betale uttransporteringskostnadene før de får innreise til nye arbeidsoppdrag. Arbeidere som Wiig er avhengig av for innhøstningen.

Svar:

I den konkrete saken representanten viser til i begrunnelsen for spørsmålet, ble ikke utlendingene uttransportert pga. bagatellmessige formelle forhold. De ble uttransportert fordi de arbeidet ulovlig i Norge. Utlendinger som arbeider i Norge må ha arbeidstillatelse. Arbeidstillatelse var ikke innvilget i dette tilfelle. Søknadene om arbeidstillatelse var ikke engang fremmet før arbeidet startet opp. Dette representerer grove brudd på utlendingsloven.

Det følger klart av utlendingsloven § 46 at utlendingen selv skal dekke utgiftene til uttransportering. Det følger videre klart av utlendingsloven § 8, jf. § 27, at utlendingen må dekke utgiftene til uttransporteringen før arbeidstillatelse kan innvilges.

Jeg er ikke enig i at det eksisterer uklare regler vedrørende arbeidstillatelse for sesongarbeidere.

SPØRSMÅL NR. 74

Innlevert 23. oktober 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 29. oktober 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Gjennom nytt kapitel 9a i opplæringsloven som omhandler elevene sitt skolemiljø, har elever fått lovfestet krav til fysisk og psykososialt miljø på skolen. Tidligere i år har også Stortinget avgjort at det er Arbeidstilsynet som har fått tilsynsansvaret som er knyttet til loven. Det er vel kjent at mange skoler er i dårlig forfatning og at arbeidsmiljøet for elevene er dårlig.

Hvordan følger statsråden opp at foreldre får informasjon og at tilsynsmyndighet gjennomfører tilsyn?»

BEGRUNNELSE:

Også etter valgkampen 2003 har det vært fokus på det store etterslepet når det gjelder bygningsmessig vedlikehold og inneklima ved alle landets grunnskoler. I forbindelse med fremlegging av statsbudsjettet for 2004 har det fremkommet flere anslag over hva som trengs for å settes kommunale grunnskoler i forskriftsmessig stand. Ett av disse anslagene er fra Byggenæringens Landsforening som hevder at det trenges 55 mrd. kr. Regjeringens program for opprustning av skolebygg har en ramme på 15 mrd. kr over 8 år, og inkludert forslaget som ligger i statsbudsjettet for 2004 vil det i perioden 2002-2004 være bevilget 7 av 15 mrd. kr. Etter forslag fremsatt av Fremskrittspartiet i årets trontaledebatt ble det vedtatt at Regjeringen skal legge frem oversikt over og redegjøre om vedlikeholdssituasjonen i grunnskolen og den videregående skolen våren 2004. Tallene fra bl.a. byggenæringen viser at utgiftsrammen for opprustningsprogrammet er for liten, og at arbeidet ikke minst av denne grunn vil ta svært lang tid. Dette er bedrøvelige utsikter for mange oppgitte elever og for mange frustrerte foreldre. I undersøkelser foretatt henholdsvis i 1999 og 2001 viste det seg at 60 pst. av kommunene bryter de forskrifter for miljørettet helsevern i barnhager og skoler vi har hatt fra 1. januar 1996.

Med den endringen i opplæringsloven som er kommet gjennom tillegget i kapitel 9a og ny tilsynsmyndighet, har imidlertid foreldre og elever fått nye virkemidler i arbeidet for å få til en merkbar og hurtig bedring av det daglige arbeidsmiljøet for norske elever. Da må foreldrene få god og tydelig informasjon om den lovendring som har funnet sted, og at Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med forholdene. Arbeidstilsynet må også komme i gang med dette viktige arbeidet, ikke minst må foreldre kunne føle seg sikker på at Arbeidstilsynet prioriterer oppstart og gjennomføring av dette arbeidet og bruker de sanksjonsmuligheter som

Arbeidstilsynet har i sitt arbeid.

Foreldre bør derfor kunne føle seg trygge på at statsråden og Regjeringen følger opp informasjonsarbeidet og sørger for at Arbeidstilsynet "skynder seg".

Svar:

Innledningsvis må jeg få presisere at det er fylkesmannsembetene, og ikke Arbeidstilsynet som har ansvaret for tilsynet med opplæringsloven kapittel 9a om *elevenes* skolemiljø. Jeg viser til opplæringsloven § 14-1 og til Stortingets anmodningsvedtak 19. november 2002 (nr. 34) og departementets svar på dette på side 23 i St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003. Jeg antar at det representanten Sortevik sikter til er at Stortinget har bestemt at Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med *studentenes* undervisningsmiljø.

Etter at utdanningskontorene og deler av fylkeslegenes oppgaver fra nyttår ble lagt inn under fylkesmannsembetene, har disse i dag fagkompetanse både på psykososialt og fysisk skolemiljø. Siden tilsynet er lagt til et organ som i motsetning til Arbeidstilsynet er underlagt departementets instruksjonsmyndighet, kan jeg forsikre om at tilsynsarbeidet alt er i gang. Blant annet arrangerer fylkesmannsembetene konferanser om opplæringsloven kapittel 9a og skolemiljøet for skoleeiere, skoleledere og andre interesserte.

Informasjon om opplæringsloven kapittel 9a finnes på departementets hjemmesider. Blant annet har departementet laget en nettbasert veileder til opplæringsloven kapittel 9a. Veilederen forklarer bestemmelsene, og inneholder lenker til annet relevant lovverk og ulike ressursider som kan være til hjelp når skolene skal arbeide for å bedre skolemiljøet.

I "Foreldrekontakten" nr. 3 for 2002 informerte Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) om kapittel 9a. FUG er et rådgivende utvalg for Utdannings- og forskningsdepartementet, og "Foreldrekontakten" går ut til samtlige foreldreråd og klassekontakter. FUG har også informasjon om kapittel 9a på nettsiden "Foreldrenettet".

I tillegg til dette har departementet nå etter at loven trådte i kraft bedt FUG om også å informere om veilederen til kapittel 9a i neste nummer av "Foreldrekontakten".

SPØRSMÅL NR. 75

Innlevert 24. oktober 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 31. oktober 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Jeg har blitt opplyst om at alle tillatelser og avtaler i forbindelse med planene for en kraftkabel mellom Norge og Nederland, er på plass.

Hva gjør statsråden for å benytte denne muligheten til å bedre forsyningssikkerheten i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Siden begynnelsen av 90-tallet har det vært arbeidet med å realisere en kraftkabel mellom Norge og Nederland. Prosjektet har vært sterkt forsinket på grunn av omorganisering av elektrisitetssektoren i Nederland. Dette er nå på plass.

Jeg er kjent med at norske myndigheter, ved Olje- og energidepartementet, og nederlandske myndigheter for noen år siden forpliktet seg gjensidig, gjennom noteveksling, til å bidra til at planene ble gjennomført.

Erfaringene fra sist vinter, der vi i praksis ble "reddet" av mildvær og regn i midten av januar, permitteringer i industrien og generell lavkonjunktur, tilsier at vi må ha langt sterkere fokus på forsyningssikkerhet enn Regjeringen ser ut til å ha.

Store sammenbrudd i strømforsyningen i våre naboland, USA og Italia, samt stadige oppfordringer fra Kåre Willoch og sårbarhetsutvalget, tilsier også at vi må legge stor vekt på en sikker strømforsyning i årene som kommer.

Utsiktene for kommende vinter er ikke bedre enn i fjor. Dette vil særlig ramme de med dårligst økonomi, og i verste fall kan vi igjen bli møtt med rasjoneringsspøkelset og tap av enda flere arbeidsplasser. Statsråden

har uttalt at han jobber målbevisst for å løse disse problemene. Foreløpig har dette kommet til uttrykk som ønsketekning om ny gasskraftteknologi, nei til Englands-kabel og 20 mill. kr til sparekampanjen sist vinter.

Det er også mitt inntrykk at Regjeringen ser ut til å bruke eierskapet i Statnett og Statkraft til å saldere statsbudsjettet og ikke som redskap for å oppnå en sikker strømforsyning her til lands.

Derfor vil jeg nå minne om at det i flere år har vært arbeidet med planer om en kraftkabel mellom

Norge og Nederland. En slik kabel skulle bidra til å utnytte mulighetene til å samkjøre norsk vannkraft med nederlandsk vind- og varmekraft, der ressursene i begge land kunne være "back-up" for hverandre. Så vidt jeg vet er ikke disse planene skrinlagt, men derimot sterkt forsinket, først og fremst på grunn av omorganiseringer i den nederlandske elektrisitetssektoren. Denne omorganiseringen er nå gjennomført. På norsk side er det Statkraft som i samarbeid med Statnett har ansvar for dette prosjektet.

Svar:

Den planlagte kraftkabelen mellom Norge og Nederland, den såkalte Norned-kabelen, er et prosjekt mellom Statkraft SF på norsk side og B.V. Nederlands Elektriciteit Administratiekantoor (NEA) på nederlandsk side. Statkraft samarbeider med og representerer 7 andre norske kraftselskap gjennom Norsk Krafteksport i forhandlingene. Statnett deltar i prosjektet blant annet fordi selskapet skal stå som eier av kabelen på norsk side.

Statkraft inngikk 31. januar 1994 en langsiktig avtale om kraftutveksling med det nederlandske selskapet N. V. Samenwerkende Elektriciteits-produktiebedrijven (SEP). SEP eide tidligere det sentrale overføringsnettet i Nederland og hadde blant annet ansvar for all handel med utlandet. Innføringen av markedsreformene i Nederland innebar at disse ansvarsfelt ble overført til et sentralnettselskap, mens selve kraftutvekslingsavtalen fortsatt ble ivaretatt av SEP, nå kalt NEA.

Statkraft søkte Nærings- og energidepartementet om konsesjon for kraftutvekslingsavtalen 20. juli 1994. Konsesjon ble innvilget i medhold av energiloven § 4-2, i brev av 18. oktober 1994. Videre gav NVE anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse til å etablere en likestrømsforbindelse mellom Norge og Nederland 21. november 1997. Departementet stadfestet NVEs avgjørelse ved vedtak av 11. desember 1998. For øvrig er departementet klageinstans for konsesjonsvedtak knyttet til innenlandske nettforsterkninger som helt eller delvis avhenger av om de kommersielle aktørene i Norned realiserer prosjektet eller ikke.

NorNed-kabelen er et prosjekt mellom to kommersielle aktører, og departementet har som følge av dette ingen direkte befatning med prosjektet utover de tidligere nevnte konsesjonene. Dersom jeg tror det kan bidra til en realisering av et fornuftig prosjekt, vil jeg selvsagt kontakte nederlandske myndigheter. En slik kontakt kan i tilfelle skje innenfor rammen av "Memorandum of Understanding" som ble inngått i 1996 mellom daværende nærings- og energiminister Jens Stoltenberg og hans nederlandske kollega.

Prosjektet er nå til notifisering i EU og til behandling hos konkurransemyndighetene i Nederland. En endelig avklaring med hensyn til investeringsbeslutning vil, ifølge Statkraft, sannsynligvis foreligge i nær fremtid. For øvrig er alle nødvendige konsesjoner og tillatelser for å få gjennomført prosjektet gitt.

Når det gjelder forholdet til forsyningssikkerheten i Norge, vil jeg henvise til den kommende stortingsmeldingen som omhandler dette temaet.

SPØRSMÅL NR. 76

Innlevert 24. oktober 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 4. november 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«En lønns-mottaker som også driver næringsvirksomhet, kan på grunn av regelverkets utforming miste retten til dagpenger selv om hun/han har hatt det klart vesentligste av inntektene til eget og familiens livsopphold fra lønnet arbeid.

Mener arbeids- og administrasjonsministeren det er riktig at arbeidstakere som også er selvstendig næringsdrivende ikke skal ha lik rett til dagpenger ved arbeidsledighet, og vil statsråden ta initiativ til å endre

dette regelverket?»

BEGRUNNELSE:

Mange selvstendig næringsdrivende, for eksempel bønder, er også vanlig arbeidstakere ved siden av. I dag vil slik næringsvirksomhet kunne påvirke retten til dagpenger på en slik måte at denne mistes dersom en blir permittert eller mister arbeidet selv om en har sin hovedinntektskilde fra lønnet arbeid.

For å få dagpenger stilles det krav om tap av både arbeidsinntekt og arbeidstid. Dette kravet innebærer for noen at næringsvirksomheten ødelegger muligheten til å kunne kreve dagpenger. Den tryggedes totale

beskjeftigelse innen inntektsgivende arbeid må reduseres med 40 pst. i forhold til den normale arbeidstid vedkommende hadde før hun eller han ble arbeidsledig. Dette omfatter også innsatsen innen selvstendig næringsvirksomhet. Det spiller i denne sammenheng ingen rolle om vedkommende egentlig har levd av inntekten fra lønnsarbeidet, og om hun i det hele tatt kan leve av inntekten fra næringsvirksomheten, dvs. om denne gir særlig overskudd. Så lenge beskjeftigelsen utgjør mer enn 60 pst. av vanlig arbeidstid oppnås ikke rett til dagpenger. Det skal for eksempel svært lite til før arbeidet på et gårdsbruk utgjør 0,6 årsverk. At virksomheten ikke kaster særlige inntekter av seg spiller ingen rolle fordi kravene til tap av arbeidstid og tap av inntekt begge må være oppfylt for rett til dagpenger.

En lønnsmottager som også driver næringsvirksomhet kan derfor miste retten til dagpenger selv om hun eller han helt åpenbart har hatt det klart vesentligste av inntektene til sitt eget og familiens livsopphold fra lønnet arbeid. Dette er dypt urettferdig, og Senterpartiet mener arbeids- og administrasjonsministeren må rydde opp i dette. Konsekvensen av regelverket kan være at selvstendig næringsdrivende må legge ned en næringsvirksomhet som ikke gir særlig overskudd dersom en egentlig lever av lønnet arbeid og ønsker dagpenger ved arbeidsløshet.

Svar:

Etter folketrygdloven § 4-3 er det et vilkår for rett til dagpenger at arbeidstiden er redusert med minst 50 pst. i forhold til forutgående arbeidstid. Faktisk arbeidet tid som selvstendig tas også med ved beregningen av vedkommendes vanlige arbeidstid. Etter gjeldende praksis settes vanlig arbeidstid aldri høyere enn 40 timer pr. uke.

Fastsetting av vanlig arbeidstid har først og fremst betydning for rett til dagpenger til delvis ledige, ettersom dagpengene til delvis ledige graderes ut ifra medlemmets vanlige arbeidstid. Jeg er kjent med at noen selvstendig næringsdrivende, som for eksempel bønder, også er arbeidstakere ved siden av sin næringsvirksomhet. Noen av disse kan ha en samlet arbeidstid som overstiger 40 timer pr. uke. Vanlig arbeidstid vil for disse bli satt lavere enn det deres reelle arbeidstid forut for ledigheten har vært. Utgjør næringsvirksomheten mer enn 50 pst. av fastsatt vanlige arbeidstid, vil retten til dagpenger falle bort selv om næringsarbeidet ikke utgjør mer enn 50 pst. av deres reelle forutgående arbeidstid.

Bakgrunnen for at vanlig arbeidstid aldri settes høyere enn 40 timer pr. uke er bestemmelsene i arbeidsmiljøloven om at alminnelige arbeidstid som hovedregel ikke skal overstige 40 timer i uken. Andre hensyn som spiller inn ved fastsettelsen av vanlig arbeidstid er stønadsmottakers plikt til å skaffe seg inntekt ved selvstendig næringsvirksomhet, jf. folketrygdloven § 4-5 første ledd bokstav d.

Loven gir få retningslinjer for hvordan man beregner vanlig arbeidstid, ut over at det er medlemmets arbeidstid forut for arbeidstidsreduksjonen som skal legges til grunn. Folketrygdloven § 4-3 andre ledd har i dag ingen hjemmel for å gi forskrifter om beregning av vanlig arbeidstid. Departementet har derfor hatt på høring et forslag om at det tas inn en slik forskriftshjemmel i folketrygdloven § 4-3 slik at beregningen av vanlig arbeidstid skal kunne reguleres i forskrift.

Blir en slik forskriftshjemmel er vedtatt, vil det bli utarbeidet ny forskrift om fastsetting av vanlig arbeidstid. Ved utformingen av denne vil både spørsmålet om et medlems aktuelle arbeidslivstilknytning og i den sammenheng hvilken del av denne det er naturlig at trygden skal dekke, være blant de forholdene som vil bli vurdert. Et utkast til ny forskrift om fastsetting av vanlig arbeidstid vil bli sendt på høring på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 77

Innlevert 24. oktober 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 4. november 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Fra 1. januar 2004 går P4 over til å sende i det femte riksdekkende FM-nettet.

Vil kulturministeren foreta seg noe overfor NRK for å sikre at om lag 300 000 innbyggere, hovedsakelig i distriktene, får ta inn sendinger fra P4?»

BEGRUNNELSE:

Norge er radiofrekvenser en knapp ressurs. Likevel må det være et mål at flest mulig får anledning til å ta inn sendinger fra våre allmennkringkastere. Hvis dette skal kunne gjøres på en effektiv måte, kreves det fleksibilitet fra konkurrerende kanaler.

På bakgrunn av Kulturdepartementets tildeling av konsesjon for allmennkringkasting i det femte riksdekkende FM-nettet (FM5), jobber P4 for å sikre et best mulig nett fra 1. januar 2004. P4 foreslår 15 hovedsendere som vil gi FM5-dekning for om lag 300 000 flere innbyggere i distrikter og utkantstrøk enn det opprinnelig var lagt til rette for. Fordi NRK i dag beslaglegger en så vidt stor andel av frekvensressursene for radio i Norge og har et stort antall sendere, er det umulig å opprette de foreslåtte hovedsenderne uten en viss innvirkning på eksisterende NRK-frekvenser. Ifølge P4 og Norkring vil ingen miste muligheten til å ta inn NRK, men om lag 10 000 daglige NRK-lyttere (hovedsakelig P1) må skifte frekvens på sine mottakere for å kunne fortsette å høre på NRK.

NRK har så langt kun akseptert endringer slik at tre sendere kan opprettes (Nordhø, Sogndal og Førde), mens de ikke har gått med på å endre frekvenser slik at de 12 andre senderne kan opprettes.

P4 opplyser at de vil dekke de tekniske kostnadene knyttet til justering av frekvensene og eventuelt nye omformere.

Radiokanalen har også sagt seg villig til å dekke annonsekostnader knyttet til bekjentgjøring av de nye frekvensene. P4 opplyser at Post- og teletilsynet ikke har hjemmel til å skjære gjennom i denne saken, og at man derfor er avhengig av frivillighet fra NRKs side.

Det forutsettes at dette kan gjøres uten særlige negative konsekvenser for NRK.

Svar:

Departementet har ved tildeling av konsesjon til den nye femte rikskanalen i FM-båndet (FM5) fulgt prinsippene som jeg meddelte Stortinget under debatten om St.meld. nr. 57 (2000-2001) 25. april 2002. Disse var at etableringen av den nye kanalen i minst mulig grad skulle innvirke negativt på sendingene til etablerte radiokanaler. Kanalen skulle baseres på ledige frekvensressurser, midlertidige lokalradiofrekvenser, noen få sendere fra FM4-nettet og radiofrekvenser som er reservert for NRK, men som NRK ikke benytter. Forutsetningene som P4 og andre interessenter og aktører måtte forholde seg til i forbindelse med utlysingen og tildelingen av den nye konsesjonen var at dette var en konsesjon for radiosendinger med dekning fra hovedsakelig laveffektsendere. Dekningsgraden skal kunne være minst 60 pst. og det vil være mulig for konsesjonæren å oppnå en høyere dekning ved å investere i laveffektsendere med begrenset rekkevidde.

P4 bad i august i år Kultur- og kirkedepartementet påvirke NRK til å akseptere de sendernettssendingene for NRK som representanten omtaler i sitt spørsmål. Departementets mulighet til å påtvinge NRK endringer av bruk av frekvenser er av prinsipielle grunner begrenset. Departementet satte seg likevel inn i dataene P4 leverte om hvor mange NRK-lyttere som ville bli berørt av P4s forslag til endringer og hvor mange flere lyttere P4 kunne nå ved endringene. Departementet forela også P4s forespørsel rutinemessig for NRK.

I sin angivelse av hvor mange NRK-lyttere som berøres av P4s forslag har P4 lagt til grunn NRKs statistiske lytterandel, og ikke befolkningstallet i de berørte områdene. Befolkningsantallet som ifølge NRK og Norkring kan ta imot NRKs tilbud fra de berørte senderne er ca. 134 000. Om lag 67 000 av disse har senderne som eneste mottaksmulighet for NRKs kanaler. Man kan gå ut fra at antallet lyttere som må skifte NRK-frekvens pga. endringene ligger et sted mellom disse tallene, og altså langt høyere enn de 10 000 lytterne P4 nevner.

NRK har allerede gjort det mulig for P4 å etablere 3 av de 15 hovedsenderne P4 ba om, noe som bl.a. har gitt P4 bedre dekning i distriktet. NRK har også vist fleksibilitet overfor sine kommende konkurrenter ved å gjøre det mulig for Kanal4 å bedre dekningen etter at tre hovedsendere som planlagt ble flyttet over fra FM4-nettet til FM5-nettet. P4s planlagte dekning i FM5-nettet ligger nå over 60 pst. Etter konsesjonen har P4 en fortrinnsrett til visse frekvenser ut 2004 opp til 70 pst. dekning. Frekvenstilgang ut over dette skal balanseres mot ønskene til andre interessenter på radiofeltet. En vesentlig økning av antallet hovedsendere i FM5-nettet vil dessuten endre de forutsetningene for nettet som interessentene hadde å forholde seg til da FM5-konsesjonen ble utlyst.

I departementets svar av 29. august d.å. til P4 ble det vist til premissene for etablering av det nye nettet og anmodet om at henvendelser om den konkrete utformingen av nettet ble rettet til Post- og teletilsynet.

Post- og teletilsynet fattet vedtak om frekvenstillatelse for FM5-nettet til P4 5. september d.å. P4 har ikke påklaget dette vedtaket.

Jeg har fulgt prinsippene for tildeling av FM5- konsesjonen og lagt til rette for at P4s dekning i den nye konsesjonsperioden blir som forutsatt. Ut fra de momentene i saken som er nevnt ser jeg ingen grunn til å foreta meg noe overfor NRK i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 78

Innlevert 27. oktober 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 4. november 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Norge her i dag et nett av 2 740 strategisk plasserte bakkemaster som sikrer formidling av elektroniske medier til hele landet.

Vil statsråden vurdere å opprettholde dette bakkebaserte nettet slik at den fremtidige utbyggingen av de elektroniske medier på en beredskapsmessig forsvarlig måte kan komme hele landes befolkning til gode og gi den best mulige kapasitet?»

Svar:

Jeg antar representanten sikter til de over 2 700 bakkebaserte hovedsendere og omformere som sørger for at NRK1 når ut til hele folket. Også NRK2 og TV2 formidles via slike bakkebaserte sendere, men har en lavere dekningsgrad. Siden NRK1-senderne når ut til hele befolkningen, er de viktige i en beredskapsmessig sammenheng.

Sommeren 2002 lyste Samferdselsdepartementet og Kultur- og kirke departementet sammen ut konsesjon til å etablere et nytt bakkebasert sendernet for digital distribusjon av fjernsyn. En slik distribusjonsmåte gir bedre utnyttelse av frekvensressursene og legger derfor til rette for å distribuere flere fjernsynskanaler til hele landet. Digital distribusjon gjør det dessuten mulig å formidle andre tjenester enn tradisjonelt fjernsyn. Det kan tilføyes at ingen av de øvrige aktuelle distribusjonsformer for fjernsyn (f.eks. kabel eller satellitt) kan forventes å bli helt riksdekkende. Et digitalt bakkenett er følgelig eneste kjente teknologi som kan gi hele befolkningen tilgang til digitalt fjernsyn.

For å gå over til digital fjernsynsdistribusjon må nye sendere etableres. Et selskap eid av NRK og TV2, Norges Televisjon AS, var den eneste søkeren til bakkenettkonsesjonen. Fordi parallelle analoge og digitale sendinger er kostbart, stilte selskapet som forutsetning for å bygge det digitale nettet at NRK og TV2 kunne avvikle sine analoge sendinger innen en viss frist. Dersom de analoge sendingene avvikles, må seerne skifte over til en digital plattform. Jeg tror det er både ønskelig og uunngåelig å gjennomføre et slikt teknologiskifte i løpet av få år. Det er samtidig viktig at dette teknologiskiftet gjennomføres på en forsvarlig måte.

I St.meld. nr. 44 (2002-2003) beskrives det kommende teknologiskiftet. I meldingen skisserer jeg også visse kriterier som bør være oppfylt før de analoge sendingene kan avvikles. Meldingen er nå til behandling i Stortinget. For en nærmere redegjørelse for ovennevnte forhold, viser jeg til omtalen i meldingen.

SPØRSMÅL NR. 79

Innlevert 27. oktober 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 4. november 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Posten har i dag bestemt å legge ned et stort antall terminaler og sorteringsavdelinger i hele landet. Bare for Nord-Norge vil dette bety 880 arbeidsplasser.

Hva vil statsråden gjøre i denne situasjonen?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge NRK har Posten i dag bestemt å nedlegge et stort antall terminaler og sorteringsavdelinger i hele landet. I Troms og Finnmark er det bare Tromsø postterminal som vil bestå, mens blant annet Alta, Kirkenes, Vadsø, Lakselv og Hammerfest sorteringsavdeling legges ned. Også andre deler av landet blir hardt rammet, som eksempelvis Sogn og Fjordane.

Følgen av nedleggelsen blir for Nord-Norges del at 880 årsverk vil forsvinne. Parallelt med nedbemanningen og nedleggelsen av terminaler planlegger Posten å investere 1 mrd. kr i ny teknologi og omlegging av produksjon. Opp mot 90 pst. av posten kommer til å bli maskinsortert. Den forventede årlige innsparingen blir på 500 mill. kr fra 2007.

Her er det i første rekke distriktene som vil tape. Dette rammer et stort antall arbeidsplasser, og vil i tillegg gå ut over tilbudet som Posten gir pr. dags dato.

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at myndighetene i all hovedsak styrer Posten Norge AS' virksomhet gjennom å stille krav til posttjenestene. Dette reguleres gjennom lov, forskrift og konsesjon.

Det er styret for Posten Norge AS (Posten) som er ansvarlig for organiseringen av selskapets virksomhet, og for å vurdere hvilke tiltak som er nødvendig for å sikre selskapets konkurranseevne og økonomi. Det er fra myndighetenes side lagt til grunn at selskapet må drive så kostnadseffektivt som mulig og at selskapets omstillinger skal bidra til å gjøre selskapet konkurransedyktig og sikre de samfunnspålagte tjenestene.

Jeg er opptatt av at kravene til service og kvalitet skal oppfylles uavhengig av de omorganiseringer som gjennomføres i selskapet, og jeg ser det som en forutsetning at den nye terminalstrukturen bidrar til å sikre god kvalitet på posttjenestene også i distriktene. Posten har opplyst om at fremsendingskvaliteten for brevpost samlet for hele landet vil forbedres som følge av omleggingen. Dette ser jeg som svært positivt. Jeg vil for øvrig minne om at staten årlig kjøper posttjenester av Posten for ca. 300 mill. kr, hovedsaklig for å sikre et likeverdig posttilbud i hele landet.

Jeg er imidlertid bekymret for utviklingen i Finnmark, og forventer at Posten i tråd med konsesjonens krav om likeverdige posttilbud i hele landet, legger vekt på å sikre at fremsendingstiden i Finnmark blir best mulig. Post- og teletilsynet, som fører tilsyn med at kravene i konsesjonen etterkommes, har bedt Posten om å gi ytterligere opplysninger. Når disse opplysningene foreligger, vil Post- og teletilsynet vurdere hvordan saken skal følges opp videre.

Når det gjelder effektene av omleggingene for de ansatte, har Posten opplyst at de håper å finne løsninger for mange av de som blir overtallige, men at oppsigelser ikke kan utelukkes. Det er ventet at omleggingen totalt vil gi en bemanningsreduksjon på 880 årsverk. Posten har forsikret meg om at det har vært et nært og godt samarbeid mellom Posten og de ansattes representanter. Jeg forventer at det videre arbeidet med omlegging av terminalstrukturen også skjer i samarbeid med og med stor åpenhet overfor de ansatte.

Dokument nr. 15:5

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 80

Innlevert 27. oktober 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 3. november 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Jeg viser til oppslag i Nettavisen 24. oktober 2003 om at norske myndigheter har feilinformert Nederland og lagt politisk press på påtalemyndigheten for å få reist sak mot mulla Krekar. 23. oktober 2003 meldte de at narkotikasiktelsen fra Jordan og utleveringsbegjæringen var falsk. Det er svært viktig at opplysninger norske myndigheter bruker er korrekte og det er alvorlig dersom opplysningene i mediene medfører riktighet.

Kan statsråden gi en gjennomgang av disse påstandene, og hva er gjort for å sikre korrekt informasjon?»

BEGRUNNELSE:

Det er helt åpenbart at det kan være mange kilder til ukorrekt informasjon i slike saker, både offisielle og anonyme. Det er en svært alvorlig trussel mot rettssikkerheten, og kan også få alvorlige politiske konsekvenser i en spent internasjonal situasjon, jf. informasjon i forkant av krigen mot Irak.

Svar:

Spørsmålet er overført fra kommunal- og regionalministeren.

Slik spørsmålet, basert på oppslag i Nettavisen, er formulert, vises det til sider av den såkalte Krekar-saken som hører under også andre statsråder og myndigheter. Utenriksdepartementet har i en henvendelse til avisen av 24. oktober 2003 tilbakevist påstandene om feilinformasjon av nederlandske myndigheter. Utlendingssaken er til behandling i Utlendingsdirektoratet. Når det gjelder den pågående etterforskningen av mulige, straffbare forhold hører dette under påtalemyndigheten, som i enkeltsaker er uavhengig av justisministeren. Jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan kommentere sider av sakskomplekset som ligger utenfor mitt ansvarsområde. Jeg vil derfor begrenset mitt svar til det som gjelder utleveringsbegjæringen fra jordanske myndigheter.

Justisdepartementet mottok, via diplomatiske kanaler, en utleveringsbegjæring fra jordanske myndigheter i medhold av FNs narkotikakonvensjon av 19. desember 1988 artikkel 6. Når det foreligger en slik avtale med bestemmelser om utlevering, har norske myndigheter en plikt til å behandle begjæringen og til å utlevere dersom vilkårene i utleveringsavtalen, og i norsk rett for øvrig, er oppfylt. Konvensjonsforpliktelsene er bygget på tillit og lojalitet, og forutsetter at de begjæringene som fremmes er reelle.

Utleveringsbegjæringen ble 13. januar 2003 oversendt påtalemyndigheten til behandling på vanlig måte i henhold til utleveringsloven § 14 nr. 2. Etter denne bestemmelsen skal påtalemyndigheten iverksette nødvendige undersøkelser med tanke på å klarlegge om utlevering skal og bør skje. I den forbindelse ble det ansett nødvendig å fremskaffe ytterligere opplysninger i saken. Det ble derfor etablert kontakt med jordanske myndigheter med en anmodning om å få ytterligere informasjon. Departementet har etter dette mottatt noe mer informasjon fra jordanske myndigheter, som er oversendt påtalemyndigheten.

Saken er fortsatt til behandling hos påtalemyndigheten. Etter utleveringslovens system er det påta-

lemyndigheten som skal fremme sak for domstolene til avgjørelse av om vilkårene for utlevering er til stede. Dersom domstolen besvarer dette bekreftende, er det opp til Justisdepartementet å avgjøre om utleve-

ring faktisk skal finne sted. Utleveringsbegjæringen vil derfor bare bli tatt opp til realitetsbehandling i Justisdepartementet dersom påtalemyndigheten finner å kunne fremme saken for retten, og denne finner at vilkårene for utlevering er tilstede.

SPØRSMÅL NR. 81

Innlevert 27. oktober 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 4. november 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Innføring av full arbeidsgiveravgift over hele landet medfører en betydelig konkurranseforflytting mellom aktørene i dagligvarebransjen. Samvirkelagenes vel 1 300 butikker er organisert gjennom 222 lag. Dermed vil den bagatellmessige støtten bli regnet ut fra antall samvirkelag og ikke ut fra antall butikker.

Hvordan mener statsråden dette vil påvirke konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen, og hva vil Regjeringen gjøre for å motvirke ytterligere konsentrasjon innen dagligvarebransjen?»

BEGRUNNELSE:

Dagligvarebransjen er dominert av fire store aktører med noe ulike organisasjonsformer. Innføringen av full arbeidsgiveravgift fra 1. januar 2004 vil følgelig slå ulikt ut for disse aktørene, og kan bidra til å forrykke konkurranseforholdene i bransjen.

Samvirkelagene har i dag om lag 1 300 butikker, og er den mest desentraliserte aktøren i bransjen. Disse butikkene er i dag ikke egne juridiske enheter, men registrert i Handelsregisteret. Ettersom de er organisert i 222 samvirkelag er det kun samvirkelagene og ikke butikkene som er registrert i Foretaksregisteret.

Denne organisasjonsformen gir at bagatellmessig støtte slik en kan forstå det vil bli beregnet ut fra samvirkelagene og ikke den enkelte butikk, slik tilfellet vil være for de andre aktørene i markedet hvor butikkene er organisert som egne juridiske enheter. Coop- Norge har beregnet at dette vil medføre en kostnadsøkning på 60 mill. kr, noe som igjen kan medføre nedleggelse av butikker, eventuelt store organisasjonsmessige endringer i samvirket som organisasjonsform.

Svar:

Jeg oppfatter at bakgrunnen for spørsmålet er Regjeringens forslag om å tilpasse den differensierte arbeidsgiveravgiften til EØS-avtalens regler.

Det vil ikke bli innført full arbeidsgiveravgift i hele landet. Dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift er foreslått videreført i Nord-Troms og Finnmark og for næringene fiskeri og landbruk. Regjeringen foreslår i tillegg at dagens satser i sone 2-4 videreføres innenfor et fribeløp for statsstøtte pr. foretak på 270 000 kr. Regjeringen har med dette lagt opp til så langt som mulig å opprettholde den fordel som ligger i dagens ordning innenfor EØS-avtalens regelverk. Regjeringen har også søkt ESA om en overgangsordning i sonene 3 og 4 som vil innebære at de ordinære satsene trappes opp over en treårsperiode. Denne ordningen vil ha betydning for de større foretakene som ikke fullt ut skjermes gjennom fribeløpsordningen.

De økte avgiftsinntektene fra privat sektor i 2004 på om lag 710 mill. kr påløpt, vil tilbakeføres de berørte områdene gjennom Regjeringens forslag til omlegging av elavgiften, transportstøtte og næringsrettede utviklingstiltak.

Saken er nærmere omtalt i statsbudsjettets forslag til avgifts- og tollvedtak i kapittel 2.8 og i kapittel 4.2 i nasjonalbudsjettet for 2004.

I begrunnelsen for spørsmålet blir det vist til at Coop skal ha beregnet en samlet kostnadsøkning til 60 mill. kr som følge av omleggingen. I disse beregningene er det, etter hva jeg kjenner til, ikke tatt hensyn til betydningen av overgangsperiode, omleggingen av elavgiften eller muligheten for transportstøtte. Det er ikke oppgitt hvilken tidsperiode kostnadsanslaget er knyttet til.

Gitt uendret tilpasning, vil imidlertid fordelene av ordningen med fribeløp slå forskjellig ut for ulike aktører, avhengig av hvordan de er organisert. Forskjellene i dagligvaremarkedet er knyttet til antallet juridiske

personer innenfor den enkelte kjede som kan beregne redusert avgift innenfor fribeløpet, med andre ord i hvilken grad kjeden nyter godt av fribeløpet.

Jeg er ikke uten videre enig i at virkningene av den foreslåtte omleggingen representerer en konkurransevidning eller en konkurranseforflytting som

det heter i spørsmålet. Snarere er det tale om en endring i insentivstrukturen som for så vidt Coop og andre aktører kan tilpasse seg for å redusere de ulempene de blir påført som følge av omleggingen. Det er likevel slik at de virkningene som den foreslåtte endringen har for forskjellige typer konsern med ulik selskapsorganisering, eller mellom små og store foretak, ikke er en ønsket effekt av omleggingen av differensiert arbeidsgiveravgift. Regjeringen er fortsatt av den oppfatning at dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift er det beste og mest treffsikre virkemidlet vi har i distriktpolitikken, bl.a. fordi den ikke har slike insentiveffekter som pekt på i spørsmålet. Når denne ordningen ikke lenger aksepteres av ESA, ville alternativet for å unngå slike virkninger, være å ikke utnytte det fribeløpet som statsstøtteregelverket tillater. Det ville også vært uheldig. Regjeringen vil imidlertid fortsette sitt arbeid med å gjøre ESAs og Kommisjonens regler mer fleksible.

Med hensyn til tiltak i forhold til ytterligere konsentrasjon innen dagligvarebransjen, reguleres dette av konkurranseloven § 3-11 om inngrep mot bedriftserverv. Det er Konkurransetilsynet som håndterer disse sakene i første hånd. Uten at det binder opp beslutningsmyndigheten i eventuelle saker som måtte komme opp, har tilsynet uttalt skepsis til ytterligere konsentrasjon i dagligvarebransjen. For å overvåke situasjonen har Konkurransetilsynet videre pålagt sentrale aktører en særskilt meldeplikt for erverv og avtaler i dagligvaremarkedet.

SPØRSMÅL NR. 82

Innlevert 27. oktober 2003 av stortingsrepresentant Ingrid I. Opedal

Besvart 11. november 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Spredning av våpen til diktaturstater og ikke- statlige grupperinger er et økende problem. Det pågår en internasjonal kampanje for å få en internasjonal konvensjon som kan regulere handelen med våpen og bidra til å begrense strømmen av våpen til illegitime mottakere. Det er også laget et utkast til en slik konvensjon.

Hva er Regjeringens holdning til behovet for en slik konvensjon og til det utkastet som foreligger?»

BEGRUNNELSE:

Den internasjonale kampanjen som ble lansert 9. oktober av Amnesty International, Oxfam og IANSA (The International Action Network on Small Arms) for global kontroll med våpenhandel har som mål å redusere våpenspredning og misbruk, samt å overbevise regjeringer om at de bør gå inn for en bindende internasjonal konvensjon om våpenhandel. Kampanjen er satt i lys av det disse organisasjonene ser som en utvikling etter 11. september 2001, nemlig at krigen mot terror har bidratt til ytterligere våpenspredning.

Et utkast til en internasjonal konvensjon er utviklet av en gruppe menneskerettighetsorganisasjoner og utviklingsorganisasjoner, i samarbeid med eksperter på internasjonal rett. Ifølge den internasjonale kampanjen støttes utkastet av 19 nobelprisvinnere, anført av dr. Oscar Arias. Den sentrale målsettingen med konvensjonsutkastet er å sette noen minimumsstandards for kontroll med våpenhandel, basert på statenes allerede eksisterende ansvar, ifølge internasjonal rett.

Svar:

Jeg er enig i at arbeidet for å hindre spredning av våpen og våpenmateriale til terrorgrupper og uansvarlige regimer, må styrkes.

Fra norsk side deltar vi derfor aktivt i internasjonalt samarbeid om å hindre spredning av våpen som kan true internasjonal sikkerhet og stabilitet. Dette gjør vi bl.a. gjennom vår deltakelse i alle de etablerte ikke-sprednings- og eksportkontrollregimene.

Innholdet i den foreslåtte folkerettslig bindende konvensjonen om å regulere all handel med våpenkomponenter og visse flerbruksvarer gjenspeiler i stor grad den aktiviteten man allerede har i de multilaterale ikke-sprednings- og eksportkontrollordningene som er utviklet over de siste tre tiårene.

De tiltak man blir enige om innenfor disse ordningene, forutsettes gjennomført i nasjonal rett og praksis. Samtidig gir det politisk bindende samarbeidet på disse områdene en mulighet til hurtig å fange opp politiske og teknologiske endringer. Det foregår løpende drøftelser og utveksling av informasjon innenfor eksportkontrollordningene. På dette grunn

lag foretas regelmessige justeringer for det konkrete arbeidet med kontroll og gjennomføring.

Bestrebelser for å få til en folkerettslig bindende konvensjon vil etter mitt syn kunne ta oppmerksomheten og presset bort fra det arbeid som allerede skjer i internasjonale fora og organisasjoner. I stedet for å spre våre ressurser ytterligere, mener jeg derfor at det er mest formålstjenlig og realistisk å bygge videre på disse instrumenter og prosesser som er godt utbygget og anerkjent i det internasjonale samfunn. De fleste store leverandørland deltar her, og samarbeidet utvides stadig til nye land. Det er denne gradvise utbyggingen og styrkingen av det internasjonale arbeidet for å bedre kontroll med flyten av våpen og våpenmateriell vi må bidra til.

Samtidig må vi forsette å støtte opp om hele bredden av internasjonale instrumenter for ikke-spredning og eksportkontroll. Blant disse er FNs skytevåpenprotokoll, FNs handlingsplan mot ulovlig handel med håndvåpen, Wassenaar-samarbeidets konsensusdokumenter om eksportkontroll, OSSEs dokument om handel med håndvåpen og Konvensjonen mot inhumane våpen (CCW). Norge slutter også aktivt opp om EUs adferdskodeks for våpeneksport.

I tråd med Stortingets vedtak fra sommeren 2001 har vi innenfor rammen av CCW ledet an i arbeidet med å etablere reguleringer når det gjelder bruk av såkalt klaseammunisjon i væpnede konflikter. Vårt mål er å få i stand internasjonal enighet om reguleringer som kan begrense de negative humanitære konsekvenser av bruken av slike våpen.

Det arbeidet som gjøres internasjonalt er viktig og vi er på rett vei. Fra norsk side vil vi videreføre vårt aktive engasjement innenfor de ulike regimene, bilateralt og i andre internasjonale sammenhenger hvor disse spørsmålene drøftes.

SPØRSMÅL NR. 83

Innlevert 27. oktober 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 3. november 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Det vises til Aftenpostens oppslag av 26. oktober hvor det framkommer opplysninger om at Forsvaret vil stanse 8 av 9 planlagte vindmølleparker i Finnmark. Det betyr eventuelt at fornybar kraft tilsvarende behovet til mer enn 100 000 husstander, faller bort. Statkraft kjenner ikke til årsaken til Forsvarets innvendinger, fordi denne informasjonen sies å være hemmelig.

Kan statsråden bekrefte at Forsvaret ønsker å stanse vindmølleparkene, samt bekrefte at begrunnelsen for dette delvis er hemmelig?»

BEGRUNNELSE:

Både Statkraft, Hydro og Norsk Miljøkraft arbeider med omfattende planer for å bygge vindkraftverk langs kysten av Finnmark. Selskapene planlegger til dels store vindkraftanlegg. Det er mye vind i Finnmark, og landskapet er svært gunstig til å bygge vindmølleparker i. Landet trenger ny fornybar energi, og vindkraft er et miljøvennlig alternativ. Kanskje kan også utveksling av vindkraft med Russland medvirke til en tidligere ufasing av atomkraft, samt en satsing på fornybar kraft også hos våre venner i Nordvest- Russland.

Svar:

Forsvarets radar- og telekommunikasjonsanlegg er svært viktige bidrag til å ivareta norske sikkerhetsinteresser, både generelt og i forhold til kystberedskap og miljøovervåkning. I tillegg er den sivile lufttrafikktenesten (Avinor) bruker av radardata fra Forsvaret. Stilt overfor ønsker om utbygging av vindkraft, vil det være viktig for Forsvaret å finne alternative løsninger eller avbøtende tiltak der utbyggingsplanene måtte skape problemer for Forsvarets installasjoner i forhold til oppgaven med å ivareta vitale samfunnsinteresser.

Forsvaret har imidlertid ikke beslutningsmyndighet over hvorvidt vindparker skal utbygges. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) behandler konsesjonssøknader om utbygging av vindkraft, og Forsvarsbygg er høringsinstans for slike planer på vegne av Forsvarsdepartementet og Forsvaret.

Når det gjelder de konkrete planer om vindparker i Finnmark, ble det i 2001 påvist mulige konflikter ved høring av meldinger for vindkraftanlegg i Finnmark. Disse var så omfattende at man konkluderte med at samtlige foreliggende vindkraftprosjekter i Norge, uansett status i prosessen, skulle etterprøves og kategoriseres.

På grunnlag av vurderinger gjort av Forsvarsbygg og Forsvarets logistikkorganisasjon informerte NVE 6. mars 2002 i en pressemelding om at Forsvaret mener at 8 av 23 planlagte vindkraftverk i Norge kan føre til så store problemer for Forsvarets radar- og telekommunikasjonsanlegg at de ikke bør bygges. Vurderingene er graderte, men innsigelsene skyldes blant annet sannsynligheten for at vindkraftverkene kan gi radarskygge og refleksjoner på sjø-, kyst- og lufttradarer. I tillegg kan rotorbladene gi såkalte dopplereffekt, som kan resultere i at objekter i radarbildet vil kunne oppgis med feil hastighet eller retning, eller ikke i det hele tatt. Alle konsesjonssøkerne har fått gjennomgått sine prosjekter med Forsvaret etter først å ha undertegnet en taushetserklæring.

Forsvarets forskningsinstitutt har i etterkant, på oppdrag fra Forsvarsdepartementet og i samarbeid med Olje- og energidepartementet, utarbeidet rapporten "Vindkraftsverks konsekvenser for Forsvarets installasjoner". I lys av denne rapporten har Forsvarsbygg initiert en ny gjennomgang av de prosjektene som tidligere er vurdert som problematiske. Forsvarsbygg vil i denne sammenheng sette opp en oversikt over hvilke vindkraftverk som er vurdert, hvilke konsekvenser disse har for Forsvaret, begrunnelse for problemene og eventuelt avbøtende tiltak. Resultatet av gjennomgangen, som skal forelegges Forsvarsdepartementet medio desember 2003, vil bli gjort offentlig tilgjengelig.

Jeg er innstilt på at Forsvarsbygg i samarbeid med NVE gjør sitt ytterste for å finne akseptable løsninger som ivaretar Forsvarets sikkerhetsbehov ved radar- og telekommunikasjonsanleggene, og samtidig muliggjør forutsigbar utbygging av vindparker i Finnmark som et miljøvennlig og viktig energiutviklingstiltak.

SPØRSMÅL NR. 84

Innlevert 28. oktober 2003 av stortingsrepresentant Bjørg Tørresdal

Besvart 3. november 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva gjør Regjeringen for å fjerne uklarheter slik at misjonsorganisasjoner og eventuelt andre som driver religiøst og humanitært arbeid i utlandet, fortsatt skal slippe å betale arbeidsgiveravgift?»

BEGRUNNELSE:

Norske misjonsorganisasjoner har ikke betalt arbeidsgiveravgift for misjonærer som arbeider i utlandet. Kemnerkontorene har, i mange år, heller ikke krevd inn slik avgift, og ved flere bokettersyn hos misjonsorganisasjonene har ikke dette vært påtalt fra kemnerkontorene.

En egen forskrift for fastsettelse av lavere trygdeavgift for misjonærer, den såkalte "misjonærforskriften", har hatt som forutsetning at misjonsorganisasjonene ikke betalte eller pliktet å betale slik avgift. Forskriften har vært vedtatt årlig. Misjonsorganisasjonene har derfor vært i god tro i sin praksis.

Da den såkalte "ettårsregelen", som bl.a. omfatter skatteplikt for nordmenn i utlandet ble behandlet våren 2002, ble også saken om arbeidsgiveravgift omtalt. I innstillingen fra finanskomiteen (Innst. O. nr. 46 (2001-2002)) heter det:

"[...] Komiteen viser til at de uklare forskriftsbestemmelsene kan ha bidratt til å skape usikkerhet knyttet til omfanget av plikten til å betale arbeidsgiveravgift o.l. og at praktiseringen av reglene dermed kan ha blitt uensartet. Komiteen forutsetter at de aktuelle uklarhetene fjernes, og at avgiftspliktige og skattytere ikke blir lidende urimelig under at myndighetene har laget uklare regler."

Det er derfor grunn til å tro at Stortinget ikke ønsker noen endring i avgiftsberegningen i forhold til det som har vært praksis i årevis.

Svar:

Etter folketrygdloven § 23-2 første ledd skal en arbeidsgiver i Norge betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid som han plikter å innberette. Dette gjelder også om arbeidet er utført i utlandet av medarbeidere bosatt der. Plikten til å svare arbeidsgiveravgift av ytelser til personer som er bosatt i utlandet følger plikten til å foreta lønnsinnberetning, slik denne følger av ligningsloven med tilhørende forskrift av 19. november 1990 nr. 932. Oppgaveplikten omfatter all utbetaling av arbeidsgodtgjørelse og er ikke betinget av at den som yter betalingen selv er skattepliktig eller av at det godtgjøres at betalingen vil være skattepliktig på mottakerens hånd.

Forskriften gjør ikke unntak for norske misjonærer i utlandet.

Av den nevnte forskriften følger det at lønn og annen godtgjørelse for arbeid er unntatt fra innberetning bare dersom utbetalingene skal belastes regnskapet for en norsk bedrifts faste driftssted i land Norge har skatteavtale med. De fleste misjonærer oppholder seg antakelig i land vi ikke har skatteavtale med. Dessuten er misjonsarbeid ikke næringsvirksomhet, hvilket er et vilkår for at man kan etablere fast driftssted. Dermed vil ikke lønn til misjonærer i utlandet være unntatt fra innberetningsplikten for arbeidsgiveren etter reglene i ligningsloven.

Bortsett fra regelen i folketrygdloven § 23-2 syvende ledd som innebærer at veldedige og allmennnyttige institusjoner, derunder misjonsselskaper, er fritatt for arbeidsgiveravgift dersom de samlede lønnsutgiftene for organisasjonen er under 300 000 kr, og lønnsutbetalingen for den enkelte arbeidstaker ikke overstiger 30 000 kr, finnes det etter gjeldende rett ingen unntak fra plikten til å svare arbeidsgiveravgift for misjonsselskaper.

Praksisen som misjonsselskapene har holdt seg til ved ikke å betale arbeidsgiveravgift, har ikke vært bevisst godkjent fra ligningsmyndighetenes side. Innbetaling av arbeidsgiveravgift bygger på selvdeklarerer, hvor ligningsmyndighetene forholder seg til de opplysningene som arbeidsgiveren gir myndighetene. Det er dermed først ved bokettersyn at myndighetene kan oppdage slik manglende betaling av arbeidsgiveravgift. Men det er heller ingen automatikk i at manglende innbetaling av arbeidsgiveravgift blir avdekket ved et bokettersyn, da det er vanlig at en kun foretar bokettersyn på ett område, for eksempel for merverdiavgift, og ikke et totalt bokettersyn av skatt, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift.

Den avdekkede svikten i innberetning og innbetaling av arbeidsgiveravgift fra misjonsselskapenes side for misjonærer utstasjonert i utlandet, har ført til at Stavanger tingrett den 2. april 2003 avsa dom i sak mellom Det Norske Misjonsselskap (NMS) og staten ved Rogaland fylkesskattekontor vedrørende arbeidsgiveravgift for årene 1999 og 2000. I dommen har retten gitt staten medhold i at misjonsselskapet er arbeidsgiveravgiftspliktig for utsendte misjonærer. Det Norske Misjonsselskap har anket dommen inn for Gulating lagmannsrett.

Når det gjelder den konkrete saken som skal opp for Gulating lagmannsrett, vil jeg ikke gripe inn i den pågående rettstvisten. Som sagt har tingretten gitt staten medhold i at NMS har plikt til å svare arbeidsgiveravgift.

Når det gjelder den såkalte "misjonærforskriften" og finanskomiteens uttalte forutsetning om en klargjøring av regelverket, har Sosialdepartementet endret denne forskriften fra og med 2003, bl.a. etter ønske fra Finansdepartementet. Gjennom den endringen som nå er gjennomført i forskriften, hvor det sies uttrykkelig at forskriften ikke regulerer plikten til å svare arbeidsgiveravgift, er jeg av den oppfatning at eventuelle uklarheter på området nå er fjernet. Dersom en ønsker at misjonsselskapene for fremtiden ikke skal svare arbeidsgiveravgift for misjonærer utstasjonert i utlandet, er det nødvendig med en lovendring.

Jeg vil vurdere nærmere om det foreligger særlige forhold knyttet til misjonsorganisasjonenes utsending av personell i utlandet, som kan tilsi at arbeidsgiveravgiftsplikten bør begrenses når det gjelder lønn til personer som utfører religiøst eller humanitært arbeid. En slik vurdering vil imidlertid ikke ta sikte på å

foreslå eventuelle lovendringer med tilbakevirkende kraft. Et eventuelt forslag om endring av reglene vil i så fall bli sendt på høring.

SPØRSMÅL NR. 85

Innlevert 28. oktober 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 3. november 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Meiner statsråden det er urimeleg at uføregraden vert sett ned om ein person uforvarande overstig friinntekta på 1 G, og vil ho ta initiativ for å presisera ein praksis der trygdeetaten kan nytta skjøn i slike tilfelle?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til ei sak som er omtala m.a. i VG den 26. oktober og i Stavanger Aftenblad den 27. oktober. Saka gjeld ein person som er 100 prosent ufør. Personen skriv sporadisk nokre avisartiklar og har såleis ei ekstrainntekt under grensa for tillaten inntekt. Han

har etter det han sjølv seier heller ikkje arbeidskapasitet utover det. Han har no motteke eit eingongsbeløp som gjer at han overstig 1 G og har fått melding at dette medfører vedtak der uføregraden hans er nedsett. Ordninga med friinntekt krev ryddigheit både frå den trygda og frå trygdeetaten. Eg finn det likevel urimeleg dersom trygdeetaten ikkje har høve til ved skjøn å finna ei løysing som både etaten og den trygda kan akseptera i eit einskildtilfelle som dette. Eg vonar statsråden deler dette standpunktet og at ho klargjer ein praksis som gir høve til i unntakstilfelle å nytta skjøn.

Svar:

Uførepensjonistar kan etter gjeldande regler ha inntekt inntil eit grunnbeløp (56 861 kr) pr. år utan at uførepensjonen blir redusert. Når inntekta overstig grunnbeløpet, skal uførepensjonen/uføregraden reviderast. I det konkrete tilfellet har vedkommande person ifølgje Fylkestrygdekontoret i Rogaland fått utbetalt 12 000 kr frå Norges Fotballforbund som godtgjøring for utført arbeid. Dette medførte at han overskred friinntektsgrensa fordi han allereie hadde noe arbeidsinntekt ved sidan av trygda. Uføregraden blei som følgje av dette redusert frå 100 til 90 prosent. Uføregraden skal etter revurdering avspegla det faktiske inntektstapet som stønadsmottakaren har, sett i forhold til den inntekta han hadde før han blei ufør. Dersom vedkommande i åra framover ikkje lenger vil ha inntekt ved sidan av uførepensjonen, vil han kunne søkje om å få tilbake full uførepensjon.

Regelverket er heilt klart på dette punktet. Det er ikkje rom for skjønn. Eg ser heller ikkje grunn til å endre dagens praksis. Skjønnsutøving vil ofte kunne medføre forskjellsbehandling. Etter mi meining bør praksis vere den same for alle tilfelle som har inntekt ved sidan av uførepensjonen.

SPØRSMÅL NR. 86

Innlevert 28. oktober 2003 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 4. november 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I en av bedriftene med varig tilrettelagt arbeid i Troms, er det en av de ansatte som pga. sykdommen sin (epilepsi) må bruke drosje til og fra jobb hver dag. For dette betaler hun ca. 200 kr hver dag, som er mer enn det hun tjener i bedriften.

Vil statsråden legge til rette for at også uføre som er for svake til å komme seg på egen hånd til og fra arbeid, kan få et transporttilbud slik at de ikke taper på å delta i tilrettelagt arbeid?»

BEGRUNNELSE:

Dette spørsmålet gjelder et enkelt tilfelle, men vil nok gjelde noen flere. Den aktuelle bedriften har gått gjennom saken hennes og finner ingen ordninger der hun kan få hjelp til å dekke disse reisene. Følgende er sjekket opp:

- Forsøksordningen arbeids- eller utdanningsreiser for funksjonshemmede. Hun kan ikke få støtte fra denne ordningen, fordi den ikke omfatter uføretrygdde.
- Fylkeskommunen som administrerer TT-reiser. Hun har fått årets sats på 2 500 kr. Denne ordningen er ment til fritidsreiser og ikke beregnet på arbeidsreiser, og hun bruker opp beløpet i løpet av februar.
- Sosialkontoret har ikke mulighet for å gi støtte til reiser.
- Trygdekontoret utbetaler maks uføretrygd og maks grunn- og hjelpestønad, og dekker ikke disse utgiftene.
- Hun har søkt ligningskontoret om å få noe til fradrag som ekstraordinære utgifter, men det ser ut til at hun kun kan få fradrag for kilometer, og vil dermed ikke komme over beløpsgrensen for dette.
- Med en lønn i dag på 1 800 kr pr. måned, og drosjeutgifter på 4 000 kr, taper hun hver måned 2 200 kr, noe som er et stort beløp for en uføretrygd kvinne. Likevel velger hun å gjøre det, noe som viser hvor viktig det er for henne å være i arbeid.

Jeg vet ikke hvor mange som i dag er så syke at de ikke kan komme seg til og fra tilrettelagt arbeid på egen hånd, men dette eksempelet viser at dette er en gruppe som faller igjennom i forhold til dagens ord-

ninger. Antakelig er det flere som kunne kommet seg ut i tilrettelagt arbeid om regelverket ble endret, noe som igjen ville vært et viktig bidrag for en bedre livskvalitet for syke og uføre mennesker, og kunne bidratt til at de bedre kommer til nytte for samfunnet.

Svar:

Spørsmålet er overført fra arbeids- og administrasjonsministeren.

Forsøket med arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede startet opp 1. august 2001 som et ettårig forsøk. Forsøket er senere blitt forlenget, senest i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Forsøket er et samarbeidsprosjekt mellom Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Samferdselsdepartementet. Det er gjennomført dels i regi av den fylkeskommunale TT-tjenesten og dels i regi av trygdeetaten og kjørekontorene i fylkene. Formålene med forsøket er å utvide/etablere transporttilbud som sikrer funksjonshemmede muligheter for deltakelse i arbeidsliv og utdanning, samt å kompensere for merutgifter knyttet til transport. Det er i tillegg et viktig formål å kartlegge hvilken betydning et forbedret transporttilbud for funksjonshemmede får for redusert tilgang til uførepensjon og om dette tilbudet kan føre til at uføre kommer ut i arbeid. Forsøket skal tilpasses etablerte ordninger for transport og støtte og skal fange opp funksjonshemmede som faller utenfor dagens ordninger. Forsøket har som primært mål å vinne erfaring før det eventuelt blir vurdert å sette i gang en permanent ordning.

Dersom en person med nedsatt funksjonsevne allerede har fått f.eks. grunnstønad eller bilstønad fra folketrygden så er personen i utgangspunktet ikke berettiget til stønad til arbeids- eller utdanningsreiser. Det kan gjøres unntak fra dette kravet hvis vedkommende har grunnstønad til arbeids- eller utdanningsreiser, og dette beløpet ikke dekker de reelle transportutgiftene. Da kan vedkommende få dekket det resterende transportbehovet gjennom forsøket. Alternativt kan vedkommende velge å frasi seg grunnstønaden og få full dekning gjennom forsøket.

Personer som mottar 100 prosent uførepensjon faller utenfor forsøksordningen, dersom det ikke kan sannsynliggjøres at arbeidsforholdet vil føre til at pensjonen reduseres eller faller helt bort. Mange uføre arbeidere eller har varig tilrettelagt arbeid i tillegg til uførepensjonen, og tjener opptil friinntekten på 1 G (pr. i dag 56 856). Det har ikke vært meningen at funksjonshemmede skal få dekket sine reiser knyttet til arbeid innenfor friinntekten.

Dersom en funksjonshemmet deltar i varig tilrettelagt arbeid og samtidig mottar uførepensjon gis det ikke

i dag tilbud om tilrettelagt transport til arbeidsreiser.

Nordlandsforskning er i gang med en evaluering av forsøksordningen. Evalueringen så langt viser at antall brukere har vært langt mindre enn forventet (ca. 200 brukere av et forventet antall på rundt 600), samtidig som ordningen har medført at kun to tidligere uføre har kommet tilbake i jobb. Det er på den annen side grunn til å tro at flere brukere som allerede var i arbeid, ved hjelp av ordningen har klart å opprettholde et arbeidsforhold eller økt sin arbeidsinnsats.

Evalueringen vil ferdigstilles i løpet av høsten 2003. Evalueringen vil ligge til grunn for vurderingen av den fremtidige utformingen av ordningen. Regjeringen har foreslått at ordningen videreføres i 2004. Når evalueringen legges frem vil imidlertid de aktuelle departementer vurdere kriteriene på nytt for resten av forsøksperioden etter innspill fra de funksjonshemmedes organisasjoner.

Sosialdepartementet har i juni 2003 lagt frem en stortingsmelding om "Nedbygging av funksjonshemmende barrierer", jf. St.meld. nr. 40 (2002-2003), der det blant annet blir vist til arbeidet ovenfor.

Det fremgår av stortingsmeldingen at Samferdselsdepartementet og Sosialdepartementet vil sette ned en tverrdepartemental arbeidsgruppe som skal gjennomgå offentlige ordninger og stønader som skal dekke transportbehovet for personer med nedsatt funksjonsevne, utover ordinær kollektivtransport. Formålet er å foreslå endringer som skal sikre personer med nedsatt funksjonsevne et godt transporttilbud, som er mer helhetlig, samordnet og rasjonelt enn det som eksisterer i dag. Arbeidsgruppen vil bli nedsatt om kort tid.

Stortinget har videre bedt Regjeringen, ved håndteringen av kommuneøkonomiproposisjonen for 2004, å utarbeide nasjonale retningslinjer for kvalitet og kvantitet for TT-transporten i 2004 og å foreslå en finansierungsordning som stemmer overens med de nasjonale retningslinjene. Samferdselsdepartementet vil følge opp dette.

En person som har varig tilrettelagt arbeid vil i dag falle utenfor ordningen med arbeids- og utdanningsreiser. De funksjonshemmedes organisasjoner har kommet med innspill til endrede kriterier for ordningen. Innspillene vil bli vurdert når evalueringen fra Nordlandsforskning foreligger.

SPØRSMÅL NR. 87

Innlevert 28. oktober 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 5. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kommunalministeren er vel kjent med situasjonen for de 14 kommunene som fikk høyere arbeidsgiveravgift i 2000. I en eventuell endring i arbeidsgiveravgiften fra 2004 for kommunesektoren, er imidlertid disse 14 kommunene utelatt fra kompensasjonsordningen.

Kan kommunalministeren gi en situasjonsbeskrivelse for disse 14 kommunene og begrunne hvorfor disse kommunene ikke blir 100 prosent kompensert?»

BEGRUNNELSE:

Det råder noe usikkerhet vedrørende hvorvidt disse 14 kommunene er blitt 100 prosent kompensert etter høyere arbeidsgiveravgift, noe som var en forutsetning. Arbeidsgruppen for arbeidsgiveravgiftskommunene anslår en underdekning på nærmere 440 mill. kr. Denne gruppen gir også uttrykk for en tilfeldig utplukking og mener de burde bli "nullstilt", og komme inn under samme kompensasjonsordning som de øvrige kommunene.

Svar:

Representantens spørsmål kan tolkes i retning av at han kun ønsker svar på hvorvidt *kommunene* har fått kompensasjon. Jeg legger imidlertid til grunn at han også ønsker svar på i hvilken grad næringslivet har fått kompensasjon.

Bakgrunnen for at de 14 kommunene fikk høyere arbeidsgiveravgift i 2000 var at kommunene av den daværende regjering ble vurdert til ikke lenger å tilfredsstille de kravene som var satt for fortsatt å ligge innenfor det geografiske virkeområde for ordningen.

Ved justeringen av det geografiske virkeområdet for ordningen fra 1. januar 2000 var det slik at EØS-reglene for regional- og transportstøtte, ESAs tidligere vedtak, nødvendigheten av å foreta distriktspolitiske prioriteringer mv., innebar at ikke alle kommuner kunne få samme vilkår som nabokommunen(e).

KOMMUNESEKTOREN

Når det gjelder kompensasjon i statsbudsjettet for 2004, er denne knyttet til ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift som trer i kraft fra og med 1. januar 2004. De nevnte 14 kommunene omfattes ikke av kompensasjonsordningen da de allerede har den høyeste satsen på 14,1 pst. Når det gjelder endringer som er skjedd i 2000, fikk kommunene tilnærmet full kompensasjon i 2000 og 2001, mens graden av kompensasjon ble redusert for 2002 og 2003. Fra og med 2004 er det ikke foreslått å gi slik kompensasjon til disse kommunene.

Når det gjelder rammeoverføring til kommunesektoren, har Regjeringen nylig nedsatt et eget utvalg som skal gjennomgå og evaluere inntektssystemet for kommunal sektor. Utvalget ledes av professor i samfunnsøkonomi, Lars-Erik Borge. Utvalget skal legge frem sin innstilling innen juni 2005. Målet med dette arbeidet er å vurdere om dagens system ivaretar kravet om rettferdig fordeling og om inntektssystemet er et effektivt virkemiddel for å gjennomføre Regjeringens politikk overfor kommunal sektor. Utvalget er bedt om å foreta en bred faglig gjennomgang av fordelingsmekanismene i finansieringssystemet med sikte på å komme frem til et mest mulig enkelt og rettferdig system.

NÆRINGSLIVET

De 14 kommunene fikk i 2000 bevilget 50 mill. kr, i 2001 fikk de 154 mill. kr, i 2002 20 mill. kr som kompensasjon for de merutgiftene næringslivet fikk i de aktuelle kommunene. For 2003 ble 20 mill. kr bevilget som desentralisert ramme til berørte fylkeskommuner. De bevilgede midlene har i stor grad blitt benyttet til infrastrukturtiltak og kompetanseutvikling. I statsbudsjettet for 2004 er det ikke foreslått denne type midler til de 14 kommunene.

En liten del av de bevilgede midlene er benyttet til en overvåking av utviklingen i kommunene. Det er NIBR som utfører dette arbeidet, og den siste rapporten fanger opp utviklingen frem til utgangen av 2002. Hovedinntrykket fra overvåkingen er at det er vanskelig å peke på klare forskjeller i utviklingen i de 14 kommunene sett i forhold til andre kommuner som det er naturlig å sammenlikne med.

Til slutt vil jeg ta med at den nåværende strukturfondperioden i EU varer frem til utgangen av 2006. Fra og med 1. januar 2007 skal et nytt regionalt støttere regime være på plass, noe som kan føre til endringer i forhold til dagens bruk av virkemidler.

SPØRSMÅL NR. 88

Innlevert 28. oktober 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 4. november 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I sosialkomiteens innstilling til statsbudsjettet for 2003 stilte et flertall seg positive til at Selli opp treningssenter gis permanent status som spesialinstitusjon.

Hva er status for fremdrift og godkjenning for Selli opptreningssenter?»

BEGRUNNELSE:

I skriftlig spørsmål nr. 241 (2002-2003) fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo, svarte helseminister Dagfinn Høybråten følgende:

"Jeg er klar over den flertallsinnstilling fra sosialkomiteen som representanten Ballo refererer til. Helsedepartementet vil derfor innen kort tid ta kontakt med Helse Midt-Norge RHF i sakens anledning. Gjennom en slik kontakt vil spørsmålet vedrørende Selli bli tatt opp."

Fortsatt er ikke denne situasjonen avklart.

Svar:

Det er ved behandling av St.prp. nr. 1 (2002- 2003) vedtatt overføring av finansieringsansvar og bestilleransvar til de regionale helseforetakene når det gjelder opptreningsinstitusjoner og helsesportsentre m.m. Det er forutsatt at de regionale helseforetakene skal utarbeide avtaler med opptreningsinstitusjonene og helsesportsentrene m.m. i løpet av 2003, slik at avtalene kan tre i kraft 1. januar 2004.

I brev til Helse Midt-Norge RHF har Helsedepartementet vist til merknaden fra sosialkomiteen og gitt uttrykk for at den enkelte institusjon bør kunne videreføre sin tjenesteprofil, dersom institusjonen yter tjenester som det regionale helseforetaket mener det er behov for i regionen. Helsedepartementet har bedt Helse Midt-Norge RHF vurdere lungerehabiliteringstilbudet ved Selli opptreningssenter, og i drøftelse med institusjonen i forbindelse med avtaleinngåelse også vurdere behov for dette tilbudet og videreutvikling av lungerehabiliteringstilbudet ved Selli opptreningssenter.

I henhold til lov om spesialisthelsetjenester m.m., må sykehus godkjennes før det kan yte helsetjenester. Departementet kan gi forskrift om at det kreves godkjenning av departementet for andre typer helseinstitusjoner og helsetjenester enn sykehus, og vesentlige endringer i helseinstitusjoner eller tjenestetilbud som har godkjenning. Det er fastsatt forskrift om opptreningsinstitusjoner. Selli opptreningssenter er godkjent etter denne forskriften. Det er ikke fastsatt forskrift for den type spesialinstitusjoner som er nevnt i Stortingets merknad.

Dersom Selli opptreningssenter utvikler sine tjenester innenfor lungerehabilitering, slik at Selli opp treningssenter kan sies å være en spesialinstitusjon på dette feltet, er det ikke krav om særskilt godkjenning. Det er ikke i forskrift stilt krav til spesialinstitusjoner i lungerehabilitering. Gjennom avtale med Helse Midt-Norge RHF kan det stilles krav om hvilke tjenester Selli opptreningssenter skal yte, f.eks. innenfor

området lungerehabilitering.

Etter Stortingets merknad i forbindelse med behandling av Innstilling fra finanskomiteen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003 og enkelte endringer i statsbudsjettet for 2003 i forbindelse med trygdeoppgjøret mv. (Innst. S. nr. 260 (2002-2003)), ble Røros Rehabiliteringssenter godkjent som opptreningsinstitusjon. Røros Rehabiliteringssenter gir også tilbud innen lungerehabilitering. I forbindelse med utarbeiding av avtaler med opptreningsinstitusjonene er rehabiliteringstilbud til lungepasienter under vurdering, og Helse Midt-Norge RHF vil se tilbudet ved Selli opptreningssenter og Røros Rehabiliteringssenter i sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 89

Innlevert 29. oktober 2003 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 4. november 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Notodden Ressurssenter har utarbeidet prosjektet "Ansettelse med utdanningsgaranti" som har til hensikt å rekruttere ufaglærte og gi utdanning til disse faglærte hjelpepleiere i kombinasjon med arbeid.

Vil statsråden gå i dialog med Notodden Ressurssenter om dette prosjektet, og eventuelt vurdere å støtte dette prosjektet som et prøveprosjekt for å bedre rekrutteringen til hjelpepleieryrket?»

BEGRUNNELSE:

Notodden Ressurssenter er en egen avdeling ved Notodden videregående skole som har spesialisert seg på gjennomføring av kurs- og undervisningsoppdrag rettet mot voksne. Hovedformålet med det nevnte prosjektet er å bidra til å løse rekrutterings- og bemanningsproblemene i helsevesenet og i pleie- og omsorgssektoren i kommunene, spesielt med henblikk på hjelpepleiere. Man ønsker å prøve ut en modell som gjør det mulig å rekruttere ufaglært arbeidskraft som innen en gitt tidsramme oppnår faglært status uten å ha behov for full permisjon fra arbeid. Dette gjøres ved å kombinere opparbeidelse av erfaring i praktisk arbeid med nettstøttet undervisning og undervisning på samlinger. Målgruppene det kan rekrutteres fra er registrerte og uregistrerte arbeidsledige, aleneforeldre, en liten del attføringsklienter og sannsynligvis noen få uføretrygdete som ønsker å komme tilbake i arbeid. Ved å legge opp til en femårs syklus med læring gjennom arbeid, støttet av undervisning på samlinger og nettbasert undervisning, vil en unngå at den teoretiske delen synes uoverkommelig.

Tanken bak prosjektet er å prøve ut en modell som kan brukes i andre fylker/regioner. Forprosjektet er kostnadsberegnet til 213 540 kr, og burde være et interessant prosjekt for departementet å bidra til realisering av for på den måten å vinne erfaring med ett av flere mulige tiltak for å bedre rekrutteringen til hjelpepleieryrket.

Notodden Ressurssenter har et sterkt ønske om å komme i dialog med aktuelle sentrale myndigheter både for å gjøre prosjektet kjent og for å få samarbeidspartnere i gjennomføringa og utviklinga av prosjektet.

Svar:

Notodden Ressurssenters prosjekt er interessant og har en målsetting som er av stor betydning for utviklingen av pleie- og omsorgstjenestene i årene fremover. Med hensyn til muligheter for statlig bidrag til finansieringen finnes allerede en aktuell ordning. På oppdrag fra Sosialdepartementet og Helsedepartementet har Sosial- og helsedirektoratet i år gitt fylkesmennene belastningsfullmakt på til sammen 43,8 mill. kr for å styrke tilgangen på hjelpepleiere og omsorgsarbeidere i kommunenes helse- og omsorgstjeneste. Midlene skal nyttes til kvalifisering av ufaglærte som arbeider i sektoren og kan også brukes til andre tiltak som har til hensikt å styrke rekrutteringen til hjelpepleier- og omsorgsarbeideryrket.

Prosjektet "Ansettelse med utdanningsgaranti" fra Notodden Ressurssenter faller godt innenfor rammen av tiltak som fylkesmannen kan gi støtte til. Det vil være en forutsetning at prosjektet gjennomføres i samarbeid med de kommunene som skal sysselsette deltakerne. Notodden Ressurssenter kan derfor henvende

seg til fylkesmannen i Telemark for nærmere informasjon om mulighetene for økonomisk støtte.

Til orientering nevner jeg at det i budsjettforslaget for 2004 er foreslått en økning på 20 mill. kr til tiltakene for å heve kompetansen i pleie- og omsorgssektoren.

Når det gjelder bruk av modellen i andre fylker/ regioner, kan jeg opplyse at Sosial- og helsedirektoratet finansierer et prosjekt i regi av Kommunal Kompetanse i Oppland, som skal utarbeide et program for kvalifisering av personer uten formell fagutdanning i omsorgssektoren. Resultatet av dette prosjektet skal i løpet av 2004 være et utkast til en nasjonal modell som kan brukes i hele landet. Jeg ser ikke at det er behov for å sette i gang et nytt prosjekt med tilsvarende målsetting. Jeg antar likevel at Kommunal Kompetanse i Oppland vil kunne være en interessant samarbeidspartner for Notodden Ressurscenter i forbindelse med prosjektet, og at begge parter vil ha nytte av gjensidig erfaringsutveksling.

SPØRSMÅL NR. 90

Innlevert 30. oktober 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 5. november 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ferjesambandet Stavanger-Tau er mellom dei mest trafikkerte sambanda i landet. Tilgjengeleg statistikk viser at frekvensen i dette sambandet er lågare enn i samband det er naturleg å samanlikna med. Reserveferja som no er i bruk, skaper ytterlegare ventetid og frustrasjon for næringsliv og pendlarar.

Meiner statsråden det er rett å redusera frekvensen i dette sambandet slik rutetabellen frå 1. november viser, eller vil ho gjere noko for å auka frekvensen og sikra ei reserveferjeløysing som gir betre flyt i trafikken?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til skriftlig spørsmål nr. 762 (2002- 2003) der det vert gjort greie for den utryggleiken reisande i Tau-sambandet opplever. Rutetabellen frå 1. november viser færre avgangar enn det som var tilfelle då spørsmålet vart stilt. Eg ber statsråden gjera greie for kva samband ho meiner er samanliknelige og korleis ho vurderer det faktum at Tau-sambandet har så få avgangar. Eg ber henne også gjera greie for kva som kan vera til hinder for betre reservemateriell. For ordens skuld vil eg understreka at det det her er tale om, er mellombels tiltak fram til eit svært etterlengta fastlandssamband, Ryfast, vonleg er på plass i 2007. På fire lange år kan irritasjon og meirkostnader i form av ventetid og utryggleik bety mykje for talet på arbeidsplassar i Ryfylke. Det er såleis svært viktig med engasjement frå Regjeringa si side.

Svar:

Frå 1. november blei det sett i verk nye ruter på sambandet Stavanger-Tau. Frekvensen blei redusert med 1 tur, frå 25 til 24 rundturar i døgnet.

Alle ferjesamband er i dag klassifisert i ulike standardklassar ut frå den transportfunksjonen sambanda har. Ferjesambandet Stavanger-Tau er definert som eit bynært samband. For desse sambanda er det målsetjing om minimum 18 avgangar pr. dag. Sambandet Stavanger-Tau oppfyller såleis gjeldande standardkrav for riksvegferjedrifta.

Endringar i rutetabellen 1. november d.å. er gjort etter erfaringar med bruk av ferjene "Stavanger" og "Strand" i sambandet. Erfaringar med bruk av hurtigferja "Stavanger" er at denne ferja ikkje kan gå med høg fart så langt inn til kai som det var lagt til grunn tidlegare, dette av omsyn til andre farty i området. Ein har derfor måtte gjere tilpassingar i rutene som medfører at frekvensen er redusert med ein tur pr. dag.

For å få gjennomført årleg reparasjon og vedlikehald på ferja "Strand", vart ferja "Utstein" sett inn som avløysingsferje i veke 44 og 45. Då "Utstein" ikkje klarar å halde same overgangsfarten som "Strand", har dette ført til noko forseinkingar i forhold til rutetabellen. Det nye ruteopplegget er tilpassa slik at andre ferjer kan avløyse i sambandet utan at det fører til forseinkingar i forhold til ruteplanen. Det er påkravd å ha ein rutetabell som kan haldast for å unngå unødige ventetid, uvisse og frustrasjon for dei reisande.

Avløysingsferjer for dei store ferjene er generelt eit problem innan riksvegferjedrifta. I dag er det ingen store reserveferjer i regionen. Det vil derfor bli arbeidd med å få leige inn ei større ferje til avløysing i

sambandet neste år.

Eg vil også minne om at det går hurtigbåt Stavanger-Tau og Stavanger-Jørpeland. Det er sett opp ein avgang frå Tau om morgonen og to frå Jørpeland. Om ettermiddagen går det to avgangar frå Stavanger til både Tau og Jørpeland.

Eg viser elles til svar på tidligare skriftlig spørsmål (nr. 762) frå representanten, mellom anna når det gjeld dei økonomiske føresetnadene for riksvegferjedrifta innanfor dagens budsjettrammer.

SPØRSMÅL NR. 91

Innlevert 31. oktober 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 6. november 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Landbruksdepartementet legger opp til at avgjørelsesmyndigheten på skogbrukstilskudd skal legges til kommunene. Dette synes vel og bra for å gi kommunene virkemiddel og handlingsrom. Men landbruksministeren legger sterke begrensninger på bruken av midlene. Blant annet kan det ikke innvilges tilskudd til drift av taubane. Dette vil få store skadevirkninger for skogbruk og skogindustri.

Vil landbruksministeren begrunne dette forslaget og vurdere å fjerne begrensningene som her er lagt inn?»

BEGRUNNELSE:

En viktig forutsetning for et sterkere lokalt engasjement er at det ikke gis for sterke bindinger på hva kommunene kan anvende skogbrukstilskuddene til, så lenge tilskuddene bidrar til aktiv ressursutnyttelse og økt lokal verdiskaping i skogbruket innen miljøforsvarlige rammer.

Landbruksdepartementets forslag om å hindre tilskudd som gjør det økonomisk forsvarlig å drive fram virke i bratt terreng, vil få store konsekvenser i f.eks. Gudbrandsdalen. Her står mye den beste skogen i bratt terreng.

I Oppland har Fylkesmannens landbruksavdeling for 2003 avsatt en budsjettpost på 650 000 kr til drift i vanskelig terreng. På denne måten blir det mulig å hente ut ekstra virkeressurser og oppnå en økning i avvirkningen i Oppland på om lag 10 000 kbm. Dette gir en lokal verdiskaping på om lag 7 mill. kr. Avvirkningen av dette merkvantumet vil styrke sysselsettingen både i skogbruket, hos lokale utstyrsleverandører og i industribedriftene som tar i mot tømmeret. For sagbrukene i Gudbrandsdalen er det av stor betydning å kunne opprettholde virkeforsyningen fra sine nærområder. Bortfall av tilskuddet vil bety at et stort kvantum som er viktig for sagbrukenes lønnsomhet, må erstattes med tømmer med tildels betydelig større transportavstand og kostnader, hvis det i det hele tatt er tømmer å få tak i.

De senere årene er det i Gudbrandsdalen satset mye penger i et treårig prosjekt for å bygge veier som kan øke avvirkningen gjennom et unikt samarbeid mellom kommunene, sagbrukene og skogeierne. Mange av disse veiene ligger i bratt terreng. Det vil være helt uforståelig og meningsløst for næringsaktørene om adgangen til å utnytte disse veianleggene nå skulle bli stoppet gjennom en regel som i praksis hindrer drift i vanskelig terreng.

Miljømessig må det være feil å si at skog i bratt terreng skal undergis strengere miljøkrav enn annen skog. Forutsetningene må være at miljøkravene må praktiseres på en likeartet måte for alle terrengtyper. Bransjekravene i form av Levende Skogs standarder og skoglovens bestemmelser må ligge til grunn også i bratt terreng. Når disse miljøkravene er ivaretatt, må lokalsamfunnet ha muligheter til å utnytte disse ressursene. Lengre tømmertransport vil jo også være direkte miljøfiendtlig.

Innlandet har store næringsmessige utfordringer. Staten bør lete etter virkemidler for å stimulere til lokal ressursutnyttelse og næringsutvikling. Landbruksministerens forslag til begrensninger på bruken av skogtilskuddene, vil virke motsatt. Jeg ber derfor om at landbruksministeren endrer på disse forslagene til

nye forskrifter.

Svar:

Forslaget til forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er nå sendt på høring, og frist for å avgi uttalelser til forskriften er 11. desember. På bakgrunn av dette kan jeg ikke nå ta stilling til hvorvidt det bør gjøres endringer i forskriften.

For å få en best mulig lokal tilpasning av de nasjonale virkemidlene i landbruket gjennomfører Landbruksdepartementet fra 1. januar 2004 flere reformer som gjør at kommunene skal bli en mer aktiv landbrukspolitisk aktør. Dette omfatter desentralisering av myndighet og ansvar for gjennomføring av landbrukspolitikken. Som et ledd i dette er det bestemt at kommunene skal overta forvaltningen av de statlige tilskuddsmidlene til skogbruk og til miljøtiltak i landbruket. Siden dette likevel er statlige tilskuddsmidler, er det naturlig at det gis visse føringer for bruken av midlene ut fra det formålet som er knyttet til dem.

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er å bidra til å fremme økt utnyttelse og verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdiene skal ivaretas og videreutvikles. Skogdrift i bratt terreng kan ha negative miljøeffekter. Samtidig gir slike hogster dårlig lønnsomhet. Som en følge av det har jeg ikke funnet det riktig å bruke statlige midler for å stimulere slik hogst.

SPØRSMÅL NR. 92

Innlevert 31. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 7. november 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Forurensning fra vedfyring kan utgjøre et helse- og miljøproblem i mange norske byer om vinteren. Myndighetene har derfor fokus på å redusere denne forurensningen, blant ved strengere krav til vedovner og målsetting om utskiftning av gamle vedovner. I året som gikk ble det også gitt betydelig støtte til installasjon av pelletsovner på bekostning av vedovner.

Hvilke kost-nytte-beregninger legges til grunn når man avslår støtte til innretning nevnt nedenfor, men samtidig bidrar med millioner til f.eks. pelletsovner?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Aftenposten 8. oktober 2003 har en norsk bedrift utviklet en innretning som monteres på skorsteinen og fjerner forurensningen fra vedfyring. Bedriften har fått utviklingsmidler fra EU-kommisjonen til å utvikle den nye teknologien, mens norske miljømyndigheter har angivelig vært avvisende til å delta. Dette til tross for at Statens forurensningstilsyn anbefaler at Miljøverndepartementet støtter nevnte prosjekt.

Det gjenstår fortsatt litt forskning og testing av innretningen, men allerede nå viser flere omfattende laboratorietester at innretningen fjerner over 90 pst. av forurensningen fra vedfyringen. Man antar at innretningen vil koste ca. 3 000 kr pr. enhet, som ifølge Aftenposten er omtrent halvparten av hva miljømyndighetene har bidratt med for at folk skal bytte fra gamle vedovner til rentbrennende ovner.

Svar:

Lokal luftforurensning kan i perioder gi helse- og trivselsproblemer i de større by- og tettstedsområdene i Norge, selv om utviklingen de siste ti årene viser en forbedring.

I henhold til regler fra bygningsmyndighetene som trådte i kraft 1. juli 1998, skal nye ovner som installeres tilfredsstillende utslippskravene som er gitt i Norsk Standard. Det forventes at en overgang til slike rentbrennende vedovner på sikt vil gi en reduksjon i forurensning fra vedfyring.

Forskrift om lokal luftkvalitet setter grenseverdier for konsentrasjoner av en rekke forurensende stoffer, også fra vedfyring. Ansvar for at kravene i forskriften overholdes påligger i utgangspunktet den enkelte forurensner. Kommunene har myndighet etter forskriften og kan pålegge kildene til forurensning å iverksette tiltak for å overholde grenseverdiene.

Enkelte kommuner har selv iverksatt tiltak for å redusere utslipp fra mindre fyringsanlegg. Støtteordningen for utskifting av gamle forurensende ovner til nye rentbrennende vedovner, som Oslo kommunes enøk-fond har igangsatt i Oslo, er eksempel på et slikt tiltak.

Regjeringen etablerte i vinter en ekstraordinær tilskuddsordning for elektrisitetssparing i husholdninger under Enova. Husholdninger kunne få støtte til pelletsaminer, varmepumper eller styringssystemer som bidrar til å begrense elektrisitetsbruken. Selv om ordningen også kunne ha en viss effekt på lokal luftkvalitet, var ordningens formål å avhjelpe den aktuelle energisituasjonen i vinter. Renseteknologier falt ikke under denne ordningen for elektrisitetssparing. Ordningen er ikke foreslått videreført for 2004.

Miljøvernmyndighetene er meget positive til at det utvikles teknologier som reduserer utslipp fra vedfyring, og holder seg orientert om ulike renseteknologier som er under utvikling. Miljøverndepartementet og SFT har gjennom flere år hatt kontakt med Applied Plasma Physics ASA (APP) og holdt oss orientert om piperenseteknologien. Det ble i 2001 gitt støtte til APPs laboratorieuttesting av teknologien. SFT har også nylig gitt støtte til uttesting av en annen teknologi som kan monteres i gamle vedovner for å sikre etterbrenning av gasser og derved redusere partikkelutslippene.

APP har nå uttrykt ønske om en betydelig finansiell støtte fra myndighetene, i størrelsesorden 28,8 mill. kr, til praktisk uttesting av sin teknologi. Miljømyndighetene disponerer kun begrensede midler til denne type miljøteknologitiltak. Da denne teknologien ikke er den eneste som kan være interessant for å bidra til reduksjon av utslipp fra vedfyring, har departementet videre sett behov for å foreta en bred vurdering av utslippene fra vedfyring og eventuelle behov for tiltak og virkemidler. I forbindelse med dette arbeidet vil miljøvernmyndighetene ha dialog med relevante aktører om mulige kostnadseffektive tiltak.

SPØRSMÅL NR. 93

Innlevert 31. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 5. november 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I lys av den stramme kraftbalansen og utsiktene til høye kraftpriser fremover blir det utarbeidet mange prosjekter for ny kraftproduksjon. Regjeringen snakker ofte om ny teknologi og fornybar kraftproduksjon. Likefullt har en del oppfinnere en stor utfordring med å få sine prosjekter skikkelig vurdert. Selv fra statlige organ som Enova føler man seg tilsidesatt når man kommer med nye teknologiprojekt.

Vil statsråden gjøre noe for bedre å ivareta oppfinnere, slik at de i alle fall kan få sine prosjekt vurdert?»

BEGRUNNELSE:

Det fremmes stadig forslag til kraftverk basert på geotermisk energi, solenergi, bølgekraft etc. Felles for mange av oppfinnerne innen dette området er at de mangler store aktører til å støtte dem i arbeidet, og ofte mangler de det nødvendige kontaktnettverket. Dermed opplever de gang på gang at henvendelser til store norske selskap møtes med en mur av taushet, eller i beste fall et høflig avslag.

Det følgende er utsnitt fra en henvendelse jeg fikk:

"De henviste meg til andre steder, men også der var det ingen hjelp å få. Til slutt ringte jeg Enova pr. telefon, fortalte om mitt prosjekt, og bad om økonomisk støtte for kostnads- og lønnsomhetsberegninger til GeoTermisk Kraftverk. Jeg sendte søknad via e- post, som avtalt, 1. april 2003. Foreløpig er ikke kommet noe svar fra Enova.

I mai måned kontaktet jeg et selskap fra NN, som driver med brønnboring, om hjelp til kostnadsberegninger. Etter de mange samtaler, e-poster og tegninger som jeg sendte til markedsdirektøren, fikk jeg svar at de ikke var villige til å utføre en slik beregning, men skulle henvise meg til noen andre. Det ble bare med ordene, de svarte aldri mer. Jeg kan nevne flere andre henvendelser pr. telefon eller via e-post, der folk ikke svarer i det hele tatt."

En idé kunne være å arrangere et "first tuesday" liknende konsept innen energiforskning. Med de naturressursene som er tilgjengelig i Norge, bør vi i høyeste grad forsøke å dra nytte våre fordeler og utvikle en energibransje som tar vare både på store konsern og "små garasjeselskap".

Svar:

Olje- og energidepartementet er generelt interessert i at nye effektive og miljøvennlige energiteknologier utvikles og demonstreres. Departementet gir derfor støtte til utvikling av slike teknologier gjennom midler som kanaliseres til Norges forskningsråd sitt EMBa-program (Energi, miljø, bygg og anlegg).

Når Olje- og energidepartementet fra tid til annen får henvendelser fra oppfinnere som ønsker sitt konsept vurdert, er det således naturlig for oss å vise til Norges forskningsråd. Forskningsrådet er departementets tekniske faginstans, og kan gi råd til hvordan man kan gå frem for å søke økonomisk støtte til et prosjekt og hvordan man kan dra andre interessenter inn i prosjektet.

Alternativt kan det være naturlig å ta kontakt med Statens veiledningskontor for oppfinnere (SVO). SVO har som hovedmål å stimulere og medvirke til industriell nyskaping i Norge. SVOs målgruppe er frittstående

oppfinnere og småbedrifter. Virkemidlene for å nå hovedmålet er å yte veiledning i alle faser fra idé til kommersialisering av produktet og gi støtte til oppfinnelser med antatt størst potensial for kommersialisering. SVO tilbyr en uavhengig vurdering av ideer og prosjekter. Det gis råd og assistanse både til forretningsmessige vurderinger og til teknisk utvikling.

Virksomheten til SVO vil fra 2004 bli integrert i et nytt innovasjons- og internasjonalsiseringsselskap som Regjeringen nå er i ferd med å opprette i regi av Nærings- og handelsdepartementet. Det nye selskapet vil få overført virkemidlene som frem til 31. desember 2003 forvaltes av SND, SVO, Norges Eksportråd og Norges Turistråd. Jeg har stor tiltro til at det nye selskapet vil ivareta oppfinnernes interesser på en god måte.

Når det gjelder Enova, gir de støtte til introduksjon av fornybare energiteknologier som er kommet nærmere et markedsgjennombrudd. Enova gir støtte til prosjekter som man ser kan gi umiddelbare resultater i form av energiutbytte og økt utbredelse av fornybar energiproduksjon. Samtidig prioriteres det strengt blant annet etter energiutbytte pr. støttekrone. Enova vil derfor ikke ha noen naturlig rolle å spille når det gjelder vurderinger av og støtte til prosjekter på idéstadiet.

SPØRSMÅL NR. 94

Innlevert 31. oktober 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 5. november 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Både Sem-erklæringen og statsråden understreker at man skal satse på bygging av minikraftverk. Likevel opplever mange lokale ildsjeler at deres prosjekter stoppes pga. negativt byråkrati eller strenge miljøvern fortolkninger. I Møre og Romsdal har et lite prosjekt, i et vassdrag som har vært brukt i århundrer, blitt stoppet av byråkratiet, og det til tross for at de ikke engang har god kjennskap til/vært på befaring i området.

Hvordan vil statsråden bidra til å foreta en ny og grundigere vurdering av søknaden?»

BEGRUNNELSE:

Denne saken tok jeg opp i Stortingets spørretime den 29. mai 2002. Statsråden henviste da til at det i saker om minikraftverk skal gjøres en miljømessig vurdering av prosjektet. Statsråden sa i svar til meg at siden saken om Ålmo minikraftverk ble behandlet grundig av departementet under Stoltenberg-regjeringen, så var det ikke grunn til å ta en ny vurdering av saken.

Det viser seg at fylkesmannen/miljøavdelingen i Møre og Romsdal, som har avgitt negativ innstilling til OED, ikke har vært i området eller har lokalkunnskap om Storlommen i det aktuelle området. Kommunens egen miljørådgiver har derimot hatt befaring i området, og har en positiv innstilling.

Svar:

Regjeringen arbeider med å legge til rette for utbygging av små kraftverk. Olje- og energidepartementet har foretatt forenklinger i saksbehandlingen, ved at NVE er delegert kompetanse til å meddele konsesjon for kraftverk med installert effekt inntil 5 MW. Det arbeides også med lovendringer som skal gjøre det mer økonomisk attraktivt å bygge ut slike anlegg, som heving av konsesjonsgrensen etter industrikonsesjonsloven, og heving av innslagspunktet for grunnrente- og naturressursskatt.

I praksis er det sjelden at konsesjon blir nektet i et vassdrag som ikke er vernet. Dette betyr likevel ikke at alle små vannkraftanlegg kan tillates. Det enkelte tiltak må vurderes konkret og hensynet til natur og miljø vil være av sentral betydning.

I saken om Ålmo minikraftverk er gitt tillatelse til bygging av selve minikraftverket i Indre Sagelvvassdraget og til regulering av et nabovann. For Krokvatn er det derimot ikke gitt tillatelse for regulering. I begrunnelsen for denne avgjørelsen er det lagt vekt på at dette området har en uberørt karakter og er et våtmarksområde som er tilholdssted og hekkeplass for ender, vadere og storlom. I behandlingen av saken mottok Olje- og energidepartementet uttalelser fra Miljøverndepartementet og fylkesmann i Møre og Romsdal. Fylkesmannen har avgitt uttalelse i saken basert på tilgjengelig kunnskap om det berørte området, også det som kom fra kommunen.

Som nevnt i mitt svar i spørretimen 29. mai 2002, har Olje- og energidepartementet gått gjennom denne saken i sin fulle bredde ved to anledninger, og jeg anser saken som grundig belyst. Fylkesmannen har i brev av 1. oktober d.å. uttalt at det ikke har vært nødvendig med befaring i området fordi det ikke har vært tvil om

de faktiske forholdene. Det har heller ikke fremkommet nye opplysninger i saken. Jeg kan derfor ikke se at saken står i en annen stilling enn da vedtak ble fattet, og finner ikke grunnlag for igjen å ta denne saken opp til ny behandling.

SPØRSMÅL NR. 95

Innlevert 31. oktober 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 7. november 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Et nærmere fiskeripolitisk samarbeid på regjeringsplan mellom Færøyene, Grønland, Island og Norge kan sikre de vestnordiske landene bedre kontroll over fiskeressursene i Norskehavet.

Hvordan er situasjonen i forhold til det fiskeripolitiske samarbeidet i Vestnorden, og er statsråden villig til å ta nye initiativ til et slikt regjeringssamarbeid?»

Svar:

Først vil jeg vise til Innst. S. nr. 154 (2001-2002) fra utenrikskomiteen angående forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om norsk tilslutning til Vestnordisk Råd mv., hvor komiteen viser til at det allerede er etablert et samarbeid mellom norske kystfylker og de vestnordiske medlemmene i Nordisk Atlanterisamarbeid (NORA), innenfor rammen av Nordisk Ministerråd. Komiteen mente videre at det ville være mer hensiktsmessig å utvide eksisterende samarbeid i denne type fora mv. enn å søke om medlemskap i Vestnordisk Råd. Jeg er også etter at årets sesjon i Nordisk Råd er avsluttet enig i at dette fortsatt er riktig kurs å følge.

På fiskeri- og havressursområdet har Norge et utstrakt og nært fiskerisamarbeid med Færøyene, Grønland og Island.

Vi har bilaterale fiskeriattaler med alle tre partene, som omfatter så vel kvotebytter for å opprettholde tradisjonelle driftsmønstre til gjensidig nytte for fiskerne i landene som samarbeid om forvaltning og kontroll av fisket.

Vi har en treparts avtale mellom Grønland, Norge og Island om fordeling og forvaltning av loddebestanden ved Island/Jan Mayen.

Færøyene og Norge forvalter sammen med EU makrellbestanden i Nordøst-Atlanteren.

Færøyene, Island og Norge fordeler og forvalter sammen med EU og Russland bestanden av norsk vårgytende sild, og de samme partene samt Grønland forhandler om en forvaltnings- og fordelingsavtale om kolmule.

På sjøpattedyrområdet opprettet de fire landene/ selvstyrende områdene, Færøyene, Grønland, Island og Norge i 1992 organisasjonen NAMMCO, Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen, som med sekretariat i Tromsø organiserer et utstrakt samarbeid om hval og sel.

Gjennom de to regionale fiskerio organisasjonene som dekker Nordvest-Atlanteren; NAFO som dekker det nordvestlige området, og NEAFC som dekker Nordøst-Atlanteren, to organisasjoner som alle fire er medlemmer av, samarbeider vi aktivt om ressursforvaltningen av fellesbestandene i våre nærområder. I tillegg er disse organisasjonene "verksted" for utvikling av felles rapportering og kontrollsystemer, bl.a. gjennom utstrakt bruk av satellittkommunikasjon. Her har Færøyene, Grønland, Island og Norge bl.a. vært pådrivere for utvikling av det såkalte "nordatlantiske formatet" som står sentralt for å kunne etablere et felles rapporteringssystem og derigjennom styrke ressursforvaltningen og -kontrollen i området.

Utover dette formaliserte samarbeidet er der en utstrakt politisk kontakt mellom Norge og Færøyene, Grønland og Island.

Den årlige nordatlantiske fiskeriministerkonferansen, NAFMC, er et viktig treffpunkt hvor fiskeriministrene fra Færøyene, Grønland, Island og Norge sammen med sine kollegaer fra Canada og Russland

samt EUs fiskerikommisjonær drøfter spørsmål knyttet til fiskeri- og ressursforvaltning i Nord-Atlanteren.

Fra norsk side har vi i tillegg utstrakt politisk kontakt direkte mellom fiskeriministeren i Norge og kollegaene i det vestnordiske. Jeg har i år hatt besøk fra den færøyske fiskeriministeren og har selv vært på besøk til Island til min islandske kollega.

Det er på denne bakgrunn min vurdering at Regjeringens samarbeid på fiskeriområdet med landene i det vestnordiske området er så omfattende at det neppe vil bringe noen merverdi i å etablere ytterligere et forum for slik dialog. Norske fiskerimyndigheter vil imidlertid fortsatt betrakte Færøyene, Grønland og Island som våre nære allierte i arbeidet med å sikre kontrollen med fiske- og sjøpattedyrressursene i Norskehavet, selv om vi på enkelte områder naturlig nok vil være konkurrenter.

SPØRSMÅL NR. 96

Innlevert 3. november 2003 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 10. november 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Læringssenteret har tidligere gitt dispensasjoner i saker der elever manglet fag for å få godkjent 12 års skolegang. Elever ved en videregående skole har opplevd å ha fått avvist sine vitnemål av vitnemålskontrollen ved samordnet opptak. Disse elevene fikk hjelp av rådgivningstjenesten ved skolen til sammensetning av fag.

Mener statsråden det er riktig at elever pga. sviktende kontrollrutiner ved skolen blir straffet gjennom å måtte utsette fullført videregående skole?»

BEGRUNNELSE:

Tre elever ved Stange videregående skole fikk trukket tilbake sine vitnemål etter at det ble oppdaget at de manglet et tretimers språkfag. Skolen hadde ikke oppdaget dette på grunn av kompliserte regler og manglende kontroll.

Svar:

Departementet og Læringssenteret har over flere år, både gjennom rundskriv og på andre måter, uttrykkelig anført at skolene og skoleeierne har ansvar for at det gis betryggende informasjon til elever om hvilke fagkombinasjoner de må ha for å få vitnemål. Skolene og skoleeierne har også ved gjentatte anledninger fått informasjon om hvilke krav som gjelder for å skrive ut vitnemål.

Ved opprettelsen av en sentral vitnemålsdatabase i 1999 ble det lagt inn en elektronisk kontroll av om vitnemålene tilfredsstilte kravene til fagsammensetning. Det ble da avdekket at det dessverre ble utstedt vitnemål på feilaktig grunnlag i relativt stort omfang. For å hjelpe skolene i denne situasjonen, ble det derfor lagt vekt på å utvikle den elektroniske vitnemålskontrollen til et rådgivningsverktøy for skolene, slik at de på en enkel måte kan forhåndsteste om den fagsammensetningen en elev ønsker seg, eller blir rådet til, vil gi mulighet for å få vitnemål. Skolene er anmodet om å kjøre slike tester ved starten av hvert skoleår.

Etter at denne muligheten til forhåndskontroll av vitnemål nå har eksistert i flere år, viser det seg dessverre at enkelte skoler fortsatt ikke benytter seg av dette hjelpemiddelet. Det finnes også eksempler på at skoler som har blitt gjort oppmerksomme på at gitte fagkombinasjoner ikke kvalifiserer for utskriving av vitnemål, fortsatt ikke fraråder berørte elever fra slike fagsammensetninger.

I en startfase etter at den elektroniske kontrollen var etablert, fant departementet og Læringssenteret i samarbeid å kunne dispensere fra kravene om fagsammensetning ved vitnemålsføring der det var snakk om små feil og der det ble godtgjort at skolene på grunn av uheldige omstendigheter ikke hadde fått med seg kravene til fagsammensetning. Gjennom rundskriv til alle skolene fra Læringssenteret både i 2002 og i 2003, ble skolene opplyst om at de ikke lenger kan regne med mulighet for dispensasjon for de feil som lett kan påvises via den elektroniske kontrollmuligheten.

Jeg ser at det er synd på elever som uforskyldt kommer opp i vanskeligheter, men slike saker må løses mellom de elever som rammes og vedkommende skole. Jeg kan ikke se at dagens regler for fagsam-

mensetning er så kompliserte at ikke skolene kan holde orden på dem. Jeg mener derfor at skolene må ta det informasjonsansvar de er pålagt overfor sine elever på alvor. Dersom dette ikke skjer, må de være forberedt på å få erstatningskrav fra elever som føler seg villedet. Verken departementet eller Læringssenteret kan hjelpe skoler eller skoleeiere ut av slike situasjoner. I tillegg til dette mener jeg at vi ikke kan undergrave de regler vi har for hva som skal til av fagsammensetninger for å få vitnemål.

SPØRSMÅL NR. 97

Innlevert 4. november 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 11. november 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I svar på finanskomiteen ved SV sin fraksjon av 13. oktober 2003 sitt spørsmål omkring nedlegginga av kartkontoret i Sogn og Fjordane, skriv Miljøverndepartementet i sitt svar: "Forslaget frå Statens kartverk er basert på ei fagleg og heilskapleg vurdering, kor forslaget frå ei intern arbeidsgruppe er eit av fleire element i prosessen."

Kva er dei andre elementa, og korleis vil statsråden forklare at kontoret i Sogn og Fjordane har eit rekruttering- og kompetanseproblem slik kartverksjefen påstår?»

GRUNNGJEVING:

I svaret til SV sin finansfraksjon skriv Miljøverndepartementet òg at brevet frå kartverksjefen (av 24. september 2003) har ei god grunngjeving for val av kontor som ikkje skal vidareførst.

I brevet er kontoret i Sogn og Fjordane foreslått nedlagt, trass i at prosjektgruppa av 18. august 2003 i si faglege tilråding ikkje foreslår å legge ned kontoret. Kartverksjefen grunngjev si nedlegging med følgjande: "Sogn og Fjordane er et kontor som det har vist seg å være vanskelig å bemanne med ny kjernekompetanse."

Dette argumentet kjenner verken dei tilsette på kontoret seg igjen i, eller andre offentlege eller private verksemdar som rekrutterer fagfolk i det same området. Mellom anna skriv fylkesmannen i Sogn og Fjordane i sitt brev til Miljøverndepartementet av 26. september 2003: "Det er dessutan eit større fagmiljø i Leikanger på geodatasida en det kartverksjefen tykkjast å tru. Både fylkeskommunen og fylkesmannen har GIS-kompetanse, og Asplan Viak Internet (Avinet) er etablert her med om lag 10 arbeidsplassar." Vidare skriv fylkesmannen: "Det er heller ikke rett at det er vanskelig å få tilført kompetanse til Leikanger. Seinast ved utlysning av stillingar til norge.no som vart avslutta sist helg, var det 104 søkjarar. Ein halvdel av desse kjem frå regionen, den andre halvdelan frå andre stader i landet."

Same tilbakevising av påstanden kjem òg m.a. frå Sogn og Fjordane fylkeskommune, som i sitt brev til Miljøverndepartementet av 1. oktober 2003 skriv: "Det er ikkje rett at det er vanskeleg å få tilført kompetanse til Leikanger. Til dømes var det nyleg 42 søkjarar til ei utlyst stilling i fylkeskommunen si IKT- teneste, dei fleste med svært høg kompetanse."

Svar:

Statens kartverk har, etter at St.meld. nr. 30 (2002-2003) "Norge digitalt - et felles fundament for verdiskaping" blei lagt fram, sett i verk mange prosessar for å følgje opp intensjonane i meldinga.

Stortinget slutta seg til ein reduksjon i antal fylkeskartkontor frå 18 til 12, med opning for ytterlegare reduksjon. Eg har lagt til grunn kartverksjefen sin heilheitlege vurdering i dette spørsmålet, og kan ikkje leggje til grunn eit internt arbeid i Statens kartverk som har gått inn for å gå vidare med fleire kontor enn det både regjering og storting har lagt til grunn. Det er naudsynt å sjå dei mange prosessane i samanheng for å få eit mest mogleg effektivt kartverk i framtida, medan den interne gruppa som det visast til har gjeve ei anbefaling i eit enkeltståande spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 98

Innlevert 4. november 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 12. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Dagbladet har gjennom ei rekkje artiklar sett søkelyset på at piper bygde mellom 1969 og 1987 kan vera ein brannfare. Det kan sjå ut som om både produsentar, fagfolk og styresmakter kan ha undervurdert følgjene av utette piper, sprekkdanning og monteringsfeil.

Vil statsråden ta initiativ til ei orientering overfor Stortinget i denne saka?»

GRUNNGJEVING:

Noreg ligg urovekkjande høgt når det gjeld talet på bustadbrannar. Det er difor svært viktig både med haldningskapande arbeid overfor byggherrar og

bransjar og med regelverk som ivaretek førebygging, faglege råd og tilsyn.

Norsk Brannvernforening har bedt om ein tilstandsgjennomgang når det gjeld dei aktuelle pipene. Eg ber statsråden stadfesta at ho vil fylgja opp det ynskjet. Eg ber også om at Regjeringa vurderer om dagens retningslinjer for tilsyn og feiing synest gode nok, og om det er urimeleg forskjell på regelverket i Noreg og Sverige. Eg meiner orienteringa også må belysa det ansvaret som er mellom byggherre og produsent, samt kva som skal til for å hindra at faglege råd over mange år kan ha blitt totalt sett bort frå.

Svar:

Først av alt vil eg uttrykkje uro over at det er skapt ein situasjon som kan svekkje tilliten til styresmakterne på brannvernområdet, og ikkje minst den frykta som mange huseigarar no kan ha om deira eiga pipe er trygg nok.

Reglane som gjeld oppsetjing av fyringsanlegg i bustad fell inn under ansvarsområdet til mitt departement. Derimot fell ansvaret for brannførebyggjande tiltak og tilsyn, medrekna feiing, inn under Justis- og politidepartementet. Etter avtale med justisminister Odd Einar Dørum svarer eg på spørsmålet for begge departementa.

Styresmaktene på brannvernområdet har ei klar oppgåve i å leggje til rette for tryggleik for enkeltindivid og lågast mogeleg risiko og kostnad for samfunnet. Nedanfor fortel eg kort korleis dette arbeidet er organisert, litt om ansvarsforhold mellom huseigar og pipeprodusent, og undersøkingar som er gjort om den aktuelle pipetypen.

Dei påstandane som er komne fram i Dagbladet gjeld fleire forhold, og dei er alvorlege. På grunn av dette, og på grunn av at påstandane gjeld tilhøve som ligg eit godt stykke attende i tid, vil eg få lov til å kome attende med meir informasjon i ei høveleg form til Stortinget ein gong i vårsesjonen 2004, som på ein god måte vil gjere greie for dei spørsmåla som har vore reist i media om desse pipe-sakene.

Dei aktuelle pipene er blitt grundig granska av Statens bygningstekniske etat (BE), Direktoratet for brann og eltryggleik (DBE, no DSB) og SINTEF (Norges branntekniske laboratorium, NBL). Dette arbeidet har konkludert med at pipene fungerer tilfredsstillande også med små innvendige sprekker, og at slike sprekker ikkje utgjør nokon brannrisiko. Men det vert framheva at større avskal og/eller lengre vertikale sprekker må utbetrast.

Den største faren for at det skal oppstå brann, er likevel at pipa eller eldstaden er montert feil. Ein slik feil vil kunne finnast i alle fyringsanlegg uavhengig kva type det gjeld eller kven det er som er produsenten.

Eg registrerer at dette er sjette gongen sidan 1994 ein statsråd svarer på spørsmål frå Stortinget om temaet "uttette elementpiper". I tillegg har statsrådar, departementet, ytre etatar og SINTEF svart på ei mengd spørsmål om det same dei siste 10 åra. Situasjonen er såleis ikkje at faglege råd over mange år er blitt totalt sett bort frå. Saka er grundig vurdert. Eg må likevel konstatere at det framleis er usemje om årsaker og konklusjonar mellom styresmakter og etablerte fagmiljø på den eine sida, og nokre få fagpersonar utanfor desse miljøa på den andre.

Regelverket i Noreg og Sverige når det gjeld prøvemetodar for elementskorsteinar er nokså like. Den norske prøvingsmetoden stiller strengare krav enn den svenske med omsyn til branntryggleik, mens krava til tettleik er like.

Ansvarsforholdet mellom byggherre og produsent i byggjereglane er slik at byggherren (eller tiltakshavaren) skal sjå til at produktet er tilfredsstillande dokumentert, mens det er produsenten som skal dokumentere at produktet ligg innanfor krava i teknisk forskrift kva gjeld tryggleik, helse, miljø og

bruksverdi.

Kun om lag 5 pst. av alle brannar har i dag eldstad eller pipe som årsak. I 1995 vart det gjort ei undersøking av alle desse brannane, og undersøkinga synte at heile 80 pst. var grunna i feil montering eller feil bruk av sjølve eldstaden. Feilmonterte eldstader, dårleg eller manglande brannmur og gamle ettsjikts teglsteinspiper var viktige årsaker til at ordninga om feiing og tilsyn med fyringsanlegg blei lagt om frå 1. juli 1998. Ordninga blei då vekta sterkare mot det førebyggjande brannvernet, og dette har gjeve resultat på den nasjonale brannstatistikken som Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap fører. Det er departementet sitt syn at regelverket i dag er godt nok.

Huseigar får no, minst kvart fjerde år, ei generell undersøking av heile fyringsanlegget av feiaren. Undersøkinga omfattar både pipe og eldstad. Finn han eller ho manglar eller avvik, vil huseigaren få melding om dette. Ein fullstendig tilstandsrapport på pipa krev videofilming av pipa innvendig. Nokre feiarvesen har slike videokamera, men filming vert brukt berre der feiaren har ein konkret mistanke om at det er alvorlege feil på pipa. Slik undersøking krev nemleg store ressursar. Direktoratet har god kontakt med landets feiarvesen, og det er ikkje kome fram opplysningar som tyder på at ei riktig montert tresjikts pipe har ført til brann i hus. At fyringsanlegget er intakt og verkar som det skal, er etter brannregelverket huseigaren sitt ansvar.

Det blir i spørsmålet vist til at Norsk Brannvernforening (NBF) har bedt om ei gjennomgang av tilstanden til dei aktuelle pipene. Frå direktør Dagfinn Kalheim i NBF har departementet fått opplyst at dette var ei oppmoding til kommunane om feiing og tilsyn.

KONKLUSJON:

Etter mitt syn er det av omsyn til branntryggleiken ikkje god prioritering av samfunnet sine ressursar å gjennomføre landsomfattande undersøking av alle tresjikts piper oppførte i den aktuelle perioden. Det er rett at Noreg ligg høgt på brannstatistikken, og Regjeringa ser alvorleg på dette. Om den einskilde huseigar ikkje kjenner seg trygt etter det tilbod det kommunale brann- og feiarvesen kan tilby, kan han vende seg til andre fagfolk å få vurdert tilstanden på pipa som grunnlag for eventuelle utbetringar. Eg vil kome attende med meir informasjon til Stortinget i vårsesjonen 2004.

SPØRSMÅL NR. 99

Innlevert 4. november 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere har nå trådt i kraft. Den såkalte introduksjonsloven er et skritt i riktig retning for å integrere innvandrere inn i vårt samfunn. De som omfattes av programmet har plikt til å delta, og det utbetales en introduksjonsstønad som det også skal skattes av. Nå viser det seg imidlertid at det er noe uklart hva som skal være skattetrekket på stønaden.

Kan statsråden rette opp inntrykket av at loven er noe uklar på dette området, og svare på hva som skal trekkes i stønaden?»

BEGRUNNELSE:

Introduksjonsloven gir føringer på at deltakerne skal betale trygdeavgifter, samt vanlig skattetrekk til stat og kommune samtidig som det heter at stønaden skal sidestilles med periodiske ytelser som alders- og uførepensjon. Kommunene tolker dette ulikt, og praksisen blir derfor ulik fra kommune til kommune.

Svar:

I henhold til lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal deltakerer i et introduksjonsprogram som er over 25 år få utbetalt en introduksjonsstønad lik to ganger folketrygdens grunnbeløp (2 G), jf. introduksjonsloven § 8.

Introduksjonsstønaden tar sikte på å sikre en inntekt for deltakere i introduksjonsordningen. Stønaden er ikke behovsprøvd, og utbetalingen forutsetter deltakelse i introduksjonsprogram. Stønaden er således en yttelse på linje med andre periodiske og skattepliktige ytelser fra det offentlige, for eksempel alders- og

uførepensjon, sykepenger, dagpenger, attføring og overgangsstønad. Dette er hovedbegrunnelsen for innføring av skatteplikt for introduksjonsstønaden, jf. Ot.prp. nr. 28 (2002-2003) kapitel 14.

At introduksjonsstønad er en skattepliktig ytelse er fastslått i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven). Skatteplikt for introduksjonsstønad som alminnelig inntekt framgår av skatteloven § 5-42 bokstav e. Som beskatningsgrunnlag er alminnelig inntekt et nettoinntektsbegrep. Det betyr at det skal gjøres fradrag i bruttoinntektene for utgifter til inntektens ervervelse, sikrelse og vedlikeholdelse før skatten beregnes. Av dette nettoskattegrunnlaget utskrives en skatt på 28 pst. Skatteplikt for introduksjonsstønad som personinntekt er hjemlet i skatteloven § 12-2 bokstav h. Etter folketrygdloven § 23-3 skal trygdeavgift betales av all personinntekt som framgår av skatteloven § 12-2. Trygdeavgift skal svares med lav sats av introduksjonsstønaden, jf. folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1 bokstav d. Stortinget fastsetter årlig satsene for trygdeavgift.

I det følgende gis det noen eksempler på beregning av skatt for introduksjonsstønad.

Introduksjonsstønaden på 2 G utgjør pr. 1. mai 2003 113 722 kr. I eksemplene nedenfor er det forutsatt at mottakere av stønaden ikke har andre inntekter. Lav sats for trygdeavgiften utgjør 3 pst. og det særskilte fradraget i arbeidsinntekt gis ikke i introduksjonsstønaden. Det er videre lagt til grunn skatteregler for 2003.

I regneeksemplene nedenfor er det forutsatt at skatteyterne ikke har andre fradrag enn standardfradrag (minstefradrag og personfradrag). Dette innebærer bl.a. at fradrag for reiseutgifter ikke er med.

	Enslige	Enslige m/ barn	Ektepar
Introduksjons stønad	113 722	113 722	227 444
Skatt på alminnelig inntekt	15 352	6 504	30 704
Trygdeavgift	3 411	3 411	6 822
Samlet skatt	18 763	9 915	37 526
Nettostønad	94 959	103 807	189 918

Tabellen viser beregnet skatt og nettostønad etter skatt for enslige med og uten barn og for ektepar. Enslige med barn skattelegges i klasse 2. Ut over dette har antall barn ingen betydning for skatteberegningen i og med at barnetrygden ikke skattelegges. Det er derfor ikke eksplisitt tatt med antall barn i denne tabellen.

Dokument nr. 15:6

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 100

Innlevert 5. november 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 11. november 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre at myntverksamlingen ved Sølvverket på Kongsberg holdes samlet og forblir på Bergverksmuseet?»

BEGRUNNELSE:

Hovedutvalget for kultur i Buskerud har kommet med følgende uttalelse: Buskerud fylkeskommune, som regional kulturvernmyndighet og med fremtidig kulturvernaglig ansvar for det fredede kulturminnet Kongsberg sølvverk, og som en aktiv regional utviklingspartner, ser det som et hovedanliggende for fylkeskommunen at kulturminner, gjenstander og bygninger ved Den Kongelige Mynt blir tilstrekkelig sikret for fremtiden. Norsk Bergverksmuseum forvalter i dag store deler av Kongsberg Sølvverk for staten. Buskerud fylkeskommune ser det som helt sentralt for formidlingen av Sølvverkets historie at myntverksamlingen, som naturlig kan knyttes til Sølvverkets virksomhet, holdes samlet og forblir på Bergverksmuseet. Det forutsettes at Norges Bank viderefører sin finansiering av driften av myntverksmuseet og myntverksutstillingen. Videre er det en forutsetning at en videreføring av samlingen fra myntverket sikres ved at det avtales vederlagsfri, kontinuerlig avlevering fra nye eiere til Norsk Bergverksmuseum av eksemplarer av alle Myntverkets mynter og medaljer i tillegg til vanlig avlevering av litteratur, arkivalie, verktøy, redskaper og maskiner i den grad museet ber om dette.

Svar:

Spørsmålet om salg av Den Kongelige Mynt AS ble forelagt Finansdepartementet ved Norges Bank brev av 8. april 2002, jf. § 2 annet ledd i lov 24. mai 1985 om Norges Bank og pengevesenet (sentralbankloven). Banken viste i denne forbindelse til at Den Kongelige Mynt AS på vegne av Norges Bank ivaretar Norges Banks samlinger av mynt, medaljer og museale gjenstander. Det ble opplyst at banken ved et eventuelt salg ville finne løsninger som sikrer at disse verdier fortsatt ivaretas på en god måte.

I brev av 12. juni 2002 meddelte departementet at en ikke hadde innvendinger mot Norges Banks planer om å selge inntil 100 pst. av aksjene i Den Kongelige Mynt AS.

Jeg kan opplyse at Norges Bank i brev av 4. juli og 10. september 2003 har invitert interesserte museer, herunder Norsk Bergverksmuseum, berørte departementer, ABM-utvikling, Norges Museumsforbund, Kongsberg kommune og Den Kongelige Mynt, til å fremme forslag til hvordan bankens samlinger knyttet til Norges seddel- og mynthistorie bør håndteres i fremtiden (kopi av brevene følger vedlagt). Frist for innspill var 1. november 2003. Finansdepartementet har mottatt kopi av brev av 9. oktober 2003 fra Buskerud fylkeskommune til Norges Bank vedrørende disse spørsmålene. Det pågår altså en prosess hvor alle parter, også de lokale, vil bli hørt.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Brev fra Norges Bank til Finansdepartementet vedrørende framtidig forvaltning av Norges Banks samlinger ved Den Kongelige Mynt og hovedkontoret/Invitasjon til innspill.

Brevet er datert 4. juli 2003.

Finansdepartementets saksnummer: 02/1511-20.

Vedlegg 2.

Brev fra Norges Bank til Finansdepartementet vedrørende Norges Banks samlinger/Utsatt frist for innspill.

Brevet er datert 10. september 2003.

Finansdepartementets saksnummer: 02/1511-25.

SPØRSMÅL NR. 101

Innlevert 5. november 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 12. november 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan vil justisministeren sikre at Økokrim har tilstrekkelige ressurser til å kunne håndtere den ventede økning i antall hvitvaskingsmeldinger, og til å gi alle slike meldinger en forsvarlig og grundig behandling?»

BEGRUNNELSE:

Da hvitvaskingsloven ble vedtatt i Stortinget i vår, ble en rekke nye grupper pålagt informasjonsplikt til myndighetene i forbindelse med mistanke om hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger. Allerede i dag er det imidlertid slik at Økokrims ressurser er begrenset i forhold til den store mengde slike meldinger som kommer inn. Når de vedtatte lovendringer trer i kraft 1. januar 2004, må vi forvente en vesentlig økning i antallet hvitvaskingsmeldinger. På denne bakgrunn la SV sammen med andre partier inn en merknad i Innst. O. nr. 100 (2002-2003) hvor det ble understreket "viktigheten av at Økokrim får tilgang til tilstrekkelige ressurser til å håndtere en økning i antallet mottatte hvitvaskingsmeldinger". Flertallet i finanskomiteen sluttet seg ikke til denne merknaden fordi spørsmålet om finansiering ble sett som et budsjettspørsmål. I Regjeringens forslag til statsbudsjett ligger imidlertid ikke noe forslag om å styrke Økokrims kapasitet i hvitvaskingssaker.

Svar:

Økokrim er et særorgan som administrativt og faglig er underlagt Politidirektoratet. I tillegg er Økokrim et statsadvokatembete, og som sådan underlagt Riksadvokaten når det gjelder straffesaksbehandlingen.

Politidirektoratet er Justisdepartementets utøvende organ når det gjelder planlegging, iverksettelse og koordinering av sentrale kriminalpolitiske tiltak innenfor politiets virksomhet. Direktoratet er ansvarlig for å sette viktige deler av Regjeringens kriminalpolitikk ut i praksis.

Arbeidet med hvitvaskingsmeldingene er en lovbestemt forvaltningsoppgave for Økokrim. Fra 1. januar 2004 vil arbeidet bli utført i medhold av reglene i den nye hvitvaskingsloven. Det forventes at antall meldinger øker både som følge av at kretsen av rapporteringspliktige blir utvidet, jf. § 4, og at finansinstitusjonene skal iverksette elektronisk overvåkning av transaksjonene, jf. § 15. Dette forventes å føre til økt ressursbruk i Økokrim, jf. Ot.prp. nr. 72 (2002- 2003) side 101.

Det følger av Norges deltakelse i internasjonale organisasjoner, blant annet FATF, at hvitvaskingsenheten må gis tilstrekkelige ressurser til å behandle meldingene på en forsvarlig måte, se FATF anbefaling nr. 33 hvor det heter:

"Each country should provide all its competent authorities involved in combating money laundering and terrorist financing with adequate financial, human and technical resources."

Det ligger til Politidirektoratet innenfor tildelte rammer, å foreta den ressursmessige prioritering til politietaten. Dette gjelder også i forhold til Økokrim. Justisdepartementet legger til grunn at Politidirektoratet vurderer konsekvensene av den nye hvitvaskingsloven når tildelte ressurser skal fordeles.

SPØRSMÅL NR. 102

Innlevert 6. november 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 13. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Regjeringen har flere ganger uttrykt at Innlandet trenger et løft når det gjelder næringsvirksomhet, samtidig legges det opp til at differensiert arbeidsgiveravgift skal fjernes. Transportstøtte er Regjeringens forslag til kompensasjon. Flere hjørnesteinsbedrifter, spesielt innen trebearbeidende virksomhet, faller utenom denne ordningen.

Hvilke andre forbedringer i rammevilkåra vil statsråden iverksette for å sikre konkurranseutsatte bedrifter, som for eksempel Gausdal Bruk i Gausdal og Begna Bruk i Sør-Aurdal?»

BEGRUNNELSE:

Litt mer bakgrunnsstoff om de nevnte bedriftene. I utgangspunktet vil jeg gjøre oppmerksom på at disse to bedriftene er eksempler, det er mange andre i samme situasjon. De valgte bedriftene ligner hverandre noe, i tillegg ligger de i hver sin del av Oppland og vel 20 mil fra Oslo. Begge må òg regnes som hjørnesteinsbedrifter i sine kommuner.

Beliggenheten til bedriftene har sin bakgrunn i tilgang på råstoff. Dette gjør at det blir lange transporter både med produkter fra bedriftene og maskiner og servise til bedriftene. Transportkostnadene i Norge ligger vesentlig høyere enn i Sverige både på grunn av avgifter, veistandard og vekt- og lengdebegrensninger for vogntog. Bedriftene er sterkt konkurranseutsatt, og priser både på råvarer og produkter er i stor grad påvirket av internasjonale markeder. Politiske fastsatte rammebetingelser er avgjørende for å beholde viktige arbeidsplasser og lokal verdiskaping.

Begna Bruk er engrosleverandør til trebearbeidende virksomhet. De leverer bl.a. råstoff til møbelindustrien og til høvlerier, limtrelameller og last til takstolindustrien. 40-50 pst. av produktene går til eksport. Bedriften har 45 ansatte. Opphør av differensiert arbeidsgiveravgift (sone 3) vil påføre bedriften ekstra kostnader på om lag 900 000 kr pr. år.

Gausdal Bruk produserer skur- og høvellast. Bedriften leverer også takstoler og byggesett til boliger. Noe eksporteres til Tyskland. Ellers opererer bedriften på det norske markedet. På Gausdal Bruk utføres om lag 65 årsverk. Bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift (sone 2) vil påføre bedriften mellom 600- 700 000 kr pr. år i ekstra utgift.

Svar:

Omlegging av den differensierte arbeidsgiveravgiften

Regjeringen mener at den differensierte arbeidsgiveravgiften er et godt og treffsikkert distriktspolitisk virkemiddel. Når EFTAs overvåkningsorgan, ESA, har pålagt oss å avvikle dagens ordning fra og med 1. januar 2004, har det vært en høyt prioritert oppgave for Regjeringen å beholde så mye som mulig av dagens ordning, å gjøre omleggingen så myk som mulig for næringslivet, og å finne gode måter å tilbakeføre de økte

inntektene fra arbeidsgiveravgiften til distriktene.

I denne forbindelse ønsker jeg å informere om at transportstøtten bare er en del av Regjeringens tiltak i omleggingen av den differensierte arbeidsgiveravgiften. Regjeringen har oppnådd enighet med de øvrige EFTA-landene om at dagens ordning kan videreføres i Finnmark og Nord-Troms. Viktige distriktsnæringer som fiskeri-, landbruk- og næringsmiddelindustri basert på råvarer fra disse næringene, er også holdt utenfor avgiftsøkningen. Samtidig vil offentlig sektor få full kompensasjon for avgiftsøkningen gjennom inntektssystemet.

Regjeringen har i tillegg utnyttet alle tilgjengelige muligheter for å kompensere de berørte bedriftene. Her kan jeg nevne:

- *En videreføring av avgiftsnedsettelsen innenfor regelverket for såkalt bagatellmessig støtte.* Dette innebærer at små bedrifter (inntil om lag 10 ansatte i Nord-Norge og Namdalen og 20 ansatte i de berørte områdene i Sør-Norge) vil få samme avgiftslette som i dag, mens større bedrifter vil få et automatisk bunnfradrag på ca. 270 000 kr pr. år.
- Det innføres en *transportstøtteordning* som skal gjelde for Troms (eksk. kommuner i tiltakssonen), hele Nordland, kommunene innenfor det distriktspolitiske virkeområdet i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane og 13 kommuner i den nordlige delen av Hedmark og Oppland (fjellregioner), gitt at ESA godkjenner dette virkeområdet. Se eget punkt.
- Regjeringen vil innføre en *overgangsperiode* på 3 år i sone 3 og 4 (de svakeste områdene i Sør-Norge og hele Nord-Norge sør for tiltakssonen) slik at næringslivet skal få tid til å omstille seg til økte avgiftssatser.

Regjeringen legger opp til å *fjerne elavgiften* midlertidig for all næringsvirksomhet fra 1. januar 2004. Dette kommer også næringslivet i de berørte områdene til gode. Fjerningen av elavgiften for all næringsvirksomhet i første halvår 2004 og innføring av et system som avgiftslegger deler av forbruket fra 1. juli 2004, anslås å innebære en avgiftslettelse for de private virksomhetene i sonene 2-4 på om lag 155 mill. kr påløpt og om lag 145 mill. kr bokført.

- Innføring av næringsrettede utviklingstiltak. Dette er midler som skal gå til en særskilt næringsrettet innsats i områder som får økt arbeidsgiveravgift fra og med 2004. Foreslått ramme for 2004 er 355 mill. kr. Utgangspunktet er at disse midlene er næringslivets penger. Midlene skal føres tilbake på en slik måte at de treffer næringslivet, og benyttes til tiltak som kan gi varige positive effekter for næringslivet og regionene. Det blir lagt til grunn at midlene kan brukes innenfor ulike sektorer og områder for å fremme næringsutvikling. Dette kan for eksempel være samferdsel, digital infrastruktur, FoU og tiltak for nyskaping, kompetanseheving, samarbeid mellom skole og næringsliv, næringsrettede program i regi av virkemiddelapparatet, eller andre tiltak som kan gjøre næringslivet mer konkurransedyktig og lønnsomt. For Oppland fylke vil midlene til næringsrettede utviklingstiltak inngå i forsøket "Fritt fram".

Spesielt om transportstøtteordningen

I utgangspunktet ønsket Regjeringen en transportstøtteordning som omfattet hele det distriktspolitiske virkeområdet (sone A, B og C). Det ville ikke Regjeringen fått ESAs aksept for. ESA stiller strenge vilkår knyttet til dokumenterte ekstra transportkostnader. I dialogen med norske myndigheter mente ESA at bedrifter Hedmark og Oppland ikke kunne godkjennes for transportstøtte. Begrunnelsen var at fylkene ligger for nært det sentrale østlandsområdet og at det derfor ikke kunne dokumenteres ekstra transportkostnader. Etter politisk påtrykk fra norsk side åpnet ESA (i et møte med kommunal- og regionalministeren og finansministeren i august) likevel for at vi kunne undersøke muligheten for å innlemme noen kommuner helt nord i Hedmark og Oppland (fjellregioner), gitt at Norge kunne dokumentere tilstrekkelig høye merkostnader til transport for næringslivet i aktuelle kommuner.

Med utgangspunkt i avstand til Oslo, nærhet til hovedtransportåre og befolkningsmengde i aktuelle kommuner, ble det gjennomført en transportkostnadsundersøkelse av TØI som omfatter bedrifter i de fleste av de 13 kommunene (*Hedmark* med kommunene Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os. *Oppland* med kommunene Dovre, Lesja, Lom, Skjåk, Vågå og Sel). Denne undersøkelsen bekrefter etter departementets vurdering at det er grunnlag for å inkludere disse 13 kommunene i det nye virkeområdet for transportstøtte. Dette åpnet for en tilleggsnotifisering som ble sendt ESA 20. oktober 2003. Det samlede virkeområdet for den nye transportstøtteordningen må i tillegg være i samsvar med regelverket for transportstøtte i retningslinjene for statsstøtte. Dette regulerer bl.a. hvor stor del av folkemengden i det distriktspolitiske virkeområdet som kan omfattes av en transportstøtteordning.

Regjeringens generelle næringspolitikk

Generelt sett er Regjeringens mål å sikre og videreutvikle gode velferdsløsninger gjennom størst mulig verdiskaping i norsk økonomi. Regjeringens viktigste bidrag overfor næringslivet generelt og skogbruksindustrien spesielt er bedre og mer konkurransedyktige rammebetingelser. Gode arbeidsvilkår for bedriftene er nødvendige for å trygge fremtidens velferd og bosetting. Siden Regjeringen tiltrådte i oktober 2001 er skatter og avgifter til næringslivet redusert med ca. 15 mrd. kr. Sentralt i Regjeringens arbeid er å legge bedre til rette for bedrifter og mennesker med pågangsmot og skaperevne. Derfor fører vi en politikk som vil stimulere til økt nyskaping og innovasjon. I tillegg fører Regjeringen en finanspolitikk som skal bidra til en lavere rente og svakere kronekurs. Utviklingen den senere tiden viser at Regjeringens politikk på dette området gir resultater. Utviklingen fremover vil være preget av sterk internasjonal konkurranse. I en slik situasjon vil bedrifter som kan konkurrere på fremtidsrettede og innovative løsninger og samtidig være kostnadseffektive innenfor sine nisjer stå sterkere i den internasjonale konkurransen.

SPØRSMÅL NR. 103

Innlevert 6. november 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 12. november 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003 finnes et eget kapittel om fornyelse av den statlige utdanningsadministrasjonen. Tilsyn er omtalt i eget avsnitt, og Regjeringen konkluderer med at fylkesmannen skal ha ansvar for tilsyn med fysisk og psykisk arbeidsmiljø for elever i skolen. For studenter i høyere utdanning har Stortinget derimot gjennom egen sak gitt Arbeidstilsynet tilsynsansvaret.

Hvorfor er det valgt ulik fremgangsmåte og ulik løsning?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom behandling av Ot.prp. nr. 65 (2002- 2003) i Innst. O. nr. 107 (2002-2003) har en enstemmig komité sluttet opp om Regjeringens forslag om å gi Arbeidstilsynet ansvaret for tilsyn med fysiske og psykiske krav til læringsmiljøet, altså studentenes "arbeidsmiljø". Jeg forutsetter at Arbeidstilsynet allerede fører tilsyn med arbeidsmiljø i henhold til arbeidsmiljøloven for voksne ansatte i grunnskolen og videregående skole og for vitenskapelig og administrativt personale ansatt på institusjoner innenfor høyere utdanning. Det innebærer at for 3 av i alt 4 tilsynsoppgaver vedrørende "arbeidsmiljø" innenfor hele utdanningssektoren ligger tilsynsansvaret hos samme myndighet, nemlig Arbeidstilsynet. Det innebærer at det er gjort unntak for det ene området som gjelder elevers "arbeidsmiljø" og som omfatter 600 000 elever i grunnskolen og 200 000 elever i videregående skole. Den valgte løsning plasserer tilsynsansvaret hos et organ som er underlagt departementets instruksjonsmyndighet. Nettopp dette forhold gjør at synet på tilsynsmyndighets selvstendige og upartiske stilling nok vil variere.

Gjennom to setninger på side 28 i St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003, har Regjeringen regnet anmodningsvedtak nr. 34 av 19. november 2002 som oppfulgt. Dette innebærer at en viktig sak med tilhørende anmodningsvedtak er avgjort uten separat behandling i egen sak til Stortinget.

Dermed er heller ikke fordeler og ulemper med den valgte løsning for tilsyn gjort til gjenstand for drøfting i Stortinget. Uten slik behandling i Stortinget er det heller ikke klart hva berørte parter, spesielt foreldre, mener om den tilsynsordningen som er valgt.

Jeg viser for øvrig til at løsningen med valg av Arbeidstilsyn som tilsynsmyndighet fikk enstemmig oppslutning i utdanningskomiteen og ved Stortingets behandling av saken om tilsynsansvar for studentenes læringsmiljø.

Svar:

Universitetene og de fleste høyskolene er statseide og sorterer på tross av sin frie forskningsmessige stilling organisatorisk under Utdannings- og forskningsdepartementet. Her vil argumentet om at tilsynet med studentenes studiemiljø skal ligge utenfor departementets myndighet være gyldig. Det var derfor naturlig å la

Arbeidstilsynet føre tilsyn med studentenes studiemiljø.

Når det gjelder grunnskolene og de videregående skolene, er disse enten kommunale, fylkeskommunale eller private. Her vil et hvilket som helst *statlig* tilsyn være uavhengig i forhold til eieren. På de fleste områder er det fylkesmannen som fører tilsyn med kommunale og fylkeskommunale tjenester, både når det gjelder sosiale tjenester, barnevern, rusomsorg, miljøvern og grunnutdanning. Det er også fylkesmannen som fører tilsyn med at grunnskoler og videregående skoler følger kravene i opplæringsloven, jf. opplæringsloven § 14-1.

Det er særlig tre grunner til at fylkesmannen er å foretrekke framfor Arbeidstilsynet.

For det første er fylkesmennene, som navnet tilsier, representert i alle 19 fylker, mens Arbeidstilsynet er organisert i 12 distrikter. Videre har fylkesmennene ansvar overfor et begrenset antall tilsynsobjekter, mens Arbeidstilsynet skal dekke samtlige bedrifter og virksomheter, både offentlige og private. Disse to forholdene gjør at fylkesmennenes utdanningsavdelinger både har mulighet til og praksis for en klart tettere og mer intensiv oppfølging av virksomhetene enn det Arbeidstilsynet har kapasitet til.

For det andre har fylkesmannen ved å få seg underlagt de tidligere utdanningskontorene fått særlig kompetanse når det gjelder barn, særlig når det gjelder det psykososiale miljøet. Med utdanningskontorene har fylkesmannen også fått god generell skolefaglig kompetanse og kjennskap til området de skal føre tilsyn med.

For det tredje har fylkesmannen med de nye helseavdelingene en større og mer spredt medisinsk kompetanse enn Arbeidstilsynet.

Jeg kan imidlertid forsikre om at departementet løpende vil vurdere hvorvidt opplæringsloven kapittel 9a oppfyller intensjonene generelt, og hvorvidt fylkesmennenes tilsyn er det ideelle. Dersom jeg får faglige innvendinger om at det siste ikke er tilfelle, vil vi selvfølgelig måtte vurdere andre løsninger, herunder Arbeidstilsynet.

SPØRSMÅL NR. 104

Innlevert 6. november 2003 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 19. november 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Ifølge Arbeidsdirektoratet er det satt en grense for hvor mye mottakere av ventelønn kan tjene ved siden av ytelsen. Denne er 25 prosent av brutto ventelønn.

Hva er begrunnelsen for at inntektsbegrensningen er satt akkurat der, og mener statsråden at regelverket og praktiseringen av dette virker som en stimulans for ventelønnsmottakere til å ta arbeid ved siden av ventelønnen?»

BEGRUNNELSE:

Det er viktig at alle som har arbeidsevne gis muligheter i arbeidslivet og stimuleres til å arbeide. Regelverket for ventelønn er utformet slik at det er satt en grense for hvor mye den enkelte mottaker kan tjene ved siden av ventelønn. Det er forståelig. Grensen er imidlertid satt relativt lavt. Ifølge Arbeidsdirektoratet er den satt til 25 prosent av brutto ventelønn pr. måned. Utover dette trekkes mottakeren krone for krone. Dette er særlig problematisk for personer som har skaffet seg en deltidsjobb, og som fortsatt er på ventelønn. Det å opprettholde kontakt med arbeidslivet gjennom en deltidsjobb er av stor betydning for arbeidssøkende. Dagens regelverk og praktiseringen av dette, kan føre til at færre gis en slik mulighet.

Svar:

I forskrift til tjenestemannsloven § 12 tredje ledd første og annen setning står det som følger:

"Hvis en tjenestemann kan få annet arbeid eller inntekt fra næring, faller ventelønnen bort når arbeids-/næringsinntekten utgjør mer enn 125 prosent av ordinær ventelønn. Ellers reduseres ventelønnen slik at arbeids-

/næringsinntekt og ventelønn til sammen tilsvarer 125 prosent av ordinær ventelønn."

Avkortningen som starter ved 25 prosent, er altså en følge av at den skal reduseres gradvis frem til totalt bortfall ved 125 prosent. Trekkene gjøres etterskuddsvis på månedsbasis. Bestemmelsen kom inn i regelverket når tjenestemannsloven av 1983 med tilhørende forskrift trådte i kraft. Det finnes ikke forarbeider til denne forskriften.

Slik reglene i dag er utformet, vil ventelønnsnittakeren for så vidt aldri tape penger på å jobbe ved siden av ytelsen. På den annen side, fører reglene til at inntekt mellom 25 prosent og 125 prosent av ventelønnen ikke gir noe *ekstra* inntekt, fordi den avkortes krone for krone. Først når inntekten overstiger 125 prosent av ventelønnen, vil man tjene ytterligere på å arbeide mer. Ordningen virker derfor isolert sett ikke som en stimulans til å arbeide mer, før man overstiger grensen for bortfall av ventelønn.

Jeg nevner for ordens skyld at det ovenstående tar utgangspunkt i at ventelønnsnittakeren har full opp-tjeningstid i staten (dvs. at man ville oppnådd 30 års tjeneste i staten ved stillingens aldersgrense). Ved kortere opptjeningstid, vil innslagspunktet for avkortning være høyere.

På bakgrunn av det pågående arbeidet i Arbeidslivslovutvalget, foretar Arbeids- og administrasjonsdepartementet parallelt en gjennomgang av hele tjenestemannsloven. I denne forbindelse vil også reglene om ventelønn måtte vurderes. I denne sammenheng ser jeg det som naturlig at også reglene om avkortning vurderes i forhold til om nåværende regelverk gir gode nok stimulanser til å ta arbeid.

Jeg takker derfor for at problemstillingen ble tatt opp, og vil aktivt følge opp saken.

SPØRSMÅL NR. 105

Innlevert 7. november 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 13. november 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det statseide entreprenørselskapet Mesta har valgt tilskåret stein fra Kina framfor lokal naturstein i mur langs ny riksvei i Leksvik sentrum. Mesta begrunner dette med en prisfordel, mens Statens vegvesen avviser at hensyn til lokalt næringsliv eller miljølempen ved verden-rundt-transport av stein, skal vektlegges.

Vil statsråden sørge for at dette skrekkens eksempel på at hensynet til pris blir overordnet hensynet til miljø og lokal sysselsetting ikke får gjenta seg i prosjekter der staten er byggherre?»

BEGRUNNELSE:

Saken er omtalt i Adresseavisen 28., 30. oktober og 5. november. Reportasjene har vakt stor oppmerksomhet. Det er en utbredt oppfatning at en slik statlig aktivitet bør bidra til å sikre lokale arbeidsplasser. I dette tilfelle førte statlig prisfokus til at ansatte hos den lokale steinleverandøren ble permittert med økte utgifter for folketrygden som resultat. Folk reagerer også fordi steintransport fra Kina til ei bygd med betydelig og avansert steinindustri, er fullstendig meningsløst ut fra den miljøbelastning slik transport medfører. Reaksjonene skyldes også at det de senere år er bygget lange og meget vakre murer av lokal naturstein mange steder langs våre veier. Dette er en byggemåte som bl.a. Vegvesenet har oppmuntret til. Det synes merkelig dersom Statens vegvesen ikke vil fortsette å medvirke til at norske veikanter blir sikret og forskjønnet med lokal naturstein, og at denne byggeferdighet kan bli utviklet videre.

Det er mange som mener at omorganiseringen av Vegvesenet med utskilling av entreprenørvirksomheten er i ferd med å gjøre det gamle Vegvesenet til redskap for å undergrave både små og større lokale bedrifter.

Det burde være en oppgave for statsråden å sørge for at Statens vegvesen gjennom planlegging og organisering av prosjektene legger stor vekt på å benytte de mange mindre entreprenører og leverandører som finnes utover hele landet, og som også andre virksomheter er avhengige av.

Svar:

Byggeprosjektet i Leksvik sentrum er en av flere overgangskontrakter som Mesta AS overtok etter at

produksjonsvirksomheten i Statens vegvesen ble omorganisert til et statlig eid aksjeselskap ved årsskiftet 2002/2003. Byggearbeidene er basert på detaljerte byggeplaner.

I byggeplanen er det satt krav om ubehandlet, men tilpasset naturstein fra steinbrudd for støttemur mot veiskjæringer (terrengmur). For steinkjeden som skiller mellom fortau og tilstøtende tomtearealer der det ikke er vesentlig høydeforskjell på terrenget, kan entreprenøren ifølge byggeplanen bruke naturstein av samme type som i terrengmuren, forutsatt at den har egnet form. Egnet stein fra steinbrudd har ifølge entreprenøren ikke vært mulig å skaffe, og entreprenøren har derfor valgt å benytte importert tilhugget naturstein.

Statens vegvesen kan ikke se at entreprenøren har fraveket kontrakten når det gjelder valg av steintype. Det er ikke satt krav om at stein til prosjektet skal leveres fra lokal leverandør. Dette vil heller ikke være mulig i henhold til reglene for offentlige anskaffelser. Vegvesenet ønsker ikke å legge sterke begrensninger på entreprenørens valg av underleverandører.

Når det gjelder bearbeidet stein, blir det i bransjen i stadig større grad blir brukt importert stein.

Generelt har Vegvesenet retningslinjer som sier at en i slike murer som bygges i dette prosjektet, skal bruke stein fra samme området som muren blir bygd, eller fra område med liknende stein. I dette tilfelle har imidlertid kravene til rett kant og riktig helning mot fortauets gjort at entreprenøren ikke har funnet egnet lokal sprengstein, men måttet bruke bearbeidet stein.

SPØRSMÅL NR. 106

Innlevert 7. november 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 12. november 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan vurderer Justisdepartementet nye former for bevismidler i straffesaker, og blir bruken av nye bevismidler vurdert fortløpende av det offentlige?»

BEGRUNNELSE:

Det har i den siste tiden vært debatt rundt bruken av nye bevismidler som f.eks. likhunder, løgndetektorer og hypnose. Det kan synes som om nye typer bevisføring både fra påtalemyndigheten og forsvarersiden blir møtt med skepsis av domstolene, som også har avvist visse typer mindre tradisjonell bevisføring i straffesaker.

Svar:

Dommeren har størst mulighet til å finne frem til sannheten i en sak hvis han kan bedømme bevisene på fritt grunnlag, ubundet av formelle regler. Norsk straffeprosess bygger derfor på prinsippene om fri bevisførsel og fri bevisbedømmelse. Det betyr at partene som hovedregel kan føre alle de bevis som berører saken, selv om de er upålitelige. Så er det opp til domstolene å bedømme hvilken relevans og eventuelt hvilken vekt bevisene skal ha. På denne bakgrunnen er utgangspunktet i norsk rett at et eventuelt forbud mot å føre bevis må ha et særskilt grunnlag; alle bevis som ikke gjennom lov eller rettspraksis er forbudt å føre, er altså tillatt.

Departementet søker fortløpende å holde oversikt over høyesterettspraksis på straffeprosessens område med sikte på å fange opp eventuelle behov for å endre lovgivningen. Departementet har også andre kanaler for å skaffe rede på om straffeprosessloven bør endres. Blant annet skjer det ikke sjelden at departementet mottar brev fra aktørene i straffesaker dersom de mener at det kan være behov for lovendringer.

Departementet har i den senere tiden ikke funnet grunn til å foreslå å forby bruk av bevismidler som er tillatt etter gjeldende rett.

Høyesteretts kjæremålsutvalg avgjorde i kjennelsen i Rettstidende 1996 side 1114, at løgndetektortester ikke kan brukes som bevis i straffesaker. Etter departementets syn gjør kryssende hensyn seg gjeldende ved vurderingen av om løgndetektortester bør tillates brukt. Departementet har ikke ansett det som noen prioritert oppgave å få utredet om det bør åpnes for bruk av slike bevis.

SPØRSMÅL NR. 107

Innlevert 7. november 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 13. november 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det vises til et oppslag i VG hvor det fremkommer at innsatte i norske fengsler må gå på do på bøtte om natta. Fengslene har ikke nok bemanning til at de innsatte kan følges på do, og de er derfor henvist til bøtte inne på cella. Juss-Buss har tatt opp saken, og de viser til at denne praksisen omfatter ca. 300 innsatte ved 11 fengsler.

Vil statsråden godkjenne en fortsatt bruk av dobøtter som løsning på problemet, eller ser statsråden for seg andre løsninger, for eksempel installering av toaletter på cellene?»

BEGRUNNELSE:

Fengselsstraffen skal være en frihetsberøvelse, mens uhygieniske sanitærforhold lett kan bli oppfattet som en tilleggsstraff. I Ålesund fengsel er 8 av 27 celler uten toalett, og de innsatte føler at det er en beinhard og tøff kamp om de beste cellene. Kampen skal omfatte både trusler og uoverensstemmelser fangene imellom. Mange innsatte sier nei til de beste cellene for å unngå bråk eller trusler.

Svar:

Det er i dag 934 celler i fengsler med høyt sikkerhetsnivå hvor det ikke er installert WC. I celler hvor det ikke er installert WC, kan de innsatte følges på toalettet om natten. Dette gjelder for noe over 2/3 av cellene. I noen fengsler/noen avdelinger blir imidlertid de innsatte ikke fulgt på toalettet om natten og får utdelt dobøtte før innlåsing på kvelden. Det er den sikkerhetsmessige situasjonen som er årsaken til at

de innsatte i enkelte tilfeller ikke blir fulgt på toalettet om natten.

Det kan nevnes at i alle ombyggings- og utbyggingsprosjekter blir installering av WC vurdert. Justisdepartementet har de siste årene ved ombygging/ rehabilitering i Stavanger og Tromsø fengsler sørget for å installere WC på celler som tidligere har vært uten.

SPØRSMÅL NR. 108

Innlevert 7. november 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 12. november 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren et voldtektsoffer med betydelige skader skal nektes voldsoffererstatning fordi hun av svært gode grunner har anmeldt voldtekten til politiet først syv måneder etter ugjerningen fant sted slik Erstatningsnemnda for voldsofre har begrunnet avslaget i sak 01/917 A-AG VGJ/kp K252/01, og vil justisministeren foreta seg noe for at denne og andre i lignende situasjon innrømmes erstatning?»

BEGRUNNELSE:

Justisdepartementet besvarte en voldtektsrammet kvinne i brev 13033002 ref. 01/917 A-AG VGJ vedrørende voldsoffererstatning. Hun ble nektet erstatning fordi forholdet var anmeldt til politiet for seint. Anmeldelsen kom syv måneder etter forholdet fant sted fordi hun var redd for represalier og utsatt for trusler. Hennes helsemessige situasjon vanskeliggjorde også anmeldelse. Kvinnen har fått meget tunge skader og er i dag ufør. Hun er nektet voldsoffererstatning.

Svar:

Etter den tidligere forskriften og etter loven om voldsoffererstatning er Erstatningsnemnda for voldsofre klageinstans i saker om voldsoffererstatning. Førsteinstansbehandlingen er nå flyttet fra fylkesmennene til Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø, jf. Ot.prp. nr. 51 (2002-2003). Justisdepartementet er i dag sekretariatet for nemnda. Det er altså nemnda, ikke Justisdepartementet, som fatter vedtak i saker om voldsoffererstatning.

Etter loven om voldsoffererstatning § 3 tredje ledd heter det at erstatning "ytes bare når den straffbare handlingen uten unødig opphold er anmeldt til politiet med begjæring om straff, og begjæringen ikke senere er trukket tilbake. Dessuten må søkeren ha krevd at erstatningskravet tas med i en eventuell straffesak mot

skadevolderen. I særlige tilfeller kan erstatning ytes selv om vilkårene i leddet her ikke er oppfylt".

Disse vilkårene er uendret i forhold til den tidligere forskriften.

Jeg har fått meg forelagt den konkrete saken som det er vist til. Søkeren, hennes advokat og en psykolog møtte personlig i Erstatningsnemnda. I saken la nemnda vekt på at søkeren var i kontakt med politiet kort tid etter at overgrepet skal ha funnet sted, men hun ville ikke forklare seg om hendelsen. Grunnen til den sene anmeldelsen skulle være at søker fryktet represalier fra gjerningsmannen. Nemnda konkluderte med at det i dette tilfellet ikke forelå slike særlige grunner som tilsier at det bør gjøres unntak fra kravet om rask anmeldelse.

Det er nemnda som avgjør om saken i det konkrete tilfellet er anmeldt "uten unødig opphold" og om unntaket "særlige tilfeller" er oppfylt. Nemnda er et uavhengig klageorgan. Jeg kan ikke påvirke nemndas avgjørelser i enkeltsaker.

På generelt grunnlag er det viktig at forholdet anmeldes raskt slik at etterforskningen kan iverksettes for å få klarlagt hva som faktisk har skjedd. Ofte vil en hurtig anmeldelse være en nødvendig forutsetning for at politiet skal kunne få oppklart hvem som er den skyldige og dermed ansvarlig for skaden. En anmeldelse etter lang tid kan føre til at saken ikke blir like godt opplyst som om anmeldelse hadde skjedd raskt.

Jeg er svært opptatt av at vi har en voldsoffererstatningslov som fungerer etter sin hensikt. I denne forbindelse har Justisdepartementet i 2003 evaluert voldsoffererstatningsloven. I tillegg til skriftlige innspill har departementet avholdt et åpent høringsmøte, jf. også St.prp. nr. 1 (2003-2004) sidene 157-158.

Det fremgår av St.prp. nr. 1 (2003-2004) på side 158 at "Justisdepartementet tar sikte på en ny evaluering av loven tidlig i 2005, når flere saker har blitt behandlet etter loven og når man nærmere kan vurdere effekten av sentraliseringen av førsteinstansbehandlingen til Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø".

På denne bakgrunn vil jeg i 2005 også vurdere om anmeldelseskriteriet i voldsoffererstatningsloven bør endres.

SPØRSMÅL NR. 109

Innlevert 7. november 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 14. november 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Det er grunn til å frykte at vi kan stå overfor en miljøkatastrofe i Romania som følge av bruk av ufor-
svarlige metoder for gullutvinning.

Hvilke initiativ internasjonalt vil miljøvernministeren foreta seg for å forhindre dette?»

BEGRUNNELSE:

Selskapet Gabriel Resources, som skal ha base på Barbados men være registrert på den canadiske To-
ronto-børsen, planlegger å utvinne gull i et område i Romania som heter Rosia Montana. Rosia Montana
betyr "rødt fjell", og er navnet på en dal med en landsby bestående av rundt 800 familier. Jorda og leiren i
området inneholder mye gull, derav navnet Rosia Montana. Gabriel Resources ønsker å benytte cyanid ved
utvinningen av gullet, for å gjøre prosessen billigst mulig. Det er tidligere gjort erfaringer med slik bruk av
cyanid i området, og det er derfor velkjent av faren for lekkasje er stor.

Gabriel Resources skal være fast bestemt på å gjennomføre prosjektet, til tross for at de skal ha fått
avslag på finansieringssøknader både hos Verdensbanken og Royal Bank of Canada på grunn av at det er tatt
mangelfullt hensyn til miljø og naturarv. Også lokalbefolkningen i området har mobilisert sterk motstand mot
prosjektet.

Befolkningen presses til å flytte fordi Gabriel Resources ønsker å lage en 510 hektar stor innsjø med en
stor andel cyanid. Ingen topp eller bunn er planlagt på innsjøen, noe som vil øke faren for lekkasjer drastisk.
Videre fordampes cyanid ved 26 grader, og vil kunne spres på den måten.

Det er grunn til å frykte at stoffet kan lekke ut i grunnvann. Det er videre grunn til å minne om tragedien i
Baia-gruven i Romania i 2000 da cyanid forurenset Tisza og Donau, og forurenset drikkevannet til 2,5
millioner mennesker og tok livet av 120 tonn fisk. Denne lekkasjen var under 1/1000 av mengden cyanid
som planlegges lagret i innsjøen i Rosia Montana.

Den planlagte utvinningsmetoden er ulovlig i store deler av Vest-Europa og Canada. Det er grunn til å
frykte at Europa kan stå overfor en naturkatastrofe av enorme proposjoner, men oppmerksomheten rundt
dette er skremmende liten.

Svar:

Jeg viser til stortingsrepresentant Hallgeir H. Langelands spørsmål om det samme, planlagte gru-
veprosjektet i Romania og utenriksminister Jan Petersens svar av 22. oktober i år.

Ifølge opplysninger fra vår ambassade i Romania regnes prosjektet som det største gullgruveprosjektet i
Europa, og følges derfor nøye av rumenske myndigheter. Rumenske myndigheter har understreket overfor
den norske ambassaden at de er opptatt av at prosjektet til enhver tid er i overensstemmelse med gjeldende
rumensk lovgivning. Prosjektet har i lengre tid vært til behandling i det rumenske parlamentet, og det er ikke
kjent når saken skal endelig avgjøres.

Etter de opplysninger jeg har, kan gruveprosjektet ha ikke ubetydelige miljømessige konsekvenser,

herunder grenseoverskridende miljømessige virkninger. Konvensjonen om konsekvensutredninger av tiltak som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger, Espoo-konvensjonen, gir visse rettigheter til parter som kan sies å være mottakerland, det vil si parter som vil bli berørt av påtenkt virksomhet med grenseoverskridende virkning. Romania har ratifisert Espoo-konvensjonen. Flere naboland, for eksempel Ungarn, er part til konvensjonen, og kan derfor kreve informasjon om miljøkonsekvensene av prosjektet.

Romania er kandidatland for medlemskap i EU. EU har gjennom sin miljølovgivning krav både til konsekvensutredninger som går lenger enn Espoo-konvensjonen, krav til åpenhet om prosjekter, om deltakelse fra allmennheten i beslutningsprosesser, krav om høye miljøstandarder og krav til industrivirksomhet. EU har i tillegg nylig lagt frem et direktiv om håndtering av gruveavfall. Forslaget omfatter en forsvarlig avfallshåndtering for å unngå alvorlige miljø- og helsevirkninger av de ulike fasene i gruvedriften, dvs. planlegging, utvinning, avslutning og etterdrift.

Jeg har derfor forsikret meg om at EUs miljøkommissær Margot Wallström har kjennskap til det planlagte gruveprosjektet og fått tilbakemelding om at en miljøkonsekvensanalyse med midler fra EUs finansieringsordning PHARE ventes ferdigstilt i år. Forøvrig er det fra kommisjonens side ikke stilt midler til rådighet for gjennomføringen av prosjektet og det presiseres at beslutningen helt og holdent vil være rumenske myndigheters ansvar. Jeg er også kjent med at miljøkommissæren har hatt kontakt med rumenske myndigheter (daværende miljøminister Petru Lificiu) om saken og minnet Romania som kandidatland til EU om å respektere relevant EU-lovgivning i forbindelse med investeringsprosjekter.

SPØRSMÅL NR. 110

Innlevert 7. november 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 17. november 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Fra 1. januar 2000 fikk 14 kommuner økt arbeidsgiveravgift. Overfor disse 14 kommunene gav daværende regjering uttrykk for at denne endringen skjedde etter påtrykk fra ESA. I ettertid er det likevel langt på vei dokumentert at denne endringen skjedde ut fra ønsket om en distriktspolitisk omfordeling. Dokumentasjon viser også at utvelgelsen av disse kommunene var nokså tilfeldig.

Synes ikke statsråden at disse kommunene også bør bli omfattet av de samme ordningene som er foreslått for kommunene som nå får økt avgift?»

Svar:

Jeg viser til brev av 7. november d.å. fra stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter hvor det reises spørsmål om ikke ordningene som er foreslått for de kommunene som nå får økt avgift som følge av omleggingen av dagens ordning fra 2004, også bør omfatte de 14 kommunene som fikk økt avgift fra 1. januar 2000. De 14 kommunene fikk økt arbeidsgiveravgiftssatsen fra 10,6 pst. til 14,1 pst.

Situasjonen for de 14 kommunene i år 2000 kan ikke sammenliknes med den situasjonen vi nå er i.

Endringene fra 1. januar 2004 kommer utelukkende som følge av pålegg fra ESA. Overvåkningsorganet har pålagt Norge å legge om hele ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Med unntak for tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark, omfatter endringene samtlige kommuner som i dag har nedsatt arbeidsgiveravgift. I samtlige berørte kommuner vil den ordinære avgiftssatsen settes opp. Avgiftsendringene samsvarer ikke med Regjeringens distriktspolitiske prioritering. Regjeringen har derfor ønsket å kompensere for de negative distriktspolitiske virkningene som avgiftsomleggingen kan medføre.

Ved endringene i 2000 fikk 14 kommuner høyere avgift, mens 39 kommuner fikk lavere arbeidsgiveravgift. Også den gang måtte det tas hensyn til nye krav fra ESA, men det var samtidig foretatt en nasjonal revisjon av virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift basert på en gjennomgang av sentrale utviklingstrekk i norske distriktskommuner. Den daværende regjering ønsket en omprioritering fra kommuner som hadde vist en bedre utvikling, til kommuner som hadde hatt en svakere utvikling.

De ovennevnte 14 kommunene ble i perioden 2000-2003 kompensert med bevilgning over stats-

budsjettet, men hvor graden av kompensasjon ble trappet ned i 2002. Jeg viser i den forbindelse til skriftlig svar på spørsmål nr. 87 fra stortingsrepresentant Per Sandberg til kommunal- og regionalminister Erna Solberg. Disse bevilgningene må antas å ha bidratt til å dempe eventuelle overgangsproblemer for de berørte kommunene.

Norsk institutt for by- og regionforskning har overvåket utviklingen i de 14 kommunene. Rapporten omfatter perioden fram til utgangen av 2002. Hovedinntrykket er at det er vanskelig å peke på klare forskjeller i utviklingen i de 14 kommunene i forhold til andre sammenliknbare kommuner.

SPØRSMÅL NR. 111

Innlevert 7. november 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 18. november 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det er et faktum at sopp- og råteskader i et hus kan være svært helseskadelig for beboerne. Generelt er råteskader dekket av forsikring, men forutsetningen er at skader har oppstått og utviklet seg i forsikringstiden. Imidlertid viser erfaring fra råteskader at slike skader utvikler seg over lang tids påvirkning, og skader vil derfor ofte falle utenfor forsikringsvilkårene.

Vil statsråden foreslå tilskudd til utbedring i slike tilfeller slik at familier slipper å risikere helsen sin?»

BEGRUNNELSE:

Familier som er rammet av sopp- og råteskader blir i dag rådet til å utbedre skadene, ofte kan rådet være å rive huset og bygge nytt. Helseplagene som følger slike husskader er alvorlige, og det er ikke forenelig med helsemyndighetenes anbefaling å bli bo

ende i et råteskadet hus uten å foreta utbedringer. Dersom huset må rives for å bygges opp på nytt, vil ikke skattemyndighetene godta fratrekk på skatten for ekstraordinær skade. Dersom forsikringsselskapene vedtar at fuktskader har oppstått før familien flyttet inn i huset, vil det kun komme en delerstatning til utbetaling. Fukt- og råteskader vil dermed kunne få katastrofale økonomiske følger for en familie.

Svar:

Vår kunnskap om fukt og helseeffekter bygger hovedsakelig på befolkningsundersøkelser. Selv om det er stor usikkerhet i slike undersøkelser, ikke minst metodemessig, er det i dag holdepunkter for at luftveissymptomer (hoste, piping i brystet og i noe mindre grad astma) forekommer hyppigere blant personer og særlig hos barn, som bor i "fuktige" boliger. Dataene tyder på at økningen kan ligge i 1,4 til 2,2 ganger vanlig forekomst. Man skal være klar over at økninger i denne størrelsesorden ligger i grenseområdet for hva slike undersøkelser kan påvise. Med unntak av astmaanfall er de beskrevne symptomene i hovedsak milde og reversible.

Undersøkelsene har til nå ikke kunnet gi svar på hvor mye fukt som skal til for å utløse helseeffektene. Det er neppe slik at ethvert nivå eller form for fuktskade vil utløse helseeffekter. Foreløpig mangler vi også en biologisk forklaring på sammenhengen mellom fukt og helseeffekter.

Fukt og fuktskader kan gi gode vekstvilkår for mikrobiologisk forurensning som midd, muggsopp og bakterier. En rekke studier har forsøkt å klarlegge om eksponering for slik mikrobiologisk forurensning er "bindeleddet" mellom fukt og helseeffekter. Så langt er dette ikke blitt avklart.

En viktig årsak til at innendørs muggsopp har fått mye oppmerksomhet som mulig sykdomsfremkallende årsak i inneklimasammenheng, er at muggsopp kan utløse allergiske reaksjoner hos følsomme personer (atopikere). Effektene vil i hovedsak være allergisk astma og allergisk rinit. Dette gir grunn til å se på muggsopp som en risikofaktor i inneklimasammenheng.

Noen muggsopper som vokser innendørs kan under visse forhold produsere muggsoppgifter (mykotoksiner). Dagens kunnskap tilsier at det er lite sannsynlig at innånding av sykdomsfremkallende mengder mykotoksiner kan forekomme i boligens innemiljøer.

Kommunehelsetjenesteloven kapittel 4a gir regler om miljørettet helsevern. Der det foreligger forhold ved en eiendom eller en virksomhet som direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen, vil kommunene ha myndighet til å gi for eksempel pålegg om retting av forholdet. Ved et eventuelt pålegg om retting skal

kostnadene ved å gjennomføre pålegget dekkes av den som er ansvarlig for forholdet. Regelverket vil derfor ikke avhjelpe situasjonen for familier som eier huset, da eier som regel vil være den ansvarlige for forholdet.

Jeg ser det som lite aktuelt nå å foreslå et tilskudd til utbedring av sopp- og råteskader i private hus. En slik økonomisk støtteordning vil bl.a. innebære problemer i forhold til avgrensning. Jeg vil sørge for at arbeidet med forebygging og kunnskapsutvikling når det gjelder disse problemene, videreføres.

Forskningsprogrammet Miljø og Helse fremskaffer ny kunnskap om sammenhengen mellom miljøfaktorer og helse og bidrar på den måten til risikovurderinger av miljøfaktorer, og gir et bedre grunnlag for forvaltningsmessige beslutninger. Programmet fokuserer bl.a. på inneklima, og vil bidra til oppfølging av Nasjonal handlingsplan for miljø og helse og Handlingsplan for forebygging av astma, allergi og inneklimesykdommer. Et sentralt tema vil være fukt i bygninger.

Sosial- og helsedirektoratet (SHdir) har ansvaret for å utarbeide en ny strategi for forebygging av astma, allergi og inneklimesykdommer fra 2004. Det er i forslaget til statsbudsjett for 2004 foreslått bevilget 7 mill. kr til Sosial- og helsedirektoratet kap. 720 post 01, bl.a. til strategiutvikling innen astma, allergi og inneklimesykdommer.

Et viktig mål i forslaget til ny strategi vil være tiltak rettet mot fuktige og kalde hus, herunder også tiltak spesielt rettet mot bedre innemiljø i barnerom.

SPØRSMÅL NR. 112

Innlevert 10. november 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 12. november 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 245 (2002-2003) vedtok Stortinget m.a. strakstiltak for å forhindre barnebortføring og for å gjera det lettare å bringa barn tilbake til rett omsorgsperson.

Korleis har statsråden fylgt opp punkt 2 og 3 i vedtaket?»

Svar:

I anmodningsvedtak nr. 481 bad Stortinget Regjeringen om å følge opp fem ulike tiltak vedrørende internasjonal barnebortføring.

I vedtakets punkt 2, bes Regjeringen om å utvide retthjelpstilbudet i barnebortføringssaker. Jeg viser til at det allerede i dag føres en liberal praksis mht. å innvilge fri rettshjelp, herunder gjøre unntak fra inntekts- og formuesgrensene, til personer som er bosatt i Norge og som har fått sitt barn ulovlig bortført fra Norge. Jeg nevner videre at Justisdepartementet arbeider med en revisjon av lov om fri rettshjelp. I forbindelse med revisjonen vil det bli foreslått at den nevnte liberale praksis synliggjøres ved at barnebortføringssaker tas med i loven som et prioritert saksfelt.

I vedtaket punkt 3, anmodes Regjeringen om å opprette en arbeidsgruppe for barnebortføringssaker. Jeg kan opplyse om at anmodningen er fulgt opp ved at det er etablert en arbeidsgruppe som består av representanter fra Utenriksdepartementet, Kripos, Riksadvokatembetet, Barne- og familiedepartementet, Sosialdepartementet og Justisdepartementet. Arbeidsgruppen har hittil hatt to møter og ser for seg et løpende arbeid både med generelle problemstillinger og med enkeltsaker. Det arbeides med å følge opp alle punktene i Stortingets anmodningsvedtak, men også med forslag til øvrige tiltak. Gruppen sikrer også koordinering av innsatsen der det er nødvendig for å bidra til en rask og effektiv oppfølging av problematiske bortføringssaker.

SPØRSMÅL NR. 113

Innlevert 10. november 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 17. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kommunal- og regionalministeren uttrykte i Aftenposten tirsdag 4. november d.å. at muslimer i Norge måtte modernisere seg, og viste til manglende kunnskap om norske forhold, bl.a. hos imamer.

Er det statsrådets intensjon med å starte denne debatten å forsøke å gjøre innføring av et islamsk sharia-råd i Norge, aktuelt?»

BEGRUNNELSE:

Kommunal- og regionaldepartementets ledelse har ved tidligere anledninger tatt til orde for å innføre et såkalt sharia-råd i Norge, etter en britisk modell. Dette rådet har blant annet som oppgave å ta seg av de tilfellene der fundamentalistisk islamsk tro kolliderer med norske lover og regler. Opprettelsen av et slikt råd har blitt avvist fra så vel fagmiljøer som politiske partier. Det fremstår som innlysende for den tverrpolitiske opposisjonen til Regjeringen at det er feil vei å gå og legitimere islamske rettsinstanser på norsk jord.

Statsrådets uttalelser til pressen tirsdag 4. november etterlater seg et tomrom i forhold til hva hun har tenkt å gjøre for å sørge for at det finnes tilstrekkelig aksept for norske lover, regler og normer i den voksende muslimske innvandrerbefolkningen. Dette må sees i sammenheng med at statsråden fullstendig avfeier tanken om en tvungen seremoni ved innvilgelse av statsborgerskap, som nettopp ville ha en slik hensikt. Selv om statsråden nærmest har hatt for vane å fremme et annet budskap i mediene enn hva hun fremmer for Stortinget, er det særlig grunn til å spørre hva som er intensjonen med dette utspillet. For dersom statsråden ikke har som intensjon å legitimere et sharia-råd, er det få andre grep hun kan foreta seg som hun allerede ikke har avvist og harselert over.

Svar:

Mitt anliggende har vært å bidra til en debatt rundt hvordan vi skal leve sammen i Norge på en best mulig måte, slik at vi ivaretar både prinsippet om religionsfrihet og prinsippet om individets frie valg. Jeg er tilhenger av et åpent samfunn og med det mener jeg blant annet at det bør være takhøyde for meningsutveksling i det offentlige rom. For å få frem synspunktene trenger vi en debatt, og at denne har temperatur tror jeg faktisk kan ha positivt utkomme hvis vi lytter til hverandre med respekt. Vi er ikke tjent med at folk går i skyttergravene fordi de føler seg angrepet.

Når noen kvinner bryter ut av ekteskapet og er lovformelig skilt i henhold til vårt regelverk, blir det en umulig situasjon for henne om hun kan risikere forfølgelse i sitt opprinnelsesland fordi hun der ikke anses være skilt. Hun kan også oppleve at miljøet rundt henne her i Norge, og som hun er en del av, fortsetter å betrakte henne som gift med en mann hun juridisk sett er skilt fra, med de konsekvensene det kan få for hennes mulighet til å gifte seg på nytt. For noen er det maktpåliggende å få en slags religiøs velsignelse på at ekteskapet faktisk er oppløst, eller de kan ønske bistand til å megle i ulike slags tvister.

Spørsmålet om et sharia-råd er veien å gå for å få bukt med slike problemer har jeg ikke tatt stilling til, men det er et alternativ som vi bør kunne debattere åpent. Om det skal etableres et slikt råd, som et meglende og veiledende organ, er ikke en avgjørelse jeg kan ta. Et slikt initiativ må komme fra de muslimske miljøene. Jeg vil minne om at både jødene og katolikkene har organer som ivaretar nettopp slike funksjoner som vi her snakker om. Det vil uansett ikke være aktuelt å akseptere at det opprettes et domstollignende organ på siden av sivilrettslige lover og regler i Norge, noe jeg også har understreket i Stortinget. Selv om vi har religionsfrihet, er landets lovverk overordnet religiøse praksiser. Likestillingsloven, partnerskapsloven og abortloven er alle eksempler på at det finnes sivilt lovverk som enkelte religiøse personer, det være seg muslimer, kristne eller andre, kan ha vanskelig for å gi sin tilslutning. Likevel vil det enkelte individ være omfattet og beskyttet av lovene, og vil kunne operere i henhold til disse.

Islam som religion, med basis i Koranen og ytterligere lærekilder, fortolkes ulikt. Leveregler, kvinners stilling og ekteskapsregelverk får også klart sterkt kulturpregede fortolkninger. Hvordan islam praktiseres varierer veldig og ingen synes å kunne påberope seg å ha den rette lære, selv om alle i utgangspunktet baserer seg på de hellige tekster. Men dette er ikke nytt, samme problematikk finner vi innenfor kristendommen og andre religioner. Jeg mener det er viktig å kunne diskutere en del grunnleggende spørsmål og slike debatter vil kunne bidra til at vi får frem flere nyanser og talpersoner for andre syn enn de vi tror er rådende. Vi ser for eksempel at enkelte intellektuelle muslimer, eller tilhengere av en såkalt euroislam, i dag fremmer synspunkter som bygger på en religionsforståelse preget av tiden de lever i og samfunnet som omgir dem.

Jeg ser det ikke som min oppgave å modernisere islam, det kan bare medlemmer og ledere i muslimske menigheter selv gjøre. Men jeg ser det som min oppgave å bidra til en debatt, ikke minst i lys av de mange diskusjoner vi har hatt i Norge om ulike former for lov og forbud. Jeg har større tro på å endre holdninger gjennom debatt og diskusjon fremfor lovreguleringer. Det jeg ønsker er en debatt om hvordan vi best kan møte noen av de problemene mange beskriver som en følge av at religiøse ledere ikke kjenner den rammen de skal virke innenfor. Derfor har jeg også understreket at religiøse ledere, for å kunne være gode ledere for

en minoritetsgruppe, må ha kjennskap til det samfunnet de lever og arbeider i. Og derfor har jeg også understreket behovet for nærmere kontakt mellom norske muslimske menigheter og europeiske menigheter som har lengre tradisjon i Vesten og som har etablert organer som bidrar til å løse vanskelige situasjoner som skilsmisse osv. Når det er sagt kan man faktisk også oppleve den omvendte situasjonen, nemlig at imamen anses være for liberal og nytenkende. Jeg håper derfor på et bedre samspill mellom myndigheter og menigheter for å finne flere og bedre løsninger for bl.a. minoritetskvinner og - ungdom.

Vi trenger debatt og vi trenger brobyggere i debatten. En debatt utelukker ikke dialog, og etter min oppfatning er betydningen av å åpne opp for dialogen helt sentral, om vi skal få til endring. Det ligger et visst rom for forhandling i dialogens vesen, og slik skal det være i et flerkulturelt samfunn. Noen fundamentale verdier vårt samfunn er tuftet på står imidlertid ikke på valg, men her har jeg ved flere anledninger vært klinkende klar - individets grunnleggende menneskelige rettigheter er ufravikelige i vårt samfunn.

SPØRSMÅL NR. 114

Innlevert 10. november 2003 av stortingsrepresentant Morten Høglund

Besvart 18. november 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en forsikring om at sikkerheten og beredskapen ved Oslo Lufthavn Gardermoen ikke blir svekket fremover som følge av varslede innsparinger i Avinor?»

BEGRUNNELSE:

I en såkalt spareplan for Avinor, i henhold til oppslag i Romerikes Blad, fremkommer det at det skal kuttes i bemanningen i blant annet brann- og redningstjenesten og blant teknisk personell. Hovedtillitsvalgt av Norsk Tjenestemannslag på Gardermoen mener forslagene til kutt vil svekke sikkerheten på flyplassen.

Svar:

Avinor gjennomfører for tiden et omfattende effektiviseringsprosjekt ("Take-off-05"). Prosjektet omfatter også Avinors heleide datterselskap Oslo Lufthavn AS. Målsettingen er å redusere kostnadene årlig med 400 mill. kr fra 2006. Avinors styre skal behandle prosjektet og de enkelte tiltakene i møte 4. desember.

Avinor opplyser at det er en forutsetning for de foreslåtte tiltakene at flysikkerheten ikke skal reduseres. Det Norske Veritas har i en egen rapport gjennomført en vurdering av tiltakene med hensyn til konsekvenser for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. Noen av de foreslåtte tiltakene vil blant annet medføre redusert bemanning i brann- og redningstjenesten ved at arbeids- og skiftplaner endres. Avinor viser til at dette vil skje på en slik måte at myndighetenes krav til bemanning til enhver tid oppfylles. Dette gjelder for Oslo Lufthavn AS så vel som for Avinors øvrige flyplasser.

Avslutningsvis viser jeg til at det er Avinors styre som beslutter og er ansvarlig for å gjennomføre nødvendige effektiviseringstiltak. Styret har også et ansvar for å forsikre seg om at flysikkerheten ikke blir svekket. Jeg har full tillit til at styret tar dette ansvaret meget alvorlig. Videre har Luftfartstilsynet et overordnet ansvar for sikkerheten i det samlede luftfartssystemet, herunder infrastrukturen.

SPØRSMÅL NR. 115

Innlevert 10. november 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Spørsmål:

«Det har kommet krav om at alle som skal øvelseskjøre med bil, må ha gjennomført et trafikalt grunnkurs. Kravet gjelder ikke dem som har tatt førerkort for moped. Ungdommer som har tatt traktor-sertifikat derimot, blir møtt med krav om trafikalt grunnkurs. Dette blir oppfatta som svært urimelig, siden teoripensum til traktorførerkort er like omfattende som til førerkort for bil. Det kan synes som verdien av et traktorsertifikat er uteglemt ved utforming av reglene.

Hva vil statsråden gjøre for å rette på dette?»

BEGRUNNELSE:

Avisa Hadeland brakte 5. januar 2003 en reportasje om 16-åringen NN som snart kan kjøre traktor på riksvei 4 helt aleine, men som ikke har lov til å øvelseskjøre bil med sin far.

NN har akkurat avlagt og bestått teoriprøven til traktorsertifikat. Hun skal opp til den praktiske prøven i begynnelsen av desember. Hvis hun står på den, kan hun kjøre traktor. Men hun får ikke lov til å øvelseskjøre med bil med en voksen ved siden av. NNs problem er nemlig at hun fylte 16 år på feil side av 1. juli, nemlig den 25. august i år. Da må hun etter de nye reglene ha trafikalt grunnkurs før hun kan starte øvelseskjøring med bil.

NN oppfatter dette som helt vilt. Hun kan kjøre traktor på riksvei 4 helt aleine, men får ikke lov til å øvelseskjøre med bil. Hadde hun hatt mopedlappen, kunne hun også ha gjort det.

Det hører med til historien at NN har hatt både

kjøretimer og teorikurs hos en kjøreskole, og har dermed vært gjennom samme pensum som de som kjører opp til førerkort klasse B.

Svar:

Trafikalt grunnkurs ble innført fra 1. juli 2003 og kreves gjennomført før det kan startes ordinær opplæring til traktor- og bilførerkort. Avgjørende for om det kreves grunnkurs eller ikke, er om eleven 1. juli 2003 var gammel nok til å starte øvingskjøring i den aktuelle klassen. Aldergrensen for øvingskjøring med traktor er 15 år mens tilsvarende grense for personbil er 16 år.

I en overgangsperiode vil det dermed være slik at en person som var fylt 15 år men ikke 16 før 1. juli 2003, vil kunne ta traktorførerkort uten trafikalt grunnkurs, men likevel må gjennomføre grunnkurset før han/hun kan øvingskjøre med bil.

Som begrunnelse for en ulik behandling av traktorførerkort i forhold til mopedførerbevis og lette motorsykkelklasser, vil jeg påpeke at det pr. i dag ikke er krav til obligatorisk trafikkopplæring for å få traktorførerkort. Slik opplæring er obligatorisk for de andre nevnte klassene. For innehavere av traktorførerkort vil det dermed variere sterkt både om eleven har gjennomført formell opplæring og om denne kan dokumenteres. I tillegg til dette kommer at det trafikale grunnkurset har et annet og mer generelt gjeldende innhold enn de klassespesifikke teorikursene.

Ut fra en slik bakgrunn er det ikke sett som ønskelig å gi generelt fritak fra det trafikale grunnkurset for personer som har tatt førerkort for traktor. Det kan imidlertid i enkelttilfeller søkes om dispensasjon fra regelverket. Et vesentlig moment i Vegvesenets vurdering av slike søknader vil være dokumentasjon av hvilken *formell* trafikkopplæring eleven har hatt. Søknad kan sendes til den lokale trafikkstasjonen og vil bli avgjort av Vegdirektoratet i siste instans.

Innføring av et modulbasert opplæringssystem er et sentralt element i den revisjonen av føreropplæringsområdet som ble varslet i Nasjonal transportplan 2002-2011. Hovedpoenget i modulsystemet er at de ulike kjøretøykategorier/førerkortklasser krever til dels svært ulik kompetanse og dermed også ulik opplæring. Opplæringen i alle klasser skal imidlertid være basert på et felles sikkerhetsorientert fundament - trafikalt grunnkurs, som gir opplæring i visse grunnleggende temaer knyttet til sikkerhet. Kurset skal være gjennomført før det kan startes klassespesifikk opplæring, herunder øvingskjøring. *Samtlige førerkortklasser skal være innarbeidet i et slikt system 1. januar 2005.*

Trafikalt grunnkurs retter fokus mot blant annet forståelse av trafikken som et system med ulike aktører som har forskjellige forutsetninger. Det omhandler forhold som påvirker risikoen for føreren selv og andre, førernes ansvar og betydningen av selvkritisk vurdering og selvinnsett. Kurset er på 16 undervisningstimer fordelt med trafikal forståelse 10 timer, førstehjelp 4 timer og mørkekjøringsdemonstrasjoner 2 timer.

Omleggingen av føreropplæringen er et stort og tidkrevende prosjekt på et område som berører rettigheter og plikter for svært mange mennesker. Jeg er opptatt av at denne prosessen skal foregå med størst mulig

forutsigbarhet for publikum, herunder gjennom god informasjon i nødvendig omfang. Jeg vil derfor be Vegdirektoratet om å gjennomgå og kvalitetssikre informasjonen på Vegvesenets nettsider, om øvingskjøring og trafikalt grunnkurs. Jeg vil imidlertid også fremheve at det er avgjørende med jevn fremdrift i prosessen for å nå målet om ny føreropplæring i alle klasser 1. januar 2005. Dette krever at det fastsettes skjæringspunkter som igjen vil kunne medføre at regelverket i en *overgangsperiode* kan synes urettferdig eller uklart i enkelttilfeller.

SPØRSMÅL NR. 116

Innlevert 10. november 2003 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 18. november 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I ulike komitéinnstillinger fra kulturkomiteen på 90-tallet, ble det lagt til grunn at Det Norske Teatret og Nationaltheatret skulle ha like økonomiske tilskudd hva angår investeringer og drift. Det Norske Teatret står overfor store investeringsoppgaver, og er i en krevende økonomisk situasjon.

Deler statsråden målsettingen om at våre to ledende riksteater skal være økonomisk likestilte?»

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) foreslås det et tilskudd til Nationaltheatret på 117 456 000 kr og et tilskudd til Det Norske Teatret på 105 337 000 kr.

I 1998 fikk både Det Norske Teatret og Nationaltheatret et statstilskudd på 84 835 000 kr. Fra 1999 har imidlertid statstilskuddet til de to teatrene utviklet seg ulikt. Dette skyldes i hovedsak to forhold:

- I 1999 overtok staten ved Kulturdepartementet hele det offentlige finansielle og forvaltningsmessige ansvar for Nationaltheatrets virksomhet ved Torshovteatret i en makeskifteavtale som medførte at Oslo kommune påtok seg det tilsvarende ansvaret for Oslo Nye Teater, jf. St.prp. nr. 32 (1998-99) og Innst. S. nr. 79 (1998-99). For 1999 var det forutsatt et tilskudd fra Oslo kommune til Torshovteatret på 8 485 000 kr. Dette tilskuddet ble lagt inn i rammetilskuddet til Nationaltheatret, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000).

- I 2003 ble driftstilskuddet til Nationaltheatret økt med 2 mill. kr til merutgifter som følge av nye lager-, verksteds- og prøvelokaler. I forslaget til statsbudsjett for 2004 er det lagt inn en økning på 340 000 kr til dette formålet. I 2002 ble 2 mill. kr til dette formålet bevilget over kap. 320 post 73.

Dette gir i alt en økning av tilskuddet til Nationaltheatret på 10 825 000 kr.

Forslaget til tilskudd til Nationaltheatret for 2004 ble justert for dette beløpet og et beløp tilsvarende renteinntektene i 2004 (230 000 kr) på egenkapitaltilskudd bevilget i 2002 og plassert som rentebærende kontolån til statskassen, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), ville utgjøre 106 861 000 kr. Justert for renteinntektene på egenkapitaltilskudd som for 2004 utgjør 1 110 000 kr, ville forslag til tilskudd for Det Norske Teatret beløpt seg til 106 447 000 kr.

Det må i tillegg nevnes at Det Norske Teatret for 2001 og 2002 i alt er bevilget 10,5 mill. kr i investeringsstilskudd over kap. 320 post 73 til investeringer i sceneteknisk utstyr.

Det er ønskelig at statens innsats overfor Det Norske Teatret og Nationaltheatret over tid skal være sammenlignbar. Tilskuddet for det enkelte år blir imidlertid foreslått på grunnlag av teatrenes budsjett-søknader, departementets budsjettmøter med institusjonene og prioriteringer innenfor de totale rammer som departementet har til disposisjon.

SPØRSMÅL NR. 117

Innlevert 10. november 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 19. november 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil miljøvernministeren sørge for at det svært verneverdige lasteskipet M/S "Hamen", som er i akutt fare for å bli hugget opp, blir sikret for ettertiden?»

BEGRUNNELSE:

Det svært verneverdige lasteskipet M/S "Hamen" er i akutt fare for å bli hugget opp. Nåværende eier ville selge fartøyet til opphugging denne helgen.

Siden 1800-tallet har Norge vært blant verdens ledende sjøfartsnasjoner og den internasjonale skipsfarten en bærebjelke i norsk næringsliv. Til tross for utenriksfartøyenes betydning for Norge, er ingen slike fartøyer tatt vare på. Riksantikvaren slår selv fast denne mangelen i gjeldende handlingsplan for fartøyvern. I 1995 erklærte Riksantikvaren lasteskipet M/S "Hamen" som svært verneverdig. Fartøyet kan bli hugget opp i nærmeste fremtid, og derfor må det handles raskt. Norsk Forening for Fartøyvern har helt siden 1994 arbeidet for at dette unike fartøyet skal bevares. En frivillig vernegruppe er nå etablert med tanke på bevaring av fartøyet. Uten offentlig medvirkning er dette en umulig oppgave, og salg til opphugging det mest sannsynlige alternativet.

I Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002-2003) pekte man på at Norge som sjøfartsnasjon har hatt stor betydning, og en må verne et bredt og representativt utvalg av våre verneverdige fartøyer fra ulike tidsperioder og med ulike bruksfunksjoner. Komiteen bad da departementet vurdere ivaretagelsen av M/S "Hamen", uten at noe har skjedd siden.

Svar:

M/S "Hamen" ble bygget i Sunderland i 1949 i England og innkjøpt til Norge i 1960. Den gikk i nordsjøfart med koks, bek, jern og aluminium frem til 1983. Den har ikke vært i bruk siden 1984. Fartøyet er en typisk representant for nordsjøfarten. Riksantikvaren gav M/S "Hamen" status som verneverdig skip i 1993.

Fartøyvernet har vært et prioritert område de siste

årene. Fra 1995 til 2001 økte antall vernede fartøyer fra 144 til 175, og det er i dag ca. 180 vernede fartøyer her i landet. Behovene innenfor fartøyvernet er store. Det er derfor nødvendig med strenge prioriteringer.

Norsk Forening for Fartøyvern har i inneværende år søkt Riksantikvaren om tilskudd til kjøp og såkalt "møllposealternativ" til fartøyet M/S "Hamen". "Møllposealternativet" innebærer sikringsarbeid, for eksempel ved innpakking i presenning, for å hindre ytterligere forfall, men uten å gjøre aktivt istandsettingsarbeid. Søknaden ble avslått, og Norsk Forening for Fartøyvern har påklaget vedtaket. Klagen er under behandling hos Riksantikvaren, og jeg kan derfor ikke kommentere den konkrete saken nærmere nå.

SPØRSMÅL NR. 118

Innlevert 11. november 2003 av stortingsrepresentant Christopher Stensaker

Besvart 19. november 2003 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Det er i den senere tid fremkommet påstander om at bistandsmidler blir borte, forsvinner i administrasjon, korrupsjon, eller brukes på en måte som gjør at det er vanskelig å følge pengene til det, eller de, som de er ment for. Dette fører til at det i befolkningen skapes tvil om hvor bistandsmidler havner.

Hva kan gjøres for å føre bedre kontroll med disse midler, og at det ikke ytes penger til korruperte personer

eller regimer eller til regimer som fører krig innenfor eller utenfor egne grenser?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom mediene kommer det stadig påstander om u-hjelp som havner i urette hender eller går til håpløse prosjekter. Senest sendte TV2 mandag 27. oktober en dokumentar om et bistandsprosjekt som Norge har støttet i Midtøsten, og som det ikke kan fremvises noen resultater for. Mange land har regimer som gjør at bistand medvirker til at korrupsjon får stor utbredelse, og at bistanden er med på segmentere regimet. Dette er med på å sette u-hjelp i miskreditt i den norske befolkningen, og det savnes tiltak for å kontrollere og stoppe misbruk av penger som Norge yter. Det er mange eksempler på misbruk i land Norge yter hjelp til. For eksempel kjøp av privatfly til presidenten mens befolkningen sulter osv.

Dette er ikke noe nytt, og det gjøres tiltak for å stoppe misbruk, men for at kontrollen skal bli bedre må det settes krav til mottaker. Det må dokumenteres hva pengene går til, hvem som får dem, og at de ikke forsvinner i en statskasse, men går direkte til konkret hjelp. Det er forståelig at befolkningen som er med på å yte midler også ønsker kontroll.

Norge er et av de land i verden som yter mest pr. innbygger i u-hjelp, men ordningen med tvungne bidrag til statlig u-hjelp gjennom beskatningen bidrar til å svekke den enkeltes personlige ansvarsfølelse og giverglede. Videre er det grunn til å peke på at statlig u-hjelp stort sett er lite effektiv og kostbar å administrere. Når så ledere i flere av de landene som mottar norsk u-hjelp kjøper våpen og luksusartikler fremfor å sørge for mat og skolegang til folket, er det grunn til å sette søkelyset på bruk av skattebetalernes penger.

Svar:

Regelmessig kontroll med bruken av norske bistandsmidler er av stor betydning for å sikre effektiv fattigdomsbekjempelse. Dette er et arbeid som har høy prioritet. Ved tildeling av midler til programmer og prosjekter stilles det konkrete krav til rapportering og mulighet for innsyn og kontroll fra norsk side. Der mottakere ikke kan gjøre rede for bruken av midlene på tilfredsstillende måte har vi mekanismer for oppfølging. Vi har flere konkrete eksempler på at bistandsmidler er blitt stoppet og at allerede utbetalte midler er blitt betalt tilbake som følge av norske reaksjoner.

Det er bred internasjonal enighet om at dårlig styresett og korrupsjon er blant de største hindre for økonomisk og sosial utvikling. Derfor legges det stor vekt på godt styresett og bekjempelse av korrupsjon i utviklingssamarbeidet. Å ekskludere samarbeidsland med korrupsjonsproblemer fører imidlertid ikke til mindre korrupsjon eller mindre fattigdom. Samtidig blir korrupsjonsomfang vurdert i forhold til hvorvidt en skal etablere et utviklingssamarbeid med vedkommende land. Viljen til å bekjempe korrupsjon har også betydning for nivået på norsk bistand.

Norge er aktivt involvert i kampen mot korrupsjon gjennom deltakelse i internasjonalt samarbeid og gjennom støtte til utviklingslandenes eget arbeid med å bekjempe korrupsjon. Her er samarbeidspartnere både myndigheter og frivillige, private organisasjoner. Eksempler på tiltak er samarbeid for å bedre finansforvaltningen, støtte til ombudsmann, oppbygging av Riksrevisjoner og anti-korrupsjonskontorer i land som Tanzania, Mosambik, Sør-Afrika og Zambia. I tillegg ytes støtte til utvikling av uavhengige og profesjonelle medier og lokale organisasjoner som arbeider for å skape åpenhet og redusere rommet for korrupsjon.

Ved bruk av uavhengige konsulenter gjennomføres systematiske evalueringer for å kontrollere hvordan bistandspenger har vært brukt og for å måle resultatene av innsatsen. Dette kommer i tillegg til prosjektgjennomganger som Utenriksdepartementet og NORAD gjennomfører. I forbindelse med den pågående modernisering, forenkling og effektivisering av bistandsforvaltningen, legges det opp til en styrking av arbeidet med kvalitetsikring og evaluering.

Svært mange utviklingsland er rammet av interne, voldelige konflikter eller konflikter mellom land. Dette utgjør en vedvarende trussel mot arbeidet for utvikling og fattigdomsbekjempelse. Fredsbygging og konfliktforebygging skal derfor være en integrert del av Norges utviklingssamarbeid. Det vil bli lagt vekt på å trappe opp arbeidet med å vurdere helheten i samarbeidsprogrammene i et slikt fredsbyggingsperspektiv.

Norge stiller krav til de land vi velger å ha et utviklingssamarbeid med. Vi krever blant annet at landene har respekt for menneskerettighetene og en positiv demokratiutvikling. Den sterkt forverrede menneskerettighetssituasjonen i Zimbabwe i 2002 var en direkte årsak til at Norge sa opp alle stat-til-stat-avtaler med landet. Dette er et eksempel på at vi reagerer på situasjoner med en negativ utvikling, og at vi stiller krav til våre samarbeidspartnere.

SPØRSMÅL NR. 119

Innlevert 11. november 2003 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 19. november 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det er i dag forskjellig regelverk knyttet til transport- og godshåndtering for vei, jernbane og sjøtransport. Dette hemmer utviklingen av optimale transportknutepunkt.

Vil statsråden gjøre sitt til en rask harmonisering av gjeldende regelverk på dette område, alternativt tilrettelegge for nødvendige dispensasjoner i påvente av regelendringer?»

BEGRUNNELSE:

Skal vi kunne utvikle optimale transportknutepunkt, må regelverket knyttet til godshåndtering harmoniseres for de berørte transportformer.

Et eksempel på forhold som bør gjennomgås med sikte på harmonisering er transport av sprengstoff. Ved transport av sprengstoffklasse 1.1 på transportmiddel bil, ligger de såkalte ADR-bestemmelser til grunn. Når det gjelder båt, gjelder IMDG-bestemmelsene med tilhørende forskrifter.

Disse regelverk gir i dag et fortrinn for bil, da dette regelverk er tilpasset EU og gir bilen en mulighet til å transportere inntil 16 000 kg sprengstoff. På båt derimot er det et regelverk som sier at det kun er tillatt å transportere inntil 5 000 kg for lossing pr. havn. Dette hindrer at man bruker sjøvertstransport der dette hadde vært naturlig. Vi viser til at dette, når geografiske og logostikkmessige forhold legges til grunn, bør være en transportform forbundet med mindre risiko enn transport på vei eller bane.

Svar:

Et viktig prinsipp i norsk transportpolitikk er at hver enkelt transportbruker kan velge den transportløsningen som dekker egne behov best, gitt de rammebetingelser myndighetene har fastlagt bl.a. når det gjelder avgifter, miljø og sikkerhet. Mange viktige rammebetingelser blir bestemt internasjonalt. EØS-avtalen, handelsregler, internasjonale miljøavtaler og tekniske miljø- og sikkerhetsstandarder er viktige i denne sammenheng.

Regelverket for transport av farlig gods er i stor grad basert på EU-lovgivning og internasjonale konvensjoner eller avtaler. Det er ulike regelverk som retter seg mot de ulike transportformene. Mulighetene for å lage særnorske regelverk på dette området er

ytterst begrensede, og det er heller ikke alltid en slik harmonisering er ønskelig. På samme måte vil det heller ikke alltid være mulig eller ønskelig å gi dispensasjoner. Det kan være saklig gode grunner for at det er hensiktsmessig med andre regler for transport av sprengstoff til sjøs enn det er på land og i luftfart.

Når det gjelder transport av farlig gods på veg så gjelder internasjonale begrensninger på bl.a. 1 000 kg netto eksplosivinnhold i faregruppe 1.1 (massedetonerende eksplosiver) og det er ikke tilsvarende internasjonale begrensninger i tillatt mengde på skip. Ved utformingen av norske bestemmelser om tillatt mengde på skip ble det tatt utgangspunkt i de dagjeldende grensene for transport av farlig gods på vei som var 5 000 kg. Senere ble bestemmelsene om tillatt mengde ved lasting og lossing av eksplosiver ved vegtransport vesentlig strengere gjennom ADR-regelverket. Den samme endringen ble da ikke gjort for håndtering i havner.

Ulike rammebetingelsene gir, som det påpekes av representanten Eng, utfordringer i arbeidet med å legge til rette for en mest mulig effektiv og sikker transport. Jeg legger vekt på at rammebetingelsene skal være rasjonelt utformet. I Nasjonal transportplan for perioden 2006-2015, som skal legges frem for Stortinget vinteren 2004, vil det bli foretatt en gjennomgang av rammevilkårene for de ulike transportgrenene, herunder de spørsmål representanten Eng tar opp.

Dokument nr. 15:7

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 120

Innlevert 12. november 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 21. november 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Hovedplanen for Askøybroen ble vedtatt av Vegdirektoratet med seilingshøyde på 62 meter i 1986 med forutsetning om å bygge alternativ seilingsled over Herdlaflaket og gjennom Det Naue. Den løsningen er senere avvist, men det arbeides med en annen løsning for å få på plass en alternativ seilingsled. Arbeid med konsekvensutredning for denne løsningen er etter det jeg kjenner til satt i gang, og det er Kystdirektoratet ved Kystverket Vest som har ansvaret.

Når kan det påregnes sak til Stortinget om alternativ seilingsled til Bergen havn?»

BEGRUNNELSE:

Askøybroen er for lengst bygget og tatt i bruk. Fartøyer med seilingshøyde over 62 meter er fortsatt hindret i å anløpe Bergen havn. Dette gjelder cruisetrafikk der Bergen er en av Europas mest brukte havner både som snuhavn og som besøkshavn for seiling videre langs norskekysten. Cruiseskipene blir stadig større og høyere. Dette innebærer at høydebegrensning på 62 meter skaper et økende problem og økende usikkerhet i markedet blant operatørene.

Alternativet som nå utredes er seilingsled via Skjelangersundet. Nye geologiske undersøkelser av sjøbunnen i Skjelangersundet tyder på bunnforhold som er enklere, og derved rimeligere, å bearbeide. Utgiftene til opparbeidelse av alternativ seilingsled kan derved bli betydelig lavere enn det kostnadsanslaget som tidligere har vært presentert.

De penger som Stortinget var villig til å bruke på finansiering av alternativ seilingsled er tilbakeført til staten men ifølge tidligere leder av Stortingets samferdselskomité fortsatt mulig å bruke.

På bakgrunn av sakens lange forhistorie og en høydebegrensning som skaper økende problemer, er det viktig at det nå holdes god fremdrift i saken mot en endelig løsning basert på forutsetningen tilbake fra 1986; alternativ seilingsled til Bergen havn.

Svar:

Da hovedplanen for Askøybroen ble godkjent av Vegdirektoratet i 1986 var forutsetningen å etablere en alternativ seilingsled over Herdlaflaket og gjennom Det Naue. Dette alternativet viste seg imidlertid å være uegnet på grunn av verneinteresser. Statens vegvesen Hordaland har utredet grunnlaget for en alternativ seilingsled via Skjelangersundet.

Fiskeridepartementet besluttet i brev datert 13. mars 2002 at det skal utarbeides et mer omfattende forprosjekt slik at det skal kunne tas en endelig avgjørelse i saken om det skal etableres en alternativ innseilingsled til Bergen. Kystverket skal også gjennomgå ulike kostnadskalkyler for å kartlegge om det er mulig å komme frem til en rimeligere løsning.

Kystverket er nå i sluttprosessen i arbeidet med forprosjektet. Status i arbeidet vil bli omtalt i Nasjonal transportplan 2006-2015, som fremmes for Stortinget våren 2004. Saken vil bli forelagt Stortinget på egnet måte etter at forprosjektet er avsluttet.

SPØRSMÅL NR. 121

Innlevert 12. november 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 19. november 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvorfor har ikke Høgskolen i Hedmark og miljøet i tilknytning til avdelingen på Evenstad i større grad blitt involvert i Regjeringens arbeid med stortingsmeldingen om rovvilt i norsk natur?»

BEGRUNNELSE:

Høgskolen i Hedmark, avdeling for skog- og utmarksfag på Evenstad, har betydelig rovviltkompetanse og arbeider for tiden med flere forvaltningsrelevante forskningsprosjekter med ny kunnskap som kan være av betydning for utforming av den fremtidige rovdyrpolitikken. Høgskolen i Hedmark opplyser selv at de i liten grad har vært involvert i utredningsarbeidet i forbindelse med Regjeringens arbeid med stortingsmeldingen om rovvilt i norsk natur.

Svar:

Miljøverndepartementet har de siste to årene arbeidet med en stortingsmelding om rovvilt. Regjeringen vil fremme meldingen for Stortinget innen utgangen av 2003.

I arbeidet med meldingen har Direktoratet for naturforvaltning lagt stor vekt på å involvere relevante fagmiljøer og organisasjoner. Direktoratet har engasjert en rekke forskningsmiljøer som har bidratt med utredninger til meldingsarbeidet. Det er til sammen utarbeidet flere enn 30 forskningsrapporter og utredninger.

Det ble også opprettet en utvidet rådgivningsgruppe tilknyttet FoU-prosjektet "Rovvilt og Samfunn" (RoSa), som inngår i forskningsprogrammet "Landskap i endring" i regi av Norges forskningsråd. Rådgivningsgruppen har bestått av representanter fra forskningen, organisasjoner og kommuner. Forskningsprosjektet RoSa har en helhetlig tilnærming til både samfunnsfaglige og biologiske aspekter ved rovviltforskningen. Det var derfor naturlig at DN i samråd med departementet henvendte seg til dette prosjektet for å få gjennomført utredningsarbeidet til meldingen.

Også Høgskolen i Hedmark har vært aktivt involvert i dette arbeidet, både gjennom de fagrapportene som er utarbeidet og gjennom at forskere ved høgskolen har vært invitert til og deltatt i møtene i rådgivningsgruppen til RoSa. Høgskolens daværende administrative leder, Hans Christian Pedersen, har også undertegnet forordet til den samlede rapporten fra denne rådgivningsgruppen.

Konkret har Høgskolens forskere bidratt med fagrapport nr. 61 om Ulv - Bestandsdynamikk, levedyktighet og effekter av uttak (Pedersen og Wabakken mfl.), fagrapport nr. 60 om Status og forvaltning av brunbjørnen i Norge (Arnemo mfl.) og fagrapport nr. 63 om Store rovdyrs innvirkning på hjortevilt i Norge (Wabakken mfl.). I tillegg har Høgskolen i Hedmark hatt en helt sentral rolle når det gjelder data om bestandsstatus og bestandsutvikling, særlig for ulv, gjennom den ordinære rapporteringen til det nasjonale overvåkingsprogrammet for store rovdyr. Høgskolen har også vært involvert i prosjektet "Leve med rovdyr".

I henhold til Direktoratet for naturforvaltning har Høgskolen i Hedmark vært involvert i de deler av forberedelsene til arbeidet med ny rovviltmelding der det har vært naturlig å trekke Høgskolen inn ut fra deres kompetanse og pågående prosjekter.

SPØRSMÅL NR. 122

Innlevert 12. november 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 19. november 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Har Stortingets vedtak om at alle undervisningstilbud skal være gratis ført til at elever ikke kan få tilbud om kjøreopplæring på moped i ungdomsskolen?»

BEGRUNNELSE:

Ved ungdomsskolen i Svelvik har elevene gjennom mange år fått tilbud om mopedopplæring i 10. klasse. Dette fører fram til mopedførerbevis som eleven får etter avlagt eksamen, og som 16-åringene da kan bruke. Inneværende skoleår benytter 24 elever seg av dette tilbudet i tilvalgsfag, og det er stor trivsel blant elevene som velger dette faget. De har 3 timer i uka med så vel praktisk som teoretisk opplæring. Skolen har ti mopeder og fullt kommunikasjonsutstyr for lærer ved øvelseskjøring, og tilbudet er selvfinansierende bortsett fra kostnad for lærer. Elevene betaler i dag ca. 1 000 kr for tilbudet.

Skulle tilbudet falle bort på grunn av den nye loven, vil dette påføre foreldrene minimum 2 000 kr i økte kostnader, og et resultat vil høyst sannsynlig bli at elever kjører uten mopedførerbevis. En tidlig opplæring i trafiksikkerhet skulle være i alles interesse.

Fra mopedansvarlig ved Svelvik ungdomsskole opplyses det at det for tida er 18 skoler i Vestfold som har denne undervisningen.

Svar:

Opplæringsloven § 2-15 slår fast at den offentlige grunnskoleopplæringen skal være gratis for elevene. Det betyr at kommunen ikke kan kreve betaling fra elevene eller foreldrene for kjøreopplæring på moped eller undervisningsmateriell knyttet til denne opplæringen. Dette under forutsetning av at denne aktiviteten foregår i skoletiden og i skolens regi, og som en del av grunnskoleopplæringen i samsvar med opplæringsloven og forskriftene til loven. Jeg kan likevel ikke se at loven er til hinder for at det tas betaling for oppkjøringen til mopedførerbevis eller utstedelse av slikt bevis, forutsatt at slik betaling ikke er en betingelse for deltagelse i selve kjøreopplæringen på moped.

SPØRSMÅL NR. 123

Innlevert 12. november 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 19. november 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at de videre prosessene på Ekofisk og Frigg ivaretar ønsket om å utvikle nye, sikrere og mer miljøvennlige løsninger for fjerning av plattformer fra norsk sokkel?»

BEGRUNNELSE:

Det har i lang tid vært utført betydelig arbeid fra norske bedrifter for å utvikle nye, sikrere og mer miljøvennlige løsninger for fjerning av plattformer fra norsk sokkel. Dette arbeidet kulminerte i en tilbudsprosess på Ekofisk som nå er stoppet av ConocoPhillips. Dette er svært uheldig i forhold til ønsket om å frembringe nye og eldre ettløftsteknologi som også kan mulig gjøre gjenbruk av installasjoner.

Svar:

I forbindelse med behandlingen av avslutningsplanene for utrangerte installasjoner på Ekofisk og Frigg er det besluttet at i alt 13 installasjoner, eller deler av installasjoner, skal fjernes fra sine lokasjoner offshore og bringes til land for videre håndtering. Dette arbeidet skal være gjennomført innen utgangen av 2013.

Til nå er det fjernet relativt få installasjoner på norsk sokkel. Denne typen aktivitet vil imidlertid øke i årene som kommer. I en rapport utarbeidet av Det Norske Veritas anslås fjerningsaktiviteten på norsk sokkel i perioden 2001 til 2020 til i underkant av 40 understell og om lag 50 plattformoverbygninger. I tillegg vil det bli fjernet en rekke mindre bunnrammer. Av samme rapport går det frem at fjerningsaktiviteten vil være relativt lav i første del av perioden, men med en gradvis økning fram mot 2020.

Når det gjelder selve fjerningen av installasjonene fra sine plasseringer offshore, er i dag flere aktører aktive i utviklingen av ny teknologi. Dersom denne typen teknologi kan bidra til sikrere, mer miljøvennlig og kostnadsbesparende fjerning vil dette være svært positivt. Dette er også i statens interesse bl.a. fordi staten vil bære en betydelig andel av fjerningskostnader gjennom sitt direkte økonomiske engasjement og gjennom petroleumsskattesystemet. Myndighetene følger derfor denne utviklingen nøye gjennom tett kontakt med industrien.

Da jeg ble kjent med at den initierte anbudsprosessen som hadde til hensikt å utvikle og kvalifisere ny ettløftsteknologi i forbindelse med fjerningsaktivitet på Ekofisk ble avsluttet, som representanten Klungland også refererer til, innkalte Olje- og energidepartementet ConocoPhillips til et avklarende møte. I dette møtet opplyste ConocoPhillips at perioden frem mot årsskiftet vil bli brukt til å utforme alternative strategier for hvordan utrangerte installasjoner i Ekofiskområdet kan fjernes på en kostnadseffektiv

måte. Strategiene vil inneholde en oppdatert timeplan med hensyn til hvordan en vil gå frem for å oppfylle vedtaket om fjerning. ConocoPhillips hevdet videre at teknologiutviklingsprosessen for å bringe frem nye fjerningsmetoder har bidratt til å modne det tekniske grunnlaget for flere ettløftskonsept. ConocoPhillips vil følgelig legge forholdene til rette slik at ettløftskonseptet fortsatt kan være aktuelt ved kommende fjerningsoppdrag.

Når det gjelder prosessen på Frigg, har Total kvalifisert fem allianser av selskaper som vil bli tildelt utviklingskontrakter med tanke på å gi forpliktende tilbud på en eller flere av i alt ni fjerningspakker.

Jeg har tiltro til at operatørene vil velge den eller de aktørene som kan tilby den beste løsningen når alle relevante forhold tas i betraktning, herunder hensynet til kostnadseffektivitet, personellsikkerhet, miljøet, andre brukere av havet og muligheten for gjenbruk.

Også i den videre prosessen på Ekofisk og Frigg, vil det være en oppfølging fra myndighetenes side med sikte på at det legges til rette for og blir gjennomført fullgode løsninger.

SPØRSMÅL NR. 124

Innlevert 12. november 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 20. november 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Trafikksentralen i Vardø skal være på plass i 2007. Også i perioden fram til 2007 er det viktig å drive operativ forebyggende virksomhet for å sikre at vi ikke får utilsiktede hendelser med fartøyer utenfor kysten.

Kan statsråden forsikre om at alle tilgjengelige ressurser ved krisestyringskommandoen på Reitan benyttes for en døgnskategorisk overvåking av trafikken langs kysten?»

BEGRUNNELSE:

Sjøtrafikken og transporten av olje langs vår kyst øker som en naturlig følge av økende utvinning i Russland. Alle prognoser tyder på at oljetransporten fra Russland vil øke betydelig i tiden fremover, og de fleste er også enige om at nivået på dagens transport er større enn hva man hadde forutsett. I fjor passerte det 168 fullastede oljetankere langs kysten vår.

Det har allerede vært nestenulykker med oljetankerne, blant annet en meget farlig situasjon da tankeren "Kaliningrad" med 17 000 tonn olje om bord mistet maskinkraften. Ekspertene mener også at det ikke er spørsmål om hvorvidt det vil oppstå en situasjon med utslipp, men at det er et tidsspørsmål.

Det er vedtatt etablert en trafikksentral i Vardø som skal hjelpe med å holde oversikt over trafikken langs kysten. Denne skal etter planen stå ferdig i 2007. Et av de viktigste verktøyene som skal benyttes for å etablere slik oversikt er AIS (Automatic Identification System). Kystverket har ansvaret for å bygge ut AIS-systemet i Norge. Utbyggingen er påbegynt, og skal innen 2004 være bygd ut langs hele kysten.

Det viktigste systemet vi har i dag for å holde oversikt over trafikken langs kysten er Forsvarets Kystradarkjede og deres system av rapportører. Dette systemet gir et sanntids bilde av trafikken langs kysten, og evner å fange opp de fleste fartøyer som beveger seg utenfor kysten, uavhengig av størrelse og last. Krisestyringskommandoen ved Landsdelskommando Nord på Reitan benytter dette situasjonsbildet for sitt kystvakt- og KYBAL-ansvar (kystberedskap og aksjonsledelse). De tar nå også inn de første AIS-senderne slik at de kombinerer informasjon for best mulig oversikt over aktivitetene langs kysten.

Frem til trafikksentralen i Vardø blir etablert i 2007, og tilfredsstillende operativ, er det viktig at man evner å holde oversikt over dagens trafikksituasjon som også er sterkt økende. Det er ikke tilfredsstillende at man i dag sitter med et system som kan gi oss et sanntids situasjonsbilde langs kysten av Nord-Norge uten at det nyttegjøres når det kan forhindre utilsiktede hendelser. Operativ forbyggende virksomhet ved hjelp av kystradarkjeden og døgnskategorisk operasjon av systemet vil sammen med de nylig utplasserte slepebåtene gi oss en betydelig økt sjøsikkerhet. Dette er spesielt viktig når vi nå nærmer oss høststormene.

Det er derfor viktig at forsvarsministeren kan bekrefte at ressursene i krisestyringskommandoen på Reitan utenfor Bodø tas i bruk for å gi døgnskategorisk

oversikt over trafikksituasjonen langs kysten av Nord-Norge. Dette må gjelde frem til trafikksentralen i Vardø fungerer tilfredsstillende og AIS-systemet er fullt bygd ut både langs kysten og om bord i skip/fartøyer i henhold til IMO.

Svar:

Som kjent ble en nasjonal krisestyringskommando for nordområdene ved Landsdelskommando Nord (LDKN) på Reitan erklært operativ på militær side i begynnelsen av mars i år. Som militær krisestyringskommando skal LDKN ha evne til kategorisk overvåking av situasjonen på land, i havområdene og i luftrommet. I tillegg skal den som nasjonal krisestyringskommando for nordområdene være utrustet for tett samvirke med sivile etater, særlig innen kystberedskap og aksjonsledelse og i forbindelse med redningsaksjoner, slik det er nedfelt i KYBAL (organisasjon for kystberedskap og aksjonsledelse).

For å kunne ivareta sine oppgaver som krisestyringskommando er LDKN tildelt en vesentlig større personelloppsetning enn Landsdelskommando Sør (LDKS). I tillegg er LDKN også tildelt mobile styrker, som maritime patruljefly og Kystvaktskvadron Nord, med et større antall kystvaktfartøy med helikoptre. Disse fly- og fartøysressursene spiller en viktig rolle i overvåkingen av kysten vår.

LDKN disponerer også en rekke andre ressurser for overvåking av kysten, og som følgelig har en viktig funksjon i kystberedskapen. Dette omfatter, som du også påpeker i din begrunnelse, kystradarkjeden, som består av ni radarstasjoner som dekker strekningen Grense Jacobselv, syd av Træna. Radarene kontrolleres og monitoreres fra LDKN døgnet rundt, og er en viktig ressurs når det gjelder muligheten for å oppdage eventuelle alvorlige ulykker og hendelser, inkludert hendelser som innebærer fare for forurensning. Videre benyttes andre elektroniske sensorer, satellittbilder og kystovervåkingssystemet COSS (Coastal Operations and Surveillance System). LDKN har også nylig installert en AIS (Automatic Identification System) mottaker på Berlevåg, og arbeider for fullt med å installere mottakere både på Hillesøy og Træna radarstasjoner. Selv om LDKN, via kystradio, forsøker å komme i kontakt med alle risikotransporter på vei inn i norsk økonomisk sone, også de som ikke varsler sin ankomst, vil AIS-systemet forenkle identifiseringen og derfor representere et viktig supplement til de andre overvåkingssystemene.

I tillegg er Forsvaret i ferd med å bygge ut et system som vil integrere data fra nasjonale og allierte informasjonssystemer, satellittsporing, AIS, satellittbilder, sanntidsdata, radarer, linksystemer og annen

informasjon ("Coastal Radar Integration and Display System - CRIADS"). CRIADS vil være operativt i 2004 og skal erstatte Forsvarets integrerte radarbilde. Systemet vil gi en bedre oversikt over oljetanker langs kysten av Nord-Norge og en vesentlig bedre kystovervåking enn i dag. Ettersom systemet primært har en militær begrunnelse, er noe av informasjonen i systemet sikkerhetsgradert. Forsvarsdepartementet vil vurdere hvordan utvalgt informasjon fra CRIADS også kan distribueres til andre aktuelle brukere.

Jeg vil understreke at LDKN lenge har hatt spesiell fokus på risikotransporten langs kysten. Kommandoen har et døgnskategorisk og tilnærmet komplett situasjonsbilde av risikotransportene. I tillegg er det nå etablert varslingsrutiner fra flere operatørselskaper direkte til LDKN. Informasjonen distribueres også fortløpende til andre instanser, for eksempel Kystverket. LDKN kontakter også alle tankfartøy som seiler langs kysten og anmoder dem om å seile mer enn 12 nautiske mil fra kysten, noe de aller fleste etterkommer. Med sin døgnskategoriske vaktordning, hvor det alltid er minst én sjøoffiser tilstede, er LDKN godt rustet til å lede eventuelle aksjoner innen kystberedskapen. Overvåkingssenteret som bygger opp det maritime situasjonsbildet, har også døgnskategorisk drift og vaktordning. I desember tas et nytt fellesoperativt operasjonsrom i bruk, noe som vil sikre ytterligere nærhet mellom operatører og vaktpersonell slik at handlingssløyfen skal bli kortest mulig når situasjonen krever det.

Forsvarsdepartementet har også lagt stor vekt på samarbeidet med de øvrige etater med ansvar langs kysten. I april i år nedsatte departementet en arbeidsgruppe, med deltakelse fra en rekke sivile etater, for å utrede en felles sivilmilitær billedoppbyggingssentral ved LDKN. Arbeidsgruppen leverte sin innstilling 1. mai. Arbeidsgruppens flertall går ikke inn for en felles sivilmilitær billedoppbyggingssentral lagt til LDKN, men fremmer derimot en rekke forslag til tiltak for styrket overvåking innenfor gjeldende ansvarsfordeling mellom etatene, og anbefaler at det etableres en "highway of information" for bedre samordning av informasjon mellom beredskapsetatene. Oppfølging av de ulike tiltakene foreslått i rapporten vil bli ivaretatt av de departementer som har ansvar innenfor området, primært Fiskeridepartementet, Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet. Rapporten vil bli offentliggjort ultimo november.

Jeg vil avslutningsvis vise til Regjeringens fokus på tiltak for å bedre kystberedskapen. Utvidelsen av den norske territorialgrensen fra 4 til 12 nautiske mil fra 1. januar 2004 vil gi oss mulighet til å regulere trafikken i et større område enn tidligere. Dette vil hovedsakelig virke positivt i forhold til den normale skipstrafikken. For å oppnå bedre reaksjonstid hvis det skulle inntreffe ulykker med risikotransporter, er det imidlertid et mål å få disse til å seile lenger ut fra kysten enn 12 nautisk mil.

Forsvaret er svært bevisst sin rolle som eneste nasjonale utøvende myndighetsutøver til havs. Selv om Forsvaret i utgangspunktet kun har primæroppgaver knyttet til suverenitetshevdelse og ivaretagelse av suverene rettigheter, gir både kystberedskap og annen myndighetsutøvelse, viktige plikter på vegne av samfunnet og de etater som sitter med primæransvaret. LDKN er utrustet, bemannet og trent for å ivareta både kystovervåking og den operative ledelsen av ressursene i og kystberedskapen.

Likeså vil jeg peke på den prioritering av slepebåtkapasiteten i Nord-Norge som er foreslått i budsjettet for 2004, hvor Forsvaret påtar seg å stille med to av sine fartøyer innenfor nærmere definerte områder. Dette vil, sammen med Kystverkets innleide fartøy, være et vesentlig bidrag innen kystberedskapen.

SPØRSMÅL NR. 125

Innlevert 12. november 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 20. november 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I spørretimen 5. november 2003 var jeg opptatt av akuttberedskap og ambulansekjøring i Oppland. Statsråden svarte blant annet: "[...] for alvorlig skadde pasienter, såkalte multitraumer, er det vurdert forsvarlig med en transporttid på inntil to timer, [...]." Med den funksjonsdeling som er foreslått mellom sykehusa i Innlandet nå, vil hardt skadde pasienter fra Nord-Gudbrandsdal kunne få ei kjøretid i ambulanse som langt overskrider dette.

Hvordan vil statsråden sikre omfattende akuttberedskap på Lillehammer sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Jeg tillater meg å komme med noen utfyllende kommentarer. Når det gjelder Gudbrandsdalen og avstand til sykehus, har 26 000 pasienter allerede i dag en transporttid til Lillehammer på én time eller mer, 12 000 pasienter har en transporttid til Lillehammer på to timer eller mer. Ved flytting av gastrokirurgi/bløtdelskirurgi og store skader til Gjøvik og Hamar, vil henholdsvis 45 000 pasienter få en transporttid på én time eller mer, og 30 000 av dem igjen en transporttid på to timer eller mer. 5-7 000 pasienter vil få en transporttid på over tre timer. Gudbrandsdalen har jo i perioder også mangedobla befolkning pga. turister, og det er vinterstid svært mange skader fra alpinanleggene i Gudbrandsdalen. Sykehuset i Lillehammer er det sykehuset med flest skader. Mange av pasientene fra for eksempel alpinanleggene har som oftest bare bruddskader, men de er ofte "uavklarte" pasienter og kan også ha store indre skader.

Slik det nå legges opp med bløtdelskirurgisk vakt på Lillehammer, vil dette sykehuset utføre diagnostiseringsoppgaver, for så eventuelt å videresende disse pasientene.

Disse vil kunne bli flytta fra sykehus til sykehus, i stedet for å få den endelige vurdering og kirurgiske behandling ved sykehuset i Lillehammer. Denne forsinkelsen i tid kan innebære større risiko og være livstruende for disse pasientene. Det er derfor svært viktig at Lillehammer sykehus også i framtida har et omfattende akutttilbud.

Svar:

Den grunnleggende premissen som jeg oppfatter som utgangspunkt for representanten Enger, deler jeg; tid er et vesentlig element for å redde livet til akutt syke eller skadde pasienter. Men dette innebærer at ved en rekke akutte tilstander, blant annet ved skader, må ikke bare diagnostikk, men også livreddende og stabiliserende behandling starte umiddelbart, dvs. i hjemmet, på skadestedet og under transport. Den medisinske teknologiske utviklingen gjør at dette nå igangsettes av ambulanspersonalet, med direkte veiledning fra spesialister i sykehus.

Som jeg også gjorde rede for i Stortinget 5. november, er det vel anerkjent i de kirurgiske fagmiljøene at forsvarlig skadebehandling krever at i første rekke kirurgene, men også det øvrige behandlende teamet, mottar og behandler et relativt høyt antall pasienter for å opprettholde tilstrekkelig trening. De faglige rådene sier at for alvorlig skadde pasienter, såkalte multitraumer, er det vurdert som forsvarlig med en transporttid på inntil to timer, forutsatt at de prehospitale tjenestene, det vil si ambulanse/lokal legevakt mv. sørger for forsvarlig stabilisering i forkant av transport, at det pågår kvalifisert behandling under selve transporten, og at en benytter egnet trans

portmiddel. For store deler av Norge innebærer dette transport med fly eller helikopter. En av de konsekvensene vi har tatt av dette, ser vi i representanten Engers hjemfylke, med ambulansehelikopter stasjonert på Dombås. Dette gjør det mulig å kunne nå raskt ut til pasienter, samtidig som det sikrer rask overføring av pasienter til det sykehuset som er reelt kvalifisert for å behandle pasienten, det være seg i Lillehammer, Gjøvik, Oslo eller Trondheim. Sykehuset Innlandet legger derfor opp til at luftambulansetjenesten på Dombås blir integrert med den øvrige ambulansetjenesten.

Det skjer en rivende faglig utvikling i medisinen. Det som var anerkjente behandlingsmetoder og hensiktsmessig organisering for kun få år siden, kan i dag være gammelmodig, i ferd med å bli utdatert og dermed uforsvarlig. Dette krever nye måter å organisere tilbudet på, for eksempel innen skadebehandling, der Sykehuset Innlandet vil gjennomføre endringer i oppgavefordelingen mellom sykehusene, parallelt med en styrking av de prehospitale tjenestene.

Sykehuset Innlandet legger opp til at Lillehammer fortsatt skal ha omfattende akuttfunksjoner. Det blir etter opplegget ingen endring for indremedisin, og det skal fortsatt være ortopedisk vaktberedskap. Bløtdelskirurgi vil overføres fra Lillehammer til Gjøvik, og det blir en samling av deler av kirurgien, i subspecialiteter som urologi og karkirurgi, i Hamar. Ved at sengefunksjonen for gastroenterologisk kirurgi samles til to sykehus, blir det etablert en ren gastroenterologisk vaktordning ved disse to enhetene. Hittil har både karkirurger og urologer deltatt i bløtdelskirurgisk vakt. Omleggingen vil derfor innebære en vesentlig kvalitetsforbedring, samtidig som man reduserer vaktbelastningen innen gastrokirurgi, som er et fagområde der det er mangel på spesialister. Fordi sykehuset i Lillehammer fortsatt vil ha et bredt tilbud med mange akuttfunksjoner, er det innen kirurgisk divisjon lagt opp til at man fortsatt vil ha bløtdelskirurg i døgnvakt i Lillehammer, slik at akutttilbudet kan ivaretas. Dette innebærer i praksis at dersom en under et akutt ortopedisk inngrep også trenger bløtdelskirurgi, er dette tilgjengelig lokalt. Jeg er for øvrig kjent med at Helse Øst nå vurderer hvilke konsekvenser fortsatt fødeavdeling i Sykehuset Innlandet i Gjøvik vil ha for de øvrige funksjonene innenfor helseforetaket.

Det er, som beskrevet ovenfor, påkrevd at vi ser de samlede tjenester i sammenheng; det som skjer under transport på vei til sykehus, og det som skjer inne på sykehuset. Dette er krevende, også fordi det er krevende

hele tiden å sikre at en er faglig oppdatert. Den medisinske og teknologiske utviklingen er kommet dit at veldig mye mer enn tidligere kan, bør og må skje mens pasienten er underveis til sykehus. Dette innebærer igjen at en allerede før eller under transport tar stilling til hvilket sykehus som er best egnet til å behandle den aktuelle pasienten. Det er ikke gitt at dette er det sykehuset som er geografisk nærmest, men dette kan være et mer spesialisert sykehus. Gjennom styrkingen av de prehospitale tjenestene vil en kunne slå dette fast, transportere pasienten direkte dit, om nødvendig ved underveis å overføre pasienten fra ambulansebil til ambulansehelikopter. Derigjennom vil en om nødvendig også kunne nå frem til høykompetente miljøer innen de to timene som de akuttmedisinske fagmiljøene mener utgjør en viktig grense.

SPØRSMÅL NR. 126

Innlevert 13. november 2003 av stortingsrepresentant Vidar Andersen

Besvart 20. november 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Er miljøvernministeren enig i bruk av dagbøter, fremmet av det offentlige, som et prinsipp overfor en tiltakshaver i en byggesak skal løpe så lenge saken føres i rettsapparatet og ikke er ferdigbehandlet?»

BEGRUNNELSE:

På sensommeren 1999 fikk en tiltakshaver i Sandefjord tillatelse til en utvidelse av sin hytte fra 46 kvadratmeter til 76 kvadratmeter uten merknader verken fra bygningssjef, rådmann eller planutvalget i kommunen. Det var heller ingen dissens i planutvalget. Byggesøknaden ble sendt til høring i fylkeskommunen og hos fylkesmannens miljøvernavdeling, og ingen av dem hadde innsigelser. Dermed startet tiltakshaver på tilbygget i god tro.

Sandefjord Naturvern klaget på tillatelsen og fylkesmannen omgjorde sitt vedtak i tråd med klagen til Sandefjord Naturvern.

Tiltakshaver har etter dette forsøkt å få omgjort vedtaket hos fylkesmannen, tilslutt i rettsapparatet, men har ikke nådd fram. I høst i 2003 gav Sandefjord tingsrett Miljøverndepartementet medhold i at tilbygget må rives. Dagbøtene som er påløpt siden 1999 må han betale, inntil en eventuell annen rettsinstans sier noe annet.

Undertegnede finner ingen rimelighet i dette, da tiltakshaver i god tro startet utvidelsen av hytta.

Dagbøtene à 500 kr pr. dag nærmer seg 300 000 kr.

Tiltakshaver er Jan Erik Haavi, og hytta ligger på Grindholmen i Sandefjord.

Svar:

Den aktuelle saken går nå for domstolene, etter søksmål fra tiltakshaver. Sandefjord tingrett avsa dom om at vedtaket om pålegg om riving av tilbygget og tilhørende tvangsmulkt var gyldig. Dommen er nå påanket av tiltakshaveren.

Tvangsmulkten ble ilagt som dagbøter. Spørsmålet om ettergivelse av deler av mulkten er tatt opp av tiltakshaverens advokat pr. telefon, og departementet har svart at dette vil bli vurdert etter skriftlig søknad. Plan- og bygningsloven § 116a gir adgang til å nedsette eller frafalle pålagt tvangsmulkt når særlige grunner taler for det. Miljøverndepartementet har den 14. november mottatt slik søknad og tar sikte på å behandle denne raskt.

SPØRSMÅL NR. 127

Innlevert 13. november 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 20. november 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Oslo er den eneste storby i Europa som har klart å bevare sveitservillabebyggelse i sentrumsstrøk. Nå er imidlertid Riksantikvarens forslag til fredning av de tre sveitservillaene i Parkveien klaget inn for Miljøverndepartementet. Det fremkommer av Aftenpostens oppslag 11. november at statsråden vurderer å flytte villaene til Folkemuseet. Fagmiljøene er av den oppfatning at flytting vil ødelegge verneverdien.

Kan statsråden svare på om departementet har endret praksis med hensyn til fredning av kulturminner?»

BEGRUNNELSE:

Flytting av verneverdige hus er en gammeldags måte å bevare fredede bygninger på. Det er ikke bare de verneverdige sveitservillaene som må bevares, men også deres beliggenhet. Villaene er spesielle også nettopp på grunn av sin tilhørighet i bymiljøet.

Svar:

Riksantikvaren har fredet villaene i Parkveien 27-31 og fredningsvedtaket er påklaget til Miljøverndepartementet. Klagesaken er til behandling og det er avholdt befaringsreise. Da saken ikke er ferdigbehandlet, finner jeg det ikke riktig å uttale meg mer konkret om realitetene i denne saken nå.

Hver enkelt sak blir imidlertid alltid vurdert grundig ut fra forholdene i den konkrete saken. Her vil hensynet til kulturminnets miljø være et av flere momenter som vil være viktige, sammen med kriterier bl.a. knyttet til representativitet, autenticitet, sammenheng, fysisk tilstand, arkitektonisk kvalitet, brukspotensial og samfunnsmessige hensyn.

For øvrig vil Stortinget bli invitert til å drøfte prinsippene i kulturminnepolitikken når Regjeringen legger frem den bebudede stortingsmeldingen i sesjonen 2003-2004.

SPØRSMÅL NR. 128

Innlevert 13. november 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 20. november 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Avinor er i disse dager inne i en omstillings- og rasjonaliseringsprosess. Dette vil få store konsekvenser på flere områder. Blant annet er det vedtatt at antallet kontrollsentraler skal halveres fra fire til to. Kontrollsentralen på Værnes er en av de som står i fare for å bli nedlagt.

Vil statsråden gjøre sitt for at det i vurderingen av hvilke sentraler som skal opprettholdes, tas hensyn til investeringer som er gjort slik at man slipper unødige økte pengebruk?»

BEGRUNNELSE:

Avinor har i det siste året vært gjennom en prosess for å omorganisere og rasjonalisere virksomheten. Denne prosessen griper inn på mange områder av virksomheten. Et av de tiltak som er vedtatt gjennomført, er en reduksjon av kontrollsentraler fra fire til to. Det er etter Avinors eget utsagn ikke endelig avgjort hvilke av de nåværende sentraler som vil bli nedlagt. I 1999 ble det igangsatt bygging av nytt tårn- og sikringsbygg på Værnes, på bakgrunn av en kost-nytte- analyse som konkluderte med at Trondheim kontroll sentral skulle opprettholdes. Sentralen på Værnes er EMP-sikret. Selve tårn- og sikringsbygget er ferdigstilt og har hittil kostet vel 132 mill. kr. Teknisk utstyr kommer i tillegg på ca. 40 mill. kr. Det er i tillegg gjort store investeringer i forhold til opplæring av personell. Mange av de investeringer som er gjort, blant annet i bygninger, kan ikke flyttes til andre sentraler og må derfor anses som bortkastet dersom sentralen blir nedlagt. Det bør derfor være viktig å ta hensyn til de investeringer som allerede er gjort, slik at man ikke går inn på løsninger hvor man får unødige store samlede investeringer.

Svar:

Avinor gjennomfører for tiden et omfattende effektiviseringsprosjekt ("Take-off-05"). Målsettingen er å redusere kostnadene årlig med 400 mill. kr fra 2006. Avinors styre skal behandle prosjektet og de enkelte tiltakene i møte 4. desember.

Effektiviseringsprosessen omfatter blant annet underveistjenestene. Disse drives i dag fra fire kontrollsentraler som er lokalisert i Bodø, på Værnes og Sola, samt i Røyken utenfor Oslo. Avinors administrasjon vil etter det jeg kjenner til, anbefale overfor styret at antall kontrollsentraler reduseres til to, henholdsvis kontrollsentral Nord og kontrollsentral Sør. Det er foreslått at kontrollsentral Nord legges til Bodø. Valg av kontrollsentral Sør er fortsatt under utredning. Avinor opplyser at dagens tre kontrollsentraler i Sør-Norge har et relativt likt kostnadsnivå. De tre valgalternativene skal utredes videre med sikte på endelig beslutning høsten 2004. En endelig beslutning vil basere seg på en vurdering av både økonomiske og sikkerhetsmessige forhold. I en slik analyse vil det blant annet inngå en vurdering av best mulig utnyttelse av gjennomførte investeringer, siden det vil kunne redusere framtidig investeringsbehov.

Avinor opplyser at nybyggene og det nye utstyret på Værnes uansett i stor grad vil bli nyttiggjort som opprinnelig forutsatt. Tårn- og sikringsbygg knytter seg i hovedsak til aktivitetene på Værnes, og dette vil det fortsatt være behov for. Det er kun det rommet som var tiltenkt underveistjenesten, dvs. selve kon-

trollsentralen som man eventuelt må finne alternativ anvendelse for. Noe av det nye utstyret vil eventuelt kunne flyttes.

Administrasjonens endelige forslag med hensyn til antall kontrollsentraler og videre framdriftsplan vedrørende valg av kontrollsentral Sør blir lagt fram for styret i desember.

Avslutningsvis viser jeg til at det er Avinors styre som beslutter og er ansvarlig for å gjennomføre nødvendige effektiviseringstiltak, herunder knyttet til kontrollsentralene. Jeg legger til grunn at slike beslutninger baserer seg på en grundig vurdering både av lønnsomhet og sikkerhet, herunder at man slipper unødig økt pengebruk slik representanten Arnstad peker på.

SPØRSMÅL NR. 129

Innlevert 13. november 2003 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 24. november 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan helseministeren konkretisere informasjonen om hvilke legemidler den foreslåtte anbudsordningen på "gråsonelegemidler" vil omfatte, hvilken type anbudsordning som vil bli aktuell og eventuelle kompensasjonsordninger til distribusjonskjeden for at denne skal sikre utlevering av de aktuelle legemidler til en lavere pris enn hva tilfellet er i dag?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen foreslår i St.prp. nr. 1 (2003-2004) en anbudsordning på såkalte "gråsonelegemidler". Med virkning fra 1. juli 2004 er det anslått en besparelse på 56 mill. kr over kap. 2751 post 70 i 2004. Det fremgår av Regjeringens forslag til ordning at den anslåtte besparelse utgjør hele 10 pst. av de samlede legemiddel kostnadene utenfor sykehus i dette legemiddelsegmentet.

I budsjettforslaget er Regjeringen meget sparsom med informasjon om ordningen til tross for at ordningen vil berøre hele forskyningskjeden for legemidler utenfor sykehussektoren. Ordningen vil få konsekvenser for arbeid med selve distribusjonen og lønnsomheten ved å utlevere legemidler med lavere utsalgspriser enn tidligere. Tiden fra budsjettet vedtas til ordningen er tiltenkt å tre i kraft kan også bli meget kort dersom Helsedepartementet skal sikre kvaliteten på anbudene fra ulike leverandører. Informasjon om hvilke legemidler som vil omfattes av ordningen er derfor også vesentlig å kjenne til for å kunne vurdere leveranser og arbeid med logistikk. I budsjettforslaget er det heller ikke beskrevet hvilken type anbudsordning som vil bli benyttet, så som anbud på grossistnivå eller leverandørnivå.

For å kunne vurdere den foreslåtte ordningen i sin helhet, ber vi helseministeren konkretisere informasjon om hvilke legemidler ordningen vil omfatte som kan føre til 56 mill. kr i besparelser, hvilken type anbudsordning som vil bli aktuell og om helseministeren har vurdert eventuelle kompensasjonsordninger til distribusjonskjeden for at denne skal sikre utlevering av de aktuelle legemidler til en lavere pris enn hva er tilfelle i dag.

Svar:

Den organisatoriske og praktiske løsningen for ordningen med anbud på enkelte legemidler på blå resept utarbeides i et samarbeid mellom bl.a. Rikstrygdeverket, Statens legemiddelverk og Legemiddelinnkjøpssamarbeidet (LIS).

Det er på nåværende tidspunkt ikke avgjort hvilke konkrete legemidler som vil omfattes av ordningen. I første omgang innføres anbud på et begrenset utvalg av legemidler som i praksis bare rekvireres av sykehusets leger, men som skrives ut på blå resept fordi legemidlet inntas utenom sykehuset. Det som imidlertid er klart, er at det tas sikte på å anbudsette legemidler etter virkestoff innenfor følgende lidelser: kvalmestillende legemidler ved kreft og immunsvikt, legemidler mot anemi ved kreft og ved kronisk nyresvikt før og under dialysebehandling, gonadotrope hormonanaloger (hormonnivåreduserende legemidler)

ved behandling av prostatakreft, immunsoppressive legemidler ved organtransplantasjon og antipsykotika ved schizofreni.

Det tas sikte på at eksisterende legemiddelkomiteer skal anbefale aktuelle legemidler som det skal innhentes tilbud på i de respektive regionale helseforetak. Det etableres formell kontakt mellom RTV og legemiddelkomiteene. Det sendes ut tilbud for legemidler solgt til henholdsvis sykehus og folketrygden. På bakgrunn av de rammeavtalene som inngås med legemiddelkomiteene, kommer legemiddelkomiteene innenfor gråsonområdet frem til hver sin liste over legemidler som skal benyttes ved blåresept-forskrivningen fra sykehusene. Listene vil variere, avhengig av de ulike regionenes medisinske preferanser.

Når det gjelder spørsmålet om eventuelle kompensasjonsordninger til distribusjonskjeden, er arbeidet med fordelingen av avansene mellom aktørene i legemiddelforsyningskjeden under vurdering. Det vil bli vurdert å fordele marginene slik at eventuelt merarbeid i legemiddelforsyningskjeden blir kompensert.

SPØRSMÅL NR. 130

Innlevert 13. november 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 21. november 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Hva er Regjeringens fremdrift for å gjennomføre implementering av EUs direktiv for introduksjon av biodiesel i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Hadeland Bio-Olje AS har siden etableringen i 1994 gjennomført omfattende forsøk og tester med anvendelse av biodiesel, og har ervervet solid teoretisk og operativ kompetanse. Selskapet har samarbeidet med blant andre Norsk Hydro, Hydro Texaco, Volvo, Ringnes Bryggerier og TINE Norske Meierier, i teoretisk og praktisk utprøving av biodiesel under norske forhold. Erfaringene tilsier at det bør være realistisk å sette i gang biodieselproduksjon i stor skala i Norge.

I forbindelse med behandlingen av klimameldingen uttalte flertallet følgende i Innst. S. nr. 240 (2001-2002):

"Flertallet mener det bør iverksettes et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff for å øke volumet i Norge. Det vises til at det i EU er lagt frem et direktivforslag som krever at landene innen 31. desember 2005 sørger for at minimum 2 pst. av all bensin og diesel som selges til transportformål er biodrivstoff. Et introduksjonsprogram vil også være en forberedelse til en mulig norsk oppfølging av et slikt direktiv."

EU-direktiv for introduksjon av biodiesel ble vedtatt 8. mai 2003. Direktivet innebærer at 2 pst. av fossilt drivstofforbruk i 2005 skal erstattes med biodrivstoff. I 2010 skal 5,75 pst. av fossilt drivstofforbruk skalerstattes med biodrivstoff. Hvis direktivet gjøres gjeldende for Norge, vil behovet for biodrivstoff i 2005 anslås til mellom 85 og 100 mill./l biodrivstoff pr. år, økende til ca. 240 mill./l i 2010, noe som gjør at behovet for biodrivstoff vil øke dramatisk de neste åra. Det bør derfor være av nasjonal interesse at produksjon av biodiesel/biodrivstoff i stor skala blir realisert i Norge. Anvendelsen av biodrivstoff omtales også i Regjeringens handlingsplan for en bærekraftig utvikling (2.7.5. Miljøvern hensyn i transportsektoren).

Biodiesel og bioalkoholer kan fases inn i det eksisterende distribusjonssystemet med få tilpasninger hos distributøren. Biodrivstoff kan produseres fra Norske råvarer, og vil bety et solid grunnlag for framtidig næringsutvikling og verdiskaping, samt at anvendelsen vil bidra til lavere CO₂-utslipp i transportsektoren.

Direktivet om biodrivstoff iverksettes i EU fra 1. januar 2005. EØS-avtalen forplikter Norge til å gjennomføre de endringer som gjøres i EU-regelverket, når det er innenfor EØS-avtalens saklige virkeområde. I tillegg skal EUs regelverk i prinsippet tre i kraft på samme tid i EØS-landene som i EU-landene. Norge må således nå avklare hvordan direktivet skal implementeres i norsk rett.

Svar:

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/30/EF om å fremme bruk av biodrivstoff til transport ble vedtatt

i EU 8. mai 2003. Direktivet vurderes for tiden etter de vanlige prosedyrene for nytt EU-regelverk før eventuell innlemmelse i EØS-avtalen. Per i dag vurderes direktivet i Spesialutvalget for energi der alle de berørte departementer deltar. Vurderingene i spesialutvalget er ennå ikke sluttført. I tillegg vil direktivet også bli drøftet med Island og Liechtenstein ved møtet i EFTAs arbeidsgruppe for energispørsmål 24. november 2003.

EUs direktiv om biodrivstoff til transport har som ett av flere formål å redusere utslippene av klimagasser. Som et utgangspunkt vil tiltak som bedrer miljøet være relevant i forhold til EØS-avtalens artikler 73-75. Samtidig må direktivet vurderes i lys av at det er et ledd i gjennomføringen av EUs internasjonale miljøforpliktelser, i dette tilfelle Kyotoprotokollen. Både EU og Norge er gjennom Kyotoprotokollen forpliktet til å redusere utslippene av klimagasser, men virkemiddelbruken må vurderes ut fra forskjeller i faktiske forhold. Norge har mulighet til å velge virkemidler uavhengig av EU. Samtidig er det viktig at ulike virkemidler ikke påvirker det indre markedets funksjon i EØS ved at de økonomiske aktørene får ulike rammebetingelser.

Norske interesser er særlig knyttet til positive miljøeffekter som følge av redusert utslipp av CO₂. En økt andel av biodrivstoff for veitransport i Norge, vil bidra til å redusere de totale norske CO₂-utslippene og bidra som en del av Norges oppfyllelse av forpliktelsene under Kyotoprotokollen.

Ved økt bruk av biodrivstoffer og andre fornybare drivstoffer i Norge, må det påregnes betydelige investeringer og kostnader knyttet til distribusjon, lagring og tapping av denne type drivstoff. Videre vil det ventelig ta tid å bygge opp tilstrekkelig produksjonskapasitet i Norge, slik at man må belage seg på import av 2/3 av antatt forbruk av biodrivstoff de første 5-10 årene.

Produksjon av biodrivstoff vil være en vesentlig

dyrere produksjonsform enn fossilt brennstoff i overskuelig fremtid, gitt dagens prisnivå. En implementering av direktivet vil følgelig innebære behov for incentiver. Gjennom videre forskning og utvikling kan bruk av biodrivstoff bli mer økonomisk interessant i et lenger perspektiv.

I direktivet heter det at fremming av biodrivstoff ikke skal være til hinder for bruk av andre fornybare energiformer, hvorav hydrogen nevnes spesielt. I EU og i Norge foregår det en utstrakt forskning på alternative drivstoff, spesielt på hydrogen. Norge deltar i EUs 6. rammeprogram for forskning og har i tillegg egen forskningsinnsats på området. Samferdselsdepartementet har opprettet en ekspertgruppe under Hydrogenutvalget som har fått som oppgave å vurdere hvordan Norge kan bidra til å fremskynde den internasjonale utviklingen av nullutslippsteknologi i transportsektoren, herunder hydrogen, inklusive spørsmål knyttet til infrastruktur for hydrogen.

Det vises forøvrig til St.meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk, hvor et av Regjeringens tiltak er å legge til rette for økt bruk av biodrivstoff. I Innst. S. nr. 240 (2001-2002) Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Norsk klimapolitikk og i Tilleggsmelding til Norsk klimapolitikk foreslår flertallet i komiteen at det bør iverksettes et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff for å øke volumet i Norge. Miljøvernministerens svar på Dokument nr. 8:56 (2001-2002) om bruk av biodrivstoff for å redusere utslippene av farlige klimagasser fra transportsektoren, signaliserer at Norge bør ha en åpning for å satse på denne type nisjeprodukter i Norge som på sikt kan bidra til å redusere klimagassutslippene, tilsvarende den norske satsingen som har vært på elbiler. En satsing på denne typen nisjeprodukter kan imidlertid gjøres uavhengig av implementering av EUs direktiv om biodrivstoff til transport.

SPØRSMÅL NR. 131

Innlevert 13. november 2003 av stortingsrepresentant Marie Kjørstein

Besvart 20. november 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Kan fiskeriministeren redegjøre for hva dagens status er i saken om lokalisering av containerhavn Oslofjordregionen, og er det mulig for fiskeriministeren å berolige engstelige beboere langs Oslofjorden som

nå er redd for forringelse av sine nærmiljøer?»

BEGRUNNELSE:

Fiskeriministeren er vel kjent med den spenningen som knytter seg til lokalisering av containerhavn i Oslofjordregionen. I Oslo kommunes vedtak, omtalt som "Fjordbyvedtaket", er det et ønske om å flytte containerhavnen ut av Oslos sentrale havneområde. Ulike alternativer har blitt utredet og befart. Flere kommuner langs Oslofjorden har vist interesse for en lokalisering av en slik havn. I andre kommuner har det vært massiv motstand, knyttet til spørsmål om miljø og viktige rekreasjonsområder. Dette er faktorer som befolkningen er engstelige for at skal forringes.

Svar:

Havnesituasjonen i Oslofjorden representerer store utfordringer både nasjonalt og regionalt. Oslo kommunes "Fjordbyvedtak", som forutsetter at all lo/ lo-basert containertrafikk snarest skal flyttes ut av Oslo, har skapt debatt om konsekvensene for langsiktig infrastrukturutvikling og for næringslivets egen transport- og logistikkplanlegging.

På bakgrunn av havnesituasjonen i Oslofjorden, arbeidet med ny nasjonal havnestruktur, St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011 og Stortingets behandling av denne, har Fiskeridepartementet i samarbeid med nasjonalhavnene Oslo og Grenland utarbeidet en forstudie om havnestrukturen i Oslofjorden. Forstudien ble behandlet av Regjeringen 15. august 2002.

Som et av løsningsalternativene, ble det i forstudien pekt på muligheten for å bygge en ny hovedhavn for containerisert gods. Det ble i denne sammenheng sett nærmere på Kambo i Moss kommune, Kommersøya i Sande kommune og Snekkestad/Mulvika i Re kommune. Regjeringen vil imidlertid ikke gå inn for å bygge ny containerhavn på noen av disse lokalitetene.

For å få på plass et framtidsrettet og forutsigbart havnetilbud i Oslofjorden, mener Regjeringen at det istedenfor bør utvikles ulike tyngdepunkt for containerisert gods i regionen. Videre er det nødvendig

med formelle samarbeidsstrukturer innenfor og mellom tyngdepunktene som sikrer koordinering og optimal ressursbruk. Fiskeridepartementet har bedt Grenland og Larvik havnevesen om å videreføre den allerede påbegynte samarbeidsprosessen. Fiskeridepartementet har også bedt om at Østfold fylkeskommune bidrar til å få etablert et havnesamarbeid på sydøstsiden av Oslofjorden.

Et tradisjonelt interkommunalt havnesamarbeid anses imidlertid ikke som operativt nok til å løse eksisterende havneutfordring i Oslofjordregionen. Fiskeridepartementet har derfor initiert opprettelsen av Viken havneselskap AS. Selskapet ble etablert 31. mars 2003, og utreder på oppdrag fra Fiskeridepartementet alternative regionale havneløsninger for gods som skal til og fra indre deler av Oslofjorden. Indre Oslofjord er i denne sammenheng definert som den del av fjorden som ligger innenfor linjen Horten- Moss. Den framtidige havnestrukturen i Oslofjorden antas å få konsekvenser for utbygging av annen transportinfrastruktur på Østlandet. Av hensyn til en overordnet og helhetlig transportplanlegging, er det derfor nødvendig at arbeidet med havnestrukturen i Oslofjorden sees i sammenheng med Nasjonal transportplan 2006-2015. Viken havneselskap AS sin utredning om regionale havneløsninger skal derfor være ferdigstilt senest 1. desember 2003. Regjeringen vil på denne bakgrunn komme tilbake til havnesituasjonen for Oslofjordområdet ved framlegging av Nasjonal transportplan 2006-2015.

SPØRSMÅL NR. 132

Innlevert 13. november 2003 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 24. november 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Flere påtar seg både oppdrag som utredere for barnevernet og sitter som sakkyndige medlemmer i fylkesnemnda for sosiale saker. Denne sjongleringen mellom ulike roller, om det enn ikke skjer i samme sak, oppleves ofte som problematisk. Tilliten til sakkyndige medlemmer av fylkesnemnda svekkes når disse ofte

også påtar seg oppgaver for barnevernet, og habiliteten trues.

Hvordan vurderer statsråden denne problemstillingen, og vil statsråden foreta seg noe for å sikre tilliten til de sakkyndige medlemmer av fylkesnemnda?»

Svar:

Til orientering vil jeg først nevne at det ikke oppnevnes sakkyndige i fylkesnemndene som arbeider i den kommunale barneverntjenesten. Det oppnevnes nå heller ikke ansatte i private barneverntiltak. Sakkyndige, f.eks. psykologer, kan bli engasjert av kommunene og barnevernet på oppdragsbasis samtidig som de er medlemmer av det sakkyndige utvalget og dermed kan trekkes ut som en av to sakkyndige medlemmer i en sak i fylkesnemnda. At sakkyndige medlemmer i fylkesnemnda også får erfaring med utredningsarbeid i kommunene kan være en fordel for å videreutvikle deres kompetanse.

Når det gjelder habilitet, viser jeg til at det settes strenge krav til den enkeltes habilitet. Medlemmene av fylkesnemnda må være habile i den enkelte sak. Det betyr at det ikke må foreligge særlige omstendigheter som gir grunn til å trekke deres objektivitet eller uhildethet i tvil. Det er de samme strenge reglene om habilitet som gjelder for fylkesnemndas medlemmer og sakkyndige som også gjelder for dommere og lagrettemedlemmer. Domstolloven har en rekke bestemmelser om forhold som fører til inhabilitet. I denne sammenheng nevnes spesielt den generelle regelen i domstolloven § 108 om at ingen kan være dommer eller lagrettemedlem, og dermed heller ikke medlem av fylkesnemnda, når andre "[...] særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet". Det avgjørende etter denne bestemmelsen er ikke om det i det konkrete tilfelle kan påvises at nettopp den det gjelder vil la seg påvirke av "de særegne omstendigheter". Det er tilstrekkelig at det er egnet til å svekke tilliten til hans uhildethet. I tvilstilfelle har det betydning om en part krever at den det gjelder ikke skal oppnevnes eller fratre nemnda i den aktuelle saken.

På bakgrunn av dette mener jeg at spørsmålet om å vurdere habilitet blir godt ivaretatt i lovverket. Reglene om habilitet forutsetter at fylkesnemndas leder og at den sakkyndige selv skal vurdere om det foreligger omstendigheter som gjør at den sakkyndig ikke bør delta i saken. En slik omstendighet kan være

å vurdere om den sakkyndige har "for tette bånd" til kommunen.

Når det gjelder sakkyndige i barnevernssaker generelt, og ikke bare de som er oppnevnt i fylkesnemndene, vil jeg vurdere om det bør etableres en ordning for kontroll eller kvalitetssikring av sakkyndige rapporter.

SPØRSMÅL NR. 133

Innlevert 14. november 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 21. november 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hofstad leir i Melhus kommune disponerer et område på om lag 330 dekar. Området er sentralt beliggende ved E6 og jernbane, og ønskes av kommunen omdisponert til næringsformål. Frigivelse av området og etablering av en næringspark vil redusere utbyggingspresset mot den verdifulle dyrkajorda. Forsvarets aktivitet i leiren skal flyttes.

Kan statsråden opplyse hva som er tidsplanen for fraflytting og frigivelse av dette området?»

Svar:

Forsvaret disponerer over 300 dekar grunn til Hofstad leir i Melhus. Området er i bruk som ammunisjonslager, og har 39 bygninger og ammunisjonsbunkere med tilfredsstillende klausulsone for dagens bruk, samt et ammunisjonsverksted.

I forbindelse med omstruktureringen av Forsvaret, vurderes de fleste ammunisjonsverksteder nedlagt, også verkstedet på Hofstad. Når ammunisjonsverkstedet blir nedlagt, vurderes det som sannsynlig at

lagervirksomheten fases ut samtidig. Dette er en prosess som antas å være slutført i løpet av 2005.

Det er grunn til å tro at omregulering og arbeidet med å forberede et salg vil kunne skje i løpet av det påfølgende år, hvis salget kan skje uten at bygningene fjernes først.

SPØRSMÅL NR. 134

Innlevert 14. november 2003 av stortingsrepresentant Grethe Fossli

Besvart 20. november 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Denne sommeren har vært preget av flere ulykker med småbåter, noen ulykker på grunn av alkoholbruk, men også mange på grunn av at båtfører mangler kunnskaper. Sakkyndig råd for fritidsbåter har anbefalt at det innføres obligatorisk opplæring for fører av fartøyer som er over 8 meter, eller over en viss motorytelse.

Hvordan arbeides det med sjøsikkerhet når det gjelder småbåter, og vil statsråden vurdere obligatorisk opplæring?»

BEGRUNNELSE:

Norske Båtskoler har henvendt seg til næringskomiteen i den hensikt å gi oss en orientering om situasjonen når det gjelder småbåt eieres manglende kunnskaper om god båtskikk. De pekte på at det hvert år omkommer 40-50 personer fra fritidsbåter, samt at det skjer mange ulykker. Hovedredningssentralen opplyser at de siste årene har det vært en sterk økning i assistanse til fritidsbåttbrukere. De hevder at både adferd, holdninger og kunnskaper er for dårlig.

De opplyste videre at Sjøfartsdirektoratet som

fagmyndighet tidlig gikk inn for en sertifikatordning for fritidsbåteiere. De mente også at alle båtorganisasjoner, Sjøvettutvalgene og Sjøfartsdirektoratets sakkyndige råd også går inn for obligatorisk båtføreropplæring.

Vi forsto av orienteringen at dette hadde vært tatt opp gjentatte ganger, uten at det til nå har skjedd noe.

Svar:

Arbeidet med sjøsikkerhet når det gjelder småbåter.

Jeg legger til grunn at det med "småbåter" menes fritidsfartøy.

Sjøfartsdirektoratet har tilsynsansvaret for fritidsfartøy. Dette innebærer å føre tilsyn med at båter som omsettes i Norge er i samsvar med de bygge- og sikkerhetsstandarder som kreves innenfor EU. Videre er direktoratet engasjert i arbeidet med å påvirke sikkerhetsstandardene slik at båter som omsettes i Norge i størst mulig grad også er tilpasset våre relativt tøffe klimatiske forhold. Direktoratet har og ansvaret for båtførerprøven og utstedelse av fritidsbåtskippercertifikat, samt koordineringen av Vis Sjøvett (tidligere Sjøvettkampanjen) og Sakkyndig råd for fritidsfartøy.

Vis Sjøvett er et nettverk av frivillige som skal bidra til økt bevissthet om sikkerhet og miljø hos alle som ferdes på og ved sjøen i fritiden. Det mest effektfulle forebyggende arbeidet gjøres lokalt. Derfor er dette lokale nettverket en svært viktig ressurs for Sjøfartsdirektoratet. Godt over 100 mennesker gir av seg selv og sin egen fritid i arbeidet med å forebygge fritidsbåtulykker.

Årlig avlegger ca. 6 000 personer, for det meste ungdom, båtførerprøven. Dette er et frivillig opplæringstilbud, som gir et godt teoretisk grunnlag for å føre mindre fritidsbåter. Båtførerprøven ble etablert på midten av 1960-tallet. Minst 200 000 har avlagt prøven opp gjennom årene. En fornyelse av eksamensordningen, som vil bidra til økt tilgjengelighet og bedre kvalitet, er i gang.

Siden 1995 har Vis Sjøvett/Sjøfartsdirektoratet årlig arrangert sjøvettopplæring for barn i 2., 3. og 4. klasse. Skolene får tilsendt undervisningsmaterieell som gjennomgås i klassene. I mai og juni inviteres elevene til sjøen, hvor de får lære om oppførsel i båt, miljøet på sjøen og førstehjelp. Nesten 7 000 elever fikk denne opplæringen i 2003, og neste år blir tilbudet ytterligere utvidet.

For å legge til rette for undervisning i båtbruk og kystkultur, er det under utarbeidelse en arbeidsbok for ungdom. Målgruppen er 7.-9. klasse. Et pilotprosjekt vil bli gjennomført våren 2004.

De fleste dødsulykker fra fritidsbåt skyldes fall over bord eller kantring. Med bedre ombordstigningsmuligheter kunne mange menneskeliv vært spart. I 2004 vil det derfor bli fokusert på opplysningstiltak om hvordan man kan unngå fall over bord, og hvordan man skal komme seg opp i båten igjen. Parallelt arbeides det internasjonalt med sikte på å påby innretninger for ombordstigning fra sjøen på fritidsbåter.

Vis Sjøvett/Sjøfartsdirektoratet har utarbeidet mye etterspurt opplærings- og opplysningsmateriell. Dette brukes av skoleverket, båtforeninger, politiet, Redningsselskapet mfl. Totalt årlig opplag på brosjyremateriell er ca. 150 000 eksemplarer.

For å føre fritidsbåt med største lengde over 15 meter, kreves minimum fritidsbåtskippersertifikat. Interessen for dette har økt kraftig de senere årene. I 2002 ble det utstedt 715 slike sertifikater, mot 473 i 2001, mens gjennomsnittet i årene 1990 til 1999 var 140/år.

Obligatorisk opplæring for førere av fritidsbåter.

De siste 10 årene har det i gjennomsnitt omkommet 36 personer årlig ved bruk av fritidsbåter. Til tross for at antallet har holdt seg relativt stabilt i en periode med et økende antall fritidsbåttbrukere, er ulykkestallet høyt. Ethvert virkemiddel som kan bidra til å redusere risikoen eller antall alvorlige ulykker ved bruk av fritidsbåter, herunder obligatorisk opplæring, vurderes derfor tatt i bruk.

Årsaken til en stor andel av de alvorlige ulykkene synes i dag å ligge i holdninger, herunder manglende respekt for farer og risiko og manglende etterlevelse av allerede lovregulerte forhold, snarere enn mangel på teoretisk kunnskap. Hovedfokus har derfor så langt vært lagt på holdningsskapende og informasjonsrettet arbeid gjennom Vis Sjøvett, som et bidrag for å fremme holdninger og sikkerhetskultur blant fritidsbåttbrukere. Dette vil fremdeles vektlegges betydelig.

Før eventuelt nye tiltak innføres, for eksempel obligatorisk opplæring, bør det vurderes om andre tiltak, blant annet forbedring av allerede innførte ordninger/tiltak, vil være mer hensiktsmessig for å redusere risikoen eller antall alvorlige ulykker blant fritidsbåttbrukere. Ethvert tiltak som vurderes iverksatt må stå i forhold til ønsket effekt, i dette tilfellet en reduksjon i antall alvorlige ulykker.

SPØRSMÅL NR. 135

Innlevert 14. november 2003 av stortingsrepresentant Grethe Fossli

Besvart 19. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Asker kommune har nå fattet vedtak om å inngå avtale med US lease om å leie ut/selge vann- og avløpsnett for så å leie det tilbake. Jeg er kjent med at departementet i brev av 19. desember 2001 sa ja til leasingen så lenge Asker beholdt den formelle eiendomsretten over anleggene tilsvarende som før avtalen ble inngått. Representanter i kommunestyret i Asker mener nå at disse forutsetningene ikke er til stede, og at avtalen ikke kan godkjennes. Et spørsmål er også om en slik avtale må EØS-utlyses.

Hva mener statsråden?»

BEGRUNNELSE:

Som statsråden sikkert er klar over har det vært en omfattende debatt om US lease-avtalen i Asker, både den moralske siden ved saken og den lovlige siden ved saken. Det har vært debatter både i kommunestyret, Asker og Bærums Budstikke og ikke minst blant folk flest. Mange har engasjert seg og usikkerheten er fremdeles stor. Med dette som bakgrunn har jeg funnet det nødvendig å stille statsråden ovennevnte spørsmål i saken.

Det er en kjensgjerning at det å inngå slike leasingavtaler er en komplisert affære, og at det er få i Norge som har kompetanse om slike avtaler. Ifølge Asker og Bærums Budstikke 11. november, så mener Asker Aps gruppeleder at Asker kommune ikke lenger har den formelle eiendomsretten til anleggene, slik departementet sier i sitt brev. Han viser til en et hemmeligstempelt engelskspråklig dokument som summerer opp intensjonsavtalen med de amerikanske investorene. I den avtalen brukes begrepene "sale" og "purchase" for å beskrive første del av transaksjonen, det vil si overføringen av rettighetene til en amerikansk trust.

Asker Ap mener at dette i realiteten er å gi fra seg eiendomsretten, og at kommunen bare står tilbake med en bruksrett som utøves gjennom leieavtalen.

Et annet spørsmål som også har dukket opp er om en slik avtale ikke bør EØS-utlyses. Bakgrunnen for dette spørsmålet er at jeg er usikker på om det offentlige kan iverksette finansielle leasingavtaler uten et EØS-anbud.

Det gjøres oppmerksom på at saken nå vil bli oversendt fylkesmannen for lovlighetskontroll.

Svar:

Kommunal- og regionaldepartementet mottok 22. november 2001 en henvendelse fra Asker kommune vedrørende mulighet for avtale om utleie og tilbakeleie av kommunens vann- og kloakkanlegg med amerikansk investeringsselskap. Kommunal- og regionaldepartementet besvarte kommunens henvendelse 19. desember 2001. Departementet har ikke sagt "ja" til avtalen, men på forespørsel vurdert om denne type avtaler rammes av forbud i skatte- eller kommunelovgivningen. Departementet har videre vurdert om det knytter seg begrensninger til bruken av eventuelle inntekter fra slike avtaler, jf. selvkostprinsippet nedfelt i lov om vass- og kloakkavgifter. Jeg vil understreke at Kommunal- og regionaldepartementet er ikke forelagt avtalene samlet til behandling, og har følgelig ikke foretatt noen fullstendig vurdering av alle sidene ved

avtalene knyttet til innhold eller formell behandling.

I brevet av 19. desember 2001 sier departementet at *"det er opplyst av Asker kommunes representanter at kommunen(e) vil beholde eier- og disposisjonsretten over anleggene tilsvarende som før avtaleinngåelsene"*. Dette var en premiss for departementets vurdering, jf. at avtalene som sådan ikke var lagt fram for departementet til behandling. Det er likevel ikke mulig å si at konklusjonene i departementets brev av 19. desember 2001 ville vært vesentlig endret med andre opplysninger om eier- og disposisjonsrett over anleggene. Dette krever i så fall en ny vurdering. I begrunnelsen for spørsmålet opplyses at et mindretall i kommunestyre har fremmet lovlighetsklage på avgjørelsen, jf. kommuneloven § 59. Ny vurdering kan dermed skje dersom vilkår for å behandle lovlighetsklagen er til stede.

Kommuner og fylkeskommuner er ved vare- og tjenestekjøp bundet av lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999. Korrekte anskaffelsesprosedyrer er angitt i forskrifter i medhold av loven. Forskrift om offentlige anskaffelser av 15. juni 2001 gjelder for kommunale anskaffelser med mindre annet er angitt. For virksomheter innen vannforsyning og håndtering av avløpsvann kommer unntaket i § 1-2 nr. 4 til anvendelse. For anskaffelser til slike virksomheter gjelder forsyningsforskriften (Forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen for vann- og energiforsyning mv.). Reglene innebærer uansett krav om offentlig utlysning ved anskaffelser over terskelverdiene.

I vårt svar til Asker kommune har departementet, basert på opplysninger fra kommunen og med referanse til tilsvarende avtaler inngått av offentlige myndigheter i andre land innenfor EØS-området, lagt til grunn at avtalene gjelder en finansiell transaksjon

og ikke en offentlig anskaffelse. I brevet heter det at *"Utgangspunktet for avtalene er at det amerikanske selskapet gjennom det langvarige leieforholdet kommer i samme økonomiske posisjon som en eier etter amerikansk rett. Selv om selskapet ikke blir formelt eier, blir stiftelsen betraktet som dette i relasjon til amerikanske skatteregler. Dette åpner muligheten for avskrivninger, og dermed utsettelse av skatteinnbetalinger i USA. Dette er en normal finansiell transaksjon som vil bli meldt inn til et særskilt register hos amerikanske skattemyndigheter"*.

Jeg har merket meg at mindretallet i Asker kommunestyre vil fremme lovlighetsklage på vedtaket. Fylkesmannen i Oslo og Akershus vil i så fall prøve lovligheten av vedtaket.

SPØRSMÅL NR. 136

Innlevert 14. november 2003 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 26. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Som stortingsrepresentant har man ofte behov for å kommunisere med andre etater, både private og offentlige. At tilbakemelding gis korrekt og raskt er et vesentlig moment, noe som også er en del av intensjonen med forvaltningsloven. I den kommer det frem at det er frister som skal/bør overholdes med hensyn til å besvare henvendelser.

Siden UDI ligger under kommunalministerens domene, skal man da kunne forvente at UDI overholder forvaltningslovens intensjon/krav?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunn for henvendelsen er et brev fra undertegnede til UDI datert 2. oktober 2003, med andre ord er det over én måned siden. Svar er ikke mottatt!

Beklageligvis er det ikke første gang at jeg ikke mottar svar eller informasjon fra UDI om når svar vil komme. Siden UDI er en del av det offentliges apparat, må man kunne kreve at lovverket overholdes. I motsatt fall vil det kunne bli vanskelig å stille tilsvarende krav til landets øvrige innbyggere.

Jeg ber derfor kommunalministeren se på praksis innad i UDI, og påse at vedtatt regelverk overholdes.

Svar:

Representanten stiller spørsmål om saksbehandlingstiden i UDI. Kommunal- og regionaldepartementet har videresendt spørsmålet til UDI om hvordan representantens brev av 2. oktober 2003 er håndtert.

UDI opplyser i sitt svar at brevet ved en feil er blitt lagt inn i saksmappen til den konkrete enkeltsaken som brevet omhandler. Brevet skulle vært journalført som en generell henvendelse. UDI understreker i sitt svar til departementet at brevet under begge omstendigheter skulle vært besvart. UDI beklager det inntrufne.

Jeg har merket meg at det i denne saken har skjedd en feil og at UDI beklager dette.

Jeg er enig med representanten i at tilbakemeldinger fra offentlige etater bør være raske og korrekte. Dette er selvsagt også et krav som gjelder UDI.

SPØRSMÅL NR. 137

Innlevert 14. november 2003 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 20. november 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«I den muntlige spørretimen 12. november sa statsråd Sponheim at det er to forhold som forklarer at avgangen i antall bruk har vært så stor som 4 000 så langt i år. Det ene av disse punktene statsråden tok opp var at bønder slår seg sammen i samdrift.

Kan jeg be om dokumentasjon på hvor stor del av nedgangen i antall bruk (foretak) sist år som skyldes etablering av samdrift og hva som skyldes andre forhold?»

Svar:

Representanten Enoksen viser til at jeg i Stortingets muntlige spørretime 12. november antydde at økte grad av samarbeidsforetak mellom bønder kan være en av årsakene til at de foreløpige tallene for antall søkere om produksjonstilskudd synes å vise en større nedgang enn i tidligere år. Enoksen ber om dokumentasjon på hvor stor del av nedgangen som skyldes samdrift, og hva som skyldes andre forhold.

Jeg antar at spørsmålet i utgangspunktet var foranlediget av et oppslag i avisa Nationen om denne saken, og vil først klarlegge en del faktiske forhold:

De tall Nationen har vist til er antall foretak som søkte om produksjonstilskudd pr. 31. juli 2003 sammenliknet med antall søkere i 2002. Søknadsprosessen er slik at søknadene gjennomgår en rekke kontroller både i kommunene og hos fylkesmannen innen de kommer til SLF for utbetaling. Denne prosessen er ennå ikke avsluttet for søknadsomgangen i 2003. Det er således de foreløpige tall for 2003 som er sammenliknet med de endelige tall for 2002. De viser en nedgang på ca. 4 000 foretak som har søkt om tilskudd. Det tilsvarende foreløpige tallet for 2002 var ca. 400 lavere. Det er på det nåværende tidspunkt ikke mulig å sammenlikne endelige tall for 2003 med endelige tall for 2002 fordi søknadsbehandlingen ennå ikke er avsluttet.

Jeg ble i den muntlige spørretimen bedt om å forklare hva denne økte nedgangen kan skyldes, og pekte da på to forhold som departementet har antatt er de viktigste årsakene: Det ene var målrettingen av tilskuddene mot de som driver næringsrettet jordbruk ved at det er innført krav om å kunne identifisere alle foretak gjennom registrering i Foretaksregisteret og innlevert mva-oppgave. Det andre jeg pekte på var endringene i regelverket for produksjonstilskuddene som har gjort det enklere å etablere samarbeidsforetak. De siste dreier seg både om mindre restriktive vilkår for tilskudd og høyere grenser for utflating eller fjerning av tilskudd. Dette er tiltak som er gjennomført i de seneste jordbruksoppgjørene, og som har vært en del av jordbruksavtalen mellom staten og jordbruksorganisasjonene.

I søknadsprosessen registrerer Statens landbruksforvaltning både antall enkeltmannsforetak og antall andre selskapsformer som søker om tilskudd. Mens antall enkeltmannsforetak går ned er antall søkere blant andre selskapsformer stabilt. Det vil være avgang og tilgang også blant disse, men den relative andelen er klart økende. Tallene kan også endre seg noe f.eks. ved at nyetablerte foretak som enda ikke har nådd omsetningsgrensen for mva-registrering, men som sannsynligvis vil gjøre det, går gjennom en manuell godkjenningssprosess. Likeledes har vi ikke tall for hvor mange bruk som ligger bak hvert selskap. Vi kjenner f.eks. konkret til etableringen av ett AS med 8 deltakere. For de som ikke ønsker å etablere og registrere

samarbeidsforetak, er det mulig å etablere uformelle samarbeid på der kun en av deltakerne står som søker av produksjonstilskudd. Regelverket er heller ikke til hinder for å velge slike løsninger. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at antall foretak som søker tilskudd ikke nødvendigvis er det samme som antall bruk i drift.

Det er sannsynlig at en del søkere har forsvunnet ved at satsene for AK-tilskudd til grovfôr er flatet ut og at det også gis tilskudd til foretak med mer enn 400 dekar. Det betyr at det ikke lenger er like lønnsomt å opprettholde små grovfôrenheter som separate søkere når de i virkeligheten kan ha blitt drevet av andre i flere år. Dette er også forhold som påvirker denne statistikken.

Vi har ikke i dag tallmessig oversikt over alle de forhold som jeg her har redegjort for, og som påvirker utviklingen av antall bruk/foretak. Jeg regner med at Budsjettnemnda for jordbruket vil analysere dette nærmere i sitt arbeid våren 2004.

Det som er viktigere, og som jeg også viste til i mitt svar, er at tallene ellers viser at både arealene og produksjonen opprettholdes. Effekten av reduksjonen i antall søkere er derfor først og fremst at enhetene blir større. Årsakene til den faktiske tilpassing i hvert enkelt tilfelle kan være svært mange og ulike. Forvaltningen har ikke analysert dette nærmere, både fordi tallene er foreløpige og fordi vi egentlig ikke ser noen stor dramatikk i dem. Derfor var mitt svar også basert på hva vi antok måtte være de viktigste årsakene. Det er ikke noen tvil om at det er nødvendig å øke produktiviteten i norsk jordbruk fremover for at de som ønsker å satse innenfor næringen skal ha mulighet for å oppnå en tilfredsstillende inntektsutvikling.

SPØRSMÅL NR. 138

Innlevert 14. november 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 19. november 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Det tar lang tid fra myndighetene gir konsesjon til et ferdig kraftverk kan levere strøm til forbrukerne. Ifølge uttalelser fra energiministeren vil det i år bli gitt konsesjon for 1 197 GWh, eller 1,2 TWh.

Kan statsråden gi en oversikt over hvilke prosjekter som er blitt innvilget konsesjon, samt hvor mange prosjekter som har blitt avslått?»

Svar:

Jeg er opptatt av å utnytte det potensialet som ligger i videre vannkraftutbygging. Dette gjelder både nye prosjekter uten vesentlige miljømessige konsekvenser, og prosjekter som gjelder opprusting og modernisering av de kraftverkene som er i drift. Jeg har derfor gitt en rekke tillatelser til slike prosjekter i den perioden jeg har vært olje- og energiminister.

I brevet vises det til at jeg skal ha uttalt at det i år vil bli gitt tillatelser til nye vannkraftprosjekter tilsvarende 1,2 TWh. Denne oversikten refererer seg imidlertid til hele funksjonstiden for Samarbeidsregjeringen.

For 2003 er det hittil gitt tillatelser for om lag 980 GWh/år, som fordeler seg på følgende prosjekter:

Ytre Kandal Kraft AS. Tillatelse til bygging av Neselva kraftverk. Produksjon ca. 16 GWh/år.

Sagvikelv Kraft AS. Tillatelse til bygging av Sagvikelv kraftverk. Produksjon ca. 20 GWh/år.

Hope Sameige. Tillatelse til bygging av Brekkefossen kraftverk i Hopselva. Produksjon ca. 16 GWh/år.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Tillatelse til bygging av nytt Follafoss kraftverk og overføring av Brattreitelva til Follavatnet. Produksjonsøkning 44 GWh/år.

Sunnhordland Kraftlag AS. Konsesjon til bygging av Blåfalli kraftverk. Produksjonsøkning 100 GWh/år.

AS Saudefaldene. Konsesjon for fortsatt regulering av Storelvvassdraget og videre kraftutbygging i Saudafjellene. Produksjonsøkning 490 GWh/år.

Grunnåi Kraftverk AS. Tillatelse til bygging av Grunnåi kraftverk. Produksjon 52,4 GWh/år.

AS Eidefoss. Tillatelse til heving av inntaksdam for Eidefossen kraftverk. Produksjonsøkning 13 GWh/år.

Otra Kraft DA. Tillatelse til bygging av Skarg kraftverk og overføring til Brokke kraftverk. Produksjonsøkning 180 GWh/år.

NVE er delegert myndighet etter vannressursloven til å gi konsesjon for kraftverk med installert effekt opp til 5 MW. I løpet av 2003 har NVE gitt tillatelse til to relativt store småkraftverksprosjekter. Disse er *Rivedal kraftverk* med en produksjon på om lag 16 GWh/år og *Vindedal kraftverk* med en produksjon på 15 GWh/år. I tillegg til dette har NVE også gitt en rekke tillatelser til mikro- og minikraftverk, som samlet sett har en produksjon på 15-20 GWh/år.

I tillegg til ovennevnte, har Regjeringen bestemt at det skal fremmes stortingsproposisjon, i svært nær fremtid, der det foreslås å gi tillatelse til bygging av Kjøsnesfjorden kraftverk som vil gi om lag 230 GWh/år

i ny kraft. Jeg viser her til departementets pressemelding av 30. september i år. Endelig tillatelse kan imidlertid ikke gis før Stortinget har gitt sitt samtykke.

Olje- og energidepartementet har i løpet av 2003 avslått to søknader i sin helhet. Dette gjelder bygging av Pollen kraftverk med i overkant av 40 GWh/år og Kilandsfossen kraftverk med om lag 40 GWh/år i kraftproduksjon.

SPØRSMÅL NR. 139

Innlevert 14. november 2003 av stortingsrepresentant Ingrid I. Opedal

Besvart 20. november 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I min heimkommune er det mange festetomter. Tomteprisane i sentrum er svært høge. Kombinert med ei tomtefestelov som gjev grunneigar høve til å regulere tomtefesteleige/sal etter marknadsprisen, har dette resultert i urimeleg stor prisauke både for festeavgift og for eventuell innløyising. Eg kjenner til at det i løpet av hausten kjem eit framlegg om lovendring, som tek sikte på å regulere prisane for leige og kjøp av festetomter.

Vil justisministeren støtte eit slikt framlegg?»

GRUNNGJEVING:

1. januar 2002 vedtok Stortinget ei ny lov om tomtefeste. Mange som sit med festetomt gledde seg til å få regulert prisnivået på leige, eventuelt innløyising av tomta dei har budd på i mange år. Slik vart det ikkje. Tvert imot vart resultatet auka utryggjeleik på grunn av døme på urimeleg prisauke på festeavgifter/innløyising. Særleg i kommunar der tomteprisen i utgangspunktet er høg, kan dette gje svært store utslag. Lova synest altså å vere for svak til å regulere marknadskreftene, og overlet til den einskilde grunneigar sin velvilje å vurdere kva som er rimeleg. Vi kjenner til at Arbeiderpartiet har gjort framlegg om å endre lova slik at tomtefestar får rett til å kjøpe tomta dei festar, at prisen skal vere 25 gonger årleg festeleige og at det skal setjast ei øvre grense for kor mykje grunneigar kan ta seg betalt. Dette er ei sak som vedkjem svært mange som har bygt hus på festetomt, og eg vil gjerne vite om justisministeren ser det urimelege i dette, og om han vil støtte lovendringsframlegget frå Arbeiderpartiet når dette vert lagt fram for Stortinget seinare i haust.

Svar:

Spørsmål om å endre tomtefestelovens bestemmelse om regulering av festeavgift og innløsning har vært på høring, først ved et høringsnotat fra departementet i august 2001, og deretter ved et høringsnotat i juni 2003. Forslagene i høringsnotatet fra juni 2003 ble senere drøftet på et åpent høringsmøte. Justisdepartementet har også, med bistand fra Tomtefesterforbundet og ulike organisasjoner på grunneiersiden, gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot festere og bortfestere.

Arbeidet med å vurdere mulige lovendringsspørsmål pågår i departementet nå. Jeg finner det lite hensiktsmessig å ta definitivt standpunkt til sakens enkeltspørsmål før ved fremleggelsen av odelstingsproposisjonen om dette. Regjeringens vurderinger og konkrete lovforslag vil komme frem der.

Også resultatene fra spørreundersøkelsen, som bl.a. viser hvilke utslag bestemmelsen i tomtefesteloven § 15 om regulering av festeavgift har hatt, vil bli gjort rede for i odelstingsproposisjonen. Proposisjonen vil antakelig bli fremmet i begynnelsen av 2004.

Dokument nr. 15:8

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 140

Innlevert 17. november 2003 av stortingsrepresentant Haakon Blankenborg

Besvart 24. november 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Mener statsministeren at hensynet til kulturminnene og kulturlivet i Irak er tatt tilstrekkelig vare på under det gjenreisningsarbeidet som nå pågår, og vil Regjeringen eventuelt ta noen initiativer for å sikre disse interessene bedre?»

BEGRUNNELSE:

Situasjonen i Irak er fortsatt svært usikker og uklar. Statsministeren har flere ganger pekt på den sentrale plassen som det nåværende Irak har i historien generelt og i kulturhistorien spesielt. Under diktaturet til Saddam Hussein og under krigen i år ble kulturminner og kulturlivet sterkt rammet. Skadene rammer ikke bare vår felles historie, men også mulighetene for å bygge et demokratisk og livskraftig sivilisert samfunn i framtiden. Det er derfor svært viktig å sikre at også disse spørsmålene blir tatt i vare i gjenreisningsarbeidet i Irak. Den norske PEN-klubben og andre har flere ganger tatt opp disse spørsmålene. De vil også kunne bidra dersom Regjeringen ønsker å ta nye initiativer i forhold til kulturlivet i Irak.

Svar:

Spørsmålet er overført fra statsministeren.

FNs sikkerhetsråd har i resolusjon 1483 av 22. mai i år pålagt alle stater å legge forholdene til rette for retur av kulturgjenstander som er ulovlig utført fra Irak etter 6. august 1990, samt et forbud mot handel med slike gjenstander. Handelsforbudet ble umiddelbart innført i norsk rett ved forskriftsendring av 25. mai 2003. Det foreligger også hjemmel i norsk rett for beslaglegging av gjenstander som omfattes av dette forbudet.

FNs organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur (UNESCO), som tidlig prioriterte arbeidet med å beskytte Iraks kulturminner, har ansvaret for å følge opp resolusjon 1483. Samtidig som organisasjonen samordner internasjonale tiltak, bistår den også irakiske myndigheter i denne delen av gjenreisningsarbeidet.

Bevaring av kulturarv i krigs- og konfliktområder som Irak er et prioritert område i vårt samarbeid med UNESCO. Norge bidro således i sommer med 500 000 kr for inneværende år til organisasjonens vernetiltak på kulturminneområdet i Irak. Norge har også støttet Nordic World Heritage Foundation, en UNESCO-stiftelse basert i Oslo, med 700 000 kr i år til stiftelsens arbeid for å sikre Iraks oldtidsbyer plass på UNESCOs verdensarvliste.

For å sikre en stabil utvikling i Irak er det viktig å redusere de skader som er oppstått etter plyndringer av landets kulturminner. Selv om vi har mottatt rapporter som tyder på at øket "irakifisering" av politiet har medført nedgang i plyndringen er tilbakeføring av stjålne kulturgjenstander fortsatt en stor utfordring. Regjeringen vil derfor fortsatt støtte aktivt opp om UNESCOs arbeid for kulturvern under den viktige gjenoppbyggingsfasen i Irak.

SPØRSMÅL NR. 141

Innlevert 18. november 2003 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 24. november 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I spørjetimen den 12. november kom det fram at det no er fritt fram for utanlandske skip med utanlandsk arbeidskraft på innanlands sjøtransport i Noreg. Samferdselsministeren stadfeste at Regjeringa vil leggje til rette for at utanlandske selskap fritt skal kunne konkurrere om ferjekonsesjonar på riksvegsamband, utan at ho sa at Regjeringa vil stille krav til løns- og arbeidsvilkåra for dei ansatte ombord, noko som innebære at norske reiarlag fort kan bli utkonkurrert.

Har næringsministeren tiltak mot denne utviklinga?»

GRUNNGJEVING:

Maritime næringar i andre land har heilt ulike rammevilkår samanlikna med norske reiarlag. Fleire EØS-land har innført ulike ordningar med nettoløn for sine sjøfolk og dette har medført at norske sjøfolk såleis er mykje dyrare enn dei som dei konkurrerar mot. I tillegg praktiserar no Regjeringa regelverket slik at utanlandsk arbeidskraft er unntatt reglane om arbeids- og opphaldsløyve, til tross for at det ikkje er føretatt endringar i gjeldande forskrift. Når vi nå veit at Regjeringa vil leggje til rette for at utanlandske selskap fritt skal kunne konkurrere om konsesjonar på innanlandske ferjestrekningar, er det grunn til å tru at fleire og fleire innanlandske ferjestrekningar vil bli overtatt av utanlandske selskap med mannskap med heilt andre vilkår enn norske sjøfolk dersom ikkje Regjeringa fører ein aktiv politikk for å styrke dei norske maritime næringane og gje norske reiarlag konkurransedyktige rammevilkår på line med sine konkurrentar.

Svar:

Utenlandske skip kan frakte gods og passasjerer mellom norske havner. Dette følger av at det ikke er forbud mot slik virksomhet. I tillegg har Norge gjennom EØS-avtalens forordning 3577/92 og bilaterale avtaler med flere land (Danmark, Finland, Sverige, Storbritannia og Tyskland) formelle forpliktelser om å gi markedsadgang for skip fra EØS-området og de aktuelle land. Avtalene gir også norske skip rettigheter i andre lands innenriksfart. Innenlandsk sjøtransport i rute er også åpen for fartøy fra EØS-land.

EØS-avtalen inneholder bestemmelser som setter rammer for statsstøtte. Det er utarbeidet egne retningslinjer for statsstøtte i skipsfartsnæringen. Disse retningslinjene benyttes for å avgjøre om medlemslandenes støtteordninger kan godkjennes. De fleste EØS-land gir i varierende omfang støtte til skipsfartsnæringen. Ordningene notifiseres til og godkjennes av henholdsvis Kommisjonen og ESA. Rederier fra ulike land i EØS-området kan ha ulike konkurransevilkår, som følge av ulikt lønnsnivå og fordi enkelte land har ulike støtteordninger til sysselsetting av egne sjøfolk. Et eventuelt anbud basert på godkjent støtte vil være tillatt gjennom EØS-avtalen, og det er ikke adgang til å avvise et anbud med lavere pris ut fra at denne er oppnådd gjennom statsstøtte i andre land.

Alle passasjerskip og ferge i rute i norsk innenriksfart må ha løyve. Dette gjelder både norske og utenlandskregistrerte fartøy. I spørretimen 12. november 2003 opplyste samferdselsministeren at "utenlandske

rederier er underlagt de samme krav til sikkerhet og vilkår for løyvet som norske rederier. Dette gjelder bestemmelser om sjødyktighet, kvalifikasjonskrav for mannskap og språkkunnskaper".

I løyvepliktig passasjertransport der det benyttes anbud er det i henhold til forskrift fra Samferdselsdepartementet krav om at mannskap er lønnet i samsvar med en av de landsomfattende norske tariffavtaler. Der det gis løyve uten anbudskonkurranse er det ikke slikt krav. Mannskap på passasjerskip i rutefart på norske havner som skal rettlede passasjerene i beredskaps- og nødssituasjoner må i henhold til forskrift fra Sjøfartsdirektoratet beherske engelsk og et skandinavisk språk. Dessuten er mannskap som arbeider over halvparten av året i Norge som hovedregel skattepliktig til Norge. I tillegg vil som nevnt utenlandske skip være underlagt de samme sikkerhets- og miljøkrav som norske skip. Samlet innebærer dette at myndighetene stiller krav til lønns- og arbeidsvilkår for ferger og passasjerskip som går i rute der det benyttes anbud. Vilkårene vil på disse ruter på de vesentligste områder være underlagt samme vilkår som gjelder for norske skip og mannskap.

Ut fra en samlet vurdering, der også hensynet til at hovedtyngden av norsk skipsfart foregår utenlands har veiet tungt, har Regjeringen besluttet å sende på høring forslag om forskriftsendring som presiserer praksis når det gjelder arbeidstillatelser for utenlandske sjøfolk på utenlandske skip i norsk innenriksfart. Det er i den forbindelse også grunn til å være oppmerksom på at det i henhold til EØS-avtalen ikke er mulig å innføre krav om arbeidstillatelse for mannskap fra EØS-land.

På denne bakgrunn er det derfor i den foreliggende situasjon ikke aktuelt eller nødvendig med ytterligere tiltak i forhold til eventuell konkurranse fra utenlandske skip i konsesjonspliktig passasjer- og fergetransport. For den øvrige innenriksfarten vises det til de omfattende tiltak som er tilgjengelig innenfor rammen av tonnasjesskattordningen og refusjons- og nettolønnsordningene. Disse og øvrige spørsmål knyttet til rammebetingelser og tiltak for norsk utenriks og innenriks skipsfart vil imidlertid bli gjennomgått på bred basis i stortingsmeldingen om skipsfarten som Regjeringen nå arbeider med og tar sikte på å legge frem i løpet av 1. halvår 2004.

SPØRSMÅL NR. 142

Innlevert 18. november 2003 av stortingsrepresentant Morten Høglund

Besvart 26. november 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil utenriksministeren ta i internasjonale sammenhenger for å motvirke den propaganda som spres i de muslimske diktaturene og som leder til undertrykkelse, forfølgelse og terrorhandlinger?»

BEGRUNNELSE:

"Martyren er en som elsker livet", sa sjefen for det psykiatriske fakultet ved Ein Shams-universitetet i Kairo i den egyptisk-saudiske TV-kanalen Iqraa da han ble bedt om å forklare selvmordsbombernes psykologiske struktur. I Iqraa-TVs Kvinnemagasin svarer en treårig egyptisk jente slik på hva hun synes om jøder: "Jøder er aper og svin". En annen person på samme kanal mente martyrene (selvmordsbomberne) hadde gitt barna nye forbilder.

Dette er noen eksempler på hva muslimske Midtøstens medier sprer av budskap. Lignende budskap gis også i skolebøker og prekes i moskeene. Menneskene i disse diktaturene indoktrineres også om å føre jihad mot jøder og ikke-troende, der også kristne inkluderes. Til tross for at både jøder og kristne ifølge islam er "bokens folk". Blant annet på denne måte sikrer regimene sin posisjon mot trusler fra interne opposisjonelle elementer.

Mange muslimer tar avstand fra denne propaganda, men med trussel om represalier, er det ikke mange av dem som tør å stå frem. Med en muslimsk fundamentalisme som ideologisk og faktisk har eksplodert de siste 15 årene, tjener vi ikke internasjonelle freds- og sikkerhetsinteresser gjennom å fortsette å lukke øynene for problemet. Norge kan heller ikke anes for å være immun mot islamske terrorangrep.

Svar:

Anti-vestlige holdninger ser ut til å være økende i muslimske land. Et gjensidig mistillitsforhold, ofte basert på manglende kunnskap og stereotyper på begge sider, har forsterket seg ytterligere etter 11. september 2001.

Fremveksten av militant og doktrinær islam er en sammensatt prosess som bl.a. må ses som en reaksjon på manglende politiske påvirkningsmuligheter og økonomiske og sosiale problemer. Politisk, sosial og økonomisk reform synes nødvendig for å gi befolkningen bedre levekår og fremtidshåp som kan bidra til å snu den negative utviklingen.

Målsettingen for norsk politikk vil derfor fortsatt være å bidra til å blegge konflikter, til fredelig endring og utvikling, og til økt forståelse og toleranse på tvers av etnisk og religiøs tilhørighet. Etter min mening vil dette redusere selve vekstvilkårene for muslimsk fundamentalisme.

I tillegg bidrar den uløste israelsk-palestinske konflikten til å gjøre det vanskelig å etablere et tillitsforhold med mange av de landene der flertallet av befolkningen er muslimsk. En varig og fredelig løsning på denne konflikten er derfor svært viktig for å demme opp for og motarbeide fremveksten av militante islamistiske strømninger.

Norge har det siste tiåret vært sterkt involvert i arbeidet med å finne en fredelig løsning på konflikten mellom Israel og palestinerne. I tillegg til å bistå partene politisk støtter Norge reform av den palestinske selvstyremyndigheten og har drevet et omfattende folk-til-folk-program som nettopp går ut på å bygge ned fiendebilder og stanse oppildning til kamp. Vi støtter også prosjekter som tar sikte på å fremme religiøs dialog, samt en rekke prosjekter til fremme av menneskerettighetene.

Kampen mot terrorisme må baseres på et tett internasjonalt samarbeid og et bredt sett av virkemidler. Det er også viktig å forstå og bekjempe årsakene til terrorisme. Konferansen "Fighting Terrorism for Humanity", som ble holdt i New York 22. september i år etter initiativ fra statsminister Bondevik og tidligere fredsprisvinner Elie Wiesel, gav anledning til å rette søkelyset mot terrorismens årsaker og var et nyttig bidrag til en bedre forståelse av terrortrusselen.

Det er nå satt ned en arbeidsgruppe for oppfølging av konferansen. Særlig viktige områder vil være utdanning og interreligiøs dialog som verktøy for å skape økt toleranse og sterkere holdninger mot terrorisme. Vi trenger en bred strategi og må engasjere alle relevante aktører: FN, andre internasjonale og regionale organisasjoner, politiske og religiøse ledere, privat sektor og det sivile samfunn. Fra norsk side støtter vi aktivt opp om dette arbeidet.

Til tross for spenninger mellom Vesten og den islamske verden finnes mange felles verdier og et stort potensial for konstruktivt samarbeid. Med dette som utgangspunkt har World Economic Forum i Davos tatt initiativ til å opprette et forum for dialog om forholdet mellom Vesten og islam. Forumet består av 100 ledere med ulik bakgrunn og referanseramme: næringsliv, religiøse ledere, politikere, akademikere og medier. Initiativet har som ambisjon å bidra til større forståelse og samarbeid mellom kulturer. Jeg har takket ja til å delta i dette viktige arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 143

Innlevert 18. november 2003 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 1. desember 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«NRK melder i dag at en serbisk mann som er dømt for krigsforbrytelser, har fått opphold i Norge.

Kan statsråden redegjøre for forholdene rundt mannens oppholdstillatelse, og i hvilken grad vi har sikret at straffeforfølgelse av krigsforbrytere er sikret i denne saken?»

BEGRUNNELSE:

Det har alltid vært viktig for Norge å slå ned på krigsforbrytelser. Derfor er det svært viktig at vi, samtidig som vi sikrer rettssikkerhet for den enkelte, også bidrar til at Krigsforbryterdomstolen for det tid-

ligere Jugoslavia får best mulig hjelp fra Norge. Derfor er det viktig norske myndigheter gjør det de kan for å gjøre domstolen oppmerksom dersom man kommer over mulige krigsforbrytere.

Svar:

Når Utlendingsdirektoratet mottar søknader fra personer som kan tenkes å ha begått eller medvirket til krigsforbrytelser, terrorhandlinger eller andre særlig alvorlige forbrytelser, skal det rutinemessig sendes over opplysninger om dette til politiet med anmodning om etterforskning. Utlendingsdirektoratet skjerpet for halvannet år siden sine interne rutiner for å fange opp denne type saker.

Kommunal- og regionaldepartementet vil normalt kunne instruere Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda om utlendingssaker som berører mulige krigsforbrytelser, folkemord, forbrytelser mot menneskeheten eller terrorhandlinger. Utlendingsloven § 38 åpner for dette i saker som berører rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn. Kommunal- og regionaldepartementet skal så tidlig som mulig få melding om saker hvor det kan være aktuelt å bruke instruksjonsmyndigheten.

Spørsmålet gjelder en etnisk serber fra Øst-Slavonia i Kroatia, som søkte asyl i Norge i februar 1998. Vedkommende er kroatisk statsborger.

Våren 1998 tok Utlendingsdirektoratet, via den norske ambassade i Haag, kontakt med Krigsforbryterdomstolen i Haag på generelt grunnlag. Grunnen til dette var at man en periode hadde mottatt asylsøkere fra områder hvor krigsforbrytelser hadde funnet sted. I tillegg var det slik at myndighetene i disse områdene, som selv hadde vært en del av krigføringen i det tidligere Jugoslavia, hadde gjennomført rettprosesser i forhold til krigsforbrytelser. UDI var kjent med at en del av rettssprosessene hadde vært gjennomført under meget tvilsomme rettsikkerhetsforhold.

Søkeren opplyste i asylintervju den 25. juli 1998 at han den 13. februar 1997 urettmessig ble dømt til 20 års fengsel for krigsforbrytelser av kroatisk myndigheter i en rettssak hvor han ikke selv var tilstede. Det var først og fremst på dette grunnlag han søkte

beskyttelse. I tillegg opplyste han at han og hans familie ikke kan bo i nærheten av hjemområdet fordi han lever i et såkalt blandingsekteskap og er utsatt for forfølgelse og trakassering.

I desember 1998 tok UDI kontakt med den daværende utlendingsavdeling i Justisdepartementet og bad om at det ble undersøkt om vedkommende søker var ettersøkt for krigsforbrytelser. Justisdepartementet gjorde sine undersøkelser, blant annet opp mot det tilgjengelige materiale som fantes fra de rettssprosessene søkeren hadde vært gjenstand for. Søkerens navn fantes ikke i disse oversiktene. UDI fikk deretter et skriftlig svar som bekreftet dette. Den 30. september 1999 tok UDI på nytt kontakt med Justisdepartementet for å undersøke om søkeren var ettersøkt for krigsforbrytelser. UDI fikk tilbakemelding om at Justisdepartementet ikke var kjent med at søkeren var dømt for krigsforbrytelser.

Saken til søkeren begynte å bli gammel (19 mnd.), og det ble besluttet å fatte vedtak i saken på det grunnlaget man hadde. På denne tiden var det praksis å gi søkere fra Kroatia som levde i blandingsekteskap opphold på humanitært grunnlag av flyktninglignede grunner. Søkeren ble på denne bakgrunnen innvilget oppholdstillatelse i Norge i september 1999. Bosettingstillatelse ble gitt av politiet i september 2002.

Regjeringen legger stor vekt på å heve påtalemyndighetens kompetanse samt å prioritere behandlingen av saker hvor norske statsborgere eller andre som er hjemmehørende i Norge, begår krigsforbrytelser eller terrorhandlinger i utlandet. For å styrke arbeidet på dette området er det derfor opprettet en ny statsadvokatstilling, og det utredes nå hvordan slike saker skal behandles.

Når det gjelder den konkrete saken det vises til, har jeg fått opplyst fra Justisdepartementet at vedkommende er dømt in absentia i Kroatia for krigsforbrytelser av en lokal domstol. Dommen danner grunnlaget for en utleveringsbegjæring fremsatt av kroatisk myndigheter i høst. Utleveringssaken er nå til behandling i påtalemyndigheten på vanlig måte.

Vedkommende har, etter det jeg kjenner til, ikke vært etterlyst av FNs krigsforbryterdomstol for det tidligere Jugoslavia. For øvrig vil jeg bemerke at Norge har et godt samarbeid med Krigsforbryterdomstolen, og bistår domstolen i dens arbeid når den anmoder om det.

SPØRSMÅL NR. 144

Innlevert 18. november 2003 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 27. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I St.meld. nr. 17 (2002-2003) ble det varslet endringer av ordningen for tilsyn med heiser.

Hvilke endringer er gjennomført, hvem kan foreta tilsyn med heiser, hvordan er dette organisert og hvilket departement skal ha overordnet ansvar for tilsyn med heiser?»

BEGRUNNELSE:

Tilsyn med heiser er en viktig oppgave. Det er av stor betydning at de som utfører tilsyn med heiser har kompetanse til å foreta dette på en kvalitativt god måte. Et godt tilsyn sikrer trygghet for brukerne.

I St.meld. nr. 17 (2002-2003) ble det varslet at departementsansvaret for tilsyn med heiser skulle endres. Slik det framgikk av stortingsmeldingen skulle ansvaret flyttes fra Kommunal- og regionaldepartementet til et annet departement. De berørte departementer skulle, etter at meldingen var behandlet, vurdere hvilket departement som skulle overta tilsynsansvaret. Det framgår videre av St.meld. nr. 17 at dette vil bli sett i sammenheng med opprettelsen av det nye Direktoratet for beredskap og samfunnssikkerhet.

Svar:

Det fremgår av St.meld. nr. 17 (2002-2003) at de berørte departementer skal vurdere overføringen av tilsyn, og at dette vil måtte ses i sammenheng med opprettelsen av det nye Direktoratet for beredskap og samfunnssikkerhet. Justisdepartementet er ansvarlig departement for det nye direktoratet. Under initiativ fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet, som ansvarlig departement for Tilsynsmeldingen, er det satt i gang et samarbeid mellom Justisdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet for å vurdere fremtidig tilsyn med heiser mv. Dette arbeidet er ikke avsluttet, og det foreligger foreløpig ingen kon-

klusjoner. Det er derfor ikke foretatt noen endringer på dette tidspunktet.

Overordnet ansvar for regelverk og tilsyn av heiser mv. er delt. Arbeids- og administrasjonsdepartementet er ansvarlig for heiser underlagt arbeidsmiljøloven, først og fremst arbeidsheiser og heiser på norsk sokkel. Tilsyn på sokkelen utføres av Oljedirektoratet. Annet tilsyn med heiser under arbeidsmiljøloven utføres av Arbeidstilsynet. Denne ordningen er ikke foreslått endret i St.meld. nr. 17 (2002-2003). Øvrige heiser reguleres av plan- og bygningsloven. Den videre redegjørelsen gjelder tilsyn etter disse reglene. Kommunal- og regionaldepartementet er ansvarlig departement for regelverket, men det løpende tilsynet med reglene foretas av Statens bygningstekniske etat.

Eier er ansvarlig for forsvarlig drift av heisanlegg, og må sørge for å få utført nødvendig tilsyn og regelmessig ettersyn. Det skal utføres sikkerhetskontroll. "Tilsyn" dekkes i denne sammenheng normalt av en vaktmester som igjennom nødvendige instruksjoner er kvalifisert for oppgaven. Videre skal eier sørge for at anlegget er underlagt ettersyn. Ettersyn skal utføres av kvalifisert firma for å påse at løfteinnretninger er i sikkerhetsmessig forsvarlig stand. Etter at anlegget er satt i drift, skal eieren av anlegget sørge for at det regelmessig gjennomføres sikkerhetskontroll (kontroll av at installasjonen og driften av denne er sikkerhetsmessig forsvarlig), normalt hvert annet år. Sikkerhetskontroll kan enten utføres av kontrollør ansatt i kommunal heiskontrollordning, kontrollør tilknyttet landsomfattende heiskontrollordning med bemyndigelse fra departementet og Statens bygningstekniske etat.

Kommunal- og regionaldepartementet har gitt Norsk heiskontroll myndighet til å føre landsomfattende sikkerhetskontroll. På den måten er hele landet sikret slik kontroll, til samme pris. Slik ordningen virker i dag er det i regelverket ikke åpnet for andre firmaer som vil drive sikkerhetskontroll av løfteinnretninger. Kun Oslo har nå egen kommunal heiskontrollordning (Oslo heiskontroll). Statens bygningstekniske etat kan også føre sikkerhetskontroll, men dette praktiseres ikke da etaten først og fremst utøver tilsyn med at ordningen fungerer tilfredsstillende.

Innlevert 19. november 2003 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 26. november 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Ek Gårdskjøkken i Onsøy har søkt om konsesjonen for inntil 30 000 høns for å sikre nok egg til produksjon av gårdens karamellpudding. Tanken er å utvide gradvis fra dagens 7 500 høns. Saken er til behandling hos fylkesmannen i Østfold. Leder i Bondelaget, Bjarne Undheim, sier til Bondelaget at han håper søknaden avslås fordi de ikke ønsker fabrikkproduksjon. Den vellykkede satsingen på økt verdiskaping kan stoppe opp, hvis det blir avslag.

Vil landbruksministeren sørge for at søknaden innfris?»

Svar:

Jeg er kjent med at konsesjonssøknaden fra Ek ligger til behandling hos fylkesmannen i Østfold. Det er fylkesmannen som fatter vedtak i førsteinstans, og dette vedtaket kan eventuelt påklages til Statens landbruksforvaltning. Rent juridisk er det antatt at et departement kan instruere fylkesmannen om avgjørelser i enkeltsaker, der fylkesmannen utøver myndighet som er delegert fra departementet. Hensynet til en reell klagebehandling taler imidlertid mot at departementet skal instruere fylkesmannen i enkeltsaker. Denne adgangen til å instruere om behandlingen i individuelle saker, bør følgelig nyttes med varsomhet.

På bakgrunn av dette finner jeg det ikke riktig å gripe inn i behandlingen av denne konkrete saken, før den eventuelt kommer på mitt bord etter behandling i ytre forvaltning.

SPØRSMÅL NR. 146

Innlevert 19. november 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 26. november 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Mener landbruksministeren det er riktig av Statsbygg å trekke et salg av en eiendom begrunnet med at det gjennom takst ikke ble oppnådd høy nok pris for eiendommen?»

BEGRUNNELSE:

Statsbygg Sør la i oktober 2002 eiendommen Birkelid (gnr. 77 bnr. 8, i Songdalen kommune) ut for salg. En eiendomsmegler fra Søgne sto for salget. Utropsprisen var 230 000 kr basert på takst utført av Agder og Telemark skogeierforening. Etter en langvarig budrunde ble tilslaget på eiendommen og kjøpesummen kommet opp i 500 000 kr. Konsesjon ble søkt, men avslått i både kommune og fylket med begrunnelse om at prisen var for høy. Statsbygg reduserte nå prisen til 375 000 kr. Men selv etter ny konsesjonsbehandling i kommune og fylke ble avslaget stående (sist behandlet i fylke 11. november 2003). Nå har det kommet signaler om at Statsbygg vil trekke salget fordi prisen er for lav.

Svar:

Spørsmålet fra representant Klungland er opprinnelig til landbruksministeren. Siden saken dreier seg om et salg i regi av Statsbygg, besvarer jeg spørsmålet.

Statsbygg la skogeiendommen Birkelid ut for salg i det åpne markedet høsten 2002. Eiendommen er underlagt konsesjonsbestemmelser, og taksert til 230 000 kr. Etter budrunde ble det inngått avtale om salg for 500 000 kr, senere redusert til 375 000 kr. I begge tilfeller endte kjøpers konsesjonssøknad med avslag i Songdalen kommune og i Fylkeslandbruksstyret,

med den begrunnelse at høyeste salgspris ikke måtte overstige 230 000 kr. Det har ikke foreligget noen uenighet mellom selger og kjøper om prisnivå.

Avtalen mellom Statsbygg og kjøper forutsatte at kjøper senere fikk konsesjon på eiendommen. Siden konsesjon er avslått fra de lokaler myndigheter, er følgelig avtalen mellom Statsbygg og kjøper ikke bindende. Statsbygg vurderer for tiden på grunnlag av den oppståtte situasjonen hva etaten skal gjøre med eiendommen. Statsbyggs oppgave er å forvalte og utvikle statens eiendomsverdier på best mulig måte for staten. Alternativet til salg for lavere pris enn avtalt i to omganger med konkret kjøper, er at eiendommen forblir i statlig eie.

SPØRSMÅL NR. 147

Innlevert 19. november 2003 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 26. november 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vi har i dag et ganske strengt lovverk når det gjelder læringsmiljøet til elever. I tillegg har vi utlånsordningen for opprusting av skolebygg. Kvalitet i skolen handler også i stor grad om inneklima, som utgjør en viktig del av elevenes læringsmiljø. I Dagbladet 19. august, kan vi lese om flere fylkeskommuner som ser seg nødt til å lage spareplaner som innebærer blant annet iskalde klasserom.

Mener statsråden at en slik situasjon er akseptabel?»

Svar:

Først vil jeg understreke at jeg bare kjenner denne saken ut fra omtalen i Dagbladet 19. august i år. Likevel vil jeg generelt bemerke følgende: Opplæringsloven § 9a-1 sier at "alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring". Skoleeiers økonomi vil ikke være et relevant moment når det skal spørres om skolemiljøet fremmer elevenes helse, trivsel og læring. I Ot.prp. nr. 72 (2001- 2002) på side 21 uttrykker også departementet at

"kravet gjelder uavhengig av skolen si økonomiske stilling".

Videre sier § 9-2 at "det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndighetene til kvar tid anbefaler". Ifølge de statlige helsefaglige normene for inneklima skal innetemperaturen i klasserommene ligge innenfor 19-26 °C (Når opplæringen innebærer middels tungt fysisk arbeid anbefales 16-26 °C, ved tungt arbeid 10-26 °C). I fyringssesongen anbefales det at temperaturen i klasserommet er nærmest mulig 20 °C. Dersom temperaturen er lavere enn den anbefalte normen må skolen "kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillende verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane". Det har formodningen mot seg at "iskalde klasserom" skal kunne sies å fremme elevenes helse, trivsel og læring.

SPØRSMÅL NR. 148

Innlevert 19. november 2003 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 28. november 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Togstrekningen Oslo-Gøteborg-København som kjøres av Linx har varslet at de ikke vil stoppe ved enkelte byer i Østfold, f.eks. Moss, for å spare inn på kjøretid. Moss er et knutepunkt fordi det er ferjeforbindelse til Vestfold. Østfold er tett befolket og denne jernbanestrekningen brukes av mange. Det kan ikke være riktig i et miljøperspektiv å ikke stoppe i de store byene i Østfold.

Hva vil samferdselsministeren gjøre med dette?»

Svar:

Det ligger en betydelig utfordring i å styrke jernbanens konkurransekraft på utlandsforbindelsen, bl.a. for å kunne utnytte muligheten som den nye Øresundsforbindelsen gir. Intensjonsavtalen om etablering av bedre utlandsforbindelser som ble undertegnet av samferdselsministerne i Norge, Sverige og Danmark, var basert på en felles målsetting om at det ved utgangen av 2001 skulle være lagt til rette for daglige hurtigtogforbindelser mellom de tre lands hovedsteder.

Persontogtrafikken på strekningen Oslo-Gøteborg-København ble fra og med 17. juni 2001 tatt over av det nye fjerntogselskapet Linx, 50 pst. eid av NSB AS og 50 pst. eid av SJ AB. Etableringen av Linx var basert på et mål om å utvikle et nytt tilbudskonsept for gjennomgående togtrafikk på ovennevnte strekning med flere avganger, høyere standard og kortere reisetider.

Linx drives i dag på et forretningsmessig grunnlag og inngår ikke i ordningen med statlig kjøp av persontransporttjenester. Selskapet jobber kontinuerlig med å forbedre driften for å kunne være konkurransedyktig i forhold til andre transportmidler, særlig fly- og biltransport. I dag varierer kjøretiden fra 4 t. til 4 t. 20 min. på strekningen Oslo-Gøteborg. Linx har en målsetting om å redusere reisetiden på strekningen til 3 t. 20 min. For å greie dette legger selskapet opp til å redusere antall stopp til fem totalt på strekningen Oslo-Gøteborg fra og med ruteomleggingen 12. juni 2004. Ifølge Linx er 80 pst. av selskapets passasjerer som passerer grensen mellom Norge og Sverige, reisende som kommer på i Oslo.

På denne bakgrunn finner jeg det ikke prinsipielt riktig å overprøve selskapets beslutning om stoppmønster.

Det kan for øvrig nevnes at staten ved Samferdselsdepartementet kjøper i dag persontransporttjenester på Østfoldbanen (Oslo-Halden) fra NSB AS. Gjennom avtalen om statlig kjøp av persontransporttjenester fra NSB AS gis et godt intercitytogtilbud på denne strekningen. Toget stopper ved de største byene og tettstedene langs Østfoldbanen.

SPØRSMÅL NR. 149

Innlevert 19. november 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 28. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Viser til vedlagte brev som jeg har mottatt på e- post. Søkeren beskriver en forvaltning som ikke oppfyller krav til korrekt og rask saksbehandling. I Aftenposten 7. november i år lover statsråden å gripe inn i forhold til UDIs behandling av oppholdstillatelser for IT-eksperter. Det er altså mulig for statsråden å gripe inn hvis hun vil.

Vil statsråden på samme måte gripe inn og sikre at også denne og lignende saker kan løses raskt og sørge for at behandlingen av slike saker, fungerer?»

Svar:

På bakgrunn av artikkelen i Aftenposten 7. november, hvor man kunne få inntrykk av at jeg har adgang til å gripe inn i enkeltsaker om spesialistarbeidstillatelse, fant jeg grunn til å komme med enkelte presiseringer. Dette ble gjort ved mitt innlegg i Aftenposten 10. november. I innlegget av 10. november ble det presisert at jeg ikke kan endre enkeltsakene, noe jeg også hadde informert Aftenposten om.

Det jeg ønsker å være informert om er årsakene til avslag for å ha grunnlag for å vurdere om de vedtatte forenklinger faktisk fortolkes og gjennomføres i tråd med både vår og Stortingets intensjon.

Jeg kan heller ikke gripe inn i den konkrete saken spørsmålet dreier seg om. I henhold til utlendingsloven § 38 kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet, eller andre forvaltningsorganer med vedtakskompetanse, om lovtolkning, skjønnotøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker.

Hvis tilfelle er at ambassaden ikke har innvilget D-visum (visum for å komme til Norge og oppholde seg her under behandlingen av søknaden om familiegjenforening) er jeg sikker på at årsaken til dette er at vilkårene for et slikt visum er funnet å ikke være oppfylt. Videre kan det ikke utelukkes at det er helt legitime årsaker som ligger til grunn for at utlendingsmyndighetene trenger mer enn 2 måneder for å behandle denne saken.

SPØRSMÅL NR. 150

Innlevert 19. november 2003 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 1. desember 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Jeg har med glede registrert Regjeringas ønske om å flytte statlig virksomhet fra Oslo og til ulike deler av landet. En viktig statlig virksomhet er Statskog, som er lokalisert i Namsos. Imidlertid er dette et kunnskapsmiljø som etter min vurdering burde ha vært styrket ved å flytte/etablere andre arbeidsoppgaver. Ett eksempel på en slik flytting kunne ha vært Opplysningsvesenets fond.

Vil statsråden ta initiativ til å styrke det faglige miljøet i Namsos ved å flytte nye oppgaver dit?»

Svar:

Jeg har merket meg stortingsrepresentant Ryans støtte til Regjeringens initiativ til flytting av statlige virksomheter fra Oslo til kompetente fagmiljøer i øvrige deler av landet. Jeg har videre merket meg fremhevelsen av kunnskapsmiljøet i Namsos i tilknytning til skogsforvaltning og -drift.

Regjeringen er generelt opptatt av å styrke regionssentra på ulike nivåer slik at de kan bidra til regional utvikling i de respektive landsdeler. Ved valg av lokalisering for statlig virksomhet bør det legges vekt på hvilke kompetansemiljøer og andre fortrinn som kjennetegner de ulike regioner. Som kjent, ble dette også vektlagt av Regjeringen ved valg av lokalisering for de åtte tilsyn som skal flyttes fra Oslo. Etter fremleggelsen av stortingsmeldingen om statlige tilsyn har jeg mottatt en rekke innspill fra lokal- og rikspolitikere med forslag om lokaliseringsvalg for statlige virksomheter. Sammen med de statsråder som har ansvar for de ulike statlige virksomheter, har jeg dette til løpende vurdering. Jeg finner det imidlertid ikke riktig i denne forbindelse å ta konkret stilling til Namsos som lokalisering for nye oppgaver, og eventuelt hvilke oppgaver og virksomheter dette kan dreie seg om.

SPØRSMÅL NR. 151

Innlevert 19. november 2003 av stortingsrepresentant Morten Høglund

Besvart 26. november 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Klinikk Bunæs i Sandvika i Bærum er utelukket fra å få være med i prekvalifiseringen til en anbudsrunde for dagkirurgi, gjennomført av Helse Øst, som en følge av at deres søknad kom noen dager for sent til Helse Øst. Pasienter og ansatte blir lidende av denne tabben.

Mener helseministeren at oppfølging av tidsfristene i regelverket i dette tilfelle er viktigere enn hensynet til de som blir rammet av at Klinikk Bunæs nå blir utelukket fra en rammeavtale de neste 3 år?»

BEGRUNNELSE:

Klinikk Bunæs må selv ta ansvar for at deres søknad ikke kom tidsnok frem, selv om søknaden var sendt før fristen gikk ut. Men det må vurderes om konsekvensene av å praktisere regelverket så strengt som Helse Øst her gjør, er til det beste for pasientene. Undertegnede mener det er bra med klare regelverk. Men det må være lov, hvis hensynet til pasientene tilsier det, å anvende regelverket på en smidig måte.

Det er heller ikke slik at alle de pasienter som i dag bruker Klinikk Bunæs på en enkel måte kan få samme behandling et annet sted. Risikoen er at mange pasienter vil bli rammet på en måte som ikke kan være meningen. I tillegg hospiterer enkelte sykehusleger på klinikken for å lære, dette vil det også bli slutt på.

Svar:

Forskriften om offentlige anskaffelser har en rekke bestemmelser om frister som leverandørene må overholde. I Nærings- og handelsdepartementets veileder om forskriften uttales det generelt om frister på side 45:

"Utgangspunktet er at fristene er ufravikelige og gjelder ved innlevering av all dokumentasjon som har relevans for kvalifikasjon av leverandørene og for tildeling av kontrakt. Dette gjelder både for anmodning om prekvalifisering eller innlevering av tilbud. Av hensyn til likebehandlingsprinsippet skal dokumentasjon som kreves fremlagt i henhold til kunngjøringen og anbudsgrunnlag være hos oppdragsgiver innen denne fristen."

Om avvisning av ukorrekte tilbud heter det i veilederen på side 48 følgende:

"Enkelte av reglene når det gjelder tilbudsavgivelse stiller absolutte formkrav som ikke kan fravikes, og som ikke gir rom for skjønn med hensyn til å vurdere om et tilbud kan antas eller må avvises. Dette gjelder først og fremst overholdelse av de frister som gjelder for innlevering av tilbud, samt fremleggelse av skatteattest og HMS-egenerklæring.

Disse fristene er ufravikelige, og kan ikke avvikes av oppdragsgiver selv om en overskridelse av fristen ikke har fått konsekvenser, for eksempel fordi åpning av tilbudene først skulle finne sted på et tidspunkt etter (den

forsinkede) innleveringen av tilbud.

At fristene skal overholdes, innebærer også at den dokumentasjon som etter konkurransegrunnlaget eller kunngjøringen kreves vedlagt tilbudet, skal være levert i tide. Dette gjelder ikke bare den dokumentasjon som tildelingskriteriene skal baseres på, men også dokumentasjon som angår leverandørens finansielle, økonomiske og tekniske kvalifikasjoner (kvalifikasjonskriterier).

For denne type dokumentasjon kan det imidlertid være uklart om det gjelder de samme absolutte tidsfrister som for selve tilbudet. Dette følger av at oppdragsgiver alltid kan kreve fremleggelse av supplerende dokumentasjon, og be om ettersendelse av skatteattest og HMS-egenerklæring."

Jeg legger til grunn at Helse Øst i sin aktivitet vil ha fokus på hva som er til beste for pasientene. Men dette må skje innenfor de formelle rammer som Helse Øst er underlagt. Med henvisning til det som er sagt ovenfor om regelverk, finner departementet det ikke riktig med inngripen i praktiseringen av et enkeltstående tilfelle.

Avslutningsvis vil jeg minne om at personer og virksomheter som mener at oppdragsgivere har brutt anskaffelsesreglene overfor dem, kan klage til Klagenemnda for offentlige anskaffelser. Klagenemnda vil da ta stilling til den konkrete saken.

SPØRSMÅL NR. 152

Innlevert 20. november 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 26. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Bergens Tidende 20. november 2003 står det at Austevoll kommune får 3,3 mill. kr mindre i rammetilskott frå staten fordi rapporteringa av tal av psykisk utviklingshemma blei gjort på ein feil måte. Denne administrative feilrapporteringa medførte at direktoratet reduserte talet psykisk utviklingshemma frå 28 til 12. Sjølv om feilen seinare er retta opp, er det likevel lagt opp til at kommunen skal "straffast" for dette.

Meiner statsråden det er rett å "straffe" kommunar økonomisk for slike feil?»

GRUNNGJEVING:

Som kjent er Austevoll ein kommune som dei siste åra har hatt ein stram økonomi. Ein slik økonomisk "straff" vil derfor slå ekstra hardt ut for Austevoll kommune. Spørsmålsstiller har også problem å sjå logikken i at tenestetilbodet og dermed også innbyggjarane i Austevoll skal bli skadelidande fordi det er gjort ein rapporteringsfeil. Dersom tilsette i direktoratet hadde gjort ein feil som medførte at Austevoll fekk meir pengar enn dei skulle ha, reknar eg med at statsråden ikkje ville hatt noko problem med å "rette opp" den feilen. Derfor bør statsråden vise litt storsinn i denne saka, og sørge for at Austevoll kommune får dei midlane dei har krav på!

Svar:

Austevoll kommune var ein av kommunane som tilfeldig blei valt ut for kontroll av registrering av tal på psykisk utviklingshemma. Kontrollen blei utført av Midthordland revisjonsdistrikt etter retningslinjer gitt av Sosial- og helsedirektoratet.

I retningslina for kontroll av tal på psykisk utviklingshemma står det at kommunerevisjonen blant anna skal kontrollere at det i sakspapira er dokumentert at personane er å rekne som psykisk utviklingshemma. Det står vidare at dersom kommunen har kommentarar til eventuelle merknader frå kommunerevisor, må desse kommentarane følgje med attestasjonsskjemaet som skal sendast til Sosial- og helsedirektoratet.

Midthordland revisjonsdistrikt sende sin rapport til Sosial- og helsedirektoratet 24. juni med kopi til Austevoll kommune. I revisjonsrapporten står det at revisor fann 16 tilfelle kor det mangla dokument som stadfesta at den kontrollerte personen har fått diagnose psykisk utviklingshemma. Kommunal- og regionaldepartementet sende 28. august rundskriv til alle kommunar og fylkeskommunar med kriteriedata til inntektssystemet 2004. Talet på psykisk utviklingshemma i Austevoll kommune er her sett til 12. I rundskrivet frå departementet står det at eventuelle merknader skal sendast pr. post til Sosial- og helsedirektoratet innan 2. september.

Austevoll kommune gav ingen kommentarar til rapporten frå Midthordland revisjonsdistrikt. Sosial- og helsedirektoratet endra difor talet på psykisk utviklingshemma for Austevoll kommune frå 28 til 12. Austevoll kommune sende heller ingen merknader om denne endringa til Sosial- og helsedirektoratet. Departementet la difor til grunn ved utrekning av rammetilskot 2004 at det i Austevoll kommune er 12 personar som er psykisk utviklingshemma ved utrekning av rammetilskot 2004.

Etter at statsbudsjettet blir lagt fram ber Austevoll kommune departementet om hjelp til å finne forklaringa på kvifor rammetilskotet til kommunen blir mindre enn venta. Departementet opplyser kommunen om verknaden av reduksjon i talet på psykisk utviklingshemma. Austevoll kommune legg deretter fram dokumentasjon til kommunerevisor og kommunerevisor sender 7. november ei stadfesting på at dei rapporterte tala er korrekte.

Det er viktig at kommunane held tidsfristane for rapportering av tal på psykisk utviklingshemma til bruk ved utrekning av rammetilskot til kommunane og følgjer dei kontrollrutinane som er lagde opp. Desse tala påverkar fordelinga av rammetilskot mellom kommunane. Ei endring som gir auke i rammetilskot til Austevoll gir mindre tilskot til alle andre kommunar. Etter at statsbudsjettet er lagt fram for Stortinget ønskjer ikkje departementet å gjere endringar i kriteriedata som fører til endra deling av rammetilskota til kommunane.

Feil tal for psykisk utviklingshemma gir store utslag i rammetilskotet til den einskilde kommunen. Departementet si haldning til slike saker er at dersom staten gjer ein feil som fører til at kommunen får for lågt rammetilskot, så gir ein full kompensasjon for feilen som er gjort. Dette er ikkje tilfelle med Austevoll kommune. Dersom kommunen er ansvarleg for feilen, kan ein gi delvis kompensasjon.

I år har det blitt avdekt feil i tala for noen av kommunane. I desse tilfella har kommunerevisor hatt merknader til dei rapporterte tala og kommunen har ikkje gitt merknader til revisjonsrapporten før etter at arbeidet med statsbudsjettet var ferdig. Kommunane

har heller ikkje gitt merknader til kriteriedata for inntektssystemet under høyringsrunden for desse. I alle tilfella er med andre ord kommunane ansvarlege for feilen og i alle tilfella har det blitt gitt 50 pst. kompensasjon for utrekna tap.

Departementet ser at dei økonomiske verknadene for kommunane for feila som er gjort kan bli store sjølv etter at det er blitt gitt 50 pst. kompensasjon. Departementet vil difor med utgangspunkt i dei tilbakemeldingane vi har fått frå kommunane og fylkesmenna i dei aktuelle sakene vurdere beløpa som skal gis i delvis kompensasjon på ny.

SPØRSMÅL NR. 153

Innlevert 21. november 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 28. november 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Mener kommunalministeren det er i samsvar med barnekonvensjonen, som nylig er blitt norsk lov, at barn må vente i over 4 år i asylmottak slik tilfellet er for en 11 år gammel gutt på Hamar statlig mottak, og vil hun foreta seg noe i denne og andre lignende saker?»

Svar:

Søknader om asyl eller oppholdstillatelse etter utlendingsloven blir avgjort av Utlendingsdirektoratet (UDI) i første instans og Utlendingsnemnda (UNE) i andre instans. Det følger av utlendingsloven § 38 at verken jeg eller departementet kan instruere UDI eller UNE om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller utfallet av enkeltsaker, bortsett fra i saker som angår rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn. Konsekvensen av dette er at jeg ikke har myndighet til å instruere om praksis overfor asylsøkere. Den politiske styringen av utlendingsfeltet må skje gjennom lov og forskrift og generelle prioriteringer.

Hensynet til barnet og dets beste tillegges alltid vekt i utlendingssaker som involverer barn. Flere innvilgelser av oppholds-/arbeidstillatelser på grunnlag av "sterke menneskelige hensyn" er begrunnet med hensynet til barna. Det er likevel ikke slik at hensynet til barnet/barna alltid er avgjørende, eller at det er entydig hva som er til barnets/barnas beste.

Mange medfølgende barn får også sammen med sine foreldre avslag på søknad om asyl. Personer med avslag på asylsøknaden plikter å rette seg etter vedtaket og reise hjem. I tilfeller der foreldrene ikke medvirker til utreisen, vil dette også få konsekvenser for barna. Det anses å være til barnets beste å være sammen

med sine foreldre, uavhengig av utfallet av søknaden. Dette er også i tråd med anbefalingene fra FNs Høykommissær for flyktninger.

Personer med avslag på asylsøknaden får tilbud om å delta i et returprogram i regi av International Organization for Migration (IOM). IOM hjelper personer med avslag til å reise hjem frivillig, og bistår bl.a. med informasjon og rådgivning, hjelp til å skaffe reisedokumenter, assistanse under selve reisen, samt dekning av reiseutgifter.

Lange opphold i mottak er ikke heldig for barn. Imidlertid har jeg tillit til at UDI og UNE har gitt saken en behandling i tråd med prinsippene i asyl- og flyktningpolitikken i Norge.

SPØRSMÅL NR. 154

Innlevert 21. november 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. desember 2003 av barne- og familieminister Laila Dævøy

Spørsmål:

«Når tror statsråden at økonomien til incestsentrene kan bli avklart, slik at de får en forutsigbar situasjon?»

BEGRUNNELSE:

På et skriftlig spørsmål fra meg om en forutsigbar økonomi for Incestsenteret i Vestfold, svarte barne- og familieministeren 15. oktober 2003: "Det må avklares hvor det fremtidige forvaltnings- og finansieringsansvaret for incestsentrene bør ligge. Jeg vil avvende Kvinnevoldsutvalgets innstilling før jeg tar stilling til dette."

Svar:

Jeg er svært opptatt av krisetiltakenes økonomi. Økonomien til både krise- og incestsentrene er basert på tilskudd fra kommunen, i noen grad også fra fylkeskommunene og andre bidragsytere. Det statlige, øremerkede tilskuddet til vertskommunen tilsvarer summen av lokale og regionale tilskudd, og utgjør derfor 50 pst. av driftsbudsjettet. Incestsentrene har i mindre grad enn krisesentrene en kommunal forankring, og for disse utgjør midler fra fylkeskommunen og fra helseregionene en større andel enn for krisesentrene.

Regjeringen har lenge ønsket å forbedre tilskuddsordningen, og i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 62 (1999-2000) Om kommuneøkonomien i 2001, sluttet Stortinget seg til en plan for innlemming av øremerkede tilskudd i rammetilskuddet til kommunene som innebar innlemming av krisetiltakene fra 2004.

Denne forutsetningen ble endret i juni i 2003 under behandlingen av St.prp. nr. 66 (2002-2003) Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2004, da Stortinget gjorde følgende vedtak: "Tilskudd til landslinjer, tilskudd til krisetiltak og tilskudd til assistenter til funksjonshemmede innlemmes ikke i rammetilskuddet". Dette innebærer at dagens finansieringsmodell blir videreført i 2004.

I forbindelse med behandlingen av familiemeldingen har Stortinget også vist stor bekymring for finansieringen av krisetiltakene og flere nye forslag er kommet på bordet.

I sitt svar på interpellasjonen fra Inga Marte Thorkildsen om hva Regjeringen gjør for å hjelpe ofre for vold og overgrep, svarte justisministeren i Stortinget den 20. november 2003 at "Regjeringen ønsker å se på den totale organiseringen av krisetiltakene. De forslag som vil bli skissert, vil også ses i lys av arbeidet på regionalt nivå med å utvikle kompetanse om vold og traumer og utbyggingen på regionalt nivå av Statens barnevern og familievern (SBF)".

Barne- og familiedepartementet vil nå utrede hele landskapet av tilbud til volds- og traumeutsatte, slik at vi kan se både forebygging, lavterskeltilbud og koplingen til behandling i sammenheng. Jeg ønsker også å vurdere muligheten for en lovmessig forankring av tilbudene.

Jeg har i oktober i år overfor Stortinget orientert om at jeg vil avvente Kvinnevoldsutvalgets innstilling som etter planen skal legges fram 4. desember i år, før jeg vil ta stilling til forvaltnings- og finansieringsansvaret for krise- og incestsentrene. Jeg viser også til debatten om familiemeldingen den 27. november 2003 i Stortinget, der jeg la til grunn at jeg vil komme tilbake til Stortinget så raskt som det er mulig med forslag til forvaltning og finansiering av krisetiltakene, ut ifra en helhetlig tilnærming til arbeidet mot vold.

Krisesentrene og incestsentrene kommer i dag inn under samme tilskuddsordning. Krisesentrene vil bli spesielt vurdert av utvalget, mens dette ikke gjelder for incestsentrene. Incestsentrene skiller seg på mange måter fra krisesentrene. Dette gjelder både utbredelse, forskjeller mellom incestsentrene når det gjelder innhold og ikke minst det tilbud de gir brukerne.

Jeg håper det vil være mulig å finne frem til en best mulig finansieringsmodell for krisetiltakene fra og med budsjettåret 2005. Det forutsetter at det lar seg gjøre å samle seg om en bedre modell enn dagens ordning. Jeg vil også vurdere om incestsentrene bør ha en annen forvaltnings- og finansieringsmodell enn krisesentrene. Noe som vil kunne føre til at tidspunktet for ny ordning for krisesentrene og incestsentrene vil bli forskjellig.

SPØRSMÅL NR. 155

Innlevert 21. november 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 3. desember 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan helseministeren bekrefte at Incestsenteret i Vestfold får tilsagn om tilskuddet fra Helseregion Sør før nyttår 2003?»

BEGRUNNELSE:

Incestsentrene skal ifølge rundskriv fra Barne- og familiedepartementet være et supplement til det offentlige hjelpeapparat overfor mennesker som har vært utsatt for seksuelle overgrep av en tillitsperson (incest) som barn. Mange steder er incestsenteret det eneste tilbudet til disse. Vestfold Incestsenteret har siden det ble etablert 1988 i lange perioder slitt med økonomien.

Etter dagens tilskuddsordning har økonomien til incestsentrene vært basert på tilskudd fra kommunen(e), tilskudd fra fylkeskommunene (nå også helseregionene) samt statstilskudd. Det statlige tilskuddet har vært tilsvarende summen av lokale og regionale tilskudd, jf. rundskriv Q-1/03. Stortinget har nylig vedtatt å opprettholde dagens finansieringsmodell uendret i 2004.

Det er en forutsetning for å sikre videre drift i 2004 at Helseregion Sør sender et tilsagn om tilskuddet innen utgangen av 2003, slik at Incestsenteret i Vestfold har det nødvendige grunnlag for å sette opp et forsvarlig budsjett.

Svar:

De regionale helseforetakene er i styringsdokumentet for 2003 bedt om å gi tilskudd til bl.a. incestsentre som en overgangsordning på samme nivå som 2002. Helse Sør gav ikke tilskudd til incestsentre i 2002 da det ble vurdert at dette ikke var en del av spesialisthelsetjenesten, men et viktig sosialt tiltak initiert av kommuner og fylkeskommuner. Helse Sør har gitt noe tilskudd til incestsentre i 2003.

Når det gjelder incestsenteret i Vestfold, beskrives dette senteret av Helse Sør å være i en særstilling. Senteret er det største i regionen, og gir også tilbud til incestutsatte fra andre regioner. Vestfold fylkeskommune opplyser at de har en forpliktende avtale om å bidra med tilskudd til senteret. Fylkeskommunen har avtalt et stønadsbeløp for 2003 på 662 000 kr. Fylkeskommunen har bedt Helse Sør refundere beløpet for første halvår, samt utbetale 331 000 kr for annet halvår. Helse Sør RHF har akseptert å utbetale stønadsbeløpet for annet halvår 2003 på 331 000 kr til incestsenteret. Helse Sør finner det ikke rimelig å refundere Vestfold fylkeskommune det utbetalte beløp på 331 000 kr for første halvår.

Helse Sør presiserer at de ikke har vært med i forhandlinger om stønadsbeløpet og mener Vestfold fylkeskommune fortsatt bør gi støtte til senteret som ansvarlig for avtalen. Helse Sør tar for 2004 sikte på å legge inn samme stønadsbeløp som i 2003 med prisjustering. Det har vært telefonisk kontakt mellom Helse Sør og Incestsenteret i Vestfold, og Helse Sør vil umiddelbart meddele senteret og Vestfold fylkeskommune det planlagte tilskuddet.

SPØRSMÅL NR. 156

Innlevert 24. november 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 1. desember 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre med at Festspillene i Bergen trolig i flere år har rapportert et stadig økende antall fribilletter som en del av det totale antallet billetter?»

BEGRUNNELSE:

På sin hjemmeside viser Festspillene i Bergen til at over 50 000 fikk med seg årets festival inne og ute. Nå viser det seg at under halvparten av disse betalte for billetten.

Tall som ennå ikke er offisielle, men som blir rapportert i Bergens Tidende, viser at det kun ble solgt 22 000 billetter. I tillegg ble det delt ut et rekordhøyt antall fribilletter - 8 000. Antallet fribilletter må vel også sies å være langt høyere enn for de fleste andre kulturarrangement.

I den grad besøkstall brukes for å vurdere offentlig støtte til ulike kulturarrangement, er det viktig at slike tall er til å stole på. I den grad noen arrangement skulle overrapportere, vil dette kunne gå utover andre arrangement som også får offentlig støtte fra den samme pott.

Svar:

Kultur- og kirkedepartementet har i St.prp. nr. 1 (2003-2004) under rapporteringen av publikumstall for symfoniorkestrene og de fire festivaler som har status som knutepunktinstitusjoner benyttet begrepet *antall betalende publikum*. For symfoniorkestrene er det her imidlertid oppgitt totale besøkstall, dvs. at det i tillegg til betalte billetter også omfatter ulike typer fribilletter. Når det gjelder festspill og festivaler med status som knutepunktinstitusjoner har nærmere undersøkelser vist at de tall som er rapportert for de ulike institusjonene under denne rubrikken ikke er innbyrdes konsistente og at rubrikkoverskriften derfor ikke er dekkende. Departementet beklager dette og vil komme tilbake til saken i eget brev.

Når det gjelder Festspillene i Bergen og bruk av fribilletter, har departementet innhentet opplysninger om dette for 2003, jf. vedlagte brev av 27. november 2003 fra Festspillene i Bergen.

Det går fram av brevet at begrepet fribilletter knyttet til Festspillene i Bergen i 2003 kan deles i to kategorier "betalte fribilletter" og "reelle fribilletter". "Betalte fribilletter" er estimert til totalt 3 715 billetter og er gått til gjestende artister, frivillige, ulike bidragsytere som undervisningspersonell på barne-, ungdoms- og kulturskoler og samarbeidspartnere samt rabattordningen "betal-hva-du-vil". "Reelle fribilletter" inkluderer billetter til presse, gjester, kampanjer m.m.

Hovedmålene for bevilgningene over statsbudsjettet til musikkformål er å gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig, stimulere til kunstnerisk fornyelse og utvikling, samt at ressursene skal utnyttes målrettet og best mulig. Departementet legger videre vekt på at institusjonene skal ha forutsigbare vilkår for driften. Tilskuddet for kommende år vil derfor normalt være basert på tidligere års tilskuddsnivå, eventuelle påplussinger for pris- og lønnsstigning og andre økninger innenfor departementets helhetlige prioritering av de tilgjengelige budsjetttrammer.

Til grunn for departementets oppfølging av virksomhetene ligger et omfattende system for mål- og resultatstyring. Som det går fram av St.prp. nr. 1 (2003-2004) er departementet i ferd med å foreta en revisjon i mål- og rapporteringssystemet, noe som vil bidra til at presisjonsnivået for rapportering av publikumstall også vil bli bedre.

Vedlegg til svar:

Brev fra Festspillene i Bergen vedrørende Festspillene i Bergen fribilletter og besøkstall, datert 27. november 2003. Kultur- og kirkedepartementets journalnummer: 1072-005, den 28. november 2003.

SPØRSMÅL NR. 157

Innlevert 24. november 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 2. desember 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Når staten ved Statskog SF eller private selger skogeiendommer, benyttes en kalkulasjonsrente på 4 pst., mens renten er 5 pst. ved erstatningsutmåling. Staten godtar en markedspris ved salg 25 pst. høyere enn det en skogeier vil få av staten i erstatning for eksempel ved barskogvern. Forskjellsbehandlingen går på tvers av allmenn rettsoppfatning og virker konfliktskapende.

Vil statsråden legge 4 pst. kalkulasjonsrente til grunn ved erstatningsutmåling?»

BEGRUNNELSE:

Landbruksdepartementet har ved rundskriv M-7/ 2002 R-994 av 10. desember 2002 satt ned kapitaliseringsrentefoten for Skog fra 5 pst. til 4 pst. ved verdiberegning i konsesjonssammenheng. Bakgrunnen for dette var blant annet Norsk Skogs eiendomssalg i Østfold og Akershus.

Grunneiere må avstå hele eller deler av sine eiendommer i forbindelse med naturreservater, barskogvern mv. I disse sakene har regjeringsadvokaten pålagt advokater som representerer staten i slike saker, at de skal stå fast på 5 pst. kapitaliseringsrentefot.

Mange grunneiere er opprørt over statens handlemåte ved at staten tilegner seg verdier på denne måten. Det hevdes at Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet må skjære igjennom ved å instruere regjeringsadvokaten om å bruke 4 pst. som grunnlag for erstatningsutmåling.

Svar:

Spørsmålet er overført fra landbruksministeren.

Bestemmelsene om erstatning for naturreservater er gitt i naturvernloven § 20. Grunneiere og rettighetshavere i slike områder har krav på å få dekket det økonomiske tapet som følger av vernet. Utmålingen av erstatning skal skje i samsvar med ekspropriasjonserstatningsloven. Det økonomiske tapet fastsettes på grunnlag av salgsverdi eller bruksverdi. I begge tilfeller kan det bare kreves erstatning for økonomisk utnyttelse som ikke lenger er tillatt som følge av vernet. I verneområder der grunneier kan fortsette med visse former for økonomisk utnyttelse, for eksempel beite eller hogst av ved til eget bruk, innebærer dette at grunneier får mindre i erstatning enn om området hadde vært solgt eller ekspropriet.

Ved vernevedtak etter naturvernloven beholdes eiendomsretten og eierbeføyelser og erstatning beregnes ut fra det økonomiske tapet grunneier og rettighetshaver lider.

Tradisjonelt sett har det vært liten omsetning av skog, slik at det har vært vanskelig å fastsette salgsverdi for skog. Videre har prisene vært relativt lave. Derfor har erstatning for naturreservater i skog nesten uten unntak vært beregnet ut fra bruksverdi. Ved beregning av erstatningens størrelse etter bruksverdi-betraktninger er kapitaliseringsrenten viktig. Hvordan denne renten skal beregnes er ikke lovregulert. Det er opp til domstolenes skønnspraksis i den enkelte sak å fastsette kapitaliseringsrenten. Fastsettelsen av kapitaliseringsrente har flere ganger vært oppe i Høyesterett som har lagt til grunn som gjeldende rett en rente på 5 pst.

Statsbudsjett for 2003 representerte en omlegging av skogpolitikken hvor skogeierne i større grad enn tidligere må ta ansvaret for å opprettholde de langsiktige avvirkningsmulighetene i skogen. I rundskriv M-7/2002 som gjelder prisvurderingen ved konsesjonsbehandling av skog, la Landbruksdepartementet til grunn at skogeierne selv måtte gis større handlefrihet med hensyn til hvilken pris han eller hun skal kjøpe skog for. I rundskrivet fastsettes derfor at konsesjonsmyndighetene kan godkjenne en pris basert på en kapitaliseringsrente ned til 4 pst.

Ved beregning av erstatning ved vern står man altså overfor en annen situasjon enn ved beregning av pris ved konsesjonsbehandling av skogeiendommer. Ved erstatning som følge av vern beholdes eiendomsretten. Ved konsesjonsbehandling står man overfor et frivillig salg mellom selger og kjøper der eiendomsretten overføres. Videre er systemet for beregning av kapitaliseringsrente slik at det ved erstatning er domstolene som skal fastsette "riktig" rente. Ved konsesjonsbehandling er det i utgangspunktet opp til selger og kjøper å bli enige om en pris.

Systemet med beregning av erstatning bygger på at domstolene anses å være best egnet fra sak til sak å fastsette "riktig" kapitaliseringsrente. Så langt jeg kan se er dette et hensiktsmessig og fleksibelt system. Dersom det på et senere tidspunkt skulle vise seg å være behov for å se nærmere på dette systemet bør det skje gjennom en faglig grundig og bred vurdering.

SPØRSMÅL NR. 158

Innlevert 24. november 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 28. november 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hva er årsaken til at Forsvaret gjennomfører salg av brukte håndvåpen i ei tid med stor bekymring over at det er mye håndvåpen i omløp, hvilke kriterier ligger til grunn for salget og er salget godkjent av Forsvarsdepartementet?»

BEGRUNNELSE:

Forsvarets logistikkorganisasjon/Forsvarets avhendingsprosjekt annonserer 500 skarpskytterrifler av typen Mauser Karabin K98 til salg for personell i Forsvaret, reserveoffiserer og befall i Heimevernet.

I fjor ble yrkes- og reserveoffiserer som ikke leverte inn sine hjemmelagrede tjenestevåpen, anmeldt. Alle heimevernsvåpen er blitt sikret mot bruk, etter flere drapsulykker hvor Forsvarets egne AG-3 har vært involvert.

Det virker lite konsekvent å ta tjenestevåpenet fra reserveoffiserer og samtidig tilby dem å kjøpe et annet.

Det er problematisk at Forsvaret skal bidra til økt omløp av våpen i samfunnet i ei tid med stor oppmerksomhet på at det er mye håndvåpen blant folk.

Svar:

Avhending av alt militært materiell (herunder håndvåpen) reguleres i Tjenestereglement for Forsvaret - klasse 7 - materiellforvaltning (TfF kl. 7). Om "Salg av håndvåpen og bajonetter fra Forsvarets overskuddsbeholdninger" heter det blant annet:

"Antall våpen som kan selges pr. år bestemmes i samråd med Justisdepartementet og antallet er satt til 500 pr. år. Dette salget er begrenset til personer - militære og sivile - som har sitt daglige virke i Forsvaret samt befall i Heimevernet."

I tillegg har Forsvarsdepartementet (FD) godkjent at også reserveoffiserer inngår i bestemmelsen.

Salg i henhold til ovennevnte retningslinjer har foregått i lengre tid (også før TfF kl. 7 ble totalrevidert i 1993). Slikt materiell (i hovedsak mauserrifler) har blitt mange samlere, skytterlag, jegere og andre interessenter til del.

Salget er også underlagt de samme lover og forskrifter som regulerer all lovlig omsetning av håndvåpen i samfunnet for øvrig. Særlig vil jeg nevne følgende regler i våpenloven § 7:

"Den som vil kjøpe eller på annen måte erverve skytevåpen eller våpendeler, må ha tillatelse fra politimesteren" og "Tillatelse kan bare gis edruelige og pålitelige personer som har behov eller annen rimelig grunn for å ha skytevåpen, og som ikke av særlige grunner kan ansees som uskikket til det."

Jeg vil også vise til at Stortinget ved behandlingen av Innst. S. nr. 12 (1995-96) vedtok at et større antall mauserrifler skulle selges til privatpersoner i stedet for å destrueres, som var Forsvarets opprinnelige plan. Som en oppfølging av vedtaket godkjente FD i 1996 at Forsvaret inngikk avtale med våpenhandler Mangne Landrø AS om kjøp av 14 500 mausergevær for videresalg.

Jeg vil avslutningsvis forsikre om at jeg legger stor vekt på at Forsvarets salg av håndvåpen skjer under kontrollerte former og etter de lover og regler som til enhver tid ligger til grunn.

Departementet har for øvrig i tråd med anbefaling fra Forsvarets logistikkorganisasjon av 10. mars 2003 sluttet seg til at alle gjenværende mausere som ikke er solgt innen utgangen av 2005, skal destrueres.

SPØRSMÅL NR. 159

Innlevert 24. november 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 1. desember 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

SPØRSMÅL:

«Veiparsellene E39 Øysand-Orkanger og E6 forbi Melhus sentrum er nå under bygging. I begge tilfelle uten midtdeler for å redusere ulykkesrisiko. På samme tid skjer det ettermontering av midtdeler på store deler av E6 mellom Trondheim og Værnes. Det antas at merkostnadene og trafikkulempene er betydelig ved å gjøre et slikt arbeide i ettertid.

Mener statsråden det er grunn til å vurdere spørsmål om midtdeler forbi Melhus på nytt ut fra de erfaringer med ulykker og kostnader som E6 Trondheim- Værnes har gitt?»

Svar:

E6 forbi Melhus var opprinnelig planlagt som tofelts vei. For å bedre trafiksikkerheten godkjente Vegdirektoratet i brev datert 13. juli 2001 at den nordre delen skulle bygges som smal firefelts vei med 20 meter veibredde med rekkverk i midtdeleren. Det ble samtidig lagt til grunn at den søndre delen skulle bygges som opprinnelig planlagt med veibredde 10 meter uten midtrekkverk.

Statens vegvesen har ikke tatt stilling til i hvilken grad midtrekkverk på to- og trefelts vei skal brukes som normal løsning på nye veier. Også andre tiltak enn midtrekkverk er aktuelle for å redusere faren for møteulykker. Inntil videre vurderes midtrekkverk som mest aktuelt på veier med mye møteulykker. Dette kan være særlig aktuelt på veier der trafikken tilsier fire felt, men der utbygging ligger langt fram i tid.

Statens vegvesen bygger nå et mindre antall prøveprosjekter med midtrekkverk på to- og trefelts veier. E6 på Melhus er ikke blant disse. Tolv prosjekter er godkjent og seks er allerede bygd. Ut fra erfaringene vil Vegdirektoratet vurdere hvordan denne typen løsning skal innarbeides i en omfattende revisjon av

normalen for vei- og gateutforming som forventes å være ferdig mot slutten av 2005.

Når representanten Morten Lund viser til etableringen av midtrekkverk på E6 øst for Trondheim, er det viktig å være klar over at situasjonen der er annerledes enn på Melhus som følge av betydelig høyere trafikk tall. Det er derfor naturlig at behovet for tiltak mot møteulykker vurderes ulikt for disse to veistrekningene.

Det er ofte ønske om å øke standarden på veiprojekter, men midlene til dette kan ofte brukes til andre prosjekter eller tiltak med høyere nytte. Det er avgjørende for tilliten til Statens vegvesen at prosjektene ikke uten videre endres etter at planer og budsjett er vedtatt, noe Stortinget har påpekt ved flere anledninger i forbindelse med flere store kostnadsoverskridelser i veisektoren. Det har derfor vært viktig for Vegdirektoratet å holde fast ved den utbyggingsstandard som ble godkjent sommeren 2001 og som lå til grunn for den eksterne kvalitetssikringen og Stortingets behandling av prosjektet.

Søknad fra regionvegkontoret om etablering av midtrekkverk og noen andre endringer av prosjektet har vært vurdert og avslått av Vegdirektoratet to ganger i år, siste gang i brev datert 17. november 2003. Avslaget er en avveining mellom behovet for midtrekkverk og ønsket om å holde fast ved den utbyggingsstandard som lå til grunn for at prosjektet ble tatt opp til bevilgning.

Selv om jeg har klare forventninger til økt bruk av midtrekkverk på de deler av veinettet der møteulykker er et stort problem, finner jeg ikke grunn til å overprøve Vegdirektoratets vurdering av den konkrete saken på E6 i Melhus.

Jeg viser for øvrig til Budsjett-innst. S. nr. 13 (2003-2004) som er avgitt i dag hvor det bl.a. går fram at det foreslås oppstart på E6 Løkkia-Vindalsliene i 2004 med 7,0 mill. kr. Jeg har fått opplyst at det for 2003 vil bli et mindreforbruk på ny E6 gjennom Melhus med om lag 25 mill. kr. Midlene som er ført opp i budsjettforslaget for 2004 til E6 gjennom Melhus er tilstrekkelig til rasjonell anleggsdrift. Mindreforbruket i

2003 for dette prosjektet kan derfor overføres til E6 Løklia-Vindalsliene slik at til sammen om lag 32 mill. kr vil kunne stå til disposisjon for 2004.

Dokument nr. 15:9

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 160

Innlevert 25. november 2003 av stortingsrepresentant Tor-Arne Strøm

Besvart 1. desember 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Stortinget er kjent med at det er foreslått store omstillinger i Avinor AS.

Har statsråden planer om å involvere Stortinget i denne prosessen, i tilfelle på hvilket tidspunkt og på hvilken måte?»

BEGRUNNELSE:

Avinor er inne i en stor omstillingsprosess, noe som har skapt stor offentlig debatt. Viser til VG 22. november 2003 hvor tillitsvalgte bl.a. gav uttrykk for frykten for sikkerheten på flyplassene som konsekvens av Avinors forslag om privatisering av snørydding.

Svar:

Avinor gjennomfører for tiden, slik stortingsrepresentant Strøm viser til, et omfattende effektiviseringsprosjekt ("Take-off-05"). Målsettingen er å redusere kostnadene årlig med 400 mill. kr fra 2006. Avinors styre skal behandle prosjektet og de enkelte tiltakene i møte 4. desember.

Det er i utgangspunktet Avinors styre som beslutter, og er ansvarlig for å gjennomføre nødvendige effektiviseringstiltak. Når endelig vedtak i styret foreligger i desember, vil jeg vurdere om noen av tiltakene er av en slik art at de må behandles av generalforsamlingen og eventuelt forelegges Stortinget.

Våren 2004 tar jeg sikte på å fremme en stortingsmelding om Avinors virksomhet, basert på den § 10-plan som selskapet etter planen skal legge fram i februar 2004. I den forbindelse vil Stortinget bli orientert om omstillingen i Avinor. Dersom Avinors styres vedtak 4. desember 2003 skulle innebære tiltak som berører lufthavnstrukturen eller tiltak som på annen måte får stor betydning for de reisende, vil jeg legge dette fram for Stortinget i den kommende stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2006- 2015. Det er med andre ord ikke aktuelt å gjøre endringer i lufthavnstrukturen uten Stortingets samtykke.

SPØRSMÅL NR. 161

Innlevert 25. november 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 28. november 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at veterinærtjenestene i distriktene ikke skal bli svekket etter omorganisering av distriktsveterinærtjenesten og underlagt Mattilsynet for sitt distrikt?»

BEGRUNNELSE:

Konsekvensene for distriktene etter en sentralisering av distriktsveterinærtjenesten, vil kunne føre til at det blir mangel på fagpersonell til å behandle dyr i den praktiske hverdagen. For eksempel tyder mye på at distriktsveterinæren i Engerdal nå må pendle til Elverum hvor den nye arbeidsgiveren, Mattilsynet er lokalisert. Dette resulterer i at Engerdal ikke lenger vil ha så stor tilgang på veterinærtjenester for sitt distrikt, siden distriktsveterinæren ikke lenger skal ha anledning til å utføre ordinære veterinærtjenester for sitt distrikt. Den daglige behandlingen av dyr vil da bli overlatt til en eventuell privatpraktiserende veterinær. Siden enkelte områder har lange avstander og gravgrendt bosetting, vil etablering av ny veterinærpraksis sannsynligvis ikke skje og resultatet kan bli at distriktet blir stående uten tilgang på en veterinær.

Svar:

Veterinærer i DVII-stillinger er distriktsveterinærer som har hatt anledning til å utføre private veterinærtjenester utover den arbeidstiden de har brukt til å utføre offentlige tilsynsoppgaver. Ved Mattilsynets opprettelse 1. januar 2004 er det lagt til grunn at ordningen med DVII-stillinger skal opphøre, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004). Jeg er klar over at bortfallet av disse stillingene kan medføre problemer med veterinærdekningen i områder hvor en DVII-ansatt har dekket behovet for veterinærer i privat praksis. For å avhjelpe dette problemet er det lagt opp til individuelle tilpasninger i særskilte områder hvor det viser seg nødvendig av hensynet til å sikre en landsdekkende veterinærdekning. Det er hensiktsmessig at tidligere DVII-ere i slike områder midlertidig får arbeidsavtaler som gjør det mulig å videreføre privat veterinærpraksis.

For å skape et ryddig forhold mellom offentlige tjenester og privat klinisk praksis der det er nødvendig med fortsatt kombinerte stillinger, vil det bli utarbeidet retningslinjer som gjør at veterinærenes offentlige oppgaver ikke kommer i habilitetsmessig konflikt med de private gjøremål. Det forutsettes at DVII-ere som ansettes i disse områdene får tilbud om 100 pst. stilling dersom det på et senere tidspunkt viser seg at det ikke er behov for å videreføre en delt løsning mellom privat praksis og offentlig ansettelse.

Ordningen foreslås vurdert i løpet av en 2 års periode med sikte på å finne mer egnede måter å sikre landsdekkende veterinærdekning der en unngår at tilsynspersonell må drive veterinærpraksis.

SPØRSMÅL NR. 162

Innlevert 25. november 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 3. desember 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Plan- og bygningslova inneheld mellom anna krav om konsekvensutgreiing (KU) i samband med ulike tiltak. Til dømes seier lova at tiltakshavar skal gjennomføre KU ved utvinning av mineral dersom volumet er over 750 000 kubikk.

Meiner miljøvernministeren at intensjonen i lova vert ivareteken når tiltakshavar deler opp prosjektet slik at ein først søker om og tek ut 750 000 kubikk, og deretter satsar på ny søknad/eventuelt KU før ein held fram med vidare drift?»

GRUNNGJEVING:

Eit fleirtal i Volda kommunestyre godkjenner nyleg ein reguleringsplan med utgangspunkt i søknad om uttak av olivin i Steinsvik i Volda kommune. I

søknaden søker tiltakshavar om å ta ut 750 000 kubikk, altså like under kravet om KU. I Sunnmørsposten 13. november seier tiltakshavar at planen er å ta ut 750 000 kubikk (som søknaden no lyder på), deretter gjennomføre KU og så auke produksjonen vesentleg.

Bergvesenet sin uttale gjev same konklusjon: "På grunn av reglane for krav om KU er uttaksvolumet avgrensa til 750 000 kubikk. Med omsyn til økonomien i prosjektet vil det etter Bergvesenet sitt syn vere naudsynt å ta ut eit større volum enn det som reguleringsplanen avgrensar. Det vil ikkje vere økonomisk forsvarleg å basere prosjektet på uttak av eit avgrensa volum, og det vil heller ikkje vere forsvarleg med omsyn til ressursutnytting. Om det skal setjast i gong drift på førekomsten må ein større del enn det som reguleringsplanen legg opp til kunne utnyttast."

Spørsmålet mitt er om ikkje intensjonen med kravet om KU fell bort dersom ein på denne måten kan utføre inngrepa (tunnelinnslag, riggområde, vegbygging, prosessanlegg og utskipingsanlegg) før ein må utføre KU. Inngrepa skjer i ei vakker bygd, i ein av to attverande lågareliggande fjelldalar utan vesentlege inngrep i kommunen og vil kome i konflikt med viktige naturverdiar, friluftsliv og kulturminne.

Anleggsdrifta vil også ha følgjer i form av støy, støv og avrenning som etter mitt syn ikkje er tilstrekkeleg utgreidd i reguleringsplanen.

Dei signal lokale motstandarar har fått frå departementet tyder på at ei slik omgåing av lovverket er i strid med intensjonane i lova, men eg vil gjerne høyre statsråden sitt syn på om kommunen som arealforvaltar her formelt handlar i strid med lovverket ein er sett til å forvalte.

Svar:

Kompetansen til å avgjøre om et massetak faller inn under regelverket om konsekvensutredninger (KU) er lagt til Bergvesenet som ansvarlig myndighet. Ansvarlig myndighets vurdering av om et tiltak er utredningspliktig eller ikke, kan ikke påklages og Miljøverndepartementet har ingen myndighet til å overprøve ansvarlig myndighets vurdering i enkeltsaker.

Den juridiske situasjonen er at eventuelle feil ved ansvarlig myndighets vurdering som fører til at utredningsplikt blir forsømt, er saksbehandlingsfeil som kan gi grunnlag for klage på reguleringsvedtaket som konsekvensutredningen skal ligge til grunn for. En eventuell saksbehandlingsfeil vil kunne føre til at vedtaket om reguleringsplan blir ugyldig dersom det er grunn til å regne med at feilen kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41. Eventuell klage på reguleringsvedtaket må fremmes innen 3 uker etter kunngjøringen av planen og vil bli behandlet av fylkesmannen etter forvaltningslovens regler.

Fra kommunen får vi opplyst at kommunestyret i Volda vedtok reguleringsplan for tiltaket den 20. november 2002 og at vedtaket vil bli kunngjort i løpet av kort tid. Videre at det fremgår av reguleringsbestemmelse til planen at masseuttaket er begrenset til inntil 750 000 kubikk. Uttak utover dette vil således være i strid med reguleringsplanen og kreve endring av planen, eventuelt dispensasjon fra denne.

SPØRSMÅL NR. 163

Innlevert 25. november 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 5. desember 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Norsk laks, produsert i Noreg, marknadsførast ikkje lenger i USA då ein velgjer å prioritere marknadsføring i USA av laks produsert av norske selskap i Chile.

Kva er bakgrunnen for desse prioriteringane, og kva har Regjeringa gjort for å sette, til dømes Eksportrådet, i stand til å marknadsføre norsk laks, produsert i Noreg, i USA?»

Svar:

Spørsmålet er overført fra utenriksministeren.

Det vises i brevet til at norsk laks, produsert i Norge, ikke lenger markedsføres i USA ettersom en velger å prioritere markedsføring i USA av laks, produsert av norske selskaper i Chile. Jeg legger til grunn at representanten sikter til Eksportutvalget for fisk (EFF) sin markedsføringsvirksomhet i USA markedet.

Eksportutvalget for fisk ble opprettet av Stortinget 1. juli 1991 og virksomheten er hjemlet i fiskeeksportloven. Eksportutvalget er fiskerinæringens felles markedsorgan og har som formål å øke interessen for og bevisstheten om norsk sjømat både i Norge og resten av verden. EFF gjennomfører i den anledning betydelige markedsføringsaktiviteter i viktige markeder for å fremme konsumet av norsk sjømat. Næringen finansierer selv virksomheten gjennom en egen lovfestet avgift på eksporten av norsk fisk og bestemmer selv innrettingen på EFFs markedsføringsaktiviteter og prioriteringen av de enkelte markeder.

Eksportutvalget har benyttet betydelige midler til markedsføring av norsk laks i USA de senere år, og opprettet bl.a. eget utekontor i USA for best mulig å betjene den norske sjømatnæringens interesser i dette markedet. Det medfører ikke riktighet at EFF markedsfører laks produsert av norske selskaper i Chile i USA markedet. Imidlertid vil de norske selskapene som produserer laks i Chile kunne drive markedsføring av denne laksen i egen regi. Ettersom EFF sine inntekter reduseres som følge av fallende norsk sjømateksport og redusert eksportavgift ved eksport av lakseprodukter til EU ble det besluttet å legge ned USA kontoret fra 1. oktober 2003 og redusere markedsføringsinnsatsen for alle typer sjømat, inkludert laks, i betydelig grad i USA i 2003 og 2004. For 2004 har EFF foreløpig satt av midler til markedsovervåking og -beredskap for USA markedet. Når det gjelder direkte markedsføringsaktiviteter så vil disse begrenses til utarbeidelse av reklamemateriell for norsk laks og hvitfisk, til bruk for norske eksportører og deres kunder. Reduksjonen i markedsinvesteringene i USA er vedtatt av Eksportutvalgets styre i tråd med næringens ønsker. Beslutningen om å redusere investeringen i markedsføringen av norsk laks i USA laks må ses i sammenheng med straffetollen på 26,07 pst. som ble innført av amerikanske myndigheter på norsk eksport av fersk hel laks til USA i 1991. Straffetollen ble i 2000 videreført til 2005.

Videre spør stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen i sitt brev hva Regjeringen har gjort for å sette eksempelvis Norges Eksportråd i stand til å markedsføre norsk laks produsert i Norge i USA. Jeg er av den oppfatning at hovedansvaret for fiskerinæringens markedsføringsaktiviteter best ivaretas gjennom Eksportutvalget for fisk. Eksportutvalget for fisk benytter Eksportrådet som en tjenesteleverandør i den grad det vurderes hensiktsmessig i det enkelte marked. Hvorvidt Norges Eksportråd blir valgt fremfor andre tjenesteleverandører avhenger av Eksportrådets konkurranseevne i forhold til de oppgaver som til enhver tid skal løses. På denne bakgrunn er det ønskelig at Eksportrådet innenfor rammene for sin virksomhet kontinuerlig utvikler sin konkurranseevne, bl.a. i form av markedskompetanse slik at virksomheten i størst mulig grad kommer norsk oppdrettsnæring til gode.

SPØRSMÅL NR. 164

Innlevert 25. november 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 1. desember 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det kjem urovekkjande meldingar i forhold til tvil om det økonomiske grunnlaget for framleis drift ved helse- og sosialinstitusjonar som får tilskot etter Kap. 221.61.

Har statsråden møtt slike synspunkt i si førebuing av innlemming av øyremerka tilskot og i tilfelle ja: Kva har Regjeringa føreteke seg?»

GRUNNGJEVING:

Eg ber om ei orientering om korleis prosessen har vore for å sikra både informasjon og god dialog med den einskilde institusjonen dette gjeld. Dei elevane som kjem inn under dette skuletilbodet er på ingen måte tente med at fagmiljø blir splitta og tilboda reduserte. Verken kommunane, dei tilsette eller elevane er heller tente med byråkratiske kompensasjons- og betalingsordningar.

Svar:

Svaret er utarbeidet i samarbeid med utdannings- og forskningsministeren.

I St.prp. nr. 66 (2002-2003) Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2004 (kommuneproposisjonen) ble det varslet at tilskuddet til institusjoner ville bli innlemmet i rammetilskuddet til kommunene i 2004. I rundskriv H-16/03, datert 27. juni 2003, fra Kommunal- og regionaldepartementet til kommunene, fylkeskommunene og fylkesmennene er innlemmingen av øremerkede tilskudd også omtalt.

Tilskuddet har vært gitt til åtte institusjoner og sykehusundervisningen i Oslo. Det er i hovedsak kommunene der institusjonene ligger som har vært mottaker av tilskuddet og som har stått for opplæringen.

Følgende institusjoner har kommet inn under ordningen:

Institusjon	Tilskuddsmottaker
Valnesfjord Helsesportsenter	Fauske kommune
Rostad ungdomsheim	Inderøy kommune
Beitostølen Helsesportsenter	Øystre Slidre kommune
Statens senter for narkomane	Oppland fylkeskommune
Modum Bads Nervesanatorium	Modum kommune
Sogn og Sognsvann skole	Oslo kommune
Fossumkollektivet	Oslo kommune
Kvinnekollektivet Arken	Oslo kommune
Rikshospitalet	Oslo kommune
Radiumhospitalet	Oslo kommune
Ullevål sykehus	Oslo kommune

Institusjonene som har kommet inn under ordningen ligger i fem fylkeskommuner, de er ulike og utvalget er historisk betinget. Flere av kommunene har henvendt seg til Utdannings- og forskningsdepartementet fordi tilskuddet ikke lenger dekker kostnadene. Det er også mottatt søknader fra andre institusjoner som ønsket å få statlig tilskudd til opplæring. Søknadene har blitt avslått da det er kommunene og fylkeskommunene som har ansvar for grunnopplæring i institusjoner. I brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet til fylkesmennene av 11. november 2003 er det gitt nærmere informasjon om opplæringsansvaret i institusjoner slik det er fastsatt i opplæringsloven med forskrifter. Berørte institusjoner, kommuner og fylkeskommuner har fått gjenpart av brevet.

SPØRSMÅL NR. 165

Innlevert 26. november 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 2. desember 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva vil statsråden foreta seg for at det igangsettes miljøoppryddingstiltak som SFT har pålagt NHD å gjøre etter gruveaktiviteten ved Folldal gruver, slik at vannkvaliteten i kommunen skal bli tilfredsstillende?»

BEGRUNNELSE:

SFT har pålagt NHD å rydde opp etter gruvedriften i Folldal. Vannkvaliteten i Folldal er ikke tilfredsstillende pga. forurensning etter gruvedriften. NHD har påklaget rensekravet fra SFT. Slik jeg forstår det NHD i stedet for å bygge renseanlegg, slik SFT har pålagt departementet å gjøre, foreslått å flytte slagghaugene til et lukket deponi. Et slikt oppryddingstiltak er ikke i tråd med de krav SFT har satt til oppryddingen etter gruvedriften i Folldal. Det er tidligere forsøk å flytte slagghaugene, men med et lite tilfredsstillende resultat og uten at vannkvaliteten i kommunen ble bedre.

Svar:

Nærings- og handelsdepartementet er positive til å sette i gang tiltak for å minske avrenningen fra gruveene i Folldal, og dette er også meddelt Statens forurensningstilsyn (SFT) og Folldal kommune. Jeg vil for ordens skyld også opplyse om at staten ikke har vært involvert i tidligere tiders gruvedrift i Folldal.

Staten er eier av grunn i Folldal fordi områdene etter gruvedriftens opphør hjemfalt til staten etter reglene i industrikonsesjonsloven.

SFTs pålegg inneholder ikke krav om bygging av renseanlegg. I SFTs vedtak kreves det gjennomføring av tiltak for å minske avrenningen fra gruveområdet. Målsettingen med tiltaket skal være å redusere avrenningen fra gruveområdet i størrelsesorden 60-90 pst. i forhold til kartlegging gjennomført i 1998. Videre er det et mål at konsentrasjonen av kobber i Folla ved Follhaugsmoen skal reduseres ned mot 10-15mg/liter innen 2010. SFT krever også at det gjennomføres kontrollundersøkelser i vassdraget i en periode på fem år etter avslutning av tiltaket.

Nærings- og handelsdepartementets underliggende etat, Bergvesenet, har gjennomført tiltak over de siste ti årene for å begrense forurensning (avrenning) i en rekke gruveområder i Norge. Avrenningen har blitt vesentlig redusert. Bergvesenet har i den forbindelse hatt et godt samarbeid med Statens forurensningstilsyn (SFT). Dette ønsker departementet å bygge videre på også i arbeidet med å redusere forurensningen i Folldal. Vi har bedt om en dialog med SFT for å finne frem til hensiktsmessige løsninger for tiltak i Folldal. Forholdet til kulturminner i området er i den forbindelse et tema som må diskuteres.

Departementet har konsultert Bergvesenet som anbefaler at man går trinnvis frem ved å starte med å samle så mye kisholdige veltemasser som mulig i et lukket deponi. Samtidig gjennomføres tiltak for å redusere vannmengden som renner inn i gruva, som igjen vil føre til en betydelig reduksjon i avrenningen. Når det meste av veltemassene er lagt i deponi, vil gruvevannet være den største kilden til avrenningen i området. Bergvesenets forslag vil innebære langt mindre vannmengder og også mindre variable vannmengder som må håndteres i et eventuelt renseanlegg. Forslaget vil også i hovedsak være rettet mot avrenning fra kilder som ligger på områder som er hjemfalt til staten, hvilket bidrar til oversiktlige ansvarsforhold.

Når det gjelder tidligere flytting av veltemasser, er dette utført i regi av Miljøsikringsfondet og kommunen på områder staten ikke eier. Staten har ikke hatt noen befatning med dette.

Jeg vil sørge for at det arbeides videre med denne saken slik at det kan iverksettes fornuftige tiltak som vil gi en bedre miljøkvalitet i Folldal. Jeg er også opptatt av at det kan etableres et samarbeid mellom departementet/Bergvesenet og andre aktører for å oppnå gode løsninger.

SPØRSMÅL NR. 166

Innlevert 26. november 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 3. desember 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det ser ut til at Helse Sør planlegger å legge ned tilbudet om legebilen til Vestfolds befolkning på neste styremøte i desember. Dette på tross av at budsjettforliket både gav mer penger og utsettelse av kravet til balanse i Helseforetakene fra 2004 til 2005.

Mener helseministeren at det er forsvarlig å legge ned legebilen i en befolkningsmengde på over 200 000 som kun har tilbud om to akuttmottak?»

BEGRUNNELSE:

I Vestfold bor det over 200 000 mennesker, og disse har nå to akuttmottak. Da akuttfunksjonen ved Horten sykehus ble nedlagt, ble også akuttfunksjonen ved Sandefjord sykehus lagt ned. Svarene til en svært bekymret lokalbefolkning var at ambulanspersonellet skulle utdannes spesielt godt, og at ville få et meget godt utdannet ambulanspersonell. Samtidig ble det lovet at det skulle komme en legebil, og at legen skulle komme ut til pasienten i stedet for at pasienten kom til det akuttmottaket de tidligere hadde hatt i nærheten. Etter behandling skulle de selvfølgelig til sykehus, men den akutte behandlingen var da i gangsatt hjemme, på ulykkesstedet eller i bilen. Dette ble gjennomført fra sommeren 1998. Vestfold har ikke noe luftambulans, og når de nærmeste blir rekvirert tar det fra 30 til 50 minutter i godt flyvær før de er på plass. Dessuten har ennå Vestfold en E18 som svært ofte krever liv (2 personer nå bare på de 3 siste ukene). Veien er heller ikke til daglig lett framkommelig, og når ulykkene skjer er det stopp i timesvis.

Svar:

Jeg har bedt Helse Sør om en orientering av saken i forbindelsen med din henvendelse. Det er riktig at Helse Sør RHF, det vil si Sykehuset i Vestfold HF

(SiV), planlegger å legge ned ordningen med legebilen. Helse Sør opplyser at SiV fortsatt vil ha muligheter til å sende anestesilege ut til skadested med ambulanse når dette er nødvendig. Ordningen med å bemanne opp de sykehusbaserte tjenestene med anestesisykepleiere på akutturer videreføres på samme måte som tidligere.

Problemstilling er utredet i helseforetaket, og ansvarlig klinikkjef ved SiV konkluderer med at omleggingen av legebilkonseptet er forsvarlig. Helse Sør RHF opplyser at de støtter denne vurdering. Reelt oppfatter Helse Sør at Vestfolds befolkning fortsatt har god mulighet til å få hjelp av anestesileger ved akutte hendelser utenfor sykehus, og at befolkningen i Vestfold har et minst like godt prehospitalt tilbud som helseregionens øvrige befolkning.

Endringen av legebilkonseptet innebærer reelt en innsparing på 4 stillinger. Netto innsparing er imidlertid 3 stillinger, fordi den ene av disse stillingene omgjøres til en FOU-stilling for å videreføre den kompetanseheving som har foregått blant ambulanspersonellet i Vestfold. Tiltaket legebil er for øvrig vurdert i NOU 1998:8 Luftambulansetjeneste, hvor utvalget mente at ordningen med legebil ikke er en naturlig del av luftambulansen, men at nytten av en slik ordning må vurderes i en prioriteringssammenheng og opp mot den øvrige ambulansetjenesten.

Budsjettforliket, og ett års utsettelse på å komme i økonomisk balanse, har gitt Helse Sør litt bedre forutsetninger for omstillingen til mer effektiv drift. Målene for effektiviseringen er imidlertid de samme. Jeg legger til grunn at alle effektiviseringstiltak som medfører endringer blir grundig utredet i forhold til forsvarlighet. Med de budsjettutfordringene helseforetakene står ovenfor er det viktig at det kontinuerlig arbeides med best mulige organisatoriske løsninger av spesialisthelsetjenesten. Jeg forutsetter også at man i budsjettarbeidet ved helseforetakene har det samme målet for øye.

Når det gjelder dekningsgraden for luftambulansen, opplyser Helse Sør at flytiden fra Lørenskogbasen til Sykehuset i Vestfold er 20 minutter, og det samme fra basen i Arendal til Søndre Vestfold. Disse flytidene bekreftes også av Sosial- og helsedirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 167

Innlevert 26. november 2003 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 4. desember 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Antall selvmord ved front mot frontkollisjon mellom trailer og personbil, er økende. Når slike tragiske hendelser skjer, sitter som regel yrkessjåførene igjen uten å få støtte- og krisebehandling.

Vil statsråden sørge for at yrkessjåførene får den hjelp og støtte som er nødvendig ved slike tragiske hendelser?»

Svar:

Hvert år skjer det om lag 200 møteulykker med personskade hvor tunge kjøretøyer er involvert. Tungbilførerne, i likhet med andre involverte, utsettes i slike ulykker for stor personlig belastning.

I en analyse fra 1999 av møte- og utforkjøringsulykker på rette vegstrekninger, fant SINTEF at i 26 møteulykker med drepte der den ene part var en lastebil og motparten en personbil, var antakelig så mange som 11 av ulykkene resultat av en bevisst selvmordshandling. Med stor sannsynlighet for mørketall på dette området, er det imidlertid ikke mulig å si om dette er et økende problem.

Internasjonal forskning viser at i størrelsesorden 5 pst. av alle drepte i trafikken kan være resultat av selvmord. Det vil si at vi i Norge kan ha om lag 15 slike dødsfall hvert år.

Tungbilsjåførenes behov for oppfølging etter møteulykker vil, ifølge Sosial- og helsedirektoratet, være avhengig av den enkeltes reaksjon i akuttfasen, sosiale nettverk og mulighet for debrifing. Det viktigste forebyggende tiltaket vil trolig være at yrkessjåførene, i den grad det er mulig, forberedes for slike hendelser. Når ulykken er et faktum og sjåføren har behov for oppfølging, vil følgende instanser være aktuelle til å bistå:

- Kriseteam, (dersom ulykken skjer i en kommune med kriseteam) som også kan følge opp eventuelle andre personer involvert i ulykken.
- Fastlegen, som kan vurdere å følge opp personen i forhold til akutte og eventuelle langvarige stressreaksjoner.

Spesialisthelsetjenesten i psykisk helsevern som det bør henvises til ved langvarige stressreaksjoner.

- Egen yrkesorganisasjon, som kan ha tilbud om debrifing eller annen form for oppfølging i akuttfasen og over tid.

Jeg kan for øvrig opplyse at Norges Lastebileierforbund (NLF) har et eget opplegg for lastebilsjåførene. I en ny SINTEF-rapport (2003) framkommer det at også mange busselskaper har en ordning der de følger opp sjåfører som har vært involvert i en ulykke. De konkrete tiltakene i et slikt program må i stor grad baseres på kvalifisert personell fra helsevesenet.

Jeg er enig i at yrkessjåfører som utsettes for slike tragiske hendelser må få en god oppfølging. Jeg vet at Statens vegvesen er villig til å samarbeide med NLF om å utvikle et bistandsprogram for sjåførene ved slike hendelser. Det ser jeg svært positivt på og jeg har nå innkalt Statens vegvesen, NLF, Norsk Transportarbeiderforbund og Transportbedriftenes Landsforening til et møte for å drøfte oppfølging av dette forslaget.

SPØRSMÅL NR. 168

Innlevert 27. november 2003 av stortingsrepresentant Lodve Solholm

Besvart 9. desember 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Møre og Romsdal fylkeskommune fekk 60 mill. kr til momskompensasjon for rutebilnæringa. Vilkårane for å få desse pengane var at dei skulle kome trafikantane til gode. No har samferdselsutvalet i fylkeskommunen gjeve busselskapa 20 mill. kr av desse midla direkte utan å stille krav til kva pengane skal brukast til.

Er ikkje dette brot på dei vilkåra som vart sett, og kva aktar statsråden å gjere for at også desse pengane skal kome trafikkantane i Møre og Romsdal til gode?»

Svar:

Regjeringen foreslår å innføre 6 pst. merverdiavgift på persontransporttjenester. Det betyr at trafikk-selskapene skal belastes med 6 pst. moms på billettinntekter, og at de samtidig kan trekke fra inngående moms som i hovedsak har en sats på 24 pst. Dette fradraget er større enn de 6 pst. moms som belastes billettinntektene, og Møre og Romsdal fylkeskommune har beregnet at rutebilselskapene i fylket vil få en gevinst som følge av dette på 60 mill. kr i perioden 2004 til 2008.

For at reformen skal komme trafikantene til gode, må fylkeskommunen dermed reforhandle kontrakten med selskapene slik at nye avtaler medfører lavere takster og/eller et bedre tilbud, slik jeg har bedt om i brev til alle landets fylkesordførere av 7. november 2003 (jf. vedlegg). I dette brevet har jeg, i forkant av den politiske behandlingen av 2004-budsjettet i fylkeskommunene, sterkt oppfordret om å la gevinstene ved momsreformen komme de reisende til gode. Den lokale kollektivtransporten er et fylkeskommunalt ansvar, og det er verken mulig eller ønskelig at staten skal detaljstyre fylkeskommunene i en slik sak. Jeg har tillit til at jeg og landets fylkespolitikere har en *felles* interesse av å gi folket best mulig kollektivtilbud innenfor de økonomiske rammene.

I brev av 25. november 2003 til Samferdselsdepartementet skriver for øvrig Møre og Romsdal fylkeskommune at Samferdselsutvalget har vedtatt at fordelene med innføring av merverdiavgift på persontransport skal komme trafikantene til gode, og at dette er en forutsetning for å forlenge eksisterende avtaler med rutebilselskapene. Utvalget har imidlertid tatt hensyn til at blant annet fornyelse av materiell tilpasset funksjonshemmede medfører ekstra kostnader for busselskapene.

Vedlegg til svar:

Brev fra Samferdselsdepartementet vedrørende "Felles løft for bedre kollektivtransport" til fylkeskommunene v/fylkesordfører og Oslo kommune v/ byrådsleder. Brevet er datert 7. november 2003. Brevet har vedlegg vedrørende "Regneeksempel - moms på persontransport".

SPØRSMÅL NR. 169

Innlevert 27. november 2003 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 5. desember 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Ulovlige framstillinger av mindreårige med seksuelt preg over Internett har dessverre blitt et økende problem. Barne- og familieministeren har tidligere uttalt at hun vil ha bedret beskyttelse for barn på nettet. Redd Barnas tipstelefon er et viktig bidrag for å kjempe mot overgrep mot barn.

Har Barne- og familiedepartementet tenkt til å sette av midler til Redd Barnas arbeid mot barnepornografi?»

Svar:

Jeg regner med at representanten Bekkemellem Orheims spørsmål her i hovedsak gjelder om Redd Barnas tipslinje på Internett om barnepornografi vil motta økonomisk støtte fra Barne- og familiedepartementet også i 2004. Jeg mener dette spørsmål bør ses i lys av statlige myndigheters samlede tiltak på dette saksområdet.

For å oppsummere forhistorien kortfattet, så drev Redd Barna sin tipslinje mot barnepornografi som et pionerprosjekt i perioden 1996-2001. Organisasjonen gjenåpnet denne rundt midten av 2002 som et treårig prosjekt. Barne- og familiedepartementet støttet prosjektet økonomisk i 1999-2001, og støttet det nye prosjektet med en mindre sum i 2002. Stortinget vedtok i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for

2003 at Redd Barnas nye tipslinje skulle motta 300 000 kr i støtte fra Barne- og familiedepartementet, og disse midlene er utbetalt.

Regjeringen arbeider på flere områder for å bekjempe spredning av barnepornografi på Internett. Barne- og familiedepartementet arbeider sammen med andre berørte departementer og ekspertorganer for å gi barn, ungdom og foreldre informasjon og veiledning om trygg bruk av Internett. Dette skjer gjennom oppfølging av departementets Tiltaksplan - barn, unge og Internett (lansert 2001) og gjennom Norges sentrale rolle i det EU-støttede prosjektet SAFT ("Safety, Awareness, Facts and Tools").

I Norge samarbeidet SAFT med blant annet Redd Barna, Barnevakten og Kripas (Kriminalpolitisenstralen). Kripas opprettet en egen tipslinje i første halvår 2002. SAFT-portalen har også et eget tipsskjema for registrering av barnepornografi. Tipsene som blir registrert sendes direkte videre til Kripas. Årsaken til dette er at etterforskning og vurdering av slike tips er en politioppgave, og det er i hovedsak Kripas som har denne typen kompetanse.

Hensikten med å likevel ha en tipslinje i SAFT- portalen er at det vil øke tilgjengeligheten for rapportering av tips. Terskelen for enkeltpersoner til å melde fra om barnepornografi til et slikt nettsted, antas å være noe lavere enn direkte til Kripas. Slik sett er begrunnelsene for å opprette SAFT-portalen og argumentene for og fortsatt ha en egen tipslinje drevet av Redd Barna stort sett de samme.

Den informasjon som foreligger gir etter min vurdering ikke grunnlag for klare oppfatninger om behovet for Redd Barnas tipslinje som tillegg til andre eksisterende tiltak. Spørsmålet om støtte vil derfor bli nærmere vurdert og avgjort i forbindelse med fordelingen av midler på departementets budsjett i 2004.

SPØRSMÅL NR. 170

Innlevert 27. november 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 4. desember 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Vil Norge trekke sine GATS-krav til Kenya dersom Kenyas regjering ønsker det?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge en lekkasje gjengitt i Nationen 29. oktober har Norge gjennom tjenesteforhandlingene i WTO (GATS) levert krav til Kenya om å deregulere viktige tjenester som vannforsyning, kloakk, avfallshåndtering og forsikringstjenester. Kenyas handelsminister sier til samme avis at han motsetter seg disse kravene og at Norge ikke har tilbudt seg å trekke krav som Kenya ikke ønsker, slik Norge har gjort overfor Sør- Afrika. Utenriksdepartementet har i forbindelse med Norges GATS-krav til u-land gjentatte ganger under

streket at norske krav som ikke var ønsket av de aktuelle u-landene ville bli trukket tilbake. Ifølge Nationen sier Kenyas handelsminister at han ikke er blitt gjort kjent med at dette er Norges holdning. Handelsministeren mener ifølge avisoppslaget at de norske kravene vil hindre kenyanske myndigheter i å styre offentlige innkjøp i retning lokale leverandører, og at dette undergraver Kenyas mulighet til å bygge opp sitt eget næringsliv.

Svar:

GATS-forhandlingene er nå inne i en bilateral fase, der landene møtes for å drøfte hverandres innledende krav og åpningstilbud. Under drøftingene søkes partenes synspunkter utdypet, herunder begrunnelsen for de fremlagte krav og tilbud.

Vurderingen av hvilke områder vi skal gå videre med og hvilke saker vi ikke vil forfølge, er en naturlig del av forhandlingsprosessen, og vil være det også i forhold til Kenya. I denne vurderingen vil vi legge vekt på kenyanske synspunkter og de særskilte utfordringer Kenya står overfor. Foreløpig er det ikke avholdt noe bilateralt møte med Kenya i GATS-forhandlingene. Vi er heller ikke kjent med at Kenya har fremlagt noe åpningstilbud i forhandlingene.

På bakgrunn av den begrunnelsen som er gitt for spørsmålet vil jeg understreke at vi i alle våre anmodninger angående miljøtjenester uttrykkelig har poengtert at vi ikke tilstreber privatisering av offentlige tjenester. Det kan likeledes være grunn til å presisere at Norge ikke har fremmet krav vedrørende offentlige anskaffelser i GATS-forhandlingene.

SPØRSMÅL NR. 171

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl

Besvart 3. desember 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Helseforetaket Innlandet har lagt ned døgnavdelingen ved Hadeland DPS, og nå har de også sagt opp avtalen med Petershagen som ligger i Østre Toten kommune. Fortvilte pasienter med psykiske lidelser har blitt kasteballer i et spill om penger og effektivitet, og er nå svært fortvilte. Stortinget har vedtatt en opptrappingsplan for psykiatrien, men det ser ut til at den ender med nedtrapping i distriktene.

Hva vil helseministeren gjøre med dette?»

BEGRUNNELSE:

Da psykiatrimeldingen, St.meld. nr. 25 (1996-97) Åpenhet og helhet, ble behandlet i Stortinget 17. juni 1997, var det bred politisk enighet om at på dette feltet hadde man forsømt seg. Her var svikt på alle plan, og tilbudene til mennesker med psykiske lidelser måtte bli betydelig bedre og satsingen betydelig større.

St.prp. nr. 63 (1997-98) Opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006, ble behandlet i Stortinget 17. juni 1998. I løpet av en 8 års periode skulle det satses 24 mrd. kr mer enn dagens nivå. Det skulle bygges 3 400 nye omsorgsboliger, det skulle bli 3 400 flere årsverk i den kommunale hjemmetjenesten, det skulle bli 220 000 flere polikliniske behandlinger/ konsultasjoner (50 pst. økning), og det skulle bli 4 000 flere sysselsettingstiltak. Informasjonen om psykiske lidelser og tjenestetilbud skulle økes.

Mennesker med psykiske lidelser har mange steder fått et godt tilbud, med et DPS (distriktpsikiatrisk senter) i sin nærhet, med mulighet til å kunne være der når de føler seg syke og er redde for å være alene. Det er viktig for mennesker med psykiske lidelser å ha et tilbud i sin nærhet. Å ha trygghet for å få hjelp når behovet er der, å ha fagpersoner de kjenner i et DPS de vet de kan komme til, gir større mulighet for å slippe innleggelser over lang tid.

Nedleggelsene som sykehusforetaket her planlegger medfører en nedtrapping av tilbudet til mennesker med psykiske lidelser mens vi egentlig er i en opptrappingsperiode!

Jeg er redd for at dette ikke de eneste planlagte eksemplene i psykiatrien. Ingen går i demonstrasjonstog for denne gruppen, og det har alltid vært lite penger til nødvendige tilbud for å gjøre livet mer meningsfylt for mennesker med psykiske lidelser. Dette skulle rettes opp ved gjennomføringen av opptrappingsplanen, da må ikke tilbud legges ned.

Svar:

Representanten Gravdahl tar i sin henvendelse opp et sentralt moment i opptrappingsplanen for psykisk helse, nemlig hensynet til styrking versus om

stilling. Både St.meld. nr. 25 (1996-97) Åpenhet og helhet og St.prp. nr. 63 (1997-98) Opptrappingsplanen for psykisk helse trekker opp et vesentlig behov for å omstrukturere denne delen av spesialisthelsetjenesten. Jeg vil derfor minne om de premissene som ligger til planen og departementets oppfølging og styring av denne.

De fylkeskommunale planene var gjennom en omfattende godkjenningssprosses, vurdert av Statens helsetilsyn og med endelig godkjenning i departementet. Samtlige fylkeskommunale planer var godkjent av departementet før sykehusreformen trådte i kraft 1. januar 2002. De regionale helseforetakene er forpliktet til å videreføre arbeidet med de godkjente fylkeskommunale planene for styrking av tjenestetilbudet innen psykisk helsevern. Dette har jeg presisert for de regionale helseforetakene i de årlige styringsdokumentene.

Utgangspunktene for godkjenningen av de fylkeskommunale planene er St.prp. nr. 63 (1997-98) Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006. Det ble lagt opp til to strategier som Stortinget sluttet seg til, for det første *oppbygging* og for det andre en betydelig *omstrukturering* av tjenestetilbudet. Den siste forutsetningen anses som avgjørende for å lykkes med opptrappingsplanen. Dette hadde blant annet utgangspunkt i de strukturproblemer som ble dokumentert gjennom St.meld. nr. 25 (1996-97) Åpenhet og helhet. Dette ble videre fulgt opp i St.prp. nr. 63 (1997-98) på følgende måte: *"Det er derfor behov for omstrukturering og styrking av fylkeskommunale psykiatriske tjenester til voksne. Disse tjenestene skal ut fra Stortingets behandling av psykiatrimeldingen omfatte psykiatriske sykehusavdelinger, distriktpsikiatriske sentre (DPS-er) og privatpraktiserende spesialister. Psykiatriske sykehjem skal enten omgjøres til mer behandlingsorienterte enheter under DPS-er, eller trappes gradvis ned etter hvert som de kommunale*

omsorgstjenestene bygges ut. Sosialkomiteens forutsetninger legges her til grunn. Distriktpsykiatriske sentre er aktive behandlingsenheter på lokalsykehusnivå som skal gi tilbud om korttids døgnopphold, døgnopphold for lengre tids behandling og rehabilitering, poliklinisk og ambulant behandling, dagbehandling, samt rådgivning og veiledning overfor kommunale tjenester."

Dette vil kunne innebære at sykehjemspregede behandlingstilbud vil bli lagt ned, omstilt eller overført til kommunene. I slike omstillingsprosesser ligger det en særlig utfordring i å skape aksept og forståelse hos brukere og personalet for at endringene skjer for å løfte kvaliteten i det samlede behandlingstilbudet. Dette var noen av utfordringene som også Oppland fylkeskommune i sin tid sto ovenfor i sin planprosess blant annet i Hadelandsregionen.

I Helsetilsynets vurdering av planen for Oppland fylkeskommune ble følgende uttalelse gitt:

"generelt er det et problem med den planlagte DPS-strukturen at den i stor grad bygger på flere tidligere psykiatriske sykehjem som ikke er helt hensiktsmessig plassert geografisk, og at det dermed blir vanskelig å få samlokalisert poliklinikk, dag- og døgnenhet i faglige funksjonelle DPS-er." I tillegg ble det anført at "[...] kommunene i framtiden burde ta et større ansvar for omsorgstilbudet til langtidspasienter, mens en større del av plassene ved sentrene skal brukes til korttidsbehandling og behandling på mellomlang sikt. Flere tilbud bør gis poliklinisk og ambulant. Behovet for døgnplasser vil som følge av dette bli mindre."

Ingen av de fylkeskommunale planene ble imidlertid godkjent uten at det ble gitt enkelte merknader tilbake som det fortsatt måtte arbeides med. Etter at sykehusreformen trådte i kraft forpliktet Helsedepartementet de regionale helseforetakene til å arbeide videre med de merknadene som var gitt til de fylkeskommunale planene, og at disse planene skulle ha status som grunnlagsdokumenter. Dersom de regionale helseforetakene ser behovet for å endre struktur på planene må Helsedepartementet orienteres om dette.

Opptrappingsplanen for psykisk helse legger, slik jeg har redegjort for, sterk vekt på omstilling av tjenestetilbudet. Omstilling vil ofte innebære at noe bygges opp og noe bygges ned. Vi bør alle ha et felles ansvar for at det ikke blir satt et ensidig fokus på det som bygges ned, og at dermed frykten for slike reaksjoner gjør at gode omstillingstiltak - til pasientenes beste - ikke gjennomføres. Samtidig må selvsagt hensynet til den enkelte bruker hensyntas, og det må unngås at det gjennomføres nedbygginger før erstatningstiltak er på plass. Dette styringskravet vil jeg skjerpe ovenfor de regionale helseforetakene.

Helse Øst har i saken om døgnavdelingen ved Hadeland orientert meg om at pasientene i dette tilfellet har fått tilbud om oppfølging etter at dette vedtaket trådte i kraft. Det er også utarbeidet individuell plan for den enkelte. Når det gjelder Petershagen forutsetter jeg at forholdet til den enkelte pasient ivaretas på en tilfredsstillende måte med etablering av erstatningstiltak i kommunen eller i spesialisthelsetjenesten. Jeg kan for øvrig gjøre representanten Gravdahl kjent med at Helse Øst på styremøte den 27. november vedtok å foreta en ny gjennomgang av helseforetakenes arbeid på dette feltet, herunder Sykehuset Innlandet.

SPØRSMÅL NR. 172

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 8. desember 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Gulating lagmannsrett har nå slått fast at skattemyndighetene ikke har anledning til å ilegge rente på tilleggsskatt. Ifølge skattemyndighetene har man praktisert slik ulovlig rente på tilleggsskatt siden 1957.

Vil statsråden sørge for at denne ulovlige praksisen straks opphører, og at ulovlig innkrevd rente blir tilbakebetalt?»

Svar:

Staten har ikke anket Gulating lagmannsretts dom 19. september 2003 hvor det anses at det ikke er hjemmel i skattebetalingsloven for å beregne rentetillegg av den del av resterende skatt som skyldes ilagt tilleggsskatt. Dommen er dermed rettskraftig.

Dommen ble ikke anket fordi begrunnelsen for den rentetypen saken gjelder, rentetillegg av resterende skatt (og av restskatt for personlige skattyter), ikke slår til for den del av resterende skatt som skyldes ilagt tilleggsskatt. Regelverket vil derfor bli foreslått endret i samsvar med dommen. Dette kan gjøres av departementet i forskrift.

Skattedirektoratet er allerede i ferd med å endre rutinene slik at fremtidig praksis blir i samsvar med resultatet i dommen og den kommende forskriftsendring. Renteberegningen i alle saker hvor avgjørelse om rentetillegg er truffet etter dommen vil også bli korrigert og eventuelt tilgodebeløp tilbakebetalt.

For tiden utreder departementet om hvor langt tilbakebetaling bør kunne skje i tidligere saker. Denne utredningen må skje i nært samarbeid med Skattedirektoratet, og det er for tidlig å angi noe mulig resultat.

SPØRSMÅL NR. 173

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 9. desember 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I budsjettforslaget til Utdannings- og forskningsdepartementet er oppført en oversikt over byggetiltak som er sendt til Statsbygg for videre utredning. Et nytt bygg for odontologi i Bergen er prioritert på 2. plass. Differansen mellom kostnadsramme og styringsramme er satt til 39,1 mill. kr, og er en reserve som ikke skulle benyttes.

Kan statsråden gjøre rede for om hele eller deler av reserven som ligger inne i bevilgningen til BB-bygget er utløst, og kan ubrukte reserver fra BB-bygget overføres til riving av PKI-bygget?»

BEGRUNNELSE:

Det odontologiske fakultetets bygning er langt fra tilfredsstillende ut fra dagens krav til faglig virksomhet, og det er ekstrem plassmangel. Det nye bygget vil samle universitets virksomhet og den offentlige tannhelsetjenesten for Vestlandet gjennom samlokalisering av klinikker og etablering av et regionalt kompetansesenter. Det nye odontologibygget vil således fungere som et odontologisk senter for Vestlandet.

For å komme i gang med arbeidet som skal gi grunnlag for en kostnadsramme for et nybygg, har UiB i samråd med Utdannings- og forskningsdepartementet forskuttert midler slik at Statsbygg kan gjennomføre en begrenset plan- og designkonkurranse. Ifølge framdriftsplanen skal kåring av vinner være gjennomført til mars 2004, og dermed valg av konsept og prosjektering for videre planlegging og gjennomføring av byggesak. Det odontologiske senteret forutsettes oppført på tomten der det fraflyttede PKI-bygget står. PKI er stengt og det bør rives umiddelbart. Statsbygg beregnet i 2001 kostnadene for en miljømessig riving av PKI til 22 mill. kr.

Svar:

For statlige byggeprosjekter fastsettes en styringsramme og kostnadsramme på bakgrunn av kostnadsberegninger og usikkerhetsvurderinger. Styringsrammen settes til et beløp som innebærer 50 pst. sannsynlighet for realisering innenfor fastsatt kostnad. Kostnadsrammen fastsettes tilsvarende ut fra 85 pst. sannsynlighet. Differansen mellom styringsrammen og kostnadsrammen utgjør prosjektets margin. Marginen er øremerket for det enkelte byggeprosjekt og kan ikke benyttes til finansiering av andre prosjekter. Dette innebærer at en eventuell reserve for BB-bygget ikke kan overføres til riving av PKI-bygget, uten at det foreligger særskilt vedtak fra Stortingets side.

For BB-bygget er en stor del av marginen disponert i forbindelse med en tvistesak mellom Statsbygg og en entreprenør. Det endelige kostnadsbeløpet for prosjektet er ikke klart, da det er ytterligere et uavklart tvisteforhold i prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 174

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 8. desember 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvilke merkostnader vil den kommende legemiddelreformen i EU/EØS påføre trygdebudsjettet i årene fremover, og hvilke tiltak vil helseministeren iverksette for å kompensere den forventede kostnadsvekst på legemiddelsektoren som følge av redusert tilgang til rimelige kopimedisiner?»

BEGRUNNELSE:

Med innføring av ny apoteklov 1. mars 2001 ønsket et flertall i Stortinget å stimulere til økt konkurranse på legemiddelsektoren med mål om å senke utgiftene til medisiner for pasientene og det offentlige. Som et av de viktigste virkemiddel for å få til dette ble det argumentert for å åpne for generisk bytte. Ett år etter ble det foreslått tiltak som kunne øke konkurransen ytterligere. Som følge av fjorårets budsjettbehandling ble indeksprissystemet innført 1. mars i år. Også dette systemet baserer seg på at rimeligere legemidler skal bidra til å senke refusjonsprisene til rikstrygdeverket. Selv med dagens ordninger for priskonkurranse på legemidler har Regjeringen budsjettert med en økning på over 0,7 mrd. kr i trygdens utgifter til refusjon av legemidler (Kap. 2751 "Legemidler med mer": fra 7,577 mrd. kr (saldert 2003) til 8,289 mrd. kr i 2004).

Norsk legemiddelpolitikk har altså basert seg på at det er viktig med kopimedisiner for å sikre konkurransen på medisiner. Det er derfor grunn til å merke seg oppslaget i Dagsavisen 10. november hvor det fremgår at en ny legemiddelreform i EU/EØS vil gi forlenget beskyttelsestid for originalmedisiner, og at dette vil forsinke tilgangen til kopimedisiner med flere år. Det fremkommer også at potensialet for konkurranse kan utebli helt dersom kopimedisiner kommer på markedet først flere år senere, fordi de kan ha blitt erstattet av nye originalmedisiner. Selv om EUs legemiddelreform ikke er endelig vedtatt, taler mye for at beskyttelsestiden blir forlenget slik det fremgår i Dagsavisen. Oppslag i utenlandske aviser de siste ukene (European Voice, Politiken, Jyllands-Posten) gir samme grunn til bekymring for det offentliges utgifter til medisiner fremover. European Voice refererer sågar estimerer over store årlige merkostnader for land med andre beskyttelsestider enn de som EU foreslår. Den kommende ordningen er kun med få ord nevnt i Regjeringens budsjettforslag, og behovet for nye og andre tiltak enn dagens er ikke sannsynliggjort. Som det fremgår av Regjeringens budsjettforslag, er legemiddelreformen i EU med høy sannsynlighet allerede vedtatt når Regjeringen legger frem evalueringen av dagens apoteklov samtidig med revidert nasjonalbudsjett for 2004.

På denne bakgrunn ønsker jeg å få en nærmere redegjørelse for hvilke merkostnader helseministeren anser at den kommende legemiddelreformen i EU/ EØS vil påføre trygdebudsjettet de kommende årene, samt hvilke tiltak helseministeren vil iverksette for å kompensere den forventede kostnadsvekst på legemiddelsektoren som følge av redusert tilgang til rimelige kopimedisiner.

Svar:

Europaparlamentets helsekomité voterte 27. november 2003 over rapportørens innstillinger vedrørende revisjonen av legemiddelregelverket i EU. Basert på resultatene fra denne voteringen, kan det se ut som parlamentet går inn for en viss utvidelse av tiden

fra et innovativt legemiddel kommer på markedet til en åpner for generisk konkurranse.

Enhver økning av den såkalte dokumentbeskyttelsestiden vil i teorien medføre økte utgifter til refusjon av legemidler. Hvor stor denne utgiftsveksten eventuelt vil bli, er det ikke mulig å ta stilling til på grunnlag av den dokumentasjon som er tilgjengelig i dag.

Forutsatt at de aktuelle bestemmelsene blir vedtatt i EU i 2004, vil de trolig ikke bli implementert i regelverket før i 2006. Reglene vil videre kun få virkning for originalprodukter som søkes godkjent etter dette tidspunkt, og den praktiske virkningen av endringen ligger således langt fram i tid.

Behovet for tiltak for å holde utgiftsveksten på legemiddelområdet under kontroll blir vurdert i det løpende budsjettarbeidet. Eventuelle tiltak vil bli fremmet i de årlige statsbudsjetter.

SPØRSMÅL NR. 175

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 9. desember 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Fra og med statsbudsjettet 2002 blir bevilgninger til ulike samiske kulturformål til Sametinget ført over samme post. I 2003 går 30 244 000 kr til samiske kulturformål. Av en pott på til sammen 1,5 mill. kr som skulle gå til bokbussformål for hele landet, har ABM-utvikling gitt Nordland fylkesbibliotek en støtte på 1,1 mill. kr til innkjøp av bokbuss for de sørsamiske områdene.

Kan statsråden svare på hvorfor det ble gitt støtte til samisk bokbuss fra ABM-utvikling?»

BEGRUNNELSE:

Det var kommet inn søknader for til sammen 3,5 mill. kr. En av søknadene gjaldt å utvikle ein bokbussmodell for hele Hordaland som skulle gi et kreativt tilbud om bibliotekbuss/kulturbuss til alle barn over hele Hordaland, inklusive lesestimulering og den kulturelle skolesekken.

Dette var siste gang man kunne søke om støtte til bokbussprosjekt.

Svar:

Midler til ordinær drift og investeringer i bokbusser var fram til og med 2000 en egen tilskuddsordning. Etter vedtak i Stortinget ble ordningen fra 2001 lagt inn i inntektssystemet til kommunene. Stortinget vedtok likevel i 2002 å opprette en egen tilskuddsordning på 1,5 mill. kr for styrking av mobile bibliotekstjenester, jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002). Denne tilskuddsordningen er blitt forvaltet av ABM-utvikling. Kultur- og kirkedepartementet har derfor forelagt saken for ABM-utvikling, som har gitt følgende opplysninger angående utlysning og fordeling av midlene til mobil bibliotekvirksomhet:

I utlysningsteksten for 2003 sies det at det kan gis midler til følgende formål, i prioritert rekkefølge:

1. Investeringstilskudd til mobil bibliotekvirksomhet.
2. Tilskudd til tiltak der en benytter mobil bibliotekvirksomhet som virkemiddel for å nå mer overordnede bibliotekpolitiske mål.

Det kom fem søknader, med en samlet søknadssum på i underkant av 3,5 mill. kr. En av søknadene falt inn under kategori 1 "investering" (innkjøp av ny bokbuss til det sørsamiske området), og fire under kategori 2 "tiltak".

Sametinget har hovedansvaret for fordeling av statlige midler til samiske kulturformål. Dette tilsier imidlertid ikke at det ikke er anledning til å søke om midler til samiske kulturformål på områder der det ikke uttrykkelig er fastsatt at ansvar og tilhørende midler er lagt inn i overføringene til Sametinget. Forvaltningsansvaret for drift av samiske bokbusser ble fra 2002 overført til Sametinget, og 3 mill. kr til dette formålet inngår i overføringen til samiske kulturformål. Midler til investeringer i nye bokbusser i samiske områder er imidlertid ikke lagt inn i rammen til Sametinget. Overføringen til samiske kulturformål på 30,2 mill. kr er i hovedsak bundet opp i faste tiltak, og gir ikke rom for investeringer i bokbusser. I St.meld. nr. 55 (2000-2001) Om samepolitikken heter det at departementet vil vurdere videre behovet for investeringstilskudd til mobile bibliotekstjenester i samiske områder.

ABM-utvikling har derfor, i samråd med Kultur- og kirkedepartementet, vurdert saken slik at fylkes

kommunene også hadde anledning til å søke om midler til investering i bibliotekbusser som skulle betjene samisk befolkning over de utlyste midlene, og at søknaden fra Nordland fylkeskommune dermed skulle ha første prioritet. I denne sammenheng understrekes også at Stortinget har uttalt at det er særlig behov for å sikre den mobile bibliotekstjenesten i samiske kommuner på grunn av de store avstandene, behovet for å øke leseferdighetene i samisk og det etablerte grenseoverskridende samarbeidet på dette feltet med Sverige og Finland, jf. Innst. S. nr. 252 (1999-2000). Den sørsamiske kulturen er spesielt truet, og tilgang til samisk litteratur er avgjørende for å utvikle den sørsamiske kulturen.

ABM-utvikling har opplyst at de resterende midlene på tilskuddsordningen til mobile bibliotekstjenester (404 500 kr) ble fordelt ut fra en faglig vurdering og prioritering til følgende prosjekter:

- 300 000 kr til Troms fylkeskommune til prosjektet "Bok og kultur på hjul"

- 104 500 kr til Buskerud fylkeskommune til prosjektet "Bokprat i buss".

ABM-utvikling fant det dermed ikke mulig å støtte søknadene fra Hordaland fylkeskommune og Steinkjer bibliotek.

Kultur- og kirkedepartementet har ingen merknader til ABM-utviklingsprioriteringer.

SPØRSMÅL NR. 176

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 8. desember 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Innovasjonsundersøkinga 2001 kartlegg innovasjonsmønstre i norske verksemder. I undersøkinga vert det m.a. spurt om hinder for innovasjon.

Kan statsråden, med utgangspunkt i resultata frå denne undersøkinga, gi ei vurdering av i kva grad mangel på kapital synest å vere eit hinder for innovasjon for verksemder lokalisert i distrikta (A, B og C området) samanlikna med D og E områda, og gi òg gi ei vurdering av kva hinder for innovasjon som er mest framtreddande i ulike regionar og næringar?»

Svar:

Spørsmålet er overført frå finansministeren.

Når det gjeld spørsmålet om mangel på kapital er eit hinder for innovasjon, er det naturleg å skilje mellom etablerte føretak og nyetablerte føretak. Etablerte føretak har tilgang til kapital gjennom eiga inntekt. Nyetablerte føretak har i liten grad tilgang til slik finansiering fordi utgiftene normalt er større enn inntektene i etableringsfasen. Nyetablerte føretak vert difor spesielt sårbare for svingingar i tilbodet av risikokapital.

Kapitalmarknaden i dag vert beskrive som relativt "tørt". Dette heng saman med utviklinga på Oslo Børs og den økonomiske utviklinga generelt. Difor er det i dag vanskelegare å skaffe kapital til nyskappingsprosjekt enn for få år sidan. Dette gjeld uavhengig av kvar i landet prosjekta finn stad. Samstundes har dei skatte- og avgiftslettene Regjeringa og Stortinget har gjennomført dei siste åra betra fortienesta til føretaka etter skatt, og slik styrka tilgangen på kapital til både nye og eksisterande føretak.

Investeringar i ressursar som kompetanse og innovasjon har tradisjonelt vore vurdert som vanskelegare å finansiera i distrikta enn i sentrale strok. Dette har delvis vore forklart med at det i distrikta er større problem med tilførsel av eigenkapital. Det heng og saman med at det somme stader er liten alternativ utnytting av investert kapital. Stortinget har difor, på bakgrunn av Regjeringa sitt forslag, vedteke å opprette fire nye regionale såkornfond. Fonda skal, gjennom samfinansiering med investorar, tilby kompetent risikokapital til nyskappingsprosjekt i distrikta. Dette tiltaket vil styrke tilbodet av risikokapital.

Om ein ser på den totale nyskappingsaktiviteten i Noreg, er det flest nyskappingsprosjekt i byregionane. Dette skuldast at byregionane har best grunnlag for innovasjon pga. næringsstruktur og FoU-miljø. Klare tilbakemeldingar frå både dei som etterspør og tilbyr risikokapital, er at det er i byregionane ein i dag finn størst ubalanse mellom etterspurnad og tilbod av risikokapital.

Når det gjeld faktorar som påverkar graden av innovasjon i ulike regionar og næringar, er folk sitt utdanningsnivå, regionen sin næringsstruktur, storleiken på føretaka og FoU-intensitet på region- og føretaksnivå, viktige faktorar.

SPØRSMÅL NR. 177

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 5. desember 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Inneværende år har det vært meldt om en eksplosiv økning i inkassosaker. Betalingssvake familier har fått sine regninger mangedoblet, fordi de ikke makter å betale i tide. Dette skyldes i stor grad eksplosiv økning i strømprisene. Strømprisen er alt nå svært høy, likevel anmodes folk om å kjøpe mer, låne til forbruk, kjøpefest i julegaver.

Er ikke statsråden bekymret for hva dette offentlig initierte kjøpepresset fører til for familier som har problemer fra før?»

BEGRUNNELSE:

Mange foreldre har problemer nok med å få barn til å forstå at økonomien ikke strekker til for kostbar gavefest til jul. Folk har lært av fjorårets brutte løfter, de vet at den lovede hjelp til å betale høye strømregninger ikke kommer. Strømprisen er alt svært høy, og klok av skade vil mange måtte sette av penger i tilfelle sprengkulde i januar og februar. Da skal disse regningene betales samtidig som dette er den perioden storforbrukere av helsetjenester har størst utgifter, offentlige avgifter skal betales, forsikringer forfaller. Samtidig er det kuttet drastisk i barnetilskuddet for midlertidig uføretrygdede, de har i dag en inntekt som ligger under det som er garantert kommunal minstelønn for nyankomne innvandrere med barn.

Når finansministeren og sentralbanksjefen sender ut signaler om at nå er tiden inne til å bruke mer penger, nå kan julegavefesten finansieres med lån, da gjør dette betalingssvake foreldres situasjon enda vanskeligere enn den er fra før. Det er bekymringsfullt at det offentlige oppmuntrer til å bruke mer penger til jul ikke bare fordi det setter mange foreldre i en vanskelig situasjon, men at det øker forskjellene barn imellom, fordi det øker kjøpepresset rettet mot barn.

Svar:

Jeg kan forsikre representanten Bastesen om at jeg er bekymret for kjøpepresset som mange familier i dag opplever. Og jeg er spesielt bekymret for presset som mange barnefamilier føler.

Regjeringens mål er å redusere det kommersielle presset mot barn og unge, og bevisstgjøre både barn og foreldre, slik at disse bedre kan møte den påvirkning de utsettes for. Et regjeringsoppnevnt utvalg la i 2001 frem utredningen "Oppvekst med prislapp". Her diskuteres nettopp temaet barn og kommersialisering i full bredde, og det fremmes forslag til en rekke tiltak. Forslagene er fulgt opp i departementets tiltaksplan "Nei til kommersielt press mot barn og unge". Hovedtiltaket er å ruste barn, unge og foresatte til å håndtere det kommersielle presset på en fornuftig måte.

Det siste året har det vært en sterk nedgang i rentenivået. Bakgrunnen for dette var problemene med svekket konkurranseevne for norsk bedrifter, stigende arbeidsledighet og generell lavkonjunktur de siste årene. Rentenedgangen har ført til reduserte utgifter for mange, og særlig for de yngre nyetablerte som sliter med stor boliggjeld. Mange av disse har nå fått økt sin kjøpekraft. Jeg har tidligere advart forbrukerne mot å finansiere julegavene og julefeiringen med dyre forbrukslån, og dette holder jeg fast ved. Det kan være svært alvorlig både for barna og foreldrene dersom det oppstår betalingsproblemer og dårlig økonomi i familien.

Mange av de som sliter hardt med gjeldsbetjening, og som nå har fått noe større økonomisk handlefrihet, opplever at de kan unne seg litt ekstra denne julen. Jeg har imidlertid tro på at de aller fleste vet å sette fornuftige grenser for sitt privatforbruk. Det er viktig å legge vekt på andre verdier enn de rent materielle, noe både skole, foreldre og vi alle har et felles ansvar for å oppmuntre til.

SPØRSMÅL NR. 178

Innlevert 28. november 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 8. desember 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Flere rapporter viser at svevestøv i byene er hovedårsaken til at stadig flere får alvorlige luftveislidelser, og at det kan forårsake dødsfall. Små barn er mest utsatt, og det er en foruroligende økning i antall astmasyke barn. Vedfyring og tett trafikk gir svevestøv, og med de høye strømpriser ryker det fra stadig flere piper. Til tross for dette står sentrale retningslinjer om fortetting i bystrøk, fast.

Mener statsråden dette er en fornuftig helhetlig politikk?»

BEGRUNNELSE:

Stadig fortetting av byområdene fører til økt biltrafikk i byene og gjenbygging av hager og friområder, stadig flere mennesker presses sammen på stadig mindre områder. Disse har ofte en avstand til arbeidsplass, barnehager og skoler som gjør bruk av privatbil nødvendig. Det er knapt plass til barns frie lek i våre fortettede byer, og luften de puster inn blir stadig farligere. Manglende kraftutbygging som følge av KrFs kortsiktige politikk har ført til kraftkrise i Norge, og det henstilles til folk om å fyre mer, både med ved, og ved å tenne opp i oljefyranlegg som for manges vedkommende ikke hadde vært i bruk på mange år. Når så sentrale retningslinjer om fortetting i byområdene står fast, fører det til at luften i byene blir stadig mer forurenset.

Svar:

I tettbygde områder kan vedfyring på kalde vinterdager forårsake høye nivåer av svevestøv. Det er lite kunnskap om hvordan ulike typer forbrenningspartikler forårsaker helseeffekter. Internasjonale studier viser imidlertid at det er en sammenheng mellom nivåer av luftforurensninger og alvorlige luftveis- og hjertekarlidelser, samt dødsfall av slike sykdommer. Siden luftforurensning rammer brede befolkningsgrupper regnes det for å være et betydelig helse- og samfunnsproblem, til tross for at risikoen for forhøyet hyppighet av sykdom og død pga. luftforurensninger er forholdsvis liten (jf. WHO, 2003). Det er foretatt forholdsvis få studier i Norge, men det er grunn til å tro at det er tilsvarende helseeffekter i norske byer. En ny studie fra Nasjonalt folkehelseinstitutt indikerer at det foreligger en økt risiko for å dø av luftveissykdom ved høye nivåer av luftforurensning.

Barn med astma og eldre med luftveis- og hjertekarlidelser er risikogrupper i forhold til negativ helsepåvirkning fra svevestøv, mens friske unge mennesker normalt ikke vil rammes i særlig grad. Vedrørende sammenhengen mellom luftforurensning og utvikling av astma hos barn er det mye uklart. En vet at luftforurensning kan øke alvorlighetsgraden av allerede eksisterende astma. Det er imidlertid mer usikkert hvorvidt luftforurensning er involvert i økningen av astmatilfeller blant barn, da mange andre faktorer også kan være av betydning for denne økningen.

Utviklingen de siste ti årene viser en forbedring i luftkvaliteten. Luftforurensning kan imidlertid i perioder gi helse- og trivselsproblemer i de større by- og tettstedsområdene i Norge.

Forskrift om lokal luftkvalitet 4. oktober 2002 har som formål å fremme menneskers helse og trivsel. Forskriften setter nye og strengere grenseverdier for konsentrasjonene av svevestøv, svoveldioksid, nitrogendioksid, bly, benzen og karbonmonoksid i luft. Grenseverdiene skal være oppfylt innen henholdsvis 2005 og 2010 avhengig av hvilke stoffer det dreier seg om. Ansvaret for at kravene i forskriften overholdes påligger i utgangspunktet den enkelte forurensner. Kommunene har myndighet til å gi ulike pålegg etter forskriften, og kan blant annet pålegge forurensere å iverksette tiltak for å overholde grenseverdiene. Det er knyttet forventninger til at luftkvaliteten bedres gjennom oppfyllelse av kravene i forskriften.

I forbindelse med nytt EU-direktiv om kvalitet på bensin og autodiesel pågår det nå en revidering av forskrift om kvalitet på bensin og autodiesel til bruk i motorvogner 22. mars 2000. Direktivet setter krav om innføring av såkalt svovelfritt drivstoff (maks 10 ppm. svovelinnhold) i 2005, og fra 2009 skal kun svovelfri bensin og autodiesel selges. Introduksjon av svovelfritt drivstoff vil føre til reduserte utslipp av forurensende stoffer (særlig svevestøv, NO_x og SO₂). Redusert svovelinnhold vil gi bedret luftkvalitet, spesielt langs sterkt trafikkerte veier.

Jeg viser også til St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand der det fremgår at Regjeringen vil arbeide med forbedring av kunnskapsgrunnlaget om utslipp fra vedfyring. Statens forurensningstilsyn har satt i gang et prosjekt hvor Statistisk sentralbyrå ser nærmere på fyringsvaner og utslippsfaktoren for ved. Rapport fra SSB forventes i januar.

Svært mange av de faktorene som påvirker helsen befinner seg utenfor rekkevidden til helsesektoren selv. Det er derfor viktig at helsehensyn synlig

gjøres og ivaretas også i andre sektorer, for eksempel gjennom å bringe helsehensyn inn i konsekvensutredninger. Et slikt verktøy kan gi en systematisk oversikt over hvilke konsekvenser forskjellige beslutninger har, for eksempel der kommuner vurderer utbyggingsprosjekter i tettbygd strøk. Jeg viser til at Regjeringen i St.meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge vil sørge for veiledning til kommunene om helse i kommunal planlegging. Som et ledd i dette arbeidet har Sosial- og helsedirektoratet fått 4 mill. kr for 2004 for blant annet å bygge opp kompetanse innen helsekonsekvensutredninger.

Lokal luftforurensning representerer en utfordring der det kreves en samordnet innsats fra flere sektorer. Fylkes- og kommuneplanarbeidet skal være hovedarenaen for prioritering i på regionalt og lokalt nivå, og omfatter både utvikling i fylket og kommunen som helhet, de enkelte sektorer og virksomhetsområder. Jeg viser til at Regjeringen i St.meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge går inn for at folkehelse må være et hovedhensyn ved all areal- og samfunnsplanlegging, og at hensynet til befolkningens helse skal gå frem av plan- og bygningslovens formålsparagraf. Dette er også foreslått av planlovutvalget i NOU 2003:14. Mer konkret vil det være lokale helsemyndigheters oppgave å synliggjøre helsehensyn i kommunale plan- og beslutningsprosesser, jf. kommunehelsetjenesteloven § 1-4 tredje ledd. For eksempel vil helsetjenesten ha et spesielt ansvar for at kommunale myndigheter i arealplanlegging får innspill om behovet for eksempelvis "grønne lunger" i byer og tettsteder.

Regjeringen fører en langsiktig energipolitikk hvor sikkerhet og miljøvennlighet vektlegges. Det er vedtatt bygget ut om lag 1,2 TWh ny vannkraft, i tillegg er satsingen på omlegging av energibruk og energiproduksjon styrket. Innbetalingene til Energifondet ventes å bli totalt 600 mill. kr i 2004, en økning på om lag 130 mill. kr i forhold til 2003. Dette gir økt produksjon av vindkraft og vannbåren varme. Det er imidlertid viktig å bemerke at vedfyring alltid har vært en viktig energikilde i Norge og bidrar til økt fleksibilitet i energiforsyningen. Overgang til rentbrennende ovner vil over tid bidra til lavere utslipp av svevestøv fra vedfyring.

SPØRSMÅL NR. 179

Innlevert 1. desember 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 8. desember 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Nedlegginga av konsulatet i Miami har sannsynligvis ført til dårlegare marknadsføring av norske hamner og fjordar som mål for turistskip som er Miami basert.

Kva har Regjeringa gjort for å motverke denne situasjonen og for å sikre at utanrikstenesten også arbeider godt nok for distrikta gjennom å marknadsføre norske turistmål?»

Svar:

Regjeringen vil ved å opprette Innovasjon Norge styrke den samordnede profileringen av landet vårt, blant annet som turistmål. Regjeringen har overfor Stortinget foreslått at Innovasjon Norges uteapparat, som blant annet vil omfatte de nåværende representantene for Norges Turistråd, blir integrert i utenrikstjenesten.

Omleggingen vil tilføre utenrikstjenesten verdifull fagkompetanse, og skape et bedre grunnlag for å markedsføre Norge og norske distrikt. I tillegg forslås det å forsterke koblingen mellom det regionale og det internasjonale i virkemiddelapparatet. Dette vil bidra til at utenrikstjenesten blir knyttet nærmere til bedrifter lokalisert i distriktsnorge.

For å ivareta sitt overordnede ansvar for den generelle norgesprofileringen i utlandet må Utenriksdepartementet se turisme og det eksportrettede næringslivet i sammenheng med det arbeid som ikke minst utenriksstasjonene gjør for å fremme Norges omdømme i andre land. De forestående endringene i virkemiddelapparatet gjennom etableringen av Innovasjon Norge vil gi oss nye muligheter til å ta enda bedre vare på dette ansvaret.

Dokument nr. 15:15

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 280

Innlevert 15. januar 2004 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 21. januar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«En samlet kraftbransje har reist søksmål med påstand om at Olje- og energidepartementets vedtak om pris på konsesjonskraft er ugyldig. Stevningen bygger på at Stortingets enstemmige vedtak fra desember 2002, som pålegger Regjeringen å endre forskrifter vedrørende beregning av konsesjonskraftprisen.

Hva vil statsråden foreta seg i forbindelse med den usikkerhet som nå har oppstått rundt konsesjonskraftprisen?»

BEGRUNNELSE:

En slik rettssak vil skape usikkerhet rundt viktige kommunale inntekter. Det er staten som er saksøkt, men den direkte økonomiske interesse i sakens utfall ligger i de mer enn 150 kommuner og 14 fylkeskommuner som har krav på konsesjonskraft. LVK har signalisert at de vil erklære hjelpeintervensjon i saken til støtte for staten.

Det er meget spesielt at en hel næring går til rettssak mot et enstemmig stortingsvedtak på grunn av uenighet om et formelt spørsmål. Stortingets enstemmige vilje i spørsmålet om pris på konsesjonskraft hersker det ikke tvil om.

Dette vil føre til at kommunene må være svært forsiktige med å budsjettere med fulle konsesjonskraftinntekter inntil spørsmålet er endelig avklart. LVK har i brev datert 8. januar 2004 bedt departementet snarest om å sørge for at vedtaket om prising av konsesjonskraft stadfestes av Stortinget gjennom et formelt lovvedtak.

Svar:

Staten ved Olje- og energidepartementet har nylig mottatt et søksmål fra Norsk Hydro ASA hvor gyldigheten av departementets vedtak av henholdsvis 7. og 10. april 2003 om pris på konsesjonskraft bestrides.

Departementets vedtak bygget på en juridisk vurdering foretatt av lovavdelingen i Justisdepartementet og Stortingets plenarvedtak av 12. desember 2002.

Departementet vil nå i samråd med regjeringsadvokaten foreta en nærmere gjennomgang av søksmålet, og vurdere hvordan saken skal legges opp fra statens side.

Det er derfor ikke mulig for departementet å uttale seg noe mer om den videre håndtering av saken nå.

SPØRSMÅL NR. 281

Innlevert 16. januar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 23. januar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil kommunalministeren iverksette for å sikre at Sola kommune og andre kommuner som praktiserer en unødig restriktiv inntakspolitikk, snarest tar sin rimelige del av ansvaret for å integrere flyktninger i det norske samfunnet?»

BEGRUNNELSE:

I norske asyl- og flyktningmottak blir et betydelig antall mennesker sittende i mange år uten å få komme inn i en integrasjonsprosess som kunne normalisere deres livssituasjon. Flere av disse opparbeider tunge psykiske belastninger i tillegg til de påkjenningene de har vært gjennom i sine hjemland og som har tvunget dem til å søke en ny tilværelse i Norge.

Flyktningenes framtid avhenger av at den enkelte kommune utviser solidaritet og kollektiv ansvarlighet og tar imot sin rimelige andel av de flyktningene som behøver utplassering.

I de senere år har kommunesektoren vært med på å utvikle en modell for å integrere flyktninger og innvandrere raskere i det norske samfunnet, jf. det såkalte introduksjonsprogrammet og den nylig vedtatte introduksjonsloven.

Som en av forsøkskommunene sitter Sola kommune i dag med et meget godt utviklet mottaksapparat og en høy administrativ/faglig kompetanse på integrering av flyktninger. Kommunens økonomi er bedre enn gjennomsnittet for norske kommuner.

Nabokommunene på Nord-Jæren: Stavanger, Randaberg, Sola og Sandnes har siden 2001 gjennomført årlige forhandlinger om innbyrdes fordeling av UDIs anbefalte mottakskvote for denne regionen. Disse forhandlingene har konkludert med at Sola burde ta imot ca. 25-30 flyktninger pr. år i perioden 2002-2005.

Det politiske flertallet i Sola kommune, bestående av Høyre og Fremskrittspartiet, har imidlertid lagt seg på en langt mer restriktiv linje mht. mottak av flyktninger. Disse partiene har i 2001 vedtatt et maksimalt inntak på 10 flyktninger pr. år, inkludert familiegjenforeninger, i perioden fram til 2005. Vedtaket er blitt opprettholdt gjennom 2002 og 2003.

Sammenlignet med Stavanger har Sola i dag ca. halvparten så mange bosatte flyktninger sett i forhold til folketallet. Kommunen oppnår gjennom sine lokale vedtak å skyve ansvaret for integrering av flyktninger over på nabokommunene. Slik bidrar en også til å forsinke de viktige integrasjonsprosessene som det er tverrpolitisk enighet på Stortinget om å prioritere.

Svar:

Ved behandling av St.meld. nr. 17 (2000-2001) Asyl- og flyktningpolitikken i Noreg, sluttet Stortinget seg til den bosettingsordningen som ble innført fra 1. januar 2002, en ordning som kommunesektoren selv ønsket. Ordningen bygger på en videreføring av den etablerte oppgavedelingen mellom stat og kommune i flyktningarbeidet. Det betyr at kommunene har ansvar for bosetting av alle som får opphold i Norge og de mottar et integreringstilskudd i en periode på fem år fra første gangs bosetting. Kommunenes ansvar kommer

i den nye ordningen tydeligere til uttrykk ved at kommunesektoren deltar i et nasjonalt utvalg som fordeler det antall flyktninger det er behov for å bosette i hvert fylke i løpet av et år. Videre fastsetter Utlendingsdirektoratet (UDI) og Kommunenes Sentralforbund (KS) i samarbeid det antall den enkelte kommune skal anmodes om å bosette. Det legges stor vekt på at flyktningene primært skal bosettes der de har tilknytning og der de ønsker å bo, slik at sekundærflyttingen blir så liten som mulig. I tillegg er KS blitt sterkere involvert i rådgivning og veiledning til kommunene om hvordan oppgaven med bosetting best kan løses og hvordan interkommunalt samarbeid på dette området kan organiseres.

Et stort antall kommuner følger lojalt opp den nye ordningen og bosetter i tråd med anmodningene fra UDI. Disse kommunene skal ha honnør for den innsatsen de gjør. I 2002 bosatte kommunene 8 141 personer, inkludert 3 536 familiegjenforente til tidligere ankomne flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag. Foreløpige tall fra UDI viser at kommunene i 2003 bosatte 6 731 personer, og av disse kom 1 476 på familiegjenforening. Men det er altså en del kommuner, slik Langeland påpeker, som ikke bosetter tilstrekkelig mange, og det er en stadig økende andel av de kommunene som blir anmodet, som ikke bosetter flyktninger i det hele tatt. Dermed skyver de oppgaven over på andre kommuner, som allerede har tatt sin del av ansvaret. Konsekvensen av dette er at altfor mange flyktninger fortsatt må vente svært lenge på bosetting, etter at de har fått vedtak om opphold i Norge.

Bosetting av flyktninger er basert på at kommunene frivillig bosetter det antall det er behov for. Dette kollektive ansvaret er noe jeg understreker så ofte jeg kan i møter både med enkeltkommuner og med KS. Jeg håper at andre politikere gjør det samme. Hvis kommunene samlet ikke greier denne oppgaven, må jeg som ansvarlig for dette feltet og vurdere

hvilke tiltak som er nødvendige. For meg er hensynet til flyktningene som venter på bosetting det viktigste. Jeg mener fortsatt at det er best for den som skal bosettes at dette skjer som ledd i et nært samarbeid mellom stat og kommune, og der kommunene tar et kollektivt og solidarisk ansvar.

Med den ordningen vi har i dag, kan jeg bare oppfordre Sola og andre kommuner som har opparbeidet seg god kompetanse på arbeid med bosetting og integrering, til å ta i mot flere. Jeg vil dessuten minne om at kommunene i nær framtid trolig vil mangle arbeidskraft innen flere sektorer, og at bosetting av flyktninger vil kunne redusere denne mangelen på arbeidskraft. Flyktninger og innvandrere bringer også med seg kunnskap om andre land og kulturer, kunnskap som vi i alt for liten grad har greid å ta i bruk i eksportrettede virksomheter. Jeg mener vi må fokusere mer på mulighetene, og ikke bare se på ulemper og begrensninger. Flyktninger som har fått opphold i Norge skal alle bo i en kommune, og ingen er tjent med at de blir værende unødig lenge i mottak.

Jeg vil foreta en evaluering av dagens bosettingsordning. I anmodningsvedtak nr. 159 (2003-2004) ber Stortinget *"Regjeringen så snart som mulig evaluere dagens bosettingsmodell og vurdere nye modeller for bosetting av innvandrere i kommunene innenfor de vedtatte økonomiske rammene og forelegge disse for Stortinget på egnet måte. Ordningene må fortsatt være basert på frivillighet"*. Dette vil jeg følge opp.

SPØRSMÅL NR. 282

Innlevert 19. januar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 22. januar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Den nybygde ungdomspsykiatriske avdelinga i Førde står ferdig og skulle etter planen ha kome i full drift frå årsskiftet. Pengemangel fører til at avdelinga likevel ikkje vil kunne kome i full drift før i 2005, ifølgje direktøren for psykisk helsevern i Helse Førde. Sogn og Fjordane er det einaste fylket i landet som manglar denne type psykiatrisk avdeling for ungdom. Psykiatri har vore Regjeringa sitt satsingsområde.

Kva vil statsråden gjere for at avdelinga skal komme i drift snarast?»

Svar:

Helsedepartementet har det overordna ansvaret for at den offentlege helsetenesta fungerer i samsvar med dei fastsette måla for helsepolitikken. Gjennom føretaksmodellen er det etablert eit system med desentraliserte ansvarsposisjonar for å følgje opp dette ansvaret, utan at det opphevar Helsedepartementet sitt ansvar. Det følgjer òg av modellen at Helsedepartementet si styring og oppfølging skal skje overfor de regionale helseføretaka for tilhøve som gjeld helseføretaka. Departementet si styring skjer mellom anna gjennom det årlege styringsdokumentet til kvart av dei regionale helseføretaket. I styringsdokumenta for 2004 er det særleg lagd vekt på at helseføretaka skal følgje dei intensjonane som ligg i opptrappingsplanen for psykisk helse, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (kap. 743).

Opptrappingsplanen inneber at dei regionale helseføretaka blir tilført middel til investeringane dei skal gjennomføre, samt driftsmiddel. Midlane blir tilført over opptrappingsplansperioden. Det er derfor viktig at det enkelte regionale helseføretak planlegg innfasinga av kvart enkelt investeringsprosjekt godt, slik at ein har driftsmiddel til ferdigstilte prosjekt. Med omsyn til nybygg i psykiatrien, er vi framleis i ei overgangsfase. Bygg som blei påbegynt under det tidlegare fylkeskommunale eigarskapet blir nå ferdigstilte, og helseføretaka har ansvaret for at bygga blir tekne i bruk så snart det er praktisk mulig.

Mi klåre melding til helseføretaka er at intensjonane i opptrappingsplanen skal følgjast. Vidare er det sjølv sagt at nye bygg ikkje skal stå tomme. Både Helse Førde og Helse Vest RHF er klar over dette. Eg er gjort kjend med at Helse Førde og Helse Vest har funne fram til ei løysing for 2004, slik at ein kan ta dette bygget i bruk. Budsjettsituasjonen ved Helse Førde er oppe til handsaming på styremøtet i Helse Vest RHF den 29. januar, der løysninga må avklarast og godkjennast.

SPØRSMÅL NR. 283

Innlevert 20. januar 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 26. januar 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Mener miljøvernministeren sammensetningen av det nyoppnevnte styret for artsdatabanken vil sikre den ønskede tilliten til objektivitet og upartiskhet, eller er det ønskelig med en korrigering ved for eksempel å trekke inn representasjon fra brukersida?»

BEGRUNNELSE:

Det har tatt lang tid å etablere en norsk artsdatabank. Det er derfor positivt at Utdannings- og forskningsdepartementet nå har oppnevnt styre for artsdatabanken, ifølge pressemelding sendt ut 8. januar. Det er også bra at arbeid med kvalitetssikring og bearbeiding av data om naturtyper og arter skal prioriteres. Oversiktene over truede og sårbare arter, de såkalte "rødlistene", trenger helt klart den kvalitetssikring som annonseres i pressemeldingen. Ukritisk bruk av opplysninger som er feilaktige eller tvilsomme, har uheldige konsekvenser for prioritering innen bruk og vern av naturressurser. Ifølge mandatet skal artsdatabanken legge fram forslag til klassifisering for bruk i de nasjonale "rødlistene" eller endring i "rødlistestatus", mens det er Direktoratet for naturforvaltning (DN) som skal fastsette og forvalte listene. Det er viktig å bygge opp tillit til "rødlistene". I et slikt perspektiv er sammensetning at styret for den nye artsdatabanken et vesentlig element. Selv om det er Utdannings- og forskningsdepartementet som formelt står for oppnevninga, sorterer kvalitetssikring og bruk av "rødlisteverktøyet" under ansvarsområdet til miljøvernministeren.

Samarbeidsrådet for bevaring av biologisk mangfold (SABIMA) er representert i det nye styret, og det er utvilsomt mye kompetanse i organisasjonene som er med i SABIMA. Men med den strategi SABIMA har vedtatt, kan tilliten til objektivitet i arbeidet med artsdatabanken svekkes. Styrerepresentasjon fra SABIMA kan derfor oppfattes som uheldig. Dette forsterkes ved at styret ikke har representasjon fra dem som skal bruke opplysningene fra "rødlistene" i praktisk forvaltning.

Det burde være en unødvendig belastning i oppstartsfasen for den nye artsdatabanken å utsette arbeidet for den skepsis som det nå kan skapes grunnlag for. Det er heller ikke uten videre en god løsning at direktøren for DN sitter i styret, samtidig som det er DN som skal treffe avgjørelser på grunnlag av de råd

artsdatabanken gir. Dette fortøner seg som en noe uryddig rollefordeling. På denne bakgrunn burde det være i miljøvernministerens interesse å gi en vurdering av situasjonen til Utdannings- og forskningsdepartementet som et initiativ for å få korrigert styresammensetningen.

Svar:

Spørsmålet er overført fra miljøvernministeren.

Det har tatt lang tid å få oppnevnt styre for artsdatabanken. Det er mange og kryssende interesser som skal forenes. Vi har lagt vekt på at artsdatabanken skal ha et lite, men handlekraftig styre. Styret får totalt 7 medlemmer, der 6 av dem oppnevnes av UFD. Den arbeidsgruppen som utredet etableringen av artsdatabanken hadde 16 medlemmer, samt observatører. Det var likevel flere grupper og organisasjoner som mente de burde vært representert. Styret får en betydelig smalere sammensetning enn arbeidsgruppen, men vi har lagt vekt på å finne en balanse mellom bidragsytere og brukere av artsdatabanken, og mellom de to viktigste brukergruppene: forskning og forvaltning.

Forslaget til mandat- og styresammensetning har vært på høring hos den tidligere arbeidsgruppen og berørte departementer. Ikke uventet mente de fleste organisasjonene og fagmiljøene at de var underrepresentert, men i forhold til de forutsetningene som ble lagt i rapporten fra arbeidsgruppen og prioriterte oppgaver i mandatet, mener departementet at styret har fått en god balanse og en sammensetning som tar vare på helheten. Det har vært en løpende kontakt mellom mitt departement og Miljøverndepartementet i hele denne prosessen.

I sitt spørsmål ber representanten om at det blir vurdert å trekke inn representanter fra brukersida. Artsdatabanken vil forhåpentligvis få mange ulike brukere på sikt. Data skal kvalitetssikres og bearbeides og tilpasses svært ulike brukergrupper. Både ambisjonene og forventningene er høye, og det har vært nødvendig å foreta prioriteringer. Det har derfor vært en bred enighet om å prioritere truede og sårbare arter ("rødlistearter"), truede naturtyper og introduserte problemarter. De viktigste brukerne i denne fasen vil derfor være lokal og sentral forvaltning samt utdanning og forskning. Mitt departement har fått ansvar for artsdatabanken på grunn av universitetsmuseenes tunge rolle i dette arbeidet. Miljøverndepartementet har også en sentral rolle på grunn av ansvaret for St.meld. nr. 42 (2000-2001) om Biologisk mangfold og oppfølgingen av Norges internasjonale forpliktelser. Styret har derfor fått en sammensetning som reflekterer de mest sentrale aktørene i dette arbeidet.

I begrunnelsen for spørsmålet stilles det spørsmål ved SABIMAs representasjon i styret, og om dette kan føre til svekket tillit til objektiviteten. Samarbeidsrådet for bevaring av biologisk mangfold (SABIMA) paraplyorganisasjon for en rekke faglige foreninger som samarbeider tett opp mot universitetsmuseene. De gjør en stor jobb gjennom å samle inn materiale og gjøre registreringer i felten. Sammen med de naturhistoriske museene vil SABIMA være de viktigste bidragsyterne når det gjelder datainnsamling, og dermed en forutsetning for at artsdatabanken skal tilby oppdatert kunnskap om det biologiske mangfoldet i Norge.

Det stilles også spørsmål ved Direktoratet for naturforvaltnings plass i styret. Som jeg har beskrevet over, vil direktoratet være en av de viktigste brukerne av artsdatabanken. I dag er det direktoratet som er ansvarlig for å utarbeide og vedta "rødlistene", og har hovedansvar for gjennomføring av forvaltningstiltak. Et av de viktigste formålene med artsdatabanken er å fremskaffe bedre og sikrere data, slik at "rødlistene" skal ha tillit i alle miljø. Etter modell fra den svenske artsdatabanken, vil også den norske basere mye av det faglige arbeidet på ekspertkomiteer på hvert fagområde. Ekspertkomiteene vil bestå av fagpersoner, og det er disse komiteene som vil legge fram forslag til endringer av "rødlistene" i tråd med internasjonale retningslinjer. Artsdatabanken vil på den måten bidra til et ryddigere forhold mellom fastsetting av "rødlistene" og forvaltningen av disse. Jeg kan ikke se at Direktoratet for naturforvaltnings plass i styret vil svekke dette.

SPØRSMÅL NR. 284

Innlevert 20. januar 2004 av stortingsrepresentant Jorunn Ringstad

Besvart 22. januar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Førde har snart fått bygd ferdig ei ungdomspsykiatrisk avdeling til 35 mill. kr for å kunne prioritere ungdom med psykiske problem i fylket. Regjeringa har ofte hevda at psykiatrien er deira satsingsområde når det gjeld helse.

Kva vil statsråden gjere i sambande med det ungdomspsykiatriske tilbodet i Sogn og Fjordane, som er det einaste fylket utan ein eigen psykiatrisk avdeling for ungdom?»

GRUNNGJEVING:

Helse Førde og Helse Vest har no fått snart fått bygd ferdig eit psykiatrisk senter for ungdom, men til no har ein ikkje satt av pengar til drift av dette tilbodet. Både sosialkomiteen på Stortinget, helseministeren og Senterpartiet har hevda at behovet for auka ressursar er størst i barne- og ungdomspsykiatrien. Når ein no har fått bygd eit senter er det difor vanskeleg å forstå at det ikkje finst pengar til drift av dette nye tilbodet.

Svar:

Helsedepartementet har det overordna ansvaret for at den offentlege helsetenesta fungerer i samsvar med dei fastsette måla for helsepolitikken. Gjennom føretaksmodellen er det etablert eit system med desentraliserte ansvarsposisjonar for å følgje opp dette ansvaret, utan at det opphevar Helsedepartementet sitt ansvar. Det følgjer òg av modellen at Helsedepartementet si styring og oppfølging skal skje overfor de regionale helseføretaka for tilhøve som gjeld helseføretaka. Departementet si styring skjer mellom anna gjennom det årlege styringsdokumentet til kvart av dei regionale helseføretaket. I styringsdokumenta for 2004 er det serleg lagd vekt på at helseføretaka skal følgje dei intensjonane som ligg i Opptrappingsplanen for psykisk helse, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (kap. 743).

Opptrappingsplanen inneber at dei regionale helseføretaka blir tilført middel til investeringane dei skal gjennomføre, samt driftsmiddel. Midlane blir tilført over opptrappingsplansperioden. Det er derfor viktig at det enkelte regionale helseføretak planlegg innføringa av kvart enkelt investeringsprosjekt godt, slik at ein har driftsmiddel til ferdigstilte prosjekt. Med omsyn til nybygg i psykiatrien, er vi framleis i ei overgangsfase. Bygg som blei påbegynt under det tidlegare fylkeskommunale eigarskapet blir nå ferdigstilte, og helseføretaka har ansvaret for at bygga blir tekne i bruk så snart det er praktisk mulig.

Mi klåre melding til helseføretaka er at intensjonane i opptrappingsplanen skal følgjast. Vidare er det sjølv sagt at nye bygg ikkje skal stå tomme. Både Helse Førde og Helse Vest RHF er klar over dette. Eg er gjort kjend med at Helse Førde og Helse Vest har funne fram til ei løysing for 2004, slik at ein kan ta dette bygget i bruk. Budsjettsituasjonen ved Helse Førde er oppe til handsaming på styremøtet i Helse Vest RHF den 29. januar, der løysninga må avklarast og godkjennast.

SPØRSMÅL NR. 285

Innlevert 20. januar 2004 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 23. januar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hva hun har tenkt å foreta seg i saken om brødrene som kapret et Aero-flotfly i 1993. Sommeren 2002 fikk de innvilget opphold på humanitært grunnlag i Norge for ett år. Det opplyses fra statsrådets kontor at saken fremdeles ligger på hennes skrivebord, og at man venter på en anbefaling fra UDI.

Når og hvordan har statsråden tenkt å løse denne saken?»

BEGRUNNELSE:

Signaler som nå gis, er at Norge er et fristed for terrorister og krigsforbrytere. Det virker også som om statsråden forsøker å trenere saken, og at kaprerne til slutt får varig opphold i Norge.

Svar:

Jeg viser i utgangspunktet til mine tidligere redegjørelser for Stortinget vedrørende faktum og oppfølging av saken til de to flykaprerne som ble innvilget tillatelse i 2002.

Som jeg tidligere har informert Stortinget om er det Utlendingsdirektoratet som formelt skal fatte vedtak i de to flykaprernes søknader om fornyet oppholdstillatelse. Direktoratet har imidlertid plikt til å forelegge sakene for departementet før vedtak fattes, og departementet kan på dette tidspunktet instruere direktoratet om utfallet av søknadene. Departementet vil om kort tid motta direktoratets anbefaling, og vi vil da ta den endelige gjennomgangen av saken og herunder vurdere behovet for instruks. Jeg kan på denne bakgrunn i dag ikke komme inn på hvordan departementet vurderer sakene eller hvordan de vil bli løst.

At behandlingen har tatt noe lengre tid enn forventet skyldes at det har vært gjort omfattende undersøkelser knyttet til sakene. Departementet mener at dette har vært helt nødvendig for å sikre et godt beslutningsgrunnlag. Jeg stiller meg helt uforstående til representanten Sandbergs antydninger om at departementet skulle ha en interesse i å trenere behandlingen av disse sakene.

Departementet tar sikte på å få avsluttet denne saken i løpet av våren. Som tidligere varslet vil Stortinget da bli informert om utfallet av søknadene.

SPØRSMÅL NR. 286

Innlevert 20. januar 2004 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 28. januar 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«I en debatt i Knesset nylig kom det fram at Israels statsminister satt med informasjon fra et lukket møte i den norske ambassadeboligen. Ariel Sharon hevdet at informasjonen kom fra en som hadde vært tilstede på det aktuelle møtet, men dette gir likevel grunn til å spørre om den norske ambassadeboligen kan være avlyttet av israelsk etterretning.

Hvordan har Regjeringen reagert på dette?»

BEGRUNNELSE:

Ariel Sharon hevdet i Knesset at han hadde mottatt en rapport om hva som ble sagt på møtet i det norske ambassadeboligen, og at informasjonen kom fra en tilstedeværende på møtet. Han svarte benektende da han ble spurt om han hadde et møtereferat. Den is

raelske opposisjonen, ledet av arbeiderpartilederen Shimon Peres, har det reagert sterkt på dette som kan tyde på en politisk overvåkning. For Norges del er det viktig å få avklart om det kan være fare for at den norske ambassadeboligen blir avlyttet, noe som vil være helt uakseptabelt.

Svar:

Utenriksdepartementet utøver forebyggende sikkerhetstjeneste, mens Nasjonal sikkerhetsmyndighet foretar inspeksjoner og tekniske sikkerhetsundersøkelser ved våre utenriksstasjoner.

I denne konkrete saken er det ikke funnet holdepunkter for at den norske ambassadørens residens ble avlyttet. Det ser ut til at tidspunktet for møtet var kjent for statsminister Ariel Sharon, men ikke innholdet i samtalen. Shimon Peres har livvakter fra sikkerhetspolitiet, israelske myndigheter vet derfor alltid hvor han er.

Regjeringen har ikke holdepunkter for å reagere overfor israelske myndigheter i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 287

Innlevert 20. januar 2004 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 28. januar 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ved namngjeving av dei nye helseføretaka, har fleire sjukehus fått namn som bryt med vanleg norsk namneskikk. Fleire statlege helseføretak har og handla utan å ta omsyn til lov om målbruk i offentlig teneste, trass i at statsråden tidlegare har gitt uttrykk for at føretaka fell inn under verkeområdet for denne lova.

Vil kulturministeren foreta seg noe for å sikre at helseføretaka følgjer lov om målbruk i offentlig teneste?»

GRUNNGJEVING:

I rundskriv av 19. september 2001 frå Kulturdepartementet heiter det:

"Det er fastsett i § 4 i forskriftene til mållova at statsorgan skal ha namneformer både på bokmål og nynorsk dersom det ikkje høver med eit felles namn i dei to målformene. Namneformene blir fastsette av departementa i samråd med vedkomande statsorgan. Kulturdepartementet har i samråd med Norsk språkråd tilsyn med at namna følgjer gjeldande rettskriving (læreboknormalen)."

I eit svar frå kulturministeren, datert 24. januar 2002, på eit skriftleg spørsmål frå underteikna, heiter det: "Når det gjeld dei nye føretaka som no er danna med heimel i helseføretakslova, er det Kultur- og kyrkjedepartementet si vurdering at tilknyttinga til staten er så sterk at vi førebels har trekt den konklusjonen at dei klart fell inn under verkeområdet for gjeldande mållov."

Svar:

Det er rett at Kultur- og kyrkjedepartementet i 2002 etter ei nærmare vurdering trekte den konklusjonen at helseføretaka etter gjeldande rett må reknast som organ for staten etter lov om målbruk i offentlig teneste, og at dei fullt ut vil vera omfatta av dei relevante føresegene i denne lova og dei tilhøyrande forskriftene. Vår vurdering er lagd fram for Helsedepartementet, og merknader er til no ikkje mottekne. Det er i denne situasjonen naturleg at det i første omgang er opp til Helsedepartementet å følgja opp saka.

I kulturmeldinga som no ligg til behandling i Stortinget, er det i kap. 12.6 gjort nærmare greie for den vurderinga Kultur- og kyrkjedepartementet har gjort av helseføretaka etter gjeldande rett. Meldinga legg opp til at også nye reglar om verkeområdet for mållova bør utformast slik at helseføretaka fell innanfor.

Eg gjer for ordens skyld merksam på at mållova ikkje inneheld reglar som inneber at namn på sjukehus må følgja "vanleg norsk namneskikk". Derimot er det rett at det må finnast to parallelle namneformer dersom det ikkje høver med same namneforma på bokmål og nynorsk. Av dei fem regionale helseføretaka vil dette gjelda to. Den parallelle nynorske namneforma for desse vil vera Helse Aust og Helse Midt- Noreg.

SPØRSMÅL NR. 288

Innlevert 21. januar 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 27. januar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Jeg viser til statsrådens imøtekommende svar i spørretimen 12. november 2003 vedrørende etterforskning av drap i Praha. Det har nå gått ytterligere noen måneder.

Kan statsråden redegjøre for status i etterforskningen og informasjonen til de pårørende?»

Svar:

Etterforskningen av denne tragiske drapssaken er anliggende for tsjekkisk politi. Norske myndigheter representert ved vår ambassade i Praha har imidlertid fulgt opp saken overfor tsjekkiske myndigheter. Den norske ambassadøren i Praha har hatt møter med visepresidenten for det tsjekkiske politi. Sambandsmannen i Praha har hatt jevnlig kontakt med det aktuelle politidistrikt som etterforsker saken og Interpol-kontoret. I tillegg har jeg henvendt meg til min tsjekkiske kollega, innenriksminister Stanislav Gross, i sakens anledning. Fra norsk side har vi forsøkt å følge opp og påvirke fremdriften i saken. Det er også gitt uttrykk for at man avventer en snarlig internasjonal etterlysning av den mistenkte.

En person ble umiddelbart etter drapet pågrepet av tsjekkisk politi. Vedkommende ble imidlertid løslatt fordi etterforskningen viste at det ikke var han som var antatt gjerningsmann, men en serbisk venn av ham. Tsjekkiske myndigheter har siden dette ble avklart arbeidet med å få de nødvendige informasjonen om og bilde av mistenkte fra Beograd. Dette skal nå være brakt i orden og den nødvendige etterforskning skal nå være avsluttet. Tsjekkisk politi har tidligere sagt at dersom etterforskningen bekrefter at mistenkte er gjerningsmannen, vil de ta de nødvendige skritt for utsendelse av en internasjonal etterlysning.

Lensmannen i Skjåk har i denne tragiske drapssaken gitt informasjon til de pårørende fortløpende. All informasjon som er mottatt har uten opphold blitt videreformidlet til avdødes foreldre og/eller bror. Dette har skjedd enten telefonisk eller ved fremmøte på lensmannskontoret. Opplysninger av medisinsk art er formidlet til de samme via lege og sykepleier. De etterlattes informasjonsbehov er søkt ivarett så godt som mulig. Jeg har forståelse for at de har et sterkt ønske om at gjerningsmannen snarest blir pågrepet og stilt for retten og får sin dom, og det er også mitt ønske at dette vil skje så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 289

Innlevert 21. januar 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 28. januar 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ot.prp. nr. 94 (2001-2002) ble behandlet gjennom Innst. O. nr. 43 den 16. desember 2002 som avklarer og understreker gratisprinsippet i grunnskolen. Ekskursjoner er nevnt som en av de aktiviteter der det ikke kan kreves at elever eller foreldre dekker utgiftene. Noen ungdomsskoler arrangerer studietur til utlandet i 10. klasse knyttet til språkundervisning. Tilbudet er frivillig, men med betydelig egenandel, eksempelvis 2 500 kr.

Kan statsråden avklare om slike frivillige studieturer/ekskursjoner bryter med gratisprinsippet?»

BEGRUNNELSE:

Det kan åpenbart være både spennende og læringsmessige nyttig at elever i siste klassetrinn på ungdomsskolen får anledning til å foreta en ekskursjon eller studietur til utlandet for å praktisere et fremmedspråk samt få innblikk i andre lands kulturer. Også med tanke på at det i høyere utdanning legges vekt på utenlandsopphold for studenter ved norske læreinstusjoner kan en slik tur gi en viktig og nyttig forsmak. Jeg forstår det slik at slike studieturer er arrangert som et frivillig tilbud, og at det gis et fullverdig undervisningstilbud på skolen til elever som ikke reiser.

Elevene som deltar på studieturen må imidlertid betale 2 500 kr. At denne aktiviteten kommer i et år der mange av elevene er opptatt med konfirmasjonsforberedelser med tilhørende utgifter er en sak for seg. Det prinsipielle forhold er imidlertid etter mitt syn om en slikt opplegg er forenlig med bestemmelsen i opplæringsloven § 2-15. Så vidt jeg har kunnet bringe på det rene foregår det ingen skolestyrt/klassestyrt/elevestyrt aktivitet for å finansiere slike turer via skole/klasse/elevkasse. Den egenandel som må betales blir da å dekke av den enkelte elev/foresatte. Med tanke på den tydelige presisering som er gitt i Ot.prp. nr. 94 (2001-2002) når det gjelder at leirskoleopphold for elever i småskolen skal være gratis er det etter mitt syn viktig å få en tilsvarende presisering av en sammenlignbar aktivitet for elever i siste klassetrinn på ungdomsskolen.

Svar:

Grunnskolen består av 10 årstrinn. Opplæringsloven § 2-15 som slår fast at den offentlige grunnskoleopplæringen skal være gratis for elevene, omfatter alle disse årstrinnene. Det betyr at kommunen/skolen ikke kan kreve noen form for egenandeler fra elevene for aktiviteter knyttet til grunnskoleopplæringen på noen årstrinn. Forutsetningen for dette er at aktiviteten foregår i skoletiden og i skolens regi, og som en del av grunnskoleopplæringen i samsvar med opplæringsloven og forskriftene til loven.

Det vil være i strid med retten til gratis grunnskoleopplæring dersom elevene blir pålagt å betale egenandeler for å delta på studieturer som er en del av grunnskoleopplæringen og som foregår i skolens regi. Det er uten betydning at studieturen er frivillig og at det gis et undervisningstilbud på skolen for de elevene som ikke deltar på turen. Poenget med opplæringsloven § 2-15 var nettopp å understreke at alle skal ha like muligheter til å delta i skolens aktiviteter.

SPØRSMÅL NR. 290

Innlevert 21. januar 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 2. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«På skriftlig spørsmål nr. 166 svarte helseministeren at det fortsatt vil være gode muligheter til å få hjelp av anestesileger ved akutte hendelser utenfor sykehuset selv om legebilen ble nedlagt i Vestfold. Men i forrige uke ble 3 jenter på 13 år kjørt ned i et fotgjengerfelt i Larvik, og AMK-sentralen rekvirerte lege med i bilen. På tross av dette ble ingen lege med til ulykkesstedet.

Mener fortsatt helseministeren at de skal bruke muligheten til å sende ut lege i sykebilene til ulykkestilfeller i Vestfold?»

Svar:

I forbindelse med svar på spørsmål nr. 166 fra representanten Rui ba jeg Helse Sør om en orientering av saken i forbindelsen med henvendelsen, og mitt svar var basert på helseforetakets vurdering. Utgangspunktet for de regionale helseforetakene er å sørge for at helseregionens befolkning får den nødvendige bistand og hjelp fra spesialisthelsetjenesten i tråd med de oppgaver spesialisthelsetjenesteloven trekker opp. Legebil er i den sammenheng ikke en lovpålagt oppgave. Jeg har fortsatt tillit til at foretakene og helsetjenesten ivaretar sine oppgaver og plikter innenfor faglige forsvarlige rammer.

I det konkrete tilfellet som representanten Rui tar opp, har Helsedepartementet fått opplyst fra Helse Sør at ambulansepersonell fra Larvik sykehus raskt var til stede på ulykkesstedet, og disse konkluderte med at det hele dreide seg om mindre alvorlige skader. Pasientene ble brakt med til lokalsykehuset slik instruksjonen tilsier i ulykker hvor det ikke er "høyenergiskade". To av pasientene var uskadde og én hadde en mindre skade i en skulder. Anestesilege hadde ifølge helseforetaket ikke kunnet bidra utover det ambulansepersonellet selv tok hånd om i dette tilfellet.

Helseforetakene står overfor en krevende situasjon for å bringe budsjettene i balanse. Dette setter krav til faglige prioriteringer for å kunne utnytte ressursene på en best mulig måte. I den forbindelse må de ansvarlige fagfolk vurdere behovet for å sende anestesilege i forhold til skaders alvorlighet. Slik jeg er orientert om saken har Helse Sør bekreftet at det er utarbeidet rutiner med vaktplaner for bemanning og

utrykning av anestesilege ved ulykkeshendelser utenfor sykehus. Det er satt av anestesilege for utrykning i anesthesiavdelingens vaktplaner på sykehuset.

De regionale helseforetakenes "sørge-for"-ansvar innebærer også et ansvar for å tilrettelegge for god sammenheng i tjenestene, inkludert prehospitale tjenester og akutte innleggelser. Ressursene må vurderes i en sammenheng slik Helse Sør bekrefter at de gjør.

SPØRSMÅL NR. 291

Innlevert 21. januar 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 29. januar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvor langt har politikktutforminga kommet i forhold til utvikling av et avfallsforetak etter modell av Enova, og hvilke planer har Regjeringa for det vidare arbeidet med et slikt foretak?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringa har som uttalt mål at utviklinga i avfallsmengden skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten. Et viktig ledd i avfallspolitikken er derfor forebyggende arbeid for å redusere avfallsmengden. Som ledd i dette arbeidet oppnevnte Miljøverndepartementet våren 2001 et utvalg som skulle utrede tiltak og virkemidler for avfallsreduksjon. Mandatet gitt til utvalget var å gi departementet anbefalinger om hvordan avfallsreduksjonen kan oppnås. 7. november 2002 la utvalget fram sin innstilling gjennom NOU 2002:19 Avfallsforebygging: en visjon om livskvalitet, forbrukerbevissthet og kretsløpstankegang. I utredningens kap. 11.3 foreslår utvalget å opprette en egen virksomhet for å styrke arbeidet med et kretsløpsbasert samfunn gjennom avfallsforebygging og gjenvinning etter Enova-modellen. Dette forslaget har blitt trukket fram som eksempel for vidare politikktutforming for avfallsforebygging i St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, kap. 9.3.6.

Svar:

Miljøverndepartementet opprettet våren 2001 et utvalg som skulle utrede tiltak og virkemidler for avfallsreduksjon. Utvalget la fram sin rapport i november 2002 og foreslår tiltak som både handler om å endre folks preferanser og tiltak av mer teknisk og organisatorisk art. Blant annet foreslår utvalget å etablere et "avfallsforetak", etter modell av Enova, som skal arbeide med avfallsforebygging og gjenvinning.

Det er i de senere år etablert en lang rekke virkemidler på avfallsfeltet. Både sluttbehandlingsavgiften, strenge krav til behandlingsanlegg, etablerte returordninger og differensierte avfallsgebyrer stimulerer til avfallsreduksjon og økt gjenvinning av avfall. Samtidig er det vesentlig å se avfallsforebygging i sammenheng med tiltak og virkemidler på andre politikkområder. For eksempel vil arbeidet med å hindre at produkter inneholder helse- og miljøfarlige kjemikalier i neste omgang redusere mengden farlig avfall som oppstår.

Regjeringen har som mål at utviklingen i produsert mengde avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten. Et viktig ledd i avfallspolitikken er derfor forebyggende arbeid for å redusere mengden avfall som oppstår. Statistikken viser nå en lavere vekst i total avfallsmengde enn i BNP, i tråd med målsettingen. Dette er positivt og viser at vi gjennom etablerte virkemidler er i ferd med å oppnå en utvikling hvor avfallsmengdene ikke vokser i takt med økonomien. Først og fremst skyldes det at veksten i næringsavfallet har flatet ut.

Vi har fortsatt utfordringer knyttet til økte mengder husholdningsavfall, men til tross for dette reduseres miljøproblemene fra avfall, som jo er det viktigste. Stadig skjerpede krav til sluttbehandlingsanlegg og renere forbrenningsteknologi, har bidratt til betydelige reduksjoner. Blant annet er utslippene av dioksiner fra forbrenning av avfall redusert med nærmere 90 pst. fra 1990 og frem til i dag. I tillegg utnyttes mer og mer av avfallet som en ressurs. Målsettingen er at gjenvunnet avfall skal utgjøre 75 pst. av total avfallsmengde innen 2010. Statistikken tyder på at hele 70 pst. ble gjenvunnet i 2002. I 1995 lå gjenvinningsgraden på 57 pst. Med dagens virkemiddelbruk og planlagte endringer, er derfor gjenvinningsmålet godt innenfor rekkevidde.

Med bakgrunn i den positive utviklingen som viser en lavere vekst i total avfallsmengde enn i BNP,

vil Departementet følge utviklingen nøye og med basis i denne utviklingen fortløpende vurdere om noe av innholdet i utvalgets rapport er aktuelt og nødvendig for vidare politikktutforming. Det er derfor foreløpig heller ingen konkrete planer om å opprette et eget "avfallsforetak".

SPØRSMÅL NR. 292

Innlevert 22. januar 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 29. januar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på den siste europeiske villreinen. Villreinen forvaltes under Direktoratet for naturforvaltning (DN) med ei statlig nemnd for hvert villreinområde. Villreinnemndene har svært viktig oppgaver, men så trange økonomiske rammer at de har problemer med å gjennomføre alle oppgavene som er pålagt i villtoven.

Hva vil statsråden gjøre for gi villreinnemndene bedre arbeidsvilkår?»

BEGRUNNELSE:

Villreinnemndene i Norge forvalter villreinstammene i 23 norske villreinområder. Nemndene består av politisk valgte representanter fra kommuner innenfor villreinområdet.

Villreinnemndene skal stå for forvaltningen av villreinstammen innenfor sitt område, dvs. godkjenne tellende areal, godkjenne vald for jakt på villrein, godkjenne driftsplaner, vedta årlige fellingskvoter, organisere ordningen med kontrollkort, ha et overordnet ansvar for gjennomføring av jakta, rapportere fellingsresultat og sist, men ikke minst, avgi uttalelser i areal- og inngrepssaker som berører villreinstammen.

Særlig har oppgaven med å ta vare på villreinens leveområder blitt en mer krevende oppgave i seinere tid. Oppsplitting og reduksjon av villreinens leveområder er en økende trussel mot villreinstammen i mange områder. Det kreves velfungerende og aktive nemnder for å kunne ivareta villreinens interesser på best mulig måte.

Etter det jeg har fått opplyst rekker Miljøverndepartementets bevilgninger bare til et par møter i året for mange av villreinnemndene.

Møtegodtgjørelsen er også så lav at medlemmene blir påført direkte økonomisk tap ved å delta på møter i nemndene. Et rundskriv fastsetter at godtgjørelsen for medlemmer skal settes til lønnstrinn 9 og for lederne til lønnstrinn 29. Det gis møtegodtgjørelse for maksimum 5 timer pr. dag, og det godtgjøres ikke for reisetid, forberedelse til møter eller tapt arbeidsfortjeneste. Det blir erfart at andre tilsvarende statlige nemnder har langt bedre økonomiske vilkår.

Svar:

Norge er det eneste landet i Europa som har intakte høyfjellsøkosystemer med bestander av villrein. Jeg er i høyeste grad opptatt av at villreinen skal ha en sentral plass i norsk fjellfauna også i fremtiden.

Sikring av villreinens leveområder har stått sentralt ved opprettelsen av mange av våre store nasjonalparker. Ved etableringen av Forollhogna nasjonalpark i desember 2001 og utvidelsen av Dovrefjell nasjonalpark i mai 2002 har villreininteressene vært viktig.

I 2003 er det gjennomført en betydelig utvidelse av Rondane nasjonalpark, og Dovre nasjonalpark er opprettet. Utvidelsen av vernet i Dovre og Rondane bidrar til å sikre villreinens leveområder i det som nå er blitt Europas største sammenhengende verneområde med villrein. Å ta vare på norsk natur har stått høyt på Regjeringens program siden den tiltrådte høsten 2001, og Regjeringen vil holde oppe trykket i verneplanarbeidet i tiden framover.

I Miljøverndepartementets budsjett for 2004 blir det til sammen disponert omkring 4,8 mill. kr til arbeidet med villrein, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) på side 134. I forvaltningen av villreinen er det etablert et forvaltningssystem med en sterk lokal forankring gjennom villreinnemnder for hvert enkelt villreinområde. Disse samarbeider godt med jaktrettshavere representert i villreinutvalg.

Det er således klart at villreinnemndene har en viktig funksjon i villreinforvaltningen. Mitt inntrykk er at nemndene gjør en god jobb innenfor de ressursrammer de får tildelt.

Miljøverndepartementet er gjennom Direktoratet for naturforvaltning orientert om villreinnemndenes økonomi. Villreinnemnda for Rondane har bidratt til å opplyse saken i et brev til meg i 2003.

Jeg har merket meg de opplysningene jeg har mottatt om villreinnemndenes økonomi, og har derfor i et brev av 23. januar 2004 til Villreinnemnda for Rondane skrevet: *"Jeg har merket meg orienteringen og kan opplyse at jeg ønsker å foreta en grundig vurdering av denne saken i løpet av 2004."*

SPØRSMÅL NR. 293

Innlevert 22. januar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 2. februar 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«1. januar 2004 starta Petroleumstilsynet sitt arbeid. Ifølgje mellom anna NRK og NOPEF-aktuelt, vil tilsynet og kontrollen offshore bli svekka sidan også petroleumsanlegga på land og rørsystem blir ein del av ansvarsområdet.

Kva vil statsråden gjere for å styrke tilsynet offshore, og på den måten redusere faren for nye ulukker der?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til NOPEF-aktuelt der forbundets nestleiar Gregersen uttalar følgande:

"NOPEF er svært skuffet når Petroleumstilsynet signaliserer redusert overvåking offshore. For oss har det hele tida vært en forutsetning at nyorganiseringen ikke skulle gå ut over virksomheten på sokkelen. Hvis tilsynet på sokkelen reduseres, er det fare for at dette skal få konsekvenser for sikkerheten."

Svar:

Petroleumstilsynet blei etablert ved kronprinsregentens resolusjon 19. desember 2003, og oppretta 1. januar 2004. Frå same dato blei ansvaret for tilsyn på ei rekkje landanlegg knytte til verksemda overført frå Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap og Arbeidstilsynet til Petroleumstilsynet. Det blei overført ressursar frå disse tilsyna til Petroleumstilsynet, slik at Petroleumstilsynet skal kunne ta omsyn til ansvaret for helse, miljø, tryggleik og beredskap i olje- og gassverksemda på sokkelen og for dei nemnde anlegga på land.

Eg vil understreke at kvaliteten av tilsynet med tryggleiken på sokkelen ikkje skal svekkjast som følgje av det utvida ansvarsområdet for Petroleumstilsynet. Petroleumstilsynet skal uavhengig av det utvida ansvarsområdet jamleg ha fokus på, og sjå til at operatørselskapa opprettheld det høge tryggleiksnivået på sokkelen.

Overføringa av ansvaret for landanlegga vil samstundes innebere at Petroleumstilsynet må ta tak i den viktige oppgåva med å føre tilsyn med helse, miljø og tryggleik i den landbaserte petroleumsverksemda. Petroleumstilsynet opplyser at ein konsekvens kan vere at det vil bli nokre timar med tilsyn på innretningane på sokkelen i 2004. For å oppretthalde det høge nivået for helse, miljø og tryggleik på sokkelen og unngå ulukker der, er det likevel ikkje nødvendigvis talet på tilsynstimar etaten bruker som er avgjerande - verdien og effektiviteten av tilsynet handlar like mykje om fokus og metodikk i tilsynet. Petroleumstilsynet arbeider derfor nå med å effektivisere tilsynet. Målet er blant anna å auke omdømmet og engasjementet for helse, miljø og tryggleik hos dei aktuelle aktørane i verksemda. Dette skal medføre eit meir effektivt og "skreddarsydd" tilsyn, slik at verdien av tilsynstimane ein har offshore, og på land, blir høgare. Petroleumstilsynet skal sikre ei normalfordeling av ressursar og tal tilsynstimar mellom land og sokkel, i balansert avveging mellom rolla som høgrisiko/teknologitilsyn og arbeidstilsyn.

Eg vil understreke at det er oljeselskapa som driv verksemda som har ei plikt til å sjå til at tryggleiksnivået er tilfredsstillande og at helse, miljø og tryggleiksregelverket blir etterlevd. Tilsynet frå styresmaktene kjem i tillegg til selskapa si eiga oppfølging av aktivitetane.

Når Petroleumstilsynet frå 1. januar 2004 har tilsynsansvaret for helse, miljø og tryggleik i petroleumsverksemda både offshore og på land, vil det føre til at operatøren som har verksemd både på sokkelen og på land får eitt tilsyn å rette seg etter. Eg meiner at det vil innebere ei effektivisering, både for dei aktuelle operatørane og for Petroleumstilsynet, ved at tilsynsstyresmaktene vil ha ein heilskapeleg tilnærming til verksemda i samband med sitt tilsyn. Det er også min ambisjon at eit heilskapeleg tilsyn med den integrerte petroleumsverksemda vil gje gevinstar i form av erfarings- og kunnskapsoverføring mellom land og sokkel.

SPØRSMÅL NR. 294

Innlevert 22. januar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 30. januar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Sidan 1997 har Statens vegvesen i Sogn og Fjordane hatt avtale med Alarmsentralen 110 i Florø om overvaking av dei mange tunnelane i fylket. I praksis vil det sei at alarmsentralen vert varsla med ein gong nokon anten har løfta røyret av ein naudtelefon eller fjerna brannsløkkingsapparatet inne i tunnelane. No har Statens vegvesen sagt opp denne avtalen. Fleire brannsjefar fryktar at omlegginga vil gå utover tryggleiken i tunnelane.

Korleis vurderer statsråden tryggleiken i tunnelane i Sogn og Fjordane?»

GRUNNGJEVING:

Nokre få dagar ut i 2004 kom det melding frå Statens vegvesen i Sogn og Fjordane at dei ville seie opp avtalen om tunnelovervaking med alarmsentralen. Dette kom utan varsel både for alarmsentralen og for dei 26 brannsjefane i fylket. Statens vegvesen vil spare 350 000 kr på omlegginga, der varslinga som før gikk direkte til alarmsentralen, no skal gå til vegmeldingssentralen i Lærdal. Når avtalen blir sagt opp, vil alarmsentralen bli varsla av vegmeldingssentralen.

Dagleg leiar for alarmsentralen, Terje Brandsøy, karakteriserer omlegginga som eit tryggingssmessig tilbakesteg, og fleire brannsjefar fryktar at omlegginga kan gå utover tryggleiken, sidan det blir eit ledd meir når det skal varslast brann og ulykker i tunnelane.

Brannsjefen i Aurland seier omlegginga vil føre til seinare varsling og lenger utrykkingstid. Han er den fremste ekspertten på branntryggleik i tunnelar i regionen, og viser til at det finst døme på at direktevarsling har redda liv i tunnelbrannar.

Med dei to lengste vegtunnelane i verda i kommunen, fryktar han for konsekvensane av omlegginga. I dag kan operatørane på alarmsentralen mellom anna sjå situasjonen visuelt på skjermen og dermed få nøyaktige, tekniske opplysningar som kvar i tunnelen situasjonen har oppstått og kva vindretninga er, og slik sende brannmannskapet inn frå riktig ende av tunnelen. Dette vil dei ikkje lenger ha høve til, når varslinga går til vegmeldingssentralen.

Svar:

Statens vegvesen har i samarbeid med dei fleste lokale brannvesen i Noreg etablert eit prinsipp der det er laga ei arbeidsdeling mellom dei regionale vegtrafikksentralane og brannvesenet. Det går ut på at det er brannvesenet som tek imot telefonar frå personar i naud, medan det er Statens vegvesen som betener programma for styring av tunnelane. Ved ulykker er det særskild viktig at ein og får stengd tunnelen for å redusere talet på dei som er involverte.

Dei aller fleste naudtelefonane kjem frå personar som har fått motortrøbbel, køyrt tom for bensin, punktert og andre vanlege hendingar. Dei blir handsama av vegtrafikksentralane som varslar bergingsbilar, gir råd til innringjaren og om naudsynt stengjer tunnelen. Det kan til dømes vera naudsynt som følgje av køyretøyet si plassering i tunnelen.

Om det kjem ein naudtelefon der det er behov for kontakt med brannvesen blir det på vegtrafikksentralen direkte kopla opp til alarmsentral for brann. Samstundes som Vegvesenet stengjer tunnelen for å hindre at fleire køyretøy kjem inn i tunnelen, startar dei og brannventilasjonen slik det er avtala med brannvesenet og nedfelt i beredskapsplanane. Dette er ei praktisk arbeidsdeling.

Spesielt om tilhøve til alarmsentralen i Florø

Avtalen mellom Statens vegvesen region vest, tidlegare Statens vegvesen Sogn og Fjordane, og Alarmsentralen Sogn og Fjordane om tunnelovervaking, blei første gong inngått i 1986. Statens vegvesen hadde på den tida ikkje døgnbemanna vaksentralar, og tunnelane hadde mindre utstyr den gongen.

Avtalen gjekk ut på at alarmsentralen skulle overvake alle brannapparat og andre tekniske installasjonar i tunnelane.

Statens vegvesen har seinare etablert fem døgnbemanna vegtrafikksentralar. I tillegg er det etablert ein døgnbemanna vaksentral i Lærdal.

Slik systemet no er bygd opp, går både naudtelefonane og alle signal frå brannapparat og anna teknisk utstyr i tunnelane til vegtrafikksentralane og for 62 tunnelar i Sogn og Fjordane og til vaksentralen i Lærdal.

Statens vegvesen har installert dataskjerm på alarmsentralen i Sogn og Fjordane slik at dei tilsette har lesetilgang til systemet. På den måten kan dei til ei kvar tid vere oppdatert om situasjonen i tunnelane. Det er berre i Sogn og Fjordane at vaktoperatørane på alarmsentralen har slik lesetilgang til Statens vegvesen sitt overvakingssystem. Statens vegvesen og alarmsentralen har avtala korleis alarmar skal handsamast. Dette er nedfelt i beredskapsplanane for den einskilde tunnel.

Statens vegvesen har betalt ei årleg godtgjersle til

alarmsentralen for kvar tunnel som er kopla opp til overvakingssystemet. Sidan talet på overvaka tunnelar har auka dei siste åra, har godtgjersla til alarmsentralen auka mykje.

I og med etableringa av vegtrafikksentralane og vaksentralen i Lærdal overvakar Statens vegvesen i dag tunnelane sjølv. Det er òg vegtrafikksentralane og vaksentralen i Lærdal som er operative einingar. Det er herfrå ein kan stengje tunnelar og styre vifter. Alarmsentralen er ikkje operativ i forhold til styring av tunnelar. Statens vegvesen har likevel ført vidare tilbodet til alarmsentralen med dataoverføring, slik at den er oppdatert om hendingar.

Det er med andre ord lagt opp til eit høgt informasjonsnivå for alarmsentralen i Sogn og Fjordane, eit høgre nivå enn det ein har elles i Region vest og i resten av landet, men Statens vegvesen er av den oppfatning at det ikkje lenger kan forsvare å betale tilskott til alarmsentralen. Dette er bakgrunnen for at Statens vegvesen har sagt opp avtalen om økonomisk kompensasjon til alarmsentralen.

Det er såleis ikkje lagt opp til noko endring i overvaking av tunnelane eller handsaming av alarmar, men det er i Sogn og Fjordane ei anna arbeidsdeling no enn det var tidlegare. Den oppgåva alarmsentralen hadde med omsyn til overvaking av brannapparat og andre tekniske installasjonar i tunnelane er no overtatt av vegtrafikksentralane og vaksentralen i Lærdal. Alarmsentralen kjem først inn når det blir utløyst ein alarm og tek hand om meldingane frå dei som ringjer inn.

Eg meiner derfor at tryggleiken ikkje er blitt redusert, men at det heller blir ei betring når det no er to spesialistar som jobbar saman. Det er viktig å få ned talet på trafikantar som blir involvert i hendinga i ein tunnel. Det blir gjort ved at Statens vegvesen stengjer tunnelen så raskt som råd er, samstundes som brannvesenet tek hand om meldingar frå trafikantane ved brann.

SPØRSMÅL NR. 295

Innlevert 22. januar 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 2. februar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Mener miljøvernministeren at det vil være riktig å gi konsesjon til konvensjonelle gasskraftverk etter at det nasjonale kvotesystemet er operativt fra 2005, og hvilke samfunnssektorer ser miljøvernministeren i så fall for seg skal bære byrdene med de økte utslippene forutsatt at Sem-erklæringas målsetting om å oppnå en vesentlig del av utslippsreduksjonen gjennom nasjonale tiltak fortsatt står ved lag?»

BEGRUNNELSE:

Under et foredrag på Oljepolitisk konferanse i Sandefjord 20. januar 2004 opplyste Statoil at de nå skal starte en dialog med myndighetene for å få lov til å bygge et gasskraftverk i tilknytning til metanolfabrikken på Tjeldbergodden på Nord-Møre.

Ifølge Aftenposten 21. januar 2004 har olje- og energiminister Einar Steensnæs kommentert dette slik: "Vi vil selvsagt vurdere seriøst alle søknader som kommer. Men Regjeringen har sagt at de tre konsesjonene er gitt. Nye konsesjoner må enten ha CO₂-håndtering eller de må kjøpe kvoter slik at de er tilpasset våre Kyoto-forpliktelser."

Svar:

Regjeringen har som kjent gitt tre konsesjoner til gasskraftverk uten CO₂-håndtering, såkalte konvensjonelle gasskraftverk. Når det gjelder eventuelle nye søknader om etablering av gasskraftverk, f.eks. på Tjeldbergodden, viser jeg til Sem-erklæringens kap. 4, avsnittet om gasskraft: "Inntil det er etablert et system for omsettelige utslippskvoter i tråd med Kyotoprotokollen forutsettes det at ytterligere konsesjons- og utslippstillatelser kun gis til gasskraftanlegg basert på CO₂-fri teknologi."

Jeg viser ellers til St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Miljøverndepartementet: "Regjeringa vil leggje fram ei eiga sak om kvotesystemet. Den endelege utforminga av enkeltelementa i dette systemet vil bli sett i lys av EU-direktivet (om kvotehandel for klimagassutslepp) og utforminga vil skje i nær dialog med industrien."

Norges forpliktelse i henhold til Kyotoprotokollen er at de årlige klimagassutslippene i perioden 2008-2012 i gjennomsnitt ikke skal være mer enn 1 pst. høyere enn utslippene i 1990. Overholdelse av denne forpliktelsen er en hjørnestein i Regjeringens

klimapolitikk. Forpliktelsen skal nås ved at vi gjennom en ambisiøs bruk av virkemidler gjør det vi kan for å realisere kostnadseffektive utslippsreduksjoner nasjonalt, og at vi gjør bruk av Kyoto-mekanismene (Den grønne utviklingsmekanismen, Felles gjennomføring mellom industriland og internasjonal kvotehandel) for å dekke opp et eventuelt gap mellom det realiserede utslippsnivået og forpliktelsen.

Selv om det skal gjennomføres en rekke tiltak nasjonalt for å oppnå utslippsreduksjoner, har det hele tiden vært meningen at nasjonale tiltak må suppleres med en aktiv bruk av Kyoto-mekanismene. Adgang til å benytte Kyoto-mekanismene var en avgjørende forutsetning for ratifikasjon av Kyotoprotokollen i Norge så vel som i de fleste industriland.

SPØRSMÅL NR. 296

Innlevert 23. januar 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 30. januar 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Meiner statsråden det er viktig med tiltak for å stimulera fleire uføretrygda til å engasjera seg i frivilljug lagsarbeid og politiske verv i sine eventuelle "gode periodar"?»

GRUNNGJEVING:

I samband med lokalvalet i haust har det i nokre kommunar og fylkeskommunar vore reist spørsmål ved dagens ordning når det gjeld godtgjersle til uføretrygda folkevalde. Eg ber statsråden gi ein oversikt over kor mange uføretrygda som er lokale folkevalde, samt kor mange som hadde hatt i utsikt godtgjersle som overstig 1 G dersom dei etter regelverket kunne motteke det. Eg ber henne også vurdere om høve til bruk av skjøn kan gi det lokale trygdekontoret rom for å fråvika dagens reglar på dette området og kva positiv effekt

det kan ha på breiare rekruttering av folkevalde. Eg ser gjerne at ho også vurderer kor vidt ei slike endring kan medføra større forståing for funksjonshemma og kronisk sin kvardag.

Svar:

Når det har gått eitt år sidan tidsbegrensa uførestønad eller uførepensjon blei tilstått, kan mottakaren ha inntekt opp til eit grunnbeløp ved sida av ein 100 pst. yting i løpet av kalenderåret (friinntekt). Denne ventetida på eitt år gjelder ikkje for personar med omsorgsløn frå kommunen, politiske tillitsverv eller tillitsverv i friviljuge organisasjonar. Desse uførepensjonistane kan følgeleg ha inntekt opp til eitt grunnbeløp frå desse verva ved sida av full yting frå fyrste dag.

Folkevaldes godtgjersle for sitt arbeid som folkevalt er å anse som fordel vunne ved arbeid og reknas som pensjonsgjevande inntekt. Det er etter mi meining ikkje viktigare at uførepensjonistar tek del i politisk arbeid enn at dei gjer anna nyttig arbeid. Høve til å ha ei inntekt på opp til 56 861 kr ved sida av full pensjon er gunstig og vil kunna stimulere til innsats både som politiskar eller til anna arbeid.

Inntektsgrensa på eitt grunnbeløp er klår og det er ikkje rom for skjønn i denne vurderinga. Dersom ein opnar for avvik frå inntektsgrensa i enkelte høve, blir det nødvendig med retningslinjer for denne vurderinga for å unngå forskjellsbehandling. Ein slik skjønnsvurdering vil likevel kunne føre til forskjellsbehandling og komplisere saksbehandlinga. Det er dessutan lettare å informere om ei klår grense som stønadmottakar kan halda seg til. Etter mi meining bør praksis vera den same for alle tilfelle som har inntekt ved sida av uførepensjon. Eg kan heller ikkje sjå nokon grunn til at trygdekantoret skal kunne fråvike inntektsgrensa berre for uførepensjonistar med godtgjersle frå politiske verv.

Det har ikkje vært mogeleg å få nokon oversikt over kor mange uføretrygda som er lokale folkevalde. Difor er det heller ikkje mogeleg å seie noko om kor mange som har godtgjersle over eitt grunnbeløp. Kommunanes Sentralforbund har ikkje slike opplysningar. Rikstrygdeverket har statistikk over pensjonsgjevande inntekt til uførepensjonistar, men ikkje opplysningar om kva slags aktivitet som ligg bak inntekta. For tidsbegrensa uførestønad er det lagt opp til nye IT-rutinar og ein kan då ta ut opplysningar om inntekta. Opplysningar om politiske eller friviljuge verv er slått saman i det nye registeret.

SPØRSMÅL NR. 297

Innlevert 23. januar 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 28. januar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Statsråden har varsla ein gjennomgang av dagens praksis når det gjeld såkalla særkullbarn og søknad om familiesameining.

Når vil ein konklusjon føreliggja?»

GRUNNGJEVING:

Gjennom media har nokre få familiar og nettverk rundt dei sett søkelyset på den praksisen som er gjeldande når ei mor kjem til Noreg, giftar seg og har barn som det vert søkt familiesameining for. Det kan synast særleg urimeleg at det av barn av ei ugift mor vert kravd at barnet reiser tilbake til det opprinnelege heimlandet for å søkja om noko som ein reknar med kunne vore ordna langt enklare frå Noreg, og der ein også reknar resultatet som gitt på førehand. Fleire nyetablerte familiar ventar i spaning på departementet si vurdering, og eit positivt snarleg svar vil gi nokre få barn og unge ein tryggare og betre kvardag.

Svar:

Som kjend gav eg Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda ein instruks 2. desember i fjor om å ikkje fatte negative vedtak i slike saker som representanten nemner. Tilsvarande gav eg politiet ein instruks om å ikkje effektuere slike vedtak.

Årsaka til desse instruksane var nettopp eit ønske om å vurdere regelverket på nytt, fordi eg også ser at mange kan oppfatte regelverket som urimeleg og firkanta og at det for mange barn og deira nettverk blir opplevd som ei uforholdsmessig stor belastning at barnet må søke frå heimlandet. Samtidig er det viktige omsyn som ligg bak regelverket slik det er i dag, og Noreg er bunden av fleire internasjonale forpliktingar om barnas situasjon ved samlivsbrot, der den eine forelderen flyttar ut av landet. Siktemålet er å forhindre at barn blir tatt bort frå heimlandet i strid med nasjonal lovgiving, og fråteke moglegheita til samvær med den andre forelderen.

Dette er eit svært vanskeleg spørsmål som krev ein grundig gjennomgang og som ennå ikkje er avslutta. Eg forstår godt at det ikkje er tilfredsstillande å leve i uvisse om slike viktige forhold, og vil om kort tid kunne seie kva som vil bli den vidare framdrifta i denne saka.

SPØRSMÅL NR. 298

Innlevert 23. januar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 4. februar 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Av brevvekslingen mellom departementet og Arendal kommune om samlokalisering av Aetat, trygdekontor og sosialkontor, går det fram at Regjeringen lar statsetatene avgjøre om de vil samlokaliseres. Det betyr at Regjeringen ikke sørger for at de forsøkene som Stortinget har gitt enstemmig støtte til, blir gjennomført etter intensjonen.

Er selvstyringen i statens etater viktigere for Regjeringen enn brukernes behov for en dør inn til det offentlige hjelpeapparatet og et helhetlig, sammenhengende hjelpeapparat?»

BEGRUNNELSE:

I svaret til Arendal kommune vises det til prinsippene om modernisering av forvaltningen, og at det ville være uheldig å gripe inn fordi det kan påvirke behandlingen i tilsvarende saker andre steder i landet.

Det er svært oppsiktsvekkende at fokuset på de som skal bruke tjenesten er totalt fraværende i begrunnelsen, og at Regjeringen setter autonomien til statens etater og sektorer over kravet om forpliktende samarbeid til beste for brukerne.

I årevis har et brett flertall sluttet opp om å få i gang omfattende forsøk med servicekontorer. Mange kommuner har tatt ballen i den tro at det som blir sagt fra Regjeringen om hensiktsmessigheten av at staten og kommunene samorganiserer seg, ville bli fulgt opp av at statens egen virksomhet skulle delta helhjertet i forsøkene og ikke gis mulighet til å obstruere. Dessverre har forsøkene vært helt prisgitt at lede

ren for de statlige etatene har hatt personlig forståelse og engasjement i saken. Det har skjedd mange steder, men ikke over alt. Resultatet er at flere forsøk har blitt mindre omfattende enn ønsket og mye tid kastes bort på å forsøke å overtale statsetater som ikke ønsker å delta.

Det er også forunderlig å lese at Regjeringen mener at det å gi føringer for de som ikke vil, skulle være uheldig påvirkning for behandlingen av tilsvarende saker ellers i landet.

Tvert imot ville det være helt i tråd med det både Regjeringen og Stortinget har uttalt, nemlig å sørge for at det vi sier det er riktig og viktig å gjøre, og at dette skjer i praksis.

Svar:

Spørsmålet er overført fra arbeids- og administrasjonsministeren.

Representanten Andersens spørsmål tar som utgangspunkt at de lokale statsetatene ikke ønsker en samlokalisering med sosialtjenesten i Arendal kommune. Realiteten er at det er et felles ønske fra stats-etatenes og kommunens side om å få til en samlokalisering til beste for Arendal innbyggere. Det har imidlertid vært uenighet om hvor et slikt kontor bør lokaliseres. Slik jeg har forstått det, dreier uenigheten seg først og fremst om hva som er til beste for brukerne. Jeg har i brev til fylkesmannen i Aust-Agder med kopi til kommunen og de lokale statsetatene, understreket at det er sterkt ønskelig at det arbeides videre

lokalt for å finne en samlokalisert løsning til beste for brukerne. Statsetatene sentralt er også bedt om å gjøre det som er mulig for å finne en slik løsning.

Regjeringen legger stor vekt på å følge opp Stortingets signaler om forsøksvirksomheten når det gjelder samordning av Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten. Flertallet i sosialkomiteen understreket at forsøksarbeidet som er i gang ikke måtte stoppe opp, men at det burde gis muligheter for å prøve ut ulike modeller. Regjeringen har fulgt dette opp ved at det nå er 17 lokale prosjekter som får støtte til å forsøke ut ulike modeller for å vinne erfaring og legge et best mulig grunnlag for endelig valg og av organisasjonsmodell og gjennomføring av reformen. Så langt jeg har oversikt over, så har en kommet frem til omforente løsninger lokalt i de øvrige prosjektene.

Delegering og desentralisering av myndighet er sentrale prinsipper for Regjeringens modernisering av forvaltningen. I tråd med dette er den type beslutninger det her er tale om lagt til etatene. Det vil være et klart brudd på disse prinsippene om departementene skulle gripe direkte inn i denne type lokale lokaliseringsspørsmål. Det er viktig at ledere lokalt og sentralt tar ansvar for å finne løsninger på riktig nivå. Unødvendig inngripen fra Regjeringens side i lokale beslutningsprosesser vil være et uheldig signal i forhold til dette ansvaret.

Det bør ikke herske tvil om Regjeringens vilje til å følge opp Stortingets intensjoner både når det gjelder forsøksvirksomheten, men også når det gjelder samlokalisering og samordning av de aktuelle etatene i resten av landet. Jeg viser her til at jeg sammen med arbeids- og administrasjonsministeren i brev av 16. juli 2003 til de to statsetatene med kopi til kommunene, understreket at arbeidet med en bedre samordnet velferdsforvaltning er en prioritert oppgave i Regjeringens arbeidsmarkeds- og velferdspolitik og Regjeringens modernisering av offentlig forvaltning. Her ble det også understreket at Regjeringen ønsker at arbeidet med å styrke samordningen av tjenestetilbudet skal forsterkes i påvente av en endelig avklaring av de organisatoriske spørsmålene. I brevet fremheves samordning og samlokalisering av tjenestene lokalt som helt sentrale tiltak for å realisere målene for reformen.

SPØRSMÅL NR. 299

Innlevert 23. januar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 3. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er det i tråd med Regjeringens og justisministerens politikk at statlige eiere av areal som er bortfestet til tomter, skal gå foran med et dårlig eksempel og kreve inn maksimalt av det tomtefesteloven tillater, uavhengig av hvor i landet man er bosatt?»

BEGRUNNELSE:

Opplysningsvesenets fond (OVF) er en av de statlige aktørene som ser ut til å opptre lite hensynsfull. Dette synet baserer vi på klager vi har mottatt fra tomtefestere OVF skal f.eks. i Åmot i Hedmark ha lagt seg på den øvre grense loven setter for tomtefes

teavgift, uavhengig av det faktum at Åmot er en utkantkommune med et vesentlig lavere prisnivå enn sentrale strøk. Dette er svært urimelig for den enkelte det gjelder, er med på å drive prisene opp i områder som trenger å beholde konkurransefortrinnet i lavere boligpriser. SV er klar over at tomtefesteloven er til vurdering i departementet, men mener det allikevel må være mulig å ta opp praksis med de enkelte aktørene som eies av staten.

Svar:

Som statsråd er den privatretslige lovregulering av tomtefesteforhold mitt ansvar. Som kjent er tomtefestelovens regler til vurdering i departementet, og Regjeringen tar sikte på å legge frem lovforslag på dette området for Stortinget så snart som mulig. Jeg regner således med at spørsmålet fra stortingsrepresentant Andersen har berøringspunkter til en generell debatt som vil komme opp i Stortinget senere denne våren.

Tomtefestelovens regler om regulering av festeavgift slår likeartet ut for den som fester bolig- eller hyttetomt enten bortfesteren er en privatperson eller staten, en kommune, en offentlig virksomhet eller et fond. Festere på eiendommer som på en eller annen måte hører under det offentlige, er dermed ikke mindre fordelaktig eller mer uheldig stilt etter loven enn festere som forholder seg til private grunneiere.

Jeg forstår det slik at stortingsrepresentant Andersens spørsmål knytter seg til forvaltningen av Opplysningsvesenets fonds eiendommer i Hedmark. Opplysningsvesenets fond hører under kultur- og kirkeministerens område, og mer konkrete spørsmål som gjelder fondets forvaltning bør derfor rettes til henne. Generelt har jeg fått opplyst at der festeavgiftsregulering skal skje på grunnlag av en avtalt tomteverdiklausul, benytter Opplysningsvesenets fond lokale takstmenn for å finne den avgjørende tomteverdien. Opplysningsvesenets fond skal dessuten ikke være prisledende.

Generelt kan jeg tilføye at man ved kontrakter med tomteverdiklausuler gjerne vil komme opp til maksimumsgrensen i tomtefesteloven § 15 annet ledd dersom den relevante tomteverdien er i underkant av 200 000 kr pr. dekar eller høyere. Helt konkret avhenger dette også av hvordan den enkelte kontrakt spesifiserer reguleringsgrunnlaget.

Jeg kan ellers vise til at kultur- og kirke departementet i brev av 10. april 2002 til Opplysningsvesenets fond har bedt fondet om en fleksibel praksis overfor festere som nå etter oppregulering har fått en meget høy økning i festeavgiften.

Dokument nr. 15:16

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 300

Innlevert 23. januar 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 2. februar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Det er meldt om sterk økning av forurensningsnivået i Lysakerfjorden, noe som i hovedsak skyldes en strid mellom ulike kommuner/miljøvernmyndigheter om hvem som skal betale for rensingen av overløps- og avløpsvannet.

Hvordan ser statsråden på denne saken, og vil det bli tatt initiativ for å få en avklaring av ansvaret for å betale for rensingen av overløpsvann i og ved Lysakerfjorden?»

BEGRUNNELSE:

Det har i mediene vært pekt en sterk økning av forurensningen i Lysakerfjorden.

Denne forurensningen skyldes i hovedsak at overløpsvann går urensset ut i fjorden, til tross for at det er tilgjengelig rensekapasitet. Den manglende utnyttelsen av rensekapasiteten skyldes i hovedsak strid mellom ulike kommuner/miljøvernmyndigheter om hvem som skal betale for rensingen av overløps- og avløpsvannet. Renseverket for overløps- og avløpsvann i indre Oslofjord har tilkjennegitt at det er ledig kapasitet til å rense nesten alt overløpsvann som renner ut i Lysakerfjorden.

Det er ikke ubetydelig mengder med sterkt forurenset overløpsvann som på denne måten renner urensset ut i Lysakerfjorden og videre ut i den indre Oslofjorden. Forurensningen av Lysakerfjorden og den indre Oslofjorden som skyldes denne byråkratikrangelen rammer yrkesfiskere, fritidsfiskere og de allmenne rekreasjonsmulighetene i indre Oslofjord.

Svar:

Det er de siste tiårene gjennomført betydelige tiltak for håndtering av kommunalt avløpsvann i indre Oslofjord. Disse tiltakene har medvirket til en vesentlig forbedring av vannkvaliteten i fjorden, og skyldes ikke minst de store investeringene som er gjort på renseanleggene Bekkelaget og VEAS.

Store nedbørsmengder og snøsmelting kan imidlertid i perioder sammen med kloakkvannet, medføre for store vannmengder i avløpsnettet i forhold til kapasiteten i et renseanlegg. De overskytende mengder avløpsvann slippes da ut gjennom et overløp. Etter det jeg har fått opplyst fra SFT, medfører utslipp av slikt overløpsvann til Lysakerfjorden tidvis forsøpling av strandsonen, bakteriologisk spredning og fosforutslipp.

Jeg mener situasjonen gir grunnlag for en nærmere oppfølging, og har derfor bedt SFT følge opp saken, samt gi en redegjørelse til departementet innen

1. juni 2004.

SPØRSMÅL NR. 301

Innlevert 23. januar 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 29. januar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det er i utlendingsloven gitt bestemmelser om at sjøfolk ombord på fartøy som trafikkerer mellom norske havner må ha arbeids- og oppholdstillatelse. Det er tidligere reist spørsmål vedrørende disse bestemmelsene og særlig praktiseringen av disse. Det er blitt varselet en gjennomgang av både regelverk og praksis.

Hvordan ser statsråden på dette forhold, og når kan man vente at regelverket og gjennomføringen av dette legges frem for Stortinget?»

Svar:

Utlendingsloven og forskriften gjelder for det norske riket, men ikke for norske skip som går i utenriksfart eller er NIS-registrert. Det følger videre av utlendingsloven at utlending som skal arbeide i Norge, eller ta opphold utover tre måneder, må ha arbeids- eller oppholdstillatelse, med mindre det er gjort unntak. Gruppen utenlandske sjømenn er ikke særskilt regulert, og omfattes således i utgangspunktet av lovens krav om arbeids- og oppholdstillatelse når de trafikkerer norske havner. Når det gjelder utenlandske sjømenn på utenlandsregistrerte skip som trafikkerer norske havner, har det den senere tid oppstått usikkerhet mht håndhevelsen av kravet om arbeids- og oppholdstillatelse. Dette skyldes trolig usikkerhet mht. våre internasjonale forpliktelser når det gjelder sjøfart og utenlandsregistrerte skip.

I løpet av vinteren vil det bli sendt ut et høringsbrev med forslag til nærmere regulering av kravet om arbeidstillatelse for utenlandske sjømenn på utenlandsregistrert skip som trafikkerer norske havner. Jeg mener at en nærmere praktisk beskrevet regulering i regelverket, vil gjøre det lettere å praktisere reglene.

SPØRSMÅL NR. 302

Innlevert 26. januar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 30. januar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«FNs barnekonvensjon gjelder over norsk lov uavhengig av om den er inkorporert i utlendingsloven, uten at det ser ikke ut til å bli vektlagt i enkeltsaker. Likeens skal det tas hensyn til saker der kvinner er utsatt for forfølgelse og der myndighetene i praksis ikke gir beskyttelse.

På hvilken måte har Regjeringen sikret at rettigheter etter barnekonvensjonen blir ivaretatt i asylsaker, og hvilke kriterier brukes for å anse at et land faktisk ivaretar nødvendig beskyttelse av personer som blir forfulgt i privatlivet?»

BEGRUNNELSE:

Som eksempel kan vises til en sak der en 40 år gammel kvinne fra Albania som rømte til Norge etter at hennes mann og far til hennes 2 år gamle sønn ble drept i en blodhevnsak. Offisielt heter det at blodhevn er forbudt, men det er lite som tyder på at myndighetene har den nødvendige kontroll over situasjonen eller kan sies å prioritere slike saker. Det er derfor nødvendig at norske myndigheter forholder seg til realitetene i landet og hva myndighetene i praksis gjør og ikke til hva myndighetene sier de har vedtatt eller til offisiell politikk.

Avslaget i saken gjengir ingen holdepunkter som kan angi hvordan barnet rettigheter etter barnekonvensjonen er ivaretatt, selv om moren påberoper seg at barnet vil bli utsatt for blodhevn ved retur. I mange samfunn vil ikke en mor evne eller ha mulighet til å beskytte barnet i samfunn der både myndigheter og omgivelser snur det blinde øyet til vold og drap. Ut fra SVs syn, må slike realiteter være vektlagt sterkt i vurdering av sikkerhet i et landområde.

Svar:

FNs barnekonvensjon skal sikre barns sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Konvensjonens fire hovedprinsipper er barns rett til liv og helse, skolegang og utvikling, deltakelse og innflytelse og rett til omsorg og beskyttelse. Det er statens ansvar å sette barnerettighetene ut i livet.

Rettighetene i barnekonvensjonen er de samme som allerede følger av andre konvensjoner, bl.a. FN-konvensjonene om sivile og politiske rettigheter og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Forskjellen er at barnekonvensjonen har fokus på hvordan disse rettighetene berører barn. Retten til liv er en absolutt menneskerettighet. Av barnekonvensjonen følger det at staten plikter så langt som mulig å sørge for at barn overlever og får utvikle seg. Retten til liv er imidlertid mer absolutt utformet i andre konvensjoner, bl.a. i konvensjonen om sivile og politiske rettigheter art. 6 nr. 1, der det slås fast at ethvert menneske har en iboende rett til livet, og at denne retten skal beskyttes ved lov. Ingen skal vilkårlig berøves livet. Dette er en forklaring på hvorfor barnekonvensjonen som sådan ikke blir nevnt i begrunnelsen i asylvedtak. Som stortingsrepresentanten Andersen skriver, vil jeg imidlertid understreke at utlendingsforvaltningen skal sikre at barnekonvensjonen blir etterlevd.

I asylsaker har en utlending bedt om beskyttelse mot forfølgelse i hjemlandet. Regelverket om hvem som skal få beskyttelse mot forfølgelse i Norge er basert på FNs flyktningkonvensjon om beskyttelse av flyktninger. Den norske utlendingsloven bygger på samme definisjonen på hva en flyktning er som flyktningkonvensjonen art. 1 A. Utlendingsloven gir flyktninger som er i Norge eller på norsk grense rett til asyl med mindre de faller inn under unntakene nevnt i § 17. Loven åpner også for å gi beskyttelse til andre enn flyktninger, når disse har behov for beskyttelse av flyktningliknende grunner. I medhold av utlendingsloven er det også mulighet til å gi opphold dersom det foreligger sterke menneskelige hensyn som tilsier at oppholdstillatelse blir gitt, dersom en asylsøker ligger an til å få avslag på søknaden om asyl.

Det avgjørende for om en person risikerer slik forfølgelse at flyktningkonvensjonen kommer til anvendelse, er hva hjemlandets myndigheter kan eller vil gjøre for å beskytte den enkelte mot overgrep i fremtiden. Norge legger ikke vekt på hvem forfølgeren er. Utgangspunktet er at enhver stat har plikt til å beskytte sine borgere mot forfølgelse. Det kreves ikke at staten kan gi en fullstendig beskyttelse mot all kriminalitet og forfølgelse, men at staten kan gi sine borgere tilstrekkelig beskyttelse, eksempelvis ved å ha et apparat som skal reparere begåtte overgrep. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig at en stat har gode ordninger i lovverk, dersom staten ikke sørger for at lovverket blir etterlevd i praksis.

Det har ikke betydning om krenkelsen/overgrepet skjer i privat eller offentlig sfære, eller om den er vanlig i vedkommende land eller område av kulturelle, religiøse eller andre grunner. Det avgjørende er om de krenkelsene/overgrepene vedkommende frykter er så alvorlige at de må karakteriseres som forfølgelse.

SPØRSMÅL NR. 303

Innlevert 26. januar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 30. januar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«To av tre kommuner må si opp folk. Kuttene kommer i skole, barnehage, helse og omsorg og kan i sum komme over 4 000 årsverk. Samtidig øker uføretrygding og sykefravær i de samme sektorene, parallelt med at oppgavene øker. I den reforhandlede IA-avtalen er IA-bedriften nå mer forpliktet til å legge tilrette for at sykemeldte skal komme raskere tilbake og at uføre skal gis mulighet til arbeid.

Mener statsråden at kommunene har mulighet til å gi flere uføre arbeid innenfor dagens økonomiske rammer?»

BEGRUNNELSE:

Helse, arbeid og fritid blant hjelpepleiere er en omfattende undersøkelse av arbeidsforhold, livsstil og helse blant hjelpepleiere i Norge og er utført av UiO. Studien viser at ni av ti hjelpepleiere er vært plaget av smerter de siste 14 dagene. Gruppen hjelpepleiere befinner seg på toppen av uføre og sykefraværstatistikkene.

Dette er arbeidstakere som utfører brukerrettet arbeid som i stor grad går ut på personlig omsorg og pleie, funksjoner som vanskelig kan utføres raskere uten at det rammer både bruker og ansatt. Kvaliteten i tjenesten er avhengig av at de ansatte har tid til å følge opp. Kravene øker og flere blir syke. Det er lite som tyder på at færre vil bli syke og uføre til neste år med det presset disse arbeidstakerne er utsatt for.

Få, om noen, kommuner melder at de har mulighet til å ansette personer med funksjonshemminger og helseplager. De leter heller etter folk de kan si opp for å få balanse i budsjettet.

Det er heller ikke slik at privat sektor etterspør mye arbeidskraft og har rom for de som ikke kan forventes å ha 100 pst. kapasitet hver dag.

De som støtes ut eller uføre som vil inn på arbeidsmarkedet har i praksis få muligheter og statens egen politikk overfor egen og kommunal virksomhet, har innstramming og ikke arbeid som hovedmål. IA-avtalen er vektlagt i Regjeringens politiske talemåter, men ikke i praktisk og økonomisk politikk.

Svar:

Kommunal Rapport skriver 22. januar 2004 at to av tre kommuner planlegger kutt i årsverk, og at opptil 4 200 årsverk i kommunesektoren kan forsvinne i år. La meg få bemerke at artikkelen er basert på en spørreundersøkelse til rådmenn i et tilfeldig utvalg av kommuner. Det framgår ikke hvor mange kommuner det er eller om disse kommunene er representative. Det gjenstår å se om Kommunal Rapports spådom slår til.

Kommunesektoren disponerer en betydelig del av samfunnets ressurser, og det har vært en jevn vekst over mange år. I perioden 1991-2001 var det en realvekst i kommunesektorens inntekter på 45 mrd. kr, tilsvarende en årlig realvekst på i gjennomsnitt 1,9 pst. pr. år. I samme periode økte den kommunale sysselsettingen målt i timeverk med i overkant av 17 pst., tilsvarende om lag 1,6 pst. i gjennomsnitt pr. år. Kommunesektoren disponerer om lag 215 mrd. kr i 2004. I forhold til 2003 er det en reell vekst på om lag 6 mrd. kr, som er den sterkeste veksten på mange år.

Utgangspunktet for statens styring av kommunesektoren er rammestyring. Rammen for kommunesektorens inntekter fastsettes på bakgrunn av en bred vurdering av en rekke ulike forhold. Et viktig hensyn er at inntektsveksten for kommunesektoren må innpasses i et samlet opplegg for statens bruk av oljeinntekter. Kommunesektoren må dimensjonere aktiviteten i forhold til de gitte inntektsrammene. Når sektoren disponerer så vidt betydelige ressurser, er det viktig at de utnyttes på best mulig måte.

Regjeringen la like før jul fram St.meld. nr. 19 (2003-2004) Et velfungerende arbeidsmarked. Meldingen redegjør bl.a. for Regjeringens politikk for et inkluderende arbeidsliv. Regjeringen har videreført IA-avtalen med partene i arbeidslivet, og KS er blant dem som har skrevet under på avtalen. I avtalen er Regjeringen og partene i arbeidslivet enige om en tiltakspakke som er lagt til grunn i det gjensidig forpliktende samarbeidet for å redusere sykefraværet, redusere tilgangen til uføretrygd, øke den reelle pensjoneringsalderen og skape et mer inkluderende arbeidsliv. Om lag halvparten av landets sysselsatte arbeider i en IA-virksomhet. Andelen er noe høyere i offentlig enn privat sektor.

Jeg legger til grunn at partene følger opp IA-avtalen. Etter min oppfatning er rammebetingelsene til stede for at kommunene som arbeidsgivere skal kunne følge opp sine forpliktelser i henhold til avtalen. Kommunesektoren disponerer betydelige økonomiske ressurser. En viktig utfordring framover blir å utnytte disse ressursene på best mulig måte.

SPØRSMÅL NR. 304

Innlevert 26. januar 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 30. januar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Kan statsråden, etter møtet i EFTAs arbeidsgruppe for energispørsmål 24. november 2003, nå si noe nærmere om fremdriften for implementeringen av EUs direktiv for introduksjon av biobrensel?»

BEGRUNNELSE:

I sitt svar på skriftlig spørsmål nr. 130 fra stortingsrepresentant Sylvia Brustad skriver olje- og energiministeren blant annet: "Per i dag vurderes direktivet i Spesialutvalget for energi der alle de berørte departementer deltar. Vurderingene i spesialutvalget er ennå ikke sluttført. I tillegg vil direktivet også bli drøftet med Island og Liechtenstein ved møtet i EFTAs arbeidsgruppe for energispørsmål 24. november 2003."

Noen nærmere beskrivelse av framdrift for implementering kommer ikke frem av det svaret. Det er knyttet stor interesse fra mange miljøer i Norge til dette direktivet, ikke minst fra de som produserer eller står klare til å produsere biodrivstoff. Norge er blant de land i EØS-området som implementerer flest direktiver. Det bør derfor ligge til rette for at direktiv 2003/30/EF om å fremme bruk av biodrivstoff til transport også bør implementeres.

Svar:

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/30/EF om å fremme bruk av biodrivstoff til transport vurderes etter de vanlige prosedyrene for nytt EU-regelverk før eventuell innlemmelse i EØS-avtalen.

Per i dag er rettsakten under behandling i Norge i "Spesialutvalget for energi", der Utenriksdepartementet, Finansdepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Olje- og energidepartementet er representert. Vurderingene i spesialutvalget er ennå ikke sluttført.

Rettsakten er også under vurdering i EFTA/EØS-landene. Saken ble tatt opp i møte 24. november 2003 i EFTAs energiarbeidsgruppe. Norge presenterte hovedpunktene i direktivet og orienterte om at arbeidet med direktivet er godt i gang og følger normal prosedyre for EU-direktiv i Norge. Det ble understreket at det er stor interesse for direktivet om biodrivstoff i Norge.

Island uttalte at de er interessert i å redusere importavhengigheten av energiprodukter, i og med at de er helt avhengig av import av fossilt brennstoff til transport. Det er imidlertid et åpent spørsmål om implementering av direktivet om biodrivstoff er den beste måten å redusere importavhengigheten på. Det vurderes som usannsynlig at Island kan møte de indikative målene i direktivet gjennom nasjonal produksjon. For å nå målene må biodrivstoffet importeres, og dermed reduseres ikke importbehovet.

Liechtenstein opplyste at det kan bli vanskelig for dem å implementere direktivet. Liechtenstein er et lite land med tette bånd til Sveits, og de er derfor avhengig av hva Sveits gjør. Sveits har et pågående prosjekt for å produsere etanol som drivstoff til transport, men det vil ikke være nok for å nå målene i direktivet.

Jeg gjør forøvrig oppmerksom på at saken er satt opp på dagsorden for neste EFTA-møte 3. februar 2004 og vil da bli drøftet nærmere.

SPØRSMÅL NR. 305

Innlevert 26. januar 2004 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 2. februar 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Tall fra Rikstrygdeverket viser at 65 pst. av lærerne som gikk av i 2001, var uføretrygdet. Det er av sentral verdi at myndighetene i samarbeid med arbeidsgiverne og arbeidstakerne forebygger mulige årsaker til uførhet og at personer skyves ut av arbeidslivet.

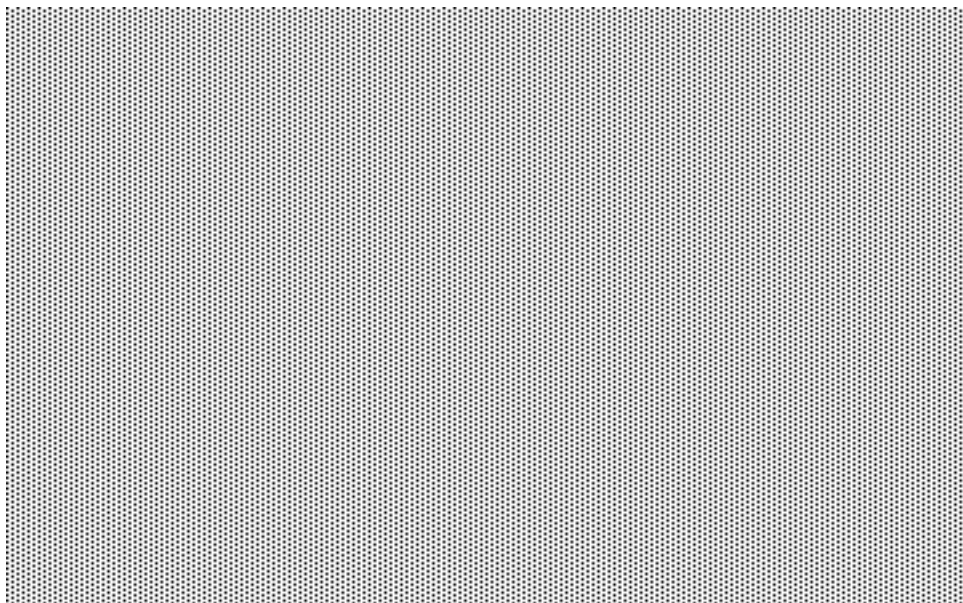
Kan statsråden forklare bakgrunnen for det høye antall uføretrygdete lærere i 2001?»

Svar:

Det høye antallet som går av med uførepensjon er bekymringsfullt, uansett yrke. Når det gjelder uførepensjon blant lærere, viser tallmateriale fra Statens pensjonskasse (SPK-tall fra 1999) at lærerne ikke hadde høyere frekvens uførhet enn de andre medlemsgruppene i Statens pensjonskasse. Statens pensjonskasse har laget en alders- og kjønns spesifikk uførehyppighet for lærere og for øvrige grupper i SPK-basert på tall fra 1999. Denne viser liten forskjell mellom gruppene, men lærergruppen har faktisk en noe lavere uførhet enn andre grupper.

Analyser utført av Utdanningsforbundet (Tema- notat 2002/8: Pensjonering i skoleverket etter 1999), viser at *antallet* lærere som gikk av med uførepensjon ikke har endret seg vesentlig i perioden fra 1999 til 2002 (se figur 1). Figuren viser utviklingen i *antall* lærere som går av som henholdsvis alderspensjonister, med AFP eller med uførepensjon.

Figur 1

Kilde: Tema-notat 2002/8: Pensjonering i skoleverket etter 1999, utarbeidet av Bjarne Wik for Utdanningsforbundet.

Figuren viser at antallet lærere som gikk av med uførepensjon ble redusert fra 2001 til 2002.

Årsakene til at man får uførepensjon kan være mange. Avgjørelsen om uførepensjon tas av lege. Spørsmålet om det høye antallet i 2001 er vanskelig å besvare direkte, særlig fordi antallet reduseres igjen i 2002.

En analyse av andel uføretrygdde i læreryrket må ta hensyn til både alders- og kjønns sammensetning.

Alderssammensetningen på lærerstanden har vært fokusert de senere år. I mai 2000 ble det inngått en intensjonsavtale mellom Arbeids- og administrasjonsdepartementet og lærerorganisasjonene om et målrettet samarbeid over en 3-årsperiode som skal gi nye og mer fleksible arbeidstidsordninger tilpasset dagens og morgendagens skole. Som en del av avtalen inngikk også seniorpolitiske tiltak for lærere som er 58 år og eldre ved at leseplikten for denne gruppen ble redusert med 6 pst., hvorav 1 pst. fra 1. januar 2002 og 5 pst. fra 1. august 2002. For lærere som er 60 år og eldre, kom dette i tillegg til den reduksjonen i leseplikt som er fastsatt i hovedtariffavtalen. Det er viktig å presisere at seniortiltakene ikke betyr redu-

sert arbeidstid for lærerne, men at undervisningstid skal omdisponeres til annet arbeid. Den omdisponerte tiden skal fortrinnsvis brukes til pedagogiske oppgaver.

Eldre lærere innehar stor kompetanse, og de kan eksempelvis brukes som veiledere for nyutdannede lærere, til utredningsarbeid og til å utføre planleggingsarbeid.

SPØRSMÅL NR. 306

Innlevert 27. januar 2004 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 3. februar 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Er prinsippet om offentlig utlysning blitt fulgt ved salget av Lista flystasjon, og hvorfor er ikke Forsvarets forpliktelser ved gjennomføringen av salget sikret ved tinglysning?»

BEGRUNNELSE:

Flere forhold rundt avhendingen av Lista flystasjon har kommet offentligheten for øre etter at Farsunds Avis har tatt opp saken. Farsunds Avis har mellom anna bedt om mer offentlighet i salgsavtalen mellom Skifte Eiendom og det private selskapet Lista Flypark AS, som har fått kjøpe Lista flystasjon av Skifte Eiendom.

Avhendingsinstruksen er ment å regulere statlige salg av denne typen. Flystasjonen har blitt lyst ut for salg, men bare i deler, det vil si oppstykket. Fordi de 5 000 dekarne ble solgt som en enhet, under ett, er det underlig at eiendommen ikke ble lyst ut under ett, slik at potensielle kjøpere kunne vurdere et kjøp på disse vilkår. Ut fra den offentlige debatt synes det som om det var salg under ett som lå til grunn for Lista Flypark AS' kjøp. Når salget skjedde på denne måten, uten at andre potensielle kjøpere får kjennskap til det, kan det spørsmålsstilles om prinsippet om offentlig utlysning er blitt fulgt. Likevel har statssekretæren i Forsvarsdepartementet uttalt at Skifte Eiendom har fulgt sine fullmakter i denne saken.

Da salget ble kunngjort høsten 2002, ble det fra Skifte Eiendoms side opplyst at salgssummen var 3,5 mill. kr for overtakelsen av den 5 000 dekar store nedlagte flystasjonen. Farsunds Avis har avslørt at Forsvaret utbetalte til sammen 14,5 mill. kr i økonomisk kompensasjon, samt at det ble gitt fradrag fra taksten på flystasjonen på 7,5 mill. kr. Lista Lufthavn AS (LILAS) - selskapet som siden nedleggelsen i 1996 har hatt hånd om de flyrelaterte områdene på flystasjonen, og som hadde opsjon på å kjøpe området under ett for 25 mill. kr, ble aldri forespeilet at Forsvaret hadde millioner å bruke til kompensasjon for infrastruktur og tekniske utbedringer.

Den økonomiske kompensasjonen ble utbetalt 10. desember 2002. Utbetalingen skjedde til Lista Flypark AS, som på avtaletidspunktet, 12. september 2002, var under stiftelse. Skifte Eiendom har fremhevet at Lista Flypark AS er et selskap med solide eiere. Men Lista Flypark AS har kun en aksjekapital som er lik minimumskravet for slike selskap, det vil si 100 000 kr. Å utbetale millioner av skattepenger til et slikt selskap, uten å sikre forpliktelsene med tinglysning, virker ikke veloverveid.

Farsunds Avis har også avdekket at Forsvaret ikke tinglyste den millionkompensasjonen som ble gitt. Dette jobbes det nå med, men man kan spørre seg om hva utfallet hadde vært hvis ikke denne saken hadde blitt offentlig kjent. Hvorvidt dette er en juridisk mangel ved salgsavtalen skal ikke jeg uttale meg om.

Svar:

Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 27 (1993-94) ble Lista flystasjon besluttet nedlagt fra 1. juli 1996 fordi det ikke lenger var behov for militær aktivitet der. Stortinget ba imidlertid om en nærmere utredning om bruken av eksisterende flystripe og bygninger, jf. Innst. S. nr. 141 (1993-94). En slik redegjørelse ble fremlagt i St.prp. nr. 50 (1994-95), jf. Innst. S. nr. 182 (1994-95). Ifølge denne kunne Forsvaret inntil videre stå som eier, og eiendommen kunne nyttes til nærings- og eventuelt militære formål i en periode på inntil 10 år, eller til sivil næringsvirksomhet var etablert, innenfor en kostnadsramme på 50 mill. kr.

I et forsøk på å skape sivil næringsvirksomhet, med basis i lokalt næringsliv og med fokus på en flyrelatert utvikling, ble en stor del av området i 1996 leid ut til et lokalt selskap Lista lufthavn AS (LILAS). Forventningene om at avtalen med LILAS

skulle få fart på utviklingen ble imidlertid ikke innfridd. Gjennom flere år ble det også gjort en rekke fremstøt for å skape en utvikling på Lista i henhold til Stortingets forutsetninger, slik at staten kunne tre tilbake som eier. Blant annet ble enkeltobjekter for salg og tilbud om næringsetablering bredt annonsert i markedet totalt tre ganger i løpet av en 6-årsperiode.

I tillegg ble det gjennomført en åpen prosess, hvor det blant annet i 2001 ble arrangert en stor konferanse (Lista-konferansen) for å vekke markedets interesse samt at potensielle kjøpere gjennom hele perioden har vært kontaktet. Formell utlysning av hele eiendommen gjennom Norsk Lysingsblad har imidlertid ikke blitt gjennomført, fordi markedet allerede hadde den nødvendige kunnskap om at Lista flystasjon var til salgs. Da man omsider oppnådde interesse fra en seriøs interessent valgte man å avhende ved direkte salg til det nyetablerte selskapet, Lista Flypark AS for 3,5 mill. kr. I dette selskapet er Interconsult Prosjektutvikling AS og Intervest Eiendom AS hovedaksjonærer.

Avhendingen av flystasjonen skjedde for øvrig innenfor de rammer som var gitt av Stortinget ved at salget ble gjennomført på 6 år, til en kostnad på 41 mill. kr, 9 mill. kr lavere enn den rammen som var satt av Stortinget.

Avhending av spesielle eiendommer som Lista flystasjon, medfører et særskilt krav til at Forsvaret søker å få etablert en varig verdiskapning i form av en seriøs og levedyktig etterbruk. Samtidig ligger det en stor utfordring i å få videreført de til dels omfattende forpliktelser som hviler på eiendommen, og legge til rette for utvikling av eiendommen til næring i tråd med Stortingets forutsetninger. At de økonomiske konsekvenser av slike forpliktelser kan være like store, eller større enn eiendommens verdi, er ikke ukjent. Disse forholdene influerer selvfølgelig på hvorledes markedet oppfatter verdien av eiendommen, og

oppgjøret mellom kjøper og selger. Kjøpers (Lista Flypark AS) forpliktelse til å overta forutsatte driftsmessige investeringer og vedlikeholdsutgifter er derfor bakgrunnen for at avtalen inneholder en bestemmelse om at selger skal dekke utgifter på i alt 14,5 mill. kr. Dette er utgifter som omfatter forpliktelser som ville ha måttet bli innfridd også om Forsvaret fortsatt skulle ha stått som eier av flystasjonen.

Lista Lufthavn AS (LILAS) har leid størstedelen av flystasjonen siden 1996 med forkjøpsrett til hele området. I salgsprosessen har LILAS valgt å ikke benytte seg av denne forkjøpsretten, og ønsket heller ikke å innlede reelle forhandlinger med Forsvarsbygg/Skifte Eiendom med sikte på kjøp av hele eiendommen. Spørsmålet om en kompensasjon for overtakelse av Forsvarets forpliktelser ved et eventuelt salg til LILAS har derfor heller aldri vært et aktuelt tema.

Alle Forsvarets forpliktelser er gjennom kjøpekontrakten overført til Lista Flypark AS, som fikk konsesjon på eiendommen i desember i fjor. Hjemmelen til eiendommen er imidlertid foreløpig ikke overført, blant annet i påvente av at den nye eier stiller tilstrekkelig sikkerhet for de forpliktelser som overtas. Nødvendig sikkerhetsstillelse/tinglysning av Forsvarets rettigheter vil skje før hjemmelen til eiendommen overføres.

Det er også viktig å understreke at lokalsamfunnet synes tilfreds med den løsning som nå foreligger. Lista Flypark AS er i ferd med å utvikle dette til et betydelig næringslivsområde for regionen. Både ordføreren i Farsund kommune og Farsund Næringssselskap har vært meget positiv til overdragelsen og til de nye eiere.

SPØRSMÅL NR. 307

Innlevert 27. januar 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 2. februar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I forbindelse med store flommer har det vært vanlig at staten har dekt oppryddings- og sikringsarbeidene. Etter flommen på Nordvestlandet og sørlige deler av Trøndelag i august 2003 er det skapt tvil om dette prinsippet skal gjelde fullt ut. NVE har overfor berørte grunneiere signalisert at det muligens kan bli snakk om en 20-/80-pst. kostnadsdeling.

Kan statsråden bekrefte at det også etter denne flommen blir 100 pst. dekning av kostnadene?»

BEGRUNNELSE:

Det haster med å få satt i gang sikringsarbeidene. Det skal blant annet gjøres arbeider ved en campingplass, og denne bør komme i drift igjen til campingsesongen starter. De berørte trenger avklaring om finansieringa før det tas endelig stilling til hvilke arbeider som skal gjennomføres.

Svar:

NVEs praksis ved oppryddings- og sikringsarbeider i forbindelse med store flommer er at krisetiltak som gjennomføres umiddelbart før, under og etter en flom finansieres 100 pst. av staten. Dette ble også gjort for flommen på Nordvestlandet og i Trøndelag i august 2003.

Når det gjelder permanente sikringstiltak, hvor det ikke er overhengende fare for mennesker, miljø og eiendom er praksis at disse finansieres på samme måte som ordinære tiltak. Dette innebærer at tiltaket finansieres med 80 pst. av staten og med 20 pst. fra en distriktsandel.

Ved en stor flom avdekkes ofte et behov for permanent sikring av området. Jeg mener det er riktig å prioritere slike tiltak, men finansieringen av sikringen må behandles på samme måte som andre permanente sikringstiltak. Hvis staten finansierer det etterfølgende permanente tiltaket 100 pst., vil dette kunne skape en skjevhet i forhold til prioriteringen og finansieringen av andre permanente sikringstiltak hvor det ikke har vært en stor flom i umiddelbar fortid.

Jeg kan ikke se at det er grunnlag for noen særordning for finansieringen av de permanente sikringstiltak som gjennomføres etter denne flommen. Finansieringen må derfor gjennomføres på den måten som er vanlig for slike tiltak. Det kan forøvrig opplyses at det er lagt til grunn at Oppdal kommune yter sin distriktsandel

for de permanente tiltakene ved at NVE får rådighet over steinen som ble kjørt inn i Vinstra i forbindelse med krisetiltakene under flommen.

SPØRSMÅL NR. 308

Innlevert 27. januar 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 4. februar 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I forbindelse med Regjeringens proklamerte kamp mot skjemaveldet i det offentlige, synes statsråden Sosialdepartementets pålegg overfor grossister av øl, vin og brennevin om detaljrik månedlig oppgaveutfylling av lagerhold og omsetning er rimelig og forsvarlig, i forhold til innkomne gebyrer og ekstraarbeide som pålegges næringen?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i flere situasjoner erklært at skjemaveldet skal reduseres for å gjøre det lettere for næringslivet. Spesielt gjelder det statsrådets eget parti, Høyre.

Undertegnede vil i denne sammenheng lede oppmerksomheten til alkoholloven § 3A-11 og § 3A-12. Her kreves en avgift p.t. 5 000 kr før en bevilling tas i bruk av en grossist av øl, vin og brennevin, og deretter et fast årlig gebyr på 5 000 kr som et minimumsbeløp. I tillegg må månedlig gebyrer som beregnes på grunnlag av omsatt mengde alkohol betales.

Med henblikk på hvor mye som beskattes totalt via alkoholholdige drikker burde den faste avgiften og gebyrene vært avskaffet for lengst etter undertegnades mening.

Det oppsiktsvekkende er den ekstraordinære praksis som Sosialdepartementet bedriver ved å pålegge overfor grossist å føre detaljrik månedlig bokføring av ulike karakterer overfor departementet, altså en form for dobbel bokføring for å engasjere byråkratiet. Når omsatt alkoholmengde beregnes grundig i årsoppgjør, ved import, fortolling og merverdiavgift mv., er dette kun ekstrabelastende og tidkrevende ledd for bransjen.

Jeg vil anføre hva man blir bedt om av føring av "lagerhold" og "omsetning" fra departementets side, i tillegg til avgift/gebyrer, som en grossist er pålagt av departementet og ajourføre *hver måned*:

- Egen tilvirkning, egen import, kjøp fra andre bevillingshavere (og returer), overført fra andre lagere.
- Salg til salgsbevillingshaver, også salg eller uttak til eget detaljsalg.
- Salg til skjenkebevillingshaver, også salg eller uttak til egen skjenking.
- Salg til AS Vinmonopolets utsalg.
- Salg til engros og tilvirkningsbevillingshaver og returer.
- Salg til ansatte.
- Gaver og vareprøver.

Eksport, herunder salg til det avgiftsfrie marked.

- Tyveri, brann mv.
- Svinn, manko, tilintetgjorte varer.
- Overført til et annet av bevillingshavers lagre.

Ut fra antall liter beregnes gebyrer basert på en tvungen ordning som utgjør nitidig gratis statistikkføring for departementets ansatte og systemet.

Gebyrberegning baseres på følgende "gebyrpliktig omsetning":

- Vareliter øl, som utgjør 0,013 kr pr. liter.
- Vareliter vin, som utgjør 0,020 kr pr. liter.
- Vareliter brennevin, som utgjør 0,072 kr pr. liter.

I et tenkt tilfelle for en grossist som selger 1 000 liter av hver produktkategori pr. måned vil det utgjøre i kroner for det offentlige følgende:

Øl:	1 000 liter - 13,00 kr
Vin:	1 000 liter - 20,00 kr
Brennevin:	1 000 liter - 72,00 kr
Til sammen:	3 000 liter - 105,00 kr

Dette er en grossist med "normal" omsetning pliktig å bruke ressurser på for å bistå Sosialdepartementets skjemakrav og som utgjør "kun" 105 kr på én måned.

Det er virkelighetens verden for en grossist med allerede tyngende skjemavelde på sin dagsorden.

Svar:

Forenkling av regelverket er et av hensynene bak de forslag til endringer i alkoholloven som ble sendt på høring 16. desember 2004 (vedlegg). I høringsnotatet foreslås det blant annet å oppheve bevillingsordningen for engrossalg av alkoholholdig drikk. Bevillingsplikten erstattes av en henvisning til at retten til import og engrosomsetning av alkoholholdig drikk følger av de krav til registrering mv. som stilles i forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter (særavgiftsforskriften).

Forslaget innebærer at bevillingsplikten for grossister etter alkoholloven bortfaller i sin helhet. Det vil være behov for enkelte tilpasninger i særavgiftsforskriften for å videreføre kontrollelementer som i dag eksisterer i bevillingssystemet under alkoholloven. Kontrollen vil bli knyttet til registreringsplikt administrert av toll- og avgiftsetaten. Registrering vil etter forslaget være betinget av tilfredsstillende vandel mv.

Med de nødvendige tilpasninger i særavgiftsforskriften, er det min oppfatning at ordningen vil gi like god kontroll som dagens bevillingsordning, samtidig som den innebærer en forenkling for grossistene.

Erstatningen av bevillingsplikten med registrering hos tollmyndighetene, innebærer at importørene og grossistene kan forholde seg til en etat. Aktørene slipper å beregne og betale søknads- og bevillingsgebyr, og kravene til månedlig rapportering etter alkoholloven vil også bli borte. Alkoholavgift (særavgift) vil som før bli innkrevet av tollmyndighetene.

Bevillingsordningen for de aktører som selv tilvirker alkoholholdig drikk foreslås opprettholdt, men høringsinstansene er bedt om å vurdere om det vil være hensiktsmessig, dvs. om forenkling kan oppnås uten at kontrollen svekkes, å flytte også forvaltning av og kontroll med denne ordningen til tollmyndighetene.

Basert på høringsnotatet og innspillene i høringsrunden, tar jeg sikte på å legge frem en odelstingsproposisjon med forslag om endringer i alkoholloven i løpet av vårsesjonen 2004.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Høringsnotat om endringer i alkoholloven m.m. Ref: 03/02846.

Internett:

<http://www.odin.dep.no/sos/norsk/aktuelt/hoeringssaker/brev/044031-080008/index-ram001-b-n-a.html#ram1>

<http://www.odin.dep.no/sos/norsk/aktuelt/hoeringssaker/brev/044031-080008/index-ram002-b-n-a.html#ram2>

Vedlegg 2.

Endringer i alkoholloven m.m.

Internett:

<http://www.odin.dep.no/archive/sosvedlegg/01/03/ MERA1057.doc>

SPØRSMÅL NR. 309

Innlevert 27. januar 2004 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum

Besvart 3. februar 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Det er stor usikkerhet i kommunene om fordelingen av driftstilskuddet i forhold til nye barnehageplasser. I barnehageforliket forutsettes det at den kommunale finansieringen opprettholdes nominelt på dagens nivå. (4,48 mrd. kr i 2003-priser).

Betyr dette at driften av de nye barnehageplassene skal dekkes med 80 pst. statsstøtte og 20 pst. foreldrebetaling?»

BEGRUNNELSE:

Kommunene synes å være i stand til å bygge nye barnehager, men det er stor skepsis til om kommunene har råd til å drive de nye barnehagene når staten regulerer foreldrebetalingen. Kommunene vet f.eks. ikke hvem som betaler for overkapasitet i barnehagene, søskenmoderasjon eller ev. inntektsregulert foreldrebetaling. Dersom det ikke innen kort tid gjøres en avklaring på disse spørsmålene, vil utbyggingen av nye barnehageplasser ikke tilfredsstillende målet om full barnehagedekning.

Svar:

Det vises til tidligere svar av 7. november 2003 på spørsmål fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen (spørsmål nr. 5), se vedlagte kopi av brev. Som det går fram av dette svaret er kompensasjonen for kommunal egenandel til nye plasser i sin helhet lagt inn i skjønnsmidlene til barnehager. I tråd med barnehageforliket vil derfor etablering av nye plasser ikke føre til at kommunenes samlede ressursbruk øker.

Vedlegg til svar:

Vedrørende "Spørsmål fra Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité i forbindelse med behandling av St.prp. nr. 1 (2003-2004)". Ref: 200305027-/HLEØSI-004.

SPØRSMÅL NR. 310

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 3. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Då Stortinget behandla fastlandsprosjektet Ålesund-Ellingsøy-Valderøy-Giske i Møre og Romsdal, (St.prp. nr. 95 (1984-85), var det ein føresetnad at det vart etablert rabattordningar på line med det som til kvar tid gjeld for ferjedrift i riksvegsamband. Ved dei to siste prisjusteringane, er honnørrabatten teken bort.

Vil statsråden sørge for at honnørrabattordninga vert gjeninnført?»

GRUNNGJEVING:

Ved fastlandssambandet mellom Ålesund og øyane utanfor, mellom anna Vigra flyplass, vert det for 17. året innkrevd bompengar basert på ferjetakstar, samt eit tillegg på inntil 40 pst. Innkrevinga skjer i samsvar med vedtak i St.prp. nr. 95 (1984-85), der det vart sett som vilkår at det vert etablert rabattordningar på lik line med det som til kvar tid gjeld for ferjedrift i riksvegsamband. Ved dei to siste prisjusteringane, er honnørrabattordninga teken bort. Dette er ikkje i tråd med St.prp. nr. 95 (1984-85).

Svar:

I juni 1997 fastsatte Vegdirektoratet takstretningslinjer for bompengeprojekter på offentlig veg. Disse retningslinjene bygger på de prinsipper som er nedfelt i St.meld. nr. 32 (1988-89) Om Norsk veg- og vegtrafikkplan 1990-93, St.meld. nr. 46 (1990-91) Om endring i rammebetingelser for bompengeprojekter, jf. Innst. S. nr. 16 (1991-92) og St.meld. nr. 34 (1992-93) Om Norsk veg- og vegtrafikkplan 1994-97.

En målsetting med disse retningslinjene var at takstreglene skulle være mest mulig like for de ulike bompengeprojektene i Norge. På denne bakgrunn ble derfor alle eksisterende prosjekt gjennomgått for å søke å tilpasse disse til de fastsatte takstretningslinjene. Denne gjennomgangen førte til justeringer av takst- og rabattordningene ved flere bompengeprojekter.

Fra 1. juli 1999 ble dette nye takst- og rabattsystemet innført ved fastlandssambandet Ålesund-Ellingsøy-Valderøy-Giske-Godøy. Endringene innebar blant annet at det ikke lenger ble gitt honnørrabatt. Siden disse endringene er takstene på sambandet blitt regulert to ganger i henhold til konsumprisindeksen, uten at selve rabattsystemet er blitt endret.

Tatt i betraktning at det nå nærmer seg fem år siden endringene ble innført, og at dette er et bompengeprojekt der inntektene ikke har vært som forutsatt, synes det etter min vurdering ikke rimelig å gå tilbake til det gamle rabattsystemet i den gjenværende delen av bompengeinnkrevingsperioden. En slik endring av takstene vil redusere inntektene til bompengeselskapet ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 311

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 4. februar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vraket av krysseren "Murmansk" har ligget i fjæra ved Sørvær i Hasvik kommune i Finnmark siden 1994. Dette er et stort skip på 17 000 tonn og 211 meter lengde. Store deler av vraket ligger over vannlinja og er til stor sjenanse for folk som bor i området. Skipsvraket er et gammelt miljøproblem som det er behov for å rydde opp i.

Vil statsråden sørge for at det blir bevilget nødvendige midler slik at deler av vraket kan bli fjernet?»

BEGRUNNELSE:

Under slep fra Murmansk havn til India for hogging dreiv krysseren "Murmansk" på land 24. desember 1994 ved Sørvær, sørvest på Sørøya i Hasvik kommune i Finnmark. Det er gjort flere mislykka forsøk på å berge den, og vraket ligger fortsatt i fjæra.

Fiskeriministeren svarer 6. januar 2004 på et skriftlig spørsmål at vraket verken utgjør noen fare for akutt forurensning eller er til hindring for skipstrafikken. Ut fra dette mener han at det ikke er grunnlag for at Fiskeridepartementet skal sette i verk noen tiltak nå.

Selv om det ikke foreligger fare for akutte oljeutslipp, må skipsvraket sies å representere et stort miljøproblem som det er behov for å rydde opp i. Vraket er svært skjemmende der det ligger i fjæra.

Lokale instanser arbeider for å finne løsninger slik at vraket av "Murmansk" kan bli fjernet.

Et firma tilbød seg å fjerne hele vraket for ca. 30 mill. kr. Men det er også sett på løsninger for bare å fjerne de delene som ligger over vannlinja. Det foreligger prisanslag fra firmaer som tilbyr seg å fjerne alt over vannlinja, ev. ned til 3.meter under vannlinja. Cirka 10 mill. kr blir anslått for fjerning av deler av skipet. I lokalmiljøet blir dette sett på som en akseptabel løsning.

Svar:

Regjeringen foreslo i St.meld. nr. 12 (2001-2002) Rent og rikt hav å overføre ansvaret for den statlige beredskapen mot akutt forurensning fra Statens forurensningstilsyn til Kystverket. Stortinget sluttet seg til dette gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2003. Denne overføringen omfattet også ansvaret for skipsvrak. Det konstitusjonelle ansvaret for dette ligger nå derfor hos fiskeriministeren. Jeg har i denne saken ingen tilføyelser til fiskeriministerens svar av 6. januar 2004 på skriftlig spørsmål nr. 242 fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo.

SPØRSMÅL NR. 312

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 5. februar 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Gjennom mediene omtales at et tilfelle av underslag av elevpenger er avdekket ved en Bergenssskole og at det synes å mangle tilfredsstillende kommunale rutiner for kontroll med slike penger. Stortinget har ved behandling av Ot.prp. nr. 94 (2001-2002) understreket gratisprinsippet i offentlig grunnskoleopplæring, men også pekt på at klassekasser kan brukes.

Vil statsråden ta initiativ til at klargjøre for skoleeiere, skoleledelse og foreldre hvordan midler i klassekasser brukes og sikres?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom Innst. O. nr. 43 (2002-2003) ble Ot.prp. nr. 84 (2001-2002) om gratisprinsippet i grunnskolen behandlet. Et enstemmig storting vedtok en presisering av opplæringsloven § 2-15 som slår fast gratisprinsippet i offentlig grunnskole. Ny lovtekst nevner også eksempler på utgifter som det ikke kan kreves betaling for. Samtidig viser utdanningskomiteens merknader at alle partier er positiv til gaver og klassekasser, men presiserer at klassekasser skal være elev- og foreldrestyrt.

Fellesinnsats fra elever og foreldre for å skaffe penger til en klassekasse er således lovlig.

På denne bakgrunn er det viktig å få klargjort lovlighet og presisert hvordan styring/kontroll med midler skal skje. I tråd med merknadene fra komitébehandlingen er det særlig viktig å få understreket at skolens/klassens ledelse ikke skal disponere penger i en klassekasse og at disposisjonsretten med påfølgende ansvar ligger hos foreldrene.

Svar:

Skolen har ikke ansvar for hvordan klassekasser brukes. I rundskriv F-14-03 ble det, i tråd med merknadene til komiteen i Innst. O. nr. 43 (2002-2003), presisert at bruken av klassekasser må være elev- og foreldrestyrt. Rundskrivet ble blant annet sendt til alle kommuner med beskjed om å sørge for at alle grunnskoler, foreldre og elever ble orientert.

En del av momentene i rundskrivet ble utdypet i et innlegg i Verdens Gang 4. oktober 2003, der jeg gjorde oppmerksom på de mulighetene elever og foreldre har for å kunne bidra til aktiviteter i skolen som har både et positivt faglig og sosialt formål. Her ble det også vist til et eksempel på bruk av klassekasse der læreren tidligere kunne "kreve" innbetalt et beløp til klassekassen som hun/han administrerte, mens det etter gjeldende rett er foreldrekontakten som kan motta bidrag anonymt fra de foreldre som ønsker å bidra, og eventuelt overlate beløpet til læreren som en gave til klassen. Innlegget er sendt til alle kommuner, grunnskoler, elever og foreldre via fylkesmennene.

Dette viser etter min mening at det er tilstrekkelig klargjort og formidlet hvordan klassekassene kan brukes. Det er videre klargjort at skolen og skoleeier ikke har noe ansvar for innsamling og bruk av klassekasser.

Det er imidlertid fornuftig å ha gode systemer for oppbevaring/sikring av midlene i en klassekasse og for regnskapsførsel, og det kan være naturlig at skoleeier bidrar med å orientere foreldrekontakten om hvordan dette kan gjøres. Dette vil kunne lette arbeidet for foreldrekontakten som blir utpekt/valgt til å motta bidragene.

SPØRSMÅL NR. 313

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 5. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«På oppdrag fra Sosialdepartementet og Helsedepartementet overleverte sykehuset i Arendal våren 2003 en rapport til Sosial- og helsedirektoratet om tinnitus. Rapporten gir klar anbefaling om oppfølging og behandling av tinnituspasienter. For å etablere et fullgodt behandlingstilbud i hver helseregion er det nødvendig med bedre refusjonsordninger, et nasjonalt kompetansesenter samt en veileder i tinnitusbehandling.

Hvilke konkrete tiltak vil helseministeren iverksette for å sikre et fullgodt og likeverdig behandlingstilbud til tinnitusrammede?»

BEGRUNNELSE:

Tinnitus er en subjektiv opplevelse av lyd uten at den faktiske lydkilden kan påvises. Kronisk og invalidiserende tinnitus er en lidelse som plager stadig flere. I økende grad rammer den også unge mennesker. Epidemiologiske undersøkelser fra en rekke land viser at 10-15 pst. av den voksne befolkning har øresus. Om lag 20 000 nordmenn er så hardt rammet av tinnitus at det hemmer sosial og yrkesmessig utfoldelse i vesentlig grad.

En undersøkelse fra 2002 dokumenterer at dagens offentlige behandlingstilbud til tinnitusrammede er sterkt mangelfullt.

Forskning omkring tinnitus er viet stor interesse i utlandet, og en rekke behandlingsmåter er utprøvd, og forkastet. Den eneste metodikken som kan dokumentere gode resultater er TRT-baserte behandlingsopplegg.

I forbindelse med en tinnituskonferanse i Oslo i september 2002, uttalte Helsedepartementet at det i hver helseregion må finnes kompetanse for å ivareta tinnitusbehandling (Aftenposten 27. september 2002).

Grunnkompetansen for å kunne utøve slik behandling finnes i dag ved flere norske sykehus. For å kunne gi et enhetlig og likeverdig behandlingstilbud i alle helseregioner, mangler det imidlertid tilpassede refusjonsordninger, et nasjonalt kompetansesenter som kan oppdatere kunnskap og betjene helseregionene samt en veileder for tinnitusbehandling.

Svar:

Flere rapporter forankret i Regjeringens Handlingsplan for funksjonshemmede (1997-2001/02) har avdekket uoversiktlige og mangelfulle tilbud til landets tinnitusrammede (pasienter med betydelig øresusproblemer).

Rapporten "Utredning og behandling av pasienter med tinnitus i Norge" som ble fremlagt av Sørlandet sykehus Arendal i januar 2003, var et utredningsarbeid forankret i denne handlingsplanen. Denne utredningen har vært sendt på høring i regi av Sosial- og helsedirektoratet. Det er blitt lagt ned et grundig arbeid i høringsuttalelsene til denne rapporten. Utformingen av fremtidige tiltak må skje i lys av de tilbakemeldingene som gis i de ulike høringsuttalelsene, som bl.a. betoner lærings- og mestringsaspektet og ikke

ensidig den medisinske/tekniske siden. I høringsuttalelsene blir det også pekt på at det er igangsatt en rekke tiltak rundt i landet (eksempelvis Lærings- og mestringssenteret i Namsos, Hørselssentralen i Molde, St. Olavs Hospital i Trondheim) som kan tilføre nyttig erfaringskunnskap når et helhetlig rehabiliteringstilbud til tinnitusrammede skal utvikles på landsbasis. Direktoratet vil vurdere om det er tilstrekkelig å bygge opp regionale kompetansesentra, eller om det også bør foreslås etablert et nasjonalt kompetansesenter for tinnitus.

I hver helseregion bør det finnes minst et lærings- og mestringssenter som har kompetanse til å gi tilbud til tinnitusrammede. Jeg vil videre arbeide for at det utarbeides en veileder eller retningslinjer for tinnitusbehandling, og at det etableres et kompetansehevingsprogram for behandling av tinnitus.

For utredning av pasienter med mistanke om tinnitus kan det, i tillegg til konsultasjonstakst, kreves takst for omfattende otonevrologisk utredning. I tillegg er taksten for pasientopplæring fra og med 2004 utvidet, slik at også denne er aktuell i forhold til opplæringstiltak rettet mot mestringsstrategier for pasienter med tinnitus.

Helsedepartementet la sammen med Sosialdepartementet i desember 2002 fram handlingsplanen "Et helhetlig rehabiliteringstilbud til hørselshemmede". Planen inkluderer tiltak for tinnitusrammede, og skal gjennomføres i sin helhet i 2003 og 2004 av Sosial- og helsedirektoratet. De ulike helseregionene har iverksatt en rekke forskjellige tiltak i tråd med krav i styringsdokumentene for 2003 om utbygging av tilbud til disse pasientene ved lærings- og mestringssentrene.

SPØRSMÅL NR. 314

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 4. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Budsjettkutt i Helse Bergen reduserer helsetilbudet innenfor barne- og ungdomspsykiatrien.

Mener helseministeren disse kuttene er i overensstemmelse med de nasjonale mål som ligger til grunn i psykiatriplanen?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for spørsmålet er at Helse Bergen har pålagt Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling ved Haukeland universitetssykehus å spare ytterligere 7,5 mill. kr. Det innebærer at Fanastøl behandlingshjem som er Hordaland sitt eneste psykiatriske langtidstilbud for ungdom med store adferdsvansker, legges ned, og at det i tillegg skal spares 2,5 mill. kr på barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling. Undertegnede har hatt den oppfatning at psykiatrien i størst mulig grad skal skjermes og at behandlingsplasser ikke skal legges ned før et tilsvarende tilbud er opprettet. Helse Bergen har i tillegg på grunn av den økonomiske situasjonen skrinlagt planene om å bygge et nytt psykiatrisk sykehus i Steinsviken i Bergen med blant annet 50 behandlingsplasser for barn og ungdom.

Svar:

Opptrappingsplanen for psykisk helsevern innebærer at den samlede behandlingsskapasiteten skal øke. Samtidig er det lagt til grunn at det er nødvendig med omorganisering og effektivisering av tjenestetilbudet innen psykisk helsevern. I tråd med dette er jeg kjent med at Helse Bergen planlegger ulike endringer i organiseringen av tjenestetilbudet innen psykiske helsevern. I regional opptrappingsplan for psykiatri, som nå er til behandling i Helse Vest RHF, fremgår det at Helse Bergen HF skal etablere en ny barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling med alle funksjoner. Helse Bergen har vurdert at denne bør lokaliseres til Haukeland-området nær et fremtidig barnesenter og ikke på Steinsviken som tidligere planlagt. Det er etter det jeg kjenner til derfor ingen planer om å skrinlegge dette prosjektet på grunn av den økonomiske situasjonen i Helse Bergen HF, slik representanten Skjælaaen påstår, kun planer om endring av lokalisering av plassene.

Det vises også til vedtak i Helse Bergen om at Fanastøl behandlingshjem for ungdom med adferdsproblemer skal legges ned 15. februar 2004 og erstattes med et alternativt tilbud. Nedleggelsen av Fanastøl er primært begrunnet i de fysiske og driftsmessige forholdene ved institusjonen. Fanastøl har seks godkjente døgnplasser for langtids miljøterapeutisk behandling av ungdom med adferdsvansker. På grunn av gamle og uegnede lokaler, har man imidlertid i praksis kun hatt mulighet til å behandle tre døgnpasienter ved Fanastøl. Nedleggelsen er i tråd med den opprinnelige godkjente opptrappingsplanen for psykisk helse i Hordaland, der Fanastøl og Osheim behandlingshjem er forutsatt erstattet med fem enheter i nye lokaler. Helse Vest har bekreftet at de tre ungdommene, som er frivillig innlagt, vil få et fullverdig og godt tilbud om langtidsopphold med tilhørende undervisning ved Ungdomsseksjonen i Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling ved Haukeland universitetssykehus, som Fanastøl er underlagt fra 2000. Det ble i 2003 opprettet en ny døgnpost ved ungdomsposten på fem plasser og de barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikkene ble styrket med 13 stillinger. Overflytting av ungdommene vil skje i samarbeid med de foresatte.

Når det gjelder omorganisering av tjenestetilbudet innen psykisk helsevern har jeg gitt de regionale helseforetakene klare føringer for hvordan disse skal gjennomføres. Det er blant annet stilt krav om at den enkelte pasient skal involveres og bli godt ivaretatt ved endringer i tjenestetilbudet, og at ingen nedbygging av tjenestetilbudet kan finne sted før et alternativt tilbud er bygd opp og tilgjengelig. Jeg oppfatter at disse kravene er ivaretatt i forhold til nedleggelse av behandlingstilbudet ved Fanastøl.

Når det gjelder budsjettet for Helse Bergen, er dette foreløpig ikke vedtatt. Helse Vest informerer om at det foreliggende budsjettforslaget innebærer en vekst på ca. 3,1 pst. ut over prisstigning. Jeg har i styringsdialogen med de regionale helseforetakene gitt klare signaler om at ressursinnsatsen som er kanalisert til psykisk helsevern gjennom opptrappingsplanen skal videreføres og at eventuelle ressurser som frigjøres gjennom effektivisering skal forbli innenfor dette området. Jeg forutsetter at disse føringene ivaretas ved omorganisering av tjenestetilbudet innen psykisk helsevern i Helse Vest.

SPØRSMÅL NR. 315

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 4. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Etterforskningen av mulla Krekar ble overført fra PST til Økokrim, med den konsekvensen at EOS-utvalget ikke har innsyn i etterforskningen. Dette betyr manglende demokratisk kontroll i en sak der det har vært mistanke om at prosessen har vært drevet fram av politiske, mer enn av faglige grunner.

Hva er årsaken til at etterforskningen ble overført til Økokrim, kan statsråden garantere at dette ikke har skjedd ut fra politiske overveininger og hvordan vurderer statsråden konsekvensen av at EOS-utvalget ikke har innsyn?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for dette spørsmålet er en bekymring for at etterforskningssaker der det kan være mistanke om samarbeid med fremmede lands myndigheter eller at politiske myndigheter har grepet inn, kan unndras Stortingets demokratiske kontroll ved at EOS-utvalget ikke får innsyn. Ofte vil samarbeid med andre lands myndigheter være nødvendig, men desto viktigere er det at EOS-utvalget har muligheter til å utøve sin virksomhet slik den er klarlagt i lov om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste.

Kampen mot terrorisme skal tas på alvor. Derfor er det ingen tvil om at det er riktig og nødvendig at påstandene om Krekars angivelige deltakelse i overgrep mot sivile eller kontakt med organisasjoner som planlegger eller deltar i terrorhandlinger, etterforskes av norsk politi. Men når det er grunn til å tro at det har vært møtevirksomhet mellom regjeringsmedlemmer/statssekretærer og påtalemyndigheter om denne saken (jf. oppslag i Nettavisen), og det er et faktum at etterforskningen er unndratt EOS-utvalgets innsyn, må Stortinget få kunnskap om grunnene til dette. Har det har skjedd ut fra politiske grunner etter forespørsel fra

andre lands myndigheter, eller er det rent faglige grunner til at etterforskningen ble overført til Økokrim/overordnet påtalemyndighet? Videre er det viktig at personer som mener at det øves urett mot dem, har muligheten til å klage til EOS-utvalget. Det forutsetter at EOS-utvalget har innsyn. Balansen mellom sikkerhet og kampen mot terrorisme på den ene siden og demokrati og rettssikkerhet på den andre siden, må ikke forskyves.

Svar:

Det er en snart 115 år gammel tradisjon at påtalemyndigheten er, og bør være, uavhengig av politiske myndigheter hva angår behandlingen av enkeltsaker. Spørsmålet retter seg mot en påtalemessig beslutning truffet av riksadvokaten i enkeltsak mot den såkalte mulla Krekar.

Som justisminister er jeg meget bevisst på påtalemyndighetens uavhengige stilling, og vil sterkt understreke betydningen av at denne ikke undergraves eller svekkes.

I anledning spørsmålet er det anmodet om en uttalelse fra riksadvokaten om den beslutning som ble truffet 25. februar 2003. Riksadvokaten har opplyst følgende:

"Riksadvokaten besluttet 25. februar 2003 at det skulle settes i verk etterforskning mot personer som kan ha tilknytning til Ansar-al-Islam og som befinner seg her i landet. Formålet var å bringe på det rene om straffbarhetsvilkårene i straffeloven §§ 147a eller 147b (bestemmelsene om terror og terrorfinansiering) var oppfylt. Bakgrunnen for beslutningen var særlig at Sanksjonskomiteen i FN dagen før traff vedtak om at Ansar-al-Islam skulle føres opp på komiteens liste over organisasjoner mv. med tilknytning til Al-Qaida. Vedtaket trådte i kraft straks. Et slikt vedtak har som kjent direkte rettsvirkninger for Norge, jf. lov av 7. juni 1968 nr. 4 (om gjennomføring av bindende vedtak i FN) og en senere forskrift.

Dette medførte at påtalemyndigheten måtte undersøke, gjennom etterforskning, om det befinner seg personer i Norge som har tilknytning til denne organisasjonen og som kan ha overtrådt straffeloven §§ 147a eller 147b om terrorisme eller andre alvorlige forbrytelser i utlandet. Norsk politi og påtalemyndighet har plikt til å søke å motvirke at Norge blir et fristed ("safe haven") for mulige terrorister.

Videre måtte påtalemyndigheten i denne situasjonen vurdere mulige straffeprosessuelle tiltak, jf. særlig straffeprosessloven § 202d om båndlegging av midler som tilhører personer eller grupper som med skjellig grunn kan mistenkes for overtredelse av straffeloven §§ 147a eller 147b.

Forut for denne beslutningen ble det, på initiativ herfra, avholdt et møte hos riksadvokaten hvor de aktuelle instanser i politiet og påtalemyndigheten var representert. Møtet ble avholdt 24. februar 2003. På møtet ble den situasjon som var oppstått i og med Sanksjonskomiteens vedtak drøftet. Også hvem som nå burde ha etterforskningsansvaret ble diskutert."

Det heter videre i riksadvokatens uttalelse:

"Riksadvokaten gav etterforskningsordre dagen etter og la, i tråd med tilråkningene på møtet, påtaleansvaret til sjefen for Økokrim eller den statsadvokat ved enheten han bestemmer. Det ble særlig lagt vekt

på at åpen etterforskning av mulige overtredelser av straffeloven §§ 147a eller 147b som hovedregel ikke foretas av PST, men av det ordinære politi, jf. politiloven § 17b nr. 5 annet punktum. Videre antok man at finansiell etterforskning ville være et fremtredende element i det arbeid som skulle gjøres. I slike saker har Økokrim særlig kompetanse. Det var derfor naturlig at påtaleansvaret ble lagt der."

Riksadvokaten har for øvrig uttalt at:

"Ingen utenforstående, verken i Norge eller i utlandet, har, eller har forsøkt å øve noen innflytelse over riksadvokaten på denne beslutningen eller andre påtalespørsmål i saken".

Riksadvokatens uttalelse viser, etter mitt syn, at beslutningen om overføringen av etterforskningen fra PST til Økokrim skjedde uten politisk påvirkning.

Når det gjelder forholdet til EOS-utvalget vil jeg henvise til justiskomiteens merknader i Innst. O. nr. 89 (2000-2001):

"Komiteen har merket seg at Danielsen-utvalget har vurdert om EOS-utvalget skal ha anledning til å kontrollere overordnet påtalemyndighet, og at et flertall i utvalget går inn for dette. Komiteen har også merket seg at utvalgets mindretall, riksadvokaten, overvåkingssjefen og departementet går imot en slik kontroll. Alle argumenterer med at det er et viktig prinsipp at påtalemyndigheten er uavhengig i forhold til politiske myndigheter. Riksadvokaten mener eksempelvis at det vil medføre et markant brudd med en mer enn hundreårig tradisjon dersom et politisk oppnevnt kontrollorgan som rapporterer til Stortinget gis myndighet til å føre kontroll med overordnet påtalemyndighet. Komiteen er enig i konklusjonene til og argumentene fra riksadvokaten, overvåkingssjefen, utvalgets mindretall og departementet, og vil sterkt advare mot en uthuling av det helt sentrale demokratiske prinsipp om en fri og uavhengig påtalemyndighet."

Som justisminister vil jeg fullt ut slutte meg til den vurdering justiskomiteen her gav uttrykk for.

Jeg vil dessuten legge til at Økokrims arbeid i denne saken som i alle andre saker blir vurdert og kontrollert av domstolen i forbindelse med behandlingen av straffesaken.

SPØRSMÅL NR. 316

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 6. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Gjennom oppslag i Bergens Tidende får vi vite at toppsjefen i Helse Vest er sikret en årlig pensjon på over 680 000 kr. Samtidig er det et faktum og et paradoks at Helse Vest er regionen med lavest basisbevilging og lengst ventetid for hoftepasienter (jf. Riksrevisjonen).

Mener statsråden at utviklinga med høye pensjoner for toppsjefer i helseforetak er ønskelig, og vil statsråden eventuelt be styret for Helse Vest om å revurdere avtalen?»

BEGRUNNELSE:

Sjukehusreformen har medført et frislepp av lukrative lederpensjoner, og styret i Helse Vest har gitt flere av lederne pensjonsavtaler som går utover det aksepterte i offentlig sektor. Avsløringene av toppsjefers eventyrlige pensjonsavtaler står i sterk kontrast til arbeidsgiveres anstrengelser for å få arbeidstakerne til å godta lave lønnsoppgjør. Symbol- og signaleffekten er stor, og fagbevegelsen setter nå spørsmålsteget ved helsesjefenes sosiale og profesjonelle gangsyn som ledere av et statlig foretak.

Samtidig er det et paradoks at Helse Vest inngår lukrative pensjonsavtaler når denne regionen sammen med Helse Midt-Norge er regionene med lavest basisbevilgning og lengst ventetid for hoftepasienter, slik det kommer fram i Riksrevisjonens undersøkelse om effektivitet i sykehus, en rapport som nå ligger til behandling i Stortinget. Det er også misforhold mellom størrelsen på pensjonsavtalene og det faktum at Helse Vest må spare inn store beløp.

Svar:

Jeg vil innledningsvis få påpeke at det er styrenes ansvar å ansette lederne og fastsette ansettelsesvilkår. Dette følger av helseforetaksloven § 36. Jeg vil også vise til de veiledende retningslinjene for ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak, fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 3. september 2001.

Det er helt avgjørende at ressursene i spesialisthelsetjenesten brukes på en måte som skaper tillit og

legitimitet i befolkningen. Dette er særlig viktig i en situasjon der spesialisthelsetjenesten står overfor store omstillingsutfordringer. På den annen side må vi kunne tilby vilkår som gjør at vi kan rekruttere kvalifiserte ledere til dels meget krevende lederjobber. Dette må derfor balanseres mot hensyn knyttet til rasjonell ressursbruk og vilkår som i tilstrekkelig grad vinner forståelse og aksept i samfunnet. Jeg er opptatt av at det ikke må utvikle seg et mønster av pensjonsordninger for ledere som oppfattes som unødvendig lukrative.

Pensjonsordningen som er gjort gjeldende for ledergruppen i Helse Vest RHF med virkning fra 2004, er knyttet opp til opptjeningstid i stillingene slik at full opptjening oppnås først etter 30 år i stillingen og den årlige kostnaden for tilleggspremien for hele ledergruppen blir moderat.

Styret i Helse Vest RHF har gjennomgått pensjonsordningene for ledergruppen i møte 29. januar 2004. Styret finner på det nåværende tidspunkt ikke grunn til å endre avtalene for ledergruppen, men er åpne for å vurdere pensjonsordningene på nytt dersom endrede rammebetingelser skulle tilsi dette. Brev av 30. januar i år fra Helse Vest RHF til Helsedepartementet vedlegges.

Næringsministeren vil gå igjennom de veiledende retningslinjene for ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak på nytt. Jeg synes det er riktig å avvende de nye retningslinjene før jeg eventuelt går videre med saken.

Vedlegg til svar:

Brev fra Helse Vest RHF til Helsedepartementet vedrørende "Pensjonsvilkår - ledergruppen i Helse Vest RHF". Ref: 03/674-536/04. Dato: 30. januar 2004.

SPØRSMÅL NR. 317

Innlevert 28. januar 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 4. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I styringsdokumentene til de regionale helseforetakene for 2004 presiserer helseministeren at det psykiatriske behandlingstilbudet til barn og unge skal styrkes, og at ingen nedbygging kan finne sted før alternativt tilbud er på plass. Behandlingstilbud innen voldsproblematikk skal være et av de prioriterte områdene.

Mener helseministeren at nedleggelsen av Alternativ Til Volds tilbud til unge voldsutøvere ved Ullevål universitetssykehus er i tråd med statsrådets styringssignaler, eller vil han gripe inn for å stoppe dette?»

BEGRUNNELSE:

I Aftenposten 25. januar går det fram at Ullevål universitetssykehus HF har sagt opp avtalen med Alternativ Til Vold (ATV), noe som resulterer i at 60 barn og ungdommer med voldsproblemer mister behandlingstilbudet sitt. Vold representerer et stort problem i samfunnet, og vi vet at både voldsbruk og offerproblematikk har en tendens til å gå i arv. Det er etter SVs mening både meningsløst og farlig å fjerne et tilbud som vi vet fungerer, og som på sikt vil spare samfunnet for mye menneskelig lidelse og store utgifter i helse-, sosial- og kriminalsektoren.

Klientgruppen hos ATV Ullevål er svært særegen, og ungdommene har omfattende problemer som rammer mange. Klientene har i utgangspunktet svært dårlig prognose som ubehandlede. 50 pst. av klientene er unge med innvandrerbakgrunn, 80 pst. av klientene har en bakgrunn med en oppvekst i familier der de har blitt utsatt for eller vært vitne til vold. Dette er et tilbud til en av de aller mest utsatte gruppene, barn og unge som har behov for både barnevernets og barne- og ungdomspsykiatriens tjenester.

Behandlingstilbudet ble etablert som et prosjekt i 1999 i samarbeid mellom Barne- og familieetaten i Oslo Kommune og ATV. Tilbudet viste seg å være så vellykket at Barne- og ungdomspsykiatri Oslo HF ønsket at det skulle videreføres. Det ble derfor inngått en avtale mellom ATV og BUP Oslo HF om drift av tilbudet for 2003. Etter omstruktureringer innen Helse Øst RHF er BUP Oslo HF nå en del av Ullevål Universitetssykehus HF.

En av grunnene til at særtilbudet for voldelige barn og unge i regi av ATV-ung i sin tid ble opprettet, var at BUP-ene verken hadde kompetanse eller ressurser til ta seg av denne gruppen klienter. ATV har nå mottatt oppsigelse av avtalen fra Ullevål universitetssykehus HF. Situasjonen ved de barne- og ung-

domspsykiatriske poliklinikkene i Oslo er slik at de verken har kompetanse eller kapasitet til å gi denne krevende gruppen et forsvarlig behandlingstilbud, at dette var barn og unge som falt utenfor tradisjonell behandling og at det var klienter som ikke søkte seg til BUP til tross for omfattende behandlingsbehov.

Ledelsen i Ullevål universitetssykehus HF har her gjort et vedtak som etter SVs mening bryter med de forpliktelser de er pålagt av sine overordnede og med alle de politiske føringer som er lagt for utviklingen av det psykiatriske behandlingstilbudet for barn og unge, og voldsproblematikk spesielt. Avgjørelsen har også den konsekvens at fagmiljøet brytes opp, det eneste i Norge i dag som arbeider med denne problematikken. Dette er uforståelig, meningsløst og fullstendig uakseptabelt.

Svar:

Jeg er enig med representanten Inga Marte Thorkildsen i at tiltak for å redusere voldsbruken hos unge er viktig, både i forhold til den enkelte og for samfunnet. Dette gjør det påkrevd med innsats som omfatter flere samfunnsområder, inklusive helsetjenester, barnevern, sosiale tjenester og kriminalomsorg. Derfor har jeg gjennom styringsdokumentene til de regionale helseforetakene gitt de tydelige signalene som representanten Thorkildsen refererer.

De tiltakene og tilbudene som omfattes av psykisk helsevern for barn og unge er sentrale i forhold til unge med voldsproblematikk. Dette var en viktig årsak til at Oslo kommune, via Barne- og familieetaten, inngikk kontrakt med stiftelsen Alternativ til vold (ATV) om et behandlingstilbud til unge med voldsproblematikk (ATV-ung).

Helse Øst RHF ble gjennom sykehusreformen eier av Ullevål universitetssykehus HF (UUS) og overtok avtalen med ATV-ung. Helse Øst har orientert meg om hva som nå er situasjonen for tilbudet til unge voldsutøvere i Oslo.

Psykisk helsevern for barn og unge i Oslo er i dag en del av UUS HF. UUS skal sørge for at barn og ungdom får et kvalitetssikret og tverrfaglig utrednings- og behandlingstilbud på spesialisthelsetjenestenivå. UUS HF har organisert disse tjenestene i samme divisjon som somatisk barnemedisin, for å legge til rette for en helhetlig og integrert spesialisthelsetjeneste for barn og unge.

Psykisk helsevern for barn og unge består av poliklinikker og institusjoner som alle er tverrfaglig bemannet med medisinsk-, psykolog-, pedagog- og sosialfaglig kompetanse som er påkrevd for å ivareta utrednings- og behandlingstilbud på et kvalitativt høyt faglig nivå.

ATV-ung er en psykologfaglig tjeneste som ble etablert som et fagutviklingsprosjekt i 1999. Tilbudet er bemannet med 3 psykologer og har i 2002/2003 gitt et individuelt og i noen grad et gruppeterapeutisk tilbud til ca 60 barn/unge som har eller er i ferd med å utvikle volds- og aggresjonsproblem. Tiltaket ble i perioden 1999-2002 hovedsaklig finansiert via midler avsatt til Handlingsplan for barn med alvorlige adferdsvansker (BFD, Rundskriv Q-12/97) og Handlingsplan for kriminalitetsforebyggende tiltak. Til tross for finansieringsmåten ble tiltaket i Oslo kommune gjennom Barne- og familieetaten betraktet som et supplement til det polikliniske tilbudet til barn og unge.

ATV-ung har erfart at psykiske vansker ligger til grunn for voldsproblem hos de aller fleste de har mottatt til behandling. Graden av psykiske vansker varierer fra lettere emosjonelle vansker til alvorligere tilstander som psykoser, psykosenære tilstander, hjerneorganiske tilstander, personlighetsforstyrrelser og alvorlige depresjon med fare for suicid.

Spesialisthelsetjenesten har ansvar for å gi adekvat utredning og behandling til barn og unge med så vidt alvorlige tilstander som nevnt over. Dette vil etter UUS mening best kunne gjøres innen et tverrfaglig sammensatt fagmiljø, slik at en og samme tjeneste allerede ved inntak kan foreta en kvalifisert vurdering av nødvendig utredningsbehov. Volds- og aggresjonsproblematikk er i seg selv så fremtredende og dominerende at det kan gå lang tid før en oppdager underliggende psykiske og/eller somatiske årsaker. For å motvirke dette vil en koble fagpersoner med spesialkunnskap om tilnærming og behandlingsmetode knyttet til voldsproblematikk sammen med fagpersoner med psykiatrisk og somatisk kompetanse.

Helse Øst har orientert meg om hvordan man vil ivareta denne gruppen fremover. UUS er i ferd med å etablere et sentralt team ved en av poliklinikkene innen psykisk helsevern for barn og unge i Oslo for å ivareta nye henvendelser. USS er i ferd med å rekruttere nødvendig kompetanse, og vil sikre en videreføring av dagens tilbud kvalitativt og kapasitetsmessig. Intensjonen til USS er å styrke tilbudet kvalitativt ved å integrere teamet i et større fagmiljø innen psykisk helsevern for barn og unge og spesialisthelsetjenestens rammer.

ATV-ung har i samarbeid med oppdragsgiver siden 1999 generert og publisert erfaringer om tilbudets utforming og metodiske tilnærming. I tråd med målene for prosjektet om kompetanseoverføring er disse erfaringene viktige når tilbudet til denne gruppen skal integreres som en del av den polikliniske virksomheten innen psykisk helsevern. Det ligger som en forutsetning i opptrappingsplanen at polikli

nikkene ikke kun skal utvide sin kapasitet, men også sin tjenesteprofil. Dette må sees på som et skritt i utviklingen av det polikliniske tjenestetilbudet til barn og unge.

Når det gjelder avtalen mellom UUS og ATV er jeg gjort kjent med at UUS har kommet til enighet med ATV om en ny avtale ut året for å sikre tilbudet til dem som har behov for behandling ut over 1. mai i år. Ettersom UUS vurderer at ATV i stor grad ivaretar kommunal- og barnevernsorienterte oppgaver, er det etablert dialog med Oslo kommune med sikte på den framtidige forankring av tilbudet til voldelig ungdom. Formålet er ikke å bygge ned tilbudet, men legge til rette for et bedre samarbeid og integrering i et større fagmiljø og innenfor de ansvarssystemer dette tilbudet hører hjemme.

På bakgrunn av Helse Østs redegjørelse forutsetter jeg at Helse Øst ivaretar sitt ansvar for å styrke og kvalitativt forbedre tilbudet til barn og unge med psykiske problemer og at unge med voldsproblemer fortsatt skal få et tilbud basert på en tverrfaglig og tverrsektoriell tilnærming. Jeg vil være bevisst på at det ved omstillinger ikke legges ned tilbud før erstatningstiltak er etablert innen spesialisthelsetjenesten eller i kommunene.

Jeg vil samtidig understreke at Regjeringen ser det som viktig å styrke innsatsen i forhold til overgrepssproblematikk generelt. Fra og med 1. januar i år er det etablert et nytt nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS). Dette nye senteret representerer en nødvendig satsning på oppbygging og spredning av kompetanse knyttet til overgrepere. Senteret skal blant annet samarbeide med ATV om dette.

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) er det varslet en ny handlingsplan om mot vold i nære relasjoner. Et av områdene som skal styrkes er tiltak til overgripere. I den nye handlingsplanen vil Regjeringen fremme langsiktig satsing for å styrke tilbudet til denne gruppen. I tillegg tas det sikte på å avklare den framtidige forankring av ATV i forhold til forvaltningsnivå. Før dette er på plass, og for å sikre at eksisterende tilbud ikke nedlegges, vil de berørte departementer i 2004 videreføre en særskilt bevilgning til ATVs virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 318

Innlevert 29. januar 2004 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 4. februar 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Et av satsningsområdene til Regjeringen, er flere kvinner i Forsvaret. I St.meld. nr. 13 (2003-2004), viser det seg at kun 4 av totalt 72 stillinger ble besatt av kvinner.

Kan statsråden svare på om dette er i tråd med Regjeringens satsning på flere kvinner i Forsvaret?»

Svar:

I perioden 1. juli 2002 til 30. juni 2003 ble det tilsatt fem kvinner i lederstillinger i Forsvaret og i Forsvarsdepartementet. Jeg viser her til utnevnelserne i statsråd for denne perioden som er gjengitt på Arbeids- og administrasjonsdepartementets nettsider.

Av 72 stillinger var det 15 sivile stillinger. De øvrige var militære. Det var totalt ti kvinner som søkte på fem av de sivile stillingene. I fire av disse fem stillingene ble det tilsatt en kvinne. Til de 57 militære stillingene var det totalt kun to kvinnelige søkere, og en av dem fikk stillingen hun søkte.

Det er ennå et fåtall kvinner som i dag har en tilstrekkelig bakgrunn til å være aktuelle kandidater til de militære lederstillingene det her er snakk om. Det er her vår utfordring ligger, og det er denne utfordringen vi de siste årene har tatt på alvor. Vi ser allerede resultater av vårt målrettede arbeid med å øke antall kvinner på ulike nivå i organisasjonen. Forsvaret har gjennomført et systematisk rekrutteringsarbeid, noe som har gitt en økning i antall kvinnelige elever ved våre krigsskoler og ved stabsskolen. For de tre krigsskolene sett under et har det vært en økning i antall kvinner fra 28 i 2001 til 34 i 2003, med andre ord en økning på 21 pst. Samlet for høyere utdanning ved krigsskolene, stabsskolen og Forsvarets høyskole har det vært en økning fra 44 kvinner til 70 kvinner i samme periode, med andre ord en økning på 59 pst. Totalt sett var det en økning av både kvinner og menn ved skolene i denne perioden, slik at prosentandelen kvinner ikke har økt tilsvarende.

I tillegg har jeg i min periode som forsvarsminister utnevnt Norges første kvinnelige flaggkommandør, samt tilsatt Norges første kvinnelige bataljonssjef, kvinnelig sjef for en transportflyskvadron og kvinnelig sjef for den nyopprettede maritime helikopterskvadronen på Sola.

Forsvarsdepartementet har de siste årene arbeidet målrettet med å øke antall kvinner og kvinnelige ledere i Forsvaret. Vi har dessuten dokumentert at det gjennomsnittlig tar kortere tid for kvinner å stige i de militære gradene enn for menn. Eksempelvis tar det i gjennomsnitt 18 år for menn å oppnå kapteins grad, mens snittet for kvinner er 14 år. Når det gjelder majors grad er tallene 17,5 for kvinner og 21 år for menn. Disse tallene omfatter både befal med og uten krigsskole. Vi er på rett vei, og jeg er stolt over den utviklingen vi har hatt på dette området de siste årene.

SPØRSMÅL NR. 319

Innlevert 29. januar 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 4. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ulykkesutviklingen for Oppland hadde i 2003 en negativ utvikling og spesielt var Vest-Oppland sterkt rammet med 15 drepte. Dessverre har starten på nyåret også vært preget av ulykker med tragisk utgang. Stortinget har vedtatt at riksvei 4 skal bygges ut til bedre standard gjennom flere etapper.

Vil statsråden medvirket til at utbyggingen av riksvei 4 kan forseres slik at tragedier og liv kan spares?»

BEGRUNNELSE:

Hvis man legger til grunn at trafikkulykkene siste året kostet vårt samfunn om lag 25 mrd. kr, og fordeler dette på 300 trafikkdrepte, så vil grovt sett de samlede gjennomsnittlige kostnadene bak hver trafikkdrepte ligge på om lag 83 mill. kr, ifølge Leif Ellevset i Trygg Trafikk. En trafikkdrept koster isolert sett om lag 20 mill. kr, og legger man inn de øvrige ulykker som skjer og kostnadene i denne forbindelse, ender vi altså på det firedobbelte. Legger man til grunn at samfunnet i gjennomsnitt får en samlet kostnad på 80 mill. kr for hver trafikkdrepte på stamveinettet i Østfold, Akershus, Hedmark og Oppland, kommer de samlede kostnadene for 2003 opp i om lag 3,9 mrd. kr. Inkluderer man Vestfold og Buskerud kommer de samlede kostnadene opp i om lag 5,4 mrd. kr. Da er det virkelig grunn til å spørre om vi samfunnsøkonomisk har råd til å la være å foreta en raskere utbygging.

Bare for Vest-Oppland alene beløper kostnadene seg alene til 1,2 mrd. kr i samfunnsøkonomiske kostnader ved trafikkulykkene for året 2003.

Dagens utbyggingstakt er for lav og harmoniserer dårlig med intensjonen i nullvisjonen som er lagt til grunn og vedtatt gjennom Nasjonal transportplan for 2002-2011. Spesielt gjelder dette for stamveinettet.

Svar:

Jeg viser til mitt svar på spørsmål nr. 19 i spørretimen onsdag 28. januar 2004 fra stortingsrepresentant Per Roar Bredvold angående E6 mellom Hamar og Lillehammer. E6 er den riksveien i Oppland som har flest personskadeulykker, drepte og skadde. Imidlertid er riksvei 4 også svært ulykkesbelastet, f.eks. gjennom Raufoss. I gjennomsnitt for perioden 1997-2002 er det registrert nesten 50 personskadeulykker og om lag 2 drepte pr. år på riksvei 4 i Oppland. I 2003 ble 6 personer drept i ulykker på riksvei 4 i Oppland.

Statens vegvesen har som et ledd i arbeidet med Nasjonal transportplan 2006-2015 identifisert ca. 2 700 km riksvei med spesielt høy ulykkesbelastning. Dette utgjør om lag 10 pst. av den samlede riksveilengden. Deler av riksvei 4 i Oppland inngår her. Det er igangsatt et arbeid med å gjennomføre trafiksikkerhetsrevisjoner på disse veiene for å finne fram til tiltak som kan bidra til å bedre ulykkesituasjonen. Enkle og effektive strakstiltak vil bli prioritert.

I Nasjonal transportplan 2006-2015 vil det bli gitt en mer helhetlig redegjørelse for Regjeringens trafiksikkerhetssatsing, herunder standardforbedringer og mer sammenhengende utbygging av de mest trafikkerte og ulykkesutsatte delene av stamveinettet.

Forsert utbygging av riksvei 4

Riksvei 4 inngår i stamveinettet. Utbygging av riksvei 4 i Oppland er omtalt i St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011 på side 252.

Det framgår her at planer for forsert utbygging av riksvei 4 i Oppland er delt i to faser.

Utbygging av fase 1 er fastlagt etter behandling av St.prp. nr. 74 (2000-2001) og deretter St.prp. nr. 78 (2002-2003). Utbyggingen er finansiert med en kombinasjon av statlige midler og bompenger. Den opprinnelige bompengereordningen måtte endres på grunn av trafikkavvisning/inntektssvikt. På bakgrunn av dette er utbyggingen noe utsatt i forhold til St.meld. nr. 46 (1999-2000).

Fase 1 består av to utbyggingsparseller. På strekningen Lygna N-Einavoll ble forbikjøringsfelt ferdigstilt i oktober 2003. Parsellen Reinsvoll-Hunndalen (omlegging forbi Raufoss) er planlagt åpnet for trafikk i juli 2006. I perioden 2002-2005 gjennomføres betydelige trafikk sikkerhetstiltak i Gran sentrum, samt etablering av veilys på strekningen mellom Gjøvik og Mjøsbrua.

Fase 2 er under planlegging og inkluderer utbygging av strekningen Roa-Jaren, hvor det skal bygges ny vei over en lengde på om lag 11 km. Dagens vei er ulykkesbelastet og en utbygging vil bidra til bedre trafikk sikkerhet. Det foreligger godkjent konsekvensutredning i Lunner og Gran kommuner. Godkjent kommunedelplan foreligger i Gran kommune.

Lunner kommune har vedtatt et traséalternativ som innebærer bygging av en tunnel. Statens vegvesen har fremmet innsigelse til dette på grunn av høye kostnader. Saken ligger pr. i dag i Miljøverndepartementet til avgjørelse.

Økonomiske rammer for videre utbygging av E6 og riksvei 4 vil bli behandlet i forbindelse med Nasjonal transportplan våren 2004. Konkret prioritering av prosjekter vil bli en del av arbeidet med handlingsprogrammet for strekningsvise investeringer på stamveinettet 2006-2015 som vil bli behandlet lokalt våren 2005 og fastsettes høsten 2005.

Dokument nr. 15:17

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 320

Innlevert 29. januar 2004 av stortingsrepresentant **Ranveig Frøiland**

Besvart 5. februar 2004 av finansminister **Per-Kristian Foss**

Spørsmål:

«En 20 år gammel trafikkskadd jente bor hjemme hos sin far. Engangsutbetaling av erstatning for fremtidig økonomisk tap er ikke skattepliktig. Hun skatter selv. Hvert år blir hun formuesskattet for erstatningen hun fikk. Hittil har hun fått ettergitt denne skatten. Ifølge melding 12/2002 kan lokal skattemyndighet utøve skjønn i det enkelte tilfelle uavhengig av alder.

Hva synes finansministeren om denne ulikheten som dette kan medføre når det skal avgjøres ved skjønn i den enkelte kommune?»

Svar:

Skatt kan settes ned eller ettergis (lempes) i medhold av skattebetalingsloven § 41 nr. 1 når:

"[...] noen i medhold av ligningsloven § 9-12 har rådd til at skatten blir nedsatt eller ettergitt og når det ellers på grunn av dødsfall, særlig alvorlig eller langvarig sykdom, varig invaliditet eller andre årsaker virker særlig ubillig eller uforholdsmessig trykkende å fastholde hele skatten."

Bestemmelsen brukes blant annet til å sette ned eller ettergi skatt når skattereglene har gitt utilsiktede virninger overfor den enkelte. Ordet "kan" angir at avgjørelsen er skjønnsmessig og skal treffes etter en helhetsvurdering.

Avgjørelse om nedsettelse og ettergivelse av skatt på inntil 200 000 kr treffes i utgangspunktet av formannskapet/skatteutvalget etter innstilling fra lokale skattemyndigheter, men skatteoppkreveren kan avgjøre saker på inntil 50 000 kr. Når avgjørelse skal treffes ved skjønn i den enkelte kommune, vil dette beklageligvis medføre en viss fare for at skattyterne vil bli behandlet ulikt.

Når det gjelder nedsettelse og ettergivelse av skatt for barn som har fått erstatning for personskade, vil skjønnsutøvelsen imidlertid være begrenset. Det er her gitt klare retningslinjer for når lempning kan være aktuelt. Retningslinjene er inntatt i Skattedirektoratets melding nr. 12/2002.

Av meldingen fremgår det at Finansdepartementet har anbefalt at skattelempning bør vurderes etter følgende retningslinjer:

- Når barn har formue som skriver seg fra erstatning for personskade for eksempel etter trafikkuhell, og formuen og avkastningen av denne liknes på foreldrenes hånd, bør skatten settes ned til det beløp som ville blitt utliknet om barnet var liknet selvstendig for denne formue og avkastningen av den.
- Når personskaden har ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne og erstatningen knytter seg til slik skade og formuen og avkastningen liknes på foreldrenes hånd, bør formuesskatten settes ned til det beløpet som ville vært resultatet dersom det ikke hadde vært utliknet formuesskatt på beløpet. Avkastningen behandles etter kulepunktet ovenfor.
- Ved slik personskade som nevnt under forrige kulepunkt bør formuesskatten normalt nedsettes også når den uføre liknes selvstendig og bor fast sammen med sine foreldre. Dette gjelder likevel bare fram til det

året den uføre fyller 21 år. Om fanget av nedsettelsen vil måtte vurderes etter de faktiske omstendigheter.

Disse retningslinjene antas å bli lagt til grunn i praksis, og bidrar dermed til lik praktisering kommunene imellom.

Avslutningsvis nevnes at skattebetalingsloven er under revidering. I 2003 sendte Finansdepartementet et forslag om "ny skatteinnkretingslov" på høring. Behandling av søknader om ettergivelse eller nedsettelse av skatt på grunn av utilsiktede virkninger ved regelverket, foreslås lagt til fastsettelsesmyndigheten, det vil si ligningskontoret, og vil i så fall bli underlagt full statlig instruksjonsmyndighet.

SPØRSMÅL NR. 321

Innlevert 29. januar 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 4. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden snarlig ta et initiativ for å sikre at politiet over hele Norge vil ta i bruk lyd- og videoopptak av avhør?»

BEGRUNNELSE:

Opptak av avhør har en mengde positive effekter:

1. At måten avhøret gjennomføres på lettere kan kontrolleres, både av retten, av forsvarere og av politietterforskerens overordnede. Dette styrker mistenktes rettssikkerhet.
2. At retten kan få et riktigere inntrykk av hva som ble sagt i avhøret. Noen ganger vil dette tale til mistenktes fordel, andre ganger til fornærmedes fordel.
3. At etterforskeren i større grad kan konsentrere seg om selve avhøret, den mellommenneskelige kommunikasjonen. Dette vil styrke avhørets kvalitet og hjelpe etterforskeren til å oppfatte mer og bedre.
4. Fornærmede i for eksempel voldtektssaker kan oppleve at troverdigheten styrkes. Ofte kommer ikke slike saker opp før det har gått lang tid, og det vil styrke fornærmedes stilling at retten kan se med egne øyne hvilken forfatning hun eller han var i da vedkommende ble avhørt hos politiet.
5. Tilliten til politiet styrkes ved at kvaliteten på politiarbeidet øker og ved at politiet i mindre grad vil kunne mistenkeliggjøres, med rette eller urette, for å ha manipulert og trikset med bevis. Dette vil nå i større grad kunne etterprøves av retten selv.
6. Etterforskeren får frigjort tid. Avhøret vil ta langt kortere tid, og ved at spesialtrent sivilt ansatte skriver ut et sammendrag av avhøret vil etterforskeren kunne bruke tida si på politioppgaver. Dersom man er avhengig av tolk under avhøret, vil man spare mange tusen kroner per avhør, rett og slett fordi avhøret vil ta langt kortere tid enn hvis etterforskeren skulle notert underveis. Det vil også bli mulig å kontrollere at tolken opptrådte korrekt i avhørssituasjonen.
7. Opptak, og særlig videoopptak, representerer et unikt verktøy for opplæring og forskning. I dag har verken politiet selv eller forskere mulighet til å evaluere politiets avhørsmetoder, noe vi beklager.

Den europeiske torturkomiteen har anbefalt Norge å ta opptak av avhør. Forsvarergruppen av 1977 og jussprofessorene Johs. Andenæs og Anders Bratholm har gått for dette. I tillegg er politiet stort sett positive til lydopptak. Det er dessuten rapportert om gode erfaringer fra de domstolene som har tatt denne teknologien i bruk. Disse gode erfaringene oppdages mer og mer av norsk politi, og flere distrikter har derfor tatt i bruk opptaksutstyr. I dag tar også Kripos sine sentrale avhør opp på bånd, på lik linje med Økokrim, Stavanger, Bergen, Follo, mfl. Disse har valgt å starte opp i påvente av sentrale føringer. Andre avventer muligens at slike skal komme. SV mener det er viktig å sørge for at de sentrale føringene snarlig kommer på plass. Årsaken er at vi mener opptak er riktig og viktig og derfor må innføres i norsk politi, men også at det kan være uheldig hvis det nå utvikles lokale løsninger på dette feltet, både med hensyn til avhørsmetodikk og

elektronisk utstyr.

Svar:

Lyd- og videoopptak vil kunne ha positive effekter for kvaliteten på politiavhør, og for bruken av disse som bevis, blant annet under senere domstolsbe-

handling. Dette er også i samsvar med de erfaringene Justisdepartementet har innhentet fra et prøveprosjekt som er gjennomført ved 4 forskjellige tjenestesteder i politiet.

Styringsgruppen for dette prosjektet (Lydopptakprosjektet 1998-2003) leverte sine anbefalinger i en evalueringsrapport i fjor sommer. Dette er omtalt i St.prp. nr. 1 (2003-2004), der det fremgår at anbefalingene "[...] vil bli vurdert av Justisdepartementet og riksadvokaten."

Politidirektoratet er bedt om, i samarbeid med riksadvokaten, å forberede gjennomføring av lydopptak ved politiavhør, i første omgang ved at det i hvert enkelt distrikt etableres kompetanse og utstyr for slike avhør. Politidirektoratet er i den forbindelse bedt om å utarbeide en plan for dette innen 15. mars 2004.

La meg også nevne at bruk av lydopptak ved politiavhør allerede er blitt en del av undervisningen ved Politihøgskolen. Jeg er også kjent med at det er flere politidistrikter som på eget initiativ er gang med forberedelser for lydopptak, i tillegg til de tjenestesteder som har vært med i prøveprosjektet.

Jeg mener at bruk av lydopptak har et betydelig potensial, både for å heve kvaliteten på politiavhørene, og for å få en sikrere håndtering av politiforklaringene som bevis i saken. Ved siden av å sikre utrulling av kompetanse og utstyr til alle politidistrikter og politiets øvrige tjenestesteder, vil jeg være opptatt av metoden skal utvikles videre. Herunder vil jeg blant annet følge med i de erfaringene vi etter hvert kan hente ut fra bruken av videoopptak i voldssaker som er i gang i Oslo politidistrikt.

SPØRSMÅL NR. 322

Innlevert 29. januar 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 9. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Fra årsskiftet har noen grupper asylsøkere fått reduserte kontantytelser. I tillegg har personer med endelig avslag på asylsøknaden ikke lenger tilbud om mottaksplass etter avslag. Myndighetene forventer da at vedkommende forlater Norge etter en gitt utreisefrist.

Hvilke konsekvenser vil det ha i de tilfeller asylsøkeren ikke reiser frivillig som forutsatt, og er det foretatt noen konsekvensvurderinger knyttet til økning i kriminaliteten, bruk av kirkeasyl og behov for mer effektiv uttransportering som følge av endringene?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom mediene er vi gjort kjent med at både politiet og asylmottak frykter mer kriminalitet etter at det nye asylregelverket trådte i kraft fra 1. januar 2004. Den norske kirke frykter en ny strøm av kirkeasylanter som følge av vedtaket. Det fryktes at resultatet også blir at flere forsvinner fra mottakene, uten å reise ut av landet. Disse personene er da nødt til å livnære seg på en eller annen måte. Det er derfor av stor viktighet at konsekvensene av den vedtatte endringen blir vurdert og fulgt opp med nødvendige tiltak.

Svar:

I og med at ordningen med at personer med endelig avslag mister tilbud om mottaksplass etter utreisefristens utløp nettopp er innført, er det enda for tidlig å si noe om hva konsekvensene blir. Det vil nødvendigvis gå noe tid før vi ser effekten av ordningen, og jeg har sagt at jeg vil evaluere den etter ett år. Jeg mener det er viktig at ordningen får fungere såpass lenge før vi vurderer ev. endringer, både for å se på konsekvensene for de som er her og som mister mottakstilbudet, og ikke minst om ordningen har noen effekt i forhold til å redusere antallet nye asylsøkere.

Som ledd i beslutningsprosessen om ordningen skulle iverksettes og hvilken form det ev. skulle ha, initierte Kommunal- og regionaldepartementet i fjor et tett samarbeid med Justisdepartementet, Sosialdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Utlendingsdirektoratet for bl.a. å diskutere mulige konsekvenser av ordningen. Dette samarbeidet vil fortsette, og utviklingen vil bli fulgt nøye.

Mulige konsekvenser ble antatt å være at politiets arbeid knyttet til uttransportering kunne bli vanskeligere gitt at de med avslag ikke lenger har fast bopel, at situasjonen for barn kunne bli vanskeligere, at kommunene kunne oppleve større pågang på sosial

kontorene av personer som vil søke nødhjelp, at antall uten lovlig opphold kan øke, det vil kunne være utfordringer knyttet til selve utkastingen fra mottak når en person ikke flytter frivillig og at man kan få en økning i kriminalitet og svart arbeid.

Det at situasjonen for barn ville kunne bli vanskeligere, vurderte jeg som en såpass alvorlig konsekvens at jeg valgte å unnta barnefamilier fra ordningen. Jeg vil også minne om at alle som får endelig avslag fortsatt får tilbud om å reise frivillig med International Organization for Migration (IOM). De som melder seg på dette programmet, og som medvirker til å fremskaffe reisedokumenter, vil altså ikke miste mottaksplassen.

Jeg vil understreke at gruppen av personer med avslått asylsøknad rommer personer med ulike forutsetninger for tvangsmessig retur. Det er et problem at enkelte land ikke tar imot sine borgere uten at de selv vil reise tilbake. Det er viktig å ha klare signaler om at personer med avslag på sine asylsøknader skal reise hjem, og gjøre det på eget initiativ. Jeg mener det er viktig å understreke at når et avslag foreligger og en person ikke *frivillig* reiser ut, så oppholder personen seg ulovlig i landet. Å tilby kost og losji gir et feil signal, og gjør det mulig for enkelte grupper å trekke ut tiden i Norge. I praksis kan dette medføre at asyl-instituttet i realiteten blir et instrument for fri innvandring fra enkelte land til Norge, jf. også debatten om amnesti for lengdeværende i mottak.

Når det gjelder politiets arbeid med uttransportering, kan det tenkes at dette blir vanskeligere med den nye ordningen, i og med at søkerne ikke lenger har et fast botilbud. Imidlertid er det også i dag slik at mange forlater mottakene uten å opplyse om hvor de drar når de mottar et endelig avslag. Om den nye ordningen vil innebære en stor endring, gjenstår ennå å se.

Justisdepartementet har lagt til rette for en mer effektiv organisering og gjennomføring av uttransporter, bl.a. som oppfølging av at justisministeren i fjor vår nedsatte en interdepartemental arbeidsgruppe som særlig fokuserte på tiltak innenfor politiets ansvarsområde på utlendingsfeltet. Fra 1. januar 2004 er det opprettet et nytt politiorgan, Politiets utlendingsenhet, som har utlendingssaker som sitt spesialarbeidsområde. Det er også satt av betydelig mer ressurser på politibudsjettet i 2004 til politiets utlendingsforvaltning enn det som tidligere har vært budsjettet.

Det er et nært operativt samarbeid mellom utlendingsmyndighetene og politiets utlendingsenhet når det gjelder de utfordringene den nye ordningen innebærer. I denne sammenheng vil politiet prioritere uttransport av dem som ikke lenger får oppholde seg på de statlige mottakene, og hvor identitet mv. er klarlagt. Viktig i denne sammenheng er også at politiet har fått økt kapasiteten ved Trandum internat, jf. at politiet i henhold til utlendingsloven § 37 kan holde tilbake personer med uklar identitet som ikke bidrar til å oppklare denne, og at de i henhold til § 41 kan holde tilbake personer man frykter vil kunne unndra seg effektivering av et avslag. I tillegg har antallet grensenære kontroller økt.

Jeg ser at det kan være en risiko knyttet til økt bruk av kirkeasyl, og er kjent med at en del biskoper og menigheter er bekymret for dette, forståelig nok. Ut fra det jeg har sett i mediene, oppfatter jeg dem dit hen at de på den ene siden er svært opptatt av at menighetene må være godt forberedt på en slik situasjon, og på den andre siden at de som ev. velger å gå i kirkeasyl må informeres om realitetene i dette valget, og at det ikke må gis falske forhåpninger om hva som kan oppnås. Jeg oppfatter vel at det er en annen holdning til kirkeasyl nå enn for ti år siden, noe som kan skyldes erfaringer man har gjort seg gjennom årene, både ved å se hvor psykisk nedbrytende det er for den enkelte å sitte i kirkeasyl på ubestemt tid, og hvor tungt det er for menighetene å ta ansvar for kirkeasylantene. Det er likevel selvsagt opp til hver enkelt menighet å avgjøre hvordan de vil håndtere en slik situasjon, og det er enda for tidlig å si noe om hvordan utviklingen vil bli.

Det er viktig å øke befolkningens tillit til at asylinstituttet fungerer slik det skal, og da må antallet søkere som ikke har et beskyttelsesbehov reduseres. I den forbindelse er signaleffekten utad svært viktig. Erfaringsmessig vet vi at nyheter om iverksatte tiltak sprer seg meget raskt over hele verden. Som eksempel kan jeg nevne at ankomstene fra Somalia nærmest stoppet helt opp umiddelbart etter at vi besluttet å stille Somalia-sakene i bero for en vurdering av praksis. Etter innføringen av 48-timersprosedyrer for personer med antatt grunnløse søknader fra 1. januar 2004, har det så langt kommet rundt ti søkere i denne kategorien. Videre mener jeg det er feil at store ressurser skal være bundet opp av personer som ikke lenger har et lovlig opphold i Norge. Vi har mange andre store oppgaver der disse midlene kunne vært benyttet.

Parallelt med arbeidet knyttet til tiltak i mottak og styrking av politiets kapasitet med uttransportering

m.m., holder Regjeringen oppe fokuset på å inngå tilbaketakelsesavtaler med aktuelle stater. Skal vi ha full effekt av våre tiltak knyttet til uttransportering, er vi avhengig av at statene overholder prinsippet om å ta tilbake egne borgere. I tilknytning til dette, vil jeg også påpeke viktigheten av at politiet nå kan øke antallet grensenære kontroller. Det har vist seg at flere av dem som påtreffes på slike kontroller ennå ikke har kvittet seg med ID-dokumenter og annet, noe som selvsagt er av stor verdi både når det gjelder raskere saksbehandling og forenkling av arbeidet knyttet til uttransportering i tilfeller der asylsøknaden blir avslått.

SPØRSMÅL NR. 323

Innlevert 30. januar 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 6. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ifølge siste utgave av "Vegen og Vi" har IKEA- bygget bekostet ny parsell av E6 ved Leangen. Her er det bygget midtdeler for å bedre sikkerheten i en 60- sone. I dette tilfelle er Vegdirektoratet ikke spurt. I spørsmålet om midtdeler på E6 ved Melhus hevder statsråden at Vegdirektoratets godkjenning er et absolutt krav, selv om hele anlegget er tilpasset midtdeler. Pengene finnes og det lokale Vegvesenet og hele regionen står bak.

Hvorfor vil statsråden risikere at liv går tapt for å følge prinsipper som brytes på alle punkt 2 mil unna?»

BEGRUNNELSE:

Oppmerksomheten om at midtdelere kan redusere tallet på alvorlige møteulykker har øket sterkt. Argumentene mot å sikre en sterkt trafikkert vei på dette vis mens bygging pågår i stedet for å ettermontere etter at ulykkesprognosene er oppfylt, synes i dette tilfelle å stå meget svakt.

Statsrådens hovedargument for å forsvare avslaget i svar på skriftlig spørsmål nr. 159 (2003-2004) var at trafikken var "betydelig høyere trafikk tall" på E6 øst for Trondheim enn ved Melhus. I svar på skriftlig spørsmål nr. 196 (2003-2004) ble det innrømmet at denne forskjellen er marginal.

Det er videre fra statsråden fremholdt at endring av utbyggingsstandard ikke må foretas uten godkjenning fra Vegdirektoratet med henvisning til "flere store kostnadsoverskridelser i veisektoren". Veiprosjektet E6 ved Melhus ligger ifølge anslag fra Vegvesenet an til en innsparing på 50 mill. kr i forhold til godkjent budsjett selv om midtdeler bygges. Da er vei og tunnel bygget med plass til å bygge midtdeler. Ifølge det regionale veikontoret vil ettermontering av midtdeler koste tre til fire ganger mer enn å montere ved nybygging, kanskje 20 mill. kr ekstra. Fra samme hold er opplyst at samfunnskostnadene knyttet til ulykker ved ikke å montere midtdeler kan anslås til 50 mill. kr. I sum har Vegvesenet dokumentert en glitrende samfunnsøkonomi ved å montere midtdeler nå. Og en tilsvarende meningsløs sløsing ved å utsette monteringen til tallet på ulykkesrammede kan leses fra statistikken.

Melhus kommune og alle nabokommuner har gjort vedtak med krav om midtdeler. Det samme gjelder fylkestinget og trafiksikkerhetsutvalget i Sør- Trøndelag. Regionvegkontoret har levert to søknader til Vegdirektoratet om bygging av midtdeler nå. Representanter fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har i brev til statsråden datert 17. desember 2003 støttet disse krav. Nevnte brev er pr. i dag ikke besvart.

Samtidig som denne diskusjonen har engasjert mange, viser det seg at Vegdirektoratet ikke er spurt i forbindelse med at det er montert midtdeler ved Leangen etter initiativ fra IKEA. Dette er gjort på en strekning med 60 km fartsgrense samtidig som Vegdirektoratets nye retningslinjer sier at farlige strekninger med redusert fart ikke skal være med ved vurdering av behov for midtdeler i landet forøvrig.

Et klarsignal for bygging av midtdeler på E6 sør for Melhus sentrum vil være i samsvar med folkeviljen. Et fortsatt nei vil bare bli oppfattet som kaldhjertet stahet.

Svar:

Da Trondheim kommune i juni 1999 godkjente reguleringsplanen for etableringen av IKEA, ble det i

vedtaket stilt krav om etablering av byvendte på- og avkjøringsramper mellom Ladeforbindelsen og E6 på Leangen. Nødvendige tiltak for å etterkomme kravet er regulert i en særskilt avtale mellom IKEA og Statens vegvesen lokalt. I avtalen ble det stilt krav til kanalisering og bussholdeplasser på E6, samt kanalisering på selve Ladeforbindelsen og tiltak for å sikre sammenhengende gang- og sykkelvegforbindelser i kryssområdet.

Bruken av på- og avkjøringsramper kan skape en uoversiktlig trafikksituasjon i kryssområdet med fare for feilkjøring og trafikkuhell. Dette var bakgrunnen for at Statens vegvesen lokalt stilte krav om kanalisering på E6 i kryssområdet. I forbindelse med utarbeidelsen av planene, som er godkjent av Statens vegvesen lokalt, fant man det riktig å utforme kanaliseringen som et betongrekkverk i en lengde av om lag 300 meter med støtputer på endene. Bruken av kanalisering i kryssområder i form av opphøyde trafikkøyer og/eller rekkverk har vært akseptert planleggingspraksis i mange år og ligger innenfor det som er beskrevet i vegnormalen for veg- og gateutforming.

Ettersom bruken av rekkverk som kanalisering i kryssområder ligger innenfor det som er beskrevet i vegnormalen, kan slike avgjørelser tas av Statens vegvesen lokalt uten godkjenning i Vegdirektoratet. I saken om rekkverk på E6 på Leangen har det derfor ikke skjedd noe brudd på gjeldende bestemmelser om hva som skal forelegges Vegdirektoratet til godkjenning.

På vanlige vegstrekninger regulerer vegnormalen bruk av midtrekkverk kun der det er nødvendig med forbikjøringsfelt for å sikre tilstrekkelig med forbikjøringsmuligheter, og kan følgelig besluttes lokalt i likhet med bruk av kanalisering/rekkverk i kryssområder. Bruk av midtrekkverk utover dette er altså ikke regulert som en normalløsning i vegnormalene og må derfor godkjennes av Vegdirektoratet, jf. saken om midtrekkverket på Melhus. Dette er et grunnleggende prinsipp som er hjemlet i forskrift til vegloven § 13 fastsatt av Samferdselsdepartementet.

Når det gjelder vurderingen av midtrekkverket på Melhus, viser jeg til mine tidligere svar på skriftlig spørsmål nr. 159 og 196.

SPØRSMÅL NR. 324

Innlevert 30. januar 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 5. februar 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Stortinget vedtok med virkning fra 1. januar 2004 en ny generell ordning hvor kommuner og fylkeskommuner kompenseres for all merverdiavgift på sine anskaffelser (jf. lov av 12. desember 2003 nr. 108).

Er det riktig at museer, som bl.a. kan være organisert som private stiftelser, men som er med i offentlige planer, ikke skal omfattes av loven for kompensasjon for merverdiavgift, mens private helseinstitusjoner blir det?»

BEGRUNNELSE:

18. oktober 1996 ble det gjort følgende vedtak i Stortinget:

"Stortinget ber Regjeringen om å endre forskrifter til lov av 17. februar 1995 nr. 9 om kompensasjon for merverdiavgift til også å omfatte private og ideelle virksomheter som er tatt med i offentlige planer som en integrert del av det kommunale/fylkeskommunale tjenestetilbudet. Ordningen skal omfatte virksomheter der driften finansieres fullt ut med offentlige midler samt eventuell brukerbetaling på lik linje med tilsvarende offentlige virksomheter."

På mitt skriftlig spørsmål nr. 223 (1998-99) av 22. mars 1999 svarte daværende finansminister Gudmund Restad bl.a. følgende:

"For kulturinstitusjoner som anses som en del av kommunal og fylkeskommunal virksomhet, vil disse være omfattet av ordningen som refererer til kjøp av de tjenester som gir rett til kompensasjon for merverdiavgift."

Ifølge departementets lovforslag Ot.prp. nr. 86 (1998-99) ble lov og forskriftsutvidelsen aldri sendt ut på høring med følgende begrunnelse:

"Departementet meiner at høyring ikkje er naudsynt då forslaget som er lagt fram ikkje inneber andre materielle endringer i lova utan dei Stortinget allereie har vedteke." Departementet sendte imidlertid gjennom et oversendelsesbrev av 9. juli 1999 ut et 15-siders høringsnotat til visse utpekte høringsinstanser der det heter: "Departementets forslag innebærer at private og ideelle virksomheter som driver innenfor kultur- og idrettssektoren ikke vil komme inn under kompensasjonsordningen. Bakgrunnen for at disse virksomhetene foreslås holdt utenfor er hovedsakelig for å unngå en ytterligere konkurransevridding overfor private og ideelle virksomheter innenfor denne sektoren som ikke mottar noen form for støtte."

Fra fylkeskattekontors forvaltningspraksis ses at museumsanlegg som er medtatt i offentlige planer, ikke har oppnådd kompensasjon for merverdiavgift knyttet til utgifter bl.a. i forbindelse med vedlikehold og investeringer.

I tråd med signaler fra ABM-meldingen er mange museer organisert som selvstendige juridiske enheter, som f.eks. stiftelser. De fleste museer har sin hovedfinansiering fra det offentlige. En vesentlig del av driftsutgiftene ved museene er betydelige vedlikeholdsutgifter og behov for investeringer for å verne bygninger og gjenstander.

Fra 1. januar 2004 er det iverksatt en generell ordning hvor kommuner og fylkeskommuner kompenseres for all merverdiavgift på sine anskaffelser (jf. lov av 12. desember 2003 nr. 108). Det følger av lovens forarbeider at det ikke har vært meningen å la det nye kompensasjonssystemet omfatte også private institusjoner innen kultursektoren.

Svar:

I 1995 ble det innført en begrenset kompensasjonsordning for kommunesektoren, jf. lov 17. februar 1995 nr. 9 om kompensasjon for merverdiav

gift til kommuner og fylker mv. Formålet med den begrensede kompensasjonsordningen var å nøytralisere virkningene av merverdiavgiften ved valget mellom kommunal egenproduksjon av tjenester og kjøp fra andre på enkelte tjenesteområder.

Fra 1. januar 2000 ble den begrensede kompensasjonsordningen utvidet til å også omfatte private og ideelle virksomheter som en integrert del av det kommunale eller fylkeskommunale tjenestetilbudet. Det var i tillegg et krav om at slike virksomheter skulle finansieres fullt ut med offentlige midler samt eventuell brukerbetaling på lik linje med tilsvarende offentlige virksomheter. I Finansdepartementets høringsnotat av 9. juli 1999, med forslag til endringer i forskrift 19. april 1995 nr. 370 (forskrift nr. 105) til kompensasjonsloven, ble det presisert at private og ideelle virksomheter som driver innenfor kultur- og idrettssektoren ikke kom innenfor kompensasjonsordningen. Bakgrunnen for dette var hovedsakelig å unngå en ytterligere konkurransevridding mellom kommunal og privat/ideell drift innenfor denne sektoren som ikke mottar noen form for støtte.

Ved lov 12. desember 2003 nr. 108, jf. Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004 - lovendringer, er det fra 1. januar 2004 innført en ny ordning med generell kompensasjon for merverdiavgift for kommunesektoren. Formålet med den generelle kompensasjonsordningen er i enda større grad å nøytralisere konkurransevriddinger ved kommuners kjøp av tjenester. Den nye loven innebærer at kommunene får kompensert merverdiavgift på anskaffelse av i utgangspunktet alle varer og tjenester. Kulturinstitusjoner, som eies og drives av kommunen eller fylkeskommunen, vil dermed få kompensert merverdiavgiften på sine anskaffelser.

En generell kompensasjonsordning vil medføre nye konkurransevriddinger mellom kommunale og private virksomheter når private virksomheter yter tjenester innen områder som ikke er omfattet av merverdiavgiftsplikten. I tråd med utvalgets anbefaling i NOU 2003:3 Merverdiavgiften og kommunene - Konkurransevriddinger mellom kommuner og private, er den nye kompensasjonsloven derfor innrettet slik at private produsenter av oppgaver som kommunene har et lovpålagt ansvar for innenfor helse, sosial og undervisning omfattes av ordningen.

En generell kompensasjonsordning som omfatter alle private og ideelle virksomheter som utfører tilsvarende oppgaver som kommunen ville bli meget omfattende. Det fremgår av forarbeidene at det, ut fra hensynet til administrasjon og finansiering av ordningen samt usikkerhet ved omfanget av de nye konkurransevriddingene, har vært nødvendig å begrense hvilke private virksomheter som skal være kompensasjonsberettiget. Stortinget sluttet seg til dette. Det følger dermed av den nye kompensasjonsloven § 2 bokstav c at det er private og ideelle virksomheter som utfører kommunens lovpålagte helse-, undervisnings-

eller sosialtjenester som er omfattet av kompensasjonsordningen. Det er på disse områdene, ved siden av fast eiendom, at det må antas at kommunene i størst grad vil kunne komme i en konkurransesituasjon med ikke-avgiftspliktige private virksomheter. Dette medfører at kultur, idrett og samferdsel, på samme måte som etter den begrensede kompensasjonsordningen, ikke er omfattet av kompensasjonsordningen for private tjenesteprodusenters vedkommende.

På denne bakgrunn er kulturinstitusjoner, som ikke er en del av kommunen eller fylkeskommunen, ikke omfattet av den generelle kompensasjonsordningen. Det er derfor riktig at et museum, som er en privat stiftelse som er medtatt i offentlige planer, ikke er omfattet. Eksempelvis en privat helseinstitusjon, en privat barnehage eller en privat skole vil derimot være omfattet av kompensasjonsordningen.

SPØRSMÅL NR. 325

Innlevert 30. januar 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 9. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I Hammerfest har politiet opplevd økt uro og voldsutøvelse ved utestedene etter oppstart av arbeidet på Melkøya. Dette synes forårsaket av at langt flere oppholder seg på utestedene som en konsekvens av økt folketall og høy aktivitet i anleggsperioden.

Vil statsråden ta initiativ til styrking av politiressursene i Hammerfest?»

Svar:

Henvendelsen fra stortingsrepresentant Ballo er forelagt Politidirektoratet og politimesteren i Vest-Finnmark. Etter politimesterens vurdering har anleggsarbeidet medført et merarbeid, men likevel ikke av et slikt omfang at dette pr. dags dato skaper noen bekymringsfull belastning for Hammerfest politistasjon.

Politidistriktets kriminalitetsanalyse har vist at Hammerfest over lang tid har registrert mer vold enn landsgjennomsnittet. Denne situasjon er forsterket i 2003.

Politimesteren opplyser imidlertid at så langt synes ikke anleggsarbeiderne på Melkøya å være registrert som gjerningspersoner i voldssaker, men heller som ofre. Anleggsarbeiderne er ved enkelte tilfeller bøtelagt for ordensforstyrrelser.

Det er likevel på det rene at en så omfattende utbygging som Snøhvit-utbyggingen er, vil stille politiet overfor ekstra utfordringer. For å møte blant annet disse utfordringene, har politimesteren foretatt interne omdisponeringer i politidistriktet for å styrke den operative tjenesten ved Hammerfest politistasjonen.

Politidirektoratet opprettet i 2003 et særskilt POP-prosjekt (problemorientert politiarbeid) i Vest-Finnmark politidistrikt. Prosjektet løper fortsatt. Bakgrunnen for prosjektet var nettopp å iverksette tiltak for å redusere volden i Hammerfest.

I forbindelse med prosjektet iverksatte politimesteren i samarbeid med Politidirektoratet en rekke tiltak mot utestedene i Hammerfest. Som virkemidler ble det lagt stor vekt på politiets synlighet gjennom målrettet patruljering, samt innføring av nulltoleranse i forhold til vold. Tidvis har Alta lensmannskontor avgitt ressurser i helgene for å styrke patruljeringen i Hammerfest.

Politimesteren har nylig tilskrevet samtlige kommuner og anmodet om å få en oversikt over skjenkekontrollvirksomheten og eventuelt hva den har avdekket.

Politimesteren opplyser at tiltak for å redusere voldskriminaliteten i Hammerfest blir gitt prioritet ved budsjettfordelingen i 2004. Når det gjelder ressursdisponeringen i Vest-Finnmark politidistrikt sett under ett, vil det bli foretatt en total gjennomgang av denne i lys av de endringer som gjøres opp mot den lokale oppfølgingen av Politireform 2000 for å se om det bør foretas en omfordeling av stillinger internt i politidistriktet. I forhold til denne gjennomgangen gir Politidirektoratet uttrykk for tillit til at politimesteren sikrer en god polititjeneste i Hammerfest i tiden fremover.

Politidirektoratet følger utviklingen i politidistriktet nøye. Direktoratet forventer at politimesteren opprettholder de voldsforebyggende tiltak som allerede er etablert og styrker disse i tiden fremover. Dette er også spørsmål som følges tett opp i den løpende dialog mellom Politidirektoratet og politimesteren.

SPØRSMÅL NR. 326

Innlevert 30. januar 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 10. februar 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Korleis vil Regjeringa leggje opp arbeidet med endring av ansvaret for revisjon av skatterekneskapa frå kommunane?»

GRUNNGJEVING:

Stortinget vedtok i desember 2003 endringar i kommunelova der mellom anna revisjon av skatterekneskapa vert overført frå kommunane sine revisjonar til staten. I samband med dette vart det gjort uttrekk i overføringane til kommunane basert på føresetnader om at 10 pst. av kommunerevisjonane sitt samla personell utfører revisjon av skatterekneskap. Det kan for kommunane samla gjelda 70-75 årsverk.

Eg ber statsråden gjere greie for om ein planlegg ei sentral eining hjå Skattedirektoratet eller om det er aktuelt å lokalisere dette arbeidet andre stader. Eg ber vidare om at statsråden klargjer om tilsette som i dag arbeider i kommunal revisjon, men som blir overtallige som konsekvens av lovendringane, vil få tilbod om nyoppretta stillingar i regi av Skattedirektoratet.

Svar:

Spørsmålet blei overført frå kommunal- og regionalministeren.

Stortinget vedtok 28. november 2003 at staten skulle ta over ansvaret for kontroll av skatterekneskapa frå 1. juli 2004. Dette inneber at lov av 21. november 1952 nr 2 om betaling og innkrevjing av skatt (skattebetalingslova) § 56 nr. 1, tredje punktum, om at Finansdepartementet kan fastsetja instruks for kommunerevisorane sitt arbeid med kontroll med skatteoppkrevjarfunksjonen, vert oppheva frå same dato. Finansdepartementet bad i brev av 8. desember

2003 til Skattedirektoratet, om at direktoratet setter ned ei arbeidsgruppe for å sjå på alle høve som kan tyde noko for ei trygg overtaking og handsaming av dei kontrolloppgåvene som vil falle på skatteetaten i samband med dette.

Arbeidsgruppa vart sett ned 9. januar 2004, og skal i midten av april 2004 leggja fram sine forslag for departementet. Arbeidsgruppa vil då gje tilråding om korleis arbeidet med kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen skal organiserast i Skatteetaten etter 1. juli 2004.

I arbeidsgruppa er mellom andre med to representantar frå NKRF (Norges kommunerevisorforbund), ein representant frå NKK (Forbund for kommunal økonomiforvaltning og skatteinnfordring), og ein observatør frå Riksrevisjonen.

At staten overtek det fulle og heile ansvaret med kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen, fører med seg økte oppgåver for både Riksrevisjonen og skatteetaten. Ei av arbeidsgruppa sine oppgåver er å gå igjennom og kvalitetssikra grunnlaget for utrekninga for omfordeling av ressursar frå kommunane til staten. I samband med dette arbeider gruppa no med ei nærare kartlegging av kor store ressursar kommune- og distriktsrevisjonane nyttar på oppgåver knytt til kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen. Denne kvalitetssikringa skal sendast Finansdepartementet i midten av mars 2004.

Finansdepartementet ser det så langt som mindre aktuelt å leggja denne kontrollen til ei sentral eining i Skattedirektoratet. Departementet ser for seg ei regionalisering av desse oppgåvene.

Lov av 4. februar 1997 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljølova) har reglar om arbeidstakarane sine rettar i samband med overdraging av verksemd. Ei vurdering av dei tilsette i kommunerevisjonane sine rettar etter arbeidsmiljølova, ligg utanfor mandatet til arbeidsgruppa. Finansdepartementet vil be Kommunal- og regionaldepartementet, eventuelt i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet, å sjå nærare på dette. Departementet verdset høgt den røynsla kommunerevisorane har på dette området, og fleire av dei vil truleg vere aktuelle som tilsette i skatteetaten i samband med denne overføringa av oppgåver frå kommunane til staten.

SPØRSMÅL NR. 327

Innlevert 30. januar 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 10. februar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvilke initiativ vil miljøvernministeren ta for å stimulere Oslo til å øke innsamlingen av drikkekartong?»

BEGRUNNELSE:

Drikkekartong er laget av jomfruelig fiber og går inn i et verdifullt kretsløp hvor de nyttiggjøres flere ganger før de til slutt kan utnyttes som energi.

Ved å gjenvinne drikkekartong reduseres avfallsmengden og utslipp av klimagasser fra deponier minskes. Gjenvinning av fiber er mindre energikrevende enn produksjon av ny. Miljømyndighetene har fastsatt mål på 60 pst. materialgjenvinning av drikkekartong.

Lave innsamlingstall, ikke minst i Oslo (34 pst. i 2003 som er laveste tall av samtlige kommuner), gjør det vanskelig å nå det oppsatte mål.

Svar:

Avfallspolitikken er basert på et samspill mellom sentral og lokal regulering. Sentrale myndigheter fastsetter de overordnede mål og rammebetingelser, mens kommunene innenfor rammen av dette har ansvar og handlefrihet i utformingen av de konkrete innsamlings- og behandlingsløsninger lokalt.

Generelle virkemidler, slik som strenge krav til avfallsbehandling og avgift på sluttbehandling av avfall styrer avfallet vekk fra sluttbehandling over til gjenvinning. I tillegg er det etablert produsentansvar for ulike avfallstyper som innebærer at produsenter og importører gis ansvar for å sørge for innsamling og gjenvinning av sine produkter når de ender som avfall. Eksempler på dette er retursystemet for avfall fra elektriske og elektroniske produkter og de ulike ordningene for emballasjeavfall.

Det er fem avtaler mellom emballasjebransjen og Miljøverndepartementet som regulerer innsamling og gjenvinning av emballasjeavfall. En av disse gjelder avfall fra drikkekartong. Formålet med avtalen er å redusere miljøproblemene forårsaket av slikt avfall gjennom emballasjeoptimering, herunder reduksjon av mengden avfall som oppstår og krav om 60 pst. gjenvinning av den totale mengden avfall fra drikkekartong.

I tråd med avtalen er det etablert et retursystem, Norsk Returkartong AS, som skal sørge for gjennomføring av avtalens krav til innsamling og gjenvinning av drikkekartong.

Det er kommunene som har ansvar for innsamling av avfall fra husholdningene og som tilrettelegger for kildesortering av ulike avfallstyper lokalt, herunder drikkekartong. Norsk Returkartong har derfor et tett samarbeid med kommunene om dette. Per i dag har Norsk Returkartong inngått samarbeid med over 400 kommuner, som dekker 96 pst. av befolkningen.

Statistikken viser en svært positiv utvikling i gjenvinningen av husholdningsavfall de siste årene. Andelen husholdningsavfall som ble utsortert for gjenvinning økte fra 9 til 67 pst. i perioden 1992 til 2001. Dette viser at tilnærmingen i avfallspolitikken, der sentrale myndigheter setter de overordnede rammene, mens kommunene har ansvar for den praktiske gjennomføringen, fungerer tilfredsstillende. Det er ikke ønskelig med detaljregulering av kommunene på dette feltet.

Jeg registrer at kommunene oppnår ulike resultater mht. kildesortering av ulike avfallstyper. Dette kan skyldes ulike faktisk forutsetninger, men kan også skyldes ulikheter mht. innsats og informasjon til befolkningen om innsamlings- og gjenvinningsordninger for avfall. Alle kommuner bør hele tiden arbeide for økt gjenvinning av avfall. Imidlertid ser jeg ikke grunn til å ta særskilte initiativ overfor Oslo kommune i denne forbindelse. Jeg har tillit til at også Oslo bestreber seg på å tilrettelegge for gode og miljøeffektive kildesorteringsordninger for befolkningen.

SPØRSMÅL NR. 328

Innlevert 2. februar 2004 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 11. februar 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Mener statsråden at stortingsvedtaket om utvidelse og ombyggingen av dokken på Haakonsvern står ved lag, eller bør det vurderes på nytt, og kan flytting kan være et alternativ, eller er ikke Erik Hernes' intensjoner om å flytte dokken internt i Bergens- området i tråd med Forsvarsdepartementets vilje?»

BEGRUNNELSE:

Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) er satt til å utføre de oppgaver som de forsvarspolitiske myndigheter gir. FLOs sjef, Erik Hernes, har i to avisartikler (Dagens Næringsliv 27. januar 2004 og Bergens Tidende 29. januar 2004) gitt uttrykk for at han mener dokken som Stortinget har vedtatt skal bygges på Haakonsvern, kan bli billigere om den bygges på Laksevåg. Tallene kjenner bare Erik Hernes, men det er likevel noe underlig at Hernes kan ta opp dette spørsmålet til offentlig debatt nå, ettersom ombyggingen av dokken på Haakonsvern har sin politiske bakgrunn i det romertallsvedtak Stortinget gjorde som en følge av Innst. S. nr. 232 (2001-2002). Vedtaket fikk sin politiske oppfølging i Budsjett-innst. S. nr. 7 (2003-2004), der forsvarskomiteens flertall sa seg tilfreds med budsjettproposisjonens underkapittel som omhandlet dokken, fordi det ble satt av midler til prosjektering, og fordi det ble opplyst at det planlegges med oppstart i 2004. Forsvarskomiteens flertall la videre vekt på at framdriften med dokken måtte opprettholdes, og at tidsrammene ikke måtte brytes. Ifølge artikkelen i Bergens Tidende mener Erik Hernes at han på sin side har Stortingets vilje i ryggen, og henviser til St.prp. nr. 1, og sier at det i proposisjonen ligger at vi (FLO) "skal se på mulige prosjekter for offentlig-privat samarbeid". Dette kan gi inntrykk av at Erik Hernes tror at budsjettproposisjonens innhold er overordnet et gjeldende stortingsvedtak.

Svar:

Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002) at det skal investeres i ny og utvidet fregattdokk ved Haakonsvern. Det ble avsatt 235 mill. kr til formålet.

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) informeres Stortinget om at det settes av midler til prosjektering, og at det planlegges med oppstart i løpet av 2004 slik at Stortingets forutsetning om ferdigstilling i 2006 kan innfris.

Arbeidet med prosjektering er i gang i henhold til, og innenfor rammene av Stortingets vedtak.

I det pågående arbeidet med den langtidsproposisjonen som skal etterfølge gjeldende langtidsproposisjon og som planlegges fremmet i Stortinget i løpet av vårsesjonen, arbeides det med en rekke vurderinger på mange områder for å videreutvikle moderniseringen av Forsvaret. I St.prp. nr. 12 (2003-2004) og i St.prp. nr. 1 (2003-2004) informerte Regjeringen om at det kan være aktuelt å vurdere offentlig privat samarbeid (OPS) på en rekke områder for å realisere viktige kapasiteter i Forsvaret. Innenfor rammene av dette arbeidet, samtidig med den pågående prosjekteringen, vurderes det alternative muligheter.

Hensikten med å vurdere offentlig privat samarbeid er å oppnå økt fokus på strategiske områder, kvalitetsforbedring av kjernevirksomheten og en reell kostnadsreduksjon for Forsvaret. Dette skal resultere i en mer effektiv drift av støttevirksomheten og øke effekten av Forsvarets investeringer gjennom samarbeid/partnerskap med private aktører som ett alternativ til tradisjonell drift og anskaffelse.

En dokk skal tilfredsstillende behovet for vedlikehold av skrog og installasjoner under vannlinjen for de nye fregattene som er under anskaffelse. Etter initiativ fra verftsindustrien i Bergen, er det foreslått mulige løsninger som både kan ivareta Forsvarets og industriens behov ved felles utnyttelse av dokkapasiteten. En vurdering er under utarbeidelse for å se om de foreslåtte løsningene er realiserbare. Vurderingen vil omfatte mulige samarbeidsløsninger både på Haakonsvern og utenfor. Dette betyr at det for tiden er tre mulige alternativer. To OPS alternativer henholdsvis innenfor og utenfor Haakonsvern, i tillegg til det opprinnelige alternativet ved å bygge i Forsvarets regi på Haakonsvern.

Sjøforsvaret er ikke forpliktet til å kjøpe vedlikeholdstjenester utelukkende fra FLO. Å bidra til en OPS løsning som kan sikre et bredere kundegrunnlag der kundemassen vil omfatte flere enn Sjøforsvarets kunder, vil kunne bidra til tryggere arbeidsplasser. I tillegg vil arbeidskraft og øvrige ressurser kunne utnyttes til felles verdiskapning i regionen.

Den vedtatte rammen på 235 mill. kr gjør det kun mulig å realisere en minimumsløsning dersom en dokk skal bygges tradisjonelt med Forsvaret som eneste finansieringskilde. En rekke fartøyer fra NATO allierte

kan ikke dokkes ved en slik løsning. Dette begrenser kundemassen og vil kunne øke kostnadene for kunden som følge av redusert utnyttelsesgrad, og dokken er ikke sikret oppdrag for Sjøforsvaret dersom andre verft kan tilby billigere løsninger enn FLO.

I denne sammenheng, og innenfor rammen av arbeidet med ny langtidsplan, er det naturlig at det vurderes alternativer slik at forutsatte kapasiteter kan etableres på den for Forsvaret og det norske samfunn mest kostnadseffektive og rasjonelle måte. Jeg vil understreke at ingen konklusjoner er trukket på nåværende tidspunkt. Dersom konklusjonene for en alternativ løsning er av en slik art at de vil bidra til en lønnsommere løsning med større oppdragsmuligheter og dermed til beste for både industrien og Forsvaret, vil jeg i så fall legge disse frem for Stortinget. Jeg vil imidlertid understreke at arbeidet med å oppfylle Stortingets vedtak om utvidelse og ombyggingen av dokken videreføres parallelt.

SPØRSMÅL NR. 329

Innlevert 3. februar 2004 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 9. februar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ved Fundia Armeringsstål AS oppstår det et flimmer fra produksjonen av armeringsstål. NVE har pålagt bedriften å installere et SVC-anlegg for å redusere flimmeret. Bedriften har selv funnet fram til andre metoder for å redusere flimmeret på, enn den metoden NVE har pålagt bedriften. For at metoden skal fungere optimalt, må Statnett og bedriften samordne sine revisjonsstanser i periodene det oppstår flimmer.

Hva vil statsråden gjøre for at Statnett gjør de nødvendige tiltak i denne saken?»

BEGRUNNELSE:

I januar 1999 fikk Fundia Armeringsstål pålegg fra NVE om å bygge et anlegg for å redusere flimmeret fra produksjonen av armeringsstål. Dette pålegget ble klaget inn til OED. I januar 2000 stadfestet OED

dette pålegget og bedriften fikk krav om å installere anlegg eller treffe andre tiltak for å redusere flimmer.

Å bygge et slikt anlegg (SVC-anlegg) er bedriften meget skeptisk til da dette ikke vil fungere i MO, bl.a. pga. nettets lave kortslutningsytelse. Statnett er heller ikke i stand til å oppgi minimum kortslutningsytelse. (Bedriften har tidligere driftserfaring med SVC-anlegg fra 80/90-tallet og måtte den gang stoppe det pga. personsikkerhet). Høsten 2000 kom Fundia armeringsstål imidlertid fram til en ide om at nettene på Helgeland kunne kobles annerledes slik at flimmeret ble "isolert" fra alminnelig forsyning. Dette har nå i 3,5 år fungert bra. Bedriften har ikke mottatt klager på flimmer i denne tiden. "Problemet" er at Statnett og Fundia Armeringsstål AS må samordne sine revisjonsstanser, for i slike perioder oppstår flimmer. Flimmeret blir høgt når Statnett gjør omkoblinger og Fundia Armeringsstål AS er i produksjon.

Bedriften viser til at hvis Statnett viser fleksibilitet og varsler i god tid, så er det mulig for Fundia Armeringsstål til en viss grad å tilpasse sine vedlikeholdstopper til dette. Statnett har så langt ikke vært villige til å varsle bedriften. Eksempelvis var det ingen revisjonsaktivitet i uken 29, 30 og 31 da Fundia Armeringsstål sto for sommerferie. Å bygge et SVC- anlegg kan virke som en unødvendig kostnad (ca. 40 mill. kr) for en bedrift som sliter i et internasjonalt marked og som står overfor store utfordringer framover. Det er bevist gjennom de siste år at problemet kan løses gjennom den driftskoblingen som har vært prøvd. Dette krever imidlertid at Statnett tar alvorlig det som står i deres vedtekter § 2 om samfunnsøkonomisk rasjonell drift av overføringsnettet.

Svar:

NVE påla i 1999 Mo Industripark (MiP) å installere anlegg eller treffe andre tiltak som på permanent basis reduserer flimmer som følge av smelteovnen til Fundia Armeringsstål AS innenfor MiPs konsesjonsområde til et akseptabelt nivå. NVEs vedtak ble påklaget av MiP. Departementet stadfestet NVEs vedtak.

Mot slutten av 2000 tok MiP initiativ til uttesting av en ny driftskobling i Helgelands-området. Statnett SF iverksatte den nye driftskoblingen i Svabo og Nedre Røssåga som en prøvedrift for å forsøke å redusere utbredelsen av flimmer til alminnelig forbruk.

NVE fattet i 2001 vedtak om at den nye driftskoblingen ikke tilfredsstiller de krav NVE tidligere hadde fastsatt, og forutsatte av MiP skulle forberede og gjennomføre tiltak i henhold til vedtaket av 1999 for permanent demping av flimmer.

NVEs vedtak ble påklaget til departementet. NVE fant ikke grunnlag for å imøtekomme klagen, og saken ble derfor oversendt departementet for sluttbehandling.

Som ledd i klagebehandlingen har departementet avholdt flere møter med de involverte partene MiP, Fundia Armeringsstål AS og Statnett. MiP og Statnett har fått anledning til å kommentere hverandres synspunkter i saken. Departementet har mottatt en rekke tilleggsopplysninger fra så vel MiP som Statnett vedrørende flimmerproblematikken og driftskoblingen.

Blant annet som følge av at MiP oversendte omfattende dokumentasjon vedrørende system- og driftstekniske forhold i Rana-nettet, ba departementet NVE om å foreta nærmere undersøkelser og faglige vurderinger av de opplysningene som var kommet til. NVE svarte departementet sommeren 2003.

Departementet har mottatt ytterligere kommentarer fra MiP og Statnett, og det ble senest i desember avholdt møte med representanter for MiP og Fundia Armeringsstål AS.

NVE mener at den nye driftskoblingen ikke er en god nok løsning på flimmerproblemene forårsaket av stålovnene til Fundia Armeringsstål AS. En løsning med delt drift i Svabo og Nedre Røssåga er ifølge NVE for sårbar for endringer i nettet og kraftproduksjonen i området og medfører for høyt flimmernivå i store perioder av året. Kraftsystemet vil etter NVEs vurdering kunne drives mer optimalt med en samlet drift både i Svabo og Nedre Røssåga. I henhold til NVEs vedtak er det MiPs ansvar å ordne opp i flimmerproblemene i Mo i Rana. NVE påpeker at målinger av flimmernivået med den utprøvde driftskoblingen viser at den er svært følsom for endringer i nett- og produksjonssystem.

Jeg vil peke på at klagesaken ikke gjelder spørsmålet om det skal bygges et SVC-anlegg eller ikke. At MiP plikter å installere anlegg eller treffe andre tiltak som på permanent basis reduserer flimmer til et akseptabelt nivå, følger allerede av NVEs vedtak som ble stadfestet av departementet. Klagen gjelder spørsmålet om MiPs nye driftskobling i Svabo og Nedre Røssåga er et tilstrekkelig tiltak som løser flimmerproblemet på permanent basis eller ikke.

Saken er teknisk komplisert og ligger til klagebehandling i departementet. Jeg regner med ferdigbehandling innen kort tid. Jeg ber om forståelse for at jeg derfor ikke kan gå nærmere inn på en vurdering av saken eller de opplysninger som fremkommer i spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 330

Innlevert 3. februar 2004 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 9. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Omstillinga i Avinor AS kalt "Take-off-05" inneheld planar om at fast tilsette delvis skal erstattast av innleigde folk og at m.a. deler av tryggleiksarbeidet skal utførast av selskap utafor Avinor AS.

Meiner statsråden at dette er ei avgjerd selskapet sjølv kan ta innafor vedteke regelverk, eller vil ho leggja slike spørsmål fram for generalforsamlinga, ev. Stortinget?»

Svar:

Det er aksjelova med alle reglar for styring og kompetansedeling mellom generalforsamlinga på den eine sida, og selskapet si administrative leiing og styret for selskapet på den andre, som gjeld. Paragraf 2 i aksjelova gir eigaren høve til å ta inn i vedtektene eventuelle krav til styret om kva for saker som skal handsamast i generalforsamling. Ifølgje vedtektene for Avinor skal styret leggje fram alle saker *"som antas å være av vesentlig samfunnsmessig eller prinsipiell betydning, herunder saker om hel-/delprivatisering av basisvirksomhet"*. Vidare skal styret kvart år leggje fram ein plan for verksemda, og i samband med dette også større omorganiseringar.

Som generelt svar på spørsmålet om fast tilsette i Avinor, i samband med den omstillinga Avinor nå er inne i, kan "erstattast" av tilsette i selskap utanfor Avinor, og om Avinor har kompetanse til å gjere vedtak om det, er svaret ja. I dei aksjeselskapa som samferdselsministeren er generalforsamling for er det praksis at leiinga i selskapet sjølv gjer vedtak i interne organisasjonsspørsmål. Dette var og praksis i høve til Luftfartsverket som forvaltningsbedrift.

Eg legg og til grunn at Avinor held seg innanfor alle rettsreglar som gjeld for Avinor som arbeidsgjevar i høve til dei tilsette. Vidare må alle som skal utføre tryggleiksarbeid som krev særskilt kvalifikasjon eller godkjenning, oppfylle dei krava som eventuelt er fastsett for slikt arbeid utan omsyn til om dei er tilsette i Avinor eller i andre selskap. Eg legg generelt til grunn at for tiltak i "Take-off-05" som krev godkjenning frå Luftfartstilsynet, må slik godkjenning foreligge før tiltaka kan gjennomførast.

Eg har den 4. februar 2004 fått overlevert "§ 10- planen" frå Avinor som vil bli lagt til grunn for eig-armeldinga som Regjeringa har varsla i vårsesjonen 2004. Eg må vurdere nærare både planen og kva for saker som skal leggjast fram for Stortinget i meldinga, men prinsipielle saker eg eventuelt finn grunn til å realitetsbehandle i generalforsamling vil òg bli lagt fram i meldinga.

SPØRSMÅL NR. 331

Innlevert 3. februar 2004 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 10. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Luftfartstilsynet har stilt ei rekkje spørsmål til Avinor AS om omstillingsprosessen "Take-off-05".

På kva måte vil statsråden sikra at Luftfartstilsynet sine merknader og eventuelle krav vert fylgt opp på ein forsvarleg måte, og vil ho, om naudsynt, påleggja Avinor AS å bruka lenger tid på omstillingsprosessen enn det som er planlagt?»

Svar:

Eg legg generelt til grunn at for tiltak som Avinor planlegg under "Take-off-05", og som krev godkjenning frå Luftfartstilsynet, må slik godkjenning vere gitt før tiltaka kan gjennomførast. Eg er bl.a. gjennom kopi av brev datert 9. januar 2004 frå Luftfartstilsynet til Avinor, og svarbrev datert 30. januar 2004 frå Avinor til Luftfartstilsynet, orientert om at det for tida går føre seg prosessar og samarbeid på fleire plan mellom Avinor og Luftfartstilsynet. Eg legg til grunn at alle tiltak som krev godkjenning frå Luftfartstilsynet, må ha slik godkjenning før tiltaka blir sett i verk, og at framdrifta i omstillingsprosessane må innrettast etter det.

SPØRSMÅL NR. 332

Innlevert 3. februar 2004 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 10. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«På spørsmål om kva kulturministeren vil gjere for å sikre at helseføretaka følgjer lov om målbruk i offentlig teneste, svarar kulturministeren i brev av 28. januar d.å. at det i denne situasjonen i første omgang er opp til Helsedepartementet å følgje opp saka.

Kva vil helseministeren gjere for at kultur- og kyrkjedepartementet no skal få tatt ei endelig avgjerd i spørsmålet om helseføretaka fell inn under mållova?»

GRUNNGJEVING:

Etter at lova om helseføretak tok til å gjelde frå 1. januar 2002, har det vore usikkert om desse (både dei regionale helseføretaka og dei einskilde sjukehusa) fell inn under lov om målbruk i offentlig teneste. I § 4 i forskriftene til denne lova er det fastsett at statsorgan skal ha namneformer både på bokmål og nynorsk dersom det ikkje høver med eit felles namn i dei to målformene. Kultur- og kyrkjedepartementet (KKD) har i svar på skriftleg spørsmål frå underteikna, i brev datert 28. januar 2004, slått fast at "helseføretaka må reknast som organ for staten etter lov om målbruk i offentlig teneste, og at dei fullt ut vil vere omfatta av dei relevante føresegene i denne lova og dei tilhøyrande forskriftene".

Denne konklusjonen var klar allereie 23. januar 2002, da KKD i eit brev til Helsedepartementet bed om merknader, slik at dei kan gjere endeleg vedtak i saka. Per 28. januar 2004 hadde KKD enno ikkje mottatt slike merknader.

Svar:

Helsedepartementet støtter saksutgreiinga frå Kultur- og Kyrkjedepartementet (KKD) om at helseføretaka må reknast som organ for staten etter lov om målbruk i offentlig teneste. Dette inneber at helseføretaka blir omfatta av dei relevante føresegnene i mållova med tilhøyrande forskrifter. Denne konklusjonen vil bli meddelt KKD i dag, slik at dei kan gjere ei endeleg vurdering i saka.

SPØRSMÅL NR. 333

Innlevert 3. februar 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 11. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er det riktig at Justisdepartementet legger seg på en løsning for etablering av nye plasser ved Bergen fengsel som er 15 mill. kr dyrere enn den som ble anbefalt av en intern arbeidsgruppe, og hva er i så fall årsaken til at departementet har valgt en slik løsning?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med etablering av 30 nye permanente soningsplasser ved Bergen fengsel utarbeidet en intern arbeidsgruppe flere ulike alternativer til hvordan dette kunne gjøres. Justisdepartementet ønsker, ifølge opplysninger undertegnede har mottatt, å bygge 20 av disse plassene innenfor ringmur, samt et bygg med 10 frigangsplasser utenfor ringmur. Videre skal departementet ønske å gjøre 32 plasser med lavt sikkerhetsnivå om til plasser med høyt sikkerhetsnivå ved å sette opp et gjerde rundt avdeling D. Ifølge driftsjefen ved Bergen fengsel vil entreprisekostnadene ved dette alternativet være 36 mill. kr.

Arbeidsgruppen ved Bergen fengsel anbefalte ovenfor JD at alle 30 plassene burde bygges innenfor ringmur. Entreprisekostnaden med dette alternativet er etter driftsjefens beregninger 21 mill. kr, altså en differanse på 15 mill. kr.

Følgende argumenter skal tale til fordel for arbeidsgruppens opplegg:

- billigere entreprisekostnader
- det vil være billigere i drift ved at det innbærer mindre lønnsutgifter

et bedre faglig alternativ ved at avdeling D med 32 plasser med lavt sikkerhetsnivå får drive videre som i dag.

Avdelingen er en godt fungerende avdeling. Gjennom 14 år har man opparbeidet seg kompetanse om nettverksbygging ved at innsatte har frigang til jobb/skole og deltakelse i fritidsaktiviteter. Med bare 10 frigangsplasser igjen kan dette arbeidet bli forringet.

Etter undertegnedes mening bør det være gode faglige argumenter dersom man velger et alternativ som er 15 mill. kr dyrere enn et annet, spesielt i en situasjon hvor kriminalomsorgen har det svært trangt økonomisk og hvor mange fengsler sårt trenger oppussing. Det bes derfor om en oversikt over de faglige argumentene departementet baserer seg på.

Svar:

Som kjent er det bevilget 44 mill. kr til å etablere 60 nye fengselsplasser i løpet av 2004. Bevilgningen skal dekke prosjektering, anbud, produksjon, oppsetting og engangsinvesteringer. I tillegg er det bevilget 6,8 mill. kr til drift av plassene i årets tre siste måneder.

I Budsjett-innst. S. nr. 4 (2003-2004) ber justiskomiteens flertall om at minst 15 av de 60 plassene realiseres gjennom bygging av permanente soningsplasser ved Bergen fengsel, hvis det er byggeteknisk mulig. Videre ønsker komiteen at ytterligere 15 plasser realiseres gjennom bygging av permanente plasser samme sted.

Departementet har i arbeidet med et alternativ for Bergen, lagt særlig vekt på løsninger som dekker et behov for flere varetektsplasser i Bergen. Departementet bestemte derfor at de 60 plassene fordeles med 15 midlertidige plasser i Trondheim, 15 midlertidige plasser ved Nye Kongsvinger fengsel og 30 nye permanente plasser ved Bergen. Med dette som utgangspunkt satte departementet ned et prosjekt med deltakere fra de berørte kriminalomsorgsregionene, og gjennomførte befaringsreiser ved de tre fengslene. Departementet er under dette arbeidet gjort kjent med forslaget til den interne arbeidsgruppa i Bergen fengsel. Dette forslaget som ligger nær det som sannsynligvis også blir den endelige løsningen for Bergen, er i prosessen sammenlignet med et alternativ som kunne ha gitt en særlig stor effekt når det gjelder varetektsplasser. Av tekniske grunner lar ikke den løsningen seg gjennomføre innenfor kostnadsrammen.

Departementet har gitt Statsbygg i oppdrag å gjennomføre en anbudskonkurranse på de 60 plassene innenfor gitte rammer for budsjett, gjennomføringstid, effekt på soningskøen og bedring av varetektskapasiteten i Bergen. Departementet kan først etter at anbudskonkurransen er gjennomført fastslå hva

kostnadene for Bergen vil beløpe seg til. Justisdepartementet er imidlertid innstilt på å få til gode, hensiktsmessige og akseptable løsninger innenfor budsjettet, og å ikke legge opp til løsninger som utløser unødige kostnader.

SPØRSMÅL NR. 334

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 12. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 88 (2002-2003) fikk Regjeringen flertall for å innføre en ordning med bruk av refusjonskontrakter når det gjelder opptak av legemidler på refusjonsordningen. Bakgrunnen for dette var blant annet at legemidlene Actos og Avandia skulle bli en del av slik refusjonsordning. Ifølge leverandøren/produsenten av bl.a. Avandia har der ikke ennå blitt avholdt forhandlinger med tanke på refusjon.

Dersom dette medfører riktighet, vil statsråden da sørge for at dette skjer raskt?»

BEGRUNNELSE:

En av hovedbegrunnelsene fra stortingsflertallets side i forbindelse med at det ble vedtatt en ordning med mulighet for å inngå refusjonskontrakter var at dette skulle være en mulighet for raskere å kunne oppta legemidler i refusjonsordningen, samtidig med at en skulle kunne ha kontroll med statens utgifter. Det ble også spesielt nevnt i proposisjonen at legemidlene Actos og Avandia som brukes i behandlingen av diabetes pasienter var ment å bli refundert etter denne ordningen. Det er på denne bakgrunn meget underlig at det fortsatt ikke er iverksatt forhandlinger med leverandøren/produsenten.

Svar:

Forhandlinger med legemiddelfirmaene om refusjonskontrakter for disse to legemidlene (Actos og Avandia) ble første gang igangsatt parallelt med behandlingen av Ot.prp. nr. 88 (2002-2003) i Stortinget. Dette ble gjort for å spare tid, slik at et eventuelt forhandlingsresultat kunne implementeres straks Stortinget eventuelt ga sin tilslutning til forslagene i odelstingsproposisjonen. Før saken var ferdigbehandlet i Stortinget, brøt imidlertid firmaene disse forhandlingene, idet de ikke kunne akseptere myndighetenes krav om at firmaene skulle holdes økonomisk ansvarlig for enhver forskrivning ut over refusjonsvilkårene for legemidlene. Det var den gangen et krav fra myndighetenes side at refusjon av Actos og Avandia etter paragraf 9 i folketrygden ikke skulle medføre merutgifter for folketrygden. Bakgrunnen for myndighetenes krav var at firmaene selv hevdet at refusjon etter paragraf 9 ikke ville medføre merutgifter. Det var på det tidspunktet heller ikke budsjettmessig dekning for eventuelle merutgifter til disse legemidlene.

Erfaringene fra forrige forhandlingsrunde og Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 88 (2002-2003) i desember 2003 har bidratt til at departementet har foretatt en grundig vurdering av hvilke frihetsgrader som nå foreligger, før det etableres ny kontakt med firmaene. Blant disse spørsmål inngår hvordan man på best mulig måte kan ivareta de føringene som ligger i Stortingets vedtak knyttet til behandlingen av lovproposisjonen. Videre har departementet sett på mulige budsjettvirkninger ved valg av ulike alternativer innenfor aktuelle løsninger, som på en best mulig måte følger opp Stortingets forutsetninger. Legemiddelverket har nå tatt kontakt med de relevante legemiddelfirmaene for å starte en dialog om saken.

SPØRSMÅL NR. 335

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 11. februar 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Nyorganiseringen av Arbeidstilsynet etter utflyttingsvedtaket skulle frigjøre ressurser som skulle gi brukerne bedre lokale tjenester. Ett av forslagene til nyorganisering på Østlandet medfører at innlandet mister arbeidsplasser som sentraliseres til Oslo. Effekttutvalget viser at slik har konsekvensen av statlig politikk vært lenge.

Er det Regjeringens politikk at staten ikke skal ta hensyn verken til nærhet til brukerne eller til sentraliseringseffekten av statlig virksomhet?»

BEGRUNNELSE:

Organisasjonsprosessen etter stortingsbehandlingen har så langt vært intern og umulig å få innsikt i. Effekten av ulike modeller har stor betydning for Arbeidstilsynets operative virksomhet.

Organiseringene bør styrke veilednings- og veiviserrollen og bygge på lokal synlighet, kunnskap og tilstedeværelse. Sentralisering vil medføre dårligere tilgjengelighet og dårligere kunnskap om det næringslivet en har ansvar for.

Kompetanse er selvsagt viktig, men dersom en argumenterer med at det er nødvendig å samle alt i Oslo og de øvrige østlandsfylkene i en region for å bli store nok til å inneha nødvendig kompetanse, vil det medføre at ingen av landets andre regioner bli store nok for å tilfredsstille det kravet. Det sier seg selv at det blir meningsløst.

Det er heller ikke påvist fra noe hold at Arbeidstilsynets ytre apparat i innlandsfylkene ikke har nødvendig kompetanse. Dersom statsråden sitter med annen informasjon om kompetansesituasjonen, bes det om at nødvendig informasjon og dokumentasjon som kan vise dette.

Regjeringen har fått henvendelse fra NHO i Hedmark og Oppland om saken, der de påpeker de uheldige virkningene dette vil ha for næringslivet i innlandet.

Svar:

Som kjent sluttet Stortinget seg i behandlingen av St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn til Regjeringens beslutning om at det skal gjennomføres en omfattende omstillingsprosess i Arbeidstilsynet, som bl.a. innebærer etablering av en regionmodell og en styrking av distriktsapparatet gjennom en overføring av ressurser fra direktoratet. Formålet med omstillingen er å få en mer effektiv utnyttelse av etatens knappe tilsynsressurser.

En prosjektgruppe leder og koordinerer arbeidet med omstilling i Arbeidstilsynet. Denne prosjektgruppen skal legge frem en samlet anbefaling for departementet i februar i år. Departementet fatter deretter beslutning om den nye regionmodellen, herunder antallet regioner og lokalisering av regionkontorene.

Departementet har således så langt ikke vurdert den konkrete regioninndeling eller lokalisering av regionkontorer i det fremtidige "Arbeidslivstilsynet". Det vil i forbindelse med lokaliseringsspørsmålet bl.a. bli lagt vekt på kriterier som næringsstruktur, kompetansebehov, geografi/avstander mv.

Stortinget vil bli orientert om den videre oppfølging av denne saken så snart som mulig etter at det er fattet beslutning om Arbeidstilsynets nye regionmodell.

SPØRSMÅL NR. 336

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 12. februar 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Statsråden har i sitt svar på tidligere skriftlig spørsmål nr. 289 (2003-2004) om studietur til utlandet med krav om egenandel slått fast at dette må oppfattes som brudd på opplæringsloven § 2-15. En del skoler har gjennomført slike turer i mange år og gjør det fortsatt.

Hvordan vil statsråden forsikre seg om at skoleeiere, skoleledelse og tilsynsmyndighet straks får en presisering av § 2-15 som gjør det klart hvilke forutsetninger og hvilke rammer som gjelder for at slike turer faller innenfor opplæringslovens bestemmelser?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden har slik jeg oppfatter det gitt et meget klart svar på spørsmålet om lovligheten av studieturer til utlandet for elever i 10. klasse der det kreves egenandel. Statsråden er tilsvarende klar på at det er uten betydning at turen er frivillig og at det gies et undervisningstilbud på skolen for de elevene som ikke deltar på turen.

Det er viktig at skoleeiere og skoleledere samt tilsynsmyndighet får samme klare informasjon. Det er viktig å forsikre seg om at informasjonen også blir forstått, akseptert og brukt av skolene, slik at den praksis som er beskrevet i det opprinnelige spørsmål, og som er i strid med opplæringsloven, ikke videreføres.

Svar:

I rundskriv F-14-03 ble det, i tråd med merknadene til komiteen i Innst. O. nr. 43 (2002-2003), presisert at "Alle elever i gruppen/klassen må få delta i de samme aktivitetene, uavhengig av om deres foreldre har gitt gaver/andre bidrag til skolen eller ikke". Rundskrivet ble blant annet sendt til alle kommuner med beskjed om å sørge for at alle grunnskoler, foreldre og elever ble orientert.

En del av momentene i rundskrivet ble utdypet i et innlegg i Verdens Gang 4. oktober 2003. I innlegget ga jeg uttrykk for at bussturene til Auschwitz representerer et meget positivt tilbud. Jeg presiserte samtidig at kommunen ikke kan kreve betaling for faglige og/eller sosiale aktiviteter som er en del av opplæringen, men at det fortsatt er et stort rom for frivillige bidrag og gaver i skolen. Det ble også presisert at alle elever må få delta i de samme aktivitetene, uavhengig av om deres foreldre har bidratt eller ikke. Innlegget er sendt til alle kommuner, grunnskoler, elever og foreldre via fylkesmennene.

Dette viser etter min mening at det er tilstrekkelig klargjort og formidlet til tilsynsmyndighet, skoleeiere og skoleledere hvilke forutsetninger opplæringsloven setter for slike turer.

SPØRSMÅL NR. 337

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 9. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I svaret på Karin Andersen sine budsjettspørsmål av 20. oktober 2003 svarer kommunal- og regionalministeren 29. oktober 2003 m.a. med ein tabell som syner statleg sysselsetjing på kommune og fylkesnivå pr. 1. mars 2000 og 1. mars 2003. Tabellane viser relativ store tal under omgrepet "uspesifisert komm.", utan at det er nærare gjort greie for kva som ligg i dette.

Kan statsråden gi eit oversyn og forklaring på kva stillingar som ligg i "uspesifisert komm.", og kvifor desse stillingane berre er i kolonne for 2000?»

Svar:

Når det gjeld tilsette som har vore registrert under kategorien "uspesifisert komm.", har dette vore arbeidstakarar ved utedrifta i Statens vegvesen. Produksjonsverksemda vart omgjort til statsaksjeselskap ved den store omorganiseringa av Statens vegvesen pr. 1. januar 2003, og er derfor ikkje med i oversikten over statleg tilsette pr. 1. mars 2003.

Grunnen til at dei er ført opp i kategorien "uspesifisert komm.", er at dei tilsette har hatt fleire kommunar som arbeidsstad. Dei har vore flytta rundt i fylket etter behov.

SPØRSMÅL NR. 338

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 17. februar 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Kan fiskeriministeren redegjøre for hvor mange heltidsfiskere, her definert som en hver manntallsført fisker som ikke innehar andre lønnsinntekter enn dem de mottar som fartøyeiere i kystflåten, som i dag utelukkende innehar gruppe II rettigheter, hvilke tiltak vil fiskeriministeren iverksette for å sikre disse heltidsfiskerne kvotegrunnlag på lik linje med øvrige heltidsfiskere, og vil statsråden vurdere evaluering og justering av kriteriene for opprykk?»

BEGRUNNELSE:

Adgangsbegrensningen i fisket etter hyse og sei nord for 62°N ble iverksatt f.o.m. 1. januar 2003. Det ble i den forbindelse søkt gjennomført en opprydding i inndelingen mellom rettighetsgruppene gruppe I og

gruppe II som skulle sikre at de mest aktive fartøyene ble samlet i en felles adgangsbegrenset gruppe I i fisket etter torsk, hyse og sei. Som et resultat av dette ble ca. 300 fartøy f.o.m. reguleringsåret 2003 overflyttet fra gruppe II til gruppe I, og disse fikk dermed fulle kvoterettigheter i fisket etter torsk hyse og sei nord for 62°N. Hvem som fikk opprykk ble avgjort på bakgrunn av fastsatte fangstkriterier.

Det har vært en uttalt målsetting at denne prosessen skulle bidra til å sikre helårsfiskerne i kystflåten og den mest aktive delen av flåtegruppen. Det vises i den forbindelse bl.a. til uttalelser fra fiskeriministeren i Fiskeribladet 11. januar 2002, i Fiskaren 1. mars 2002 og 22. april 2002.

En hver manntallsført fisker som ikke innehar andre lønnsinntekter enn dem de mottar som mannskap eller fartøyeiere i kystfiskeflåten, må etter min mening forstås å være helårsfisker i kystflåten. Det har blitt pekt på at målsettingen om å sikre helårsfiskerne ikke i tilstrekkelig grad er blitt oppfylt gjennom de kriteriene som ble fastsatt for opprykk til gruppe I. Blant annet vises det til at helårsfiskere som har basert sin drift på et tilnærmet rent torskefiske, utelukkes fra å få fulle kvoterettigheter i torskefisket dersom de ikke samtidig har fisket minst 50 pst. sei eller hyse.

Jeg er kjent med at Norges Kystfiskarlag i brev av 24. juni, 28. mai, 2. april og 9. oktober 2003 har bedt Fiskeridepartementet redegjøre blant annet for i hvilken grad fiskerimyndighetene gjennom opprykksrunden har sikret at alle heltidsfiskere nå er samlet i gruppe I med fulle rettigheter. Videre er det spurt om hvilke tiltak departementet vil iverksette for å sikre eventuelle gjenværende fiskere i gruppe II kvotegrunnlag på lik linje med øvrige heltidsfiskere.

Jeg er også kjent med at Fiskeridepartementet i brev av 21. oktober 2003 har avvist Norges Kystfiskarlags henvendelse ut fra følgende begrunnelse:

"Norges Kystfiskarlags definisjon av en helårsfisker avviker fra kriteriene som etter denne høringen er satt i adgangsbegrensningen av fisket etter sei og hyse. Fiskeridepartementet anser at å utrede spørsmål knyttet til enkelte av høringsinstansenes definisjoner ikke er relevant for forvaltningen av det regelverket som er fastsatt."

I svar på spørsmål fra undertegnede datert 7. oktober 2003 sier fiskeriministeren videre:

"Videre må det bemerkes at det ikke er intensjonen at alle norske helårsfiskere skal ha adgang til denne gruppen, ettersom det er driftsgrunnlag for fiske også på andre arter."

En nærliggende konklusjon er ut fra dette at helårsfiskere som ikke har driftsgrunnlag på andre arter eller har mulighet til å drifte etter disse andre arter bl.a. som følge av lukking av fiskeri, må sikres rettigheter i gruppe I.

På denne bakgrunn ber jeg om svar på de innledende spørsmålene.

Svar:

Jeg viser til ovennevnte spørsmål fra stortingsrepresentant Åsa Elvik angående heltidsfiskere i gruppe II i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N. I spørsmålet blir jeg bedt om å redegjøre for hvor mange heltidsfiskere, definert som en hver manntallsført fisker som ikke innehar andre lønnsinntekter enn dem de mottar som fartøyeiere i kystflåten, som i dag utelukkende innehar gruppe II rettigheter. Jeg blir videre bedt om å redegjøre for hvilke tiltak jeg vil iverksette for å sikre disse heltidsfiskerne kvotegrunnlag på lik linje med øvrige heltidsfiskere, samt å tilkjenne om jeg vurderer å evaluere og justere kriteriene for opprykk fra gruppe II til gruppe I.

Den 9. februar 2004 var det i underkant av 7 000 fartøy i gruppe II. Gruppe II er her definert ved at fartøyet er under 28 meter største lengde, er ført i merkeregisteret, og ikke innehar gruppe I adgang i fisket etter torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskap nord for 62°N.

Av de ca. 7 000 fartøyene i gruppe II er 3 115 fartøy eid av fisker som er manntallsført på blad B i fiskermanntallet (Se tabell 1). For å bli opptatt på blad B kreves at vedkommende i kommende manntallår antas å få minst 20 ukers full beskjeftigelse i fiske eller fangst, det kreves ikke at de 20 uker skal være sammenhengende sysselsetting, og en inntekt av fiske eller fangst tilsvarende folketrygdens grunnbeløp.

Av disse 3 115 fartøyene som er eid av fisker som er manntallsført på blad B i fiskermanntallet er det 1 270 fartøy som har levert torsk i 2003. 555 av disse fartøyene har i 2003 levert mer enn 5 tonn torsk nord for 62°N, mens 287 av disse fartøyene har i 2003 levert mer enn 10 tonn torsk nord for 62°N (Se tabell 2, 3 og 4).

I spørsmålet blir jeg bedt om å redegjøre for hvor mange heltidsfiskere, definert som en hver manntallsført fisker som ikke innehar andre lønnsinntekter enn dem de mottar som fartøyeiere i kystflåten, som i dag utelukkende innehar gruppe II rettigheter.

Definisjonen av en heltidsfisker som er gitt i spørsmålet innebærer at en heltidsfisker ikke kan inneha

andre lønnsinntekter enn den han eller hun mottar som fartøyeier. Definisjonen utelukker at vedkommende fisker kan motta inntekt som lottaker på annet fartøy, det være seg fra annet kystfartøy eller annet havfiskefartøy.

For å kunne gi et eksakt svar på hvor mange fartøyeiere i gruppe II som oppfyller kravene i denne definisjonen må den enkeltes ligningsdokumenter gjennomgås for å finne ut om vedkommende i tillegg til å ha drevet eget fartøy har rodd fiske med andre.

Jeg finner det ikke hensiktsmessig å foreta en slik gjennomgang. En slik gjennomgang vil være svært arbeidskrevende, både for fiskerimyndighetene og for ligningsmyndighetene. Jeg vil videre uttrykke undring over at fartøyeiere i gruppe II som tar hyre hos andre i tillegg til å drive sitt eget fartøy skal vurderes annerledes enn de som utelukkende har inntekt fra eget fartøy i gruppe II. Fra fiskerimyndighetenes side har det aldri vært aktuelt å motvirke at en fartøyeier i gruppe II er mannskap på annet fartøy.

Som jeg viste til i mitt brev av 6. oktober 2003 er fiskeressursene begrenset, og det er derfor nødvendig å begrense deltakelsen i fisket for å sikre at de som gis adgang til de deltakerregulerte fiskeriene også skal hente ut et tilstrekkelig utkomme av sitt arbeid.

Siden ikke alle kan gis adgang i de deltakerregulerte fiskeriene er det viktig å opprettholde den åpne adgangen til å fiske. Denne åpne adgangen er spesiell for Norge. I land det er naturlig å sammenligne seg med er kystfisket permanent lukket. For å opprettholde den åpne adgangen til fisket, men samtidig sikre fartøyene i den adgangsbegrensede gruppen helårsdrift og stabile inntekter, må vi sette av faste kvoteandeler til de ulike gruppene.

Faste andeler til den enkelte gruppe gir ikke stabile inntekter dersom det slippes inn flere fartøy i gruppen. Slippes flere fartøy inn i gruppe I vil kvotegrunnlaget til det enkelte fartøy bli svekket, siden fordelingen mellom de enkelte gruppene ligger fast.

Opprettelsen av en ny gruppe I i fisket etter torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskap nord for 62°N er et resultat av at fisket etter sei og hyse ble adgangsbegrenset. Den nye gruppe I omfatter alle fartøy som hadde adgang til å delta i den tidligere torsk gruppe I og over 300 fartøy fra den tidligere torsk gruppe II. Etableringen av en ny gruppe I innebærer en omfattende nyrekruttering av fartøy og fiskere inn i det deltakerregulerte kystfisket etter torskefisk.

Ved fastsettelsen av vilkår for deltakelse i den

nye gruppe I har Fiskeridepartementet lagt til grunn innspill fra både forvaltningsledd, fiskarorganisasjoner og lokale myndigheter. Gjeldende regelverk er således et resultat av en bred og grundig høring. Jeg vurderer derfor ikke å justere vilkårene for deltakelse i gruppe I i fisket etter torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskap nord for 62°N.

Vedlegg til svar:

Vedlegg:

1. Tabell 1: Antall fartøy under 28 meter største lengde, som er ført i merkeregisteret, og ikke innehar gruppe I adgang i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N
2. Tabell 2: Antall fartøy i tabell 1 som har landet torsk fisket nord for 62°N i 2003
3. Tabell 3: Antall fartøy i tabell 1 som har landet mer enn 5 tonn torsk fisket nord for 62°N i 2003
4. Tabell 4: Antall fartøy i tabell 1 som har landet mer enn 10 tonn torsk fisket nord for 62°N i 2003

Tabell 1: Antall fartøy under 28 meter største lengde, som er ført i merkeregisteret, og ikke innehar gruppe I adgang i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N

	0-10 meter	10-15 meter	15-21 meter	21-28 meter	Totalt
Finnmark	264	31	3	5	303
Troms	390	32	5	3	430
Nordland	528	63	23	9	623
Nord-Trøndelag	82	15	2	0	99
Sør-Trøndelag	71	33	1	3	108
Møre og Romsdal	208	71	10	12	301
Sogn og Fjordane	129	68	12	11	220
Hordaland	222	105	10	8	345
Rogaland	126	90	17	12	245
Vest-Agder	109	35	12	6	162
Aust-Agder	60	21	4	2	87
Telemark	25	17	1	1	44

Vestfold	29	24	0	0	53
Buskerud	3	1	0	0	4
Akershus	10	3	0	0	13
Oslo	3	1	0	0	4
Østfold	36	34	3	1	74
	2 295	644	103	73	3 115

Tabell 2: Antall fartøy i tabell 1 som har landet torsk fisket nord for 62°N i 2003

	0-10 meter	10-15 meter	15-21 meter	21-28 meter	Totalt
Finnmark	160	21	2	1	184
Troms	275	27	2	0	304
Nordland	307	43	10	3	363
Nord-Trøndelag	49	12	2	0	63
Sør-Trøndelag	47	21	0	1	69
Møre og Romsdal	129	51	2	2	184
Sogn og Fjordane	27	25	2	0	54
Hordaland	5	14	0	2	21
Rogaland	1	13	0	0	14
Vest-Agder	3	5	0	0	8
Aust-Agder	1	0	0	0	1
Telemark	1	0	0	0	1
Vestfold	0	0	0	0	0
Buskerud	0	0	0	0	0
	0-10 meter	10-15 meter	15-21 meter	21-28 meter	Totalt
Akershus	0	0	0	0	0
Oslo	1	0	0	0	1
Østfold	1	2	0	0	3
	1 007	234	20	9	1 270

Tabell 3: Antall fartøy i tabell 1 som har landet mer enn 5 tonn torsk fisket nord for 62°N i 2003

	0-10 meter	10-15 meter	15-21 meter	21-28 meter	Totalt
Finnmark	83	14	1	1	99
Troms	84	21	2	0	107
Nordland	126	33	8	3	170
Nord-Trøndelag	16	8	2	0	26
Sør-Trøndelag	16	15	0	1	32
Møre og Romsdal	32	30	2	2	66
Sogn og Fjordane	1	14	1	0	16
Hordaland	4	11	0	2	17
Rogaland	1	11	0	0	12
Vest-Agder	3	3	0	0	6
Aust-Agder	1	0	0	0	1
Telemark	1	0	0	0	1
Vestfold	0	0	0	0	0
Buskerud	0	0	0	0	0
Akershus	0	0	0	0	0
Oslo	0	0	0	0	0
Østfold	1	1	0	0	2
	369	161	16	9	555

Tabell 4: Antall fartøy i tabell 1 som har landet mer enn 10 tonn torsk fisket nord for 62°N i 2003

	0-10 meter	10-15 meter	15-21 meter	21-28 meter	Totalt
Finnmark	37	11	1	0	49
Troms	29	17	2	0	48
Nordland	50	27	7	3	87
Nord-Trøndelag	7	5	2	0	14
Sør-Trøndelag	9	12	0	1	22
Møre og Romsdal	5	18	2	2	27
Sogn og Fjordane	1	9	1	0	11
Hordaland	4	10	0	2	16
Rogaland	1	4	0	0	5
Vest-Agder	3	2	0	0	5
Aust-Agder	1	0	0	0	1
Telemark	1	0	0	0	1
Vestfold	0	0	0	0	0
Buskerud	0	0	0	0	0
Akershus	0	0	0	0	0
Oslo	0	0	0	0	0
Østfold	1	0	0	0	1
	149	115	15	8	287

SPØRSMÅL 339.

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 12. februar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva vil miljøvernministeren gjøre for å rydde opp i de uheldige miljøkonsekvenser av at SFT velger å eksportere 70 pst. av de norske bilvrakene til Storbritannia, og få god miljømessig kontroll av de store tungmetallutslippene fra verdikjeden for skrapjern, som bilvrakene inngår i?»

BEGRUNNELSE:

Bilvrakene utgjør anslagsvis 15-20 pst. av skrapjernet som oppstår i Norge. Bilvrakene inneholder problemavfall og bidrar til betydelige utslipp av tungmetaller og andre miljøgifter. Det er Staten ved SFT som eier dette skrapjernet.

I år vil SFT ifølge NRK sende 47 000 tonn bilvrak, eller mer enn 70 pst. av total norsk mengde, til behandling i Storbritannia. Ifølge en rapport utarbeidet for SFT av Hjeltnes Cowi i september 2003, innebærer behandling i England en slappere kontroll og økte miljøutslipp sammenlignet med behandling i Norge. I rapporten sammenlignes de norske fragmenteringsanlegg med de britiske:

"Ved de norske anleggene er det installert luftrenseanlegg. Det stilles også krav til utslipp av asbest og enkelte tungmetaller. England stiller kun overordnede krav til støv og støvavsug og det gjøres ikke analyser av støvet. Støvutslippene synes dermed å være under strengere kontroll i Norge enn i England."

Rapporten forteller også om betydelige støvutslipp fra European Metall Recycling ved London som behandler nesten alle de 47 000 tonnene med bilvrak fra Norge.

Norske miljømyndigheter aksepterer dermed utslipp i England som de ikke ville akseptert i Norge. Utenlandske bedrifter som er underlagt slappere miljøkrav blir premierte. Det er ingen akseptabel miljøpolitikk.

Ved å eksportere bilvrakene bidrar SFT til økte utslipp av støv og tungmetaller. Samtidig har miljømyndighetene som en hovedoppgave å redusere norske miljøutslipp.

Like før nyttår trådte en viktig regional miljøavtale om å redusere utslipp av tungmetaller i kraft. Avtalen forplikter Norge til å arbeide systematisk med å redusere også norske utslipp av kvikksølv og andre tungmetaller.

Den norske skrapjernkjeden er en av våre største utslippskilder. Fordi sluttbehandling av skrap foregår ved Fundia Armeringsstål har denne bedriften det største enkeltutslippet av kvikksølv i Norge, og store utslipp av bly og arsen. Men også de bilvrak som eksporteres utgjør en betydelig kilde. Konsekvensene av slike utslipp finner vi ikke minst i våre nordområder. SFT omtaler i et nyhetsoppslag på sin hjemmeside "Arktis som et sluk for atmosfærisk kvikksølv", og at "kvikksølv er en av de farligste miljøgiftene i Arktis".

Staten ved SFT eier bilvrakene som eksporteres, og bidrar dermed til forurensningen.

I stedet bør norske miljømyndigheter bidra til å rydde opp i skrapjernkjeden, fra skrapet oppstår til sluttbehandling med innføring av renseteknologi. Spesielt når SFT ikke bare er miljømyndighet, men også en bidragsyter til utslipp av støv og tungmetaller fra de norske bilvrak.

Fundia Armeringsstål har som følge av krav fra SFT brukt mer enn 20 mill. kr på å utvikle ny renseteknologi for tungmetaller: Det vil kunne redusere utslippet fra Fundia, og dermed fra skrapkjeden fra ca. 130 kg/år til under 20 kg pr. år. Ved å iverksette tiltak gjennom hele skrapjernkjeden inkludert bidra til renseanlegg ved Fundia

Som en av forurenserne må Staten ved SFT bidra til å betale for å rydde opp i utslippene fra skrapjernkjeden, i stedet for å eksportere problemene til utlandet.

Svar:

Siden returordningen for kasserte kjøretøy (bilvrak) ble opprettet i 1978, har Statens forurensningstilsyn (SFT), på vegne av staten, hatt ansvaret for å administrere ordningen.

Returordningen er svært velfungerende og bygger på at kasserte kjøretøy leveres til godkjente biloppsamlingsplasser mot utbetaling av vrakpant. På oppsamlingsplassen blir kjøretøyene miljøsanert. Dette innebærer fjerning av blant annet alle miljøfarlige væsker, batteri og kvikksølvkomponenter. De miljøsanerte kjøretøyene blir deretter solgt til fragmenteringsanlegg som hugger dem opp og selger skrapmetallet videre som råstoff. På den måten materialgjenvinnes opp mot 80 pst. av bilvraket.

SFT betaler ut vrakpant for kasserte kjøretøy (via tollmyndighetene), gir driftsstøtte til biloppsamlere og inngår kontrakter med pressere/transportører og med fragmenteringsanlegg om transport og viderebehandling av de pressede bilvrakene. Staten har inntekter gjennom vrakpantavgiften og fra salg av miljøsanerte pressede kjøretøy. Ordningen praktiseres slik at statens inntekter og utgifter over tid går i null og ordningen er således selvfinansierende.

Ved salg av bilvrak må SFT forholde seg til EØS- prinsipper om fri konkurranse og ikke-diskriminering på grunn av nasjonalitet. Siden EØS-avtalen trådte i kraft i 1994 har derfor utenlandske fragmenteringsanlegg vært med i konkurransen om kjøp av norske bilvrak. Dette har gitt staten merinntekter på om lag sju millioner kroner per år og spart norske bileiere for tilsvarende økte avgifter.

I henhold til EUs transportforordning, inntatt i EØS-avtalen, er miljøsanerte kasserte kjøretøy "grønt" avfall. For slikt avfall er det ingen eksportrestriksjoner og avfallet kan selges fritt til andre land innen EØS-området.

Jeg har i sakens anledning bedt om en redegjørelse fra SFT om salg av norske bilvrak til britiske fragmenteringsanlegg. I sin redegjørelse skriver SFT følgende:

"Hvilke fragmenteringsanlegg som får kjøpe de miljøsanerte, pressete bilvrakene avgjøres etter en begrenset anbudsrunde. Kontraktene gjelder for ett år av gangen. Alle godkjente fragmenteringsanlegg i Norge samt en del i utlandet får anbudsinngivelse. Ved tildeling av kontraktene legger SFT vekt på forhold knyttet til både miljø, pris og konkurranse. I 2004 vil cirka 55 pst. av bilvrakene selges til utlandet, mens de resterende 45 pst. selges til fem norske anlegg.

De siste årene har utenlandske selskap, fra England og Skottland, hatt de beste tilbudene på kjøp av kasserte kjøretøy fra Norge. SFT legger stor vekt på at bilvraksystemet skal være driftssikkert. Vi inngår derfor kontrakter med flere verk, ikke bare med det anlegget som gir best pris. Gjennom dette sikrer vi avsetning av bilvrakene hvis det skulle oppstå driftsproblemer ved et enkelt anlegg. Dette har medført at både norske og utenlandske

fragmenteringsverk har fått kontrakter. En sterkere favorisering av norske anlegg vil kunne bryte med EØS-prinsipper om fri konkurranse og diskriminering på grunn av nasjonalitet. Etter at staten i 1994 inkluderte utenlandske anlegg i anbudskonkurransen, har staten hatt merinntekter på om lag sju millioner kroner pr. år. Hvis alle bilvrak skulle selges til kun norske anlegg, ville dette i neste omgang måtte resultere i økte avgifter for norske bileiere.

Det er en forutsetning for salg av miljøsanerte bilvrak til utlandet at fragmenteringsanleggene har en miljømessig standard på høyde med norske anlegg. SFT har derfor ved flere anledninger avslått tilbud fra utlandet hvor miljøstandarden ikke var tilfredsstillende. I våre vurderinger legger vi til grunn informasjon både fra andre lands miljømyndigheter og vurderinger gitt av uavhengige konsulenter, samt informasjon innhentet gjennom egne inspeksjoner av anleggene. Anleggene vi inngår kontrakt med er miljøsertifisert i henhold til det offisielle internasjonale miljøledelsessystemet ISO 14001.

Anleggene har utslipp både til luft og vann, de støyer og produserer avfall. Relevant miljøregelverk både i Storbritannia og Norge tar utgangspunkt i de samme EU-direktivene. I den konkrete utformingen av myndighetenes miljøkrav vil det kunne være noe forskjell mellom landene. Myndighetenes kontroll kan også være forskjellig. Mens SFT gjennomfører færre, men mer omfattende kontroller, er praksisen i England hyppigere, men mindre omfattende kontroller.

De ovennevnte forskjeller gjør det vanskelig å foreta sammenlikninger mellom det engelske og de norske fragmenteringsanleggene. Dette er grunnen til at SFT tidligere har innsisert det engelske anlegget. Vi har også gitt et uavhengig konsulentfirma i oppdrag å foreta en miljømessig vurdering av anlegget. Hovedkonklusjonen i konsulentens rapport er at det ikke er registrert vesentlige forskjeller i myndighetenes miljøkrav i Norge og England.

I tillegg til ovennevnte konsulentvurdering støtter SFTs miljømessige vurderinger av eksport av miljøsanerte bilvrak til England seg på egne erfaringer. SFTs konklusjon er at fragmenteringsverket i England har miljøkrav på omtrent samme nivå som de norske og at det ikke er vesentlig forskjell på anleggenes miljøbelastning knyttet til håndtering av norske bilvrak.

Etter SFTs vurdering er det foretatt grundige vurderinger av miljøforholdene ved de utenlandske anleggene. For å rydde eventuell ytterligere tvil av veien, vil imidlertid SFT gjøre en utdypende undersøkelse av miljøbelastningen ved håndtering av norske bilvrak ved disse anleggene."

Salg av kasserte kjøretøy til norske fragmenteringsanlegg vil ikke nødvendigvis bety at skrapmetallet håndteres av stålverk i Norge. Anleggene står fritt til å selge skrapmetall til hvem de vil, også utenlandske stålverk. Problemstillingen knyttet til utslipp fra stålverk må derfor finne internasjonale løsninger. Norge er i dag en pådriver for økt internasjonal innsats på dette området. Blant annet vil vi arbeide aktivt med henblikk på at kravene i EU for stålindustrien innskjerpes, med den konsekvens at stålverk i Europa får krav om installering av kvikksølvrenseanlegg.

Gjennom ny forskrift om kasserte kjøretøy, som ble vedtatt den 26. juni 2002, innføres et produsentansvar for bilvrak. Det innebærer at importører og produsenter gis ansvar for å sørge for innsamling, gjenvinning og miljømessig forsvarlig behandling av vrakene. Fra 1. januar 2007 vil produsentansvaret gjelde alle kasserte kjøretøy og SFT vil fra dette tidspunktet ha en ren tilsynsfunksjon. Det vil da være bransjen som bestemmer hvilke fragmenteringsanlegg som skal få kjøpe bilvrakene.

Den nye forskriften innebærer en implementering av EUs direktiv om kasserte kjøretøy (Directive 2000/53/EC on end-of life vehicles). Gjennom direktivet vil bilprodusentene bli stilt overfor en rekke nye miljøkrav. Med virkning fra 1. juli 2003 ble det blant annet innført forbud mot bruk av kadmium, bly, kvikksølv og seksverdig krom i produksjon av nye biler. Dette vil bety mindre innhold av miljøfarlige stoffer i bilvrakene fremover og reduserte forurensende utslipp fra fragmenteringsanlegg og stålverk.

På bakgrunn av det ovennevnte ser jeg ikke behov for å gjennomføre spesifikke tiltak overfor SFTs praksis på dette området. Jeg ser dog positivt på SFTs initiativ for å rydde eventuell ytterligere tvil av veien gjennom en utdypende undersøkelse.

Dokument nr. 15:18

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 340

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 11. februar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en forklaring på hvorfor avgjørelsen om de nye blokkene i Barentshavet gis nå, og ikke vil bli gjenstand for reell behandling i forbindelse med oljemeldingen som skal behandles i løpet av dette halvåret, eventuelt også forklare hvorfor det etableres en ny praksis i saker knyttet til tildeling i kontroversielle områder?»

BEGRUNNELSE:

29. januar gav Regjeringen ut 16 nye blokker i Barentshavet. Disse blokkene ble gitt ut i de kystnære og sårbare områdene rundt Snøhvit og Goliat. Tidligere er det gitt ut 11 blokker i dette området, så den nye tildelingen betyr langt over en fordobling av det arealet som tidligere er gitt ut i området rundt Goliat og Snøhvit.

Tildelingen av nytt areal har skjedd utenom de vanlige konsesjonsrundene. Blokkene er blitt gitt gjennom en såkalt "Tildeling i forhåndsdefinerte områder" (TFO). Dette er en ny måte å tildele arealer på som kom i St.meld. nr. 38 (2001-2002). Formålet med denne nye forvaltningsmodellen var å gjøre modne felter i Norskehavet og Nordsjøen lettere tilgjengelig for oljeselskapene. I stortingsmeldingen står det ingenting om at det skal kunne tildeles areal i Barentshavet etter denne modellen.

Det er også underlig at departementet nå definerer områdene rundt Snøhvit som et modent område. Den nye tildelingsformen bør brukes med forsiktighet siden den minsker innflytelsen til det politiske systemet, da blokken vil være bundet opp og ikke vil være gjenstand for utlysningssrunder.

Denne nye tildelingsmåten gir mer makt til oljeselskapene og mindre til politikere og andre samfunnsaktører. Behandlingen av områdene blir raskere og vanskeligere å komme med innspill til. Tildelingen skjer uten at departementet har klare kriterier for hva som skal ligge innenfor denne nye tildelingsformen. 15. desember kom Regjeringen med sin konklusjon i spørsmålet om oljevirksomhet i Lofoten og Barentshavet. De varslet da at Stortinget skal få behandle saken i Regjeringens nye oljemelding, som vil komme før påske og vil bli behandlet i Stortinget i løpet av våren. Regjeringen deler nå ut nytt areal i Barentshavet uten at dette har skjedd, og gir dermed likevel ikke Stortinget mulighet til å behandle saken.

Svar:

15. desember 2003 behandlet Regjeringen Utredningen av helårig petroleumsaktivitet i området Lofoten-Barentshavet (ULB). Regjeringen besluttet å åpne generelt for videre helårig petroleumsvirksomhet i de allerede åpne områdene i Barentshavet syd, med unntak av visse særlig verdifulle områder. Samtidig slo Regjeringen fast at det er viktig å knytte tilleggsressurser til Snøhvit-feltet. Regjeringen åpnet derfor for at det kan letes etter tilleggsressurser av gass til Snøhvit, også på Tromsøflaket. Vedtaket betyr at selskapene kan gjenoppta petroleumsaktiviteten i eksisterende utvinningstillatelser, herunder foreta leteboringer høsten 2004/vinteren 2005, og at Regjeringen kan lyse ut områder i de allerede åpne delene av Barentshavet syd.

Det har vært stor oppmerksomhet omkring ULB og Regjeringens behandling av saken. Av reaksjone

ne på Regjeringens beslutning i desember i fjor, oppfatter jeg det slik at det var bred politisk støtte til Regjeringens beslutning om å la selskapene gjenoppta petroleumsaktiviteten i Barentshavet syd på de strenge miljøvilkår som ble stilt.

I St.meld. nr. 38 (2001-2002) ble ordningen med tildeling i forhåndsdefinerte områder introdusert. Bakgrunnen for omleggingen av konsesjonstildelingssystemet var å stimulere til en mer effektiv utforsking av de modne områdene på den norske kontinentalsokkel. Regjeringen meddelte at det var aktuelt å lyse ut modne områder i Nordsjøen og Norskehavet i de årlige konsesjonsrundene. ULB var under utarbeidelse da St.meld. nr. 38 (2001-2002) ble lagt frem. Regjeringen fant det da ikke naturlig å forskuttere konklusjonene av ULB-arbeidet og omhandle nye konsesjonsrunder i Barentshavet i denne stortingsmeldingen.

I et leteperspektiv er modne områder karakterisert ved godt kjent geologi. Modne områder er godt utforsket ved at de er godt dekket av seismiske undersøkelser og at det er foretatt et betydelig antall leteboringer. Områdene ligger ofte nær eksisterende eller planlagt infrastruktur. Dette betyr at små akkumulasjoner som blir funnet i disse områdene kan fases inn til eksisterende infrastruktur. Olje- og energidepartementet vurderer det ikke som hensiktsmessig å benytte en eksakt definisjon av modne områder i departementets arbeid. Regjeringen vil i forbindelse med utlysningen av den enkelte TFO-konsesjonsrunde ut i fra en total vurdering foreta en konkret beslutning om nye blokker skal inkluderes i den aktuelle konsesjonsrunden.

29. januar 2004 lyste Regjeringen ut "Tildeling i forhåndsdefinerte områder 2004" (TFO 2004). Det tas sikte på tildeling i TFO 2004 i desember 2004. Regjeringen er ikke forpliktet til å tildele utvinningstillatelser på grunnlag av innkomne søknader.

I utlysningen av TFO 2004 ble et område i Barentshavet som omfatter 27 blokker inkludert. 20 av blokkene har tidligere vært tildelt og de resterende syv har vært utlyst i 13. konsesjonsrunde. Det forhåndsdefinerte området som er utlyst i Barentshavet er et modent område. Området er godt kjent geologisk og er godt kartlagt. Alle letemodellene er ifølge Oljedirektoratet testet gjennom letebrønner, og det er gjennomgående god forståelse av letemodellene. Det er boret totalt 23 letebrønner innenfor det forhåndsdefinerte området og det er gjort ti funn.

Området i Barentshavet, som er inkludert i TFO 2004, passer ikke inn i de nummererte konsesjonsrundene som omfatter areal i umodne områder. Siden arealet er modent, og man ikke forventer å gjøre store funn, passer arealet inn i TFO-konsesjonsrundene.

Fastsettelsen av utvidelsen av utlysingsområdet i modne områder skjer i tråd med tidligere etablert praksis med vedtak i Regjeringen på samme måte som man fastsetter hvilke arealer som skal lyses ut i de nummererte konsesjonsrundene i umodne områder. Dette betyr at det forhåndsdefinerte området blir fastsatt gjennom vedtak i Regjeringen etter framleggelse av Olje- og energidepartementet og forutgående saksbehandling med Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet. Utlysningen av TFO 2004 har vært behandlet på denne måten.

I forbindelse med vurderingen av petroleumsaktivitet i nordområdene ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av petroleums- og fiskerimyndighetene og petroleums- og fiskerinæringen som vurderte problemstillinger knyttet til sameksistens mellom petroleums- og fiskerinæringen i nordområdene. De utlyste blokkene i Barentshavet ligger ikke innenfor det området som er definert som kystnært i rapporten "Sameksistens mellom fiskerinæringen og oljevirkomheten" som arbeidsgruppen utarbeidet. Et kystbelte (fra grunnlinjen og ut 35 km fra land) langs kysten ut mot Barentshavet ble definert som kystnært og det forhåndsdefinerte området i Barentshavet ble bevisst holdt utenfor dette området. Blokkene ligger ikke i de særlig verdifulle områdene som ble identifisert i ULB, unntatt blokker som allerede er konsesjonsbelagt (Snøhvit-feltet) og deler av to blokker øst for Snøhvit. Den delen av det forhåndsdefinerte området som ligger inne på Tromsøflaket ligger i nærheten av Snøhvit, se vedlagt kart.

Petroleumssektoren står overfor store utfordringer. Utviklingen i sysselsettingen er negativ, med fare for ytterligere reduksjon. Tall fra Aetat viser at direkte sysselsatte i petroleumsindustrien i 2002 var 81 700 og at antall sysselsatte ble redusert til 76 600 i 2003. Regjeringen er svært opptatt av å snu denne negative trenden og hindre en rask nedtrapping av aktiviteten i petroleumsvirksomheten. Det haster å komme med gode tiltak. At blokker i Barentshavet inkluderes i TFO 2004 må ses på denne bakgrunn. Utlysningen av 18. konsesjonsrunde i desember 2003 og TFO 2004 har som målsetting å bidra til økt aktivitet og økt sysselsetting i petroleumsindustrien.

Vedlegg til svar:

<http://odin.dep.no/oed/norsk/aktuelt/presse/026031-070248/index-dok000-b-n-a.html>

SPØRSMÅL NR. 341

Innlevert 4. februar 2004 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 13. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Helse Øst har varslet at revmatisk sjukehusavdeling skal legges ned. Kronisk syke med revmatiske lidelser får et godt behandlingstilbud ved Kongsvinger revmatiske avdeling.

Kan statsråden vennligst se på denne saken og stoppe planene om å legge ned et godt tilbud for en pasientgruppe som nå føler trygghet på revmatismeavdelingen ved Kongsvinger sjukehus?»

BEGRUNNELSE:

Det er stor redsel, sinne og fortvilelse i Sør-Hedmark (Kongsvinger-regionen) i forbindelse med at Helse Øst har varslet at revmatisk sjukehusavdeling skal legges ned. Denne gruppen har en lidelse som ikke gjør dem lette å flytte på for å gi adekvat behandling andre steder.

Svar:

I tråd med intensjonene i sykehusreformen er det de regionale helseforetakene som innenfor sine budsjettammer skal gi et best mulig helsetilbud og sikre nødvendige helsetjenester til de som bor i helseregionen. I utgangspunktet kan og skal de regionale helseforetakene behandle spørsmål om endringer i funksjoner ved sykehusene. Helseforetaksloven og vedtektene for de regionale helseforetakene sier imidlertid at vesentlige endringer skal forelegges for det regionale foretaksmøtet, dvs. helseministeren. Det er imidlertid presisert i forarbeidene til loven at det ikke vil være slik at enhver flytting av funksjoner fra ett sykehus til et annet vil bli vurdert som en vesentlig endring.

Helse Øst har orientert meg om at det er foretatt en utredning om oppgavefordeling innen revmatologi og revmakirurgi ved Sykehuset Innlandet HF. Dette arbeidet inngår i de samlede planer for funksjons- og oppgavefordeling innenfor de somatiske helsetjenester i Sykehuset Innlandet. Prosessen har som formål å sikre et godt tilbud til pasientene, effektivisere samlet ressursanvendelse og organisering, samt trekke opp en framtidsrettet og helhetlig faglig strategi for fagområdet. Styret for Sykehuset Innlandet vil i tråd med sin behandling av saken den 5. februar ta stilling til den framtidige strukturen på områdene revmatologi og revmakirurgi på neste styremøte (11. mars 2004). I tråd med den faglige utviklingen innenfor revmatologien er det lagt til grunn at tilbudet til pasientene i økende grad skal dreies over mot polikliniske tilbud og dagbehandling. Styret uttaler at det har merket seg ulike syn og vurderinger fra faglig hold og blant pasientorganisasjonene hva angår strukturen på tilbudet (dvs. hvor tilbudet skal gis og kravet til tverrfaglighet i innholdet). Styret ber om at dette avklares nærmere i den saken som legges fram på neste styremøte.

Det går fram av saksutredningen (sak 005-2004) til styremøtet for Sykehuset Innlandet 5. februar at det ikke vil bli store endringer i reiseavstand ved noen av de ulike modellene som er foreslått for framtidig organisering. Dersom alt samles på Lillehammer vil det bli en betydelig økning i reiseavstand for nærkommunene til Kongsvinger, beregnet til ca. 70 000 innbyggere (inkludert Nes kommune i Akershus). For den resterende del av Hedmarks befolkning vil avstanden bli som i dag eller kortere. Slik som saken nå framstår og mens den fortsatt er til behandling i de regionale organer, ser jeg ingen grunn til å gripe inn i saken.

SPØRSMÅL NR. 342

Innlevert 5. februar 2004 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 11. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Kveldsnytt 3. februar omtales en enslig asylsøker fra Kosovo som har fått berammet operasjon for ryggmargsbrokk, men som skal utvises før operasjonen blir gjennomført.

Hva vil Regjeringen gjøre for at sterke menneskelige hensyn blir ivaretatt og at berammede operasjon gjennomføres før NN blir sendt ut av landet?»

BEGRUNNELSE:

Norge bidrar aktivt for å bygge opp Kosovo etter krigen, med både penger og personell. Direktør for Utlendingsnemnda, Terje Sjeggstad, uttaler i Kveldsnytt 3. februar at NN må reise tilbake til Kosovo for derfra søke om å få gjennomført operasjonen. For meg virker det helt urimelig å ikke ta menneskelige hensyn ved å gi hjelp til NN ved å gi ham operasjon for ryggmargsbrokken sin før han blir sendt ut av landet slik han også kan bli i stand til å forsørge seg selv og bidra til oppbyggingen av Kosovo.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra statsministeren.

Som representanten sikkert er kjent med, kan verken jeg eller andre i Regjeringen instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelsen eller avgjørelsen av enkeltsaker, med mindre saken berører rikets sikkerhet eller har utenrikspolitiske konsekvenser.

Når det gjelder den konkrete saken, viser jeg til en kronikk i VG lørdag 7. februar 2004 av Utlendingsnemndas direktør, Terje Sjeggstad. Sjeggstad opplyser at den aktuelle asylsøkeren selv ikke har påberopt seg noe beskyttelsesbehov, men derimot sagt at han kom til Norge fordi han ønsket medisinsk behandling. Han har derfor fått avslag på sin klage i asylsaken, og blitt henvist til å søke oppholdstillatelse etter bestemmelsen som gjelder utlendinger som ønsker medisinsk behandling i Norge, dvs. utlendingsforskriften § 5.

Gjennom Halden Arbeiderblads artikkel om den aktuelle personen 10. februar 2004, er jeg gjort kjent med at han nå er innlagt på Ullevål universitetssykehus, og at det vil bli foretatt en operasjon 11. februar 2004. Avisen opplyser videre at det er fremmet ny søknad om opphold for medisinsk behandling, og at det er iverksatt en innsamlingsaksjon for å dekke utgiftene til behandlingen. Hva utfallet på den nye søknaden blir, gjenstår selvfølgelig å se.

Saken, slik den ble fremstilt i NRKs nyhetssendinger 3. februar 2004, skaper engasjement. Det finnes imidlertid mange asylsøkere med somatiske eller psykiske lidelser, som likevel ikke fyller vilkårene for å få asyl eller oppholdstillatelse i Norge. Utlendingsmyndighetene erfarer at helsemessige forhold blir anført som grunnlag for opphold i et meget stort antall asylsaker, både i forbindelse med behandling i første instans, under klagebehandlingen og ikke minst i tilknytning til omgjøringsanmodninger. Utgangspunktet ved behandling av en søknad om asyl er vurderingen av om en person har behov for internasjonal beskyttelse. I saker der det ikke er et asylgrunnlag vurderer utlendingsmyndighetene dernest alltid om det er grunn for å

innvilge oppholdstillatelse på humanitært grunnlag ut i fra sterke menneskelige hensyn eller på grunn av særlig tilknytning til riket. At vedkommende vil få en bedre helsesituasjon i Norge enn i hjemlandet, er imidlertid ikke i seg selv et grunnlag for å gi opphold her.

Det er naturlig at enkeltpersoner gjør hva de kan for å bedre sin helse- og livssituasjon. Asylinstituttet er imidlertid ikke utformet med dette som formål. Som tidligere nevnt, fremkommer medisinske anførsler i svært mange asylsøknader, og selvsagt skal også disse anførslene vurderes av utlendingsmyndighetene. Det er derfor viktig at det er etablert et samarbeid mellom utlendings- og helsemyndighetene. Blant annet har Sosial- og helsedirektoratet utgitt retningslinjer for attester, helseerklæringer og lignende til bruk i utlendingssaker (Rundskriv IS-3/2003), som er tilgjengelig på Utlendingsnemndas hjemmesider. Videre har jeg merket meg at Utlendingsnemnda har utarbeidet omfattende interne retningslinjer om behandling av asylsaker med anførsler om helsemessige forhold. Jeg legger stor vekt på at det er ryddighet omkring slike forhold.

Jeg anser imidlertid at i de tilfeller det ikke er funnet å foreligge hensyn som tilsier at oppholdstillatelse skal gis, så er det riktig at asylsøkeren forlater landet innen fastsatt frist. Å igangsette omfattende medisinsk behandling av en ikke akutt sykdom i denne fasen vil lett kunne etablere en ordning der personer søker asyl i Norge for å få behandling for sykdom. Dette vil innebære en uthuling av asylinstituttet, og være i strid med de hovedprinsippene som gjelder for regulert innvandring til Norge.

SPØRSMÅL NR. 343

Innlevert 5. februar 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 11. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Alle sjåfører skal avpasse kjøringen etter forholdene. Tidligere ble det derfor krevd at tyngre kjøretøy skulle ha med seg kjettinger i vintermånedene. Ved kontroller fikk ikke kjøretøyet kjøre videre uten slikt utstyr, selv om det var fare for snø/is på veibanen. Det er i den siste tiden vært flere eksempler på at tyngre kjøretøy ikke har hatt kjettinger med, og at politiet til tross for dette har latt kjøretøyet kjøre videre.

Hva vil statsråden gjøre for å få innskjerpet regelverket og praksisen på dette feltet?»

Svar:

Samferdselsdepartementet har med virkning fra 1. januar 2004 innført påbud om at kjøretøy med tillatt totalvekt over 3 500 kg skal ha med kjetting i piggdekkssesongen, dvs. i perioden fra og med 1. november til første mandag etter 2. påskedag. I de tre nordligste fylkene er perioden fra og med 16. oktober til 1. mai. Innføringen av påbudet innebærer en skjerping av reglene, da kravet tidligere var at tunge kjøretøy måtte ha med seg kjetting bare dersom det kunne ventes kjøring på snø- eller isdekket veg.

I de første ukene etter at reglene ble endret var det noe usikkerhet knyttet til tolkingen og praktiseringen av regelverket, og dette kan i enkelte tilfelle ha medført ulik håndheving. Statens vegvesen, Vegdirektoratet, opplyser at dette nå er kommet på plass i både Vegvesenet og i politiet.

Når det kjøres på snø eller isdekket veg kan bruk av kjøretøyet forbys når fører ikke har lagt på kjetting der dette burde vært gjort for å sikre tilstrekkelig veggrep. I tillegg kan bruk forbys når det ikke er medbrakt tilstrekkelig antall kjettinger og det kan forventes kjøring på snø- eller isdekket veg i piggdekkperioden. Bruken skal forbys inntil kjetting er anskaffet og/eller lagt på kjøretøyet. I tilfellene som er nevnt foran ilegges også gebyr for overtredelsen. Der det ikke er medbrakt et tilstrekkelig antall kjettinger ved bart føre i piggdekkperioden, ilegges det kun gebyr.

Jeg mener den aktuelle skjerpingen av reglene vil bidra til å redusere de trafikksikkerhets- og fremkommelighetsproblemene som vi opplever hver vinter med tunge kjøretøy. Statens vegvesen og politiet prioriterer kontroll av dekk og kjettingbruk i vintersesongen, spesielt når vær og føreforhold tilsier det. De nye reglene vil gjøre det mulig med en mer effektiv kontroll.

SPØRSMÅL NR. 344

Innlevert 5. februar 2004 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 11. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I forbindelse med flere ulykker og hendelser i Oslofjordtunnelen tillater jeg meg å stille følgende spørsmål: Hvem har hatt ansvaret for analysene av de geologiske undersøkelsene som la grunnlaget for prosjektet, hvem har etter statsrådens syn ansvaret for de forskjellige hendelsene i tunnelen som har ført til stegning, og hvilke reaksjoner vil statsråden gjennomføre overfor disse?»

BEGRUNNELSE:

Ras i Oslofjordtunnelen - status:

- 28. desember 2003 - Ras i taket i Oslofjordtunnelen.
- 29. desember 2003 - Undersøkelser av hele Oslofjordtunnelen.
- 4. januar 2004 - Tunnelen vedtas gjenåpnet og åpnes mandag 5. januar kl. 06.00.
- 9. januar 2004 - Nattestengning som følge av planlagte vedlikeholdsarbeider varsles.
- 13. januar 2004 - Tunnelen nattestengt i uke 3 for planlagt vedlikeholdsarbeider og videre inspeksjon.
- 16. januar 2004 - Nye funn urovekkende funn medfører ny stengning av tunnelen.
- 18. januar 2004 - Passasjerferge settes i drift mellom Drøbak og Hurum.
- 22. januar 2004 - Statens vegvesen vedtar ytterligere stengning av Oslofjordtunnelen.

Etter de nye urovekkende funn 16. januar 2004 ble tunnelen vedtatt stengt i inntil 3 måneder, dvs. ut april. Rapport fra geologisk ekspertgruppe anbefaler flere kortsiktige og langsiktige sikringstiltak.

Fjellsikringseksperter er i dag bekymret og mener at Oslofjordtunnelen ikke bør åpnes før tidligst om et halvt år da det tar lengre tid enn 3 måneder å sørge for at en slik lang tunnel blir så sikker som mulig.

Allerede 19. desember 2003 innrømmer veimyndighetene manglende kompetanse og tar selvkritikk da Veritas-rapporten gir stryk i arbeid med sikkerheten.

Siden åpning i juli 2000 har mange hendelser som røykutvikling i trailer, brann i lastebil, giftig kjemikalieutslipp fra tankbil, tonnevis av vann fosser inn i tunnelen på grunn av svikt i pumper og alarm-systemer, funnet sted.

Et nytt EU-direktiv fremtvinger videoovervåkning og andre sikkerhetskrav i norske tunneler milliardbeløp. Samferdselsministeren har uttalt at hun vil forholde seg til EUs tunneldirektiv og vil ta kostnadene som kommer og ikke basere seg på dispensasjoner.

I ettertid er det blitt konstatert at sikringsarbeidet fra entreprenøren ikke har vært godt nok. Tunnelen har også vært i søkelyset i forbindelse med brannsikring og mangelfull risikovurdering.

Et annet aktuelt sikkerhetsspørsmål er en mulig stengning av tunnelen for kjøring med farlig gods som dynamitt, petroleumsprodukter, gasser og kjemikalier. Strakstiltak bør her gjennomføres før gjenåpning av tunnelen.

Tunnelen som skulle koste 550 mill. kr er blitt tre ganger så dyr ved ferdigstilling og prisen fortsetter å stige når man skal tilfredsstille nødvendig tiltak for sikkerhet. Inntektstap ligger på 1,1 mill. kr pr. uke, dvs. ca. 15,5 mill. kr over 14 uker og mer kan det bli.

Med bakgrunn i ovennevnte er det nærliggende å rette søkelyset på ansvarsforholdene:

- for løsningsformer og kvalitetssikring av de godkjente prosjekteringer samt av de utførte arbeider i byggeperioden
- for de på forhånd gjennomførte geologiske undersøkelser
- for bruken av det ekstreme brannfarlige PE-isolasjonsskum
- om entreprenørenes arbeider er endelig godkjent av byggherre eller det foreligger en garantiperiode
- til de økonomiske konsekvenser som ekstra sikring og varslingsystem innebærer
- for inntektstapet under stengning og ekstra utgifter til midlertidig ferge.

Svar:

Som byggherre for Oslofjordtunnelen er det Statens vegvesen som har ansvaret for analysen av de geologiske undersøkelsene, planlegging, prosjektering, bygging, drift og vedlikehold av tunnelen. I alle disse

fasene har Statens vegvesen brukt egne ressurser, samt knyttet til seg kompetanse fra eksterne anerkjente firmaer innenfor de ulike fagområder. Det er også klart at Statens vegvesen har ansvaret for de forskjellige hendelsene som har oppstått i tunnelen og som har ført til stengning.

Etter at pumpene sviktet slik at vann kom inn i tunnelen i august 2003, ble Det Norske Veritas engasjert for å finne årsaken til hendelsen. Denne undersøkelsen pekte på flere svakheter med blant annet overvåkings- og varslingsystemet samt drifts- og vedlikeholdsrutinene som ikke var gode nok. Basert på denne gjennomgangen ble følgende tiltak iverksatt:

- Innskjerping av krav til logikken i alarmsystemene.
- Bedre utprøving av installasjonene ved overlevering.
- Bedre opplæring av driftspersonell.
- Klargjøring av ansvar ved driftsproblemer.
- Innskjerping av beredskapsplaner.
- Bedre rutiner ved alarmmeldinger til vegtrafikksentralene.

Etter at fjell og betong falt ned fra tunneltaket i desember 2003 ble det oppnevnt en ekspertgruppe av geologer, erfarne tunnelingeniører fra Statens vegvesen og ekstern ekspertise. Gruppens mandat var å utrede følgende spørsmål:

1. Hvordan er tilstanden i tunnelen?
2. Hvilke sikringstiltak er nødvendig å utføre på kort og lang sikt?

Om geologiske forundersøkelser og selve tunnelbyggingen sier ekspertgruppen blant annet følgende:

"Før byggjearbeidet starta er det utført omfattande geologisk kartlegging og forundersøkingar. Dette for å finne beste tunneltrase og setje opp prognosar for både sikringsmetodar og sikringsomfang.

Oslofjordtunnelen er bygd etter metoden som i fagmiljøet vert kalla "Den norske metoden". Det betyr at fjellsikringsomfanget vert bestemt i byggjefasen. Arbeidssikring vert bestemt etter kvart som fjellet vert

avdekka ved sprenging eller ved sonderboring framfor stoffen. Den utførande (entreprenøren) har hovudansvaret for arbeidssikringa. Ettersikringa (den permanente sikringa) vert bestemt av byggherren etter at tunnelen er sprengt, men før tekniske installasjonar som veggelement, elektroarbeid og liknande vert utført. Alle norske tunnelar vert bygt etter dette prinsippet og det er brei semje om dette i det norske tunnelmiljøet.

Eit hovedinntrykk etter synfaringane i tunnelen er at det er mange leirsoner som vi meiner til dels er undersikra."

Til slutt sier ekspertgruppen:

"Vi vil til slutt peike på at situasjonen i dei 3 rastilfella ikkje har vore så alvorleg at det har vore fare for at tunnelen skulle bryte saman med påfølgjande innbrot av vatn frå fjorden over."

Ekspertgruppen konkluderte med at det er områder som det anbefales å ettersikre. Disse arbeidene er nå igangsatt. Det ble også anbefalt at det ble gjennomført regelmessig inspeksjoner bak vegg- og takelementene i tunnelen, for å unngå at tilsvarende situasjoner skal kunne oppstå senere og for å avdekke eventuelt nye nedfall eller oppsprekking.

Dersom det oppstår tvil om sikkerheten i tunnelen er god nok, er det viktig å få foretatt den nødvendige gjennomgangen, slik det gjøres nå. Sikkerheten må komme i første rekke.

Når det gjelder bruk av PE-skum som isolasjonsmateriale i tunnelen, viser jeg til at dette er et produkt som Statens vegvesen aksepterer brukt i tunneler, forutsatt at materialet tildekkes av betong som brannbeskyttelse. Løsningen som er benyttet i Oslofjordtunnelen med PE-skum som frostisolasjon dekket med 70 mm tykt armert betongskall, er i tråd med Statens vegvesens retningslinjer.

Videre kan jeg opplyse at kontraktsarbeidene med entreprenørene er endelig godkjent og overtatt av byggherren, basert på standard regler for overtakelse og med en garantiperiode på 3 år.

Bompengeselskapets krav fra Statens vegvesen pga. stengt tunnel er ca. 135 000 kr pr. dag fra 26. januar 2004. Dette er Statens vegvesen forpliktet til å betale i henhold til kontrakt mellom bompengeselskapet og Vegdirektoratet. Dette er i tråd med standardkontrakten som nyttes.

Vegdirektøren har igangsatt en gjennomgang av hele tunnelprosjektet fra planlegging, prosjektering, bygging, drift og vedlikehold. En slik gjennomgang vil være til nytte med tanke på å unngå slike hendelser for fremtidige prosjekter.

Jeg vil avvente denne rapporten og ev. komme tilbake til Stortinget med en nærmere redegjørelse.

SPØRSMÅL NR. 345

Innlevert 5. februar 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 13. februar 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ifølge NRK den 22. januar i år har USA brukt over 400 mill. kr på den omstridte Vardø-radaren. Av kongressdokumenter går det fram at radaren nå daglig sender data fra Øst-Finnmark til amerikanske overvåkningssentraler for rommet. Langt på vei blir det bekreftet at radaren har en rolle i en tenkt framtidig stjernekrig og at "The radar will not be a fully integrated part of the Missile Warning Network".

Hvilke regler gjelder mellom Norge og USA omkring bruken av Globus II i dag, og på hvilken måte kan avtalen endres?»

Svar:

Spørsmålet ble overført fra utenriksministeren.

Overføringen av Globus II fra USA til Vardø, driften av radaren og utveksling av data fra denne er regulert i detalj i en avtale mellom Norge og USA, ved henholdsvis etterretningstjenesten og US Air Force Space Command. Det har ikke vært endringer i avtalen mellom Norge og USA for bruk av Globus II-radaren siden den ble inngått i 1997.

Avtalen er unntatt offentlighet, men det er offentliggjort mye informasjon om radaren (blant annet på Forsvarets internettsider), og Stortinget har flere ganger blitt informert om denne etter at prosjektet første gang ble nevnt i Forsvarsdepartementets budsjettproposisjon for 1997-98. Siden dette har forsvarsministrene Fjærvoll, Løwer og Godal svart på spørsmål fra Sosialistisk Venstreparti om radaren henholdsvis 6. mai 1998, 18. februar og 1. mars 2000 og 24. mai 2000.

Radaren inngår i et internasjonalt nettverk ("Space Surveillance Network") som overvåker og katalogiserer objekter i rommet. Informasjonen samles i en såkalt romkatalog som er gjort tilgjengelig for romrelatert forskning og utvikling.

Radaren er bemannet utelukkende med norsk personell, slik tilfellet er med alle etterretningsinstallasjoner i Norge. All utveksling av data er underlagt norsk kontroll, og det skjer ingen overføring av data i såkalt "sann tid", noe som ville være en forutsetning for at den kunne spille en tidlig- varslingsrolle ("early warning").

Rent teknisk er radaren dessuten fullstendig uegnet til dette, da den sender ut en smal antennestrale og dermed er ute av stand til å søke i store volumer eller følge flere mål med stor avstand seg imellom. Det har aldri, verken fra norsk eller amerikansk side, vært forutsetningen at radaren skulle inngå i noen form for missilforsvar. En endring i dette vil nødvendiggjøre en ny avtale mellom Norge og USA.

Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) sier følgende om Vardø-radaren i sin årsmelding for 2002:

"Så langt utvalget kan vurdere det ut fra den foreliggende informasjon, er det ikke holdepunkter for at kravet om nasjonal kontroll med radaren ikke er ivaretatt. Det er heller ikke for øvrig holdepunkter for at radaren benyttes i strid med de rammer som er satt i etterretningstjenesteloven."

SPØRSMÅL NR. 346

Innlevert 5. februar 2004 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 13. februar 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Personar som er over 67 år har ikkje rett til dagpengar frå Aetat.

Kva er grunngjevinga for dette, vil statsråden ta initiativ for å endre regelverket, og meiner statsråden at dette er i tråd med avtala om eit inkluderande arbeidsliv?»

GRUNNGJEVING:

Personar som er over 67 år har ikkje rett til dagpengar frå Aetat ved arbeidsløyse. Følgjeleg har dei heller ikkje rett til dagpengar ved permittering. Dette medfører at dei som ønskjer å fortsette å arbeide til dei er 70 år, kan bli tvunge til å gå av med pensjon på eit tidlegare tidspunkt enn dei sjølv ønskjer. Det kan ikkje vere i tråd med intensjonen i avtala om eit inkluderande arbeidsliv at arbeidstakarar som har vilje og evne til å stå på nokon år ekstra i arbeidslivet, blir tvunge til å gå av med pensjon på grunn av at bedrifta dei arbeider i, for ein periode, blir nøydde til å permittere sine tilsette.

Svar:

Grunnen til at den øvre aldersgrensa for rett til dagpengar er 67 år, er at ein frå fylte 67 år vil ha rett til alderspensjon frå folketrygda. I praksis er dette også den vanlege pensjonsalderen.

Sett i lys av innstillinga frå Pensjonskommisjonen og i tilknytning til avtala om eit inkluderande arbeidsliv, er det grunn til å vurdere ulike tiltak som kan medverke til at fleire arbeider lengre. Å heve aldersgrensa for dagpengar er eit tiltak det kan vere aktuelt å vurdere nærare.

SPØRSMÅL NR. 347

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 16. februar 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre innbyggere på Taiwan muligheten til å søke om oppholds- og arbeidstillatelse i Norge på lik linje med borgere i andre land?»

BEGRUNNELSE:

Tidligere kunne taiwanske statsborgere søke om turistvisum samt oppholds- og arbeidstillatelse i Norge i Taipei. Muligheten til å søke om slik oppholds- og arbeidstillatelse har nå falt bort, mens utstedelse av turistvisum til taiwanere nå utføres av danske diplomater på vegne av Norge.

Ifølge Schengen-avtalen har ikke Norge muligheten til å la andre land ivareta utstedelse av oppholds- og arbeidstillatelse. Når Norge ikke har diplomater stasjonert på Taiwan, selv ikke på deltid, vanskeliggjør dette situasjonen. Taiwanske borgere må nå til andre land for å søke om oppholds- og arbeidstillatelser. Hvis Norge ønsker et større økonomisk samkvem med Taiwan, er dette en uholdbar situasjon. Taiwan er i dag en av verdens 20 land med høyest bruttonasjonalprodukt, har store valutareserver og burde være meget interessant som partner for norske virksomheter.

En akkreditering av norske diplomater til Taiwan, selv om de bare har deltids nærvær, ville løse problemet.

Svar:

Innbyggere på Taiwan har samme muligheten til å søke om oppholds- og arbeidstillatelse i Norge som andre utlendinger som ikke er borgere av et EØS- land. De må, på samme måte som andre utenfor EØS, fremme slik søknad via norsk utenriksstasjon. Stasjonen videreformidler søknaden til Utlendingsdirektoratet, som treffer avgjørelse.

Å fremme søknad om oppholds- og arbeidstillatelse krever ikke personlig fremmøte. Søknaden kan sendes direkte til hvilken som helst norsk fagstasjon i regionen. Det at det ikke er noen norsk fagstasjon på Taiwan medfører med andre ord ingen reduksjon i mulighetene for å søke oppholds- og arbeidstillatelse i Norge. Norsk arbeidsgiver kan, etter fullmakt, også søke om oppholds- og arbeidstillatelse for vedkommende.

Ved innvilgelse av oppholds- og arbeidstillatelse gis søker automatisk også rett til nasjonalt visum til Norge. Slikt visum utstedes av norsk fagstasjon. For alle som bor på steder der det ikke er norsk fagstasjon, inklusive Taiwan, kan dette medføre visse praktiske ulemper.

Det er ikke aktuelt å akkreditere norske diplomater til Taiwan.

SPØRSMÅL NR. 348

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 11. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Internasjonale hjelpeorganisasjoner ba i fjor Norge om å gi beskyttelse til flere tvangsprostituerte kvinner som nå lever i skjul i Albania. Utlendingsdirektoratet avviste forespørselen, fordi kvinnene befinner seg i utlandet. I Regjeringens handlingsplan mot handel med kvinner og barn står det som første punkt at Regjeringen vil arbeide for å sikre at kvinner og barn som er ofre for menneskehandel skal beskyttes og få hjelp.

Hva er grunnen for at forespørslene likevel blir avvist?»

Svar:

Jeg vil først få presisere at bistand og beskyttelse av ofre for menneskehandel er en av hoved-prioriteringene i Regjeringens arbeid for å forebygge og bekjempe menneskehandel. Det er imidlertid viktig å skille mellom 1) bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel som allerede er sendt til Norge og 2)

vitnebeskyttelse av ofre for menneskehandel som er truet i forbindelse med rettssaker i andre land og som ikke i utgangspunktet har tilknytning til Norge.

De to konkrete sakene som har vært framme i mediene den siste tiden gjelder to kvinner fra Albania som hadde vitnet mot bakmennene i hjemlandet. Ambassaden i Tirana formidlet en henvendelse fra OSSE-delegasjonen om Norge kunne gi assistanse i sakene. Ofrene fremmet altså ikke noen søknad selv, og det foreligger derfor strengt tatt heller ikke noe avslag i sakene. Videre må det presiseres at dette ikke var en henvendelse som ble rettet særskilt til Norge. En rekke andre vestlige ambassader ble kontaktet.

UDI gav i sin tilbakemelding til ambassaden generell informasjon om at det ikke ville være mulig å innvilge søknader om oppholdstillatelse for personer som befinner seg i utlandet og ikke har noen tilknytning til Norge med mindre det foreligger et opplegg som evner å ivareta og beskytte disse vitnene i Norge. Utlendingsdirektoratet ga også tilbakemelding om at de anså henvendelsen som en generell henvendelse da det ikke var fremmet konkrete søknader for personene. Utlendingsdirektoratet mottok ikke senere noen søknader fra vitnene.

Normalt gir ikke Norge beskyttelse til personer som *søker asyl fra hjemlandet* eller der det kommer henvendelser fra ambassaden om slik beskyttelse. For personer som trenger beskyttelse og som ikke allerede er i Norge har vi imidlertid en kvote for overføringsflyktninger som normalt tas ut i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger. Videre kan en utlending som omfattes av politiets internasjonale vitnebeskyttelsesprogram etter dagens regelverk gis oppholdstillatelse i Norge.

Det vises til at Politidirektoratet, på oppdrag fra Justisdepartementet, har utarbeidet nasjonale retningslinjer for vitnebeskyttelse. Politiet samarbeider også med andre land om slik vitnebeskyttelse. Der det anses nødvendig av hensyn til sikkerheten for vedkommende, kan en utenlandsk person få vitnebeskyttelse i Norge etter avtale med norske myndigheter. Utlendingsmyndighetene og politimyndighetene samarbeider i slike saker.

Vi har også eksempler på at vitner, som for eksempel har vitnet for en av FNs spesialdomstoler, er gitt beskyttelse i Norge etter anmodning om gjenbosetting under FNs kvoteprogram.

Utlendingsmyndighetene har vært tilbakeholdne med å gi oppholdstillatelse til personer som ikke omfattes av et program som sikrer tilstrekkelig oppfølging og trygghet i Norge. Hvorvidt det faktisk foreligger nødvendig sikkerhet og oppfølging i Norge, må vurderes konkret i den enkelte sak.

I samarbeid med KRD arbeider Utlendingsdirektoratet nå med nærmere retningslinjer om oppholdstillatelse til vitner. I den forbindelse vil det bli tatt stilling til om slik oppholdstillatelse også i mer utstrakt grad skal gis til utlendinger som har vitnet i en straffesak, men som ikke omfattes av politiets internasjonale vitnebeskyttelsesprogram. Retningslinjene skal også omhandle hvorledes norske myndigheter skal håndtere henvendelser om vitnebeskyttelse når henvendelsen ikke kommer fra utenlandske politimyndigheter, men fra personen selv eller fra eventuelle organisasjoner.

Et offer for menneskehandel som *allerede har blitt ført til Norge* av menneskehandlere vil etter gjeldende regler kunne gis asyl i Norge, når de øvrige vilkårene for å få asyl er oppfylt. For å sikre at offer for menneskehandel får sin sak for utlendingsmyndighetene tilfredsstillende behandlet er det opprettet kontaktpersoner i Utlendingsdirektoratet som skal håndtere de konkrete tilfellene. Dette skal blant annet sikre at offer for menneskehandel ikke blir bortvist før vedkommende får tid til å motta informasjon og hjelp i

forhold til sin situasjon samt tid til å vurdere å anmelde bakmennene, eventuelt å søke om asyl eller oppholdstillatelse på annet grunnlag. Det arbeides med å formalisere en refleksjonsperiode på minimum 45 dager som vil være på plass i nærmeste fremtid. I konkrete saker har en slik refleksjonsperiode allerede blitt praktisert av utlendingsmyndighetene.

Når refleksjonsperioden har løpt ut er det mulig å gi en midlertidig tillatelse til offeret dersom vedkommende har behov for å oppholde seg i Norge, f.eks. fordi vedkommende skal vitne i en straffesak. UDI arbeider med retningslinjer som skal klargjøre og synliggjøre dette. Når straffesaken er over vil det kunne vurderes hvorvidt offeret/vitnet skal gis en oppholdstillatelse i Norge av mer varig karakter.

Avslutningsvis vil jeg også få presisere at det i forbindelse med oppfølgingen av handlingsplanen arbeides med å få et apparat på plass for å beskytte ofre for menneskehandel i Norge. Trygge oppholdssteder, informasjon, sosial- og medisinsk hjelp, eventuell ny identitet er eksempler på forhold som må på plass for å gi tilstrekkelig beskyttelse. Det er nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe som er gått i gang med dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 349

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Kjell Engebretsen

Besvart 18. februar 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ser statsråden mulighet til at staten medvirker til besvarelse av brev sendt til "Julenissen i Drøbak"?»

BEGRUNNELSE:

Hvert år kommer det store mengder brev til "Julenissen i Drøbak" fra store deler av verden.

Etter min mening er dette en ganske betydelig markedsføring av Norge, en markedsføring som antakelig vil kunne ytterligere utvides i årene fremover.

Det ser ut til at brevene i særlig grad kommer fra Tyskland, Frankrike og ikke minst Japan, men også fra en rekke andre land.

Det er informasjon om Norge som "julenissens land" i en rekke av våre ambassader, og utenlandsstasjonene tar svært ofte kontakt med Julehuset i Drøbak.

Kostnadene for å ta vare på brevene som kommer og besvarelsen av disse er ikke store, men det er vanskelig å dekke opp disse på en hensiktsmessig måte.

Frogn kommune ser for sin del at denne virksomheten har en viss betydning for dem og bidrar.

Det samme gjør Akershus fylke.

Etter min mening ville det være riktig at også staten på en egnet måte bidro til at denne aktiviteten kunne opprettholdes.

Finland har satset stort på dette og selv om det er langt igjen til deres nivå, er dette en nisje for å markedsføre Norge som har potensialer i seg.

Svar:

Det er en kjent sak at mange barn rundt om i verden tror at julenissen lever langt mot nord. Så vidt meg bekjent går mange brev som er adressert til "Nordpolen" til postkontoret i Drøbak. Det samme gjelder når brevene er adressert til "Julenissen, Norge".

Det er utvilsomt positivt for et lands omdømme at julenissen anses å leve og bo der. Julenissen er kjent for å være en hyggelig fyr som er snill mot alle barn. I tillegg er han gavmild. Som representanten fremhever i sin begrunnelse for spørsmålet konkurrerer Norge med Finland når det gjelder statusen som julenissens hjemland.

I mediene påstås det at Finland har "kuppet" julenissen. Grunnen til dette er at landet med stor tyngde har markedsført hans hjemsted som Rovaniemi i Nord-Finland og at de gjennom målrettet innsats har klart å ta ut det kommersielle potensialet som ligger i julenissen. Som følge av at Rovaniemi er blitt så kjent, er det svært

mange barn som skriver "Julenissen, Finland" på konvoluttene, og da havner brevene naturlig nok i Rovaniemi. Trolig havner også brev som kun er adressert med "Julenissen" der.

I Norge er vi langt ifra å ha en julenisseindustri på Finlands nivå. I Rovaniemi har man bygget et eget julenissesenter eller julenisseland med ishotell og en rekke andre attraksjoner, i første rekke laget for barn. I Norge har vi ikke noe liknende.

Når det er sagt, så er det selvfølgelig ønskelig at barn som sender sine julenissebrev til Norge og Drøbak skal få svar på disse. De er jo potensielle fremtidige turister til Norge, og det er flott om de får et godt inntrykk av landet fra barnsben av.

Fra Innovasjon Norge har jeg fått opplyst at brevene til julenissen tidligere ble tatt hånd om av Oslo kommune. Etter at Oslo kommune endret sitt turistengasjement til Oslo Promotion og Julehuset i Drøbak åpnet, ble all slik post sendt dit. Om dette skjedde som følge av en tilfeldighet eller om Julehuset i Drøbak gjorde noe aktivt for å få ta seg av brevene er ikke kjent for meg.

Jeg registrerer at noen mener at besvarelse av julebrevene ikke utelukkende bør være en privat, kommunal eller fylkeskommunal oppgave. Utenriksdepartementet gav noe støtte til Julehuset i 2002, men etter hva jeg skjønner var dette en engangsforeteelse.

Jeg mener at det i utgangspunktet ikke er en oppgave for staten ved Nærings- og handelsdepartementet å besvare brev til julenissen. Julehuset kan eventuelt ta opp spørsmålet om støtte med Innovasjon Norge, som innenfor gjeldende budsjettammer må vurdere dette opp mot andre tiltak for å profilere Norge som reisemål i utlandet.

SPØRSMÅL NR. 350

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 13. februar 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Kriteriene for dagens prøveordning med arbeids- og utdanningsreiser er lite fleksible og målrettede og reflekterer ikke behovet hos funksjonshemmede eller målsettingen om at flere faktisk skal komme i arbeid. Eksempler viser at ordningene er kriteriestyrt og ikke etter om ordningen øker mulighetene for at folk som ellers ikke ville vært i jobb eller utdanning, faktisk får en mulighet.

Mener statsråden at ordningen fortsatt skal styres kun etter kriterier og ikke etter målet om flere i arbeid?»

BEGRUNNELSE:

Eksempler fra virkeligheten viser at kriteriene om at en ikke kan motta stønad fra folketrygden for å få ordningen, vil stenge ute personer som kan klare en deltidsjobb, men ikke heltid. Det strider mot målet om å få flere til å bruke sine gjenværende arbeidsevner og kombinere arbeid og trygd.

Kravet om at det skal gå kollektivtrafikk på strekningen, er relatert til transportordningen for funksjonshemmede. Kriteriet kan diskuteres også der, men i forhold til denne ordningen, blir det helt meningsløst. Fordi det ikke går en buss, så skal vedkommende ikke få mulighet til å komme i jobb?

Forutsetning om at en ikke kan motta stønad til bil fra folketrygden blir også for lite fleksibel fordi det forutsetter at en kan kjøre bil hele året, hver dag, uansett føreforhold. Det kan teknisk sett være umulig for noen rullestolbrukere, fordi stolen ikke tar seg fram i snøen.

I mange tilfeller krever det også at et familiemedlem må kjøre fordi vedkommende selv ikke har førerkort og det ikke er innvilget assistent til kjøringen.

Svar:

Forsøket med arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede startet opp 1. august 2001 som et ettårig forsøk. Forsøket er senere blitt forlenget, senest i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2004.

Forsøket er et samarbeidsprosjekt mellom Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Samferdselsdepartementet. Forsøket er gjennomført dels i regi av den fylkeskommunale TT-tjenesten og dels i regi av trygdeetaten og kjørekontorene i fylkene. Formålene med forsøket er å utvide/etablere transporttilbud som sikrer funksjonshemmede muligheter for deltakelse i arbeidsliv og utdanning, samt å kompensere for mer-utgifter knyttet til transport. Det er i tillegg et viktig formål å kartlegge hvilken betydning et forbedret transporttilbud for funksjonshemmede får for redusert tilgang til uførepensjon og om dette tilbudet kan føre til at uføre kommer ut i arbeid. Forsøket skal tilpasses etablerte ordninger for transport og støtte og skal fange opp funksjonshemmede som faller utenfor dagens etablerte ordninger. Forsøket har som primært mål å vinne erfaring før det eventuelt blir vurdert å sette i gang en permanent ordning. Jeg er enig med representanten Andersen i at det er viktig å innrette ordningen slik at målet om flere i arbeid kan nås. Det er bl.a. dette prøveordningen skal gi oss veiledning i forhold til.

Representanten Andersen nevner enkelte eksempler hun mener kan virke mot hensikten. Jeg vil kommentere disse, uten at konklusjonen fra forsøksordningen er trukket.

Slik ordningen er i dag, vil en person med nedsatt funksjonsevne som allerede har fått for eksempel grunnstønad eller bilstønad fra folketrygden, i utgangspunktet ikke være berettiget til stønad til arbeids- eller utdanningsreiser. Det kan imidlertid gjøres unntak fra dette kravet hvis vedkommende har grunnstønad til arbeids- eller utdanningsreiser, og dette beløpet ikke dekker de reelle transportutgiftene. Da kan vedkommende få dekket det resterende transportbehovet gjennom forsøket. Alternativt kan vedkommende velge å frasi seg grunnstønaden og få full dekning gjennom forsøket.

Personer som mottar 100 pst. uførepensjon faller utenfor forsøksordningen, dersom det *ikke* kan sannsynliggjøres at arbeidsforholdet vil føre til at pensjonen reduseres eller faller helt bort. Mange uføre arbeider eller har varig tilrettelagt arbeid i tillegg til uførepensjonen, og tjener opptil friinntekten på 1 G (pr. i dag 56 856). Det har ikke vært meningen at funksjonshemmede skal få dekket sine reiser knyttet til arbeid *innenfor* friinntekten.

Samferdselssektoren i den enkelte fylkeskommune har ansvaret for å gi innbyggerne i fylket et transporttilbud. Dersom det dispenseres fra ovennevnte vilkår kan det bli vanskelig å sette grenser i forhold til andre grupper *med lettere funksjonshemminger* som er bosatt i et område der fylkeskommunen ikke har prioritert å gi innbyggerne et kollektivtilbud. Dette vil gjelde for store deler av landet og spesielt på landsbygda. Når det gjelder personer *med større funksjonshemminger* som uansett ikke kunne ha benyttet seg av ordinært kollektivtilbud, vil denne gruppen falle inn under forsøksordningen.

Jeg kan ellers nevne at epileptikere som midlertidig har mistet førerkortet og ikke kan komme seg på jobb på annet vis, kan gis tilrettelagt transport fram til de får tilbake førerkortet selv om sykdommen i seg selv ikke forhindrer dem fra å reise med offentlig kommunikasjon.

Dersom vedkommende har stønad til bil fra folketrygden, kan vedkommende likevel falle inn under ordningen. I perioder av året kan værforholdene være slik at vedkommende ikke kan kjøre bil i slike perioder kan vedkommende få dekket sitt transportbehov via forsøket.

Nordlandsforskning har nå evaluert forsøksordningen. Evalueringen viser at antall brukere har vært langt mindre enn forventet (ca. 210 brukere av et forventet antall på rundt 600 brukere), samtidig som ordningen har medført at kun 1-2 tidligere uføre har kommet tilbake i arbeid. Det er på den annen side grunn til å tro at flere brukere som allerede var i arbeid, ved hjelp av ordningen har klart å opprettholde et arbeidsforhold eller økt sin arbeidsinnsats. Evalueringen fra Nordlandsforskning vil nå bli vurdert nærmere.

Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av ordningens omfang og kriterier, og om den bør gjøres permanent i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2004.

SPØRSMÅL NR. 351

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Beate Heieren Hundhammer

Besvart 16. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ringerike fengsel er landets sikreste fengsel. Ved fengselet er det bygd et sluserom for å kontrollere de besøkende og for å øke sikkerheten. Dette rommet blir nå ikke brukt grunnet mangel på ressurser.

Anser justisministeren sikkerheten ved fengselet for tilstrekkelig når denne kontrollposten ikke er i bruk, og hva vil eventuelt justisministeren gjøre for å sørge for at kontrollposten blir brukt etter hensikten?»

BEGRUNNELSE:

Ringerike fengsel er bygd for å kunne ta imot både nasjonale og internasjonale forbrytere som har begått alle typer kriminalitet. Det er en stor utfordring å sørge for maksimal sikkerhet når høyrisikoinnsatte oppholder seg i fengselet. En type innsatte som ofte har store ressurssterke nettverk innenlands eller utenlands å støtte seg på.

Ett av sikkerhetstiltakene er et sluserom ved inngangsporten hvor besøkende blant annet skal sjekkes for

våpen og narkotika. Imidlertid har det kommet frem i mediene at sluserommet ikke blir benyttet med unntak av stikkprøver og til post, pakker og de innsattes bagasje grunnet mangel på ressurser. Kontrollen blir i stedet utført inne i besøksavdelingen. Kontroll inne på besøksavdelingen vil imidlertid ikke kunne ivareta det som er hovedhensikten med sluserommet, nemlig å få utført kontroll med de besøkende så langt unna de innsatte som mulig. Det at sluserommet ikke blir brukt gjør i følge fengselsledelsen at sikkerheten reduseres.

I et fengsel som skal kunne huse alle typer storforbrytere er også sikkerheten til de ansatte avgjørende. Bruk av kontrollposten ved inngangen vil bidra til bedre sikkerhet for de ansatte.

Svar:

Hensikten med å bygge sluserommet ved Ringerike fengsel var først og fremst for å gi maksimal sikkerhet når avdelingen med særlig høyt sikkerhetsnivå er i bruk, men også fordi fengselet kan ta imot alle typer domfelte. Slusa er laget slik at gang- og kjøretrafikk kan skilles. Det innebærer at persontrafikk og post kan ledes gjennom sluserommet med mulighet for visitasjon av personer og kontroll av effekter nær hovedporten. Rommet ble bygget for overførte midler fra byggeprosjektet, og sto ferdig sommeren 2001.

Slusa var tenkt å være betjent på dagtid og når besøk ble avviklet. Årsaken til at den ikke er tatt i bruk som en fast ordning er at fengselet siden åpningen har hatt betydelige problemer med å få tilstrekkelig antall tjenestemenn til å bemanne alle tjenesteposter i sikkerhetstjenesten. Fengselsdirektørens vurdering var at det ikke ville være forsvarlig å redusere bemanningen i avdelingene for å betjene slusa. I likhet med de fleste andre fengsler foretas i stedet kontrollen i besøksavdelingen. Heller ikke avdelingen med særlig høyt sikkerhetsnivå er satt opp med en fast personalmessig styrking. I de periodene avdelingen har vært i bruk, har bemanningsmessig styrking skjedd ved midlertidig overføring fra andre avdelinger. En slik overføring har imidlertid gått på bekostning av andre oppgaver i avdelingene.

Avdelingen med særlig høyt sikkerhetsnivå har vært forholdsvis lite i bruk, og benyttes i ledige perioder til ordinær domssoning. Bemanning av slusa krever flere tjenestemenn, og selv når sikkerhetsavdelingen er i bruk må det gjøres en konkret vurdering av trusselbildet før slusa bemannes. Kriminalomsorgen region sør opplyser at det hittil ikke har vært et reelt behov for å bemanne slusa, og at det derfor heller ikke har hatt betydning for sikkerheten i fengselet. Ringerike fengsel ble åpnet i februar 1997, og ingen har rømt fra fengslet i den tiden det har vært i drift. Sikkerheten i anstalten anses som svært god med de sikkerhetstiltakene som er i bruk i dag.

Det er ingen umiddelbare planer om fast bemanning av slusa, men dersom et slikt behov oppstår, kan det på kort sikt løses gjennom midlertidige omdisponeringer av tjenestemennene. Jeg finner det uhensiktsmessig å øke antallet tjenestemenn for sporadiske oppgaver, men ved en eventuell utvidet bruk av sikkerhetsavdelingen må personalbehovet både for betjening av avdelingen og slusa vurderes.

SPØRSMÅL NR. 352

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 17. februar 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«I revideringa av gjeldsordningslova hausten 2002 blei det vedteke eit nytt punkt (i) under § 4-8. I dette nye punktet i loven heiter det at gjeld som stammar frå lån eller kreditt som det openbert skulle vore åttvara mot ifølgje § 47 i finansavtaleloven, kan gje dårlegare dekning enn andre krav.

Kva for informasjonsopplegg har barne- og familieministaren for å syte for at finansinstitusjonar og andre långjevarar er informerte om følgjene av å bryte frarådingsplikta si dersom låntakar får ei gjeldsordning?»

Svar:

Barne- og familiedepartementet arbeider aktivt med å spreie kunnskap om gjeldsordningslova og anna

regelverk departementet er ansvarleg for. Informasjonsarbeidet når det gjeld gjeldsordningslova er i hovudsak retta mot namsmenn, kommunale gjeldsrådgjevarar og privatpersonar som har betalingsproblem. Departementet har ikkje noko særskild opplegg for å informera finansinstitusjonar og andre profesjonelle aktørar om gjeldsordningslova. Rett nok vert det jamleg halde seminar og andre samlingar der finansinstitusjonar er representerte, men desse har og sitt eige apparat for å hente inn informasjon om mellom anna nytt regelverk. Forbrukarrådet driv og eit omfattande informasjonsarbeid på dette området, til dømes gjennom direkte rådgjeving til publikum og på sine internettsider. Forbrukarombodet har dessutan finansielle tenester som eit prioritert arbeidsområde. Ombodet vil i år følgje opp finansinstitusjonane for å sjå etter at marknadsføring og standardkontraktar ikkje er i strid med marknadsføringslovgevinga.

Utviklinga i saker etter gjeldsordningslova kan tyde på at gjeldsproblema i samfunnet er aukande, og at særleg ungdom vert ramma. På bakgrunn av dette inviterte eg representantar for finansnæringa til eit møte før jul, der mellom anna kredittvurdering og praktisering av frarådingsplikt var eit tema. Det kom fram på møtet at næringa var vel kjend med frarådingsplikta. Eg er jamvel uroa over at stadig fleire forbrukarar får betalingsproblem og vil difor følgje nøye med på dette området i tida som kjem.

SPØRSMÅL NR. 353

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 16. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Også i år har praktiseringa av brøyting på riksveg 50 fått store oppslag og skapt mykje støy. I desse tider med fokus på effektivisering og rasjonell drift kan det vera grunn til å stille spørsmål om dagens praksis er den beste. Den er i alle fall ikkje strømlinjeforma!

Kan statsråden medverka til å forenkle kommandolinjene slik at det distriktskontoret som kjenner området best også får ansvaret for denne sesongoppgåva?»

GRUNNGJEVING:

Dagens organisering verker ikkje logisk. Det er Regionkontoret Vest som har byggherreansvaret. Det er distriktskontoret Øvre Buskerud som har forvaltningsansvaret. Altså pulverisering av oppgåver og gode moglegheiter for at oppgåver blir vekkprioritert på toppen i systemet og ingen kan få gjort jobben slik Stortinget har bestemt. Slik vart det også i år i etterkant av budsjetthandsaminga for 2004.

Vel to vintermånader gjekk før ting fall på plass og saka måtte takast opp på statssekretærnivå meir enn ein gong, for denne vesle saka. Men saka er ikkje lita for dei den gjeld. Hytteområda er store og turisme med utgangspunkt i trafikk både ifrå aust og vest er grunnlaget for arbeidsplassar i Hallingdal. Det gir lite og ingen grunn til optimisme i ein region når kampen om vinteropen veg skal vere i gang kvart år. Kommunen meiner dette er så viktig at dei inngår spleiselag med staten om vinteropen veg. Då er det forståeleg at vekesvise uavklarte oppgåvefordelingar skaper frustrasjon. Min påstand blir difor: Øvre Buskerud distriktskontor har betre lokalkunnskap, betre regional tilhøyrrighet og truleg kapasitet til å ta på seg denne oppgåva utan ein frustrerande omveg om regionkontoret i Leikanger. Og kanskje det viktigaste, ein ville unngå ansvarssplitting.

Svar:

Statens vegvesen har ansvar for drift og vedlikehald av riksvegane etter vedtak og føringar gitt av politiske styresmakter. Statens vegvesen har som mål å drifte vegane på ein god og effektiv måte. I samband med omorganiseringa av Statens vegvesen blei det bestemt at drifta av det enkelte høgfjell skulle leggjast inn i ein og same funksjonskontrakt. Dette blei blant anna gjort for å få einsarta standard og eit samla ansvar for heile høgfjellstrekninga, og dermed unngå ansvarsdeling som kunne vere uheldig, spesielt for tryggleiken. Ordninga vil i nokre tilfelle føre til at byggherreansvaret ikkje følgjer fylkesgrensa, blant anna gjeld det vintertenesta på Hardangervidda og Haukeli.

Vegdirektoratet har funne det mest føremålstenleg å leggje ansvaret for drift av fleire av høgfjellsvegane til region vest, sjølv om delar av desse strekningane ligg utafor region vest sitt geografiske område. I funksjonskontrakten "Indre Sogn" ligg mellom anna drift av E16 Filefjell, riksveg 52 Hemsedalsfjellet, riksveg 53 Årdal-Tyin og riksveg 50 Aurland- Hol. Eg har tillit til at desse vegane blir drifta på ein tilfredsstillande og effektiv måte, og i samsvar med vedtak og føringar gitt av politiske styresmakter. Samstundes meiner eg at ei slik organisering inneber moglegheiter for ei betre samordning og meir effektiv drift av vegen.

SPØRSMÅL NR. 354

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 17. februar 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«En ungdom som nettopp er ferdig med militærtjenesten blir avvist av Aetat som berettiget til dagpenger når han er arbeidssøkende på grunn av at han på fritida ønsker å lese for å forbedre to karakterer.

Hva vil statstråden gjøre for å justere regelverket slik at arbeidsledige kan forbedre sine muligheter til utdanning og arbeid mens de er arbeidssøkende og eventuelt får dagpenger?»

BEGRUNNELSE:

Den arbeidsledige ungdommen er 19 år og nettopp ferdig med militærtjenesten. Han står uten arbeid og tar derfor kontakt med Aetat for å kunne få arbeid, eventuelt dagpenger. Samtidig ønsker han å lese på fritiden for å forbedre sine karakterer i matematikk og fysikk slik at han kan komme inn på ingeniørutdanning ved Høgskolen i Gjøvik.

Situasjonen for denne ungdommen er at han ikke får noen offentlig hjelp med lån eller stipend i Statens lånekasse. Når han da også blir avvist av Aetat som reell arbeidssøkende med rett til dagpenger, blir det svært vanskelig. Etter undertegneds mening bør det være større fleksibilitet i forholdet arbeid og utdanning, spesielt når dette med unntak av eventuelle eksamensdager foregår på fritiden.

Etter det undertegnede er kjent med, vil også en hovedforsørger som mister arbeidet sitt mens han/ hun har studiepermisjon måtte avbryte studiene for å bli reell arbeidssøker. Slike bestemmelser vil måtte virke hemmende både for eldre og yngre når det gjelder å ta videre utdanning/forbedre sin egen situasjon for utdanning og arbeid.

I dette tilfellet må det kunne sies at vedkommende ungdom er reell arbeidssøkende når han bare skal lese på fritiden.

Hvis han ikke får arbeid bør det ikke være slik at eventuelle dagpenger til livsopphold regnes som studiefinansiering når utdanningen skjer på fritiden. Det bør vel også være slik at ungdom som for eksempel kommer rett fra militærtjeneste må være å regne som reell arbeidssøkende med muligheter til å forbedre sine muligheter til utdanning og arbeid i denne fasen av livet sitt.

Svar:

Retten til dagpenger under utdanning er regulert i folketrygdloven § 4-6 første ledd. Hovedregelen er at de som er under utdanning eller opplæring ikke har rett til dagpenger.

Begrunnelsen for det er at de ikke anses som reelle arbeidssøkere eller disponible for arbeidsmarkedet så lenge de er under utdanning, jf. folketrygdloven § 4-5. Utdanning er også uforenlig med rett til dagpenger fordi det vil stride mot intensjonen med dagpengeordningen å finansiere ordinær utdanning med dagpenger. Det vil dessuten føre til en urimelig forskjellsbehandling mellom personer som finansierer utdanningen med dagpenger, og personer som må finansiere utdanningen ved lån eller med egne midler.

Enkelte unntak fra hovedregelen er opplistet i loven og videre presisert i dagpengeforskriften. Det er for eksempel mulig å kombinere utdanning med dagpenger dersom utdanningen eksplisitt er lagt opp som

utdanning på kveldstid og dagpengemottakeren følger undervisningen. Utdanningen må la seg forene med arbeid på fulltid. For at utdanningen skal anses forenlig med fulltids arbeid, må utdanningen videre ha redusert studieprogresjonen med minst 50 pst. i forhold til tilsvarende utdanning på dagtid med normal studieprogresjon.

Arbeidssøkere som leser til eksamen som privatister uten å følge undervisning i det hele tatt, har heller ikke rett til dagpenger. De følger ikke et konkret undervisningstilbud utenfor normal arbeidstid, og kan derfor ikke godkjennes som studenter på kveldstid. Selv om utdanningen i praksis kan la seg kombinere med arbeid på heltid, så er den likevel etter dagens regelverk ikke nødvendigvis forenlig med rett til dagpenger.

Jeg er enig i at dette i enkelte tilfeller kan virke urimelig. Jeg har derfor satt i gang et arbeid med å vurdere om det kan utvikles noe større fleksibilitet mellom dagpenger og utdanning på enkelte områder. Fordi det samtidig er viktig å holde fast på de prinsipielle utgangspunktene er arbeidet komplisert og ennå ikke helt fullført.

SPØRSMÅL NR. 355

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 13. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«NRK Dagsrevyen hadde den 3. februar 2004 en reportasje om et barn fra Trøndelag som måtte vente i minst fire måneder på utredning og behandling for epilepsi, på tross av at barnet hadde massive daglige epileptiske anfall. Ventetiden skyldtes sterkt innskrenket kapasitet ved det tidligere Statens senter for epilepsi. Det har i lang tid foreligget planer for utbygging av senteret, og Stortinget har purret på for en utbygging, men uten at denne har kommet i gang.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre behandlingskapasiteten?»

BEGRUNNELSE:

Epilepsiutredning og behandling skjer så langt undertegnede kjenner til i utgangspunktet ved landets ulike nevrologiske avdelinger, i tillegg til at barneavdelinger tar hånd om barn med epilepsi. En del epileptikere har imidlertid så kompliserte tilstander at det er nødvendig med viderehenvisning til sentra med spesialkompetanse på området. Siden det vil være de personene som er hardest rammet som viderehenvises, framstår det etter undertegneds syn som betenkelig at nettopp disse skal måtte vente i mange måneder på en videre utredning og behandling av den tilstanden de har. Epileptiske anfall vil som kjent kunne gi varige mén dersom optimal behandling ikke oppnås, i tillegg til at stadige anfall medfører at personen utsettes for stor fare dersom man ikke er under observasjon av andre, og behandling ikke igangsettes for å få stanses anfaller.

Svar:

Jeg er, som representanten Ballo, bekymret over at utredningskapasiteten for barn med særlig vanskelig håndterbar epilepsi er så vidt lang som den er. Derfor er det nødvendig å gjennomføre en rekke strakstiltak. Dette innebærer at Helse Sør, som er eier av Spesialsykehuset for epilepsi (SSE, som nå er en del av Rikshospitalet HF), starter en gjennomgang av den samlede oppgaveporteføljen som SSE har. Dette gjøres med sikte på å vurdere om det er deler av utredningsoppgavene eller andre oppgaver som i dag gjennomføres i SSE, som kan utføres ved andre sykehus. Dette vil både kunne være andre steder nær SSE, eller steder i universitetssykehusmiljøet for øvrig. En slik ev. rokering av de samlede oppgavene vil kunne frigjøre kapasitet for umiddelbart økt utredningskapasitet for den aktuelle pasientgruppen.

Jeg er ikke kjent med at kapasiteten for utredning av de aktuelle pasientene er blitt innskrenket; tvert imot er antall utredningsplasser i SSE økt. Dette innebærer at 50 pst. flere barn kan få tilbud i år, sammenlignet med i fjor.

På lengre sikt er det nødvendig at det også skjer bygningsmessige tilpasninger. Jeg har her fulgt opp

føringer som Stortinget tidligere har gitt. Dette har blant annet skjedd i styringsdialogen med Helse Sør.

Styret for Helse Sør har lagt til grunn at byggeprosjektet ved SSE vil starte opp i løpet av første kvartal 2005. Dette betyr at forberedende aktiviteter vil finne sted i 2004. I den gjennomgangen som nå skjer i Helse Sør, vil det også bli vurdert hvorvidt en tidligere byggestart er praktisk gjennomførbar. Dersom dette eventuelt vil få konsekvenser for Helse Sørs lånebehov for inneværende år, vil jeg som tidligere varslet komme tilbake til Stortinget med dette, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2004.

SPØRSMÅL NR. 356

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 16. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hvordan ville Jernbaneverket ha prioritert investeringsprosjekter hvis de fra 2005-2014 fikk en årlig investeringsramme på 3 mrd. kr, og hvordan ville prioriteringene ha sett ut med en årlig investeringsramme på 4 mrd. kr?»

Svar:

Jernbaneverket har gjennom arbeidet med etatenes forslag til Nasjonal transportplan 2006-2015 (NTP) og egen utredning "Utfordringer og valg for jernbanesektoren" juni 2003, redegjort for prioriteringer av investeringer ved ulike rammeforutsetninger. I utredningen "Utfordringer og valg for jernbanesektoren" har Jernbaneverket analysert ulike scenarier med økte investeringsrammer for 10-årsperioden, henholdsvis 28 mrd. kr og 46 mrd. kr og prioritert investeringsprosjekter innenfor disse rammene. Disse scenariene tilsvarer dermed om lag det årlige nivået som det er spurt om i dette spørsmålet. Utredningen er tilgjengelig på Jernbaneverkets nettsider: <http://www.jernbaneverket.no/prosjekter/utredninger>

SPØRSMÅL NR. 357

Innlevert 6. februar 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 17. februar 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2003-2004) sier komiteens flertall i en merknad at de ber kulturrådet se på muligheten å støtte tiltaket Flyt' GjØa. Det er søkt om midler fra Norsk kulturråd til et maritimt kulturhus i forbindelse med Flyt' GjØa i Fredrikstad. Dette gjøres i tett samarbeid med Fredrikstad museum og ideen er å ta med de besøkende i en vandring gjennom norske båtbyggertradisjoner.

Hva vil statsråden gjøre for å følge opp komiteens flertallsmerknad?»

BEGRUNNELSE:

Komiteen ser dette som et spennende prosjekt i et fylke som mottar svært lite statelig støtte til kulturtiltak

i forhold til befolkningstallet.

Svar:

Spørsmålet er overført fra samferdselsministeren.

I endelig tildelingsbrev av 19. desember 2003 til Norsk kulturråd, har Kultur- og kirkedepartementet redegjort for avgitte merknader fra Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité under Norsk kulturråds virkeområde for 2004. Norsk kulturråd er ved dette gjort oppmerksom på komiteens merknad om Flyt' GjØa under Kap. 320 Allmenne kulturformål post 50 Norsk kulturfond.

Norsk kulturråd opplyser at det har mottatt to søknader fra prosjektet Flyt' GjØa i Fredrikstad om tilskudd på henholdsvis 1 mill. kr til et maritimt kulturhus og 4 mill. kr til rekonstruksjon av GjØa samt til utstilling og dokumentasjon. Søknadene vil bli underlagt vanlig prosedyre for søknader til Norsk kulturfond i 2004.

Kulturrådet har opplyset at søknaden først blir forberedt av Kulturrådets administrasjon og deretter blir lagt fram og behandlet i de aktuelle faglige utvalg. Søknaden om støtte til rekonstruksjon, utstilling og dokumentasjon blir lagt fram i møtet 3. mars i Faglig utvalg for kulturvern, mens byggeprosjektet blir lagt fram i møtet 4. mars i Faglig utvalg for kulturbygg. Etter behandling i de respektive fagutvalg vil søknadene bli lagt fram på rådsmøtet 18.-19. mars 2004.

SPØRSMÅL NR. 358

Innlevert 9. februar 2004 av stortingsrepresentant OddbjØrg Ausdal Starrfelt

Besvart 17. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Omlegging av kontrollsentralar i luftfarten er teknisk svært omfattande operasjonar, og det er avgjerande for tryggleiken at dette skjer på ein forsvarleg måte. Tilsette i Avinor AS har peika på at planar om gjennomføring av reduksjon av talet på sentralar i Noreg frå 4 til 2 har eit for høgt tempo.

På kva måte vil statsråden sikra at eventuelle endringar skjer på ein forsvarleg måte?»

Svar:

Eg er samd i at omlegginga frå 4 til 2 kontrollsentralar er ei omfattande sak, og at tryggleiken i flytrafikken må takast hand om.

Det er Luftfartstilsynet som set funksjonelle krav med omsyn til kontrollsentralar og navigasjonsanlegg, og med omsyn til lufttrafikkenesta i undervegstrafikken. Avinor har som eigar og operatør sjØlv ansvaret for bl.a. å utarbeide opplegg for systemtilsyn med at alt utstyr fungerer etter føresetnadene, og i samsvar med dei krava som er stilt. Dette set store krav til Luftfartstilsynet sitt arbeid som styresmakt og overordna tilsyn, og i Avinor sitt arbeid med val av utstyr og driftsopplegg, og som dagleg operatør.

Eg legg til grunn, som nemnt i svaret på spørsmål nr. 331, at alle tiltak som krev godkjenning frå Luftfartstilsynet, må ha slik godkjenning før tiltaka blir sett i verk, og at framdrifta i omstillingsprosessen må innrettast etter det.

SPØRSMÅL NR. 359

Innlevert 9. februar 2004 av stortingsrepresentant OddbjØrg Ausdal Starrfelt

Besvart 17. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Då samferdselskomiteen var på vitjing på Trondheim Lufthavn Værnes sist veke, kom det fram motstridande informasjon frå leiinga i Avinor AS og tillitsvalde om ei rekkje spørsmål. Dette gjaldt m.a. storleik på investeringa i ny kontrollsentral, kostnader og tekniske tilhøve ved dei to alternative plasseringane av ein kontrollsentral nord i Bodø eller Trondheim.

Kan statsråden gje Stortinget rett informasjon om desse spørsmåla?»

Svar:

Styret for Avinor har 4. desember 2003 gjort vedtak om å redusere talet på kontrollsentralar som Avinor skal ha i framtida frå fire til to. Lokaliseringa av dei to kontrollsentralane har styret ennå ikkje gjort vedtak om - det er med andre ord *ikkje* gjort vedtak om å legge ned kontrollsentralen i Trondheim.

Som generalforsamling i Avinor held eg meg til styret si vurdering av saka, der dei tillitsvalde også er representerte. Eg reknar ikkje saka som ferdig frå Avinor si side før styret har gjort endeleg vedtak, og alle sider både når det gjeld økonomi, tekniske spørsmål og andre tilhøve er vurderte. Gjennomføring kan ikkje skje før etter at Luftfartstilsynet har godkjent endringa.

For å kunne orientere best mulig om situasjonen, har eg sendt spørsmålet til Avinor og bedt om talma-teriale og omtale av andre relevante forhold. Eg siterer her heile brevet mottatt 13. februar 2004:

"Det vises til spørsmål fra stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt vedrørende reduksjon fra fire til to kontrollsentraler. Spørsmålet kom på bakgrunn av et besøk ved Trondheim Lufthavn Værnes sist uke.

Avinor driver i dag underveistjenesten i Norge fra fire kontrollsentraler (Air Traffic Control Center, ATCC): Bodø ATCC, Trondheim ATCC, Stavanger ATCC og Oslo ATCC. Avinors styre besluttet 4. desember 2003 at antall kontrollsentraler skal reduseres fra fire til to. Beregnet gevinstpotensial ved dette tiltaket er 48-60 MNOK pr. år. Den andre viktige kostnadsbesparelsen ved å gå fra fire til to kontrollsentraler ligger i reduserte investeringer ved anskaffelse og

idriftsettelse av neste generasjons kontrollsystem. Dette er konservativt anslått til 150 MNOK.

Redusert antall kontrollsentraler er en utvikling i tråd med internasjonale strategier og trender. Det bidrar i tillegg til økt standardisering, som også gir grunnlag for bedret sikkerhet.

Avinor har vurdert kostnader og tekniske forhold ved alle de tre alternative plasseringene av Kontrollsentral Nord (KS Nord), hhv. Sola, Værnes og Bodø. De har alle tre bygningsmessige adekvate arealer, også for fremtidig trafikkvekst. Det er i utgangspunktet og isolert sett, små økonomiske forskjeller mellom driftskostnadene for de alternative lokaliseringene av KS Nord. Den viktigste forskjellen ligger i når en etablering av KS Nord kan gjennomføres. Den eneste muligheten, ut fra teknologiske årsaker, til å gå fra fire til tre kontrollsentraler - og dermed redusere Avinors kostnader - på mindre enn to år, er å samle dagens Trondheim og Bodø kontrollsentraler til KS Nord i Bodø. Dette vil gi en effekt i form av en tidligere positiv kontantstrøm for Kontrollsentral Nord lokalisert i Bodø sammenliknet med alternativ lokalisering på Værnes eller på Sola. Etablering av KS Nord i Bodø vil selvsagt ikke medføre dårligere sikkerhet enn dagens situasjon, eller på annen måte påvirke Avinors kunder.

Investeringene som er foretatt på Værnes vil, uansett lokalisering av KS Sør, ikke kunne betraktes som bortkastet: Det var helt nødvendig å bygge et nytt tårn med innflygingskontroll. I planprosessen forut for byggestart på nytt tårn, konkluderte Luftfartsverket med at det i en totalvurdering var hensiktsmessig også å bygge stort nok til å huse en kontrollsentral når det likevel skulle bygges tårn med tilhørende sikringsbygg. Hovedtyngden av investeringene er knyttet til kontrolltårnet og innflygingskontrollen som uansett skal driftes, og bygningen vil bli tatt i bruk så fort som mulig. Administrasjonen i Avinor har nå konkludert med en anbefaling til styret, basert på framtidige økonomiske vurderinger som innebærer at Kontrollsentral Nord foreslås etablert i Bodø. Når det gjelder lokalisering av Kontrollsentral Sør, har Avinor varslet at man vil benytte våren 2004 til å utrede alternativene nærmere. Det er følgelig ennå ikke besluttet hvor kontrollsentral Sør skal etableres, de tre alternative løsningene er Røyken, Sola eller Værnes. Det er derfor foreløpig uklart om det vil bli ledige arealer i sikringsbygget på Værnes. Teknisk utstyr planlagt for Trondheim kontrollsentral kan stort sett brukes ved Værnes

innflygingskontroll eller i Bodø."

Dokument nr. 15:19

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 360

Innlevert 9. februar 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 17. februar 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«En kvinnelig skihopper vant suverent junior- VM i hopp, men FIS nektet både å dele ut medalje og spille nasjonalsangen. I desember i fjor foreslo arrangørene i årets skiflygingsrenn i Vikersund en gjesteklasse for jenter. Det internasjonale skiforbundet sa nei med begrunnelsen at jenter er for dårlige. FIS tillater bare jentehopping i bakker der K-punktet er kortere enn 90 meter.

Hva vil statsråden gjøre med dette, som i et likestillingsperspektiv er helt forkastelig?»

BEGRUNNELSE:

Det er på flere områder innen idretten ikke likestilte vilkår for kvinner og menn. Behandlingen av NN er et godt eksempel. Det er statsrådets ansvar å sette fokus på likestillingsperspektivet i norsk idrett.

Svar:

Jeg deler ditt syn på saken og ser ingen grunn til at kvinner skal forskjellsbehandles i forhold til menn innenfor hoppporten. Det bør være et mål at kvinner skal ha samme rett som menn til å delta i den idrett de ønsker, og at de må ha like konkurransevilkår.

Det er derfor viktig at kvinner får mulighet til å kvalifisere seg til hoppkonkurranser. Dersom kvinner nektes å hoppe i bakker over en viss størrelse, fratas kvinner denne muligheten.

Departementet har ingen instruksjonsmyndighet overfor nasjonale eller internasjonale idrettsorganisasjoner. I konkurranser i regi av Det internasjonale skiforbund (FIS) må deres regelverk følges. Norges Skiforbund er i denne sammenheng bundet av FIS sitt regelverk. Departementet har i den forbindelse tilskrevet Norges Skiforbund, og henstilt om at saken tas opp med FIS slik at praktiseringen av regelverket kan bli endret.

SPØRSMÅL NR. 361

Innlevert 9. februar 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 18. februar 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I revidert budsjett 2003 ble det vedtatt endringer i Rikstrygdeverkets tilskuddsordning for datautstyr til elever med lærevansker. Blant annet er beløpsgrensen satt ned, mens kravet til diagnose er skjerpet. Dette har ført til at færre elever får tilskudd til digitale hjelpemidler og en tilrettelagt opplæringssituasjon.

Hvordan vil statsråden sikre at digitale hjelpemidler fortsatt skal være tilgjengelig for elever med spesielle behov og samtidig unngå at foreldrenes økonomi blir avgjørende for kvaliteten på opplæringen?»

BEGRUNNELSE:

Endringene i Rikstrygdeverkets tilskuddsordning for datautstyr til elever med ulike lærevansker trådte i kraft fra og med 1. september 2003. Endringene innebærer en innskrenkelse av ordningen på flere områder. For det første er beløpsgrensene for tildeling av standard datautstyr til elever med spesifikke lærevansker redusert fra 11 000 til 9 000 kr for bærbart utstyr og fra 9 000 til 7 500 kr for stasjonært utstyr, samtidig som den 4-årige forsikrings- og serviceordningen med leverandørene er frafalt. Dette betyr at beløpsgrensene nå er så lave at foreldre må bekoste en del av utstyret selv eller velge billigere og dårligere løsninger (9 000 kr rekker ikke til både bærbar PC, programvare, solid veske, skriver, nettverkskort m.m.), og at mange ikke har råd til å reparere og vedlikeholde utstyret dersom det skulle gå i stå.

For det andre innebærer endringene en forverring av opplæringsvilkårene for elever med tildels store lese- og skrivevansker. Disse må nå få diagnostisert dysleksi for å falle inn under tilskuddsordningen. Mange elever sliter med varierende grader av lese- og skriveproblematikk, uten at de dermed oppnår den særskilte diagnosen dysleksi. Men manglende diagnose betyr ikke at de ikke har et stort behov og nytte av tilrettelagt programvare og datautstyr i undervisningen.

Ansvar for en tilstrekkelig tilskuddsordning for digitale hjelpemidler er offentlig, selv om ordningen på mange måter nå oppfattes som privatisert. Før 1. januar 2003 hadde Hjelpemiddelsentralen en utlånsordning for datautstyr til elever med spesielle behov etter sakkyndig vurdering av skole og PPT-tjeneste. Nå vil datautstyret bli brukerens private eiendom ved innvilgelse av tilskudd.

Summen av disse endringene er såpass store at det gir grunn til uro for skolenes anledning til, og styring med, tilrettelegging av hjelpemidler og læringssituasjon for elever med spesielle behov.

Svar:

Jeg vil innledningsvis vise til svar på spørsmål nr. 237 om samarbeid mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og Sosialdepartementet for å sikre at anbefalte hjelpemidler og stønadsbeløp ivaretar gratisprinsippet i grunnskolen, besvart i ordinær spørretime 5. januar i år.

Her ble det opplyst at vi fortsatt har tilskuddsgrenser som gjør det mulig å skaffe til veie nødvendige og hensiktsmessige læremidler, selv om beløpsgrensene er noe endret, jf. nedenfor.

Elevers rett til opplæring er regulert i opplæringsloven. Opplæringen skal tilpasses den enkelte elevs behov, om nødvendig ved hjelp av spesialundervisning. Dette følger av §§ 1-2 og 5-1 i opplæringsloven.

Opplæringen skal være gratis. Hvordan opplæringen skal tilpasses og om og eventuelt på hvilken måte det skal gis spesialundervisning, avgjøres av kommunen. I tilfeller hvor det er snakk om spesialundervisning fastsetter loven at det skal foreligge en sakkyndig vurdering. Denne vurderingen skal etter loven blant annet vise hva slags spesialundervisning som gir et forsvarlig opplæringstilbud. I forbindelse med lesevansker kan bruk av tekniske hjelpemidler være et av tiltakene for å tilpasse opplæringen, men andre tiltak kan også være aktuelle. Det følger av opplæringsloven at kommunen er ansvarlig for eventuelle kostnader i forbindelse med tilretteleggingen eller spesialundervisningen.

Unntak fra denne hovedregelen gjelder for finansieringen av en del tekniske hjelpemidler. Disse hjelpemidlene finansieres av folketrygden og blir elevens eiendom, innenfor de kriterier og rammer som er fastsatt i folketrygdloven og forskriftene til denne loven. Kommunen har samme ansvar for et forsvarlig opplæringstilbud til elever som fyller kriteriene for stønad fra folketrygden, men er fritatt for å dekke kostnadene til selve hjelpemiddelet.

I statsbudsjettet for 2003 ble det foreslått en omlegging av den eksisterende ordningen med at folketrygden finansierer tekniske skolehjelpemidler. Omleggingen innebærer at man går over fra å låne ut til å gi stønad til standard datautstyr i form av tilskudd. Det ble foreslått en grense på inntil 12 000 kr pr. stasjonære anlegg eller inntil 15 000 kr pr. bærbare anlegg. Brukeren vil for dette tilskuddet kunne anskaffe seg et funksjonelt dataanlegg som dekker de behov

vedtaket om stønad er gitt for å dekke. Om brukeren ønsker å benytte tilskuddet til å anskaffe seg dyrere utstyr, vil brukeren selv måtte dekke ekstraavgiftene dette vil medføre. Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag.

I St.prp. nr. 74 (2002-2003) Om endringer i statsbudsjettet for 2003 som følge av takstoppgjera for legar, psykologar og fysioterapeutar mv. foreslo Regjeringen å redusere stønadssatsene for inntil 7 500 kr for stasjonær PC og inntil 9 000 kr for bærbar PC med virkning fra 1. september 2003. Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag i juni 2003, og det ble videreført i statsbudsjettet for 2004.

Tilskuddet skal gjøre det mulig for brukeren å skaffe seg nødvendig og hensiktsmessig utstyr. Det skal ikke finansiere utstyr som er dyrere enn det som brukeren til enhver tid trenger. Det brukeren har rett til etter folketrygdloven, er et hjelpemiddel som er nødvendig og hensiktsmessig. Dette sikrer fortsatt tilgjengeligheten av slike nødvendige læremidler uten at det går utover foreldrenes økonomi.

Når det gjelder kravet i forskriftene til folketrygdloven om bestemte diagnoser for å få rett til stønad, så er ikke dette av ny dato. Dette kravet har som formål å skape et mer forutsigbart regelverk som dermed behovsprøver tilskuddene på en bedre måte.

Regelverket er nå bedre tilrettelagt for å sikre rett tildelingsnivå. Gratisprinsippet i grunnopplæringen er fortsatt ivarettatt. Endringene i trygdens tilskuddssatser endrer ikke kommunens ansvar for et gratis, forsvarlig opplæringstilbud til elevene som nevnt ovenfor. Kommunen kan imidlertid få et noe høyere betalingsansvar i tilfeller hvor det er nødvendig med utstyr utover det som blir dekket av trygden, for å gi forsvarlig opplæring.

I lys av dette deler jeg ikke representanten Djupedals bekymring for skolenes anledning til, og styring med, tilrettelegging av hjelpemidler og læringssituasjon for elever med spesielle behov.

SPØRSMÅL NR. 362

Innlevert 10. februar 2004 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 16. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Søndag 8. februar 2004 var det en dødsulykke på ulykkesstrekningen E39 gjennom Sandnes. En fysisk sperre mellom kjøreretningene kunne ha forhindre denne ulykken.

Vil samferdselsministeren bidra til at vegsjefen i region vest samarbeider med berørte kommuner og fylkeskommunen om bygging av slik sperring på denne strekningen?»

BEGRUNNELSE:

Det foreligger konkrete planer om å oppsetting av et fysisk skille mellom kjøreretningene på strekningen E39 gjennom Sandnes. Prosjektet har en kostnadsramme på 12 mill. kr. Fylkesordføreren i Rogaland har tatt initiativ til et samarbeid med kommunene og vegsjefen om byggingen. På bakgrunn av dette vil jeg be samferdselsministeren bidra til rask og god løsning i saken.

Svar:

Statens vegvesen bygger nå noen prøveprosjekter med midtrekkverk på nye og eksisterende to- og tre-felts veger. For den aktuelle strekningen på E39 mellom Stangeland og Hove i Sandnes kommune godkjente Vegdirektoratet utformingen av tiltaket i oktober 2003. Strekningen er på ca. 3,5 km. Det er utarbeidet byggeplan, og det er under utarbeiding anbudsgrunnlag.

Jeg er positiv til at prosjektet kan realiseres så raskt som mulig. Jeg legger til grunn at Statens vegvesen finne midler gjennom omdisponeringer innenfor sine fullmakter, slik at tiltaket kan gjennomføres så snart som mulig.

Jeg har merket meg det initiativet fylkesordføreren i Rogaland har tatt, men forutsetter at slik forskot-tering/tilskudd fra fylkeskommune og kommuner ikke blir nødvendig.

SPØRSMÅL NR. 363

Innlevert 10. februar 2004 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 18. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Regjeringspartiene og Arbeiderpartiet vedtok endringer i blåreseptordningen i statsbudsjettet for 2004. Det er foreslått endringer i refusjonskriteriene ved behandling av ukomplisert hypertensjon ved at tiazider nå skal være førstevalg i medikamentell behandling. Statens legemiddelverk har sendt ut forhåndsvarsling om vedtak i saken uten at brukerorganisasjonene er blitt hørt.

Mener statsråden denne saksgangen er et eksempel på god brukermedvirkning, og at forvaltningsloven § 37 er blitt fulgt slik den skal?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har bedt om en helhetlig gjennomgang av blåreseptordningen og at dette skal skje i løpet av denne sesjonen. Det synes derfor svært uheldig at store endringer i blåreseptordningen allikevel nå skjer før denne gjennomgangen. Spesielt uheldig blir det når iverksettelse av forskriftsendringer og dermed praktisering av legemiddelbruken skjer så raskt at brukerne og deres organisasjoner har liten eller ingen mulighet til en forsvarlig høringsrunde. En slik høring må gi tid og mulighet for en god og faglig reaksjon på eventuelle endringer.

Brukermedvirkning er svært viktig og forvaltningsloven § 37 må følges med en forsvarlig høringsfrist, noe som vanligvis pleier å være 3 måneder. I dette tilfellet synes det å dreie seg om 2 uker.

Svar:

Budsjettvedtaket baserer seg på kunnskap som har vært tilgjengelig i flere år. Studiene som har vist at tiazider er velegnet ved behandling av ukomplisert hypertensjon, har også vært debattert i fagmiljøene lenge. Det har således vært full anledning for alle som er interessert i dette spørsmålet, å tilkjenne sitt syn og sine erfaringer.

For å tilfredsstille provenykravet i budsjettvedtaket har det vært nødvendig med en rask implementering av Stortingets budsjettvedtak. Til tross for den raske implementeringen av vedtaket, har Statens legemiddelverk funnet tid til å diskutere vedtaket med både legeföreningen og Landsforeningen for hjerte- og lungesyke. Dette har ikke vært noen høring i tradisjonell forstand, men en begrenset kontakt der de er blitt forelagt Legemiddelverkets forslag til detaljutförming av Stortingets overordnede vedtak for kommentarer.

For å gi implementeringen av tiltaket tilstrekkelig notoritet overfor leger, har Helsedepartementet besluttet å formalisere vedtaket ved en forskriftsendring i forskrift om stönad til dekning av utgifter til viktige legemidler (blåreseptforskriften) i samsvar med forvaltningsloven § 37.

Jeg mener saksgangen ut fra ovennevnte beskrivelse har gitt rom for nødvendig opplysning av saken, ut fra de forutsetninger og frister som lå til grunn for implementering av Stortingets budsjettvedtak i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 364

Innlevert 10. februar 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 18. februar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Direktoratet for naturforvaltning sitt vedtak om å overprøve både fylkesmann og fylkeskommune i Sogn og Fjordane og nekte fornyet dispensasjon for taretråling i sjøfuglreservat utenom hekketiden, vil svekke ressurstilgangen betydelig og medføre svært alvorlige konsekvenser for tarenæringen og alginatproduksjonen.

Vil miljøvernministeren gjennomgå denne saken på nytt, skjære gjennom byråkratiet, og sørge for at denne viktige næringen får stabil og forutsigbar tilgang på råstoff?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge oppslag i Haugesunds Avis 7. februar ville både fylkesmannen og fylkeskommunen i Sogn og Fjordane gi selskapet FMC BioPolymer fornyet dispensasjon til å tråle etter tare i ni sjøfuglreservater utenom hekketiden i inneværende høstingsår. Etter klage fra Norges Miljøvernforbund har Direktoratet for naturforvaltning overprøvd vedtaket og sagt nei til fortsatt taretråling.

Resultatet av dette blir at alginatfabrikken på Vormedal i Karmøy kommune mister opptil 20 000 tonn råstoff i år, tare som kunne gitt foredlet produkt til en eksportverdi av 40 mill. kr. Denne ressursvikten kommer i tillegg til et nylig innført forbud på Jæren som medførte at bedriften mistet om lag 5 000 tonn råstoff.

Med disse nye begrensningene mister bedriften FMC BioPolymer om lag en sjettedel av den totale årlige råstofftilgangen, noe som kan få konsekvenser både for arbeidsplasser og verdiskaping.

Det er grunn til å minne om at man har høstet tare gjennom mange år langs kysten uten at dette har medført uløselige problemer.

Taren vokser opp igjen i løpet av få år, der det har foregått høsting. Det er også grunn til å minne om at denne næringen medfører en betydelig verdiskaping langs kysten, og at bedriften på Vormedal er helt i verdenstoppen når det gjelder alginatproduksjon.

Vedtaket fra DN i denne sak kan umulig være basert på annet enn en symbolsk miljøpolitikk i stedet for realitetene i saken. Det må fortsatt være mulig å finne en fornuftig balanse mellom vern og bruk i kystsonen. Dette forhåpentligvis uten at man går til slike drastiske tiltak som man her har gjort, og setter næringsliv og arbeidsplasser i fare på et så svakt grunnlag.

Svar:

FMC BioPolymer søkte i brev av 11. november 2003 om dispensasjon for å drive taretråling innenfor ni sjøfuglreservater i Sogn og Fjordane. Søknaden gjelder høsting i tarehøstefelt C for taretrålingsperioden 1. september 2003 - 31. august 2004. De ni sjøfuglreservatene er: Flatholmen, Frøyskjera, Vengane, Indre-Ånnøy, Ytterøyane, Kvalsteinane, Gulholmen, Smelvær, Kvitingane.

Forvaltningsmyndigheten for sjøfuglreservatene kan med hjemmel i verneforskriften punkt VIII gjøre unntak fra vernebestemmelsene i særlige tilfeller når det ikke er i strid med verneformålet. Forvaltningen av verneforskriftene er tillagt fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane gav i vedtak av 3. desember 2003 dispensasjon fra verneforskriftene. Dispensasjonen innebærer at taretråling kan gjennomføres i de ni sjøfuglreservatene utenom månedene april, mai, juni og juli.

Fylkesmannens vedtak ble påklaget av Norges Miljøvernforbund ved brev av 15. desember 2003.

Direktoratet for naturforvaltning avgjorde klagen ved brev av 30. januar 2004. Direktoratet tok klagen til følge og omgjorde dermed fylkesmannens vedtak av 3. desember 2003 slik at det ikke gis dispensasjon for taretråling i de ni sjøfuglreservatene.

I 2001 foretok direktoratet en gjennomgang av praksisen med dispensasjoner til taretråling i sjøfuglreservater i Sogn og Fjordane. Etter dette har direktoratet ved avgjørelse av klager omgjort vedtak fattet av fylkesmannen i Sogn og Fjordane som gir dispensasjon til taretråling i sjøfuglreservater.

Et viktig moment i forbindelse med tidligere gitte dispensasjoner har vært hensynet til å avhjelpe tarenæringens behov for råstoff i en overgangsperiode i påvente av fiskerimyndighetenes ferdigstilling av en

forvaltningsplan for tare. Arbeidet med forvaltningsplanen for tare har tatt lenger tid enn opprinnelig forventet.

Miljøverndepartementet har nå fått forsikringer fra Fiskeridepartementet om at forvaltningsplanen for tare skal være ferdigstilt innen 1. september i år.

Miljøverndepartementet har merket seg fylkesmannens drøfting av forholdet til verneverdiene i de ni sjøfuglreservatene, som indikerer at den omsøkte taretrålingen i 2003-2004 ikke vil komme i konflikt med hensynet til viktige verneverdier.

Departementet har med utgangspunkt i denne situasjonen bedt direktoratet vurdere saken på nytt. Departementet har også bedt om at saken får en rask behandling.

SPØRSMÅL NR. 365

Innlevert 10. februar 2004 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 18. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kan statsråden gi sin vurdering av hvorvidt Norge fritt uten å gjøre lovendringer eller å melde EU-kommisjonen om det, kan fortsette med dagens reguleringer for arbeidsinnvandring fra de nye EU-medlemslandene i to år etter EU-utvidelsen fra 1. mai, og om ikke det gjelder for de påfølgende 3 årene dersom vilkårene for det er til stede?»

BEGRUNNELSE:

St.meld. nr. 19 (2003-2004) gir en svært mangelfull vurdering av risikoene som følge av fri arbeidsinnvandring fra de nye EU-landene. Meldingen bruker 18 sider på å vurdere samtlige følger av utvidelsen, mens den svenske SOUen 2002:116 til sammenlikning bruker 22 sider alene på trusselbildet for misbruk av velferdsordninger som følge av friere arbeidsinnvandring fra de nye EU-landene. Det er tett opp mot åpenbart at Regjeringen har unnlatt å gjøre noen som helst bestrebelse for å gi Stortinget god og tilstrekkelig informasjon om sakens forhold. Dette er sterkt kritikkverdig.

I den svenske utredningen om EU-utvidelsens konsekvenser fremkommer det at landet uten å gi melding til kommisjonen, i to år etter utvidelsen fritt kan videreføre alle nasjonale reguleringer for arbeidsinnvandring fra de nye EU-landene, som gjaldt ovenfor disse landene på tidspunktet da utvidelseserklæringen ble tiltrådt. Denne friheten er bare begrenset for unntak som ikke gjelder artikkel 1-6 i rådets forordning (EEG) nr. 1612/68 og under visse omstendigheter rådets direktiv 68/360/EEG. Dersom statsråden anser dette for å være riktig også for Norges anliggende betyr det at det er unødvendig å fremme egen sak om ny regulering av arbeidsinnvandringen, så fremt en ikke ønsker en liberalisering av dagens regelverk for arbeidsinnvandring fra de kommende nye EU-medlemslandene. Noe som det etter en slik erkjennelse neppe er politisk flertall for.

Svar:

I henhold til EØS-utvidelsesavtalens bestemmelser, skal EØS-landene benytte nasjonale regler om adgangen til arbeidsmarkedet for arbeidstakere fra de nye medlemslandene, med unntak av Malta og Kypros, i de to første årene. Norge står derfor fritt til å videreføre dagens reguleringer for arbeidsinnvandring fra de nye EU-medlemslandene i disse to første årene etter EU-utvidelsen fra 1. mai. EU-landene trenger ikke å melde fra til Kommisjonen om slik videreføring siden nasjonale bestemmelser *skal* gjelde i denne perioden. Heller ikke EFTA-landene, inkl. Norge, behøver å melde fra til EFTAs overvåkingsorgan, ESA, eller EØS-komiteen av samme grunn. Det er videre *mulig* å forlenge anvendelsen av de nasjonale bestemmelsene om adgangen til arbeidsmarkedet for tre nye år uten nærmere vilkår. EU-landene må imidlertid melde fra til EU-kommisjonen om slik videreføring for disse tre årene, ellers kommer EØS-reglenes bestemmelser om fri bevegelighet til anvendelse. Som EFTA-land trenger ikke Norge å melde fra om ev. en slik videreføring til EU-kommisjonen, men må derimot melde fra til ESA og EØS-komiteen.

Slik utlendingsloven er bygd opp, kan Norge imidlertid ikke videreføre dagens regulering av arbeidsinnvandring for arbeidstakere fra de nye medlemslandene uten å foreta endringer i utlendingsloven. Dersom loven ikke blir endret, vil arbeidstakere fra de nye medlemslandene etter 1. mai i henhold til utlendingslovens oppbygning kunne benytte seg fullt ut av reglene om fri bevegelighet.

Som stortingsrepresentant Sandberg på dette tidspunktet sikkert er kjent med, vil Regjeringen foreslå overgangsregler som innebærer at arbeidstakere fra de nye medlemslandene, med unntak av Kypros og Malta, i en periode må ha tillatelse for å ta arbeid her. Noen av de vilkår som i dag gjelder for disse arbeidstakerne vil bli stilt, men ikke alle. Regjeringen vil altså foreslå en delvis videreføring av dagens regulering av arbeidsinnvandring for disse arbeidstakerne. Som det vil ha fremgått ovenfor, vil dette kreve endringer i utlendingsloven. Forslag om overgangsregler blir lagt frem for Stortinget før påske og må være på plass innen 1. mai, da EØS-utvidelsen etter planen skal skje, parallelt med EU-utvidelsen.

SPØRSMÅL NR. 366

Innlevert 11. februar 2004 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 18. februar 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I forbindelse med innføringen av en tidsbegrensning av perioden hvor det gis rehabiliteringspenger etter unntaksbestemmelsen til 52 uker, understrekte komiteen betydningen av at unntaksregelen måtte praktiseres med et rimelig skjønn. Tilbakemeldinger fra brukere gir inntrykk av at regelverket praktiseres meget rigid og uten vilje til å følge opp den liberalitet som komitéflertallet forutsatte.

Vil statsråden ta initiativ til at trygdekontorene får kunnskap om Stortingets vilje i denne sammenheng?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for dette spørsmålet er at vi har fått flere henvendelser fra brukere som kommer i en situasjon der rehabiliteringsperioden tar lenger tid enn forutsatt bl.a. fordi den medisinske behandling tar lenger tid eller fordi tidsforløpet blir forlenget uforskyldt påført venting på behandling. Jeg vil bruke et eksempel for beskrivelse av problemstillingen: En flyger fikk i slutten av 2000 en skade i høyre skulder. For nærmere utredning ble vedkommende av sin fastlege sendt til sykehus, med 3 måneders ventetid. Det ble konstatert skade og ny henvisning for poliklinisk undersøkelse med nye 3 måneders venting. Etter konstatering av en labrumskade og en bankartskade ble det ny ventetid for å få gjort et inngrep. 17. april 2001 ble det gjort et artoskopisk inngrep. En tid ut i rehabiliteringen utviklet det seg til adhesiv kapsult, eller "Frozen shoulder". Dette er en tilstand som kan vare fra 2 måneder til 4 år. Vedkommende har hatt tilstanden i 2 år. Dette er en tilstand en ikke kan gjøre noe med før det har vart en tid.

For tidlig inngrep har vist seg å være uheldig. Nå skal han opereres i slutten av mars, med påfølgende rehabilitering i ca. 6 måneder. Trygdekontoret sier nå at han ifølge de nye reglene for rehabiliteringspenger vil miste denne ytelsen fra april i år, dvs. straks etter inngrepet og at det ikke finnes noe unntaksbestemmelser for dette. Det er vanskelig å se at dette er en praksis som lever opp til komiteens understreking av at unntaksreglene skulle praktiseres med et rimelig skjønn. Komiteen har også bedt departementet om å følge utviklingen og melde tilbake til Stortinget dersom innstrammingene i rehabiliteringsperioden får uheldige konsekvenser. Det synes som om det er behov for en nærmere presisering fra departementet side mht. hvordan denne bestemmelsen skal praktiseres.

Svar:

Etter at lovendringen trådte i kraft, har det vist seg at en del rehabiliteringspengemottakere av ulike årsaker har vært under behandling i svært lang tid. Det er beklagelig at personer med relativt enkle lidelser blir stående utenfor arbeidslivet i årevis. Noe av formålet med regelendringene var å unngå slike lange stønadsforløp for fremtiden og sikre en raskere tilbakevending til arbeid. For de som allerede er inne i ordningen og berøres av endringene, er det gitt overgangsregler. Denne persongruppen har mottatt ytelser i mer enn 3 år, men det har vist seg at flere av disse nettopp nylig har fått tilbud om relevante behandlingstiltak som gir gode muligheter for friskmelding eller overgang til yrkesrettet attføring. For denne gruppen har det vist seg at perioden med ytelser etter overgangsregler blir for kort. Jeg har allerede foretatt en

forskriftsendring slik at ytelsen i slike tilfeller kan forlenges til behandlingen er gjennomført og i inntil 3 måneders opptrening/restitusjon, maksimalt frem til 1. oktober 2004.

Når det gjelder komiteens uttalelser i forbindelse med stortingsbehandlingen har jeg merket meg komiteens syn, og dette er kjent for Rikstrygdeverket. Jeg vil imidlertid understreke at det etter lovendringen kun er ved meget alvorlig sykdom at rehabiliteringspenger kan løpe uten tidsbegrensning. På bakgrunn av budsjettforliket kan komiteens uttalelse ikke forstås slik at selv enklere lidelser skal falle inn under bestemmelsen. I så fall kreves en lovendring og tilleggsbevilgninger. Jeg deler likevel komiteens syn på at det er viktig å unngå uheldige konsekvenser av regelendringene. Jeg vil sørge for at reglene praktiseres med et rimelig skjønn og vil følge utviklingen nøye.

SPØRSMÅL NR. 367

Innlevert 11. februar 2004 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 18. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvilke økonomiske konsekvenser det vil bli av en sammenslåing av INVEST-kommunene, Inderøy, Verran og Steinkjer, og hva om man hadde tatt med Snåsa og Namdalseid?»

BEGRUNNELSE:

Siden statsråden er for sammenslåing av kommuner vil det være interessant å se hvilken økonomisk gevinst eller tap det vil si for en slik sammenslåing både av INVEST-kommunene, og hvilke økonomiske konsekvenser det vil bli om man tar med Snåsa og Namdalseid i en egen utredning.

Svar:

Uavhengig av hvilke sammenslutningsalternativer en legger til grunn for beregning av økonomiske konsekvenser vil en sammenslutning ikke medføre vesentlige endringer i kommunenes samlede inntekter gjennom rammeoverføringer.

De sammensluttede kommunene vil få et større trekk i utgiftsutjevningen når de slår seg sammen som følge av utformingen av basistilskuddet. I tillegg vil de sammensluttede kommunene ev. miste regionaltilskudd som de var berettiget til som selvstendige kommuner.

Disse to faktorer kompenseres i inntektssystemet ved hjelp av et inndelingstilskudd. Inndelingstilskudd gis for å unngå at sammenslutninger fører til en nedgang i rammeoverføringer. Inndelingstilskuddet skal prisjusteres hvert år, og gis i 10 år. Deretter nedtrappes tilskuddet gradvis over 5 år for å unngå brå inntektsnedgang.

Det må tas forbehold om utslagene på bosettingskriteriene (beregnet reisetid, avstand til sonesenter og avstand til nærmeste nabokrets) som følge av en sammenslutning. Det er, uten en nærmere analyse, ikke mulig å si om endringene på disse kriteriene fører til en vekst eller en nedgang i de frie inntekter.

Fra 2004 er det også innført et urbanitetskriterium i inntektssystemet for kommuner. Dette kriteriet fører, isolert sett, til en vekst i de frie inntekter når kommuner slutter seg sammen.

Når det gjelder mer konkrete utredninger av økonomiske konsekvenser av de to sammenslutningsalternativene stortingsrepresentanten Sandberg refererer til, kan jeg vise til at Kommunal- og regionaldepartementet og Kommunenes Sentralforbund nå setter i gang et prosjekt som innebærer at alle kommunene gjennom regionale prosesser og utredninger skal vurdere endringer i kommunestrukturen. Prosjektet ledes av Kommunenes Sentralforbund.

Departementet går inn med 8 mill. kr som skal finansiere utredninger av fordeler og ulemper ved ulike inndelingsalternativer. I en slik utredning vil det blant annet være naturlig å vurdere konsekvensene av en inndelingsendring for finansiering av tjenesteproduksjonen. I denne sammenheng kan en, dersom det er ønskelig lokalt, ev. gjøre mer konkrete vurderinger av de økonomiske konsekvensene av en sammenslutning av bare INVEST-kommunene og ev. INVEST-kommunene, Snåsa og Namdalseid.

SPØRSMÅL NR. 368

Innlevert 11. februar 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 20. februar 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Det er et stort og økende behov for tilrettelagt og trygg transport for barn som reiser alene. Det var bakgrunnen for at tilbudet "Barnebussen" kom i 2002. Tilbudet har måttet innstille pga. manglende økonomi. NSB har også uttrykt behov for et tilrettelagt reisetilbud. Barneombudet gir uttrykk for et stort behov for et tilbud som gir barn som reiser alene et tilbud som sikrer tilsyn og trygghet og beklager at tilbudet nå er ute av drift.

Vil statsråden bidra til at tilbudet kommer i gang igjen?»

BEGRUNNELSE:

Barneombudet har foretatt en kartlegging av behovet. I et brev til Elin Eide Tangen, Barnebussen, fra 9. desember 2003 skriver ombudet følgende:

"Barneombudet skal arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Utviklingen i Norge de siste

årene har vist at stadig flere barn har foreldre som ikke bor sammen. Barna har etter barneloven rett til å ha kontakt med den av foreldrene de ikke bor sammen med, og for enkelte barn medfører dette lang reise mellom foreldrenes hjem. Barneombudet har i den forbindelse vært opptatt av at både barna og foreldrene skal oppleve reisen mellom foreldrenes hjem som trygg og fri for engstelse.

Barneombudet ønsket i 2001 å kartlegge ønskene og behovene til barn som reiser alene gjennom en spørreskjemaundersøkelse. Dessverre var svarprosenten svært lav. Dette gjaldt særlig for foreldrene til barn som reiste med buss/tog. Foreldrenes tilbakemelding gir oss imidlertid en pekepinn på bekymringer og behov, selv om svarprosenten er lav. Foreldrenes engstelse for barn som reiser med buss/tog er først og fremst knyttet til manglende tilsyn, og dermed engstelse for at de skulle gå av og på feil stasjon/stoppested, at de ikke mestrer den uoversiktlige situasjonen om bord på tog/buss og at de ikke mestrer åpning og lukking av toalettddører. Vår lille foreldregruppe ønsker spesielle ruter med en voksen ombord som har ansvar for barna. Slik Barneombudet har fått beskrevet tilbudet til Barnebussen, har dette tilbudet nettopp som målsetting å sørge for at barn som reiser alene, sikres tilsyn og trygghet på veien. Vi finner det beklagelig at et tilbud som i større grad enn andre bussruter setter barnas trygghet og trivsel i sentrum, for tiden er ute av drift. Ombudet har ikke økonomiske midler til å støtte Barnebussen, og kan heller ikke gå inn og støtte et kommersielt initiativ selv om det er positivt for barn. Vi ønsker dere imidlertid lykke til i arbeidet med å få gjenåpnet driften av Barnebussen.

Et alternativ som også har vært vurdert, er et samarbeid mellom NSB og initiativtageren for "Barnebussen", uten at det er blitt noe konkret resultat av det. De som mest blir skadelidte av dette er barna. Elin Eide Tangen skriver som avslutning i et brev til meg: "Veien mot å kunne tilby barn som reiser alene har vært lang og kronglete, gått med underskudd og gitt meg mange bekymringer og gleder og gjort meg rik på erfaringer, men også gitt meg gjeld jeg må leve med i uoverskuelig fremtid. Men erfaringene det har gitt meg, er at løsningene på Barneombudets og barnas og foreldrenes bekymringer er nettopp transport tilrettelagt for barn. Og det viktigste - en voksen person som er der for dem. Det er ikke mer komplisert enn som så."

Jeg håper statsråden og departementet nå kan ta et initiativ her.

Svar:

Mange barn er i dag i den situasjonen at foreldrene bor atskilt og med stor geografisk avstand. Barn har både etter barneloven og FNs barnekonvensjon rett til samvær med begge sine foreldre. Foreldrene har en tilsvarende plikt til å legge forholdene til rette slik at dette blir mulig. Der dette innebærer en lang reise mellom foreldrenes bosteder, er det foreldrenes plikt å sørge for at denne reisen blir gjennomført på en for barna trygg og forsvarlig måte. Barna må bl.a. ha nådd en alder og en modenhet som gjør at de kan mestre å reise alene. Det er foreldrenes ansvar å vurdere dette. Utgiftene til reisen skal deles forholdsmessig mellom

foreldrene etter størrelsen på deres inntekter.

Barneombudets kartlegging kan tyde på at det er behov for tilrettelagt transport for barn som reiser alene med ulike transportmidler. "Barnebussen" var et godt initiativ og et forsøk på å møte dette behovet. Det finnes dessverre ikke offentlige støtteordninger som kan benyttes for å opprettholde tilbudet.

Samferdselsdepartementet mottok 19. januar 2004 en henvendelse via statsministerens kontor fra Therese Karlsen, med en anmodning om å støtte "Barnebussen" økonomisk. I Samferdselsdepartementets svar av 17. februar 2004 redegjøres det for betingelsene for å få løyve til å drive slike ruter. Imidlertid kan ikke Samferdselsdepartementet yte økonomisk støtte til tiltaket. Det heter bl.a. i brevet: "Det forutsettes at slike ruter drives på kommersiell basis basert fullt ut på brukerbetaling, dvs. uten noen form for støtte fra det offentlige. Dette er et generelt krav som likebehandler alle slike ruter." Brevet fra Samferdselsdepartementet følger vedlagt.

Jeg slutter meg for øvrig til Samferdselsdepartementets konklusjon om at bedre tilrettelegging av transporttilbud av mindreårige som reiser alene må tas opp med de transportselskaper som trafikkerer de aktuelle strekningene.

Vedlegg til svar:

Brev fra Samferdselsdepartementet til Therese Karlsen. Samferdselsdepartementets referanse: 02/ 1218. Datert 17. februar 2004.

SPØRSMÅL NR. 369

Innlevert 11. februar 2004 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 18. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Stortinget har i juni 2003 inngått et bredt forlik om barnehagepolitikken, jf. Innst. S. nr. 250 (2002-2003). Innføring av makspris trinn 1 skal innføres 1. mai 2004 og trinn 2 skal innføres 1. august 2005. Barnehagereformen skal gjelde alle barnehager, både offentlige og private.

Hva vil statsråden gjøre for at makspris også kan oppnås i sjukehusbarnehagene?»

BEGRUNNELSE:

I juni 2003 inngikk Stortinget et bredt forlik om barnehagepolitikken. I Innst. S. nr. 250 (2002-2003) ble de viktigste målene og virkemidlene i barnehagepolitikken fastslått. Fra 1. mai 2004 skal det innføres regler for maksimalpris og departementet skal utarbeide forskrifter i forbindelse med dette. Trinn 2 i maksimalprisen skal innføres fra 1. august 2005. I Innst. S. nr. 250 (2002-2003) heter det at ved innføring av makspris fra 1. mai 2004 vil det innenfor det samlede offentlige tilskuddet på om lag 80 pst. være behov for en buffer innenfor fylkesmannens skjønnsramme for kommunesektoren for å utjevne forskjeller mellom kommuner. I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2003-2004) viser komiteen til at departementet foreslår å videreføre differensierte statstilskuddssatser for private og kommunale barnehager for å bidra til likebehandling. For å nå Stortingets vedtak om makspris, er det en forutsetning at det gis et offentlig tilskudd på om lag 80 pst. Sjukehusbarnehagene får statsstøtte som kommunale barnehager. Mange helseforetak har fått store innsparingskrav og reduserer sine tilskudd til sjukehusbarnehagene. Dette fører til økt foreldrebetaling, og er dermed i strid med Stortingets vedtak om innføring av makspris fra 1. mai 2004. Som generalforsamling for helseforetakene har helseministeren det overordna ansvaret for sjukehusbarnehagene.

Svar:

Innledningsvis vil jeg nevne at sykehusene i mange år har tilbudt et kvalitativt godt og rimelig barnehagetilbud til sine ansatte, selv om det den senere tid er registrert enkeltstående tilfeller av økninger i oppholdsbetalingen. Videre er jeg kjent med at som et ledd i oppfølgingen av barnehageforliket er det nå på høring utkast til forskrift om foreldrebetaling i barnehager, jf. barnehageloven § 15a Foreldrebetaling. Av utkastet går det fram at maksimalprisen settes til 2 750 kr pr. måned. Forskriften skal iverksettes fra 1. mai 2004. Det er de regionale helseforetakene som har ansvar for å følge opp lover og forskrifter. Jeg har full tillit til at de regionale foretakene også vil følge opp de nye reglene når det gjelder maksimalpriser i barnehager.

SPØRSMÅL NR. 370

Innlevert 11. februar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 19. februar 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Statoilraffineriet på Mongstad har årlege utslipp på 1 000 tonn svovel. Med dominerande vindretning frå sørvest, spreier dette seg nordover Vestlandskysten, til eit område som er kjenslevart for ureining. Påkjenninga frå Mongstad tilsvarer eit årleg forbruk av 7 000 tonn kalkmjøl, til ein verdi av 12-15 mill. kr ferdig spreidd.

I kva grad kan Statoil Mongstad bli pålagt gjennom konsesjonsvilkåra gitt av SFT å betale for sin del av kalkinga i utvalde område i Nordhordaland, Ytre Sogn, Ytre Sunnfjord?»

GRUNNGJEVING:

Statoil Mongstad har utslippsløyve til ureinande utslipp med påkjenning til miljøet. 1 000 tonn svovel utgjer 7 pst. av Noreg sine utslipp på 14 000 tonn svovel. Halvparten av våre utslipp av forsurande komponentar fell ned att i Noreg, medan resten fell ned på andre.

Statoil sitt oljeraffineri på Mongstad har årleg utslipp på 1 000 tonn svovel. Det er ikkje grunn til å tvile på at Mongstad ligg innanfor konsesjonar for utslipp, men dei er like fullt ei påkjenning for dei områda som vert råka. Statoil betaler 3,09 øre pr. kilo svovel i avgift til prosessindustrien sitt miljøfond, noko som skal medvirke til svovelreducerande tiltak. Verken fondet eller Statoil betaler, jamfør ureinar betaler prinsippet i forureiningslova, for den trongen for kalking i Hordaland og Sogn og Fjordane som utsleppa fører med seg. Frøysethvasdaget i Masfjorden, Brosvikvatnet i Gulen, Bøfjordvassdraget i Hyllestad og Flekke-/Guddalsvassdraget i Fjaler er døme på vassdrag som er råka av utsleppa.

Svar:

Forsuring av innsjøar og vassdrag skuldast avsetjing av svovel og nitrogen som overstig naturen sine tålegrenser. Meir enn 90 pst. av avsetjingane av forsurande emne i dei mest forsuringsutsette områda i Noreg skuldast utslepp utanfor landet sine grenser eller utslepp som norske styresmakter av andre grunnar ikkje kan regulere, mellom anna kraftverk på kontinentet og skip i internasjonal fart.

Noreg arbeider aktivt med å forhandle fram internasjonale avtalar om reduksjon av dei forsurande utsleppa i Europa. Som følge av dette er både den samla forsuringsbelastninga og dei norske utsleppa reduserte. Nye tal publisert av Statistisk sentralbyrå 13. februar d.å. syner at dei norske utsleppa av svoveldioksid (SO₂) vart redusert med om lag 60 pst. i perioden 1990-2002, frå 52 000 til 22 000 tonn. 60 pst. av dei norske SO₂-utsleppa kjem frå industriprosessar.

For å redusere skadane av den sure nedbøren har ein i lang tid kalka forsuringsutsette vassdrag og innsjøar. Kalkingsverksemda er i det alt vesentlege finansiert over statsbudsjettet. Det arbeidast no med å tilpasse kalkinga til forsurings situasjonen og det vil bli utarbeidd ein plan for den vidare kalkinga i løpet av første halvår i år.

Miljøvernstyresmaktene har høve til å pålegge ei verksemd som får utsleppsløyve etter ureiningslova vilkår som går ut på å motverke skadane av ureining. Ved bruk av slike pålegg må ein skilje mellom situasjonar der skaden skuldast eit fåtal verksemdar som er lette å identifisere, og situasjonar der tilhøvet mellom utslepp og skade er meir samansett. Miljøvernstyresmaktene har ikkje vurdert å gje slike pålegg til einskilte verksemdar i situasjonar der årsakssamanhengen er kompleks, skaden i stor grad skuldast grensekryssande ureining og kjeldene er mange.

Spørsmålet om eventuelle krav om finansiering av kalking må sjåast i lys av det faktum at forsurings skaden skuldast utslepp frå mange kjelder som i hovudsak ligg utanfor landet sine grenser, eller som norske styresmakter av andre grunnar ikkje kan regulere. Omsynet til likebehandling tilseier at det er vanskeleg å stille eit utval verksemdar direkte til ansvar for slike skadar. Vidare kan det stillast spørsmål ved om dei modellane vi har for å berekne storleiken på ureiningsbidraga frå ulike kjelder til eit spesifikt geografiske område er gode nok som grunnlag for å fastslå betalingsansvar.

Som nemnt over, er dei norske utsleppa av SO₂ vesentleg reduserte sidan 1990. Prosessindustrien har teke sin del av desse reduksjonane. Utsleppstala for 2002 syner at Noreg om lag har nådd det nivået vi i Gøteborg-protokollen er forplikta til å overhalde innan 2010. Miljøverndepartementet har inngått ein intensjonsavtale med Prosessindustriens Landsforening (PIL) som skal sikre at Noreg vil fortsette å overhalde

denne forpliktinga, sjølv om aktiviteten i prosessindustrien aukar. Naudsynte utsleppsreduksjonar i dei ulike verksemdene skal sikrast gjennom revisjon av eksisterande utsleppsløyve. Ved utforming av nye utsleppsløyve vil ein også ta omsyn til den belastninga utsleppa har på forsursutsette område.

SPØRSMÅL NR. 371

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 18. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det kjem urovekkjande meldingar om ressursituasjonen i politi- og lensmannsetaten. I Rogaland er kvardagen no vakansar i stillingar, nedbemanning og fare for manglande motivasjon i arbeidet. Dette er det motsette av lovnadene i samband med politireforma og heller ikkje i samsvar med grunnlaget for statsbudsjettet for 2004.

Kva vil statsråden føreta seg for å sikra eit meir synleg politi og såleis større tryggleik i by og bygd?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til artiklar i Stavanger Aftenblad i veke 7. Der går det tydeleg fram at kvardagen ute i etaten er ein annan enn Stortinget vart førespegla ved handsaminga av politireforma. Då var hovudfokus frigjering av ressursar frå administrativt til operativt publikumsretta arbeid. No synest resultatet å bli ei sentralisering som svekkar tryggleiken og utan at dei mange årsverka som skulle frigjerast kan synleggjerast. Denne veka gjorde Kripos-sjef Arne Huuse det klart at med det strame budsjettet han rår over, må politidistrikta forventa færre tenester frå Kripos. Dette forsterkar ein frå før alvorleg situasjon. Det skulle vera god grunn for å be statsråden gjere noko!

Svar:

Politireform 2000 har ikkje førd til at det er mindre ressursar i politidistrikta til operativt politiarbeid, snarare tvert om. Gjennomføringa av fase I i reforma gjorde at 1 268 stillingar vart omdisponerte, av desse om lag 450 stillingar frå administrativt til publikumsretta arbeid. 24 av dei 450 stillingane kan knytast direkte til Rogaland politidistrikt.

Politidistrikta har frå og med 2004 fått fullmakt til å opprette nye stillingar. Gjennom denne fullmakta har politimeistrane fått større handlefridom og betre høve til å prioritere eigne ressursar. Politimeistrane kan også halde stillingar vakante, dersom dei meiner ressursane kan nyttast meir effektivt på andre måtar. Det vil alltid vere slik at politimeisteren må prioritere ressursane i samsvar med utfordringane distriktet til ei kvar tid har. Eg er såleis kjend med at nokre politidistrikt vel å halde stillingar vakante for å prioritere ressursane til andre og meir kostnadseffektive tiltak.

Eg er ikkje samd i at det i etaten no skjer ei sentralisering som svekkjer tryggleiken til publikum. Regjeringa har m.a. i budsjettproposisjonen for inneverande år gitt klare føringar om å oppretthalde talet på tenestestader (politistasjonar og lensmannskontor), for på den måten å sikre politiet sin nærleik til publikum.

Målet med fase II av politireforma er å frigjere endå større ressursar til operativt politiarbeid. Arbeidet med denne delen av reforma varer framleis, og ein tek sikte på at alle endringar i strukturen for driftseiningar i det einskilde politidistriktet vil bli gjennomført i løpet av inneverande år. Arbeidet med å optimalisere politidistrikta sin organisasjon er krevjande, og det er difor naturleg at det tek noko tid å realisere alle gevinstane. Oppfølginga av fase II av politireforma vil difor i tida som kjem stå svært sentralt i arbeidet for eit meir synleg politi.

SPØRSMÅL NR. 372

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 19. februar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ifølge NRK 17. januar i år har Statoil sendt et brev til det USA-oppnevnte irakiske styringsrådet og tilbudt sin assistanse for å få oljeindustrien på fote igjen. "Grunnen til at selskapet har snudd, er at irakerne har bedt om internasjonal assistanse til å gjenoppbygge oljeindustrien", sier informasjonssjef Kai Nielsen i Statoil.

Hvilke vurderinger har statsråden gjort i denne saken, og mener statsråden at det er klokt å inngå avtaler med irakisk oljeindustri i en okkupasjonssituasjon?»

Svar:

Regjeringens syn på situasjonen i Irak er vel kjent og redegjort for i Stortinget ved flere anledninger.

Norske myndigheter forutsetter at norsk industri opererer innenfor det som er internasjonal rett og forpliktelser, og FNs sikkerhetsrådsresolusjoner der det er relevant, som for Irak.

Innenfor disse rammer har industrien et selvstendig ansvar for å vurdere om og hvordan en skal engasjere seg når det bes om internasjonal assistanse til gjenoppbygging av oljeindustrien og/eller inngå i engasjement som kan representere fremtidige forretningsmuligheter. Dette gjelder også Statoil.

Hver enkelt bedrift må derfor gjøre seg sine egne vurderinger mht. strategiske, kommersielle og andre vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 373

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Vidar Andersen

Besvart 19. februar 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Karljohansvern og Mågerø anses som viktige forsvarsanlegg for innseilingen til landets hovedstad. De anses også som viktige for forsvarsevnen til det sentrale østlandsområdet. Teknologi kan ikke i enhver sammenheng erstatte personellmessig tilstedeværelse. Forsvarssjefen har nå kommet med forslag om i praksis å avvikle disse anleggene.

Hvordan stiller forsvarsministeren seg til et forslag om å avvikle disse anleggene, og hvilke fagmilitære argumenter ligger til grunn for en eventuell avvikling?»

BEGRUNNELSE:

I "Rammer for forsvarssjefens militærfaglige utredning" kap. 5.1.1.2 Å håndheve norsk suverenitet, heter det: "Oppgaven omfatter å sikre norsk suverenitet og å bidra til å ivareta nasjonal integritet. Suverenitetshevdelse forutsetter evne til å avskrekke og håndtere begrensede episoder der norsk suverenitet er truet, hvilket også innebærer evne til å hindre uvedkommende aktører å få adgang til norsk territorium og forhindre skader på vitale samfunnsinteresser. Oppgaven kan ved behov også omfatte sikring av norske ambassader og norsk skipsfart."

Undertegnede finner liten sammenheng ved å "fjerne" Forsvarets tilstedeværelse i et så viktig område hvor innseilingen til landets hovedstad må betraktes som hovedinnfallsporten til norsk territorium. Samtidig er det i dette området de fleste vitale samfunnsinteresser er lokalisert.

Svar:

FSJ MFU 03 ble overlevert meg 8. desember i fjor, og utgjør det fagmilitære bidraget til den kommende langtidsplanen for Forsvaret. Denne er under utarbeidelse i Forsvarsdepartementet. Regjeringen tar sikte på å legge saken frem i en proposisjon for Stortinget i løpet av mars d.å.

Jeg finner det ikke riktig å gå inn på enkeltsaker og lokaliseringsspørsmål på det nåværende tidspunkt, fordi langtidsplanen ennå ikke er ferdig, og fordi jeg mener det er særdeles viktig at Stortinget gis mulighet til å ta stilling til en helhetlig plan for Forsvaret.

Jeg vil allikevel presisere at Forsvarets evne til å håndtere nasjonale oppgaver, herunder suverenitetshevdelse og evne til krisehåndtering i det rådende sikkerhetsbildet, er viet betydelig oppmerksomhet i arbeidet både med FSJ MFU 03 og med langtidsplanen.

SPØRSMÅL NR. 374

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 20. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Jeg har forstått det slik at Vegdirektoratet krever at det skal lages fullstendig økonomisk og teknisk sluttrapporter på veganlegg større enn 15 mill. kr ved utgangen av det året anlegget settes i trafikk. Folgefonntunnelen er referanseanlegg i forhold til den planlagte Jondalstunnelen. Folgefonntunnelen ble tatt i bruk i juni 2001 og ble bygget av to ulike entreprenører som laget tunnel fra hver sin side.

Kan statsråden redegjøre for hovedkonklusjonene i sluttrapporten?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med fremlagt konsekvensutredning for Jondalstunnelen er det i delrapport nr. 5 om vegalternativ og kostnader opplyst at "ved anslagskalkylen vart det nytta erfaringstall frå tilsvarende anlegg i regionen". Folgefonntunnelen er et slikt tilsvarende anlegg, beliggende like i nærheten av trasé for ny tunnel og bygget i samme fjellområde. Med planlagt samme tunnelprofil vil derfor de faktiske erfaringer fra byggingen av Folgefonntunnelen bli svært viktig og svært relevant i vurderingen av kostnader for planlagt ny tunnel. Ikke minst fordi Folgefonntunnelen ble bygget av to entreprenører og derved gir ekstra godt erfaringsgrunnlag. Dette innebærer at ikke bare er pris totalt pr. bygget løpemeter tunnel viktig men også pris pr. løpemeter bygget tunnel levert av hver av de to ulike leverandørene. En sluttrapport vil inneholde alle medgåtte kostnader, og vil derved uten usikkerhet kunne gi et meget viktig utgangspunkt for å anslå hva det vil koste å bygge helt lik tunnel i samme fjellområde.

Svar:

Prosjektet riksveg 551 Folgefonntunnelen med tilførselsveger ligger mellom Eitrheim i Odda kommune og Mauranger i Kvinnherad kommune. Nedenfor følger hovedkonklusjoner i sluttrapport fra bygging av dette prosjektet. Sluttrapporten er ikke helt ferdigstilt for ekstern presentasjon.

Byggingen besto av følgende hovedelementer:

- 11 150 meter fjelltunnel, inkludert 20 meter betongportaler
- 1 550 meter ny veg i dagen
- 2 300 meter utbedring av gammel veg.

Byggestart var 27. mai 1997 og prosjektet ble åpnet for trafikk 15. juni 2001.

Statens vegvesen var byggherre. Sprenging, stabilitetssikring, drenering og bygging av vegkroppen i fjelltunnelen ble utført dels fra Odda-siden og dels fra Kvinnherad-siden. En privat entreprenør utførte 4 km av dette arbeidet fra Odda-siden, mens Statens vegvesen sin produksjonsavdeling utførte 7,13 km fra Kvinnherad-siden. Resten av arbeidene (vannsikring, betongportaler, elektro- og sikkerhetsutrustning) ble utført av Statens vegvesen sin produksjonsavdeling for hele tunnelen.

Byggekostnadene på hele prosjektet var 441,1 mill. kr i 2004-kroner, inkludert byggherrekostnader.

Byggekostnadene på selve Folgefonntunnelen inkludert byggherrekostnader var 394,1 mill. kr i 2004-kroner. Det gir 35 400 kr/meter tunnel. En sammenligning mellom prisene fra privat entreprenør og Statens vegvesen sin produksjonsavdeling, viste at entreprenøren hadde ca. 11 pst. lavere pris. Tallene er korrigert for lokale forhold, men ikke for ulike regler for beregning av merverdiavgift.

Tunnelen går i bergarter som er velegnet til tunnelbygging. Bergtrykksytringer i form av moderat sprakefjell har opptrådt i nesten hele tunnelen, som resulterte i et noe større antall sikringsbolter enn normalt. Tak og vegg er i tillegg sikret med sprøytebetong. Totalt er det brukt 60 000 sikringsbolter og 17 000 m³ sprøytebetong. Cirka 5 pst. av tunnelen er vannsikret som er betydelig mindre enn andre vegtunneler i regionen.

Folgefonntunnelen ligger geografisk nær den planlagte Jondalstunnelen. Erfaringene fra byggingen av Folgefonntunnelen er, sammen med erfaring fra andre lignende vegprosjekter i regionen, brukt i utarbeidelsen av kostnadsoverslaget for Jondalstunnelen. Kostnadene ved en tunnel som er ferdigstilt i 2001 er imidlertid ikke nødvendigvis sammenliknbar ved nye tunnelprosjekter andre steder. Dette har sammenheng med bl.a. nye krav til utforming og utførelse av veganlegget når tunnelen skal bygges, prisutvikling i veg- og tunnelmarkedet og nye krav til vern av ytre miljø.

SPØRSMÅL NR. 375

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 20. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«ECRI anbefaler at norske myndigheter setter i gang undersøkelser for å identifisere mulige mønster av diskriminering eller ufordelaktige situasjoner for minoritetsgrupper i rettsvesenet.

Hvilke tiltak vil justisministeren sette i verk for å følge opp ECRIs anbefaling?»

BEGRUNNELSE:

I fjorårets rapport fra Europarådets European Commission against Racism and Intolerance kommenteres flere problemområder innenfor justissektoren. Rapporten kommer også med en rekke anbefalinger i form av ulike tiltak og endringer i lovverket. Det har generelt sett vært lite oppmerksomhet og debatt om rapporten og dens innhold.

Diskriminering av mennesker med minoritetsbakgrunn er stadig til debatt, men det er gjennomført lite forskning i Norge når det gjelder mennesker med minoritetsbakgrunn og deres møte med rettsvesen og politi.

Likhet for lov og rett er grunnleggende rettsprinsipper i Norge. Det er derfor alvorlig at ECRI mener at den som ikke er hvit og som stilles for retten, kan oppleve forskjellsbehandling med hensyn til straffeutmåling samt fordomsfulle bemerkninger og holdninger i retten. Det er avgjørende å bringe på det rene hvilken form for diskriminering som måtte finnes i rettsvesenet for å kunne bekjempe denne form for diskriminering.

Svar:

Generelt vil jeg bemerke at etter at ECRIs andre rapport om Norge ble offentliggjort i desember 1999, har Justisdepartementet arbeidet aktivt med tiltak for å bedre mange av de forholdene som rapporten omtaler. I Handlingsplan mot rasisme og diskriminering (2002-2006) står Justisdepartementet som ene- eller delansvarlig for mer enn 1/3 av tiltakene. Disse tiltakene går på flere aspekter; fra tillitskapende tiltak for politiet, rekruttering av flere personer med minoritetsbakgrunn til politiet og kriminalomsorgen, tiltak for å sikre påtalemyndighetenes spisskompetanse i forhold til saksfeltet og økt bruk av kursing for dommere m.m.

ECRIs tredje rapport om Norge ble offentliggjort 27. januar 2004. Jeg vil sørge for anbefalingene fra ECRI i denne rapporten, som i den forrige, blir omhyggelig vurdert og fulgt opp med konkrete tiltak der dette vurderes som nødvendig. Jeg vil imidlertid påpeke at de problemstillingene som ECRI ber oss ta fatt i er komplekse, og krever målrettet arbeid over tid. Jeg er opptatt av de forholdene som ECRI omtaler, og vil fortsatt prioritere arbeidet mot rasisme og diskriminering innen justissektoren.

Under punkt 26 anbefaler ECRI at norske myndigheter iverksetter forskning for å identifisere mulig diskriminering eller situasjoner hvor minoritetsgrupper stiller svakere enn andre i rettssystemet. Der det er hensiktsmessig bør denne forskningen også ivareta kjønnsperspektivet.

Forholdet mellom politiet og personer/grupper med etnisk minoritetsbakgrunn ble omtalt i St.meld. nr. 46 (2003-2004) Kvitteringar frå politiet ved visitasjon og annan kontroll. I meldingen foreslås det å sette av midler til forskning om forholdet mellom politiet og etniske minoriteter. Man avventer Stortingets beslutning

i saken. I mellomtiden har Politidirektoratet satt i gang et kvalitativt forskningsprosjekt på området, som er planlagt å gå over to år. Justisdepartementet har, i påvente av Stortingets beslutning, satt av midler i 2004 til oppstart av forskning på området.

SPØRSMÅL NR. 376

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 20. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Når NSB nå er blitt klar over at de har gått ut fra feil tallmateriale for passasjerer mellom Larvik og Skien, vil det korrekte passasjerantallet føre til at NSB reviderer den foreslåtte rutetabellen på denne strekningen?»

BEGRUNNELSE:

Informasjonsdirektør Audun Tjomsland har vedgått at passasjerantallet for togstrekningen Larvik- Skien er langt høyere enn de 100 000 NSB antok da rutetabellforslaget ble framlagt. Når det faktiske antallet passasjerer er høyere enn 240 000 og med den veistandarden som er mellom Larvik og Skien, ville jeg finne det naturlig at NSB revurderer forslaget til rutetabell.

Svar:

Beslutningen om å innføre nytt rutemønster mellom Larvik og Skien f.o.m. ruteendringen 15. juni 2004 står ved lag. Togavgangene mellom Skien og Larvik som vil bli kuttet har under 15 pst. belegg, dvs. i snitt 26 passasjerer pr. avgang, og det er dette som har vært beslutningsgrunnlaget for å kutte disse avgangene. På årsbasis oppsummerer dette seg, ifølge NSB, til 100 000 passasjerer som blir direkte berørt. Totalt reiste om lag 240 000 passasjerer på strekningen i 2003. NSB opplyser at de aldri har lagt noen feiltolkning av disse tallene til grunn for å foreslå endringer i rutetilbudet.

I henhold til fireårig rammeavtale mellom Samferdselsdepartementet og NSB og som omfatter statlig kjøp av persontogtjenester på Vestfoldbanen, gis NSB bl.a. anledning til å kutte togavganger med under 15 pst. belegg. Stortinget har sluttet seg til denne avtalen. Bestemmelsen i rammeavtalen er tatt med for å gi NSB anledning til å tilpasse togtilbudet hvis etterspørselen blir uforholdsmessig lav i forhold til kostnaden ved å opprettholde tilbudet, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Det samlede kjøpsbeløpet for 2004 på om lag 1,4 mrd. kr sluttet representanten Ruis parti seg til gjennom budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene i november. Med så lavt belegg og sett i relasjon til NSBs mange andre høyt prioriterte oppgaver innenfor avtalt kjøpsbeløp, er det ikke økonomisk forsvarlig å opprettholde alle togavgangene på denne strekningen. Imidlertid skal NSB vurdere behovet for busserstatning. Jeg vil understreke at det i avtalen om statlig kjøp for 2004 er kuttet mindre enn bestemmelsene i rammeavtalen gir anledning til.

Endringene i antall togavganger på strekningen Larvik-Skien er også et bidrag til å etablere et togtilbud på Vestfoldbanen med høy punktlighet, som nevnt i svar på spørsmål fra representanten Gunn Olsen i spørretimen 28. januar 2004. Siden juni 2003 har Vestfoldbanen hatt en ruteplan som har vært for knapp i forhold til realistisk kjøretid. Dette henger sammen med at tilbudet Skien-Lillehammer ble tilpasset slik at reisetidseffekten av det nye dobbeltsporet i nordre Vestfold skulle kunne tas ut. Dette har ikke latt seg gjøre med tilfredsstillende punktlighet når alle togene snus i Skien. Endringene som vil bli gjennomført 15. juni 2004 innebærer at de avganger som må kjøres i retur fra Skien med en gang sløyfes. Dette ruteopplegget gjør

at alle tog som i dag snur i Sandefjord forlenges til Larvik, som på den måten får flere togavganger.

SPØRSMÅL NR. 377

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 20. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det går i dag lokaltog på strekningen Oslo- Drammen som blir flittig benyttet av pendlere. Det er mange pendlere fra Sande, Hof og Lardal som bruker Sande stasjon som utgangspunkt.

Når nå NSB planlegger færre togstopp på Sande stasjon, har det da vært vurdert om lokaltoget mellom Oslo og Drammen kan videreføres den lille strekningen til Sande?»

Svar:

Jeg må først få gjøre oppmerksom på at NSB ikke planlegger færre togstopp på Sande stasjon. Tvert i mot vil NSB innføre stopp på Sande stasjon for ett av morgentogene mot Oslo som i dag kjører forbi.

Sande stasjon har faste timesavganger i hver retning hele dagen og i tillegg tre ekstra avganger mot Oslo om morgenen. For å kunne forlenge lokaltoget mellom Lillestrøm og Drammen til Sande ville NSB måtte sette inn to ekstra togsett. NSB anser ikke kundegrunnlaget for å være stort nok til å forsvare en forlengelse av dette lokaltoget til Sande.

SPØRSMÅL NR. 378

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 20. februar 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Etter at det nyleg er oppdaga fleire nye grunnar i Tjuasundet ved innseglinga frå Osterfjorden til Eikefet, nektar losane å ta dei største båtane inn til Oster Pukk og Sand sitt anlegg. Dette kan bety at heile 30 pst. av eksportgrunnlaget til denne bedrifta forsvinn, noko som vil gje store konsekvensar både for bedrifta og underleverandørane. Kravet frå losane er at innseglinga til Ystesundet må sprengjast ut snarast mogeleg.

Vil statsråden ta initiativ slik at denne problemstillinga finn si løysing snarast?»

Svar:

I 1980 etablerte selskapet Oster Pukk og Sand merking i Tjuasundet i form av 3 stk. lanterner. Selskapet

sto også for drifta av disse.

Midt på 90-tallet var fartøya som trafikkerte i Tjuasundet blitt så store at det i 1997 blei innført restriksjonar på seilas i mørke og ved dårlig sikt for de største fartøya. Vidare gjorde Kystverket vest ein avtale med Oster Pukk og Sand om deling av kostnadene med å oppgradere merkinga i sundet til tilfredsstillande standard. I februar 1998 blei den nåverande merkinga satt i drift. Denne oppmerkinga var på dette tidspunktet tilfredsstillande for de fartøy som da anløp Eikefet. Kystdirektoratet har opplyst at Oster Pukk og Sand ikkje betalte sin del av kostnadene.

I 2001 begynte fartøya "Kvitnes" (som seinare blei omdøpt til "Rocknes") og "Stones" å anløpe Eikefet. Statslosane peika på behovet for ytterligare merking, og av omsyn til sikkerheita innførte Kystverket restriksjonar på seilas i mørke.

Kystverket kontrollerte i april 2003 farvatnet i Tjuasundet. Det blei da avdekka at farvatnet ikkje var så djupt som offisielle kart viste. På bakgrunn av dette gjorde Sjøkartverket ei ny oppmåling av sundet, og nytt kart var ferdig 23. januar 2004. På et møte den 4. februar 2004 der Oster Pukk og Sand, reiarlaget Jebsen og Kystverket deltok blei det semje om at Kystverket skulle utarbeide et forslag til utdjuping og merking. Det vert helde eit nytt møte den 20. februar 2004.

Kystverket har vurdert kva for utdjuping og oppmerking som må gjerast i Tjuasundet for at farleia skal bli tilfredsstillende for de store fartøya som nå anløper bedrifta Oster Pukk og Sand. Tiltaka er berekna å koste totalt 2 135 000 kr.

Før Kystverket går i gang med detaljprosjektering og startar arbeidet med å utarbeide anbudsdocument, må det etter Kystdirektoratets vurdering avklarast nærmare korleis prosjektet skal finansierast. Etter Kystdirektoratets syn bør det stilles krav til Oster Pukk og Sand om å dekke ein stor del av kostnadane.

Eg sluttar meg til Kystverkets vurderingar i denne saka. Det er opplyst at det er anløpa av store fartøy til Oster Pukk og Sand aleine som gjer det nødvendig med utdjuping og oppmerking av Tjuasundet, og eg vil derfor be Kystverket vidareføre dialogen med Oster Pukk og Sand med tanke på ei snarleg løysning.

SPØRSMÅL NR. 379

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 19. februar 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva vil utenriksministeren foreta seg for å forhindre at norsk kjøttindustri tvinges av EU til å avslutte bruk av den norske pakkemetoden med CO- gass for ferskt kjøtt?»

BEGRUNNELSE:

EU-kommisjonen bekreftet i et møte med norske myndigheter og representanter for norsk kjøttindustri fredag den 6. februar 2004 at de ikke aksepterer fortsatt bruk av CO som pakkegass for ferskt kjøtt i Norge.

Denne metoden sikrer en holdbarhet på ca. 2 uker på ferskt kjøtt, samt jevn og frisk farge. Omleggingen vil bety halvert holdbarhet og dårligere kvalitet, noe som i sin tur vil resultere i mer svinn og høye transportkostnader. Næringen selv kalkulerer med merutgifter på 600 mill. kr årlig, en regning som vil måtte påføres norske forbrukere. I distriktene og i butikker med lav omsetning kan resultatet av halvert holdbarhet bety sterkt redusert vareutvalg og i verste fall at ferskt kjøtt ikke blir tilgjengelig for forbruker.

Grunnen til at CO-metoden ikke godkjennes i EU, skal være at den ikke ble oppført på listen over tillatte pakkemetoder da denne listen ble laget i 1995. Mye tyder på at dette ganske enkelt skyldes uoppmerksomhet fra norsk side. CO har blitt brukt til pakking i Norge i over 18 år uten at helseskader er avdekket. EUs vitenskapskomité bekrefter også dette. Metoden benyttes også i andre land, bl.a. USA, mens den i EU er mindre relevant bl.a. grunnet et annet distribusjons- og forbruksmønster. Norsk kjøttindustri opplyser imidlertid at det er økt interesse i EU-land for å ta metoden i bruk på sikt, og at flere produsenter har søkt råd om fremtidig EU-godkjenning. Avslaget fra EU-kommisjonen for norsk bruk av CO trer imidlertid i kraft fra 1. juli. Derfor haster det med initiativ fra norske politiske myndigheter for å forsøke å få avgjørelsen omgjort.

Metoden for pakking av fersk kjøtt er lite relevant for flertallet av EU-landene pr. i dag. Årsaken er ganske enkelt at mønsteret for distribusjon og salg av fersk kjøtt i flertallet av EU-landene er svært annerledes enn i Norge. Den norske produksjon og transport av ferskt kjøtt er tilrettelagt etter norske særforhold. Forbudet mot CO-gass er derfor nok et eksempel på at EUs regler ofte er dårlig tilpasset nasjonale behov. Kravet om å endre pakkemetodene for kjøtt vil imidlertid bety en vesentlig forringelse av tilbudet til norske forbrukere, spesielt utenfor de store byene. Det vil sannsynligvis også bety at mer kjøtt vil måtte hives. I tillegg er det grunn til bekymring for matsikkerheten.

Artikkel 97 i EØS-avtalen kan åpne for unntak fra regler dersom unntaket ikke forstyrrer samhandelen mellom landene. Dette vil ikke være noe problem i dette tilfellet. Det synes derfor som om det kan være et aktuelt virkemiddel å påberope seg unntak etter artikkel 97.

Svar:

Den norske bruken av karbonmonoksid (CO) har i prinsippet ikke vært tillatt etter 27. oktober 2001 i henhold til EØS-komiteens beslutning nr. 105/2001 som innlemmet det såkalte "diversedirektivet" 95/2/ EF. Direktivet angir hvilke tilsetningsstoffer som er tillatt i næringsmidler. For at et tilsetningsstoff skal være tillatt, kreves at det er behov for å anvende stoffet, at det ikke utgjør en helserisiko og at bruken ikke vil lede forbrukeren. Karbonmonoksid er definert som et tilsetningsstoff, men er ikke på listen over tillatte stoffer.

Norsk industri har, med støtte av norske myndigheter, arbeidet for å plassere CO på listen over tillatte tilsetningsstoffer i EU. Imidlertid har EUs vitenskapskomité for næringsmidler anbefalt fortsatt forbud med begrunnelsen at bruk av CO kan vilde for

brukerne. Dersom ferskt kjøtt ikke oppbevares på en forskriftsmessig betryggende måte, kan CO ifølge vitenskapskomiteen bidra til å maskere forringelse av kvaliteten. Karbonmonoksid øker i seg selv ikke den biologiske holdbarhetstiden, men gir kjøttet et friskt utseende i minst to uker selv om kvaliteten skulle være forringet.

I påvente av utfallet av de forsøk som ble gjort for å få CO på listen over tillatte stoffer, har norske myndigheter gitt næringsmiddelindustrien en overgangsperiode fram til 1. juli 2004. EFTAs overvåkingsorgan (ESA) hevder at en så lang overgangstid er i strid med EØS-avtalen, og åpnet 18. desember 2003 sak om traktatbrudd mot Norge for manglende gjennomføring av forbudet mot bruk av CO.

Norske myndigheter har sammen med industrien undersøkt mulighetene for et nasjonalt unntak for fortsatt bruk av CO i Norge. I den forbindelse er det vurdert om EØS-avtalens artikkel 97 kunne brukes. Denne bestemmelsen åpner for fortsatt bruk av nasjonale bestemmelser på bestemte vilkår. Imidlertid krever det enstemmig vedtak i EØS-komiteen.

I et møte med EU-kommisjonen fredag 6. februar la norske myndigheter og industrien fram argumenter for fortsatt bruk av CO ved pakking av ferskt kjøtt i Norge. Kommisjonen sa på møtet klart fra om at det ikke er aktuelt. Begrunnelsen er at et slikt unntak i realiteten ville innebære en overprøving utenom de fastsatte prosedyrer av de vurderinger som er gjort bl.a. av vitenskapskomiteen for næringsmidler.

Kommisjonens representanter viste imidlertid til at endret kunnskap kan medføre at regelverket endres. Den norske næringen ble oppfordret til å gå sammen med eventuelle meningsfeller i EU-landene i forsøk på å endre reglene i hele EØS gjennom å dokumentere ny kunnskap på området.

Slik saken nå står er det ikke holdepunkt for å forlenge den nasjonale dispensasjonen for bruk av CO som pakkegass i norsk kjøttindustri ettersom det ikke noen realistisk utsikt til å oppnå enighet i EØS-komiteen om et nasjonalt unntak.

Dokument nr. 15:20

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 380

Innlevert 12. februar 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 18. februar 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«I en tale på National Defence University 11. februar i år, snakket USAs president George W. Bush om spredning av masseødeleggelsesvåpen. I denne talen berørte presidenten opprettelsen av "The Proliferation Security Initiative", arbeidsoppgavene, og deltakerlandene i dette samarbeidet, herunder Norge. Presidenten tok videre til orde for å utvide dette samarbeidet med flere land, og også tilføre flere arbeidsoppgaver.

Hva er det Norge har forpliktet seg til å bidra med, og hvilke folkerettslige avgrensninger ligger til grunn?»

Svar:

I lys av vårt sterke engasjement i ikke-spredningsarbeidet og i kampen mot internasjonal terrorisme, har vi funnet det naturlig å knytte oss til det nye initiativet for å motvirke spredning av masseødeleggelsesvåpen, "Proliferation Security Initiative" (PSI).

Gjennom å slutte seg til PSI-prinsippene som ble vedtatt i Paris 4. september 2003 har Norge uttrykt vilje til, innenfor rammen av nasjonalt lovverk og folkeretten, å iverksette effektive tiltak og tilføre tilstrekkelige ressurser for å avskjære overføring eller transport av masseødeleggelsesvåpen og tilhørende teknologi i spredningsøyemed. Dette kan innebære bording/ransaking av eget lands fartøy, samt av andre lands fartøy. Likeledes kan det innebære at vi på anmodning gir annet land tillatelse til bording av fartøy under norsk flagg. Når det gjelder luftfart vil vi kunne kreve at fly i transitt over vårt territorium lander for inspeksjon og ransakelse, eller nekte et fly transittrettigheter dersom det foreligger mistanke om spredningsvirksomhet.

Videre har vi forpliktet oss til å arbeide for å få innført prosedyrer for rask utveksling av relevant informasjon ved mistanke om spredningsaktiviteter, bidra til koordinering av innsatsen til de deltakende land, samt å styrke relevant nasjonalt og internasjonalt regelverket på dette området.

PSIs prinsipperklæring presiserer at samarbeidet skal skje innenfor folkerettens rammer, noe vi fra norsk side hele tiden har understreket som en forutsetning for deltakelse. Vi vil med andre ord ikke iverksette konkrete tiltak i henhold til PSI-prinsippene dersom tiltakene etter vår vurdering ikke er fullt ut i samsvar med våre folkerettsforpliktelser.

PSI-samarbeidet representerer en styrket samordning og gjennomføring av internasjonale og nasjonale tiltak som vi allerede er forpliktet til som part i internasjonale avtaler og gjennom vår deltakelse i det multilaterale samarbeidet om ikke-spredning. Ikke minst som en stor skipsfartsnasjon er det naturlig at Norge deltar aktivt i denne delen av de internasjonale bestrebelsene på å hindre at masseødeleggelsesvåpen kommer på gale hender.

SPØRSMÅL NR. 381

Innlevert 13. februar 2004 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 20. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan helseministeren gi en oversikt over de endringer som er foretatt i tilbudet til pasientene i Helse Øst generelt, og i Sykehuset Innlandet spesielt, for årene 2002, 2003 og så langt i 2004?»

BEGRUNNELSE:

Den helsepolitiske målsettingen må være at pasientens behov skal settes i fokus, og at behandlingstilbudet både innen somatikk, psykiatri og rus skal ha en kvalitetsutvikling som gir pasienten både trygghet og nærhet til behandlingstilbudet. De som gikk inn for helseforetaksmodellen hevdet at disse målsettingene best kunne oppfylles gjennom denne modellen.

Dagens situasjonsbeskrivelser gir et annet bilde som er svært urovekkende. Det meldes om alt for dårlig økonomi, med urealistiske budsjettammer, feil prioriteringer og sterk vekst i helsevesenets byråkrati framfor vekst i behandlingstilbudet. Det kan her bl.a. vises til Dagbladet av 10. februar 2004, der avisen tar dette opp både på lederplass og i reportasjesammenheng, med klikkhenvisninger til både Statistisk sentralbyrå, Samdata/SINTEF og Sosial- og helsedirektoratet.

Det er derfor av stor interesse å få en helhetlig oversikt over utviklingen den tiden helseforetaksmodellen har virket når det gjelder bl.a. den økonomiske situasjon og utvikling, utviklingen når det gjelder personell og personellgrupper innenfor de ulike institusjonene/fagområdene, og hvordan de medisinske fagområdene er fordelt/strukturert i forhold til enhetlige samhandlingskjeder for å ivareta akuttberedskapen ved den enkelte institusjon.

Med fokus på psykiatriplanen er det viktig å få en oversikt over den reelle opptrappingen som skulle ha skjedd/har skjedd, og om samhandlingen er som forutsatt mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten.

Det er følgelig ønskelig med en oversikt for hele behandlingstilbudet både innen somatikk, psykiatri og rus som viser hvilke tilbud som er styrket, hvilke tilbud som er redusert eller fjernet og eventuelt hvilke planer og tilbud som var utarbeidet, eventuelt vedtatt av tidligere eiere/driftsansvarlige, men som er lagt på is eller vedtatt endret/forkastet og hvorfor dette er gjort, bl.a. om det er av økonomiske årsaker.

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet er det gitt en meget detaljert beskrivelse av problemstillinger som representanten ønsker belyst. Jeg finner det derfor på sin plass å minne om det plan- og meldingssystemet som er etablert i henhold til helseforetaksloven § 34 og som danner grunnpilaren i styringsdialogen mellom de regionale helseforetakene, departementet og Stortinget. *Plan- og meldingssystem for regionale helseforetak* inngår i St.prp. nr. 1 (2003-2004), der det orienteres om de styrings- og resultatkrav Helsedepartementet har satt for de regionale helseforetakene i 2003, det orienteres også om status i de regionale helseforetakene basert på meldinger for 2002 og det skisseres styringssignaler for de regionale helseforetakene for 2004.

I helseforetaksmodellen er Helsedepartementet på nasjonalt plan gitt det overordnede ansvaret for at befolkningen gis nødvendige spesialisthelsetjenester. Helsedepartementet forvalter det statlige eierskapet og styringsposisjonen overfor de regionale helseforetakene gjennom to roller:

- *Eierrollen*; der departementet utøver styring gjennom sin organisatoriske posisjon (utarbeidelse av vedtekter, sammensetning av styre, beslutninger på foretaksmøte mv.). Gjennom eierrollen stilles også økonomiske- og organisatoriske styringskrav.
- *Styring gjennom finansiering*; der departementet gjennom finansiering av virksomheten knytter vilkår til finansieringen. Det årlige styringsdokumentet gir den formelle tildeling av foretakenes ressurser, utdyper målkrav, gir prioriteringer og setter strategiske resultatkrav.

I tråd med dette systemet skal de regionale helseforetakene, innenfor de budsjettrammer som er fastsatt gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 1, utforme tilbudet og levere gode helsetjenester til de som bor i helseregionen i samsvar med helsepolitikkenes mål. Som det er vist til innledningsvis, er det i St.prp. nr. 1 (2003-2004) gjort rede for de vesentligste utviklingstrekk og status for de regionale helseforetakene. Med bakgrunn i problemstillingene som representanten Gløtvold reiser i begrunnelsen for sitt spørsmål, finner jeg likevel å kunne gi en utdyping av noen sentrale forhold knyttet til Helse Øst. Helse Øst RHF er landet største helseregion med et "sørge for"- ansvar overfor en befolkning på ca 1,6 millioner innbyggere, en samlet budsjettamme på ca 18 mrd. kr og ca. 30 000 medarbeidere, hvorav ca. 40 årsverk er knyttet til administrasjonen for det regionale helseforetaket.

Helse Øst har i løpet av de vel to årene som er gått siden helseforetaksmodellen ble innført, hatt tre hovedstrategier for å gjennomføre de endringer som er nødvendige for å tilpasse tjenestetilbudet i tråd med de helsepolitiske mål og budsjettmessige rammer og krav som er satt for virksomheten:

- Gjennom prosjektet "Helseforetaksstruktur og oppgavefordeling" la Helse Øst i 2002 et grunnlag for den langsiktige utviklingen av spesialisthelsetjenestene i regionen. Målet med prosjektet var å finne fram til en langsiktig organisering og fordeling av oppgaver for regionen som helhet - på en måte som sikrer mest mulig effektiv utnyttelse av ressursene, og som samtidig sikrer god kvalitet på tilbudet gjennom solide fagmiljøer. Prosessen ble gjennomført i form av sju delprosjekt som var strukturert både i forhold til geografiske hovedområder og helsefaglige områder. Arbeidet ble gjennomført som et prosjekt i perioden april til juli, hvor over 300 representanter fra helseforetakene, relevante fagmiljøer, tillitsvalgte og brukere var involvert. På bakgrunn av dette arbeidet vedtok styret for Helse Øst RHF å redusere antall helseforetak fra femten til sju fra 1. januar 2003. Samtidig ble det vedtatt oppgavefordeling innen fire medisinske fagområder som ble prioritert utredet i 2002; hjertesykdommer, psykiatri, akuttmedisin og intensivkapasitet.
- Arbeidet fra 2002 ble videreført i 21 nye delprosjekter som ble gjennomført i "Prosjekt 2003". Arbeidet i 2003 fulgte to hovedløp: Det ene knyttet til ny struktur og funksjons- og oppgavefordeling i hvert av de sju helseforetakene. Det andre hovedløpet var en ny runde med funksjons- og oppgavefordeling innenfor enkelte fagområder i regionen, deriblant fødselsomsorg og nyfødtintensiv, rehabilitering/habilitering, helsetjenester for eldre og kronikere, medisinske og ikke-medisinske støttefunksjoner. Når det gjelder ny struktur og funksjons- og oppgavefordeling i hvert av de sju helseforetakene, foreligger det vedtak innenfor enkelte områder, mens det fortsatt pågår utredningsarbeid for andre områder i de enkelte helseforetakene. Alle utredninger som gjennomføres, høringer og påfølgende saksutredninger som grunnlag for styrebehandling, er offentlig tilgjengelig og blir fortløpende lagt ut på de respektive helseforetakenes internettsteder. Når det gjelder konkret informasjon om endringer som er gjennomført i Sykehuset Innlandet HF, slik som representanten Gløtvold etterspør i brevet, kan jeg henvise til Internett: (<http://www.sykehuset-innlandet.no/>).
- I juni 2003 vedtok styret "Strategisk fokus 2003- 2006 for Helse Øst". Dette inngår som plandokument i "Årlig melding 2003" og beskriver helseforetaksgruppens verdigrunnlag, overordnede mål og strategiske fokusområder for perioden 2003-2006. Dette danner grunnlaget for endring og omstilling i regionen. Det er forutsatt at helseforetakene skal utforme og operasjonalisere egne strategier basert på "Strategisk fokus for Helse Øst".

"Årlig melding" for 2002 og 2003 viser positive resultater i Helse Øst når det gjelder økning i pasientbehandling og reduserte ventelister, dette gjelder både innen somatikk og psykiatri. Aktivitet innen somatikk måles som kjent i DRG-poeng, og Helse Øst har en økning på 8,3 pst. fra 2001 til 2002 og videre en økning på 6,6 pst. fra 2002 til 2003. Antall polikliniske konsultasjoner økte med 6,1 pst. fra 2001 til 2002 og videre med 4,9 pst. fra 2002 til 2003. Samlet på to år har det vært en økning på 106 000 somatiske polikliniske konsultasjoner i Helse Øst. Disse resultatene er for meg et uttrykk for positive endringer i tilbudet til pasientene i denne regionen.

I psykiatrien var det samlet sett en økning på 1,6 pst. i antall liggedøgn fra 2001 til 2002. For perioden 2002 til 2003 har det vært en økning på 7,9 pst. i antall liggedøgn i voksenpsykiatrien og 3,7 pst. i barne- og ungdomspsykiatrien. Antall polikliniske konsultasjoner i psykiatrien økte med 12,4 pst. fra 2001 til 2002, og fra 2002 til 2003 har det vært en økning på 11 pst. i voksenpsykiatrien og 34 pst. i barne- og ungdomspsykiatrien. Helse Øst har hatt en samlet økning for 2002 og 2003 på 31 pst. for den polikliniske aktiviteten i psykiatrien. Etablering av DPS og ambulante team, sammenholdt med antall utskrevne pasienter, dagbehandling og polikliniske konsultasjoner viser at flere har fått behandling, og er dermed et uttrykk for positive endringer i tilbudet også til disse pasientene.

Helse Øst rapporterer også om en positiv utvikling når det gjelder ventelister og ventetider i 2003. Nedgangen i antall ventende har vært litt over 13 pst. siden 2002, og den gjennomsnittlige ventetiden er re-

duert med over en måned i løpet av 2003. Antall på venteliste i psykisk helsevern for barn og ungdom viser en økning på om lag 30 pst. Helse Øst rapporterer om at dette bl.a. har sammenheng med en økning i antall nyhenvisninger og mer komplett registrering, men at det arbeides videre med iverksetting av tiltak for å bedre denne situasjonen.

Stortingets budsjettvedtak for 2004 innebærer at balansekravet for de regionale helseforetakene er utsatt til 2005. I "årlig melding" er det også gitt en beskrivelse av hvordan Helse Øst vil løse sitt "sørge for"-ansvar med utgangspunkt i rammebetingelsene i 2004. For Helse Øst tilsier de økonomiske rammene for 2004 en samlet utfordring på om lag 870 mill. kr for å tilpasse kostnadene; helseforetakene har vedtatt eller foreslått tiltak som tilsvarer om lag 700 mill. kr for 2004. Dette er i følge Helse Øst tiltak som vil kunne gjennomføres uten at det får betydelige negative konsekvenser for pasienttilbud eller "sørge for"-ansvar. Det legges opp til at aktiviteten i 2004 blir på om lag samme høye nivå som i 2003. Helse Øst legger opp til at omstillingstiltakene skal gjennomføres innenfor alle tjenesteområder slik at eventuelle ulemper for pasientene, pårørende og ansatte blir minst mulig. Effektiviseringskravene innebærer at det må omfordeles ressurser fra områder med lav prioritet og der tilbudet kan ytes med mindre ressursbruk, og at det må gis prioritet til områder med kapasitetsproblemer og der hvor det forventes økt behov.

Helse Øst vil sikre at overordnede prioriteringer blir ivarettatt i tråd med nasjonale føringer innenfor områdene øyeblikkelig hjelp, psykiatri, kreft samt tilbud til eldre og kronikere. Jeg vil i denne sammenhengen vise til at Helse Øst gjennom de omtalte prosjektene, har etablert flere tiltak for å bedre tilbudet innenfor prioriterte områder. Eksempler på dette er etableringen av senter for eldre pasienter med brudd ved Diakonhjemmet og et eget prosjekt ved Sykehuset Asker og Bærum med satsing på økt samarbeid mellom sykehus og kommuner, der kommunene har åpnet en spesialenhet for utskrivingsklare pasienter som venter på sykehjems plass eller andre omsorgstilbud, og hvor sykehuset bidrar til finansieringen og stiller medisinsk kompetanse til disposisjon. Behandlingstilbudet i kardiologi er utvidet og gjort mer likeverdig og mer tilgjengelig for regionens innbyggere, bl.a. ved at prehospitalet trombolysbehandling ved akutt hjerteinfarkt er innført i hele regionen samtidig som opptaksområdet for akutt PCI ved Ullevål universitetssykehus er utvidet til å gjelde hele regionen. Ved Sykehuset Innlandet pågår det prosjekter for desentralisering av tilbudet ved opprettelse av distriktsmedisinske sentra i Valdres og på Otta.

Opptrappingsplanen legger opp til at det skal skje omstilling og endringer i det psykiatriske behandlingstilbudet. Helse Øst forutsetter overfor sine helseforetak at aktivitetsnivået i psykiatrien videreføres, slik at tilbudet i 2004 minst skal være på samme nivå som i 2003 og i tillegg bli supplert med de ytterligere tiltak som følger av midler fra opptrappingsplanen. Gevinster av effektiviseringstiltak skal komme mennesker med psykiske lidelser til gode. Midlene fra opptrappingsplanen utgjør en økning på 38 mill. kr fra 2003 til 2004, og disse vil bli fordelt mellom fem av de helseforetakene som har psykiatritilbud.

Konsekvensene av de nødvendige økonomiske tilpasningene skal belyses nærmere fra helseforetakene, og Helse Øst vil gripe inn dersom den samlede virkningen gir utilsiktede negative konsekvenser i forhold til ønsket aktivitet, pasientgrupper og fagmiljøer.

Dette er selvfølgelig også forhold som jeg, som eier og politisk ansvarlig for de regionale helseforetakene, vil følge nøye med på og rapportere om til Stortinget, i henhold til den styringsdialogen som er etablert.

SPØRSMÅL NR. 382

Innlevert 13. februar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 20. februar 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I hvor stor grad er de tiltak som er beskrevet i handlingsplanen "Forsvarets miljøvernarbeid" berørt av de innsparinger som foregår i Forsvaret, og gjennomføres de tiltak som er satt opp i 2004 i det omfang som handlingsplanen forutsetter?»

BEGRUNNELSE:

Forsvarsdepartementet har, i samsvar med prinsippet om sektoransvar på miljøfeltet, utarbeidet en egen handlingsplan for Forsvarets miljøarbeid. Denne ble senest revidert i slutten av 2002. Her skisseres en rekke arbeidsmål for Forsvaret (med utgangspunkt i nasjonale mål), tiltak/virkemidler, måle- og resultatindikatorer. Planen fastsetter også i hvilke år de ulike tiltakene skal foregå.

Det er avgjørende for Norges totale miljøinnsats at tiltakene som ligger i denne handlingsplanen blir fulgt opp fra år til år.

Svar:

St.meld. nr. 21 (1992-93) Handlingsplan for miljøvern i Forsvaret, var den første handlingsplan innenfor miljøvern for Forsvaret. Med St.meld. nr. 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling, ville Regjeringen tydeliggjøre sektorenes ansvar ved at det skulle utarbeides sektorvis handlingsplaner. Forsvarsdepartementet (FD) utga sin første sektorhandlingsplan i forbindelse med St.prp. nr. 1 (1998-99). Som en videreføring av St.meld. nr. 58 (1996-97) utga daværende regjering sin miljøvernpolitikk gjennom St.meld. nr. 24 (2000-2001) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets tilstand. Den la grunnlaget for revideringen av Forsvarets sektorhandlingsplan i 2002.

Utformingen av "Handlingsplan - Forsvarets miljøvernarbeid" er gjort med grunnlag i Regjeringens miljøvernpolitikk, med inndeling i resultatområder og nasjonale resultatmål som videreføres i Forsvarets arbeidsmål og tiltak/virkemidler i sektorhandlingsplanen. Handlingsplanen har en tidshorisont 2003- 2006, ved at enkelte mål skal nås i løpet av en bestemt periode (fastsatt år), eller at tiltak skal være igangsatt i perioden med et senere tidspunkt for måloppnåelse.

Til grunn for handlingsplanens resultatområde "vern og bruk av biologisk mangfold" ligger også St.meld. nr. 42 (2000-2001) Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning, hvor kapittel 5 omhandler FDs ansvarsområde.

Forsvarets miljøvernarbeid er godt innarbeidet i virksomheten, blant annet ved at det er bygget opp betydelig miljøvernaglig kompetanse ved større avdelinger (miljøvernoffiserer) siden tidlig på 1990-tallet, samt miljø- og kulturminnefaglig kompetanse i Forsvarsbygg.

I tillegg til konkrete henvisninger til resultatområdene i regjeringens miljøvernpolitikk, omfatter handlingsplanen også utdanning og holdningsmessige forhold, miljøhensyn innenfor materiellforvaltning, miljøhensyn knyttet til øvelser samt innføring av miljøledelse.

Det fremkommer i handlingsplanens kapittel 4 at flere av arbeidsmålene i handlingsplanene er formulert som prosessmål. Målene er formulert i forhold til å fremskaffe oversikt over dagens miljøtilstand. Der Forsvaret har tilstrekkelig oversikt over tilstanden, er det formulert mål for redusert påvirkning.

Handlingsplanen har medført økt intern bevissthet og har satt fokus på miljøvernarbeidet i organisasjonen og ved avdelingene. Blant annet er arbeidet med revegetering og reparasjon av terrengskader satt i fokus ved tilbakeføring av Hjerkinns skytefelt. FDs miljøvernpris 2003 ble tildelt miljøvernoffiseren ved Garnisonen i Porsanger for mangeårig arbeid med blant annet revegetering og reparasjon av terrengskader. Forsvaret har gjennomført opprydding av PCB- forurensede sedimenter i havneområdet ved marinebasen Haakonvern, hvilket er et pionerprosjekt i nasjonal og internasjonal sammenheng. Haakonvern orlogsstasjon ble tildelt FDs miljøvernpris for dette oppryddingsarbeidet og for at de også kan vise til gode resultater og høy organisatorisk bevissthet innenfor miljøvernarbeidet generelt. Ved gjennomføring av en systematisk kildesortering kan flere av Forsvarets avdelinger nå vise til store økonomiske innsparinger og bedre fokus på miljøvernarbeidet.

Handlingsplanen ligger fortsatt til grunn for Forsvarets miljøvernarbeid. Flere mål inneholder ambisjoner som strekker seg ut over fastsatte minimumskrav. Enkelte tiltak i handlingsplanen er ambisiøse og krevende å gjennomføre. Det er for tiden stort press på organisasjonen på grunn av omlegging, og det er derfor oppstått enkelte forsinkelser. Det er for tiden en intern dialog med sikte på å minimalisere effektene av presset på organisasjonen generelt. Uansett vil alle pålegg fra miljøvernmyndighetene følges opp.

SPØRSMÅL NR. 383

Innlevert 13. februar 2004 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 20. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en oversikt over de endringer som vil bli foretatt i tilbudet til pasientene i Helse Nord som følge av pålagte innsparinger?»

BEGRUNNELSE:

I saksframlegget til styret i Helse Nord skriver ledelsen ifølge avisa Nordlys følgende: "Det kan stilles et stort spørsmål ved om dette er mulig å gjennomføre uten svært store og dramatiske konsekvenser for tilbudet til befolkningen." Universitetssykehuset i Tromsø har allerede redusert med 181,3 stillinger, men det står likevel igjen å spare 70 mill. kr. Situasjonen er ikke bedre ved de øvrige sykehusene i Helse Nord. Utviklingen er uakseptabel, og innsparingene sannsynligvis ikke mulig å gjennomføre uten konsekvenser for pasientene. Befolkningen i landsdelen har nå krav på å få vite hvilket helsetilbud de kan forvente i årene framover med bakgrunn i de store innsparinger som nå gjennomføres.

Svar:

Jeg finner det på sin plass å minne om det plan- og meldingssystemet som er etablert i henhold til helseforetaksloven § 34 og som danner grunnpilaren i styringsdialogen mellom de regionale helseforetakene, departementet og Stortinget. *Plan- og meldingssystem for regionale helseforetak* inngår i St.prp. nr. 1 (2003-2004), der det orienteres om de styrings- og resultatkrav Helsedepartementet har satt for de regionale helseforetakene i 2003, det orienteres også om status i de regionale helseforetakene basert på meldinger for 2002, og det skisseres styringssignaler for de regionale helseforetakene for 2004.

Helsedepartementet er gitt det overordnede ansvaret for at befolkningen gis nødvendige spesialist-helsetjenester. Det statlige eierskapet og styringsposisjonen overfor de regionale helseforetakene forvaltes gjennom to roller:

- *Eierrollen*; der departementet utøver styring gjennom sin organisatoriske posisjon (utarbeidelse av vedtekter, sammensetning av styre, beslutninger på foretaksmøte mv.). Gjennom eierrollen stilles også økonomiske- og organisatoriske styringskrav.
- *Styring gjennom finansiering*; der departementet gjennom finansiering av virksomheten knytter vilkår til finansieringen. Det årlige styringsdokumentet gir den formelle tildeling av foretakenes ressurser, utdyper målkrav, gir prioriteringer og setter strategiske resultatkrav."

I tråd med dette systemet skal de regionale helseforetakene, innenfor de budsjetttrammer som er fastsatt gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 1, utforme tilbudet og levere gode helsetjenester til de som bor i helseregionen, i samsvar med helsepolitikkenes mål.

Stortingets budsjettvedtak for 2004 innebærer at balansekravet for de regionale helseforetakene er utsatt til 2005. Samlet sett har Helse Nord et tilpasningsproblem på ca. 650 mill. kr fordelt på 2004 og 2005. Helseforetakene i helseregionen har vedtatt eller foreslått tiltak som tilsvarer om lag 270 mill. kr for 2004. Det legges opp til at aktiviteten i 2004 blir på om lag samme nivå som i 2003.

Det legges opp til at omstillingstiltakene skal gjennomføres innen alle tjenesteområder slik at eventuelle ulemper for pasientene, pårørende og ansatte blir minst mulig. Effektiviseringskravene innebærer at det må omfordres ressurser fra områder med lav prioritet og der tilbudet kan ytes med mindre ressursbruk, og at det må gis prioritet til områder med kapasitetsproblemer og der hvor det forventes økt behov. Helse Nord vil fokusere særlig sterkt på prioritering av pasienter, både med hensyn til prioriterte grupper og rettighetspasienter. Dette får som konsekvens at overkapasitet innen de kirurgiske fagområder skal tas ned,

mens fagområder med underkapasitet innen psykisk helsevern, indremedisin, habilitering, geriatri og tilbud til kreftpasienter skal styrkes. Dette betyr at de pasientgruppene som ble foreslått prioritert i St.prp. nr. 1 (2003-2004) vil bli prioritert, mens andre pasientgrupper kan oppleve noe lengre ventetid. Jeg vil i den forbindelse minne om at ventetidene generelt sett er betydelig redusert de siste to år.

Det forutsettes at aktivitetsnivået i psykiatrien videreføres slik at tilbudet i 2004 minst skal være på samme nivå som i 2003 og i tillegg bli supplert med de ytterligere tiltak som følger av midler fra opptrapplingsplanen. Gevinster av effektiviseringstiltak skal komme mennesker med psykiske lidelser til gode.

Helse Nord har som en uttrykt målsetting at tilpasningene skal gjennomføres uten at de får uakseptable konsekvenser for tjenestetilbudet, i form av brudd på plikten til å yte øyeblikkelig hjelp og retten til nødvendig helsehjelp, og at nødvendige omstillinger skal iverksettes med deltakelse fra de ansatte og deres organisasjoner. De faglige konsekvenser som tiltakene eventuelt vil få, er imidlertid usikre, ikke minst på lengre sikt. Det vil måtte skje en betydelig omlegging av måten enkelte tjenester ytes på.

Konsekvensene av de nødvendige økonomiske tilpasningene skal belyses nærmere fra helseforetakene, og Helse Nord vil følge opp og gripe inn dersom den samlede virkningen gir utilsiktede negative konsekvenser i forhold til ønsket aktivitet, pasientgrupper og fagmiljøer.

Dette er selvfølgelig også forhold som jeg, som eier og politisk ansvarlig for de regionale helseforetakene, vil følge nøye med på og rapportere om til Stortinget, i henhold til den styringsdialogen som er etablert.

SPØRSMÅL NR. 384

Innlevert 13. februar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 20. februar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vi viser til statsrådens svar 11. februar 2004 på mitt skriftlig spørsmål nr. 340.

Hva mener statsråden med at "Det haster å komme med gode tiltak. At blokker i Barentshavet inkluderes i TFO 2004 må ses på denne bakgrunn"; er det hensyn til eventuelle arbeidstimer på en leterigg ved Snøhvitfeltet som bestemmer norsk petroleumspolitik og ikke i hvilken grad Stortingets vedtak skal følges eller ikke?»

BEGRUNNELSE:

I statsrådens svar 11. februar 2004 på mitt skriftlig spørsmål nr. 340 legges det en sterkt negativ beskrivelse av situasjonen på norsk sokkel til grunn for valg av forenklet prosedyre for tildeling av nye områder i Barentshavet.

I statsrådens svar vises det til at det er en negativ utvikling og at det er fare for norske arbeidsplasser, og at det hastet å få tildelt nye områder. Ifølge Oljedirektoratet er ikke situasjonen så dramatisk, selv om det selvsagt alltid er viktig å bidra til omstilling.

Oljedirektoratet påpeker at det ble gjort elleve nye funn på norsk sokkel i fjor, petroleumsproduksjon har aldri vært så stor noen gang tidligere, investeringen på sokkelen var 62 mrd. kr og det var en økning i de totale ressursene. Det er også slik at statsråden har hatt en svært omfattende 18. konsesjonsrunde hvor det ble gitt ut store areal. Ut fra dette kan jeg ikke se at det så preserende å gi ut nytt areal i Barentshavet før Stortinget får behandlet saken.

Svar:

Grunnen til at det haster å komme med gode tiltak er at prognosene for aktivitetsnivå, og dermed sysselsetting, om få år peker bratt nedover. Virkningene på sysselsettingen av et redusert aktivitetsnivå er en viktig faktor i å fastlegge Regjeringens petroleumspolitik.

I inneværende år og i de aller nærmeste årene vil investeringene slik representanten Langeland skriver ligge høyt. I dag finnes det imidlertid for få og for små funn som venter på utbygging til å opprettholde

investeringene. Det foreligger ingen større prosjekter som kan motvirke fallet i utbyggingsaktivitet etter at utbyggingen av store prosjekter som Snøhvit og Ormen Lange er fullført.

Leteaktiviteten som skal påvise nye utbyggingsmuligheter ligger samtidig på et lavnivå i forhold til aktiviteten de siste 20-30 årene. Påvisningen av ressurser gjennom nye funn viste en gledelig oppgang i 2003, men disse ressursene utgjorde like fullt bare om lag halvparten av reservene som ble produsert i fjoråret.

En hovedutfordring i petroleumspolitikken er derfor å legge til rette for en økning i leteaktiviteten. Tilgang til areal spiller en viktig rolle for å bidra til at leteaktiviteten økes. Regjeringen har valgt å lyse ut en meget omfattende 18. konsesjonsrunde og det er en målsetning at denne utlysningen skal gi næringen et nødvendig løft i leteaktiviteten i umodne områder.

Samtidig er det også viktig å ha en effektiv konsesjonspolitikk i modne områder for å møte de utfordringene næringen står overfor der. Leteaktiviteten i modne områder er et viktig bidrag for å sikre at den samlede ressurstilveksten og det samlede aktivitetsnivået på norsk sokkel holdes oppe. I denne forbindelse lyste Regjeringen ut "Tildeling i forhånsdefinerte områder 2004" (TFO 2004) den 29. januar 2004. Utlysningen av området i Barentshavet er i tråd med Regjeringens politikk om å inkludere modne deler av sokkelen i TFO-konsesjonsrundene.

Selvfølgelig er det ikke ett tiltak som løser de utfordringene petroleumsnæringen står overfor. Inkluderingen av de modne områdene i Barentshavet i utlysningen av TFO 2004 handler likevel om noe mer enn noen "[...] arbeidstimer på en leterigg ved Snøhvit-feltet [...]" Regjeringen mener at det er viktig å påvise tilleggsressurser av gass til Snøhvit-feltet for å bedre økonomien i feltet. Jeg kan ikke se hvordan denne politikken ikke er å følge Stortingets vedtak.

Regjeringens petroleumspolitikk handler om å føre en konsistent og helhetlig politikk og å ta i bruk alle riktige tiltak, store som små, for å påvirke utviklingen i næringen i den ønskede retningen.

SPØRSMÅL NR. 385

Innlevert 13. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 24. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«En iransk tobarnsmor har fått avslag på oppholdstillatelse i Norge på tross av at hun ved tilbakesendelse risikerer dødsstraff ved steining. Grunnen til dødsstraff er at hun har iransk kjæreste i Norge, og er beskyldt for utroskap. Stortinget har gitt klar beskjed til Regjeringen om at kvinner som utsettes for kjønnsbasert forfølgelse må sikres opphold på slikt grunnlag, og dermed trygghet mot videre forfølgelse.

Hva vil ministeren gjøre for å påse at Stortingets pålegg overholdes og følges opp?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av asylmeldingen (St.meld. nr. 17) fikk SV gjennomslag for et forslag hvor Stortinget ba Regjeringen foreta en full gjennomgang av regelverket for å beskytte mot kjønnsbasert forfølgelse. Det ble også vedtatt at Regjeringen skulle forskriftsfeste at kjønnsbasert forfølgelse er asylgrunn. I forbindelse med behandling av endringer i utlendingslovgivningen i Stortinget i 2002 uttalte ministeren at Regjeringen arbeider aktivt med for å tydeliggjøre at kjønnsbasert forfølgelse danner grunnlag for asyl i Norge, på den bakgrunn at FN's flyktningkonvensjon og dagens norske regelverk faktisk sier at kjønnsbasert forfølgelse er grunnlag for asyl.

Med bakgrunn i den overnevnte konkrete sak og ministerens uttalelser i debatt i Stortinget 5. juni 2002, virker det som om UDI og UNE ikke har fått videreformidlet Stortingets vedtak og klare intensjoner.

Når det i tillegg gjelder denne konkrete saken, har også Amnesty International sin avdeling i Norge gått ut og gikk full støtte til at kvinner i Iran i slike situasjoner vil risikere dødsstraff ved steining for utroskap ved en retur til Iran, og at slike metoder faktisk også brukes.

Svar:

Jeg viser til min redegjørelse i Stortinget 21. november 2003 i forbindelse med interpellasjon fra Ågot Valle, hvor jeg redegjorde for tiltakene Regjeringen har satt i gang for å følge opp stortingsbehandlingen av St.meld. nr. 17 (2000-2001) og Stortingets anmodningsvedtak nr. 355 av 23. april 2001.

Jeg kan ikke kommentere den konkrete saken stortingsrepresentanten Andersen viser til. Som kjent kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolking, skjønnsutøvelse eller utfallet av en sak, med mindre saken berører rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn. Det innebærer at det er opp til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda å vurdere om vilkårene for å få asyl eller opphold på annet grunnlag, eksempelvis sterke menneskelige hensyn, foreligger. Jeg vil imidlertid understreke at det er helt uaktuelt å sende utlendinger tilbake til dødsstraff. Dersom det foreligger risiko for dette, er Norge forpliktet til ikke å sende noen tilbake til en slik straff. Jeg har tiltro til at Utlendingsnemnda har vurdert dette. Både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda praktiserer regelverket på denne måten.

Asylsøknader fra kvinner som påberoper seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, blir ikke behandlet annerledes enn andre asylsøknader. Utlendingsmyndighetene vurderer alle asylsøkeres troverdighet, og om det er en tilstrekkelig risiko for at søkeren vil bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Bevisterskelen for om kvinner vil bli utsatt for forfølgelse ved retur må være den samme som gjelder generelt i asylvurderinger. Det er ikke tilstrekkelig at en kvinne hevder at hun risikerer forfølgelse, dersom norske myndigheter etter å ha vurdert søknaden mener at risikoen for forfølgelse er svært liten eller at hjemlandet kan beskytte henne mot overgrep.

Regjeringen har satt i gang en rekke tiltak for å synliggjøre at forfølgelse på grunn av kjønn danner grunnlag for asyl i Norge. Jeg har med virkning fra 1. februar i år endret asylsaksbehandlingsreglene i utlendingsforskriften for å synliggjøre dette. Formålet er å sikre at kvinner som søker asyl har samme muligheter som menn til å bli anerkjent som flyktning, og dermed få asyl i Norge. Jeg har også hatt på høring forslag til nye forskriftsbestemmelser til utlendingsloven § 16 som utfyller flyktningdefinisjonen i flyktningkonvensjonen av 1951. Høringsrunden er nå avsluttet og jeg er i sluttfasen av arbeidet med denne prosessen. Regjeringen har også satt ned et lovutvalg som skal gjennomgå utlendingsloven, og fremme forslag om en eller flere nye lover på området innen 1. juni 2004. Det ligger i utvalgets mandat å ivareta hensynet til likestilling i utlendingslovgivningen. Utvalget skal vurdere hvorvidt det er behov for å styrke kvinners rettsstilling for eksempel i forbindelse med søknad om asyl eller opphold på annet grunnlag.

Videre har jeg initiert et forskningsoppdrag som har vurdert grensegangen mellom asyl og oppholdstillatelse på humanitært grunnlag i Norge. En del av prosjektet er en vurdering av hvordan regelverk og praksis slår ut for asylsøkere som påberoper seg kjønnsbasert forfølgelse. De prosjektansvarlige har gjennomgått ca. 300 asylsaker fra Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda avgjort i perioden 1998 til 2003. Hovedrapporten fra prosjektet belyser mulige årsaker til at få spontante asylsøkere innvilges asyl i Norge, basert på de gjennomgåtte sakene. Rapporten inneholder også en vurdering av om regelverket er godt nok. Delrapporten handler om kjønnsperspektivet i asylvurderingen, og gir en vurdering av om kvinnelige asylsøkere har like muligheter som menn til å få beskyttelse i Norge. Rapportene fra prosjektet er tilgjengelig på Kommunal- og regionaldepartementets nettsider:

<http://www.dep.no/krd/engelsk/publ/rapporter/016081-220024/>

<http://www.dep.no/krd/norsk/publ/rapporter/016081-220022/>

Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda har kommet med innspill til oppfølging av rapportene, og departementet vil komme tilbake til dette senere.

Som det framgår, er dette et område jeg har og vil fortsette å ha fokus på.

SPØRSMÅL NR. 386

Innlevert 13. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 25. februar 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Fra 1. juli 2004 overtar Aetat ansvaret for å fatte vedtak om attføring fra trygdeetaten.

Har Regjeringen kalkyler på hvor mange personer som da vil bli klarert, hvor mange nye stillinger som må til i Aetat for å håndtere denne oppgaven og hvor mye som trengs av nye tiltaksmidler for at de som får vedtak om attføring kan gis et tilbud som er tilpasset deres behov?»

Svar:

Stortingets har ved behandlingen av Ot.prp. nr. 13 (2003-2004) Om lov om endringer i lov 28. februar 1997 om folketrygd (ytelser under yrkesrettet attføring mv.), jf. Innst. O. nr. 33 (2003-2004) og ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2003-2004) Arbeids- og administrasjonsdepartementet, jf. Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) bedt Regjeringen om å melde tilbake om endret ressursbehov vedrørende samling av vedtaksmyndighet i Aetat i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

I tråd med Stortingets anmodninger vil derfor Regjeringen komme tilbake til stortingsrepresentant Andersens spørsmål om behovet for tiltaksmidler og personellressurser som følge av overføring av vedtaksmyndighet etter folketrygdloven § 11-5 fra trygdeetaten til Aetat i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2004.

SPØRSMÅL NR. 387

Innlevert 13. februar 2004 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 23. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I hvilken grad har private medlemsorganisasjoner, innenfor norsk lov, adgang til å nekte personer medlemskap med begrunnelse i etnisk bakgrunn, seksuell legning eller kjønn?»

Svar:

1. Organisasjonslivet i Norge er svært mangfoldig. Private medlemsorganisasjoner omfatter alt fra små hobbyforeninger til store arbeidslivsorganisasjoner og bransjeforeninger.

Det finnes ikke én lov som regulerer alle slike organisasjoner. Virksomheten til organisasjonene berøres av ulike lover og av ulovfestede rettsregler.

2. Hovedregelen i norsk rett er at det er opp til den enkelte organisasjon å bestemme hvem som skal være medlemmer av organisasjonen.

I noen tilfeller kan den som søker medlemskap likevel ha et rettskrav på medlemskap. Det lar seg ikke gjøre å stille opp klare regler for dette, men et rettskrav synes først og fremst aktuelt hvor hensynet til ervervsfriheten eller andre økonomiske forhold tilsier rett til medlemskap, eller hvor foreningen forvalter et monopoltilbud eller varetar offentlige oppgaver. (Se nærmere Geir Woxholt, Foreningsrett, Oslo 1999, sidene 135-160).

3. Straffeloven § 349 a setter straff for den som i ervervsmessig eller lignende virksomhet nekter en person varer eller tjenester på de vilkår som gjelder for andre på grunn av en persons trosbekjennelse, rase, hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse eller homofile legning, leveform eller orientering. Straffen er bøter eller fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffer bestemmelsen det å nekte en person adgang til offentlig forestilling eller oppvisning eller annen offentlig sammenkomst på de vilkår som gjelder for andre, dersom nektelsen er begrunnet i de forhold som er nevnt over. Også tilskyndelse og medvirkning til slik diskriminering er straffbart.

Det å nekte noen medlemskap i en privat organisasjon, omfattes i utgangspunktet ikke av denne bestemmelsen. Dersom medlemskap er påkrevd for å kjøpe varer eller tjenester, og virksomheten kan regnes som næringsvirksomhet selv om den drives av en privat organisasjon, vil § 349 a kunne komme til anvendelse. Det samme vil gjelde dersom en privat medlemsorganisasjon arrangerer en forestilling, oppvisning eller sammenkomst som må regnes som offentlig. For disse tilfellene må varer, tjenester og adgang tilbys på like vilkår, og dersom det forskjellsbehandles ut fra de nevnte kriteriene, vil det være straffbar diskriminering.

Straffeloven § 135 a rammer diskriminerende ytringer og ikke handlinger. Nektelse av medlemskap i en privat organisasjon, vil ikke i seg selv være regulert av straffeloven § 135 a.

4. Regjeringen arbeider nå med en ny lov mot etnisk diskriminering basert på forslaget til det såkalte Holgersen-utvalget (NOU 2002:12 Rettslig vern mot etnisk diskriminering). Utvalget foreslår at lovens diskrimineringsforbud skal gjelde på alle samfunnsområder med unntak for familieliv og personlige forhold.

5. Likestillingsloven § 8 regulerer spørsmålet om foreningers adgang til å forskjellsbehandle på grunn av kjønn. Bestemmelsen gir foreninger forholdsvis vid adgang til å nekte personer medlemskap i foreninger på grunn av kjønn. For det første kan alle foreninger som ikke driver med en virksomhet som er av noen særlig samfunnsmessig betydning, ekskludere det ene kjønn. For eksempel kan private jaktlag, hobbygrupper og lignende være bare for menn eller bare for kvinner. I tillegg kan foreninger være enkjønnede hvis de er opprettet for å fremme det ene kjønns særinteresser. Likestillingsloven gjelder ikke for indre forhold i trossamfunn. Dette forstås slik at i den grad et trossamfunn har religiøse grunner for å forskjellsbehandle sine kvinnelige og mannlige medlemmer, er dette ikke i strid med likestillingsloven. Dette kan både gjelde

adgangen til å inneha visse stillinger innenfor trossamfunn (imam, eldste etc.), men også deltakelse i seremonier, ritualer osv.

SPØRSMÅL NR. 388

Innlevert 16. februar 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 20. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan statsråden gi ein oversikt over dei endringane som er føreteke i tilbodet til pasientane i Helse Vest generelt og i Helse Stavanger og Helse Fonna spesielt, i 2002, 2003 og 2004?»

GRUNNGJEVING:

Eit godt behandlingstilbod innan somatikk så vel som innan psykiatri er ein avgjerande kvalitet som det i dag blir brukt mange honnørord i forhold til. Samstundes kjem det urovekkjande meldingar om altfor strame budsjett. Eg nemner døme som kutt i stillingar med påfølgjande reduksjon i tilbod, sentralisering av tilbod, nye oppgåver for kommunane som følgje av raskare utskriving, nedtrapping innan psykiatrien der det er vedteke opptrapping. Det er ønskeleg med ein oversikt som både viser kva tilbod som er reduserte eller fjerna, kva tilbod som er styrka og også planar som var utarbeidde, men lagde på is av økonomiske omsyn.

Svar:

Når det gjeld spørsmålet frå representanten Kleppa, vil eg minne om det plan- og meldingssystemet som er etablert i tråd med helseføretakslova § 34, og som er grunnpilaren i styringsdialogen mellom dei regionale helseføretaka, departementet og Stortinget. Plan- og meldingssystem for regionale helseføretak inngår i St.prp. nr. 1 (2003-2004), der Stortinget blir orientert om dei styrings- og resultatkrava Helsedepartementet har sett for dei regionale helseføretaka. Det blei der også orientert om status i dei regionale helseføretaka, basert på meldingar for 2002, og det styringssignalet departementet skisserte for 2004 til dei regionale helseføretaka.

Modellen med helseføretak gjev Helsedepartementet det overordna ansvaret på nasjonalt plan for at befolkninga får nødvendige spesialisthelsetenester. Helsedepartementet forvaltar det statlege eigarskapet og styringsposisjonen sin overfor dei regionale helseføretaka gjennom to roller:

- *Eigarrolla*; der departementet styrer gjennom sin organisatoriske posisjon (utforming av vedtekter, samansetting av styre, vedtak i føretaksmøte o.a.). Eigar stiller også økonomiske- og organisatoriske styringskrav.
- *Styring gjennom finansiering*; der departementet gjennom finansiering av verksemda knyter vilkår til finansieringa. Dei årlege styringsdokumenta er den formelle tildelinga av ressursar til føretaka, dei stiller målkrav, gjev prioriteringar og setter strategiske resultatkrav.

Dei regionale helseføretaka har i tråd med dette fått eit heilskapeleg ansvar for å organisere og tilby eit best mogeleg helsetilbod til befolkninga i samsvar med målet for helsepolitikken, innafor dei budsjett-rammene som er fastlagde gjennom Stortinget si behandling av St.prp. nr. 1. God kvalitet på pasientbehandlinga, tryggleik og lik tilgang på helsetenester er framheva som overordna mål for helsetenesta. Kravet om effektiv ressursbruk skal understøtte og sikre desse målsetjingane.

Budsjettvedtaket i Stortinget for 2004 inneber at kravet om balanse for dei regionale helseføretaka er utsett til 2005. Samla sett har Helse Vest ei utfordring på om lag 740 mill. kr, fordelt på 2004 og 2005. Helse Vest har lagt opp til å gjennomføre omstillingstiltak i helseføretaka i regionen på om lag 384 mill. kr i 2004. Helse Vest vil i løpet av februar 2004 i samarbeid med helseføretaka utarbeide ein plan som konkretiserer kva for tiltak som er nødvendige for å oppnå balanse i 2005, kva for tiltak som blir planlagt å setje i gang i 2004, og forventet effekt i 2004. Det blir lagt opp til at aktiviteten i 2004 blir på om lag same nivå som i 2003.

Det ligg til dels historiske grunnar bak fordelinga av økonomiske rammer til helseføretaka. Stortinget har i samband med budsjettbehandlinga for 2004 slutta seg til eit forslag om å endre den framtidige fordelinga av

inntektene til dei regionale helseføretaka, med gradvis omstilling frå 2005. Det inneber ei relativ omfordeling av dei økonomiske rammene, til fordel for Helse Vest. For å dempe omfordelingsverknadene har Stortinget slutta seg til at omfordelinga blir gjennomført gradvis over ein periode på fem år.

Dei regionale helseføretaka må, med utgangspunkt i ei vurdering av befolkninga sitt behov for spesialiserte helsetenester, den medisinsk-faglege og tekniske utviklinga, og dei faglege krava til tenesta, vurdere behov for utvikling og endring i organisering og drift av tenestetilbodet, arbeidsformar og i nokre samanhengar høveleg bruk av helsepersonell for å sikre eit kvalitativt best mogeleg helsetilbod og effektiv ressursbruk innafor dei budsjetttrammane Stortinget har gitt.

I tråd med dette har Helse Vest gjennomført ein strategiprosess med 3 delprosjekt som grunnlag, for å gjennomføre nødvendige endringar slik at Helse Vest kan tryggje dette ansvaret, jf. årleg melding for 2002 og 2003. Desse delprosjekta omfattar (I) utarbeiding av ein overordna føretaksplan, (II) samordning av administrative støttefunksjonar, og (III) medisinsk funksjonsfordeling. Det har i samband med funksjonsfordelingsprosjektet vore ein særskild gjennomgang av akutt- og fødetilbodet. Det arbeidet gjev grunnlag for operasjonalisering av nødvendige omstillingar i dei enkelte helseføretaka. På bakgrunn av dette er det gjennomført strukturelle og organisatoriske endringar i alle helseføretaka for å sikre betre kvalitet og fagleg samhandling mellom føretaka og med primærhelsetenesta. Det har mellom anna resultert i etablering av ei forsterka fødestove ved Lærdal sjukehus, etablering av eit regionalt kompetansesenter for akuttmedisin i Helse Stavanger HF, og vedtak om å byggje opp tilbodet i regionen med akutt PCI (utblokking av tronge blodkar i hjartet ved hjarteinfarkt). Det er også etablert system for auka fagleg samarbeid innafor ulike fagområde mellom dei ulike einingane innan og mellom helseføretaka. For betre å ivareta behovet for auka samhandling mellom tenestenivåa og gje eit godt tilbod til eldre og pasientar med kroniske lidningar skal Helse Vest i samarbeid med aktuelle kommunar etablere eit offentleg nærsjukehus i Florø. I Helse Bergen og Helse Stavanger er strålekapasiteten auka, ved å endre rutinar og opningstider. Helse Vest vil også følgje opp strukturelle tiltak ved å kartlegge effektar av desse.

Helse Vest ønskjer å møte den faglege utviklinga med aktiv funksjonsfordeling og prioritering internt i helseføretaka og mellom helseføretaka. Helse Vest har også hatt tilfredse pasientar og behandlingsskvalitet som strategisk satsingsområde i 2002, 2003 og 2004. Helse Vest vil framover særleg leggje vekt på å styrkje kronikaromsorga ved alle einingar, styrkt samhandling med primærhelsetenesta, bruk av telemedisinske løysingar serleg ved små einingar, sterkare fagleg integrasjon og auka fagleg samhandling mellom helseføretaka, funksjonsfordeling av kliniske funksjonar med lågt volum (til dømes kreftkirurgi og servicefunksjonar) og å etablere strategiar for å ta i bruk nye behandlingsmetodar og ny teknologi når dokumentasjon ligg føre.

Helse Vest kan vise til positive resultat som t.d. auke i pasientbehandling og reduserte ventelister. Helse Vest hadde ein samla auke i aktivitet på 8 pst. frå 2002 til 2003, målt som DRG-poeng. Det er kortare ventelister, mindre overbelegg og færre korridorpatientar, men det utgjer stadig ei utfordring. Helse Vest har også sett opp resultatmål for fleire kvalitetsindikatorar, som fleire av helseføretaka har nådd. Desse resultatata viser meg klare uttrykk for positive endringar i tilbodet til pasientane i denne regionen.

Innafor psykisk helsevern i Helse Vest er det også framleis behov for omstilling og styrking av tenestetilbodet. Helse Vest har utarbeidd ein eigen regional plan for psykisk helsevern. Han viser korleis tenestetilbodet skal utviklast for å nå måla i opptappingsplanen. Planen skal behandlast i Helse Vest og helseføretaka vinteren og våren 2004. Helse Vest er i ferd med å innføre ein struktur med distriktpsychiatriske sentra. Det har òg vore fokus på å redusere ventetider, særskild innanfor barne- og ungdomspsychiatrien. Helse Vest har her ei positiv utvikling. Det har òg vore ein produktivtvekst i poliklinikkane, sjølv om målet om 30 pst. vekst ikkje er fullt ut nådd i alle helseføretaka. Det er føresett at aktivitetsnivået innafor psykisk helsevern skal vidareførast slik at tilbodet i 2004 minst blir på same nivå som i 2003, og i tillegg blir supplert med ytterlegare tiltak som følgje av midlar frå opptappingsplanen. Når det gjeld omorganiseringa av tenestetilbodet innafor psykisk helsevern, har eg gjeve dei regionale helseføretaka klare føringar for korleis dette skal gjennomførast. Det er mellom anna stilt krav om at tenestetilbodet ikkje kan byggjast ned før eit alternativt tilbod er bygd opp og gjort tilgjengeleg, og at gevinstar av effektiviseringstiltak skal kome menneske med psykiske lidningar til gode.

Når det gjeld endra struktur og oppgave- og funksjonsfordeling i dei enkelte helseføretaka, føreligg det vedtak innafor enkelte område, mens andre førebels er under utgreiing i dei enkelte helseføretaka. Alle utgreiingar, høyringar og saksutgreiingar som blir styrebehandla, er offentleg tilgjengelege og blir lagde ut på internettstadene til dei ulike helseføretaka.

SPØRSMÅL NR. 389

Innlevert 16. februar 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 23. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Stortinget bad i samband med handsaminga av statsbudsjettet for 2004 Regjeringa om snarast og motverka negative konsekvensar for einskildkommunar som fekk store ekstra utgifter på grunn av overføringa av det økonomiske ansvaret for skyss av helsepersonell frå Folketrygda til kommunane.

Kva kommunar har Regjeringa så langt registrert meirutgifter frå, og korleis vil Regjeringa vidare følgja opp denne saka?»

GRUNNGJEVING:

Ved handsaminga av Ot.prp. nr. 66 (2002-2003) vart ansvarsforholda for sjuketransport og transport av helsepersonell endra slik at kommunane fekk ansvar for transport av helsepersonell i kommunehelsetenesta. Særleg kommunar som er avhengige av ambulanse- og legeskyssbåtar synest å koma dårleg ut av denne omlegginga. Tal frå einskildkommunar tyder på at dei taper millionbeløp på denne omlegginga. Desse forholda vart omtala i budsjettinnstillingane både frå kommunalkomiteen og sosialkomiteen i haust.

Svar:

Ved handsaminga av statsbudsjettet for 2004 hadde eit fleirtal i kommunalkomiteen følgjande merknad:

"Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Innst. O. nr. 9 (2003-2004) som mellom anna omhandlar overføring av det økonomiske ansvaret for skyss av helsepersonell frå Folketrygda til kommunane. Fleirtalet viser til at det no kjem urovekkjande meldingar frå ei rekkje kystkommunar om negative verknader av denne lovendringa. Fleire kommunar synest å få store ekstra utgifter til båttransport t.d. i legevaktsamarbeid og anna transport av helsepersonell. Fleirtalet vil be Regjeringa snarast vurdere konsekvensane for dei aktuelle kommunane med sikte på å motverke negative effektar og gi eit oversyn over saka i kommuneproposisjonen for 2005 med forslag til eventuell oppretting av uheldige økonomiske verknader."

Eit fleirtal i sosialkomiteen hadde følgjande merknad om same sak:

"Flertallet er kjent med at enkelte kommuner mener å få overført for lite midler i forhold til kostnadene forbundet med disse tjenestene. Det gjelder spesielt kommuner som er avhengige av ambulanse- og legeskyssbåt. Flertallet er kjent med at Helsedepartementet foretar en kvalitetssikring av dataene som dannet grunnlag for budsjetteringen og legger til grunn at Helsedepartementet på egnet måte vil legge til rette for opprettinger i de tilfeller hvor det blir avdekket feil."

På oppdrag frå Helsedepartementet har Rikstrygdeverket gjennomgått rekneskapsførte refusjonsutgifter til kommunane for transport av helsepersonell i 2002. Det har i den samanheng vore vanskelig å spesifisere utgifter til ambulansebåt/skyssbåttjeneste. Derfor vil Helsedepartementet gjere ein særskilt kartlegging av trygderefusjonar og utgifter til desse formåla. Dei aktuelle kommunane har blitt kontakta pr. brev og beden om rekneskapsopplysningar om utgifter og refusjonar frå folketrygda til transport av helsepersonell.

Kommunal- og regionaldepartementet vil komme tilbake i kommuneproposisjonen med eit oversyn over saka og eventuelt forslag om oppretting av uheldige fordelingsmessige konsekvensar.

SPØRSMÅL NR. 390

Innlevert 16. februar 2004 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 20. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Helsetilsynet i Oslo bruker gjennomsnitt 11 måneder før en klage er avgjort. Det er mer enn dobbelt så lang tid som det skal ifølge reglene fra helsedirektøren.

Hvilke initiativ vil helseministeren ta for at klagebehandlingen skal skje innenfor de fastsatte rammer?»

BEGRUNNELSE:

Allerede for 5 år siden påpekte Riksrevisjonen at klagebehandlingen i Oslo var den tregeeste i landet. Til tross for denne påpekningen er utviklingen gått den gale veien. I dag er gjennomsnittelige saksbehandlingen ytterligere blitt 2 måneder lenger enn siden den gang. Når den gjennomsnittelige behandlingstiden er 11 måneder, er det mange som må vente vesentlig lenger. Det er blitt slik at flere og flere bruker mediene som virkemiddel for å påskynde behandlingstiden. Slik kan vi ikke ha det.

Svar:

Statens helsetilsyn har de senere årene drevet aktivt utviklingsarbeid når det gjelder Helsetilsynet i fylkenes (før 1. januar 2003 fylkeslegene) behandling av tilsynssaker, gjennom nye policy- og rutinedokumenter, opplæring og erfaringsutveksling, oppfølging av at saksbehandling og skjønnsutøvelse er lik i landet. Saksbehandlingstid er fulgt opp gjennom fastsettelse av måltall, rapportering og samtaler mellom helsedirektør og den enkelte fylkeslege. Ressurser er flyttet mellom fylkeslegene for å sikre lik mulighet til å innfri måltall. Dette er det redegjort for i forbindelse med Dokument nr. 3:1 (2003-2004) som er til behandling i Stortinget.

Helsetilsynet i fylkene er gitt følgende instruks om prioritering: "Høyest prioritet ved eventuell prioriteringskonflikt har enkeltsaker der befolkningens rettssikkerhet eller sikkerhet i tjenestene er fremtredende aspekter." Dette er fulgt opp i Oslo og Akershus. For ett år siden ble innkommende tilsynssaker som gjaldt Oslo lagt til Helsetilsynet i Akershus i en periode på 4 måneder. Situasjonen for Oslos vedkommende er likevel fortsatt spesiell, med gjennomsnittlig saksbehandlingstid på ca. 11 måneder for tilsynssakene. Dette er et rettssikkerhetsproblem for de berørte og kan ikke fortsette.

Situasjonen er fulgt nøye fra sentralt hold og tatt opp fra Helsetilsynet i brev og møte med fylkesmannen i januar 2004. Integreringen av fylkeslegene i fylkesmannsembetene fra 1. januar 2003 skaper en ny situasjon når det gjelder styring av ressurser og prioritering til de ulike oppgaver fylkesmannsmbetet har.

Jeg vil reise spørsmålet om ressursdisponering og prioritering av tilsynssakene ved fylkesmannen i Oslo og Akershus. Jeg vil også be Statens helsetilsyn forsterke sin oppfølging av arbeidet med å gjøre behandlingen som Helsetilsynet i Oslo og Akershus driver mer effektiv.

SPØRSMÅL NR. 391

Innlevert 16. februar 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 23. februar 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Det har i mediene fremkommet flere eksempler på at personer har fått lån til både investeringer og forbruk uten sikkerhet i inntektsgrunnlag eller egenkapital. Flere har utlån uten sikkerhet som virksomhet. Dette kan føre til at mange forbrukere låner ut over det nivået som kan ansees forsvarlig i henhold til bankmessige kriterier.

Hvordan ser statsråden på disse forholdene, og vil det bli vurdert å styrke forbrukers situasjon ved å innføre en ordning med personlig konkurs?»

BEGRUNNELSE:

Det har lenge vært fokusert på de svært negative konsekvensene som både forbrukerne som lånemottakere, bankene og bankenes kunder utsettes for ved manglende evne til å innfri låneforpliktelser. Dette var blant annet bakgrunnen for innføringen av gjeldsordningsloven fra 1992.

Det har blitt etablert flere virksomheter som driver med utlån uten noen som helst form for sikkerhet for lånet, det være seg inntektsgrunnlag eller at lånetaker har egenkapital. Det er i mediene antydning at en del av disse virksomhetene, som driver en aggressiv reklame for sine "tjenester", formidler midler fra både det grå og det svarte markedet. Ser man dette i sammenheng med disse virksomhetenes flittig bruk av "oppsøkskonsulenter" ser man at denne form for næringsvirksomhet er uheldig overfor forbrukerne.

Flere har i dagens situasjon etterlyst ytterligere styrking av gjeldsofrenes situasjon, særlig de som uforskyldt har havnet i denne rollen.

Det har vært pekt på at man med en ordning med personlig konkurs, lik den man har innført i USA, kan oppnå en smidigere gjeldssanering i de tilfellene der gjeldsofferet er uforskyldt og at gjeldsbyrden er for stor til å kunne mestres. Gjeldsofferalliansen har blant annet pekt på at denne ordningen kan være et virkemiddel for å stoppe veksten i utlån til forbrukere der man med vanlige bankmessige kriterier ikke ville ha innvilget lån.

Det er også flere som har pekt på at utlåneres opplysningsplikt overfor lånemottakere med svakt økonomi grunnlag for å innfri lånet, ikke fungerer godt nok i forhold til å styrke utlåneres ansvar overfor disse forbrukerne.

Svar:

Det har i den senere tid vært en økning i antallet privatpersoner som opplever økonomiske problemer. Både økningen i saksmengden etter gjeldsordningsloven og i inkassobyråene tyder på dette. Årsakene til denne utviklingen er forskjelligartede, men det er grunn til å anta at det stadig økende kommersielle presset sammen med den intense markedsføringen av dyre forbrukslån og kjøpekreditter spiller en sentral rolle. Mange blir i dag fristet til å finansiere en levestandard de egentlig ikke har råd til ved hjelp av stadig nye forbrukslån og kreditter. Jeg har ved flere anledninger uttrykt bekymring over denne utviklingen, blant annet innkalte jeg før jul finansnæringen til et møte i departementet for å belyse disse spørsmålene nærmere.

Jeg har særlig merket meg den omfattende markedsføringen av forbrukslån og kjøpekreditter. Forbrukerombudet har for tiden finansielle tjenester som et prioritert område og har nå igangsatt et prosjekt hvor lovligheten av denne type markedsføring og avtalevilkår vil bli vurdert.

Privatpersoner med gjeldsproblemer kan i dag søke om å få gjelden helt eller delvis slettet gjennom gjeldsordningsloven. Loven bygger på en interesseavveining mellom skyldnere og deres kreditorer. Blant kreditorene kan det for øvrig være både profesjonelle långivere og privatpersoner. Skyldneren skal gis mulighet til å komme ut av en håpløs gjeldssituasjon innenfor en rimelig tidshorisont, samtidig som kreditorenes dekningsmuligheter ikke svekkes mer enn nødvendig. Dette er bakgrunnen for lovens hovedregel om at det skal fastsettes en gjeldsordningsperiode og at denne som hovedregel skal strekke seg over 5 år. Du peker på at flere har etterlyst en ytterligere styrking av forbrukerens stilling på dette området, og spør om det vil bli vurdert en ordning med personlig konkurs etter mønster av amerikansk rett. Jeg forstår det slik at det da menes en ordning hvor all gjeld slettes umiddelbart i forbindelse med konkursen, og ikke etter en gjeldsordningsperiode.

Dersom det er ønskelig å innføre slike regler, kan dette enklest gjøres ved tilpasninger i gjeldsordningsloven. Det er ikke nødvendig å etablere et nytt rettsinstitutt i form av en konkursordning for privatpersoner. Gjeldsordningsloven slik den lyder i dag åpner for øvrig for at all gjeld kan slettes umiddelbart i forbindelse med en gjeldsordning. Loven har en bestemmelse om at gjelden "kan falle bort helt eller delvis enten med en gang eller etter utløpet av en gjeldsordningsperiode" (§ 4-2 første ledd første punktum). Det er imidlertid forutsatt at det skal mye til for å bruke denne bestemmelsen, og det er svært sjelden at en gjeldsordning settes til mindre enn 5 år.

Etter min oppfatning bør regelen om at privatpersoner kan få slettet gjelden etter å ha betalt tilbake mest

mulig over en femårsperiode, beholdes. Regelen, som for øvrig også er innført i våre naboland, representerer slik jeg ser det en rimelig balanse mellom de involverte partenes interesser. Det var bred enighet om femårsregelen både da gjeldsordningsloven ble vedtatt i 1992, og ved revisjonen i 2002. Det er mulig at en enklere adgang til gjeldssanering ville begrenset utlånsveksten noe. Det er imidlertid også en fare for at den økede tapsrisikoen ville ha blitt priset inn i tjenestene slik at resultatet ville blitt enda høyere rente på usikrede lån.

SPØRSMÅL NR. 392

Innlevert 16. februar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 23. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Jernbaneverket vil flytte deler av togledersentralfunksjonene (strekningen Lysaker-Asker) fra Oslo til Drammen. Dette er Norges mest trafikkerte jernbanestrekning.

Er Jernbaneverket sikker på at en slik flytting er positivt når det gjelder sikkerhet og regularitet for de som reiser med tog, og er det forsvarlig å utsette oppgraderingen av fjernstyringsanlegget i togledersentralen i Oslo?»

Svar:

Jernbaneverket har som mål å oppgradere og fornye fjernstyringsanleggene i Drammen og på Oslo S. Målet er å etablere en framtidig ordning hvor Drammens-banen, herunder det nye dobbeltsporet Sandvika-Asker, kan styres både fra Oslo og Drammen. Begrunnelsen for dette er ønsket om fleksibilitet og redusert sårbarhet. I hvilke rekkefølge utbyggingen skal skje er det ikke tatt endelig stilling til. Jernbaneverket har i samarbeid med leverandøren av fjernstyringsanleggene satt i gang et arbeid for å gå igjennom fjernstyringsanleggene (herunder togledersentralene) i Oslo og Drammen for å forbedre driftsstabiliteten og kapasiteten i disse anleggene.

Jeg forutsetter at sikkerheten uansett valg av løsning, vil bli ivaretatt på dagens nivå eller forbedret. Når det gjelder punktlighet i togtrafikken, så vil det bli lagt til rette for kommunikasjon og samhandling mellom de to sentralene, slik at også punktligheten blir ivaretatt og forbedret.

SPØRSMÅL NR. 393

Innlevert 17. februar 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 20. februar 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I juni i 2003 behandlet Stortinget den såkalte Ellingsen-saken, som har versert over flere år. Det har etter dette vært ført forhandlinger mellom partene. I samsvar med forhandlingsprotokoll av 29. august 2003 mellom partene, ble det forutsatt at Ellingsens kostnader knyttet til juridisk bistand i anledning gjeninntreden i stilling og åpen høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen skulle dekkes av Forsvaret. Dette har ennå ikke skjedd.

Vil statsråden sørge for at dette nå ivaretas uten ytterligere forsinkelser?»

Svar:

Jeg er kjent med at dekning av Owe Ellingsens saksomkostninger knyttet til gjeninntreden i stilling og den åpne høringen i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, ble diskutert i et møte med Forsvarsstaben 22. august 2003. I referatet fra dette møtet fremgår det at Forsvarsstaben ville vurdere dekning av slike kostnader når spesifisert krav forelå. Jeg er videre kjent med at Ellingsens advokat i brev av 28. november 2003 fremsatte krav til Forsvarsstaben om et konkret beløp i denne forbindelse. Forsvarsstaben skrev i sitt svarbrev til Ellingsens advokat datert 17. desember 2003 at de ønsket en mer spesifisert regning enn det som fremgikk av beløpsoversikten.

Ellingsens advokat sendte 29. januar 2004 en fornyet anmodning til Forsvarsstaben om å få dekket kostnader til juridiske utgifter uten at kravet var spesifisert nærmere enn ved den tidligere henvendelsen. Forsvarsstaben anmodet i brev av 9. februar 2004 til Ellingsens advokat på nytt om at kravet spesifiseres bedre i henhold til alminnelige krav til spesifisering i pengekravsforhold. Forsvarsstaben opplyste i dette brevet at spesifisert regning blant annet er nødvendig fordi man ikke anser utgifter påløpt etter gjeninntreden i den stillingen Ellingsen ble tilbudt i januar 2003 og tiltrådte i september 2003, som relevante utgifter i denne sammenheng.

Forsvarsstaben er altså innstilt på å kunne dekke utgifter til juridisk bistand i forbindelse med den åpne høringen i kontroll- og konstitusjonskomiteen og i forbindelse med gjeninntreden i stilling. Jeg har imidlertid forståelse for at de har behov for en nærmere spesifisert regning før slik utbetaling finner sted.

For ordens skyld opplyser jeg at Ellingsen i dom fra Oslo tingrett av 25. april 2002 ble tilkjent dekning av saksomkostninger med i alt 212 864 kr. Disse saksomkostningene ble med tillegg av 12 pst. rente utbetalt den 23. januar 2003. I tillegg har Ellingsen fått dekket saksomkostninger knyttet til ankesaken med i alt 152 155 kr, inkludert renter.

SPØRSMÅL NR. 394**Innlevert 17. februar 2004 av stortingsrepresentant Per Sandberg****Besvart 23. februar 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg****Spørsmål:**

«Kan statsråden gi en oversikt over antall saker hvor Utlendingsnemndas (UNE) vedtak har blitt trukket for retten, og i hvilket omfang retten eventuelt har overprøvd UNEs avgjørelser?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med St.meld. nr. 21 (2003-2004) kommer departementet med en vag vurdering av muligheten til å gjøre UNEs vedtak i enkeltsaker som endelige. Det vil si at det ikke skal være klageadgang på vedtak truffet av UNE, eller at det er anledning å få vedtaket omgjort av retten ved søksmål. I denne forbindelsen er det interessant å få vite i hvilket omfang vedtak gjort av UNE blir trukket for retten, og ikke minst i hvilket omfang UNEs vedtak blir omgjort.

Svar:

Utlendingsnemnda behandlet i 2003 vel 13 500 saker. Blant disse var det 77 rettssaker. I ca. 90 pst. av sakene fikk staten ved nemnda medhold. Antallet rettssaker de siste årene har vært forholdsvis stabilt.

Begrunnelsen for representanten Sandbergs spørsmål tyder imidlertid på at det foreligger en misforståelse når det gjelder hvilke endringer som foreslås i St.meld. nr. 21 (2003-2004). Det heter i begrunnelsen at det ikke skal være klageadgang på vedtak truffet av UNE. Det er imidlertid heller ikke i dag noen mulighet til å påklage UNEs vedtak til overordnet forvaltningsorgan. Dette er i tråd med forvaltningslovens bestemmelser om at klageinstansens vedtak i klagesak ikke kan påklages. Stortingsmeldingen foreslår ingen endringer på dette punkt.

Det heter videre i begrunnelsen at det ikke skal være anledning til å få vedtaket omgjort av retten ved

søksmål. Stortingsmeldingen inneholder ikke noe slikt forslag. Derimot foreslås det at adgangen til å bringe UNEs vedtak inn for domstolen utvides, ved at departementet får adgang til å bringe positive nemndsvedtak inn for retten, for prøving av om vedtaket er gyldig.

SPØRSMÅL NR. 395

Innlevert 17. februar 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 25. februar 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Fylkesmannen i Oppland har vedtatt å flytte landbruksavdelinga fra Gjøvik til Lillehammer fra våren 2005. Begrunnelsen for flyttinga er ifølge Oppland Arbeiderblad 11. februar 2004 at det er ledige lokaler på Lillehammer samt at flytting vil styrke kompetansemiljøet. En rapport fra en arbeidsgruppe påviser at flytting vil ha minimal effekt både økonomisk og kompetansemessig samt at en rekke av de ansatte vil søke annet arbeid.

Er statsråden enig i at denne flyttinga er nødvendig av økonomiske og kompetansemessige hensyn?»

Svar:

Fylkesmannen er øverste virksomhetsleder i embetet og har ansvaret for at virksomheten drives på en effektiv måte med høy måloppnåelse i forhold til de kravene departementet setter. Embetet blir tildelt en rammebevilgning over kap. 1510, og jeg forutsetter at fylkesmannen foretar nødvendige disposisjoner for å oppnå en best mulig regional forvaltning.

Jeg vil understreke at ansvar for denne type organisasjonsendring ligger innenfor virksomhetsleders, dvs. fylkesmannens myndighetsområde. Dette er i tråd med prinsipper om delegering og desentralisering av ansvar og myndighet, som er et grunnprinsipp i Regjeringens arbeid for modernisering av offentlig sektor.

SPØRSMÅL NR. 396

Innlevert 17. februar 2004 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 26. februar 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å stoppe aggressiv markedsføring av banktjenester, og for å bedre kundenes mulighet til gjennomslag overfor bankene når det oppstår tvister?»

BEGRUNNELSE:

Bankklagenemnda har registrert et rekordstort antall klager mot norske banker. I flere av sakene er kunder blitt overtalt til å investere sparepengene sine i risikofylte aksjefond, og flere av dem har tapt store summer. Leder i Bankklagenemnda sier til TV2 at mange eldre går igjen i disse sakene, og at bankene i for stor grad har "dyttet på dem disse fondsproduktene". Til tross for dette står bankene fritt til å la være å betale pengene tilbake hvis de er uenige i nemndas kritikk av deres handlingsmåte. Det er heller ikke offentlig kjent hvilke banker som blir felt i Bankklagenemnda. I praksis blir derfor muligheten til å stoppe aggressiv markedsføring, for eksempel av fondsprodukter overfor eldre, begrenset. På samme måte begrenses kundens

mulighet til å vinne fram overfor banken hvis kunden føler seg lurt.

Svar:

Banker og andre finansinstitusjoner tilbyr i dag en rekke finansielle produkter til sine kunder. Markedsføringen av ulike spareprodukter er nå økende, noe som antakelig har sammenheng med at den ordinære innskuddsrenten har falt svært mye den senere tid. Alternative spareformer og plasseringsmuligheter kan derfor være attraktive. Enkelte av disse produktene er sammensatte, vanskelige å sette seg inn i og i noen tilfeller risikofylte. Dette stiller store krav til finansinstitusjonens informasjon og rådgivning både ved markedsføringen og ved avtaleinngåelsen.

Den omfattende markedsføringen av ulike banktjenester i mediene, samt salgspresset direkte overfor bankenes kunder, kan lede til at forbrukere inngår avtaler som både er lite gjennomtenkte og utjenlig for den enkelte. Det kan derfor være grunn til å undersøke om markedsføringen på dette området er i overensstemmelse med markedsføringsloven og annet regelverk. Det er Forbrukerombudet som har ansvaret for tilsyn med at denne lovgivningen følges. Ombudet har i 2004 finansielle tjenester som prioritert område, og vil da bl.a. se nærmere på fremgangsmåtene ved salg av banktjenester. Etter det jeg forstår skjer mye av både markedsføring og salg av ulike spareprodukter direkte overfor bankkundene, altså en situasjon hvor kundens rådgiver i banken også er selger. Når resultatet av ombudets arbeid foreligger vil vi imidlertid ha et godt grunnlag for om nødvendig å vurdere tiltak som vil bedre forbrukerbeskyttelsen både i forbindelse med markedsføring og salg av banktjenester.

Bankklagenemnda har i økende grad mottatt klager fra privatpersoner som har tapt penger etter plassering i alternative spareprodukter. I noen tilfeller kommer nemnda til at kunden kan kreve sitt tap erstattet av finansinstitusjonen. Nemndas uttalelser er bare rådgivende, men det er svært sjelden at uttalelsene ikke blir fulgt. Bankklagenemnda opplyser at det i 2002 kun var én sak som ikke ble etterlevd. I 2003 gjaldt dette seks saker, men da var også det totale saksantallet større enn i 2002. Jeg synes derfor en må kunne si at Bankklagenemndas uttalelser har god gjennomslagskraft hos finansinstitusjonene. Det må her tas i betraktning at Bankklagenemnda er et utenrettslig tvisteløsningsorgan, som for øvrig er kostnadsfritt for forbrukerne.

Jeg er enig i at det bør være full offentlighet i nemndsuttalelsene. Nemndsavtalen er fremforhandlet mellom Forbrukerrådet og finansnæringen, og Forbrukerrådet vil ta opp dette spørsmålet på neste styremøte i nemnda i begynnelsen av mars 2004. Banklovkommisjon har dessuten foreslått en regel om at uttalelsene fra Bankklagenemnda skal være bindende med mindre parten innen fire ukers varsler om at avgjørelsen ikke blir fulgt og så bringer saken inn for domstolene (jf. NOU 2002:14 side 128, utkast til § 13-5).

SPØRSMÅL NR. 397

Innlevert 17. februar 2004 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 25. februar 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Hvordan ser statsråden på initiativer som "Aksjon Rein Fugl", og ser departementet for seg noen form for offentlig bidrag til slikt arbeid, eller initiativ som kan gjøre det til permanent del av oljevernberedskapen langs kysten?»

BEGRUNNELSE:

På Horsøy på Askøy i Hordaland er det opprettet et mottak for oljeskadet sjøfugl etter "Rocknes"-ulykken. Prosjektet kalles "Aksjon Rein Fugl" og har til nå tatt hånd om flere hundre skadede fugler. Fuglene blir etter hvert vasket ren for olje. Arbeidet blir utført av frivillige fra Bergens-området i samarbeid med en gruppe fra International Fund for Animal Welfare (IFAW). Initiativtakerne mener slike redningsaksjoner for sjøfugl bør være en viktig del av beredskapen ved oljeutslipp langs kysten. Den aktuelle aksjonen er imidlertid utelukkende finansiert gjennom penger fra IFAW, og for øvrig basert på frivillig innsats.

Svar:

Oljetilsølte fugler i forbindelse med forliset av MS "Rocknes" er et problem som opptar mange. Det er satt i verk en aksjon ved Horsøy på Askøy for å vaske fugler rene for olje med sikte på å slippe dem ut igjen i naturen. Hittil er 131 oljeskadede fugler ankommet mottaket "Aksjon Rein Fugl". Av disse er 52 blitt avlivet fordi helsetilstanden var for dårlig, mens 79 er satt fri.

Den nevnte vaskeaksjonen foregår i privat regi og for privat regning. Myndighetene har imidlertid vært kjent med planene siden starten og har gitt råd og tillatelser for å ivareta dyrevernmessige aspekter ved rehabiliteringen.

Vasking av sjøfugl eller annen form for rehabilitering av dyr som er skadet i forbindelse med oljeutslipp, inngår normalt ikke som en del av den statlige beredskapen mot akutt forurensning. Dette er begrunnet med at slike rehabiliteringsprosesser er svært ressurskrevende og kun unntaksvis kan ha en bestandsmessig effekt. Erfaring fra tidligere aksjoner tilsier også at bare en mindre del av de fuglene som settes ut etter rehabilitering vil overleve. Dersom viktige populasjoner av sårbare arter er rammet vil Kystverket likevel vurdere å igangsette aksjoner for å vaske sjøfugl.

Veterinærmyndighetene har i dette tilfellet åpnet for et tiltak i privat regi der man benytter nye vaske-midler og teknikker som i liten grad tidligere har vært utprøvd i Norge. Som en del av den statlige aksjonen er det iverksatt et program for etterkantundersøkelser. Formålet med programmet er å kartlegge de faktiske miljøkonsekvensene etter ulykken, samt den skadereduserende effekten av de tiltak som ble iverksatt. Vasking av fugl vil også bli evaluert i denne forbindelse.

Engasjementet for å hjelpe skadelidte fugler er en positiv faktor som avkrever respekt, men må også vurderes opp mot nytteeffekten og hensynet til fuglenes tilstand og helse. Jeg er imidlertid glad for at det finnes kompetente miljøer innenfor dette fagområdet i Norge.

SPØRSMÅL NR. 398

Innlevert 18. februar 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 26. februar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Når vil Regjeringen foreslå et forpliktende mål om at Norges andel fornybar energi skal øke gjennom å legge fram forslag om norsk tilslutning til EUs direktiv om fornybar energi til behandling for Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

EU kom den 27. november 2001 med et direktiv som omhandler fornybar energi, det såkalte RES-direktivet. Direktivets overordnede målsetting er å øke bruken av elektrisitet fra fornybare kilder i EU. Fornybar energi inkluderer i henhold til direktivet alle nye fornybare energikilder og vannkraft. EU-landene har et mål om at fornybare kilder skal dekke 12 pst. av samlet energikonsum i 2010. Det er i den sammenheng anslått at fornybare kilder må stå for om lag 22 pst. av elproduksjonen mot 13,9 pst. i dag. Bakgrunnen for målene er i stor grad EUs Kyoto-forpliktelse.

Direktivet setter mål for hvert medlemsland i forhold til anvendelse av elektrisitet fra fornybare kilder hvor formålet er at denne andelen skal øke. Medlemslandene skal innen et år etter at direktivet har trådt i kraft rapportere til Kommisjonen om nasjonale mål for økningen i bruk av fornybare energikilder de neste 10 årene. Rapportene skal oppdateres hvert femte år. De nasjonale målene er indikative, men dersom oppnådde resultater ikke samsvarer med disse kan innføring av bindende mål senere bli aktuelt.

I Innst. S. nr. 167 (2002-2003) som ble avgitt 24. mars 2003 mener en samlet energi- og miljøkomité at Regjeringen snarest må gå i reelle forhandlinger med EU-kommisjonen med sikte på å framforhandle en norsk tilslutning til EUs fornybare energidirektiv.

Svar:

Regjeringen legger opp til at Norge skal tilslutte seg direktiv 2001/77/EC om fremme av elektrisitet produsert fra fornybare energikilder i det indre elektrisitetsmarked.

Som gjort rede for i gassmeldingen (St.meld. nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av naturgass mv.) på side 108, krever en tilslutning til direktivet avklaringer med EU-kommisjonen. Departementet har samtaler med kommisjonen om dette. Jeg har tiltro til et snarlig positivt utfall av disse samtalene. Det forberedes en beslutning i EØS-komiteen om å innlemme direktivet i EØS-avtalen. En norsk tilslutning til direktivet inkluderer også at vi fra norsk side vil slutte oss til et opplegg med indikative mål for fornybar elektrisitet.

Før saken vedtas i EØS-komiteen vil Stortinget orienteres på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 399

Innlevert 18. februar 2004 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 25. februar 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Hva er grunnen til at Kystdirektoratet ikke er orientert om at det i statsbudsjettet for 2004 er gitt tilskudd på 4,25 mill. kr til fiskerihavneanlegg i Utgårdskilen i Hvaler, når det er lagt ut pressemeldingen på Finansdepartementets hjemmeside om statsbudsjettet for 2004 som opplyses at "Det gis 4,25 mill. kr i tilskudd til fiskerihavn i Utgårdskilen i Hvaler"?»

BEGRUNNELSE:

I et møte mellom Hvaler kommune og Kystdirektoratet 16. februar ble planene for utbygging av fiskerihavnen i Utgårdskilen i Hvaler gjennomgått. Kystdirektoratet skal på den bakgrunn gi tilsagn om utbetaling av 3,25 mill. kr bevilget på statsbudsjettet for 2003.

Da kommunens representanter tok opp spørsmålet om videre planlegging på bakgrunn av opplysningene om statsbudsjettet for 2004 fra Finansdepartementets hjemmesider, hvor det heter: "Det gis 4,25 mill. kr i tilskudd til fiskerihavneanlegg i Utgårdskilen i Hvaler", fikk de beskjed om at denne bevilgningen var ukjent for Kystdirektoratet.

Hvaler kommune har i tillit til opplysningene på Finansdepartementets hjemmesider planlagt den videre utbyggingen i tråd med dette. Hvis det ikke kan gis tilsagn om ytterligere midler i tråd den annonserte bevilgningene i årets budsjett, vil dette innebære en forsinkelse i utbyggingen i Utgårdskilen.

Opplysningene om bevilgningen på 4,5 mill. kr til Utgårdskilen i budsjettet, er gitt på den fylkesvise oversikten.

Svar:

Det er korrekt at det i den fylkesoversikten som Finansdepartementet har laget i sin presentasjon av Statsbudsjettet 2004 står om Fiskeridepartementets budsjett at "Det gis 4,25 mill. kr til tilskudd til fiskerihavneanlegg i Utgårdskilen i Hvaler". Disse opplysningene kan nok være en kilde til misforståelse, ettersom det her er snakk om midler som er beregnet å komme til utbetaling i 2004.

Hvaler kommune søkte 18. februar 2002 om midler til utbygging av Utgårdskilen som regional fiskerihavn. Kystverket har bedt kommunen om å legge fram en spesifisert redegjørelse for hva søknaden omfatter. Dette har Kystverket ikke mottatt, men det ble likevel avsatt 3,5 mill. kr over posten "Tilskudd fiskerihavner - Oppdrag 1.1.6" i Kystverkets budsjett i 2003, men med en forutsetning om at midlene ikke ville komme til utbetaling før 2004. Over denne tilskuddsposten gis det tilskudd til kaier, moloer og utdyping med inntil 50 pst. av tilskuddsberettiget kostnad. Tildelingsbrev fra Kystverket vil ikke kunne utarbeides før det foreligger en søknad som gjør at Kystverket kan fastslå hvilke kostnader som vil være tilskuddsberettiget. Midlene vil videre ikke kunne utbetales før arbeidene er påbegynt, og sluttbetaling vil ikke finne sted før ferdigattest og revisorgodkjent regnskap foreligger. Dette er normal prosedyre for denne type tilskudd.

Hvaler kommune har i brev av 29. januar 2004 til Kystverket lagt fram en liste over hvilke fiskerihavnetiltak som er gjennomført i kommunen i perioden 1997-2003. Her inngår ny liggekai på vestsiden av Utgårdskilen, hvor Kystverket har gitt tilsagn om tilskudd på 1,450 mill. kr av totalkostnaden på 6,5 mill. kr. Kommunen gir videre en oversikt på 14 nye tiltak som planlegges gjennomført i forbindelse med utviklingen av Utgårdskilen som regional fiskerihavn i perioden høsten 2003-juli 2007. Det er i denne oppstillingen ikke gitt noen oversikt over kostnadene knyttet til de enkelte tiltak.

Kystverket har imidlertid opplyst kommunen om at det over Fiskeridepartementets budsjett i 2003 ble avsatt 3,5 mill. kr til Utgårdskilen i Hvaler kommune, uten at det er beskrevet hvilket grunnlag tilskuddet er beregnet ut fra. Midlene ble bevilget under forutsetning av at også andre etater gir sine bidrag. Dette ble gjort i dette spesielle tilfellet for at Hvaler kommune skulle kunne legge fram en detaljert søknad om hvilke tiltak i fiskerihavneutbyggingen i Utgårdskilen det ble søkt om tilskudd til.

Et slikt tilskudd kan bare utbetales etterskuddsvis, dvs. etter at planer er utarbeidet og godkjent, og arbeidene utført. Bevilgningen er ikke ukjent for Kystverket, som selv utarbeider oversiktene over de tilskudd som er foreslått bevilget, men Kystverket er ikke kjent med at midlene skal utbetales før det foreligger planer for og gjennomføring av fiskerihavnetiltak.

Det er dermed bevilget følgende beløp til Hvaler kommune, Utgårdskilen over posten "Tilskudd fiskerihavner - Oppdrag 1.1.6 - Igangværende anlegg":

- 1,75 mill. kr, som ble tatt inn i budsjettet i 2000, er tilskudd til ny liggekai på vestsiden av Utgårdskilen. Etter det som er opplyst av kommunen er dette tiltaket gjennomført, og denne summen kan utbetales i 2004, som planlagt i budsjettet. Det forutsettes at revisorgodkjente regnskaper for tiltaket framlegges før sluttutbetaling.
- 3,5 mill. kr, som ble tatt inn i budsjettet i 2003. Denne tildelingen ble besluttet i 2003, etter at Hvaler kommune hadde presentert store utbyggingsplaner i og i tilknytning til Utgårdskilen fiskerihavneanlegg.

Det er dermed satt av 1,75 mill. kr pluss 3,5 mill. kr, dvs. i alt 5,25 mill. kr til planlagt utbetaling til fiskerihavnetiltak i Utgårdskilen i 2004. 3,5 mill. kr vil kunne overføres til 2005, hvis midlene ikke kan utbetales i 2004 i henhold til retningslinjene for tilskudd til fiskerihavneanlegg.

Dokument nr. 15:21

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 400

Innlevert 18. februar 2004 av stortingsrepresentant Per Erik Monsen

Besvart 27. februar 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvilke ressurser som går med til innkreving, utbetaling og kontroll av moms på import samt hvilke kontroll- og administrasjonsproblemer som er forbundet med tollkredittvurderingene?»

BEGRUNNELSE:

NOU 1991:30 viser til en mulig forenkling av moms ved import. Sidene 72, 73 og 74 viser innstillingen fra et enstemmig utvalg.

Det henvises til at tolldeklarasjonen gir rett til fradrag for inngående avgift "og en kan ikke se bort ifra at avgift som rent faktisk ikke innbetales til tollvesenet i enkelte tilfeller kommer til fradrag i omsetningsoppgaven". Enten det blir ført som urettmessig fradrag eller som direkte refusjon, er dette problemer som står i fokus ved fylkesskattekontorene. At slike urettmessige fradrag innebærer en betydelig konkurransevidning til fordel for de uærlige på bekostning av de ærlige, kan det ikke herske tvil om. Det vil også kunne bety en konkurransevidning mellom store og små bedrifter.

Disse problemene vil forsvinne med en nullsats ved import til næringsdrivende med fradragsrett. En oversikt over omfanget av tappingen av statskassen, konkurransevidningsproblemene og hvilke kontroll- og administrasjonsproblemer som er forbundet med tollkredittvurderingene som følger med er viktig for vurderingen av hele systemet.

Svar:

Jeg finner det vanskelig på så kort varsel å gi eksakte tall over hvor mye ressurser som går med til å håndheve reglene om innførselsmerverdiavgift. Toll- og avgiftsdirektoratet anslår imidlertid at tolletaten bruker ca. 13 årsverk på dette hvert år. Den relativt beskjedne ressursbruken skyldes at systemet er basert på selvdeklarerer, og at en stor del av kontrollen skjer maskinelt. Det er også viktig å påpeke at man uansett må ha regler om deklarerer ved import. Opplysningene som gis i selvdeklareringsystemet danner grunnlag for både handelsstatistikk, håndhevelse og kontroll av restriksjoner og innførselsforbud, og fastsettelse av særavgifter, toll og innførselsmerverdiavgift. Håndhevelsen av merverdiavgiftsreglene må derfor anses som en integrert del av tollvesenets arbeid med vareinnførsel, og det vil gi små utslag i ressursbruken om man fjerner innførselsmerverdiavgiften for avgiftspliktige næringsdrivende.

Som hovedregel skal merverdiavgiften betales ved innførsel. Næringsdrivende kan imidlertid søke om en såkalt tollkreditt, en rentefri kreditt på innbetaling av merverdiavgiften. Representanten ber om en vurdering av hvilke kontroll- og administrasjonsproblemer som er forbundet med tollkredittvurderingen. Etter min oppfatning byr ikke tollkredittvurderingen på store problemer. Vurderingen er basert på standardiserte prosedyrer og foretas på bakgrunn av opplysninger innhentet fra et anerkjent kredittvurderingsbyrå. Tolletaten kan dermed foreta en realistisk vurdering av kredittverdigheten uten å måtte benytte unødige mye ressurser.

Bakgrunnen for spørsmålene er at man ønsker å vurdere om avgiftsplikten for næringsdrivende importører bør opprettholdes. Jeg finner det derfor naturlig også å si litt om dette. Et grunnleggende trekk ved merverdiavgiftssystemet er at det skal betales avgift ved omsetning i alle ledd, også ved import. Innføring av nullsats for næringsdrivende importører vil medføre en betydelig systemmessig endring. Dette vil medføre store kontrollmessige endringer, blant annet blir det viktig å bedre informasjonsflyten mellom skatte- og tolletaten for å hindre urettmessige fradrag. En endring vil i tillegg ha provenymessige konsekvenser og gjøre det nødvendig med diverse lov- og forskriftsendringer.

Innen EU er det innført et system for merverdiavgift ved handel over landegrensene mellom registrerte næringsdrivende uten at det knyttet prosedyrer til grensepassering. Dette har vært mulig siden man har etablert egne kontrollsystemer innen EU basert på utveksling av informasjon mellom de respektive avgiftsmyndighetene. Systemet gjelder imidlertid ikke ved tredjelandshandel, og inngår heller ikke i EØS-avtalen. Det har derfor ikke vært mulig for Norge å slutte seg til systemet.

Til slutt vil jeg bemerke at det eksisterende regelverket om tollkreditt i noen tilfeller kan medføre en urimelig likviditetsbelastning for næringsdrivende importører som har fradragsrett ved innførsel. Jeg vil derfor be Toll- og avgiftsdirektoratet gjennomgå reglene på nytt. Det er viktig å sikre at reglene ikke skaper unødige problemer for næringslivet, samtidig som de må motvirke avgiftssvindler.

SPØRSMÅL NR. 401

Innlevert 18. februar 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 24. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Av statsrådens svar på skriftlig spørsmål nr. 391, datert 19. mars 2003, framgår at Regjeringen i løpet av 2003 ville avklare om det skal fremmes forslag om å opprette et aksjetilsyn. Dette tema har nå vært til drøfting i mange år. Et aksjetilsyn vil bidra til ryddigere og mindre uforutsigbare vilkår særlig for småaksjonærer. Derved kan tilgangen på eierkapital fra slike bli bedre.

Hvor langt er arbeidet med denne saken kommet?»

Svar:

Justisdepartementet tar sikte på å redegjøre for sitt syn på Aksjelovutvalgets forslag om opprettelse av et aksjetilsyn i en proposisjon om endringer i aksjelovgivningen som vil bli fremmet for Stortinget i løpet av året.

SPØRSMÅL NR. 402

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 27. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I transportetatens forslag til Nasjonal transportplan for 2006-2015 er det oppgitt at de gitte kalkulasjonsrentene har stor betydning for utfallet av de samfunnsøkonomiske lønnsomhetsberegningene for samferdselsprosjekter. De nye rentene er vesentlig høyere enn det som ble brukt i forbindelse med NTP for 2002-2011 og gjør at svært få og større samferdselsprosjekter blir lønnsomme. Særlig gjelder dette vegprosjekter.

Vil statsråden ta initiativ til at kalkulasjonsrenten settes ned fra norsk nivå på 8 pst. til svensk nivå på 3 pst.?»

BEGRUNNELSE:

Forslag til Nasjonal transportplan for 2006-2015 er ute til høring og skal senere i år også behandles av Stortinget på grunnlag av departementets melding om saken.

Det er oppgitt i planutkastet fra transportetatene

at det er Samferdselsdepartementet som har oppgitt nye og høyere kalkulasjonsrenter enn det som ble brukt i forrige plan. Det blir videre oppgitt at dette er gjort på grunnlag av retningslinjer fra Finansdepartementet. Sammen med nøkterne trafikkprognoser gjør dette at svært få og større samferdselsprosjekter blir samfunnsøkonomisk lønnsomme. Denne virkningen er mye sterkere for vegprosjekter enn kollektivinvesteringer. Årsaken er at vegsektoren får den største økningen i kalkulasjonsrenten. Norge vil ligge på topp mht. høy kalkulasjonsrente for transportprosjekter. Det er grunn til å stille spørsmål om hvorfor Norge skal ligge så høyt med hensyn til avkastningskrav for sine prosjekter. Norge har et stort avstandshandikap i forhold til resten av Europa og størst behov for et effektivt transportnett. Kalkulasjonsrenten er en av de viktigste faktorene i beregningen av virkningene av samferdselstiltak. En under- eller overstimulering kan svekke samfunnsøkonomiske analyser som relevant beslutningsgrunnlag. Etter mitt skjønn bør derfor statsråden som er ansvarlig for samferdsel sørge for at kalkulasjonsrenten settes kraftig ned, og spesielt for et så viktig nasjonalt transportmiddel som veg. Statsråden bør ta initiativ til å avklare hva de omtalte retningslinjene fra Finansdepartementet for bruk av kalkulasjonsrente på samferdselsprosjekter egentlig inneholder, avklare om disse retningslinjene dekker Regjeringens syn på verdien av vegbygging i Norge samt søke avklaring i Stortinget i denne saken. Dette bør gjøres snarest og i forkant av Stortingets behandling av selve transportplanen, slik at den ikke bygges på uavklarte prioriteringsverktøy.

Svar:

Bakgrunnen for de kalkulasjonsrenter som brukes i transportsektoren, og for øvrig i hele statsforvaltningen, følger av Kostnadsberegningsutvalget (også kalt "Hervik-utvalget") nedsatt av Finansdepartementet. Dette utvalget avga NOU 1997:27 Nytte-kostnadsanalyser. Prinsipper for lønnsomhetsvurderinger i offentlig sektor. Utvalget har også laget en praktisk veiledning i bruk av nytte-kostnadsanalyser (NOU 1998:16). Finansdepartementet har fulgt opp utredningen ved Veiledning i samfunnsøkonomiske analyser (Finansdepartementet, 2000) som i stor grad bygger på NOU 1998:16, og Rundskriv R-14/1999 Behandling av diskonteringsrente, risiko, kalkulasjonspriser og skattekostnad i samfunnsøkonomiske analyser. Alt er tilgjengelig på Finansdepartementets nettsider: <http://www.dep.no/fin/>. Samlet gir veiledningen og rundskrivet grunnlag for en enhetlig oppdatert bruk av nytte-kostnadsanalyser. Rundskrivet er bindende for statsforvaltningen.

Kalkulasjonsrente i nytte-kostnadsanalyser er alternativkostnaden ved å benytte ressurser til et gitt prosjekt eller tiltak, og skal reflektere hva det samfunnsøkonomisk koster å binde kapital i langsiktige anvendelser.

Behandlingen av kalkulasjonsrenten (eller diskonteringsrenten) innebærer at renten som brukes til et konkret prosjekt eller gruppe av prosjekter er delt i en fast risikofri realrente (p.t. 3,5 pst.) og et risikotillegg som vil variere mellom ulike typer prosjekter eller tiltak. For prosjekter som er omtrent like utsatt for samfunnsøkonomisk risiko som et gjennomsnittlig prosjekt finansiert i aksjemarkedet er risikotillegget p.t. satt til 4,5 pst. Dette gir en kalkulasjonsrente for et slikt prosjekt på 8 pst. Finansdepartementet vil oppdatere disse verdiene når det er grunnlag for det.

Risikotillegget skal ikke avspeile den prosjektspesifikke risiko som kan være knyttet til kostnadsoverskridelser, eller for at forutsetninger på nyttesiden ikke slår til. Den samfunnsøkonomiske risikoen vil derimot avhenge av konjunkturfølsomheten til prosjektets avkastning. Et prosjekt med lav risiko vil være et prosjekt som er mindre konjunkturfølsomt enn et gjennomsnittlig prosjekt, og skal dermed analyseres med en lavere kalkulasjonsrente.

Finansdepartementets rundskriv oppgir tre risikoklasser som kan brukes for mindre enkeltstående prosjekter, men presiserer at "For større prosjekter eller for grupper av prosjekter med tilnærmet samme risiko, bør risikojusterede avkastningskrav beregnes særskilt".

Samferdselsdepartementet har fulgt opp dette blant annet ved å få gjennomført en utredning for å fastsette kalkulasjonsrenter for de ulike transportsektorene (ECON-rapport 93/01), bygget på Finansdepartementets føringer. Vi har også bygget på andre faglige innpill. Dette har skjedd i samråd med Fiskeridepartementet, som har ansvaret for havner og infrastruktur for sjøtransport. Resultatet er at det er gitt sektorvise differensierte kalkulasjonsrenter. I tillegg er det en rente for kollektivtiltak knyttet til korte reiser. Dagens kalkulasjonsrenter for transportsektorene er dermed gitt ved Finansdepartementets retningslinjer og ved Samferdselsdepartementets oppfølging av disse.

Samferdselsdepartementet har fått utført to utredninger, hvor hovedvekten i oppdraget har vært å vurdere Samferdselsdepartementets fastsetting av kalkulasjonsrentene innenfor retningslinjene. Utredningene gir begrenset informasjon om hvor stor kalkulasjonsrentene bør være, men indikerer at nivået på kalkulasjonsrentene i samferdselssektoren bør vurderes på nytt.

Det spørres konkret om jeg vil ta initiativ til at kalkulasjonsrenten settes ned til svensk nivå. Den offisielle kalkulasjonsrenten i Sverige har vært 4 pst. (realrente), og jeg er ikke kjent med at den er endret til 3 pst. i den siste tiden. Kalkulasjonsrenten i Sverige må vurderes og bestemmes i Sverige, gitt svenske

forhold. Bak forskjeller kan det både ligge ulike avkastningskrav som skyldes forskjeller mellom land, men også ulikheter i å ta hensyn til risiko. Det svenske SIKA (Statens Institut för Kommunikations- Analys) har blant annet vurdert kalkulasjonsrenten og risiko i SIKA rapport 2002:4. Det pekes blant annet på at den svenske kalkulasjonsrenten er lav i en internasjonal sammenlikning og en forklaring er at den ikke inneholder en risikokomponent.

Samferdselsdepartementet vil følge opp spørsmålet om nivået på kalkulasjonsrenten, men jeg vil peke på at det er, og må være, Finansdepartementets ansvar å bestemme de overordnede retningslinjene som gjelder for hele statsforvaltningen. Innenfor disse retningslinjene vil Samferdselsdepartementet følge opp innenfor sitt ansvarsområde ved å tillempe retningslinjene til bruk i transportsektoren. Jeg vil også vise til at kalkulasjonsrenten vil bli drøftet i stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan.

SPØRSMÅL NR. 403

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 27. februar 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ved NTVs utbygging av et digitalt bakkenett for TV-sendinger i Norge vil staten være både konsesjonsgiver og eier i NRK, som igjen deleier i NTV.

Kan dette være i strid med EUs konkurranseregler?»

Svar:

Jeg vil vise til at det i Norge er lang tradisjon for at staten har engasjert seg i næringsvirksomhet, bl.a. gjennom eierskap i bedrifter av stor samfunnsmessig betydning. Som eksempler kan nevnes Statkraft, Telenor og Statoil. Situasjonen er tilsvarende i mange EU-land. Det er alminnelig antatt at det er uproblematisk at staten både er konsesjonsmyndighet og ivaretar regulatoriske oppgaver. Blant annet ut fra habilitetshensyn har imidlertid ansvaret for det statlige eierskap i noen tilfeller blitt lagt til et annet departement enn det som har ansvaret for den sektorspesifikke reguleringen på feltet, jf. for eksempel situasjonen på teleområdet.

Jeg vil i forhold til den foreliggende sak blant annet vise til at Norges Televisjon er organisert som et datterselskap, der NRK kun eier 50 pst. av selskapet. Eierspørsmålet er nærmere drøftet i brev av 4. februar 2004 til Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité. Kopi følger vedlagt.

Jeg legger til grunn at dette besvarer representanten Bastesens spørsmål.

Vedlegg til svar:

Brev fra Kultur- og kirkedepartementet til Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité vedrørende artikkel om "Digitalt bakkenett for kringkasting og EØS-avtalen". Referanse 2003/1931 ME/ME3 Chr:elt. Datert 4. februar 2004.

Internett:

<http://www.stortinget.no/inns/200304-128-007.html>

SPØRSMÅL NR. 404

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Bente Gunn Håtuft

Besvart 27. februar 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hva gjøres fra Regjeringens side for å bedre de rusavhengige og pårørendes livssituasjon i lys av den lange ventetiden for medikamentassistert rehabilitering?»

BEGRUNNELSE:

Rusavhengige som ønsker behandling må vente opptil flere år på tilbud om medikamentassistert rehabilitering. Årsaken til dette er at kommunen må utarbeide en tiltaksplan for vedkommende, det bør foreligge et egnet botilbud og det må legges til rette for oppfølging med prøvetaking. Ventetiden på behandlingstilbud er en stor belastning både for den rusavhengige, familie og andre pårørende. I påvente av behandlingstilbud opplever disse store helsemessige, sosiale og økonomiske problemer. En studie foretatt av forskerne Edle Ravndal og Grete Lauritzen viser at det er registrert betydelig reduksjon i bruk av opiater, samt i kriminalitet og prostitusjon blant personer under medikamentassistert rehabilitering. Studien, som er publisert i Tidsskrift for Den norske lægeforening nr. 3/2004 viser også en signifikant bedring i pasientenes økonomiske situasjon.

Svar:

Etter at tilbudet om legemiddelassistert rehabilitering ble landsdekkende fra 1998, har antallet som har søkt og fått et slikt tilbud økt kraftig. Per 31. desember 2003 var 2 431 personer inntatt i denne formen for behandling. På samme tid var det 550 på venteliste. Ventetiden er redusert i noen regioner, men har økt i andre. I noen tilfeller, og i verste fall, må narkomane vente inntil to år før inntak.

På denne bakgrunn har Regjeringen også for 2004 styrket det legemiddelassisterte rehabiliteringstilbudet (LAR) budsjettmessig med 20 mill. kr, for nettopp å øke behandlingsskapasiteten. Den totale bevilgningen er nå på 43,4 mill. kr. I tillegg kommer bevilgningen på 179,1 mill. kr til LAV (Lavterskel helsetilbud). Kapasitetsvanskene har vært særlig store i Midt- og Nord-Norge. Det skal derfor startes et eget regionsenter for LAR i Nord-Norge i 2004. Vi har nå til sammen ni sentre i Norge.

Det er den kommunale sosialtjenestens ansvar å sørge for midlertidige hjelpetiltak i eventuell påvente av inntak i LAR. Det er de senere årene fra Regjeringens side satset betydelig på å videreutvikle tjenestens kompetanse, bl.a. for å kunne gjøre godt faglig arbeid med rusmiddelmissbrukere. Den landsomfattende handlingsplanen "Kunnskap og brubygging" (1998-2001) er fulgt opp med en årlig, ekstraordinær bevilgning på 16,5 mill. kr til å styrke det kommunale arbeidet med rusmiddelmissbrukere. Det nyttes i tillegg 2 mill. kr til årlige samlinger om temaet for personell fra førstelinjetjenesten. Stortinget har vedtatt Regjeringens forslag om rett til individuell plan. Bestemmelsen vil gi kommunens sosialtjeneste plikt til å samarbeide med andre tjenesteytere, og betyr at det for den enkelte bruker skal utarbeides en felles individuell plan som dekker tjenester etter kommunehelsetjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven, psykisk helsevernloven og sosialtjenesteloven.

Jeg vil videre opplyse at det nå foretas en uavhengig, helhetlig gjennomgang av LAR. Den vil bl.a. fokusere på hvordan de helhetlige hjelpetiltakene rundt brukerne fungerer. Rapport fra gjennomgangen vil foreligge i andre halvår 2004.

Regjeringen har fra den tiltrådte hatt et stort fokus på rusmiddelmissbrukerne og deres vanskelige situasjon, både helsemessige og sosiale. I tillegg til de store rusmessige økningene til LAV og LAR, har vi omorganisert rusfeltet gjennom Rusreform I og II og innført retten til individuell plan. I budsjettet for 2004 har vi også bevilget 10 mill. kr til 85 tiltaksplasser for LAR-brukere. Hensikten er nettopp å bedre situasjonen til de som har det tyngst.

SPØRSMÅL NR. 405

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 26. februar 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre forbrukernes interesser i forhold til såkalte prisgarantier?»

BEGRUNNELSE:

Noen firmaer markedsfører sine varer med utsagn av typen "Alltid Billigst" og "150 % prisgaranti". Forbrukerombudet har funnet slik markedsføring villedende og i strid med markedsføringsloven og har brakt en slik sak inn for Markedsrådet.

I praksis har ikke forbrukerne mulighet til å kjøpe flere av de annonserte varene hos butikkkonkurrenter. Løftet om å få tilbakebetalt en eventuell prisdifferanse er på denne bakgrunn illusorisk for enkelte varer. Et slikt sammenlignende prisløfte er etter Forbrukerombudets syn villedende når konkurrentene faktisk ikke fører varene (jf. markedsføringsloven § 2, jf. også forskrift om sammenlignende reklame § 3).

Aftenposten omtaler problemstillingen i artikkelen "Prisgaranti er uredelig, mener Expert-sjef" 18. februar d.å.

Hvis Markedsrådet ikke slår ned på slik markedsføring, kan det være nødvendig med en innskjerping av reglene. Forbrukerne bør så langt som mulig spares for villedende markedsføring.

Statsråden kan foreslå nye, strengere regler for hvordan slike prisgarantier kan utformes. Reglene kan kreve at garanti kun kan gis når tilsvarende varer faktisk er tilgjengelige for kundene.

Svar:

Forbrukerombudet fører tilsyn med at markedsføringslovens bestemmelser overholdes. Ombudet har med jevne mellomrom tatt opp spørsmål omkring prisgarantier med ulike bransjer. Når det gjelder bruk av prisgarantier i brune- og hvitvarebransjen, har ombudet i lengre tid arbeidet for å komme til enighet med bransjen. Lefdals bruk av prisgaranti er nå brakt inn for Markedsrådet, da Forbrukerombudet blant annet mener den er villedende, utilstrekkelig veiledende og i strid med markedsføringsloven §§ 2 og 3.

Markedsrådet er et uavhengig organ som behandler saker etter markedsføringsloven, blant annet der Forbrukerombudet ikke er kommet til enighet med en næringsdrivende om hvordan loven skal forstås.

Den aktuelle saken er foreløpig ikke behandlet av Markedsrådet. Før vi vet hvilket resultat Markedsrådet kommer til, og hvilke argument de vektlegger i sin behandling av saken, anser jeg det ikke som hensiktsmessig å kommentere spørsmålene som reises.

SPØRSMÅL NR. 406

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 26. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I befolkningen, blant både kvinner og menn, er det om lag én av ti som har psykiske plager. Fafos levekårsundersøkelse viser at denne andelen er tre ganger så høy blant mannlige fanger (27 pst.). Blant kvinnelige fanger er andelen fire ganger så høy (39 pst.). Samtidig viser en undersøkelse utført av Kompetansesenteret for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri at ca. 3 pst. av landets fanger er for syke til å sitte i fengsel.

Hva vil statsråden foreta seg for å gi psykisk syke fanger et adekvat tilbud?»

Svar:

Allmennhelsetjenesten i fengslene er en integrert del av kommunehelsetjenesten. Helsetilsynets tilsyn med norsk fengselshelsetjeneste i 2001 konkluderte med at innsatte i norske fengsler får nødvendig helsehjelp. Tjenesten består av legetjenester, sykepleietjeneste (ofte psykiatrisk sykepleiere), fysioterapi. Disse fagfolkene vil i stor grad ha ansvaret for å vurdere, behandle, følge opp og ev. henvise innsatte til spesialisthelsetjenesten. De fleste psykiske problemer er av en slik art at de håndteres av allmennhelsetjenesten.

Spesialisthelsetjeneste innen psykisk helsevern er forankret i en psykiatrisk poliklinikk eller et distriktpsykiatrisk senter (DPS). Helsepersonell derfra gir polikliniske tjenester inne i fengslene. I de større fengslene er det opprettet egne psykiatriske team som gir behandling inne i fengslene.

Innenfor psykisk helsevern eksisterer det fortsatt et generelt tilgjengelighetsproblem. Dette kan også berøre innsatte i fengsel. Jeg forventer at utbyggingen av psykisk helsevern gjennom opptrappingsplanen for psykisk helse vil føre til et bedre behandlingstilbud også for innsatte med psykiske lidelser.

Innsatte i fengsel har samme krav på helsetjenester som befolkningen for øvrig. Dette gjelder tjenester både fra primær- og spesialisthelsetjenesten. I den grad innsatte har lidelser som er av en slik art at innleggelse i sykehus er den eneste måten å behandle lidelsen forsvarlig, skal den innsatte legges inn. Men hvis lidelsen er av en slik art at man utenfor fengslet ville behandlet lidelsen poliklinisk, gjelder dette også for fengselsinnsatte.

Regjeringen ser det som viktig å få sikker kunnskap om helsetilstanden til innsatte i norske fengsler. Nettopp derfor ble nevnte Fafo-undersøkelse gjennomført. Om kort tid vil Kompetansesenteret for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri legge fram en tverrsnittsundersøkelse som vil gi ytterligere kunnskap. Sosial- og helsedirektoratet skal følge opp begge disse undersøkelsene for å sikre at innsatte får et tilfredsstillende helsetilbud. Dette forutsettes å skje i samarbeid med berørte kommuner og helseforetak. Departementet har videre bedt Statens helsetilsyn om å fokusere på psykiske helsetjenester i fengslene som et av sine tilsynsområder i 2005.

SPØRSMÅL NR. 407

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 2. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«En indisk mormor som er invitert til Vestlandet for å besøke sitt nyfødte norskindiske barnebarn, må forsere en veritabel hinderløype for å få visum. Likeså opplever en indisk kvinne som er kjæreste med en norsk mann store problemer i sin visumprosess. Inntrykket er at indere med familiære kontakter i Norge, er uønsket.

Hva vil utenriksministeren gjøre for å motvirke en praksis som innebærer en mistenkeliggjøring av slekt og venner fra hjemlandet?»

BEGRUNNELSE:

Norske utlendingsmyndigheter gjør det ikke enkelt for søkere av visum.

Skjema for opphold i 3 måneder må ikke nyttes for søknad om 6 måneders opphold, og ved feil må en vende tilbake til start og ny ventetid. Søker skal selv møte personlig i ambassaden i Dehli, en reisevei som for noen kan være lengre enn fra Kristiansand til Kirkenes.

Helseforsikring og flybilletter må betales før søknad kan behandles. Verken reiserute eller avgangstider kan endres etter at søknaden er innlevert. Dette vil for mange gjøre hele prosessen utålelig kostbar i det en ikke kan være garantert å få visum i tide.

Denne praksis synes helt unødvendig, og dessuten oppleves den som diskriminerende.

Svar:

Spørsmålet er overført fra utenriksministeren.

Jeg beklager at noen, i møte mellom mennesker, har fått inntrykk av at det skulle være noen avvikende behandling av visumsøkere fra en enkelt nasjonalitet. Den praktiske framgangsmåten er den samme for alle nasjonaliteter som ønsker å søke visum til Norge og de øvrige Schengen-landene, og reglene om prosedyre for å søke visum følger av utlendingsforskriften. Våre regler er i samsvar med de felles regler som gjelder for alle land i Schengen-samarbeidet.

Søknaden skal som hovedregel fremmes personlig på utenriksstasjonen. Unntak kan gjøres for bona fide søkere som er kjente for ambassaden og har lang reisevei. Hensynene bak denne regelen er behovet for å kunne identifisere den som søker visum og å forhindre at det oppstår et marked for agenter som opptrer som formidlere i søknadsprosessen. Vi kjenner eksempler fra flere steder i verden på at for eksempel kriminelle nettverk utnytter mennesker ved å tilby bistand i en søknadsprosess, og på den måten skaffer seg store inntekter ved å gjøre forretning på å fremme søknader på vegne av andre. Det finnes også eksem-

pler på at menneskene som utnyttes, også utsettes for voldelige metoder i forbindelse med inndrivelse av den gjelden de har pådratt seg.

Som vedlegg til en søknad om visum, må man som hovedregel legge fram en *reservasjon* for flybillett tur/retur, som dokumentasjon på at man har til hensikt å reise hjem ved visumtidens utløp. Det er ikke et krav at billetten skal være betalt.

Utlendingsforskriften § 106 sier at det ikke skal gis visum til Norge dersom innvandringspolitiske hensyn taler imot det. Dette vilkåret krever, at det i visumsaker foretas en skjønnsmessig avveining der behovet for å besøke Norge veies opp mot muligheten for at søkeren ikke vil returnere til hjemlandet som forutsatt. Dersom søkeren skal besøke nære slektninger i Norge vil dette være et velferdshensyn i saken som veier tungt. Behovet for besøk i Norge anses større, jo nærmere familiebandene er mellom søkeren og slektningene i Norge. For å foreta en riktig vurdering av om visum skal gis eller ikke, vil det være nødvendig å be om dokumentasjon som vedlegg til søknaden, f.eks. dokumentasjon på slektskapsforhold.

Dersom man ikke har til hensikt å returnere innen 3 måneder, kan man søke en tillatelse til lengre opphold i Norge, slik f.eks. foreldre kan, eller de som ønsker å inngå ekteskap i Norge. En slik søknad følger en litt annen søknadsprosedyre fordi det søkes om lengre opphold, noe som krever en annen dokumentasjon. Ved å oppgi hvilket formål man har for reisen, vil man på utenriksstasjonen få opplysninger om hvilken type søknad man skal fremme.

Til sist vil jeg nevne at Norges deltakelse i Schengen-samarbeidet har medført at de som får et visum eller en tillatelse til opphold av norske myndigheter også kan reise fritt til andre land som deltar i Schengen-samarbeidet. Dette har hatt stor betydning for mange mennesker som har familiemedlemmer i flere europeiske land, og som ønsker å besøke flere slektninger når de først er reist til Europa.

SPØRSMÅL NR. 408

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 26. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Fafos levekårsundersøkelse er nylig offentliggjort. Undersøkelsen viser at innsatte i fengslene har et mangfold av problemer som gjør det nødvendig å få på plass helhetlige, langsiktige tiltak på områder som bolig, arbeid, utdanning, helse, fattigdom og rus.

Er statsråden enig i at forskningen om innsattes levekår må få konsekvenser i praktisk politikk, og vil han ta initiativ overfor berørte statsråder slik at rapporten blir gjennomgått med tanke på å samordne og forsterke innsatsen for å forebygge ny kriminalitet?»

Svar:

I Fafo-rapporten "Levekår blant innsatte" som Justisdepartementet selv initierte har vi nå en viktig dokumentasjon om innsatte som gruppe. Mange funn som undersøkelsen viser, er problemer som kriminalomsorgen i sitt daglige arbeid har forholdt seg til, men vi har ikke hatt en så omfattende oversikt som denne rapporten gir.

Jeg kan bekrefte at denne levekårsundersøkelsen vil bli brukt aktivt i arbeidet framover, og at jeg kommer til å ta initiativ overfor aktuelle departementer om resultatene i denne rapporten. Justisdepartementet og Kriminalomsorgens Sentrale Forvaltning har allerede ulike kontaktfora med andre departementer og direktorater på sentralt nivå. I noen av disse fora vil Fafo-rapporten bli et selvsagt og sentralt tema.

Rapporten er et godt arbeidsgrunnlag i den systematisering og formalisering av forvaltningssamarbeidet som Justisdepartementet er i gang med. Særlig vil vi legge vekt på videreutvikling av samarbeidet mellom fengslene, friomsorgen og andre etater for å bedre samordningen i den kritiske løslatelsesfasen.

Nettopp fordi mange innsatte har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet, var det behov en sentral avtale mellom Aetat og kriminalomsorgen som ble underskrevet i 2002. Vi har gode erfaringer med denne måten å utvikle forvaltningssamarbeidet på, og ønsker å utvide denne modellen og dens omfang på flere områder.

Vi gjør nå tilsvarende arbeid i samarbeid med Utdannings- og forskningsdepartementet når det gjelder opplæring, der vi i levekårsundersøkelsen blant annet finner at fire av ti har ungdomsskole som høyeste utdanningsnivå. En arbeidsgruppe er nå i gang med å

utarbeide et felles rundskriv om samarbeidet mellom kriminalomsorg og skole.

Justisdepartementet skal videre i samarbeid med Helsedepartementet og Sosialdepartementet opprette en arbeidsgruppe for et mer forpliktende forvaltningssamarbeid rundt rusmiddelmisbrukere.

Vi vil dessuten gå videre på flere av de aktuelle områdene som levekårsundersøkelsen peker på, blant annet innenfor helseområdet for øvrig og når det gjelder boligspørsmål.

At det nå er dokumentert en så stor andel rusmisbrukere i fengsel, gjør at vi må fortsette arbeidet med å finne hensiktsmessige straffereaksjoner nettopp for denne gruppen. Jeg har tidligere tatt initiativ til å øke omfanget av bruk av samfunnsstraff, samt initiert utredning om etablering av "Drug Court" i Norge.

Dersom vi klarer å gi et helhetlig tilbud på tvers av etatene er vi kommet et stykke, men ikke langt nok. Rapporten viser også at ivaretagelse og styrking av innsattes sosiale nettverk er viktig både under og etter soningen. Kriminalomsorgen ønsker her å styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner. Vi må legge til rette for at innsatte kan benytte frivillige organisasjoners ressurser og kompetanse for å styrke sitt sosiale nettverk.

SPØRSMÅL NR. 409

Innlevert 19. februar 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 1. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ved de to sykehusene i Finnmark bebudes det nå betydelige kutt i tjenestetilbudene til befolkningen. Fagpersonell oppfatter varslede kutt i akuttbemanningen som særlig alarmerende, fordi det over tid kan bidra til å redusere driftsgrunnlaget ved de to sykehusene som fullverdige spesialistinstitusjoner.

Hvordan ser statsråden på eventuelle kutt i akuttfunksjonene innen indremedisin og operative fagområder som kirurgi, gynekologi og ortopedi, vil statsråden iverksette tiltak, og ser også statsråden på de anførte funksjonene som sentrale for at sykehusene i Finnmark skal kunne opprettholde sine akuttmedisinske basisfunksjoner?»

BEGRUNNELSE:

"Aksjon to likeverdige sykehus i Finnmark" stiller krav om at et sykehus skal inneholde en del basisfunksjoner for å ha en fullverdig akuttberedskap:

1. 113-sentral med akuttmottak.
2. Anestesi- og operasjonsavdeling med personale i døgnberedskap, som inkluderer anestesilege, sykepleier og operasjonssykepleiere.
3. Intensivavdeling for oppfølging av pasientene etter operasjonen.
4. Allmennkirurg i døgnberedskap.
5. Ortoped i døgnberedskap.
6. Fødeavdeling med jordmor og gynekolog i døgnberedskap.
7. Medisinsk avdeling i døgnberedskap.
8. Røntgenavdeling med vaktberedskap.
9. Laboratorium med vaktberedskap.
10. IT-avdeling og medisinskteknisk avdeling.

Svar:

Representanten Ballo tar opp flere forhold i sitt spørsmål. Innledningsvis vil jeg understreke at Helse Finnmark står overfor betydelige omstillinger, i likhet med mange andre helseforetak. Derfor må alle helseforetak være innstilt på å endre sine arbeidsformer for at vi skal ha en kvalitativt best mulig og moderne sykehustjeneste. Dette kan medføre endringer i tjenestetilbudet, organiseringen av arbeidet, sammensetningen av personell og størrelsen på personellgruppene. Budsjettvedtaket i Stortinget åpner opp for at man skal omstille og tilpasse sin virksomhet innenfor sin ressursramme i løpet av 2005.

Samlet sett har Helse Finnmark, ifølge Helse Nord, et tilpasningsproblem på 125 mill. kr for årene 2004 og 2005, hvorav 60 mill. kr i 2004. Tjenestetilbud og drift skal tilpasses en ramme som er trangere enn hva utgiftene i dag tilsier. Dette skjer i en situasjon hvor det generelle bildet er preget av vekst. Helse Nord hatt en økning på 11,8 pst. i antall opphold fra 2001 til 2003. For Helse Finnmark sin del har økningen vært på 21,6 pst. i samme tidsperiode. Denne veksten er sammensatt av 41 pst. vekst i dagkirurgi, 6,4 pst. vekst når det gjelder innlagte heldøgnsopphold og 27 pst. vekst innen poliklinikk. Også for an

tall opphold pr. årsverk går pila oppover. Samtidig er det flere helseforetak i Helse Nord som har flere opphold pr. årsverk enn hva man har i Finnmark. Når man ser på driftsutgifter pr. korrigert opphold, er disse på ca. 33 500 kr i Helse Finnmark. Gjennomsnittet i helseregionen er på ca. 27 500. Tallene viser at aldri før har så mange finnmorkinger blitt behandlet ved sykehusene i Finnmark, og at veksten siden 2001 har vært stor. Tallene viser også at det er høye kostnader forbundet med spesialisthelsetjenesten i Finnmark.

Samtidig har foretaket særlige hensyn å ta i forhold til geografi, befolkning og samfunnsstruktur. Enkelte av disse forholdene gjør det dyrere å levere helsetjenester i Finnmark enn i andre deler av landet. Jeg mener man må ha en viss aksept for at kostnadsnivået er høyere i Finnmark enn i andre deler av landet. Samtidig må det understrekes at dagens kostnadsnivå i Helse Finnmark er mye høyere enn andre relevante foretak man kan sammenligne med.

Det bør defineres klart hvordan Helse Finnmark skal yte tjenester til befolkningen i Finnmark. I dette må det ligge klare tilrådinger om hva akutttilbudet bør være, hva som er bemanningskrav og hvordan Helse Nord's "sørge for"-ansvar for Finnmarks befolkning konkret skal ivaretas. Helseforetaksmodellen legger opp til en arbeidsdeling mellom aktørene der Helsedepartementet som eier knytter vilkår til bevilgningen til de enkelte regionale helseforetak i tråd med det budsjettvedtak Stortinget treffer. Det enkelte helseforetak må selv, innenfor rammen av forsvarlig og god praksis, legge opp et tjenestetilbud som gir befolkningen trygghet og en likeverdig tilgang til helsetjenester. I Finnmark har man to somatiske sykehus, i Hammerfest og Kirkenes, begge med AMK-sentral. Det vil være naturlig fortsatt å bruke disse sykehusene som kjernepunkter i organiseringen av tjenesten i helseforetaket.

Jeg vil følge opp anmodningen fra sosialkomiteens flertall i budsjettinnstillingen, som ba Regjeringen komme tilbake i kommende budsjettproposisjon med en analyse av lokalsykehusenes rolle i den samlede spesialisthelsetjeneste.

Det er min klare ambisjon at man i Finnmark også i fremtiden skal ha en god spesialisthelsetjeneste tilpasset de realitetene man har i fylket. Jeg vet at Helse Nord deler denne ambisjonen.

SPØRSMÅL NR. 410

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Petter Løvik

Besvart 27. februar 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Vil fiskeriministeren bidra til at Møre og Romsdal får tildelt nokre av dei ikkje-tildelte konsesjonane for oppdrett av laks og aure?»

GRUNNGJEVING:

Møre og Romsdal er eit fylke med heilt ideelle forhold for oppdrett av laks og aure. Ved siste tildelingsrunde vart berre 5 av 50 konsesjonar tildelt Møre og Romsdal. I fylket er det svært stor interesse for, og konkurranse om, konsesjonane. Ingen har så langt trekt i tvil kompetansen og forretningskunnskapen i fylket på dette området.

Framtida for norsk oppdrett av laks og aure er heilt avhengig av at vi har best mulig konkurransekraft i forhold til andre produsentland. Dyktige produsentar i Møre og Romsdal tar utfordringa dersom dei får høve til det.

Svar:

Eg syner til spørsmål frå stortingsrepresentant Petter Løvik, dagsett 19. februar 2004, om eg vil medverke til at Møre og Romsdal blir tildelt nokre av dei ikkje-tildelte konsesjonane for oppdrett av laks og aure frå konsesjonsrunden hausten 2003.

Eg forstår at Møre og Romsdal ynskjer fleire konsesjonar 1, med det gjer òg andre aktørar i andre fylke langs kysten.

I konsesjonsrunden hausten 2003 vart 60 konsesjonar mot vederlag lyste ut med denne fordelinga:

- 10 konsesjonar til Finnmark
- 7 konsesjonar til Troms
- 9 konsesjonar til Nordland
- 10 konsesjonar til trøndelagsfylka
- 5 konsesjonar til Møre og Romsdal
- 13 konsesjonar til Sogn og Fjordane samt Hordaland
- 6 konsesjonar til Rogaland og Skagerrak-kysten.

Til no er alle konsesjonane tildelte, med unntak av dei 10 konsesjonane i Finnmark. Desse konsesjonane vart fyrste gongen lyste ut i 2002 i lag med 30 andre konsesjonar etter føringar gitt av Stortinget og føresetnader sett av Fiskeridepartementet i 2001. Den fylkesvise fordelinga var ein av føresetnadene ved tildelingane.

1 Ved årsskiftet 2002-2003 var det registrert 863 konsesjonar for oppdrett av laks og aure i Noreg. Talet inkluderar konsesjonar i ferskvatn og saltvatn, men ikkje konsesjonane frå 2003-tildelinga. Av disse var 97 konsesjonar eller om lag 11 pst. av konsesjonane lokaliserte i Møre og Romsdal fylke.

Dei 10 konsesjonane til finnmark var ikkje tildelte sjølv om det opphavleg hadde meldt seg søkjarar hausten 2002. I samband med tildelingane i 2003 vart det difor vedteke at dei 10 konsesjonane skulle takast med i ei ny utlysing, og at konsesjonane framleis skulle verte øyremerkte Finnmark. Det gjekk såleis  g klart fram av tildelingsforskrifta at ikkje-tildelte konsesjonar kunne lysast ut på ny utan same regionale fordeling, men at dette ikkje gjaldt Finnmarks- konsesjonane.

Sjølv om konsesjonane framleis ikkje er tildelte og ei eventuell tildeling av desse førebels er utsett, står føresetnaden om at konsesjonane skal lokalisrast i Finnmark framleis ved lag.

SPØRSMÅL NR. 411

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 27. februar 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

  Vil statsråden vurdere å medvirke til at Statsbygg kan bidra til videreføring av det som er intensjonen med Kulturhuset Hausmann BA i eksisterende lokaliteter?  

BEGRUNNELSE:

En rekke eiendommer i Oslo sentrum ble under Statsbyggs samlebetegnelse "Hausmannskvartalene" lagt ut for salg i fjor sommer. Statsbygg har markedsført dette som et område der nesten alt b r og kan rives og der det derfor er store fortjenestemuligheter for eiendomsaktører. En av leiegårdene (Hausmannsgate 40) har nå i mange år blitt tatt vare på av boligokkupanter, mens Hausmann BA siden 2000 har leiekontrakt med Statsbygg frem til 2005 i den største bygningen. Dette har stanset forfallet i eiendommene. Statsbygg har nå tatt tiltak for å kaste ut Hausmann BA, trolig for å kunne framskynde riving. Et salg til høystbydende kan, bl.a. på grunn av fortjenestemulighetene i en fremtidig mulig omregulering til høyere utnyttingsgrad, presse prisene opp på et nivå som gjør det umulig å realisere det som er hensikten med Kulturhuset Hausmann BA. Hvis staten vil legge til rette for kulturformål er det derfor riktig å bruke avhendingsinstruksens unntaksbestemmelse.

Svar:

I tråd med Regjeringens politikk om å selge fast eiendom som det ikke er statlig behov for, ble Hausmannskvartalet lagt ut for salg i 2003. Takst for eiendommene er 16 mill. kr. Statsbygg ivaretar salgsprosessen, og jeg går ut fra at avhendingsinstruksens bestemmelser for salg av statlig eiendom følges. Dette innebærer bl.a. at bud fra Kulturhuset Hausmann BA vil bli vurdert på linje med andre interessenter.

Lokalene i Hausmannsgate 34/Brenneriveien 1 ble av Statsbygg leid ut til Kulturhuset Hausmann BA ved avtale av 21. juni 2001. Leieforholdet opphører uten oppsigelse 31. mars 2005. Leieavtalen kan sies opp med 6 måneders varsel ved salg, rivning eller lignende. På grunn av manglende etterlevelse av pålegg fra Brann- og redningsetaten om utbedring av brannsikkerheten, har Statsbygg i brev av 12. februar 2004 sendt varsel om hevning av leiekontakten til Kulturhuset Hausmann BA.

SPØRSMÅL NR. 412

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 27. februar 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Ifølge nettsidene til Teknisk Ukeblad er det i dag en klar forskjellsbehandling mellom privat og offentlig sektor når det gjelder dokumentasjon av meromkostningene for å bo i utlandet. Denne forskjellen skyldes at blir det krevd detaljert dokumentasjon av private firma for utgifter til slike meromkostninger, mens offentlig tilsatte slipper en slik dokumentasjon. Dette medfører en ekstra kostnad for privat tilsatte.

Kan statsråden begrunne hvorfor slik forskjellsbehandling finner sted?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge samme artikkel er det i praksis ingen som fører slik detaljregnskap som skattemyndighetene krever. Dette medfører en ekstra skattebelastning. Det blir hevdet at påslaget kan utgjøre opp til 150 kr pr. arbeidstime.

Bakgrunnen for forskjellsbehandlingen er at tilsatte i private firma blir individuelt overskuddsberegnet mens offentlig tilsatte får benyttet seg av en sjablongmessig overskuddsberegning. Spørsmålsstiller frykter at en slik merskatt kan medføre at det blir for dyrt å tilsette nordmenn på oppdrag i utlandet, og at verdifull erfaring derfor går tapt.

Svar:

Det er riktig at den skattemessige behandlingen av et utenlandstillegg til en viss grad er forskjellig avhengig av om det ytes til en ansatt i offentlig sektor eller en ansatt i privat sektor. Virkningen av den ulike behandlingen er imidlertid noe mer nyansert enn det som fremgår av artikkelen i Teknisk Ukeblad.

Utenlandstillegg er godtgjørelser som gis for å dekke en arbeidstakers merkostnader i forbindelse med et arbeidsopphold i utlandet. Hvis en arbeidstaker har kostnader fordi han på grunn av sitt arbeid må oppholde seg utenfor hjemmet sitt, er slike kostnader fradragsberettigede. Private kostnader er ikke fradragsberettigede selv om de oppstår på grunn av et arbeidsopphold i utlandet. Både for offentlig ansatte og for privat ansatte er et utenlandstillegg fra arbeidsgiver skattefritt når det går til dekning av fradragsberettigede merkostnader.

Forskjellen for offentlig ansatte og privat ansatte ligger i måten slike ytelser behandles på ved ligningen. For offentlig ansatte lignede utenlandstillegg etter nettometoden hvis det utbetales i henhold til regulativ- eller tariffbestemte satser. I dette ligger at ytelsen i sin helhet anses å dekke fradragsberettigede merkostnader. Ytelsen tas ikke med i selvangivelsen og arbeidstakeren må ikke fremlegge nærmere dokumentasjon på de kostnader ytelsen er ment å dekke. Siden de offentlig ansatte som regel bare mottar utenlandstillegg i henhold til regulativ- eller tariffbestemte satser, er ligning etter nettometoden den praktiske hovedreglen for denne gruppen.

Også for privatansatte skal nettometoden anvendes for de godtgjørelsene arbeidsgiver utbetaler helt eller delvis i henhold til regulativ- eller tariffbestemte satser. Imidlertid mottar privatansatte regelmessig utenlandstillegg som ikke er beregnet i henhold til regulativ- eller tariffbestemte satser. Denne gruppen får også oftere dekket andre kostnader enn dem som inngår i det offentlige utenlandstillegget, for eksempel

boligkostnader. Slike ytelser skal lignede etter bruttometoden. Denne metoden innebærer at godtgjørelsen skal tas med i selvangivelsen som brutto lønn, og at arbeidstakeren på vanlig måte må kreve fradrag for de utgifter han godtgjør å ha hatt. Hvis de dokumenterte og fradragsberettigede kostnadene er like høye som det utenlandstillegget som er mottatt, blir utenlandstillegget skattefritt som alminnelig inntekt.

Med bakgrunn i en rapport fra en interdepartemental arbeidsgruppe har Finansdepartementet i lengre tid arbeidet med forslag til endringer i den skattemessige behandlingen av utenlandstillegg. Målet med nye regler på dette området er å sikre en større grad av likebehandling mellom ansatte i offentlig og privat sektor enn slik det er i dag. Arbeidsgruppen foreslo i sin rapport at det skulle innføres sjabloner som skulle ta utgangspunkt i tilleggene som ytes etter UD's særavtale. Det ble foreslått at sjablonene for offentlig ansatte (unntatt utenriktjenestemenn) og privatansatte skulle begrenses oppad til 80 pst. av tilleggene som ytes etter særavtalen. Departementets arbeid med rapporten har imidlertid vist at det er vanskelig å finne tilfredsstillende løsninger for nye regler på dette området. Særlig vanskelig er det å utforme regler som sikrer at det ikke gis dobbel dekning av relevante kostnader. På denne bakgrunn har det oppstått et behov for en bredere vurdering av reglene om beskatning av utenlandstillegg. På det nåværende tidspunkt er det ikke mulig å si når dette arbeidet kan ventes avsluttet.

Avslutningsvis vil jeg imidlertid nevne at fra og med inntektsåret 2002 har nye regler for beskatning av lønnsinntekt opptjent i utlandet bidratt til å jevne

ut forskjellen mellom en privatansatt og en offentlig ansatt, når beskatningen av utenlandstillegget og lønnsinntekten ses under ett. En privatansatt med sammenhengende arbeidsopphold i utlandet på mer enn 12 måneder kan kreve skatten på lønnsinntekten opptjent i utlandet nedsatt i henhold til den nye ettårsregelen i skatteloven § 2-1 tiende ledd. Det innebærer at lønnsinntekt opptjent i utlandet i realiteten ikke skattlegges i Norge. Hvis man først fyller betingelsene i denne bestemmelsen, inngår både lønn og utenlandstillegg i grunnlaget for skattenedsettelse. Privatansatte blir dermed helt fritatt fra norsk skatt på både lønn og utenlandstillegg. En offentlig ansatt vil bare i liten grad kunne kreve skattenedsettelse i henhold til den nye ettårsregelen. Ved opphold i land som Norge har skatteavtale med, vil Norge ha eksklusiv beskatningsrett til lønn som utbetales fra det offentlige. I slike tilfeller kommer den nye ettårsregelen ikke til anvendelse. Siden Norge har skatteavtale med over åtti land, er den praktiske hovedregelen for de offentlige ansatte at de undergis full norsk beskatning av lønnsinntekten sin, men blir fritatt for skatt på et eventuelt utenlandstillegg.

SPØRSMÅL NR. 413

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 4. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hedmark Trafikk og trygdekontoret i Hedmark har samarbeidet om kjørekontor i Folldal. De har også ruteopplysning for Hedmark og Oppland. Det kan spares mye ved å samordne offentlige transport og gi bedre kollektivtilbud. I tillegg kan arbeidsplassene desentraliseres til distriktssamfunn der slike kompetansearbeidsplasser betyr svært mye. Syketransporten er nå overført til helseforetakene.

Hvordan vil Regjeringen sikre at helseforetakene følger Stortingets anbefalinger om fortsatt samarbeid om offentlige transport?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til merknader under behandlingen av Ot.prp. nr. 6 (2002-2003).

Stortinget forutsatte fortsatt deltakelse og videreutvikling av slike samarbeidsløsninger og ba Regjeringen følge dette opp.

Kommunal- og regionaldepartementet har et samordningsansvar og ansvar for regional utvikling og distriktspolitikken. Å sørge for at offentlig sektors ulike etater og virksomheter samarbeider for å oppnå politiske målsettinger er viktig. Å bruke offentlige penger slik at en får mer ut av pengene er også en uttalt politikk fra Regjeringen.

Samordningen i Triodata i Folldal er et godt eksempel på dette og eksempel på at en kan oppnå stor samfunnsmessig gevinst ved å se utover egne budsjetter og kortsiktige hensyn. Det er grunn til å frykte at

helseforetakene i sine innsparingsrunder, ikke vil ta hensyn til slike ringvirkninger, men ha fokus på interne forhold i sjukehusene og eventuelt overtallige personer der.

Svar:

Hensikten med Stortingets vedtak om å overføre finansieringsansvaret for syketransporter fra trygdeetaten til helseforetakene var primært å stimulere til behandling nær pasienten når dette er til fordel for pasienten og når det samtidig representerer sparte utgifter til transport. I tillegg er det et stort behov for å få kontroll med utgiftene til syketransport og gjennom overføringen av ansvaret gis det mulighet for å planlegge pasientbehandlingen slik at dette ses i sammenheng med transportbehovet.

I henhold til den ansvarsstruktur som er etablert gjennom helseforetaksloven, er det de regionale helseforetakene som har ansvar for organisering av tjenestetilbudet innenfor de rammer som følger av Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 og de årlige styringsdokumentene for de regionale helseforetakene. I den grad helseforetakene ser seg tjent med å samordne transporter med andre offentlige aktører, har helseforetakene den nødvendige frihet til å inngå et slikt samarbeid som stortingsrepresentanten påpeker, innenfor gjeldende regler om offentlige anskaffelser mv.

Jeg ser faren for at enkelte arbeidsplasser kan gå tapt i Folldal dersom Helse Øst velger ikke å videreføre avtalen som utløper 30. juni i år. Jeg mener imidlertid at kostnadshensynet må veie tungt. Grunnen er at dette vil gi en bedre utnyttelse av ressursene som igjen bidrar til bedre behandlingstilbud for pasientene.

SPØRSMÅL NR. 414

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 1. mars 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Fylkesmannen i Oslo og Akershus er i gang med granskingen av institusjoner som ledd i å avdekke mulige tidligere overgrep mot barnevernsbarn. Fylkesmannen har imidlertid begrenset omfanget i strid med Oslo kommunes ønske til kun å gjelde private og kommunale barneverninstitusjoner. Dermed faller blant annet statlige skolehjem utenfor granskingen.

Vil statsråden bidra til at alle institusjoner for Oslo kommunes plasserte barn granskes, uavhengig av institusjonens plassering?»

Svar:

I forbindelse med den gransking Oslo kommune har iverksatt, hadde jeg et møte med fylkesmannen i Oslo Hans J. Røsjorde 9. februar 2004. I dette møtet ble jeg kort orientert om den endring som fylkesmannen har foretatt i mandatet. Endringen av mandatet innebærer at granskingen kun skal omfatte private og kommunale barneverninstitusjoner. Dette granskingsutvalget er satt ned av fylkesmannen i Oslo og Akershus og oppdragsgiver er Oslo kommune. Utformingen av mandatet er et ansvar for fylkesmannen i samarbeid med oppdragsgiver. Departementet kan ikke overprøve mandatet som fylkesmannen og kommunen har utformet.

Videre vil jeg kort orientere om at jeg har satt ned et utvalg som skal foreta en nasjonal kartlegging av de overgrep som har skjedd på institusjoner der barn har vært plassert av barnevernet i perioden 1945- 1980. Utvalget skal ikke foreta en gransking, men en kartlegging, og utvalget skal derfor ikke oppta forklaring fra tidligere barnehjemsbarn eller ansatte ved barneverninstitusjonene. Jeg har valgt denne tilnærmingen fordi jeg ønsker å få en relativt snarlig tilbakemelding om omfang og bakgrunn. Denne kartleggingen vil omfatte plasseringer foretatt av barnevernet i perioden uavhengig om det er plasseringer på private eller offentlige institusjoner eller skolehjem, og den vil gjelde institusjoner i hele landet. Jeg viser også til at Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité fikk en orientering om oppnevning av dette utvalget i brev datert 18. desember 2003 (vedlagt).

Utvalget består av professor dr.philos. Edvard Befring, førsteamanuensis dr.juris. Kirsten Sandberg, professor dr.philos. Harald Thuen og professor dr.psychol. Anne Inger Helmen Borge. Professor Edvard Befring leder utvalget som nå er i gang med sitt arbeid.

Formålet med kartleggingen er å skaffe en mer helhetlig oversikt og innsikt når det gjelder omfang av omsorgssvikt og overgrep, bakgrunnen for at omsorgssvikt og overgrep kunne skje, samt hvordan tilsynsfunksjonen ble ivaretatt. Utvalget skal blant annet gjennomgå tidligere forskning og tidligere krav om billighetserstatninger, innhente informasjon fra den nasjonale veiledningstjenesten i Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA) og Stiftelsen Rettferd for taperne, samt gjennomgå rapporten fra granskingen i Bergen. Utvalget skal avgi en rapport til Barne- og familiedepartementet innen utgangen av oktober 2004.

Vedlegg til svar:

Brev fra Barne- og familiedepartementet til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité. Datert 18. desember 2003. Referanse: 2003704624-007.

Henvendelse om barnehjemsgransking

Jeg viser til brev av 18. november 2003 fra kontroll- og konstitusjonskomiteen. Jeg vil kort orientere om at jeg nå har satt ned et utvalg som skal ha som formål å kartlegge omfang og bakgrunn for omsorgssvikt og overgrep mot barnehjemsbarn i perioden 1945-1980. Utvalget vil bestå av professor dr.philos. Edvard Befring, førsteamanuensis dr.juris. Kirsten Sandberg, professor dr.philos. Harald Thuen og professor dr.psychol. Anne Inger Helmen Borge. Utvalget vil bli ledet av professor dr.philos. Edvard Befring og vil avgi en foreløpig rapport i løpet av april 2004. Den endelige rapporten vil foreligge innen utgangen av oktober 2004. Vedlagt oversendes utvalgets mandat.

Når det gjelder spørsmålet om utvalget vil få som mandat å vurdere behovet for en nasjonal gransking, har jeg begrenset dette arbeidet til å omfatte en kartlegging og innhenting av kunnskap om omsorgssvikt og overgrep i institusjoner for barn i perioden 1945- 1980. Kartleggingen begrenses til plasseringer foretatt av barnevernet.

Jeg har valgt denne tilnærmingen fordi jeg ønsker å få en relativ snarlig tilbakemelding om omfang og bakgrunn. En nasjonal gransking, hvor det måtte inngå samtaler med tidligere beboere og ansatte, vil forutsette en mer omfattende prosess med et lengre tidsperspektiv.

I denne omgang er jeg interessert i å kartlegge og få en oversikt over skjedd på bakgrunn av tidligere forskning, billighetserstatningssøknadene, informasjon som er innhentet gjennom ulike veiledningstjenester og den granskingsrapport Bergen kommune har laget.

En nasjonal kartlegging av omfang og bakgrunn vil kunne gi oss et helhetlig bilde av det som har skjedd. Deretter kan vi vurdere hvorvidt vi vil gå videre med den kunnskap som er innhentet.

SPØRSMÅL NR. 415

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 1. mars 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at personer som vitner i saker som er til behandling i fylkesnemnda, blir gjort kjent med hva vitneplikten innebærer samt også hvilke begrensninger som ligger i den?»

BEGRUNNELSE:

I magasinet "Fosterhjemskontakt" som utgis av Norsk Fosterhjemsforening, utgave nr. 1/2004, står det en artikkel om "Fosterforeldrene som tok opp kampen". Artikkelen beskriver også den vitneplikten som gjelder i fylkesnemnden.

Mange fosterforeldre opplever det å vitne for fylkesnemndene som vanskelig og kanskje også ubehagelig. Fosterforeldre skal i mange tilfeller "leve videre med" biologiske foreldre og andre som de blir bedt om å omtale i saken.

Tanker og vurderinger som vitner har gjort seg kan sannsynligvis oppfattes som interessante av enkelte av fylkesnemndens medlemmer. Samtidig er det slik at vitneplikten begrenser seg til beskrivelser av faktiske forhold, uten at personlige vurderinger blir tatt med.

Svar:

I saker som behandles i fylkesnemnda, har fylkesnemndas leder i den enkelte sak ansvaret for å gjøre hvert enkelt vitne kjent med hva som ligger i vitneansvaret. Nemndsleder har også et ansvar for å overvåke vitneavhøret og til å gripe inn dersom avhøret ikke foregår på en tilfredsstillende måte. Det er de reglene som

gjelder for vitneførsel i sivile saker for de alminnelige domstoler som i utgangspunktet gjelder også for fylkesnemndene. Fylkesnemndsleders ansvar tilsvarer dommerens ansvar.

Jeg har forståelse for at det for mange, både sakens parter og vitner, kan oppleves som vanskelig å forklare seg i fylkesnemnda. Barnevernssaker berører alle de involverte sterkt. Det kan nok variere i hvilken grad vitnene ønsker å meddele sine personlige meninger og vurderinger overfor fylkesnemnda. Noen ønsker i minst mulig grad å uttale seg om mer enn faktiske opplysninger. En del vitner, også fosterforeldre, ønsker nok også å gi uttrykk for sine personlige synspunkter og vurderinger.

Jeg er derfor av den oppfatning at gjeldende ordning med fylkesnemndsleders oppfølgingsansvar i den enkelte sak har større betydning enn eventuelle generelle tiltak. Jeg har tillit til at fylkesnemndslederne ivaretar sitt ansvar overfor vitnene på en god måte. Jeg ser derfor ikke behov for å iversette generelle tiltak for å gjøre vitnene kjent med hva som ligger i vitneansvaret.

SPØRSMÅL NR. 416

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 1. mars 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre at offentlige og private barneverninstitusjoner blir likebehandlet i kvalitetskontroller av Statens barnevern og familievern?»

BEGRUNNELSE:

I magasinet "Fontene" som utgis av fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, utgave nr. 1/2004, er det et intervju med direktør Ann-Marit Sæbønes i Statens barnevern og familievern. I intervjuet sier hun at "private institusjoner skal gjennom en ny kontraktsmessig vurdering, for å sikre at tjenestene holder mål".

Plassering av barn på institusjon er i seg selv et meget alvorlig inngrep i den enkeltes liv. Derfor er det av aller største viktighet at samfunnet kvalitetssikrer slike institusjoner. Fremskrittspartiet har foreslått et fritt og uavhengig barnevernstilsyn som kan utføre slik kvalitetssikring. Dette har ikke fått tilslutning. Derfor er det nå slik at det er det nye Statens barnevern og familievern som må foreta kvalitetssikring.

Det statlige barnevernet skal samtidig som det inngår kontrakter med private institusjoner også drive barneverninstitusjoner. Når både de private og offentlige institusjonene skal godkjennes (etter ny forskrift før 1. juli d.å.), er det helt avgjørende at det stilles de samme krav, og at det er de samme "sanksjonsmuligheter" for de institusjoner som ikke oppfyller kravene, uavhengig av om institusjonene er private eller offentlige.

Det er ikke helt tydelig hvilke "sanksjonsmuligheter" Statens barnevern og familievern har i forhold til offentlige institusjoner som ikke godkjennes, i forhold til en privat institusjon som mister kontrakten.

Svar:

Ett av målene med den statlige overtakelsen av de tidligere fylkeskommunale barnevernoppgavene er å sikre et kvalitativt bedre institusjonstilbud i hele landet. For å nå dette målet må det bl.a. stilles strengere krav til institusjonene, både når det gjelder materiell standard og faglig innhold. Med hjemmel i barnevernloven § 5-10 har departementet fastsatt Forskrift om krav til kvalitet i barneverninstitusjoner (27. oktober 2003 nr. 1282). Forskriften trådte i kraft 1. januar 2004 og gjelder både de statlige, de kommunale og de private barneverninstitusjonene. Dette innebærer at det stilles like strenge kvalitetskrav til de statlige institusjonene som til de private institusjonene.

Godkjenningsordningen for private og kommunale institusjoner, jf. barnevernloven § 5-8 og forskrift gitt med hjemmel i denne bestemmelsen, skal sikre at private og kommunale institusjoner ikke tas i bruk før den enkelte institusjon er undergitt en tilsvarende kvalitetskontroll som de statlige institusjonene.

Det er Statens barnevern og familievern regionalt som skal godkjenne private og kommunale barneverninstitusjoner og som skal kvalitetssikre de statlige institusjonene i egen region. Private og kommunale institusjoner som ikke blir godkjent kan påklage de regionale myndighetenes eventuelle avslag på søknad om godkjenning til Statens barnevern og familievern sentralt.

Statens barnevern og familievern regionalt har også et ansvar for å føre etterfølgende kontroll med at institusjonene, både de statlige, de private og de kommunale, oppfyller de vilkårene som gjelder, herunder kvalitetskravforskriften.

I tillegg til det ansvaret Statens barnevern og familievern har, har fylkesmannen et tilsynsansvar for institusjonene, jf. barnevernloven § 2-3 tredje ledd c og § 5-7 samt Forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjon for omsorg og behandling (11. desember 2003 nr. 1564). Det fremgår av regelverket om tilsyn at fylkesmannen som tilsynsmyndighet kan gi pålegg om retting av mangler og om nedleggelse av driften. Fylkesmannen har samme myndighet overfor statlige institusjoner som overfor private og kommunale institusjoner.

SPØRSMÅL NR. 417

Innlevert 20. februar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 2. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I hvor stor grad er investeringsbudsjettene slik de framkommer fra flertallet etter behandlingen av Nasjonal transportplan 2002-2011, oppfylt for områdene veginvesteringer, jernbaneinvestering, luftfart og Kystverket?»

Svar:

Nasjonal transportplan 2002-2011 (NTP) ble lagt fram høsten 2000 og behandlet av Stortinget våren 2001. På bakgrunn av de politiske prioriteringene som fulgte av NTP og Stortingets behandling av denne ble det høsten 2001 fastsatt etatsvise handlingsprogrammer, som inneholder mer konkrete investeringsplaner.

Det ble i NTP 2002-2011 lagt til grunn en årlig ramme på om lag 16 mrd. 2000-kr i statlige midler. På bakgrunn av Stortingets behandling ble den økonomiske rammen økt med 900 mill. 2000-kr pr. år. Dette dannet grunnlag for etatenes handlingsprogrammer. Økningen i den økonomiske rammen ble (årlig) fordelt som følger:

- Kystverket med 20 mill. kr
- Statens vegvesen med 580 mill. kr
- Jernbaneverket med 250 mill. kr
- Luftfartsverket med 50 mill. kr

Etter de tre første årene i planperioden er oppfølgingen av handlingsprogrammene for Jernbaneverket og Statens vegvesen på henholdsvis 67,2 pst. og 72,2 pst. I tråd med opplegget i Nasjonal transportplan 2002-2011 har Samferdselsdepartementet ved lavere rammer prioritert drift og vedlikehold, og særskilt trafiksikkerhet. Dette innebærer at det for jernbane- og veginvesteringer er et etterslep i forhold til handlingsprogrammene på henholdsvis om lag 1,3 mrd. kr og 1,1 mrd. kr, mens drift og vedlikehold er så godt som oppfylt i tråd med handlingsprogrammene. Jernbaneverkets investeringsbudsjett for 2004 har imidlertid fått en betydelig vekst, og ligger med en bevilgning på om lag 1,9 mrd. kr nært opp til gjennomsnittlig årlig nivå i handlingsprogrammet. Også Statens vegvesens investeringsbudsjett for 2004 har en betydelig vekst.

Forvaltningsbedriften Luftfartsverket ble omdannet til det heleide statlige aksjeselskapet Avinor AS fra og med 1. januar 2003. Avinor er følgelig holdt utenfor disse sammenlikningene.

For Kystverket er oppfølgingen av handlingsprogrammet etter tre år på 72,9 pst.

SPØRSMÅL NR. 418

Innlevert 23. februar 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 26. februar 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Sauda kommune protesterer no på det sterkaste fordi dei får svekka ambulanseberedskap som følge av innsparingar ved Helse Fonna.

Meiner statsråden at eit smelteverk med 300 tilsette, kraftutbygging med 300-400 arbeidsplassar ekstra dei næraste åra, samt dubla aktivitet ved det største alpinsenteret i Rogaland, tilseier redusert beredskap eller vil han gjere noko for å imøtekoma innbyggjarane i Sauda?»

GRUNNGJEVING:

Helsetilbodet i Sauda har ei historie som tilseier spesiell merksemd. Då akuttberedskapen ved Sauda sjukehus vart nedlagt, var ambulanseberedskapen ein viktig faktor for å sikra grunntryggleiken. Av avisreferata etter møte mellom kommunen og Helse Fonna ser det ut som om representantane for føretaket verken kjenner fortida eller no-tilhøva i Sauda. Sauda kommune har i brev av 13. februar 2004 til Helse Fonna gjort ryddig greie for den vanskelege situasjo

nen dei no opplever. Svekka ambulanseberedskap er prinsipielt ei svekking av tryggleiken for å få naudsynt helsehjelp når det akutt er behov for det. Eg ber statsråden vurdere om han og Regjeringa er tent med denne type nedskjeringar med dei distriktpolitiske verknadene dei kan ha.

Svar:

Representanten Kleppa spør om Helse Fonna har ein forsvarleg ambulanseberedskap for lokalbefolkninga i Sauda kommune. Eg vil på ny framheve det ansvar som er tillagt dei regionale helseføretaka gjennom sjukehusreforma. Dei regionale helseføretaka skal ut i frå ei vurdering av befolkninga sine behov organisere eit heilskapeleg tenestetilbod, for å sikre best mogelege helsetenester innafor dei budsjetttrammane Stortinget har vedteke. Helse Vest har difor ansvar for å vurdere lokalbefolkninga i Sauda sitt behov for både prehospitale tenester og spesialisthelsetenester, og å organisere tenestetilbodet ut frå kravet til fagleg kvalitet og effektiv ressursbruk.

Ambulansetenesta i Helse Fonna dekkjer 21 kommunar og er organisert i 12 område med eigne ambulansestasjonar. Desse stasjonane har i prinsippet inga geografisk grense, og AMK-sentralen vurderar kontinuerleg koordinering av ressursane med tanke på dagleg drift og beredskap. Moderne teknologi, med GPS-styring, gjer at ein kan nytte den enkelte ambulans bilen meir optimalt enn før. I tråd med vurderte behov, er det lagt til rette for størst bruk av ambulansetenesta til akuttmedisinske oppdrag og transport av pasientar på dagtid yrkedagar. På kveld, natt og i helg blir ambulansane primært nytta til akuttmedisinske tenester. Helse Fonna har organisert ambulansetenesta ut frå målsetjinga om å sikre ein høg fagleg standard, og å gi befolkninga eit mest mogeleg likeverdig tilbod ut frå tilgjengelege ressursar.

Ambulansetenesta i Sauda har i dag ein døgnbil med vakt frå vaktrom, og ein dagbil. Denne har heimvakt på kveld, natt og i helg. I tillegg blir Sauda dekt med luftambulanse, der ressursane er lokaliserte til Stavanger og Bergen, dessutan eit redningshelikopter på Sola (330 Skvadronen). Endringa i Sauda inneber at ordninga med heimvakt på kveld, natt og helg for dagbilen går ut. Helse Fonna har gjort ei heilskapeleg vurdering av mellom anna befolkningsgrunnlag, oppdragsmengd, avstanden til sjukehus, kvalitet, likskap og gjeldande økonomiske rammer.

For å sikre at tenesta er organisert ut i frå gjeldande behov, har Helse Fonna etablert eit rapporteringssystem for ambulansetenesta som sikrar kontinuerleg overvaking av tenesta ut frå oppdragsmengde og responstid. Det er lagt til grunn ei fleksibel organisering av tenesta. Dette inneber at ambulansetenesta blir organisert og tilpassa lokale oppdragsmengd. Auka befolkningsgrunnlag eller anna som kan påverke behovet, kan gi grunnlag for å revurdere beredskap og omfang av tenesta for eksempel i Sauda kommune. Ut frå dette har eg tillitt til at Helse Fonna og Helse Vest vil ivareta sitt ansvar for å sikre eit godt prehospitalt tenestetilbod til befolkninga i Sauda kommune. Eg ønskjer likevel å følgje dette området framover, for å sikre at Stortinget sine intensjonar og føringar på dette området blir ivaretatt.

Eg har i styringsdialogen med dei regionale helseføretaka framheva at det er viktig å sikre det prehospitalt akuttmedisinske tilbodet, i tråd med dei vedtak Stortinget har gjort. Eg er kjend med at Helse Vest i tråd med dei styringskrava som er stilte, vil gå grundig gjennom organiseringa av dei prehospitale tenestene i

helseregionen. Gjennomgangen skal skje i lys av endringar i struktur og fordeling av oppgåver i regionen, og han skal ha fokus på å sikre befolkninga eit fagleg forsvarleg akuttmedisinsk tenestetilbod i tråd med Stortinget sine vedtak. Gjennomgangen skal mellom anna omfatte vurderingar av kompetansekrav i ambulansetenesta og responstid, dessutan aksess- og reaksjonstid i AMK-sentralane, ressursutnytting og gode ordningar for basestruktur. Eg er informert om at Helse Vest er i oppstartsfasen i dette arbeidet, som blir gjennomført i år.

SPØRSMÅL NR. 419

Innlevert 23. februar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 27. februar 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«På stadig fleire områder i samfunnet settes det inn tiltak som har som intensjon å stanse mulige terrorangrep, men som også kan ha ei rekke negative effektar. Det strenge og kostbare vakthaldet med m.a. USAs ambassade, oppsetting av gjerder i norske hamner og lite fleksible rapporteringsrutinar i skipstrafikken er døme på dette.

Kva vil utanriksministeren gjere for at dei ulike tiltaka i sum ikkje vert øydeleggende for norsk samfunns- og næringsliv, og korleis vil eventuelt fleire nye tiltak bli handsama?»

GRUNNGJEVING:

Det er store utgifter knytt til dei ulike tiltaka som skal, og er sett i verk. Og når hamnene vert inngjerda og politi går væpna med maskinpistolar, har det sjølv sagt verknader utover det synlege.

Og når skip som går med last ved norskekysten må rapportere inntil fleire gangar i døgnet og kan bli bøtlagde om dei gløymer seg ut, kan det virke som om terrortrusselen går utover sine dimensjonar, og kanskje må det settast ei grense på kva som er naudsynt.

Svar:

Spørsmålet er overført fra utenriksministeren.

Dagens internasjonale sikkerhetspolitiske situasjon er i betydelig grad preget av trusselen fra internasjonal terrorisme. De siste års terroranslag har forårsaket tap av mange menneskeliv, og anslagene har ført til omfattende materielle skader. Terroranslagene har i tillegg synliggjort det moderne samfunns generelle sårbarhet overfor denne type planlagte aksjoner.

Anslagene i USA den 11. september 2001 viser med tydelighet at man står overfor terrornettverk som både har evne og vilje til å gjennomføre aksjoner med et stort skadeomfang. Faren for at dette vil skje igjen øker dersom nettverkene får tilgang til ulike former for masseødelegglesesvåpen.

I arbeidet med å forebygge og motvirke terrorisme er det av avgjørende betydning at ansvarlige myndigheter samarbeider på tvers av landegrensene, både i form av informasjonsutveksling og gjennom iverksettelse av ulike tiltak. Jeg viser i denne forbindelse til at Norge gjennom FNs sikkerhetsråds resolusjon 1373 av 28. september 2001 blant annet er forpliktet til å *"treffe (de) nødvendige tiltak for å hindre at det begås terrorhandlinger, herunder ved å gi tidlig varsling til andre stater gjennom utveksling av informasjon"*, jf. pkt. 2b. I tillegg oppfordres alle stater til *"å finne måter å intensivere og forsere utvekslingen av operasjonell informasjon, særlig med hensyn til terroristers eller terrornettverks handlinger eller bevegelser [...]"*, jf. pkt. 3a.

De tiltak Norge har iverksatt er dels et resultat av våre internasjonale forpliktelser, og dels tiltak som man ut fra en nasjonal vurdering har funnet det nødvendig å iverksette. I denne forbindelse foretas det en løpende avveining mellom hva som er nødvendig for å beskytte samfunnets og fellesskapets interesser, og hvilke ulemper tiltakene kan innebære for enkeltpersoner, samfunns- og næringsliv.

Norske myndigheter er ansvarlig for at det etableres tilstrekkelig beskyttelse av alle utenlandske staters diplomatiske representasjoner i Norge. De generelle reglene om dette følger av Wien-konvensjonen om diplomatisk samkvem av 18. april 1961.

FNs sjøfartsfartsorganisasjon, International Maritime Organization (IMO), vedtok 12. desember 2002 regler for å hindre terrorangrep mot skip i internasjonal trafikk og i havner som betjener disse. Regelverket krever blant annet at det skal utarbeides sikkerhetsanalyser i tilknytning til havner som har anløp av skip i internasjonal fart. På bakgrunn av analysene skal det utarbeides sikkerhetsplaner, og iverksettes tiltak for å hindre terrorangrep. Fiskeridepartementet har opplyst at reglene skal være implementert i Norge innen 1. juli 2004.

EU har fremmet forslag til et havnesikkerhetsdirektiv som vil medføre en ytterligere sikring av havner og områdene rundt. Norge har overfor IMO og EU påpekt at det er viktig at tiltakene mot terror ikke blir for omfattende, og at det må legges opp til fleksible løsninger. Formålet må være å iverksette nødvendige og tilstrekkelige sikkerhetstiltak i lys av det til enhver tid gjeldende trusselbilde.

Dokument nr. 15:22

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 420

Innlevert 23. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 1. mars 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Under behandlingen av St.meld. nr. 7 (2001- 2002) var Regjeringen og Stortinget enige om at personell på installasjonene må få sove uforstyrret og alene og at det er en sikkerhetsrisiko hvis så ikke skjer. Nå ser det ut til at problemet er tiltagende. Enkelte operatører har greid å tilpasse hvilerommene, andre ikke.

Hva har Regjeringen gjort for å følge opp kravet om at alle skal ha uforstyrret hvile, og vil Regjeringen sette tidsfrister for å få gjennomført et så viktig sikkerhetsarbeid på installasjonene?»

BEGRUNNELSE:

Etter flere henvendelser fra ansatte på installasjoner på sokkelen, kan det tyde på at problemet med samsoving tiltar.

Etter timer på jobb med høyt tempo og store krav til årvåkenhet, trenger de ansatte å få mulighet til å sove uforstyrret. Samsoving gjør dette umulig. Oljedirektoratet ble gitt i oppdrag å følge saken. Dette ansvaret ligger nå i Petroleumstilsynet.

Det er nødvendig å få oversikt over hva som er gjort med saken og framdriften på de enkelte installasjonene. Det kan se ut som om det blir nødvendig å sette klare tidsfrister for å få et så viktig sikkerhetstiltak gjennomført. Det er vanlig når andre nødvendige pålegg skal gjennomføres. Behandlingen av St.meld. nr. 7 (2001-2002) etterlot ingen tvil om at både Regjeringen, Stortinget, bransjeorganisasjoner og de ansatte samstemt mente at samsoving innebar økt sikkerhetsrisiko.

Svar:

I forbindelse med utarbeidelsen av St.meld. nr. 7 (2001-2002) om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, fikk departementet en klar forståelse av at innkvarteringsforholdene på sokkelen hadde forverret seg som følge av innsparinger. Det ble pekt på at dette gikk på bekostning av nødvendig restitusjon og hvile og innebar en sikkerhetsrisiko. Arbeidstakere som arbeider 12 timers skift, 14 dager på rad, er en sikkerhetsrisiko for seg selv og andre dersom de ikke får nok søvn. Søvnmangel og trøtthet har dokumentert effekt på helsen, blant annet gjennom forstyrrelser i hormonsystem. Forskning har klart dokumentert en sammenheng mellom søvnmangel og omfanget av feilhandling og forekomst av ulykker.

Stortingsmeldingen ble utarbeidet på et tidspunkt der det ble hevdet, og senere dokumentert, at risikonivået i virksomheten var økende. Spørsmålet om nødvendig restitusjon og hvile er en integrert del av diskusjonen rundt forbedringstiltakene for å snu denne negative utviklingen. Dette er derfor en utfordring for alle berørte parter og stiller krav om å legge til rette og planlegge for at kravet til restitusjon og hvile, kan ivaretas på en bedre måte enn det myndighetene har sett den senere tid.

I Innst. S. nr. 169 (2001-2002) poengterte kommunalkomiteens flertall at man ser det som viktig at alle får mulighet til å sove alene og ba den gang Oljedirektoratet, nå Petroleumstilsynet, om å følge dette opp i sitt tilsyn.

I regelverket for helse, miljø og sikkerhet for petroleumsvirksomheten på sokkelen er kravet til nødvendig restitusjon og hvile forankret i forskrift 3. sep

tember 2001 om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) § 31 om tilrettelegging av arbeid. I veiledningsteksten til denne bestemmelsen er det lagt til grunn at nødvendig restitusjon og hvile forutsetter at personellet får sove uforstyrret og normalt alene. Formålet er å sikre nødvendig restitusjon og hvile for alle som arbeider på sokkelen, for å redusere sannsynligheten for feilhandlinger som kan føre til fare- og ulykkessituasjoner samt redusere uheldige fysiske og psykiske belastninger for den enkelte.

For å sikre at kravet om nødvendig restitusjon og hvile blir ivaretatt på norsk sokkel, fører Petroleums-tilsynet tilsyn med at operatøren etterlever kravet. Problemstillingen er adressert oljeselskapene i flere henvendelser fra tilsynsmyndigheten og Petroleums-tilsynet har samtidig klargjort for selskapene hvordan kravet skal fortolkes og hvordan tilsynet vil håndheve regelverkskravet.

Flere av selskapene har tatt tak i problemstillingen og har arbeidet med å finne løsninger på innkvarteringsproblemene i samarbeid med arbeidstakerne. Tiltakene omfatter bl.a. øking av lugarkapasiteten, ombygging av dobbelt lugarer til enmannslugarer og bedre planlegging av aktivitetene. Mye arbeid gjenstår før kravet om at personell får sove uforstyrret og normalt alene vil være innfridd på alle innretninger. Spesielt har det vist seg å være spesielle utfordringer i forbindelse med modifikasjonsprosjekter og revisjonsstanser.

På de ulike innretninger er det stor forskjell på de praktiske muligheter for å møte kravet. Feltenes levetid og økonomi er også viktig rammebetingelser for gjennomføring av tiltak. Petroleums-tilsynet har derfor lagt opp til en fleksibel tilnærming i oppfølgingen av regelverkskravet der det også tas hensyn til risikomessige og økonomiske konsekvenser av mulige forbedringstiltak. Petroleums-tilsynet forventer imidlertid konkret og forpliktende planlegging fra oljeselskapenes side for å gjennomføre kravet til restitusjon og hvile. Petroleums-tilsynet gav derfor selskapene frist til 1. januar 2004 til å presentere forpliktende planer for tilsynsmyndigheten.

Tilbakemeldingene fra selskapene om planene for oppfølging av kravet til restitusjon og hvile varierer. Etter Petroleums-tilsynets vurdering viser tilbakemeldingene at de fleste selskapene har gode forbedringsprosesser i samarbeid med arbeidstakerne og at de fleste selskapene har gjennomført eller har konkrete planer for forbedringen av boligkvartesituasjonen, slik at personellet får sove uforstyrret og normalt alene. Selskapene har også satt i verk en rekke tiltak for å redusere omfanget av nattarbeid. På flyttbare innretninger får det faste personellet normalt sove alene da omfanget av skiftarbeid er stort. Noen av selskapene har imidlertid etter Petroleums-tilsynets vurdering ikke kommet opp med tilfredsstillende planer for å møte kravet, og flere selskaper har utfordringer i forbindelse med revisjonsstans og modifikasjonsarbeid.

Basert på selskapenes tilbakemeldinger vil Petroleums-tilsynet gi samtlige selskaper tilbakemelding på hvordan tilsynet ser på selskapets oppfølging av regelverkskravet om restitusjon og hvile. Petroleums-tilsynet er samtidig i stadig dialog med selskaper vedrørende håndtering av flyttbare innretninger, herunder for eksempel hvordan det skal sikres at tredjeparts entreprenører får god restitusjon og hvile.

Bruk av virkemidler, for eksempel pålegg om gjennomføring av tiltak, kan bli resultatet dersom selskapene selv ikke iverksetter nødvendige forbedringstiltak for ivaretagelse av kravet.

SPØRSMÅL NR. 421

Innlevert 23. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 27. februar 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Avkortingsreglene for uføretrygd medfører at uføre som er folkevalgte får avkortet sin trygd hvis godtgjørelsen er over 1 G. I tillegg kan andre inntektsbaserte egenandeler øke. Godtgjøring for verv er ikke erstatning for arbeidsinntekt. Det er meget viktig at uføre kan delta i politisk arbeid. Reglene slik der i dag diskriminerer uføre i forhold til funksjonsfriske, og kan i realiteten hindre uføre i å delta som folkevalgt.

Vil statsråden endre reglene og stoppe diskrimineringen av uføretrygdde folkevalgte?»

BEGRUNNELSE:

Det er flere saker fra ulike kommuner og fylkeskommuner som viser at reglene ikke likestiller de

som har uføretrygd eller i en periode lever på sosialhjelp, med andre folkevalgte når det gjelder hva en sitter igjen med av godtgjøring for sine folkevalgte verv.

Det er viktig å understreke at dette er tillitsverv og ikke arbeid. Mange kan engasjere seg politisk uten at de har noen mulighet til å delta i yrkeslivet. Det er av stor betydning at alle lag av befolkningene og mennesker i ulike livssituasjoner, blir gitt de samme betingelsene for å delta i folkevalgte organer. Da blir det helt urimelig at godtgjøring som kommer i tillegg til lønn og tapt arbeidsfortjeneste for andre, resulterer i trekk i trygdeytelsene for de som ikke har arbeid. Resultatet i praksis kan bli at trygdete taper økonomisk på å være aktiv i politikken, men de som har arbeid vinner økonomisk på det.

Jeg viser i denne forbindelse til brev av 12. januar 2004 fra fylkesordfører i Rogaland, Roald G. Bergsaker, til kommunal- og regionalministeren.

Svar:

Uføretrygd er en økonomisk kompensasjon beregnet på dem som ikke har egen inntektsevne. Uførepensjonister kan ha inntekt inntil ett grunnbeløp (1 G) pr. år (G = p.t. 56 861 kr) uten at uførepensjonen blir redusert. Dette kalles vanligvis friinntekt. Etter gjeldende regler skal det ha gått ett år fra uførepensjonen ble innvilget til pensjonisten kan ha friinntekt på 1 G. Begrunnelsen for ventetiden på ett år har vært at uførepensjonister ikke skal kunne ta arbeid eller øke arbeidsinnsatsen kort tid etter at uførepensjonen ble innvilget uten at dette får betydning for pensjonsutbetalingen.

Med virkning fra 1. januar 2000 er det i forskrift gjort unntak fra reglen om ett års ventetid for uførepensjonister med politiske tillitsverv eller tillitsverv i frivillige organisasjoner. Det er en forutsetning at tillitsvervet ikke har preg av vanlig arbeidsforhold og at det kan utføres ved siden av full yrkesdeltakelse. Begrunnelsen for forskriftsendringen har vært å legge til rette for at personer som blir uføre skal kunne fortsette med politisk arbeid og deltakelse i frivillige organisasjoner. Fra 1. januar 2003 er det gjort tilsvarende unntak fra ventetidsbestemmelsen for uførepensjonister som mottar omsorgslønn fra kommunen.

Det er et mål å få flere uførepensjonister tilbake i arbeid. Trygdeetaten har siden høsten 2001 arbeidet aktivt med å reaktivisere uførepensjonister med sikte på yrkesdeltakelse på fulltid eller deltid. Ett av delmålene i Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv er å få flere med redusert arbeidsevne i arbeid. Uførepensjonister på reaktiviseringstiltak er en slik gruppe. Med en friinntekt på 1 G har stønadsmottakerne mulighet til å prøve seg i arbeid uten at uførepensjonen blir redusert. Et annet viktig virkemiddel er muligheten til å fryse retten til uførepensjon, slik at stønadsmottakeren kan få pensjonen tilbake dersom arbeidsforsøk ikke lykkes.

Jeg er ikke enig i at regelverket er til hinder for at uførepensjonister engasjerer seg i politisk virksomhet. I de aller fleste tilfeller vil friinntekt på 1 G være tilstrekkelig til å dekke godtgjørelse for medlemskap i kommunestyre/formannskap. Godtgjørelse for politisk og veldedig virksomhet er pensjonsgivende inntekt på linje med annen inntekt.

En generell heving av friinntekten vil skape store forskjeller mellom uførepensjonister som har mulighet til å ha inntekt ved siden av pensjonen og andre som av helsemessige grunner ikke har slik mulighet. Friinntekt pluss pensjon vil dessuten kunne gi en meget høy kompensasjon sammenliknet med inntekten før uførhet. Dette vil ikke motivere uførepensjonister til å øke arbeidsinnsatsen med sikte på å komme tilbake i arbeid på heltid eller deltid. Å heve friinntektsgrensen for personer med verv i politiske og frivillige organisasjoner har heller ikke vært vurdert som aktuelt fordi det lett vil kunne oppfattes som et privilegium til enkelte grupper.

SPØRSMÅL NR. 422

Innlevert 23. februar 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 26. februar 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Hvordan vurderer statsråden ledelsen og styret i Statoil sin håndtering av fusjonssamtalene mellom Statoil og Hydro?»

BEGRUNNELSE:

Det er gjennom mediene, og gjennom egen pressemelding fra Statoil, blitt kjent at det har foregått en prosess mellom ledelsen av henholdsvis Statoil og Hydro med sikte på å vurdere en mulig fusjon mellom selskapene. Det har også framkommet at staten som dominerende eier i Statoil og majoritetseier i Hydro, ikke var orientert om denne prosessen.

Statoil er Norges største petroleumsselskap, og har en nøkkelrolle i utvinningen av olje og gass i Nordsjøen. Hydro er også viktig på dette området, i tillegg til andre forretningsområder. Til sammen representerer disse selskapene betydelige verdier i det norske samfunn generelt og for staten spesielt. Det er av stor betydning for nasjonen å sikre disse verdiene for framtida.

Stortinget understreket i behandlingen av eierskapsmeldinga (Innst. S. nr. 264 (2001-2002)) betydningen av at det statlige eierskapet blir håndtert godt. En forutsetning for det er at staten som eier har en oppfatning om de strategiske veivalgene for selskapet. At vi i denne sammenhengen snakker om to selskaper som har fått rettigheter til å forvalte store deler av den norske nasjonalformuen, gjør dette enda viktigere. Til tross for dette har Statoil med en statlig eierandel på over 80 pst. innleder fusjonssamtaler med Hydro med en statlig eierandel på over 40 pst., uten at eier var orientert og gitt sin tilslutning til at slike samtaler kunne finne sted.

Svar:

Statoil og Hydro sendte ut pressemeldinger tirsdag 9. februar der det ble orientert om at det har vært ført sonderende samtaler på ledelsesnivå mellom de to selskapene. Jeg ble gjort kjent med dette samme dag. Jeg var altså ikke orientert om samtalene på forhånd.

Jeg forutsetter naturligvis at dette var samtaler av uforpliktende karakter. Jeg legger videre til grunn at selskaper som Statoil og Hydro kontinuerlig vurderer sine strategier og forretningsmessige muligheter. Jeg har imidlertid understreket overfor Statoils styreleder at jeg som representant for den dominerende eier i selskapet forutsetter å bli informert om samtaler og prosesser i saker av så stor viktighet.

Jeg registrerer at samtalene nå er avsluttet. Et eventuelt nærmere samarbeid mellom de to selskapene er i dag derfor et hypotetisk spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 423

Innlevert 24. februar 2004 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 27. februar 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Regjeringa vart i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2003- 2004) beden om å raskast mogleg utforme forslag til ordning der heile, eller deler av bransjar kan betale gradert arbeidsgivaravgift, fordi dei driv verksemd som ikkje er i aktuell eller potensiell konkurranse med verksemdar i andre land i EØS-området. Døme på slike kan vere offentlege verksemdar eller ikkje- kommersielle verksemdar.

Kor langt har Regjeringa komme i arbeidet med å utforme ei slik ordning, og kva framdriftsplan arbeider Regjeringa etter?»

Svar:

Eit mogleg forslag til ordning der heile eller delar av bransjar kan betale gradert arbeidsgjevaravgift, fordi dei driv verksemd som ikkje er i aktuell eller potensiell konkurranse med verksemdar i andre land i EØS-området, må dokumenterast grundig. Nærings- og handelsdepartementet har i den samanheng

sett i gang ei undersøking av konkurranseflater. Dette arbeidet blir utført av ECON. Ei slik undersøking av konkurranseflater krev detaljerte opplysningar om enkelte verksemdar i dei ulike bransjane. På bakgrunn av resultatane frå denne undersøkinga vil Regjeringa vurdere nærare korleis ein kan utforme eit tenleg forslag til ordning.

Stortinget har oppmoda Regjeringa om å utforme eit forslag til ordning innan utgangen av mars 2004, jf. Budsjett-innst. S. nr. 1 (2003-2004). Regjeringa vil utforme eit slikt forslag innan den tid.

SPØRSMÅL NR. 424

Innlevert 24. februar 2004 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 2. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ved mange av fergesambandene i Norge går det umoderne og gamle ferger med til dels store utslipp. Det er derfor behov for å bygge nye ferger og ruste opp eksisterende ferger. Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett (RNB) våren 2003 gikk Stortinget inn for å gi fergeselskapene tilsagn om støtte til flere nye ferger. Utskifting til ferger med ny gassteknologi vil redusere utslippene av klimagasser.

Hva vil statsråden gjøre for at nye gassferger kan utvikles og bygges ved norske verft?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett våren 2003 vedtok Stortinget følgende:

"Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om statsgaranti for 2. prioritetslån for anskaffelse av fire nye ferger, utover tidligere vedtatt budsjett for 2003, likevel slik at totalrammene for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 1 365 mill. kroner."

Svar:

Jeg viser til at Samferdselsdepartementet har bestemt at det skal settes inn nye gassferger på ferge-

sambandene Mortavika-Arsvågen i Rogaland og Halhjem-Sandvikvåg i Hordaland. Tildeling av nye konsesjoner for drift av fergerutene på disse to sambandene vil skje etter en tilbudskonkurranse. I den forbindelse har det gått ut en veiledende kunngjøring. Det blir forutsatt at selskap som får rutekonsesjon skal kontrahere nye gassferger i løpet av 2004.

Det er fergeselskapene som bestiller fergene.

Nærings- og handelsdepartementet opplyser at i henhold til EØS-regelverket kan det gis statlig støtte til Forskning og Utvikling (FoU). Innovasjon Norge, som er administrativt underlagt NHD, har ansvaret for slike statlige virkemidler knyttet til FoU. Selskapet har stilt seg positiv til å støtte utviklingen av nye ferger drevet av naturgass i Norge. Det mest aktuelle virkemidlet fra Innovasjon Norge er Industrielle forsknings- og utviklingskontrakter, hvor det kan tilbys IFU-tilskudd. Maksimal tilskuddsandel er 33 pst. av selve utviklingselementet i prosjektet. Ved bruk av dette virkemiddelet legges det spesielt vekt på at prosjektet er et teknologisk løft med risiko, og at det foreligger gode muligheter for videre teknologispredning og kommersialisering.

Det er dermed gode muligheter for at de nye fergene vil kunne bli bygget av norske verft, og det statlige FoU-apparatet vil kunne bidra til dette. Norsk verftsnaering er i verdenstoppen når det gjelder kompetanse på gassteknologi. Sammen med gunstige rammevilkår i form av skattefritak og støtteordninger for forsknings- og utviklingsprosjekt, redusert rentenivå og mer gunstig kronekurs, bør norsk verftsnaering stå godt rustet til å ta på seg oppgaven med å bygge disse fergene.

SPØRSMÅL NR. 425

Innlevert 24. februar 2004 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 3. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Forskningssiftelsen Fafo offentliggjorde nylig en rapport om levekårsproblemer for innsatte i norske fengsler. Rapporten viser blant annet at fire av ti lever under fattigdomsgrensa og en tredjedel av de innsatte var bostedsløse. Denne gruppen må klart kunne defineres som spesielt vanskeligstilte, med et klart behov for stabilitet og bolig når soning er sluttført.

Hvilke tiltak vil Regjeringen konkret foreslå for å sikre at bostedsløse innsatte kommer ut etter endt soning til et godt boligtilbud?»

Svar:

Problemstillingen som representanten Holmås tar opp er viktig og noe vi har vært opptatt av. Jeg har nylig lagt fram St.meld. nr. 23 (2003-2004) Om boligpolitikken. I denne foreslår jeg en ambisiøs strategi for å forebygge og bekjempe bostedsløshet. Strategien tar utgangspunkt i konkrete resultatmål som vi ønsker å nå innen utgangen av 2007. Ett av disse resultatmålene er at ingen skal måtte tilbringe tid i midlertidige løsninger ved løslatelse fra fengselsopphold. I meldingen erkjenner vi at det er behov for å framskaffe mer kunnskap om hva som faktisk skjer ved løslatelse. Det er behov for å sette i gang en undersøkelse om dette. Dette betyr ikke at vi skal vente på en slik undersøkelse før vi kan sette i gang med enkelte tiltak. Fafo sin undersøkelse gir oss noe mer kunnskap som vi allerede nå kan arbeide videre med.

Allerede før boligmeldingen er behandlet i Stortinget har vi igangsatt arbeid for å følge opp strategien som vi foreslår. Det har allerede vært avholdt møte mellom Kommunal- og regionaldepartementet, Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Justis- og politidepartementet. I boligmeldingen foreslår Regjeringen at disse fire departementene skal koordinere gjennomføringen av strategien. Vi håper vi allerede tidlig i høst blant annet vil kunne presentere mer konkrete tiltak som skal bidra til å styrke den innsats som gjøres for å sikre at innsatte ikke havner i midlertidige løsninger som hospits ved endt soning.

Jeg kan trekke fram at vi i boligmeldingen presenterer tiltak som skal bidra til at samarbeidet mellom namsmyndighet og kommunene styrkes slik at vi kan forebygge og få ned antallet utkastelser. Et bedre samarbeid mellom ulike etater og forvaltningsnivå vil også være viktig ved løslatelse fra fengsel. Det er

behov for gjennomtenkte tiltak som ivaretar helheten.

SPØRSMÅL NR. 426

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 3. mars 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Kan Forsvarsdepartementet redegjøre for status i arbeidet med forskriften Forskrift om erstatning for psykiske senskader som følge av tjenestegjøring i internasjonale fredsoperasjoner, og gjøre kjent når denne forskriften kommer til Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

Norske soldater har tjenestegjort i utlandet også før lov om yrkesskadeforsikring kom i 1989. Ikke alle av de tjenestegjørende soldatene har etter endt tjeneste vært i stand til å gå inn i arbeidslivet på en fullt operativ måte. Dette kan skyldes de erfaringer og de opplevelser den enkelte tjenestegjørende soldat hadde i løpet av tjenestetiden i utlandet. For alle med denne type yrkeserfaring er det derfor av stor interesse å følge utviklingen av de forskrifter Forsvarsdepartementet arbeider med. Det siktes her til Forskrift om erstatning for psykiske senskader som følge av tjenestegjøring i internasjonale fredsoperasjoner. Selv om arbeidet med forskriften må gjøres skikkelig, er det likevel et faktum at tidsbruken for noen av de tidligere soldatene er i lengste laget.

Svar:

Forsvarsdepartementet sendte sommeren 2003 ut på høring et utkast til forskrift, og har i tiden etter dette vurdert høringsinnspillene med sikte på å utarbeide en ordning for den aktuelle personellgruppen. Det arbeides nå med utformingen av forvaltningsregimet for ordningen. Når dette er ferdigstilt, vil Regjeringen komme tilbake til Stortinget i saken, herunder de økonomiske og budsjettmessige konsekvensene av forslaget.

SPØRSMÅL NR. 427

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Ola T. Lånke

Besvart 2. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Ved endringsforskrift 12. september 2003 nr. 1237 ble utlendingsforskriften § 25 annet ledd endret. Formålet med dette var å forebygge tvangsekteskap. Forskriften ble kunngjort 17. oktober 2003 og trådte i kraft 1. november 2003. Opplysninger jeg har fått tyder på at utlendingsmyndighetene har anvendt den nye bestemmelsen også på søknader innkommet før forskriften trådte i kraft og endog på søknader innkommet før endringen var vedtatt.

Mener statsråden en slik praksis er forenlig med Grunnloven § 97 og forvaltningsloven § 39?»

Svar:

Utlendingsmyndighetene skal behandle saker etter det til enhver tid gjeldende regelverk. Det er fast praksis at saker som ikke er ferdig behandlet på det tidspunktet en endringsforskrift trer i kraft, behandles etter det nye regelverket.

Jeg mener at en slik praksis fullt ut er forenlig med Grunnloven § 97 og forvaltningsloven § 39 og forbudene mot å gi å nye lover og forskrifter tilbakevirkende kraft.

Endringene som trådte i kraft 1. november 2004 omfattet hovedsaklig regler om underholdskrav ved familiegjenforening. Endringene førte til en innstramming av vilkårene for familiegjenforening i visse tilfeller.

Retten til familiegjenforening anses å oppstå på det tidspunkt en søknad blir innvilget, ikke på selve søknadstidspunktet. Dette innebærer at vedtakstidspunktet også blir avgjørende for hvilket regelverk som skal gjelde for behandlingen av en enkelt sak. Det regelverk som gjelder på vedtakstidspunktet, legges til grunn for behandlingen av søknaden.

Søkerens forventning om at søknaden skal bli behandlet etter regelverket som gjelder på søknadstidspunktet, må veies opp mot hensynet for det offentlige til effektivt å kunne gi nye regler som utviklingen på det aktuelle området nødvendiggjør.

Jeg anser derfor utlendingsmyndighetenes praksis på dette området for å være i samsvar med Grunnloven og forvaltningsrettslige prinsipper.

SPØRSMÅL NR. 428

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 5. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Situasjonen for ansatte som jobber direkte med rusavhengige personer, er fortsatt problematisk. At de tjener mindre enn de som sitter og styrer helseforetakene er jo kjent, men at de må oppleve, tross innføringen av den nye rusreformen, at rusavhengige personer som trenger akutt behandling og avrusning må vente i mange timer for å få plass, er kritikkverdig. Eksemplet nedenfor illustrerer mitt poeng.

Hvordan er det mulig at et spørsmål om garanti eller ikke garanti skal hindre en pasient i å bli lagt inn på avrusning?»

BEGRUNNELSE:

En ansatt i Oslo som jobber med rusavhengige havnet i en svært desperat situasjon med en rusavhengig som hadde akutt behov for avrusning og behandling. På rusmiddelstatens avrusningsinstitusjon svarer de at de må ha en garanti fra sosialkontoret fordi pasienten er fra et annet fylke. Vedkommendes sosialkontor svarer at de ikke lenger gir garantier på grunn av rusreformen og henviser til helseforetaket. Helseforetaket svarer at de ikke nå har plass til avrusning samt at de ikke har mulighet til å gi en garanti for avrusning i Oslo. De får dessuten beskjed om at det nå ikke lenger er nødvendig med garantier. Avrusningsinstitusjonen står på sitt og må ha garanti. Den ansatte tar da dette opp med tilsynslegen og han råder vedkommende til å ta kontakt med to personer i rusmiddelstaten samt en person i Rådhuset. Disse er enten ikke tilgjengelige eller kan ikke svare på hva som er rett eller hva som den ansatte skal gjøre. Dette tok 5,5 timer og hele tiden har den ansatte den nedkjørte fysiske/psykiske rusavhengige sittende hos seg.

Svar:

Jeg finner det ikke riktig å gå inn på noen vurdering av inntektene til de ulike ansatte og yrkesgrupper som er ansatt innenfor spesialisthelsetjenesten, men ønsker å svare på det som representanten Rui berører i sitt spørsmål og begrunnelse til dette.

Som jeg har gitt uttrykk for i mange sammenhenger, er rusmiddelmissbrukere en gruppe mennesker i det norske samfunnet som "har sittet nederst ved bordet" og ikke fått det tilbud på helsetjenester som de har hatt

behov for og bør ha rett til. Det er derfor et klart fremskritt at ansvaret for tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelmisbrukere gjennom rusreformen nå er blitt spesialisthelsetjeneste og derved et statlig ansvar. Ved dette har rusmiddelmisbrukere fått de samme pasientrettigheter som gjelder for øvrige pasienter i spesialisthelsetjenesten.

I begrunnelsene for sitt spørsmål har representanten Rui kort redegjort for en situasjon der en rusmiddelmisbruker er blitt en kasteball mellom et helseforetak og Oslo kommune ved rusmiddeletaten.

Jeg er enig med representanten Rui at en slik situasjon som er beskrevet, er uholdbar for den som opplevde dette. Samtidig setter dette fingeren på noe av det som var bakgrunnen for rusreformen, å unngå at rusmiddelmisbrukere ble kasteballer mellom forvaltningsnivåer.

For å kunne gi et fyldestgjørende svar på representanten Rui sitt spørsmål som mulig, er det nødvendig å klargjøre hvilken problemstilling det her er snakk om.

Etter gjennomføring av rusreformen kan en rusmiddelmisbruker selv velge på hvilken institusjon denne avrusningen skal finne sted. Dersom dette er innenfor den helseregionen vedkommende er bosatt, vil det ikke være relevant med noen garanti for et økonomisk oppgjør. Foregår denne avrusningen på en institusjon utenfor egen helseregion, vil oppgjør for denne tjenesten skje mellom respektive regionale helseforetak. Dette beskriver ansvarsforholdene ved en avrusning som har vært planlagt fra hjemkommunene til den berørte.

Avrusning kan imidlertid også være av mer "spontan" eller akutt karakter, i den forstand at den ikke har vært planlagt, og at det før en henvendelse heller ikke har vært søkt om plass ved noen institusjon. Dette er en situasjon som i særlig grad finner sted i Oslo ved avrusningsinstitusjoner som ved rusreformen ble overført til Helse Øst RHF ved Aker universitetssykehus HF. Om en rusmiddelmisbruker henvender seg direkte til en avrusningsinstitusjon i Oslo med akutt behov for avrusning, skal denne ikke bli avvist.

Slik det går frem av begrunnelsen for spørsmålet til representanten Rui, ble den aktuelle rusmiddelmisbruker avvist med begrunnelse om manglende garanti. Ut fra det jeg har redegjort for ovenfor, må dette bero på en misforståelse. Som kjent er det ca. to måneder siden rusreformen ble gjennomført. Dette kan derfor være grunn til å tro at ikke alle berørte parter og ansatte har hatt tilfredsstillende informasjon om alle sider ved rusreformen fra starten av. Dette er beklagelig særlig om det rammer enkeltpasienter. I mitt arbeid fremover vil jeg legge vekt på at de intensjoner som ligger i rusreformen blir fulgt opp.

SPØRSMÅL NR. 429

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 5. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Etter at rusreformen trådte i kraft opplever de som jobber med disse menneskene mye forvirring og har mange grunnleggende spørsmål som ingen ennå har svarene på.

Mener helseministeren at rusavhengige som er i akutt krise, har krav på å komme inn på avrusning slik som andre pasienter har etter loven om øyeblikkelig hjelp?»

Svar:

Ved gjennomføringen av rusreformen fra siste årsskiftet har staten ved de regionale helseforetakene overtatt det tidligere fylkeskommunale ansvaret for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbrukere. Denne omleggingen har medført betydelige endringer for de som arbeider innen dette fagfeltet. To måneder etter gjennomføringen av en så vidt omfattende reformen vil det av naturlige grunner kunne være uklarheter rundt enkelte spørsmål. Dette arbeides det kontinuerlig med fra Helsedepartementets side.

Mitt inntrykk så langt er imidlertid at gjennomføringen av rusreformen i store trekk har gått som planlagt, men som representanten Rui er opptatt av, vil det fortsatt være mennesker som arbeider på dette fagfeltet som ikke ennå har tilstrekkelig informasjon om alle sider ved reformen. Derfor er informasjon til egne medarbeidere ett av satsningsområdene for de regionale helseforetakene i oppfølgingen av rusreformen.

I pasientrettighetsloven § 2-1 første ledd er det bestemt at enhver har rett til øyeblikkelig hjelp. Av spesialisthelsetjenesteloven § 3-1 fremgår det videre at sykehuset og enkelte andre helseinstitusjoner straks skal motta pasienter som trenger helsehjelp når det etter de foreliggende opplysninger må antas at helsehjelpen institusjonen kan gi er påtrengende nødvendig. Om denne hjelpen er påtrengende nødvendig, må derfor vurderes konkret av helseinstitusjonen for den enkelte pasient i den enkelte situasjon.

Representanten Rui reiser spørsmålet om en rusavhengig som er i akutt krise har krav på å komme inn på avrusning. Som det fremgår av det jeg har beskrevet ovenfor, vil en slik situasjon måtte vurderes i hver enkelt situasjon. Det avhenger altså av den konkrete situasjonen for pasienter om denne i den aktuelle situasjon har krav på avrusning på grunnlag av retten til øyeblikkelig hjelp.

SPØRSMÅL NR. 430

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 3. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren det er lagt tilstrekkelig vekt på personvernet for det enkelte mennesket, når hver eneste bevegelse i cella kan iakttas på datamonitor 24 timer i døgnet?»

BEGRUNNELSE:

Politidirektoratet har sendt ut retningslinjer for montering av kameraovervåking av politidistriktenes sentralarrester og større arrester. I hovedsak gjelder dette alle arrester som er i daglig bruk. Unntaket kan være mindre lensmannskontor, der arresten sjelden eller aldri er i bruk på grunn av at pågrepne overføres sentralarresten umiddelbart. Det er ulike grunner til at personer blir innsatt i politiets arrester. Det kan være overtredelser av løsgjengerloven, tyveri, ulike legemsforbrytelser, narkotikaforbrytelser, økonomiske forbrytelser eller psykiske lidelser uten at det foreligger en forbrytelse. I utgangspunktet er dette mennesker av begge kjønn som er mistenkt/siktet for en forbrytelse, men skyldgraden er ikke bevist eller avgjort. (Ikke tatt ut tiltale.) "Toalettthjørnet" er blendet for kamera, men ellers kan hver eneste bevegelse

i cella iakttas på datamonitor i operasjonsrommet 24 timer i døgnet. Det er ikke slik at kvinner overvåker kvinner, og menn overvåker menn. Ved 24 timers konstant overvåking av innsatte i arrest, er enhver form for privatliv fjernet dag som natt. Dette er fjernt fra virkeligheten i fengsel og i psykiatriske avdelinger på sjukehus.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for Politidirektoratet, som viser til at våren 2002 ble det nedsatt et prosjekt for å vurdere tiltak for hurtigere å kunne fange opp eventuelle endringer i arrestantenes helsesituasjon. Behovet for slike tiltak ble særlig aktualisert av to dødsfall i politiets arrester i begynnelsen av 2002. Resultatet av prosjektets arbeid var blant annet at det ble besluttet at samtlige sentralarrester i landet skulle utstyres med overføring av lyd og bilde.

Tiltaket har kun til hensikt å forebygge skader og dødsfall for de innsatte i politiets arrester. Politidirektoratet har nøye vurdert hensynet til personvernet mot hensynet til en tilfredsstillende beskyttelse for de innbrakte. Etter en grundig avveining mener Politidirektoratet at overføring av lyd og bilde, sammen med inspeksjon hvert 30. minutt, er nødvendig for å få en tilstrekkelig beskyttelse for de innbrakte. Politidirektoratet understreker at områdene som er overvåket med kamera er tydelig merket og for øvrig kan jeg opplyse om at toalettthjørnet er skjermet.

Jeg er opptatt av at personer som blir satt i arrest, enten fordi de er pågrepet mistenkt for en straffbar handling eller innbrakt på grunn av beruselse eller liknende, blir tatt hånd om av politiet på en skikkelig måte. Vi har dessverre sett for mange eksempler på at innbrakte personer har påført seg skade eller omkommet i politiets arrester. Regjeringen vil i løpet av våren fremme forslag til endring i politiloven som skjerper politiets plikt til å sørge for at den innbrakte får tilstrekkelig lege- og helsetilsyn. Dette gjelder både når den innbrakte er beruset og ute av stand til å gjøre rede for seg og når det er grunn til å tro at den innbrakte har skader eller helsetilstanden for øvrig er slik at helsetilsyn anses nødvendig. Kameraovervåking av cellene, sammen med kravet om inspeksjon hver halvtime, er tiltak som utelukkende er iverksatt av hensyn til den innsattes sikkerhet.

Etter min mening må hensynet til den enkeltes personvern veies opp mot hensynet til å ivareta den enkeltes sikkerhet og helse. Det er grunn til å understreke at politiet har et særlig ansvar for å ivareta personer som de har tatt hånd om ved tvang eller har innbrakt fordi de selv er ute av stand til å ta vare på seg selv. Sett i lys av dette må hensynet til den enkeltes sikkerhet veie tyngst. På bakgrunn av det jeg har nevnt ovenfor kan jeg heller ikke se grunn til å innføre en ordning der egne kvinnelige polititjenestemenn/ arrestforvarere fører tilsyn med kvinnelige arrestanter og mannlige polititjenestemenn/arrestforvarere fører tilsyn med mannlige arrestanter. En slik ordning vil det på mange steder være vanskelig å gjennomføre, og den vil dessuten være uforholdsmessig kostbar. Er det kvinnelige innbrakte til politiarresten vil en på politistasjonen tilstrebe der det er praktisk mulig at en kvinnelig betjent/arrestforvarer har tilsyn med den innbrakte.

SPØRSMÅL NR. 431

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 5. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Fafos levekårsundersøkelse blant innsatte i norske fengsler viser at fire av ti innsatte kun har grunnskole som høyest fullførte utdanning. Med et stadig høyere utdanningsnivå i Norge innebærer dette at tidligere innsatte stiller ekstra svakt på arbeidsmarkedet. Tilskuddene til opplæring i fengslene har ikke blitt justert i henhold til den kapasitetsutvidelsen som har funnet sted de siste åra.

Vil statsråden ta konsekvensen av rapporten fra Fafo og foreslå økte bevilgninger til fengselsopplæring i revidert budsjett for 2004?»

Svar:

Jeg er kjent med at utdanningsnivået blant innsatte i norske fengsler er lavere enn i befolkningen som helhet. For å få bedre kunnskaper om dette, har jeg bedt fylkesmannen i Hordaland, som på oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet forvalter tilskuddet til opplæring innenfor kriminalomsorgen,

om å kartlegge utdanningsnivået blant innsatte i alle norske fengsel, herunder omfanget av innsatte som har rett til grunnskole og videregående opplæring.

For øvrig viser jeg til at økte bevilgninger til opplæring innenfor kriminalomsorgen er et budsjett-spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 432

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 2. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Nordsjø Ferieland som er en campingplass i Sauherad, planlegger å bygge et anlegg som legges i vannet for å trekke folk på vannski. Etter merverdiavgiftsloven skal transport av personer i skiheiser, kabelbanker mv. anses som persontransporttjeneste, og satsen for omsetningen av slike tjenester skal være 6 pst.

Er det finansministerens vurdering at skitrekking for vannski skal anses som transport av personer i skiheiser, kabelbanker mv.?»

BEGRUNNELSE:

Ved Stortingets avgiftsvedtak 26. november 2003 ble det bestemt at satsen for omsetning av persontransporttjenester skal være 6 pst. Finanskomiteen skrev i sin merknad i Innst. O. nr. 20 (2003-2004) følgende:

"Komiteen viser til henvendelse fra Norske Skiheisers Forening til komiteen som peker på de positive virkningene det kan ha for konkurransesituasjonen og nyinvesteringer å bringe skiheiser mv. inn under momssystemet på linje med persontransport. Det vises videre til svar fra Finansdepartementet til komiteen hvor det heter at det vil ha positive avgiftstekniske konsekvenser å bringe skiheiser mv. inn i momssystemet.

Komiteen mener det vil være et bidrag til å styrke norske vintersportssteders konkurransemuligheter i turistmarkedet å innlemme skiheiser mv. i momssystemet med samme sats som for persontrafikk."

Spørsmålet om hvorvidt det planlagte anlegget skal anses som persontransporttjeneste har vært forelagt

Telemark fylkesskattekontor. Fylkesskattekontoret skriver i brev til Nordsjø Ferieland AS av 21. januar 2004 at reglene er nye, og at det derfor kan foreligge visse uklarheter for hvordan dette skal oppfattes i henhold til loven. Fylkesskattekontoret har derfor oversendt saken til Skattedirektoratet for uttalelse.

Et moment som taler for at denne type skitrekking bør komme inn under kategorien transport av personer i skiheiser, kabelbaner mv., er at det planlagte anlegget vil bli behandlet etter samme regler som skiheiser når det gjelder konsesjon og drift. I tillegg vil de konkurransemessige utfordringene være de samme som dem norske vintersportssteder står overfor.

Svar:

Det er bedt om svar på et spørsmål som er til behandling hos Skattedirektoratet. I utgangspunktet bør besvarelsen av slike fortolkningsspørsmål også overlates til Skattedirektoratet. Etter forståelse med Skattedirektoratet ønsker jeg likevel å besvare spørsmålet. Svaret er for øvrig i tråd med Skattedirektoratets syn på saken.

Innledningsvis vil jeg vise til at det i forarbeidene til lovendringen som innførte merverdiavgift på persontransport, Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) kap. 19.1.5.2, er pekt på at persontransport kan skje med ulike transportmidler, og at i de fleste tilfeller vil det ikke være noe problem å avgjøre om noe er en persontransporttjeneste eller ikke. Et sentralt moment når man skal ta stilling til dette, vil være om reisemomentet er av underordnet betydning eller ikke. Det er vist til at for eksempel karusellturer og turer i berg- og dalbaner ikke skal anses som persontransport. I disse tilfellene vil reisemomentet være av underordnet betydning.

Vannskitrekking er ikke spesielt nevnt i forarbeidene. Reisemomentet vil imidlertid nesten være fraværende i et slikt tilfelle, og det vil være mer naturlig å sammenligne et vannskitrekking med en karusell eller berg- og dalbane enn for eksempel en skiheis eller kabelbane (hvor det vil foreligge et reisemoment med transport fra A til B). Etter mitt syn er det derfor ikke merverdiavgift på denne tjenesten.

SPØRSMÅL NR. 433

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 2. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Arbeiderpartiet er gjort kjent med at asylsøkere fra Usbekistan har fått avslag på søknad om asyl med begrunnelse i at forholdene i hjemlandet for den etniske gruppen uigurer ikke kan betegnes som forfølgelse i flyktningkonvensjonens forstand.

På hvilket grunnlag vurderes forholdene for denne gruppen uigurer i dag?»

Svar:

Som representanten Signe Øye er kjent med er det Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som har ansvaret for å vurdere den enkelte asylsak og herunder spørsmålet om faren for forfølgelse for den enkelte.

Når det gjelder forfølgelse av uigurer i Usbekistan, har Utlendingsdirektoratet opplyst at de har fått svært få asylsøknader fra denne etniske gruppen. Anslagsvis har 4-5 uigurer fra Usbekistan søkt asyl i Norge. Alle har fått avslag da de ikke har anført noe som skulle tilsi at de risikerte forfølgelse eller hadde behov for beskyttelse av andre grunner. Flesteparten av uigurene som befinner seg i Sentral-Asia bor i Kirgisistan og Kasakhstan.

Menneskerettighetssituasjonen i Usbekistan kunne vært bedre. Etter det direktoratet kjenner til, er det imidlertid ingen etniske grupper som er spesielt utsatt. Derimot kan for eksempel religiøse aktivister, politiske opposisjonelle og menneskerettighetsaktivister være utsatt. Direktoratet og Utlendingsnemnda gjennomførte i fjor en "fact-finding-reise" til Usbekistan. Ingen av møtepartnerne gav da uttrykk for at etniske grupper, herunder uigurer, skulle være spesielt utsatt.

Utlendingsdirektoratet følger nøye med på menneskerettighetsutviklingen i Usbekistan. Direktoratets vurdering er at det pr. i dag ikke er noe som tyder på at etniske uigurer i Usbekistan generelt befinner seg i en

situasjon hvor de har behov for beskyttelse.

SPØRSMÅL NR. 434

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 4. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for at kommunalministeren har sendt ut et høringsutkast mht. regler for nasjonal transportstøtte som er i strid med de opplysninger som er gitt Stortinget i St.prp. nr. 1?»

BEGRUNNELSE:

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) fra Kommunal- og regionaldepartementet, side 142, står følgende:

"Transportstøtte skal som hovedregel ikke overstige den avgiftsauken foretaka får som følge av omlegginga av arbeidsgiveravgifta. Ordninga vil bli fastlagt i komande forskrifter og kjem i tillegg til den eksisterande transportstøtteordninga enkelte fylkeskommuner har i dag."

I høringsutkast til forskriften § 5 punkt e) står følgende:

"Foretak kan bare motta transportstøtte fra en av de notifikerte transportstøtteordningene (dvs. enten den fylkeskommunale eller den nasjonale ordningen) samme år."

Det er med andre ord en klar motsetning mellom de premisser Stortinget har sluttet seg til og høringsutkastet til forskrift.

De bedrifter som i dag mottar transportstøtte gjennom fylkeskommunale ordninger vil etter høringsutkastet komme dårligere ut enn i dag, fordi man gjennom den statlige ordningen kan få kompensert for økt arbeidsgiveravgift, mens man mister den transportstøtte man så langt har mottatt. Velger man å benytte den fylkeskommunale transportstøtteordningen vil man ikke få kompensert for økt arbeidsgiveravgift. Dette er en klar urimelighet og kan vel neppe ha vært departementets hensikt.

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) er det lagt til grunn at den nye transportstøtteordningen vil komme i tillegg til den eksisterende ordningen. Med innføringen av den nye ordningen får Norge to notifikerte direkte transportstøtteordninger.

Etter at Stortinget hadde behandlet budsjettet for 2004, mottok Kommunal- og regionaldepartementet et brev fra EFTAs overvåkingsorgan, ESA, datert 19. desember 2003. Her ba ESA departementet blant annet redegjøre for forholdet mellom den fylkeskommunale og den nye, nasjonale transportstøtteordningen, samt å sikre at ingen bedrifter overkompenseres. Det gjelder både i forhold til støtteberettigede merkostnader ved transporter og i forhold til den tidligere fordel ved differensiert arbeidsgiveravgift.

ESAs vedtak av 12. november 2003 om å godkjenne overgangsordningen for differensiert arbeidsgiveravgift bygde blant annet på forutsetningen om at ingen bedrifter skulle få mer i støtte gjennom bagatellmessig støtte og nasjonal transportstøtte enn tidligere fordel ved differensiert arbeidsgiveravgift. I ESAs brev av 19. desember 2003 fremgår det at departementet må sikre at den totale støtteintensiteten ikke overskrider det tak som er satt i de nasjonale retningslinjene. I diskusjonene med ESA ved årsskiftet rundt spørsmålet om kumulering ble det gitt klart uttrykk for at en ikke kunne kombinere de to transportstøtteordningene slik at bedrifter ble overkompensert i forhold til tidligere fordel ved differensiert arbeidsgiveravgift. Bedrifter som er berettiget til nasjonal transportstøtte, men har mer å hente på å benytte seg av den fylkeskommunale ordningen da den ikke er underlagt samme begrensninger som den nasjonale ordningen, står fritt til å benytte seg av denne. Det er altså opp til den enkelte bedrift selv å velge hvilken

ordning den ønsker å søke støtte fra. De to ordningene eksisterer slik ved siden av hverandre, med ulikt regelverk og ulikt støttetak.

Det er i denne sammenheng viktig å presisere at den største andelen av bedriftene de første ett til to år, avhengig av bedriftens størrelse, vil kompenseres fullt ut gjennom overgangsordning og fribeløpsordning, og således ikke være berettiget til nasjonal transportstøtte. Disse bedriftene kan likevel søke om transportstøtte fra de allerede eksisterende fylkeskommunale ordningene dersom de er lokalisert i fylker som administrerer slike ordninger.

Det har hele tiden vært Regjeringens hensikt at de pengene som staten nå får inn som følge av økt arbeidsgiveravgift, skal føres tilbake til næringslivet. En del bedrifter vil ikke kompenseres fullt ut gjennom bagatellmessig støtte og transportstøtte. Stortinget har gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2004 satt av 500 mill. kr til næringsrettede utviklingstiltak i de regionene som er omfattet av omleggingen av den differensierte arbeidsgiveravgiften. Målet med midlene er å få til en særskilt næringsrettet innsats i områder som fikk økt arbeidsgiveravgift fra og med 2004. Midlene skal føres tilbake på en slik måte at de treffer næringslivet, og benyttes til tiltak som kan gi varige, positive effekter for næringslivet og regionene.

SPØRSMÅL NR. 435

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 4. mars 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Med bakgrunn i gårsdagens innslag på NRK Brennpunkt om barn som opplever ulike former for omsorgssvikt i Spania; har statsråden tenkt å foreta seg noe i denne forbindelse, og i så fall hva?»

BEGRUNNELSE:

Grunnen til mitt spørsmål er at jeg fikk inntrykk gjennom gårsdagens NRK Brennpunkt at BFD var svært lite villige til å foreta seg noe, til tross for at barna selv sto frem og fortalte svært så opprivende historier fra Spania og Solkystens virkelighet. Det kan synes som om BFD ikke ønsker å forholde seg til denne virkeligheten og heller ikke vil erkjenne at omsorgssvikt og rus faktisk er et problem, til tross for årlige medieoppslag. Disse barna er norsk statsborgere og norske myndigheter må ta ansvar der ingen andre gjør det. Det å overlate til spanske myndigheter å sørge for at norske barn ikke lider overlast, kan bli enda et traume i et lite barns liv, hvis det i tillegg opplever omsorgssvikt, vold og rus i hjemmet.

Svar:

Barne- og familiedepartementet har vært kjent med at barn som bor i utlandet med sine foreldre kan få vanskeligheter på ulike områder. På bakgrunn av en henvendelse til daværende barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland om mange misjonærbarns vanskelige oppvekstforhold i utlandet, besluttet departementet i 2001 å se nærmere på forholdene for *alle* grupper norske barn som av ulike grunner oppholder seg i utlandet som følge av foreldrenes arbeide/bosetting/engasjement utenfor Norge.

Vi henvendte oss til Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD), daværende Sosial- og helsedepartementet (SHD), Forsvarsdepartementet (FD), Utenriksdepartementet (UD) og daværende Kirke- og undervisningsdepartementet (KUF) og bad dem opplyse om de ulike grunnlag som foreldrene kan oppholde seg i utlandet på, omfanget av et slikt opphold, hvilke problemer barna kan stå overfor, om det er noen organisert oppfølging av barna fra norske myndigheters side og om lovgrunnlaget for en slik eventuell oppfølging. Vi bad også om forslag til hvordan man best kan sikre barnas rettigheter. I tillegg hadde vi et møte med IBAN (Interesseorganisasjon for barn av nordmenn bosatt i utlandet) for å få deres synspunkter.

BFDs initiativ ble godt mottatt og vi fikk fyldige tilbakemeldinger fra de departementene som har dette saksfeltet som del av sitt ansvarsområde. Når det gjelder departementer med ansvar for utestasjoneringer, opplyste både UD og FD å ha rutiner for å ivareta sine ansatte og deres familier både før, under og etter utenlandsoppholdet. Departementene ble på bakgrunn av undersøkelsen for øvrig enige om at det først og

fremst er på områdene skole/språk/undervisning i utlandet at barna kan få til dels store problemer, og at barn med spesielle behov, fysisk, psykisk og sosialt er i en særlig utsatt posisjon. Konklusjonen samsvarte ellers i stor grad med opplysningene fra IBAN.

BFD har lenge ansett at det på denne bakgrunn vil være hensiktsmessig å samarbeide spesielt med UFD om sakens videre oppfølging. Grunnen er at UFD har ansvaret for godkjenning av, tilskuddet til og tilsynet med de private skolene i utlandet. UFD v/ fylkesmannen i Oslo og Akershus har en pedagogisk- psykologisk tjeneste for skoler i utlandet som skal bistå med sakkyndige vurderinger av elevers behov for spesialundervisning og bistå skolene i arbeidet med å legge opplæring til rette for elever med særskilte behov. Hvis det er nødvendig å styrke tilbudene til utsatte barn ble det vurdert mest hensiktsmessig å gjøre dette i tilknytning til skolene framfor å bygge ut et nytt hjelpapparat.

BFD har i den forbindelse innledet et samarbeid med fylkesmannen i Oslo og Akershus for å vurdere tiltak for å bistå barn av nordmenn bosatt i utlandet. Ett slikt tiltak kan være å utarbeide en veileder om hvor barn og voksne kan henvende seg dersom det oppstår problemer. Foruten til skolene kan veilederen distribueres blant annet til norske utenriksstasjoner, sjømannskirker og til turoperatører som selger langtidsopphold. Dermed vil den kunne nå også de barna som ikke har tilknytning til norske utenlandsskoler.

BFD vil selvsagt bidra på sine områder for å bedre norske barns oppvekstforhold i utlandet. Når det gjelder barnevernets mulighet til å bistå barn som bor ute er imidlertid denne begrenset ettersom norsk barnevernlovgivning bare gjelder så lenge barnet oppholder seg i Norge. Gjennomføring av et tvangsvedtak utenfor norsk jord vil være i strid med alminnelige folkerettslige prinsipper. Dersom familien er kjent for barneverntjenesten før utreise, kan kommunen sende en bekymringsmelding til barnevernet i vertslandet med anmodning om å følge opp familien. Det vil imidlertid være opp til barnevernmyndighetene i vedkommende land om og eventuelt på hvilken måte saken skal følges opp.

Jeg vil i den forbindelse vise til at BFD i mai 2002 sendte et rundskriv til alle landets kommuner om barneverntjenestens muligheter til å bistå norske barn i utlandet og om oppfølging av de barna som får problemer etter hjemkomst til Norge.

Jeg vil også nevne at Stortinget har bevilget penger til opprettelse av en diakonstilling i Spania med det formål å styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge.

Det er ikke således riktig som NRK Brennpunkt hevder at det ikke har skjedd noe fra norske myndigheters side for å bistå barn som har en bekymringsfull omsorgssituasjon i Spania.

Opplysningene i Brennpunkt om at rundt 150 norske barn i Spania trenger hjelp på grunn av omsorgssvikt var for øvrig basert på en ennå ikke offentlig rapport. Departementet har etterpå fått tilgang til rapporten, som viser at dette tallet også omfatter barn som på grunn av lærevansker eller fysiske årsaker har behov for ulike former for spesialundervisning. Ifølge Utdanningsavdelingen ved fylkesmannen i Oslo og Akershus, som har tilsynet med de norske skolene i Spania, anslo imidlertid skolene overfor fylkesmannen i 2002 at det var rundt 30 barn som hadde behov for tiltak av forebyggende sosial karakter. Tallet gjaldt både barn og unge som går på de norske skolene og barn skolene kjenner til i de norske miljøene.

NRK Brennpunkt ble grundig orientert om ovenstående, og at den norske skolen i Alfás del Pi har ansatt en sosionom til å bistå barn og foreldre. Ifølge rektor har skolen dessuten alltid hatt god kontakt med det lokale barnevernet, som etter det opplyste skal fungere på samme måte som i Norge, med blant annet meldeplikt til barnevernet dersom barn er utsatt for overgrep eller annen fare.

Dersom opplysningene som framkom i Brennpunkt viser seg å være riktige er jeg bekymret. Derfor vil representanter fra BFD, UFD og fylkesmannen i Oslo og Akershus reise til Spania i nærmeste framtid. Formålet er å undersøke hvordan det spanske barnevernet fungerer og se på mulige samarbeidsrutiner mellom norske og spanske myndigheter på området, samt diskutere med de norske skolene hvordan man kan styrke situasjonen for barna som får problemer.

SPØRSMÅL NR. 436

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 4. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Barmarkskjøring på Finnmarksvidda griper nå stadig mer om seg. Trafikken skader naturen og landskapet, og eksplosjonen i bruk av terrenggående kjøretøy tyder på en manglende håndheving av motorferdselloven. Det haster med å se på dispensasjonspraksisen.

Har statsråden oversikt over situasjonen, og hvilke tiltak vil være aktuelle for å reversere en uheldig utvikling på vidda?»

BEGRUNNELSE:

Bruk av terrenggående firehjulinger til matauk, lystkjøring og liknende tyder på tilnærmet lovløse tilstander på Finnmarksvidda. Folkerettens bestemmelser om vern mot statlig inngrep som ødelegger livsgrunnlag, kan ikke ses som hjemmel til å ødelegge naturen.

Svar:

Jeg deler bekymringen om utviklingen av barmarkskjøring i deler av landet. Barmarkskjøring er mer skadelig enn motorferdsel på vinterføre fordi den setter spor som i mange tilfeller er vanskelig å gjenopprette.

Jeg ba i fjor fylkesmannen i Finnmark om en redegjørelse for hvorfor antallet dispensasjoner øker så sterkt i enkelte kommuner. Fylkesmannen ble samtidig bedt om å kartlegge hvilke kriterier som vektlegges ved behandlingen av dispensasjonssøknader i de enkelte kommuner.

Fylkesmannen viste i sitt svarbrev til at mye av barmarkskjøringen i deler av Finnmark har rot i lokale tradisjoner med naturutnyttelse. Selv om utbyttet fra naturen nå har langt mindre betydning enn tidligere, er tradisjonene knyttet til naturbruk fortsatt levende. Fylkesmannen mente at klarere retningslinjer for dispensasjonsadgangen vil kunne føre til en mer konsekvent og restriktiv praksis.

Naturvernforbundet i Finnmark påklaget i oktober 2002 to dispensasjoner gitt i Kautokeino kommune til fylkesmannen i Finnmark. Klagen rettet seg mot kommunens generelle praktisering av dispensasjonsadgangen, og de to dispensasjonene var representative eksempler for kommunens dispensasjonspraksis.

Fylkesmannen presiserte innledningsvis at klagebehandlingen ikke ville få betydning for de påklagede dispensasjoner, idet disse var løpt ut. Avgjørelsen vil imidlertid ha en prinsipiell betydning og således være egnet til å legge føringer for kommunens praktisering av dispensasjonsadgangen.

Fylkesmannen fastslo at dispensasjonene ikke var i tråd med lovens intensjon, idet kommunen ikke har foretatt en reell vurdering av verken transportbehov eller mulige skader og ulemper knyttet til de enkelte kjøretraseer slik forskriften forutsetter. Fylkesmannen forutsatte etter dette at kommunen ved fremtidig behandling av dispensasjonssaker følger lovens intensjon.

Jeg mener i utgangspunktet at det ikke er regelverket som er problemet, og vil i første omgang derfor rette søkelyset mot praktiseringen av dette. Jeg vil derfor minne kommunene om deres ansvar for en strengere praktisering av barmarkskjøringen. Jeg forventer at kommunene i tiden fremover følger opp regelverk og retningslinjer, og vil oppfordre fylkesmennene til å reagere overfor kommuner som har en uakseptabel praksis.

Jeg forutsetter i første omgang at dette skal få de ønskede virkninger og vil i tiden som kommer følge utviklingen vedr barmarkskjøring nøye. Jeg vil vurdere å sette i verk strengere tiltak dersom den negative utviklingen ikke stanses.

SPØRSMÅL NR. 437

Innlevert 25. februar 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 5. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Det vises til at departementet har sagt opp avtalen vedrørende sikkerhetsopplæringen for fiskere og sjøfolk i Troms. Sikkerhetsopplæringen har fungert svært godt, noe som statistikken tydelig viser med at

antall omkomne har gått betydelig ned de siste 10 årene.

Hvordan har statsråden tenkt at man skal kompensere for bortfallet av denne for fiskerne viktige ordning, og er dette i tråd med den politikk som Regjeringen utformet i Sem-erklæringen?»

Svar:

Sjøfartsdirektoratet har i forskrift av 10. februar 1989 gitt forskrifter om obligatorisk sikkerhetsopplæring for fiskere, som omfatter et grunnleggende sikkerhetskurs og repetisjonskurs. Det er ikke forskriftsfestet at opplæringen skal være gratis. Uavhengig av statsstøtte må fiskere gjennomføre sikkerhetsopplæring. Etter det departementet kjenner til, må andre yrkesgrupper selv dekke kostnadene ved tilsvarende kursing. Dette gjelder for eksempel innen oljesektoren.

Saldert budsjett for 2003 var på 16,627 mill. kr. I statsbudsjettet for 2004 foreslo Regjeringen å bevilge 3,758 mill. kr. I budsjettavtalen med Arbeiderpartiet ble bevilgningen økt til 6,758 mill. kr. Dette innebærer at statstilskuddet til sikkerhetsopplæring for fiskere er redusert med i underkant av 10 mill. kr fra 2003 til 2004.

SPØRSMÅL NR. 438

Innlevert 26. februar 2004 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 4. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det er etter hvert blitt større og større fokus på kvalitet i spesialisthelsetjenesten. Feiringklinikken er et ikke-kommersielt spesialsykehus for voksne hjertesyrke som er en del av fritt sykehusvalg. Klinikken har et svært godt renommé, svært gode medisinske resultat og meget høy pasienttilfredshet. Etter det jeg erfarer får ikke klinikken forutsigbare avtaler med de regionale helseforetakene i rimelig tid og de får et volum som undergraver det frie sykehusvalget for pasientene.

Hva er årsaken til dette?»

BEGRUNNELSE:

Undersøkelser om pasienttilfredshet ved Feiringklinikken viser at pasientene er svært godt fornøyd med både behandling, pleie, informasjon og organisering. Dette har vært et viktig grunnlag for den brede politiske støtte som klinikken nå har hatt i mange år.

Lovfesting av det frie sykehusvalget har gitt pasientene større valgfrihet og bedre rettigheter overfor sykehus. Skal valgfriheten være en realitet, er det nødvendig at forholdene legges til rette for at alle pasienter får anledning til å benytte sin rettighet og velge det sykehus som de faktisk ønsker å bli behandlet ved.

Den lovpålagte ordningen om fritt sykehusvalg medfører at de sykehusene som er omfattet av ordningen, er forpliktet til å ta imot alle pasientene som velger seg til sykehuset. Dette gjelder selv om det regionale helseforetaket som eier eller har avtale med sykehuset, ikke har ansvar for å sørge for spesialisthelsetjeneste til den aktuelle pasienten.

Selv om Feiringklinikken er en del av fritt sykehusvalg, må det inngås avtale med de regionale helseforetakene hvert år.

Dette kan gi liten forutsigbarhet spesielt fordi avtalene ikke blir klare for langt uti budsjettåret.

Hvis det er riktig slik det hevdes at Feiringklinikken skal utrede en del pasienter og så sende disse videre til andre sykehus for operasjon, synes dette å være både merkelig og en forunderlig ressursbruk i et helsevesen hvor vi fram for alt strever etter å utnytte

penger og personell effektivt. Jeg skulle tro at det ville være både økonomisk og faglig riktig at operasjonene også utføres ved Feiringklinikken så lenge kapasiteten der er tilstrekkelig.

Svar:

Det er riktig at Feiringklinikken er en sentral tilbyder for Helse Øst innen behandling av voksne med hjertesykdommer. Helse Øst gjennomførte i 2002 en gjennomgang av fagområdet kardiologi og vurderte fremtidig kapasitetsbehov innenfor dette området. Det ble da avdekket en overkapasitet i østlandsområdet, om man ser tilbudet innen Helse Sør og Helse Øst under ett. Styret i Helse Øst vedtok derfor at det ikke skulle opprettes flere tilbud innenfor PCI-behandling og hjertekirurgi innen regionen enn de allerede etablerte ved Ullevål universitetssykehus og Feiringklinikken. Hertil kommer at pasientene ut fra fritt sykehusvalg kan velge også andre sykehus utenfor regionen. Jeg er informert om at på dette tidspunktet var det sterke ønsker fra både Sykehuset Østfold og Aker universitetssykehus om å etablere PCI- behandling, i tillegg til Ullevål. Imidlertid valgte Helse Øst å begrense aktiviteten til to steder, hvorav det ene var Feiringklinikken. Det er således klart belegg for å hevde at tilbudet fra klinikken blir regnet som likeverdig med regionens egne foretak.

Med hensyn til forutsigbarhet for avtaler, er både private tilbydere og offentlige helseforetak i Helse Øst henvist til ettårige driftsavtaler og må leve med de tidsaspekter som følger av den sentrale budsjettprosessen. Helseregionene må forholde seg til det årlige statsbudsjettet som legger føringer for det budsjettet som vedtas i styret for regionen og dermed legger grunnlaget for driftsavtalene. Jeg har fått opplyst at Helse Øst har hatt kontinuerlig dialog med Feiring over lang tid. Det ble avholdt et møte mellom Feiring og Helse Øst RHF den 21. november 2003 hvor en gjennomgikk de foreløpige tallene for produksjonen i 2003. Det kom fram at kapasiteten ved Feiring er betydelig større enn behovet Helse Øst har for å kjøpe denne type tjenester. Før Helse Øst kunne gi noen bestilling for 2004, var en derfor nødt til å avvente en samlet oversikt over produksjonen ved Feiring i 2003, splittet på ulike typer behandling.

Helse Øst har dessuten hatt et ønske om å justere dagens fordeling innen hjerterelasjoner mellom Feiringklinikken og Ullevål universitetssykehus. I dag er tilbud og ventelister for hjertekirurgi slik at pasienten selv i praksis bestemmer tidspunktet for planlagt operasjon. Situasjonen med full behovsdekning har dermed ført til at Ullevål universitetssykehus de senere år har hatt lavere aktivitet enn det som er ønskelig. Ullevål har rundt 540 operasjoner i året, mens det er ønskelig å ha 200 flere for å ivareta utdannings- og forskningsforpliktelsene innenfor hjertekirurgi og opprettholde klinisk kompetanse, bl.a. knyttet opp mot beredskap for øyeblikkelig hjelp og multitraumatiserte pasienter. Å opprettholde en spesialistutdanning med tilfredsstillende kapasitet og kvalitet er i alles interesse, og i overskuelig framtid er det de offentlige sykehusene som må bære hovedansvaret for dette.

Helse Øst har opplyst meg om at de har hatt drøftinger med Feiringklinikken for å komme fram til en tilbudsprofil som er i overensstemmelse med regionens helhetlige behov og "sørge for"-ansvar. Det har vært et ønske om at de to sykehusene skulle justere fordelingen av oppgaver seg imellom ved å formidle nøktern informasjon til pasientene om det helhetlige tilbud og derved medvirke til en mer funksjonell fordeling av pasientene og bedre utnyttelse av kapasiteten. Helse Øst har drøftet med Feiringklinikken om andre deler av klinikkens tilbud kan inkluderes i avtalen som en erstatning for aktiviteter man ønsker å kjøpe mindre av. Feiring har bygd opp et tilbud innen hjerterehabilitering, som Helse Øst RHF ønsker å benytte seg av, og som må ses i sammenheng med den totale bestillingen. Pristilbudet på denne tjenesten er nylig presentert for Helse Øst fra Feiring, og det pågår derfor fortsatt dialog om årets bestilling. Helse Øst ønsker å slutføre forhandlingene innen kort tid.

Helse Øst RHF arbeider for å få til større forutsigbarhet når det gjelder avtalene med de private tilbydere, og for å få til samarbeidsmodeller som skal gi større forutsigbarhet for begge parter. Jeg er kjent med at det med noen private aktører er inngått rammeavtaler med en mer langsiktig tidshorisont, hvor det forhandles om årlige driftsavtaler innenfor rammen av de langsiktige avtalene. Jeg mener imidlertid det er grunn til å understreke at et helsevesen som er i stadig utvikling fordrer fleksibilitet, og man må på grunn av dette påregne og gjøre endringer i tilbudet fra det ene året til det andre. Innenfor et område der det er full behovsdekning, har det regionale helseforetaket også en utfordring i å påse at pasientens rett til fritt sykehusvalg i sin ytterste konsekvens ikke samtidig fører til at grunnlaget for akuttberedskap, spesialistutdanning og forskning innenfor et sentralt fagområde forringes.

SPØRSMÅL NR. 439

Innlevert 26. februar 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 3. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ullersmo fengsel må i år spare inn 7 mill. kr. I dette inngår blant annet at 20 ansatte må gå, noe som innebærer en nedbemanning på 15 pst. i hvert enkelt skift. Ullersmo fengsel huser noen av landets tyngste kriminelle fanger, og blant de ansatte fryktes det nå for at denne nedbemanningen skal gå ut over deres egen sikkerhet. Til tross for dette har statsråden klassifisert kriminalomsorgen som en budsjettvinner.

Hvordan kan dette henge sammen?»

Svar:

Bevilgningen til kriminalomsorgen er økt betydelig fra 2003 til 2004. Driftsbevilgningen til kriminalomsorgen er styrket med 84,9 mill. kr for bl.a. å dekke drift av kapasitetsutvidelser ved Kongsvinger, Tromsø, Bergen, Ullersmo og Trondheim fengsler og styrke innholdet i straffegjennomføringen.

Bevilgningen i 2004 gjør kriminalomsorgen i stand til å utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning fordeler driftsbevilgningen til kriminalomsorgens regioner, som fordeler bevilgningen mellom driftsenhetene. Det er derfor direktøren for Region nordøst som fastsetter den endelige tildelingen til Ullersmo fengsel.

I 2002 innførte Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF) en ny budsjettfordelingsmodell for fordeling av driftsbudsjettet mellom regionene. Bakgrunnen for at arbeidet ble i gang, var ønsket om å utvikle en budsjettfordelingsmodell som tar hensyn til ulike ressursbehov regionene i mellom. Modellen bygger på kriterier som for eksempel antall fengselsplasser i regionen, aktivitet i friomsorgen, transport- og reisebehov og hvor mange enheter det er i regionen. I tillegg består modellen av kriterier som kopler faglige aktiviteter og oppnådde resultater til tildeling. Disse kriteriene er soningsdøgnproduksjon og programvirksomhet. Budsjettmodellens fordeling av ressurser til regionene innebærer ikke en øremerking av midler. Regionene har fullmakter til omdisponeringer innenfor den tildelte budsjetttrammen.

Modellen medfører at noen regioner, deriblant Region nordøst, vil få en forholdsvis mindre andel av budsjetttrammen, mens andre regioner vil få en noe større andel. Det tas sikte på at omfordelingene skal gjennomføres over tre til fire år for å sikre at regionene kan gjennomføre tilpasninger i budsjettet som ikke går utover driften.

Direktøren for Region nordøst legger opp til å redusere antall årsverk ved Ullersmo fengsel noe i 2004. Reduksjonen i årsverk er et ledd i en generell omstilling i regionen. Totalt er det 226,5 årsverk ved Ullersmo fengsel. Det er planer om å redusere antall tilsatte med 20 årsverk. Det skal ikke settes i verk oppsigelser ved Ullersmo fengsel. Omstillingen skal gjennomføres ved naturlig avgang. 12 av de reduserte årsverkene er stillinger for fengselsbetjenter i turnustjeneste, mens 8 av årsverkene er stillinger som ikke berører sikkerhetstjenesten. Rutinene ved fengslet har blitt gjennomgått nøye i forbindelse med omstillingen, og endret slik at den totale sikkerhet opprettholdes på et forsvarlig nivå.

Jeg kan nevne at også andre regiondirektører i kriminalomsorgen har hatt behov for en gjennomgang av driften ved enkelte enheter. Dette er nødvendig for at kriminalomsorgen kan løse oppgavene på en god måte og innenfor det budsjettet den får tildelt.

Dokument nr. 15:23

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 440

Innlevert 26. februar 2004 av stortingsrepresentant Per Erik Monsen

Besvart 3. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

“Et likeverdig velferdstilbud er viktig for befolkningen i hele landet og utjevning av skatteinntektene er et middel for å oppnå denne målsettingen. Mandatet til inntektssystemutvalget synes å støtte opp under en bestemt modell for inntektsutjevning, nemlig den kompliserte modell som er foreslått i høringsdokumentet knyttet til tilbakeføring av andel av selskapsskatt til kommunene.

Er statsråden enig i dette?”

BEGRUNNELSE:

Skiftende regjeringer har hatt som målsetting at inntektssystemet skal sette kommunene økonomisk i stand til å gi innbyggerne et likeverdig tjenestetilbud uansett hvor i landet man bor. Det er godt dokumentert at inntektsnivået i kommunene forklarer forskjeller i tjenestetilbudet. Inntektssystemutvalgets mandat bør derfor reflektere målsettingen.

Det kan gjøres ved følgende tilføyelse til mandatet:

"Ved gjennomgangen av inntektsutjevningen skal utvalget vurdere hvilken betydning inntektsutjevningen har for å sikre grunnlaget for et likeverdig kommunalt tjenestetilbud uavhengig av hvor en bor i landet. Utvalget skal dessuten komme med forslag til utforming av en modell for inntektsutjevning som er enkel å forstå og som er et redskap for kommunenes økonomistyring for å beregne de økonomiske konsekvensene av endrede skatteinntekter både lokalt og samlet for Kommune-Norge."

Svar:

Inntektssystemutvalgets mandat punkt 3 b) Inntektsutjevningen ser slik ut:

Gjennom inntektsutjevningen i inntektssystemet utjevnes kommunenes og fylkeskommunenes skatteinntekter. Det bes om en gjennomgang av inntektsutjevningen i systemet ut fra utjevningshensyn og målsettingen om en god insentivstruktur for næringsutvikling. Gjennomgangen av inntektsiden må sees i sammenheng med det pågående arbeidet med å tilbakeføre en andel av selskapsskatten til kommunene.

Mandatet reflekterer to målsettinger. Utjevningshensynet skal på den ene side ivareta hensynet til et likeverdig tjenestetilbud. På den annen side kan inntektsutjevningen svekke kommunenes insentiver til å drive næringsutvikling. Inntektssystemutvalget er bedt om å se disse sidene i sammenheng.

Utformingen av inntektsutjevningen vil også være påvirket av hvilket skattegrunnlag som ligger til grunn for utjevningen og hvor store inntektsforskjellene er før utjevning. Derfor er utvalget bedt om å se inntektsutjevningen i sammenheng med arbeidet med å tilbakeføre en andel av selskapsskatten til kommunene.

Det vises også til mandatets punkt 2:

Utvalget skal foreta en bred faglig gjennomgang av fordelingsmekanismene i finansieringssystemet med sikte på å komme fram til et mest mulig enkelt og rettferdig system. I sin innstilling bes utvalget komme med ett eller flere forslag til et nytt system. Et av forslagene må ha en utforming som er betydelig enklere enn utformingen av dagens system. Det skal beregnes virkninger av forslagene på kommunalt og fylkes

kommunalt nivå, inklusive utslag for grupper av kommuner.

Det er her lagt til rette for at inntektssystemutvalget også skal kunne foreslå utformingen av inntekts-utjevningen med sikte på å komme frem til et mest mulig enkelt og rettferdig system.

Dermed bør de forhold som her påpekes allerede være ivaretatt i utvalgets mandat.

SPØRSMÅL NR. 441

Innlevert 26. februar 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 5. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Fra UFD er det gjennom Rundskriv F-24-03 gitt retningslinjer for budsjett for 2005. Det virker som om tydelige ulikheter i behandlingen av henholdsvis statlige og private høyskoler er videreført slik at noen aktivitetsområder bare omtales i retningslinjene for statlige høyskoler. Det gjelder satsing utenfor rammen, etter- og videreutdanning samt grunnlag for tildeling av forskningsmidler.

Hvorfor videreføres forskjellsbehandling av høyskoler basert på eierskap?”

BEGRUNNELSE:

Jeg legger til grunn at vi er på vei mot full likebehandling av statlige og private høyskoler gjennom felles lovverk og gjennom felles og likt finansieringssystem innenfor universitets- og høyskolesektoren. Forutsetning for likebehandling er selvsagt at offentlig myndighet også i forskrifter, rundskriv og praktisk håndtering av søknader og tildelingsprosedyrer faktisk foretar likebehandling.

Jeg går derfor ut fra at statsråden vil se nærmere på hvordan Rundskriv F-24-03 (Forslag til statsbudsjettet for 2005 Programkategori 07.60 Høyere utdanning) brukes i forhold til statlige og private høyskoler og forsikrer seg om at likebehandling gjennomføres mht. forslag til statsbudsjett for 2005 for de enkelte institusjoner.

Jeg viser spesielt til tildeling av midler over forskningskomponenten, der både ulik måling av forskningsresultater og direkte ulikebehandling av institusjoner etter eierskap synes å gi svært ulikt budsjettmessig resultat.

Svar:

Fra departementet er det i det refererte rundskriv gitt retningslinjer for rapportering av virksomheten i 2003, disponering av budsjettmidler i 2004 og institusjonenes forslag til budsjett for 2005.

Budsjettforslaget, med tilhørende rapportering av aktiviteter og resultater i 2003, og disponering av midler i 2004, er dokumentasjon for etatsstyrings- og styringsdialogmøter departementet har med hver enkelt statlige høyskole. Kravene til dette følger av reglementet for økonomistyring i staten. Tilsvarende krav finnes ikke for private tilskuddsmottakere.

Det ble fra og med budsjettåret 2003 innført et nytt finansieringssystem for private høyskoler. De private høyskolene er i invitasjonen til å søke statstilskudd for 2005 bedt om å angi hvilke studieprogram det søkes støtte for. Det er eksplisitt tatt opp at det kan søkes støtte også for studieprogram det ikke mottas støtte for i 2004. Dette kan også være videreutdanninger.

Det bes også om rapportering av forskningsvirksomhet for de private høyskolene. Departementet arbeider

imidlertid nå med å videreutvikle den resultatbaserte delen av forskningskomponenten, og som en del av dette vil det etableres et system for dokumentasjon av vitenskapelige publisering, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004). Systemet vil omfatte både statlige og private institusjoner. I St.prp. nr. 1 (2003-2004) skriver departementet at det legges til grunn at bruk av disse data i finansieringssystemet også bør innføres for private høyskoler.

Utdannings- og forskningsdepartementet arbeider med oppfølging av Ryssdal-utvalgets innstilling om ny lov om universiteter og høyskoler. Sentrale spørsmål knyttet til likebehandling av private og statlige universiteter og høyskoler vil tas opp i denne sammenhengen. Når det gjelder nivået på den statlige finansieringen, er det betydelige ulikheter mellom en rekke av de private høyskolene på den ene side og de statlige høyskolene på den andre. Det har imidlertid vært en betydelig økning av tilskuddet som gis til private høyskoler de siste årene. Spørsmål om nivået på tilskuddet vil behandles i de årlige forslagene til statsbudsjett.

SPØRSMÅL NR. 442

Innlevert 26. februar 2004 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 5. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Det norske folk har gjennom mediene blitt forelagt en kvalitetsvurdering av norske høyskoler. I den forbindelse fremkommer det lite informasjon om hvem som står bak undersøkelsen, samt at det heller ikke er gjort kjent hva som er selve kvalitetsindikatorene. Når en ser på hva som er lagt til grunn for undersøkelsen, er det tydelig at det er selve undersøkelsen som mangler kvalitet.

Mener statsråden at innholdet i denne undersøkelsen kan stå uimotsagt, eller vil statsråden ta et initiativ for å rydde opp?”

BEGRUNNELSE:

Bladet Mandag Morgen nr. 6/2004 presenterer en kvalitetsmåling og dermed også en rangering over norske høyskoler ut fra et gitt antall forskjellige kriterier. Som eksempel på slike kriterier kan nevnes: Andel kvinnelige ansatte (jo flere kvinner, jo høyere kvalitet), studenter pr. ansatt (jo flere studenter pr. ansatt gir høy rangering grunnet effektivitet, og jo høyere andel utenlandske studenter, dess bedre kvalitet). Flere høyskoler frykter at denne lite seriøse undersøkelsen kan bli skadelig for søkning til de skoler som kom dårlig ut.

Svar:

Representanten Nesvik viser til mangler ved kvaliteten på undersøkelsen, og spør om jeg mener at innholdet i denne undersøkelsen kan stå uimotsagt eller om jeg vil ta et initiativ for å rydde opp.

I Mandag Morgen nr. 7/2004 har jeg i egen replikk kommet med kommentarer til undersøkelsen. I min replikk påpeker jeg særlige forhold ved undersøkelsen som gir grunn til å lese den med visse forbehold. Jeg understreker blant annet at kvinneandel, strykprosent og antallet studenter pr. ansatt ikke nødvendigvis gir noen ensidige signaler om at det foreligger høy eller lav kvalitet ved en høyskole. Bladet legger ikke skjul på hvilke kriterier som legges til grunn. De viser også til at bruk av slike undersøkelser er kontroversielle, og at verktøy for kvalitetsvurdering er under utarbeidelse. Således inviteres leseren til å gå inn i undersøkelsen med visse vitenskapelige forbehold.

Som jeg sier i min replikk, vil det bli mer vanlig at fokuset nå rettes mot resultater i forhold til samfunnets investeringer i høyere utdanning. Kvalitet vil bli sterkt fokusert fremover, og en bør forvente at det vil komme flere slike undersøkelser. Dette mener jeg er positivt, og det vil kunne bli et bidrag til et kvalitetsbevisst universitets- og høyskolesamfunn. Det er imidlertid vanskelig for den politiske ledelsen i departementet å stille seg i en posisjon som overdommer i forbindelse med det faglige innholdet i enhver undersøkelse foretatt av uavhengige medier.

SPØRSMÅL NR. 443

Innlevert 26. februar 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 5. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Hva vil justisministeren foreta seg for å sikre at de politistudentene som nå blir uteksaminerte får jobb i politiet?”

BEGRUNNELSE:

På bakgrunn av innspill fra blant annet studenter på Politihøgskolen og andre, synes det meget tvilsomt at de rundt 240 politihøgskolestudentene som nå uteksamineres, kan påregne å få jobb i politiet. Undertegnede finner det underlig dersom Regjeringen ikke foretar seg noe for å sikre disse jobb, all den tid det er en rekke uløste politioppgaver i samfunnet. Kriminalitet koster samfunnet årlig milliardbeløp. I tillegg kommer det som er det viktigste, nemlig menneskelige lidelser. Det burde dermed være en god samfunnsmessig og samfunnsøkonomisk investering å sikre disse politistudentene jobb, etter at man har brukt store ressurser på å utdanne dem.

Svar:

Siste statistikk fra Politidirektoratet over vakanser i politiet er fra september 2003. Det var da ca. 200 stillinger som ikke var besatt. Dette fordelte seg på:

- ca. 40 stillinger som sto ubesatt pga. ikke kvalifiserte søkere
- ca. 109 stillinger som var under tilsetting
- ca. 52 stillinger som ble holdt vakant pga. budsjettsituasjonen eller omdisponert.

Politidirektoratet opplyser at situasjonen ikke er vesentlig annerledes nå enn da statistikken ble innhentet. Noen politidistrikt melder imidlertid om flere vakante stillinger. Jeg har også registrert at noen politidistrikter holder stillinger ubesatt. Totalt antall årsverk i etaten i 2003 var ca. 11 400 inkludert Politidirektoratet. 200 ledige stillinger utgjør 1,8 pst. av antall årsverk. Det er politidistriktenes ansvar å forvalte det tildelte budsjettet på en best mulig måte. Dette betyr å holde en forsvarlig drift, samtidig som budsjettrammen holdes.

Det er 239 studenter som er ferdig på Politihøgskolen sommeren 2004. Hvor mange av disse som eventuelt ikke får den stillingen de søker, er det på dette tidspunkt ikke mulig å si, da dette blant annet er avhengig av hvor i landet de søker stilling. Det mangler fortsatt kvalifiserte søkere til flere stillinger en rekke steder i landet.

I løpet av 2004 vil det også være ca. 160 polititjenestemenn som går av med pensjon (antall ut fra tjenestemenn som når ordinær pensjonsalder). Dette vil føre til at flere studenter kan tilbys jobb.

Det kan tilføyes at jeg vil følge utviklingen på dette området nøye, slik at politidistriktene har en så god og riktig bemanning som mulig med de rammebetingelsene som foreligger.

SPØRSMÅL NR. 444

Innlevert 26. februar 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 8. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

“Vil miljøvernministeren nå ta ansvar og gripe inn overfor Direktoratet for naturforvaltning (DN), slik at

tarenæringen og alginatproduksjonen blir sikret stabil og forutsigbar tilgang på råstoff ved at kompromissforslaget som er godkjent av fylkesmannen i Sogn og Fjordane, blir lagt til grunn?”

BEGRUNNELSE:

Miljøvernministeren ble i skriftlig spørsmål nr. 364 av 10. februar i år bedt om å skjære gjennom byråkratiet og gjennomgå saken på nytt for at tarenæringen og alginatproduksjonen skulle få stabil og forutsigbar tilgang på råstoff.

Bakgrunnen for spørsmålet var at DN hadde overprøvd vedtak fra Sogn og Fjordane om dispensasjon til fortsatt taretråling i sjøfuglreservater utenom hekketiden i inneværende høstingsår.

Et slikt vedtak medfører at alginatfabrikken til FMC BioPolymer på Vormedal mister opptil 20 000 tonn råstoff i år, noe som får alvorlige konsekvenser for bedriftens arbeidsplasser og verdiskaping.

I svaret fra statsråden gis det inntrykk av at man har skjønnet alvoret i situasjonen, og har derfor bedt direktoratet vurdere saken på nytt samt bedt om at saken får en rask behandling.

Direktoratet har nå vurdert saken på nytt og åpnet fire av feltene. Dette er imidlertid til svært liten hjelp da disse felt samlet maksimalt vil gi 3 000-4 000 tonn av de totalt 20 000 tonn en er utestengt fra. Direktoratet har overhodet ikke tatt hensyn til det regionale kompromissforslag som er undertegnet av fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

Det ser dessverre fortsatt ut til at det er viktigere å føre en symbolsk miljøpolitikk enn å få til en bedre balanse mellom vern og bruk i kystsonen. Slike drastiske tiltak setter både verdiskaping og arbeidsplasser i fare på et veldig svakt grunnlag.

Svar:

Jeg viser også til mitt brev av 17. februar 2004, som var svar på skriftlig spørsmål nr. 364.

FMC BioPolymer AS søkte høsten 2003 om dispensasjon til å drive taretråling innenfor ni sjøfuglreservater i Sogn og Fjordane i sesongen 2003-2004. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane gav i desember i fjor dispensasjon fra forbudet mot taretråling, men Direktoratet for naturforvaltning omgjorde vedtaket.

Det har tidligere vært gitt dispensasjoner til å drive taretråling i sjøfuglreservater i Sogn og Fjordane. Et viktig moment har vært hensynet til å avhjelpe tarenæringens behov for råstoff i en overgangsperiode i påvente av fiskerimyndighetenes ferdigstilling av en forvaltningsplan for tare. Dette arbeidet har tatt lengre tid enn opprinnelig forventet, men Fiskeridepartementet sier nå at forvaltningsplanen for tare skal være ferdigstilt innen 1. september i år. Dermed kan situasjonen med taretråling i sjøfuglreservater i Sogn og Fjordane få en helhetlig avklaring.

Med bakgrunn i dette har Miljøverndepartementet i dag omgjort Direktoratet for naturforvaltnings vedtak, og det kan nå drives taretråling i alle de ni reservatene som tarenæringen søkte om for 2003 og 2004. Jeg har i den forbindelse lagt avgjørende vekt på hensynet til tarenæringens behov for råstoff i inneværende taretrålingssesong, og dermed å sikre viktige arbeidsplasser på Vestlandet.

Dispensasjonen fra forbudet mot taretråling gjelder frem til og med 31. august 2004 med unntak for perioden med ferdselsforbud 1. april-31. juli. Jeg presiserer at det med dette vedtaket ikke er tatt stilling til om det skal åpnes for taretråling i de ni naturreservatene senere, da dette må vurderes helhetlig i tilknytning til arbeidet med forvaltningsplan for tare.

SPØRSMÅL NR. 445

Innlevert 27. februar 2004 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 5. mars 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

“Hva er grunnen til at Olje- og energidepartementet har valgt å ikke holde de berørte kommunene orientert når det er gitt evigvarende konsesjoner til Statkraft i Tokke/Vinje-vassdraget?”

BEGRUNNELSE:

Olje- og energidepartementet har gitt Statkraft evigvarende konsesjoner på kraftverkene blant annet i Tokke og Vinje. Dette skal ha skjedd uten at de berørte kommunene er varslet. Kommunene har dermed ikke fått anledning til å uttale seg om saken før departementet gjorde sitt første vedtak. Det er kommet sterke reaksjoner på departementets handlemåte i denne saken. En klage ble likevel avvist i statsråd.

Svar:

Statkraft SF søkte i 2002 om endring av vilkår i tillatelser gitt ved kronprinsregentens res. av 8. februar 1957, kgl.res. 17. juni 1960 og kgl.res. 26. juni 1964 for statsregulering av Tokke/Vinje.

Søknaden gjaldt omgjøring av vilkåret i *reguleringskonsesjonene* fra tidsbegrenset til ubegrenset tid. Reguleringsbestemmelsene for Tokke/Vinje- konsesjonene var tidsbegrenset og løp ut i 2017. Dette betyr at det kunne fastsettes nye vilkår for fornyet konsesjon i 2017. Det foreligger ikke hjemmel i vilkårene for hjemfall av reguleringsanleggene.

Alle søknader om slik omgjøring etter at Stortinget behandlet den første saken i 1988 har blitt tatt til følge. Forut for stortingsbehandlingen uttalte for øvrig regjeringsadvokaten at dersom søkeren oppfylte de krav loven stiller, måtte det være klart at ny konsesjon kunne gis på ubegrenset tid.

Grunnlaget for søknaden var at Statkraft SF oppfyller lovens krav om offentlig eierskap for å få tidsbegrenset reguleringskonsesjon. En forutsetning for å kunne endre vilkåret er at kraften nyttes til allminnelig kraftforsyning, og at hensynet til allmenne interesser ikke taler mot.

Olje- og energidepartementet fant at begge disse vilkårene i loven var oppfylt for Statkraft SFs vedkommende, og konsesjonene ble derfor endret til å gjelde på ubegrenset tid.

Kommunene påklaget departementets vedtak. Jeg hadde deretter et møte med de berørte ordførerne der jeg orienterte om prosessen og departementets praksis i slike omgjøringssaker.

Olje- og energidepartementet har hatt en rekke saker de senere år som gjelder omgjøring av vilkåret om tidsbegrenset konsesjon. Ingen av sakene har vært sendt på høring til distriktet ettersom vurderingskriteriet i loven kun går på hvorvidt selskapet oppfyller kravet om det er offentlig i lovens forstand, dvs. eid med mer enn 2/3 av kommuner, fylkeskommuner eller staten. Etter møte med ordførerne i denne saken har jeg imidlertid besluttet å sende alle fremtidige omgjøringssaker til orientering til de berørte kommuner.

Klagen fra kommunene ble behandlet av Kongen i statsråd før siste årsskifte. Klagen ble ikke tatt til

følge, og departementets vedtak ble stadfestet. Kommunenes advokat ble orientert i brev umiddelbart over nyttår.

Jeg finner grunn til å fremheve at departementets vedtak ikke innebærer noen innskrenkning i adgangen til å revidere tidligere gitte konsesjoner. Dette innebærer at konsesjonene kan revideres 50 år etter konsesjonstidspunktet, dvs. i 2007. Revisjon av konsesjonsvilkårene kan bl.a. ta opp uheldige miljømessige konsekvenser av reguleringen. Omgjøringen får heller ingen konsekvenser for fastsettelsen av konsesjonsavgifter og avståelse av konsesjonskraft.

SPØRSMÅL NR. 446

Innlevert 27. februar 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 4. mars 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

“Forsvaret avhendet for en tid tilbake tre landgangsfartøyer til rederiet Seaworks for 10 mill. kr. Ifølge Nationen 27. februar 2004, kan det nå være aktuelt for Fiskeridepartementet å leie tilbake fartøyene for bruk i oljevernberedskapen.

Er det et rimelig krav at den statlige ressursbruken, knyttet til Kystvernet, ses i sammenheng av alle de involverte departementer, og ble alternativ bruk av disse fartøyene vurdert før saken ble fremmet for Stortinget?”

Svar:

Stortinget vedtok 19. juni 2002 i Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002), at de resterende tre landgangsfartøyer skulle tas ut av strukturen og avhendes.

Etter anbudsrunde inngikk Forsvaret den 21. august 2003 avtale med Seaworks AS om salg av alle tre landgangsfartøyene til en samlet pris på 10,5 mill. kr. I en kontraktsklausul godkjent av Landbruksdepartementet, forpliktet kjøper seg til å tilby transportkapasitet til reindriftsnæringen for frakt av rein på kommersiell basis, da fartøystypen lenge har vært benyttet til dette. Ut over dette er ikke disponering av fartøyene selgers anliggende.

Den statlige ressursbruken knyttet til Kystverket ses i sammenheng av alle de involverte departementer med henblikk på samordning og utnyttelse av alle offentlige, private og frivillige ressurser. Ingen enkel institusjon kan løse disse oppgavene alene. Regjeringen overførte ansvaret for den statlige beredskapen mot akutt forurensning til Fiskeridepartementet ved Kystverket 1. januar 2003. Dette medførte et tydeligere ansvar, og har lagt til rette for en bedre samordning og utnyttelse av ressursene. For eksempel har økt oljetransport langs kysten av Nord-Norge medført en rekke nye tiltak fra Regjeringens side, herunder styrking av slepebåtbereidskapen og prosjektering av en maritim trafikksentral i Vardø.

Alternativ bruk av landgangsfartøyene ble vurdert før saken ble fremmet for Stortinget, første gang før fremleggelsen av St.prp. nr. 45 (2000-2001). Berørte departementer og underliggende etater ble våren 2001 bedt om å redegjøre for sitt syn på et flerbrukskonsept for bruk av landgangsfartøyene. Styrking av oljevernberedskapen langs kysten var ett av momentene i konseptet. Forsvarsdepartementet konkluderte på grunnlag av tilbakemeldingene, at interessen for fartøyene var begrenset, og at det ikke var hensiktsmessig å gå videre med konseptet.

Til grunn for forslaget om å ta de tre landgangsfartøyene ut av forsvarsstrukturen lå bl.a. en beregnet kostnadsbesparelse for Forsvaret på 36 mill. kr i inneværende planperiode.

SPØRSMÅL NR. 447

Innlevert 27. februar 2004 av stortingsrepresentant Dagfinn Sundsbø

Besvart 5. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"I besvarelse av spørsmål nr. 24 av 25. februar 2004 uttalte statsråden at Akershus fylkeskommune ikke kunne inviteres som direkte søker til midlene i belønningsordning for kollektivtrafikken. I departementets retningslinjer heter det at søker kan være ansvarlig myndighet for kollektivtransporten i de utvalgte byområdene som bykommune, fylkeskommune eller organ med tilsvarende ansvar.

Mener statsråden at departementets retningslinjer bekrefter hennes uttalelse om at Akershus fylkeskommune ikke kunne inviteres som søker?"

BEGRUNNELSE:

Oslo og Akershus har et felles og likeverdig ansvar for å utvikle kollektivløsninger for innbyggerne i Oslo-området. Dette understrekes bl.a. i Byutredningen for Oslo og Akershus som er utarbeidet som grunnlagsdokument for Nasjonal transportplan 2006- 2015. I byutredningen vises det til at den daglige innpendlingen fra Akershus-kommunene til Oslo, representerer en hovedutfordring i utviklingen av kollektivtilbudet i Oslo-området.

I Stortingets spørretime 25. februar besvarte samferdselsministeren et spørsmål tatt opp av Dagfinn Sundsbø for Åslaug Haga, om kriteriene for å kunne søke fra midlene i den statlige belønningsordningen for kollektivtransporten i større byområder. Akershus fylkeskommune ble ikke invitert til å søke, men henvist til å få eventuelle prosjekter vurdert i Oslos søknad. På spørsmål om statsråden ser at ulikebehandlingen av Oslo og Akershus er urimelig, svarte hun:

"Samferdselsdepartementet foreslo i budsjettproposisjonen til Stortinget i høst at byene Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand skal inviteres til å søke om midler fra ordningen. Dette sluttet Stortinget seg til - inkludert Senterpartiet. Senterpartiet gav ikke ved behandlingen av statsbudsjettet uttrykk for det synspunktet jeg hører nå, tre måneder senere, tilkjennegitt om at det er urimelig ikke å invitere Akershus på linje med Oslo."

I brev til Oslo kommune av 9. oktober 2003 inviteres Oslo om å søke om midler fra ordningen. I brevet heter det at kommunen i en eventuell søknad også forutsettes å vurdere tiltak med virkning utenfor Oslo bygrense i samarbeid med framtidige partnere i samordningsorganet for kollektivtransport i den sentrale østlandsområdet. I retningslinjene som er vedlagt brevet til Oslo kommune, heter det følgende i pkt. 4 om hvem som kan søke:

"Søker skal være ansvarlig myndighet for den lokale kollektivtransporten i de utvalgte byområdene, som kan være:

– Bykommunen.

- Fylkeskommunen.
- Organ med tilsvarende ansvar."

Det synes ikke å være samsvar mellom statsrådets svar i spørretime og de kriterier for å kunne søke som er fastsatt i Samferdselsdepartementets retningslinjer.

Svar:

Jeg opplyste i mitt svar på spørsmål nr. 24 av 25. februar 2003 at Samferdselsdepartementet i budsjettproposisjonen til Stortinget i høst foreslo at byene Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand skal inviteres til å søke om midler fra ordningen. Dette sluttet Stortinget seg til, inkludert representanten Sundsbøs parti Senterpartiet. Senterpartiet gav *ikke* ved behandlingen av statsbudsjettet uttrykk for det synspunktet representanten Sundsbø nå, tre måneder senere, tilkjennegir om at det er urimelig ikke å invitere Akershus på lik linje med Oslo.

Jeg gav i mitt svar videre uttrykk for at jeg er enig i at fylkesgrensen mellom Oslo og Akershus, er en uheldig barriere for å få til en helhetlig transportpolitikk for hovedstadsområdet. I transportsammenheng er Oslo, Akershus og flere nabofylker å betrakte som *en* funksjonell enhet.

På kort sikt gir dette seg utslag i at jeg i invitasjonen til Oslo om å søke om midler fra belønningsordningen, forutsatte at Oslo samarbeider med Akershus om en slik søknad. Det har da også Oslo gjort, Akershus har avgitt et grundig bidrag til Oslos søknad om midler, og flere av de forslagene Akershus spiller inn, ligger inne i Oslos søknad.

På lengre sikt er det behov for å gå atskillig lenger i samordningen mellom fylkene. Jeg har tatt initiativ til å opprette *Samordningsorganet for kollektivtransport i det sentrale Østlandsområdet*. Samordningsorganet ble etablert 1. januar, med staten, Oslo, Akershus, Buskerud og Østfold som deltakere. Det er min ambisjon at dette organet relativt raskt skal få ansvaret for kollektivtransporten i hovedstadsområdet. Ved å overlate ansvaret for bl.a. takster, billettering og tilskudd til ett organ, ligger alt til rette for at kollektivtilbudet i hovedstadsområdet blir sett i sam

menheng, og at vi kan utvikle et bedre, mer helhetlig og konkurransekraftig kollektivtilbud i hovedstadsområdet. I et slikt operativt samordningsorgan for kollektivtrafikken i det sentrale Østlandsområdet, vil det være naturlig også å plassere ansvaret for å søke om og fordele midler fra belønningsordningen i årene framover.

I Samferdselsdepartementets retningslinjer for belønningsordningen heter det i punkt. 3) "Generelt" at "Den årlige bevilgningsrammen for tildeling og *hvilke byområder som kan søke* fastsettes ut fra Stortingets vedtak om statsbudsjettet". Videre presiseres det i retningslinjene punkt 4) "Hvem kan søke?", *hvilke institusjonelle enheter* som er søknadsberettiget gitt selvsagt at Stortinget har vedtatt at det kan søke. Jeg vil derfor bekrefte at Samferdselsdepartementets retningslinjer for belønningsordningen, gitt Stortingets tilslutning til forslag til byområder, også med støtte fra representant Sundsbøs parti, Senterpartiet, er i tråd med mine uttalelser. Jeg ønsker imidlertid å minne om at Akershus *har* deltatt, slik departementet forutsatte, gjennom Oslo kommunes søknad om midler fra belønningsordningen.

SPØRSMÅL NR. 448

Innlevert 27. februar 2004 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 5. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"Hvordan kan stat og kommune bidra til økt trygghet for innbyggerne i vegløse bygdesamfunn når deres ferdelsårer blokkeres, som når Åkrafjorden fryser?"

BEGRUNNELSE:

Grenda Eikemo i Etne kommune er Hordalands eneste vegløse grend. De fastboende er avhengig av båt

over Åkrafjorden både for å kunne sende ut produkter fra gårdsdriften og for å hente inn forsyninger. Den siste uken har de vært uten slik forbindelse fordi fjorden er gjenfrosset. Ordføreren i Etne er likevel usikker på om kommunen skal bekoste isbryting, og har varslet en prinsippdebatt om dette i kommunestyret. For de fastboende medfører situasjonen naturlig nok stor utrygghet. De fastboende mener de har krav på offentlig hjelp til å holde sin eneste forbindelsesåre til omverdenen åpen.

Svar:

Grenda Eikemo ligger på nordsiden av Åkrafjorden. Sambandet med omverdenen går med lokalbåt til ei kai på sørsiden av fjorden. Hordaland fylkeskommune har ansvaret for lokalbåten. Spørsmål om eventuell isbryting eller forbedringer i båtsambandet ligger utenfor ansvarsområdet til Statens vegvesen.

En eventuell vegforbindelse for Eikemo ble utredet i forbindelse med planer som skulle gi Kvinnherad kommune bedre tilknytning til stamvegnettet. Folgefonntunnelen ble valgt som løsning og dette prosjektet åpnet i 2001. Det er derfor ikke aktuelt med en eventuell riksveg langs nord/vestsiden av Åkrafjorden.

Statens vegvesen så i 1993/94 på ulike løsninger for lokal veg mellom Eikemo og Fjæra som ligger innerst i Åkrafjorden. Statens vegvesen vurderte et eventuelt prosjekt som et kommunalt ansvar der det er opp til kommunen å fremme planer og finansieringsløsning. Etter det jeg kjenner til foreligger det i dag ingen konkrete planer om fast vegforbindelse for grenda.

SPØRSMÅL NR. 449

Innlevert 1. mars 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 9. mars 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

“Vil olje- og energiministeren vurdere å ta inn som krav i omsetningskonsesjonene, som alle som skal omsette elektrisk strøm må ha, hvor det slås fast at det ikke er tillatt med noen form for forskuddsbetaling av strøm?”

BEGRUNNELSE:

En rekke selskaper har de siste årene etablert seg i kraftmarkedet for å selge elektrisk kraft til husholdninger og mindre næringsdrivende. De konkursene vi har hatt de siste årene, er blant disse selskapene: Norigo Energi, Kraftkompaniet Vest og Articentel Energy. Gjennom forskuddsbetaling av strøm har en rekke forbrukere tapt mange tusen kroner i disse konkursene ved at de aldri har fått den strømmen som de hadde betalt for. Det viser bl.a. denne artikkelen 13. mai 2003 på kraftnytt.no sin hjemmeside:

"Articentel Energy skylder strømkunder millioner

Forbrukerrådet anslår at den tidligere strømleverandøren Articentel Energy skylder kundene mellom seks og åtte millioner kroner. Dette er penger kundene har betalt inn som forskudd.

- Ifølge opplysninger vi har fått fra selskapet, er det rundt 1.500 kunder som ikke har fått sluttavregning. I tillegg skal det være rundt 800 kunder som har fått feil i sin sluttavregning. Jeg vil tippe at kundene har gjennomsnittskrav på 3.000-4.000 kroner, sier juridisk rådgiver Jon-Andreas Lange i Forbrukerrådet til NTB."

Også nå praktiserer en del av de mindre selskapene som TotalEnergi og Telinett, forskuddsbetaling.

Svar:

Dagens regler for fakturering av husholdninger er gitt i NVEs forskrifter. Forskriftene gjelder nettselskapene, og reglene omfatter derfor kun kraftleverandører dersom de fellesfakturerer med nettselskap. Forskriftene krever etterskuddsvis fakturering basert på faktisk forbruk for husholdninger med årlig forventet forbruk høyere enn 8 000 kWh. I praksis vil et forbud mot forskuddsfakturering for kraftleverandører bety at dagens faktureringsregler vil bli utvidet til å også gjelde for alle rene kraftleverandører.

Et krav om etterskuddsvis fakturering vil redusere sluttkunders risiko for økonomisk tap. Kunder som foretrekker etterskuddsvis fakturering står imidlertid i dag fritt til å velge en kraftleverandør som tilbyr dette. Noen kunder foretrekker også, av ulike grunner, forskuddsvis fakturering. Å forby rene kraftleverandører å fakturere forskuddsvis til kunder som av forskjellige årsaker ønsker det, kan betraktes som en inngripen i husholdningskundernes avtalefrihet. Det vil også frata kraftleverandørers mulighet til å kunne spesialtilpasse faktureringsrutiner etter ønske fra kunden.

Mange sluttbrukere ønsker en samlet faktura for nett og kraft. Muligheten til å fellesfakturere med

nettselskap blir sett på som et viktig konkurransefortrinn, som i praksis ikke er tilgjengelig for frittstående kraftleverandører. De kraftleverandørene som fellesfakturerer i dag anser det trolig som et så stort konkurransefortrinn at de har valgt å ikke fakturere forskuddsvis og uavhengig av nettselskapet. Før et pålegg om etterskuddsvis fakturering for alle leverandører eventuelt blir innført, bør derfor reglene om fellesfakturering vurderes nærmere. Hvis reglene om fellesfakturering ikke endres, kan et slikt pålegg gi konkurranseskjevhet mellom frittstående kraftleverandører og kraftleverandører som er integrert med et nettselskap.

Et pålegg om etterskuddsvis fakturering vil svekke selskapenes likviditetssituasjon. Det er derfor trolig behov for en viss innføringsperiode. Dette vil kunne gi kraftleverandørene tid til å foreta tilpasninger slik at likviditetsproblemene dempes.

Departementet har bedt NVE om å utrede nærmere et pålegg om fellesfakturering uavhengig av hvilken kraftleverandør kunden har, jf. pkt. 6.7.4 i St.meld. nr. 18 (2003-2004) Om forsynings sikkerheten for strøm mv. I tillegg skal det utredes om det bør pålegges at kraftleverandørene forestår all administrativ og avregningsmessig kundeforholdshåndtering for både nett og kraft. Det kan være hensiktsmessig at sluttbruker i større grad kun må forholde seg til én aktør. I meldingen nevnes også en utredning som NVE nå gjennomfører vedrørende måling, avregning og fakturering. Jeg mener det vil være hensiktsmessig å vurdere et eventuelt krav om etterskuddsvis fakturering for alle kraftleverandørene når resultatene fra disse utredningene foreligger, og jeg mener det er viktig å få evaluert dagens regelverk før man kommer med ytterligere pålegg for å sikre alle kunder et tilfredsstillende regelverk.

SPØRSMÅL NR. 450

Innlevert 1. mars 2004 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 9. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

“Vil finansministeren sørge for at det blir mer ensartet behandling og derigjennom lettere for mennesker med utlendingspass å få bankkort?”

BEGRUNNELSE:

Norske banker jobber etter retningslinjer som i dag gjør det vanskelig for mennesker med utlendingspass å få bankkort. Bankkort har for de fleste utviklet seg til å bli et særdeles viktig betalingsmiddel og legitimasjonskort. Det er likevel avdekket noe varierende praksis.

For mange vil en slik nektelse i å få bankkort være svært tungvint, og mange opplever det å være i strid med den frie rett alle skal ha til markedet. I så måte vil en slik nektelse også være i strid med alminnelige konkurranserettslige prinsipper og regler. Problemet kunne være løst om bankene utstedte bankkort uten bilde.

Svar:

Spørsmålet er forelagt for Kredittilsynet, som har tilsynsansvaret for norske finansinstitusjoner (herunder banker), jf. kredittilsynsloven § 1. Kredittilsynet har ved brev 4. mars 2004 gitt følgende merknader:

"En forutsetning for å få bankkort, er at man har åpnet konto i en bank. Ved kontoåpning skal bankene følge regler for kontroll av legitimasjon. Dersom en person får åpnet konto i en bank, og utstedt et bankkort, har personen fått tilgang til det finansielle system. Det er derfor viktig at bankene "kjenner sine kunder" ved etablering av kundeforhold eller ved gjennomføring av transaksjoner.

Det er internasjonalt gjennomført en skjerping av regelverk, standarder og anbefalinger på hvitvaskingsområdet. Legitimasjonskontrollen inngår som et helt sentralt element i tiltakene for å motvirke hvitvasking av utbytte. Denne skjerpingen vil også ha betydning for så vel utforming som praktisering av det norske

hvitvaskingsregelverket. Kredittilsynet viser her til at EUs annet hvitvaskingsdirektiv (2001/97/EF) har blitt gjennomført i norske rett ved lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven), og forskrift 10. desember 2003 nr. 1487 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsforskriften). Tilsynet viser videre til FATFs (Financial Action Task Force on Money Laundering) 40 reviderte anbefalinger fra juni 2003, samt Baselkomiteens standarder "Customer Due Diligence for banks" fra oktober 2001.

Ifølge § 4 i hvitvaskingsforskriften skal legitimasjonsdokumentet(ene) for fysiske personer ved etablering av kundeforhold med bank inneholde følgende opplysninger:

- fullt navn
- navnetrekk
- fotografi
- i fødselsnummer, ev. D-nummer

Det er nærmere regulert i forskriftens § 4 første ledd at legitimasjonsdokumenter som fremlegges skal være utstedt av offentlig myndighet, eller av annet organ hvis kontrollrutiner for dokumentutstedelse er betryggende, og der det er allment akseptert at dokumentet for øvrig har et tilfredsstillende sikkerhetsnivå. Dersom en person har et legitimasjonsdokument som tilfredsstiller disse kravene, vil bankene kunne legge dette legitimasjonsdokumentet til grunn for åpning av kundeforhold med den aktuelle personen. Dette gjelder også for asylsøkerbevis eller utlendingspass. Bankene har kun i meget begrenset grad adgang til å inngå et kundeforhold med en person som ikke kan fremlegge et tilfredsstillende legitimasjonsdokument. Vilkåret for åpning av kundeforhold uten at kunden har fremlagt legitimasjonsdokument, er at institusjonen er sikker på kundens identitet, har grunn til å anta at kunden ikke har legitimasjon og at det på grunn av kundens alder og helse er urimelig å kreve at vedkommende skaffer seg legitimasjon.

Den enkelte bank fastsetter hvilke legitimasjonsdokumenter banken vil godta iht. de minimumskrav som følger av lov og forskrift. Kredittilsynet har i sitt tilsynsarbeid observert at enkelte banker ikke godkjenner asylsøkerbevis som gyldig legitimasjonsdokument. Det er den enkelte bank som er ansvarlig for å overholde sin plikt til legitimasjonskontroll, og det må derfor også være den enkelte bank som vurderer hvilke legitimasjonsdokumenter banken vil godta innenfor rammen av lov og forskrift. Asylsøkerbevis blir hovedsakelig utstedt av Politiets Utlendingsenhet. Kredittilsynet har fått muntlig opplyst fra denne enheten at ca. 90-95 pst. av asylsøkerne kommer til Norge uten reisedokumenter, og 75 pst. uten noen form for dokumentasjon av vedkommendes navn. Asylsøkerbevis blir således i betydelig utstrekning utstedt med grunnlag i rene egenerklæringer fra asylsøkerne.

Hvitvaskingsforskriften § 9 pålegger banken (den rapporteringspliktige) å nekte å etablere kundeforhold eller å avvise transaksjonen dersom en person ikke kan fremlegge legitimasjon som tilfredsstiller kravene i § 4, eller det er grunn til å tro at legitimasjonsdokumentene ikke er korrekte og en nærmere angitt kontroll ikke kan avkrefte mistanken eller ikke kan gjennomføres.

Det vises forøvrig til vedlagte kopi av Kredittilsynets brev til Utlendingsdirektoratet datert 17. april 1996 vedrørende krav til legitimasjonsdokument for asylsøkere."

Kravene til at bankene skal "kjenne sine kunder" er både nasjonalt og internasjonalt ansett som et viktig prinsipp som ledd i forebyggende tiltak mot økonomisk kriminalitet. Slike krav er bl.a. nedfelt i hvitvaskingsregelverket, jf. Kredittilsynets merknader ovenfor. Jeg ser ingen grunn til å foreslå endringer i disse reglene nå. Det vises bl.a. til at Regjeringens forslag til ny hvitvaskingslov fikk bred tilslutning i Stortinget sist sommer. En enstemmig finanskomité uttalte bl.a. at "sikker identifisering av kunder er en grunnleggende forutsetning for en effektiv kamp mot hvitvasking av gevinst av kriminelle handlinger", jf. Innst. O. nr. 100 (2002-2003).

SPØRSMÅL NR. 451

Innlevert 2. mars 2004 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 8. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Tannteknikere har autorisasjon som helsepersonell, og bare tannteknikere med autorisasjon kan i henhold til helsepersonelloven bruke slik tittel og annonsere sin virksomhet i samsvar med dette.

Er det slik at det drives tannteknikerarbeid i Norge i tanntekniske laboratorier der utøverne ikke har autorisasjon som tanntekniker?”

BEGRUNNELSE:

I et skriftlig spørsmål til helseministeren av 21. mai 2003 reiste jeg spørsmål om noen i bransjen tilbyr tjenester uten å tilfredsstille kravene til autorisasjon og merverdiavgiftsfritak. Spørsmålet ble tilfredsstillende besvart 2. juni 2003.

Jeg finner grunn til å måtte reise et spørsmål som delvis går inn på samme tema. Helsepersonelloven legger bl.a. grunnlaget for at tannteknikerbransjen skal ha høyt kompetansenivå og faglig bredde. En autorisasjon innebærer rettigheter og plikter for yrkesutøverne og er med på å sikre befolkningen kvalitets-sikrede tjenester.

Det er derfor viktig at alle som er utøvere i bransjen kan dokumentere kvalifikasjoner gjennom tildelt autorisasjon.

Jeg etterspør egentlig gjennom mitt spørsmål de tiltak som måtte være satt i verk for å sikre at tannteknikere og tannteknikerlaboratorier faktisk har den godkjenning om autorisasjon som helsepersonelloven krever.

Svar:

Som Kristoffersen viser til har jeg tidligere besvart et annet spørsmål fra representanten som delvis berører samme tema, jf. skriftlig spørsmål nr. 586 av 21. mai 2003 besvart ved mitt brev av 2. juni 2003. Problemstillingen i den saken var blant annet knyttet til sammenhengen mellom autorisasjon som tanntekniker og merverdiavgiftsfritak. Representantens spørsmål ble den gang forelagt henholdsvis Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet for innspill til mitt svar til representanten Kristoffersen.

Når det gjelder tiltak for å sikre at tannteknikere, har autorisasjon i henhold til helsepersonelloven, viser jeg til mitt svar på representantens ovennevnte spørsmål av 21. mai 2003. Som jeg i svaret påpekte er helsepersonell som er gitt autorisasjon etter helsepersonelloven § 48, samtidig gitt en tittelbeskyttelse etter lovens § 74 første og andre ledd. Bare den som har autorisasjon har rett til å benytte slik yrkesbetegnelse, og andre har heller ikke lov til å uriktig benytte titler eller annonsere sin virksomhet på en slik måte at det kan gis inntrykk av at vedkommende har autorisasjon. Sammenholdt med lovens § 67 fremgår at overtredelse av lovens bestemmelse om tittelbeskyttelse kan være straffbar.

Med hjemmel i lov om statlig tilsyn med helsetjenesten, fører Statens helsetilsyn og Helsetilsynet i fylkene tilsyn med helsepersonell og helsetjenesten. I forbindelse med utøvelse av sin tilsynsvirksomhet, vil tilsynsmyndigheten bli gjort kjent med forhold som kan være i strid med helsepersonelloven, herunder bestemmelsen om tittelbeskyttelse. Dersom tilsynsmyndighetene konstaterer at en virksomhet er i strid med helsepersonelloven § 74, kan det reageres på flere måter. Dersom det er autorisert helsepersonell som opptrer i strid med helsepersonellovens regler om tittelbeskyttelse, for eksempel dersom vedkommende benytter andre titler enn den hans autorisasjon omfatter, vil dette kunne medføre administrativ reaksjon, enten i form av advarsel eller i verste fall i form av tilbakekall av autorisasjon eller politianmeldelse.

Jeg understreker imidlertid at det etter helsepersonelloven kun er tittelen "tanntekniker" som er beskyttet. Som nevnt har personer uten slik autorisasjon ikke adgang til å bruke samme tittel eller tittel som

kan gi inntrykk av at vedkommende har autorisasjon. Tittelbeskyttelsen som følger av helsepersonelloven utelukker likevel ikke andre fra å gjøre oppgaver som naturlig hører til en tanntekniker. I den forbindelse viser jeg særlig til at etter helsepersonelloven § 5 kan helsepersonell overlate bestemte oppgaver til annet personell dersom det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellets kvalifikasjoner og den oppfølging som gis. Slike medhjelpere vil da være underlagt helsepersonellets kontroll og tilsyn. En autorisert tanntekniker vil således i henhold til helsepersonelloven kunne benytte medhjelpere som ikke er autorisert tanntekniker. Helsepersonellet vil imidlertid kunne bli ansvarlig for den virksomhet medhjelperen utfører, jf. ovenfor om

reaksjonssystemet etter helsepersonelloven.

Når det gjelder personer som ikke er autorisert helsepersonell, men som opptrer i strid med helsepersonellovens bestemmelse om tittelbeskyttelse, vil tilsynsmyndigheten også her kunne rette en henvendelse til vedkommende og påpeke at hans bruk av tittel synes å være i strid med helsepersonelloven. Dersom vedkommende ikke etterkommer dette, vil tilsynsmyndighetenes eneste reaksjonsmulighet være politianmeldelse.

Jeg viser også til at lov om medisinsk utstyr med tilhørende forskrifter, vil innebære restriksjoner for deler av de tanntekniske produkter eller det utstyr som en tanntekniker benytter. Dette regelverket vil således være relevant for tannteknikervirksomhet, og innebærer at tanntekniske produkter er underlagt en produktkontroll. Dette innebærer en kvalitetskontroll av produktene, og derigjennom det arbeid som en tanntekniker utfører. Sosial- og helsedirektoratet fører tilsyn etter dette regelverket.

Representanten har bedt om svar på om det drives tannteknikerarbeid i Norge i tanntekniske laboratorier der utøverne ikke har autorisasjon som tanntekniker. Som nevnt ovenfor vil det i henhold til helsepersonelloven § 5 være adgang for en autorisert tanntekniker til å benytte medhjelpere som ikke er autorisert. Om dette skjer i Norge, og eventuelt i hvilket omfang, vil kunne avklares av Statens helsetilsyn og/eller Sosial- og helsedirektoratet. Et slikt arbeid vil nødvendigvis måtte ta noe tid. Jeg vil imidlertid rette en skriftlig henvendelse til både Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet om representantens spørsmål, slik at tilsynsmyndighetene er orientert om spørsmålet og de problemstillinger som der reises. Dersom tilbakemelding fra henholdsvis Statens helsetilsyn eller Sosial- og helsedirektoratet gir grunn til videre oppfølging, vil jeg gjøre dette på egnet måte.

I mitt forrige svar til representanten redegjorde jeg også for forholdet mellom autorisasjon som tann- og merverdiavgiftsfritak. Jeg opplyste i den forbindelse blant annet at spørsmålet om merverdiavgiftsplikt ved omsetning av tanntekniske produkter var til vurdering hos EØS-avtalens overvåkingsorgan ESA. Til orientering kan jeg opplyse om at jeg som følge av representantens spørsmål på nytt har vært i kontakt med Finansdepartementet angående dette. Finansdepartementet har opplyst at saken fortsatt er til vurdering hos ESA.

SPØRSMÅL NR. 452

Innlevert 2. mars 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 19. mars 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

“Misjonsorganisasjonen har retningslinjer for ansettelser som hindrer skilte, samboere og homofile personer jobb uavhengig av om stillingen er som religiøs leder eller som vaktmester. De hevder å følge norsk lov, og vil ikke endre praksis. Professor Hennig Jakhelln anser det som brudd på norsk lov å ta slike hensyn når det gjelder kontorjobber, vaktmester, kokk o.l.

Kan statsråden klargjøre lovforståelsen og hensikten som ligger til grunn for de aktuelle lovbestemmelsene som berører slike saker i Ot.prp. nr. 104 (2003-2004)?”

BEGRUNNELSE:

I lovbestemmelsen § 54 D nr. 4 som ble vedtatt med stemmene til regjeringspartiene, FrP og Sp står det at arbeidsgiver kan innhente opplysninger hvis stillinger er av betydning for gjennomføring av formålet med virksomheten. Tilsvarende er bestemmelsen i § 54 D nr. 5 knyttet krav om at det er stilt særlige krav ut fra stillingens karakter eller formålet for vedkommende arbeidsgivers virksomhet.

Regjeringen la fram den nye lovteksten som ble vedtatt av flertallet, og må derfor ha en formening om hva de ønsket å tillate og hvor grensen skulle gå.

Svar:

Arbeidsmiljøloven § 54 D nr. 4 og nr. 5, som nå er vedtatt i Stortinget, er en videreføring av gjeldende rett, og innholdet i disse bestemmelsene representerer således ikke en ny rettsstilstand.

Som utgangspunkt åpner loven for at en arbeidsgiver kan vektlegge en rekke ulike forhold *ved ansettelse*, bortsett fra de forhold som loven spesifikt nevner i § 54 B nr. 1. Når det gjelder hvilke forhold man kan legge til grunn for oppsigelse av en arbeidstaker, er dette en annen vurdering, som må foretas med grunnlag i saklighetskravet i arbeidsmiljøloven § 60. Det er viktig å skille mellom disse to situasjonene.

Vedrørende tolkningen av § 55 A første og tredje ledd, som foreslås videreført i § 54 D nr. 4 og nr. 5 viser jeg til forarbeidene (Ot.prp. nr. 41 (1979-80) side 19), som sier følgende om tolkningen av ordlyden i § 55 A første og tredje ledd:

"Kriteriet "stillingens karakter" innebærer at det skal foretas en helt konkret avveining. Det må prinsipielt sett være riktig at virksomhetens ledelse/styre selv foretar denne avveiningen av en stilling og begrunner bruk av unntaksbestemmelsen før de eventuelt innhenter opplysninger, utformer utlysninger m.v. De personer som kjenner virksomheten innenfra og ser dens behov i det daglige er de nærmeste til i første omgang å treffe slike avgjørelser. Når man tar i betraktning den variasjonsbredden som arbeidslivet fremviser er det klart at det ikke er mulig å foreta en uttømmende oppregning av hvilke stillinger som kommer inn under unntaksbestemmelsen i § 55 A og hvilke som ikke gjør det. De momenter som spiller inn når stillingens karakter skal bestemmes, vil sjelden være av en slik art at man på forhånd kan utforme entydige generelle retningslinjer."

Når det gjelder den konkrete saken representanten Karin Andersen ønsker min kommentar til, mener jeg at det ikke er Regjeringens oppgave å tolke lovens anvendelse relatert til konkrete situasjonen. Dette gjelder i særdeleshet i saker hvor faktum kun har kommet frem gjennom mediene. Det er opp til domstolene å vurdere om arbeidsmiljøloven § 54 D nr. 4. og nr. 5 (dvs. gjeldende rett arbeidsmiljøloven § 55 A første og tredje ledd) setter hinder for at en arbeidsgiver i et konkret tilfelle kan innhente opplysninger om, og vektlegge, søkerens homofile legning og homofile samlivsform.

SPØRSMÅL NR. 453

Innlevert 2. mars 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 9. mars 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"På kva måte kjem Regjeringas eventuelle skepsis til denne praksis frå USA med å halde hundrevis av fangar i fangeleir, utan å gje dei status som krigsfangar, til uttrykk ovafor USA sine myndigheiter i bi- og multilaterale samanhenger?"

GRUNNGJEVING:

I Aftenposten sin leiarartikkel 29. februar i år kjem det til uttrykk at det er eit grovt brot på menneskerettane av USA å halde folk innesperra på Guantánamo-basen på Cuba utan at dei er tiltalt.

Svar:

Fangene på Guantánamo, uansett status og handlinger de måtte ha begått, har krav på human behandling og rettferdig rettergang. De pågrepne må behandles som krigsfanger inntil deres status er endelig bestemt ved en amerikansk domstol. Norge har understreket at grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper må gjelde, også for saker som føres for amerikanske militærdomstoler. Vi har lagt vekt på at fangene på Guantánamo ikke bør holdes internert på ubestemt tid, uten at det tas ut tiltale, uten at de gis tilgang til forsvarer og uten at det settes noen dato for rettssak.

Det norske synet er en rekke ganger gjort kjent for amerikanske myndigheter, herunder i den samtalen jeg hadde den amerikanske justisminister John Ashcroft i august i fjor. Spørsmål knyttet til Guantánamo-fangenenes situasjon vil fortsatt bli tatt opp i våre løpende kontakter med amerikanske myndigheter.

Kampen mot terrorisme ikke må føres på bekostning av menneskerettighetene. Tvert om er økt respekt for menneskerettighetene et vesentlig ledd i kampen mot terrorisme. Dette budskapet stod sentralt i Norges hovedinnlegg til FNs menneskerettighetskommisjon i fjor, og ble gjentatt under FNs generalforsamling i

2003. Det norske synet vil fortsatt bli understreket i relevante multilaterale sammenhenger.

SPØRSMÅL NR. 454

Innlevert 2. mars 2004 av stortingsrepresentant André Kvakkestad

Besvart 9. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“I flere tilfeller innkreves det full egenandel for offentlige helsetjenester som ikke kan anses for å holde det minimum av faglig kvalitet som må kunne forventes av fagpersoner.

Vil statsråden klargjøre i hvilke tilfeller det vil være rimelig at en ikke skal betale full egenandel og forankre dette i helsenorge, slik at pasienter ikke må betale for tjenester av mangelfull kvalitet?”

BEGRUNNELSE:

Når en person oppsøker sin lege, legevakt eller en helseinstitusjon er dette med et ønske om å få en faglig vurdering og i størst mulig grad hjelp. Det kan naturligvis ikke forventes at en ved en rask konsultasjon kan få svar på alle forhold eller at en har krav på å bli kurert, men en bør kunne kreve en faglig sett god vurdering og hjelp.

I en konkret sak sendte Follo legevakt hjem en pasient uten nevneverdig oppfølging. Da datteren for andre gang tok kontakt og nektet å stå for ansvaret alene lenger ble pasienten fraktet til Universitetssykehuset i Akershus. Der ble det påvist at pasienten hadde betennelsespussh på 8 cm i lungene, bakterie i blodbanen, streptokokk A pneumoni og multiorgansvikt.

Pasienten anså at Follo legevakt ikke hadde foretatt en vurdering som faglig sett var av en kvalitet en burde forvente. Dette medførte at en ikke ønsket å betale egenandel for en fra deres side anført mangelfull tjeneste. Resultatet var at egenandelskravet ble sendt til inkassoselskapet Intrum Justitia for innkreving. Dette selv om Follo legevakt var blitt informert om sykehusinnleggelsen og respiratorbehandlingen der.

Når fylkeslegen, Petter Schou, også i Østlandets Blad 2. mars fremfører at pasienter formelt ikke har noen klagerett på regninger fra helsevesenet, og henviser pasienten til å ta dette opp med Stortinget, viser dette en form for arroganse som neppe er ønskelig i et helsevesen der en skal sette pasienten i sentrum.

Dette viser behovet for en gjennomgang og klargjøring av at pasienter i Norge ikke skal være rettsløse og forventes å betale full pris også ved åpenbart mangelfulle tjenester.

Til slutt vil jeg igjen påpeke at jeg ikke på noen måte mener at det skal praktiseres en "no cure, no pay"-praksis, men at en heller ikke kan forvente å innkreve full betaling fra pasienter som ikke har fått den kvalitative tjenesten en med rimelighet kan forvente.

Svar:

Spørsmålet om betaling og innkreving av egenandel er et privatrettslig forhold mellom pasient og behandler. Utgangspunktet her er det ulovfestede avtalerettslige prinsippet om ytelse mot ytelse. Dette innebærer at behandleren ikke kan kreve betaling av pasienten før den aktuelle undersøkelsen eller behandlingen er utført. Dersom det foreligger en kvalitetsmangel ved helsetjenesten som må anses som vesentlig sett i forhold til størrelsen på egenandelen, kan det gi grunnlag for tilbakeholdelse av betaling fra pasientens side. Krav om egenbetaling vil etter omstendighetene også kunne rammes av forbudet mot urimelige priser og forretningsvilkår i pristiltaksloven. Det er Konkurransetilsynet som har ansvar for å

kontrollere at dette forbudet overholdes.

Spesialisthelsetjenesteloven § 5-5 nr. 1 og 2, kommunehelsetjenesteloven § 2-3 første og siste ledd samt tannhelsetjenesteloven § 2-2 gir departementet hjemmel til å fastsette forskrifter om pasienters betaling av egenandeler for helsetjenester som det offentlige har et lovpålagt ansvar for å tilby befolkningen. I hvilken grad det kan kreves egenandeler, følger blant annet av forskrifter til folketrygdloven kapittel 5 som har regler om egenandeler for visse helsetjenester som delvis finansieres gjennom refusjoner fra folketrygden. Utgangspunktet er at det er opp til behandlerens skjønn å avgjøre hvorvidt det i det enkelte tilfelle er rimelig å avkreve pasienten den egenandel som behandleren har rett til å kreve for den aktuelle undersøkelsen eller behandlingen.

Når det gjelder legehjelp, er det gitt bestemmelser med hjemmel i forskrifter til folketrygdloven §§ 5-4, 5-5 og spesialisthelsetjenesteloven § 5-5 nr. 1 og 2 som fritar pasienten for betaling av egenandel i nærmere bestemte situasjoner, blant annet ved svangerskap, fødsel, yrkesskade, ved behandling av innsatte i fengsler, barn under 7 år og ved behandling der pasientens tilstand er til hinder for innkreving av egenandelen. Det er heller ikke anledning til å kreve egenandel for tjenester hos privatpraktiserende legespesialist og ved offentlig poliklinikk dersom behandlingen/undersøkelsen eller kontrollen er forsinket med mer enn en time etter avtalt tid, og pasienten ikke har fått varsel om forsinkelsen før oppmøte.

Storingsrepresentant André Kvakkestad stiller spørsmål om egenandelen bør reduseres i de tilfeller der tjenesten oppfattes å være av mangelfull kvalitet. Etter min vurdering er det ikke aktuelt å utarbeide regelverk for eventuelt betalingsfritak basert på faglige

mangler ved den utførte tjenesten. Sammenlignet med de mer målbare grunnlag som er nevnt ovenfor, vil det være svært vanskelig å fastsette en standard for hva som skal regnes som kvalitetsmangler ved ulike helsetjenester. For behandlere kan en slik bestemmelse dessuten være vanskelig å praktisere. Man kan lett komme i en situasjon der enhver misnøye fra pasientens side medfører betalingsnekt.

Helsepersonell har en lovfestet plikt til å utøve sitt yrke på en forsvarlig måte og å sørge for at helsehjelpen ikke påfører pasienten unødige tidstap eller utgift, for eksempel som følge av manglende behandling og oppfølging, jf. helsepersonelloven §§ 4 og 6 samt tannhelsetjenesteloven § 2-1 annet ledd. Dersom pasienten mener at han ikke har fått nødvendig helsehjelp, eller at det foreligger pliktbrudd fra helsepersonellens side, kan han klage til Helsetilsynet i sitt hjemfylke og anmode tilsynsmyndigheten om en vurdering av mulige pliktbrudd. Hvis det har oppstått en personskaade som følge av feilbehandling, har pasienten mulighet til å fremme krav om erstatning gjennom Norsk Pasientskadeerstatning. Dersom det foreligger ansvarsgrunnlag, vil pasienten kunne få kompensasjon for utgifter til egenandeler i forbindelse med nødvendig behandling som følge av skaden.

Med henvisning til redegjørelsen overfor, anser jeg det ikke som aktuelt å etablere særordninger som klargjør i hvilke tilfeller det vil være rimelig at pasienten fritas fra å betale full egenandel.

SPØRSMÅL NR. 455

Innlevert 2. mars 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 10. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

“Etter opphøret av hvalfangstindustrien på 60- tallet, har hvalfangststasjonene forfalt. Først på 1990-tallet ble det satt fokus på opprydning. Norsk Polarinstitut og Riksantikvaren har gitt uttrykk for at en opprydning i Grytviken må ta hensyn til at dette dreier seg om et industrielt kulturminne. I en pressemelding fra statsråden etter besøket i Antarktis varslet departementet et forsterket vern av norske kulturminner.

Hva har statsråden gjort for å følge opp dette, og hvilke planer finnes for videre oppfølging?”

BEGRUNNELSE:

Hvalfangststasjonene i Antarktis ble bygget ut som små industribyer med produksjonsanlegg, verksteder, boligbrakker og en liten kirke. Etter som årene har gått, representerer dette i dag betydelige industrielle

kulturminner.

Svar:

I forbindelse med mitt besøk til Antarktis i fjor fikk Miljøverndepartementet en henvendelse fra britiske myndigheter vedrørende et eventuelt norsk engasjement i forbindelse med det planlagte opprydningsarbeidet i Grytviken. Utfordringen knyttet seg til asbest i bygningsmaterialene som i økende grad blir frigjort når disse brytes ned. Asbesten har skapt problemer for en britisk forskningsstasjon på stedet og var den direkte foranledning til opprydningsarbeidet. Det var ønskelig at dette opprydningsarbeidet så langt som mulig tok hensyn til de kulturhistoriske verdiene som er knyttet til restene etter fangststasjonen.

Den norske tilknytningen til Grytviken skyldes at hvalfangststasjonen ble etablert i 1904 av nordmannen C. A. Larsen, og at mange nordmenn har deltatt i hvalfangsten. Selskapet som drev virksomheten ble grunnlagt med argentinsk kapital og hadde argentinsk administrasjon. I tillegg til øyas eneste kirke inneholder området rester etter produksjonsanlegg, bygninger for innkvartering og fellesfunksjoner og tre hvalbåter, hvorav to ble bygget i Norge. Sett i et slikt perspektiv er Grytviken og kulturminnene der en del av Norges hvalfangsthistorie, selv om de ligger på et annet lands territorium og formelt sett aldri har vært i norsk eie. Storbritannia hadde hele tiden gode skatteinntekter fra hvalfangstvirksomheten på Syd-Georgia, noe som også må tillegges vekt i vurderingen av hvem som har ansvar for kostnader knyttet til opprydning og sikring av kulturminner på stedet.

Ut fra Norges tilknytning til stedet og fordi norske eksperter tidligere hadde deltatt i prosjekter med å registrere og dokumentere kulturminnene i Grytviken, stilte Miljøverndepartementet seg positiv til et samarbeid om å få frem et kunnskapsgrunnlag med

sikte på å fjerne asbestholdig bygningsmateriale samtidig som at kulturminneinteressene ble ivaretatt på en forsvarlig måte.

En rapport om kulturminneverdiene i Grytviken ble ferdigstilt i mars i 2003. En representant fra Riksantikvaren deltok i utarbeidelsen av rapporten som behandler de kulturminnehensyn som bør ligge til grunn for de konkrete tiltakene. Rapporten har utgjort en viktig del av grunnlagsmaterialet for å planlegge opprydningen i området, og hensynene som rapporten trekker frem synes i stor grad å bli ivaretatt i opprydningsarbeidet som nå er startet opp.

Dette er en konkret oppfølging av pressemeldingen representanten henviser til, hvor jeg varsler et forsterket vern av kulturminner i Antarktis.

Forutsetningen har hele tiden vært at Norge skulle bidra med kunnskapsstøtte og rådgivning basert på tidligere prosjekter, men at selve opprydningsarbeidet skulle ha britisk finansiering. Det har derfor ikke blitt gitt signaler om deltakelse i selve opprydningsarbeidet eller andre tiltak. Miljøverndepartementet har ikke konkrete planer med hensyn til ytterligere engasjement i Grytviken, men med bakgrunn i flere henvendelser vedrørende kulturminner i Antarktis vil Norge nå vurdere hvordan disse kulturminnene kan ivaretas på beste måte, bl.a. gjennom et internasjonalt samarbeid.

SPØRSMÅL NR. 456

Innlevert 2. mars 2004 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 12. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Gir retningslinjene adgang til at skolen kan pålegge eleven å kjøpe datautstyr som kan integreres i kommunens datasystem, kan kommunen tilby eleven å kjøpe slikt utstyr gjennom sin egen dataavdeling; hvis dagens retningslinjer ikke er tilstrekkelig klare på disse punktene, vil statsråden sørge for at regelverket klargjøres?”

BEGRUNNELSE:

Etter omleggingen av ordningen med datautstyr for elever med spesielle behov, hvor elevene gis et tilskudd og selv skal kjøpe datamaskin med programvare, kan det oppstå et problem med integrering av datautstyret i skolens/kommunens datasystem.

I retningslinjene fra Rikstrygdeverket om tilskuddsordningen på datautstyr heter det bl.a. at "Brukeren kan selv velge hvor datautstyret kjøpes, så lenge forhandleren tilbyr 4-årige avtaler på service/support og forsikring".

Videre heter det om skolens ansvar at "Skolen har dessuten ansvar for å integrere elevens skolemaskin i skolens nettverk. Dette innebærer at det i søknaden må spesifiseres hvilket operativsystem og programvare (til tekstbehandling) som eleven trenger. [...] Formålet er å sikre at maskinen som kjøpes er kompatibel med skolens nettverk".

I mange kommuner brukes programvare som er eldre enn den som kan kjøpes på markedet og hvor maskiner med siste programvare ikke vil være kompatibel med skolens/kommunens datasystem.

I slike tilfelle kan det oppstå motsetning mellom elevens rett til å velge forhandler og skolens plikt til å integrere datamaskinen i skolens nettverk.

Dette kan løses ved at skolen/kommunen tilbyr eleven å kjøpe datautstyret fra kommunen med kompatibel programvare. Selv om dette i praksis bør kunne la seg løses gjennom god kommunikasjon mellom skolen, elevene og foreldrene, kan det oppstå tvil om skolen kan kreve at eleven kjøper utstyret i kommunene, hvis det ikke er mulig å få kjøpt kompatibel programvare hos andre leverandører.

Svar:

Spørsmål om tolkning og eventuelle behov for presiseringer av Rikstrygdeverkets retningslinjer må rettes til sosialministeren. Jeg vil likevel tilføye følgende:

Retten til tilpasset opplæring og spesialundervisning er regulert i opplæringsloven §§ 1-2 og 5-1. Det er kommunen som er ansvarlig for eventuelle kostnader i forbindelse med tilretteleggingen eller spesialundervisningen. Unntak fra denne hovedregelen gjelder for finansiering av en del tekniske hjelpemidler som finansieres av folketrygden. Kommunen skal gi alle elever et forsvarlig opplæringstilbud - også de elevene som fyller kriteriene for stønad fra folketrygden.

Opplæringslovgivningen fastsetter ikke krav om at kommunene har et datasystem som kan integrere alle typer datamaskiner og programvarer. Dersom kompatibel maskin og/eller programvare kun kan skaffes gjennom et kjøp av kommunen, mener jeg at eleven ikke kan velge en annen forhandler. En forutsetning er at kommunen kan tilby eleven et utstyr som, sammen med eventuelle andre tiltak, sikrer han/ henne et forsvarlig opplæringstilbud. Jeg viser til at formålet med ordningen er at eleven tar et hjelpemiddel som er nødvendig, hensiktsmessig og gratis.

I likhet med representanten Hansen mener jeg at dette i praksis lar seg løse gjennom en god kommunikasjon mellom skolen, eleven og de foresatte.

SPØRSMÅL NR. 457

Innlevert 3. mars 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 10. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Kan helseforetakene nekte å betale en institusjon som har tatt inn slike pasienter?"

BEGRUNNELSE:

En ansatt i Oslo som jobber med rusavhengige satt i en svært desperat situasjon med en rusavhengig som trengte avrusning og behandling. Rusmiddeletaten sier at de må ha en garanti fra sosialkontoret, fordi pasienten er fra et annet fylke. Vedkommendes sosialkontor sier at de ikke lenger gir garantier pga. rus-

reformen og henviser til helseforetaket. Helseforetaket svarer at de ikke har plass til avrusning nå og heller ikke har mulighet til å gi en garanti for avrusning i Oslo, samt at det ikke lenger er nødvendig med en garanti.

Avrusningsinstitusjonen står på sitt om at det må foreligge en garanti. Den ansatte tar da dette opp med fylkeslegen som råder vedkommende til å ta kontakt med to navngitte personer i rusmiddeletaten samt en i Rådhuset. Disse er enten ikke tilgjengelige eller kan ikke svare på hva som er rett, eller fortelle hva den ansatte skal gjøre.

Svar:

Fra 1. januar 2004 har de regionale helseforetakene fått ansvar for å sørge for et tilbud om tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbrukere, jf. spesialisthelsetjenesteloven (lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m.) § 2-1a første ledd nr. 5. Dette innebærer at det tidligere fylkeskommunale ansvaret etter sosialtjenesteloven § 7-1 er overført til staten ved de regionale helseforetakene. Med tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbruk menes hele det tidligere fylkeskommunale ansvaret etter sosialtjenesteloven § 7-1. Det vil si ansvar for avrusning, utredning og spesialisert behandling. Ansvaret innebærer også et ansvar for å dekke utgiftene ved slik behandling, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 5-2.

I forbindelse med rusreformen ble det foretatt et uttrekk fra kommunene tilsvarende det kommunene tidligere har betalt i egenandeler ved opphold i institusjoner for rusmiddelmisbrukere. Kommunale egenandeler for opphold i institusjoner for rusmiddelmisbrukere er etter dette falt bort. Pasientens bostedsregion er ansvarlig for å dekke utgiftene til behandling. Dette gjelder selv om rusmiddelmisbrukeren har benyttet sin adgang til å velge å få avrusning ved en institusjon i en annen region enn sin bostedsregion. I slike tilfeller er det heller ikke krav om forhåndsgaranti eller forhåndsgodkjenning fra det regionale helseforetaket i vedkommendes bostedsregion. Dersom behandlingen er foretatt ved en privat institusjon, er det en forutsetning for finansieringsansvaret at vedkommende institusjon har en avtale med et regionalt helseforetak om kjøp av slike tjenester og at inntaket har skjedd innenfor de volumbegrensninger som vil være satt i en slik avtale.

For øvrig viser jeg til mine svar på skriftlig spørsmål nr. 458 og 428 i år fra representanten Rui.

SPØRSMÅL NR. 458

Innlevert 3. mars 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 10. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Hvis denne pasienten endelig fikk en avrusningsplass til slutt, må han jo i videre behandling et eller annet sted for å bli frisk.

Kan han fritt søke plass på den institusjonen han ønsker seg, slik alle andre pasienter nå kan gjøre etter loven om fritt sykehusvalg?”

BEGRUNNELSE:

En ansatt i Oslo som jobber med rusavhengige satt i en svært desperat situasjon med en rusavhengig som trengte avrusning og behandling. Rusmiddeletaten svarer at de må ha en garanti fra sosialkontoret, fordi pasienten er fra et annet fylke. Vedkommendes sosialkontor sier at de ikke lenger gir garantier pga. rusreformen og henviser til helseforetaket. Helseforetaket svarer at de ikke har plass til avrusning nå og heller ikke har mulighet til å gi en garanti for avrusning i Oslo, samt at det ikke lenger er nødvendig med en garanti.

Avrusningsinstitusjonen står på sitt om at det må foreligge en garanti. Den ansatte tar da dette opp med fylkeslegen som råder vedkommende til å ta kontakt med to navngitte personer i Rusmiddeletaten samt en i Rådhuset.

Disse er enten ikke tilgjengelige eller kan ikke svare på spørsmålet om hva som er rett, eller fortelle hva den ansatte skal gjøre.

Den ansatte bruker fem og en halv time på disse henvendelsene, hele tiden med den fysiske og psykiske nedkjørte rusavhengige personen sittende hos seg.

Svar:

Gjennom rusreformen er behandling for rusmiddelmisbruk nå omdefinert fra å være en sosialtjeneste regulert av sosialtjenesteloven, til å være helsetjeneste (spesialisthelsetjeneste) regulert av helselovgivningen. En person som anmoder om, tilbys eller mottar tverrfaglig spesialisert behandling for sitt rusmiddelmisbruk vil derfor være en pasient etter pasientrettighetsloven (lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter) og vil i utgangspunktet være omfattet av lovens bestemmelser. Behandlingen som tilbys vil være helsehjelp etter loven. I hvilken grad vedkommende har rettigheter etter loven vil følge av en konkret fortolkning av den enkelte aktuelle bestemmelse med de nærmere vilkår som der er satt, og en vurdering av hvorvidt disse vilkårene er oppfylt i det aktuelle tilfellet.

Pasientrettighetsloven § 2-4 gir regler om rett til fritt valg av sykehus. Bestemmelsen lyder som følger:

"Pasienten har rett til å velge på hvilket offentlig sykehus eller distriktpspsykiatriske senter behandlingen skal foretas. Dette gjelder ikke behandling innen barne- og ungdomspsykiatrien.

Pasienten kan ikke velge behandlingsnivå."

Bestemmelsen gjelder ikke generelt for behandling i spesialisthelsetjenesten, men er begrenset til å gjelde

for behandling som skal foregå på sykehus eller distriktpsykiatrisk senter. Helselovgivningen har ingen legaldefinisjon av sykehus. I forarbeidene til spesialisthelsetjenesteloven (Ot.prp. nr. 10 (1998-99) Om lov om spesialisthelsetjenesten m.m. i merknaden til § 2-1 første ledd, side 120) er det imidlertid uttalt at:

"Departementet legger til grunn at sykehus tjenester omfatter medisinsk undersøkelse og behandlingsvirksomhet som tilrettelegges slik at pasienten kan beholdes over natten når dette er ønskelig/nødvendig av medisinske grunner".

Dette innebærer at det ikke er naturlig å betrakte alle institusjoner som tilbyr tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbruk for sykehus, selv om denne type behandling er en spesialisthelsetjeneste. Den lovfestede retten etter pasientrettighetsloven § 2-4 til å velge hvor behandlingen skal foretas, vil derfor bare gjelde ved henvisning til tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbruk i den grad disse tjenestene tilbys ved et sykehus eller et distriktpsykiatrisk senter.

Det er ikke akseptabelt at rusmiddelmisbrukernes rett til å velge behandlingssted er avhengig av hvordan det enkelte regionale helseforetak har valg å organisere rusbehandlingen i helseforetaksstrukturen. Jeg har derfor bedt de regionale helseforetakene om å praktisere en ordning der rusmiddelmisbrukere som skal motta tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbruk gis rett til fritt valg av behandlingssted tilsvarende retten etter pasientrettighetsloven § 2-4 til fritt valg av sykehus. Ordningen skal gjelde fra 1. januar 2004. Dette er uttrykt i styringsbrevene for 2004 til de regionale helseforetakene.

Retten til å velge skal gjelde hele landet og ikke være begrenset til behandlingssteder innen pasientens egen bostedsregion. Retten skal videre gjelde på alle trinn i behandlingen, både ved avrusning, utredning og behandling. Dette innebærer for eksempel at

en rusmiddelmisbruker kan velge å la seg avruse og/ eller utrede ved en institusjon i en annen helseregion enn sin bostedsregion uten at dette krever noen henvisning eller forhåndsgodkjenning fra bostedsregionen.

Rusmiddelmisbrukerne kan imidlertid ikke velge nivå på behandlingen. Dersom vedkommende er vurdert å ha behov for poliklinisk behandling, gjør ikke adgangen til å velge behandlingssted at vedkommende kan velge å bli innlagt ved en døgninstitusjon.

Ordningen med rett til valg av behandlingssted skal også innebære en rett til å få dekket reiseutgifter når rusmiddelmisbrukere benytter seg av adgangen til å velge behandlingssted. Dekningen av reiseutgifter skal følge samme regler som gjelder når pasienter benytter retten etter § 2-4 til å velge sykehus. Disse reglene følger av forskrift 19. desember 2003 nr. 1756 om dekning av utgifter ved reise for undersøkelse eller behandling, jf. §§ 2 nr. 1 fjerde ledd og 6 tredje ledd.

Ellers vil jeg vise til at Helsedepartementet er i ferd med å utarbeide et rundskriv om blant annet pasientrettighetslovens anvendelse på behandling for rusmiddelmisbruk. I dette rundskrivet fortolker departementet pasientrettighetslovens regler i lys av de føringer som ble gitt fra Stortinget under behandlingen av rusreformen. Ordningen med fritt valg av behandlingssted vil bli nærmere beskrevet i dette rundskrivet. Jeg tar sikte på å få rundskrivet ferdigstilt og sendt ut i løpet av kort tid.

SPØRSMÅL NR. 459

Innlevert 3. mars 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 9. mars 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"Hvilken policy mener statsråden det er riktig for Statnett å anvende ved nye kontroversielle linjefremføringer?"

BEGRUNNELSE:

Fremføring av kraftledninger medfører ofte kraftige protester fra enkeltpersoner, kommuner og interesseorganisasjoner. Særlig er kravet om å få nye linjer lagt i kabel, sterkt. Dette er også et økende krav i boligfelt hvor kraftledninger ligger veldig nært. Det kan synes som om Statnett legger mest vekt på kost-

nadene knyttet til linjefremføring.

Svar:

Bygging og drift av kraftledninger/kabler krever konsesjon etter energiloven. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er konsesjonsmyndighet med Olje- og energidepartementet (OED) som klageinstans. NVEs konsesjonsbehandling knytter seg normalt til anlegg i regional- og sentralnettet.

Elektriske anlegg over en viss størrelse skal konsekvensutredes etter plan- og bygningsloven. NVE anmoder konsesjonæren i den enkelte sak om å utrede alternative kraftledningstraseer eller bruk av kabel dersom det er faglig grunnlag for det. OED kan også ved eventuell klagebehandling be om utredning av nye løsninger.

Som en oppfølging av NOU 1995:20 Elektromagnetiske felt og helse, fremla Regjeringen i St.prp. nr. 65 (1997-98) følgende forslag til forvaltningsstrategi som Stortinget sluttet seg til:

"1. Ved anlegg av nye kraftledninger bør man søke å unngå nærføring til boliger, barnehager, skoler m.v. Tiltak forutsetter små kostnader og må ikke medføre andre ulemper av betydning. Aktuelle tiltak er i første rekke traséendringer.

2. Ved anlegg av nye boligområder, skoler, barnehager mv. bør man unngå nærhet til kraftledninger. Der det er mulig, bør man (ut fra flere hensyn) velge en noe større avstand enn de minstegrenser som er fastsatt av sikkerhetshensyn for avstand mellom kraftledninger og bebyggelse."

Sosial- og helsedepartementet oppnevnte et ekspertutvalg for å vurdere de fem siste års forskning innenfor området elektromagnetiske felt og helse. På bakgrunn av Ekspertutvalgets konklusjoner fremmet Sosial- og helsedepartementet følgende forslag i St.prp. nr. 1 (2000-2001):

"[...] Departementet finner derfor at det ikke er grunnlag for å endre den forvaltningsstrategien ("føre- var") som Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av saken i 1998 (St.prp. nr. 65 (1997-98))."

Som det sentrale fagorgan på området følger Statens strålevern med i forsknings- og utviklingsarbeid på dette fagområdet, og tar eventuelle initiativ dersom situasjonen tilsier det.

Når det gjelder miljøspørsmål ved kraftledninger,

utarbeidet OED i samråd med Miljøverndepartementet en forvaltningsstrategi for miljø og estetikk i kraftledningssaker. Olje- og energidepartementet la frem spørsmålet om kabel som alternativ til luftledning for Stortinget i St.prp. nr. 19 (2000-2001). Proposisjonen inneholdt forslag til strategi som skulle legges til grunn for dette forvaltingsområdet i fremtiden. Fra avsnittet Forvaltningsstrategi siteres følgende:

"Eitkvart pålegg om kabling vil byggje på skjønn, der ein legg særleg vekt på samhaldet mellom miljø, estetikk og kostnader. Kabling av kraftleidningar er særleg aktuelt ved spenningar under 66 kV. For 132 og 66 kV blir normalt luftleidning valt. I spesielle tilfelle med sterke verneinteresser eller store estetiske ulemper kan ein velje kabling på kortare strekk. 420/ 300 kV vert bygd som luftleidning, og berre i heilt spesielle unntakstilfelle med særst sterke miljøomsyn, kan det vere aktuelt med pålegg om kabling."

For alle nettselskaper, inkludert Statnett, er forvaltningsstrategiene rammen for planlegging av nye kraftledninger/reinvestering av eksisterende anlegg. Videre er de rammen for NVEs konsesjonsbehandling av selskapenes søknader. Ved eventuelle klagesaker vil departementet alltid vurdere om saken er godt nok utredet, eller om det er behov for utredning av tilleggsalternativer.

Spørsmålet om kabling av kraftledninger reises i de aller fleste større kraftledningssaker. Både Statnett og NVE er oppmerksomme på denne problemstillingen ved behandling av nye ledningsprosjekter. En avveining av nytte mot kostnader ved eventuell utredning og senere valg av kabling og andre avbøtende tiltak, blir foretatt på alle nivåer i alle kraftledningssaker. Statnett er pålagt å benytte samfunnsøkonomiske kriterier som grunnlag ved investeringsprosjekter.

Dokument nr. 15:24

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 460

Innlevert 3. mars 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 10. mars 2004 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Har statsråden vurdert en harmonisering av disse lovene for å få til en likere behandling?»

BEGRUNNELSE:

Konsesjonsloven og jordloven er viktige virkemidler kommunepolitikerne har bl.a. for å sikre bosetting i distriktene. Praktiseringen av begge disse lovene gir veldig forskjellige utslag fra kommune til kommune f.eks. når det gjelder fradeling av eiendom.

Svar:

Landbruksdepartementet har i forbindelse med overføringen av myndighet etter konsesjonsloven og jordloven til kommunene 8. desember 2003 gitt ut et rundskriv om forståelsen av konsesjonsloven og et om jordlovens omdisponeringsbestemmelse og delingsbestemmelse.

Rundskrivene gir informasjon om hvordan reglene skal forstås og hvordan sakene skal behandles. Retningslinjene er ment å bidra til riktig og ensartet rettsforståelse og saksbehandling.

For at en skal kunne dele en landbrukseiendom må ett av lovens to vilkår være oppfylt. Det må enten være slik at samfunnsinteresser av stor vekt taler for deling eller deling er forenlig med hensynet til den avkastning eiendommen kan gi (jordloven § 12). Disse lovbestemte vilkårene innebærer at ikke alle momenter er relevante i vurderingen av om tillatelse til deling skal gis. Vilråene er imidlertid av en slik karakter at det er rom for skjønn.

Det er ikke slik at eieren av landbrukseiendommen har krav på å få delingstillatelse selv om ett av de lovbestemte vilkårene er oppfylt. Ved avgjørelsen kan kommunen trekke inn skjønnspregede momenter som f.eks. hvorvidt fradeling vil kunne føre til drifts- og miljømessige ulemper for eiendommen som deles eller landbruket i området ellers.

På tilsvarende måte vil avgjørelsen av saker etter konsesjonsloven i stor utstrekning måtte baseres på skjønnsmessige avveininger.

I tråd med forutsetningene for overføring av myndighet til kommunene, har Landbruksdepartementet imidlertid ikke gitt bindende retningslinjer for avveiningen av de ulike hensyn som gjør seg gjeldende. Departementet har tvert imot i rundskrivene pekt på at kommunens rolle er å utøve et lokalt skjønn og forvalte de landbrukspolitiske virkemidlene innen rammene av nasjonal politikk. Behovet for lokal skjønnsutøvelse vil variere fra sakstype til sakstype. Lokal skjønnsutøvelse er svært viktig f.eks. i saker om fradeling. Rasjonell utforming av landbrukseiendommer, plassering og utforming av bolig- eller fritidstomter og forhold knyttet til kulturlandskapet er eksempler hvor kommunen skal ha et vidt handlingsrom og hvor lokal forankring er viktig. Det samme gjelder ikke minst praktiseringen av bosettingshensynet. Dette innebærer at en må akseptere en noe forskjellig praksis fra kommune til kommune så lenge avgjørelsene er truffet innenfor lovens rammer og ikke er i strid med viktige nasjonale hensyn.

SPØRSMÅL NR. 461

Innlevert 3. mars 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 8. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Finanspolitisk talsmann Per-Kristian Foss fra Høyre uttalte i Dagens Næringsliv 27. mai 1999 om selskaper som kjøper gjeld og fordringer av banken og forsikringsselskaper:

"Vi vil ikke beskytte denne bransjen. Den har vokst opp i utkanten av sollyset, og vi synes disse selskapene nå håndterer urovekkende høye beløp."

Denne bransjen lever fremdeles godt, og tjener store penger på å drive inn gjeld.

Vedstår statsråden seg sine tidligere forslag og uttalelser, og vil han fortsatt vingeklippe gjeldsoppkjøperne?»

BEGRUNNELSE:

Da finansavtaleloven ble behandlet i justiskomiteen i 1999, var flertallet i komiteen enig om at forbrukere som ikke klarte å betjene gjelden sin skulle få forkjøpsrett til gjelden for en pris som er i samsvar med den pris som den ble tilbudt de som ønsket å kjøpe gjelden. Flertallet greide likevel ikke å bli enig om felles formuleringer til et vedtak. Resultatet ble ingen endring i finansavtaleloven og den forbrukersikkerhet daværende finanspolitisk talsmann fra Høyre ønsket ikke ble vedtatt. Resultatet er at inkassobransjen og gjeldsoppkjøpere fortsatt tjener store penger på misligholdte lån. Eller som finanspolitisk talsmann Foss uttalte det i det samme oppslaget i DN:

"Vi krever at skyldneren skal ha forkjøpsrett dersom långiveren bestemmer seg for å kvitte seg med de misligholdte lånene for en billig penge."

Tiden etter 1999 viser med all mulig tydelighet at slike lovbestemmelser fortsatt er ønskelig og i høy grad nødvendig. Innkreving av gjeld er en lukrativ geskjeft i utkanten av sollyset.

Svar:

Spørsmålet er overført fra finansministeren, da finansavtaleloven og inkassoloven ligger under justisministerens ansvarsområde.

Spørsmålet om forkjøpsrett for skyldnere ble grundig vurdert i Ot.prp. nr. 26 (2000-2001) Om lov om endringer i inkassoloven på bakgrunn av utredning nr. 5 fra Banklovkommisjonen inntatt i NOU 1999:31 Oppkjøp og inndrivning av fordringer. Justisdepartementet frarådes på bakgrunn av innvendingene i høringsrunden Stortinget å vedta en bestemmelse om forkjøpsrett, og pekte på at det man ønsket å oppnå bedre kunne ivaretas ved andre tiltak. Dette fikk tilslutning under stortingsbehandlingen.

Med bakgrunn i dette er det gjennomført diverse andre endringer av hensyn til skyldnere. I Ot.prp. nr. 26 (2000-2001) foreslo departementet å stille krav om inkassobevilling for virksomhet som går ut på oppkjøp av forfalte pengekrav og egen inndrivning av disse, og å stille krav om foretaksbevilling i tillegg til personlig inkassobevilling. Disse endringene i inkassoloven ble vedtatt og satt i kraft fra 1. januar 2001. Videre er det foretatt reduksjon i maksimalsatsene for skyldneres ansvar for inndrivningskostnader ved endring i inkassoforskriften med virkning fra 1. mars 2002. I tillegg til dette foreslo Justisdepartementet i Ot.prp. nr. 115 (2001-2002) Om lov om endringer i inkassolova regler om en inkassoklagenemnd. Departementet foreslo videre å styrke sanksjonsmidlene ved brudd på god inkassoskikk. Lovforslagene ble vedtatt og satt i kraft fra 1. januar 2003.

De nevnte tiltakene viser at det i perioden etter 1999 er iverksatt mange viktige tiltak for å styrke

skyldneres stilling på dette området.

SPØRSMÅL NR. 462

Innlevert 3. mars 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 10. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I Hamar Arbeiderblad er det den 3. mars 2004 et oppslag om bruk av politiressurser som står i sterk kontrast til det som vanligvis oppfattes som fornuftig. Oppslaget tar utgangspunkt i at to politibetjenter fra Trysil kjørte til Hamar for å transportere en fange mellom Hamar politistasjon og tinghuset, en avstand på ca. 800 meter.

Er justisministeren tilfreds med en slik ressursutnyttelse?»

BEGRUNNELSE:

I en tid da politiet stadig roper etter mer ressurser er det med stor undring undertegnede leser artikkelen i Hamar Arbeiderblad. Intensjonen i Politireform 2000 var da blant annet visselig at ressursene skulle utnyttes bedre. Dersom oppslagens fremstilling er korrekt tilsier det, etter mitt skjønn, alt annet enn sunn fornuft! Justisministeren har da også ved flere anledninger påpekt politiets potensial og forbedringsmuligheter, noe som står i sterk kontrast til den virkelighet som her beskrives. Jeg ser derfor med stor spenning frem til statsrådets syn på den omtalte saken.

Svar:

I hvert politidistrikt er det politimesteren som har ansvaret for å planlegge oppgaveløsningen slik at man får best mulig polititjeneste innenfor de ressursene som til enhver tid er til disposisjon.

Transport og fremstilling av varetektsfanger er en oppgave som krever store ressurser i politidistriktene. Justisdepartementet har derfor rettet fokus mot denne problemstillingen og Politidirektoratet skal nå i 2004 starte et prøveprosjekt hvor fangetransport settes ut på anbud. En annen del av dette prosjektet, i samarbeid med kriminalomsorgen, går ut på bedre koordinering av transport av pågrepne, varetektsinnsatte og domfelte. Hedmark politidistrikt vil være ett av pilotdistriktene i en slik ordning.

I Hedmark politidistrikt er nåværende rutiner for transport og fremstilling av varetektsfanger slik at enheten som "eier" saken er ansvarlig for at transport/ fremstilling blir foretatt. Hedmark politidistrikt er imidlertid stort i utstrekning og for å være mest mulig kostnadseffektive har politistasjonen på Hamar som en hovedregel bistått de øvrige tjenestestedene i distriktet med disse oppgavene.

Den aktuelle saken har vært forelagt Politidirektoratet som opplyser følgende:

Også når det gjaldt det omtalte oppdraget, ble det vurdert om Hamar eller Elverum politistasjon kunne bistå med transport og fremstilling. Av flere årsaker var akkurat det denne gang ikke mulig å få til, og alternativet slik politidistriktet vurderte situasjonen, var å beordre polititjenestemenn på overtid for å utføre oppdraget. Politidirektoratet mener at politidistriktet har valgt en uheldig løsning i den aktuelle saken.

Politidirektoratet vil følge opp saken overfor politidistriktet for å få vurdert om denne saken er en enkeltstående hendelse i forhold til de eksisterende rutiner for transport og fremstilling i Hedmark politidistriktet.

Jeg har lite å tilføye til Politidirektoratets svar, og jeg er enig i at politidistriktet valgte en uheldig løsning i denne transportsaken.

SPØRSMÅL NR. 463

Innlevert 3. mars 2004 av stortingsrepresentant Tore Nordtun

Besvart 11. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hvilke skatteregler gjelder for misjonærer, og er disse forskjellige fra dem som gjelder for ansatte i humanitære organisasjoner?»

BEGRUNNELSE:

I programmet Dokument 2 som ble vist på TV mandag 1. mars, ble det hevdet at misjonærer som følge av et lovvedtak for 2 år siden, ikke betaler inntektsskatt. Videre opplyste en representant for en misjonærorganisasjon at de opererte med nettoskatt for sine ansatte. På denne bakgrunn ønskes en klargjøring av de aktuelle skatteregler.

Svar:

Jeg forstår spørsmålet slik at det gjelder beskatning av lønnsinntekt for arbeid utført i utlandet av misjonærer og ansatte i humanitære organisasjoner.

Ved lov av 21. juni 2002 ble det i skatteloven vedtatt ny bestemmelse om skattenedsettelse for lønnsinntekt opptjent ved arbeidsopphold i utlandet av minst 12 måneders varighet (ny ettårsregel). Bestemmelsen omfatter lønn fra offentlig og privat arbeidsgiver og gjelder for alle yrkesgrupper. Den går ut på at lønnsinntekt opptjent ved slike utenlandsopphold ikke skattlegges i Norge. For å ivareta progresjonseffekter i skattesystemet, tas det imidlertid hensyn den utenlandske lønnsinntekten ved beskatningen av skattyters øvrige inntekter.

Det er således ikke riktig at det etter den nye ettårsregelen skjer en særbehandling av misjonærer og misjonsselskaper i forhold til andre yrkesgrupper eller arbeidsgivere.

Jeg legger videre til grunn at spørsmålsstiller sikter til at enkelte misjonsorganisasjoner opererer med *nettolønn* for sine ansatte.

Nettolønnsordninger innebærer at det mellom arbeidsgiver og arbeidstaker avtales at arbeidsgiveren skal dekke arbeidstakerens skatt på lønnsinntekten. En slik avtale vil ikke ha betydning i relasjon til skattereglene. Etter skatteloven skal skatt som arbeidsgiver dekker på vegne av de ansatte tilordnes arbeidstakeren som skattepliktig lønnsinntekt. Den skattepliktige lønnsinntekten blir da tilsvarende større. Siden den nye ettårsregelen fastsetter at skattenedsettelsen i Norge skal skje etter en unntaksmetode, har størrelsen på lønnsinntekten imidlertid ingen betydning for beskatningen i Norge av selve lønnsinntekten. Dette kan imidlertid ha betydning for beskatningen personens øvrige inntekter. Inntekter som er gjenstand for skattenedsettelse etter den nye ettårsregelen skal derfor fremgå av arbeidstakerens selvangivelse og arbeidsgiverens lønnsoppgave.

SPØRSMÅL NR. 464

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 11. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil Regjeringa gjere noko for å rydde opp i den rettslege situasjonen omkring obligasjonskontraktar?»

GRUNNGJEVING:

Med den nye husleigelova av 1999 er det ikkje lenger lov å etablere såkalla obligasjonsleiligheter. Eksisterande obligasjonsleiligheter vart ikkje berørt at dette forbodet, og det finst i dag mange som bur i slike husvære.

Desse kontraktane er problematiske i høve til kva rettar leigetakaren har, t.d. når det gjeld overdraging, fastsetjing av leige eller i tilfelle husværet brenn ned.

Desse forholda, og det faktum at det ikkje lenger er lovleg å inngå slike kontraktar, tilseier at ein bør vurdere å avvikle også dei eksisterande obligasjonskontraktane. Eit høve kan vere i samband med saka om endringar i tomtfestelova. Eg ynskjer ei avklaring av om Regjeringa kjem til å leggje fram for Stortinget ei vurdering av desse tilhøva.

Svar:

Eit obligasjonsleigeforhold er nemninga på ein husleigeavtale der leigaren skal yte lån (innskot) for å få ein leigerett. Som motyting for å inngå ei slik avtale får leigaren ei sterkare rettsleg stilling. Mellom anna vil leigeavtalen vere uoppseielig frå utleigarens side så lenge lånet ikkje er betalt attende. I denne perioden vil leigaren også ha rett til å overføre rettane til ny leigar, og rett til å framleige bustaden for ein periode på opptil 2 år. Leigaren har då rett på pantetrygd for innskotet. Ein del slike forhold vil også vere strengt regulerte etter husleigereguleringslova. Det vil seie at leiga er svært låg i forhold til gjengs leige.

Den nye husleigelova frå 1999, som tok til å gjelde 1. januar 2000, vidareførte ikkje adgangen til å inngå husleigeavtalar mot innskot som hovudregel, men eksisterande avtalar blei ikkje avvikla, jf. husleigelova §§ 3-7 og 13-2 femte ledd. Det blei likevel gjort eit unntak for særlege husleigeavtalar for personar med spesielle bustadbehov av varig karakter, jf. husleigelova § 11-1 tredje ledd. Føresetnaden er her at staten, fylkeskommunen eller kommunen må vere utleigar. Den gamle husleigelova frå 1939 kap. 9 vil gjelde for eksisterande husleigeforhold jamvel om ny lov gjeld elles.

Det vil sjølvsagt vere eit spørsmål om adgangen til å inngå nye avtalar etter husleigelova § 11-1 skal takast bort. Det vil også vere eit spørsmål om eksisterande leigeforhold burde avviklast. Eg har merka meg at det er lett å blande denne leigeforma saman med det å ha ein andel i eit burettslag sidan leigaren av ein slik obligasjonsleilegheit ikkje kan seiast opp så lenge innskotet ikkje er betalt tilbake, og sidan leigaren i denne perioden både har overføringsrett og framleigerett. Eg har merka meg at slike avtalar kan bli omsett for ein del meir enn det som blir betalt inn som innskot.

Ein leigar som har erverva ein leigeavtale for meir enn storleiken på innskotet, kan ikkje vite sikkert om han får attende differansen ved eit seinare høve. Eg ser at dette kan føre til eit ikkje uvesentleg økonomisk tap for leigaren. Når eg likevel ikkje går inn for ei styrt avvikling av leigeavtalar mot lån, er det fordi dette igjen kan skape nye vanskar for leigaren. Differansen vil leigaren ikkje få tilbake ved ei avvikling eller innløysing, og denne summen kan ein ikkje utan vidare erstatte gjennom nye lovvedtak. Eg synest at det er vanskeleg å velte kostnaden over på utleigaren som ikkje har kontroll på kva som er betalt for ein slik avtale. Blir forholdet avvikla, vil heller ikkje leigaren kunne bu opp differansen. Går leigeavtalen over til å bli ein ordinære avtale, vil ofte leigaren kome dårlegare ut enn etter leigeavtalen mot lån.

Eit alternativ kunne ha vore at leigaren hadde fått kjøpe husværet. Men løysinga ville medføre nye vanskar. Leiger han heile eigedommen, vil dette kunne la seg gjere. I dei fleste tilfeller er det likevel slik at fleire husvære blir leigd ut. For å kunne selje ville då heile eigedommen måtte gjerast om til eit burettslag eller eit eigarseksjonssameige. Eg syntest det blir svært vanskeleg å innføre reglar som pålegg nokon å stifte burettslag eller å seksjonere eigedommen for å avvikle leigeavtalar mot lån. Eg viser også til eksisterande løysingsrettar som leigaren kan gjere bruk av. Ved stifting av eit eigarseksjonssameige vil leigaren ha ein kjøperett til leilegheita, og etter lov om kommunal forkjøpsrett til leigegardar vil leigarane kunne få overført eigedommen for å stifte eit burettslag eller eit eigarseksjonssameige.

Regjeringa har følgjeleg ingen planar om tvungen avvikling av obligasjonsleigeforhold korkje i samband med endringar i tomtfestelova eller seinare. Det er heller ingen planar om å leggje fram for Stortinget ei

vurdering av disse avtalane. Truleg vil dei fleste avtalane etter kvart bli avslutta. Dette har mellom anna å gjere med at dei mest attraktive avtalane også er strengt regulerte av husleigereguleringslova. Leiga ligg difor langt under marknadsleige. Den strenge reguleringa vil i sin heilskap vere avslutta i 2010.

SPØRSMÅL NR. 465

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 11. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Norge følger ikke FNs oppfordring om at flyktinger ikke bør vende tilbake til Irak nå. Dette gjelder også såkalt frivillig retur, der flyktinger som ikke kan sendes med tvang, mister bolig og livsopphold i Norge og gis reisetilskudd. Situasjonen i Irak er kaotisk, ustabil og utrygg og Norge må gjøre det vi kan for å ikke bidra til å forverre situasjonen ytterligere.

Hva er begrunnelsen for å gå imot råd fra FN, ira

kiske selvstyremyndigheter og den amerikanske okkupasjonsmakten om stopp i såkalt frivillig retur?»

Svar:

Når man får avslag på asylsøknaden, innebærer det at Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) har vurdert at vedkommende ikke trenger beskyttelse og at det heller ikke er andre hensyn som tilsier at vedkommende bør få opphold i Norge.

Regjeringen mener at irakere som har fått avslag på asylsøknaden kan reise hjem. Generelt legger Norge vekt på anbefalinger fra FNs høykommissær for flyktinger (UNHCR). Imidlertid er det ingen automatikk i at UNHCRs anbefalinger blir fulgt opp, men anbefalingene veies opp mot andre kilder og hensyn.

Norges praksis er på linje med praksis i de fleste andre europeiske land. International Organization for Migration (IOM) har gjennomført over 100 returer til Irak fra Norge. Departementet er ikke kjent med at returene har medført problemer.

SPØRSMÅL NR. 466

Spørsmålet ble trukket.

SPØRSMÅL NR. 467

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 10. mars 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Fra nyttår ble Innovasjon Norge opprettet. Denne saken ble grundig behandlet i Stortinget i 2003 der undertegnede var saksordfører. Ett av områdene Stortinget understreket, var at det måtte bli et slankt hovedkontor, og at flere ressurser skulle flyttes ut til distriktskontorene. Nå er Innovasjon Norge etablert.

Er Stortingets klare henstilling om et slankt hovedkontor og styrking av distriktskontorene fulgt opp?»

Svar:

Regjeringen pekte allerede i St.prp. nr. 51 (2002- 2003) Virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv på at forholdene bør legges til rette for at kompetansetunge funksjoner ved hovedkontor kan flyttes til andre steder. I proposisjonen gjaldt dette generelt for alle institusjonene i virkemiddelapparatet, og spesielt for Innovasjon Norge.

Både i Innst. S. nr. 283 (2002-2003) og i Innst. O. nr. 30 (2003-2004) har ulike konstellasjoner i næringskomiteen trukket fram at hovedkontorfunksjoner bør vurderes lagt til distriktskontorene. Jeg oppfatter de ulike merknadene slik at det er bred politisk støtte for å styrke flere regioner i landet gjennom at sentrale funksjoner plasseres utenfor hovedstaden.

Innovasjon Norge ble etablert som forutsatt ved siste årsskifte, og selskapet er nå i ferd med å utforme sin interne organisering. I dette arbeidet inngår vurderinger av om hovedkontorfunksjoner kan flyttes ut. Flytting av funksjoner vil påvirke hvordan organisasjonen fungerer, og det vil ikke minst kunne bety at ansatte ved hovedkontoret blir overtallige. Jeg er opptatt av at slike endringer skal være en del av en langsiktig og velfundert strategi, og jeg vil derfor gi styret i Innovasjon Norge den tid det trenger til å gjøre disse vurderingene. Her må det både tas hensyn til effekter for de stedene som kan være aktuelle lokaliseringsteder og virkningen for Innovasjon Norges evne til å betjene brukerne over hele landet. Videre må de ansatte behandles ryddig og i tråd med arbeidslivets regler.

SPØRSMÅL NR. 468

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 11. mars 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Jeg viser til Stortingets behandling av St.prp. nr. 12 (2003-2004) og Innst. S. nr. 93 (2003-2004). I nevnte innstilling ber en enstemmig komité Regjeringen utrede alternative lokaliseringer av landsdekkende PRE, herunder blant annet Hovemoen ved Lillehammer, og komme tilbake med resultatet i vårproposisjonen i 2004. Et mindretall uttrykker klart at de tror en lokalisering til Hovemoen vil være til det bedre.

Hvordan følger Regjeringen opp disse klare føringene fra Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

I St.prp. nr. 12 er det gjort rede for planlagt framtidig organisering av produksjonsapparatet i FLO. Her er det foreslått at Produksjonsenhet Landsdekkende lokaliseres med ledelse til Romerike. Dette synes underlig all den tid eksisterende hovedarsenal på Lillehammer med sin kompetanse, moderne teknologiske installasjoner, sine lokaler og sin geografiske plassering best kan oppfylle Forsvarets og FLOS sine behov for kostnadseffektive rasjonelle løsninger. Det er også underlig når Regjeringen har en strategi på å flytte statlige tilsyn ut fra det sentrale Oslo-området, samtidig som en vil legge ned et velfungerende, effektivt arsenal på Lillehammer til fordel for Gardermo-området.

En enstemmig stortingskomité har derfor bedt om at Hovemoen-alternativet blir utredet og lagt fram for Stortinget, når det gjelder lokalisering av landsdekkende PRE med sin ledelse. Jeg forutsetter at Regjeringen følger dette opp.

Jeg viser ellers til pressemelding fra leder av forsvarskomiteen, Marit Nybakk, som ytterligere understreker Stortingets føringer. Her heter det blant annet: I forbindelse med omorganiseringen av Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) er lokalisering av den landsdekkende produksjons- og resultatenheten (PREL/L) til Hovemoen på Lillehammer fremdeles Arbeiderpartiets primære standpunkt. Forsvarskomiteen har i dag

avgitt innstilling knyttet til stortingsproposisjonen om Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO), som forsvarsministeren oversendte Stortinget i sommer.

Marit Nybakk fortsetter: Vi må likevel vente oss at omleggingen av Forsvaret vil fortsette, og at ikke alt vil forbli som før. Dersom Lillehammer får arbeidsplassene knyttet til ledelselementet i den landsdekkende PRE-en, vil det være en tilførsel av nye arbeidsplasser til regionen. Disse arbeidsplassene kan tjene på å knyttes opp til den kompetanse som i dag eksisterer ved hovedarsenalet. Forsvarskomiteens flertall har derfor bedt om at dette spørsmålet må utredes på en mer omfattende måte. I dette forslaget fra Forsvarsdepartementet var disse arbeidsplassene forsøkt lokalisert til Romerike.

Svar:

Jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan gi konkrete signaler om hvilke konklusjoner som trekkes i Forsvarsdepartementets langtidsproposisjon angående alternative lokaliseringer av PRE Landsdekkende, før denne er oversendt Stortinget.

Langtidsproposisjonen vil bli lagt frem for Stortinget innen kort tid. Stortingets anmodning som følger av behandlingen av Innst. S. nr. 93 (2003-2004) følges opp i langtidsproposisjonen. I arbeidet med proposisjonen legger jeg blant annet stor vekt på forsvarssjefens anbefalinger, slik de fremkommer i hans militærfaglige utredning. Dette gjelder også hva angår betydningen av å etablere et felles kompetansesenter for KKIS (kommando-, kontroll- og informasjonssystemer), som vil innebære opprettelsen av et høyteknologisk og fremtidsrettet miljø i Lillehammer-området.

SPØRSMÅL NR. 469

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 11. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«På bakgrunn av bl.a. informasjon gitt av samferdselsministeren om kostnaden ved byggingen av Folgefonntunnel (skriftlig spørsmål nr. 374) er det kommet frem at Statens vegvesens anslag på bygging av ny Jondalstunnel i samme område ligger svært høyt. Prisanslag fra både privat entreprenører og fra Mesta ligger til dels betydelig under det anslaget som fremvises i konsekvensutredningen for Jondalstunnelen.

Hvordan vil statsråden sikre at Statens vegvesen bruker realistiske kostnadsanslag i konsekvensutredning av nye samferdselsprosjekt?»

BEGRUNNELSE:

Uforklart prisforskjell mellom anslag i konsekvensutredning og gjeldende priser i markedet blir svært tydelig i eksempelet Jondalstunnelen.

I nærmeste nærområde til den planlagte nye tunnelen er det ferdigstilt vegtunnel fra Kvinnherad under Folgefonnen til Odda; Folgefonntunnelen i juni 2001. Den ferdigstilte Folgefonntunnelen går i samme fjellmassivet som Jondalstunnelen skal bygges.

I konsekvensutredningen som ble fremlagt i desember 2003, og som har vært grunnlag for videre politiske behandling i Hordaland fylkeskommune og i berørte kommuner, har Statens vegvesen region vest lagt til grunn 8 1/2 meters bredde på tunnelen. Ferdigstilt Folgefonntunnel har 8 meters bredde. Når denne uforståelig og unødvendige breddeøkningen er fjernet, blir utredningens tunnelkostnad redusert fra ca. 52 000 kr pr. løpemeter til ca. 48 000 kr.

Ifølge opplysninger fra statsråden som svar på spørsmål om Folgefonntunnelen i skriftlig spørsmål nr. 374 var kostnaden med bygging oppjustert til 2004-kr 35 400 kr pr. løpemeter tunnel, dog slik at 4/ 11 av tunnelen ble bygget av en privat entreprenør som faktisk var ca. 11 pst. lavere i pris enn Statens vegvesens egen produksjonsavdeling.

Gjennom oppslag i Bergens Tidende fremkommer det søndag 29. februar 2004 at anslag gitt av ulike entreprenører, inklusive Mesta, alle ligger lavere enn prisen gitt i konsekvensutredningen. Den største forskjellen er på ca. 13 000 kr pr. løpemeter tunnel og utgjør med samlet tunnellengde på ca. 8 300 meter over 100 mill. kr.

Dette gjør at det åpenbart kan stilles spørsmål omkring kostnadsanslaget i konsekvensutredningen. Et kostnadsanslag som er satt betydelig for høyt vil gi et feilaktig grunnlag for beslutning, og feil kostnad påvirker finansiering, kost/nytte-beregning, prioritering og vedtak.

Selvsagt skal det, og må det, brukes realistiske kostnadsanslag fordi mange større samferdselsprosjekt dessverre har vært preget av store overskridelser ved gjennomføring. I dette tilfelle er det imidlertid et sjeldent tydelig prosjekt å sammenligne med både for utreder og for de som skal gi signal om nybyggpris.

Den store og uforklarte forskjell i kostnad ved bygging av Jondalstunnel mellom tiltakshavers anslag og anslag fra ulike entreprenører bør derfor føre til en kvalitetssikring av prosjektets kostnadsside. En slik kvalitetssikring bør gjennomføres av andre enn Statens vegvesen og parallelt med det arbeidet som

Hordaland fylkeskommune etter fylkestingets vedtak har igangsatt.

Jeg håper at statsråden vil ta initiativ både for å se på problemstillingen generelt og på den konkrete saken.

Svar:

Erfaringer har vist at mange kostnadsanslag for vegprosjekter har vært satt for optimistisk. Dette har også Statens vegvesen i flere sammenhenger blitt kritisert for også av Stortinget. Med bakgrunn i krav fra Stortinget har Statens vegvesen utarbeidet omfattende prosedyrer som skal sikre at kostnadsoverslag med stor sannsynlighet skal ligge innenfor fastsatte kostnadsrammer. Kravet er at kostnadsoverslaget i konsekvensutredninger skal ligge innenfor en kostnadsramme på +/-25 pst. av ferdig prosjekt. Når reguleringsplanen foreligger, skal overslaget ligge innenfor en kostnadsramme på +/-10 pst.

Kostnadsoverslaget for Jondalstunnelen er basert på oversiktsplannivå (konsekvensutredningsnivå) hvor kravet til nøyaktighet +/-25 pst. Etter at reguleringsplanen er vedtatt og mer detaljerte geologiske undersøkelser er gjennomført, vil Statens vegvesen på vanlig måte utarbeide nytt kostnadsoverslag med en nøyaktighet på +/-10 pst. Dette vil bli gjenstand for ekstern kvalitetssikring. Den eksterne kvalitetssikringen ble innført i 2000 og innebærer en ekstern uavhengig kvalitetssikring av kostnadsoverslag, herunder risikoanalyse, for statlige investeringer over 500 mill. kr.

Representanten Sortevik viser til at Jondalstunnelen er tenkt lokalisert i samme område som Folgefonntunnelen. Bygging av Jondalstunnelen er teknisk sett ikke direkte sammenliknbar med Folgefonntunnelen. Det vil være betydelig usikkerhet inntil detaljerte geologiske undersøkelser er gjennomført og noe av usikkerheten vil være tilstede helt til tunnelen er under sprenging.

All erfaring tilsier at det må iberegnes store usikkerhetsmomenter i et kostnadsoverslag på et tidlig tidspunkt. Det er samtidig viktig at kostnadsoverslagene i konsekvensutredningen er realistiske. Jeg sitter ikke inne med noen data som kan korrigere de tallene som oppgis av Statens vegvesen. Det er videre vanskelig for meg å uttale meg om de prisene som er antydnet fra utførende entreprenører og å sammenligne disse mot prisen beregnet av Statens vegvesen, da jeg ikke har kunnskap om hvilke forutsetninger entreprenørene har gjort, og dermed hva som er inkludert i deres priser. Det vanlige er at entreprenørene gir priser på grunnlag av et detaljert anbudsgrunnlag.

Jeg forstår at de som er interessert i anlegget er redde for at det skal bli så dyrt at det ikke kan realiseres. I forbindelse med en konsekvensutredning er det imidlertid viktig å vise både muligheter og risiko. Praksis viser etter min vurdering at vi hittil har vært for lite flinke til å påpeke risikoen på et tidlig tidspunkt. Det er en klar målsetting for meg at vi skal bli bedre på dette området, slik også Stortinget har bedt vegmyndighetene om å bli.

SPØRSMÅL NR. 470

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 12. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Banker selger "dårlige" lån videre til finansieringsselskap. Det kan hevdes at oppfølging og inndrivning av innvilgede lån en naturlig del av det å drive bankvirksomhet, og at bankene på denne måten fraskriver seg ansvar.

Hva mener finansministeren om dette synspunktet, hvor stort omfang har dette; hvordan har utviklingen vært de siste årene, og hvilke plikter har bankene med hensyn til informasjon til långiverne og innhenting av samtykke når lån videreselges?»

BEGRUNNELSE:

Før jul solgte Nordea lån til en verdi tilsvarende 7 pst. av beløpet. Gjeldsofferalliansen frykter at de som overtar kravene vil gå hardt til verks for å inndrive gjelden.

Svar:

Spørsmålet er overført fra finansministeren.

Spørsmålets deler om de faktiske sider ved bankvirksomheten hører i stor utstrekning under finansministeren, og jeg har i den forbindelse fått innspill fra Finansdepartementet. Spørsmålets del om informasjon og samtykke gjelder finansavtaleloven, som ligger under mitt ansvarsområde.

Det er etter gjeldende rett adgang til å overdra fordringer slik at disse kan inndrives av andre enn den opprinnelige kreditor. Jeg ser ikke noe problematisk ved dette, så lenge man sikrer at inndrivingen foregår på en betryggende måte. Det er i løpet av de senere år gjennomført flere lov- og forskriftsendringer med sikte på å gjøre inndrivingsprosessen mest mulig betryggende for skyldneren. I Ot.prp. nr. 26 (2000-2001) Om lov om endringer i inkassoloven foreslo Justisdepartementet å stille krav om inkassobevilling for virksomhet som går ut på oppkjøp av forfalte pengekrav og egen inndriving av disse, og å stille krav om foretaksbevilling i tillegg til personlig inkassobevilling. Disse endringene i inkassoloven ble vedtatt og satt i kraft fra 1. januar 2001. Videre er det foretatt reduksjon i maksimalsatsene for skyldneres ansvar for inndrivingskostnader ved endring i inkassoforskriften med virkning fra 1. mars 2002. I tillegg til dette foreslo Justisdepartementet i Ot.prp. nr. 115 (2001-2002) Om lov om endringer i inkassolova regler om en inkassoklagenemnd. Departementet foreslo videre å styrke sanksjonsmidlene ved brudd på god inkassoskikk. Lovforslagene ble vedtatt og satt i kraft fra 1. januar 2003.

Når det gjelder omfanget av den type virksomhet som representanten Frøiland er opptatt av, har jeg mottatt opplysninger fra Kredittilsynet om at Kredittilsynet pr. 31. desember 2003 har gitt inkassobevilling til ni foretak som kjøper forfalte fordringer og selv inndriver disse. Disse har til sammen 41 000 saker under behandling. Samlet beløp utgjør 6,2 mrd. kr. Dette er det totale antallet fordringer som er ervervet, og viser ikke andelen av fordringer overdratt fra banker eller andre finansinstitusjoner. Ut over dette har jeg ikke tilstrekkelig informasjon til konkret å ut

tale meg om hvordan utviklingen har vært de siste årene, men som det fremgår foran, har regelverket, uavhengig av dette, utviklet seg i retning av større beskyttelse for skyldnere.

Når det gjelder spørsmålet om informasjon og samtykke i forbindelse med videresalg av lånefordringer, viser jeg til at långiveren etter finansavtaleloven § 45 annet ledd skal varsle låntakeren om overdragelsen. Det fremgår videre av bestemmelsens første ledd at långiverens fordring uten særskilt samtykke fra låntakeren bare kan overdras til en finansinstitusjon eller til en lignende institusjon. Spørsmålet om samtykkekravet også skulle gjelde ved overdragelse mellom finansinstitusjoner, ble vurdert i Ot.prp. nr. 115 (2001-2002) Om lov om endringer i inkassolova, men Justisdepartementet frarådet dette. Stortinget sluttet seg til departementets vurdering.

SPØRSMÅL NR. 471

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 11. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Estlandskomiteen, "Ny Start i Øst", har vært i møte med statssekretæren i Finansdepartementet angående fjerning av moms på salg av varer som er gitt som gave og med henblikk på at overskuddet skal nyttes til sosiale, humanitære og allmenntilgode formål. Senere har Estlandskomiteen purret på Finansdepartementet uten at departementet har svart.

Kan finansministeren være behjelpelig med å få fortgang i denne saken, da momsavgiften for Estlandskomiteen går utover deres humanitære arbeid?»

BEGRUNNELSE:

Estlandskomiteen, "Ny Start i Øst", har siden 1991 drevet humanitært hjelpearbeid i Øst-Europa. De arbeider nå i sju land, de tre baltiske land foruten Russland, Hviterussland, Ukraina og Makedonia, og sender årlig nærmere 250 tonn med hjelpesendinger. Det dreier seg om mange ulike varer til en rekke sam-

arbeidspartnere, de har nærmere 150 frivillige medarbeidere i Oppland og Hedmark fylke, og omsetter nå for nærmere 4 mill. kr. Virksomheten drives ved hjelp av gaver som de får fra allmennheten, som mener deres arbeid er svært viktig. Disse gavene er brukte ting som klær, møbler, antikviteter, bøker, pyntegenstander m.m. Foreningen har også drevet med riving av bygg der store mengder materialer, flere titalls trailere, er blitt sendt til ulike menigheter og organisasjoner i Øst-Europa. Det aller meste av det de får inn, sendes altså som direkte hjelp til seks land i Øst-Europa og Makedonia. En mindre del av det blir omsatt i foreningens gjenbruksbutikker "Ting og Tøy" for å skaffe penger til driften og til transporter. En god del av overskuddet gis også bort i form av kontanter til ulike prosjekter som f.eks. til leiropphold for gatebarn, familieleire, hjelp til arbeidsplasser for funksjonshemmede og til finansieringsfond for opprettelse av arbeidsplasser.

Momsen på denne typen salg er sterkt demotiverende for de frivillige som står på og gir av sin tid år ut og år inn. Dette er en form for skattlegging som i praksis motarbeider det Regjeringen har uttalt er dens politikk overfor frivillige organisasjoner. Det vi faktisk ser er at store pengesummer, og dette gjelder ikke bare for denne organisasjonen, blir tatt av den norske stat på bekostning av fattige og utslåtte både her hjemme og ute. Norge er helt ute av takt med våre naboland og også med ulike organ innen EU. Ifølge EUs momsdirektiv nr. 6 og 7 anbefales at slike virksomheter ikke skal betale moms. Vi vet at følgende land i dag har momsfristak på den type salg og til det formål vi her snakker om: Storbritannia, Danmark, Sverige, Finland, Portugal, Spania og Frankrike. Det kan være flere som vi ikke kjenner til innen EØS-området. Det skal her nevnes at den kjente britiske hjelpeorganisasjonen "Oxfam" nå driver over 1 000 gjenbruksbutikker for å skaffe penger til sitt omfattende hjelpearbeid. De har holdt på i flere tiår. Ingen av disse betaler moms for denne omsetningen.

Danmark har i 20 år vært et foregangsland på dette område. I nærmere 30 år har såkalte "Gjenbruksbutikker" blomstret og gitt hundrevis av millioner, kanskje milliarder av kroner samlet på disse årene til sosiale og allmenntilgode formål. I 2001 hadde f.eks. disse butikkene i Danmark en omsetning på 170 mill. kr og et overskudd på 88 mill. kr. I alt finnes nå over 600 slike butikker med i alt 15 000 frivillige (kilde: kronikk i Dagbladet 13. februar 2002).

Ifølge EUs 6. direktiv 77/388/EEG art. 13A skal

visse virksomheter unntas skatteplikt av hensyn til allmenne interesser. Punkt A.1.g i denne artikkel sier at "varer som er nært knyttet til sosial bistand", skal ikke momsbelegges.

Svar:

Ved omsetning av varer skal det beregnes merverdiavgift, herunder brukte varer. Merverdiavgiftsplikten er ikke betinget av hvilke formål overskuddet skal brukes til. Det er selve omsetningen som utløser avgiftsplikten. Slik vårt regelverk er i dag, foreligger det således en plikt til å beregne merverdiavgift ved omsetning av brukte varer også i de tilfeller fortjenesten av denne omsetningen går til et ideelt formål. Det betyr at omsetning av avgiftspliktige varer og tjenester kan utløse registrerings- og avgiftsplikt også for frivillige organisasjoner på lik linje med alminnelige næringsdrivende.

Som i bl.a. Sverige er det også i Norge et krav om at den frivillige organisasjonen må anses å drive næringsvirksomhet før merverdiavgiftsplikt foreligger. I motsetning til ordinære næringsdrivende som har en registreringsgrense på 50 000 kr, skal imidlertid registrering i avgiftsmanntallet først finne sted når slik næringsmessig omsetning har oversteg 140 000 kr i en periode på 12 måneder. Grensen for registreringsplikt vil imidlertid kunne være forskjellig i andre land.

Det er også gjennomført en del andre lempinger i merverdiavgiften rettet mot veldedige og allmenntilgode organisasjoner og institusjoner, herunder i forbindelse med enkeltstående kortvarige salgsarrangement som f.eks. loppemarkeder, julemesser og lignende. Det er videre gjort unntak for avgiftsplikten ved kiosksalg, servering og omsetning under slike kortvarige arrangementer. I tillegg er det i forbindelse med konkrete innsamlingsaksjoner gitt fritak for merverdiavgift ved bruk av teletorgtjenester. Vedvarende virksomhet med omsetning av brukte varer vil derimot normalt være avgiftspliktig.

Departementet er kjent med at det i Danmark er gjort et særskilt unntak for omsetning av varer fra gjenbruksbutikker med allmenntilgode formål. Det er imidlertid satt svært strenge vilkår for at unntaket skal komme til anvendelse.

Jeg har forståelse for at man ønsker å bruke hele overskuddet til det aktuelle formål, men ulike former for lempinger vil svekke merverdiavgiften som en generell forbruksavgift og kan dessuten medføre konkurransevridninger i disfavør av andre næringsdrivende. Departementet vil likevel gjennomgå regelverket på området på bakgrunn av de innspill som er mottatt, og vil vurdere en endring i tråd med dansk regelverk.

SPØRSMÅL NR. 472

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 12. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Mens over tre fjerdedeler eier sine boliger selv, er det leiepriser som teller i konsumprisindeksen som Norges Bank legger til grunn for renta. I dag øker boligprisene mye, men indeksen regner inn fallende husleier. Ifølge kronikk i Aftenposten 23. februar av SSB-forsker Erling Røed Larsen ville konsumprisindeksen steget med 39 pst. i stedet for 25 pst. i årene 1993-2003 dersom boligpriser var vektlagt sammen med leiepriser.

Mener statsråden det er grunn til å endre måten bokostnadene regnes inn i konsumprisindeksen på?»

Svar:

Et viktig formål med konsumprisindeksen er å måle utviklingen i levekostnadene til husholdningene. I konsumprisindeksen bygger man som en hovedregel på kjøpsprinsippet. Dette innebærer at de enkelte varer og tjenester som inngår regnes som konsumert av husholdningene idet de anskaffes. Fra dette prinsippet er det imidlertid gjort unntak for boliger som i konsumprisindeksen ikke regnes som en vare. Kjøp av bolig betraktes som en investering i boligkapital, som igjen yter husholdningen en strøm av boligjenester over boligens levetid. Prisen på boligjenesten består av betalt husleie for husholdninger i leiebolig, og beregnet husleie for selveiere og husholdninger i andelsboliger. Utviklingen i beregnet husleie antas å følge husleien på tilsvarende boliger i leiemarkedet.

Selv om husleiene, slik de beregnes av SSB, har økt mindre enn boligprisene de siste årene har de generelt økt mer enn konsumprisindeksen. De siste 3

årene har veksten i selveiernes bokostnader i gjennomsnitt vært 4,4 pst. hvert år, mens konsumprisveksten har vært 2,3 pst. Veksten i husleiene avtok imidlertid gjennom fjoråret, og i januar var husleiene 2,5 pst. høyere enn i samme måned i fjor.

Det er Statistisk sentralbyrå som har ansvaret for konsumprisindeksen. Det er også de som fortløpende må vurdere om det er behov for endringer i beregningsmåten for konsumprisveksten. Det er vedtatt en ILO konvensjon med anbefalinger for utarbeiding av konsumprisindeksen, deriblant anbefalinger knyttet til metode for å beregne selveiernes bokostnader. SSB utarbeider konsumprisindeksen i tråd med denne konvensjonen.

SPØRSMÅL NR. 473

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 15. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Viser til mitt spørsmål i ordinær spørretime som ble besvart 4. februar i år. Jeg registrerer i Nationen 4. mars i år at "Veteran i Børgefjell mener rovdyr tar fjellrev". Det er lederen i Østre Namdal reinbeitedistrikt som mener det er en klar sammenheng mellom økningen av rovdyrbestandene og reduksjonen av fjellrev. Påstanden avvises derimot av Norsk institutt for naturforskning.

Hva er statsrådets syn på den nevnte problemstillingen?»

Svar:

I spørsmålet vises det til et avisoppslag, der lederen i Østre Namdal reinbeitedistrikt uttaler at det er en sammenheng mellom økning i bestandene av rovdyr og reduksjon i bestanden av fjellrev.

Jeg har forelagt spørsmålet for Direktoratet for naturforvaltning, som har følgende kommentar:

"Handlingsplanen for fjellrev inneholder en drøfting av de mest aktuelle hypotesene som forsøker å forklare hvorfor fjellreven i dag er truet i Norge, Sverige og Finland. En av hypotesene går ut på at fjellreven blir fortrent av rødrev. Drøftingen oppsummeres med at konkurranseforholdet mellom rødrev og fjellrev synes å være godt dokumentert. Det vises også til god dokumentasjon på at rødrevbestanden har økt sin utbredelse mot nord og oppover i fjellet de siste hundre årene. Direktoratets vurdering er at i de tilfeller rødreven klarer å etablere seg i fjellet, vil dette som regel gå på bekostning av fjellreven i det aktuelle området.

Ingen av hypotesene som drøftes i handlingsplanen handler om at tilstedeværelse av store rovviltarter, slik som gaupe, jerv, ulv, bjørn og kongeørn, skulle være en grunn til at bestanden av fjellrev ikke tar seg opp igjen etter over 70 års fredning. En bør i denne forbindelse være oppmerksom på at flere av de store rovviltartene har levd i de samme områdene som fjellreven i århundrer. Selv om de store rovviltartene uten tvil er i stand til å drepe enkelte individer av fjellrev i gitte situasjoner, er direktoratet ikke kjent med opplysninger som skulle tyde på at det eksisterer et konkurranseforhold mellom fjellrev og store rovviltarter, slik som beskrevet for rødrev. Direktoratet har derfor ingen grunn til å tro at forekomstene av de store rovviltartene er noe problem for fjellreven."

Jeg har ut fra dette ingen grunn til å tro at forekomstene av de store rovviltartene er en grunn til fjellrevens bestandssituasjon. Handlingsplanen for fjellrev inneholder en beskrivelse av forhold som antas å ha betydning for fjellreven. Når det gjelder forholdet mellom fjellrev og rødrev, viser jeg til mitt svar på ditt spørsmål i Stortingets spørretime 4. februar i år. Som det framgår der, har jeg bedt Direktoratet for naturforvaltning gjennomføre et prosjekt med rødrevkontroll i utvalgte områder og forsøk med føring av fjellrev i tilknytning til dette. Opplegget for prosjektet er under forberedelse.

SPØRSMÅL NR. 474

Innlevert 4. mars 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 19. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ulike medier har de siste dagene presentert sykehistorien til en 6 år gammel gutt med sykdommen thalassemi, der en aktuell behandling kan være transplantasjon av stamceller fra mulige framtidige søsken med identisk blodtype. Av en TV2-reportasje den 2. mars 2004 framkommer at annen, alternativ, livreddende behandling ikke eksisterer.

Hvilke initiativ har statsråden tatt, og vil statsråden ta, for at denne type lidelser sikres en best mulig behandling?»

BEGRUNNELSE:

Så langt undertegnede har brakt i erfaring, fødes på verdensbasis ca. 200 000 barn årlig med den alvorlige formen av thalassemi (major). Stadige, nødvendige blodoverføringer medfører over tid organsvikt, med skade på leveren og med hjertesvikt som en konsekvens av endringer i blodbildet, med økt jerninnhold og høyt innhold av røde blodlegemer. Tilstanden sees relativt sjeldent i Norge, men behandlingsmetoder i utlandet som er tilgjengelige er det etter undertegneds vurdering viktig å få kjennskap til før det tas stilling til hvordan den enkelte i Norge kan hjelpes best mulig.

Svar:

I henhold til bioteknologiloven er det ikke anledning til å undersøke befruktede egg med sikte på å utelukke aktuelle sykdomsgen og samtidig foreta vevstyping i den hensikt å få et friskt barn som kan være donor for en behandlingstrengende slektning. Bakgrunnen for dette forbudet er dels de etisk problematiske sidene ved å sortere befruktede egg ut fra genetiske egenskaper, dels de etiske betenkelighetene ved å skape et liv som middel for andre.

Jeg har bedt Sosial- og helsedirektoratet om en faglig kartlegging og vurdering av alternative behandlingsmuligheter for den angjeldende sykdommen (vedlagt). Dette har jeg også redegjort for i mitt brev 16. mars 2004 til sosialkomiteen i forbindelse med Dokument nr. 8:41 (2003-2004) fra John I. Alvheim og Harald T. Nesvik.

Den tradisjonelle behandlingen av thalassemi er blodoverføringer kombinert med medikamenter for å trekke jern ut av kroppen. Metoden er velprøvd og kan gi en levetid på 40 år eller lenger. Det er imidlertid et problem at den medikamentelle behandlingen ofte gir mye ubehag og plagsomme bivirkninger.

Den optimale behandlingen av thalassemi er stamcelletransplantasjon, men det forutsetter full vevstypeforlikelighet mellom donor og pasient, slik at man unngår avstøtningreaksjoner. Forut for slik stamcelletransplantasjon ødelegges pasientens benmarg ved hjelp av cellegift. Deretter tilføres stamceller fra en vevstypelik donor for å gjenopprette benmargsfunksjonen. Dette er i dag etablert behandling for de tilfeller hvor man har nære slektninger som er vevstypelike. Det er samlet mye erfaring med denne behandlingsformen, som altså forutsetter vevstypeidentiske slektninger. Transplantasjonssenteret i Pesaro i Italia er ledende i verden når det gjelder stamcelletransplantasjon ved thalassemi. Transplantasjoner med benmarg fra slektninger er den rådende behandlingen ved senteret. 90 pst. av disse pasientene blir helbredet for thalassemi, ytterligere 5-6 pst. lever videre med sykdommen.

Ved senteret i Pesaro foretas det også benmargstransplantasjon fra ikke-familiær donor. Det er foreløpig foretatt 60 transplantasjoner med vevstypeidentisk, men ikke-familiær, donor. Her er imidlertid ikke resultatene like gode som ved nært beslektet giver. 71 pst. overlevde uten sykdom, 10 pst. overlevde, men ble ikke friske fra sykdommen og 19 pst. døde. Blant disse 60 pasientene ble det for halvparten av dem foretatt utvidet vevstyping, med noe bedre resultater. Benmargstransplantasjon fra ubeslektet giver synes å gi lovende forskningsresultater, men må fortsatt anses som eksperimentell behandling.

Bruk av preimplantasjon i den hensikt å velge befruktede egg både ut fra genetiske egenskaper i forhold til sykdom og med sikte på vevsforlikelighet med en syk søster eller bror, er ikke innført som etablert metode noe sted, så langt Sosial- og helsedirektoratet har kunnet bringe på det rene. Direktoratet har bare funnet dokumentert at dette er forsøkt i Belgia, ved The Free University Brussels. I to tilfeller er det der gjennomført assistert befruktning etter en slik dobbelttesting av det befruktede egget. Ett av disse tilfellene førte til graviditet. Dette er med andre ord en metode hvor det foreligger svært liten dokumentert erfaring, dvs. som er i en meget tidlig forskningsfase. Direktoratet påpeker at det kan være grunn til å anta at denne type teknikk er tatt i bruk også andre steder, men det fremkommer ikke resultater i vitenskapelige arbeider eller publikasjoner.

Direktoratet har også opplyst at det statistisk sett vil være vel 18 pst. sjanse for at et befruktet egg ikke har sykdommen, og samtidig er vevstypeidentisk

med den syke broren. Deretter vil det igjen være ca. 20 pst. sjanse for at det befruktede egget vil feste seg etter implantering og medføre graviditet.

Når det gjelder preimplantasjonsdiagnostikk slik begrepet er anvendt i bioteknologiloven § 2-14, dreier det seg om genetisk undersøkelse av *befruktede* egg. Sosial- og helsedirektoratet har påpekt at det også er mulig å undersøke eggcellen før befruktning, for å se om egget har det/de aktuelle sykdomsgener. Undersøkelse av et ubefruktet egg er ikke forbudt i Norge i dag. Den delen av eggcellen som det kan være aktuelt å undersøke, er det såkalte pollegemet som egget uansett kvitter seg med. Metoden er ikke brukt i Norge, bl.a. fordi pollegemet opplyses å være vanskelig å undersøke. Ofte vil det være ønskelig å kontrollere eventuelle funn ved også å undersøke det pollegemet som dannes etter befruktning.

Jeg mener imidlertid det vil være interessant å undersøke denne tilnærmingen nærmere, også med tanke på vevstyping av ubefruktede egg. Immunologisk avdeling ved Rikshospitalet er ikke kjent med at dette er gjort, men antar at dette teoretisk kan la seg gjøre i det man baserer seg på DNA også ved vevstyping. Hvis dette er mulig, vil man kunne øke sannsynligheten for å få et vevsforlikelig barn fra 25 til 50 pst. Direktoratet viser derimot til at fertilitetsmiljøet i de fleste europeiske land ikke synes å ha tatt i bruk denne metoden, men velger å foreta undersøkelser av biopsi fra befruktede egg der dette er tillatt.

Det er også viktig å være klar over den medisinske og psykiske belastningen kvinnen blir utsatt for i forbindelse med preimplantasjonsdiagnostikk. Det vil ofte dreie seg om kraftig hormonstimulering for å modne tilstrekkelig mange egg for høsting, med sikte på å skape en frisk og vevsforlikelig donor.

Jeg vil understreke nødvendigheten av å tilby pasienter med denne type lidelser best mulig behandling, innenfor de rammene som dagens lov åpner for. Det norske behandlingsmiljøet samarbeider tett med internasjonale miljøer, men vil likevel, på grunn av lavt pasientvolum (det er i underkant av 30 pasienter i Norge med thalassemia major), ha begrenset erfaring. Direktoratet gir uttrykk for at det ikke er grunn til å trekke i tvil at pasienten i den konkrete saken har fått det beste behandlingstilbudet som er mulig i Norge, og at behandlingsopplegget klart er medisinsk forsvarlig. Direktoratet mener likevel det kan være grunnlag for å foreslå at pasienten og hans familie tilbys en vurdering ved et senter som har mer erfaring med behandling av

thalassemi, f.eks. i Italia eller i et av de andre middelhavslandene.

Avslutningsvis vil jeg understreke at vi ikke står overfor en akuttsituasjon i den konkrete saken det henvises til. Den medisinske situasjonen for den aktuelle pasienten er stabil. Vurderingen fra Sosial- og helsedirektoratet opplyser at pasienter med thalassemia major kan leve i flere tiår med den behandlingen som gis i Norge. Sannsynligheten for et godt resultat av en vevsforlikelig benmargstransplantasjon avtar riktignok pasientens økende alder. Dette har sammenheng med at sykdommen har en del organmanifestasjoner som kommer til etter hvert og bidrar til lavere suksessrate. Direktoratet viser imidlertid til at dette "grovt sett" begynner ved pubertetsalderen. I det konkrete tilfellet antas det derfor ikke å være et akutt tidspres.

På bakgrunn av dette mener jeg at det i denne saken vil være hensiktsmessig å be om en vurdering av behandlingssituasjonen ved et senter med best mulig erfaring med denne sykdommen.

Vedlegg til svar:

Brev fra Sosial- og helsedirektoratet til Helsedepartementet datert 15. mars 2004 vedrørende behandling av thalassemia major - Sosial- og helsedirektoratets vurdering.

Se Internett:

<http://www.shdir.no/assets/10470/Behandling%20avthalassemi.pdf>

SPØRSMÅL NR. 475

Innlevert 5. mars 2004 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 15. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva vil miljøvernministeren foreta seg for at fisken i Mjøsa igjen kan spises trygt av alle?»

BEGRUNNELSE:

I nyhetsoppslag på TV 4. mars får vi informasjon om at Mjøsa er svært forurensset av miljøgiften bromerte flammehemmere. Mattilsynet fraråder kvinner i fruktbar alder og barn å spise ørreten pga. høyt innhold av dioksiner og PCB, noe som øker faren for hormonforstyrrelser og kreft. For noen år siden ble det gjennomført en omfattende mjøsaksjon som gav gode resultater. At ørreten i Mjøsa nå ikke bør spises av mange, er derfor et stort tilbakeskritt. Selv om SFT nå finner kilden til forurensningen og får stanset den, vil det trolig være behov for omfattende oppryddingstiltak og gå lang tid før fisken igjen kan spises trygt.

Svar:

På oppdrag fra Statens forurensningstilsyn (SFT) er det gjort nye undersøkelser av forekomsten av organiske miljøgifter i ulike vannforekomster, bl.a. Mjøsa. Resultatene har ført til at Mattilsynet har skjerpet allerede eksisterende kostholdsråd for Mjøsa. Gravide og ammende frarådes fortsatt å spise ørret over én kilo og andre bør ikke spise stor ørret mer enn én gang i måneden. Mattilsynet har utvidet dette slik at også barn og kvinner i fruktbar alder frarådes å spise stor ørret fra Mjøsa.

Den bromerte flammehemmeren *penta-bde* som er funnet i fisk i Mjøsa er en alvorlig miljøgift. Likevel har vitenskapskomiteen for mattrygghet konkludert med at nivåene av disse stoffene i fisk fra Mjøsa *ikke* er så høye at det isolert sett medfører behov for kostholdsråd. Utvidelsen av eksisterende kostholdsråd for stor ørret i Mjøsa er gjort fordi det er funnet høye nivåer av miljøgiften PCB. De eksisterende kostholdsrådene for fisk fra Mjøsa har bakgrunn i kvikksølvforurensning.

De høye nivåene av PCB i fisk i Mjøsa skyldes først og fremst tidligere tiders utslipp som har havnet i bunnsedimentene. Kvikksølvforurensning er i stor grad et resultat av langtransportert forurensning. Man finner flere steder høye nivåer av kvikksølv i fisk i ferskvann langt fra mulige lokale kilder. Internasjonalt arbeid for å stanse globale utslipp av kvikksølv og PCB er derfor helt nødvendig for at vi skal kunne oppheve kostholdsråd for ferskvannsfisk.

I St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand ble det presentert handlingsplaner for økt innsats mot utslipp av miljøgiftene PCB og bromerte flammehemmere. Undersøkelsen som nylig er offentliggjort er en del av oppfølgingen av handlingsplanen mot bromerte flammehemmere. Resultatene bekrefter behovet for offensiv handling på området. Planen inneholder en rekke ulike tiltak, både forbud og reguleringer, avfallstiltak, kartlegging og overvåkning, internasjonalt arbeid og informasjonstiltak. I tråd med planen har jeg nettopp vedtatt et forbud mot bruk av *penta-bde*, den flammehemmeren som det ble målt høye konsentrasjoner av i Mjøsa-fisken. Forskriften forbyr også *okta-bde*, som har lignende egenskaper som *penta-bde*.

Det er i tillegg etablert et eget handlingsprogram for bromerte flammehemmere for Mjøsa-området i regi

av SFT og fylkesmannen i Hedmark og Oppland. I henhold til denne skal det gjøres målinger ved utvalgte lokaliteter og det ventes snarlige resultater fra målinger som allerede er iverksatt ved alle avfallsdeponier rundt Mjøsa. Videre varslet SFT i uke 32 bedrifter i regionen at de vil bli pålagt undersøkelser av om de har eller har hatt utslipp av bromerte flammehemmere. Alle disse tiltakene vil bringe mer kunnskap og vil kunne gi grunnlag for ytterligere reguleringer. Mjøsa-området vil også bli fulgt opp med et eget langsiktig overvåkningsprogram for bromerte flammehemmere.

Selv om man klarer å stanse alle eksisterende utslippskilder til Mjøsa, vil det fortsatt være forurensning i sedimentene. Tilsvarende situasjon har vi dessverre mange steder i landet. Det er bl.a. 31 fjordområder med kostholdsråd som skyldes forurensninger i sedimentene fra tidligere tiders utslipp. Arbeidet med opprydning i forurensede marine sedimenter er allerede et høyt prioritert område i miljøvernpolitikken, jf. St.meld. nr. 12 (2001-2002) Rent og rikt hav som presenterer en helhetlig strategi for feltet. Oppfølgingsarbeidet følger tre parallelle løp: hindre spredning, sikre helhetlige grep gjennom fylkesvise tiltaksplaner og skaffe økt kunnskap gjennom pilotprosjekter og etablering av et nasjonalt råd. Regjeringen har de siste årene økt bevilgningene til dette feltet betydelig. Arbeidet er i første omgang konsentrert om kystområdene. Erfaringene fra dette vil også brukes i forhold til innsats for ferskvannsedimentene. Jeg vil nå be SFT om en nærmere vurdering av om det er grunnlag for å forsere arbeidet med undersøkelser/til

tak av forurensede sedimenter i Mjøsa på bakgrunn av det vi nå vet.

Miljøgifter som bromerte flammehemmere, kvikksølv, PCB og dioksiner kan vedvare i miljøet i mange tiår, selv om alle nye utslipp stanses. Det er dessverre ingen rask vei til å gjøre Mjøsa og andre vann helt fri for miljøgifter. Når miljøgifter først er sluppet ut, er det teknisk svært vanskelig og kostbart å fjerne dem. Funnene i Mjøsa illustrerer og understreker at det er behov for den aktive kjemikaliepolitikk både nasjonalt og internasjonalt som Regjeringen fører.

SPØRSMÅL NR. 476

Innlevert 5. mars 2004 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 17. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er det mulig å praktisere regelverket for politiattester slik at EØS-borgere som ikke er registrert bosatt i Norge, kan få politiattest utferdiget uten tillegg om at vedkommende ikke er registrert bosatt i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Et ektepar, der kona er norsk statsborger og mannen gresk statsborger, er godkjent som adoptivforeldre, og er tildelt et barn fra Colombia. De har fått melding om at de kan forvente å måtte reise til Colombia i tiden april-september i år, for å hente barnet.

Ifølge colombianske myndigheter mangler det imidlertid fortsatt en betingelse, nemlig en norsk politiattest for mannen. Etter mye om og men fikk han en politiattest som i fri norsk oversettelse lyder: "Ingen anmerkninger. Personen er ikke registrert bosatt i Norge."

I forhold til adopsjonssaken er passusen om at personen ikke er registrert bosatt i Norge, problematisk. Grunnen til dette er at mannen bor både i England og Norge. Ekteparet eier felles bolig i Norge. Kona bor og arbeider i Norge. Mannen arbeider i England, og pendler mellom sine boliger i England og Norge. Etter folkeregistreringsreglene er det med henvisning til EØS-reglene ikke nødvendig at mannen registrerer seg som bosatt i Norge. Det spesielle ved at mannen har bolig i to land, har måttet forklares tydelig overfor colombianske myndigheter. Den adopsjonsforeningen som forestår adopsjonen, frykter nå at passusen i politiattesten vil føre til at adopsjonstillatelsen trekkes tilbake.

Ekteparet har bedt Politidirektoratet om å skrive ut en politiattest uten passusen om boligregistrering, men dette er Politidirektoratet ikke villig til.

I konas politiattest er det ikke opplyst noe om hvorvidt hun er registrert bosatt i Norge eller ikke. Det er da grunn til å stille spørsmålet om det er i tråd med alminnelige forvaltningsmessige prinsipper for

myndighetsutøvelse, at Politidirektoratet insisterer på at passusen om boligregistrering skal være med. Det kan være at EØS-borgere diskrimineres i forhold til norske borgere på dette området. En kan også spørre om det er fast praksis fra Politidirektoratet å opplyse om hvorvidt søker er registrert bosatt i Norge eller ikke, eller om dette er en vilkårlighet i denne saken. Når konsekvensen av å ha med denne passusen kan bli at ekteparet ikke får adoptere, skal det svært mye til for at dette kan anses rimelig.

Det var neppe lovgivers mening at politiattestregelverket skal praktiseres slik at adopsjon umuliggjøres. Det er på denne bakgrunn jeg ber statsråden om et svar.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for Politidirektoratet. Politiattester kan kun utstedes når det skjer med hjemmel i lov eller i medhold av forskrifter gitt med klar hjemmel i lov.

Når utenlandske myndigheter krever politiattest i forbindelse med adopsjon, blir slik attest utstedt i medhold av strafferegistreringsforskriften § 12 nr. 3.

Politiattester blir normalt kun utstedt til norske statsborgere eller utenlandske statsborgere med tilhold i Norge. Når det utstedes politiattest til utenlandsk statsborger med enten fast eller midlertidig opphold i Norge, vil det på attesten fremgå for hvilket tidsrom denne gjelder, dvs. for hvilket tidsrom vedkommende har vært bosatt i Norge.

I den saken som det refereres til i spørsmålet, har vedkommende ikke vært formelt bosatt i Norge. På bakgrunn av den tilknytning vedkommende har til

Norge, sammenholdt med hans behov for politiattest, ble slik attest likevel utstedt. På attesten ble det påført særskilt at vedkommende ikke har vært registrert bosatt i Norge. Vedkommendes ektefelle tok opp spørsmålet om opplysningen vedrørende manglende registrert bosetting i Norge med politiet, som igjen fremla spørsmålet for Politidirektoratet.

I sitt svarbrev til Søndre Buskerud politidistrikt bekreftet Politidirektoratet at politidistriktets fremgangsmåte var i samsvar med gjeldende praksis.

Direktoratet opplyser imidlertid at man etter å ha gjennomgått saken på nytt er enig med stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen i at det kan utstedes politiattest uten opplysning om bosted.

Politidirektoratet vil etter dette gjennomgå praksis ved utstedelse av politiattester til personer som har begrenset/midlertidig opphold i Norge.

SPØRSMÅL NR. 477

Innlevert 5. mars 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 15. mars 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Vil statsråden gjennomgå kriteriene for tildeling av midler slik at organisasjoner som eksempelvis THK Stiftelsen på Karmøy i større grad blir tildelt midler til det viktige humanitære hjelpearbeidet de utfører i Ukraina og Hviterussland?»

BEGRUNNELSE:

Fra tid til annen dukker det opp påstander, bl.a. i mediene, om penger som er beregnet til utviklingshjelp ikke alltid blir brukt like målrettet, og det blir av mange også hevdet at mye av dette er direkte feilslått. Det ser også ut til at det ofte er de områder og de konflikter som har den beste mediedekningen, som er de som blir tildelt mest penger.

Et eksempel på det motsatte er den humanitære situasjonen for mange i Ukraina og Hviterussland. Katastrofen i Tsjernobyl ser dessverre ut til å være glemt for de fleste.

THK Stiftelsen på Karmøy har imidlertid ikke glemt disse, og har siden 1996 drevet med humanitær

hjelp i dette område. Stiftelsen disponerer egen semitrailer som blir brukt til å få frem hjelpen. I inneværende år antar de at de klarer 20 laster med hjelp og utstyr, en fordobling i forhold til 2001. Lastene består av både klær og andre nødvendige ting, i tillegg til utrangert, men likevel fullt ut brukbart sykehusutstyr. En forsendelse koster om lag 35 000 kr, og blir finansiert av at de som gir eksempelvis klær må betale et beløp. I tillegg må penger samles inn og sjåfører og andre stiller opp gratis med sin innsats. Man har også mottatt litt støtte fra UD, de siste 3 år i alt 52 000 kr, noe som tilsvarer kostnadene ved ca. 1,5 forsendelse.

Stiftelsen har gjennom disse årene mottatt store mengder utstyr fra det offentlige, noe som de er svært takknemlige for, og som det er et skrikende behov for i de områder de opererer i. Et eksempel på dette er to trailerlaster med utstyr fra Radiumhospitalet som nå er i bruk i helsevesenet i Ukraina.

I tillegg til å være til stor hjelp i mottakerlandene, så er dette også med på å løse noen miljøutfordringer. Sykehussenger har eksempelvis hydrauliske sylindere med olje, elektromotorer og annet som blir å betrakte som spesialavfall dersom det skal destrueres.

I tillegg til laster med hjelp har stiftelsen bygget opp senter for gatebarn/kloakkbarn, rehabiliteringssenter for narkomane, akuttmedisin/ambulansetjeneste og rehabilitering av barnehjem. De har i tillegg bidratt til utveksling av lærere i videregående skole, studieturer for studenter samt kulturutveksling mellom norske og ukrainske kunstnere.

Alt dette arbeidet er basert på frivillig innsats fra ildsjeler som står på for å hjelpe og som følger hjelpen helt frem og ser at det kommer til nytte.

Det er imidlertid en økende utfordring for stiftelsen å klare finansieringen av dette viktige arbeidet i og med at antall laster er øket og behovet er skrikende. Man håper derfor på et noe større bidrag fra det offentlige for å sikre fortsatt hjelp.

Svar:

Spørsmålet er overført fra utviklingsministeren.

Utenriksdepartementet yter fra bevilgningen til prosjektsamarbeid med Russland, Ukraina og Hviterussland støtte til tiltak som bidrar til å fremme omstilling til demokratisk styre og en bærekraftig utvik-

ling. Viktige innsatsområder er arbeidet for å fremme en bedre helsesituasjon, løse miljøproblemer samt styrke utdanning og forskning. I tillegg gir vi stønad til frivillige organisasjoner og andre som arbeider for å fremme respekt demokrati og menneskerettigheter.

De største beløpene fra denne bevilgningen går Nordvest-Russland, med særlig vekt på russisk del av Barentsregionen.

Når det gjelder Ukraina og Hviterussland har vi først og fremst støttet prosjekter innenfor områdene demokratiutvikling og humanitær bistand som har mottatt støtte fra. Jeg ser den frivillige humanitære bistanden fra norske organisasjoner og enkeltpersoner til vanskeligstilte deler av befolkningen i Ukraina og Hviterussland som viktig og fortjenestefull.

Gjennom en rekke år har Utenriksdepartementet gitt tilskudd til transport av frivillige hjelpesendinger til de to land. Rammen for denne ordningen er på 1 mill. kr pr. år, og støtten gis som tilskudd til 50 pst. av transportutgiftene, begrenset oppad til 20 000 kr for hver transport. De tilgjengelige midler fordeles mellom de mange norske organisasjoner som er aktive på dette området.

Den nevnte transportstøtteordning fungerer på en enkel og oversiktlig måte. Jeg ser derfor ikke behov for å endre kriteriene for tildeling av midler.

SPØRSMÅL NR. 478

Innlevert 5. mars 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 15. mars 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det er kommet signaler om at EU har åpnet for fiske etter bl.a. sild i det internasjonale farvannet i Smuthavet, uavhengig av de kvotene som det er gjort avtaler om. Her ser man på nytt at EU ikke vil

forholde seg til prinsippet om bærekraftig uttak i fiskeriene og til inngåtte avtaler.

Hvordan ser statsråden på at EU også i Nord-Atlanteren driver et uansvarlig rovfiske som verken er bærekraftig eller innenfor EUs kvoter, og hva har statsråden tenkt å foreta seg i denne forbindelse for å stoppe dette rovfisket?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg kommentere at Fiskeridepartementet kjenner til påstanden om at EU har fastsatt en større kvote enn de andre partene. Departementet tok derfor nylig kontakt med EU-kommisjonen som bekreftet at så ikke var tilfellet.

Norge, Færøyene, EU, Island og Russland har så langt ikke klart å komme frem til en enighet om forvaltning av norsk vårgytende sild for 2004. Partene er imidlertid enig om å forholde seg til en TAC (Total Allowable Catch) på 825 000 tonn. Som følge av manglende avtale har Norge fastsatt en autonom kvote på norsk vårgytende sild for 2004. Den norske kvoten er satt til 57 pst. av TAC.

Norge har som den ansvarlige forvalter av sildebestanden ikke ønsket å sette kvoten høyere enn den andel Norge tidligere har hatt i fempartsavtalen. Dette har medført at heller ikke de øvrige partene har fastsatt høyere autonome kvoter enn det partene tidligere har hatt i en fempartsramme.

Selv om det således ikke forligger en fempartsavtale for 2004, har ingen av partene fastsatt kvoter som vil medføre et overfiske av kvoten på 825 000 tonn for 2004.

SPØRSMÅL NR. 479

Innlevert 8. mars 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 12. mars 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Er det slik at Noreg går god for definisjonane av disse organisasjonane som terrororganisasjonar eller kjem Noreg til å følge opp kravet frå partane om å fjerne disse organisasjonane frå terrorlistene ved å ta dette opp med amerikanske myndigheter, EU og i internasjonale fora?»

GRUNNGJEVING:

I midten av februar heldt Noreg nye fredsforhandlingar mellom den filippinske regjeringa og The National Democratic Front (NDF) på Filippinene. Samtalene munna ut i ein avtale, Oslo Joint Statement, der begge parter ber om at organisasjonane National Democratic Front og Communist Party in the Philippines (CPP) fjernes frå USA sin liste over terrororganisasjonar, da dette "terrorstempelet" er et alvorlig hinder for å få til ein fredelig løysning av konflikten.

Svar:

Den nasjonale demokratiske fronten (NDF) er en paraplyorganisasjon for den kommunistiske bevegelsen på Filippinene, og omfatter blant annet Det filippinske kommunistpartiet (CPP) og dets militære fløy, New Peoples Army (NPA). I 1992 undertegnet NDF og myndighetene den såkalte Haag-erklæringen. Denne la grunnlaget for de forhandlinger som med en rekke kortere eller lengre avbrudd har vært ført om en fredelig løsning på den væpnede konflikten mellom partene.

På forespørsel fra partene aksepterte Norge i 2001 å være vertsland for forhandlingene. Siden i fjor høst har vi etter partenes ønske spilt en mer aktiv rolle som tilrettelegger for forhandlingene.

I 2002 førte EU opp NPA og organisasjonens antatte leder, Jose Maria Sison, på sin liste over terroristorganisasjoner. Det samme gjorde USA som også inkluderte CPP på sin nasjonale liste.

Fra norsk side har vi generelt sluttet opp om EUs terroristliste, men vi har samtidig gjort det klart overfor EU at vi ikke anser en slik oppslutning som uforenlig med en videreføring av funksjonen som tilrettelegger for forhandlingene.

I slutterklæringen fra det seneste forhandlingsmøtet i Oslo 10. til 14. februar i år anmodes USA, EU og andre interesserte stater og regjeringer om å støtte opp om partenes bestrebelser på å finne frem til en løsning på forhold som er knyttet til terroristlistene av CPP, NPA og Sison. Formuleringene på dette punktet i erklæringen åpner imidlertid for ulike fortolkninger.

Som nøytral tredjepart ga partene Norge i oppgave å gjøre det internasjonale samfunnet kjent med erklæringens eksakte ordlyd angående terroristlistingen. Det har vi gjort via diplomatiske kanaler.

Dokument nr. 15:25

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 480

Innlevert 8. mars 2004 av stortingsrepresentant **Lena Jensen**

Besvart 17. mars 2004 av forsvarsminister **Kristin Krohn Devold**

Spørsmål:

«Forsvaret har varslet en mulig ekspropriasjon av bruksrettighetene overfor reindriftsområder i Indre Troms. Dette kan bryte med urfolks rettigheter i ILO- konvensjonen, og få store konsekvenser for reindriftsnæringen.

Vil statsråden sørge for at den varslede ekspropriasjonen av områder stilles i bero, og foreta en helhetlig vurdering som legger Samerettsutvalgets utredning om samiske rettigheter til grunn, om hvilke konsekvenser utvidelsen av Forsvarets øvingsfelt vil ha for reindriftsnæringen?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i 1997 at Forsvaret skulle gis tillatelse til å utvide øvelsesområdet i Indre Troms ved en sammenbinding av Mauken og Blåtind skytefelt. Mange instanser, som naturvern- og bondeorganisasjoner, og spesielt reindriftsnæringen, gikk imot dette forslaget. Stortinget understrekte i behandlingen av denne saken at en av de viktigste forutsetningene for en utvidelse av Forsvarets øvingsområde, var at reindriften skulle videreføres. Forsvaret har nylig varslet at det kan bli aktuelt med ekspropriasjon av bruksrettigheter overfor Mauken/Blåtind reindriftsområde i Indre Troms. Utbyggingsplanene vil da bli iverksatt mot at reindriftsnæringen tilbys en kompensasjon. Reindriftsnæringen og Forsvaret har i forhandlinger ikke lyktes i å komme frem til en løsning som begge parter kan være tilfreds med i denne saken. En ekspropriasjon er i strid med Stortingets vedtak i 1997, og en slik ekspropriasjon av bruksrettighetene overfor reindriftsnæringen kan være i uoverensstemmelse med Norges forpliktelser overfor ILO-konvensjonen om urfolks rettigheter. Regjeringen har lagt frem en stortingsproposisjon som omhandler de samiske rettigheter i Finnmark, saken er til behandling i Stortinget nå. En venter på en på en utredning om samiske rettigheter i resten av landet.

SV stiller seg kritiske både til de investeringene som en opptrapping av de militære aktivitetene vil medføre, og til konsekvensene dette vil ha for reindriftsnæringen. Jeg stiller meg også svært kritisk til at det ikke er gjennomført en utredning på hva en utvidelse av feltet vil ha av miljømessige konsekvenser for området. På bakgrunn av dette bes departementet om å vektlegge Samerettsutvalgets utredning om samers rettigheter som snart foreligger, og ber samtidig om at det foretas en utredning av de miljømessige konsekvensene den utvidede militære aktiviteten vil medføre før en eventuell ekspropriasjon gjennomføres.

Svar:

Ved behandlingen av Innst. S. nr. 145 (1996-97), jf. St.prp. nr. 85 (1995-96), fattet Stortinget følgende vedtak:

I.

Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å etablere et sammenbindingsbelte mellom skytefeltene Mauken og Blåtind og visse utvidelser av Blåtindfeltet, sammen med anlegg av en manøverakse og enkelte tilknytninger til det offentlige vegnett i samsvar med spesifisert forslag i St.prp. nr. 85 (1995-96) og slik at årstidsflytninger for

reinen sikres.

II.

Utbygger dekker de utgifter som rettighetshaverne innen reindriften og grunneierne er påført i planprosessen i denne spesielle saken.

Forslaget om sammenbinding og utvidelse av skyte- og øvingsfeltene Mauken og Blåtind i Midt-Troms var fremmet for å gi Forsvaret et mer realistisk og effektivt øvingsområde i Nord-Norge. I den nye forsvarsstrukturen utgjør Midt-Troms sammen med Østerdalen tyngdepunktene for utdanning av Hærens styrker. En viktig forutsetning for dette er tilgjengelige skyte- og øvingsfelt med tilstrekkelig infrastruktur og kapasitet for trening av militære enheter i fremtiden. Det sammenbundne Mauken/Blåtindfeltet vil oppfylle viktige krav til effektiv og fremtidsrettet soldatutdanning.

Skyte- og øvingsfeltene Mauken og Blåtind ble etablert på midten av 50-tallet. Feltene dekker arealer i Målselv og Balsfjord kommuner på til sammen ca. 181 km². Mauken-Blåtind-prosjektet innebærer etablering av en sammenbindingskorridor mellom de eksisterende feltene, samt mindre utvidelser av Blåtindfeltet med til sammen ca. 34 km². I prosjektet inngår bygging av en manøverakse gjennom feltene. Denne sammenbindingskorridoren består av en forsterket skogsbilvei klasse II, til sammen ca. 75 km vei, og adgang for avdelingene til å drive øvelse i en sone på ca. 1 000 meter ut på hver side. Innenfor sammenbindingskorridoren skal det ikke drives skarpskyting.

Saksgangen frem til Stortingets vedtak ble gjennomført i henhold til retningslinjer gitt i Forsvarsdepartementets og Miljøverndepartementets fellesrundskriv FD/MD 1/84, og omfattet blant annet gjennomføring av konsekvensutredning for sivile interesser innenfor saksområdene naturforvaltning, friluftsliv, landbruk, reindrift, kulturminner og vannforsyning.

Etter Stortingets vedtak ved behandlingen av Innst. S. nr. 145 (1996-97), jf. St.prp. nr. 85 (1995-96) i 1997 har Forsvarsbygg som tiltakshaver forestått erverv av bruksrettigheter hos private grunneiere, Statskog og andre rettighetshavere. Det er inngått avtale med Statskog, og man er i ferd med å inngå avtaler med private grunneiere i Målselv kommune. Samtidig er det utarbeidet forslag til reguleringsplaner og flerbruksplan for virksomheten i feltet. I den forbindelse er det blant annet gjennomført omfattende tilleggsutredninger av samiske kulturminner i området. Reguleringsplanen for sammenbindingskorridoren er godkjent av Målselv kommune.

Sammenbindingen av Mauken og Blåtind skyte- og øvingsfelter berører Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt som bruker de berørte områdene til vinterbeiter. Konsekvensene av tiltaket overfor reindriften er utredet i en rekke rapporter. Det er påvist at sammenbindingen vil påføre reindriftsnæringen i området ulemper som en følge av økt militær aktivitet i vinterbeiteområdene. Forsøk på å finne supplerende vinterbeiter har vært grundig vurdert, blant annet muligheten for å ta i bruk Andøya, uten at dette har vist seg praktisk hensiktsmessig. Konklusjonen er derfor at en løsning med reindriften må søkes innenfor dagens reinbeitedistrikt basert på flerbruksløsninger med Forsvaret, en viss reduksjon av reintallet og andre kompensierende tiltak.

Uenigheten mellom Forsvarsbygg og reinbeitedistriktet gjelder i hovedsak spørsmålet om hva som i dagens situasjon er realistiske utviklingsmuligheter for reindriftsnæringen og hvilket nivå en løsning skal sikte mot innenfor målet om en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift, jf. Innst. S. nr. 167 (1991-92), og St.meld. nr. 28 (1991-92) En bærekraftig reindrift. Videre hevder reindriften at Stortingets vedtak om sammenbinding og utvidelse av skytefeltene er folkerettsstridig, under henvisning til FNs konvensjon art. 27 om sivile og politiske rettigheter og ILO-konvensjonen 169. De folkerettslige spørsmål ble imidlertid nøye vurdert av Stortinget ved behandlingen av Innst. S. nr. 145 (1996-97), jf. St.prp. nr. 85 (1995-96), og det ble da konkludert med at inngrepet ikke ville være av en slik art og et slikt omfang at det strider mot disse bestemmelsene. Forsvarets utbyggingsplaner har hele tiden basert seg på at gjennomføring av tiltaket må skje innenfor rammen av de begrensninger som konvensjonsforpliktelsene fastsetter.

Til tross for en god og konstruktiv dialog har partene ikke lyktes i å komme til enighet på de avgjørende punkter, etter flere år med samtaler og forhandlinger. Mulighetene for å komme frem til en avtale basert på frivillighet er av begge parter vurdert som små. Forsvarsbygg har derfor sett det som nødvendig å igangsette en ekspropriasjonsprosess overfor reindriften med sikte på erverv av de nødvendige rettigheter, for å kunne gjennomføre Stortingets vedtak.

Forsvarsbyggs hensikt med å varsle reindriften om at en vil bli nødt til å søke departementet om tillatelse til å gjennomføre nødvendig rettighetservervelse ved en ekspropriasjon hvis minnelig avtale ikke oppnås, er å starte formelle forberedelser for en eventuell fremtidig ekspropriasjonssøknad for å unngå at prosjektet drar

ytterligere ut i tid. Et varsel om at Forsvarsbygg eventuelt vil søke Forsvarsdepartementet om tillatelse til å ekspropriere nødvendige rettigheter til å gjennomføre Stortingets vedtak, innebærer ingen vesentlige konsekvenser ut over det som følger av forvaltningsloven, ettersom reindriften allerede er tilkjent fri rettshjelp, og det heller ikke er til hinder for at partene underveis kommer frem til en frivillig avtale. Det siste er fra Forsvarsbyggs side fremdeles et klart ønsket utfall av prosessen.

Etter flere års arbeid med problemstillingene knyttet til reindriftsnæringen er det etablert et sterkt reindriftsfaglig nettverk med kjennskap til saken. I disse prosessene har det etter hvert fremkommet hva som vil være en realistiske og faglig forsvarlig løsning i forholdet mellom reindriften og Forsvaret på lang sikt. Et vesentlig poeng for situasjonsforståelsen er at Mauken historisk sett ikke ble brukt som vinterbeite før i 1956. Det er videre sterke reindriftsfaglige holdepunkter for at ressursgrunnlaget i området er mindre enn tidligere forutsatt. Med utgangspunkt i dette kan reindriftsnæringens svake stilling i dag blant annet begrunnes ut fra en ubalanse mellom beitegrunnlaget og antall rein/driftsenheter i distriktet. En slik sammenheng er sannsynliggjort gjennom undersøkelser av produksjon og avkastning over tid. En bærekraftig og langsiktig reindrift i området vil derfor uavhengig av Forsvarets tiltak måtte innebære en tilpasning av antall driftsenheter i forhold til dagens nivå. Ved å gjennomføre slike strukturtilpasninger vil konsekvensene av Forsvarets tiltak bli vesentlig redusert, og det vil fortsatt være grunnlag for en bærekraftig reindrift i området.

Forsvarsbygg utarbeider nå et helhetlig løsningsforslag som grunnlag for en avtale med reindriften. Dersom en avtale ikke oppnås, vil løsningsforslaget kunne danne grunnlaget for en ekspropriasjonssøknad. Prosessen som nå er igangsatt vil legge grunnlag for en samlet vurdering av saken. Gjennom ekspropriasjonsforberedelsene vil alle sider av saken bli helhetlig vurdert og dokumentert. Dette gjelder også de folkerettslige sider av løsningsforslaget.

Med henvisning til det arbeid som er omtalt over, finner jeg på nåværende tidspunkt ikke grunnlag for å gripe inn i prosessen knyttet til en eventuell ekspropriasjonssøknad.

SPØRSMÅL NR. 481

Innlevert 8. mars 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 17. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Ifølge en ny rapport har IT-prosjekter i offentlig sektor langt større overskridelser i forhold til planlagte investeringer enn i privat sektor.

Kan statsråden svare for hvorfor rutiner og prioriteringer rundt offentlige IT-prosjekter fungerer så lite tilfredsstillende, hvilke tiltak som planlegges iverksatt for å begrense denne unødige offentlige pengebruken, og når disse kan ventes fullt implementert og derpå evaluert?»

BEGRUNNELSE:

Av rapporten "Project Estimation in the Norwegian Software Industry - A Summary", utarbeidet av Kjetil Moløkken og Magne Jørgensen, fra Simula Research Laboratory, framgår det at det i gjennomsnitt er overskridelser på 67 pst. i forhold til opprinnelig planlagt investering i IT-prosjekter i offentlig sektor, mot 21 pst. i privat sektor. I kroner utgjør dette mellom 2 og 6 mrd. kr avhengig av beregningsmetode.

Det framgår videre av rapporten at årsakene til dette er forhold som mager og/eller ufullstendig kravspesifikasjon, tung budgivningsprosess, det offentlige har et urealistisk og kunnskapsløst forhold til hva det vil si å lage et IT-system, lite ressurser viet beslutningstaking, liten deltakelse fra den offentlige kunde og at beslutninger tok for lang tid. Dette medfører unødvendig høye offentlige utgifter, som igjen veltes over på skattyterne.

Undersøkelsen viser at leverandørenes kostnadsanslag i budgivningsrunden ofte er lavere enn det de internt regner som sannsynlig at vil påløpe av kostnader gjennom prosjektet. I undersøkelsen er dog leverandørenes interne tall benyttet som basis for beregning av overskridelser (ikke tallene fra budrunden). Det ser altså ut til at den offentlige kunden ikke i tilstrekkelig grad utviser en profesjonell skeptisk holdning

til anbudene i vurderingen av disse.

Offentlige IT-prosjekter har tidligere vist seg å bli langt dyrere enn planlagt, og regningen sendes til skattebetalerne. Man burde forvente at det offentlige utnyttet denne lærdommen og bedret sine rutiner, noe som tydeligvis ikke har skjedd. Dette går ut over allmennhetens troverdighet til det offentliges evne til kostnadseffektiv ressursutnyttelse, samt å forvalte dem i tråd angitt formål. Vi mener videre at det offentlige bør være en ønsket kunde i form av en sikker betaler og at man således er i god posisjon til å stille

krav til leverandører av IT-tjenester. Det offentlige er således i en god forhandlingsposisjon i forhold til spørsmålet om hvilken part som eksempelvis skal dekke oppståtte overskridelser.

Det bekymringsfulle er at den offentlige kunden er en dårligere IT-kunde enn private. Dette skaper problemer for leverandører og det offentlige selv, som igjen fører til ineffektiv bruk av offentlige midler.

Svar:

Den aktuelle rapport tar, så vidt jeg kan se, for seg estimeringspraksis hos firmaer som tilbyr IT-tjenester til både private og offentlige kunder. Det som sammenlignes er forskjellen mellom estimert og faktisk ressursbruk *hos leverandøren*. Uten at jeg har anledning til å gå inn i datagrunnlaget og metodevalget, synes det som leverandørene i mindre grad greier å realisere sine forretningsmessige mål hos offentlige enn hos private kunder. Dette er sikkert interessant for leverandørindustrien, men sier lite om graden av budsjettoppnåelse for kunden, vedkommende offentlige etat.

Selv om denne rapporten ikke er særlig egnet til å utfylle bildet, er det ingen tvil om at flere store statlige IT-prosjekter har medført betydelige styringsutfordringer. Det finnes velkjente historiske eksempler på prosjekter som først har blitt realisert etter store kostnads- og tidsmessige overskridelser, og enkelte har aldri kommet til fullføring.

Erfaringene fra bl.a. IT-sektoren var noe av bakgrunnen for at det i 2000 ble innført en ordning med ekstern kvalitetssikring av alle statlige prosjekter med en antatt kostnad over 500 mill. kr. De eneste unntakene har vært SDØE og helseforetakene. Kvalitetssikringen innebærer at et uavhengig privat kvalitetssikringsfirma gjennomgår prosjektet på vegne av det aktuelle fagdepartement og Finansdepartementet før prosjektet fremmes for Stortinget til godkjenning. Det dreier seg om en full gjennomgang av prosjektstyringsbasen med spesiell vekt på kostnadene, herunder usikkerheten i kostnadsoverslaget. I ett stort IT-prosjekt, Forsvarets GOLF-prosjekt, har kvalitetssikringen medført en omstrukturering og omdefinering av hele prosjektet, noe som har medført en mer kontrollert realiseringsprosess og langt mindre usikkerhet.

Rammeavtalene om kvalitetssikring skal fornyes i år. I den forbindelse vil det bli vurdert å utvide ordningen med en gjennomgang i tidligfasen av selve behovsvurderingen og alternative konsepter før prosjektalternativ velges.

SPØRSMÅL NR. 482

Innlevert 9. mars 2004 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 16. mars 2004 av statsminister Kjell Magne Bondevik

Spørsmål:

«Helt siden 1894 har det blitt avviklet lokale folkeavstemninger i Norge, og etter 1970 har 500 slike avstemninger funnet sted. Det totale antallet kan være så høyt som 1 500. Likevel finnes det ingen offisiell statistikk over lokale folkeavstemninger her til lands; den offisielle valgstatistikken omfatter kun de seks nasjonale folkeavstemningene.

Vil statsministeren ta initiativ til at det blir opprettet et sentralt register med oversikt over både avholdte og fremtidige lokale folkeavstemninger?»

BEGRUNNELSE:

Allerede i 1894 innførte Stortinget folkeavstemningsinstituttet i Norge, og vedtok regler for lokale

alkoholavstemninger. Kort tid etter vedtok Stortinget at folkeavstemninger også kunne holdes i forbindelse med valg av opplæringsmål i skolekretser. Det norske folkeavstemningsinstituttet var progressivt: Både kvinner og menn over en viss alder hadde stemmerett i disse avstemningene, og de første tiårene på 1900-tallet virket de lokale folkeavstemningene også mobiliserende i forhold til valgdeltakelsen rent generelt.

En fersk hovedfagsoppgave i statsvitenskap ("Lokale folkeavstemninger i Norge - Med særlig vekt på perioden 1970-2000" av Aimée Lind Adamiak) viser at over 500 lokale avstemninger har blitt avviklet bare etter 1970. Professor i statsvitenskap ved UiO, Tor Bjørklund, anslår at det totale antallet er om lag 1 500. Det lokale direkte demokratiet utgjør med andre ord et vesentlig supplement til det representative demokratiet i Norge. Like fullt finnes det ingen systematiske oversikter over det lokale direkte demokratiet her til lands.

Noregs Mållag har på privat initiativ ført statistikk på språkavstemninger siden 1967, men de lokale folkeavstemningene inngår ikke i den offisielle valgstatistikken.

Lov av 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå (statistikkloven) hindrer ikke Statistisk sentralbyrå fra å føre slik statistikk, og slike oppgaver kan pålegges SSB fra sentrale myndigheter. En systematisk innhenting og ajourføring av slike data vil kunne lette forskning på direkte demokrati i Norge, men også på andre vis bidra til mer utfyllende opplysning og kunnskap om det norske politiske styresettet.

Svar:

I forbindelse med behandling av forslaget til ny valglov traff Stortinget følgende anmodningsvedtak, jf. Innst. O. nr. 102 (2002-2003):

"Stortinget ber Regjeringen utrede problemstillinger knyttet til lokale folkeavstemninger. Utredningen skal både omfatte prinsipielle konsekvenser av bindende folkeavstemninger, og belyse hvilke virkninger en modell der et bestemt antall innbyggere i en kommune kan kreve en sak opp til folkeavstemning, kan ha for lokaldemokratiet. Stortinget ber Regjeringen på egnet måte legge frem resultatet av utredningen."

På denne bakgrunnen har Kommunal- og regionaldepartementet igangsatt et utredningsarbeid. Resultatet av dette utredningsarbeidet og departementets vurderinger skal det redegjøres for i en odelstingsproposisjon om endringer i valgloven som planlegges lagt fram rundt årsskiftet 2004/2005.

Med den økende interessen for bruk av lokale folkeavstemninger har det også framkommet et behov for mer kunnskaper om denne deltakelsesformen. Derfor har det i forbindelse med innsamling av data fra alle kommunene til Kommunal- og regionaldepartementets organisasjonsdatabase denne våren, blitt bedt om opplysninger om kommunen har gjennomført rådgivende folkeavstemninger de siste fire årene. Imidlertid vil ikke listen bli komplett fordi dette ikke er en obligatorisk rapporteringsordning og alle kommunene svarer erfaringsvis ikke på spørreskjemaet som blir sendt ut. Det er heller ikke blitt stilt spørsmål om fremtidige folkeavstemninger.

Jeg vil i utgangspunktet stille meg positivt til at det opprettes et register over folkeavstemninger. Jeg vil likevel ta noen forbehold. Vi bør først vurdere om dataene som samles inn til Kommunal- og regionaldepartementets organisasjonsdatabase tilfredsstiller behovet for kunnskaper vi har om lokale folkeavstemninger. Hvis de gjør det, bør vi ikke belaste kommunene med enda et rapporteringskrav. I tillegg må kostnadene knyttet til innsamling av informasjon til et register og hvordan den teknisk skal legges til rette vurderes nærmere.

Regjeringen vil som nevnt komme tilbake med vurderinger i tilknytning til disse problemstillingene i forbindelse med framleggelse av nevnte odelstingsproposisjon om endringer i valgloven.

SPØRSMÅL NR. 483

Innlevert 9. mars 2004 av stortingsrepresentant Anne Berit Andersen

Besvart 17. mars 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Hvordan er anbudsprosessen når Kystverket går til anskaffelse av oljevernutstyr?»

BEGRUNNELSE:

Det tragiske havariet med "Rocknes" har igjen sådd fokus på behovet for en kvalitativt god oljevernberedskap. En sentral del av en god oljevernberedskap er et effektivt oppsamlingsutstyr for oljesøl. Jeg er gjort kjent med at Øgrey mekaniske verksted produserer et oljeopptaksfartøy kalt "Nautilus Spillfighter" utviklet av Nautilus AS. Dette fartøyet samler opp olje fra sjøen. Karmsund havnevesen brukte dette fartøyet til oljeoppsamling da "Green Ålesund" havarerte. På Haakonssvern vil Sjøforsvaret gå til anskaffelse av "Nautilus Spillfighter". Oljevernsenteret på Mongstad har allerede gjort det, og deres fartøy ble lånt ut til oljeoppsamling da "Rocknes" havarerte. Etter det jeg har brakt i erfaring har man meget gode erfaringer med bruk av "Nautilus Spillfighter" til oljeoppsamling ved havariene til "Green Ålesund" og "Rocknes". Leverandøren av "Nautilus Spillfighter" har gjort forsøk på å tilby Kystverket dette fartøyet, men har ikke fått anledning til å legge inn tilbud eller anbud så langt. Jeg har ikke forutsetninger for å vurdere kvaliteten på "Nautilus Spillfighter" eller om

dette er et fartøy Kystverket bør gå til anskaffelse av, men ønsker opplysninger om prosessen ved Kystverkets anskaffelse av oljevernutstyr.

Svar:

Kystverkets anskaffelser gjennomføres i tråd med retningslinjene i lov av 16. juni 1999 om offentlige anskaffelser, med senere endringer samt tilhørende forskrifter og veiledninger. I tråd med hovedregelen utlyses anskaffelser på anbud for å sikre konkurranse mellom aktuelle leverandører. Et viktig grunnlag for Kystdirektoratet i anskaffelsesprosessen er utarbeidelse av kravspesifikasjoner til utstyret som en del av konkurransegrunnlaget for leverandørene. Disse er basert på Kystdirektoratets krav til utstyrets funksjonalitet og kvalitet.

Generelt vil Kystdirektoratet i sine kravspesifikasjoner søke å definere oljevernutstyr som har et bredest mulig anvendelsesområde i forhold til ulike oljetyper, innsatsområder og uhellsscenarier. Endelig valg av utstyr baseres på det for Kystdirektoratet økonomisk mest fordelaktige tilbudet. I denne vurderingen inngår både teknisk funksjonalitet, kvalitet og egnethet, samt utstyrets kostnader over levetiden, dvs. anskaffelseskostnader, lagringskostnader og vedlikeholdskostnader.

Anskaffelser av oljevernutstyr følger også en plan, der det til enhver tid kartlagte behovet skal søkes dekket på en optimal måte innenfor tildelte rammer. Utgangspunktet for anskaffelser av nytt oljevernutstyr er gjennomførte miljørisikoanalyser som gir anbefalinger til type, mengde og lokalisering av ulike utstyrstyper. I tillegg må det jevnlig skiftes ut eksisterende utstyr som ikke lenger har en tilstrekkelig beredskapsmessig verdi.

Når det gjelder den konkrete utstyrstypen representanten henviser til i begrunnelsen for spørsmålet, opplyser Kystdirektoratet at de er kjent med denne, men har foreløpig ikke funnet det riktig å anskaffe denne som en del av statens beredskap mot akutt forurensning. Bakgrunnen for dette er at utstyret først og fremst er egnet for opptak i skjermede farvann og havneområder. Utstyret kan derfor være velegnet i enkeltbedrifters beredskap mot egne utslipp, men dekker i liten grad Kystdirektoratets behov for et bredest mulig anvendelsesområde. Leverandøren kan imidlertid på linje med andre produsenter legge inn tilbud ved Kystdirektoratets åpne anbudskonkurranser for anskaffelser av oljevernutstyr. Kystdirektoratet har opplyst at de hittil ikke har mottatt noe tilbud fra denne leverandøren i forbindelse med slike anbudsutlysninger.

SPØRSMÅL NR. 484

Innlevert 9. mars 2004 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 15. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Opptreningsinstitusjonene får en del av sine inntekter som basistilskudd fra RHF-ene. Fra 2004 skal dette tilskuddet være 40 pst. Tilskuddet blir beregnet etter historisk aktivitet basert på et snitt av årene 2000-2002. Dette gir et svært dårlig resultat for mange institusjoner som nå utnytter en større del av sin kapasitet. For opptreningsinstitusjonene betyr dette stor usikkerhet om fremtidig inntektsnivå.

Vil helseministeren sørge for at basistilskuddene blir justert slik at beregningen baseres på faktisk kapasitet?»

BEGRUNNELSE:

Fra 2003 ble RHF-ene tillagt finansieringen av basistilskudd til opptreningsinstitusjonene med 20 pst. mens RTV skulle stå for 80 pst. av betalingen. Som grunnlag for beregning av basistilskuddet ble den historiske aktiviteten for årene 2000, 2001 og 2002 benyttet. Så vidt jeg vet en helt tilfeldig utvelgelse av periode. Dersom denne modellen ikke skal få svært uheldige konsekvenser for en rekke institusjoner vil det være naturlig at dette grunnlaget blir oppjustert hvert år. Noen institusjoner hadde stort belegg i de årene som er valgt som beregningsgrunnlag, mens andre, av forskjellige grunner, har hatt et svært lavt belegg. Når utgangspunktet for omlegging av finansieringen av opptreningsinstitusjonene var at RHF-ene skulle inngå avtaler med institusjonene for det totale godkjente antall plasser vil det føre til en nedgang i kapasiteten dersom den nåværende beregningsmåten for basistilskuddet blir videreført. Det fører også til en betydelig forskjellsbehandling av institusjonene. Enkelte opptreningsinstitusjoner har fått

beregnet sitt basistilskudd ut fra nesten 100 pst. belegg, mens andre har fått sitt tilskudd beregnet ut fra betydelig lavere kapasitet.

Svar:

Rammen for beregning av basistilskudd for 2004 er 40 pst. av den totale bevilgningen som er stilt til rådighet for formålet. Det er i 2004 overført 352,5 mill. kr til de regionale helseforetakene som er fordelt til den enkelte institusjon. Departementet søker å finne et best mulig grunnlag for fordeling av denne bevilgningen mellom institusjonene. Både for 2003 og for 2004 er belegget for de tre foregående år lagt til grunn. De fleste institusjoner har hatt et stigende belegg og belegget var for de fleste institusjoners vedkommende høyere i 2003 enn det beregnede gjennomsnitt som var lagt til grunn. Med en fastlagt ramme, betyr det at for de fleste institusjoner var prisen pr. døgn som ble lagt til grunn, for høy. Det vil ikke være mulig å forutsi nøyaktig belegg for kommende år. Departementet mener det vil være uheldig å vente til slutten av året før en fastsetter endelig basistilskudd.

Også stønadssats som utbetales fra folketrygden beregnes ut fra den ramme som er stilt til rådighet på posten. Ved at en i 2003 la til grunn et gjennomsnittlig belegg som var lavere enn det som viste seg å bli faktisk belegg ved beregning av stønadssats, har stønadssatsene som utbetales fra folketrygden blitt høyere enn de ville ha blitt om faktiske belegg hadde blitt lagt til grunn. Dette innebærer at det i 2003 har vært et betydelig merforbruk på posten. Dersom anslått belegg hadde vært som faktisk belegg, ville det ikke ha blitt merforbruk på posten. På grunn av merforbruket, som i hovedsak skyldes et høyere belegg enn anslått i opptreningsinstitusjonene, har opptreningsinstitusjonene mottatt mer penger totalt, enn det som var bevilget til dette formålet. De institusjoner som hadde et vesentlig høyere belegg enn det som var anslått, har ved å få betalt for alle kurdøgn, uten at stønadssatsen har blitt endret, mottatt et betydelig høyere beløp totalt enn det som lå til grunn når en beregnet kurprisen.

I 2003 var belegget svært høyt, og det høyeste belegget totalt sett, og for mange institusjoner sin del, høyere enn noen gang tidligere. For 2004 må institusjonene budsjettere i samsvar med de avtalene de har inngått med de regionale helseforetakene. I dette ligger også hvordan de regionale helseforetakene skal benytte seg av de tjenester og den kapasitet som institusjonene tilbyr. Basistilskuddet vil bety økt sikkerhet for inntekt i år med lavere belegg enn det som blir anslått. De regionale helseforetakene får utbetalt basistilskuddet kvartalsvis. Jeg mener det vil bety større usikkerhet for institusjonene dersom en skulle avvente siste utbetaling til i desember, og i denne utbetalingen justere beløpene i forhold til faktisk forbruk. Rammen for basistilskuddet er gitt. Det vil ikke være hensiktsmessig å redusere bevilgningen til noen institusjoner i ettertid for å utbetale en litt større bevilgning til andre institusjoner. Basisbevilgningen er ikke ment å være knyttet til aktivitet på samme måte som stønadssatsen. Innføring av basisbevilgning for disse institusjonene vil innebære en tilpasning til finansieringen av den øvrige spesialisthelsetjenesten.

Innlevert 9. mars 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 17. mars 2004 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Geita spiller en viktig rolle med å rydde kulturlandskapet for busker og kratt. Økt beiting med geit kan bidra til å hindre at bjørkeskogen eter seg innover fjellviddene. Samtidig er geiteholdet under sterkt press. Flere geitebrukere gir seg pga. dårlig lønnsomhet. Det er også lagt fram en rapport der det blir anbefalt å begrense den geografiske utbredelsen av geiteholdet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre geita som kulturlandskapspleier i åra som kommer?»

BEGRUNNELSE:

I tillegg til å beite gras, setter geita også pris på trær og busker. Dette er viktige egenskaper med tanke på I tillegg til å beite gras, setter geita også pris på trær og busker. Dette er viktige egenskaper med tanke på landskapspleie og ønsket om å ha et variert kulturlandskap. Geita hindrer at utmark blir til et uframkommelig villnis av busker og kratt.

Mange steder i landet er tidligere åpne fjelldaler og vidder i ferd med å gro igjen med bjørkeskog. En av grunnene til dette er redusert beiting. Mange, og ikke minst turistnæringa, ønsker å beholde det åpne

kulturlandskapet. Et gjengrodd landskap vil bli mer ensformig og mindre attraktivt å besøke.

I tillegg til beitebruken er geita enestående som trivselsfaktor. Turistene verdsetter at det er dyr i landskapet. Men geita krever gjerder, tilsyn, føring og stell året rundt, skilting i terrenget osv.

Samtidig som bevisstheten om geitas viktige rolle i kulturlandskapet øker, skjer det en rask reduksjon i antall buskaper med geit. Siden 1990 har antall geitebruk i landet blitt halvert fra ca. 1 100 til ca. 550. Mange av nedleggelsene skyldes dårlig økonomi. Men det kan bli en ytterligere forsterkning av denne nedgangen, etter at ei arbeidsgruppe nedsatt etter jordbruksforhandlingene i 2003 har foreslått å fjerne geiteholdet i flere kommuner. Ei stund var det frykt for at det ville komme forslag om å fjerne geiteholdet over hele Østlandet.

Med den kunnskapen vi har om geita som kulturlandskapspleier bør det være grunnlag for å tenke nytt om politikken overfor geiteholdet. På et seminar i Valdres for et par uker siden blei det framsatt et forslag om å opprette ei betaling på 1 000 kr pr. geit for den innsatsen geitene gjør med å bevare kulturlandskapet. Midlene kunne komme fra andre sektorer i samfunnet som har nytte av at landskapet blir holdt i hevd. Dette er ett eksempel på et nytt tiltak.

Svar:

En partssammensatt arbeidsgruppe har foretatt en utredning hvor det i sluttrapporten foreslås et sett av målrettede virkemidler for å styrke norsk geithold. Rapporten vil være grunnlag for videre behandling og iverksetting av tiltak i årets jordbruksoppgjør.

Geitmelkproduksjonen i Norge er spredt over et stort geografisk område. Avtalepartene i jordbruksoppgjøret signaliserte i 2003 at en geografisk samling er nødvendig. En konsentrasjon av geitmelkproducentene vil bidra til å styrke miljøene, redusere kostnadene og sikre en god melkekvallitet. Det er videre et mål at all kvotebasert geitmelkproduksjon sikres industriell anvendelse. Alternativet til kvotebasert produksjon og omsetning via meieri er lokal foredling av geitmelk. Lokal foredling kan også gi utgangspunkt for annen lokal verdiskaping. Målet er å legge til rette for større frihet for bonden og økt lønnsomhet både for den enkelte produsent og for næringen totalt sett.

Det er ikke riktig at rapporten fra arbeidsgruppen anbefaler å fjerne geiteholdet i flere kommuner. Anbefalingen går på å legge til rette for en effektivisering av ordinær geitmelkproduksjon til industriell anvendelse gjennom opprettelse av såkalte kjerneområder. Samtidig med dette foreslås det å legge til rette for lokal foredling og økt satsing på produktmangfold. Ikke minst ligger det et potensial i geitas betydning for kulturlandskapet og geita som miljøskaper og turistattraksjon.

I andre områder enn de foreslåtte kjerneområdene for geitmelk til industriell bearbeiding foreslås en frivillig omstillingspakke. Det er lagt vekt på frivillighet i forslagene til virkemidler med sikte på en gradvis omstilling. Videre opprettholdes markedsregulators mottakspålikt for melk, og de som ikke finner det interessant eller hensiktsmessig med en omlegging kan dermed fortsette geitmelkproduksjonen.

Om lag 70 pst. av inntektene til dagens geitmelkprodusenter er budsjettstøtte, hvorav 50 pst. er produksjonsuavhengige tilskudd. Dette bidrar til en ekstensivering i produksjonen. En ytterligere ekstensivering

og frikobling fra at det faktisk foregår en aktiv produksjon kan etter mitt syn også gi uheldige utslag. Det viser seg for eksempel at meget ekstensiv produksjon med lav ytelse medfører risiko for kvalitetsproblem med geitmelka.

Med det fokus som nå er satt på norsk geithold ser jeg positivt på framtida for denne næringa. Stikkordene må være økt effektivitet innen tradisjonell geitmelkproduksjon, forsterket satsing på lokal verdiskaping samt utnytting av geitas egenskaper som kulturlandskapspleier og miljøskaper. Samtidig vil jeg understreke at rapporten som foreligger er en utredning med forslag til tiltak. Hvilke tiltak som faktisk gjennomføres, vil bli drøftet under årets jordbruksforhandlinger.

SPØRSMÅL NR. 486

Innlevert 9. mars 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 17. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«27. mai i fjor ble sildegarnet til NN på Øyjord i Lenvik kommune beslaglagt av politiet. NN dro til politiet for å anmelde det han trodde var tyveri av sildegarnet, men det viste seg at garnet var beslaglagt av politiet med begrunnelse at garnet ikke var rett merket. Saken har fått mye omtale i mediene, jf. Troms Folkeblad, og sannsynligheten er stor for at NN fisket sild etter etablert praksis.

Ser statsråden behovet for å utøve mer skjønn i slike saker, for å ivareta det som er alminnelig rettsoppfatning?»

Svar:

Saken er blitt forelagt Politidirektoratet og påtalemyndigheten, og på bakgrunn av deres svar vil jeg bemerke:

Tjenestemenn fra Lenvik lensmannskontor gjennomførte natt til mandag 26. mai 2003 naturoppsyn med båt i området rundt Finnsnes og på Nord-Senja. Ved Øyjord i Finnfjorden kom politiet over et fiskegarn som var satt i overflaten. Da man ikke kunne se at garnet var merket, tok politiet beslag i garnet. Eierne tok dagen etter kontakt med lensmannskontoret for å melde et garn stjålet. Det ble etter kort tid avklart at dette var det samme garnet som politiet hadde beslaglagt.

Den 24. september 2003 ble det skrevet ut forelegg for brudd på saltvannsfiskeloven § 53 første ledd, jf. § 23, jf. forskrift av 10. oktober 1989 om merking av fiskeredskaper § 2 første ledd. Forskriften fastsetter at garn som står i sjøen skal være merket med eierens navn og adresse. Forelegget lød på 1 500 kr, samt inndragning av garnet etter straffeloven § 35 annet ledd.

Forelegget ble ikke vedtatt, og saken ble behandlet ved hovedforhandling ved Senja tingrett 25. februar 2004. Eierne ble domfelt i samsvar med påtalemyndighetens påstand, dog slik at retten ikke fant inndragning av garnet påkrevd og frifant ham således for dette. Eierne ble videre ilagt 2 500 kr i saksomkostninger.

Det er opplyst at ankefristen løper fra 3. mars 2004 og at man ennå ikke har mottatt noen anke fra domfelte.

Utover den redegjørelse jeg nå har gitt av sakens faktiske sider, finner jeg det ikke riktig å kommentere saksforholdet ytterligere.

Det er en snart 115 år gammel tradisjon at påtalemyndigheten er, og bør være, uavhengig av politiske myndigheter hva angår behandlingen av enkeltsaker. Dette har det vært bred enighet om, jf. bl.a. til Innst. O. nr. 89 (2000-2001).

Som justisminister er jeg meget bevisst på påtalemyndighetens uavhengige stilling, og vil sterkt understreke betydningen av at denne ikke undergraves eller svekkes gjennom politiske utspill i enkeltsaker. Uten at det er hensikten, kan slike utspill også lett oppfattes som forsøk på å øve innflytelse over utfallet av den enkelte sak.

I dette konkrete tilfellet er det tale om et saksforhold som har vært til behandling ved domstolen og ennå ikke er rettskraftig avgjort. Domstolen er en uavhengig statsmakt som heller ikke skal instrueres eller på

annen måte påvirkes av politiske myndigheter i sin dømmende virksomhet.

Med utgangspunkt i de hensyn jeg har redegjort for ovenfor vil det ikke være riktig av meg som justisminister å gi uttrykk for eventuelle personlige oppfatninger om saksforholdet som sådan, den skjønnsutøvelse som er foretatt eller forventninger om utfallet av saken.

SPØRSMÅL NR. 487

Innlevert 9. mars 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 17. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Viser til SFTs nye rapport om forurensningen i Mjøsa. Den viser at det er så høye verdier av PCB, bromerte flammehemmere og dioksiner at Mattilsynet har innført kostholdsråd for innsjøen. Tilsynet fraråder bl.a. barn og kvinner i fruktbar alder å spise stor ørret fra Mjøsa jevnlig. En slik massiv forurensning, med utslipp fra omliggende fabrikker, forringer Mjøs-befolkningens nytteverdi av vannkilden.

Hvilke strakstiltak vil statsråden sette i verk for å stanse utslipp og samtidig rense Mjøsa for gift?»

BEGRUNNELSE:

Undersøkelsen konkluderer ikke entydig med hva som er kildene til utslippene, men hovedkilden til en av de bromerte flammehemmere kan være en ullvarefabrikk på Lillehammer. For den andre bromerte flammehemmeren som er målt i Mjøsa, er det ikke så langt mulig å peke på en konkret kilde. Mange av de bromerte flammehemmere har alvorlige miljø- og helseskadelige egenskaper.

Svar:

På oppdrag fra Statens forurensningstilsyn (SFT) er det gjort nye undersøkelser av forekomsten av organiske miljøgifter i ulike vannforekomster, bl.a. Mjøsa. Resultatene har ført til at Mattilsynet har skjerpet allerede eksisterende kostholdsråd for Mjøsa. Gravide og ammende frarådes fortsatt å spise ørret over én kilo og andre bør ikke spise stor ørret mer enn én gang i måneden. Mattilsynet har utvidet dette slik at også barn og kvinner i fruktbar alder frarådes å spise stor ørret fra Mjøsa.

Den bromerte flammehemmeren *penta-bde* som er funnet i fisk i Mjøsa er en alvorlig miljøgift. Likevel har vitenskapskomiteen for mattrygghet konkludert med at nivåene av disse stoffene i fisk fra Mjøsa *ikke* er så høye at det isolert sett medfører behov for kostholdsråd. Utvidelsen av eksisterende kostholdsråd for stor ørret i Mjøsa er gjort fordi det er funnet høye nivåer av miljøgiften PCB. De eksisterende kostholdsrådene for fisk fra Mjøsa har bakgrunn i kvikksølvforurensning.

De høye nivåene av PCB i fisk i Mjøsa skyldes først og fremst tidligere tiders utslipp som har havnet i bunnsedimentene. Kvikksølvforurensning er i stor grad et resultat av langtransportert forurensning. Man finner flere steder høye nivåer av kvikksølv i fisk i ferskvann langt fra mulige lokale kilder. Internasjonalt arbeid for å stanse globale utslipp av kvikksølv og PCB er derfor helt nødvendig for at vi skal kunne oppheve kostholdsråd for ferskvannsfisk.

I St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand ble det presentert handlingsplaner for økt innsats mot utslipp av miljøgiftene PCB og bromerte flammehemmere. Undersøkelsen som nylig er offentliggjort er en del av oppfølgingen av handlingsplanen mot bromerte flammehemmere. Resultatene bekrefter behovet for offensiv handling på området. Planen inneholder en rekke ulike tiltak, både forbud og reguleringer, avfallstiltak, kartlegging og overvåkning, internasjonalt arbeid og informasjonstiltak. I tråd med planen har jeg nettopp vedtatt et forbud mot bruk av *penta-bde*, den flammehemmeren som det ble målt høye konsentrasjoner av i Mjøsa-fisken. Forskriften forbyr også *okta-*

bde, som har lignende egenskaper som *penta- bde*.

Utslippene av *penta-bde* fra den aktuelle ullvarefabrikken ble stanset i juli i fjor. Det er ikke andre kjente utslipp denne flammehemmere.

Det er i tillegg etablert et eget handlingsprogram for bromerte flammehemmere for Mjøsa-området i regi av SFT og fylkesmannen i Hedmark og Oppland. I henhold til denne skal det gjøres målinger ved utvalgte lokaliteter og det ventes snarlige resultater fra målinger som allerede er iverksatt ved alle avfallsdeponier rundt Mjøsa. Videre varslet SFT i uke 32 bedrifter i regionen at de vil bli pålagt undersøkelser av om de har eller har hatt utslipp av bromerte flammehemmere. Alle disse tiltakene vil bringe mer kunnskap og vil kunne gi grunnlag for ytterligere reguleringer. Mjøsa-området vil også bli fulgt opp med et eget langsiktig overvåkningsprogram for bromerte flammehemmere.

Selv om man klarer å stanse alle eksisterende utslippskilder til Mjøsa, vil det fortsatt være forurensning i sedimentene. Tilsvarende situasjon har vi dessverre mange steder i landet. Det er bl.a. 31 fjordområder med kostholdsråd som skyldes forurensninger i sedimentene fra tidligere tiders utslipp. Arbeidet med opprydning i forurensede marine sedimenter er allerede et høyt prioritert område i miljøvernpolitikken, jf. St.meld. nr. 12 (2001-2002) Rent og rikt hav som presenterer en helhetlig strategi for feltet. Oppfølgingsarbeidet følger tre parallelle løp: hindre spredning, sikre helhetlige grep gjennom fylkesvise tiltaksplaner og skaffe økt kunnskap gjennom pilotprosjekter og etablering av et nasjonalt råd. Regjeringen

har de siste årene økt bevilgningene til dette feltet betydelig. Arbeidet er i første omgang konsentrert om kystområdene. Erfaringene fra dette vil også brukes i forhold til innsats for ferskvannsedimentene. Jeg vil nå be SFT om en nærmere vurdering av om det er grunnlag for å forsere arbeidet med undersøkelser/tiltak av forurensede sedimenter i Mjøsa på bakgrunn av det vi nå vet.

Miljøgifter som bromerte flammehemmere, kvikksølv, PCB og dioksiner kan vedvare i miljøet i mange tiår, selv om alle nye utslipp stanses. Det er dessverre ingen rask vei til å gjøre Mjøsa og andre vann helt fri for miljøgifter. Når miljøgifter først er sluppet ut er det teknisk svært vanskelig og kostbart å fjerne dem. Funnene i Mjøsa illustrerer og understreker at det behovet for den aktive kjemikaliepolitikk både nasjonalt og internasjonalt som Regjeringen fører.

SPØRSMÅL NR. 488

Innlevert 10. mars 2004 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 18. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil, eller kan statsråden gjøre for at Statens vegvesen vil ta opp til ny vurdering de trafiksikkerhetsmessige faktorer som FTU her påpeker?»

BEGRUNNELSE:

Trafiksikkerhetsutvalget i Nord-Trøndelag finner det ubegripelig at Vegvesenet om et halvt år starter bygging av ny veg (E6) sør for Steinkjer uten midtdeler. FTU frykter at den nye E6 blir en veg med alvorlige ulykker når den står ferdig i 2007, dersom den ikke blir bygd med midtdeler på den fire kilometer lange strekningen.

Videre utviser FTU bekymring over at dagens kunnskap blir brukt for å bygge en sikker veg for fremtiden.

En veg med 10 000 biler i døgnet vil komme til å koste mellom 1 og 2 mill. kr i ulykkeskostnader i året pr. kilometer etter den kunnskapen man har i dag. Beregninger viser at man må utvide til tre kjørefelt, slik at det blir muligheter for forbikjøringer, og merkostnadene med dette vil komme opp i 30-50 mill. kr.

FTU mener at, når man bygger nytt, må man bygge etter den kunnskapen man har i dag. Selv om det koster mer, vil man spare mange personskader, og det vil man ha igjen i form av reduserte ulykkeskostnader.

Svar:

Utformingen av vegprosjektet E6 Jevika-Selli ble fastlagt gjennom reguleringsplaner godkjent av kom-

munen i perioden 1998 frem til høsten 2000. I reguleringsplanen er det lagt opp til at vegen bygges med 8,5 og 10 meters vegbredde uten fysisk skille mellom kjøreretningene. I nordenden mot Selli er det lagt inn midtrekkverk i forbindelse med et forbikjøringsfelt i stigning og på- og avkjøringsramper i et toplanskryss. Standarden ble fastsatt i samsvar med dagjeldende vegnormal, og det er denne standarden med tilhørende kostnadsoverslag som ligger til grunn for Stortingets vedtak om å finansiere utbyggingen.

Byggearbeidene startet tidlig i 2002 og parsellen Sneppenbrua-Selli ferdigstilles i år. Arbeidene på den andre parsellen Jevika-Sneppenbrua er planlagt å starte opp i august måned med vegbygging fra Figga fram til Sneppenbrua. På den fire kilometer lange strekningen fra Jevika til Figga er det startet uttak av stein langs linja. Dette vil fortsette fram til selve byggingen av ny veg som er planlagt å starte opp etter sommeren 2005. Hele utbyggingen skal være ferdig i 2007.

Dersom man skal etablere midtrekkverk i henhold til forslaget fra FTU betinger dette en vesentlig endring av godkjent reguleringsplan på den fire kilometer lange strekningen fra Jevika til Figga. Det er ikke kjent hvordan kommunen vil vurdere muligheten for å regulere inn en større vegbredde. Det må påregnes at en eventuell omregulering vil bety utsatt ferdigstilling av hele prosjektet med minimum ett år og en tilleggskostnad på bortimot 50 mill. kr.

Den nye normalen for stamveger som trådte i kraft i desember 2002, medfører bl.a. at grensen for å planlegge å bygge nye firefeltsveger med fysisk skille mellom kjøreretningene, ble senket fra 15 000 i gjennomsnittlig årsdøgntrafikk til 10 000. Dette betyr at dersom prosjektet hadde blitt planlagt i dag, hadde sannsynligvis hele den aktuelle parsellen blitt utformet som en smal firefeltsveg med midtrekkverk. Jeg orienterte Stortinget om den nye normalen og overgangsordningen i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Jeg er svært opptatt av trafiksikkerheten på vegene våre. Mitt ansvar for å bedre trafiksikkerheten på vegnettet vil jeg ivareta gjennom overordnede policybeslutninger mht. virkemiddelbruk og prioritering av ressurser til vegsektoren generelt og trafiksikkerhet spesielt. I så henseende vil jeg vise til Regjeringens stortingsmelding om Nasjonal transportplan 2006-2015 som ble lagt fram for noen dager siden, og som har en grundig omtale av satsingen på trafiksikkerhet, deriblant også bruken av midtrekkverk.

Oppstart av nye vegprosjekter som er planlagt etter den gamle vegnormalstandarden, er et overgangsproblem. Jeg vil imidlertid be Vegdirektoratet om en oversikt over ikke-fullførte prosjekter som er planlagt etter gamle normaler, og en samlet vurdering av konsekvensene av en tilpasning til nye normaler. Slik tilpasning kan omfatte både midtrekkverk på to- til trefeltsveger og utbygging til firefelts veg. Hensyn som må vektlegges, er bl.a. krav til ny planlegging, framdrift, rasjonell anleggsdrift og kostnader. Arbeidet vil bli gitt prioritet.

For øvrig vil jeg vise til at Statens vegvesen arbeider med en vurdering av hvilke strekninger på eksisterende veger som bør prioriteres mht. midtrekkverk. Jeg tar sikte på å omtale saken i statsbudsjettet for 2005.

SPØRSMÅL NR. 489

Innlevert 10. mars 2004 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande

Besvart 19. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Tall fra skoleetaten i Oslo viser at det til enhver tid er rundt 100 elever som er sporløst borte fra skolen. I mars 2003 var tallet 110 elever som hadde vært sporløst borte fra skolen i mer enn to uker. Denne type forsvinninger kan skyldes alvorlig kriminelle handlinger. Skolene som anmelder denne type forhold opplever i all hovedsak at sakene henlegges, og politiet opplever ikke at de klarer å håndtere problemet på en forsvarlig måte.

Hva vil justisministeren gjøre for å styrke disse barnas rettssikkerhet?»

Svar:

Politiet samarbeider med skoleetaten og barnevernet når det gjelder barn som er savnet fra skolene i Oslo.

Skoleetaten har gjennomført et prosjekt som har vist at mange barn er i hjemlandet. Skolene har rutiner for å melde disse fraværene til skoleetaten.

Oslo politidistrikt har ikke anmeldelser fra skoleetaten på savnede barn, men har mottatt anmeldelser etter opplæringsloven rettet mot foreldrene til barn som ikke har møtt på skolen. Politiet, skoleetaten og barnevernet arbeider sammen for å løse disse sakene.

Oslo politidistrikt mottok opplæringsloven i oktober 2003 etter 99 anmeldelser. Flere av disse er henlagt på grunn av rettsvillfarelse. De aller fleste foreldrene har ikke kunnskap om at det er straffbart å holde barna borte fra pliktig opplæring. Oslo politidistrikt har på bakgrunn av dette foreslått for skoleetaten i Oslo at foreldrene gjøres kjent med dette straffeansvaret ved innskrivning til skolen. Jeg støtter et slikt tiltak.

Politiet har ingen opplysninger som gir indikasjoner om at disse skolefraværene skyldes alvorlige kriminelle handlinger. For å bedre rettsikkerheten for barna når det gjelder krav om opplæring, er det nødvendig med godt samarbeid mellom politiet, skoleetaten og barnevernet. Jeg vil følge utviklingen på dette området nøye.

SPØRSMÅL NR. 490

Innlevert 10. mars 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 17. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I budsjettet for 2004 ble det bevilget midler til oppstart på riksvei 2 Kløfta-Kongsvinger.

Vil statsråden sørge for at stortingsproposisjonen om delvis bompengefinansiering av riksvei 2 Kløfta-Kongsvinger kommer til behandling hurtigst mulig slik at oppstart kan komme i gang i 2004?»

BEGRUNNELSE:

Bompengeselskapet "Rv 2 - Kongsvingervegen AS" ble opprettet 14. januar 2000, med Akershus og Hedmark fylkeskommuner som eiere. Basert på forslag fra Statens vegvesen har spørsmålet om delvis bompengefinansiering vært behandlet i de fire berørte kommunene i løpet av 2002. I saksframlegget ble det lagt til grunn at det skulle være bompengeinnkreving basert på etterskuddsinnkreving knyttet til bomstasjoner på de to endeparsellene. Etter den kommunale behandlingen har saken vært behandlet av fylkestingene i Akershus og Hedmark våren 2003.

Etter at reguleringsplanen for Kløfta-Nybakk ble godkjent, har Statens vegvesen gjennomført en intern kvalitetssikring av kostnadsoverslaget. Etter at det er satt av midler til tiltak på riksvei 174, som ventes å få økt trafikk etter innføring av bompenger på riksvei 2, ble overslaget satt til 585 mill. kr.

Etter dette har prosjektet gjennomgått en ekstern kvalitetssikring som er innført for statlige investeringer med kostnadsramme over 500 mill. kr. Analysen viser at overslage på 585 mill. kr kan settes som prosjektets styringsramme.

Svar:

Riksvei 2 mellom Kløfta og Kongsvinger og videre til riksgrensen ved Magnor er en viktig grenseovergang mot Sverige. I tillegg danner riksvei 2 sammen med riksvei 35 en ytre ring rundt Oslo, og inngår i en viktig tverrforbindelse mellom vegruter i Hallingdal, Valdres, Gudbrandsdalen, Østerdalen og Solør-Odalen.

Riksvei 2 har for dårlig standard i forhold til trafikkmengdene, og en alvorlig ulykkessituasjon. Trafikk- og miljøulempene er store, og vil øke i takt med trafikkutviklingen. I tillegg er næringslivet i distriktet avhengig av en rask og sikker trafikkavvikling for å kunne opprettholde, og styrke konkurranseevnen.

Det er bred lokalpolitisk tilslutning til at utbyggingen av hele strekningen Kløfta-Kongsvinger delfinansieres med bompenger, samt at strekningen Kløfta-Nybakk i Akershus bygges ut først. Lokalt er det et sterkt ønske om å få oppstart på prosjektet høsten 2004.

Jeg har stor forståelse for det lokale ønsket om å få hurtig oppstart på utbyggingen av riksvei 2. Jeg legger opp til at sak om dette kan fremmes for Stortinget på et tidspunkt som gjør det mulig med anleggsstart høsten 2004. Jeg viser også til omtale av riksvei 2 i St.meld. nr. 24 (2003-2004) Nasjonal transportplan som ble lagt fram 12. mars 2004.

SPØRSMÅL NR. 491

Innlevert 10. mars 2004 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 19. mars 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I fiskefeltene i Vesterålen har det vært flere ulykker og nestenulykker hvor utenlandske fraktebåter har vært involvert.

Vil statsråden ta initiativ til å sikre disse fiskefeltene mot ulykker av denne type blant annet ved å legge om seilingsleden?»

BEGRUNNELSE:

Det har ved flere anledninger vært ulykker og nestenulykker mellom norske fiskebåter og utenlandske fraktebåter i fiskefeltene utenfor Vesterålen i Nordland fylke. Fredag den 6. februar var det kollisjon mellom et kypriotisk fraktefartøy og en norsk fiskebåt utenfor Andøy kommune. Heldigvis holdt

fiskebåten seg flytende denne gangen, og ingen ble skadet. I 1991 gikk det dessverre ikke like bra i en lignende situasjon, og en mann ble drept.

Problemene oppstår når fraktebåter går gjennom fiskefeltene med autopiloten på og følger for dårlig med. I disse fiskefeltene kan det til tider være mange fiskebåter, noe som krever at fraktebåter følger godt med i trafikkbildet, dessverre er det ikke alltid slik. Selv om fiskebåtene også har et ansvar, ligger hovedansvaret etter spørrerens syn på passerende båtførere. Fiskerne vil i slike tilfeller være opptatt av å fiske.

I og med at det stadig meldes om økende trafikk i disse områdene må det gjøres et eller annet, et slikt tiltak vil kunne være å legge om seilingsleden, noe som vil trygge situasjonen både for fiskere og fraktebåter som passerer området.

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at det foreligger klare regler om ferdsel til sjøs, som alle fartøyer er pålagt å følge. De internasjonale reglene til forebygging av sammenstøt på sjøen (sjøveisreglene) gir også nærmere bestemmelser om forholdet mellom fartøyer som utøver fiske og andre fartøyer som seiler i farvann hvor det utøves fiske. Utgangspunktet i sjøveisreglene er at fartøy underveis skal holde av veien for et fartøy som utøver fiske. På den annen side setter sjøveisreglene krav til fiskefartøyer om lanterne- og signalføring under utøvelse av fiske. Disse reglene skal sikre at man unngår sammenstøt mellom fiskefartøyer og passerende skipstrafikk, men det forutsetter at det holdes god utkikk på både fiskefartøy og andre fartøy.

Utenfor Vesterålen er det høy fiskeriaktivitet. For dette området er det derfor gitt spesielt varsel i sjøkartet om tette konsentrasjoner av fiskebåter og fiskeredskap, og om at fartøy som holder på med fiske kan være ute av stand til å manøvrere.

Arealkonflikter mellom trafikk underveis og fiskeriaktivitet og fiskerirelatert skipstrafikk kan neppe elimineres helt ved å pålegge trafikk underveis å gå lenger ut fra kysten. Påbudte seilingsleder kan imidlertid bidra til å skille passerende trafikk og fiskefartøy, men det forutsetter også at fiskefartøyene forholder seg til de særlige sjøveisreglene som gjelder i og ved slike seilingsleder. Disse reglene sier blant annet at fartøy som holder på med å fiske ikke skal sjenere gjennomfarten for fartøy som følger en seilingsled, og kryssing av seilingsleden skal så nær som praktisk mulig skje på tvers av den generelle retning for skipstrafikken i ledene.

I territorialfarvannet kan Norge på egen hånd etablere anbefalte eller påbudte seilingsleder. Etablering av slike seilingsleder utenfor territorialgrensen krever godkjenning av FNs internasjonale sjøfartsorganisasjon, IMO.

Jeg vil understreke at etablering av seilingsleder krever vurdering av en rekke forhold. I tillegg til forholdet til eksisterende skipstrafikk og aktivitet i området, må det også tas hensyn til hvilken reaksjonstid som trengs for å kunne iverksette nødvendige tiltak overfor skip som for eksempel kommer i drift. Muligheten for å komme til assistanse til fartøyer som seiler i ledene er også en viktig faktor, og dette tilsier at leden ikke legges for langt fra kysten.

Kystverket er allerede gitt i oppdrag å vurdere seilingsleder utenfor territorialgrensen, i første omgang på strekningen Vardø-Røst. Det vil i denne sammenheng bli vurdert hvor langt fra kysten et skip i transitt bør passere for å oppnå en hensiktsmessig lokalisering av mulige anbefalte eller påbudte seilingsleder. Forholdet til fiskeriaktiviteten er et moment som inngår i denne vurderingen.

SPØRSMÅL NR. 492

Innlevert 10. mars 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 19. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvem skal dekke kostnadene som rusbehandlingsinstitusjonene allerede har hatt på disse pasientene?»

BEGRUNNELSE:

Mange rusbehandlingsinstitusjoner med innlagte pasienter som var midt i behandlingen 1. januar 2004 har fått pasientkostnadene dekket av innleggende instans fram til samme dato.

Men i de tilfellene der helseforetakene ikke var den innleggende instans for disse pasientene, nekter noen av disse instansene å betale for pasientene etter 1. januar 2004.

Svar:

Stortingets vedtok i november 2003 å overføre hele det fylkeskommunale behandlingsansvaret for rusmiddelmisbrukere til staten ved de regionale helseforetakene fra 1. januar 2004. Ved dette vedtaket ble også alle de midlene som fylkeskommunene og kommunene hadde benyttet til disse formålene, overført til de regionale helseforetakene.

Alle de rusmiddelmisbrukerne som ved siste årsskifte var på behandlingsinstitusjoner i regi av fylkeskommunene, kunne dermed fortsette sin behandling etter den planen som var satt opp ved innleggelse. Rusreformen vil ikke påvirke behandlingsforløpet for disse pasientene, men finansieringsansvaret er blitt overført til de regionale helseforetakene.

SPØRSMÅL NR. 493

Innlevert 10. mars 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 22. mars 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Kor mange rettsaktar ble vedtatt i EU kvart år i årene frå og med 1994 til og med 2003, og kor mange av disse var EØS-relevante?»

GRUNNGJEVING:

I St.meld. nr. 27 (2001-2002) Om EØS-samarbeidet 1994-2001 meldes det om at det i EU i 1999 ble vedtatt 1 731 rettsakter, i 2000 1 475 rettsakter og i 2001 1 496 rettsakter. Av disse ble i 1999 226 rettsakter, i 2000 247 rettsakter, og i 2001 231 rettsakter, beskrevet som EØS-relevante.

Bare om lag éin sjettedel av EUs rettsakter var altså i årene 1999-2001 EØS-relevante. Dette står i skarp kontrast til inntrykket som ofte skapast av at EØS-avtalen i realiteten inneberer at det meste av EUs regelverk også innføres i Noreg.

Svar:

Ifølge EUs årsrapporter fra årene 1997 til 2003, vedtok EU i 1997 totalt 1 845 rettsakter, i 1998 1 828 rettsakter, i 1999 1 731 rettsakter, i 2000 1 475 rettsakter, i 2001 1 496 rettsakter, i 2002 1 543 rettsakter og i 2003 1 593 rettsakter. Det finnes ingen tilgjengelige tall som kan sammenlignes for 1994, 1995 og 1996, fordi årsrapportene til EU ble offentliggjort først fra 1997. Men Kommisjonen opplyser at tallene lå på omtrent samme nivå som i de etterfølgende årene.

Ifølge EFTA-sekretariatet ble det i 1994 innlemmet 37 rettsakter i EØS-avtalen i tillegg til den såkalte tilleggspakken på 431 rettsakter, som omfattet de EØS-relevante rettsaktene som ble vedtatt etter avslutningen av EØS-forhandlingene og inntil avtalen trådte i kraft, dvs. fra 1. august 1991 til 1. januar 1994. I 1995 ble det innlemmet 92 rettsakter, i 1996 97 rettsakter, i 1997 151 rettsakter, i 1998 176 rettsakter, i 1999 562 rettsakter, i 2000 217 rettsakter, i 2001 402 rettsakter, i 2002 324 rettsakter og i 2003 297 rettsakter.

La meg få gjøre særskilt oppmerksom på at tallet for 1999 er betydelig høyere enn de andre årene fordi det omfatter også den såkalte "tilleggspakken" på ve-

terinærområdet, som inkluderer rettsakter vedtatt i EU over flere år.

La meg videre få gjøre oppmerksom på de tallene som er gitt i St.meld. nr. 27 (2001-2002) for 1999, 2000 og 2001, og som ligger til grunn for representanten Jacobsens spørsmål, gjaldt EØS-relevante rettsakter som ble vedtatt i EU i disse årene, bortsett fra rettsakter på veterinærområdet. Det er derfor ikke fullt ut samsvar mellom de tallene og tallene som jeg viser til ovenfor.

Hvorvidt en rettsakt vil være EØS-relevant eller ikke avhenger av flere forhold.

For det første EØS-avtalens virkeområde. EØS-avtalen skal i utgangspunktet innlemme EFTA/EØS-landene i det såkalte indre marked, dvs. et marked med fritt varebytte, fri bevegelse for kapital, tjenester og personer. Rettsakter som vedtas på andre av EUs samarbeidsområder, er det selvsagt ikke aktuelt å inkludere i EØS-avtalen.

For det andre faller deler av det indre marked utenfor EØS-avtalens virkeområde. Da avtalen ble inngått for mer enn 10 år siden, valgte man bevisst å unnta områder som den felles landbruks- og fiskeripolitikken. Rettsakter på disse områdene er det selvsagt heller ikke aktuelt å inkludere.

For det tredje dekker begrepet "rettsakter" et vidt spekter av ulike vedtak: lover, forskrifter, administrative avgjørelser, tekniske reguleringer og forvaltningsvedtak. En lang rekke av vedtakene innenfor dette spekteret faller pr. definisjon utenfor EØS-avtalen.

For det fjerde vil f.eks. kommisjonsvedtak innenfor konkurranseretten være rettsakter som vil gjelde i hele EU-området, men vil kun angå de foretak de er rettet mot. Slike vedtak innlemmes formelt ikke i EØS-avtalen, selv om konkurranseområdet faller inn under avtalen. Årsaken er at det er så mange slike enkeltvedtak at det ikke vil være kapasitet til å innlemme disse. Også andre mer begrensede områder vil av ulike årsaker være unntatt EØS-avtalen, bl.a. kan disse rettsaktene være en konsekvens av endringer i EF-traktaten.

Etter mitt syn viser dette at en ren tallmessig sammenligning mellom antall vedtatte rettsakter pr. år i EU og hvor mange av dem som blir innlemmet i EØS-avtalen, ikke gir et relevant bilde av omfanget av de EU-forpliktelser som Norge forutsetningsvis vil måtte påta seg som følge av EØS-avtalen. Det er ulike størrelser som på denne måten sammenlignes.

Det som imidlertid er klart er at de deler av EUs regelverk som faller inn under EØS-avtalens virkeområde i all hovedsak innlemmes i EØS-avtalen og således får virkning i Norge.

SPØRSMÅL NR. 494

Innlevert 10. mars 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 18. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Jeg har fått opplysninger som tyder på at mellom 3 000 og 4 000 norske statsborgere oppholder seg i Pakistan, at de fleste av dem er under 16 år og at de er etniske pakistanere med norsk statsborgerskap. Dette kan tyde på at mange tusen norske barn tilbringer skoletiden i Pakistan, der de ikke får opplæring i norsk og heller ikke opplæring etter norske fagplaner i samfunnsfag, historie og religion.

Mener statsråden at en slik opplæring er i tråd med opplæringslovens bestemmelser om annen tilsvarende opplæring § 2-1?»

BEGRUNNELSE:

Etter det jeg har fått opplyst er både situasjon og omfang bekreftet og beskrevet av den norske ambassaden i Pakistan. Barn som er født i Norge som har norsk statsborgerskap og som oppholder seg og går på skole i Pakistan finnes særlig i Punjab-provinsen syd for landets hovedstad Islamabad. Det gjelder både barn som er født i Norge og som er sendt til Pakistan før de begynte i norsk skole og barn som har gått et par år på norske skoler. Norskopplæring er selvsagt fraværende med også viktig opplæring i viktige fag som skal sette barna i stand til å forstå det norske samfunn og integrere seg i det norske samfunn blir med dette også totalt fraværende. Ordninger som dette hindrer derfor god integrasjon og bidrar til at Norge får en konstant situasjon med 1. generasjons innvandrere.

Det er ikke undervisningsplikt i Norge. I henhold til opplæringsloven § 2-1 har barn og unge rett og plikt til grunnskoleopplæring. Plikten kan ivaretas gjennom offentlig grunnskoleopplæring eller gjennom annen, tilsvarende opplæring.

I Norge anerkjenner vi gjennom eget lovverk frittstående skoler som gjennom godkjenning også får offentlig støtte. I tillegg godkjennes private grunnskoler og opplæring i hjemmet med utgangspunkt i opplæringsloven. Det gjennomgående trekk er imidlertid at når opplæringsplikten blir ivaretatt gjennom annen tilsvarende opplæring enn offentlig grunnskole er det basert på at slik annen opplæring også har lovkrav og godkjenningskrav knyttet til seg fra norske myndigheter og basert på læreplaner for norsk skole. I tillegg gjelder også lovbestemmelser om tilsyn for alle de nevnte opplæringsformer. Langvarig opphold for norske barn i grunnskolealder i foreldres etniske opprinnelsesland med eller uten forelder/foresatt og med tilhørende skolegang må etter min vurdering være et aktivt brudd på opplæringsloven § 2-1 som omtaler både retten ogplikten til grunnskoleopplæring.

Subsidiært vil jeg anføre at slik virksomhet bryter med opplæringslovens intensjon.

Endelig vil jeg peke på den viktige rollen skolen i Norge har for arbeidet med god integrasjon av flyktninger, innvandrere og asylsøkere som får permanent opphold i Norge og senere også norsk statsborgerskap. Norsk skole sørger for viktig språkopplæring samt kunnskap om norsk forhold og norsk kultur gjennom selve læringsarbeidet og gjennom samværet med etniske norske medelever. Dette er selve basisen i det gode og aktive arbeidet med integrering og vil indirekte også gi effekt til elevenes foreldre/foresatte som også kan påvirke foreldre/foresattes integreringsprosess i Norge. Når norske elever med norsk statsborgerskap på denne måten fjernes fra norsk skole fjernes de også fra det aktive arbeidet med aktiv integrering. Om dette ikke skulle bryte med bestemmelser i opplæringsloven eller med intensjoner i samme lov er konsekvenser av en praktisering av opplæringsplikten i fjernkulturelt skolemiljø åpenbart negativ for god integrering i Norge og negativ for de elevene det gjelder. Omfanget av en praktisering synes å være foruroligende stort og det synes derfor underlig at ikke dette har vært registrert gjennom registrering av mangler ved opplæringsplikten i Norge.

Jeg lar ligge de mange andre problemstillinger som en slik situasjon reiser; at integrasjon aktivt motarbeides, at en situasjon med mange 1. generasjons innvandrere faktisk opprettholdes og videreføres, økonomi knyttet til barnetrygd, kontantstøtte og forsørgerfradrag samt mulig omsorgssvikt er noen av disse andre problemstillingene som saken også reiser.

Svar:

Opplæringsloven gjelder som hovedregel ikke utenfor Norges grenser. Dette følger av det geografiske virkeområdet for loven. Nordmenn som bosetter seg i utlandet, vil derfor ikke ha rett og plikt til grunnskoleopplæring og heller ikke rett til videregående opplæring etter norsk lov. Barnets statsborgerskap har i denne sammenheng ingen betydning, det avgjørende er om barnet er bosatt i Norge eller ikke.

Departementet har ingen sikker oppfatning av hvor mange elever det kan dreie seg om som er bosatt i Norge, men likevel oppholder seg i utlandet over lengre tid uten permisjon. Jeg stiller meg imidlertid noe

tvilende til at det kan dreie seg om så mange som 3-4 000 elever på bakgrunn av signaler fra de store kommunene. Departementet arbeider med å hente inn data angående grunnskoleelever på individnivå, slik vi allerede gjør for videregående opplæring. Dette vil gi oss anledning til å se hvor mange som er bosatt i Norge, ifølge Folkeregisteret, men som ikke går i grunnskolen her i landet.

Rett og plikt til offentlig grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 2-1 gjelder for barn som er bosatt i Norge, og det er kommunen der barnet er bosatt som er ansvarlig for at barnet får lovlig opplæring, jf. opplæringsloven § 13-1 første ledd. Unntak fra retten og plikten til å gå i offentlig grunnskole gjelder dersom elevene på annen måte får tilsvarende opplæring. Med "tilsvarende opplæring" er ment godkjent privat grunnskole/frittstående skole eller privat grunnskoleopplæring av egne foreldre. Dette framgår av merknaden til opplæringsloven § 2-1 i Ot.prp. nr. 46 (1997-98) side 152. Plikten til grunnskoleopplæring kan dermed oppfylles på tre måter: ved å gå i offentlig skole, ved å gå i godkjent privat grunnskole/ frittstående skole eller ved å få privat grunnskoleopplæring av egne foreldre. Forutsetningen for rett og plikt til grunnskoleopplæring etter bestemmelsen er imidlertid at barnet er bosatt i Norge.

Ved kortvarige utenlandsopphold som ferier og lignende vil grunnskoleplikten være i behold, slik at det i disse tilfellene må søkes om permisjon, jf. opplæringsloven § 2-11. Utover dette må det foretas en konkret vurdering av om barnet fremdeles må anses bosatt i Norge. Det er kommunen der barnet er bosatt som er ansvarlig for at barn og unge får lovlig opplæring, jf. opplæringsloven § 13-1 første ledd. Det er også kommunen som har ansvaret for å følge opp dersom en elev er borte fra pliktig opplæring og foreldrene er skyld i fraværet, og det er kommunen som eventuelt må anmelde forholdet, jf. opplæringsloven § 2-1 femte ledd. Når foreldrene bor fra hverandre, anses barnet bosatt hos den av foreldrene som har omsorgen for barnet. Dette følger av forskrift til opplæringsloven § 18-1 bokstav a.

Avslutningsvis kan jeg nevne at norske elever

(og EØS-borgere) ved bl.a. utenlandske eller internasjonale skoler i utlandet kan søke om tilskudd til kompletterende undervisning i norsk, samfunnsfag og kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. Dette følger av friskoleloven § 5-6. Videre har departementet godkjent flere norske grunnskoler og videregående skoler i utlandet med rett til tilskudd etter friskoleloven, jf. friskoleloven §§ 2-1 og 2-2.

SPØRSMÅL NR. 495

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik

Besvart 18. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Oppslag i Dagens Næringsliv 6. desember 2003 og Bergens Tidende 20. februar 2004 og 1. mars 2004 forteller at det er stor uenighet i styret for Christian Michelsen Research (CMR) om omleggingen av virksomheten som er vedtatt av eierne, Christian Michelsens Institutt og Universitetet i Bergen. Det påstås også at dette vil være mot Stortingets vilje for selskapets etablering i 1992. Dessuten har det vært reist spørsmål om inhabilitet.

Hva mener statsråden om dette?»

BEGRUNNELSE:

CMRs etablering ble behandlet i St.prp. nr. 109 (1991-92) Etablering av teknologisk orientert forskningsaksjeselskap i Bergensregionen. I tråd med St.prp. nr. 109 fikk CMR en stiftelsesnær styringsform. Videre viser St.prp. nr. 109 til vedtektene der det heter at selskapet ikke utdeler utbytte og at det skal være et mål å oppnå større eierspredning i CMR.

Svar:

CMR AS ble stiftet i 1992 med en aksjekapital på 28 mill. kr. De to stifterne Christian Michelsens Institutt (CMI) og daværende Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd (NTNF), tegnet seg hver for 50 pst. av aksjekapitalen i selskapet. NTNFs aksjer ble deretter vederlagsfritt overført til Universitetet i Bergen

(UiB).

Ved stiftelsen ble det etablert en aksjonæravtale som gav CMR AS en stiftelseslignende form når det gjelder styresammensetning. Selskapet ledes i dag av et styre på 10 medlemmer, hvorav 3 representerer de ansatte, de to eierne (CMI og UiB) oppnevner ett styremedlem hver, Norges forskningsråd (NFR) oppnevner ett medlem, mens de fire øvrige er representanter rekruttert fra næringslivet som selv i samråd med NFR foreslår sine etterfølgere.

Styret i CMR AS tok i 2002 initiativ til en omfattende prosess for å stake opp kursen for det videre samarbeid med UiB. Dette arbeidet resulterte i at styret anbefalte at det ble etablert en ny eierstruktur, hvor de fleste av CMIs aksjer i CMR AS bør overføres til UiB, slik at UiBs eierandel kommer opp i 85 pst. Videre foreslår styret i CMR AS at de resterende aksjene som CMI besitter, burde søkes solgt til industrielle eiere. Styrets forslag fikk tilslutning på selskapets ordinære generalforsamling 26. juni 2003, men det er på det nåværende tidspunkt ikke kommet til en endelig avtale mellom CMI og UiB. Til syvende og sist vil det være opp til de besluttede organer ved CMI og UiB å realisere en slik avtale.

Når det gjelder spørsmålet om habilitet, viser jeg til at representanten i styret i CMR AS som er oppnevnt av UiB, Sverre Spildo, erklærte seg selv inhabil til å delta i den prosessen som styret som nevnt ovenfor iverksatte i 2002, og tok ikke del i styrets behandling av saken.

Representanten Skarbøvik stiller spørsmål om en økt eierandel for UiB i CMR AS vil være i strid med Stortingets vilje for selskapets etablering i 1992.

I St.prp. nr. 109 (1991-92), jf. Innst. S. nr. 195 (1991-92) heter det: *"Det skal være et mål for selskapet å oppnå større eierspredning, slik at universitetets eierandel blir redusert"*, uten at denne målsettingen er formelt nedfelt i Stortingets vedtak. I tiden etter opprettelsen av selskapet ble det arbeidet for å få til en eierspredning, jf. nevnte forutsetning. Det har imidlertid vist seg vanskelig for UiB å tiltrekke seg interessenter som har ønsket å overta deler av universitetets eierskap i CMR AS. En av flere mulige forklaringer på dette kan være at CMR AS har vedtektsbestemmelser om selskapet ikke har til formål å skaffe aksjonærene økonomisk utbytte.

Det må også understrekes at utviklingen de senere år har gått mot en mer utstrakt bruk av aksjeselskap som måte å organisere både oppdragsforskning og samarbeid mellom flere forskningsinstitusjoner på, slik CMR AS også er et eksempel på. Jeg viser i den

ne forbindelse til at Stortinget i Innst. S. nr. 337 (2000-2001) ba Regjeringen legge til rette for at institusjonene blant annet skulle ha fullmakt til å kunne organisere oppdragsforskning i aksjeselskap. Dette er fulgt opp gjennom eget reglement fra departementet med utstrakte fullmakter til institusjonene og gjennom årlige budsjettvedtak fra Stortinget med tilhørende fullmakter.

SPØRSMÅL NR. 496

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 22. mars 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«I Dagsavisen 11. oktober 2003 stod det at tilbudet om gratis barnehage i Gamle Oslo forsvinner. Årsaken til dette er at Barne- og familiedepartementet avsluttet sin støtte til prosjektet i fjor. Deretter har Oslo kommune bidratt med prosjektmidler. Tidligere har statsråden uttalt at hun vil på bakgrunn av prosjektets positive resultat, vurdere å fortsette prosjektet og utvide dette til andre kommuner.

Vil statsråden støtte tilbudet om gratis barnehage, slik at det ikke blir nedlagt?»

Svar:

Forsøket med gratis korttidsplass for alle 5-åringer i bydel Gamle Oslo var opprinnelig et 3-årig forsøk fra høsten 1998 og ut barnehageåret 2001. Stortinget vedtok imidlertid å inkludere 4-åringer (fra og med høsten 2000) og å forlenge finansieringen av tiltaket fram til sommeren 2002. I tillegg ble det lagt inn midler for barnehageåret 2002/2003 for å avslutte statens finansiering av tiltaket, jf. Barne- og familie-

departementets St.prp. nr. 1 (2002-2003). Oslo kommune ønsket imidlertid å videreføre prosjektet, og bevilget midler til tiltaket i barnehageåret 2003/2004.

Formålet med et forsøk er først og fremst å skaffe ny kunnskap for å forbedre politikken på området. Forsøk er midlertidige, og det har aldri vært intensjonen at gratistilbudene i Gamle Oslo skulle fullfinansieres permanent fra statens side. Etter 5 år med statlige midler til en utvalgt bydel, har det vært en forutsetning at kommunen tar i bruk den kompetanse og de erfaringer som er gjort i forsøksperioden. Kommunen har et helhetlig ansvar for utbygging, drift og utvikling av barnehager tilpasset brukernes behov og ønsker. Dersom det er spørsmål om å videreføre et slikt gratis tilbud, må dette være kommunens eget ansvar.

Forsøket har gitt stat og kommune verdifulle erfaringer, bl.a. om hvordan tilbud kan organiseres og innrettes for at andelen barn med innvandrerbakgrunn i barnehage kan økes. I arbeidet med barnehagereformen er det et mål for Regjeringen å sikre permanente ordninger som kan komme alle kommuner og barn til gode.

Som varslet i Barne- og familiedepartementets budsjettproposisjon for 2004 vil det fra 1. august i år bli innført en ny tilskuddsordning for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder. Dette må ses i sammenheng med at tilskuddet til tospråklig assistanse avvikles fra samme dato. Det nye tilskuddet vil gi kommunene større fleksibilitet til å skreddersy språkstimuleringstiltak ut fra lokale behov. Tilskuddet vil tildeles kommunene ut fra antall minoritetsspråklige barn som går i barnehage. Tilskuddet skal nyttes til språkstimuleringstiltak for minoritetsspråklige barn i barnehage og til tiltak for barn som ikke har barnehageplass. Et delmål med tilskuddsordningen er å stimulere kommunene til å rekruttere flere minoritetsspråklige barn i barnehage. Et annet delmål er å bidra til at kommunene utformer helhetlige tiltak på tvers av de ulike tjenestetilbudene.

SPØRSMÅL NR. 497

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Mette Gundersen

Besvart 19. mars 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Kristiansand kommune har, som landets første kommune, gjennomført "Prosjekt egenmelding". Prosjektet har vart i 2 år og 6 000 ansatte har hatt anledning til å bruke egenmelding i inntil 50 dager. Kristiansand kommune har spart 30 årsverk på prosjektet, og tall fra NTNU viser at dette vil kunne tilsvare en innsparing på 500 mill. kr på nasjonalt nivå.

Vil statsråden vurdere å innføre denne typen ordning på nasjonalt nivå?»

BEGRUNNELSE:

På forespørsel fra Sosial- og helsedepartementet høsten 2000, svarte Kristiansand kommune at de kunne tenke seg å gjennomføre forsøk med utvidet egenmelding. Prosjektet er det største av sitt slag som er gjennomført i Norge. Forskere ved NTNU, SINTEF, UiT har fulgt prosjektet. Det er også utført spørreskjema- og intervjuundersøkelser. Forskningen er ikke avsluttet, men resultatene så langt ser svært positive ut: Det er ingen misbruk av ordningen, det er liten økning i sykefraværet i prosjektperioden i motsetning til landet forøvrig. Sykefraværet synker der ledere følger opp den sykmeldte, oppfølging av sykmeldte krever spesiell kompetanse. Tallet på søknader på uførepensjon er halvert i prosjektperioden.

Professor i samfunnsmedisin ved NTNU, Roar Johnsen, har uttalt til avisen Fædrelandsvennen at Kristiansand kommune har spart 30 årsverk. Dette tilsvarer 15 mill. kr på de 2 årene prosjektet har vart. Han peker på at dette i en nasjonal målestokk ville gitt en gevinst på 500 mill. kr.

Svar:

Spørsmålet er overført fra arbeids- og administrasjonsministeren.

Kristiansand kommune har hatt et 3-årig forsøk med utvidet egenmelding. Forsøksperioden er slutt 1. april 2004. Erfaringene viser at det har blitt flere korte egenmeldinger, men at sykefraværet totalt har gått litt ned. Dette skyldes at det har vært nedgang i de lange fraværene. Kommunen har satset sterkt på informasjon til alle ansatte og opplæring av ledere i alle ledd. Det har ikke vært særlig grad av lange egenmeldinger, men de ansatte ble vist stor tillit ved mulighet til å bruke egenmeldinger utover arbeidsgiverperioden. På trygdekontoret har det vært en saksbehandler som har vært ansvarlig for egenmeldinger over 16 dager, slik at registreringene har blitt korrekte og sykepengen fra trygden har blitt ytet som vanlig. Kristiansand kommune har også vært IA-bedrift mens forsøket med utvidet egenmelding har pågått.

Intensjonsavtalen mellom partene i arbeidslivet som ble inngått i oktober 2001 har som hovedmål å se arbeidsplassen som den viktigste arena for å forebygge sykefravær, hindre utstøting og få flere med redusert funksjonsevne i arbeid. Avtalen ble evaluert etter 2. kvartal 2003.

Sykefraværet i Norge har økt med 11,5 pst. fra 2. kvartal 2001 til 2. kvartal 2003. Justert for endringer i alder og kjønn i arbeidsstyrken og endringer i næringsstruktur kan veksten anslås til 10 pst. Økningen relateres til det legemeldte fraværet og særlig fravær utover arbeidsgiverperioden. Når det gjelder egenmeldinger er det ingen endring i det samlede egenmeldte fraværet i perioden, det vil si at det reelt sett har gått

noe ned i perioden.

IA-avtalen har så langt stimulert til økt oppmerksomhet rundt sammenhengen mellom trekk ved arbeidslivet og utstøtingsmekanismer. Samarbeidet mellom arbeidslivets parter og myndighetene som følger av IA-avtalen er også viktig for det holdningsskapende arbeidet og for å snu utviklingen.

Kristiansand kommunes løsninger var vanskelig å implementere i trygdeetatens datasystem. Dersom det skulle innføres som en generell ordning i hele landet krever det store omlegginger. Kommunen har aktivt arbeidet med opplæring av ledere og fokus på god kommunikasjon mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Fokus på arbeidsplassene og kommunikasjon mellom arbeidsgiver og arbeidstaker er også viktig for IA-virkosheter. Evalueringen av IA-avtalen viste at det legemeldte sykefraværet for flere bransjer har gått ned når avtalen har fått virke en tid. Jeg tror derfor at fokus på hovedmålene i IA-avtalen vil kunne gi resultater over tid, dersom samhandlingen mellom arbeidsgiver og arbeidstaker lykkes. I dag er rundt 50 pst. av alle arbeidstakere ansatt i IA- bedrift.

Sykefraværs- og utstøtingsproblematikken har høy prioritet. Jeg vil vurdere erfaringene fra Kristiansand kommune, selv om fokus foreløpig på landsbasis vil være IA-avtalen. En generell utvidelse av antall egenmeldingsdager vil sannsynligvis ikke gi resultater alene. Alt sykefraværarbeid er avhengig av at både arbeidsgiver og arbeidstaker tar et mer forpliktende ansvar for å forebygge sykefravær og følge opp sykemeldte. Arbeidsplassen skal være hovedarena for sykefraværarbeidet.

SPØRSMÅL NR. 498

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 22. mars 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at rettighetsinnehavere ikke kan ta seg dobbelt betalt for samme fremføring av musikk?»

BEGRUNNELSE:

Magasinet Dine Penger har i utgave nr. 1 for 2004 en artikkel om "Månedens sugerør". Artikkelen beskriver hvordan rettighetsorganisasjonen TONO, som forvalter de økonomiske rettigheter til beskyttet musikk i Norge, forsøker å inndrive penger fra virksomheter hvor ansatte lytter på radio på jobben.

Rettigheter til musikk og andre åndsverk er viktige. Rettighetene må beskyttes og de økonomiske fordeler må komme rettighetshaveren tilgode. Dette vil sikre en sunn økonomisk utvikling for musikere og andre kunstnere. Fremskrittspartiet mener at opphavsrettigheter er grunnleggende for økonomisk aktivitet.

Samtidig er det overraskende at TONO nå ønsker å inndrive avgift på avspilling av musikk som det allerede er betalt avgift på. I de tilfeller der noen hører musikk på radio, på jobb, så har allerede radiostasjonen betalt sin TONO-avgift. Dermed blir en ny avgift "dobbel opp".

Statsråden kan kanskje vurdere en oppdatering av de gjeldene regler og forskrifter for slike fremføringsvederlag og foreslå oppdateringer som gjør de mer i takt med dagens forhold.

Svar:

Med bakgrunn i artikkelen "Månedens sugerør", som stod trykt i magasinet Dine Pengers utgave nr. 1 for 2004, stiller representanten spørsmål om hvorvidt TONO bør kreve inn vederlag for både kringkasting av opphavsrettslig vernet musikk og den påfølgende offentlige fremføring av den samme kringkasting.

Som kjent gir åndsverkloven opphavsmannen til et åndsverk eneretten til å råde over verket sitt, herunder ved offentlig fremføring. I praksis er kompetanse til å klarere fremføringsrettigheter overdratt til TONO, og en kan således gjennom avtale med TONO enkelt få klarert retten til å spille musikk i kringkasting og i forbindelse med annen offentlig fremføring.

Både nasjonale og internasjonale opphavsrettsregler skiller den første utsendelse, altså kringkastingen, fra den etterfølgende handling, hvor mottakerapparatet skrus på, slik at publikum kan oppleve sendingen. Dette

utgjør i seg selv en fremføring, enten kilden til denne er en kringkastingssending, en CD- plate eller noe annet.

Med mindre nevnte fremføring skjer innenfor det private området er den underlagt opphavsmannens enerett, og således betinget av opphavsmannens samtykke (i praksis avtale med TONO). Situasjonen, som representanten viser til, finner sted når mottakerapparatet stilles til tilrådighet på steder som er allment tilgjengelige, f.eks. i diskoteker eller restauranter. Også arbeidsplasser av en viss størrelse kan i dette henseende anses omfattet, jf. Høyesteretts dom gjengitt i Rt. 1953 side 633.

Det er altså etter norsk rett ikke tvil om at den etterfølgende fremføring i opphavsrettslig forstand er noe annet enn selve utsendelsen av kringkastingssignaler, og at den således skal vurderes selvstendig. Dette prinsippet følger også av våre internasjonale forpliktelser, nærmere bestemt den såkalte Bernkonvensjonen art. 11.

Kringkastingsselskapets klarering innebærer et samtykke til kringkasting av opphavsrettslig vernet musikk for fremføring innenfor det private område. Samtykket omfatter ikke påfølgende offentlig fremføring av kringkastingssendingen. Denne må klareres særskilt.

Ut fra ovenstående er det ikke aktuelt å unnta offentlig fremføring av kringkastingssending fra opphavsmannens enerett. Det er grunn til å understreke at dette ikke handler om en "avgift", men om opphavsmannens samtykke til offentlig fremføring av vernet musikk. Det handler heller ikke om en plikt til å betale, men om en mulighet til å få tillatelse til slik fremføring.

Når dette er sagt, nevner jeg avslutningsvis at Kultur- og kirkedepartementet har hatt på høring et forslag til endringer i åndsverkloven, hvor departementet bl.a. foreslo en presisering av tilgjengeliggjøringsbegrepet. Det arbeides nå videre med forslaget, som på dette punkt søker å hindre at det private område innsnevres som en følge av at ny teknologi tas i bruk.

SPØRSMÅL NR. 499

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 22. mars 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvor langt er statsråden kommet i arbeidet med en langsiktig plan for opprusting av landets mange kirkebygg?»

BEGRUNNELSE:

I muntlig spørretime 2. april 2003 svarte statsråden på spørsmål fra undertegnede om opprusting av kirkebygg. I svaret fremgikk det at det var en solid dokumentasjon fra Riksantikvaren om et behov for opp mot 3 mrd. kr for opprusting av verneverdige kirkebygg. I tillegg er der et stort opprustingsbehov for andre kirkebygg som ikke omfattes av Riksantikvarens liste.

Kirken er viktig for mange mennesker. Kirkehuset er samlingssted for mennesker i glede og i sorg og svært mange mennesker kjenner tilhørighet og har et eierforhold til sin lokale kirke.

I statsrådens svar lover hun å komme med en plan for opprusting av kirkebyggene. Videre ser hun for seg en dialog med Stortinget om hvordan vi i fellesskap skal klare å ta vare på de kirkebyggene vi har.

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet er det vist til muntlig spørretime 2. april 2003, der jeg i svar til representant Skjælaaen understreket at jeg ville arbeide videre med spørsmålet om hvordan vi kunne unngå at våre kirker ble ødelagt på grunn av manglende vedlikehold. Jeg nevnte også at det er viktig å finne fram til hva som skal til for at kommunene, som i dag har ansvaret for vedlikeholdet av kirkene, faktisk ivaretar dette ansvaret. Med de utfordringer vi står overfor på dette feltet, nevnte jeg behovet for å tenke langsiktig og arbeide etter en langsiktig plan.

Det er fortsatt min vurdering at det i denne saken er viktig å tenke langsiktig og planmessig, og å holde

på utgangspunktet, dvs. at det etter vår kirkeordning er kommunene som har ansvaret for vedlikeholdet av kirkene.

I Regjeringen arbeider vi nå med en stortingsmelding om kulturminnepolitikk, der kulturminnevernet vil stå sentralt. Meldingen er forutsatt lagt fram i år. Etter mitt syn hører sikring og vern av kirkebygg naturlig hjemme i en slik helhetlig drøfting av kulturminnevernet. Stortinget vil da få anledning til å drøfte dette saksforholdet videre, slik jeg i mitt svar under spørretimen 2. april i fjor pekte på viktigheten av.

I anledning spørsmålet, vil jeg ellers nevne at Regjeringen i november i fjor oppnevnte et utvalg som innen oktober i år skal ha vurdert ulike forhold knyttet til kommunenes forvaltning av bygg og eiendommer, dvs. forhold av strukturell eller systemmessig karakter som påvirker forvaltningen. I mandatet for utvalget er det uttrykkelig presisert at også forvaltningen av kirkebyggene skal vurderes i denne sammenheng, selv om kirkebyggene ikke er kommunal eiendom.

Jeg vil til slutt nevne at det i april i år avholdes en stor konferanse i Narvik om vedlikehold av kirkebygg. Departementet vil være representert og gi et betydelig finansielt bidrag til konferansen, da dette er den første brede og landsomfattende konferansen som holdes om emnet og som jeg håper vil gi verdifulle innspill til det viktige arbeidet som vernet av våre kirker er.

Dokument nr. 15:26

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 500

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Geir-Ketil Hansen

Besvart 23. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

“Hva mener statsråden om at det tar så lang tid å behandle en tilsynelatende kurant sak?”

BEGRUNNELSE:

Jeg er blitt innformert om at et norsk/russisk ektepar har måttet vente svært lenge på å få sin søknad om familiegjenforening behandlet. Hun kommer fra Russland og har en sønn på 11 år. Ektemannen har jobb og bolig i Norge. Russiske og norske politimyndigheter har klarert saken, slik at det ikke skulle være formelle hindringer i veien for å innvilge familiegjenforening og permanent oppholdstillatelse for sønnen. Søknaden ble innlevert til den norske ambassaden i Moskva den 25. august i fjor, og ble loggført hos UDI i Oslo 8. september. Det er fra UDI innformert om at det vil ta fra 8 til 12 måneder å behandle søknaden. I dag 11. mars 2004, mer enn seks og en halv måneder etter er søknaden ble mottatt av UDI, er det fortsatt ikke satt saksbehandler på saken.

Svar:

Jeg er meget opptatt av de lange saksbehandlingstidene på oppholdssaker i UDI, og de uheldige konsekvensene dette har for berørte enkeltmennesker og familier. Regjeringen har et sterkt fokus på å få redusert saksbehandlingstiden for alle utlendingssaker. Vi har hittil hatt et særlig fokus på asylsakene. Inneværende år har jeg imidlertid gjennom mitt tildelingsbrev til UDI rettet et fokus på de øvrige utlendingssakene, herunder familiegjenforeningssakene. Jeg har pålagt UDI å nedbygge restansene og løpende behandle alle innkomne saker.

Som representanten sikkert er kjent med, kan jeg i henhold til utlendingsloven § 38 ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolkningen, skjønnsutøvelsen eller avgjørelsen i enkeltsaker, med mindre disse berører rikets sikkerhet eller har utenrikspolitiske konsekvenser. Jeg kan derfor ikke kommentere den konkrete saken representanten refererer til, men svarer på generelt grunnlag.

Det er UDI som i første instans har ansvaret for å vurdere hvorvidt lovens vilkår er oppfylt i utlendingssakene. Dette gjelder også søknader om familiegjenforening. Søknadene forberedes hovedsakelig av lokal norsk utenriksstasjon, og innhenting av ytterligere informasjon og dokumentasjon skjer deretter hos det lokale politidistrikt hvor referansepersonen i Norge er bosatt.

På generelt grunnlag vil jeg vise til at dersom særkullsbarn søker familiegjenforening med en forelder i Norge, er det viktig at foreldreansvar er avklart og at den forelderen som eventuelt er igjen i hjemlandet har samtykket til at barnet utvandrer. I slike saker kan det ofte være vanskelig for utlendingsmyndighetene å fastslå de faktiske forhold. Vi er bundet av internasjonale regler som har til formål å motvirke og forhindre barnebortføring. Av hensyn til barnets beste er det viktig at forholdene omkring et barns utvandring er tilstrekkelig klarlagt før vi innvilger oppholdstillatelse i Norge.

Siden familiegjenforening av særkullsbarn reiser spesielle og vanskelige spørsmål, har jeg funnet det nødvendig å vurdere regelverket og praksis for fami

liegjenforeningssaker. I desember 2003 instruerte jeg derfor UDI, Utlendingsnemnda (UNE) og politiet om å stille alle slike saker i bero. Jeg er nå i slutfasen av vurderingsarbeidet og vil om kort tid legge frem mitt forslag.

SPØRSMÅL NR. 501

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Sonja Irene Sjøli

Besvart 19. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“En er kjent med at det er fattet vedtak om nye opptaksområder for helseforetakene i Helse-Øst. Hensikten er å oppnå en klar sammenheng mellom hvor folk bor og hvor de kan gis et helhetlig og godt behandlingstilbud. For befolkningen i Folloregionen betyr dette at Aker sykehus skal ivareta både lokalsykehus- og spesialistsykehusfunksjon.

Mener helseministeren at dette vil sikre befolkningen i Folloregionen et forsvarlig lokalsykehusstilbud, samtidig som samarbeidet med kommunehelsetjenesten blir ivaretatt?”

Svar:

Det har vært en klar og uttalt forutsetning for Helse Øst i arbeidet med nye opptaksområder å komme fram til en løsning som skal bidra til et mer helhetlig spesialisthelsetjenestetilbud til befolkningen i Follo. I motsetning til de øvrige regioner/distrikter i Helse Øst, har ikke befolkningen i Follo til nå hatt et samlet lokalsykehusstilbud. Det har heller ikke vært felles opptaksområde for somatikk og psykiatri i Follo. Ifølge Helse Øst har dette i noen grad bidratt til at behandlingsskjeden og samhandlingen mellom primær- og spesialisthelsetjenesten ikke alltid har vært tydelig nok, og at dette dermed kan og bør forbedres.

Jeg forutsetter, og har også kommunisert overfor Helse Øst, at det i de samlede løsninger for Aker universitetssykehus HF, også for Ski sykehus, må tilstrebes rasjonelle og gode tjenestetilbud som også gir trygghet til befolkningen i Follo.

SPØRSMÅL NR. 502

Innlevert 11. mars 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 18. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

“Er statsråden enig i kommunikasjonsdirektør Arne Wam i NSB sine uttalelser tidligere i vinter om at renholderne i Trafikkservice AS har for mange gode rettigheter til at selskapet er konkurransedyktig, og at denne tilnærmingen bør danne presedens for NSBs håndtering av lignende saker i framtida?”

BEGRUNNELSE:

NSB etablerte i 2002 selskapet Togservice AS hvor NSB selv eier 5 pst., mens det danske rengjøringskonsernet ISS har 15 pst. av aksjene. Renholderne var før dette ansatt i NSB, og var en del av NSBs totale virksomhet. Tidligere i vinter ble det varslet at selskapet neppe ville få videreført kontrakten om ren-

hold på NSBs passasjervogner. Renholderne svarte med å gå til streik, en streik som ble avlyst etter løfter om samtaler med ledelsen i NSB (Adresseavisen 4. februar 2004).

I denne forbindelse uttalte kommunikasjonssjef Arne Wam i NSB at renholderne har for mange gode rettigheter til at selskapet er konkurransedyktig.

I bladet Jernbanemanden nr. 3 for 2003 får statsråd Skogsholm følgende spørsmål fra journalisten: - De to LO-forbundene (Jernbaneforbundet og Lokmannsforbundet) forventer at dagens jernbaneansatte får fortsette hvis andre aktører overtar. Kan de regne med dette? Hvordan kan dere unngå sosial dumping? Statsråd Skogsholm svarer: - Jeg har full forståelse for at mange som i dag arbeider i NSB-systemet føler seg utrygge for fremtiden.

Men jeg gjenstår gjerne at jeg ikke ønsker noen sosial dumping. De ansattes lønns- og arbeidsvilkår kan ikke bli det eneste parameteret i anbudskonkurransen. (<http://www.lostat.no/Jernbanemanden/33/dumping.htm>)

Svar:

Styret i NSB har et selvstendig ansvar for å arbeide for å få til en positiv utvikling av konsernet og løpende vurdere muligheter for å styrke NSBs evne til å tilby de reisende et mest mulig konkurransedyktig tilbud, blant annet ved å effektivisere driften. Reduksjon av de faste kostnadene til NSB vil gjøre det mulig å styrke jernbanens konkurransekraft i forhold til andre transportmidler. Dette, sammen med å legge forholdene bedre til rette for at flere ønsker å reise med NSB, vil på sikt være avgjørende for aktivitetene og arbeidsplassene i selskapet.

Jeg forutsetter at NSB påser at arbeidet med å konkurranseutsette støttefunksjonene gjennomføres i henhold til gjeldende regelverk og ordningene mellom partene i arbeidslivet.

Når det gjelder denne konkrete saken, er jeg kjent med at Trafikkservice AS og Norsk Jernbaneforbund har inngått en avtale om at forbundets medlemmer i Trafikkservice skal tilpasse sine lønnsbetingelser i løpet av kontraktperioden slik at selskapet skal kunne levere renholdstjenester til NSBs tog til konkurransedyktige priser. Dermed blir Trafikkservice opprettholdt og de ansatte beholder sine jobber på 11 av NSBs 27 renholdsbaser. På 14 av basene har andre renholdsselskap etter konkurranse, fått eller vil få oppdraget om å levere renholdstjenester til NSB. På to av basene vil renholdsoppgavene blir utført av kjørende personell.

SPØRSMÅL NR. 503

Innlevert 12. mars 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 24. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Etter statlig overtakelse av sykehusene har det vært utallige prosesser og mange konflikter rundt det økonomiske oppgjøret. For eiendommene kan det se ut til å være stor forskjellsbehandling av de ulike fylkeskommunene når det gjelder hvor mye bygningsmasse de får beholde og vilkår ellers. Det kan også se ut til å være svært ulike praksis ut fra på hvilket tidspunkt avtale ble inngått.

Kan statsråden redegjøre i sin helhet for vurderinger som ligger bak hvert enkelt oppgjør og begrunne forskjellsbehandlingen?”

Svar:

Stortinget har gjennom sin behandling av forslaget Om lov om helseforetak m.m. (Ot.prp. nr. 66 (2000-2001)), og i etterfølgende budsjetter etablert de rettslige og økonomiske rammer for den statlige overtakelsen av spesialisthelsetjenesten. Helsedepartementet har stått for den praktiske gjennomføringen av drøftinger, delingsforretninger og overskjøtinger osv., mens Kommunal- og regionaldepartementet har gjennomført det økonomiske etteroppgjør gjennom gjeldsslette og lignende. (Kommunal- og regionaldepartementet vil slik det også fremgikk av årets statsbudsjett ha en økonomisk gjennomgang av de gjenstående eiendommene det har vært knyttet uenighet til mellom fylkeskommunene og staten).

Da Stortinget behandlet saken om statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten var det en forutsetning at staten ved regionalt helseforetak skulle overta alle formuesposisjoner, herunder alle rettigheter og plikter som var knyttet til offentlige virksomheter innen spesialisthelsetjenesten. Dette kommer også frem i helseforetaksloven § 52 nr. 6.

En sentral målsetting var at staten skulle bli i stand til å ivareta sektoransvaret i samme omfang og med samme kvalitet som fylkeskommunene hadde gjort. I Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) la man til grunn at den beste måten å ivareta dette hensynet på, var ved å la den statlige spesialisthelsetjenesten få tilgang til det samme produksjonsapparatet som fylkeskommu-

nene hadde. Dette innebar at staten overtok fylkeskommunenes samlede rettigheter og plikter til produksjonsapparatet, samtidig som staten skulle overta sektoransvaret for spesialisthelsetjenesten i samme geografiske område.

Sosial- og helsedepartementet gjennomførte høsten 2001 drøftinger med alle fylkeskommuner med den hensikt å avklare hvilke formuesposisjoner som var omfattet av sykehusreformen. Det ble i denne omgangen oppnådd enighet omkring det meste, men i 13 av fylkene ble det klart at det var uenighet knyttet til enkelteiendommer. I ettertid har en imidlertid kommet til enighet med ytterligere fire fylkeskommuner og Oslo kommune.

Etter helseforetaksloven § 52 nr. 9 ble det etablert en særskilt nemndsordning for å avgjøre eventuell uenighet mellom fylkeskommunene og staten. Denne nemnda ble oppnevnt av partene representert ved Kommunenes Sentralforbund og Helsedepartementet, i tillegg til en leder utpekt av førstelagmannen i Borgarting lagmannsrett. Nemndas sammensetning organisering osv. var gjenstand for egne drøftinger mellom KS og staten, og fremstår slik jeg ser det med stor grad av legitimitet. Nemnda ved statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten har i alt mottatt 57 begjæringer/saker, hvorav 25 har blitt frafalt ensidig eller på grunn av forlik.

Prosessen rundt overtakelsen av spesialisthelsetjenesten og tilhørende formuesposisjoner har etter min oppfatning vært preget av stor grad av enighet. Overtakelsen har tross alt omfattet en stor eiendomsmasse, og uenighet har bare oppstått i et svært begrenset antall saker. Gjennomgående var det tre problemstillinger som gjentok seg. Dette var uenighet knyttet til enkelte institusjoner innen psykisk helsevern, sykehusapotek og personalboliger.

Da staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten var det en tjeneste som var preget av fylkesvise forskjeller i tjenestetilbud og ressursbruk. På samme måte var det også store forskjeller i hvilken bygningsmasse fylkeskommunene hadde opparbeidet innen sektoren. Disse forskjellene var et produkt av ulike faktorer som blant annet ressurstilfang, prioriteringer og definerte behov. En del av ulikhetene var altså tilsiktet i den forstand at det var fylkesvise forskjeller i vurderingen av behovet for sammensetning av ulike innsatsfaktorer. I denne sammenheng er bruk av personalboliger et godt eksempel.

Enkelte fylkeskommuner hadde en omfattende bruk av personalboliger, mens andre knapt hadde gjort bruk av denne innsatsfaktoren. Dette skyldtes at det i enkelte deler av landet var behov for å tilby en rimelig bolig eller totale "rekrutteringspakker" som innbefattet praktiske løsninger mht. flytting osv., mens det på andre steder ikke var så viktig mht. rekruttering. En ser også at bruken av boliger inn mot andre sektorer var forskjellig. Mange fylkeskommuner benyttet deler av boligmassen til personell innen for eksempel utdanningssektoren og sentraladministrasjonen.

Når staten ved Helsedepartementet har forholdt seg til spørsmålet om hvilke formuesposisjoner som var omfattet av den statlige overtakelsen, så har dette vært vurderinger i forhold til helseforetaksloven § 52 nr. 6. Denne rettslige rammen har ligget til grunn for departementets vurderinger hele veien.

Jeg vil til slutt peke på at det har vært ulike beslutningsgrunnlag mht. informasjonstilgang før og etter den statlige overtakelsen. De vurderinger som staten gjorde før helseforetakslovens ikrafttredelse 1. januar 2002 måtte i stor grad ta utgangspunkt i den informasjon som fylkeskommunene gav i drøftingsmøtene. Staten fikk i denne fasen ikke tilgang til sykehusene for å kvalitetssikre de fakta som ble lagt til grunn for drøftingene, men måtte altså i grunnlaget for sine vurderinger ta utgangspunkt i fylkeskommunenes redegjørelser. Etter 1. januar 2002 fikk staten direkte tilgang til sykehusene og de nødvendige opplysninger. Dette har gitt staten et bedre informasjonsgrunnlag for å innta forhandlings- og prosessstandpunkter overfor fylkeskommunene og i saker for nemnda.

Jeg finner det ikke riktig å gå inn på enkeltelementer i alle oppgjørene, men bare viser til de ovenfor nevnte resonnementene, hvor en også finner mye av grunnlaget for de forskjeller det refereres til i spørsmålet. Det er imidlertid min klare oppfatning at det her dreier seg om forskjeller som primært skyldes ulikheter i faktiske forhold, eventuelt informasjonstilgang og lignende i de ulike fasene av prosessen, og ikke om en forskjellsbehandling.

SPØRSMÅL NR. 504

Innlevert 12. mars 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 22. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

“Hvor realistisk er det at miljøvernministeren når målet om at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 2005, og hvordan vil SFT forholde seg til søknader om utsettelse og hvilke sanksjoner vil bli brukt overfor de som ikke oppfyller PCB-forskriften pr. 1. januar 2005?”

BEGRUNNELSE:

Fra 1965 til 1980 ble det omsatt 11 millioner lysarmaturer med PCB kondensatorer. Det er fortsatt 100-150 tonn PCB i bruk i lysrørkondensatorer i Norge. Disse skal være fjernet innen 31. desember 2004, ifølge SFTs påbud fra 2000. Arbeidet med å fjerne PCB går dessverre svært tregt. Regjeringen ligger langt etter når det gjelder og nå målet om at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 2005.

PCB er en av de farligste miljøgiftene i omløp. PCB kan forstyrre hormonbalansen hos dyr og mennesker, og dermed redusere forplantningsevnen. Det er fortsatt 100-150 tonn PCB i bruk i lysrørkondensatorer i Norge. Denne typen armaturer har vært forbudt siden 1980, men de henger fortsatt i taket på skoler, idrettshaller, på arbeidsplasser og i butikker. Går de i stykker drypper PCB i hodet på folk. Blir de ikke håndtert som spesialavfall kommer enda mer PCB ut i naturens kretsløp. Fra 1. januar 2005 er det altså forbudt å ha de i bruk. Dessverre vet altfor få av byggeierne dette og det representerer enorme kostnader å bytte ut alle sammen. SFT og Regjeringen har blitt kritisert for manglende informasjon tiltak. Det har også vært uklarhet rundt SFTs håndtering av søknader om utsettelse og SFTs sanksjoner ovenfor de som ikke oppfyller PCB-forskriften pr. 1. januar 2005.

Regjeringen har hatt meget god tid på å nå målet om at 99 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr skal være tatt ut av bruk innen 2005. PCB-forskriften ble vedtatt 17. april 2000. Den gir blant annet et forbud mot å ha i bruk lysrørarmaturer som inneholder PCB, etter 31. desember 2004. Bare Statsbygg av Norges store eiendomsbesittere har kommet langt i arbeidet med å bytte ut sine gamle armaturer. Totalkostnadene der er på ca. 322 mill. kr, dvs. ca. 2 års driftsbudsjett for hele Statsbygg. Svært mange bedrifter og offentlige byggeiere kjenner ikke til kravene og mangler planer for utskifting. Når vi vet at omfanget av armaturer som skal skiftes ut innen 31. desember 2004 ligger på over 4 millioner stykker så er det opplagt at det begynner å bli dårlig med tid, og at et sentralt miljømål med høy politisk prestisje er i fare for ikke bli nådd på grunn av manglende innsats.

Svar:

Polyklorerte bifenyler (PCB) er en alvorlig miljøgift. All ny bruk av PCB har vært forbudt siden 1980, men finnes bl.a. fortsatt i stående bygningsmasse og gamle produkter. Det er et nasjonalt resultatmål at alle utslipp av PCB skal reduseres vesentlig innen 2000 og søkes stanset innen 2005. Regjeringen presenterte i St.meld. nr. 25 Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand en handlingsplan for innsamling av gjenværende PCB.

Et av tiltakene i handlingsplanen er et forskriftsfestet krav om at små kondensatorer med PCB i lysrørarmaturer skal tas ut av bruk innen 2005, og PCB- holdige strømgjennomføringer innen 2010. Det er viktig å understreke at slike PCB-holdige produkter normalt ikke utgjør noen miljøfare når de er i bruk. Forskriftens formål er å sikre utfasing og forsvarlig avfallshåndtering av PCB-holdige lysarmaturer og strømgjennomføringer.

Statens forurensningstilsyn (SFT) sendte høsten 2000 brev til 3 500 statlige, kommunale og private aktører for å sikre at disse var kjent med utfasingskravet. I 2003 inngikk SFT et samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om oppfølging av utfasingskravet. Tilsynspersonell ved de lokale elektrisitetstilsynene over hele landet har bidratt med informasjon og kartlegging av fremdrift i utfasingsarbeidet ved sine tilsyn. Undersøkelser utført for SFT i 2003 viser at kravet om utfasing av PCB-holdige kondensatorer er godt kjent. Det er likevel mange som ikke har startet forberedelsene tidlig nok til å klare fristen for utfasing. Særlig gjelder dette kommunene. Årsaken til forsinkelsen er at mange har kommet sent i gang, og at man har funnet det energikonomisk lønnsomt å skifte hele lysarmaturen istedenfor bare den PCB-holdige kondensatoren. Utskifting av *hele* armaturen gir en energigevinst på 50-70 pst., og kostnadene for utskiftingen vil derfor være inntjent i løpet av få år som følge av lavere energiutgifter.

SFT kan etter søknad gi fristutsettelse i enkelte tilfeller. Utsettelsen gis kun på bakgrunn av godkjent utfasingsplan og det kreves innsendt dokumentasjon på gjennomføring og riktig avfallshåndtering. Flere ansvarlige aktører har fått fristutsettelse fordi en utskifting av hele lysarmaturer er et kostnadsmessig

større løft enn utskifting av kondensatorene alene. Det er også gitt utsettelse der bygg skal rives eller sneres kort tid etter fristens utløp.

Ifølge SFTs statistikk er omtrent 85 pst. av alt PCB-holdig elektrisk utstyr tatt ut av bruk. Arbeidet med PCB er et høyt prioritert område i miljøvernpolitikken og det vil derfor også i 2004 bli gjennomført en rekke informasjonstiltak for å sikre at utfasingskravet nås. SFT vil i 2004 fortsette samarbeidet med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap om oppfølging av utfasingskravet, jf. ovenfor. For å sikre at også energigevinsten ved utskifting av hele armaturen er kjent blant flest mulig aktører har Miljøverndepartementet i 2003 og 2004 støttet en informasjonskampanje om utskifting av PCB-holdig lysarmatur i samarbeid med Tekniske Entreprenørers Landsforening (TELFO). SFT vil videre tilskrive statlige eiendomsbesittere om utfasingskravet, og i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund (KS) sende brev til kommunene om utfasingskravet. SFT vurderer også å eventuelt pålegge kommuner å fremlegge status for arbeidet med utfasingen og plan for hvordan kravet om utfasing skal oppnås.

Overtredelse av utfasingskravet er straffbart. SFT vil derfor prioritere kontroller av små kondensatorer i lysrørarmaturer i 2005 når forbudet har trådt i kraft. De som overtrer forbudet vil risikere dagbøter (tvangsmulkt) og/eller anmeldelse. Fordi det er gitt enkelte fristutsettelser vil imidlertid ikke absolutt alle PCB-holdige kondensatorer være tatt ut av bruk innen 1. januar 2005. Der det gis fristutsettelse har miljøforvaltningen imidlertid særlig god kontroll på utfasing og avfallshåndtering da det her kreves innsendt dokumentasjon på gjennomføring og riktig avfallshåndtering.

SPØRSMÅL NR. 505

Innlevert 12. mars 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 18. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Elever som starter på videregående utdanning før fylte 18 år og som ikke er ferdig med denne ved fylte 18 år blir ved søknad om lån og stipend behovsprøvd opp mot foreldrenes inntekt. Det er ingen formell aldersgrense for behovsprøvingen. Personer på annen utdanning over 18 år får støtte uavhengig av foreldrene. Behovsprøvingen strir også mot intensjonen i myndighetsgrensen.

Hvordan ser statsråden på denne behovsprøvingen, og vil man fremme forslag om endring eller helst fjerne denne ordningen?”

Svar:

Fra skoleåret 2003-2004 er det innført en ny og felles støtteordning gjennom Lånekassen for alle unge elever i ordinær videregående opplæring, dvs. unge elever som har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1. Stortinget vedtok den nye støtteordningen ved behandlingen av St.meld. nr. 21 (2002-2003) Kilder til kunnskap. Om ny støtteordning gjennom Lånekassen for unge elever i ordinær videregående opplæring.

Ett av hovedprinsippene i den nye støtteordningen er at støtten til denne elevgruppen skal behovsprøves mot forsørgernes økonomi. I henhold til opplæringslova § 3-1 har ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, rett til 3 års heltids videregående opplæring. Retten kan utvides, men må normalt tas ut innen 5 år etter at grunnskolen er fullført, eller innen 6 år når opplæringen helt eller delvis blir gitt i lærebedrift.

Ifølge barnelova skal foreldrene etter evne bære utgiftene til forsørgelse og utdanning fram til barnet er 18 år. Barn har også krav på pengetilskudd til vanlig etter fylte 18 år dersom foreldrenes økonomiske evne tilsier det. Utdanningsstøtte fra det offentlige gjennom Lånekassen til unge elever i ordinær videregående opplæring må således anses som et supplement til familieøkonomien.

Det er imidlertid viktig å understreke at ikke alle elementene i den nye støtteordningen er behovsprøvde. Dersom avstanden mellom foreldrene og skolen gjør det nødvendig for eleven å bo borte fra foreldrene under skolegangen, eller andre årsaker gjør det nødvendig at eleven flytter fra foreldrene, har eleven rett til et ikke-behovsprøvd bostipend på 3 450 kr pr. måned, samt eventuelt et reisestipend avhengig av avstanden mellom foreldrehjemmet og skolen. Disse stipendene må anses som en kompensasjon for de

merutgifter familien har ved at eleven må bo borte fra foreldrehjemmet under utdanningen.

De behovsprøvde stipendene, er grunnstipend og læremiddelstipend: Dersom familien har svak økonomi, kan eleven, uavhengig av om han/hun bor sammen med foreldrene eller ikke, også ha rett til behovsprøvd grunnstipend på inntil 1 730 kr pr. måned og læremiddelstipend på inntil 3 500 kr pr. skoleår. I tillegg kan det gis behovsprøvd lån til denne elevgruppen.

Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at det gjelder egne regler for behovsprøving for elever som har stiftet egen familie, for eksempel ved å gifte seg og/eller ved å få barn.

Den nye støtteordningen er innført fra inneværende skoleår, og det er etter min vurdering for tidlig å vurdere endringer i innrettingen av ordningen, før man ser effektene av den nye ordningen. Jeg vil derfor foreløpig ikke gå inn for endringer i behovsprøvningsreglene for denne støtteordningen.

SPØRSMÅL NR. 506

Innlevert 12. mars 2004 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 18. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Hva er status for arbeidet med kartlegging av omfanget av seksuell trakassering mot jenter i norsk skole, og vil det bli gjennomført en undersøkelse av den typen som er gjort i Sverige?”

BEGRUNNELSE:

I spørretilfelle 23. oktober 2002 ble det reist spørsmål om å få til en landsomfattende kartlegging av omfanget av seksuell trakassering mot unge jenter på skolene i Norge. Det ble særlig henvist til en tilsvarende undersøkelse blant svenske 17-åringer på videregående skole. Rapporten fra det svenske Arbetslivsinstitutet viste at syv av ti jenter på 17 år hadde opplevd å bli seksuelt trakassert. I Norge er det ikke gjort noen tilsvarende undersøkelse. Statsråden svarte at hun ville vurdere nærmere om det var behov for en slik undersøkelse også i Norge.

Svar:

Representanten tok i oktober 2002 dette opp i forbindelse med en nylig gjennomført undersøkelse i Sverige. Jeg svarte den gang at dette er et tema vi vil legge stor vekt på i arbeidet fremover og vurdere om det er behov for en slik kartlegging, som representanten etterlyser. Gjennom det omfattende holdningsskapende arbeidet som er igangsatt av regjeringen de siste 2 årene, er det et mål å bidra til at jenter ikke skal utsettes for denne formen for krenkende trakassering.

Av senere års iverksatte tiltak vil jeg spesielt nevne:

- Manifest mot mobbing.

Her arbeides det spesifikt og langsiktig med tiltak for å skape holdningsendringer og bevissthet om mellommenneskelige verdier. Alle skoler får gjennom sin kommune tilbud om ulike tiltakspakker. Ved lanseringen av en tiltakspakke spesielt tilrettelagt for videregående skole, som lanseres denne våren, omfatter dette hele det 13-årige skoleløpet.

- Verdier i skolehverdagen

Alle fylker har utarbeidet planer for arbeidet med verdier i skolen. Disse legger vekt på tiltak som kan bidra til at skoler arbeider målrettet med verdispørsmål.

60 verdiprosjekter med ulike temaer er igangsatt og erfaringer fra disse formidles. Læringscenteret har utarbeidet veiledningsmateriell om problematferd og utvikling av sosial kompetanse som er sendt ut til alle kommuner og skoler i august 2003.

- Interdepartemental arbeidsgruppe til bekjempelse av kjønnslemlestelse.

Barne- og familiedepartementet, og BFD, UFD, HD, JD, OG KRD arbeider sammen for å skape holdningsendringer i de miljøene som aksepterer kjønnslemlestelse og for å avhjelpe situasjonen for disse som er utsatt for denne ekstreme formen for kjønnsstrakassering.

- Som et av tiltakene i samarbeidsprosjektet Manifest mot Mobbing har Barne- og familiedepartementet finansiert prosjektet TRYGG som er initiert av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). De har utarbeidet materiell som om

handler arbeid mot trakassering og grensesetting, til bruk for alle ledere i arbeid med barn og unge.

- Lovendringer som gir elevene større rettsvern

Elevenes rettsvern er sikret gjennom et nytt kapittel 9a i opplæringsloven. Denne slår klart fast skolens ansvar for å legge til rette for et godt skolemiljø og gripe inn ved enhver form for trakassering. Det er kommunenes plikt å påse at skolene overholder dette påbudet. Ligestillingsloven § 8 fastslår at det ikke er tillatt å utsette en annen for seksuell trakassering. Arbeidsgivere og ledelse i organisasjoner eller utdanningsinstitusjoner har ansvar for å forebygge og søke å hindre seksuell trakassering innenfor sine ansvarsområder. Ser man disse lover under ett understreker det ytterligere skoleledere og skoleeieres plikter til oppfølging.

Disse endringer i krav til skolens håndtering av ulike former for trakassering, og det rettsvern de er gitt gjennom endringer av opplæringsloven, er tiltak som ble etterlyst i den svenske undersøkelsen representanten refererte til i Stortingets spørretime 23. oktober 2003. Manifest mot mobbing, som er et toårig prosjekt, vil gå mot sin avslutning i høst. Prosjektet er under evaluering av Rogalandsforskning som vil avgi en sluttrapport høsten 2004. Slik jeg ser det er det ikke framkommet noe nytt som skulle tilsi at det er behov for kartlegging av seksuell trakassering. Jeg mener det er viktigere å prioritere tiltak som støtter skolens innsats for å forebygge og hindre dette.

SPØRSMÅL NR. 507

Innlevert 12. mars 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 22. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

“Det er blitt søkt om fellingstillatelse på ulv i Aust-Agder etter at det har vært betydelige tap av beitedyr. Dette er et område der det er brei enighet om at det for framtida ikke bør etableres stasjonær ulv.

Vil miljøvernministeren sørge for at det blir gitt fellingstillatelse raskt, slik at jakta kan gjennomføres mens det er sporsnø og mulighet for å få felt ulven?”

BEGRUNNELSE:

Tre næringsorganisasjoner i Aust-Agder har for andre gang søkt om fellingstillatelse på ulv i fylket. Sauebesetningene i fylket har særlig de to siste sesongene hatt sterk økning i tapstallene. Det er sannsynliggjort at det har vært ulv i de samme beiteområdene tre år på rad. Alt tyder på at ulven har blitt stasjonær, og det er frykt for at det kan bli pardannelse. Minst 1 ulv gjorde f.eks. skader i Froland og Birkenes kommuner sist sommer. Det er også spora ulv i disse kommunene flere ganger utover høsten og fram til jul.

De vestre delene av Aust-Agder fylke, som det her er snakk om, ligger innenfor dagens forvaltningsområde for ulv. Dette har Direktoratet for naturforvaltning lagt avgjørende vekt på i sitt avslagsbrev datert 7. januar 2004. Direktoratet har også lagt til grunn at ulven ikke er stasjonær. Det kan stilles spørsmål ved begge disse argumentene.

Sjøl om ulven befinner seg innenfor dagens forvaltningsområde, er det bare noen få kilometer til grensa der ulv ikke skal kunne etablere seg i noe tilfelle. St.meld. nr. 15 (2003-2004) som blei lagt fram like før jul, inneholder forslag om store innskrenkninger i det geografiske området for familiegrupper av ulv. Det er brei politisk oppslutning om å unngå en fast stamme av ulv så langt vest i landet. Det vil derfor ha liten mening å nekte fellingstillatelse på ulv i Agder nå, med tanke på seinere familieetablering. Svært mye tyder på at ulven i området er blitt stasjonær.

Eksisterende ulveforvaltning har mål om 8-10 familiegrupper av ulv i Sør-Skandinavia. Dette målet er nådd, og det vil da være grunnlag for å kunne gi fellingstillatelse. Rådgivende Rovviltutvalg i Agder har anbefalt å gi fellingstillatelse. Det er kort tid til ny beitesesong. Hvis det blir handla nå, kan en unngå en ny beitesesong med store skader.

Svar:

Direktoratet for naturforvaltning av slo den 7. januar 2004 en søknad om felling av ulv i Aust-Agder. Vedtaket ble påklaget til Miljøverndepartementet.

Departementet har i vedtak av 18. mars 2004, etter en helhetsvurdering, kommet til at det skal gis tilatelse til felling av en ulv innenfor kommunene Åmli, Froland, Birkenes, Arendal og Grimstad i Aust-Agder fylke. Departementet har i klagesaken lagt vekt på antall sau/lam som er sannsynliggjort som drept av ulv samt faren for fremtidig skade på bufe. Felling av en ulv i dette området vil etter departementets vurdering ikke true den fremtidige overlevelsen til bestanden.

Jeg vil forøvrig peke på at Regjeringen i forbindelse med St.meld. nr. 15 (2003-2004) har foreslått en betydelig avgrensing av dagens forvaltningsområde for ynglende ulv i Norge. En slik avgrensing er nå til nærmere vurdering i Stortinget i forbindelse med behandlingen av rovviltmeldingen. Utenfor forvaltningsområdet vil ikke Regjeringen akseptere etablering av familiegrupper og revirmarkerende par av ulv, forutsatt at bestandsmålene for ulv er oppfylt.

SPØRSMÅL NR. 508

Innlevert 12. mars 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 23. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

“Avslag på søknad om asyl som etterfølges av et vedtak om bortfall av botilbud, oppleves som problematisk fordi et slikt vedtak ikke kan påklages. Rent konkret kan bortfall av botilbud oppleves som bruk av

nød og pine som pressmiddel, og det må da sies å være særdeles alvorlig at det er statlige organer som setter dette i system.

Hva vil statsråden gjøre for å forhindre bruk av utilbørlig press i asylsaker, og samtidig sikre ankerett over forvaltningsvedtak om bortfall av botilbud?”

BEGRUNNELSE:

En anke over avslag på søknad om asyl gir oppsettende virkning på plikten til å forlate landet. Dersom denne oppsettende virkningen skal ha noe reelt innhold, må den også virke oppsettende på vedtaket om bortfall av botilbud. Ellers vil et slikt vedtak i en slik sammenheng oppfattes som statlig press for å tilskynde asylantene til å forlate landet før saken er avgjort.

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere hvem som ikke lenger vil ha et tilbud om mottaksplass, da det kan synes som representanten har misforstått dette. Bortfall av mottaksplass gjelder voksne, det være seg enslige eller par, som ikke har barn. Disse mister tilbudet om å kunne bo på mottak etter endelig avslag i Utlendingsnemnda, eller dersom det ikke gis oppsettende virkning etter avslag gitt av Utlendingsdirektoratet. I det første tilfellet har personene kunnet bo i mottak gjennom hele søknadsperioden og helt til de har mottatt endelig negativt vedtak fra klageinstansen. Det sistnevnte tilfellet vil hovedsakelig gjelde asylsøkere som har fremmet en åpenbart grunnløs søknad og som derfor kan sendes ut av landet før klagebehandlingen. I de aller fleste tilfellene vil bortfall gjelde personer med avslag på klagesak. Av hensyn til barna, får barnefamilier fortsatt tilbud om mottaksplass etter endelig avslag, men foreldrene får reduserte ytelser. Personer med særskilte behov vil også kunne beholde tilbud om plass i mottak etter en individuell vurdering.

Jeg mener det er svært viktig at vi gir beskyttelse til de som har behov for det, noe vi også er forpliktet til etter internasjonale konvensjoner og norsk lovverk. Likeledes er det viktig at personer som har fått prøvd sin sak for utlendingsmyndighetene, og som ikke oppfyller kravene til asyl eller opphold på humanitært grunnlag, forstår at de da i samsvar med norsk lov må forlate riket. Personene har selv ansvar for å reise ut innen en fastsatt frist, men om så ikke skjer, blir det politiets oppgave å foreta en tvangsmessig uttransportering.

Lang erfaring viser at personer med endelig avslag i stor grad ikke frivillig har forlatt riket, men blitt værende i mottakene. Siden politiets kapasitet til å foreta uttransporteringer ikke har vært i samsvar med behovet, har det vært mulig å spekulere i at man fortsatt vil kunne få et lengre opphold i Norge på tross av endelig avslag. Med fortsatt tilbud om mottaksplass og økonomiske ytelser, har det vært få eller ingen incentiver for disse personene til å rette seg etter avslaget. Regjeringen har derfor funnet det nødvendig å iverksette tiltak for å tydeliggjøre at et avslag faktisk har konsekvenser. Et av formålene med å fjerne botilbudet for personer med endelig avslag er å skape incentiver for å få disse personene til å returnere frivillig, fremfor at de uttransporteres med tvang.

Alle med avslag på søknad om asyl, også i første instans, får tilbud om frivillig retur ved hjelp av International Organization for Migration (IOM) som Norge har inngått samarbeid med. De som mister botilbudet er altså i all hovedsak personer med avslag i klageinstansen, som har valgt å *ikke* benytte seg av IOMs tilbud. De som derimot velger å benytte tilbudet får informasjon, veiledning, hjelp til å skaffe reisedokumenter, dekning av reiseutgiftene og assistanse på selve reisen. Tilbudet om plass i mottak opprettholdes da til utreisen finner sted.

I tillegg til at retur med IOM er en mer verdig form for retur, gir det også mulighet for forutsigbarhet fordi utreisen planlegges og en dato fastsettes i full åpenhet. Dette i motsetning til tvangsmessig uttransportering som skjer på en dato fastsatt ensidig av norske myndigheter som ikke på forhånd gjøres kjent for angjeldende personer.

Asylsøkere har ingen lovfestet rett til et mottakstilbud, men det har vært gitt et statlig tilbud siden 1987. Det er utlendingsmyndighetene som beslutter hvem som skal få tilbud om mottaksplass, og asylsøkerne velger om de vil benytte tilbudet eller ikke. For å få utbetalt økonomiske ytelser er det imidlertid en forutsetning at de bor i mottak.

SPØRSMÅL NR. 509

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 22. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Personer som gjør bruk av fritt sykehusvalg må betale dobbel egenandel på 220 kr, og denne egenandelen kan ikke påføres egenandelskortet. Dette selv om pasienten benytter seg av et billigere reisealternativ enn om man skulle ha fulgt grensene for sykehussonene.

Hvordan ser statsråden på at man må betale det dobbelte når man gjør bruk av fritt sykehusvalg, og vil man se på om ordningen kan endres?”

Svar:

Pasientrettighetsloven § 2-6 hjemler pasientenes rett til å få dekket nødvendige utgifter når de må reise i forbindelse med undersøkelse eller behandling i helsetjenesten. Hovedregelen er at stønad bare ytes til dekning av reiseutgifter til det nærmeste sted der helsetjenesten kan gis. Det er i forskrift av 19. desember 2003 om dekning av utgifter ved reise for undersøkelse eller behandling gitt nærmere presiseringer. Det fremgår her at man med "nærmeste sted" mener alle helseinstitusjoner innen pasientens helseregion. Pasienten betaler da en egenandel på 110 kr hver vei. Det samme gjelder også dersom man på grunn av manglende behandlingstilbud i helseregionen henviser pasienten til en annen region. Dersom en pasient reiser til behandling utenfor helseregionen som følge av fritt sykehusvalg, er egenandelen satt til 220 kr hver vei.

Statens utgifter til syketransport har økt jevnt, og er nå på i overkant av 1,5 mrd. kr pr. år. Det er som følge av dette nødvendig å trekke grenser og gjøre prioriteringer i forhold til hvilke situasjoner det offentlige skal dekke reiseutgifter, og i hvor stor grad pasientene skal betale noe av dette selv i form av egenandeler. I vurderingen av hvor grensen skal gå er det vurdert som naturlig å sikre at pasienter først og fremst gis støtte til reise til og fra nødvendig behandling i helsetjenesten innen egen helseregion.

Når pasienter behandles på sykehus utenfor sin egen helseregion, i henhold til reglene om fritt sykehusvalg, er dette en situasjon som innebærer et betydelig element av valgfrihet for pasienten. Jeg mener det er svært viktig at pasientene har denne valgfriheten. Dette er jo også en ordning Stortinget, etter forslag fra Regjeringen, nylig har vedtatt å utvide ved å inkludere de private sykehusene som de regionale helseforetakene har avtale med. I de fleste tilfeller er imidlertid dette lengre og langt mer kostbare reiser, som medfører økte utgifter til transport. En har som følge av dette funnet det riktig å kunne kreve en noe større, men fortsatt nokså begrenset, egenandel av pasientene når de benytter seg av denne valgmuligheten. Når en også har valgt å holde dette utenfor ordningen med egenandelskort, er det de samme vurderingene som ligger til grunn for det.

I enkelte tilfeller kan det være mindre kostbart å reise ut av helseregionen for behandling fremfor å reise innen egen region. Det er imidlertid fortsatt slik at egenandelen som gjelder ved reise i henhold til reglene om fritt sykehusvalg benyttes. Jeg har forståelse

for at dette i enkelte tilfeller kan virke ulogisk. Det er imidlertid av administrative og praktiske hensyn naturlig, og delvis nødvendig, å ha faste og entydige regler for betaling av egenandeler. I 2002 ble det behandlet om lag 600 000 enkeltkrav om syketransport. Det vil som følge av det meget store antall enkeltkrav være svært krevende å gjøre en konkret vurdering og beregning i hver sak.

Det er ikke pr. i dag planer om å gjøre endringer i disse reglene.

SPØRSMÅL NR. 510

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 22. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

“Norge opplever nå deflasjon om man ser på Statistisk sentralbyrås statistikk på kjerneinflasjon for siste år og frem til i dag. Samtidig er renten stadig nærmere null.

Hvilke tiltak vil Regjeringen iverksette for å imøtekomme den utfordringen deflasjon nå gir?”

BEGRUNNELSE:

Siste tall fra Statistisk sentralbyrå viser at vi i dag, sammenlignet med for ett år siden har hatt kjerneinflasjon på minus 0,1 pst. Statistikken viser videre at man opplever deflasjon i norske næringer som ikke er utsatt for internasjonal konkurranse. Snart er det ikke mulig å sette renten lenger ned, og andre tiltak må settes i kraft.

Slik vi ser det må kraftigere tiltak iverksettes enn kosmetiske endringer i form av lettelser i boligbeskatning og formuesbeskatning, som bare dekkes inn gjennom innføring av utbytteskatt. Nå må tiden være moden for reell skattelette. Dette vil gi økt kjøpekraft uten at lønningene økes. Dermed vil norske bedrifter også beholde konkurranseevnen. Dette kan både sikre og skape arbeidsplasser. Fornuftige investeringer i eksempelvis infrastruktur er også tiltak som raskt vil øke etterspørselen og på sikt bedre konkurranseevnen til næringslivet som igjen sikrer og skaper arbeidsplasser.

Svar:

Vedvarende nedgang i det generelle prisnivået har betydelige negative virkninger på økonomien. Forbruk og investeringer kan utsettes dersom de forventes å bli billigere i fremtiden. Gjelds- og rentebelastningen øker til tross for lave renter. Formuespriser, som aksjekurser og boligpriser, faller, og faren for finansiell ustabilitet øker.

Nedgangen i prisene i Norge den siste tiden skyldes imidlertid ikke lav etterspørsel i norsk økonomi. Det var først og fremst lav importert prisvekst og en normalisering av elektrisitetsprisene som bidro til prisnedgangen i de to første månedene i år. I tillegg har økt konkurranse i innenlandske markeder, særlig for flyreiser, bidratt til å redusere prisene. Lav prisvekst som følge av at priser på varer vi importerer faller, eller som følge av sterk produktivitetsvekst, bidrar til vekst i realinntektene og økt velferd. Foreldrebetalingen i barnehager har også falt det siste året som følge av en kraftig økning i statstilskuddene fra august i fjor.

Løpende statistikk tyder på at aktiviteten i fastlandsøkonomien er på vei opp. Sysselsettingen viser tegn til å øke. Husholdningenes etterspørsel utvikler seg sterkt, kredittveksten er høy og veksten i boligprisene ser ut til å tilta. Det er ingen tegn til at husholdningene utsetter kjøp av forbruksvarer i påvente av lavere priser. Prisveksten må forventes å ta seg opp fremover, blant annet som følge av at kronesvekkelsen trekker opp importprisene. Også Statistisk sentralbyrå og Norges Bank venter at veksten i konsumprisene vil ta seg opp utover i 2004.

Utsiktene for norsk økonomi tilsier ikke noe behov for at Regjeringen iverksetter særskilte tiltak for å stimulere prisstigningen.

SPØRSMÅL NR. 511

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 19. mars 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

“Arbeidsdirektoratets regionkontor for Nord- Norge er besluttet lagt til Tromsø, dette til tross for at fylkestinget i Troms og et bredt politisk flertall har anbefalt at det legges til Finnsnes.

Hvorfor velger statsråden å overse de lokale politiske signalene som har vært rimelig entydige i denne saken?”

Svar:

Vurderingen av lokalisering av de enkelte regionkontorene i det nye Arbeidslivstilsynet er foretatt dels på bakgrunn av kriterier som næringsstruktur, reiseavstander, tilgjengelige kommunikasjonsmidler, økonomi og personalressurser og nærhet til samarbeidspartnere og kompetanse utenfor etaten. Flere alternative lokaliseringsmuligheter for regionkontor i Nord-Norge ble vurdert i denne sammenheng, herunder også Finnsnes. Etter en samlet avveining av flere forhold besluttet statsråd Victor D. Norman å legge Arbeidstilsynets regionkontor i Nord-Norge til Tromsø.

Som ny statsråd finner jeg det naturlig å gjennomgå enkelte beslutninger som er fattet kort tid før jeg tiltrådte. Jeg ønsker derfor å gjennomgå organiseringen og regionaliseringen av det fremtidige arbeidslivstilsynet på nytt. Det er for tidlig å si om dette vil føre til endringer i den strukturen som tidligere er varslet.

SPØRSMÅL NR. 512

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 23. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Stortinget vedtok 16. desember 2002 å be Regjeringa utgreia alternative forslag til erstatningsordningar for krigsbarn.

Kva er status når det gjeld departementet sitt arbeid med denne saka?”

Svar:

Justisdepartementet arbeider for tida med ein stortingsmelding om erstatning til krigsbarn som er påført særlege lidningar mv. som følgje av at dei er krigsbarn. Meldinga vil bli lagt fram for Stortinget i juni 2004.

I tråd med Stortingets vedtak, har departementet involvert krigsbarnas organisasjonar i arbeidet. Det har vært fleire møter mellom organisasjonane og leiinga i departementet. Vidare er det oppretta ei arbeidsgruppe der organisasjonane deltar saman med representantar frå embetsverket i Sosialdepartementet og Justisdepartementet.

Uavhengig av arbeidet med stortingsmeldinga om erstatningsordningar driv Norges forskningsråd i regi av Sosialdepartementet forskning om krigsbarnas oppvekstvilkår i Noreg etter krigen. Etter planen skal forskingsarbeidet være avslutta sommaren 2004.

SPØRSMÅL NR. 513

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 24. mars 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

“Viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 407 angående praktiseringen av reglene om visumsøknader. Statsråden skriver at prosedyrene er de samme for alle visumsøkere. Imidlertid inneholder regelverket en del unntak samt mulighet for bruk av skjønn. Dette åpner opp for subjektive fortolkninger, og har ført til at visumsøkere opplever en ulik praksis på de ulike utestasjonene. Ambassaden i New Dehli har vært nevnt spesielt i forhold til å utvise dårlige holdninger.

Hva vil utenriksministeren gjøre for å påse at alle søkere behandles likt?”

Svar:

Jeg vil først få vise til kommunal- og regionalministerens svar på skriftlig spørsmål nr. 407, hvor det fremgår at den praktiske fremgangsmåten er den samme for alle nasjonaliteter som ønsker å søke visum til Norge og de øvrige Schengen-landene, og at reglene om prosedyre for å søke visum følger av utlendingsforskriften.

Utgangspunktet for norske utenriksstasjoners praktisering av regelverket er likebehandling av alle visumsøkere ut fra objektive kriterier. Utenriksstasjonene skal i sin kundebehandling veilede søker og sørge for at vedkommende får opplyst sin sak i tråd med gjeldende forvaltningsskikk. Mangelfulle opplysninger i søknaden vil kunne føre til krav om tilleggskommunikasjon mv. Selv om enkelte søkere vil kunne oppleve dette som forsinkende, er utenriksstasjonen pålagt å sørge for at søknaden er tilstrekkelig belyst før vedtak kan fattes.

Når det gjelder visumpraksis i India, har Norge inngått avtaler med andre Schengen-partnere slik at visum til Norge foruten ved ambassaden i New Delhi også kan utstedes av det tyske konsulatet i Chennai og det italienske konsulatet i Calcutta. Ambassaden i New Delhi har videre valgt å fravike regelen om personlige fremmøte der hvor visumsøkere kan innlevere sine søknader ved de norske honorære konsulatene. Disse konsulatene har ikke lenger bemyndigelse til å utstede visum, men videresender søknadene til ambassaden hvor visum i de langt fleste tilfeller blir gitt uten opphold. Dersom ambassaden er i tvil om opplysninger oppgitt i søknadene er riktige, vil det være nødvendig med intervjuer av søkerne til tross for lange avstander. Når intervju ikke lar seg gjennomføre, oversendes søknaden til Utlendingsdirektoratet for avgjørelse.

Utenriksdepartementet skal i størst mulig grad sikre lik praksis ved utenriksstasjonenes behandling av visumsøknader. Samtidig er Norge i Schengen- samarbeidet pålagt å harmonisere visumpraksis lokalt i samarbeid med de øvrige Schengen-landenes fagstasjoner på tjenestestedet. Visumsøknader vil alltid være gjenstand for individuell vurdering, og saksbehandlingstid vil variere ut fra de opplysninger som er gitt i søknaden og hvor godt søknaden er opplyst fra søkers side.

SPØRSMÅL NR. 514

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 22. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“I spørretimen i uke 10 tok undertegnede opp situasjonen om grensekontrollbiler og status vedrørende disse. Min påstand var at en av dem stod nedsnødd i Hedmark, noe justisministeren ikke umiddelbart kunne svare på. I siste utgave av Politiforum, datert 12. mars 2004, sier leder av utlendingsseksjonen i Hedmark at det ikke finnes midler til å benytte bilen.

Er dette korrekt, og har justisministeren i så fall informert undertegnede korrekt?”

BEGRUNNELSE:

I spørretimen onsdag 3. mars 2004 svarte justisministeren på spørsmål fra undertegnede at han ikke var kjent med at ikke alle tre kjøretøy var i bruk, men at statsråden skulle sjekke saken. Torsdagskveld fikk undertegnede melding om at saken var sjekket ut: at to av bilene var i aktiv tjeneste, mens den tredje hadde tekniske problemer. Denne tilbakemeldingen står i sterk kontrast til artikkelen i siste utgave av Politiforum hvor det sies at det er økonomiske forhold og ikke tekniske som gjør at bilen er parkert. Med andre ord er enten undertegnede eller justisministeren feilinformert.

Siden det er avgjørende med korrekt informasjon vil jeg be om at justisministeren på nytt ser på saken og avklarer hva som er de faktiske forhold. Justisministeren kan vel heller ikke være bekjent av at det forefinnes to totalt ulike begrunnelser. Jeg forutsetter videre at statsråden vurderer hvilke reaksjoner saken bør følges opp med.

Svar:

Grensenære kontroller er et viktig virkemiddel, ikke bare for å stoppe menneskesmugling, men også for å bekjempe annen grenseoverskridende kriminalitet. Det er gitt overordnede styringssignaler om dette til politidistriktene. Denne type tjeneste skal inngå i distriktenes daglige virksomhet og prioriteres innenfor den gitt budsjettildeling.

Jeg kan på bakgrunn av informasjon fra Politidirektoratet opplyse:

Politidirektoratet anskaffet sommeren 2003 to spesialkjøretøyer til bruk ved grensenær kontrollvirksomhet i Hedmark, Romerike, Follo og Østfold politidistrikter. Datateknisk utrustning som gjør det mulig å kople seg opp på politiets sentrale dataregistre skulle plasseres i bilene så snart dette var ferdig utviklet. Det har tatt noen tid å utvikle et slikt system med et tilfredsstillende sikkerhetsnivå. Den bilen som omtales i spørsmålet deles mellom Romerike og Hedmark politidistrikter. Den ble i siste kvartal 2003 benyttet av begge politidistrikter i forbindelse med en styrket grensenær kontrollvirksomhet. I denne bilen har det vist seg problematisk å fullføre oppkoplingen av sentrale politiregistre til daglig, operativt bruk. Politiet i Hedmark har av den grunn hittil benyttet bilen i svært begrenset utstrekning. Dette er ikke i samsvar med de retningslinjene som Politidirektoratet har gitt for polititjenesten i grensedistriktene.

Også uten det forannevnte datautstyr er det etter Politidirektoratets forutsetning at bilene skal benyttes til aktiv kriminalitetsbekjempelse i nært samarbeid med andre etater. Bilene er innrettet som transportable kontorer og er derfor vel egnet i forbindelse med tverrfaglige og tverretatlige aksjoner. Det er derfor ikke i tråd med forutsetningene at Hedmark politidistrikt har latt den ene bilen stå i påvente av innmontering av datautstyr. Bilen stod en periode parkert ved Kongsvinger politistasjon, og her ble den fotografert med snø på taket. I de øvrige politidistrikter har bilene vært benyttet i vesentlig større utstrekning enn tilfellet har vært i Hedmark politidistrikt. Datautstyret vil for øvrig være ferdig montert i den ene bilen i løpet av kort tid.

For 2003 ble det fra sentralt hold stilt ekstra midler til disposisjon for drift av bilene. For 2004 er det forutsatt at driftsutgiftene dekkes innenfor de ordinære rammer.

Politimesteren i Hedmark opplyser at det foreligger planer om et driftsmessig samarbeid mellom flere enheter innenfor politidistriktet for å utnytte bilen, basert på en tilpasset tjenesteliste. Denne tjenesten skal også inkludere et samarbeid med Tollvesenet.

Politidirektoratet opplyser at de vil følge aktiviteten og bruken av bilene fortløpende.

Jeg opplyste i spørretimen at jeg ikke kjente til hvorfor den bilen ikke ble benyttet som forutsatt, og jeg håper at dette svaret kan være fyldestgjørende.

SPØRSMÅL NR. 515

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 22. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Medieomtale av thalassemisyk gutt har reist debatten om bruk av preimplantasjonsdiagnostikk som mulig behandlingsmetode av arvelige sykdommer. Undertegnede ser det som lite praktikabelt at slike enkeltsaker bringes inn i Stortinget.

Foreligger det vurderinger av hvordan tilsvarende saker behandles i andre europeiske land, og hvilke erfaringer som er gjort med bruk av faglige og uavhengige etiske komiteer i så henseende?”

BEGRUNNELSE:

Undertegnede registrerer at saker som angår bruk av preimplantasjonsdiagnostikk har vært til vurdering i en rekke europeiske land, men er ukjent med så vel utfallet av disse vurderingene som den formelle

saksgangen som ligger til grunn. Det vil være særlig nyttig å få en evaluering av om saksbehandling i etiske råd eller komiteer er en hensiktsmessig måte å avgjøre enkeltsaker på innenfor rammen av et lovverk om biomedisin.

Svar:

I Norge er Bioteknologinemnda etablert som et rådgivende og frittstående organ for forvaltningen, og skal særlig vurdere og drøfte prinsipielle eller generelle spørsmål knyttet til bioteknologi og genteknologi, herunder samfunnsmessige og etiske spørsmål. I følge sitt mandat skal Bioteknologinemnda på begjæring eller av eget tiltak gi uttalelser i saker etter lov om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. og lov om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer, herunder forslag til endringer i lov, forskrifter mv. som har betydning for bioteknologi.

Evalueringen av lov om medisinsk bruk av bioteknologi i St.meld. nr. 14 (2001-2002) var i stor grad basert på innspill fra Bioteknologinemnda og Statens helsetilsyn. I et av innspillene til stortingsmeldingen 19. mars 2001 beskriver nemnda et tilfelle som kan sammenlignes med foreliggende, og uttaler: "Bioteknologinemnda tar avstand fra den bruken av fosterdiagnostikk som var aktuell i tilfelle Adam Nash, da dette innebærer at man i stor grad bruker fosteret, og det fremtidige barnet, som et middel".

På bakgrunn av Stortingets behandling av stortingsmeldingen utarbeidet departementet Ot.prp. nr. 64 (2002-2003) Om lov om medisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven).

Bioteknologinemnda har henhold til loven vide fullmakter hva angår rådgiving, og det er intet lovmessig til hinder for at de kan gi råd i enkeltsaker. Godkjenningssaker skal etter loven forelegges Bioteknologinemnda før søknaden avgjøres.

Sverige

Sverige har ingen lovregulering av feltet. Preimplantasjonsdiagnostikk benyttes i dag i henhold til retningslinjer fastsatt av riksdagen. Det følger av disse at preimplantasjonsdiagnostikk kan anvendes ved alvorlige, progressive, arvelige sykdommer som leder til tidlig død og der ingen helbredelse eller behandling finnes.

I Sverige er Statens medisinsk-etiske råd (SMER) nedsatt for å fungere som "overremissinstans". SMER skal holde "utvik" mot forskningsområdet og være brobygger mellom forskere og beslutningstakere. SMER skal belyse medisinsk-etiske spørsmål med utgangspunkt i et samfunnsperspektiv. Rådet skal ikke ta stilling til enkeltprosjekter/enkeltsaker. SMER har foreslått at alle PGD-saker skal rapporteres til Socialstyrelsen for at SOS skal kunne utøve tilsyn.

I en nylig fremlagt SOU 2004:20 "Genetik, integritet och etik" foreslås nåværende retningslinjer for preimplantasjon genetisk diagnostikk (PGD) vedrørende alvorlige arvelig sykdommer justert. Videre foreslås at Socialstyrelsen gis adgang til å forskriftsregulere slik virksomhet.

Det fremgår av SOU 2004:20 at SMER har ført inngående diskusjoner om anvendelsen av PGD/ HLA (preimplantasjons vevstyping). Rådet maner til forsiktighet. Rådet uttaler at det hefter betydelig usikkerhet ved metoden, og den vekker vanskelige etiske spørsmål. Rådet vil derfor fortsette sin diskusjon rundt dette temaet.

Danmark

Ifølge § 7 i loven om kunstig befruktning kan genetisk undersøkelse av et befruktet egg kun foretas i de tilfeller hvor det er en kjent og vesentlig økt risiko for at barnet får en alvorlig arvelig sykdom. Videre kan genetisk undersøkelse foretas for å påvise eller utelukke en vesentlig kromosomabnormitet. Hvorvidt en sykdom er alvorlig nok til å berettige til slik genetisk undersøkelse, skal vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Etter gjeldende rett tas PGD ikke i bruk som et alminnelig behandlingstilbud, men utføres på forskningsbasis. Forskningen skal godkjennes i det vitenskapsetiske komité systemet. Den bruk av PGD som i dag finner sted i Danmark, foregår således på bakgrunn av en vitenskapelig protokoll, godkjent i komité systemet.

Dersom behandlingsstedene ønsker å videreføre metoden som et behandlingstilbud utenfor forskningens regi, kreves godkjenning fra Sundhetsministeren. Til grunn for ministerens beslutning skal det foreligge en stillingtagen til så vel de "sundhetsfaglige" som til de etiske hensyn. Sundhetsstyrelsen og Det etiske Råd bidrar med uttalelser på sine respektive områder.

Storbritannia

The HFEA (Human Fertilisation and Embryology Authority) ble etablert i august 1991 med grunnlag i lov om assistert befruktning og fosterlære (Human Fertilisation and Embryology Act 1990). HFEAs hovedoppgave er å utstede tillatelse til, og å overvåke klinikken i forbindelse med assistert befruktning (IVF), donor inseminasjon samt forskning på befruktete egg.

I henhold til paragraf 9 i loven skal HFEA opprettholde en eller flere "lisenskomiteer" for å forvalte HFEAs funksjon med hensyn til tilståelse, endring, suspensjon, og tilbakekalling av lisens.

Før PGD/HLA-teknikken (preimplantasjons vevstyping) kan tas i bruk i enkelttilfelle, skal det foreligge særskilt godkjenning av en HFEAs "lisens

komité". Tillatelse gis kun på strenge vilkår. HFEA har behandlet to slike saker. De har i spesielle tilfelle gitt tillatelse til at PGD med vevstyping kan finne sted, selv om metoden ikke er etablert i UK.

Oppsummering

Som det fremgår har flere land organer som gir råd i vanskelige etiske spørsmål innenfor bioteknologi, jf. ovenfor. Til forskjell fra Norge, som har et tilnærmet totalforbud mot preimplantasjonsdiagnostikk, er det i andre landene mer skjønnsmessige retningslinjer for når preimplantasjonsdiagnostikk kan tillates. Det er derfor naturlig at de etiske komiteene i disse landene i større grad blir involvert i enkeltsaker.

I Norge er det Bioteknologinemnda som gir råd og uttalelser blant annet i etiske spørsmål som omfattes av bioteknologiloven. For eksempel skal Sosial- og helsedirektoratet forelegge godkjenningssaker for nemnda til uttalelse, før avgjørelse tas. Den nylig gjennomførte evalueringen av bioteknologiloven fra 1994, som dannet grunnlaget for Ot.prp. nr. 64 (2003-2004), var i stor grad basert på innspill fra nemnda.

I denne saken hvor det reises spørsmål om å endre en nylig vedtatt lov, vurderte jeg det imidlertid ikke som aktuelt å be Bioteknologinemnda om en utredning av de etiske spørsmål saken reiser. Dette var allerede vurdert i forbindelse med evalueringen. I saker hvor det reises spørsmål om lovendringer, vil det jo også uansett være vanskelig å unngå at Stortinget blir involvert.

Bestemmelsen om preimplantasjonsdiagnostikk som åpner for dette ved alvorlig arvelig kjønnsbundet sykdom uten behandlingsmulighet, er eksempel på en lovbestemmelse som gir rom for skjønn. En avgjørelse av om lovens vilkår er oppfylt eller ikke, vil slik loven er i dag, bli tatt av pasientens lege. I slike saker kan det imidlertid være naturlig å stille krav i loven om at Bioteknologinemnda skal uttale seg før pasienten blir sendt til utlandet for behandling. Dette krever imidlertid en lovendring.

SPØRSMÅL NR. 516

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 24. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Styret i Helse Midt-Norge har gjort vedtak om full stans i utbyggings- og investeringsplaner der det ikke er inngått kontrakter allerede. Dette medfører blant annet at flere utbyggingsprosjekter innen psykiatrien i Møre og Romsdal legges på vent inntil det kan fremvises tilstrekkelige investeringsmidler.

Vil statsråden ta et initiativ slik at de planlagte utbyggingsprosjektene innen psykiatrien i Møre og Romsdal kan gå som tidligere planlagt?”

BEGRUNNELSE:

Den styrevedtatte bygge- og investeringsstoppen i Helse Midt-Norge vil føre til at to store psykiatriprosjekt i Volda og Ålesund blir utsatt. Dette skjer i en tid der det fortsatt er stor fokus på lange ventelister og manglende behandling innen psykiatrien. De distriktpspsykiatriske sentrene skal være selve hovedpilaren i den vedtatte psykiatriplanen, og da er det av stor betydning at de planlagte utbygginger finner sted som forutsatt og ikke utsettes grunnet manglende investeringsmidler. Dette vil i så fall få meget negative konsekvenser for de psykisk syke.

Svar:

Representanten Nesvik viser i sin henvendelse til at de distriktpspsykiatriske sentrene (DPS) er hovedpilaren i Opptrappingsplanen for psykisk helse, og utsettelse av DPS utbyggingen på grunn av manglende investeringsmidler får negative konsekvenser for mennesker med psykiske lidelser.

Etter godkjenningen av de fylkeskommunale planene er det foretatt en samlet gjennomgang av planene, og hva dette tilsier av relativ fordeling av investeringsprosjekter og midler mellom de regionale helseforetakene i forhold til St.prp. nr. 63 (1997-98). Dette er kommunisert med de regionale helseforetakene og foretakene er i gang med å realisere dette. Jeg deler representanten Nesviks utålmodighet med å ferdigstille byggeprosjektene i tilknytning til Opptrappingsplanen for psykisk helse slik at tjenestetilbudet kan tas i bruk.

De regionale helseforetakene blir satt i stand til å gjennomføre investeringene gjennom midler fra Opptrappingsplanen. I tillegg har foretakene til disposisjon lånerammer som også kan benyttes til investeringsformål, men i utgangspunktet er prosjektene

som er tilknyttet Opptrappingsplanen fullfinansiert gjennom planen. En gjennomføring av de prioriterte prosjektene innebærer at man etablerer en DPS- struktur på landsbasis i tråd med Stortingets forutsetninger. I statsbudsjettet for 2004 har jeg orientert Stortinget om at det forventes at DPS-strukturen er på plass innen 2006, men enkelte funksjoner og delprosjekter vil fremdeles kunne gjenstå. Dette er også fulgt opp i styringsdokumentene til de regionale helseforetakene.

Departementet har understreket behovet for at det i denne perioden er nødvendig å ha særlig fokus på framdriften av de investeringsprosjekter som er tilknyttet Opptrappingsplanen for psykisk helse. I Helse Midt-Norge er investeringsmidlene som foretaket har fått tilført fra Opptrappingsplanen knyttet opp til prosjekter som allerede er igangsatt og som forventes ferdigstilt i løpet av 2004 og 2005.

Helsedepartementet foretar nå en gjennomgang av investeringssituasjonen ved de regionale helseforetakene, herunder Helse Midt-Norge. Det vil nå i den nærmeste tid bli gjennomført nødvendig oppfølging med sikte på å bringe klarhet i situasjonen i Midt-Norge. Jeg vil i den sammenheng vurdere hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre at de planlagte utbyggingsprosjektene innen psykiatrien i Møre og Romsdal kan tidsfastsettes i forhold til byggestart.

SPØRSMÅL NR. 517

Spørsmålet ble trukket.

SPØRSMÅL NR. 518

Innlevert 15. mars 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 23. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Våren 2003 behandlet Stortinget Innst. O. nr. 78 (2002-2003), jf. Ot.prp. nr. 32 (2002-2003) Om lov om fagskoleutdanning.

Hvordan følger statsråden opp meldingens egen omtale av eventuelle midler til private fagskoler over statsbudsjettet og komiteens merknad om avklaring av finansiering for å sikre økonomisk forutsigbarhet og derved virke positivt på søkningen til denne utdanningen?”

BEGRUNNELSE:

I Ot.prp. nr. 32 (2002-2003) har departementet gjort rede for at det pr. i dag ikke bevilges midler over statsbudsjettet til private

fagskoleutdanninger. Departementet legger til grunn en restriktiv linje når det gjelder eventuelle bevilgninger til disse typer utdanninger. Departementet oppgir at man ønsker å vinne erfaringer med den nye loven før eventuell bevilgninger vurderes.

I Innst. O. nr. 78 (2002-2003) er imidlertid komiteen mer positiv. Der heter det følgende:

"Komiteen mener at en mer aktiv markedsføring og en avklaring av finansieringen som kan sikre økonomisk forutsigbarhet vil kunne virke positivt på søkningen til denne utdanningen."

Innenfor dagens ordning kan utdanningstilbud som mottar offentlig tilskudd etter privatskoleloven beholde dette ved en godkjenning etter den nye lov om fagskoleutdanning. Nye fagskoletilbud og eksisterende fagskoletilbud som ikke har brukt vegen om privatskoleloven for å få offentlig støtte vil derved oppleve manglende likebehandling. For FrP er det et viktig prinsipp at godkjenning fra offentlig godkjenningssmyndighet bør medføre offentlig tilskudd. Jeg viser til at NOKUT etter lov om fagskoleutdanning er godkjenningssmyndighet, men at dette ikke automatisk medfører offentlig tilskudd, kun automatisk rett til lån og stipend etter gjeldende regler fra Lånekassen.

Endelig viser jeg til komiteens merknader om fagskoleutdanningen:

"Komiteen viser til at lov om fagskoleutdanning vil formalisere et tilbud om korte yrkesrettede utdanninger som raskt fanger opp arbeidslivets skiftende behov for kompetanse og omstillingsdyktig arbeidskraft."

Etter mitt syn er det derfor også viktig å få på plass en ordning med offentlig finansiering av private fagskoletilbud i tillegg til den eksisterende finansieringsordning for fagskoler i offentlig eie. Jeg viser til at slik ordning gjelder for frittstående grunnskoler, at det vil komme for frittstående videregående skoler og at det finnes for private høyskoler. Det er viktig at også yrkesrettet utdanning etter videregående nivå drevet i privat regi blir inkludert i det offentlige system for utdanningsfinansiering. Det er viktig for å sikre god rekruttering at fagutdanning fremstår med godt utviklet og tilfredsstillende finansiert tilbud. Næringslivet og derved nasjonen er avhengig av å ha fagarbeidskraft med god utdanningsbasert kompetanse. En avklaring knyttet til finansiering for private fagskoler er derfor viktig.

Svar:

Departementet varslet i Ot.prp. nr. 32 (2002- 2003) at en vil legge til grunn en restriktiv linje når det gjelder bevilgninger til de private fagskoleutdanningene, og at departementet ønsker å vinne erfaringer med den nye loven før eventuelle bevilgninger vurderes. Vi er nå inne i det første skoleåret med drift etter den nye loven. NOKUT fikk ansvar for godkjenning av fagskoleutdanninger 1. januar 2004, og har nettopp startet arbeidet med å godkjenne utdanningstilbud. Departementet har derfor fortsatt begrensede erfaringer med den nye loven, slik at det er for tidlig å vurdere eventuelle endringer i finansieringsordningen på dette grunnlaget.

Spørsmålet om bevilgninger til fagskoleutdanning må vurderes i de ulike budsjettprosesser i forhold til de prioriteringer en ønsker å gjøre innenfor rammen som avsettes til utdanningssektoren.

SPØRSMÅL NR. 519

Innlevert 16. mars 2004 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 24. mars 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

“Kurdernes rettigheter i Irak er styrket, mens den kurdiske befolkningen i flere andre land i regionen er under press fra myndighetene. Blant annet synes situasjonen for kurdere i Syria å bli stadig vanskeligere.

Hvordan oppfatter utenriksministeren situasjonen for den kurdiske befolkningen i Syria, og har den norske Regjeringen kommet med noen reaksjoner på de dramatiske hendelsene i byen Kamishli 12. mars 2004?”

BEGRUNNELSE:

I den syriske byen Kamishli ved grensen til Tyrkia og Irak ble 14 mennesker drept og mange alvorlig skadet da politi skjøt mot folkemengden på en fotballkamp fredag 12. mars. Skytingen utløste et opprør blant kurderne i området.

Kurdiske organisasjoner og menneskerettighetsgrupper har anklaget syriske myndigheter for å neglisjere rettighetene til kurdiske borgere, og har bedt om en uavhengig etterforskning av det som skjedde 12. mars.

Den midlertidige grunnloven for Irak gir en formell anerkjennelse til det kurdiske folket for første gang i historien. Det er nærliggende å frykte at dette kan føre til økt press mot kurdisk befolkning i nabolandene hvor myndighetene i dag ikke anerkjenner kurdiske rettigheter.

Svar:

Ifølge de opplysninger vi har mottatt, begynte opptøyene i Kamishli 12. mars med sammenstøt mellom kurdiske og arabiske tilhengere av en arabisk og en kurdisk fotballklubb. Etter fem dager med opptøyer skal en spesiell offentlig sikkerhetskomité ha lyktes i å forhandle frem en avtale med ledere for flere kurdiske partier om å blegge konflikten. Den syriske regjering har videre nedsatt en offisiell kommisjon for å granske hva som skjedde.

Norge har overfor syriske myndigheter tatt opp de metodene som ble brukt for å få kontroll med situasjonen, og vi har oppfordret til tilbakeholdenhet fra

myndighetenes side. Vi har også uttrykt bekymring for de mange arresterte, og bedt om at de behandles på en korrekt måte.

I likhet med resten av opposisjonen i Syria har heller ikke de kurdiske partiene mulighet til fritt å utøve politisk virksomhet. Denne mangelen på demokratiske rettigheter er også et forhold som vi jevnlig tar opp i bilaterale samtaler med syriske myndigheter.

Dokument nr. 15:27

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 520

Innlevert 16. mars 2004 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 25. mars 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I forbindelse med budsjettbehandlingen 2002 uttalte et flertall i komiteen følgende:

"Flertallet viser til at Stiklestadkvartalet der Det Åpne Teater holder til, er under utbygging og har merket seg teatrets utbyggingsplaner i den forbindelse. Dette kan gi en unik mulighet til å skape en viktig teaterscene og til å gi samtidsdramatikken større muligheter. Flertallet ber departementet i samarbeid med Norsk kulturråd bidra til at disse planene kan realiseres."

På hvilken måte har statsråden fulgt opp Stortingets ønske?»

BEGRUNNELSE:

Tilbakemeldinger fra Det Åpne Teater forteller at departementet i stedet for å følge opp Stortingets vilje har vært avvisende til Det Åpne Teaters initiativ. Det vises til et møte med statssekretær Slettholm 8. desember 2003 der det ble sagt at det ikke kunne bli noe av slike planer nå fordi det "ikke var klima for å bygge nye institusjoner i Oslo nå".

Jeg antar Det Åpne Teaters tolkning av dette møte må bero på en misforståelse, sett på bakgrunn av Stortingets ønske. Jeg vil samtidig understreke at Det Åpne Teater ikke er noen ny institusjoner, og at teateret representerer et spennende og eksperimentelt teater som bør gis muligheter til videreutvikling.

Svar:

Som en oppfølging av komiteens merknad og søknad fra Det Åpne Teater av 13. november 2002 om støtte til utvidet drift samt garanti for lån i forbindelse med påbygg hadde Norsk kulturråd 6. mars 2003 møte med Det Åpne Teater om teatrets planer for utbygging og for å innhente utdypende dokumentasjon om planene. Kultur- og kirkedepartementet deltok på møtet. Etter oppfølgende behandling i departementet anmodet Kultur- og kirkedepartementet i brev av 30. mai 2003 Norsk kulturråd om å gi en samlet vurdering av teatrets planer om påbygg og utvidet virksomhet under henvisning til at Det Åpne Teater mottar tilskudd over kap. 320 Allmenne kulturformål post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd. Det ble spesielt bedt om en vurdering av teatrets utforming av byggeprosjektet, de forutsetninger som måtte foreligge for en realisering av teatrets planer i forhold til den mer omfattende utbyggingen av Stiklestadkvartalet, samt et statlig økonomisk bidrag til realiseringen av planene. I brev av 10. mars 2003 til Kultur- og kirkedepartementet med kopi til Norsk kulturråd hadde det Åpne Teater gitt supplerende dokumentasjon. Det ble bedt om at dette ble tatt med som grunnlag for vurderingen.

I sitt svar til departementet i brev av 22. oktober 2003 peker Norsk kulturråd på at Det Åpne Teater gir et viktig bidrag til arbeidet med å utvikle ny norsk dramatikk, men at de aktuelle planene om påbygg og utvidet virksomhet ikke gir fullgodt grunnlag for å imøtekomme søknaden om økt driftstilskudd til å betjene lån og økt aktivitet. I Kulturrådets vurdering blir det vist til ny søknad fra Det Åpne Teater av 1. oktober 2003 og møte med Det Åpne Teater 23. september 2003 der også departementet var representert.

Det Åpne Teater utfører et viktig arbeid når det gjelder å stimulere og fremme ny norsk dramatikk. Departementet er også klar over det økte rombehov teatret har for sin virksomhet. Informasjonen som ble gitt til Det Åpne Teater i ovennevnte møte 8. desember 2003, var at departementet på grunnlag av de foreliggende planer ikke fant det tilrådelig å bidra til realiseringen av planene.

Det vil i årene fremover være ønskelig å styrke satsningen på ny norsk dramatikk. En slik styrket satsning bør imidlertid skje på flere måter og gjennom flere miljøer. Selv om jeg ikke har funnet det riktig at departementet bidrar til å realisere Det Åpne Teaters planer om påbygg, vil økt tilskudd til virksomheten til Det Åpne Teater være aktuelt i en slik bredere sammenheng.

Det foreligger for tiden en rekke prosjekter for å skaffe nye eller forbedrede lokaler til kulturtiltak, både rene investeringsprosjekter og leieprosjekter med tilhørende husleiekostnader, jf. investeringsplanen i departementets årlige budsjettproposisjon. I Oslo gjennomføres for tiden som kjent prosjekter knyttet til nytt operahus, nye lokaler for Nasjonalbiblioteket og for Fredsprissenteret. Riksteatret og Rikskonsertene har nylig fått nye lokaler i Nydalen. Akustikkforholdene i Oslo konserthus er under utbedring. Det arbeides med å etablere et dansens hus, og dessuten vil Nasjonalmuseet for kunst etter hvert fordre investeringer. Kulturmeldingen peker også på behovet for en nasjonal jazzscene i Oslo.

SPØRSMÅL NR. 521

Innlevert 18. mars 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 29. mars 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I kjølvannet av "Rocknes"-havariet meldte Aftenposten at bare 15 norske skip er utstyrt med autoriserte elektroniske sjøkart.

Vil statsråden iverksette tiltak for å få rederiene til å følge opp sikkerheten gjennom f.eks. påbud, avtaler eller gratis utdeling av slike sjøkart?»

BEGRUNNELSE:

Sjøkartverket er i ferd med å fullføre et omfattende arbeid med et helt nytt elektronisk sjøkartsystem for norskekysten. Dette er det eneste som godkjennes av FNs skipsfartsorganisasjon (IMO) og classeselskapene. Ifølge Statens kartverk kan dette gi et betydelig bidrag til bedre sikkerhet for skipsfarten. Det foreligger allerede slike kart for det aller meste av norskekysten.

Til tross for store forventninger har bruken av elektroniske sjøkartsystemer så langt ikke bidratt til færre skipsulykker langs norskekysten, snarere tvert imot. Det skyldes av mange rederier anvender uoffisielle sjøkart. Ifølge Aftenposten (26. februar 2004) velger norske rederier i stor grad å bruke billige, uautoriserte sjøkart, og trener navigatørene sine for dårlig i bruken av dem. Bare 15 norske skip er utstyrt med autoriserte elektroniske sjøkart.

"Sleipner"-ulykken og "Rocknes"-forliset er tragiske eksempler på hvordan det kan gå med feil bruk og for dårlige elektroniske sjøkart kombinert med manglende opplæring. Under sjøforklaringen for "Rocknes" kom det fram at skipet benyttet et privat britisk elektronisk kart basert på rasterte og omredigerte norske sjøkart.

Når autoriserte elektroniske sjøkart foreligger, må det være et mål at de tas i bruk så raskt som mulig. Det bør gjelde både for ferjer, hurtigbåter annen passasjertrafikk og godstrafikk, og det bør gjelde for utenlandske skip i norske farvann.

For å øke sikkerheten og redusere risikoen for nye tragedier må myndighetene sørge for et høyere tempo i dette arbeidet. Norge har fremmet forslag om et internasjonalt regelverk for FNs sjøfartsorganisasjon, men implementering vil ventelig ta en tid. Nå må myndighetene følge opp arbeidet nasjonalt. Det kan f.eks. skje i samarbeid med rederinæringen, gjennom påbud eller kombinert med gratis utdeling av autoriserte elektroniske sjøkart. I så fall må naturligvis Sjøkartverket bli kompensert for tapte inntekter. Men et statlig utlegg vil uansett være lite sammenlignet med de sparte menneskelige lidelser og samfunnsøkonomiske kostnader ved å unngå framtidige skipsulykker.

Svar:

Spørsmålet er overført fra fiskeriministeren.

Regler for sjøkart er basert på internasjonale overenskomster og innarbeidet i norsk regelverk. Det er så langt ikke noe forbud mot bruk av uautoriserte elektroniske kart som et ekstra hjelpemiddel, så lenge skipet samtidig har offisielle papirkart hvor seilassen

planlegges og plottes. For å kunne seile uten autoriserte papirkart, må skip installere godkjent kartmaskin og benytte autoriserte elektroniske kartdata. I dag er norskekysten dekket med autoriserte elektroniske kart fra svenskegrensen til Vega. Regjeringen har siden 2001 gitt høy prioritet og avsatt midler til forsering av sjøkartleggingen, slik at moderne elektroniske sjøkart for alle viktige navigasjonsfarleder langs kysten skal være på plass i løpet av 2006.

Bruk av uautorisert elektronisk kartmateriell og utstyr er svært utbredt. Om brukerne er klar over systemets begrensninger og samtidig benytter papirkartet til sammenligning, representerer også de uautoriserte systemene en navigasjonsmessig forbedring i forhold til bruk av papirkart alene.

Flere rederier investerer nå i autoriserte elektroniske kart på sine nybygg, men systemet er dessverre lite utbredt på eksisterende skip. Det er i hovedsak skip i faste ruter som investerer i autoriserte elektroniske kart, mens skip i løsfart eller i fart verden rundt fortsatt vil ha papirkartene som sine hovedkart i mange år ennå. Global dekning av autoriserte elektroniske kartdata er ikke forventet før om tidligst 20 år.

Den første godkjente elektroniske kartmaskin kom på markedet i 1999. Den høye prisen på de godkjente systemene har lenge vært et problem, men er nå raskt fallende, og stadig flere rederier investerer dermed i godkjente elektroniske kartsystemer.

En av anbefalingene fra granskingskommisjonen etter "Sleipner"-ulykken var å innføre godkjente elektroniske kart på alle hurtigbåter på norskekysten. Mange brikker skal på plass for å realisere en slik anbefaling. Sjøfartsdirektoratet følger opp anbefalingene fra "Sleipner"-kommisjonen og arbeider for at alle hurtigbåter uansett flagg, som opererer på norskekysten, skal benytte autoriserte elektroniske kart. Det er meningen at hurtigbåter som opererer sør for Polarsirkelen skal ha dette på plass innen 2006, og skip nord for Polarsirkelen, innen 2008. Sjøfartsdirektoratet er i full gang med dette arbeidet, og forskriftendring vil bli sendt på høring innnevrende år.

Landene rundt Østersjøen er gjennom multilateralt samarbeid i ferd med å innføre sterke føringer for bruk av autoriserte elektroniske kart for visse skipstyper. Føringerne vil gjelde uansett flagg, og innføres som en betingelse for gjentatte havneanløp. Det vil bli vurdert å innføre de samme bestemmelser i norsk farvann som i Østersjøen.

Norge har videre overfor IMO foreslått en innfasingsplan for å påby godkjente elektroniske sjøkart. Hensikten er å innføre påbud for visse skipstyper med en innfasing som starter for nybygg fra 2007- 2008.

Sjøfartsdirektoratet har videre vurdert forbud mot uautoriserte elektroniske kartsystemer montert i styrehuset. Direktoratet har imidlertid funnet dette lite hensiktsmessig da systemene gir en sikkerhetsmessig gevinst om de benyttes riktig. Et slikt forbud vil også være vanskelig å håndheve, da det er og bør være, helt lovlig og ha en PC på broen til planlegging av seilas, visning av værkart eller annet, så lenge ergonomi og krav til nattsyn er oppfylt.

Stadig flere skip får autoriserte elektroniske kart, og nye farvann dekkes av nye oppmålinger. Dette er en trend som ser ut til å fortsette. Det er først nå og i årene fremover, vi kan forvente å høste gevinsten av det enorme arbeidet som er lagt ned i utviklingen av autoriserte elektroniske sjøkart.

Sjøfartsdirektoratet vil sammen med andre offentlige aktører fortsette å følge utviklingen nøye, og fortløpende vurdere hvilke tiltak som bør settes inn.

SPØRSMÅL NR. 522

Innlevert 18. mars 2004 av stortingsrepresentant Geir-Ketil Hansen

Besvart 25. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Norges Geotekniske Institutt (NGI) kan utarbeide snøskredkart for de mest populære fjellområdene i Norge i løpet av kort tid, og mener det vil forhindre alvorlige ulykker.

Vil statsråden bidra til en rask avklaring og nødvendig bevilgning til utarbeidelse av slike kart?»

BEGRUNNELSE:

De siste 30 årene har over 150 personer omkommet i snøskred i Norge. I vinter har det vært fire dødsulykker, og bare de siste par ukene har det vært to alvorlige ulykker, ved Myrdal og i Jølster der en person omkom. Felles for disse ulykkene har vært at skiløperne har gått i bratte fjellsider og selv utløst skredene.

NGI forteller at de aller fleste skredulykker skjer i terreng som er brattere enn ca. 30 grader. Instituttet mener derfor at mange skredulykker kan unngås med bruk av snøskredkart.

På oppdrag av Forsvaret har NGI gjennom flere år utarbeidet slike kart som dekker store deler av fjellområdene, særlig i Nord-Norge, men også deler av Sør-Norge.

Fortsatt gjenstår imidlertid noen av de mest brukte turterrengene i Norge. NGI forteller at de i løpet av relativt kort tid kan lage snøskredkart for turbruk som viser hvor skred kan bli utløst i disse områdene.

NGI mener sågar at de kan ha klar de første snøskredkartene til påsken dersom myndighetene ønsker det.

Ifølge Aftenposten vil det koste 2 mill. kr å kartlegge de mest populære fjellområdene. Avisen skriver også (18. mars) at det ikke er enighet mellom Justisdepartementet og fylkesmennene om hvordan arbeidet skal finansieres.

Det er åpenbart et behov for en rask avklaring og avgjørelse.

Svar:

Jeg er kjent med at Norges geologiske undersøkelse (NGU), underlagt Nærings- og handelsdepartementet, har koordineringsansvaret for det nasjonale kartleggingsprogrammet og for nasjonal skreddatabase. Databasen er et felles løft for å gjøre eksisterende data og kunnskap om skred og skredrisiko tilgjengelig for samfunnet, forholdet til snøskred omhandles også her. NGU utvikler databasen i samarbeid med Statens kartverk, Statens vegvesen, Jernbaneverket, NTNU, Norges vassdrag- og energiforvaltning (NVE), Statens landbruksforvaltning, Norsk naturskadepool, Forsvaret, Norges Geotekniske Institutt (NGI) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Jeg er for øvrig kjent med at NGI har utarbeidet snøskredkart for Forsvaret særlig for deler av fjellområdene i Nord-Norge. Forsvarets militærgeografiske tjeneste har opplyst at de er positive til å gjøre deler av opplysningene tilgjengelige på skreddatabasen. Det er Statens kartverk som er eier av kartene og Forsvaret som lisensierer for bruk.

Øvrige tiltak, som utarbeidelse av snøskredkart for turbruk, bør vurderes nærmere i sammenheng med det arbeidet som foregår med det statlige kartleggingsprogrammet, koordinert av NGU.

SPØRSMÅL NR. 523

Innlevert 18. mars 2004 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 26. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Ei kvinne som søker oppholdsløyve har fått avslag frå UDI med følgjande grunngjeving: "Søknaden er ikke vurdert i forhold til utlendingsforskriften § 37 sjette ledd, da søker ikke har blitt mishandlet av sin ektefelle."»

I kva grad er psykisk mishandling grunnlag for å vurdere ein søknad om opphald etter utlendingsforskrifta § 37 sjette ledd, og i kva grad vert slik mishandling frå familiemedlemmer av ektefelle vurdert ved handsaming av søknader?»

Svar:

Innleiingsvis vil eg peike på at slik utlendingsforvaltninga er organisert, kan eg ikkje instruere Uten-

dingsdirektoratet om lovtolking eller utfallet av enkeltsaker. Eg kan derfor ikkje kommentere nærmare den saka som var bakgrunnen for spørsmålet.

Generelt kan eg seie at formålet med utlendingsforskrifta § 37 sjette ledd andre alternativ er at utanlandske kvinner med opphaldsløyve i familieegjenforeining ikkje skal føle seg tvungne til å bli i eit ekteskap der ho eller eventuelle barn blir mishandla, av frykt for å miste opphaldsløyva si i Noreg. Dersom ei kvinne blir mishandla i samlivet, skal kvinna få ei opphaldsløyve etter utlendingsforskrifta § 37 sjette ledd andre alternativ.

I tillegg til fysisk mishandling, vil òg psykisk mishandling som f.eks. truslar om bruk av vold kunne gi grunnlag for opphald etter nemnte regel. Det går fram av rundskriv UDI 02-117 at påstanda om mishandling i samlivet skal vera sannsynleg, og at kvinna si forklaring som utgangspunkt skal leggjast til grunn med mindre det føreligg klare haldepunkt for at denne ikkje er riktig.

Formålet med utlendingsforskrifta § 37 første

ledd andre alternativ er å gi eit vern for kvinner og barn hennar som lever i eit familieliv med mishandling. Mishandling frå andre slektningar vil isolert sett ikkje danne grunnlag for opphaldsløyve etter denne regelen. Avhengig av faktum i den enkelte saka vil Utlendingsdirektoratet vurdere andre relevante grunnlag for opphaldsløyve etter reglane i utlendingsforskrifta. Saker som gjeld vold og mishandling av ymse slag i ein familie vil ofte vere sær sarskelege saker, då dei grip rett inn i familielivet til folk. Eg har likevel tiltru til at Utlendingsdirektoratet foretar ei forsvarleg handsaming av dei relevante forholda i slike saker.

Som representanten Grande Røys er kjent med, har Regjeringa eit stort fokus på familievold og vold mot kvinner og barn. På utlendingsområdet arbeider eg til dømes med fleire endringar i utlendingslova og -forskrifta, med det for auge at utanlandske borgarar som er voldelege overfor sine nærmaste mellom anna lettare vil kunne verte utviste frå landet. Eg sender neste veke ein lovproposisjon til Stortinget med forslag om endra reglar for utvisning i desse tilfella.

SPØRSMÅL NR. 524

Innlevert 19. mars 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 26. mars 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«EFTAs overvåkingsorgan, ESA, har nå godkjent en ordning med direkte transportstøtte bl.a. til 13 kommuner i Hedmark og Oppland, slik Regjeringen har søkt om. Regjeringen har utelatt å søke godkjenning for 7 andre kommuner som ligger i samme geografiske virkeområde, sone 3. I Oppland gjelder dette kommunene i Valdres, samt Stor-Elvdal i Hedmark. Regjeringen har selv foretatt denne avgrensingen.

Hvorfor blei det ikke søkt for disse 7 kommunene slik at en godkjenning om transportstøtte for disse også blei prøvd for ESA?»

Svar:

Regjeringen har i utgangspunktet utnyttet statsstøtteregelverket maksimalt i forhandlingene med ESA om den nye nasjonale transportstøtteordningen.

I forbindelse med notifiseringen av transportstøtteordningen, har Regjeringen måttet forholde seg til EØS-avtalens statsstøtteregler, herunder ESAs retningslinjer for nasjonal regional statsstøtte. Et viktig kriterium i dette regelverket er dokumenterte ekstra transportkostnader i forhold til sentrale områder, dvs. at avstanden til det sentrale østlandsområdet/Oslo utgjør et viktig referansegrunnlag. I tillegg til dette forutsettes det at virkeområdet for transportstøtte utgjør et sammenhengende geografisk område, og det må ligge innenfor det generelle virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene (A, B og C-området). Sist, men ikke minst; anvendelsen av regelverket gir et tak på hvor stor andel av befolkningen i Norge som kan omfattes av transportstøtteordningen. Dette befolkningstaket fastsettes ut fra regelverket med utgangspunkt i de fylkene som har en befolkningstetthet mindre enn 12,5 innbyggere pr. kvm. km.

Etter tilleggsnotifiseringen av de 13 kommunene lengst nord i Oppland og Hedmark, var dette befolk-

ningstaket maksimalt utnyttet og også marginalt overskredet. Regjeringen har i tillegg prøvd å tøy regelverket noe ved at en notifiserte de fire øykommunene Ulstein, Hareid, Herøy og Aukra, i Møre og Romsdal, som alle ligger utenfor det generelle virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene (A, B og C-området). Som kjent aksepterte ikke ESA dette.

Avslaget fra ESA betyr at det nå formelt kan være mulig å inkludere kommuner med inntil ca. 15 000 innbyggere i virkeområdet for transportstøtteordningen. Regjeringen vil derfor med dette som utgangspunkt vurdere om det kan være grunnlag for å tilleggsnotifisere ytterligere noen kommuner. Dokumenterte ekstra transportkostnader, avstand til Oslo, tilstøtende grense til det godkjente virkeområdet, og at de ligger innenfor det distriktpolitiske virkeområdet vil legges til grunn for vurderingen.

Vurderingen vil omfatte så vel kommuner i Oppland og Hedmark, som også kommuner med ekstra transportkostnader i andre fylker, herunder øykommuner uten fastlandsforbindelse.

SPØRSMÅL NR. 525

Innlevert 19. mars 2004 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 24. mars 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ifølge Drammens Tidende er det få kvinner i lederstillinger i Tunsberg bispedømme; 1 av 54 sogneprester er kvinner, 1 av 10 proster er kvinner, 8 av 43 kapellaner er kvinner. Samtidig er kvinner i flertall i menighetsrådene.

Hva har statsråden tenkt til å gjøre med dette?»

Svar:

Tunsberg bispedømme fikk i fjor landets andre kvinnelige biskop. Bispedømmet fikk også landets første kvinnelige prost. Hun ble utnevnt i 1988. Til tross for dette, er det bare 1 kvinne blant de 54 sokneprestene i Tunsberg bispedømme. Dette er verken jeg, biskopen eller bispedømmerådet tilfreds med.

Situasjonen i Den norske kirke i dag er at 2 av 11 biskoper og 11 av 104 proster er kvinner. Når det gjelder sokneprester, er 68 av 649 kvinner, 10, 5 pst. Samlet sett er 17, 6 pst. av prestene kvinner, varierende mellom bispedømmene fra 9,1 til 30,7 pst. Tallene stiger jevnt, men langsomt. Jeg er derfor opptatt av å iverksette tiltak som stimulerer veksten i andelen av kvinner i ledende stillinger i kirken. Konkret vil jeg for det første styrke nettverket til de kvinnelige prestene, og for det andre vil jeg legge til rette for en bedre organisering av prestetjenesten.

Det har i de siste årene vært arrangert flere lederutviklingskurs for kvinner. Flere av deltakere på disse kursene er i dag proster, sokneprester og ledere i andre kirkelige stillinger, bl.a. i Kirkerådet, Presteforeningen og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon. I 2002 ble det avholdt en nettverkskonferanse for kvinnelige proster, i mai i år skal det være en lignende konsultasjon for kvinnelige toppledere i kirken. Når det gjelder kompetanseutvikling, oppfylles målsettingen at kvinneandelen deltakere skal være forholdsvis større enn andelen menn. Ved utlysning av stillinger blir kvinner oppfordret til å søke. Dette bærer frukter. Men årsrapportene fra bispedømmene viser at forholdsvis flere kvinner søker kapellanstillinger enn stillinger som sokneprest og prost. Videre er det en tendens til at kvinner søker seg til områder der det allerede er kvinner i prestestillinger og dermed et nettverk å forholde seg til. På bakgrunn av disse erfaringene ser jeg hvor viktig det er å styrke nettverket for kvinnelige ledere.

Statistikken viser at andelen av kvinner i tjeneste som institusjonsprest er høyere enn i tjeneste som menighetsprest. Dette har trolig sammenheng med forutsigbar arbeidstid kombinert med klare vaktavtaler. Gjennom endringer i tjenesteordningene for proster og menighetsprester vil jeg derfor legge til rette for at prestetjenesten blir organisert på en slik måte at det gis større muligheter enn i dag til å kunne ta hensyn til den livsfasen småbarnsforeldre befinner seg i.

Kjønnsfordelingen i menighetsråd er 58 pst. kvinner og 42 pst. menn, noe som må sies å være tilfredsstillende.

SPØRSMÅL NR. 526

Innlevert 19. mars 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 25. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Anser statsråden at spørsmålet om hvorvidt prostituerte skal skjønnsignes er av en så prinsipielt viktig karakter at han vil ta initiativ til at vedkommende som vil ha sin sak prøvet for retten skal få fri rettshjelp i dette spørsmålet?»

BEGRUNNELSE:

Prostituerte har opplevd at de blir skjønnsignet for inntekten de har i sitt arbeid. Ifølge norsk lov er det ikke forbudt å prostituere seg. Derimot er det forbudt å tjene penger på andres prostitusjon. Statens skjønnsmessige beskatning av prostituerte havner dermed i et område som kan være lovstridig. Prostitusjon blir av et samlet politisk Norge sett på som et samfunnsprobleme. Dermed blir det et paradoks når skjønnslikning presser den prostituerte til ytterligere slik virksomhet for å kunne betale sine skatter. I en dom fra Høyesterett fra 1999 frikjennes en utenlandsk prostituert for brudd på krav om arbeidstillatelse

etter utlendingsloven § 6. I dommen uttaler førstvoterende at "Ordlyden favner vidt og gjelder i prinsippet alle former for arbeid eller ervervsvirksomhet". At prostitusjon her falt utenfor en slik vidt-favnende ordlyd, kan være et signal på at slik virksomhet faller utenfor skattepliktig inntekt etter skatteloven.

Etter rettshjelpsloven § 17 kan det gis fri rettshjelp når en sak er av stor personlig og velferdsmessig betydning. Det må sies å være både personlig velferdsmessig viktig for en person å få vite om staten har rett til på skjønnsmessig grunnlag å tvinge deg ut i prostitusjon. Et annet vurderingstema fra samme bestemmelse er hvorvidt saken er av stor prinsipiell interesse. Det må bli ansett som prinsipielt viktig å få avgjort hvorvidt det er adgang til å skjønnsligne prostituerte. En slik adgang til å kreve skatt er en ganske unik aksept av prostitusjon som næringsvirksomhet.

Svar:

Spørsmål av skattemessig karakter er ikke et prioritert saksområde etter rettshjelpsloven, hvilket innebærer en restriktiv praksis med hensyn til innvilgelse av fri rettshjelp i denne typen saker. Jeg har forståelse for at et vedtak om skjønnslikning på grunnlag av prostitusjon vil være av personlig og velferdsmessig betydning for den prostituerte. I det jeg viser til Finansdepartementets uttalelse av 14. februar 2003 i anledning Deres spørsmål om skjønnslikning av prostituerte, kan jeg imidlertid ikke se at selve spørsmålet om skjønnslikning er av en slik prinsipielt viktig karakter at det vil være rimelig å innvilge fri rettshjelp.

Det er i denne forbindelse lagt særskilt vekt på at det i Finansdepartementets svar uttales at det "er ikke en prioritert oppgave for likningsmyndighetene å fange opp inntekter fra prostitusjon til beskatning. Skattemyndighetene vil således ikke aktivt søke å sikre beskatningen. I praksis innebærer dette at inntekter fra prostitusjon i stor utstrekning ikke vil bli skattlagt, med mindre de prostituerte selv oppgir inntekt fra slik virksomhet, eller de skjønnsignes på grunn av uklar opprinnelse for større bankinnskudd eller investeringer". Det første alternativet anser jeg for lite sannsynlig i praksis. Dersom grunnen til skjønnslikningen er uklar opprinnelse for større bankinnskudd eller investeringer anser jeg det ikke rimelig å innvilge fri rettshjelp. Det vises i denne sammenheng til den sosiale profil rettshjelpsloven har, der formålet er å bistå personer uten økonomisk evne til å betale for advokatbistand.

Det er i Deres begrunnelse vist til en dom fra Høyesterett av 1999. Jeg formoder det er dom av 25. mai 1999 det siktes til, som gjaldt straffeforfølgning etter utlendingsloven for å ha drevet prostitusjonsvirksomhet uten arbeidstillatelse. I denne dommen uttales det at "det ikke synes entydig fastlagt hvorledes prostitusjon skal bedømmes i forhold til annen lovgivning som knytter rettsvirkninger til begrepene arbeid eller ervervsvirksomhet". Idet jeg viser til Finansdepartementets brev av 14. februar 2003 kan jeg ikke lenger se at det foreligger en slik uklarhet som kunne tale for at det innvilges fri rettshjelp i forhold til spørsmålet om skjønnslikning av prostituerte.

Etter dette kan jeg ikke se at det foreligger slike opplysninger som tilsier at det i forhold til det aktuelle spørsmål vil være rimelig å fravike den restriktive praksis som føres med hensyn til å innvilge fri rettshjelp i uprioriterte saker.

Jeg tilføyer at søknader om fri rettshjelp avgjøres av fylkesmannen i første instans på grunnlag av en konkret vurdering. Justisministeren har ingen instruksjonsmyndighet i forhold til fylkesmannens avgjørelse i enkeltsaker. Det må derfor i alle tilfeller søkes om fri rettshjelp på vanlig måte, vedlagt den nødvendige

dokumentasjon.

SPØRSMÅL NR. 527

Innlevert 19. mars 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 24. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ungdom over 18 år som er bosatt i fosterhjem, får ikke lån i Statens lånekasse for utdanning, men de får heller ikke midler av barnevernet slik at de kan ta høyere utdanning. Forskriftene om lån og stipend fra Lånekassen til søkere som er under omsorg av barnevernet er endret fra og med skoleåret 2001/2002, for å forhindre dobbeltdekning fra det offentlige. Da det kan synes som om man her ikke har tenkt på at ungdom over 18 år som ønsker å fortsette å bo i fosterhjemmet, faller mellom to stoler.

Vil statsråden se nærmere på dette?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har fått en henvendelse fra en fortvilet 20-åring som ikke får påbegynt sin høyere utdanning dersom han ikke flytter fra sine fosterforeldre. Siden han hadde bodd hos denne familien hele livet, fikk han utvidet fosterhjem utover 18 år. Han ønsket å ta høyere utdanning, og søkte derfor om lån i Lånekassen. Han fikk imidlertid avslag på søknaden, samt anken, med henvisning til ovenfor nevnte forskrifter. Problemet er at barnevernet heller ikke har noen forpliktelsen overfor ungdommen, og resultatet er at han faller mellom to stoler.

Det kan umulig ha vært hensikten med endringen i forskriftene å forhindre norsk ungdom fra å ta høyere utdanning, og det bes derfor om at statsråden vurderer disse spesielle, og sannsynligvis meget få, tilfellene, spesielt med tanke på unntaksordninger. Det virker som om forskriftene er utformet med tanke på ungdom i videregående opplæring, ikke ungdom over 18 år som har fullført slik opplæring og som ønsker å utdanne seg videre.

Svar:

Forskriftene om lån og stipend fra Lånekassen til søkere som er forsørget av barnevernet, ble som du påpeker endret fra og med studieåret 2001/2002. Den nye bestemmelsen lød da: *Søklar som er forsørgd av barnevernet, kan ikkje få utdanningsstøtte frå Lånekassen.*

Endringen kom som en oppfølging av anbefaling i Aamodt-utvalgets rapport, NOU 1999:33 Nyttige lærepenger. Slik situasjonen var tidligere, fikk elever som var forsørget av barnevernet dekket alle utgifter av det kommunale og fylkeskommunale barnevernet, herunder boutgifter, i forbindelse med den daglige omsorgen. Samtidig fikk alle søkere som barnevernstjenesten hadde forsørgeransvaret for, og som bodde utenfor foreldrehjemmet, tildelt full støtte fra Lånekassen. Dette uavhengig av om omsorgen var fratatt foreldrene eller ikke. Hensikten med endringen i utdanningsstøtteforskriften var å unngå denne dobbeltdekningen fra det offentlige.

I forbindelse med forskriftsendringen fikk departementet en del henvendelser. Av henvendelsene gikk det fram at unge som var under barnevernets omsorg, men som måtte bo på hybel mens de tok videregående opplæring eller bodde i internat mens de gikk på folkehøgskole, fikk problemer. De fleste av disse fikk ikke automatisk dekket sine utgifter fra kommunen.

Hensikten med endringen i utdanningsstøtteforskriften var å unngå *dobbeltdekning* fra det offentlige. Det var aldri hensikten å gjøre det vanskelig for unge å gjennomføre utdanning. Derfor ble det åpnet for at ungdommer som er forsørget av barnevernet mens de tar utdanning kan få støtte fra Lånekassen, når det dokumenteres at søkeren bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, og at utgiftene til dette ikke er dekket fullt ut av kommunen. Dette ble tatt inn i forskriftene fra og med skoleåret 2002/2003.

Per i dag åpner imidlertid ikke forskriften for å gi støtte til elever og studenter som fortsatt bor i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon under utdanningen. Utdannings- og forskningsdepartementet har fastsatt forskriftene ut fra en forståelse av at elever og studenter som bor i fosterhjem er forsørget av barnevernet

gjennom økonomisk støtte til fosterfamilien. Dersom barnevernet ikke yter økonomisk bistand til fosterfamilien til forsørgelse av eleven/studenten, kan ikke departementet se at utdanningsstøtteforskriften begrenser mulighetene for støtte gjennom Lånekassen.

SPØRSMÅL NR. 528

Innlevert 19. mars 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«De private rusinstitusjonene hadde før rusreformen ble en realitet avtaler med forskjellige fylkeskommuner om en eller flere plasser, og disse avtalene har stort sett ennå ikke blitt videreført av helseforetakene antageligvis pga. deres økonomiske rammer. Jeg regner med at helseforetakene ikke bare kan forholde seg til de offentlige institusjonene, og la køene av avrusnings- og behandlingstrengende vokse i det uendelige.

Når tror statsråden at nye slike avtaler vil kunne være framforhandlet?»

Svar:

Som kjent vedtok Stortinget sent i høstsesjonen i 2003 at staten ved de regionale helseforetakene skulle overta hele det fylkeskommunale ansvaret for behandlingstilbudene for rusmiddelmisbrukere - rusreformen. Denne reformen omfatter i alt 74 institusjoner som yter tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbrukere. Av disse 74 institusjonene er det 42 som er i privat eie og drift. Disse private institusjonene hadde før rusreformen drifts- eller kjøpsavtaler med fylkeskommunene om slag av bestemte antall behandlingsplasser for rusmiddelmisbrukere.

Ved gjennomføringen av rusreformen har det enkelte regionale helseforetak trådt inn i samtlige avtaler som fylkeskommunene hadde med de private aktører. Dette betyr at alle avtaler med private aktører er videreført med de regionale helseforetakene som ny avtalepart.

Det vil være de regionale helseforetakene som må treffe eventuelle nødvendige tiltak for å utvide kapasiteten på tilbudet, herunder inngå nye avtaler med private institusjoner. Jeg legger til grunn at RHF foretar denne type vurderinger med bakgrunn i sitt "sørge-for"-ansvar også for rusbehandling.

SPØRSMÅL NR. 529

Innlevert 19. mars 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Offentlige rusinstitusjoner melder om stor pågang til avrusning og behandling, mens private institusjoner melder om at de har færre pasienter og kanskje må permittere ansatte. Dette gjelder også de som har avrusningstilbud. De rusavhengige er som folk flest; det som passer for noen passer ikke like godt for andre, så mangfoldet i tilbudene er viktig i behandlingen. Det er generelt for få avrusnings- og behandlingstilbud.

Hva vil statsråden gjøre for også å ta i bruk de private behandlingstilbudene fullt ut?»

Svar:

Ved rusreformen har de regionale helseforetakene fått ansvaret for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbrukere. Tverrfaglig spesialisert behandling består ved siden av kartlegging, utredning og behandling også av avrusning. Dette medfører derfor at de regionale helseforetakene skal sørge for at rusmiddelmisbrukere også skal få tilbud om avrusning dersom det vurderes behov for dette.

Slik det fremgår av mitt svar på representant Anne Helen Rui sitt skriftlig spørsmål nr. 528, utgjør de private aktører med avtale med de regionale helseforetakene mer enn halvparten av tiltaksapparatet de regionale helseforetakene har til rådighet. Disse private aktørene tilbyr i omfattende grad behandling ved siden av også å gi tilbud om avrusning. I dette ligger også at disse behandlingstilbudene er ulike i sitt innhold og karakter.

I mitt svar på spørsmålet som jeg har referert til ovenfor, er det de regionale helseforetakene som nå har ansvaret for å gi rusmiddelmisbrukere et relevant behandlingstilbud, herunder også tilbud om avrusning. Dersom private aktører har behandlingskapasitet de ikke får utnyttet, vil dette være en vurdering de regionale helseforetakene selv må foreta blant med bakgrunn i det "sørge-for"-ansvaret RHF har for tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelmisbrukere, herunder også avrusning.

SPØRSMÅL NR. 530

Innlevert 19. mars 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 30. mars 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Stortinget har vedtatt at det skal etableres et digitalt bakkenett for TV-sendinger over hele landet. NTV har fått konsesjon for å drive dette bakkenettet. Etter Kystpartiets mening bør NTV sikres inntekter til en forsvarlig drift av de ulike sendingene.

Hvordan mener statsråden at den åpne kanalen skal finansieres når den skal være ikke-kommersiell og ikke kan sende reklame.»

Svar:

Jeg vil innledningsvis presisere at NTV foreløpig *ikke* har fått konsesjon for å drive et bakkenett for digitalt fjernsyn. Ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 44 (2002-2003), Om digitalt bakkenett for fjernsyn, gav Stortingets flertall sin tilslutning til at Regjeringen kan gi konsesjon til etablering av et digitalt bakkenett i Norge og at sendingene i det analoge bakkenettet kan avvikles innen 2007. Tilslutningen ble gitt under nærmere forutsetninger, jf. Innst. S. nr. 128 (2003-2004). Departementet vil sørge for at disse forutsetningene blir ivarettatt ved konsesjonstildeling.

En av Stortingets forutsetninger er at det skal settes av kapasitet til en såkalt åpen kanal. Om dette uttalte flertallet følgende:

"[...] det skal settes av kapasitet til en åpen kanal, der frivillige organisasjoner, livssynsorganisasjoner og andre ikke-kommersielle virksomheter kan tildeles sendetid på rimelige vilkår. Flertallet viser til at det har vært gode erfaringer med tilsvarende kanaler i andre land og mener det er viktig i en tid med sterk kommersiell dominans i mediebildet å sikre at ikke-kommersielle tilbud kan slippe til, og at man søker å finne finansielle løsninger som gjør dette tilbudet også blir reelt."

Departementet har ikke tatt stilling til hvordan denne merknaden konkret vil bli fulgt opp i forbindelse med konsesjonsbehandlingen. Jeg vil imidlertid vise til at det er et vilkår at kapasiteten til en "åpen kanal" blir stilt til rådighet på rimelige vilkår. Det er ikke endelig bestemt hva som konkret ligger i begrepet "rimelig", men jeg vil ta utgangspunkt i at dette innebærer at prisen blir noe lavere enn for andre kringkastere i nettet. Forutsetningen om at en åpen kanal ikke skal være reklamefinansiert må sees i sammenheng med dette.

SPØRSMÅL NR. 531

Innlevert 22. mars 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 24. mars 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Kan statsråden fastslå at middelverdien på øl og alkoholholdige drikker er det alkoholinnhold som er angitt på produktet fra produsent slik det er i EU, eller har statsråden og Norge sin egen definisjon av "middelverdi" ved utregning og fastsettelsen av alkoholinnholdet?»

BEGRUNNELSE:

Alle ølprodukter som selges har en middelverdi angitt på flaksens etikett, også her i Norge. En middelverdi tar utgangspunkt i ølets/brygggets målrettede verdi ved tapping. Det viser seg at forandring på alkoholinnholdet kan skje under bearbeiding av ølet mv. Den ideelle alkoholverdi har et slingsringsmonn på inntil +/- 0,5 alkoholprosent. Dette er en akseptabel beregningsmåte i de fleste land i Europa og innenfor EØS. Problemer kan oppstå ved at en ettertesting/prøving av flaskens/produktets innhold som kan vise seg at verdien kan være annet enn eksempelvis 4,7 alkoholprosent. De ulike øltypene som selges i foretninger i Norge har en verdi på 4,7 alkoholprosent, både norsk og utenlandsk øl. Også såkalte "alkoholfritt" øl kan også ha en oppadgående verdi på inntil 0,5 alkoholprosent. Usikkerheten rundt dette er at flere øltyper ikke har den reelle alkoholverdi som står angitt på varen, men at der er en middelverdi på produktet som er gjeldende. Det betyr at flere øltyper

kan ha et høyere nivå enn 4,76 alkoholprosent, og kan dermed ifølge den særnorske loven ikke kunne selges i butikker.

I Europa slås det fast at det er den angitte middelverdi som skal være gjeldende. Hva som er bestemmelsen i Norge er svært usikkert, og myndighetene har problemer med i det hele å ha noen mening rundt benevnelsen "middelverdi" av alkoholinnhold på alkoholholdige drikker.

Svar:

Jeg kan fastslå at middelverdien på øl og alkoholholdige drikker er det alkoholinnhold som er angitt på produktet fra produsent, slik det er i EU. Norge legger til grunn de samme tillatte avvik ved angivelse av alkoholinnhold som i EU. Dette følger av vedlegg III til Forskrift 21. desember 1993 nr. 1385 om merking m.v. av næringsmidler, den såkalte merkeforskriften. Forskriften hører under Helsedepartementet ved Mattilsynet, og implementerer de EØS-relevante EU-bestemmelsene på dette punktet.

I merkeforskriftens vedlegg III Regler for angivelse av alkoholinnhold heter det:

"Ved angivelse av alkoholinnhold er følgende avvik uttrykt i absolutte verdier tillatt.

1. 0,5 % vol for øl med et alkoholinnhold på høyst 5,5 % vol og for drikkevarer fremstilt av druer som hører inn under posisjon 22.07 B II i den felles tolltariff.
2. 1,0 % vol for øl med et alkoholinnhold på over 5,5 % vol, for drikkevarer fremstilt av druer som hører inn under posisjon 22.07 B I i den felles tolltariff, for eplesider, pæresider og andre lignende gjærede drikkevarer fremstilt av andre frukter enn druer, også perlende eller musserende og for drikkevarer fremstilt av gjæret honning.
3. 1,5 % vol for drikkevarer som inneholder frukt eller utblødte plantedeler.
4. 0,3 % vol for alle andre drikkevarer."

Når det gjelder forholdet mellom det alkoholholdige produktets reelle alkoholinnhold og alkoholovens grense på (lavere enn) 4,76 volumprosent for salg i dagligvarehandelen, vil jeg opplyse at Sosialdepartementet i høringsnotat av 16. desember 2003 om endringer i alkoholoven m.m. har foreslått å endre loven slik at grensen går ved (lavere enn) 4,8 volumprosent. I høringsrunden i forbindelse med fastsettelsen av forskrift om likebehandling av øl og annen drikk med lavere alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent etter den såkalte rusbrusdommen, gjorde Toll- og avgiftsdirektoratet ved tollaboratoriet oppmerksom på problemer forbundet med gjeldende todesimalgrense på 4,76 volumprosent. Det ble vist til at det ikke er mulig å måle mer nøyaktig enn +/- 0,1, noe også EUs avgiftsregelverk baserer seg på. Det har derfor liten hensikt å opprettholde en volumprosentgrense på to desimaler.

SPØRSMÅL NR. 532

Innlevert 22. mars 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 29. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva vil justisministeren gjøre for å sikre samisk kompetanse blant de ansatte i kriminalomsorgen i Troms og Finnmark?»

BEGRUNNELSE:

Etter sameloven § 3-4 siste ledd nr. 1, jf. § 3-5 har enhver innsatt i kriminalomsorgens anstalter i Troms og Finnmark rett til å bli betjent på samisk og bruke samisk muntlig i mange sammenhenger. Ut fra dette bør anstaltene legg til rette for at de ansatte skal kunne få mulighet til å tilegne seg kompetanse innen samisk språk og kultur. Det vil også være av stor betydning for rehabiliteringen at de ansatte i kriminalomsorgen har kjennskap til språket i kulturen. Jeg er blitt gjort oppmerksom på at kriminalomsorgen i Vadsø ikke gir permisjon til ansatte for å delta i samisk kurs.

Svar:

Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) ivaretar rettighetene til samisktalende som skal gjennomføre straff. § 3-4 tredje ledd og § 3-5 regulerer dette:

"For kriminalomsorgens anstalter i Troms og Finnmark gjelder i tillegg følgende regler om bruk av samisk:

1. § 3-5 gjelder tilsvarende for innsatte.
2. Innsatte har rett til å bruke samisk overfor hverandre og overfor sine pårørende.
3. Innsatte har rett til å bruke samisk ved muntlig rettsmidlerklæring til fengselsmyndigheten.

§ 3-5. Utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren

Den som ønsker å bruke samisk for å ivareta egne interesser overfor lokale og regionale offentlige helse- og sosialinstitusjoner i forvaltningsområdet, har rett til å bli betjent på samisk."

Kriminalomsorgen har i dag to fengsler i Troms og Finnmark, Tromsø fengsel og Vadsø fengsel. Vadsø fengsel har personell som behersker samisk. Kriminalomsorgen region nord vil bestrebe seg på å rekruttere personell til Tromsø fengsel som behersker samisk språk slik at alle som krever det kan kommunisere på samisk. Tromsø fengsel vil utvide kapasiteten fra juni 2004 og skal i den sammenheng rekruttere flere fengselsbetjenter.

Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) som utdanner fengselsbetjenter har fått i oppdrag å øke rekrutteringen av personer som behersker samisk språk. Målet er at det hvert år tas opp minimum tre personer som aspiranter på Fengselsskolen som behersker samisk språk. Dersom to søkere vurderes å ha like kvalifikasjoner, skal den søker som behersker samisk språk ha fortrinnsrett til opptak på skolen.

Når det gjelder den konkrete saken, søkte en tjenestemann ved kriminalomsorgen i Vadsø om permisjon med lønn for å gjennomføre fordypning i samisk våren 2004. Søknaden ble ikke innvilget da vedkommende ble vurdert å ha gode ferdigheter i samisk allerede, og fordi et langvarig studium ikke kunne dekkes av enhetens økonomi. Fengselsbetjenten har i perioden mars 2002 til desember 2002 deltatt på samisk språkkurs med til sammen 22 dager.

Kriminalomsorgen region nord er generelt positiv til at tjenestemenn deltar på lokale kurs av kortere varighet.

SPØRSMÅL NR. 533

Innlevert 22. mars 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 25. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Meiner statsråden det er rimeleg at politistasjonen i Sandnes, den 8. største byen i Noreg, skal vera stengt for publikum fredagskveldane og i helgene, eller kjem han til å gjere noko for å sikra at Stavanger-regionen vert rekna som storbyområde også når det gjeld ressursar til politiet?»

Svar:

Politidirektoratet opplyser at Sandnes politistasjon er åpen i tidsrommet 7.30-18.00 på hverdager og i tidsrommet 10.00-16.00 på lørdager. Utenom disse tidspunktene er døren stengt, men er utstyrt med ringeklokke og kamera som betjenes fra Stavanger politistasjon som er døgnåpent. Dersom publikum henvender seg til Sandnes politistasjon utenom åpningstidene, og det gjelder en sak av viktighet, kan Stavanger politistasjon raskt dirigere bilpatroljene (1-2) som patruljerer Sandnes til stedet. I tillegg kan publikum som ønsker å anmelde et forhold utenom åpningstidene henvende seg til politistasjonen i Stavanger, som ligger ca. 10 minutters kjøring fra Sandnes.

Grunnen til at politimesteren i Rogaland har valgt å styrke den operative beredskapen ved å ikke holde politistasjonen i Sandnes åpen hele døgnet, er ut fra ønsket om å ha flest mulig mannskaper i operativ tjeneste på den tiden av døgnet det erfaringsmessig skjer mest kriminalitet. Dersom politistasjonen skulle vært åpen hele døgnet ville det gått på bekostning av den operative tjeneste. Dette er et tiltak som styrker den generelle politiberedskapen i Sandnes.

For øvrig vil jeg bemerke at fordelingen av stillinger internt i et politidistrikt er politimesterens ansvar. Ressursfordelingen generelt sett er imidlertid et ledd i arbeidet med politireformen der stillingsfordelingen er et sentralt tema. Politidirektoratet har i den anledning utarbeidet et forslag til ny modell for fordeling av stillinger mellom politidistriktene. Politidistriktene har selv vært involvert i prosessen, og politimesteren i Rogaland har fremholdt at politidistriktet bør betraktes som storbyregion på grunn av den relativt tette befolkningskonsentrasjonen i Stavanger-regionen. Dette er et moment som vil bli vurdert før det blir tatt endelig stilling til ny modell for fordeling av stillinger i politi- og lensmannsetaten.

Det må imidlertid understrekes at storbyelementet gir relativt små utslag i den foreslåtte fordelingsmodellen.

Som det fremgår av St.prp. nr. 1 (2003-2004) vil Justisdepartementet komme tilbake til en oppfølging av fordelingsmodellen og anvendelsen av den i forbindelse med statsbudsjettet for 2005.

SPØRSMÅL NR. 534

Innlevert 22. mars 2004 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 26. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil samferdselsministeren gjøre for at det ikke skal oppstå forsinkelser i behandlingen av bybaneprosjektet i Bergen?»

BEGRUNNELSE:

Bergens Tidende meldte 20. mars at saksbehandlingen vedrørende bybanen i Bergen ligger an til å bli kraftig forsinket. Fordi den eksterne kvalitetskontrollen av kostnadene til banen er forsinket, kan det bli vanskelig å bli ferdig før Samferdselsdepartementets budsjettforslag for 2005 skal være ferdig. I tillegg er Bergen kommunes rapport om hvorfor bybanen bør kunne bygges for riksveimidler fortsatt til behandling både i departementet og i Vegdirektoratet.

Svar:

Bybanen i Bergen inngår i Bergensprogrammet som ble fremmet for Stortinget i St.prp. nr. 76 (2001-2002). Enkeltprosjekt i pakken vil bli fremmet for Stortinget i forbindelse med de årlige budsjettproposisjonene, etter at nødvendige utredninger, plangrunnlag og kvalitetssikrede kostnadsoverslag foreligger.

Representant Lysbakken viser i sin begrunnelse til spørsmålet til at saksbehandlingen vedrørende bybanen kan bli kraftig forsinket, herunder ekstern kvalitetssikring av kostnadsramme. Jeg vil understreke at et så stort prosjekt som bybanen i Bergen vil innebære at mange forhold må være på plass før saken kan legges frem for Stortinget. Dette relaterer seg bl.a. til planprosess, kostnadsoverslag og retningslinjer for behandling av denne type sak mer generelt. Fordi prosjektet har et kostnadsoverslag på over 500 mill. kr, betyr dette eksempelvis at prosjektet må kvalitetssikres av en ekstern konsulent. Ansvar for gjennomføringen av kvalitetssikringen følger byggherreansvaret for bybanen. Det er Bergen kommune som er byggherre. Statens vegvesen vil bistå kommunen i dette arbeidet.

Endelig kostnadsoverslag foreligger først etter at prosjektet har fått godkjent reguleringsplan. Bybanetraseen er for tiden i en reguleringsplanprosess. Det er fremmet innsigelse til reguleringsplanen, og saken er oversendt Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse. Miljøverndepartementet håndterer denne saken etter vanlig praksis for innsigelsessaker. Den eksterne kvalitetssikringen vil således først kunne starte etter at reguleringsplanen er endelig vedtatt.

Den lokalt vedtatte finansieringsplanen tilsier at investering i bybane i sin helhet forutsettes finansiert over statsbudsjettet og ved bompenger. Bergen kommune har ansvaret for utredninger knyttet til bybanen og dokumentasjon for alternativ bruk av riksvegmidler.

Samferdselsdepartementet uttrykte i brev av 8. januar 2003 til Bergen kommune at dersom prosjektet skal kunne tas opp til bevilgning i statsbudsjettet for 2005, er det nødvendig at videre utredninger knyttet til alternativ bruk av riksvegmidler, samt forslag til finansieringsplan og avklaring av drifts- og byggherreansvar for bane- og matesystemet, foreligger ved årsskiftet 2003/2004. Arbeidet ble forsinket i Bergen kommune. Det ble oversendt Statens vegvesen region vest, med kopi til Samferdselsdepartementet, 5. februar 2004. Statens vegvesen arbeider nå med saken, og vil oversende den til Samferdselsdepartementet for behandling så raskt som mulig.

Jeg ser det som avgjørende at denne viktige saken blir håndtert på en god og effektiv måte, og innenfor gjeldende retningslinjer. Dette vil jeg sørge for at skjer. Jeg tar sikte på at både bybanen og Ringveg vest skal bli vurdert i forbindelse med fremlegg av statsbudsjettet for 2005.

SPØRSMÅL NR. 535

Innlevert 22. mars 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 30. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ifølge Dagens Næringsliv på Internett 15. mars 2004 ble Statens miljøfond "et kostbart tiltak mot klimagasser". I snitt har reduksjonen i klimagasser kostet 866 kr pr. tonn, noe som er meget kostbart, og som til og med gjør dagens teknologi for CO₂-håndtering på gasskraft til et lønnsomt prosjekt. Antatte kvotepriser i et fremtidig marked blir av andre anslått til rundt 80-100 kr/tonn CO₂.

Vil statsråden ta ansvar for at skattebetalernes penger ikke sløses bort på samme måte i det videre arbeidet i klimapolitikken?»

BEGRUNNELSE:

I DN kan man blant annet lese følgende (sakset av undertegnende):

Initiativet til å opprette Statens miljøfond ble tatt av daværende statsminister Thorbjørn Jagland våren 1997, og i Jagland-regjeringens budsjettforslag høsten 1997. Etter regjeringsskiftet samme høst ble forslaget fulgt opp våren 1998 av Kjell Magne Bondeviks første regjering. Men Bondevik-regjeringen halverte fondets størrelse fra 500 til 250 millioner kroner. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) fikk i oppdrag å

forvalte låneordningen.

Miljøfondet har i mindre grad enn forutsatt vært utløsende for prosjektene som har fått tilsagn og lån. Miljøfondet har i mindre grad oppnådd målet om å støtte prosjekter som bidrar til innovasjon eller utvikling av miljøteknologi, heter det i rapporten, som Hartmark Consulting AS har laget på oppdrag fra departementet.

I perioden fra 1998 til 2002 gav Statens miljøfond lånetilsagn på 208 millioner kroner til 64 virksomheter, som bidrag til miljøinvesteringer på til sammen 855 millioner kroner i disse virksomhetene.

Evalueringen som Hartmark Consulting har utført, viser at investeringene førte til samlede klimagassreduksjoner på 558.000 tonn CO₂-ekvivalenter, og i tillegg 237.000 tonn avfall til deponi.

Det området der Statens miljøfond har lyktes minst, er knyttet til målet om å finansiere utvikling av ny miljøteknologi.

Ifølge rapporten er eksisterende teknologi benyttet i 52 av de 64 prosjektene som har fått finansieringsstøtte. Ved fem prosjekter er det tale om videreutvikling av eksisterende teknologi, og ved sju prosjekter innovasjon, det vil si utvikling av helt nye teknologiske løsninger.

Svar:

Statens miljøfond var en låneordning som ble opprettet i 1998 for å fremme utvikling og bruk av miljøteknologi. Høsten 2000 var hele lånebeløpet på 250 mill. kr disponert.

På oppdrag fra Miljøverndepartementet er fondet evaluert. Evalueringen viser at Miljøfondet har bidratt til å oppnå målet om å medvirke til reduksjon i miljøskadelige utslipp, herunder reduksjon i utslipp av klimagasser. Lån fra fondet har imidlertid i mindre grad enn forutsatt vært utløsende for prosjektene, med en andel på ca. 40 pst. Hovedsakelig er det investert i kjent teknologi og lånet har derfor i begrenset grad bidratt til utvikling av ny miljøteknologi (innovasjon).

Evalueringen viser at innretningen på lånefondet ikke har vært optimal i forhold til de mål som var satt for ordningen. Tiltakene har dog bidratt til reduksjon av flere typer forurensning som utslipp av miljøgifter og forsurende stoffer. De totale kostnadene av tiltakene må derfor vurderes i forhold til de samlede miljøgevinster som tiltakene har resultert i, og ikke kun i forhold til utslipp av klimagasser.

Regjeringen legger i sitt videre arbeid på klimaområdet stor vekt på å sikre gjennomføring av kostnadseffektive tiltak på tvers av sektorer og kilder. Regjeringen arbeider blant annet med et lovforslag om kvotehandel med klimagasser i Norge, og vil legge dette frem for Stortinget i inneværende sesjon. Her vil det foreslås å innføre et nasjonalt kvotesystem i Norge fra 1. januar neste år. Norge kommer dermed tidlig i gang med kvotehandel med klimagasser, som ventes å bli det viktigste virkemiddelet for å overholde klimaforpliktelsene under Kyotoperioden 2008- 2012. Den viktigste økonomiske fordelene ved kvotehandel er nettopp at utslippsreduksjoner blir foretatt der hvor kostnadene er lavest.

Samtidig legger Regjeringen opp til bruk av de fleksible mekanismene under Kyotoprotokollen. Det er som det fremgår ovenfor derfor min klare intensjon at fremtidige rammebetingelser på klimaområdet skal bidra til kostnadseffektive løsninger.

SPØRSMÅL NR. 536

Innlevert 22. mars 2004 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 29. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for å få fortgang i arbeidet med revidering av de tildels svært lukrative pensjonsavtalene til ledere i helseforetaka gjennom tidsfrister og retningslinjer for hvilket nivå slike avtaler skal ligge på?»

BEGRUNNELSE:

Det er i løpet av de siste månedene blitt kjent at ledere i ulike regionale helseforetak og helseforetak har

fått tildels svært lukrative pensjonsordninger. Dette har skapt sterke reaksjoner både hos ansatte i sykehusene og i befolkningen forøvrig. Det er svært vanskelig å skape noen forståelse for at enkelte ledere i helseforetaka skal ha pensjonsordninger som ikke er i nærheten av det nivået ordinære pensjoner ligger på. Disse reaksjonene har ført til at de regionale helseforetaka har varslet en gjennomgang og en revurdering av disse avtalene. Jeg mottar nå rapporter om at dette arbeidet drar ut i tid, og at behandling av disse sakene i styremøtene utsettes. Et godt offentlig sykehusvesen er avhengig av tillit i befolkningen. De lukrative pensjonsordningene har svekket denne tilliten, og for å gjenopprette tilliten er det helt avgjørende at helseforetaka raskest mulig gjør endringer i disse.

Med bakgrunn i at dette arbeidet nå drar ut i tid, er det nødvendig at helseministeren griper inn og krever fortgang i behandlingen ved å sette en klar tidsfrist for når dette skal være gjennomført og ved å utarbeide retningslinjer for hvilket nivå disse pensjonen skal ligge på.

Svar:

Som jeg tidligere har meddelt har jeg tatt initiativ overfor alle de aktuelle regionale helseforetakene med sikte på at det skulle gjøres en gjennomgang og vurdering av pensjonsavtalene for ledere.

Det er viktig at gjennomgangene som nå skal gjøres fra Helse Sørs side, skjer med et tilstrekkelig stramt utgangspunkt. Helsedepartementet har fått bekreftet fra Helse Sør at det i gjennomgangene fra det regionale helseforetakets side vil bli tatt utgangspunkt i de ordinære bestemmelsene for pensjon som gjelder i staten. Jeg gjør oppmerksom på at hva som vil bli resultatet av gjennomgangene også vil avhenge av den avtalerettslige situasjon i forhold til den enkelte leder, og hvordan dette i dialogen med den enkelte leder vil sette rammer for de løsninger som kan oppnås. Jeg vil påse at arbeidet gis høy prioritet, men finner det ikke riktig at det settes en bestemt tidsfrist i en sak der løsning er avhengig av medvirkning fra flere parter.

Jeg viser også til at det samtidig med dette, i regi av Nærings- og handelsdepartementet, er satt i gang et arbeid med å revidere de veiledende retningslinjene for lønns- og ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige virksomheter. Når dette arbeidet er avsluttet, vil det i lys av de nye retningslinjene bli foretatt en samlet gjennomgang av arbeidsvilkårene i helseforetakene. Denne gjennomgangen må gjøres med utgangspunkt i den foreliggende avtalerettslige situasjonen.

SPØRSMÅL NR. 537

Innlevert 22. mars 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 13. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I et TV2-oppslag den 21. mars 2004 framkom at pårørende til et 9 år gammelt barn med den svært alvorlige sykdommen Hurlers syndrom, der forventet levetid ofte ikke overstiger 10 år, ventet 1/2 år på behandlingen av en medikamentsøknad i Rikstrygdeverket (RTV). Avslaget på søknaden er på relativt få linjer, og begrunnes i at det aktuelle legemiddelet eventuelt må dekkes av det aktuelle helseforetak.

Vil statsråden se på søknadsprosedyrene for støtten til legemidler, slik at saker som det haster med å få behandles tas raskt?»

BEGRUNNELSE:

Et legemiddel vil i gitte tilfeller kunne ha avgjørende konsekvenser for sykdomsforløpet. Lang saksbehandlingstid kan dermed sidestilles med lang ventetid på behandling, der pasientrettighetsloven sikrer mot for lang ventetid. Det framstår dermed som rimelig at det også bør stilles krav til hvor lenge man skal måtte vente fra et krav fremmes til søker mottar et svar. I dette tilfelle er det gitt en begrunnelse som dreier seg om at helseforetaket, ikke RTV, må dekke kostnadene ved eventuell bruk av legemiddelet. Undertegnede vil i tillegg stille spørsmålstegn ved dette som begrunnelse for et avslag, siden et legemiddel som kan gis poliklinisk normalt ikke skal dekkes av de ulike helseforetakene, men av RTV, i de tilfeller der legemiddelet er godkjent for forskrivning, og det er knyttet refusjon til forskrivningen.

Svar:

Hurlers syndrom er en sjelden, alvorlig fremadskridende avleiringssykdom, der en skadelig substans avleires og blir liggende i vev og celler i kroppen. Sykdommen skyldes enzyemmangel og fører til psykisk utviklingshemming, døvhet, forgroving av trekkene, avleiring av slimliknede substanser i celler, som lever, milt og indre organer. Sykdommen er også ledsaget av alvorlige skjelettplager, og den fører til for tidlig død, i barne- eller ungdomsår. Det er ulike alvorlighetsgrader av sykdommen, noe som innebærer forskjell i plager og progresjon. Jeg har for øvrig fått opplyst at det skal være i alt ni Hurler-pasienter i Norge.

Hittil har benmargstransplantasjon vært behandlingen, men dette er ingen fullgod behandling. Enzym-erstatning med legemidlet Aldurazyme kan gis som tilleggsbehandling. Rikstrygdeverket opplyser at legemidlet Aldurazyme gir en viss bedring i pustekapasitet, kondisjonsmålinger og livskvalitet. Legemidlet er vært dyrt. Årlige kostnader for en pasient på 60 kg er estimert til 4,5 mill. kr. For den aktuelle pasient (ni år) vil årlig utgift være ca. 3,5 mill. kr.

Sosialministeren har opplyst meg om at Rikstrygdeverket, på grunnlag av stigende saksmengde og økende kompleksitet i legemiddelsaker, har iverksatt en gjennomgang av etatens oppgaveløsning på legemiddelområdet. Målet med denne gjennomgangen er blant annet å redusere saksbehandlingstiden.

Når det gjelder søknader fra personer i en livstruende situasjon, vil Rikstrygdeverket sørge for at disse sakene blir trukket ut av den ordinære saksbehandlingen og behandlet raskt. Alle behandlende enheter vil bli inkludert.

I den aktuelle saken har Rikstrygdeverket vært opptatt av å finne løsninger. Når etaten ikke selv kunne fatte vedtak om legemiddel til søkeren, ble saken derfor tatt opp med Helsedepartementet.

Den aktuelle behandlingen for Hurlers syndrom må skje i sykehus, fordi medikamentet må settes som intravenøs infusjon over 3-4 timer. Helsedepartementet har fra landets fremste fagmiljø fått bekreftet opplysningen omkring behandlingsopplegg - dette er nå å regne for "god medisinsk praksis" og den behandlingen som tilrås for pasienter med Hurlers syndrom. Behandlingen bør gis i sykehus. For den aktuelle pasienten vil behandlingen kunne gis i Stavanger, ved barneavdelingen der, i samarbeid med Rikshospitalet.

Hvorvidt den aktuelle behandlingen med legemiddelet skal gis, vil kunne avhenge av vurderinger opp mot pasientrettighetsloven og den dertil hørende prioriteringsforskriften; denne sier som kjent at pasienten har rett til nødvendig helsehjelp når:

1. pasienten har et visst prognosetap med hensyn til livslengde eller ikke ubetydelig nedsatt livskvalitet dersom helsehjelpen utsettes, og
2. pasienten kan ha forventet nytte av helsehjelpen, og
3. de forventede kostnadene står i et rimelig forhold til tiltakets effekt.

Ut fra de medisinske opplysningene jeg har fått i denne konkrete saken, synes det som om disse betingelsene er oppfylt. Jeg har derfor også forvissnet meg om at behandling nå vil bli gitt. Dette innebærer at utgiftene til behandlingen vil bli dekket. Helsedepartementet har avklart med de to aktuelle RHF (Helse Vest, som har "sørge-for"-ansvaret i forhold til den aktuelle pasienten, og Helse Sør, som eier av Rikshospitalet) at behandling av denne pasienten nå skal starte, og at eventuell uenighet omkring økonomi og oppgjør mellom sykehusene ikke skal ha noen betydning i forhold til dette.

Jeg vil samtidig presisere at en eventuell uenighet omkring det offentliges dekning av medisinsutgifter skal være pasienten og de pårørende uvedkommende; dette er en diskusjon som skal og må skje mellom partene, og som pasienten ikke skal involveres i. Det er viktig å slå fast at det heller ikke må få noen konsekvenser i forhold til hvilken behandling som gis, så lenge de betingelsene som blant annet prioriteringsforskriften stiller, er møtt.

SPØRSMÅL NR. 538

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Rita Tveiten

Besvart 29. mars 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Vil statsråden oppretthalda tidsfaktoren som var knytt til HV-09s flytteplanar til Bergenhus Festning for å unngå nye leigekostnader, og kva for ressursar stiller statsråden til disposisjon for Forsvarsbygg slik at lokala på Bergenhus Festning er i forsvarleg stand før eventuell innflytting av den nye distriktsstaben?»

GRUNNGJEVING:

Både i St.prp. nr. 42 (2003-2004) og i tidlegare svar til Marit Nybakk har statsråden gjort det klart at den nye distriktsstaben for Hordaland og deler av Sogn og Fjordane, inkludert det tidlegare HV-09, bør lokalisrast på Bergenhus Festning. I Forsvarsdepartementets svar til Marit Nybakk går det fram at "Det vil bli arbeidet aktivt med å få til ei ordning med fremleie av lokalene i Åsane slik at flyttingen kan skje tidligst mulig, uten at Forsvaret havner i en situasjon hvor det må betales leie for en bygningsmasse som er fraflyttet". Bygningsmassen det blir vist til her er lokala som HV-09 leiger i dag i Storbotn i Åsane. Leigeforholdet i Storbotn varar, ref. Marit Nybakk sitt spørsmål, til 15. april 2005, ein dato som ikkje blir korrigert i svaret frå departementet. Det er derfor truleg at statsråden hadde planlagt å flytta staben i HV-09 inn på Bergenhus før 15. april 2005, for å unngå nye leigekostnader.

Etter det eg kjenner til finst det eigne planar i Forsvarsbygg som er knytt til bruken av dei lokala på Bergenhus Festning som er tiltenkt den nye distriktsstaben. I tillegg til eventuelle kostnadar til oppussing vil jo dette også medføra utgifter til leige av andre lokale for Forsvarsbygg, før distriktsstaben eventuelt kan flytta inn på Bergenhus.

Svar:

Det har vore eit overordna mål for meg å samle leiinga av skolane til Sjøforsvaret, Hordaland HV-distrikt og andre relevante delar av Forsvaret til ein synleg stad midt i Bergen, med rike tradisjonar, der Heimevernet kan ha kontakt med innbyggjarane i Bergen. Derfor gjorde eg om avgjerda til den dåverande forsvarsminister Bjørn Tore Godal frå 22. juni 2001 om å lokalisere HV-distriktet til Ulven, og avgjorde at dette skulle leggst til Bergenhus. Eg vil sjå til at dette blir gjort så snart som praktisk mogleg.

Vilkåra for å lokalisere HV-distriktet til Bergenhus var dessutan at dette ikkje medførte vesentlege investeringar, mens nybygg på Ulven ville medføre dette. De aktuelle lokalitetar på Bergenhus står ledige, og kan tas i bruk. I Forsvarsbygg sine budsjett for 2004 er det sett av pengar til mindre tilpassingar på Bergenhus.

Eg viser òg til Regjeringa sitt framlegg i St.prp. nr. 42 (2003-2004) om å opprette eit nytt HV-distrikt for Hordaland og sørlege del av Sogn og Fjordane lokalisert til Bergenhus.

SPØRSMÅL NR. 539

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 31. mars 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Opptreningsinstitusjonen har en viktig rolle for å gi syke et opptrenings- og rehabiliteringsopplegg. Nå er dette ment å være en del av det totale spesialisthelsetjenestetilbudet. Mange av institusjonene har lenge slitt med vanskelige økonomiske vilkår. Etter omleggingen av finansieringsordningen for 2003 har institusjoner nå fått forverret økonomi. Dette skyldes at inntektene pr. pasient er gått ned samtidig som kravene til det faglige tilbudet øker.

Vil helseministeren ta et initiativ for å rette opp inntektssvikten?»

BEGRUNNELSE:

Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 (2002-2003) ble det besluttet å overføre finansieringsansvar og bestillingsansvar til de regionale helseforetakene i løpet av en fireårsperiode. For 2003 ble 20 pst. av bevilgningene til opptreningsinstitusjoner overført til de regionale helseforetakene som har overført dette til institusjonene som en basisbevilgning. For 2004 øker denne prosenten til 40.

Nå viser det seg at dette medfører at tilskuddet pr. pasient går ned hos noen institusjoner. En situasjon som forverres dess større andelen som gis som basistilskudd, blir. Særlig utslag gir dette for institusjoner som har økt antall pasientdøgn fordi man legger historiske tall til grunn. Dette selv om økningen ligger godt innenfor det som institusjonen er godkjent for. Som eksempel viser jeg til tall for Sofienberg helse- og rehabiliteringssenter.

	2002	2003	Progn.2004
Antall Pasientdøgn:	12 415	15 762	15 762
Refusjon RTV pr. pas.		63	478
refusjon Helse Øst		1 910 000	3 892 000
Egenandel		120	120
Sum inntekt	10 986 652	13 747 262	13 317 676
Inntekt per pasient	885	872	845
Prosent endring		-1.4%	-3.1%
Inntektsendring			-429 586

Inntektsbortfallet for 2004 er altså ca. 430 000 kr i forhold til 2003 basert på samme antall pasientdøgn. I dette regnestykket er det ikke tatt med prisvekst. Institusjonen har vanskelig for å godta at lavere antall pasientdøgn de siste årene skal avgjøre framtidig refusjon. Det er oppfatningen at departementet ønsker optimal utnyttelse av kapasiteten. Når Sofienberg øker antall pasienter og fremdeles holder seg innenfor godkjente plasser, virker det helt urimelig at de skal "straffes" for det. Det er viktig at det faglige tilbudet er godt nok. Grunnet økning i antall pasientdøgn i 2003, økte også fagressursen på Sofienberg. Skal institusjonen ha både legespesialist og flere fysioterapeuter i tillegg til allerede økning i sykepleieravdelinger, vil de få en forverret økonomi på anslagsvis 1/2 mill. kr. Sum av inntektsbortfall grunnet omleggingen av refusjonssystemet, økningen i prisstigning og økt ressursbruk vil bety ca. 1,5 mill. kr.

Det synes mest naturlig at institusjonen får refundert i forhold til faktisk antall pasientdøgn så lenge den holder seg innenfor antall godkjente pasientdøgn. Da blir det også lettere å takle de økonomiske utfordringene.

Svar:

Bakgrunnen for omleggingen av finansieringsordningen er harmonisering i forhold til øvrig spesialisthelsetjeneste. Et basistilskudd vil gi en sikkerhet for inntekt også i perioder med lavt belegget.

Som grunnlag for beregning av basistilskudd og stønadssats har departementet benyttet erfaringstall, som er det beste grunnlag vi har. For 2003 ble belegg for de tre foregående år benyttet som grunnlag. Det har vist seg at belegget har økt i 2003 i forhold til gjennomsnittlig belegg for de tre foregående år pga. høyere etterspørsel etter tjenester, som bl.a. kan ha sammenheng med lavere egenandel.

Utgangspunkt for beregning er bevilgning til formålet over kap. 2711 post 78. Beleggsprosent har betydning for størrelsen på basistilskudd og stønadssats. Dersom en legger et høyere belegg til grunn, blir stønadssatsen lavere. Det går fram av regnestykket i begrunnelsen for spørsmålet at de totale inntekter ved Sofienberg har økt med ca. 25 pst. fra 2002 til 2003, dvs. en betydelig merinntekt. Denne merinntekten representerer en økning i inntektene til Sofienberg langt over den lønns- og prisstigning som er lagt til grunn i Stortingets bevilgning til dette formålet. En slik merinntekt ved mange opptreningsinstitusjoner, grunnet høyere belegg enn det departementet har lagt til grunn for beregning av basistilskuddene og stønadssatsene for 2003, er også forklaringen på et betydelig overforbruk på posten for 2003.

For 2004 har departementet også lagt belegget for det tre foregående år til grunn for beregning av basistilskudd. Dette innebærer at 2003-belegget er med i grunnlaget. Departementet fikk endelig tall for faktisk forbruk etter at basisbelegget var beregnet. Departementet fant det riktig å legge belegget for de to foregående år til grunn for beregning av stønadssats for 2004. Bevilgningen på posten for 2004 er lønn- og prisjustert med 3,4 pst. i forhold til bevilgningen for 2003. Da det for 2003 var et betydelig merforbruk på posten, som innebar at opptreningsinstitusjonene totalt fikk mer inntekter enn det som var bevilget, er ikke det faktiske forbruket lønns- og prisjustert. For enkelte institusjoner som har hatt en betydelig merinntekt i 2003 i forhold til det som var beregnet, kan situasjonen for 2004 bli at institusjonen ikke får en vekst i forhold til faktisk forbruk. At inntekt pr. kurdøgn for enkelte institusjoner kan bli lave

re i 2004 enn i 2003, skyldes ikke refusjonssystemet, men det forhold at grunnlaget som ble lagt til grunn for beregning av stønadssats var lavere enn faktisk forbruk, og følgelig at stønadssatsen ble for høy i forhold til det stønadssatsen hadde blitt om faktisk forbruk hadde blitt lagt til grunn. Når departementet for 2004 på bakgrunn av erfaringstall har lagt et litt høyere belegg til grunn for beregning av stønadssats, kan den totale inntekten pr. kurdøgn bli litt lavere, dersom det var stort avvik mellom anslått belegg og faktisk belegg i 2003.

Å ta utgangspunkt i faktisk forbruk i ettertid og beregne "riktig" stønadssats, ville ha medført at mange institusjoner hadde fått mindre totalinntekter enn de nå har fått. Dette synes uhensiktsmessig.

Departementet må legge bevilgningen til formålet til grunn for beregning. Som nevnt ovenfor tar departementet utgangspunkt i erfaringstall for de siste årene når en fastsetter stønadssats og basistilskudd. Opptreningsinstitusjonene er private institusjoner som selv er ansvarlig for å budsjettere på en forsvarlig måte. Å tilpasse virksomheten i opptreningsinstitusjoner til det øvrige spesialisthelsetilbudet vil bidra til at tilbudet blir tilpasset behovet i regionen. Dette vil være viktig for pasientene, og bety en positiv utfordring for institusjonene.

Dokument nr. 15:28

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 540

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 31. mars 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Finansdepartementet har nå det overordnede ansvar for oppfølging av Agenda 21.

På hvilken måte vil finansministeren sørge for at den kontinuiteten Stiftelsen Idébanken representerer videreføres, og ikke blir en kasteball mellom departementene?»

BEGRUNNELSE:

Storting og regjering har ved flere anledninger understreket betydningen av en bærekraftig utvikling. FN-toppmøtet i 1992 var en milepæl i arbeidet med miljø og utvikling. Agenda 21 dokumentet representerer arbeidsformer og forpliktelser som igjen ble aktualisert i Johannesburg. Dette arbeidet involverer både offentlig sektor, næringsliv og det sivile samfunn i et partnerskap. Stiftelsen Idébanken baserer sin virksomhet på disse arbeidsformene og på prinsipper som har fått bred tilslutning fra politiske myndigheter. Det går på å involvere både offentlig forvaltning, næringsliv og organisasjoner til å forplikte seg til handling. Idébanken har en historisk forankring i Agenda 21 og UNCED-prosessen. Stiftelsen Idébanken er fra Stortingets side fremhevet som en viktig ressurs og drivkraft både lokalt og nasjonalt.

I nasjonalbudsjettet for inneværende år ble en nasjonal handlingsplan for Agenda 21 presentert som eget kapittel. For å sikre en sektorovergripende tilnærming er det etablert et eget statssekretærutvalg for å koordinere arbeidet. Handlingsplanen vektlegger partnerskap og deltakelse fra alle samfunnsaktører. Oppfølgingen av Regjeringens nasjonale Agenda 21-dokument koordineres av Finansdepartementet.

Dette nasjonale løftet gir en ny rollefordeling mellom departementene. Miljøverndepartementet har i denne situasjonen valgt å fjerne støtten til Idébankens opplærings- og kompetansesenter. Arbeidet gis en innretning og omfang som ikke gjenspeiler bredden i Agenda 21. Uten en rask politisk avklaring vil Idébanken legges ned i sin nåværende form. Senteret legges ned. Det nasjonale nettstedet www.agenda21.no legges også ned.

Svar:

Miljøverndepartementet gjennomførte i perioden 1997-2001 stimuleringsprogrammet for lokal Agenda 21 med en totalbevilgning på 110 mill. kr, for oppbygging av miljøkompetanse regionalt og lokalt. Det ble forutsatt at miljøkompetansen skulle integreres i den øvrige forvaltningen i kommunene, og ved programmets slutt ble midlene innlemmet i rammetilskuddet til kommunene.

Stiftelsen Idébanken har utviklet seg til å bli en viktig formidlingsaktør innen lokalt miljøvern og bærekraftig utvikling. På denne bakgrunn har Miljøverndepartementet gitt betydelige drifts- og prosjekttilskudd til stiftelsen over statsbudsjettets kap. 1400 post 73, og i perioden 2002-2004 har virksomheten mottatt nærmere 18 mill. kr.

I 2003 ble flere av de virksomhetene som i dag mottar støtte over samme budsjettpost, evaluert. Som beskrevet i St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Miljøverndepartementet, påpeker evalueringen behovet for

endringer som kan rasjonalisere arbeidet i virksomhetene og øke miljønyttene av de statlige tilskuddene. Gjennom økt samarbeid, samlokalisering og eventuell sammenslåing mener Miljøverndepartementet at virksomhetene kan fremstå som mindre fragmenterte samtidig som de totale ressursene og fagkompetansen vil kunne utnyttes mer effektivt. Dette vil kunne bidra til at de aktuelle organisasjonene utvikler sin virksomhet på en god og effektiv måte med tilstrekkelig forutsigbarhet i rammebetingelsene. Dette vil dessuten kunne forsterke gjennomslagskraften og formidlingsevnen til virksomhetene og gjøre dem mer fleksible og robuste. Det forutsettes derfor at GRIP, Idébanken og Grønn Hverdag i 2004 arbeider aktivt videre med å følge opp signalene i budsjettet.

I Nasjonal Agenda 21, jf. St.meld. nr. 1 (2003- 2004), drøftes virkemiddelbruken for å fremme en bærekraftig utvikling på bred basis og på tvers av sektorer, der flere departementer har et sektoransvar. Finansdepartementet vil arbeide for en god samordning og koordinering mellom de ulike departementene i oppfølgingen av dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 541

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 31. mars 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Kva har statsråden føreteke seg for å sikra vidareføring av NO_x-reduksjonsprogrammet i samsvar med det Stortinget vedtok ved handsaminga av statsbudsjettet for 2004?»

GRUNNGJEVING:

I statsbudsjettet for 2004 blei det vedteke å satsa på ei opprusting av skipsflåten gjennom ei vidareføring av NO_x-reduksjonsprogrammet. Gjennom budsjettforliket mellom regjeringsspartia og Arbeidarpartiet, kom det til ein ny budsjettpost på 10 mill. kr til NO_x-reduksjonsprogrammet. Fleirtalet la vekt på at midlane skulle nyttast til tiltak som har best kost/nytte i forhold til Sjøfartsdirektoratets tiltaksanalyse, og til tiltak som gir dokumenterbare varige løysingar og der EIAPP-sertifikat kan utskrивast. Vidare skulle tiltak som, i tillegg til NO_x, også gir CO₂-reduksjonar, prioriterast. For å bidra til sysselsettinga i norsk verftsindustri, ba fleirtalet Regjeringa syta for at tiltak og utføring i størst mogleg grad vert knytt opp mot norske produkt og norsk verftsindustri.

Svar:

Sjøfartsdirektoratet har i tildelingsbrev for 2004 blitt informert om at ordninga skal vidareføres under ein ny budsjettpost på 10 mill. kr. Direktoratet held for tida på med å utarbeide nye retningslinjer for ordninga i samsvar med Stortingets vedtak. Det er venta at dei nye retningslinjene er ferdige i løpet av april månad, og ordninga vil deretter settes i verk så snart som mogleg.

SPØRSMÅL NR. 542

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 31. mars 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Kva er erfaringane så langt med Stortinget sitt vedtak om å sikre eit visst antal lærlingplassar for norske sjøfolk på skip som er omfatta av nettolønnsordninga, samt å oppretta eit fond til kompetansehevings- og rekrutteringstiltak?»

GRUNNGJEVING:

Våren 2003 fatta Stortinget følgjande vedtak:

"Stortinget ber Regjeringa utarbeide regler hvor det stilles krav om et visst antall lærlingplasser for norske sjøfolk på skip som kommer inn under nettolønnsordninga. Dette skal sikre i snitt 2 lærlinger per skip som er omfatta av nettolønnsordninga.

Stortinget ber Regjeringa opprette et fond, for eksempel etter svensk modell, som skal gå til kompetansehevings- og rekrutteringstiltak i de maritime næringene, spesielt retta mot opplæring til sjøs. Fondet disponeres i samråd med de berørte rederiene og de ansattes organisasjoner. Fondet finansieres ved innbetaling av kr 470 per måned per sysselsatt på alle norske skip som er omfatta av nettolønnsordninga."

Svar:

I samband med utvidinga av nettolønnsordninga blei det hausten 2003 oppretta eit kompetansefond. Formålet er å bidra til å stimulere opplæring og rekruttering av norske sjøfolk. Det blei også utarbeidd reglar som sikrar i gjennomsnitt minst 2 opplæringsplassar pr. skip som er omfatta av nettolønnsordninga. Det er for tidleg å seie noe om verknadene av desse tiltaka. Regjeringa vil følgje utviklinga nøye, og gjennom ei evaluering sjå om målsetjinga om praksisplassar blir nådd, så snart fondet har vore i funksjon ein periode.

SPØRSMÅL NR. 543

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 31. mars 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Stortinget har vedtatt å innføre avgift og refusjonsordning på blant annet HFK, men ordningen er foreløpig ikke innført. Bransjen er frustrert over uforutsigbarheten fra myndighetenes side. Mange av bedriftene har store problemer med å få de ulike sluttbrukerleddene til å betale den særdeles høye, offentlige avgiften.

Hvorfor er stortingsvedtaket fra 2003 om den bebudede refusjonsordningen ennå ikke iverksatt, og hva vil statsråden gjøre for å sikre bedre forutsigbarhet for den HFK-relaterte næringen?»

BEGRUNNELSE:

Varme- og kuldebransjen oppfattet det slik at Stortinget vedtok at refusjonsordningen skulle innføres, at den skulle baseres på en egen forskrift og iverksettes snarest og innen utgangen av 2003.

Høringsforslag til Forskrift om refusjon av avgift på HFK og PFK ble først sendt fra SFT 31. oktober 2003 med høringsfrist 24. november 2003. Mange berørte organer i bransjen forventet at høringsinnspillene skulle behandles raskt slik at ordningen kunne bli innført innen utgangen av 2003, i henhold til Stortingets vedtak.

Refusjonsordningen er ennå ikke innført (pr. mars 2004). Samtidig har verken SFT eller Miljøverndepartementet gått ut med noen forklaring på denne forsinkelsen. Dette har skapt stor frustrasjon i de bransjer, og i særdeleshet kuldebransjen som er berørt av dette.

Når refusjonsordningen må sees i sammenheng med innføring av avgift på HFK og PFK, burde både avgift og refusjonsordning selvsagt ha vært innført samtidig. En avgift på HFK og PFK uten refusjonsordning fremstår som en ren fiskal avgift som i praksis ikke vil utløse nødvendige utslippsreducerende tiltak.

Svar:

Regjeringen vil i henhold til Stortingets vedtak innføre en refusjonsordning for HFK/PFK, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004). Statens forurensningstilsyn sendte et utkast til forskrift om ordningen på høring 31. oktober 2003, med høringsfrist 24. november.

I høringsutkastet foreslås det at refusjonen skal være av samme størrelse som avgiften. Refusjonsordningen er ment å virke sammen med avgiften, og kombinasjonen av avgift og refusjon vil gi incentiver til å begrense bruken av HFK og PFK samt å minimere utslippene av HFK og PFK.

Som meddelt Stortinget gjennom revidert nasjonalbudsjett for 2003, var det ikke praktisk mulig å innføre avgift og refusjonsordning samtidig. Det er imidlertid ikke riktig at dette gir avgiften karakter av en ren fiskal avgift. HFK/PFK, som typisk benyttes i kulde- og klimaanlegg, har generelt lang brukstid. Gass som er importert etter at avgiften ble innført i 2003 vil i hovedsak derfor ikke bli destruert før refusjonsordningen er innført. Ordningen vil derfor sikre at betalt avgift blir refundert når gassen leveres til destruksjon.

En årsak til at det ikke har vært mulig å vedta refusjonsforskriften tidligere er at det har vært behov for visse avklaringer i forholdet mellom avgiften og refusjonsordningen, noe også høringen avdekket. Per i dag er avgiften utformet slik at også HFK/PFK som er gjenvunnet for videresalg ilegges avgift. I høringsutkastet legges det imidlertid opp til at refusjon kun utbetales ved levering til destruksjon, og ikke ved levering til gjenvinning. Å velge levering til destruksjon som refusjonspunkt fremmer forsvarlig innsamling og håndtering av HFK og PFK helt frem til destruksjonsanlegget, sikrer god kontroll med refusjonsutbetalingene og gir lavest mulig kostnader knyttet til administrering av ordningen. Men dersom det ikke gis refusjon ved levering av HFK/PFK til gjenvinning samtidig som avgiften på gjenvunnet vare opprettholdes, vil samme gass kunne avgiftsbelegges flere ganger. Som høringsrunden har vist er det viktig å sikre god sammenheng mellom avgifts- og refusjonsordningene slik at dobbeltbeskatning unngås. Det er på denne bakgrunn det har vært nødvendig å vurdere avgiften på *gjenvinning* av HFK/PFK nærmere.

Jeg vil sørge for at de resterende, nødvendige avklaringer blir foretatt og at ordningen blir innført innen kort tid.

SPØRSMÅL NR. 544

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 31. mars 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«En kritisk gjennomgang av bompengeforvaltningen har avdekket en rekke ureglementerte forhold, samtidig som antall bompengeprosjekter øker hvert år.

Hvor mye av totalt innbetalte bompengeavgifter har gått til andre formål enn investering i nye vegprosjekter (som var formålet med bomprosjektene) i løpet av de 10 siste år?»

BEGRUNNELSE:

En kritisk gjennomgang av bompengeforvaltningen avdekker en rekke ureglementerte forhold. Blant disse er unødig reisevirksomhet og kostnader til opprettelse av datterselskap. Rapporten om organisering av bompengeforvaltningen som Samferdselsdepartementet oversendte Riksrevisjonen i høst inneholder en hel liste ureglementerte forhold: unødig reisevirksomhet, drift og vedlikehold av vegnett, kostnader til opprettelse av datterselskap og egne driftsselskap, omgåelse av statens lønnspolitikk, ureglementerte aksjekjøp og tildeling av kontrakter. Rapporten følger opp Riksrevisjonens undersøkelse av vegmyndighetens styring i fem utvalgte bomprosjekter fra 1998-1999.

Ett bomselskap for hvert vegprosjekt kan gi uklar motivering og belønning og lenger nedbetalingstid enn nødvendig. Bomselskapenes selvstendighet i forhold til aksjeloven har i noen tilfeller gitt utslag i høye lederlønninger og styrehonorar ut over vanlig statlig lønnspolitikk. Selv om det er klare begrensninger på hva bompenger kan brukes til etter bompengeavtalen, finnes det likevel eksempler på uhjemlet bruk av bompenger.

Bomselskapene er offentlig eide aksjeselskap tuftet på ikke-kommersiell basis.

De er også underlagt lov om offentlige anskaffelser. Men reglene blir ulikt overholdt. Mange små selskap har skap rolleblending. Spredt kompetanse har ført til at enkeltaktører har opptrådt i flere selskaper. Selskapene har ikke anledning til å kjøpe aksjer. Dette har likevel skjedd, og skapt habilitetsproblemer.

Svar:

I de 10 årene fra 1992-2002, ble det krevd inn om lag 24 mrd. kr (2004-kr) i bompenger. I samme periode ble det bevilget om lag 49,5 mrd. kr (2004-kr) til riksvegene over statsbudsjettet. Bruk av bompenger sammen med statlige midler har gjort det mulig å framskynde en rekke prosjekter som ellers ville blitt utsatt i mange år.

Det er tre typer innkreving av bompenger: forhåndsinnkreving, parallellinnkreving og etterskuddsinnkreving, jf. omtale i St.meld. nr. 24 (2003- 2004) Nasjonal transportplan 2006-2015. Den mest vanlige typen for innkreving er etterskuddsinnkreving. Ved etterskuddsinnkreving går bompengeinntektene i hovedsak til betjening og nedbetaling av lån, altså til finansiering av vegutbygging.

Innkrevings- og administrasjonskostnadene har samlet utgjort vel 10 pst. av bompengeinntektene, om lag 90 pst. har altså gått til å finansiere vegprosjekter, og investeringer i ny infrastruktur for kollektivtrafikk, f.eks. i Oslo og Akershus.

Ny teknologi og mer effektive innkrevingsordninger har medført at driftsutgiftene knyttet til innkreving av bompenger har gått ned de siste årene. Det nye innkrevingssystemet som beskrives i St.meld. nr. 24 (2003-2004), vil redusere driftsutgiftene ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 545

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 31. mars 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Radiografutdanningen ved Høgskolen i Gjøvik er opprettet som et 4-årig prosjekt og finansiert av

Helsedepartementet. Studiet har hatt høy søkning og god gjennomføringsgrad. I statsbudsjettet for 2004 hadde ikke Regjeringen foreslått en videreføring av studiet. I budsjettinnstillingene for 2004 ber sosialkomiteen og kirke-, utdannings- og forskningskomiteen Regjeringen vurdere mulighetene for å videreføre radiografutdanningen ved høgskolen som fast studietilbud fra høsten 2004.

Hva gjør Regjeringen for å følge opp dette?»

BEGRUNNELSE:

Siste kull i prosjektperioden ble tatt opp høsten 2003. Det haster nå med å få en avklaring for at et studium det er stort behov for, kan videreføres. Høgskolen i Gjøvik ønsker å etablere radiografutdanningen som et fast studietilbud fra høsten 2004. Høgskolen i Buskerud har fått delfinansiering fra staten for et slikt studium fra 2004.

På Gjøvik har søkningen vært god med 3 søkere pr. plass. Høgskolen i Gjøvik har i flere år hatt videreutdanning i digital billedbehandling for radiografer med meget god søkning både nasjonalt og internasjonalt.

Høgskolen i Gjøvik har høsten 2003 igangsatt videreutdanning i stråleterapi som bygger på radiografutdanning. Det er et tett samarbeid med Sykehuset Innlandet Avdeling Gjøvik, og Gjøvik fremstår med dette nære helsefaglige samarbeidet som det tyngste fagmiljøet innen radiografi/stråleterapi på østlandsområdet utenom hovedstaden.

Det er stort behov for fagpersonell for å møte de store utfordringene i helsevesenet både ved forebyggende undersøkelser og behandling av alvorlig sykdom, særlig med økningen av antall krefttilfeller.

Når Gjøvik har en avdeling for kreftbehandling i Innlandet, er det viktig at det også utdannes personell med tilknytning til området og som blir boende der.

De som ble uteksaminert i 2003, har blitt rekruttert foruten til Oppland også til Hedmark og til Ullevål. Ved annonsering til for eksempel mammografiscreening har det vært vanskelig å få tak i fagfolk. Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen mener det er gode argumenter for å videreføre radiografutdanningen ved Høgskolen i Gjøvik, blant annet fordi en bygger på et allerede etablert miljø med et godt samarbeid til sykehussektoren og tilbud om videreutdanning i stråleterapi, som bygger på radiografutdanningen.

Svar:

Radiografutdanningen ved Høgskolen i Gjøvik

ble opprettet som et forsøksprosjekt med opptak av fire kull der det første kullet ble tatt opp i 2000 og det siste i 2003. Sosial- og helsedepartementet har finansiert prosjektet med midler fra Kreftplanen. Midler til de fire kullene er tildelt Høgskolen i Bergen som står som faglig ansvarlig for tilbudet.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2004 ble midler til fullfinansiering av kvalitetsreformen prioritert. Opprettelse av nye studieplasser til økt opptak ble ikke prioritert. Høgskolen må derfor vurdere omprioritering innenfor eksisterende rammer for å opprettholde radiografutdanningen.

Jeg er kjent med at Høgskolen i Gjøvik har lyst ut radiografutdanningen fra høsten 2004. Departementet vil vurdere spørsmålet om videre finansiering av studiet i forbindelse med budsjettet for 2005.

SPØRSMÅL NR. 546

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 31. mars 2004 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«I hvilken utstrekning mottar norske selskaper som Hydro og Statoil, eller prosjekter som disse selskapene deltar i, støtte fra Verdensbankgruppen, jf. Verdensbankens rapport av desember 2003 om støtte til petroleumsvirksomhet, kull og annen gruvedrift ("Extracting industries")?»

BEGRUNNELSE:

I desember 2003 kom rapporten "Towards a Better Balance". Den overraskende kritiske rapporten er resultat av "Extractive Industries Review" - en gjennomgang av "fordeler og ulemper ved Verdensbankens støtte til petroleumsvirksomhet, kull og annen gruvedrift".

Noen viktige konklusjoner og anbefalinger i Extractive Industries Review (EIR) er:

1. Økte investeringer har ikke nødvendigvis hjulpet de fattige; faktisk har miljøet og de fattige ofte blitt ytterligere truet av ekspansjon i et lands olje- eller mineralutvinningsindustri.
2. Verdensbanken synes ikke å være utformet for effektivt å fremme fattigdomsreduksjon gjennom bærekraftig utvikling av utvinningsindustri i de landene den støtter.
3. Verdensbanken bør fase ut sin støtte til kull- og oljeprosjekter innen 2008, og bør heller bruke sine begrensede ressurser på investeringer i utbygging av fornybar energi, utslippsreducerende prosjekter, ren energi og enøk.

I lys av anbefalingene fra rapporten og diskusjonene som vil følge i kjølvannet vil det vært nyttig med en oversikt over hvilke norske selskaper som mottar slik støtte, samt en oversikt over hva slags type aktiviteter norske selskaper er involvert i som støttes av Verdensbankgruppen.

Svar:

Norske selskaper mottar ikke støtte fra Verdensbanken. Selskaper som Statoil og Hydro har imidlertid deltatt som samarbeidspartnere i utviklingsprosjekter støttet av Verdensbankgruppen. Eksempler er støtte til lokalt næringslivs engasjement i oljesektoren i Aserbajdsjan (Statoil) og deltakelse i Verdensbankens "Prototype Carbon Fund", som støtter u-landenes evne til å delta i mekanismer under Kyoto-protokollen (Hydro).

Statoil og Hydro deltar også sammen med Verdensbanken i "Global Gas Flaring Reduction Partnership", som har som formål å redusere global forbrenning av naturgass.

Verdensbankgruppen gir støtte til prosjekter som det enkelte låntakerland prioriterer i sin utviklingsstrategi. Dette skjer etter grundige analyser av utviklingseffekten og på bakgrunn av politikk vedtatt i Verdensbankens styre. Her er, med noen meget få unntak, alle land i verden direkte eller indirekte representert. Verdensbanken kan således anses som en særlig egnet og troverdig samarbeidspartner når norsk næringsliv er engasjert i utviklingsprosjekter.

Verdensbanken er nå i ferd med å utforme sin tilbakemelding på "Extractive Industries Review" (EIR). En endelig norsk holdning til EIR vil måtte avvente en vurdering av denne tilbakemeldingen og konsultasjoner med de andre nordiske og baltiske land vi har felles styrerepresentasjon med. Allikevel kan det allerede nå fremføres enkelte betraktninger om EIR.

Vi deler EIRs hovedkonklusjon om at styresettet, både i offentlig sektor og blant private aktører, må styrkes og at vektlegging av sosiale forhold, miljøhensyn og menneskerettigheter er svært viktig.

Verdensbanken har lenge gitt høy prioritet til fremme av godt styresett. Det er imidlertid grunn til fortsatt å følge kritisk med på hva Verdensbanken gjør på disse feltene.

Vi er dessuten enig med EIR i betydningen av å bidra til utvikling og bruk av fornybare og nye fornybare energikilder i utviklingsland. Samtidig deler vi EIRs oppfatning av at Verdensbankgruppen fremdeles har en rolle når det gjelder å støtte utviklingsland innenfor olje-, gass- og gruvesektorene.

Den mest kontroversielle anbefalingen i EIR er imidlertid at Verdensbanken skal stoppe all støtte til petroleumssektoren etter 2008. Særlig fra u-landenes egne regjeringer er det sterk motstand mot denne anbefalingen. Dette må vi ta på alvor. En hovedinnvending er at det vil være nødvendig for fattige land å basere mye av sitt energibehov på de energiformene og den energiteknologi som er kommersielt tilgjengelig. Fordi nye fornybare energikilder fremdeles er kostbare å benytte, og i varierende grad utviklet for anvendelse i stor skala i utviklingsland, vil mange fattige land i et 20-30 års perspektiv måtte basere seg på energikilder som olje dersom man skal kunne få en økonomisk vekst og utvikling som monner i kampen mot fattigdom. Både Verdensbanken og industrien mener at EIR kan synes å ha et noe optimistisk syn på hvor raskt man skal greie å utvikle kostnadseffektive alternative energikilder i et tilstrekkelig omfang.

Det er også viktig å ta høyde for at det er grunn til å anta at oljeutvinning i de aktuelle landene vil fortsette selv uten Verdensbankens involvering. Dette vil erfaringsmessig kunne bety mindre åpenhet rundt ressursforvaltningen, redusert hensyn til miljø og sosiale aspekter og skjeve fordelinger av gevinstene.

Det er videre uttrykt en generell bekymring om hvorvidt anbefalingene fra EIR tar tilstrekkelig hensyn til behovet for en landspesifikk tilnærming og nasjonale prioriteringer. Det er i dag allmenn enighet om at landene selv må være i førerretten mht. slike avgjørende spørsmål for deres egen utvikling.

Man må stille strenge krav til Verdensbankens engasjement. Dette må imidlertid skje på en måte som tar hensyn til alle relevante aspekter ved utviklingsprosessen, herunder både sosiale forhold, miljø, styresett, energibehov og eksportinntekter. Det er ikke usannsynlig at Verdensbanken ved å trekke seg ut av

oljesektoren, slik EIR foreslår, kan risikere å hemme snarere enn å fremme kampen mot fattigdom og for bærekraftig utvikling.

SPØRSMÅL NR. 547

Innlevert 23. mars 2004 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 13. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ansvaret for utlevering av behandlingshjelpemidler til pasienter med cystisk fibrose ble overført til helseforetakene den 1. april 2003. Mange av brukerne opplever at helseforetakene gir et dårligere tilbud, og at det nye systemet har mange uklarheter.

Vil helseministeren sørge for at helseforetakene utleverer behandlingsutstyr til pasienter med cystisk fibrose og andre alvorlige sykdommer på en sikker og rettmessig måte?»

BEGRUNNELSE:

Ansvaret for utlevering av behandlingshjelpemidler for personer med sykdommen cystisk fibrose ble overført til helseforetakene den 1. april 2003. Inntrykket fra flere av brukerne er at det nye systemet fungerer dårlig, og at de ikke får ikke den hjelpen de trenger når de henvender seg. Dette innebærer blant annet at en del pasienter ikke lenger får det utstyret som er nødvendig for å behandle sykdommen. Norsk Forening for Cystisk Fibrose peker også på flere sider ved det nye systemet som ikke fungerer tilfredsstillende.

Det er viktig å sikre at utlevering av livsviktig behandlingsutstyr til pasienter foregår på en måte som skaper trygghet og forutsigbarhet i hverdagen.

Svar:

Overføringen av ansvaret for medisinske behandlingshjelpemidler er gjort for å få et bedre og mer helhetlig system for det samlede ansvaret av behandlingshjelpemidler, som benyttes i tilknytning til den medisinske behandlingen av pasienter, slik at dette kan ses i sammenheng med den medisinske behandlingen for øvrig.

Fram til og med 2002 var ansvaret for behandlingshjelpemidler delt mellom folketrygden, spesialisthelsetjenesten og kommunene. Dette var en ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåer som var tilfeldig og historisk betinget, og dette oppdelte finansieringsansvaret skapte gråsoner, som var ugunstig og til dels problematisk for pasientene. Ved ikrafttredelse av sykehusreformen fulgte det delansvaret som fylkeskommunene hadde hatt for behandlingshjelpemidler, med over til de regionale helseforetakene. Helsedepartementet foretok i 2002 derfor en rydding med sikte på en helhetlig, samlet plassering av ansvar i forhold til de behandlingshjelpemidlene som finansiering for behandlingshjelpemidler og tilhørende forbruksmateriell ble overført til de regionale helseforetak fra og med 1. januar 2003.

Ett av formålene med overføringen er at bruker ikke skal få dårligere rettigheter enn det vedkommende hadde tidligere. Foretakene kan ikke redusere brukers rettigheter. De regionale helseforetakene skal (jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-1a) sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseregionene tilbys spesialisthelsetjenester i og utenfor institusjonen. De regionale helseforetakenes ansvar for spesialisthelsetjenester omfatter også spesialistbehandling i hjemmet. Dette innebærer i praksis at pasienter har krav på medisinske behandlingshjelpemidler, dersom det er nødvendig i forbindelse med den medisinske behandlingen av pasienten.

Behandlingshjelpemidler og tilhørende forbruksmateriell som har relevans for pasienter med cystisk fibrose gjelder inhalasjonsapparat/forstøver, RMT/ PEP-maske/flutter og engangsinfusjonspumpe. Folketrygden har fremdeles ansvar for terapiball og terapibenk som benyttes til såkalt slimmobilisering.

En bruker som ikke er enig i den medisinske vurderingen behandlende spesialist gjør, kan på vanlig måte

klage til Helsetilsynet i fylket.

Etter det departementet kjenner til, har de regionale helseforetakene etablert en praksis der hver pasient får utlevert ett sett årlig av dette materiellet. Dette er en forbedring i forhold til de tidligere retningslinjene i folketrygden, hvor gjenanskaffelse av forbruksmateriell til inhalasjonsapparat utover førstegangsanskaffelse ikke ble dekket. Det spesielle for pasienter med cystisk fibrose er at de benytter flere begre på grunn av at flere medisiner brukes samtidig. De regionale helseforetakene har derfor i stor grad lagt tidligere etablert praksis i folketrygden til grunn for sin forvaltning av behandlingshjelpemidlene, men de ser også at spesielle pasientgrupper som bruker inhalasjonsapparat, trolig bør behandles særskilt. Departementet har startet en gjennomgang for å sikre at de aktuelle pasientgruppene får de hjelpemidlene de trenger, i tråd med intensjonene i ordningen.

Det har videre blitt reist spørsmål om de regionale helseforetakene skal dekke annet forbruksmateriell som pasienter med cystisk fibrose benytter, for eksempel engangssprøyter, opptrekkskanyler, papirhåndklær og engangsvaskekluter. Dette er fremdeles folketrygdens ansvar. Erfaringen med overføringen av ansvaret for behandlingshjelpemidler viser at det er nødvendig å gjennomgå ordningen med sikte på blant annet å klarere gråsoner mot folketrygdens ansvar. Dette arbeidet er satt i gang i samarbeid mellom helseforetakene og Rikstrykerverket. Det tas sikte på en avklaring i løpet av våren 2004.

SPØRSMÅL NR. 548

Innlevert 24. mars 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 2. april 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Jeg viser til statsrådens svar på skriftlig spørsmål nr. 494 om norske barn som går på skole i Pakistan. Jeg viser til barneloven kap. 5 om foreldreansvaret, til menneskerettsloven vedlegg 4 artikkel 13.3 og til opplæringsloven kapittel 14 om tilsyn og kontroll.

Hva gjør Utdannings- og forskningsdepartementet for å følge opp at barn av fremmedspråklige foreldre med norsk statsborgerskap som er manntallsført i Norge, men som ikke bruker undervisningsretten får opplæring i tråd med nevnte lovbestemmelser?»

BEGRUNNELSE:

Barneloven kapittel 5 omhandler foreldreansvaret og hvor barnet skal bo fast og har bestemmelser som understreker hensynet til barnet som foreldre skal ivareta. I § 30 heter det: "De som har foreldreansvar skal syte for at barnet får utdanning etter evne og giv

nad." I menneskerettsloven inngår FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter som vedlegg. I artikkel 13 understrekes foreldres frihet til å velge andre skoler for sine barn enn dem som er opprettet av offentlig myndighet, forutsatt at skolene oppfyller eventuelle minstekrav til undervisning fastsatt eller godkjent av staten. I opplæringsloven kapittel 14 omtales tilsyn og kontroll. Paragraf 14-1 omhandler statlig tilsyn og kontroll, og § 14-2 omhandler kommunalt tilsyn med hjemmebasert undervisning. Jeg legger til grunn at barn med norske pass og norsk statsborgerskap og som er manntallsført i Norge, får en opplæring som tilfredsstillende de refererte bestemmelsene i barneloven, menneskerettsloven og opplæringsloven når foreldre velger annen skole enn den som er opprettet av offentlig myndighet i Norge og ber statsråden redegjøre for hvordan dette sikres.

I svar på skriftlig spørsmål nr. 494 vises det til at "det er kommunen som har ansvaret for å følge opp dersom en elev er borte fra pliktig opplæring og foreldre er skyld i fraværet". Jeg ber derfor spesielt om få opplyst hvordan Utdannings- og forskningsdepartementet forsikrer seg om at både kommuner og tilsynsmyndighet følger opp dette forholdet.

Endelig viser jeg til Regjeringens egen strategiplan "Likeverdig utdanning i praksis" - strategi for å bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning 2004-2009. Frafall i

videregående opplæring er behandlet i planen men frafall i grunnopplæringen synes ikke å være omtalt og/eller behandlet. Utdanningsministeren lovet ved presentasjon av strategiplanen for minoritetsspråklige å styrke integreringen. I arbeidet med slik styrking er det viktig å sørge for norske barn får utdanning i Norge.

Jeg gjentar for sammenhengens skyld skriftlig spørsmål nr. 494: "Jeg har fått opplysninger som tyder på at mellom 3 000 og 4 000 norske statsborgere oppholder seg i Pakistan, at de fleste av dem er under 16 år og at de er etniske pakistanere med norsk statsborgerskap. Dette kan tyde på at mange tusen norske barn tilbringer skoletiden i Pakistan, der de ikke får opplæring i norsk, heller ikke opplæring etter norske fagplaner i samfunnsfag, historie og religion. Mener statsråden at en slik opplæring er i tråd med opplæringslovens bestemmelser om annen tilsvarende opplæring i 2-1?"

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til svar på skriftlig spørsmål nr. 494, der det blant annet ble opplyst at nordmenn som bosetter seg i utlandet ikke har rett og plikt til grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter norsk lov. Dersom barna bosetter seg i utlandet, vil det følgelig være opp til foreldrene og skolelovgivningen i vertslandet om barnet får grunnskoleopplæring. Slike forhold reguleres ikke av opplæringslovens bestemmelser.

Forutsetningen for rett og plikt til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven er at barnet er bosatt i Norge, og det er kommunen der barnet er bosatt som er ansvarlig for at barnet får lovlig opplæring, jf. opplæringsloven § 13-1 første ledd. Ved kortvarige utenlandsopphold som ferier og lignende vil grunnskoleplikten likevel være i behold, men i slike tilfeller må det søkes om permisjon, jf. opplæringsloven § 2-11. Det er ikke tillatt å gi permisjon utover to uker av gangen. Dersom foreldrene ønsker å ta barna sine ut av skolen i lengre tid enn dette, er de henvist til reglene om privat hjemmeundervisning. Dette innebærer at foreldrene må gi barna opplæring som tilsvarer den som blir gitt i offentlig skole. Kommunen skal føre tilsyn med den private hjemmeundervisningen etter opplæringsloven § 14-2.

Dersom barn bosatt i Norge har fravær som ikke er gyldig eller godkjent, slik at barnet ikke får lovlig opplæring, så vil dette være i strid med opplæringsloven. I slike tilfeller kan foreldrene straffes med bøter, jf. opplæringsloven § 2-1 femte ledd der det heter:

"Dersom ein elev utan å ha rett til det har fråvære frå den pliktige opplæringa, kan foreldra eller andre som har omsorg for eleven, straffast med bøter dersom fråværet kjem av at dei har handla forsettleg eller aktlaust. Offentleg påtale blir ikkje reist utan når kommunen set fram krav om slik påtale."

Bøtelegging etter denne bestemmelsen kan foretas både når fraværet skyldes manglende aktivitet fra foreldrenes side, og når foreldrene aktivt har holdt barna hjemme. Likestilt med foreldrene er andre som har daglig omsorg for barnet.

Det er viktig at foreldre til barn som er bosatt i Norge kjenner rettigheter og plikter etter opplæringsloven, herunder bestemmelsen om bøtelegging. Kommunene bør derfor gi klar informasjon til alle foreldre i grunnskolen om at det er i strid med opplæringsloven dersom elevene er borte fra pliktig opplæring og foreldrene er skyld i fraværet. Når det gjelder foreldre til minoritetsspråklige elever, bør kommunene også forsikre seg om at foreldrene har forstått informasjonen, og at de er kjent med bøtestraffen.

Jeg vil også vise til heftet "Rettigheter og plikter i den offentlige grunnskolen", som forteller litt om norsk offentlig grunnskole og om rettigheter og plikter for hjem og skole. I dette heftet blir det også opplyst at dersom elevene har fravær som ikke er gyldig eller godkjent, og foreldrene er skyld i fraværet, kan foreldrene straffes med bøter. Heftet skal distribueres til elever i grunnskolen, og det skal trykkes på flere minoritetsspråk.

SPØRSMÅL NR. 549

Innlevert 24. mars 2004 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 30. mars 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Mener statsråden det er riktig bruk av offentlige midler å gi økonomisk støtte til etablering av barnehageplasser i en kommune som allerede har overkapasitet?»

BEGRUNNELSE:

I Snåsa kommune er det i dag et mangfold av barnehageplasser, noe kommunalt og noe privat. Tilbudet har god variasjon og det er plass til alle som ønsker det. Samtidig går barnetallet i Snåsa ned, noe som har medført overkapasitet på barnehageplasser. Nå ønsker Snåsa montessoriskole å etablere egen barnehage, og har krav på investeringsmidler til tross for overkapasiteten. Rett til offentlig støtte tar ikke hensyn til dekningsgraden i kommunen, noe som innebærer at selv om det er barnehageplasser nok til å dekke etterspørselen, så kan flere starte opp og få offentlige midler.

Svar:

Alle godkjente barnehager har rett til offentlig støtte. Offentlig støtte i form av statlig investerings-tilskudd og driftstilskudd er imidlertid knyttet til aktivitet. Det betyr at retten til statstilskudd kun utløses i den grad barnehageeier får fylt opp plassene i barnehagen.

Etter barnehageloven er det kommunen som godkjenner barnehager. Kommunen har ikke adgang til å legge vekt på det lokale behovet for barnehageplasser ved sin vurdering av om godkjenning skal gis. Bakgrunnen er at barnehageloven § 12 gir de virksomheter som tilfredsstiller gjeldende krav til barnehager rett til godkjenning. Det er bare vurderingen av lokaler og uteområder som avgjør om barnehagen kan bli godkjent, så lenge planene viser at det vil bli en forsvarlig virksomhet. Prinsippet om rett til godkjenning er gitt for å sikre at virksomheter som tilfredsstiller kravene til godkjenning, skal kunne få godkjenning som barnehage. Dette gir lik mulighet for private og kommunale utbyggere, og bestemmelsen har vært et virkemiddel for å få fart på utbyggingen.

Vi er nå i ferd med å nå målet om full utbygging og flere kommuner har allerede nådd målet. Jeg ser at dette prinsippet nå gir enkelte kommuner vanskeligheter, tatt i betraktning at kommunene fra 1. mai 2004 får et finansieringsansvar overfor private barnehager. Departementet ser derfor på denne problemstillingen i den pågående gjennomgangen av barnehageloven.

Brukernes behov og ønsker skal være styrende for kommunenes barnehageplanlegging. Et mangfold i tilbudet vil som regel være i tråd med brukernes ønsker.

SPØRSMÅL NR. 550

Innlevert 24. mars 2004 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 31. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at børsemakere med lang og relevant yrkespraksis gis autorisasjon uten å måtte avlegge svenneprøve, og at eventuell overgangsordning kan etableres?»

BEGRUNNELSE:

Av profesjonelle børsemakere i Norge finnes flere seriøse yrkesutøvere med lang praksis uten svenneprøve, bl.a. med utdannelse fra utlandet eller Forsvaret. Det stilles nå krav om svenneprøve for å få autorisasjon, noe som rammer flere, jf. våpenforskriften § 13-2. Det er vanskelig å se at reglene har relevante og gode overgangsordninger og alternativ til svenneprøve for de som allerede er i praksis.

Svar:

I forbindelse med behandlingen av endringer til våpenloven, jf. Innst. O. nr. 57 (2000-2001), uttalte bl.a. Stortingets justiskomite:

"Komiteen ber departementet vurdere behovet for en regulering og krav til de som driver ervervsmessig børsemakervirksomhet og gi en tilbakemelding ved en egnet anledning."

På denne bakgrunn ble Politidirektoratet bedt om å foreta en vurdering av behovet for en slik regulering, samt innhente synspunkter fra interesseorganisasjoner og øvrige berørte aktører.

Politidirektoratet innhentet synspunkter bl.a. fra Børsemakernes Landsforbund, Håndverksbedriftenes Landsforbund, Opplæringsrådet for håndverksfag, Rådet for Fagopplæring i Arbeidslivet og Sekretariatet for små verneverdige fag.

Flertallet av høringsinstansene, herunder faginstansene, sluttet seg til innføring av autorisasjonskrav for ervervsmessig børsemakervirksomhet med bl.a. krav om svennebrev.

Krav om svennebrev ble innført for å sikre at de som driver slik ervervsmessig tilvirkning og reparasjon av skytevåpen og våpendeler, har de nødvendige kunnskaper og faglige kvalifikasjoner. I brev av 20. desember 2002 vedtok Justisdepartementet endringen av våpenforskriften med virkning fra 1. januar 2003.

Hensikten med å kreve svennebrev var å bidra til å luke ut useriøse aktører på markedet. For dem som har formell børsemakerutdannelse, men ikke fagbrev, vil det kun være spørsmål om å avlegge svenneprøve, ikke ny eksamen i børsemakerfaget.

Ved forskriftsendringen ble det gitt en overgangsperiode på 3 år regnet fra 1. januar 2003 til å skaffe den nødvendige formelle kompetanse. Dette innebærer at børsemakere som pr. i dag har bevilling etter gammel ordning uten å inneha fagbrev/svennebrev, eller formell børsemakerutdannelse, innen 1. januar 2006 må fremlegge dokumentasjon i form av svennebrev for å få den nødvendige autorisasjon etter nevnte dato.

Opplæringsloven gir yrkesutøvere med relevant praksis mulighet til å dokumentere sine kunnskaper. Yrkesopplæringsnemndene i fylkene som er faginstans for vurdering, opplyser at det arbeides med å tilrettelegge for at de som vil dokumentere sine kunnskaper, skal få avlegge svenneprøven på en smidig måte. Det vil bli gitt ut informasjon om dette.

Det er min oppfatning at de vilkår som er satt opp er viktige for sikkerhet og seriøsitet i forbindelse med ervervsmessig behandling av våpen. Jeg mener også at den overgangsordning som er gitt, vil gi erfarne børsemakere uten fagbrev eller svennebrev mulighet for å dokumentere sine kunnskaper og tilfredsstille vilkårene på en smidig måte. Departementet vil imidlertid følge utviklingen og komme tilbake til saken dersom det skulle vise seg at bestemmelsene i praksis fører til ordninger som er for rigide.

SPØRSMÅL NR. 551

Innlevert 24. mars 2004 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 2. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil helseministeren gjøre for å sørge for at Attføringssenteret i Rauland videreutvikles til et nasjonalt kompetansesenter innafor yrkesretta rehabilitering slik Stortinget har bedt om?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede viser til følgende merknad i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2003-2004):

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at Attføringssenteret i Rauland har søkt om status som nasjonalt kompetansesenter, og at søknaden er under behandling i Helsedepartementet. I den forbindelse vil flertallet vise til flertallets merknad i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002-2003) hvor det heter:

Flertallet viser til at det ved Attføringssenteret i Rauland er etablert særskilt kompetanse på yrkesrettet rehabilitering. Flertallet ber om at Regjeringen legger til rette for at Attføringssenteret i Rauland videreutvikles til et kompetansesenter innenfor yrkesrettet rehabilitering.

Et nasjonalt kompetanse- og utviklingssenter vil være tverrfaglig, og flertallet ber Regjeringen sørge for at behandlingen av søknaden skjer i samarbeid mellom Helsedepartementet og Sosialdepartementet."

Jeg viser videre til svar fra Helsedepartementet til Attføringscenteret i Rauland datert 1. mars 2004, hvor det bl.a. heter:

"Tilskudd til forskning, utdanning og nasjonale medisinske kompetansesentra er lagt til de regionale helseforetak. Det er følgelig de regionale helseforetakene som må vurdere om en ønsker å etablere et medisinsk kompetansesenter, om det er rom i budsjetter for å yte tilskudd til et ev. kompetansesenter og stå som formell søker."

Attføringscenteret i Rauland er noe annet enn et medisinsk kompetansesenter knytta til ulike spesifikke medisinske diagnoser som er etablert ved ulike universitetssykehus og regionsykehus. Dette har også stortingsflertallet gitt uttrykk for gjennom å peke på den brede faglige tilnærmingen ved Attføringscenteret som gjør institusjonen spesielt godt egna til å videreutvikle og spre en allerede høyt utvikla kompetanse på fagfeltet yrkesrettet rehabilitering. Behovet for denne kompetanse er svært stort og Rikstrykdeverket har allerede overfor de regionale helseforetakene etterspurt denne kompetansen. For å sikre kvaliteten i denne tjenesten haster det nå derfor med å få dette kompetansesenteret opp og stå.

Jeg oppfatter ikke Helsedepartementets svar til Attføringscenteret i Rauland som en tilfredsstillende oppfølging av Stortingets vedtak der Regjeringen bes om å legge til rette for at denne institusjonen blir videreutvikla til et nasjonalt kompetansesenter innafor yrkesretta rehabilitering.

Svar:

Helsedepartementet fatter vedtak om etablering (eller ev. avvikling) av landsfunksjoner og nasjonale medisinske kompetansesentra og ved hvilke regionale helseforetak disse skal være lokalisert i henhold til Forskrift om godkjenning av sykehus og om lands- og flerregionale funksjoner ved sykehus. Av Rundskriv I-19/2003 går det fram viktige oppgaver som nasjonale medisinske kompetansesentra skal ivareta. Tilskudd til forskning, utdanning og nasjonale medisinske kompetansesentra er lagt til de regionale helseforetak, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Departementet så behov for en mer overordnet vurdering av behovet for å opprette kompetansesentra innenfor ulike fagområder ved opptreningsinstitusjoner, helsesportsentra m.m., som er institusjoner som er godkjent med hjemmel i spesialisthelsetjenesteloven. Departementet ba derfor Sosial- og helsedirektoratet om å vurdere spørsmålet om behov for etablering av medisinske kompetansesentra ut fra en bred tilnærming, og med utgangspunkt i hvordan en best skal kunne ivareta et helhetlig helsetjenestetilbud.

Helsedepartementet har mottatt brev fra Attføringscenteret i Rauland datert 25. mars 2004. I dette brevet viser Attføringscenteret i Rauland til behovet for utvikling av et kompetansemiljø innen fagfeltet arbeidsrettet rehabilitering. Attføringscenteret i Rauland mener at et kompetansesenter for arbeidsrettet rehabilitering er noe prinsipielt annet enn de høyspesialiserte medisinske kompetansesentra som er omtalt i forskrift og rundskriv.

Ut fra presiseringer i brevet fra Attføringscenteret i Rauland, tar departementet sikte på at attføringscenteret blir et kompetansemiljø for arbeidsrettet rehabilitering, bl.a. i forhold til funksjonsvurderinger av sykmeldte og uføretrygdde i forbindelse med IA- avtalen.

Helsedepartementet vil, ut fra den presisering Attføringscenteret i Rauland har gitt, be Sosial- og helsedirektoratet, som er departementets faglige rådgivingsorgan, om uttalelse til søknaden, der departementet presiserer at søknaden ikke skal oppfattes som en søknad om etablering av et nasjonalt medisinsk kompetansesenter. Departementet vil behandle søknaden som en søknad om midler til å utvikle et kompetansesenter innenfor arbeidsrettet rehabilitering ved Attføringscenteret i Rauland. Dersom det blir bevilget særskilte midler til utvikling av et kompetansemiljø, vil departementet knytte krav til en slik bevilgning om hvilke tjenester som skal ivaretas. Departementet vil komme tilbake til dette i budsjettssammenheng.

SPØRSMÅL NR. 552

Innlevert 25. mars 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 2. april 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Godtar finansministeren at kommunene brukes til merverdiavgiftsunndragelse av private utbyggere, eller vil han vurdere å tette dette smutthullet?»

BEGRUNNELSE:

Regelverket for merverdiavgiftskompensasjon for kommunene gjør det lønnsomt for private utbyggere å gjøre avtale med kommunen om at de står for deler av utbyggingen, men der utgiftene dekkes av utbygger. På denne måten oppnås det fradragsrett for inngående merverdiavgift gjennom kommunenes fradragsrett, på tross av at utgiftene dekkes av privat utbygger, og dermed bidrar til å bedre økonomien i utbyggingsprosjektet. Dette framstår derfor som en åpenbar unndragelse av plikt til å betale merverdiavgift med kommunal bistand.

Med den nye loven om merverdiavgiftskompensasjon for kommuner og fylkeskommuner som utvider adgangen til å oppnå kompensasjon for merverdiavgift, antas det at dette smutthullet i skattelovgivningen vil få større betydning.

I brev fra Vestfold fylkesskattekontor datert 2. desember 2003 med vurdering av en slik utbyggingsavtale mellom Re kommune og en privat utbygger, framgår det at en slik avtale anses å være i tråd med regelverket.

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til at regelverket for den nye generelle merverdiavgiftskompensasjon for kommunene ikke gjelder for anskaffelser til bygg, anlegg eller annen fast eiendom som kommunen leier ut eller selger. I tillegg viser jeg til at kommunale vann- og kloakkanlegg er merverdiavgiftspliktig og derfor uansett ikke vil være omfattet av kompensasjonsordningen. Jeg kan derfor ikke se at merverdiavgiftskompensasjonsordningen er direkte av betydning i forhold til den saken det henvises til.

Etter gjeldende regelverk er ytelse av kommunale vann- og kloakktjenester er avgiftspliktig virksomhet. Når en kommune bygger et vann- og kloakkanlegg vil den ha fradragsrett for sine merverdiavgiftskostnader. Samtidig må utgående merverdiavgift beregnes av vederlaget for tjenesten kommunen yter ved levering av vann- og kloakktjenester.

Dersom kommunen i stedet velger å kjøpe et ferdig anlegg av en utbygger, vil utbyggeren ikke ha rett til fradrag for inngående merverdiavgift. Dette er en konsekvens av at omsetning av anlegget til kommunen ikke er merverdiavgiftspliktig. Den inngående merverdiavgift utgjør således en endelig belastning for utbyggeren som eventuelt kan velte kostnaden over på kommunen.

Etter gjeldende regelverk kan det derfor være incitament for at kommunen selv står som utbygger av anlegget for å sikre fradragsrett for merverdiavgiften på anskaffelser ved byggingen.

Det er riktignok innført en ordning med frivillig registrering av utbyggere av vann- og avløpsanlegg. Denne ordningen gjelder imidlertid kun private ikke- næringsdrivende, for eksempel private utbyggerlag etc. Ordningen innebærer at ikke-næringsdrivende utbyggere kan få rett til fradrag for inngående merverdiavgift

på sine anskaffelser forutsatt at anlegget straks etter ferdigstillelse overtas av kommunen eller annen virksomhet innenfor vann- og avløpssektoren. Utbygger er samtidig fritatt fra å beregne utgående merverdiavgift av vederlag ved overdragelsen av anleggene. Jeg kjenner ikke den konkrete saken du viser til i detalj, men slik den fremstår virker ikke vilkårene for frivillig registrering å være tilstede.

Siktemålet er at regelverket skal fungere så nøytralt som mulig. At regelverket likevel i visse tilfeller kan medføre vridninger er vanskelig å unngå. Uten å kjenne den konkrete saken i detalj vil jeg påpeke at arrangementer som kun er avgiftsmessig motivert med sikte på å oppnå fradragsrett, også kan være i strid med gjeldende regelverk på dette området, enten direkte eller via de ulovfestede reglene om gjenomskjæring, og dermed kan slås ned på. Dette vil også være en risiko som aktørene i den konkrete saken du viser til må være oppmerksom på. Jeg forutsetter at flere nivåer innenfor avgiftsetaten gjennomgår saken og vurderer hvordan den står seg i forhold til dette.

Jeg kan videre opplyse om at ovennevnte ordning knyttet til vann- og avløpsanlegg for tiden vurderes i departementet. De problemer representanten har vist til vil inngå i denne vurderingen.

SPØRSMÅL NR. 553

Innlevert 25. mars 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 5. april 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det reageres nå på at UDI og UNE ikke legger sterkere vekt på flyktningbarnas spesielle behov. En rekke stortingsrepresentanter har i den forbindelse foreslått tiltak for barn som har sittet lenge i mottak, jf. Dokument nr. 8:50 (2003-2004). Å leve med en uavklart situasjon rammer barn og unge sterkt, og vil lett komme i konflikt med barnekonvensjonen artikkel 3.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at hensynet barnets beste, og vil det gis oppsettende virkning på utvisning i påvente av Stortingets behandling av lovforslaget?»

BEGRUNNELSE:

Norge har inkorporert FNs barnekonvensjon, og har med det forpliktet seg til å fatte avgjørelser som "gagner barnet best". I en konkret sak hvor datteren i huset har vært på flukt i elleve av sine femten år har nemnda ikke tillagt jentas behov avgjørende vekt, men gitt familien avslag på opphold.

I FNs barnekonvensjon artikkel 3 heter det at hensynet til barnet skal veie tyngst. Professor dr.juris. Lucy Smith hevder at det er viktig å ta hensyn til de behovene et barn har for stabilitet, uavhengig av hvordan foreldrene har innrettet seg. Herunder også om foreldrene er å klandre for at barnet har hatt dårlige oppvekstvilkår. Her kan en for eksempel nevne som eksempel at foreldre blir værende igjen i Norge etter avlag på asyl, og slik forlenger barnets tid som flyktning.

Svar:

Som representanten Langeland viser til har stortingsrepresentantene Heikki Holmås, Audun Bjørlo Lysbakken, Magnhild Meltveit Kleppa og Rune J. Skjælaen fremmet et forslag, Dokument nr. 8:50 (2003-2004), om tiltak for barn som har sittet lenge i mottak. Saken er nettopp mottatt til uttalelse i Kommunal- og regionaldepartementet, og jeg kan ikke her forskuttere mitt departements behandling av denne saken.

Jeg vil imidlertid peke på at de aller fleste tilfellene som i senere tid er omtalt som lengeværende barn i mottak, er saker der det er gitt endelig avslag, dvs. at sakene er blitt grundig behandlet i to instanser, av både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Noen saker er også tatt inn for rettsvesenet, og så langt er det konkludert med at det ikke foreligger brudd på barnekonvensjonen i disse sakene. I mange tilfeller vil nok

også UNE ha behandlet anmodninger om omgjøring av sitt vedtak på bakgrunn av nye opplysninger i sakene. For utlendingsmyndighetene er det viktig å motivere til retur etter avslag på asylsøknader. Ingen ønsker en situasjon der folk blir gående her i årevis, uten et oppholdsgrunnlag. Jeg anser det som viktig at den ordningen vi har som gir alle med endelig avslag på asylsøknaden tilbud om å reise hjem med bistand fra International Organization for Migration (IOM), gjøres best mulig kjent. Jeg ønsker primært å fokusere på hjemvending som en varig løsning i slike saker framfor en ordning som premierer personer som velger over tid å la barna sine bli gående i en uavklart situasjon.

Norge har siden vi ratifiserte barnekonvensjonen i januar 1991 vært forpliktet til å etterleve konvensjonen. Jeg vil i denne sammenheng også vise til at utlendingsloven som trådte i kraft 1. januar 1991, har en egen bestemmelse (§ 4) om at utlendingsloven skal anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av når disse har til formål å styrke utlendingens stilling. Å vektlegge barnekonvensjonen er dermed et vel innarbeidet prinsipp hos utlendingsmyndighetene.

Barnekonvensjonen artikkel 3 sier at hensynet til barnets beste skal være "et grunnleggende hensyn". Slik barnekonvensjonen er formulert betyr det at hensynet til barnets beste er ett moment som offentlige myndigheter skal vurdere, men det betyr ikke at ikke andre hensyn kan tillegges like stor vekt eller være mer tungtveiende. Hensynet til barnets beste og de forpliktelsene som følger av barnekonvensjonen er dermed ett av flere hensyn som utlendingsmyndighetene vurderer.

Stortinget har vedtatt at innvandringen til Norge skal være regulert og kontrollert. Dette betyr at ikke alle utenlandske borgere som ønsker det, kan få anledning til å bosette seg her. Når personer kommer til Norge og søker asyl skal utlendingsmyndighetene i første rekke vurdere om det foreligger fare for forfølgelse eller om det er andre grunner som tilsier at personene bør få beskyttelse her, dernest vurderes om det bør gis oppholdstillatelse på humanitært grunnlag av sterke menneskelige hensyn. Hensynet til barn kan i visse situasjoner føre til at det blir gitt oppholdstillatelse i Norge, men det vil ikke i enhver sak være utslagsgivende. Jeg vil her vise til den praksisbasen som Utlendingsnemnda har opprettet, der det rede gjøres for en lang rekke saker der nemnda har vurdert hensynet til barnets beste og barnekonvensjonen.

Jeg vil for øvrig understreke at det heller ikke er gitt at det alltid er til barnets/barnas beste å bli værende i Norge. Normalt vil det være til barnets beste å være sammen med sine foreldre, jf. barnekonvensjonen artikkel 9, og utlendingsmyndighetene legger til grunn at dette gjelder også når foreldrene har fått avslag på søknad om asyl. Det er etter mitt syn helt avgjørende å holde fast ved at barna er foreldrenes ansvar, og at foreldrene har hovedansvaret for sine barns utvikling. Jeg vil her vise til barnekonvensjonen artikkel 18 hvor det bl.a. fremgår at for foreldre skal barnets beste komme i første rekke.

Som representanten er kjent med, har jeg ved flere anledninger, bl.a. i Stortingets spørretime 14. januar 2004, gitt uttrykk for at jeg er prinsipielt imot en ordning der barnefamilier og andre som har oppholdt seg lenge i norske mottak gis amnesti etter et gitt antall år. En ordning med amnesti eller en ordning der for eksempel barnefamilier etter en viss tid etter et endelig avslag får sin sak behandlet på nytt, vil etter mitt syn uthule asylinstituttet og være i strid med de prinsipper som ligger til grunn for den regulerte innvandringen til Norge. Videre vil slike ordninger undergrave det faktum at et endelig avslag på søknad om asyl har som konsekvens at også barnefamilier plikter å forlate riket. Jeg anser at en slik ordning vil være svært betenkelig bl.a. av hensynet til barn som berøres. Jeg frykter at det vil kunne påvirke flere barnefamilier til ikke å vende hjem, med de ulempene dette vil medføre for barna. En slik ordning ville lett kunne føre til en økt tilstrømming av barnefamilier uten beskyttelsesbehov. I sum vil denne type ordninger kunne bidra til at flere barn kommer i en situasjon der de blir værende lenge i mottak, noe både representanten og jeg nettopp ønsker å unngå. Jeg mener derfor det her er svært viktig å være prinsippfast. Skal vedtak omgjøres, må det skyldes nye forhold i sakene, og ikke i seg selv varigheten av oppholdet i mottak.

SPØRSMÅL NR. 554

Innlevert 25. mars 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 1. april 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I fjor søkte 2 200 personer fra Serbia og Montenegro om asyl i Norge. Sett i lys av de siste dagers uroligheter skulle en tro at dette får konsekvenser for asylsøknadene. Imidlertid kunne vi så sent som forrige onsdag lese om en serbisk familie fra Lillehammer som fikk endelig avslag på søknad om opphold.

I hvilken grad får dagens uroligheter konsekvenser for håndteringen av søknadene fra serbere?»

Svar:

Som representanten Øye er kjent med kan jeg med unntak for saker som vedrører rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn, ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om behandlingen av enkeltsaker etter utlendingsloven.

Jeg kan imidlertid opplyse at politiet 18. mars d.å. stanset uttransporteringene til Kosovo. Den påfølgende dagen gav UNMIK (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo) beskjed om stans av alle uttransporteringer til Kosovo. Årsaken til UNMIKs beskjed var urolighetene i den delte byen Mitrovica. Politiet avventer nærmere informasjon fra UNMIK om når uttransporteringer til Kosovo kan gjenopptas.

Det er ikke opplyst hvor i Serbia og Montenegro den aktuelle serbiske familien kommer fra. Sikkerhetssituasjonen for etniske serbere varierer imidlertid avhengig av hvor i Serbia og Montenegro (herunder Kosovo) de kommer fra. I behandlingen av asylsøknadene vil både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda foreta en individuell vurdering av den enkelte sak. Å vurdere minoritetsperspektivet er selvsagt et element i den saksbehandlingen som finner sted både i direktoratet og nemnda. Det skal også alltid vurderes om det finnes internfluktalternativer.

SPØRSMÅL NR. 555

Innlevert 25. mars 2004 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 31. mars 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren sørge for at ledig kapasitet i Vik fengsel i Sogn tas i bruk?»

BEGRUNNELSE:

Vik fengsel i Sogn har paradoksalt nok ledig plasser for soning. For kun 130 000 kr i investering kan fengslet ta i bruk 8 fengselsplasser. I dag står mange i soningskø fordi det mangler fengselsplasser, og varetektsfanger fraktes landet rundt. Arbeiderpartiet stiller seg svært undrende til at Justisdepartementet, tross oppfordringer, ikke tar i bruk disse plassene.

Svar:

Justisdepartementet arbeider kontinuerlig med tiltak for å øke fengselskapasiteten. I løpet av 2004 vil kapasiteten øke med 23 plasser i Oslo fengsel, 30 plasser i Bergen fengsel, 15 plasser i nye Kongsvinger fengsel og 15 plasser i Trondheim fengsel. Rehabiliteringen og utvidelsen av Tromsø fengsel ferdigstilles i løpet av sommeren. Tromsø fengsel vil da ha 59 plasser.

Ved Vik fengsel er det en paviljong som i dag ikke benyttes. Denne kan tas i bruk til 8 åpne plasser. Det anslås at investeringsbehovet ved en slik utvidelse vil være noe høyere enn 130 000 kr. I tillegg til nødvendige investeringskostnader, vil det påløpe driftsutgifter. For 2004 vil driftsutgiftene være avhengig av eventuelt oppstartstidspunkt. For 2005 har departementet, ut fra gjennomsnittskostnader for denne type plasser, beregnet at driftsutgiftene vil være i størrelsesorden 3 mill. kr (helårsvirkning).

I forbindelse med fremleggelsen av budsjettet for 2005 vil departementet komme tilbake til en samlet vurdering av ulike kapasitetsutvidelser.

En eventuell utvidelse av kapasiteten i Vik vil bli tatt med i denne vurderingen.

SPØRSMÅL NR. 556

Innlevert 26. mars 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 2. april 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva gjør Regjeringen for å oppfylle sine forpliktelser i henhold til FNs generalforsamlings resolusjon og handlingsplan for Culture of Peace, jf. A/ RES/53/243, og betrakter Regjeringen det som foregår innenfor fredsbygging på det nasjonale plan i Norge som relevant i sine utenrikspolitiske handlinger?»

BEGRUNNELSE:

I september 1999 vedtok FNs generalforsamling resolusjonen "Declaration and Programme of Action on a Culture of Peace", (A/RES/53/243), og Norge som medlem av FN var med på forpliktelsene som handlingsplanen innebærer. UNESCO ble utnevnt som ansvarlig FN-organ for iverksetting og oppfølging av denne handlingsplanen. I dag er det kun to ansatte i UNESCO som har koordinerings- og oppfølgingsansvar for dette arbeidet. UNESCO-kommisjonen i Norge er utnevnt som ansvarlig Culture of Peace-organ i Norge. Per i dag arbeider ikke UNESCO-kommisjonen i Norge aktivt med denne handlingsplanen, og Utenriksdepartementet har ikke handlingsplanen på dagsorden. Handlingsplanen inneholder både nasjonale og internasjonale forpliktelser. Det er en del av Norges utenrikspolitiske ambisjoner å bidra til at FN og FNs organer er mer effektive som fredsaktører.

Svar:

FN-resolusjon A/RES/53/243 fra 1999 tar til orde for å etablere en bred allianse mellom blant annet FN, FNs medlemsstater samt frivillige organisasjoner med sikte på å skape det som betegnes som en fredskultur. Det var UNESCOs tidligere generaldirektør, Federico Mayor, som tok initiativet til resolusjonen. Det er også UNESCO som er ansvarlig for FNs oppfølging.

Resolusjonen vektlegger den betydningen andre elementer enn tradisjonell sikkerhetspolitikk har i fredsarbeidet. Den utpeker åtte satsingsområder:

- 1) fremme en fredskultur gjennom utdanning
- 2) fremme bærekraftig økonomisk og sosial utvikling
- 3) fremme respekt for menneskerettigheter
- 4) sikre likestilling mellom kvinner og menn
- 5) fostre demokratisk deltakelse
- 6) fremme forståelse, toleranse og solidaritet
- 7) støtte deltakende kommunikasjon og fri flyt av informasjon og kunnskap
- 8) fremme internasjonal fred og sikkerhet.

Dette er med andre ord en svært bred tilnærming som omfatter store deler av Regjeringens virke, blant annet innenfor utenrikspolitikken og utviklingspolitikken. Når det gjelder utenrikspolitikken, står innsatsen for å fremme internasjonal sikkerhet og stabilitet, fred og forsoning og vårt arbeid med menneskerettigheter og demokrati, sentralt. Det samme gjør vårt engasjement for terrorismebekjempelse. Viktige elementer i utviklingspolitikken er Regjeringens handlingsplan for fattigdomsbekjempelse og vår satsing på utdanning.

Utenriksdepartementet har et bredt og godt samarbeid med relevante aktører innenfor fredsbygging på det nasjonale plan. Dette er et samarbeid vi drar nytte av i utformingen av vår utenriks- og utviklingspolitikk.

SPØRSMÅL NR. 557

Innlevert 26. mars 2004 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 1. april 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Forsvaret har brukt store ressurser på krigen i Afghanistan, Serbia og Kosovo. Forsvaret har et ansvar også for de miljømessige konsekvensene av den aktiviteten de har både innen- og utenlands. Forsvaret har ikke offentliggjort noen oversikt over miljøkonsekvensene av våre bidrag til krigføringen i Afghanistan og på Balkan.

Vil forsvarsministeren ta initiativ til å legge frem et miljøregnskap over Forsvarets aktiviteter utenlands?»

BEGRUNNELSE:

Det norske Forsvaret har kommet et godt stykke på vei når det gjelder å innarbeide hensynet til miljøet i sitt arbeid. Opprydding etter militærøvelser er et eksempel på et område Forsvaret har hatt fokus på. Det er viktig at den kompetansen som er bygd opp på dette området også benyttes når norske militære styrker deltar i internasjonale operasjoner.

Utgangspunktet for Forsvaret må være at miljøtilstanden i det området vi deltar med militære kapasiteter, ikke skal forverres som følge av vår militære innsats. Det norske Forsvaret skal ikke etterlate utstyr eller rester av for eksempel ammunisjon som er, eller kan bli et miljøproblem. Det er åpenbart en fare for at krigføring av den type norske styrker deltar i, kan påføre lokalsamfunn store miljøproblemer som eksempelvis forurensning av vann og matjord fra ammunisjon, terrengskader og annen type avfall.

Det er viktig for Norge og Forsvaret å få god oversikt over hvilke miljøskader vår krigføring har ført til, for å ha bedre oversikt over oppgavene som venter i en oppryddings- og gjenoppbyggingsfase.

I forhold til lokalbefolkningen som blir berørt av krig er det også svært viktig at det norske Forsvaret kontinuerlig overvåker miljøeffektene av sin innsats. Vi har et klart moralsk ansvar for å bidra til miljøopp-rydding i krigsherjede områder i etterkant av militære operasjoner.

Svar:

I Forsvaret tas miljøvern på alvor. Eksisterende handlingsplan, "Forsvarets miljøvernarbeid" av 2002, er den tredje i rekken og representerer en målrettet oppfølging av Regjeringens miljøvernpolitikk. I dette dokumentet er det utarbeidet konkrete arbeidsmål, tiltak og virkemidler.

Alle deler av Forsvarets virksomhet innfører nå miljøledelse. Dette innebærer blant annet at hele virksomheten skal kartlegges for å finne aspekter som kan ha negativ effekt på miljøet. Miljøledelse skal med andre ord implementeres som en naturlig del i alle prosesser og all planlegging, inkludert operasjoner utenlands.

Forsvarets operasjoner gjennomføres i henhold

til de til enhver tid gjeldende nasjonale og internasjonale lover og avtaler. Når det gjelder internasjonal tjeneste, er det et bærende prinsipp at man etterlater det området man benytter i minst like god miljømessig tilstand som når man starter operasjonene. Det er videre en gitt målsetting at norske nasjonale miljøvernbestemmelser skal gjelde der hvor mindre restriktive bestemmelser er gitt. På den måten utviser Forsvaret en bevisst miljøprofil knyttet til våre operasjoner, og medvirker ofte til miljømessig opprydding og bedring av de lokale miljøer som våre styrker opererer i.

Det arbeides nå med etablering av en miljødatabase som skal være et verktøy for miljøledelse i Forsvaret. Det er Forsvarets målsetting at databasen, når den blir ferdig, skal danne grunnlag for et miljøregnskap for Forsvarets virksomhet, innenlands så vel som utenlands, slik stortingsrepresentant Arnstad etterspør.

I påvente av ferdig utviklet miljødatabase vil jeg gjerne stadfeste at norske soldater har bidratt svært positivt til miljøforbedringer i både Afghanistan, Irak og på Balkan. I alle operasjonsområdene har vi hatt ingeniører, mineryddere og eksplosivryddere deployert over tid. Disse har destruert tusenvis av sprenglegemer og miner og har ved sin innsats bidratt til å synliggjøre det miljømessige ansvar som Forsvaret tar i de områder vi opererer.

SPØRSMÅL NR. 558

Innlevert 26. mars 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 2. april 2004 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Eidsmo Slakteri i Melhus med slaktevolum 1 800 tonn i året og 36 ansatte har fått økte avgifter til Mattilsynet som utgjør om lag 70 øre pr. kg slakt. Bedriften har mista omstillingsstøtte og mellomfraktstøtten er halvert. I sum vil en slik liten bedrift komme dårligere ut enn de store slakteriene. Det er et stort millionbeløp som må dekkes av redusert pris til bonden, økt pris til butikk eller dårligere resultat for bedriften.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre at arbeidsplasser går tapt og at maten blir dyrere?»

Svar:

Mattilsynets arbeid for å sikre trygg mat og forbrukertillit er viktig for norsk landbruk og matproduksjon. Det er lagt opp til en betydelig andel brukerfinansiering av Mattilsynet.

Kjøttkontrollen er kostnadskreven fordi det er strenge internasjonale normer for hvordan denne skal utføres. Det vil i stor grad være slakteriets eget opplegg og rutiner som blir avgjørende for hvor kostbar kontrollen blir. Jeg har likevel tatt initiativ til en gjennomgang for å se på muligheter for effektivisering og kostnadsreduksjon i kjøttkontrollen.

Kjøtt omfattes også av en generell matproduksjonsavgift for den kontrollen som skjer i produksjonskjeden før og etter slakteriet. Jeg forventer at matforvaltningsreformen innen 2007 skal gi en effektiviseringsgevinst på omkring 10 pst. Dette vil også få betydning for størrelsen på matproduksjonsavgiften.

Når det gjelder støtte til småslakteri, såkalt omstillingsstøtte, vil jeg vise til følgende. Etter at finansieringen av kjøttkontrollen ble lagt om fra 1. januar 1999 fikk enkelte virksomheter større kostnader til kjøttkontroll. Tilskuddet til små slakterier skulle medvirke til å jamne ut kostnadene som disse slakteriene har til kjøttkontroll. Støtten skulle medvirke til at disse slakteriene over tid kunne tilpasse seg finansieringsmodellen for kjøttkontroll. Siden ordningen ble opprettet i 1999 har de årlige bevilgningene blitt gradvis redusert. Med bakgrunn i at reinslakteriene har høyere kostnader til kjøttkontroll enn andre slakterier, har disse blitt skjermet for de årlige kuttene. Det er bevilget 4,1 mill. kr i 2004 til dette formålet.

Når det gjelder frakttilskudd til kjøtt, vil jeg vise til at delordningene knyttet til mellomfrakt skal avvikles over 3 år for å gi bedriftene mulighet for en gradvis tilpasning til de nye vilkårene. Dette for eksempel ved endring av sitt transportmønster. Utformingen av ordningen medførte at det ble gjennomført transport som ikke var i samsvar med formålene for tilskuddsordningen. Dette gjelder at ordningen skal stimulere til nedskjæring av slakt i distriktene, og at ordningen skal bidra til å minimalisere fraktkostnadene. Jeg vektlegger at avtalepartene ved jordbruksoppgjøret understreket behovet for en forenkling av virkemiddelapparatet over jordbruksavtalen, i samsvar med Stortingets vedtak.

Jeg vil også understreke at Landbruksdepartementets virkemidler i hovedsak er rettet mot primærprodusentene. Dette gjennom bl.a. utbetaling av distriktstilskudd for kjøtt, som i aktuelle soner skal bidra til å kompensere for at produsentene får lavere avregningspris grunnet strukturulempen og større fraktavstander.

SPØRSMÅL NR. 559

Innlevert 26. mars 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 2. april 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det eksisterer et hjelmpåbud ved kjøring av snøscooter som også inkluderer barn i slede bak snøscooteren. I brukermiljøene har det vært beskrevet at bruk av spesialhjelmer på slede øker faren for nakkeskade, fordi hjelmen er tung og forsterker hodebevegelser ved kraftig nedbremsing eller stillingsendring av kjøretøy eller slede. Dette har også fått støtte i fagmiljøer og i Vegdirektoratet.

Vil statsråden ta initiativ til at det kommer nye forskrifter som er endret med utgangspunkt i nevnte innsigelser?»

BEGRUNNELSE:

Et hjelmpåbud ved bruk av snøscooter framstår i utgangspunktet som fornuftig, som ledd i å redusere faren for hodeskade ved ulykker. Men dersom teoretiske betraktninger om dette viser seg ikke å holde vann, er det etter undertegnendes vurdering rimelig å avpasse kartet etter terrenget. Jeg har spesielt notert meg at det knapt finnes egnede hjelmer til barn, fordi de både blir for store og tunge. Turistnæringen, som frakter familier inkludert barn, har lenge bedt om en avklaring av hjelmpåbudet, fordi de ønsker å opptre i tråd med loven, men finner dette vanskelig når det ikke finnes egnet utstyr som kan tas i bruk, og de i tillegg erfarer at brukerne kan oppleve økt risiko for skader med det utstyret som skulle redusere skaderisikoen. Det framstår etter undertegnendes vurdering som rimelig å få til en rask avklaring av denne saken før påsketrafikken setter inn.

Svar:

Påbudet om bruk av godkjent styrthjelmer under kjøring med beltemotorsykkkel ble satt i kraft 1. juli 2002. Bakgrunnen for innføringen av påbudet var utviklingen av beltemotorsykkelenes fartspotensial, samt opplysninger om at en betydelig andel av dødsfallene forbundet med beltemotorsykkkelkjøring skyldtes hodeskader.

Etter innføringen av hjelmpåbudet har Samferdselsdepartementet mottatt en rekke innspill og oppfatninger fra berørte instanser og personer, om både brukervennlighet, kostnader og medisinske forhold.

Særlig på grunn av de påstandene som er fremsatt om medisinske konsekvenser for barn av påbudt hjelmbruk, har jeg bedt Vegdirektoratet vurdere regelverket på ny, herunder muligheten for å tillate bruk av andre typer hjelmer enn det som kreves i dag. Et aktuelt alternativ kan være alpinhjelmer som er lettere enn ordinære styrthjelmer. Slike hjelmer gir god beskyttelse og kan tilpasses barn i alle aldre.

Jeg har også funnet det nødvendig å be om vurderinger fra sentralt medisinsk fagmiljø og instanser med særlig brukerkompetanse. Vegdirektoratets tilråding vil sammen med uttalelsene fra disse inngå i departementets totalvurdering. Det vil bli tatt en avgjørelse i saken i god tid før neste vintersesong.

Dokument nr. 15:29

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 560

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 7. april 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

“Ein familie frå Montenegro, mor, far og to barn, har fått melding om å forlata Noreg innan 30. mars. Det vekkjer sterke reaksjonar lokalt. Far og mor har begge arbeid i Suldal kommune; arbeidskraft kommunen etterspør. Den eine jenta går i tiande klasse. Ho vert no send tilbake til eit land som har skifta skriftspråk og der ho ikkje har vore på elleve år.

Meiner statsråden det vert teke tilstrekkeleg omsyn til eit barn sin situasjon når ho ikkje får fylgja undervisninga i Suldal til skuleåret er omme og grunnskulen fullført?”

GRUNNGJEVING:

Det kan òg leggjast til at jenta har gått i skulen i Suldal i fem år. Ein familie i ein tilnærma lik situasjon har fått opphald. Denne familien har hatt ein annan sakshandsamar i UDI. Eg ber statsråden klargjera om Regjeringa ynskjer endring på dette området, og om ho vil engasjera seg for at familiar som denne skal ha høve til å søkja om arbeidsløyve frå Noreg, eller om ho ser noka anna løysing for å imøtekoma eit lokalsamfunn som etterlyser menneskelege omsyn i utlendingspolitikken.

Svar:

Som representanten Magnhild Meltveit Kleppa er kjend med, er det Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som vurderar dei enkelte asylsakene på grunnlag av gjeldande regelverk. Eg har full lit til at dei tek nødvendig omsyn til barna når dei avgjer desse sakane. Det kjem fram mellom anna av Utlendingsnemnda sin praksisbase at omsynet til barn er eit framtrekande element i vurderinga av mange asylsaker. Dei vurderar òg om det fins sterke menneskelege omsyn som kan tilseia at det blir gitt opphaldsløyve. Normalt kan det likevel ikkje være avgjerande at søkarane er i arbeid eller vil avslutte eit skoleår. Det vil være omsyn som gjer seg gjeldande for dei fleste asylsøkarar. At ein har vore i Noreg mens asylsøknaden vert handsama, gjeld nær sagt for alle asylsøkarar. Ein kan i utgangspunktet heller ikkje legge særleg vekt på at søkarane ikkje returnerar etter at dei har fått avslag, men blir verande og til ein viss grad styrker sitt forhold til Noreg. Slik eg ser det er altså dei forholda representanten Meltveit Kleppa omtalar i den konkrete saka, forhold som vil gjelde for dei fleste asylsøkarar.

Representanten Meltveit Kleppa gjer og ei samlikning med det ho kallar ei "tilnærma lik" sak, der resultatet blei eit anna. Det er ikkje mogleg å gjere ein samanlikning mellom to saker på grunnlag av tilfeldige opplysningar. Det skal alltid bli gjort ei individuell prøving av den einskilde saka, og i dei aller fleste sakene vil det vere ulike omstende som gjer seg gjeldande.

Eg forstår godt at familien som representanten Meltveit Kleppa omtaler og lokalsamfunnet rundt dei, synast det er vanskeleg at familien må forlate Noreg. Ein må likevel sjå slike saker i samanheng, og eg meiner at det er viktig å respektere eit resultat som myndighetene kjem til etter ei grundig og individuell handsaming av søknadene.

Når det gjeld spørsmålet om eg vil engasjere meg for å gi familiar som søker asyl høve til å søke ar

beidsløyve frå Noreg, er mitt standpunkt klart. Dersom ein får avslag på asyl/opphaldsløyve, har ein asylsøkar ikkje høve til å fremje søknad om arbeidsløyve frå riket. Eg ser inga grunn til å endre på dette, då det er viktig å verne om asylinstituttet. Det ville være svært uheldig om alle som ikkje hadde eit behov for vern, men hadde ynskje om å finne arbeid i Noreg, skulle søke om asyl. Det ville ha betydd lengre sakshandsamingstider som og ville medført eit dårlegare tilbod til dei som faktisk har behov for vern. Det ville og betydd at Noreg ville ha dekkja bustad og nødvendige utgifter for personar utan eit jobbt tilbod, mens dei søkte om arbeid. Når det gjeld andre enn dei som har søkt asyl, gjer ikkje dei same omsyna seg gjeldande. Her har eg arbeida for å gje økt høve til å søke om arbeidsløyve frå riket. Dette gjeld mellom anna for spesialistar og sesongarbeidarar.

SPØRSMÅL NR. 561

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 6. april 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

“Hva vil statsråden gjøre for å sikre at kampanjen “!sett grenser” kan fortsette sitt arbeid?”

BEGRUNNELSE:

Kampanjen “!sett grenser” retter seg mot å bekjempe seksuell trakassering mot unge jenter. I snart fire år har kampanjen holdt kurs for jenter og gutter på skoler og fritidsklubber. Ifølge en artikkel i Klassekampen 22. mars må prosjektet nå kanskje legges ned på grunn av pengemangel. Kampanjen “!sett grenser” har fått avslag på sine søknader om pengestøtte fra fire forskjellige departementer. Dette til tross for at Regjeringen har gjort kampen mot mobbing til en av sine fanesaker. Det er ikke gjort noen omfattende undersøkelse av omfanget av seksuell trakassering blant norsk ungdom, men en svensk undersøkelse viser at svært mange jenter i videregående skole opplever dette jevnlig. Det ville derfor være et svært negativt signal om det organiserte arbeidet mot slik trakassering ble lagt ned.

Svar:

Organisasjonen Kvinner i kamp og Likestillingssenteret har i fellesskap søkt 3 777 200 kr til kampanjen “!sett grenser”, som er et toårig prosjekt rettet mot seksuell trakassering i skolen.

Søknaden er sendt til flere departementer. Barne- og familiedepartementet og Justisdepartementet har ikke tatt endelig stilling til søknaden, men vil vurdere den i sammenheng med Regjeringens nye handlingsplan mot vold i nære relasjoner, som lanseres i mai, og EUs nye likestillingsprogram, Daphne II, som Norge ventelig vil delta i.

Likestillingssenteret har tidligere vært partner i et EU-støttet prosjekt om kartlegging av selvforsvarstrening for kvinner og jenter i Europa, og foreliggende prosjekt må sees som en realisering av konklusjonene fra dette prosjektet. Det bør derfor undersøkes om også dette prosjektet kan oppnå EU-finansiering. EØS-komiteen vil ventelig ta stilling til EØS-deltakelse i EUs nye likestillingsprogram, Daphne II, i løpet av første halvår 2004.

Departementene vil i samarbeid ta endelig stilling til søknaden når man har oversikt over de tiltak som det kan være aktuelt å finansiere innenfor handlingsplanen, og hvilke finansieringsmuligheter som kan ligge innenfor Daphne II.

SPØRSMÅL NR. 562

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 5. februar 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

“Seende mottar telefonkatalogen for sitt eget fylke eller sin region fra Telenor, og kan nyttiggjøre seg denne når de skal benytte seg av Telenors tjenester. Blinde og svaksynte behøver imidlertid en elektronisk katalog som et tilleggshjelpemiddel, der nummeret de skal ringe framkommer som blindeskrift på leserlisten til PC-en. Dette programmet koster ca. 700 kr årlig, eventuelt mer ved kontinuerlig oppdatering.

Vil statsråden bidra med støtte til denne ekstraavgiften overfor blinde og svaksynte?”

BEGRUNNELSE:

Funksjonshemmede vil i utgangspunktet både oppleve barrierer i dagliglivet, og merkostnader på grunn av disse barrierene, som gjør det vanskelig for dem å leve et liv på linje med funksjonsfriske, både i arbeids- og fritidssammenheng. De betaler abonnementsavgift og tellerskritt for telefonutgifter på linje med funksjonsfriske, men kan ikke nyttiggjøre seg det standardproduktet som følger med abonnementet. Telenor produserer en CD for installasjon i PC, med oppdateringsprogram mot tilleggsavgift. Dette produktet er ikke spesielt rettet inn mot blinde, men muliggjør at enhver kan finne telefonnumre via PC-en. Blinde må kjøpe tilleggsprogrammer for at Telenors programvare skal kunne avleses via leserlisten på PC-en, eller at teksten skal kunne formidles som lyd. Samlet sett utgjør dette betydelige merkostnader for de blinde eller svaksynte, som kan sammenlignes med utgiftene til et høreapparat for en døv, eller utgiftene til en protese for en beinamputert. De nevnte ordningene gis det tilskudd til, og det er derfor etter undertegnendes vurdering også rimelig å se på støtteordninger til det beskrevne formålet.

Svar:

På området for elektronisk kommunikasjon faller særlige ytelser til funksjonshemmede og andre sluttbrukere med spesielle behov under de såkalte "leveringspliktige tjenestene", jf. lov om elektronisk kommunikasjon av 4. juli 2003 nr. 83 (ekomloven) kap. 5. Slike ytelser er pr. i dag ivaretatt gjennom konsesjon tildelt Telenor ved Samferdselsdepartementets vedtak av 2. mars 1999.

Det er åpenbart et behov for spesiell tilrettelegging med hensyn til blinde og svaksyntes tilgang til nummeropplysning. Alternativene for denne gruppen synes å være elektronisk katalog som kan leses ved hjelp av leselist knyttet til PC eller avspilles som lyd, samt den alminnelige muntlige nummeropplysningstjenesten. I forhold til nummeropplysningstjenesten følger det av konsesjonen til Telenor at det skal tilbys en rabatt- eller refusjonsordning i forbindelse med bruk av tjenesten. Ordningen er av Telenor utformet slik at blinde eller svaksynte etter søknad kan benytte nummeropplysningen til redusert pris. For tiden er prisen 2,52 kr pr. oppkall.

Når det gjelder spørsmålet om støtte til ekstraavgifter som blinde og svaksynte har til tilleggsprogramvare som muliggjør overføring av elektronisk katalog til blindeskrift på leselist, ligger dette utenfor Telenors forpliktelser i henhold til konsesjonen. Slik støtte må eventuelt finne en annen finansiering.

Når det gjelder fremtidig ivaretagelse av Telenors forpliktelser overfor funksjonshemmede og andre sluttbrukere med spesielle behov, vil dette i henhold til ekomloven bli ivaretatt på annen måte enn gjennom konsesjon. Ekomloven innebærer at forpliktelsene vil bli videreført i avtale eller ved pålegg. Ytelsene vil bli videreført på nåværende nivå.

SPØRSMÅL NR. 563

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 2. april 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

“Det er i flere planskisser lagt opp til et forsyningsskip til å betjene de nye fregattene som nå er under bygging. Flere verft i Norge har svært høy kompetanse innen skipsbygging, men det norske pris- og lønnsnivået medfører at ordrebøkene er nesten tomme. Det må også legges vekt på at vedlikeholdskompetanse innenlands øker om skipene også er bygget her i landet.

Vil statsråden ta initiativ til at man i fremtiden legger opp til at byggingen av Forsvarets skip skal skje i Norge?”

Svar:

Jeg er enig med representanten Bastesen i at den norske verftsindustrien besitter viktig og høy kompetanse på mange områder. Byggingen av den nye Skjold-klassen fartøyer til Sjøforsvaret og KV "Svalbard" til Kystvakten er gode eksempler på dette. I andre tilfeller kan det være riktig å bygge i utlandet, slik vi gjorde da fregattkontraktene ble inngått med det spanske verftet Izar, men med viktige gjenkjøpsforpliktelser til støtte for norsk industri.

Når det gjelder fremtidige materiellanskaffelser til Forsvaret, enten dette dreier seg om fartøyer eller andre typer kapasiteter, er jeg som forsvarsminister opptatt av å finne løsninger som bidrar til å understøtte Forsvarets virksomhet på en best mulig måte og som bidrar til å bygge opp under den videre utviklingen av Forsvaret. Dette innebærer at utformingen av Forsvarets investeringsportefølje må baseres på de konkrete oppgaver Forsvaret er satt til å løse, og at Forsvarets operative behov må veie tyngst ved materiellanskaffelser.

Fremtidige anskaffelser vil derfor måtte underkastes grundige vurderinger, der ulike alternativer ses opp mot hverandre med tanke på å finne løsninger som totalt sett er best for Forsvaret, både i et kortsiktig og langsiktig perspektiv. I denne forbindelse blir flernasjonalt samarbeid knyttet til anskaffelse og utvikling av forsvarsmateriell stadig viktigere, og det vil bli lagt større vekt på dette i fremtiden. Dette vil innebære betydelige nye muligheter for norsk industri, forutsatt at den viser konkurranseevne, kontinuerlig videreutvikler sin kompetanse og evner å posisjonere seg, bl.a. gjennom å bygge strategiske allianser med internasjonale samarbeidspartnere.

Logistikkfartøy er vesentlige for utholdenhet i maritime operasjoner, både nasjonalt og internasjonalt. Det planlegges å skaffe tilgang på logistikkfartøykapasitet basert på eie/leie/lease for fregattene fra 2010. En rekke ulike løsninger vil bli vurdert med tanke på å sikre Forsvaret tilgang på denne kapasiteten, og det vil bl.a. bli foretatt en sammenligning av sivil og militær anskaffelse og drift.

Etter mitt syn har norsk industri gode muligheter til å være konkurransedyktig i denne sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 564

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Morten Høglund

Besvart 6. april 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

“En enstemmig utenrikskomité uttalte i Innst. S. nr. 103 (2003-2004) at norske bidrag til EU også måtte bidra til å fremme norske interesser, og at det var ønskelig at også norske aktører ble inkludert i prosjekter i de nye medlemslandene, der Norge skal yte betydelige finansielle bidrag i årene som kommer.

Hva er status når det gjelder å få på plass disse finansielle bidrag, og hvordan vil man søke å inkludere norske aktører?”

Svar:

De to nye finansieringsordningene skal være mottakerstyrte. Støtte til prosjekter skal baseres på søknader fremmet av mottakerlandene, og i henhold til EØS-regelverket for offentlige innkjøp, statsstøtte og konkurranse.

Det arbeides både i Oslo og Brussel med å få på plass struktur og regelverk for ordningene. I Brussel foregår dette arbeidet i en forberedende komité der Norge er representert sammen med Island og Liechtenstein.

Komiteens oppgaver er bl.a. å utarbeide prosedyrer, retningslinjer og kontrollmekanismer for gjennomføring av den felles EØS-ordningen. Tilsvarende regelverk etableres for den norske ordningen. Det er også vedtatt å opprette et felles sekretariat for de to ordningene i Brussel.

Fra Oslo har Utenriksdepartementet har innledet en dialog med myndighetene i mottakerlandene om prioritering av samarbeidsområder. Det legges opp til å ha gjennomført konsultasjoner med samtlige mottakerland innen 1. mai, med unntak av Kypros hvor utfallet av folkeavstemningen 24. april avventes. På grunnlag av disse konsultasjonene vil det bli utarbeidet et styringsdokument med hvert mottakerland, hvor bl.a. mottakerlandenes prioriteringer vil inngå. I konsultasjonene vil det bli lagt vekt på å drøfte hvordan det bilaterale samarbeidet kan utvikles, herunder bruk av norsk kompetanse der dette er naturlig.

Det er betydelig interesse for finansieringsordningene i norske miljøer. Utenriksdepartementet har derfor en løpende dialog med nærings- og organisasjonslivet om de muligheter som åpnes. For at norske aktører skal kunne dra nytte av disse mulighetene, vil det bli etablert informasjonssystemer med relevante opplysninger om prosjekter, organisasjon og prosedyrer. Det legges opp til åpenhet i forvaltningen av midlene.

Samtidig tas det sikte på å gi mottakerlandene best mulig informasjon om hva norske bedrifter, myndigheter og organisasjoner kan tilby. Her vil Innovasjon Norge kunne spille en viktig rolle. Som jeg redegjorde for i møtet i Stortingets EØS-utvalg 12. mars, burde det være gode muligheter for norske bedrifter til å konkurrere om interessante prosjekter, ikke minst på områder der de har spesialkompetanse.

SPØRSMÅL NR. 565

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 14. april 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

“Det rapporteres bl.a. fra Telemark at psykiatriske pasienter etter at perioden med rehabiliterings- og/eller attføringspenger er over, må vente i 24 uker uten noen form for trygdeytelser i påvente av at tidsbegrenset uførestønad innvilges. I denne perioden er de henvist til sosialhjelp for å ha noe å leve av.

Er dette i samsvar med gjeldende regelverk for disse stønadsordningene?”

BEGRUNNELSE:

Mange yngre pasienter med schizofreni og andre psykoselidelser får rehabiliterings- eller attføringspenger. Etter at perioden for disse typer ytelser er over, må de søkes over på tidsbegrenset uførestønad, men før de kan få denne nye stønaden, er det en ventetid på 24 uker hvor de ikke får trygd og dermed er henvist til å gå på sosialkontoret for å be om økonomisk bistand.

Dette er mennesker med alvorlige psykiske lidelser, og det stress og press de opplever ved å miste trygdeytelsene og måtte gå gjennom nye prosedyrer ved søknad om sosialhjelp, gjør dem sykere.

Slike regler og den praksis det her vises til, synes å være i strid med intensjonene bak ulike stønadsordninger. I disse tilfellene bidrar reglene til å gjøre livet for disse personene vanskeligere. Intensjonene er etter min oppfatning det motsatte; å bidra til å lette en ellers vanskelig livssituasjon.

Svar:

Rehabiliterings- og attføringspenger gis når en person er under behandling/rehabilitering med utsikt til bedring av arbeidsevnen eller på yrkesrettet attføringstiltak med sikte på å komme i eller tilbake i arbeid. Dersom det ikke er mulig for stønadsmottakeren å komme tilbake i arbeid på kort sikt, kan det innvilges tidsbegrenset uførestønad. Ved varig uførhet vil uførepensjon kunne være rett ytelse. Behovet for fortsatt stønad skal avklares før utløpet av rehabiliteringspengeperioden for å unngå stopp i ytelse.

Personer som må avbryte attføringsopplegg av helsemessige grunner og blir overført fra Aetat til trygdeetaten med sikte på tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon, får beholde attføringspengene i en venteperiode på inntil 8 uker. I løpet av denne perioden skal trygdeetaten avklare videre stønadsbehov.

I en del tilfeller kan det være behov for videre utredning. Det er imidlertid ingen bestemmelse om at det skal gå et visst antall uker før det kan innvilges

tidsbegrenset uførestønad. Tvert imot er det et mål å unngå stopp i ytelser.

Det kan ha oppstått en misforståelse/forveksling med reglene for sykepenger. En person som har vært sykmeldt i 52 uker har brukt opp sykepengeretten. Dersom vedkommende fortsatt er syk, kan det gis rehabiliteringspenger under medisinsk behandling. Ved tilbakevending til arbeid (enten når sykepengeperioden utløper eller etter en tid med rehabiliteringspenger) må man være helt arbeidsfør i 26 uker for å få ny sykepengerett. Personer som blir sykmeldt på nytt i løpet av de første 26 ukene vil imidlertid kunne få, eventuelt gå tilbake på rehabiliteringspenger. Ved beregningen av 26 ukers fristen ser man bort fra sykefravær i arbeidsgiverperioden.

SPØRSMÅL NR. 566

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 2. april 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

“Aetat har besluttet å legge ned AMO-linja for kokk- og servitørfag i Harstad med det første. I over 20 år har denne avdelingen arrangert ettertraktete kurs av meget høy kvalitet og med god søkning. For de ufrivillige arbeidsledige har dette arbeidsmarkedstilbudet gitt mulighet for fagkompetanse og dermed arbeid. Fra næringslivet i regionen er det også sterke reaksjoner på denne nedleggelsen.

Hva vil statsråden gjøre for å redde dette viktige tilbudet i Harstad-regionen?”

BEGRUNNELSE:

I over 20 år har denne AMO-linja arrangert ettertraktete kurs av meget høy kvalitet og med god søkning. Tilbudet har vært halvårsenheter med praktisk og teoretisk undervisning for 12-15 arbeidssøkere, med pensum fra studieretningsfagene for grunn- og videregående kurs i kokk- og servitørfag.

For de ufrivillig arbeidsledige har dette arbeidsmarkedstilbudet vært muligheten til å skaffe seg den nødvendige fagkompetanse og dermed arbeid. Innen hotell- og næringsmiddelbransjen og innenfor servicenæringen generelt i hele regionen, har denne fagkompetansen satt sitt preg på en verdifull måte. Etter mange år i Harstad er tilbudet nærmest blitt å regne som en institusjon for hele regionen. Med en dyktig

lærerstab i spissen, har de fleste i Harstad og omegn møtt på denne positive gruppen i mange sammenhenger og i årvisse markeringer som bl.a. under festspillene i Nord-Norge.

Et annet særtrekk ved denne avdelingen er det store innslaget av internasjonale aktører.

Normalt har det vært 3-5 fremmedspråklige elever i klassene. Ofte er dette kvinner som gjennom dette nettverket med stor støtte i fag- og språkkompetanse endelig har kommet seg ut til et arbeidsliv.

Mange omtaler denne nedleggelsen som en urettferdig arbeidsmarkedspolitikk og en trasig utvikling, og Kokkenes Mesterlaug i Harstad sier at nedleggelsen vil virke svært negativt for kokkestanden, for servitørene og for resten av næringslivet i regionen.

Svar:

Det er, ut fra gjeldende retningslinjer og fullmakter, opp til Aetat i det enkelte fylke å vurdere å beslutte hvilke fag-/yrkesområder det skal igangsettes AMO-tilbud på. Igangsetting av kurs vurderes ut fra arbeidssøkernes behov for kompetanse og etterspørselen etter arbeidskraft på det lokale arbeidsmarkedet.

AMO-tilbudet innenfor kokk- og servitørfag i Harstad har vært gitt i flere år med varierende interesse. Dette er et relativt langvarig kurstilbud som kan være et ledd frem mot fagbrev. Utdanning frem mot fagbrev skal primært ivaretas av fylkeskommunen også for voksne personer som ikke har fullført opplæring på videregående skoles nivå. Mange av de ledigmeldte som kan være aktuelle for et slikt tilbud i Harstad, har rett til et tilbud i regi av fylkeskommunen. Tilbud innen kokkefaget og innen servitørfag blir gitt ved flere videregående skoler i Troms, også ved Borkenes skole ved Harstad.

Aetat Troms opplyser at det for tiden bare er en fremmedspråklig elev på kurset ved Stangnes videregående skole.

Stangnes videregående skole er blitt orientert om at kurstilbudet innenfor kokk- og servitørfag ikke kan påregnes videreført fra høsten 2004. Aetat ønsker å omdisponere de midlene som i dag brukes på dette kurset, til tilbud som i større grad harmonerer med målene i arbeidsmarkedspolitikken, og som vil komme langt flere arbeidssøkere til nytte.

SPØRSMÅL NR. 567

Innlevert 29. mars 2004 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 2. april 2004 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

“Ved etableringen av nytt Mattilsyn og ved lokaliseringen av Mattilsynets regionkontor for Troms og Finnmark ble det veterinære fagmiljøet i Harstad betydelig berørt. Da saken var til behandling i Stortinget, syntes det å være bred enighet om at det unike veterinære fagmiljøet i Harstad skulle videreføres. Folk i dette fagmiljøet har bidratt til utarbeidelse av forslag til hvordan dette kan gjøres uten at det kommer i konflikt med fattede vedtak.

Hva har statsråden gjort for å bevare dette fagmiljøet i Harstad?”

BEGRUNNELSE:

Da Regjeringen, med støtte fra Sosialistisk Venstreparti, valgte å lokalisere Mattilsynets regionkontor for Troms og Finnmark til Kautokeino ble det en sterk debatt om hva som skulle skje med det unike veterinære miljøet som er bygd opp i Harstad. Etter en omfattende debatt kom det sterke lovnader om at dette viktige fagmiljøet i Harstad skulle videreføres. Dette ble positivt mottatt og det ble stillet i utsikt nye arbeidsoppgaver og ressurser til erstatning for det som blir borte.

De ansatte har gått positivt inn i en dialog om dette og de har bl.a. betegnet landbruksministerens forslag om en veterinærmedisinsk oppdragsenhet ved Veterinærinstituttet i Harstad som positivt. Dette forslaget er også spesielt omtalt i statsbudsjettet, men det er ikke lagt inn økonomiske midler for en realisering. Arbeidsoppgavene og behovet synes å være tilstede, men det er ikke ressurser til rådighet for å bevare omfanget og det faglige spennet for et fagmiljø som det var bred enighet skulle bevares.

Ettersom tiden går og lite skjer er det viktig å få vite om målsettingen om å bevare det unike veterinære fagmiljøet i Harstad står ved lag og hva som eventuelt skal skje på kort og lengre sikt for å nå dette målet.

Svar:

Jeg har lagt stor vekt på å påse at underliggende etater (Veterinærinstituttet og Mattilsynet) bidrar til å ta vare på det veterinære fagmiljøet som var bygd opp ved Veterinærinstituttet, Statens dyrehelsetilsyn og Statens næringsmiddeltilsyn i Harstad.

Ved etablering av Mattilsynets distriktskontor i Harstad er det innplassert 2,5 stillinger, hvorav 2 veterinærstillinger, mer ved dette kontoret enn det bemanningsplanen i utgangspunktet tilsa. På denne måten har Mattilsynet tatt vare på verdifull kompetanse til beste for egen organisasjon og samtidig bidratt til å opprettholde fagmiljøet i Harstad.

I tråd med St.prp. nr. 1 (2003-2004) ble det i Veterinærinstituttets tildelingsbrev for 2004 gitt føringer om at Veterinærinstituttets laboratorium i Harstad skal legge særlig vekt på arbeidet med faglige problemstillinger knyttet til dyrehelse og fiskehelse i nordområdene, inkludert Svalbard og Barentsregionen. Veterinærinstituttet har opplyst til meg at de i år øker overføringen av forvaltningsstøttemidlene de mottar over statsbudsjettet til Harstad-laboratoriet. Dette kombinert med en investering i ny obduksjonssal i 2003

legger til rette for styrket oppdragsvirksomhet. Veterinærinstituttet forventer også økte eksterne inntekter ved Harstad-kontoret i år.

SPØRSMÅL NR. 568

Innlevert 30. mars 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 2. april 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

“Hva vil statsråden gjøre for å tilpasse reklameforskriftene bedre for lokal-TV?”

BEGRUNNELSE:

Et utkast til nye forskrifter for reklameavbrudd har vært ute til høring. Ifølge Dagens Medier nr. 1 for 2004 gir den nye forskriften mer spillerom for reklameavbrudd og sponsing, uten at det tas hensyn til lokal-TVVs begrensede sendeflater og programinnhold. De foreslåtte endringene tar først og fremst hensyn til mer eller mindre riksdekkende kringkastere. Lokal-TV bør få foreta reklameavbrudd også i faktaprogrammer hvor de enkelte deler av programmet er kortere enn 20 minutter, fordi de fleste lokale kanaler har sendinger som samlet kun varer i 25 minutter. Det bør også være bedre muligheter til å identifisere sponsorer enn det de nye forskriftene legger opp til. Når det nå kommer nye forskrifter, burde departementet gjort endringer slik at bestemmelsene harmoniserer med reglene i EUs fjernsynsdirektiv.

Svar:

Departementet har nylig hatt et forslag til endringer av kringkastingsforskriftens reklameregler på høring. Dette var en oppfølging av de forslagene til endringer som departementet orienterte Stortinget om i Ot.prp. nr. 107 (2001-2002).

I høringsrunden til forskriftsendringen har Norsk Forbund for Lokal-TV (NFL) anmodet om flere endringer til gunst for lokal-TV-stasjonene. NFL har bl.a. foreslått reklameregler som er tilpasset programmer på 25 minutter, dvs. programlengder som er vanlige blant en del lokal-TV-stasjoner. Forbundet har også gitt uttrykk for at man ønsker egne regler for identifikasjon av sponsor, samt at det åpnes for å sende reklame i tilknytning til barneprogram.

Endringene i forskriften er ennå ikke vedtatt. Jeg vil vurdere NFLs innspill i lys av de føringer som ble lagt gjennom Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 107 (2001-2002), jf. Innst. O. nr. 30 (2002-2003) og innenfor de rammene som følger av Norges internasjonale forpliktelser. Jeg kan imidlertid allerede nå fastslå at det ikke er aktuelt å endre regelverket som er fastsatt for å beskytte barn mot kommersielt press.

SPØRSMÅL NR. 569

Innlevert 30. mars 2004 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 2. april 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

“Basert på vedtak i Stortinget har Finansdepartementet utnevnt en ekspertgruppe 22. mars som skal vurdere Norges kapitalstyrke. Fremskrittspartiet ønsker at utredningen skal inkludere vurderingen av strukturfond som kan benyttes f.eks. ved restruktureringstiltak av modne, norske bedrifter.

Kan statsråden bekrefte at et statlig strukturfond er inkludert i mandatet?”

BEGRUNNELSE:

I en pressemelding fra Finansdepartementet datert 22. mars fremgår det ikke om vurderingen av et strukturfond inngår i utredningen som skal gjøres vedrørende anvendelser av Norges kapitalstyrke. I mandatet for ekspertgruppen anmodes det om en oppsummering og vurdering av kunnskapsstatus på feltet, blant annet i lys av erfaringer fra tidligere utredninger. Fremskrittspartiet mener Regjeringen har akseptert å vurdere et såkalt strukturfond. Det vises i den sammenheng til et spørsmål i Stortinget 9. desember 2003 til nærings- og handelsministeren fra undertegnede: *"Vil en ved en slik utredning også utrede muligheten for etablering av strukturfond når Regjeringen gjør dette arbeidet?"* Statsråden svarte blant annet: *"Det er klart at det Stortinget har pålagt oss å utrede, må utredes, og vi vet at det er partier i Stortinget som har vært særlig opptatt av å etablere såkalte strukturfond."*

Svar:

Basert på forslag fra Carl I. Hagen på vegne av Fremskrittspartiet, vedtok Stortinget i fjor høst en anmodning til Regjeringen angående ulike måter å gjøre Norges kapitalstyrke til et konkurransefortrinn for norsk konkurranseutsatt næringsliv. Her var ikke strukturfond eksplisitt nevnt, men en ble bedt om å drøfte fondskonstruksjoner generelt. Det konkrete vedtaket lyder:

"Stortinget ber Regjeringen utrede ulike måter å gjøre Norges kapitalstyrke til et konkurransefortrinn for norsk konkurranseutsatt næringsliv herunder fondskonstruksjoner som kan forvalte og investere deler av petroleumsfondet i norske bedrifter."

På bakgrunn av denne henvendelsen satte Finansdepartementet nylig ned en ekspertgruppe for å vurdere problemstillingene anmodningen tar opp. I mandatet bes gruppen om å oppsummere og vurdere kunnskapsstatus på feltet. Det må ses i lys av at problemstillingene som ønskes utredet, er nært beslektet med spørsmål som relativt nylig har vært drøftet i andre sammenhenger. Mandatet legger samtidig opp til at gruppen på selvstendig grunnlag skal drøfte forhold knyttet til kapitaltilgang til næringslivet. Jeg legger til grunn at ekspertgruppen gjennomfører en god og grundig drøfting av den problemstillingen Stortinget har fattet vedtak om, og minner om at ekspertgruppen spesielt er bedt om å drøfte fondskonstruksjoner.

SPØRSMÅL NR. 570

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 2. april 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

“Oljevernet i høgrisikoområdet Mongstad-Sture- Fedje vert no bygd ned som følgje av at depotet vert flytta frå Fedje.

Kven er det som skal bera utgiftene til det såkalla mellomdepotet, er dette knytt til ein statleg depotstyrke, og vil fiskeriministeren vurdere å handsama dei spørsmåla i samband med oljevernmeldinga som skal fremjast for Stortinget i år?”

GRUNNGJEVING:

Mongstad-Sture er Nord-Europas nest mest trafikkerte hamn. Her går store oljetankarar i leia kvar dag. Oljevernberedskapen er svært viktig i dette høgrisikoområdet. Fiskeriministeren har godkjent å flytte det statlege oljeverndepotet frå Fedje. Det såkalla mellomdepotet som skal plasserast på Fedje, er vesentleg mindre i omfang enn det statlege depotet.

Svar:

Fiskeridepartementet har det overorda ansvaret for at vi har ein tilfredsstillande statleg oljevernberedskap som ikkje berre vernar enkelte spesielle risikoområde, men som skal dekkje heile kysten. Konsekvensane av eit oljeutslipp vil kunne bli omfattande uansett kvar hendinga skjer. Beredskapen må derfor vere på eit akseptabelt nivå langs heile kysten.

Risiko- og beredskapsanalysar har synt at det er nok oljevernutstyr i det aktuelle området og at hovuddepotet på Fedje burde flyttast til Florø. Dette har Stortinget slutta seg til i samband med handsaminga av Dokument nr. 8:128 (2002-2003) og Dokument nr. 8:135 (2002-2003). I Innst. S. nr. 16 (2003-2004), viser fleirtalet, mellom dei Arbeidarpartiet, til Regjeringa si avgjerd om at det vil bli oppretta eit statleg mellomdepotet på Fedje:

"Flertallet viser til at Fiskeridepartementet har bestemt at hoveddepotet på Fedje skal flyttes til Florø. Flyttingen er begrunnet med behovet for å redusere reaksjonstiden mot områdene nordover mot Stad. Samtidig er det betydelige private ressurser og privat oljevernberedskap knyttet til aktivitetene på Sture og Mongstad, i tillegg til at kommuner kan bidra. I svarbrevet av 15. september 2003 varslet Fiskeridepartementet at depotet på Fedje vil bli videreført som mellomdepot.

Flertallet mener på bakgrunn av denne informasjonen at oljevernberedskapen i Nordhordland er tilfredsstillende og at endringene som Fiskeridepartementet har vedtatt, vil styrke beredskapen i området."

Kystverket har i dag avtalar med fire interkommunale utval mot akutt forureining (IUA) om mellomdepot. Fem IUA-avtaler er på høyring. Utstyr til dei statlege mellomdepota vert dekkja av staten. Staten dekkjer òg frakt til lagringsplass og støtter ombygging med vidare av depot/lagerhall eller liknande med inntil 100 000 kr. Utstyret kan eventuelt lagrast i tre-fire containerar, der den eine bør vere oppvarma.

Staten dekkjer innkjøp av containerar. I tillegg dekkjer staten opplæringskostnader for mannskap som skal bruke utstyret, og vil dekkje større vedlikehaldsoppgåver og reparasjonar som ikkje skuldast elde. I tillegg dekkjer staten alle utgifter IUA måtte ha for mannskap i samband med statlige aksjonar og øvingar. Staten dekkjer òg utgifter ved erstatning av utstyr og reparasjonar av øydelagt utstyr i samband med statlige aksjonar og øvingar.

IUA dekkjer utgifter i samband med lagring og vanleg vedlikehald av utstyret. Vidare dekkjer IUA utgifter for eige personell i samband med eigne øvingar med utstyret, og dekkjer sjølv skader på utstyret som oppstår i samband med eigne øvingar og aksjonar, og som skuldast uforsiktigheit eller aktløyse. Desse kostnadane vert fordelt på medlemskommunane i det interkommunal utvalet.

For IUA inneber opprettinga av eit mellomdepot at dei kan rekne dette utstyret inn som ein del av eigen beredskap og nytte utstyret under eigne øvingar og aksjonar. Det betyr at IUA ikkje treng å investere i like mykje i oljevernutstyr som dei elles måtte og gi rom til omprioriteringar til for eksempel kjemikaliebernustyr eller anna utstyr.

Det er ikkje knytt ein eigen depotstyrke til mellomdepotet. Når IUA kan rekne utstyret som sine eigne ressursar, blir det lagt til grunn at IUA sine depotstyrkar vil ta utstyret i bruk under eigne og statlege aksjonar. Opplæringa vil staten stå for.

I stortingsmeldinga, som skal omfatta både sjøtryggleik og oljevernberedskap, vil den samla oljevernberedskapen bli vurdert. Som del av dette vil det bli vurdert om det som følgje av utviklinga bør føretas endringar i oljevernberedskapen.

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 14. april 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

“Ifølge ligningsloven kapitel 10 er satsen for tilleggsskatt ved ikke-levert selvangivelse 30 pst., eventuelt 15 pst. når skattyterens forhold må anses unnskyldelig. Derimot er maks sats for tilleggsskatt 60 pst. dersom en person har levert selvangivelse med feil.

Mener statsråden det er riktig at personer som åpenbart ikke bryr seg om samfunnets spilleregler skal få slippe billigere unna enn personer som leverer selvangivelse, men som forsøker å snyte på skatten?”

BEGRUNNELSE:

For å illustrere problemstillingen. To personer driver et selskap "AS Svindel". Begge mottar store summer i lønn, som ikke oppgis til myndighetene. Dette avdekkes ved bokettersyn (altså, ikke lett kontrollerbare opplysninger).

Person 1 leverer ikke selvangivelse. Når skatteunndragelsen oppdages, straffes person 1 med maks 30 pst. fordi selvangivelse ikke ble levert.

Person 2 leverer selvangivelse, men unnlater å informere om lønn fra "AS Svindel". Vedkommende straffes med 45 pst. eller 60 pst. når skatteunndragelsen oppdages.

Begge personer har vært like involvert i skatteunndragelsen, men person 2 straffes strengere fordi han leverte selvangivelse. Moralen til den bevisste skattesvindler er å ikke levere selvangivelse, fordi det reduserer tilleggsskatten dersom man blir avslørt.

Svar:

Har skattyter gitt ligningsmyndighetene uriktige eller ufullstendige opplysninger i selvangivelse, næringsoppgave mv., beregnes tilleggsskatten i prosent av den skatten som er eller kunne ha vært unndratt. Har skattyter unnlat å levere selvangivelsen eller næringsoppgave, må ligningsmyndighetene fastsette grunnlaget for ligningen ved skjønn. I slike tilfeller beregnes tilleggsskatten av den samlede skatten som fastsettes ved skjønnsligningen. Denne relativt strenge regelen er begrunnet i viktigheten av at skattyter leverer de pliktige oppgavene.

Ved unnlatt levering er det et vilkår for 30 pst. tilleggsskatt at unnlatelsen har vart så lenge at den ikke kan repareres ved forsinket levering (hvor en vesentlig lavere forsinkelsesavgift trer i stedet for tilleggsskatt). Siste frist for slik reparasjonsadgang er utløpet av klagefristen etter ordinær ligning.

Forhøyet tilleggsskatt, inntil 60 pst., kan ilegges når selvangivelsen er levert med forsettlig eller grovt uaktsomme mangler. Forhøyet tilleggsskatt

kan ikke ilegges ved unnlatt levering, selv om unnlatelsen er forsettlig eller grovt uaktsom (hvilket slik unnlatt levering vanligvis må bedømmes å være). Satsen på 30 pst. ved unnlatt levering skal dermed dekke hele skalaen fra forglemmelser og rot til bevisst unnluring ved å ti stille.

Dette skillet mellom levering med feil og unnlatt levering er historisk forankret. Opprinnelig (i 1921) ble tilleggsskatt innført alene ved levert oppgave med mangler. De senere innførte, administrative reaksjoner mot unnlatt levering har hele tiden vært vesentlig mildere enn reaksjonene mot levert oppgave med mangler. Også når det gjelder straffansvar har vi en lang tradisjon for strengere strafferamme mot levert oppgave med mangler enn mot unnlatt levering. Forklaringen på dette skillet kan dels søkes i et tradisjonelt moralsyn om at det er mer klanderverdig å føre myndighetene bak lyset ved en aktiv feilopplysning (usannhet) enn ved passiv ikke-opplysning (fortielse). Dels kan den ulike oppdagelsesrisiko ha ledet til behov for strengere reaksjon i det førstnevnte tilfellet. Avdekking av feil i en levert selvangivelse forutsetter myndighetsinnsats, mens uteblitt selvangivelse som regel avdekkes i en enkel registreringsrutine. Det kan også ligge bevisproblemer i å finne ut av om en unnlatt oppgavelevering skyldes administrativ svikt eller bevisst, tilrettelagt unndragelse.

For fremtiden er ikke dette skillet opplagt. Mye kan tale for å legge større vekt på de økonomiske virkninger (unndragelsespotensialet) av skattyterens opplysningssvikt, enn på det gamle skillet mellom usannhet og fortielse. Ofte er dette skillet heller ikke så stort. Feilaktig unnlatelse av å fylle ut f.eks. en inntektsrubrikk i en levert selvangivelse anses ikke som en fortielse, men som en aktiv usannhet om at det ikke er noe å opplyse om i denne rubrikken. Tilleggsskatteutvalget har i NOU 2003:7 foreslått endrede regler for illeggelse av tilleggsskatt, og forslagene har vært på høring. Reaksjonssystemet i ligningsloven gjennomgås nå i Finansdepartementet med sikte på lovproposisjon i 2005.

Jeg tilføyer at i eksemplet med skjult avlønning fra selskapet "AS Svindel" vil det ulike tilleggsskat-

teansvaret for de to personene oftest bare utgjøre en mindre del av det samlede ansvar som pådras ved slik skjult avlønning. Som ledere av selskapet kan disse personene nemlig bli strafferettslig ansvarlig for *selskapets* ulovlige unnlatelser. Dette kan typisk gjelde forsømt skattetrekk, forsømt innberetning av arbeidsgiveravgift, forsømt lønnsinnberetning og feilaktig regnskapsføring. Personene kan også bli økonomisk ansvarlig for selskapets unnlatte betaling av skattetrekk og arbeidsgiveravgift, dersom selskapet ikke selv har midler. Ingen av disse områdene for pådratt ansvar påvirkes av om den senere unndragelse på lønnstakernivå skjer ved unnlatt levering av selvangivelse eller ved levert selvangivelse uten lønnsopplysninger. Alt i alt gir regelverket så omfattende reaksjonsmuligheter ved skjult avlønning at den påviste forskjell i tilleggsskatteansvar neppe utgjør noen særlig fare for store skjevheter i reaksjonene samlet sett.

SPØRSMÅL NR. 572

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 2. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Hva vil sosialministeren gjøre for at ordningen med behandlingsreiser til utlandet for pasienter med kroniske lidelser blir gjort kjent ved alle landets trygdekontor og alle landets legekontor?”

BEGRUNNELSE:

I et oppslag i VG 11. februar 2004 går det fram at 3 100 mennesker reiser på behandling til utlandet på statens regning. Dette er behandlingsreiser for spesielle grupper pasienter med kroniske plager, og skal være et godt supplement til de tilbud som finnes i Norge. Dette skal være et tilbud administrert av Rikshospitalet og finansiert over statsbudsjettet.

Det fremgår av artikkelen at pasienter kan søke gjennom fastlegen sin, og at søknadsskjema kan fås på trygdekontoret. Jeg er gjort kjent med at flere trygdekontor og flere leger ikke er kjent med denne ordningen.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra sosialministeren.

Behandlingsreiser til utlandet er et supplement til tilbud i Norge, og omfatter tilbud til pasienter med revmatiske lidelser, pasienter med psoriasis, barn og ungdom med astma og lungesykdommer samt barn med atopisk eksem. Fra 2004 er også pasienter med senskader etter poliomyelitt innlemmet i ordningen.

Staten dekker utgiftene til behandling for barn og voksne. Det betales en egenandel for voksne pasienter og ledsagere. Behandlingen foregår nå i Tyrkia, Montenegro og Spania for revmatikere og på Kanariøyene for de øvrige gruppene av pasienter. Ut over de faste programmene sendes prøvegrupper til eventuelle nye behandlingssteder. Daglig administrasjon og faglig ansvar tilligger Rikshospitalet HF.

Rikshospitalet, seksjon for behandlingsreiser, kunngjør ordningen til alle fylkestrygdekontorer som har ansvaret for distribusjon av informasjonsmateriell og søknadsskjemaer til underliggende trygdekontorer. Videre kunngjøres barne- og ungdomsgruppene i aktuelle tidsskrifter for pasientgruppene og informasjon til alle landets barneavdelinger.

Ordningen kunngjøres videre i Tidsskrift for den norske lægeforening, annonser i aktuelle pasientorganisasjoners medlemsblader og for nye pasientgrupper kunngjøres ordningen også i landets største aviser og regionaviser.

I tillegg til ovennevnte kunngjøringer informeres det løpende på Rikshospitalets nettsider: www.rikshospitalet.no/behandlingsreiser. Rikshospitalet vil etter en teknisk omlegging legge ut alle søknadsskjemaer på deres nettsider for nedlasting.

SPØRSMÅL NR. 573

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 15. april 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

“Hvordan påvirker regnskapstall for 2003 aktivitets- og tiltaksnivå i Aetat i 2004, og medfører det riktighet at de ulike arbeidskontorer selv må dekke inn underskudd fra året før?”

BEGRUNNELSE:

I en artikkel i medlemsbladet for organiserte i LO stat, Magasinet Aktuell, den 1. mars 2004, blir det framholdt at Aetat i mange fylker sliter med en stram budsjettsituasjon. Av artikkelen framgår det at underskudd i 2003 må dekkes inn av Aetat i de ulike fylker i 2004, og at dette går ut over det tilbudet som Aetat skal gi brukerne.

Svar:

Stortingsrepresentant Oppebøen Hansen spør om det medfører riktighet at de ulike arbeidskontor i 2004 selv må dekke underskudd fra 2003. Det refereres til en artikkel i medlemsbladet for organiserte i LO stat, Magasinet Aktuell. Det hevdes der at underskudd i 2003 må dekkes inn av Aetat i de ulike fylker i 2004, og at dette går ut over det tilbudet som Aetat skal gi brukerne.

Som følge av forliket høsten 2003 mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene ble det vedtatt å styrke de ordinære arbeidsmarkedstiltakene med i alt 5 500 plasser til 17 500 plasser for første halvår 2004. For å sikre gjennomføringen av et høyere tiltaksnivå var det viktig å opprettholde tiltaksnivået fra høsten 2003 over årsskiftet. Erfaringsmessig er dette krevende fordi tiltaksnivået over årsskiftet normalt synker.

Det har vist seg at enkelte fylker har disponert sine ressurser slik at nivået på arbeidsmarkedstiltakene ved inngangen til 2004 har vært noe høyere enn det som er forenlig med de økonomiske rammene for et samlet tiltaksnivå for første halvår på 17 500 plasser. I disse fylkene har man derfor måttet begrense aktiviteten noe slik at den samlede ressursramme for dette halvåret ikke overskrides. Denne tilpasningen har imidlertid ingen sammenheng med at de ordinære arbeidsmarkedstiltakene ble gjennomført med et regnskapsmessig overforbruk i 2003.

Innenfor den samlede ressursrammen til arbeidsmarkedstiltak skal Aetat i første rekke ivareta hensynet til de prioriterte målgrupper og motvirke at tilbudet til disse svekkes. En viktig oppgave for Aetat Arbeidsdirektoratet er derfor løpende å vurdere en omfordeling av ressurser mellom de ulike fylker slik at hensynet til de prioriterte målgruppene ivaretas innenfor fastsatt ressursramme.

SPØRSMÅL NR. 574

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 5. april 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Mener justisministeren at dagens praksis der pass sendes i posten som vanlig brev etter utstedelse er sikker, og hva gjøres for å finne igjen pass som er kommet bort i posten?”

BEGRUNNELSE:

Utstedelse av pass er den senere tid blitt sentralisert. Dette medfører at pass sendes pr. post til passinnehaver. Pass er et verdipapir som av ulike grunner ikke skal komme på avveie. Det er derfor viktig at det etableres trygge rutiner for at pass som postlegges kommer frem til riktig person.

Svar:

Ved overgang til maskinlesbare pass ble produksjonen av ferdig personaliserte (utfylte) pass sentralisert til passprodusenten (Norsik Segenmark AS i Stavanger). Dette innebar at det måtte gjennomføres endringer med hensyn til utsendelse til passinnehaver. Etter tidligere ordning, der passet ble personalisert ved politistasjonen som behandlet søknaden, ble passet overlevert passinnehaver direkte.

Det ble i den forbindelse besluttet at passene skulle sendes i vanlig brev direkte fra passprodusenten til passinnehaver. Alternativene var enten å sende passene i rekommandert brev, eventuelt å returnere de til vedkommende politistasjon for utlevering ved personlig oppmøte.

Ordningen ble i utgangspunktet etablert dels for å sikre passøkere en bedre service, idet alternativet ville være å måtte hente passet enten på nærmeste postkontor eller ved nytt oppmøte hos politiet. Dels var denne ordningen begrunnet med ressurs hensyn, idet utsendelse i rekommandert brev ville ha medført en merkostnad i størrelsesorden ca. 15 mill. kr.

Erfaringen har vist at det er svært få pass som blir borte i postgangen. Jeg har på henvendelse til Politidirektoratet fått opplyst at det i Oslo politidistrikt i løpet av 2003 ble registrert 23 bortkomne pass i postgangen, av et totalantall på ca. 50 000 utstedte pass.

Bortkomne pass blir umiddelbart meldt tapt og registrert som ugyldige i passregisteret. Eventuelt forsøk på å benytte passet vil være straffbart.

Passøker får umiddelbart utstedt nytt pass kostnadsfritt.

En viktig begrunnelse for å ta i bruk de nye maskinlesbare passene var å lage et pass som var mer robust mot forfalsking. Den maskinlesbare teksten gjør det også lettere å fange opp forsøk på misbruk.

SPØRSMÅL NR. 575

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 16. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Vil statsråden ta initiativ til ei orientering om situasjonen på rusfeltet i samband med revidert nasjonalbudsjett (RNB)?”

GRUNNGJEVING:

Senterpartiet meiner det er viktig at Stortinget i samband med RNB får ei orientering om status når det gjeld statleg overtaking av behandlingstilbodet for rusmiddelmissbrukarar. Her kjem urovekkjande signal om at fleire helseføretak overser behovet for å sjå behandling av denne typen klientar over lang tid. Ressursane er knappe, det betyr at fleire misbrukarar og pårørande ikkje opplever den positive endringa som statsråden legg til grunn i svaret til underteikna i Stortingets spørjetime 24. mars. Fleire misbrukarar har heller ikkje det høvet til fritt institusjonsval som statsråden vektlegg i nemnde svar. Eg finn det naudsynt å be om ei orientering om ressurs situasjonen, talet på behandlingsplassar, samt dei mindre private institusjonane sin plass i dette biletet. Mange av dei viser til positive resultat nettopp fordi dei har følgt ein klient over lang tid, og eg ber statsråden orientera

særskilt om akkurat det. Kommunane si rolle er viktig. Dersom statsråden er samd i det, reknar eg med at han øver påtrykk slik at kommunane vert sikra midlar til eit godt ettervern. Vi kan stilla spørsmål på vanleg måte gjennom finanskomiteen når proposisjonen er framlagt. Vi finn det likevel rett å etterspørja ei slik orientering i forkant.

Svar:

Tiltaka som etter vedtak i Odelstinget 11. november 2003 (rusreforma) inngår i dei regionale helseføretaka sine tverrfaglege spesialiserte behandlingstiltak for rusmiddelmissbrukarar, omfattar 74 institusjonar og representerer i underkant av 1 400 døgnplassar. I tillegg gis det poliklinisk behandling ved omkring 30 tiltak.

Ved 4 av dei 5 regionale helseføretaka er dette tiltaksapparatet organisert inn i allereie eksisterande helseføretak, og då omorganisert med psykisk helsevern. Helse-Midt-Norge har etablert eit eige helseføretak: Rusbehandling Midt-Norge HF.

Generelt ser det ut til at det i den seinare tid er registret auka etterspørsel etter tverrfagleg spesialisert behandling for rusmiddelmissbrukarar. Denne auken ser ut til å variere mellom dei regionale helseføretaka og innanfor kvart av dei regionale helseføretaka.

Eg vil understreke at eg følgjer utviklinga nøye. Dei regionale helseføretaka er gjennom styringsdokumenta bedne om å styrkje behandlingstilbodet til rusmiddelmissbrukarar. Av problemstillingar det særleg skal fokuserast på, er unge missbrukarar, rusmiddelmissbrukarar med langvarig rusmiddelmissbruk og såkalla "dobbeltdiagnosepasientar". Dette inneber at det må leggjast tilrette for eit behandlingstilbod som er tilpassa desse behova. Når det gjeld fritt institusjonsval, har eg også i styringsbrev til dei regionale helseføretaka bede om at dei praktiserer ei ordning der rusmiddelmissbrukarar får rett til fritt val av behandlingsstad tilsvarende retten etter pasientrettighetslova § 2-4 til fritt val av sjukehus.

Eg vil også syne til at Regjeringa i perioden 2001-2003, og også i 2004, har sytt for årleg budsjettmessig styrking av tilbod til hardt belasta rusmiddelmissbrukarar. Når vi no får rapportert at talet på narkotikarelaterte dødsfall er halvert de siste to åra, kan dette tyde på at Regjeringas styrking og opptrapping av tilboda har hatt ein effekt. Målsettinga er å styrkje tilbodet til rusmiddelmissbrukarar ytterlegare, både i kvalitet og kvantitet.

Departementet vil i samband med revidert nasjonalbudsjett (RNB) gje ei omtale av implementeringa av rusreforma. Vi vil så komme tilbake med ei nærare utgreiing av situasjonen i samband med rusreforma i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

SPØRSMÅL NR. 576

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Morten Høglund

Besvart 19. april 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

“Det vises til de siste dagers oppslag i VG vedrørende nordmannen som har vært holdt igjen på Filippinene i 8 år.

Kan utenriksministeren redegjøre for hva norske myndigheter foretar seg i denne saken?”

BEGRUNNELSE:

Det vises til oppslag i VG av 29., 30. og 31. mars 2004.

Svar:

Bakgrunnen for denne nordmannens problemer er uenighet mellom norske forretningsmenn knyttet til eksport av fisk til Filippinene. Dette ledet til at det på Filippinene i 1996 ble igangsatt både en straffesak og en utlendingssak, noe som har medført at nordmannen fremdeles har meldeplikt i landet.

I løpet av de årene nordmannen har vært på Filippinene, har han anmodet norske myndigheter om ulike former for praktisk bistand. Anmodningene har ofte vært omfattende, og med prioriteringer som har endret seg over tid. Ambassaden i Manila har gitt ham bistand ved flere anledninger. Vedkommende har ikke vært fornøyd med den bistand som har vært gitt.

Utenriksdepartementet har bedt ambassaden i Manila om å gjøre det som er mulig for å bistå vedkommende i hans nåværende situasjon.

Ambassadøren har kontakt på høyt nivå med filippinske myndigheter for å få klarhet i forventet

fremdrift i straffesaken. Ambassaden følger også aktivt opp spørsmål vedrørende meldeplikt overfor filippinske utlendingsmyndigheter. Så langt har dette ledet til at filippinske utlendingsmyndigheter 12. april i år bekreftet at nordmannen har meldeplikt en gang pr. måned. Videre har disse opplyst at nordmannen ikke vil kunne forlate Filippinene før domstolen som behandler straffesaken har tilbakekalt et pålegg om utreiseforbud. Så vidt en har kunnet bringe på det rene, har prosessuelle skritt iverksatt av nordmannen

medvirket til at straffesaken etter 8 år ennå ikke er ferdig realitetsbehandlet.

SPØRSMÅL NR. 577

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 13. april 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"Ifølge Adresseavisen 25. mars 2004 har 150 skogeiere fra nærmere 20 reservater i Trøndelag avslått statens tilbud om erstatning for barskogvernet. Lars Bøckmann i Varghiet Skoger mener tilbudet fra staten er en skam. Man kan lese at *"hittil har avstanden mellom krav og tilbud vært enorm. [...], men det dreier seg om betydelige beløp. Så er det også store verdier som står på spill"*.

Er statsråden fornøyd med arbeidet for å redusere konfliktnivået i vernesaker?"

Begrunnelse:

Adresseavisen 25. mars 2004:

"De første erstatningssakene etter at Staten har gjennomført andre fase av barskogvernet i Trøndelag kommer opp i retten like etter påske. Det betyr at disse skjønnene kan bli retningsgivende for de rundt 150 skogeierne som kranbler med Staten om et sluttoppgjør. Det er spesielt i Namdalen og Fosen at avstanden mellom partene er stor. Det er også Fosen tingrett som får de første sakene på bordet om få uker."

Statens representant, advokat John Olav Engelsen, tror også at det vil være mulig å unngå et oppgjør i retten for flere av reservatene. Av de rundt 20 reservatene i Nord- og Sør-Trøndelag regner Engelsen med at det blir forlik i minst 6-8 saker. Under fase 1 forhandlet samtlige av partene seg frem til avtaler. Han tror det er flere grunner til at det går tregere denne gang.

Både staten og grunneierne har engasjert skogsakkyndige for å få vurdert prisen på skogen som blir vernet.

Skogeiernes advokat, Bjørn Stordrange, sier *"at avstanden mellom partene varierer mye; fra noen tusen kroner ved noen reservater til millionbeløp for de største. Han sier partene generelt har vært uenige i beregninger av tømmerpris, rente og av tap på avlede virksomheter i skogen"*.

Nesten 12 000 dekar av den mest produktive skogen på eiendommen som strekker seg over Rissa og Bjugn kommuner, skal vernes.

Svar:

Med denne Regjeringens satsing på nye konfliktdempende arbeidsmåter i skogvernet, i nært samarbeidet med skogeierne organisasjoner, er jeg meget tilfreds med arbeidet for å redusere konfliktnivået i skogvernet.

I april 2003 la Regjeringen frem St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. Ved behandlingen av meldingen i november 2003 sluttet Stortinget seg til Regjeringens forslag om å redusere konflikten i skogvernet samtidig som det skal sikres høy faglig kvalitet i vernearbeidet. Det nære samarbeidet med Norges Skogeierforbund som jeg startet opp allerede for over ett år siden, er nå betydelig utvidet. Blant annet er det satt i gang et omfattende arbeid for å sikre verneverdig kystgranskog i Midt-Norge, en skogtype som Norge har internasjonalt ansvar for. Etter forslag fra Norges Skogeierforbund er det også avsatt midler til å gjennomføre frivillig vern prosesser for ulike akuttsaker som involverer skogområder med store verneverdier og risiko for hogst/inngrep.

Når det gjelder henvisningen til omtalen i Adresseavisen, gjelder dette erstatningsoppgjør for Verneplan barskog Midt-Norge fase II. Verneplan barskog Midt-Norge fase II består av 28 områder. Per dato er erstatningsoppgjør for flere av disse områdene avklart i forhold til skogerstatning. For disse områdene er oppgjøret løst i minnelighet. For de øvrige områ-

dene pågår forhandlinger, og det gjenstår å se hvor mange saker som eventuelt går til skjønn. Det er for

øvrig ikke uvanlig at det er uenighet mellom partene tidlig i en erstatningsprosess, og det er selvsagt legitimt for grunneiere og deres advokater å stille sine krav i disse prosessene.

Innen skogvernet er hovedinntrykket generelt at når verneprosessen og erstatningsoppgjøret er sluttført, er de fleste skogeierne rimelig tilfredse med erstatningsnivået for skog som vernes som naturreservat. Dette bekreftes ved at ca. 80 pst. av samtlige erstatningsoppgjør i forbindelse med barskogvernet hittil har vært løst i minnelighet. I fase I av Verneplan barskog ble fastsettelse av erstatningsnivå for alle verneområdene i Trøndelag løst minnelig.

SPØRSMÅL NR. 578

Innlevert 31. mars 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 14. april 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

“Aktører innenfor oljevernberedskapen opplever at de ved arbeid på akutt forurensning, f.eks. oljeutslipp, hvor forsikringsselskapene er involvert, har gjentakende problemer med å få oppgjør for utført arbeid. Dette skaper stor frustrasjon og finansielle utfordringer blant aktørene.

Vil statsråden ta initiativ til at det snarlig utarbeides et system for å sikre betaling for utført oppdrag ved arbeid på akutt forurensning, slik at aktørene ikke må lide pga. forsikringsselskaperenes uenighet vedrørende skyldspørsmål?”

BEGRUNNELSE:

Normalt blir en slik aktør rekvirert av kommunale brann- og redningsetater, politiet, andre statlige og kommunale etater samt private. I mange av de tilfeller hvor f.eks. politi eller brannvesen tilkaller hjelp fra aktørene for førstehåndsassistanse og akutt opprensning, kommer normalt forsikringsselskapene inn i ettertid og krangler innbyrdes om hvem som skal dekke kostnaden.

For eksempel kan man oppleve at ved et lokalt utslipp fra oljetank, så har eiendomsbesitter, leverandør av tank og montør av utstyr, forskjellig forsikringsselskap, som dermed diskuterer skyldspørsmål. Inntil det er avklart risikerer aktøren som ryddet opp i utslippet, og som ofte også har innleide operatører, å stå uten betaling for utført arbeid og egne utlegg. Det dreier seg ofte om beløp opp mot flere millioner kroner pr. oppdrag. Slike situasjoner er blitt et stort og uholdbart problem for mange selskap, og tendensen er økende.

Svar:

Spørsmålet er overført fra miljøvernministeren.

Forurensningsloven bygger på prinsippet om at det er den ansvarlige forurenseren som skal aksjonere og betale alle utgifter i forbindelse med en aksjon mot akutt forurensning.

Dersom ansvarlig forurensner ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak eller denne er ukjent, har kommunen aksjonsplikt. Om nødvendig kan staten overta aksjonen.

Når kommunen eller staten aksjonerer mot akutt forurensning, og pålegger andre å stille til rådighet utstyr eller personell, har de som har ytet bistand krav på vederlag fra den forurensningsmyndighet som har gitt pålegget, jf. forurensningsloven § 75 annet ledd. Staten innestår for slike krav, jf. forurensningsloven § 75 tredje ledd.

Inngår staten eller kommunen avtale med en privat aktør om bistand til bekjempelse av akutt forurensning, vil staten/kommunen på kontraktsrettslig grunnlag være forpliktet til å betale for tjenesten. Kystverket har opplyst at de ikke har registrert problemer knyttet til oppgjør fra kommunen ved kommunale aksjoner.

Der ansvarlig forurensner selv aksjonerer og leier inn private aktører for å bistå i arbeidet med å bekjempe forurensningen, er dette i utgangspunktet en avtale på linje med andre avtaler. At ansvarlig forurensner er forsikret endrer ikke på dette forholdet. I likhet med andre kontraktsforhold er det også på dette området en

risiko for at den som har utført et arbeid ikke får dekning for sitt krav på vederlag hos oppdragsgiveren.

Etter min vurdering bør man være varsom med å åpne for at staten garanterer for ansvarlig forurensers betaling til private aktører som denne har engasjert. Det vil kunne undergrave prinsippet om at det er den ansvarlige forurenseren som skal betale alle utgifter i forbindelse med en aksjon mot akutt forurensning. En statlig garantiordning vil kunne føre til at ansvarlig forurensner spekulerer i ikke å betale innleide aktører for utført arbeid, fordi forurenseren vet at aktørene får dekket sine krav på vederlag av staten dersom han selv ikke betaler.

SPØRSMÅL NR. 579

Innlevert 1. april 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 14. april 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Stortinget har bedt Regjeringen etablere bedre prosesser mellom kommuner og Utlendingsdirektoratet (UDI) i spørsmål om asylmottak. Gausdal kommune har i flere år hatt mottak, og har en åpen holdning til dette. Ved utvidelse ved Gausdal statlige asylmottak vurderte både helsefaglig myndighet og politisk ledelse forholda som utilfredsstillende. Ut fra helsefaglige vurderinger oppfylte ikke mottaket nødvendige minstekrav. Kommunen vant ikke fram.

Ser statsråden det uheldige i at kommunen overstyres i spørsmål om helse og hygiene?"

BEGRUNNELSE:

Stortinget behandla våren 2002 Innst. S. nr. 133 (2001-2002). Bakgrunnen for innstillingen var et forslag der flere kommuner hadde opplevd vanskelige prosesser i forhold til UDI ved etablering av private mottak. Følgende forslag blei vedtatt:

"Stortinget ber Regjeringa gjennomgå etablert praksis for etablering av flyktningmottak med sikte på bedre førebuaende prosessar mellom Utlendingsdirektoratet (UDI) og aktuelle kommunar."

Den konkrete saken gjelder en brakkerigg som er satt opp i tilknytning til Gausdal statlige mottak. Romma er 6,5 m2 og planlagt til to personer. De er innreda med køyeseng, kjøleskap og klesskap. Ut fra opplysninger jeg har fått, skal vel 50 personer dele to dusjer med felles dør. Flere av asylsøkerne har allmennfarlige smittsomme sjukdommer. Kommunens syn er at disse romma kun burde brukes av en person.

Dette handler om en konkret vurdering av standard og hygiene, men det handler også om nødvendig gjennomslagsmulighet på et område hvor kommunen faktisk er ansvarlig. Lokal håndtering av flyktning- og asylpolitikk er krevende og følsomme spørsmål. Det er uheldig når overprøving gjør kommunens oppgaver enda vanskeligere.

Svar:

Gausdal mottak var i fjor utsatt for brann der en bygning brant ned, og mottaket mistet store deler av sin kapasitet til å ta imot asylsøkere. Driftsoperatør har gjennom sin kontrakt med Utlendingsdirektoratet forpliktet seg til å stille et gitt antall plasser til disposisjon, og for å erstatte plassene som gikk tapt, ble det satt opp en brakkerigg. Uenigheten mellom driftsoperatøren og kommunen har, etter det jeg har fått opplyst, hovedsakelig dreid seg om kommunens mulighet til å forhåndsbegrense antall beboere i denne brakkeriggen, herunder om et gitt antall små rom bare skal kunne benyttes som enerom, og ikke kunne deles av to personer slik driftsoperatøren har ønsket å ha mulighet for.

Som representanten påpeker, har kommunehelsetjenesten ansvar for ivaretagelse av smittevern, miljørettet helsevern osv. i kommunen. Kommunehelsetjenesten var 11. juni 2003 på inspeksjon ved asylmottaket, og helse- og sosialutvalget i Gausdal kommune fattet 19. juni 2003 følgende vedtak: "Helse- og

sosialstyret i Gausdal samtykker med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven § 1-3, § 4a-1 og § 4a-4 og smittevernloven § 7.1, i at 42 personer kan bo i brakkeriggen under forutsetning av at det installeres kjøkkenvifter over komfyrene, vaskerommene får avstengning til gang og vasketraueene skiftes ut med håndvasker med blandedbatteri og at mekanisk ventilasjon må installeres i dusjene." Vedtaket innebar at angjeldende rom bare kunne benyttes som enerom.

Vedtaket ble påklaget av driftsoperatøren innen fastsatt klagefrist. Klagen omhandlet den delen av vedtaket som gjelder begrensning i antall personer som kan bo i brakkeriggen. Kommunen opprettholdt sitt vedtak, og klagesaken ble så oversendt fylkes

mannen i Oppland som rette instans. Driftsoperatøren ba om at kommunens vedtak om antallsbegrensning ble opphevet fordi driftsoperatør mente kommunen ikke hadde hjemmel til å fatte et slikt vedtak, og at det eventuelt ble besluttet at kommunen ikke kan gripe inn uten at det foreligger konkrete indikasjoner på helsefare over tålegrensen.

Fylkesmannen gav driftsoperatør medhold i at kommunen ikke hadde lovhjemmel for å forhåndsbestemme antall beboere som kunne bo i de angjeldende rommene, og påpekte at det fra kommunens side ikke var fremlagt dokumentasjon som tilsier at det vil utgjøre en overhengende smittefare å la to personer dele de angjeldende rom. Fylkesmannen opphevet dermed kommunens vedtak. Etter det jeg har forstått, har driftsoperatøren samarbeidet med kommunehelsetjenesten for å utbedre de hygieniske forholdene ved mottaket. Fylkesmannens svar kan i sin helhet leses på Internett: (<http://www.fylkesmannen.no/digimaker/documents/klagesak03.10589NorskmottaksdriftwGwnu19882ft.doc>).

Etter min vurdering har denne saken vært behandlet i samsvar med forvaltningsloven. Kommunen har fattet et enkeltvedtak, og enhver part i en sak har rett til å klage på enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven kapittel VI § 28-36. At klageinstansen, i dette tilfellet fylkesmannen, kan komme til en annen konklusjon i forhold til forståelse av de ulike særlovene enn førsteinstansen, er noe både førsteinstansen og andre må ta til etterretning. Fylkesmannen har ellers fått opplyst at gjeldende smittevernplan i kommunen ikke er revidert i den senere tid, og påpeker at det forventes at det bør finnes en risikoanalyse knyttet til asylmottaksdrift i en smittevernplan. Fylkesmannen påpeker at dette særlig gjelder når man i sitt vedtak om antallsbegrensning nettopp argumenterer med smitterisiko ved allmennfarlige smittsomme sykdommer.

Selv om det ble fastslått at kommunen ikke hadde lovhjemmel for å forhåndsbestemme antall personer som skulle kunne dele de angjeldende rommene, sa fylkesmannen at det bør utvises skjønn i forhold til bruk av slike små rom, og at de som ev. må dele gjør dette frivillig, er i familie og lignende. Jeg har for øvrig fått opplyst at de aktuelle rommene i dag brukes som enkeltrom.

Fylkesmannen har et viktig poeng i sitt svar når hun påpeker at det lokalt må tas hensyn til flyktningproduserende hendelser ute i verden. Hvis det oppstår umiddelbare behov for å huse et stort antall flyktninger, f.eks. i forbindelse med plutselig oppståtte humanitære katastrofer slik vi så det under Kosovo-krisen i 1999, må man akseptere provisoriske løsninger, f.eks. trangboddhet, over en periode til mer langsiktige løsninger komme på plass.

Når det gjelder personer med smittsomme sykdommer, skal disse ikke dele rom med andre uansett størrelse på rommet. Skulle beboere i mottak ha særskilte behov knyttet til helsemessige forhold, er det viktig at mottaksansatte gjøres spesielt oppmerksom på det, slik at forholdene kan tilrettelegges. Man må regne med at det til enhver tid vil kunne være beboere som av ulike grunner ikke kan eller skal dele rom med andre. Det er derfor av stor viktighet at mottakene har en fleksibel boligmasse, slik at beboere med dokumentert behov for det, kan tilbys enkeltrom. Dersom man på forhånd foretar en antallsbegrensning på antall beboere som kan bo på et rom risikerer man å miste mye av den nødvendige fleksibiliteten i mottakssystemet.

Dokument nr. 15:30

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 580

Innlevert 1. april 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 20. april 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«St.prp. nr. 109 (1991-92) omhandler etablering av et teknologisk orientert forskningsaksjeselskap i Bergen, Christian Michelsen Research AS (CMR), og slår klart fast at det skal være et mål for selskapet å oppnå større eierspredning slik at universitetets eierandel blir redusert. Det motsatte skjer nå når UiB kjøper seg opp i selskapet.

Mener statsråden at Stortingets forutsetninger ikke lenger gjelder, og at styrene i UiB/CMR på egen hånd kan sette disse forutsetningene til side?»

BEGRUNNELSE:

Jeg er kjent med statsrådets svar på skriftlig spørsmål nr. 495 (2003-2004) der det henvises til det målet om redusert eierskap for UiB som er omtalt i proposisjonen. Jeg er kjent med at styreleder i CMR uttaler *"Det er ikke gamle stortingsvedtak som styrer verden og utviklingen"*.

Jeg ber derfor statsråden klargjøre om det er opp til CMRs styre/styreleder og UiBs styre/CMIs styre å "tolke" Stortingets vedtak, merknader og forutsetninger i de saker som Stortinget behandler eller om avvik skal/må forelegges Stortinget til ny behandling. Jeg forutsetter at det siste alternativ gjelder og derfor at betingelser Stortinget knyttet til sitt vedtak ved behandlingen av St.prp. nr. 109 (1991-92) gjelder inntil ev. nytt vedtak er fattet.

Jeg er også kjent med påstanden om at det ikke er mulig å finne kjøpere til et nedsalg av aksjer som i dag eies av CMR. Om det virkelig er tilfelle går jeg fortsatt ut fra at Stortingets forutsetninger/vedtak/ merknader gjelder og at en slik påstand/konstatering ikke kan medføre at motsatt strategi velges uten at dette forelegges Stortinget. Jeg forstår det slik at andre har avvikende syn på muligheten for nedsalg, og at også andre selskapsmodeller kan velges for å sikre Stortingets forutsetning om at ikke UiB skal opprettholde en eierandel som gir total eller dominerende innflytelse i selskapet CMR.

Svar:

Det vises til spørsmål til skriftlig besvarelse fra representanten Arne Sortevik, oversendt 1. april 2004, der det stilles spørsmål relatert til Christian Michelsen Research AS. Det vises for øvrig også til mitt svar 18. mars 2004, til representanten Elsa Skarbøvik på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 495 (2003-2004).

Etableringen av Christian Michelsen Research AS i 1992 var et resultat av anbefalingene i St.meld. nr. 28 (1988-89) om å gjennomgå instituttsektoren med sikte på forenkling og etablering av større og mer slagkraftige faglige miljøer. Da Christian Michelsen Research AS ble opprettet i 1992, hadde universitetenes og høyskolenes oppdragsforskning et langt mindre omfang enn i dag, og foregikk som hovedregel innenfor rammen av institusjonenes egen organisasjon og de regler som da gjaldt for slik virksomhet i sektoren. Som følge av dette var det naturlig å begrense institusjonenes eierposisjoner i selskapsdannelser med oppdragsforskning av faglig interesse for universiteter og høyskoler som formål. Når det derfor i St.prp. nr. 109 (1991-92), jf. Innst. S. nr. 195 (1991-92), ble satt som en målsetting at *"Det skal være et mål for selskapet å oppnå større eierspred"*

ning, slik at universitetets eierandel blir redusert" tolker jeg denne målsettingen som et uttrykk for det regelverk og de ordninger som gjaldt for organisering av virksomheten i institusjonenes randsone da Christian Michelsen Research AS ble opprettet i 1992, og ut fra sammenhengen i de ovennevnte dokumenter ikke som en bindende forutsetning for Stortingets vedtak i forbindelse med opprettelsen av Christian Michelsen Research AS.

Utviklingen de senere årene har imidlertid gått i retning av å gi universitetene og høyskolene større frihet til samarbeid med næringsliv og forvaltning, og til selv å organisere virksomheten i sin randsone. Dette må blant annet ses i lys av at Stortinget i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 27 (2000- 2001), jf. Innst. S. nr. 337 (2000-2001), ba *"Regjeringa leggje til rette for at institusjonane har fullmakt til å organisere randsoneaktiviteten i tråd med tilrådingane i NOU 1999:18 om at einingar for oppdragsforskning ved universitet og høgskular skal kunne organiserast i aksjeselskap eller statsføretak. Slik organisering kan også gjelde etter- og videreutdanningsverksemd"*. Dette ble fulgt opp da departementet fra 1. januar 2003 satte i verk nytt regelverk for forvaltning av eksternt finansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler og gjennom de årlige budsjettvedtak der Stortinget gir sitt samtykke til at departementet blant annet kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å opprette nye selskaper eller andre enheter og delta i selskaper eller enheter i institusjonenes randsone. Utviklingen viser at institusjonene nå aktivt bruker aksjeselskapsformen for å organisere randsonevirksomheten, og vi ser at institusjonene både oppretter heleide selskaper og trer inn som deleier. At Universitetet i Bergen nå tar sikte på å øke sin eierandel i Christian Michelsen Research AS fra 50 til 85 pst., ligger etter min vurdering innenfor de fullmakter institusjonen har i henhold til ovennevnte regelverk.

Jeg vil avslutningsvis understreke at jeg selvsagt ikke mener at bindende forutsetninger for Stortingets vedtak kan fravikes uten Stortingets samtykke. Dersom jeg hadde ansett reduksjon av universitetets eierandel i Christian Michelsen Research AS som en bindende forutsetning for Stortingets vedtak i 1992, måtte jeg selvfølgelig ha grepet inn overfor Universitetet i Bergen og gitt instruks om å stanse forhandlingene om økt eierskap i Christian Michelsen Research AS.

SPØRSMÅL NR. 581

Innlevert 1. april 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 14. april 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Fins det en oversikt over hvorvidt politidistrikter med voldtektsmottak etablert innenfor distriktet har flere voldtektsanmeldelser og/eller høyere oppklaringsprosent enn politidistrikter uten et slikt tilbud til voldtekts ofre, og vil Justisdepartementet ta initiativ til å skaffe en slik oversikt dersom den ikke fins pr. i dag?»

Svar:

Det er ikke gjennomført noen fullstendig kartlegging av hvilke deler av landet som har, eller ikke har voldtektsmottak. En slik kartlegging er imidlertid under utarbeidelse. Sosial- og helsedirektoratet gjennomfører på oppdrag fra Helsedepartementet en utredning om helsetilbudet til voldtektsutsatte, og en rapport fra dette arbeidet skal foreligge i løpet av 2004. Jeg er gjort kjent med at helseministeren vil vurdere tiltak for å sikre at voldtekts ofre får et likeverdig tilbud over hele landet når utredningen foreligger.

På denne bakgrunn er det derfor vanskelig å gi et fyllestgjørende svar på spørsmålet om eventuelle sammenhenger mellom tilgjengelighet til et voldtektsmottak i et politidistrikt og anmeldeshyppighet og oppklaringsprosent.

Jeg kan imidlertid forsikre om at tiltak for å styrke situasjonen til voldtektsutsatte vil bli vurdert i forbindelse med utarbeidelsen av ny handlingsplan om vold i nære relasjoner.

SPØRSMÅL NR. 582

Innlevert 1. april 2004 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 19. april 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vegdirektoratet (VD) har i flere år deltatt i en arbeidsgruppe under kommisjonen hvor fartsbegrenser har vært vurdert. Dette har gitt VD muligheter til å komme med innspill. VD har heller ikke innhentet høringsuttalelser fra bransjen under sin deltakelse i arbeidsgruppen, VD ventet ett år fra direktivet trådte i kraft før bransjen og brukerne fikk informasjon om dette, og det er heller ikke utført en konsekvensanalyse.

Hvordan kunne dette ha skjedd?»

BEGRUNNELSE:

Statens vegvesen, Vegdirektoratet (VD) har i brev av 26. januar 2004 sendt et forslag til endring av kjøretøyforskriften på høring. Endringen vil bestå av å implementere et EU-direktiv (2002/85/EF), som omhandler montering og bruk av hastighetsbegrenser i visse typer kjøretøy. Uten å gå i detaljer, vil implementering medføre at kjøretøy med totalvekt over 3 500 kg få hastighetsbegrenser på hhv. 90 km/t og 100 km/t, avhengig av om kjøretøyene er registrert som lastebil (N3) eller buss (M2 og M3). For kjøretøy med dieselmotor, og som har blitt eller vil bli registrert i perioden 1. oktober 2001 til 1. januar 2005, vil det bli krav om ettermontering av fartsbegrenser. Selve direktivet trådte i kraft 4. desember 2002, og må implementeres innen 1. januar 2005.

VD har opplyst at ettermontering vil koste 15 000 kr pr. kjøretøy, uten at det er opplyst noe nærmere om hvordan VD har kommet frem til dette tallet. Høringsbrevet har heller ikke drøftet den tekniske og praktiske gjennomføringen av montering. Endelig kan det ikke ses at VD foreløpig har foretatt en konsekvensutredning, slik utredningsinstruksen kap. 2 pålegger direktoratet. Det er i denne forbindelse grunn til å påpeke at VD i flere år har deltatt i en arbeidsgruppe under kommisjonen, og har hatt mulighet til å komme med synspunkter underveis i arbeidet med direktivet. Alle berørte parter i Norge, dvs. bilbransjen og kunder, har vært holdt uvitende om dette arbeidet.

Bransjen er usikker på hvor store konsekvenser implementering av direktivet vil få. I tillegg til kostnadene med montering, er det overveiende sannsynlig at store deler av de kjøretøyene som rammes vil få et ikke ubetydelig verditap. De totale kostnader og tap vil beløpe seg til flere hundre millioner kroner. Bransjen har allerede registrert en betydelig nedgang i salget, både av de kjøretøy som er rammet av ordningen, samt av kjøretøy som ikke rammes, men som potensielle kunder tror blir rammet, grunnet mangelfull og feilaktig informasjon i mediene. Norge rammes for øvrig spesielt hardt, idet Norge, på grunn av sitt særegne avgiftssystem, har et betydelig antall kjøretøy med totalvekt rett i overkant av 3 500 kg. Disse kjøretøyene ville i andre land normalt hatt lavere totalvekt. Konsekvensen er at mange kjøretøy som rammes i Norge, ikke rammes i andre EU-/EØS-land.

For både bransjen og brukere oppleves det spesielt som et betydelig problem av VDs informasjon har vært svært mangelfull, slik at det, også innad i VD, hersker stor usikkerhet omkring hvilke type kjøretøy som konkret blir rammet, og på hvilken måte. VD kan for eksempel ikke svare på om både bensin- og dieselskjøretøy, rammes etter 1. januar 2005. VD opptrer videre inkonsekvent, idet VD hevder at å innføre ordningen ikke vil medføre økonomiske konsekvenser for forbruker eller det offentlige, mens VD i slutten av høringsbrevet sier at det må brukes ekstra ressurser for å kontrollere de kjøretøy det gjelder.

Svar:

Vegdirektoratet deltar i Motor Vehicle Working Group (MVWG) som er en permanent arbeidsgruppe som utarbeider forslag til kjøretøytekniske direktiv, som sendes videre til de besluttende organer i EU. Norge har mulighet til å fremme sine synspunkter gjennom deltakelse i denne gruppen, men har ikke stemmerett i

de besluttende organer. Den internasjonale bilbransjen og forbrukerorganisasjoner er også representert i MVWG.

Ut fra et trafikksikkerhetsmessig synspunkt støttet Vegdirektoratet forslaget om å innføre hastighetsbegrensninger på nye kjøretøygrupper. Det forhold at Norge på grunn av det norske avgiftssystemet har flere minibusser og varebiler enn andre EØS-land, ble ikke avgjørende for Norges standpunkt i saken.

Informasjon om utvidelse av direktivets virkeområde til nye kjøretøygrupper ble sendt Stortinget 1. april 2003 ("Kommentert liste - EF-rettsakter som vil kunne bli behandlet i EØS-komiteen 16. mai 2003"). Det ble her påpekt at det vil være flere biler i Norge enn i EØS-området for øvrig som blir omfattet kravet, noe som har avgiftsmessige årsaker.

Det er allerede krav om hastighetsbegrensninger i busser med totalvekt over 10 tonn og lastebiler med totalvekt over 12 tonn.

Krav om hastighetsbegrensninger vil som følge av de

nye reglene bli utvidet til å omfatte alle lastebiler og busser. De nye reglene medfører at lastebiler og busser ikke kan gjøres med større hastighet enn 90 km/t, henholdsvis 100 km/t. Maksimal tillatt hastighet for disse kjøretøyene er pr. i dag etter trafikkreglene 80 km/t, selv om skiltet hastighet er høyere. Nye kjøretøy av nevnte typer må fra 1. januar 2005 være utstyrt med hastighetsbegrensninger for å kunne registreres. Dette gjelder både kjøretøy med bensin- og dieselmotor.

Krav om ettermontering vil gjelde for kjøretøy med dieselmotor som er registrert etter 1. oktober 2001. Det vil ikke bli krav om ettermontering før i 2007 for biler i nasjonal trafikk og 2006 for biler i internasjonal trafikk. Krav om ettermontering vil for øvrig kun gjelde dieselmotorer som er i henhold til grenseverdiene i EURO-3.

Etter det jeg kan se har Vegdirektoratet håndtert denne saken i samsvar med gjeldende saksbehandlingsregler. Saken ble sendt på høring 26. januar i år med høringsfrist 26. april. Konsekvensene ved innføringen av nye regler er omtalt i høringsbrevet. Dette gir bransjen i underkant av ett år på å innrette seg etter direktivet i forhold til nyregistreringer, og to til tre år når det gjelder ettermontering av hastighetsbegrensninger.

SPØRSMÅL NR. 583

Innlevert 1. april 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 7. april 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«En norskpalestinsk familie blir direkte rammet av byggingen av den israelske muren på Vestbredden. Muren vil gå rett over landbruksarealer som denne familien har eid i mange generasjoner.

Hvilken juridisk eller annen assistanse kan norske utenriksmyndigheter yte til norske statsborgere som lider tap som følge av muren, og har det vært reagert overfor israelske myndigheter i denne konkrete saken?»

BEGRUNNELSE:

Den aktuelle saken dreier seg om en norskpalestinsk familie, bestående blant annet av en palestinsk mann med norsk statsborgerskap. Hans familie kommer fra landsbyen Beit Surik, som ligger på Vestbredden. Israelske myndigheter har varslet at de vil bygge muren slik at denne landsbyen vil miste svært store deler av sine jordbruksarealer. Familien til disse norske statsborgerne eier noen hundre mål hvor det i dag dyrkes plommer, druer, oliven, pærer og epler. Bygging av muren over disse arealene vil påføre særlig de av familien som fremdeles bor i landsbyen økonomiske tap, men også de norske statsborgerne som er medeiere og arvinger til denne jorda. I tillegg kommer selvsagt de følelsesmessige belastningene ved at det blir bygget en stor mur midt i et område som denne familien har hatt sterk tilknytning til i generasjoner. De norske familiemedlemmene har engasjert seg i saken både ut fra egeninteresser og ut fra engasjement for og medfølelse med familien og lokalbefolkningen som rammes av muren. Arbeidsløsheten i området er på mellom 60 og 80 pst., noe som gjør det å kunne drive med jordbruk til en svært viktig sysselsetting og næringsvei.

Landsbyboerne i Beit Surik og syv andre landsbyer (Biddu, Beit Ijza, Beit Dukko, Qatanna, al- Qubayba, Beit Inan og Beit Iksa) har i samarbeid med ulike fredsorganisasjoner gått til sak mot myndighetenes planer, og i denne sammenhengen blir det diskutert om muren eventuelt kan gå langs farmene og ikke tvers over. Et annet krav er at bøndene må få reell tilgang til den jorda, som vil befinne seg på andre siden av muren. Bøndene ønsker å få slått fast at det ikke er tvil om hvem som eier denne jorda og dermed ha rett til å høste fra den.

En representant for de norske statsborgerne i familien som er omtalt over, har henvendt seg til den norske ambassaden i Tel Aviv og representasjonskontoret i Al Ram, og har fått litt informasjon om den pågående rettssaken. Det er imidlertid svært vanskelig for denne familien å få oversikt over hvordan saken utvikler seg, og over hvordan de kan fremme sine rettigheter. Familien har heller ikke mulighet til å være til stede under saken som blir ført i Jerusalem, og trenger hjelp til å følge opp saken.

Svar:

Fra norsk side har vi gjentatte ganger understreket overfor israelske myndigheter at bygging av muren på Vestbredden strider mot folkeretten. Muren er i ferd med å få en rekke tragiske konsekvenser for deler av den palestinske befolkningen. Ved to tilfeller har muren også rammet norske borgere med tilknytning til Vestbredden.

Disse to sakene er nå til behandling i det israelske rettssystemet. Norske myndigheter forutsetter at de avgjørelser som treffes, vil være i samsvar med folkeretten. Vi vil avvente de endelige rettsavgjørelsene før det tas stilling til hvilken eventuell assistanse som norske myndigheter kan yte.

Utenriksdepartementet, vår ambassade i Tel Aviv og det norske representasjonskontoret i Al Ram har kontakt med angjeldende borgere og følger utviklingen nøye. Norske myndigheter har også på politisk nivå tatt de to sakene opp med israelske myndigheter.

Vi har også gitt uttrykk for vår motstand mot muren både i åpent møte i FNs sikkerhetsråd i fjor høst og ved vår stemmegivning ved behandlingen i FNs generalforsamling av resolusjon ES-10/13 oktober 2003 om sikkerhetsmurens rettslige status. Vi beklager at Israel ikke handler i samsvar med FNs entydige krav om å stanse og reversere byggingen av muren. Den israelske fremgangsmåten i denne saken vanskeliggjør utsiktene til en varig fred i Midtøsten basert på en tostatsløsning.

SPØRSMÅL NR. 584

Innlevert 1. april 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 19. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Flere mennesker som er blitt syke på arbeidsplassen har ved prøvetaking fått påvist spiroketer i blod og urin. Spiroketer kan føre til skade på lever, nyrer og sentralnervesystemet. Det er funnet spiroketer i ventilasjonssystemer på ulike arbeidsplasser, og det vil derfor være av interesse å få avklart om dette kan være en årsak til sykefravær. Imidlertid viser det seg vanskelig å få typebestemt spiroketer i Norge, og pasienter står i kø for å få hjelp i utlandet.

Er statsråden klar over dette problemet?»

Svar:

Jeg vil innlede med å si at vi ikke lever i en steril verden. Det er smittestoffer over alt. Det er mitt ansvar som helseminister at det systemet som skal oppdage de "farlige" smittestoffene fungerer på beste måte, og at helsetjenesten gir adekvat behandling når smittestoffer av en eller annen årsak har angrepet enkeltmennesket. Kompliserte eller sjeldne tester må noen ganger gjøres i utlandet.

I denne spesielle saken har jeg henvendt meg til Nasjonalt folkehelseinstitutt for å få informasjon og faglige synspunkter. Folkehelseinstituttet opplyser at spiroketer, som er en bakterie, i hovedsak dekker tre typer smittestoffer: de som forårsaker syfilis, borrealis (som smitter med flått) og leptospira, som forårsaker

Weils sykdom. Den siste kan gi symptomer som stortingsrepresentanten beskriver i sitt spørsmål. Weils sykdom som var spesielt utbredt i skyttergraver under krig, spres med rotter. Vanligvis skjer smitten gjennom kontaktsmitte med forurenset vann som inneholder urin fra infiserte rotter. Bakterien kan overleve flere måneder i vann og fuktig jord. Den viktigste smitteveien er gjennom huden, enten gjennom små sår og rifter eller intakt, bløt hud. Bakterien kan også smitte gjennom svelging av vann ved bading eller direkte fra infiserte dyr. *Leptospira* smitter ikke fra person til person.

Ut fra det som er kjent om disse bakteriene og deres smittemåter, er det svært lite sannsynlig at de finnes i nevneverdig grad i ventilasjonssystemer her i landet. Det foreligger heller ikke informasjon om at slik sykdom har forekommet hos mange personer eller har blitt hyppigere de siste årene. Det er ikke holdepunkter for at det skal være en kø av pasienter som venter på hjelp i utlandet. Leptospirose er en så sjelden sykdom i Norge at det i dag ikke er etablert undersøkelser for dette her. Inntil for noen år tilbake, ble undersøkelser for å typebestemme spiroketer gjort ved Statens institutt for folkehelse, men instituttet sluttet med dette fordi det ikke var etterspørsel etter slike undersøkelser. Det er viktig å gjøre slike undersøkelser regelmessig for å sikre god nok kvalitet. Derfor sendes slike undersøkelser til Sverige i dag.

SPØRSMÅL NR. 585

Innlevert 1. april 2004 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 14. april 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Begge foreldra har i utgangspunktet same forsyttarplikt overfor barna, også etter ei skilsmisse. Dersom ein av foreldra arbeider mindre, må dette ha ein rimeleg grunn for å verta akseptert. Eg har kjennskap til saker som kan tyda på at skjønnet som vert utøvd når det gjeld kva som er rimeleg grunn, ikkje vert utøvd likt for mødre og fedre.

Kan statsråden bekrefte at forsyttarplikta gjeld både mor og far, og at skjønn i høve til fastsetjing av inntekt skal utøvast kjønnsnøytralt?»

GRUNNGJEVING:

Eg har inntrykk av at fedre ofte møter diskriminerande haldningar i sin kontakt med trygdekontoret i bidragssaker. Det er, så vidt eg kan skjønna, på ingen måte intensjonen i lov og forskrifter. I og med at ein i det nye bidragssystemet i nokon grad skal utlikna inntektskilnadane mellom mor og far, får fastsetjing av inntekt som grunnlag for utrekning av bidrag for den eine, konsekvensar for den andre.

I eit oppslag i VG 24. mars kjem det fram at trygdekontoret ikkje har godtatt at ein fråskilt far vil arbeida i halv stilling for å ha meir tid til barna, og at han må betala bidrag ut frå ein stillingsstorleik på 80 pst. Eg kjenner samstundes til ei sak der ei mor med to fagbrev, meir enn full stilling og ei inntekt på minst 350 000 kr i året, har fått sett ned inntekta si til 175 000 kr pr. år fordi ho har valt å ta høgare utdanning. Dette har medført at far har fått høgare bidrag enn han elles ville ha hatt. Munnleg har far fått beskjed om at det ikkje ville ha vorte akseptert at han arbeidde mindre for å ha meir tid til dei to ungane frå tidlegare ekteskap og eit mindre barn i eit nytt ekteskap.

Dette er to av fleire døme som kan tyda på at skjønnet ikkje vert utøvd kjønnsnøytralt, men ulikt avhengig av om det er mor eller far.

Svar:

Det følgjer av barnelova at foreldra har plikt til å forsørgje sine barn etter evne. Dette inneber at foreldra innanfor kva som er rimeleg har plikt til å innrette seg slik at dei er i stand til å oppfylle denne plikta. Foreldra står i utgangspunktet fritt til å innrette seg slik dei måtte ønske, men det er ikkje utan vidare gitt at dei med sine val kan fri seg frå den lovbestemte forsørgingsplikta og føre byrdene over på den andre av foreldra eller det offentlege. Det er derfor gitt høve til å skjønnsfastsetje inntekta til ein eller begge av foreldra dersom inntekta er lågare enn det som er rimeleg å vente. Høvet til skjønnsfastsetjing skal berre

nyttast i spesielle tilfelle, og er ikkje meint å innverke på foreldras fridom med omsyn til yrkesval. Skjønnsføresegna gir såleis ikkje ein generell tilgang til å krevje at foreldra skifter til eit best muleg betalt yrke, eller eventuelt opprettheld sitt tidlegare og betre betalte arbeid.

Det følgjer av forskrift om fastsetjing og endring av fostringstilskot § 4 siste ledd at inntekta skal skjønnsfastsetjast når ein part er utan inntekt, eller inntekta er vesentleg lågare enn det vedkommande burde kunne oppnå ut frå utdanning og evner, utan at parten kan gi ein rimeleg grunn til dette. Regelen er ein direkte vidareføring av ein tilsvarende regel i det tidlegare regelverket. Forskjellen ligg i at det no er inntekta som skal skjønnsfastsetjast, mens det tidlegare var bidraget som blei skjønnsfastsett. Dette heng saman med at etter det nye regelverket skal inntekta til begge foreldra leggjast til grunn ved bidragsfastsetjinga. Ein må derfor gjere den same vurderinga av inntektsevna for både bidragsmottakaren og for den bidragspliktige. Dette gjeld uavhengig av om mor er bidragsmottakar og far bidragspliktig eller omvendt. Regelen er med andre ord kjønnsnøytral, og vurderinga av om det føreligg ein rimeleg grunn for den manglande inntekta/inntektsreduksjonen eller ikkje, vil vere den same enten det er tale om inntektsforholda til bidragsmottakaren eller den bidragspliktige.

SPØRSMÅL NR. 586

Innlevert 2. april 2004 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 16. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Dersom en resept har feil eller er mangelfullt utskrevet, kan nå apoteket kreve at pasienten må tilbake til legen for å få ny resept eller at pasienten må betale hele beløpet selv, for så i neste omgang å måtte oppsøke trygdekontoret for å få refundert beløpet.

Hva vil statsråden foreta seg i denne saken slik at en ikke fra storsamfunnet sin side skyver pasientene foran seg for å få legene til å skjerpe sin reseptforskrivning?»

BEGRUNNELSE:

Etter at trygdeetaten har innført sitt nye elektroniske kontrollsystem ser en nå at dette får enkelte uheldige konsekvenser for enkelte pasientgrupper. En av konsekvensene er at et apotek ikke kan utlevere medisiner der resepten er mangelfull. I disse tilfellene vil apoteket kunne kreve full betaling fra kunden, eller sende kunden tilbake til legen for å få en riktig utfylt resept. På denne måte er det pasienten som blir skadelidende som følge av at legen ikke har gjort en tilstrekkelig god nok jobb selv om pasienten er uten påvirkningskraft i saken.

Svar:

Kravene til utfylling av resepter er hjemlet i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek. Kapittel 5 i denne forskriften gir opplysninger om utfylling av resepten, som sikrer korrekt ekspedisjon og riktig bruk av legemidlene. Dette er opplysninger som bl.a. dato for utfylling, rekvirentens underskrift, opplysninger om pasienten, opplysninger om legemidlet og opplysninger om legemidlets bruk. I samme forskrift § 6-4 heter det:

"Apoteket skal straks skaffe de opplysninger som er nødvendige for å sikre sikker ekspedering og korrekt bruk av legemiddelet, dersom:

- a) resepten eller rekvisisjonen ikke er avfattet i samsvar med bestemmelsene i kap. 3, 4 og 5;
- b) det er tvil om tolkningen av resepten eller rekvisisjonen;
- c) det er grunn til å tro at rekvirenten har begått feil."

Jeg vil presisere at dette regelverket ikke har blitt endret.

Formålet med APOK er å føre kontroll over oppgjøret av blåresepter og sikre at refusjonene som utbetales er i henhold til regelverket. I den grad APOK har avvist oppgjør fra folketrygden er det fordi oppgjøret ikke har vært i henhold til regelverket for refusjon. Innføringen av APOK er viktig og har vært vellykket både administrativt og teknisk. I den grad ordningen i enkelte tilfeller fører til mindre smidighet enn tidligere, vil disse enkeltsakene konkret bli vurdert etter hvert som de måtte oppstå.

Jeg er enig med representanten Nesvik i at pasientene i minst mulig grad skal rammes av at legen ikke har

fylt ut resepten på en korrekt måte. I de tilfeller hvor bl.a. resepten mangler opplysninger og hvor apoteket ikke kan få tak i legen, kan apoteket foreta nødekspedisjoner for å sikre at pasienten likevel får utlevert legemidlet, jf. forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek § 7-3. Ifølge Rikstrygdeverket vil refusjoner for nødekspedisjoner være omfattet av APOK, og apotekene vil således sikres refusjon for disse ekspedisjonene.

Rikstrygdeverket har imidlertid orientert departementet om at det har kommet henvendelser vedrørende blåresepter som etter 1. januar 2004 blir avvist av APOK, men som tidligere har blitt refundert. Eksempler på dette har vært at kreftpasienter ikke har fått refundert apotektilvirkede smertestillende vanedannede legemidler, samt at enkelte yrkesskadde og krigsskadde som tidligere fikk refusjon for sine utgifter til enkelte legemidler, nå må søke trygdekontoen om å få refundert egenandeler på blåresept for slike legemidler. Etter regelverket skal de to sistnevnte pasientgruppene få dekket alle utgiftene til sine medisiner over folketrygden. Det siste eksemplet var for øvrig oppe i Stortingets spørretime den 24. mars 2004.

Jeg har på bakgrunn av dette bedt Rikstrygdeverket gi meg en orientering om hvordan trygdeetaten generelt vil håndtere oppgjør som blir avvist av APOK. Rikstrygdeverket har orientert meg om at trygdeetaten vil tilstrebe en kontroll over oppgjøret som i minst mulig grad vil gå utover pasientene. Problemer knyttet til innføringen av APOK tas opp til vurdering etter hvert som disse avdekkes. Alle meldinger om problemer med APOK skal gå fra apotekene til oppgjørskontorene i fylkene. Spørsmål som oppgjørskontorene ikke kan ta stilling til, går videre til Rikstrygdeverket. Eventuelle prinsipielle spørsmål vil Rikstrygdeverket ta opp med departementet. Rikstrygdeverket har også hyppige møter med Norges apotekerforening hvor problemer med at APOK avviser enkelte blåresepter som tidligere har blitt refundert, er på dagsorden.

Når det gjelder anføringen fra representant Nesvik om at pasienten må betale full egenandel for lege

midlet for deretter å søke trygdekontoen om refusjon, har Rikstrygdeverket ikke kunnet bekrefte dette på bakgrunn av henvendelser fra apotek eller de fylkesvise oppgjørskontorene. Generelt vil departementet løpende vurdere alle prinsipielle spørsmål, der oppgjør blir avvist av APOK for å unngå at tilbudet til pasientene forringes. Departementet gav for eksempel nylig Rikstrygdeverket tilslutning til å endre retningslinjene for refusjon for uregistrerte smertestillende vanedannede legemidler (apotektilvirket morfin) ved kreft etter folketrygdloven § 5-22 (bidragsordningen). I forbindelse med oppfølgingen av spørsmålet om håndteringen av egenandeler for yrkesskadde og krigsskadde i muntlig spørretime den 24. mars 2004, har jeg videre bedt Rikstrygdeverket vurdere om det finnes alternative løsninger som gjør oppgjørsordningen for egenandeler for yrkesskadde og krigsskadde enklere. Rikstrygdeverket vil levere sin vurdering om denne sistnevnte saken i slutten av april.

SPØRSMÅL NR. 587

Innlevert 2. april 2004 av stortingsrepresentant Tore Nordtun

Besvart 16. april 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

«Hvordan er sammensetningen og den geografiske fordelingen av statlige utvalg, styre og råd i 2002 og 2003?»

BEGRUNNELSE:

Det må være en målsetting med en god kjønnsbalanse og økt kvinneandel i ledende posisjoner. Videre at den geografiske spredningen blir styrket, og at den yngre del av befolkningen blir ivaretatt ved oppnevningen.

Svar:

Regjeringen la i 2002 fram St.meld. nr. 15 (2002- 2003) Statlege utval, styre og råd mv. 1. januar - 31. desember 2001. Oversikten som lå vedlagt meldingen, viser sammensetningen i 2001. Tallene for 2002 viser at det er forholdsvis små endringer i forhold til 2001. Vi kan registrere en viss økning i antallet kvinnelige

ledere. Tallene for 2003 er under bearbeiding.

Som det framgår av St.meld. nr. 15, er målene for inneværende fireårsperiode mht. sammensetning å øke kvinneandelen i statlige styrever, råd og utvalg, bedre den geografiske spredningen, styrke rekruttering fra yngre aldersgrupper og sikre rekruttering fra innvandrere og nasjonale minoriteter. Selv om det er en akseptabel andel kvinner i slike organer (42 pst.), er det bare drøyt ¼ av dem som ledes av kvinner. Det er derfor ønskelig å øke kvinneandelen i ledende posisjoner i styrever, råd og utvalg. Regjeringen har gitt klart uttrykk for at den ønsker flere kvinner i styrene i næringslivet. Tilsvarende krav setter vi til de styrene, rådene og utvalgene departementene selv oppnevner.

Styrever, råd og utvalg er viktige elementer i statsforvaltningen. De bidrar til å supplere og styrke kompetansen i forvaltningen, avlaste forvaltningen for oppgaver og skape bedre rollefordeling, samt å få fram og avveie ulike gruppers syn og interesser. Sammensetningen skal både gjenspeile behovet for faglig kompetanse og ekspertise, og for representativitet der det er relevant.

Omfanget og sammensetningen av styrever, råd og utvalg må ses i sammenheng med behovet for en effektiv og smidig statlig forvaltning. Det har derfor gjennom mange år vært arbeidet med å redusere antallet kollegiale organer og å gi dem en sammensetning og størrelse i samsvar med de ulike behovene de skal dekke.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har gitt Statskonsult AS i oppdrag å lage en veileder for oppnevning og bruk av styrever, råd og utvalg hvor målene i stortingsmeldingen vil bli presisert. Veilederen vil være rettet mot departementene. Hensikten er blant annet å påvirke sammensetningen av styrever, råd og utvalg i ønsket retning.

SPØRSMÅL NR. 588

Innlevert 2. april 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 21. april 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det har inneværende uke kommet frem at politidirektøren ikke har tillit til politimestrene i Oslo, Asker og Bærum. Begrunnelsen for utspillet er lønns plasseringer politimestrene har foretatt, jf. såkalte 2.3.4-forhandlinger. Politidirektøren vil overføre lønnsforhandlingene til staten sentralt, jf. oppslag i VG 31. mars og 1. april 2004.

Siden justisministeren er politidirektørens overordnede; deler justisministeren politidirektørens manglende tillit?»

BEGRUNNELSE:

I en tid da politiet i Norge sliter med et "meget stramt budsjett", jf. utsagn fra justisministeren, er det viktig at etaten, etter mitt skjønn, står mest mulig samlet. I så måte mener jeg utspillet fra politidirektøren burde vært håndtert på en annen og bedre måte.

Videre er det et paradoks at dette er politimestre som har mottatt bonus for vel utført jobb etter avtale med Politidirektoratet (POD).

At man da i verste fall ender opp i en situasjon hvor disse fratas oppgaver etter en "skittentøyvask" i mediene, tjener verken justisministeren eller etaten forøvrig. Etter det jeg har grunn til å tro har blant annet bruken av overtid gått ned i Oslo. Dersom noe av det skyldes bruk av alternativ lønns plassering, kan jo resultatet være positivt.

Jeg vil derfor oppfordre justisministeren til aktivt å bistå situasjonen slik at tilliten til de involverte parter gjenopprettes.

Svar:

I brev av 31. mars 2004 anmodet Politidirektoratet Justisdepartementet om å fremme forslag overfor Arbeids- og administrasjonsdepartementet om at Oslo og Asker og Bærum politidistrikter fratas ansvaret for å føre lokale forhandlinger etter Hovedtariffavtalens bestemmelser (HTA), og at Politidirektoratet blir

forhandlingssted for disse politidistriktene fra 1. mai 2004. Direktøren har i brevet ikke uttalt seg om manglende tillit til politimestrene for disse to distrikter. Dette spørsmålet har i sakens anledning heller ikke vært noe tema for departementet.

Grunnlaget for anmodningen var at Politidirektoratet mente at disse to politidistriktene ved flere anledninger hadde inngått avtaler i forbindelse med lokale forhandlinger om lønnsendringer for et større antall polititjenestemenn etter HTA pkt. 2.3.4 *Særlig grunnlag uten at kravene til vesentlige endringer var oppfylt.*

Justisdepartementet har på bakgrunn av ovennevnte brev drøftet saken i møte med Arbeids- og administrasjonsdepartementet som er arbeidsgiverpart for HTA i staten. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har redegjort grundig for *vesentlighetskravet* som de underbygget med å vise til aktuelle saker behandlet i Statens lønnsutvalg.

Ett av denne regjerings satsingsområder er delegering og desentralisering. Dersom fullmakter forvaltes på en uønsket måte, er ikke inndragning av fullmakter et egnet virkemiddel. Slike spørsmål må løses med eventuell bruk av andre virkemidler. Dette er Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Justisdepartementet enige om.

Slik saken er framstilt støtter Justisdepartementet Politidirektoratet og har forståelse for at direktoratet fant det nødvendig å reagere overfor disse politimestrene. Det er Politidirektoratet oppgave å følge opp saken videre. Dette har Justisdepartementet skriftlig informert Politidirektoratet om.

SPØRSMÅL NR. 589

Innlevert 2. april 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 14. april 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Innføring av enøktiltak med blant annet tetningslister og redusert ventilasjon, har i mange tilfeller medført opphopning av fuktighet inne, husstøvmidd og utvikling av allergi og astma. Staten gir betydelig offentlig støtte til enøktiltak, men det forligger ingen helhetlig faglig vurdering av konsekvensene for inneklima, helse og velbefinnende.

Ser statsråden noe behov for å utvikle en overordnet og helhetlig politikk for disse sektorene?»

BEGRUNNELSE:

Debatten om effektene på inneklima ved bruk av luft-til-luft-varmepumper pågår i en rekke miljøer. I Teknisk Ukeblad de siste månedene har det vært en rekke artikler om konsekvensene, både gode og dårlig, ved bruk av slike varmepumper.

Jan Vilhelm Bakke, overlege i Arbeidstilsynet, sier i Teknisk Ukeblad den 12. mars 2004 *"at alle er enig i at man bør kombinere helse, enøk og miljø inne og ute. Problemet er at man ikke gjør det - beslutningen om å gi økonomisk støtte til luft til luft varmepumper er nettopp et eksempel på det. Slike forhold ble ikke vurdert før beslutningen ble fattet. Det er fortsatt ingen organer i Norge som har ansvar for å koordinere disse områdene på et overordnet nivå"*.

Gaute Flatheim, spesialrådgiver i innemiljø, skriver i Teknisk Ukeblad den 12. mars 2004: *"Jeg bestrider på ingen måte at vi har gode energifaktorer for varmepumper. [...] Det dreier seg om luftkvalitet og også kvaliteten på en del av de luft til luft varmepumpene som markedsføres i Norge av enøk-konsulentene."*

Han siterer også Knut Myhrer, hovedverneombud for Oslo-skolene, som i en forelesning skal har sagt at *"ingen har ødelagt mer av helsen til barn enn enøkfolkene"*.

Et tverrsektorielt fagmøte i Nordisk ministerråd uttrykte i 1990 behov for koordinering mellom helse-, miljø-, energi- og bygningssektorene.

Dette er senere ofte gjentatt i internasjonale tverrfaglige fora.

Svar:

Regjeringen fører en ambisiøs politikk for en omlegging av energibruk og energiproduksjon. Et element i denne politikken er å benytte energien mer effektivt. Effektiv energibruk står ikke i motstrid til målsettinger om et godt inneklima og det legges vekt på informasjon problemstillinger knyttet til inneklima i den rådgivnings- og informasjonstjenesten Enova administrerer. For eksempel knyttet til vinterens midlertidige støtteordning for varmepumper, styringssystemer og pelletskamminer utarbeidet Enova et grundig veiledningsmateriale der forholdet til inneklima ble tatt opp. Enova påpekte bl.a. at en luft- til-luft-varmepumpe ikke gir tilførsel av frisk luft til boligen og ikke erstatter ventilasjonsanlegg.

Jeg ser ingen motsetningsforhold mellom et godt inneklima og effektiv bruk av energi, gitt at en følger anbefalte prosedyrer for utlufting, renhold og innetemperatur. De fleste inneklimaproblemer skyldes feil bruk av boligen. Sosial- og helsedirektoratet arbeider med en strategi for forebygging av astma, allergi og

inneklimarelaterte plager. Jeg ser det som naturlig at vi følger opp ny kunnskap som fremkommer gjennom dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 590

Innlevert 2. april 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 20. april 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Om lag 600 HV-soldater fra Jæren er beordret til tjeneste under årets Landsskytterstevne. Lokale HV-soldater har de siste årene stilt spørsmål ved prioriteringen av treningstid og personellressurser fra Heimevernet til dette årlige arrangementet.

Mener statsråden at dette er en meningsfull og kompetansehevende tjeneste sett i forhold til Heimevernets primæroppgaver?»

Svar:

Støtte fra Heimevernet til sivile arrangementer er hjemlet i § 13 i lov om Heimevernet. Etter vedtak i Odelstinget 19. desember 1994, Besl. O. nr. 21, jf. Innst. O. nr. 18 (1994-95) og Ot.prp. nr. 10 (1994- 95), fikk § 13 følgende ordlyd:

"Innenfor rammen av den pliktige tjenestetid kan heimevernssoldater pålegges tjeneste i forbindelse med sivile arrangementer som tjener Heimevernets eller Forsvarets interesser."

Bakgrunnen for endringen i § 13 var bl.a. at det var reist spørsmål om Forsvaret hadde hjemmel i lov for å beordre personellet til å gjøre tjeneste under større sivile arrangementer.

I Innst. O. nr.18 (1994-95) uttaler forsvarskomiteen i forhold til sivile arrangementer at "[...] Landskytterstevne er et godt eksempel på slik støtte".

Forsvarssjefen prioriterer hvert år støtte til et svært begrenset antall sivile arrangementer. Flere arrangementer som tidligere mottok støtte fra Forsvaret, har som følge av disse prioriteringer mistet denne støtten. For 2003 ble det kun gitt støtte til gjennomføring av Ridderrennet og Landsskytterstevnet.

Jeg er opptatt av at det skal føres en restriktiv praksis, og at støtte fra Heimevernet til sivile arrangementer ikke i vesentlig grad skal gå på bekostning av nødvendig trening av personell for å opprettholde kompetanse i Heimevernet. Forsvarssjefen vil fortsatt prioritere enkelte sivile arrangementer som vil få støtte fra Heimevernet etter en grundig vurdering.

SPØRSMÅL NR. 591

Innlevert 2. april 2004 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 20. april 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Odelstinget vedtok i desember ny hjemmel i legemiddeloven til å inngå refusjonskontrakt mellom staten og et legemiddels rettighetshaver som vilkår for at staten godkjenner legemidlet for pliktmessig refusjon etter folketrygden og blåreseptforskriften. Det begynner å komme henvendelser til oss stor-

tingsrepresentanter som om ordningen er satt ut i livet. Mange pasienter har forhåpninger om å få tilgang på nye og anbefalte legemidler.

Hva er årsakene til at ordningen eventuelt ennå ikke er satt ut i livet?»

BEGRUNNELSE:

Ordningen med refusjonskontrakt ble foreslått av helseministeren og vedtatt av Stortinget bl.a. for å sørge for at blåreseptordningen i størst mulig grad ble målrettet slik at pasienter fikk anbefalt og nye legemidler til riktig tid, noe som kan ha virkning for den enkelte pasient og for folkehelsen. Samtidig skulle systemet gi mulighet for forutsigbarhet i kostnadsutvikling for myndighetene og forutsigbarhet for rettighetshaverne til legemidlet. Refusjonskontrakter ble av Stortinget sett på som et hensiktsmessig verktøy der bruken av et bestemt legemiddel vil være kostnadseffektivt i en nærmere avgrenset del av en potensiell gruppe av pasienter.

Jeg gav også min støtte til et slikt system for derved å kunne bidra til at Stortinget i minst mulig grad ble involvert i vurderinger om å innføre enkeltlegemidler i blåreseptordningen. Etter mitt syn er det viktig at dette systemet nå blir satt ut i praksis.

Svar:

Endringen i legemiddeloven som gav hjemmel for refusjonskontrakter, er en ny ordning som kan tas i bruk når man ønsker å knytte særskilte vilkår for godkjenning av enkelte legemidler for pliktmessig refusjon fra folketrygden (blåreseptordningen). Spørsmålet ble i sin tid særlig aktualisert i forbindelse med vurderingen av pliktmessig refusjon etter blåreseptforskriften § 9 for diabeteslegemidlene Actos og Avandia, men ordningen kan være aktuell også for andre legemidler.

Når det spesielt gjelder legemidlene Actos og Avandia, ble det avholdt forhandlingsmøter med de aktuelle legemiddelfirmaene parallelt med Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 88 (2002-2003) høsten 2003. Firmaene brøt den gang disse forhandlingene, mens proposisjonen var til behandling i Stortinget.

Forhandlingsbruddet innebar at departementet måtte revurdere sine krav til innhold i de konkrete refusjonskontraktene etter at Stortinget hadde vedtatt ny hjemmel for refusjonskontrakter i legemiddeloven i desember 2003. Statens legemiddelverk avholdt i den sammenheng et sonderingsmøte med partene for å finne ut om det var grunnlag for å gjenoppta forhandlingene. Arbeidet ledet frem til at Legemiddelverket i februar 2004 mottok et forhandlingsmandat fra departementet, og forhandlinger ble igangsatt umiddelbart.

Det har i løpet av mars 2004 vært avholdt tre forhandlingsmøter med GlaxoSmithKline og ett forhandlingsmøte med legemiddelselskapet Eli Lilly. Dersom man kommer fram til et forhandlingsresultat, er det forutsatt at dette skal forelegges departementet for godkjenning.

Jeg kan videre nevne at legemiddelfirmaet GlaxoSmithKline i brev til departementet i mars 2004 har reist spørsmål om en eventuell refusjonskontrakt for legemidlet Avodart ved behandling av benign prostatahyperplasi (BPH). Departementet har i sitt brev til firmaet orientert om at Statens legemiddelverk nå foretar en samlet vurdering av refusjonsstatus for flere legemidler for samme indikasjon, og har i denne sammenheng bedt Legemiddelverket også vurdere spørsmålet om bruk av refusjonskontrakt ved ev. opptak av slike legemidler (herunder Avodart) på preparatlisten til blåreseptforskriften § 9.

Disse to eksemplene viser etter min vurdering at ordningen med refusjonskontrakt kan være en nyttig ordning som legemiddelforvaltningen aktivt kan vurdere å bruke i særskilte tilfeller der forholdene måtte ligge til rette for en slik løsning, selv om man så langt ikke har forhandlet fram kontrakter som er godkjent av legemiddelfirmaer og legemiddelmyndigheter og som er satt ut i livet.

SPØRSMÅL NR. 592

Innlevert 5. april 2004 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 15. april 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I desember 2003 stilte jeg et spørsmål om de manglende visuelle målinger av værforhold på kysten etter at fyrstasjonene er lagt ned. Statsråden sa i sitt svar av 19. desember 2003 at det som en kompensasjon er innført andre typer målinger. Ikke minst ble værradar fremhevet som et godt hjelpemiddel i vær-observasjonen. Det finnes i dag fire operative værradarer i Norge og alle er i Sør-Norge. Den første i Nord-Norge vil komme på Røst til sommeren.

Vil statsråden bidra til økt tempo i bygging av værradar på kysten i nord?»

BEGRUNNELSE:

I desember 2003 stilte undertegnede et skriftlig spørsmål til fiskeriministeren om de manglende visuelle målinger av værforhold på kysten fra Andenes til Nordkapp etter at fyrstasjonene er lagt ned.

Fiskeriministeren svarte at det som en kompensasjon er innført andre typer av målinger. Ikke minst framhever statsråden i sitt svar værradar som et godt hjelpemiddel i vær-observasjonen og værvarslingen.

Norge har pr. i dag fire operative værradarer, alle i Sør-Norge. Sommeren 2004 vil Nord-Norges første værradar komme i drift på Røst. Men på kyststrekningen fra Røst til grensen mot Russland er det ennå ikke konkrete planer om nye værradarer. Samtidig er det nettopp på denne kyststrekningen at det nå er en økende trafikk av oljetankskip fra Nordvest-Russland med kurs for Amerika og Mellom-Europa.

Det har allerede vært flere tilfeller av oljetankskip med motorhavari. Skulle det i en slik situasjon være sterk pålandsvind, tar det ikke lang tid før slike skip ligger i fjærsteinene med mulig katastrofale oljeutslipp som resultat.

I slike situasjoner vil det være avgjørende viktig å ha den best mulige overvåkning av værforholdene slik at værvarslene til beredskapsmyndighetene kan være pålitelige. Værradar kan f.eks. bidra til å oppdage de små, men farlige polare lavtrykkene.

Jeg oppfatter det slik at det med dagens planer kan ta fem år eller mer før slik viktig værradar kan være på plass på denne kyststrekningen.

Derfor er det av interesse å få vite om statsråden i samarbeid med sin kollega i Utdannings- og forskningsdepartementet vil legge grunnlaget for økt tempo i bygging av værradar på kysten i nord.

Svar:

Jeg er enig med representanten Arnesen i at gode værmeldinger er et viktig element i sikkerhet og beredskap til sjøs.

Spørsmålet er også forelagt Utdannings- og forskningsdepartementet som ansvarlig departement for Meteorologisk institutt.

Problemstillingen som representanten Arnesen reiser, har vært behandlet av Stortinget ved flere anledninger. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) for Utdannings- og forskningsdepartementet ble Meteorologisk institutts plan for den videre utbyggingen av værradarnettet presentert. Her ble det understreket at det tar tid å planlegge å bygge ut hver radar. Det er blant annet nødvendig å finne frem til lokaliteter som er egnede ut ifra både faglige, tekniske og miljømessige hensyn. Deretter krever utbyggingen de nødvendige tillatelser fra lokale myndigheter, før byggingen og installeringen av hver enkelt værradar kan gjennomføres.

Etter at utbyggingsplanen ble presentert for Stortinget høsten 2001 er to nye radarer bygget og satt i drift, henholdsvis på Bømlo i Hordaland og i Rissa i Sør-Trøndelag. I inneværende år vil den første radaren i Nord-Norge, lokalisert til Røst, bli operativ. Prosjektering av en ny radar på Stad er startet, med ferdig radar i 2005 som målsetting. Det er dessuten gjennomført befaringer til en rekke mulige nye plasseringer, blant annet Helgeland, Vesterålen og Finnmarksvidda.

Fiskeridepartementet har fått bekreftet at Utdannings- og forskningsdepartementet og Meteorologisk institutt prioriterer den videre utbyggingen av værradarnettet høyt. Det tas sikte på å videreføre dagens bevilgningsnivå, noe som hittil har gitt midler tilsvarende utbyggingskapasiteten. Når det gjelder den videre gjennomføringen av utbyggingen, herunder valg av lokaliteter, må de faglige vurderingene foretatt av Meteorologisk institutt være avgjørende.

Innlevert 5. april 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 14. april 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I brev til energi- og miljøkomiteen datert 4. februar 2004 vedrørende pris på fjernvarme, skriver statsråden at *"Fjernleverandørene bruker til tider prisgarantien i § 5-5 til å begrunne at en i noen grad følger kraftprisen oppover, tross uendrete fjernvarmekostnader. Prisgarantien kan slik utnyttes til fordel for leverandøren"*. En del beboere på Nordstrand føler seg fanget i en "fjernvarmefelle" når fjernvarmeprisen nå er høyere enn strømprisen.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre fjernvarmeforbrukernes interesser?»

BEGRUNNELSE:

I brev til energi- og miljøkomiteen datert 4. februar 2004 skriver statsråden: *"Prisgarantien i energiloven § 5-5 har til formål å bidra til at fjernvarmekundene ikke får høyere kostnader enn de ville fått ved elektrisk oppvarming. Begrunnelsen for denne bestemmelsen er å beskytte forbrukernes interesser. Bestemmelsen kan sees som et motstykke til den tilknytningsplikt som følger av plan- og bygningsloven § 66a. Et pålegg om tilknytningsplikt til fjernvarme bør ikke føre til at kundene kommer dårligere ut økonomisk enn ved bruk av elektrisitet."*

Svar:

Prisgarantien i energiloven § 5-5 skal sikre at fjernvarmekunder som er pålagt tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven § 66a, ikke skal betale mer for oppvarming enn de ville gjort med elektrisk oppvarming. Dersom fjernvarmekunder som er pålagt tilknytningsplikt mener at prisen på fjernvarme ikke følger de gjeldende bestemmelser, kan dette påklages til Norges vassdrags- og energidirektorat.

For fjernvarmekunder som ikke er pålagt tilknytningsplikt gjelder ingen slike prisbestemmelser. Forholdet mellom fjernvarmeleverandør og fjernvarmekunde er da rent privatrettslig.

SPØRSMÅL NR. 594

Innlevert 5. april 2004 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 19. april 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I stortingsdebatten om kulturmeldingen 1. april hevdet kulturministeren at meldingen innebærer en satsing på 1 mrd. kr. Siden meldingen ikke omtaler dette, ber jeg om en oversikt over hvordan tallet er fremkommet, spesifisert på de enkelte satsingene som til sammen utgjør dette beløpet.

Kan statsråden klargjøre om satsingen innebærer en varig realøkning på det årlige kulturbudsjettet på 1 mrd. kr, eller om det er satsingsprogrammene som samlet sett koster 1 mrd. kr i gjennomføringsfasen?»

Svar:

Hensikten med St.meld. nr. 48 (2002-2003) er å skissere overordnede retningslinjer for den statlige kulturpolitikken det kommende tiåret. I likhet med tidligere stortingsmeldinger av denne art gis det derfor ikke konkrete tilvisninger om hvilket omfang eller i hvilket budsjettår opptrappingene skal skje. Oppfølgingen skal skje i de ordinære budsjettproposisjonene, dvs. at omfanget og innfasingen av nye midler skal skje som ledd i den årlige budsjettbehandlingen. I tråd med vanlig praksis må det derfor tas forbehold om den økonomiske utviklingen, statens økonomiske handlingsrom og dermed om hvilke økonomiske rammevilkår kultursektoren skal gis.

St.meld. nr. 48 er langt mer offensiv enn kulturmeldingene på 1980-tallet og den forrige kulturmeldingen,

St.meld. nr. 61 (1991-92). I St.meld. nr. 61 legges det til grunn at "*de samlede utgifter som tiltak i meldingen representerer, vil bli dekket innenfor gjeldende budsjettrammer*". St.meld. nr. 48 tilsier derimot en opptrapping av statlige kulturmidler på om lag 1 mrd. kr i løpet av en tiårsperiode. Grunnlaget for dette tallet er delvis opptrappingsplaner som allerede er vedtatt i Stortinget og delvis overslag over kostnadsrammene for de nye prioriteringene som skisseres i kulturmeldingen.

Planer som er skissert i tidligere dokumenter som Stortinget har sluttet seg til utgjør om lag 500 mill. kr. Dette gjelder først og fremst ABM-feltet, operasatsingen og Stavanger som europeisk kulturby. På språkområdet er viktige premisser for omtalen i kulturmeldingen lagt i St.meld. nr. 9 (2001-2002), men det økonomiske utgangspunktet er likevel svært begrenset.

ABM-feltet

I St.meld. nr. 22 (1999-2000) er det skissert en opptrappingsplan for de statlige bevilgningene til arkiv, bibliotek og museer på til sammen 414 mill. kr (1999-priser) utover daværende bevilgningsnivå i løpet av en femårsperiode. I kulturmeldingen er denne summen regnet om til å tilsvare 444 mill. kr i 2003- kroner. I de tre første årene av opptrappingsperioden (2002-2004) er det lagt inn en økning på i alt 142,5 mill. kr. Av den totale rammen for opptrappingsplanen gjenstår det dermed 271,5 mill. kr. Omregnet til 2003-priser blir det gjenstående beløpet 291 mill. kr.

Styrking av Den Norske Operas driftsbudsjett

I St.prp. nr. 48 (2001-2002) er behovet for økt statlig driftstilskudd anslått til 45-50 mill. kr (2002-kroner) for å sikre oppbyggingen av tilstrekkelig kompetanse m.m. frem mot innflyttingen i nytt bygg i 2008. Slik det er gjort rede for i St.prp. nr. 48 (2001- 2002), er kostnader til løst inventar og utstyr holdt utenfor kostnadsrammen, og departementet vil fremme bevilgningsforslag senere.

Distrikts- og regionopera

Samtidig med at Stortinget vedtok å bygge nytt operahus, vedtok Stortinget også utbygging av operatiltak over hele landet (jf. Stortingets vedtak av 15. juni 1999). I kulturmeldingen legges det til grunn at det er nødvendig å øke midlene til opera og dans for å utvikle distrikts- og regionopera i samsvar med Stortingets vedtak og etter Nasjonal plan for produksjon og formidling av opera og ballett.

Stavanger som europeisk kulturby

I behandlingen av St.prp. nr. 69 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til forslag om tilsagn på inntil 100 mill. kr i statlig tilskudd dersom Stavanger-regionen tildeles status som europeisk kulturhovedstad.

I tillegg til oppfølging av allerede vedtatte planer skisserer kulturmeldingen en rekke nye prioriteringer innenfor ulike deler av kulturområdet. Noen av de viktigste tiltakene med direkte budsjettmessige konsekvenser er følgende:

Musikk

- Styrke de økonomiske rammevilkårene på ensemblefeltet.
 - Utvide symfoniorkestrene i Bergen, Kristiansand, Stavanger, Trondheim og Tromsø.
 - Videreutvikle Oslo filharmoniske orkester og forbedre vilkårene i Oslo konserthus.
- Styrke musikkfestivalene og andre konsertarrangører.
- Styrke innkjøpsordningen for fonogram.
 - Opprette en særskilt støtteordning for kirkemusikk.
 - Styrke produksjon og formidling av folkemusikk og folkedans.
 - Styrke formidlingen av verdensmusikk.
 - Øke støtten til populærmusikk innenfor de generelle støtteordningene.
 - Utvikle arkiv for populærmusikk i samarbeid med Norsk Jazzarkiv og Norsk visearkiv.
 - Videreutvikle spille- og møtested for jazz, bl.a. ved å opprette en nasjonal scene for jazz.

Scenekunst

- Styrke scenekunsten utenfor de etablerte institusjonene.
- Styrke dansefeltet, bl.a. gjennom etablering av egen scene for moderne dans.
- Økt tilskudd til de mindre regionteatrene som turnerer mye og til institusjoner med særlig god ressursutnyttelse.
- Periodiske utviklingsmidler til mindre virksomheter.

- Utvikle særskilte tiltak for å inkludere nye grupper som publikum og aktive deltakere.
 - Styrke turneer og gjestespill.
- Innføre insentivordninger i form av særskilte midler som kan kanaliseres til de scenekunstinstitusjonene som prioriterer tilrettelegging av transmisjoner.

Film m.m., dataspill og kino

- Gjøre forsøksordningen med tilskudd til prosjektutvikling innenfor nye medium permanent og øke tilskuddet.

Billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur, design og offentlig rom

- Utvikle Nasjonalmuseet for kunst i overensstemmelse med skisserte planer.
- Tilføre kunstmuseene midler til innkjøp av kunst.
- Sikre rammevilkår for kunstfestivaler, biennaler og liknende mønstringer.
- Styrke produksjon og formidling av kunsthåndverk.
- Videreutvikle særskilte tiltak for dokumentasjon, bevaring og formidling av elektronisk baserte kunstuttrykk.
- Styrke prosjektfinansieringen.
- Styrke internasjonal utveksling, bl.a. gjennom økt tilskudd til Office for Contemporary Art, OCA.
- Styrke elektronisk formidling.
- Styrke utsmykningen av offentlige rom.
- Yte statlig tilskudd til Vestform.

Språk

I kulturmeldingene skisseres det en rekke tiltak for å verne og styrke norsk språk. I tillegg skisseres det et bredt spekter av tiltak for å styrke nynorskens posisjon. Noen av de viktigste tiltakene som vil kreve økte ressurser over kulturbudsjettet er å:

- Omdanne norsk språkråd til et nytt kompetansesenter for norsk språk.
- På sikt bygge opp en norsk språkbank.
- Understøtte utviklingen av nynorsk programvare og andre virkemidler som kan fremme språklig likestilling innenfor teknologibasert språkbruk.
- Innsamle stedsnavn.
- Ivareta vilkårene for samisk og andre minoritetsspråk.

Litteratur

- Styrke rammene for innkjøpsordningene slik at det kan opprettes en selektiv innkjøpsordning for sakprosa.
- Legge til rette for fortsatt vekst i tilbudet av lydbøker.
- Bedre rammevilkårene for tilrettelagt litteratur.
- Bedre rammevilkårene for utgivelse av nynorsk litteratur gjennom økt tilskudd til Det Norske Samlaget.

Kunstnerne

- Styrke ordningen med arbeidsstipend.
- Vurdere forslag om øremerkede stipender for kunstnere med minoritetsbakgrunn.
- Vurdere opprettelse av ekstra aspirantstillinger for å styrke forutsetningene for yrkesaktivitet for nyutdannede kunstnere med minoritetsbakgrunn.

Kulturbygg

Det er behov for å øke bevilgningene til nasjonale kulturbygg (Kap. 320 post 73). Det foreligger planer om en rekke prosjekter, jf. oversikt i St.prp. nr. 1 (2003-2004) for KKD, som tilsier en varig økning i bevilgningene over denne posten.

Med unntak av tilsagn på inntil 100 mill. kr til Stavanger som europeisk kulturby, tilsier de nevnte satsingene behov for varige økninger på det årlige kulturbudsjettet. Samlet sett utgjør dermed tidligere vedtatte planer og nye prioriteringer en betydelig og varig realøkning i det årlige kulturbudsjettet.

SPØRSMÅL NR. 595

Innlevert 5. april 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 16. april 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for at næringsaspektet ved utnyttelse av vilt- og fiskeressursene er utelatt i de nye forskriftene for jakt, fangst og fiske i statsallmenninger, i strid med formålsparagrafene både i vilt- og innlandsfiskeloven?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med at forvaltningsansvaret for storviltjakt i statsallmenninger nå er overført til fjellstyrene er det fastsatt nye forskrifter for hele saksfeltet jakt, fangst og fiske i statsallmenninger. For første gang er det tatt inn en egen formålsparagraf i forskriftene. Det blir da ekstra synlig at næringsaspektet ikke er tatt med og at bare biologisk mangfold og allmennhetens interesser vektlegges.

Det er bekymringsfullt at miljøvernministeren har utelatt næringsaspektet i utnyttelsen av vilt- og fiskeressursene. Siden disse sektorlovene forvaltes av Miljøverndepartementet, setter de skrankene for den næringsutvikling landbruksministeren og næringsministeren arbeider for å legge til rette for.

Bærekraftsbegrepet består som kjent av tre elementer; økologisk bærekraftig, økonomisk bærekraftig og fordelingspolitisk eller sosialt bærekraftig. Disse tre målsettingene er tatt inn i formålsparagrafen både i viltloven og lov om laks og innlandsfisk. Det burde derfor vært helt naturlig å vektlegge også næringsmulighetene ved forvaltning av utmarks-ressurser i statsallmenningene.

Svar:

Forskrift om jakt, fangst og fiske i statsallmenning er fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 8. mars 2004 med hjemmel i fjelloven. Forskriften erstatter forskrift om korttyper og prisrammer for fiske, småvilt- og villreinjakt i statsallmenning, og er en oppfølging av Miljøverndepartementets beslutning om å overføre administrasjonen av jakt på elg, hjort, rådyr, bever og gaupe i statsallmenning fra Statskog SF til fjellstyrene. Spørsmålet gjelder forskriftens formålsbestemmelse, som har følgende ordlyd: *"Viltet og fisken skal forvaltes slik at hensynet til det biologiske mangfoldet ivaretas. Innenfor denne ramme skal ressursen utvikles med sikte på å ivareta rettigheter etter fjelloven og sikre allmennhetens adgang til jakt, fiske og friluftsliv."*

Jeg har forelagt spørsmålet for Direktoratet for naturforvaltning, som viser til at forskriften er hjemlet i fjelloven og at fjelloven gir fjellstyret hjemmel til å arbeide med lokal næringsutvikling. I henhold til fjelloven § 3 annet ledd, skal fjellstyret *"arbeide for å sikre at allmenningen vert brukt på ein måte som fremjar næringslivet i bygda og tek vare på naturvern- og friluftsinteressene"*. Bestemmelsen favner vidt, og oppgaven er ikke knyttet til fjellstyrets vedtaksmyndighet, men skal integreres i fjellstyrets totalvirksomhet. Direktoratet peker på at fjelloven således gir fjellstyrene et sterkt insentiv til å arbeide for utvikling av lokalt næringsliv.

Direktoratet understreker at hensikten med å endre forskriften i denne omgang primært har vært å legge administrasjonen av elg, hjort, rådyr, gaupe og bever fra Statskog SF til fjellstyrene. Selv om formålsbestemmelsen er ny, bygger den på hovedtrekkene i den gamle forskriften. En hoveddel av forskriften er den som omhandler fastsetting av korttyper og priser. Denne delen av forskriften er ikke endret. Dette gjøres hvert femte år og vil neste gang skje i 2006. Direktoratet har lagt til grunn at forskriftens formålsbestemmelse hører naturlig sammen med den delen av forskriften som omhandler korttyper og prisrammer. Direktoratet viser til at høring i forbindelse med revisjon av forskriften vil skje i god tid før 2006.

Selv om direktoratet har valgt å ikke gjenta fjellovens bestemmelser om lokal næringsutvikling i forskriftsteksten, viser direktoratet til at det er et behov for at temaet blir omtalt i forskriftens retningslinjer og vil prioritere arbeidet med retningslinjene.

Jeg mener at arbeidet med lokal næringsutvikling er en viktig oppgave for fjellstyrene. Rettslig sett er

dette godt ivaretatt i fjelloven. Å ta temaet med i formålsbestemmelsen til forskrift om jakt, fangst og fiske i statsallmenning vil ikke endre den juridiske situasjonen, jf. fjelloven § 3. Siden det likevel kan reises tvil omkring dette, vil jeg be direktoratet sette i gang en endring av forskriften så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 596

Innlevert 5. april 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 23. april 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I forbindelse med opprettelsen av Mattilsynet ble Fiskeridirektoratets kontrollverk en del av dette tilsynet. Dette medførte at man ikke lengre foretar en kvalitetssikring av særlig fiskeprodukter for eksport, ut fra ønskelig eller særskilte nivåstandarder på disse produktene.

Hvordan ser statsråden på at man ikke har funnet frem til en tilfredsstillende ordning for kontroll av høykvalitetsproduktene, og vil det bli tatt initiativ til at man også får etablert en kontrollordning for disse?»

BEGRUNNELSE:

Det tidligere Fiskeridirektoratets kontrollverk arbeidet ikke bare med å føre tilsyn med at fiskeproduktene ikke var helsefarlige, men også holdt et mye høyere nivå. Man kontrollerte at fiskeproduktene hadde en kvalitet som lå vesentlig over helefarenivået. Det ble foretatt kontroller ut fra ulike kriterier alt etter hva man anså som ønskelig eller hensiktsmessige nivå.

Etter at Kontrollverket ble nedlagt og "tjenestene" ble en del av Mattilsynet sluttet man å foreta en gradert kontroll, og kontrollen ble lagt på én standard. Dette vil kunne medføre at man ikke får ekstern etterprøving og kontroll av produkter som man forventer har en særskilt høy standard, som ligger langt over "minimumsnivået".

Svar:

Som ansvarlig minister for fagområdet har jeg avtalt med landbruksministeren at spørsmålet besvares av meg.

Endringene i kvalitetskontrollen som det vises til, ble gjennomført allerede for 8 år siden gjennom Kvalitetsforskrift for fisk og fiskevarer, som trådte i kraft 1. august 1996. En rekke kvalitetskrav ble da fjernet fra regelverket, eksempelvis krav om sortering i handelsklasser for klippfisk, saltfisk og tørrfisk og sortering av oppdrettsfisk i kvalitetsklasser. Disse er imidlertid videreført i form av frivillige bransjestandarder utarbeidet i regi av næringens organisasjoner. Andre kvalitetskrav er imidlertid videreført i den nye forskriften, eksempelvis kravet om bløgging og kvalitetskrav til råstoff til produksjon.

Den enkelte aktør har ansvar for at regelverket følges, og i henhold til bestemmelsen om egenkontroll skal virksomheten gjennom sitt egenkontrollsystem dokumentere at kravene til produksjon og produkter oppfylles. Kvalitetsaspektet er en viktig del av egenkontrollen, og virksomhetene skal dokumentere at råstoff, produksjon og det ferdige produkt er i henhold til de kvalitetskrav som regelverket stiller. Tilsynsmyndigheten gjennomfører inspeksjoner og revisjoner ved virksomhetene. Ved eksport av sjømat utsteder tilsynet sunnhetsattest på bakgrunn av kravene i regelverket.

Ved forespørsel kontrollerer imidlertid tilsynet også varepartier i henhold til bransjestandarder og utsteder tilleggsattester for varepartiene. Slike tilleggsattester har imidlertid i liten grad vært etterspurt.

Ved etableringen av Mattilsynet fra 1. januar i år er det lagt til grunn at Mattilsynets tilsyn skal være en videreføring av oppgavene som tidligere ble utført av Fiskeridirektoratets sjømatavdeling. I tillegg til at tilsynet skal være risikobasert, er det for sjømat, som er eksportavhengig, også angitt at det er viktig å sikre global markedsadgang.

Det er også lagt til rette for opplæring av medarbeidere for å styrke kompetansen innen sjømatområdet i Mattilsynet. Det er inngått avtale mellom Mattilsynet og Fiskeridirektoratet om bistand til dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 597

Innlevert 5. april 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 19. april 2004 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Da Stortinget vedtok omleggingen av næringsmiddeltilsynsordningen, ble det også gitt klare føringer for at man skulle de gi støtte til næringssvake dyrlegedistrikter for å opprettholde et minimumsnivå av klinisk dyrlegetjenester også i disse områdene.

Hvordan ser statsråden på denne manglende oppfølgingen av Stortingets forutsetninger, og vil det bli tatt initiativ for å sikre at alle distrikter har et tilfredsstillende nivå på dyrehelsetilbudet?»

BEGRUNNELSE:

Det er av flere aktører vist til at tilskuddsordningen som skulle gå til næringsvake dyrlegedistrikt er fordelt "flatt" til alle distrikter uten å ta hensyn til hvor næringssvakt vedkommende distrikt er. Dette fører til at mange næringssvake dyrlegedistrikt ikke har et tilfredsstillende dyrehelsetilbud. Denne situasjonen rammer ikke bare næringsaktørene, men vil kunne føre til en generell senkning av nivået på dyrehelsen og "dyrevelferden" i mange områder.

Svar:

Departementet har det siste året gjennomført flere tiltak for å sikre tilfredsstillende tilbud av kliniske veterinærtjenester, spesielt i næringssvake områder. Jeg finner innledningsvis grunn til å understreke at det bare er en begrenset del av de utfordringer som nå finnes, som er avledet av opprettelsen av Mattilsynet.

I forbindelse med opprettelsen av Mattilsynet er det i mer enn 30 områder gitt permisjoner for at tidligere ansatte i Statens dyrehelsetilsyn kan fortsette med privat praksis. Departementet mener dette har bidratt til å avhjelpe situasjonen som oppsto med hensyn til veterinærdekningen ved opprettelsen av Mattilsynet.

I årets forhandlinger mellom staten og Den norske veterinærforening vedrørende tilskudd til veterinær vakt la staten i sitt tilbud vekt på å få til en differensiering av vakttilskuddet slik at veterinærdekningen i områder med lav inntjening ble ivaretatt. Som kjent ble det brudd i årets vaktforhandlinger. Departementet arbeider nå for å skjevfordele årets økning av vakttilskuddet til spesielt vanskeligstilte områder.

På bakgrunn av henvendelser fra blant annet næringen vedrørende veterinærdekningen har Landbruksdepartementet også nedsatt et hurtigarbeidende utvalg som skal komme opp med forslag til tiltak som kan styrke den kliniske veterinærvakten i utsatte områder. Utvalget, som består av representanter fra Mattilsynet, Kommunenes Sentralforbund, Den norske veterinærforening, Landbruksdepartementet og næringen, hadde sitt første møte 2. april og skal levere sitt forslag i juli i år.

Utvalget skal kartlegge områder i landet der det ut fra dagens forhold og utviklingen i de nærmeste år anses vanskelig å skaffe nødvendig veterinær betjening uten tilførsel av offentlige ressurser utover dagens nivå. Utvalget skal videre vurdere hvordan en for veterinært personell kan bidra med offentlige virkemidler slik at tilfredsstillende veterinærdekning kan opprettholdes i området. Utvalget skal også foreslå eventuelt andre virkemidler som sikrer veterinær betjening i næringssvake strøk, herunder bruk av virkemidler av permanent eller tidsavgrenset art som Mattilsynet har ansvaret for.

Landbruksdepartementet ønsker på denne måten å få vurdert løsninger der det legges til rette for å kombinere klinisk praksis med annen offentlig eller privat tjenesteyting. Departementet er innstilt på å prioritere bruk av vakttilskuddet i områder med svakt inntektsgrunnlag. Samtidig bør vaktordningen legge til rette for kombinasjoner med inntektsgivende tiltak.

Jeg kan derfor forsikre representanten Bastesen om at departementet er svært opptatt av disse spørsmålene og følger utviklingen nøye.

SPØRSMÅL NR. 598

Innlevert 13. april 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 20. april 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Det har vært mange kriser i elforsyningen i de siste årene etter at man fikk en "liberalisering" av el-omsetningen. Mange har pekt på mangelfulle retningslinjer for særlig minstenivå på vannmagasinene. Dette har dermed åpnet for elselskaperens frie profittspill og spekulering i elkriser.

Vil statsråden vurdere å sette høyere og klarere krav til minstenivå på vannstanden i magasinene og uttapping/utnytting av vannmassene?»

Svar:

Spørsmålet som stortingsrepresentant Steinar Bastesen stiller, er grundig behandlet i St.meld. nr. 18 (2003-2004) Om forsyningssikkerheten for strøm mv. som ble lagt fram 19. desember 2003. Meldingen sammenfatter erfaringer fra vinteren 2002/2003, og vurderer behovet for tiltak for å bedre forsyningssikkerheten. Vurderingene knyttet til å ytterligere regulere vannmagasinene står beskrevet i kap. 9. Meldingen skal etter planen behandles av Stortinget 18. mai.

Som grunnlag for stortingsmeldingen fikk Olje- og energidepartementet gjennomført en rekke analyser. Flere av disse omhandler magasinindisponering og hvordan nye magasininfyllingskrav vil virke i kraftmarkedet. Oversikt over de utredningene som ble gjennomført i forbindelse med stortingsmeldingen er gitt i vedlegg 1 til meldingen.

En strengere regulering av magasinene med tanke på å begrense produksjonen vil medføre at ressurser går tapt i mange år fordi produksjonen ikke kan utnyttes fullt ut. Samtidig vil faren for flom øke. Resultatene fra utredningene indikerer at en forsikring gjennom tappesesongen via tvungen tilbakeholding av vann kan være svært kostbart. Forbrukerne vil oppleve høyere priser på kraft fordi tilbakeholdingen av vann gir mindre produksjon.

Det er tvilsomt om det i dag er rettslig adgang til å pålegge regulantene reguleringskrav utover det som følger av gitte konsesjoner.

Mitt syn på et slikt tiltak er at det vil bli meget kostbart, med et betydelig tap av produksjon av fornybar og miljøvennlig vannkraft. Det er også min oppfatning at reguleringen av magasiner og vassdrag fortsatt må være innrettet slik at en minimerer faren for, og skadevirkningene av flom. Det legges derfor ikke fram forslag om å vurdere slike tiltak ytterligere. Jeg mener at forsyningssikkerheten for strøm og en stabil kraftbalanse skal fremmes gjennom den strategien Regjeringen legger fram i meldingen. Etter min vurdering er det vesentlig bedre å sikre seg ved mer målrettede tiltak for å mestre særlig anstrengte kraftsituasjoner.

SPØRSMÅL NR. 599

Innlevert 13. april 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 21. april 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det foreligger nå flere og flere rapporter om kongekrabbe i områdene ved Bjørnøya og videre inn i vernesonen rundt Svalbard. Det er fra myndighetene gitt russerne rett til å være med på forvaltningen av kongekrabben i Øst-Finnmark.

Hva har statsråden tenkt å foreta seg for å hindre en videre ekspansjon av kongekrabben i Barentshavet med vernesonen, og vil man også i disse områdene gi russerne rett til å være med på forvaltningen av denne arten?»

Svar:

De nordligste observasjonene av kongekrabbe i Barentshavet så langt er på ca. 72°40'N og ca. 22°25'Ø, hvilket vil si halvveis mellom Nordkapp og Bjørnøya. Oppslagene i mediene om funn av kongekrabber vest av Svalbard viste seg ved nærmere un-

dersøkelser å være store trollkrabber, som finnes naturlig i disse områdene. Så langt er det derfor ikke gjort observasjoner av kongekrabbe verken rundt Bjørnøya eller i svalbardsonen for øvrig.

Registreringer Havforskningsinstituttet har mottatt fra trålere langs kysten av Øst-Finnmark viser at kongekrabben ser ut til å ha en overveiende kystnær utbredelse, men det er gjort noen bifangster av krabben lenger til havs, ca. 10-20 nm fra land.

Basert på kunnskap om kongekrabbens biologi i dens naturlige utbredelsesområde (Beringhavet), vet vi at krabben vandrer mellom grunne (5-20 m) og dype områder (dypere enn 400 m) gjennom året. Kongekrabben i Barentshavet ser ut til å ha samme atferd. Det er imidlertid uklart hva som er årsaken til dette vandringsmønsteret, men det har trolig en sammenheng med temperatur og tilgjengelig næring.

Kysten av Finnmark og Troms karakteriseres av dype fjorder samt en kyststrekning hvor eggakanten er nær kysten (mindre enn 10 nm). Dette er en topografi som er svært forskjellig fra det en finner i Beringhavet og i de russiske delene av det sørlige Barentshavet. Kongekrabben vil dermed kunne finne de nødvendige dybder relativt kystnært, og behovet for å vandre langt til havs vil ikke være det samme som i de nevnte områdene, dersom dyp i seg selv er en avgjørende faktor.

Gjennom avtaler med Kystvakten og Overvåkingstjenesten for fiskefelt om registreringer av bifangst av kongekrabbe i trålfisket, samt observasjoner på egne tokt, vil Havforskningsinstituttet til enhver tid følge utbredelsen av kongekrabben i de åpne havområdene i norsk økonomisk sone av Barentshavet. Resultatene fra denne kartleggingen rapporteres til fiskerimyndighetene jevnlig.

I tillegg til kunnskap om hvor krabben finnes og hvordan den vandrer, er kongekrabbens innvirkning på økosystemet et tema som utgjør en viktig del av den forskningen som gjøres på denne arten. Vi har behov for mer kunnskap om disse forholdene, og har avsatt forskningsmidler til dette.

Norske myndigheter har i forståelse med Russland satt en vestlig grense for fellesforvaltningen av kongekrabben i Barentshavet ved 26° østlig lengdegrad (Magerøya). Vest for denne grensen vil målet med forvaltningen av kongekrabben være å holde bestanden av krabbe på et lavest mulig nivå, aller helst så nært null som mulig. På vestsiden av grensen står vi fritt til å fastsette de tiltak vi finner nødvendige og hensiktsmessige for å begrense den videre utbredelsen av krabben, inntil vi vet mer om de økologiske effektene av krabben i våre farvann. En forutsetning for dette er at tiltakene vest for grensen ikke påvirker krabbestanden i russiske farvann. Øst for grensen vil krabben bli forvaltet som en felles ressurs med russerne.

Jeg har i desember 2003 fastsatt et utkastforbud for kongekrabbe vest og sør for Fruholmen fyr og helt til svenskegrensen. Formålet med dette tiltaket er først og fremst å hindre videre spredning ved utsetting/utkast av krabbefangst.

Fiskeridepartementet er i gang med å vurdere ulike tilnærminger til et helhetlig forvaltningsregime for kongekrabbe vest for 26-graden. Dette arbeidet skjer i dialog mellom næring, forskning og forvaltning og innebærer nødvendigvis krevende avveininger som kan møte forventningene både vest og øst for 26-graden.

Dokument nr. 15:31

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 600

Innlevert 14. april 2004 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 26. april 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ansatte ved bedriften Alvis Moelv har blitt gjort kjent med at bedriften skal legges ned. De ansatte mener bedriften er konkurransedyktig på pris og kvalitet, og at bedriftens kompetanse forsvinner fra Norge ved nedleggelse.

Hvor og hvordan vil Forsvaret i framtiden vedlikeholde det tunge materiellet som Alvis Moelv har vedlikeholdt, og anses det som kritisk dersom denne kompetansen forsvinner fra Norge?»

BEGRUNNELSE:

Alvis Moelv skal legges ned og de ansatte arbeider med å kartlegge muligheten for å få i gang ny aktivitet, basert på den kunnskap og erfaring bedriften har. Alvis Moelv har frem til sin nedleggelse en løpende kontrakt på vedlikehold av ingeniørpanservogn, basert på at bedriften har kompetanse fordi bedriften har produsert vognen. Gitt denne kompetansen på tungt panser ønskes en klargjøring av hvordan Forsvaret ser for seg vedlikehold av denne type materiell i framtiden, og eventuelt hvor dette vedlikeholdet skal utføres.

I forbindelse med pågående vedlikeholdsarbeid er Alvis Moelv blitt gjort kjent med at Forsvaret har et udekket behov for vedlikehold av ingeniørpanservogn, CV90, broleggerpanservogn og annet materiell som ligger i en kategori der bedriften har spesialkompetanse.

Ut ifra WEAG utlysninger fremgår også at Forsvaret i de nærmeste årene vil ha behov for anskaffelse av materiell av den kategori som Alvis Moelv har spesialkompetanse på. Dette gjelder spesielt gjenombryterpanservogn som trolig vil være en del av materiellsamarbeidet med Nederland.

Videreføringen av Alvis Moelv er i stor grad avhengig av Forsvarets holdning i denne saken.

Svar:

Alvis Moelv er av sine eiere vedtatt nedlagt fra 1. juni 2004 som følge av at bedriften ikke lenger har en tilstrekkelig oppdragsmengde som gir grunnlag for lønnsom drift. Dette er en vurdering gjort av bedriften selv, og som jeg tar til etterretning.

Alvis Moelv har bl.a. kompetanse på montering av ingeniørmateriell på stridsvogner. FLO opplyser at de vurderer at Forsvaret har nødvendig kompetanse på både ingeniørmateriell og stridsvognmateriell for å kunne ivareta vedlikeholdet av ingeniørpanservogner. Forsvaret utfører selv dette vedlikeholdet i dag for de ingeniørpanservognene som er i Nord- Norge.

Vedlikeholdsavtalen som Alvis Moelv har pr. i dag på ingeniørpanservognene er ikke tildelt bedriften på grunnlag av konkurranse, men er en del av forliket etter at Forsvaret stanset anskaffelsen av en ny minerydderpanservogn. FLO vil sikre det videre vedlikeholdet av pansrede ingeniørmaskiner gjennom anbudskonkurranse om vedlikeholdskontrakten, der Alvis Moelv på lik linje med andre anbudsgivere kan delta.

Når det gjelder Alvis Moelvs kompetanse på nytt materiell, som Forsvaret planlegger å anskaffe, vurderer FLO at denne kompetanse i tilstrekkelig grad vil være tilstede i Forsvaret.

Forsvaret kan ikke gi garantier for at oppdrag om

verken dagens eller fremtidig vedlikehold av forsvarsmateriell vil bli satt bort til enkeltbedrifter som Alvis Moelv. Forsvaret kan følgelig heller ikke gi garantier om en videreføring av deler av denne bedriften, så lenge det ikke er selvsagt at det er dette som er mest kostnadseffektivt for Forsvaret.

SPØRSMÅL NR. 601

Innlevert 15. april 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 27. april 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Jeg viser til medieoppslag som nok en gang setter fokus på bruken av datapakken SkoleLinux i norske skoler. Denne pakken er basert på et åpent og gratis operativsystem og utgjør derved et rimelig alternativ til dyre dataprogrammer fra andre leverandører som f.eks. Microsoft. Det synes fortsatt som om mange norske skoler nøler eller vegrer seg for å ta i bruk SkoleLinux.

Hva gjør Utdannings- og forskningsdepartementet for å øke utbredelsen og sikre mer IKT for pengene?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har merket meg at det statseide konsulentselskapet Statskonsult har anbefalt SkoleLinux som et velegnet dataverktøy for skolebruk. Flere andre statlige etater skal ha uttrykt sin støtte. Det hevdes også at en rekke skoler som har testet systemet er godt fornøyd.

Anslag tyder likevel på at under 100 skoler av i alt 3 200 har tatt systemet i bruk, og at det derved er penger å spare på både drift og utgifter til programvare/lisenser. En større overgang til rimeligere og/eller gratis programvare kan gi norske skoler og derved norske elever mer IKT for pengene.

Utdannings- og forskningsdepartementet har nylig satt i gang et 5-årig program for utvikling av digital kompetanse. Infrastruktur er ett av fire satsingsområder. Jeg forutsetter at det innenfor dette området gjennomføres tiltak for å sikre utbredelse og bruk av gode og rimelige IT-løsninger på flest mulig skoler og forutsetter at statsråden svarer på spørsmålet om bruken av og utbredelsen av SkoleLinux i en slik sammenheng.

Svar:

SkoleLinux er et interessant konsept som gir norske skoler og utdanningsinstitusjoner alternative valgmuligheter med hensyn til dataløsninger. SkoleLinux-konseptet omfatter både et Linux-basert operativsystem og en norsk versjon av OpenOffice.

Flere rapporter har pekt på at SkoleLinux gir en kostnadsbesparende løsning for skoler. De anslag for innsparinger som foreligger, er usikre og diskuterbare. Samtidig har SkoleLinux vært med på å sette debatten om programvarepolitikk på dagsorden. Teknologirådet har i sin uttalelse av 7. februar 2004 tatt opp viktige spørsmål om programvarepolitikk, ikke minst i forhold til både demokratisering og konkurransesituasjonen på området, og gir en rekke anbefalinger. De peker blant annet på at offentlig politikk kan bidra til styrke konkurransesituasjonen på området.

Departementet har støttet et forprosjekt knyttet SkoleLinux, nærmere bestemt den delen som handler om åpen kildekode, dvs. utviklingen av et operativsystem. I tillegg har departementet også gitt støtte til utvikling og utprøving av en norsk versjon av OpenOffice, en kontorstøttepakke basert på åpne standarder.

Det er behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget om hvordan programmer og applikasjoner basert på åpen kildekode og åpne standarder kan utnyttes i utdanningen som et verktøy for å understøtte elev- og studentaktive læringsformer, og for å sikre gode, sikre og kostnadseffektive driftsløsninger. Gjennom Program for digital kompetanse vil departementet vurdere hvilke krav og anbefalinger departementet kan stille til utdanningssektoren. Her tenker vi blant annet på anbefalte driftskonsepter som gjør bruk av åpne standarder.

Jeg ønsker at departementet skal være en pådriver på dette området. Derfor ønsker jeg å følge opp SkoleLinux og andre teknologiske løsninger basert på åpen kildekode og åpen programvare med tanke på å få fram informasjon for å sette skoler og skoleeiere bedre i stand til å fatte beslutninger om teknologivalg.

Avslutningsvis vil jeg framheve at SkoleLinux har vært i en utviklingsfase, og kommer først nå med sin første offisielle versjon av programvarepakken. Jeg synes derfor at SkoleLinux, med tanke på at de har vært i en utviklingsfase, faktisk har fått en rimelig bra oppstart og oppslutning. Vi må la skoler og skoleeiere få bedre tid til å vurdere SkoleLinux opp mot andre løsninger.

SPØRSMÅL NR. 602

Innlevert 15. april 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 22. april 2004 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Kva seier desse kriteria i dag om bruk av bistandsmidlar til militær eller delvis militær innsats, kva har komme opp av forslag i DAC for å utvide disse kriteria, og kva har vore norske posisjonar?»

GRUNNGJEVING:

Norske styrkebidrag til Irak blei finansiert over bistandsbudsjettet og vi har hatt ein debatt om kor grensene går mellom humanitær og militær innsats. I OECD-landa sin utviklingskomité DAC går det no ein debatt om kriteria for bistand bør utvidast til, i større grad enn i dag, også gjelde militær innsats. DAC har utarbeidd standardar, strategiar og målsettingar for å styrke givarlandas politikk og laga kriterium for kva som er godkjent bistand gjennom ODA- omgrepet.

Svar:

I henhold til kriteriene i OECDs utviklingskomité (DAC) omfattes bare overføringer som har økonomisk utvikling og velferd i utviklingsland som hovedformål, av definisjonen av offisiell bistand (ODA). De landene som kan motta ODA, er spesifisert av DAC. Overføringene må ha et gaveelement på minst 25 pst.

Hovedfokuset for tradisjonell bistand er økonomisk, sosial og politisk utvikling. Spørsmål relatert til sikkerhet for befolkningen i utviklingsland har imidlertid fått økt oppmerksomhet. Det er ingen tvil om at tilstrekkelig sikkerhet er nødvendig for meningsfylt bistand og for å skape utvikling. Dette medfører at en må gjennomtenke forholdet mellom sikkerhet og utvikling. Dette har også betydning for muligheten til å nå FNs Tusenårsmål.

Mye av vår innsats for å forebygge konflikt og fremme fred kan rapporteres som ODA. I henhold til DACs retningslinjer kan visse utgifter til en givers bilaterale deltakelse i en del aktiviteter utført av militært personell med et sivilt formål av humanitær eller utviklingsfremmende karakter, rapporteres til DAC som ODA. Det er således akseptert at enkelte oppgaver utført av giverlands militære styrker kan rapporteres som ODA.

Bare *merutgifter* forbundet med bruk av militært personell til slik innsats, som f.eks. valgovervåking, minerydding, rehabilitering av infrastruktur, monitorering og opplæring av sivil administrasjon og politistyrker, demobilisering og reintegrering av tidligere soldater, kan imidlertid rapporteres som ODA.

Ordinære utgifter, herunder lønnskostnader, kan ikke rapporteres som ODA. Dette gjelder også utgifter til sikkerhet, selv når dette er nødvendig for å utføre aktiviteter som er ODA-godkjente. Opplæring av militært personell, samt bruk av militært personell for å kontrollere sivil ulydighet, kan heller ikke rapporteres som ODA. ODA-midler kan ikke brukes til å finansiere et samarbeidslands militære styrker og ekskluderer forsyninger av militært utstyr og tjenester.

Det pågår nå en debatt i OECD/DAC om presisering og utvidelse av ODA-retningslinjene. Dette har sin begrunnelse tildels i ulik praktisering av retningslinjene og større engasjement i arbeidet for å forebygge konflikt og fremme fred og sikkerhet fra det internasjonale samfunnets side. Det foreligger derfor en del forslag til presiseringer av ODA-retningslinjene uten at dette innebærer noen særlig utvidelse av hva som kan

rapporteres som ODA. Noen land ønsker også at støtte til kapasitetsbygging og administrativ styrking av forsvarsdepartementer skal ODA-godkjennes.

I tillegg foreligger det forslag om at opplæring av militære styrker og større andel av kostnadene forbundet med fredsoperasjoner, med eller uten FN- mandat, skal kunne rapporteres som ODA. Kun et fåtall land støtter slike forslag. Det er derfor lite sannsynlig at en videre prosess vil medføre vesentlige utvidelser i kriteriene for bistand i retning av disse mer vidtgående forslagene.

I disse spørsmålene har Norge vært blant de mest

restriktive. Dersom retningslinjene skal presiseres og/eller utvides, må dette etter norsk syn bidra til utvikling. Vi trenger klare, presise, mer detaljerte retningslinjer som vil legge føringer for konsistent rapportering. Vi ønsker at retningslinjene skal fange opp vår mangefasetterte innsats for å forebygge konflikt og fremme fred, men vi har gått imot de utvidelsene som er nevnt ovenfor. Norge har bedt DAC om at forslag til endringer av retningslinjene må ledsages av en oversikt over konsekvensene for bistandens innhold og omfang.

På et høynivåmøte i DAC 15.-16. april 2004 ble det besluttet at retningslinjene presiseres til å omfatte ODA-støtte til tiltak for å

- fremme sivil oversikt over, og demokratisk kontroll med, utgifter til sikkerhetssektoren, inkludert militære budsjetter, som en del av et program for offentlig finansforvaltning i utviklingsland
- fremme det sivile samfunnets kompetanse og kapasitet mht. sikkerhetssystemet
- forebygge rekruttering av barnesoldater.

Vedtak om øvrige forslag ble skjøvet ut i tid. Norge har gått i bresjen for en grundig prosess for å forbedre/komplettere retningslinjene, der konsekvenser av forslag utredes, og der vi unngår at endringer i ODA-retningslinjene blir brukt av noen land til å nå internasjonale forpliktelser om økning av ODA. Forslagene skal nå vurderes og bearbeides videre, og beslutninger vil bli fattet på neste høynivåmøte i OECD/DAC våren 2005.

SPØRSMÅL NR. 603

Innlevert 16. april 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 26. april 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hvilke tiltak har Regjeringen gjennomført for å bidra til uavhengighet mellom skadeforsikringsselskap og takstselskap?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til Stortingets vedtak i behandlingen av Innst. S. nr. 255 (2001-2002) nr. XVI, der det heter:

"Stortinget ber Regjeringen foreslå tiltak som kan bidra til uavhengighet mellom skadeforsikringsselskap og takstselskap, og som kan bidra til å redusere etableringshindringer i skadeforsikringsmarkedet, i forbindelse med statsbudsjettet for 2003."

I merknaden fra flertallet pekes det særlig på de uheldige konsekvenser unntaket for merverdiavgift for finansinstitusjoner har medført for finansinstitusjonenes kjøp av tjenester fra eksterne fagfolk som takstmenn og aktuarer. Dette har hatt uheldige konsekvenser for så vel konkurransesituasjonen i forsikringsmarkedet som for forbrukernes tillit til forsikringsselskapene.

Svar:

Hva angår forholdet til finansinstitusjoners unntak for merverdiavgift, vil jeg innledningsvis vise til svar

på spørsmål nr. 4 fra finanskomiteen/SVs fraksjon av 13. mai 2002, vedrørende Revidert nasjonalbudsjett 2002 vedlagt mitt brev 24. mai 2002 til finanskomiteen. I brevets siste avsnitt heter det:

"Etter min vurdering viser Kredittilsynets brev at det ett år etter at det ble innført mva av tjenester utført av uavhengige takstselskaper, ikke er mulig å peke på at reformen har fått noen klar og entydig virkning for selskapenes organisering. Dette kan delvis ha sammenheng med at reformen gir incentiver som går i motsatt retning av den mer generelle trenden til utskilling av takserings- og skadebehandlingsvirksomhet. At reformen ikke har fått en klar og entydig virkning, kan også ha sammenheng med at virkningene av mva- reformen er relativt beskjedne, eller at tilpasninger til det nye avgiftsgrunnlaget tar tid. Generelt er det for øvrig slik at avgifts- og skattegrunnlaget vil påvirke organiseringen av økonomisk virksomhet. Dette gjelder også for forsikringsselskaper. Innføring av mva på tjenester er heller ikke spesielt for Norge. Problemstillingen gjør seg også gjeldende i andre land. Departementet vil imidlertid følge utviklingen og tilpasningen til mva reformen i tiden fremover."

Jeg viser videre til omtale av Stortingets anmodningsvedtak i St.meld. nr. 4 (2002-2003), hvor det uttales at vedtaket reiser flere spørsmål i forhold til den gjeldende forsikringslovgivning. I den nevnte stortingsmeldingen ble det videre vist til NOU 2001:24 Ny livsforsikringslovgivning, og at det ble tatt sikte på å foreslå tiltak i forbindelse med det pågående arbeidet med å revidere livsforsikringslovgivningen.

Stortingets vedtak er også omtalt i brev 14. februar 2003 til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité. I brevet vises det til ovennevnte omtale i St.meld. nr. 4 (2002-2003) før det uttales:

"Finansdepartementet viser til at arbeidet med NOU 2001:24 Ny livsforsikringsvirksomhet fremdeles pågår, og at det derfor ikke på det nåværende tidspunkt er vurdert om og eventuelt hvilke tiltak som, i samsvar med Stortingets vedtak nr. 529 skal foreslås."

Departementet arbeider med en proposisjon med forslag til nye virksomhetsregler for livsforsikring. Stortingets anmodningsvedtak vil bli vurdert og omtalt i denne proposisjonen.

SPØRSMÅL NR. 604

Innlevert 19. april 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 28. april 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Er det riktig at Bergen Kunstmuseum bare får 15 pst. av driftsutgiftene sine dekket fra staten, dette til tross for at museet er en knutepunktinstitusjon?»

BEGRUNNELSE:

Bergens Tidende hadde både fredag 16. og lørdag 17. april artikler om hvor dårlig det stod til med Bergen Kunstmuseums økonomi. Fokus ble rettet mot staten som ikke hadde dekket sin andel av finansieringen av knutepunktinstitusjonen. Hvis jeg har forstått det riktig så skal staten dekke 60 pst. og fylket og kommune 20 pst. hver. Hvis det er riktig at staten bare dekker 15 pst. av driftsutgiftene, kan dette få dramatiske konsekvenser for et svært viktig museum for Bergen og for Norge. Vi vet at turister kommer langveis fra for å se alle de unike maleriene som finnes på museet. Det er derfor viktig for saken at man får avklart om Bergen Kunstmuseum er underfinansiert fra statens side.

Svar:

Det er riktig at Bergen Kunstmuseum kun får ca. 15 pst. av sine totale driftsutgifter dekket fra staten.

Bakgrunnen for denne statlige andelen er imidlertid at det bare er en mindre del av museet som omfattes av knutepunktfunksjonen. Størstedelen av museet har Bergen kommune alene ansvaret for. Det er derfor ikke riktig å si at museet er underfinansiert fra statens side.

I brev av 25. juli 1995 oversendte Kulturdepartementet Bergen kommune et utkast til avtale mellom Bergen kommune og staten ved Kulturdepartementet om rammene for Bergen kommunes kunstsamlingers oppgaver som knutepunktinstitusjon. Oppgavene er i dette tilfelle faglig veiledning og etablering av nettverk knyttet til museumsoppgaver og formidling i Hordaland og Sogn og Fjordane. Knutepunktfunksjonen skal utføres innenfor rammen av det statlige tilskuddet. Avtaleutkastet ble vedtatt på styremøte i Kunstsamlingene 12. oktober 1995 med et tillegg om at statstilskuddet skal utgjøre minst 2 mill. kr årlig. Saken ble videre formelt behandlet i Bergen kommunes formannskap 24. september 1997. Avtalen ble godkjent under forutsetning av at tilskuddet fra Kulturdepartementet til knutepunktfunksjoner utgjør minimum 2 mill. kr årlig.

I 2004 får Bergen Kunstmuseum 2 853 000 kr i driftstilskudd fra Kultur- og kirkedepartementet, og i tillegg 500 000 kr til arbeid med Den kulturelle skolesekken. Det er i flere møter mellom Bergen kommune og Kulturdepartementet blitt understreket at det er Bergen kommune som står ansvarlig for økonomisk støtte til kunstsamlingene og at Kulturdepartementet kun støtter knutepunktfunksjonen.

I St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014, gjøres det rede for at grunnlaget for den nasjonale nettverksorganiseringen på museumsfeltet vil være et mindre antall konsoliderte museer i hvert fylke. Kultur- og kirkedepartementet er kjent med at det arbeides med en konsolidering av Bergen Kunstmuseum og Vestlandske Kunstindustrimuseum, og vil vurdere en økning i driftstilskuddet i forbindelse med gjennomføringen av denne konsolideringen.

SPØRSMÅL NR. 605

Innlevert 19. april 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 28. april 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Vil statsråden ta ansvar for at den eldste kirken i landet får det nødvendige vedlikehold før åpningen av Mostraspelet om 6 uker?»

BEGRUNNELSE:

Fortidsminneforeningen eier Mosterhamn kirke, den eldste kirken i landet. Kirken må kalkes for å sikre det nødvendige ytre vedlikeholdet. Slik den står i dag ser det ut som den står til forfall. Fortidsminneforeningen har ikke de nødvendige midlene som trengs for at kirken skal få den sårt tiltrengte kalkingen. Det kreves en spesiell kalk for de gamle kirkene og dette medfører en økonomisk belastning som ikke Fortidsminneforeningen kan greie. Det er 6 uker til Mostraspelet starter, og det hadde vært fint både for kirken og for de engasjerte utøverne av Mostraspelet om kirken kunne stå nykalket og skinne som den lille perlen den er til pinse.

Svar:

Fra gammelt av har kirkeeieren hatt ansvaret for kirkebyggets vedlikehold. Dette prinsippet er nedfelt også i kirkelovgivningen i dag. For våre menighetskirker er derfor utgangspunktet at det er lokalsamfunnet, representert ved menigheten og kommunen, som har ansvaret for driften og vedlikeholdet av stedets kirke. Enkelte av våre eldre kirker, hvorav flere stavkirker, er imidlertid eiet av Fortidsminneforeningen. Utgangspunktet for vedlikeholdsansvaret er likevel det samme, dvs. at ansvaret påhviler kirkeeier.

På statens vegne disponerer Riksantikvaren midler som kan gis som støtte til sikring og vern av bygninger og anlegg fra middelalderen. I dette ligger bl.a. at Riksantikvaren, innenfor de rammer som foreligger, må foreta de nødvendige prioriteringer og helhetlige vurderinger av aktuelle søknader.

Jeg er kjent med at Fortidsminneforeningen har søkt Riksantikvaren om midler til kalking av kirken på

Moster, og at søknaden ikke er imøtekommet.

Kirken på Moster er vår eldste kirke og derfor særlig bevaringsverdig. Til det spørsmålet som er stillet meg, må jeg likevel vise til ovenstående. Jeg kan ikke se at søknad om vedlikeholdsmidler til kirken på Moster kan behandles særskilt eller utenom de rammer og ordninger som finnes på området.

SPØRSMÅL NR. 606

Innlevert 19. april 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 28. april 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for at personer som kommer inn under regelen om skattebegrensning pga. lav alminnelig inntekt, ikke vil få lavere skatt som følge av andre fradrag i skatten, og vil statsråden gjøre noe for å endre denne regelen?»

BEGRUNNELSE:

Personer som kommer inn under regelen om skattebegrensning pga. lav alminnelig inntekt, vil ikke få lavere skatt som følge av andre skattefradrag som f.eks. særfradrag for særlig høye sykdomsutgifter. Det innebærer at to skattytere med ellers lik økonomi, men der bare den ene har høye sykdomsutgifter, allikevel må betale samme beløp i skatt. For alle andre skattytere vil slike lovbestemte skattefradrag gi lavere skatt, men ikke for denne gruppen som allerede tilhører den absolutte lavinntektsgruppen i det norske samfunn.

Svar:

Spørsmålet gjelder forholdet mellom særfradrag for sykdomsutgifter og skattebegrensning for pensjonister og trygdede.

Det reises spørsmål om det forhold at særfradraget for sykdomsutgifter i visse tilfelle isolert sett ikke gir redusert skatt, sett i forhold til en situasjon hvor skattyter ikke har dette særfradraget, men har særfradrag for alder eller uførhet og er omfattet av skattebegrensning på grunn av lav alminnelig inntekt.

Utgangspunktet er at pensjonister og trygdede blir skattlagt på samme måte som lønnstakere. Viktige unntak skal imidlertid sikre at pensjonister betaler lavere skatt enn lønnstakere med tilsvarende inntekt. Dette gjelder på alle inntektsnivåer, men forskjellen er relativt størst for personer med lave inntekter. De viktigste særreglene i den forbindelse er knyttet til den lavere trygdeavgiften på pensjonsinntekt mv., særfradrag for alder og uførhet mv., og at pensjonister med lav eller midlere inntekt får redusert inntektsskatten etter en særskilt skattebegrensningsregel. Alle pensjonister, både enslige og ektepar, blir normalt dessuten skattlagt i klasse 2 for formue.

Skattebegrensningsregelens hovedsiktemål er at minstepensjonister uten særlig formue eller inntekt utenom minstepensjonen skal slippe å betale skatt, og at denne fordelingen skal avtrappes gradvis når inntekten eller formuen øker. Også særfradragene tar sikte på å beskytte visse grupper av skattytere med særlige behov.

I en del tilfeller vil den enkelte skattyter være omfattet av flere ordninger som hver for seg skal sikre at skatten står i forhold til vedkommendes skatteevne. Når skattyterens behov på denne måten er ivaretatt i medhold av flere ulike bestemmelser som hver for seg kan anses dekkende, er det ikke gitt at vedkommende bør nyte godt av begge ordningene fullt ut. Dette begrunner at skattebegrensningsregelen for pensjonister er basert på *nettoinntekten før særfradrag*, slik at pensjonister som omfattes av reglene om både særfradrag og skattebegrensning ikke får full uttelling for begge ordningene. Tilsvarende gir skatteloven § 6-48 anvisning på at dersom skattyter er omfattet av flere bestemmelser om særfradrag, skal disse fradragene i stor grad samordnes.

I St.meld. nr. 29 (2003-2004) Om skatterreform i kapittel 6.2.10, gir departementet en vurdering av bl.a. de sosialt begrunnede fradragene, herunder særfradraget for store sykdomsutgifter. På bakgrunn av at denne typen fradrag har utilsiktede fordelingsvirkninger, er administrativt svært krevende for ligningsetaten og er mindre treffsikre enn særskilt utformede tilskuddsordninger, vil departementet arbeide videre med spørsmålet

om hvilke fradrag og særordninger som på en effektiv og hensiktsmessig måte kan erstattes med ordninger på utgiftssiden.

SPØRSMÅL NR. 607

Innlevert 20. april 2004 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 28. april 2004 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«I en rapport har ESA avdekket at det foregår til dels svært dårlig behandling av dyr i noen norske slakterier. Vi vet at det tidligere er stilt spørsmål om transport av dyr i tilknytning til den strukturendringen som skjer ved nedlegging av slakterier, hvor en mener at grensene for transport tøyes svært langt.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp det som blir påpekt og hindre at det senere avsløres dårlig behandling av dyr?»

Svar:

Det er slakteriene selv som har ansvar for at bestemmelsene om dyrevelferd overholdes. På samme måte har transportørene ansvar for at dyrevernbestemmelsene overholdes for dyr under transport. Det er også slakteriorganisasjonen som er ansvarlig for den struktur vi til enhver tid har innen slakterivirksomheten i vårt land. Norsk lov og regelverk skal imidlertid overholdes og dette gjelder også transporttiden.

Dyrevern er en del av EØS-avtalen. Harmoniseringen av regelverket mellom EU og Norge gjør at ESA kan kontrollere at våre bestemmelser når det gjelder velferd for dyr i slakterier og under transport er overensstemmende med EUs regelverk, og at regelverket blir håndhevet på en tilfredsstillende måte.

ESA gjennomførte en inspeksjon i november 2003 i noen slakterier de selv hadde valgt å besøke. Dessverre ble det avdekket en del kritikkverdige forhold hvor gjeldende regelverk ikke ble overholdt. Dette gjaldt forhold dels på slakteriene og dels under transportene.

Statens dyrehelsetilsyn reagerte umiddelbart etter at inspeksjonen var gjennomført. Det ble blant annet sendt brev til fylkesveterinærene med pålegg om å gjennomføre tilsyn i alle landets slakterier. Samti-

dig ble arbeid satt i gang for å rette opp de uoverensstemmelser som eksisterer mellom EU-direktiver og norske bestemmelser.

Dyrevern og dyrevelferd er et tema som opptar meg sterkt. Mattilsynet som nå har tilsynsansvaret på dette området, har dyrevern i slakterier og på transporter som en prioritert oppgave for inneværende år. Det planlegges gjennomført en ny inspeksjon av alle slakterier og av en del transporter til slakteriene i løpet av første halvår i 2004. Rutinene vil bli innskjerpet, og det foreligger mulighet for å trekke tilbake godkjenningen av slakteriene som ikke oppfyller vesentlige krav i forskriften. Mattilsynet vil også med det første ha møte med bransjen for å følge opp inspeksjonen og avklare eventuelle tolkningsspørsmål.

Tidligere var tilsynsansvaret delt på to etater. Dyrehelsetilsynet hadde ansvaret for tilsynet av dyretransportene fram til slakteriets område hvor så Næringsmiddeltilsynet overtok tilsynsansvaret. Opprettelse av Mattilsynet, ett tilsyn, vil gi tilsynsmyndigheten langt bedre muligheter til å følge opp sakene enn tidligere.

Til slutt vil jeg opplyse om at Landbruksdepartementet arbeider med å følge opp de mål og tiltak for en bedret dyrevelferd som ble gitt gjennom behandlingen av St.meld. nr. 12 (2002-2003) Om dyrehold og dyrevelferd, og som blant annet omfatter en fullstendig gjennomgang av gjeldende dyrevernlov.

SPØRSMÅL NR. 608

Innlevert 20. april 2004 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 28. april 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for Miljøverndepartementets bevilgninger over kap. 1429 post 72.8 i statsbudsjettet for 2004?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har flere ganger understreket behovet for å sikre verdifulle teknisk industrielle kulturminner, senest i Budsjett-innst. S. nr. 9 (2003-2004). I St.prp. nr. 1 (2003-2004) la Regjeringen opp til å bevilge 14,7 mill. kr til dette (kap. 1429 post 72.8).

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (2003-2004) ble bevilgningen til kap. 1429 post 72 redusert med 1,8 mill. kr. Som følge av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet vedtok Stortinget å øke bevilgningene med 2,5 mill. kr i forhold til St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (2003-2004). Nå har departementet bevilget 13,7 mill. kr til dette formålet i 2004, dvs. 1 mill. kr mindre enn det som ble lagt til grunn i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) er underpost 72.8 Tekniske og industrielle kulturminner ført opp med 14,702 mill. kr. Miljøverndepartementet har i sitt tildelingsbrev til Riksantikvaren foreløpig tildelt 13,702 mill. kr til formålet.

Det er ikke unormalt at departementet i starten av et år midlertidig holder tilbake deler av årets budsjett. Dette kan bl.a. skyldes at det er nødvendig med ytterligere faglig grunnlagsmateriale for den detaljerte disponeringen og iverksettelsen av tiltak. Når det gjelder de foreløpig tilbakeholdte midlene på underpost 72.8, har departementet hatt behov for en nærmere dialog med Riksantikvaren vedrørende planleggingen og bruken av disse. Det er nå avklart at midlene til arbeidet med teknisk og industrielle kulturminner nå vil bli tildelt Riksantikvaren.

Tilbakeholdelsen av midlene, jf. spørsmålet fra stortingsrepresentanten Brustad, har således ingen sammenheng med omdisponeringen av 1,8 mill. kr som ble vedtatt i henhold til forslag i Tillegg nr. 3 (2003-2004) i forbindelse med forsøkene knyttet til oppgavedifferensiering i fylkeskommunene, eller Stortingets økning av bevilgningen på post 72 ved sin endelige behandling av statsbudsjettet for 2004.

SPØRSMÅL NR. 609

Innlevert 20. april 2004 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 28. april 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I brev fra sosialministeren til meg den 5. mars d.å. redegjøres det for overgangsregler i forhold til endringene i rehabiliteringspengeordningen. Overgangsreglene gjelder tydeligvis ikke for dem som har søkt om uføretrygd, midlertidig uførestønad eller yrkesrettet attføring. Med den lange behandlingstiden trygdekontorene praktiserer blir mange uten inntekt i lange perioder og henvises til sosialkontoret der krav om salg av bolig o.l. møter dem.

Finnes overgangsregler for disse gruppene?»

BEGRUNNELSE:

Jeg mottar stadig henvendelser fra personer som har søkt om uføretrygd, midlertidig uførestønad eller yrkesrettet attføring og som venter på å få sine saker behandlet. Etter de nye reglene for tidsbegrensning når det gjelder rett til rehabiliteringspenger, er det mange som blir uten rett til ytelser i lange perioder. Trygdeverket bruker svært lang tid på behandling av søknader, vanligvis 8 måneder, etter de opplysninger jeg mottar. Dette fører til at mange blir uten noen som helst inntekt i lange perioder og må henvende seg på sosialkontoret mens de venter på en løsning. Sosialkontoret krever ofte at bolig, bil og/eller andre eiendeler skal selges før økonomisk sosialhjelp tildeles, eiendeler som ikke kan skaffes tilbake når rett til ytelser fra trygdeverket gjeninntreier eller muligheten til tilbakevending til arbeidslivet oppstår. Jeg aksepterer at levestandard må tilpasses den økonomiske virkeligheten den enkelte har mulighet til, men at lang behandlingstid i offentlige etater skal kunne føre til at enkelte må redusere sin livskvalitet er ikke akseptabelt. Det burde derfor kunne gis overgangsordninger slik at trygdeetatens avgjørelse på søknad om ytelser foreligger før rehabiliteringspenger avsluttes.

Svar:

Tidsbegrensningen på rehabiliteringspenger etter unntaksbestemmelser (maks 52 uker) ble innført med virkning fra 1. januar 2004. For å unngå stans i løpende ytelser innen saken var ferdig utredet mht rettigheter til andre ytelser (yrkesrettet attføring, tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon) ble det gitt overgangsregler slik at de som ellers ville fått stanset ytelsen på nyåret kunne beholde ytelsen frem til 31. mars 2004. Det har lenge vært en høyt prioritert oppgave i trygdeetaten å unngå unødvendig stans i ytelser ved overgang fra en stønadsordning til en annen, og man har forutsatt at overgangsperioden skulle være tilstrekkelig til å utrede alternative stønadsordninger innen perioden for rehabiliteringspenger utløp.

Forlengelsen av overgangsperioden gjaldt personer som fortsatt er i eller har fått tilbud om et behandlingstiltak som vil medføre friskmelding eller overgang til yrkesrettet attføring.

Trygdeetaten har en veiviserrolle og et helhetsansvar for sykdomsrelaterte ytelser. Dette innebærer at trygdekontoret skal vurdere muligheten for alle relevante ytelser. Når rehabiliteringspengeperioden nærmer seg slutten, må det tas stilling til om vilkårene er oppfylt for andre ytelser. Ved rehabiliteringspengeperiodens utløp vil mottakeren ha mottatt ytelser i tre år eller mer (to år hvis vedkommende ikke hadde rett til sykepenger). Saken bør dermed være tilstrekkelig opplyst til at man kan ta stilling til vilkårene for andre ytelser innen fristens utløp. Dersom trygdekontoret finner at de medisinske vilkårene for yrkesrettet attføring er oppfylt, kan det gis rehabiliteringspenger i en begrenset periode før et attføringstiltak blir satt i verk. Trygdekontoret har fått vedtaksmyndighet i saker som gjelder tidsbegrenset uførestønad, og kan dermed også raskt iverksette en slik ytelse. Behandling av krav om uførepensjon kan ta noe lenger tid, men her er det mulighet for å innvilge foreløpig uførestønad hvis det er sannsynlig at pensjon vil bli innvilget.

Dersom vedkommende ikke fyller vilkårene for andre sykdomsrelaterte ytelser vil man eventuelt måtte henvise til sosialkontoret.

Som nevnt innledningsvis er det en høyt prioritert oppgave i etaten å unngå stans i ytelser i ventetid på andre ytelser. Jeg har derfor tatt opp denne saken med Rikstrygdeverket for å forsikre meg om at retningslinjene følges slik at muligheten til å innvilge foreløpig uførestønad blir vurdert før stønadsperioden for rehabiliteringspenger utløper.

SPØRSMÅL NR. 610

Innlevert 21. april 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 29. april 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ved omdanningen av Televerket ble de ansatte som tidligere hadde medlemskap i Statens Pensjonskasse overført til den nyopprettede Telenor Pensjonskasse. I den forbindelse ble det i St.prp. nr. 43 (1993- 94) forutsatt at ytelsene skulle være like gode. Etter dette har loven om foretakspensjon trådt i kraft, og med

henvisning til denne har styret vedtatt at det ikke foretas reguleringer av pensjonene pr. 1. mai 2003.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp i dette misforholdet og det faktum at en her bryter en klar avtale?»

BEGRUNNELSE:

Pensjonistene i Telenor føler seg nå grundig lurt. Mens pensjonene tidligere ble regulert opp i takt med grunnbeløpet i folketrygden, kutter Telenor regulering i år. Dette fortoner seg som løftebrudd når utgangspunktet for overføring til ny pensjonskasse var at de ansatte ikke skulle tape på dette.

Svar:

Staten ved Arbeids- og administrasjonsdepartementet har tidligere vurdert om staten er forpliktet til å sikre at ytelsene til tidligere medlemmer av Statens Pensjonskasse etter overgang til Telenor Pensjonskasse, overholdes. Staten forutsatte i St.prp. nr. 43 (1993-94) om omdanning av Televerket til aksjeselskap at ytelsene skulle være like gode dersom de ansatte ble overført til en annen pensjonskasse enn Statens Pensjonskasse. Staten har imidlertid ikke påtatt seg en rolle som garantist for ytelsene fra Telenor Pensjonskasse, og eventuelle krav må derfor rettes direkte mot Telenor Pensjonskasse.

Staten ved Nærings- og handelsdepartementet eier i dag 53 pst. av aksjene i det børsnoterte selskapet Telenor ASA. Telenor Pensjonskasse er en selvstendig stiftelse i Telenor-konsernet. Staten har, som representanten antagelig er kjent med, ingen formell adgang til å instruere stiftelsen i forhold til regulering av pensjonene.

Eventuelle krav fra medlemmene i Telenor Pensjonskasse vil etter mitt syn måtte rettes direkte mot pensjonskassen. Dersom det foreligger et brudd på inngått avtale forutsetter jeg at avtalepartene selv, dvs. representanter for arbeidstakerne/pensjonistene og arbeidsgiver, tar initiativ til å komme fram til en omforent løsning. Normale prosedyrer for konfliktløsning bør følges.

SPØRSMÅL NR. 611

Innlevert 21. april 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 30. april 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre, eventuelt i samråd med sine kolleger samferdselsministeren og konkurranseministeren, for å sikre forbrukernes rettighet til å kunne være kunde av flere leverandører av TV over satellitt?»

BEGRUNNELSE:

I dag har norske forbrukere med parabolantenne for TV muligheten til å tegne abonnement for mottak av kanalpakker med enten Viasat, Canal Digital eller begge.

Selv om de fleste forbrukere ikke velger abonnement med mer enn ett av disse firmaene, så er det noen som ønsker begge. Det er også til enhver tid noen forbrukere som ønsker å bytte abonnement fra den ene til den andre tilbyderen. Noen forbrukere ønsker å kombinere abonnement fra én eller begge tilbydere med abonnement hos ulike utenlandske tilbydere av kanalpakker.

De ulike tilbyderne koder sine sendinger for å sikre at kun abonnenter får se programmene. For å sikre seg mot piratkopierte dekodekort, har de ulike tilbyderne valgt ulike kodestandarder.

Til nå har det vært mulig å kjøpe digitalmottakere

med mulighet til kodede sendinger innen flere ulike kodestandarder (Viaccess, Conax og andre som kan kobles inn i en generell "campluss"). Slike kombinerte mottakere har vært mulig å produsere som en følge av avtaler gjort i organisasjonen Nordig.

Enkelte firma har nå valgt å tre ut av avtaler gjort i Nordig. Dermed blir det ikke mulig for forbrukerne å kjøpe kombinerte mottakere.

For å sikre forbrukernes mulighet til friest mulig å velge leverandør av kanalpakker kan forbruker-

myndigheter eller Post- og teletilsynet pålegge de ulike leverandører å velge kompatible kodesystem. Statsråden bør sikre Nordig sitt formål, som beskrevet på deres egne nettsider: *"that viewers be given the greatest possible freedom of choice of channels, services and distribution systems, which is to say the avoidance of a market made up of multiple, closed solutions which curtail viewers' freedom of choice, and affording television companies the possibility of direct contact with audiences, as the companies deem appropriate."*

Svar:

I samråd med barne- og familieministeren besvarer jeg spørsmålet som rette vedkommende.

Det nordiske satellitt-TV-markedet domineres av to operatører, Canal Digital som er heleid av Telenor og Viasat som har svenske eiere. Telenor har oppgitt at om lag 20 pst. av kundene abonnerer på tjenester fra begge operatører.

Det har i lang tid pågått en kamp om markedsandeler mellom disse to aktørene. Aktørene har for eksempel hindret abonnentene i å motta programmer og tjenester fra begge selskapene med samme mottaker samt forhandlet seg frem til eksklusive formidlingsavtaler for programkanaler.

Canal Digital og Viasat anvender hvert sitt adgangskontrollsystem for digitalmottakere. Det system som Viasat bruker har i lang tid vært utsatt for omfattende piratkopiering. Det finnes derfor et stort antall brukere som benytter piratkort. Viasat har derfor vurdert å ta i bruk en ny generasjon dekodere. Det innebærer at dekodere som abonnentene benytter i dag må skiftes ut eller oppgraderes. Etter det jeg kjenner til vil Viasats dekodere ikke lenger kunne dekode et signal fra et annet kodningssystem, for eksempel det som Canal Digital bruker.

På nordisk nivå er det inngått en samarbeidsavtale mellom private aktører i regi av interesseorganisasjonen Nordig, der bl.a. kringkastere, satellittselskaper, produsenter og teleaktører er medlemmer. Organisasjonen har som formål å utvikle felles mottakerløsninger for digital-TV i Norden. En svakhet ved Nordig er at avtalene som inngås ikke er rettslig bindende, men kun har status som intensjonsavtaler inntil en endelig avtale eventuelt inngås direkte mellom partene. Dette har ført til manglende etterlevelse av avtalene. Departementet har imidlertid ikke anledning til å gripe inn overfor en interesseorganisasjon stiftet av aktørene i markedet.

Verken lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) eller ekomforskriften stiller krav om én felles standard for dekodere. Bakgrunnen for dette er blant annet at EUs regulering på området, som vi også er bundet av, hittil ikke har tillatt at det settes krav om å benytte én felles standard for dekodere (herunder særskilt krav om fellesmodul, det vil si "spalten" som satellittkortet settes inn i). Det oppfordres imidlertid til teknologinøytral bruk av åpne standarder. Også i forarbeidene til ekomforskriften oppfordres det til at operatørene arbeider for løsninger som gir tilstrekkelig evne til kommunikasjon og samspill mellom elektronisk kommunikasjonsnett, programvare og utstyr fra forskjellige leverandører ("interoperabilitet").

Denne oppfordringen til bruk av åpne standarder er helt i samsvar med EUs direktiver, jf. over. Jeg viser videre til at EU-kommisjonen 17. september 2003 i "Meddelelse om overgangen fra analog til digital radio-/TV-spredning" peker på at det er uklart i hvilken retning markedet for analoge TV-apparater med tilslutning av digital set-top-boks (dekode) vil bevege seg i, og at det på nåværende tidspunkt vil være for tidlig å stille krav om noen bestemt løsning. Videre er det ikke sikkert at en obligatorisk løsning for set-top-bokser med krav om ett åpent tilkoblingspunkt ("Common Interface") vil sikre de overordnede formålene bak reguleringen av tilgang til radio og fjernsyn som fremgår av ekomlov/ekomforskrift og EUs regulering på området.

Både på europeisk (EU) og på nasjonalt nivå (Post- og teletilsynet) arbeides det for tiden med analyser om interoperabilitet innen interaktive digitale tv-tjenester mv. Ett av temaene er hvorvidt markedet selv vil produsere "énboks" mottakerløsninger (felles tilkoblingspunkt).

Arbeidet innen EU vil danne grunnlag for videre regulering av markedene for satellitt- og digital-TV, samt utviklingen av digitalt bakkenett mv.

På denne bakgrunnen vil jeg følge utviklingen i satellitt-TV og digital-TV markedet nøye fremover. Avhengig av den tekniske, markedsmessige og regulatoriske utvikling i EU/EØS-området vil jeg eventuelt vurdere ytterligere regulering på området for å sikre forbrukernes valgfrihet.

SPØRSMÅL NR. 612

Innlevert 21. april 2004 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 30. april 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Nordland fylkesskattekontor skriver i brev av 22. mars 2004 at Vestvågøy kommune mfl. kan påregne minimalt med momskompensasjon i forbindelse med bygging og etablering av Lofoten Hest og Helsesenter.

Vil statsråden medvirke til at det i praktisering av ordningen med merverdiavgiftskompensasjon ikke blir lagt en så snever fortolkning av begrepet "lovpålagte oppgaver" at dette hinder gode samarbeidsløsninger mellom kommuner og private aktører innenfor sektorene helse og sosial og undervisning?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 2001 å bevilge 3,2 mill. kr over kap. 743 post 62 Statlige stimulerings tiltak for psykisk helsevern til etableringen av Lofoten Hest og Helsesenter. Senteret skal være landets første kompetansesenter for poliklinisk terapeutisk bruk av hest, rettet mot klienter med psykiske lidelser. En har nå startet oppføring av bygg med ridehall, staller, kontorer mv. på Fygle i Vestvågøy kommune.

Senteret skal eies og drives av en stiftelse. Kommunen, Nordlandssykehuset Lofoten og private ildsjeler er og har vært pådrivere, og er representert i de styrende organer i stiftelsen. Driften av senteret skal skje i nært samarbeid med kommunens helse- og sosialtjeneste og med sykehuset. Kommunen vil også bidra med driftstilskudd. Vestvågøy kommune har dessuten påtatt seg byggherreansvaret og prosjektledelse og vil overdra bygget til stiftelsen.

Senteret er finansiert hovedsaklig med offentlige tilskudd, etter følgende fordeling: Sosial- og helsedirektoratet (3,2 mill. kr), Kulturdepartementet (2,4 mill. kr), Nordland fylkeskommune (1,4 mill. kr), Vestvågøy kommune (0,9 mill. kr) og egenkapital og lån (2,0 mill. kr).

Driften av senteret vil hovedsaklig være rettet mot to målgrupper:

1. Bruk av hest til poliklinisk terapeutisk behandling av brukere med psykiske lidelser. En har inngått en intensjonsavtale med Psykiatrisk poliklinikk ved Nordlandssykehuset Lofoten, som vil kjøpe tjenester hos senteret til sine brukere. Det legges også opp til et nært samarbeid med helse- og sosialtjenesten i kommunen.
2. Bruk av hest til habilitering og rehabilitering av brukere med fysiske lidelser eller funksjonshemminger. Her vil en ansette rideterapeuter. Slik rideterapi kan gi rett til refusjon fra folketrygden.

Svar:

Med virkning fra 1. januar 2004 ble det innført en ny ordning med generell kompensasjon for merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner mv. Formålet med ordningen er i enda større grad å nøytralisere konkurransevridninger som følge av merverdiavgiftssystemet. Merverdiavgiftsregelverket kan skape vridninger når en ikke-merverdiavgiftspliktig virksomhet står overfor valget om å kjøpe en merverdiavgiftspliktig ytelse fra andre eller å produsere denne selv. Kjøpes ytelsen fra andre påløper merverdiavgift som ikke kan fradragsføres av virksomheten. Produseres ytelsen med egne ansatte påløper det ikke merverdiavgift. Den nye kompensasjonsordningen innebærer at kommunene får kompensert merverdiavgiften på anskaffelse av alle varer og tjenester. På denne måten vil kjøp og egenproduksjon av tjenester likestilles. Kompensasjon for merverdiavgift som utbetales til kommunesektoren finansieres gjennom en engangsreduksjon i kommunenes frie inntekter. Ordningen skal således være provenynøytral.

Ordningen kan medføre nye konkurransevridninger mellom kommunale og private og ideelle virksomheter som yter tjenester som ikke er merverdiavgiftspliktige, som for eksempel helse- og undervisningstjenester. Slik konkurransevridning kan oppstå som følge av at kommunene vil få kompensert mer-

verdiavgiften på sine anskaffelser, mens de private og ideelle virksomhetene verken vil få fradrag eller kompensasjon for merverdiavgift på sine anskaffelser. De private og ideelle virksomhetene vil dermed kunne ha høyere kostnader knyttet til produksjonen av tjenestene enn tilsvarende kommunale institusjonene, men jeg minner om at kommunene jo er trukket tilsvarende i overføringene fra staten.

For likevel i noen grad å motvirke slike konkurransevridninger er også private og ideelle virksomheter som produserer helsetjenester, undervisningstjenester eller sosiale tjenester som kommunen eller fylkeskommunen er pålagt ved lov å utføre omfattet av kompensasjonsordningen. Også for de private virksomhetene som omfattes av ordningen, skal kompensasjon for merverdiavgift dekkes inn gjennom reduserte overføringer.

Det er mange felt hvor det forekommer kommunal aktivitet. Dette vil i stor utstrekning kunne variere fra kommune til kommune. Dersom kompensasjons

ordningen skulle omfatte alle private og ideelle virksomheter som driver samme form for aktivitet som en kommune, ville ordningen blitt svært omfattende både når det gjelder antallet kompensasjonsberettigede og de samlede kompensasjonsbeløp. Departementet kjenner ikke til noe land hvor et slikt system er gjennomført. Det ville videre være vanskelig å finansiere en slik ordning gjennom trekk i overføringene fra stat og kommune. Det er derfor nødvendig å begrense hvilke private og ideelle virksomheter som skal omfattes av ordningen til kjerneområdet for kommunal tjenesteyting.

Jeg anser det viktig at kompensasjonsordningen ikke skal være til hinder for gode samarbeidsløsninger mellom kommunene og private aktører. Det er imidlertid så kort tid siden ordningen trådte i kraft at det foreløpig er for tidlig å vurdere praktiseringen av denne. Det tas sikte på å foreta en evaluering av ordningen når det har gått noe mer tid.

Når det gjelder den konkrete saken som det henvises til i spørsmålet, er det vanskelig for meg å vurdere denne i forhold til gjeldende regelverk. Dersom kommunen mener uttalelsen ikke er i samsvar med gjeldende regelverk, bør saken forelegges Skattedirektoratet for en fornyet vurdering.

SPØRSMÅL NR. 613

Innlevert 21. april 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 29. april 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I avisa Gudbrandsdølen Dagningen 1. april 2004 fremkom det at Mjøsa ukentlig, noen ganger flere ganger i uka, brukes som skytebane for testing av våpen fra våpenprodusenten Nammo Raufoss AS. Fra en standplass ved Mjøsa, på Fjellhaug mellom Totenvika og Skreiafjella, brukes innsjøen som skytebane. Avfall etter skytingen havner i Mjøsa, sannsynligvis uten konsesjon.

Vil statsråden ta initiativ til at denne skytingen stoppes?»

Svar:

Nammo Raufoss AS, tidligere Raufoss Ammunisjonsfabrikk, produserer ammunisjon og gjennomfører jevnlig testing av ammunisjon ved prøveskyting utover Mjøsa fra Fjellhaug på Skreia. Slik prøveskyting har pågått i over 30 år med ca. 50-70 prøveskytinger årlig den senere tid. Mengde og innholdet av blant annet stål, kobber og aluminium har variert gjennom årene. Bedriften har anslått utslippene de senere årene til ca. 120 kg stål og ca. 12 kg aluminium pr. år. Kobberinnholdet i ammunisjonen er nå nærmest lik null, men den kan imidlertid inneholde små mengder av andre metaller.

Den forurensningsmessige betydningen av ammunisjonstesting er tidligere vurdert av Statens forurensningstilsyn å være liten for Mjøsa og derfor ikke konsesjonspliktig.

Selv om den forurensningsmessige belastningen av prøveskytingen er liten, bør en bedrifts samlede aktiviteter i størst mulig grad inngå i bedriftens utslippstillatelse etter forurensningsloven. Jeg vil på denne bakgrunn be Statens forurensningstilsyn ta disse forholdene opp til vurdering med sikte på å regulere det som en del av utslippstillatelsen til Nammo Raufoss AS.

SPØRSMÅL NR. 614

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 28. april 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

«Hvorfor innleder ikke staten en dialog med stiftelsen og redegjør for hvilke prinsipper staten mener det er viktig å opprettholde i stiftelsens vedtekter istedenfor å true stiftelsen med rettssak for å få de vedtatte vedtektsendringer underkjent?»

BEGRUNNELSE:

Staten overførte i 1992 eiendommen Solheim til en stiftelse som ble opprettet av de tre hadelandskommunene Gran, Lunner og Jevnaker. Bakgrunnen var at staten hadde lagt ned en spesialscole på stedet med den konsekvens at over 60 arbeidsplasser på Hadeland forsvant. I forbindelse med overdragelsen stilte staten følgende vilkår:

- At eiendommen skulle brukes til virksomhet innenfor barn/ungdomsvern og/eller utdanning i minimum 5 år.
- At minimum 20 av de tidligere ansatte på eiendommen fikk ansettelse hos stiftelsen eller hos leietakerne.

Stiftelsen har oppfylt begge disse vilkårene og eiendommen har nå vært brukt sammenhengende til barne- og ungdomsarbeid i de snart 12 år som har gått siden overtakelsen.

Stiftelsen mener i dag å kunne skape et bedre økonomisk grunnlag for sitt arbeid med barn og unge gjennom salg av eiendommen. Stiftelsen mener at det ikke lenger er økonomisk forsvarlig å fortsette med utleie til barne- og ungdomsarbeid, noe stiftelsen heller ikke lenger er forpliktet til etter avtalen med staten, da dette ikke en gang gir stiftelsen den økonomiske avkastning stiftelsen trenger for å kunne vedlikeholde eiendommen. Stiftelsen mener at eiendommen ved salg fortsatt både på kort og lang sikt kan benyttes til barn/unge/utdanning ved at kjøper, Lunner kommune, vil bruke eiendommen til skoledrift, og at stiftelsen vil kunne fortsette sitt arbeid til fordel for barn og unge ved å bruke forrentningen av salgssummen til slikt arbeid.

I forbindelse med salget av eiendommen har stiftelsen endret sine vedtekter for å styrke stiftelsens formål som er arbeid for barn og unge. Stiftelsen har fått strengere regler for forvaltningen av stiftelsens kapital og de verdier som stiftelsen i sin tid mottok fra staten. Stiftelsen har også fått strengere regler i forhold til hva stiftelsen skal kunne bruke sine penger på og det er tatt inn et absolutt forbud mot å bruke midler på oppgaver som hører under det offentlige. Staten har nå motsatt seg at stiftelsens eiendom selges og krever at salgssummen overføres til staten dersom eiendommen selges.

Det kan derfor synes som om staten mener det er viktigere at stiftelsen beholder eiendommen enn at eiendommen fortsatt benyttes til arbeid for barn og unge. På tross av at både formålet, statens rettigheter og atskillelsen fra kommuneøkonomien gjennom stiftelsens vedtektsendringer har blitt styrket, ønsker staten å underkjenne vedtektsendringene.

Svar:

Solheim skole ble i 1992 overført vederlagsfritt til Stiftelsen Solheim. Forutsetningen var at stiftelsen sørget for videre drift av eiendommen mest mulig i samsvar med skolens tidligere bruk, nemlig til virksomhet innenfor barne- og ungdomsvern og/eller utdanning i den forbindelse. Vilåårene for vederlagsfri avhending av spesialskoler ble godkjent av Stortinget. Staten sikret seg i overfåeringsavtalen en tilbakefallsrett.

Stiftelsen Solheims advokat har i brev datert 28. januar 2004 meddelt at stiftelsen vurderte å seige Solheim skole. I brevet vises det til at stiftelsens opprinnelige vedtekter er endret. Etter departementets mening innebærer vedtektsendringene en forandring av stiftelsens grunnleggende formål, og de er også foretatt i strid med stiftelsesloven. Dette har vi formidlet til stiftelsens advokat i brev datert 1. april 2004. Departementet vil ikke motsette seg salg av eiendommen, slik stiftelsen har varslet at den planlegger. Men det er departementets standpunkt at oppgjåret ved et eventuelt salg, i tråd med den opprinnelige overfåeringsavtalen, skal tilfalle staten. På samme måte vil staten kreve eiendommen tilbakefårt hvis ikke eiendommen benyttes etter forutsetningene for overfåringen, eller hvis stiftelsen skulle bli nedlagt.

Det har pågått en diskusjon rundt disse spørsmålene mellom stiftelsen og staten i flere år, og staten har aldri motsatt seg en dialog med stiftelsen. Det har imidlertid vært uenighet mellom partene på viktige punkter om fordeling av verdiene for eiendommen ved salg eller endring av formålet.

Fylkesmannen i Oppland har i brev av 23. april 2004 varslet at hun nå vil foreta en fornyet vurdering av stiftelsens vedtektsendringer. Stiftelsen er bedt om ikke å gjennomfåre disposisjoner over eiendommen, herunder salg, før fylkesmannen har foretatt en ny gjennomgang av saken. Fylkesmannen ber samtidig

stiftelsen om å redegjåre nærmere for formålet med vedtektsendringene og hvilken drift en ser for seg av eiendommen i fremtiden.

Jeg vil avvente fornyet behandling av saken hos fylkesmannen og de nærmere utredninger om saken hun i den forbindelse har bedt om. Etter det kan det være grunnlag for partene til å gjenoppta dialogen.

SPØRSMÅL NR. 615

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 28. april 2004 av justisminister Odd Einar Dårum

Spørsmål:

«For noe over 1 år siden fremmet Fremskrittspartiet Dokument nr. 8:41 (2002-2003) om utvidet bruk av DNA-bevis i straffesaker. I svaret fra justisministeren heter det blant annet at *"Justisdepartementet har ikke mottatt signaler som tyder på at adgangen til å ta DNA-pråve er for snever"*, og at *"påtaleinstruksen § 11a-4 setter for snevre rammer for sår i sporregisteret for å undersåke om en person med kjent identitet som er mistenkt for en straffbar handling, også har begått andre straffbare handlinger"*.

Når vil justisministeren legge frem forslag for Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

At DNA-analyser kan være et meget positivt bidrag er noe som har vært kjent lenge. Likevel må man vel kunne erkjenne at vi her til lands ikke benytter oss av det i stor nok grad. Det har vært oppslag som tyder på at drapet på Gunn Merete Lode på Bryne muligens vil bli oppklart ved bruk av DNA.

Politisk sett har bruk av DNA vært noe forskjellig, men i det siste har man registrert at både Håyre og Kristelig Folkeparti viser økende forståelse for bruk av DNA. Jeg har med stor interesse sett at justiskomiteens leder, Trond Helleland, har uttalt at det må kunne tas DNA-test av alle kriminelle og mistenkte.

En annen utfordring er å få politiet til å iverksette undersøkelser og registrere funn i sine registre. Til nå har det sett ut til å være vanskelig og begrunnelsen har ofte vært økonomi eller mangel på prioritet. Et annet viktig moment mht. til bruk av DNA-analyser er at de vil kunne bidra til at justismord forhindres.

Jeg ser derfor med stor interesse frem til justisministerens svar.

Svar:

Representantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad foreslo i Dokument nr. 8:41 (2002-2003)

endringer i straffeprosessloven for å utvide "adgangen til bruk av DNA-bevis i straffesaker". Forslagene ble forelagt departementet, og jeg uttalte i brev 24. januar 2003 til justiskomiteen at jeg ønsket å avvente riksadvokatens vurdering av spørsmålet før jeg tok stilling til om adgangen til å registrere DNA-profiler bør utvides. Riksadvokaten hadde på det tidspunktet organisert en intern arbeidsgruppe som så på etterforskningen av saker med ukjent gjerningsmann, herunder bruk av DNA-profiler. Jeg uttalte også i brevet at det kunne være grunn til å se nærmere på reglene om søk i DNA-registeret.

Justiskomiteen uttalte i Innst. S. nr. 148 (2002- 2003) at den vil avvente departementets vurdering før det tas endelig stilling til om registreringsadgangen bør utvides, men gav også uttrykk for at den har en "positiv innstilling" til en slik utvidelse.

På bakgrunn av arbeidet i den interne arbeidsgruppen, gikk riksadvokaten i brev 18. mars 2003 til departementet inn for at det oppnevnes et utvalg for blant annet å vurdere om straffeprosessloven bør endres slik at adgangen til å registrere DNA-profiler i Identitetsregisteret, utvides. Riksadvokaten pekte også på at det kan være behov for å vurdere endringer i reglene om oppbevaring av DNA-spor.

24. oktober 2003 ble påtaleinstruksen § 11a-4 tredje ledd endret, slik at det nå er mulig å foreta søk mot DNA-profiler som er sikret i andre saker enn den saken som personen profilen stammer fra, er mistenkt for. Endringen trådte i kraft straks.

Jeg er videre enig med riksadvokaten i at de øvrige spørsmålene om bruken av DNA-profiler i straffesaker bør utredes grundig og tar sikte på at det før sommeren skal nedsettes et utvalg som skal få i mandat å utrede disse spørsmålene. Sentrale problemstillinger vil være

- om adgangen til å ta DNA-prøver bør utvides, eventuelt slik at adgangen blir den samme som for fingeravtrykk,
- om DNA-profiler bør kunne registreres i flere typer saker (i dag tillates bare registrering av DNA-profiler fra den som er dømt for overtredelse av straffeloven kapitlene 14 (allmennfarlige forbrytelser), 19 (seksualforbrytelser), 22 (legemskrenkelser) eller 25 (utpressing og ran),
- om en siktelse bør være tilstrekkelig for å registrere DNA-profilen (i dag kreves rettskraftig domfellelse) og
- om det er grunn til å endre reglene om søk i DNA-registeret ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 616

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 3. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det er allment akseptert at akrylamid i næringsmidler og spesielt i kaffe utgjør en uakseptabel helse-risiko.

Vil statsråden sørge for at det forskes på skadevirkninger av akrylamid og metoder for å skille ut akrylamid, uavhengig av næringsmiddelindustriens egen forskning og uten å avvente det som skjer i EU?»

BEGRUNNELSE:

Til tross for kunnskapen om at akrylamid er helsefarlig har norske myndigheter avventet produsentenes forskning og EUs holdning i denne saken.

Kystpartiet mener at det er behov for et mer aktivt offentlig engasjement for å løse problemet med akrylamid i næringsmidler.

Svar:

Statens næringsmiddeltilsyns vitenskapelige komité vurderte i 2002 kreftrisikoen ved akrylamid i næringsmidler. Ut fra dataene som foreligger i dag, blir akrylamid i mat og kaffe vurdert til å kunne være ansvarlig for ca. 1 pst. av de kostrelaterte krefttilfellene. Omtrent en tredjedel av krefttilfellene i Norge antas å ha sammenheng med kostholdsfaktorer. Drikkeferdig kaffe inneholder ikke spesielt mye akrylamid, men

det høye konsumet gjør at kaffe er den matvaren som bidrar mest til det totale akrylamidinntaket i befolkningen, ca. en fjerdedel.

Det er ikke riktig at norske myndigheter er passive i akrylamidsaken. Den første tiden etter at akrylamid ble oppdaget i mat, iverksatte Statens næringsmiddeltilsyn (SNT) flere tiltak ut fra kunnskapene man hadde på det tidspunktet. Det ble gitt kostholdsråd, samtidig som man så på muligheter til å redusere nivåene for inntak ved å justere produksjonsprosessene i industrien og ved rådgivning til forbrukerne ved matlaging i hjemmet. SNT analyserte matvarer på det norske markedet i flere omganger og kunne påvise en reduksjon for flere produkter. Samtidig ble det nasjonalt og internasjonalt satt i gang omfattende forskning rundt dette temaet. I dag har man kommet langt i forståelsen av hvordan akrylamid dannes i mat, men det har vist seg vanskelig å få nivåene ytterligere ned. Dannelsen av akrylamid er avhengig av svært mange ulike faktorer, og det har foreløpig ikke kommet noe gjennombrudd i forsøkene på å få til en betydelig reduksjon ved fullskalaproduksjon av de mest utsatte næringsmidlene, som for eksempel potetchips, pommes frites og kaffe. Det forskes på teknikker for å skille ut akrylamid i mat, men det er først og fremst en begrensning i dannelsen av akrylamid som antas å kunne gi positive resultater i moderne matproduksjon.

Mattilsynet (SNT før 1. januar 2004) har hatt og har fortsatt et meget godt og åpent samarbeid med matvareprodusentene når det gjelder akrylamid, både gjennom konkrete forskningsprosjekter og ved utveksling av informasjon om utviklingen ved de enkelte bedrifter. Det mest konkrete nasjonale arbeidet med å redusere nivåene i potet- og kornprodukter foregår i form av et samarbeidsprosjekt mellom matvareprodusenter, analyselaboratorium og Norges landbrukshøgskole, koordinert av Matforsk. Prosjektet er støttet av Norges forskningsråd, og arbeidet har allerede gitt flere positive resultater på laboratorienivå. Mattilsynet deltar her som observatører. Som en del av et større prosjekt for forbedring av potetkvalitet, pågår det også et arbeid på Planteforsk med å kartlegge hvordan dyrkningssted, høstetidspunkt, vekst- og lagringsbetingelser påvirker dannelsen av komponentene som gir akrylamid i potet.

Norske forskningsmiljøer er også på andre måter involvert i forskning på akrylamids skadevirkninger, både gjennom prosjekter på Nasjonalt folkehelseinstitutt finansiert av Norges forskningsråd, og deltakelse i Heatox, et omfattende forskningsprosjekt under EUs 6. rammeprogram. Heatox har deltakere fra hele verden og tar for seg ulike aspekter ved forurensninger som følge av oppvarming av mat, med særlig fokus på akrylamid. I tillegg til Folkehelseinstituttet deltar også Veterinærinstituttet i Heatox.

Dannelse av akrylamid i mat er et internasjonalt problem, og Norge bidrar i arbeidet med å forstå mer om hvordan nivåene kan reduseres og om de helsemessige konsekvenser ved inntak. Akrylamid er en uønsket forurensning i mat, og nivåene skal være så lave som mulig. Men Mattilsynet er på lik linje med andre lands myndigheter avhengig av mer kunnskap om akrylamid for å kunne iverksette hensiktsmessige tiltak overfor matvareprodusentene. Mattilsynet følger nøye med i det omfattende forskningsarbeidet som pågår på akrylamidområdet, både nasjonalt og internasjonalt. Videre deltar Mattilsynet aktivt i fora innen Norden samt EU hvor det diskuteres hvordan akrylamidspørsmålet skal håndteres ut fra den til enhver tid tilgjengelige kunnskapen. På bakgrunn av forskningsresultatene som foreligger i dag om dannelse av akrylamid, er aktuelle tiltak først og fremst råd om å begrense inntaket av noen typer matvarer, samt tilberedningsråd. Mattilsynet vil sørge for at disse rådene til enhver tid er i overensstemmelse med kunnskapen på området, og ved framskritt i forskningen stille de nødvendige krav, slik at akrylamidbelastningen kan reduseres ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 617

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 29. april 2004 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«På en pressekonferanse i begynnelsen av april (Landbruksdepartementets hjemmeside 6. april) omtalte landbruksministeren de store ubrukte biologiske ressursene i landbruket som kan benyttes til energiformål. Det ble antydning at dette kan gi grunnlag for 6 000-8 000 nye arbeidsplasser i distriktene, og at Regjeringen

ønsker å realisere dette potensialet.

Kan landbruksministeren konkretisere hvilke virkemidler Regjeringen vil satse på i denne sammenheng?»

BEGRUNNELSE:

I tillegg til tradisjonell vedfyring er det aktuelt med noe produksjon av briketter og pellets der hvor det ligger spesielt til rette for dette. Men den store økningen i bruk av bioenergi vil først og fremst kunne utløses ved leveranser til fjernvarmeanlegg. Ved dagens rammevilkår er imidlertid ikke slike leveranser lønnsomme. Bransjen vurderer det til å være en differanse på 6-8 øre pr. kWh mellom det fjernvarmeanlegga kan betale og den prisen leverandørene av bioenergi må ha for å kunne drive lønnsomt. Uten at dette gapet tettes, blir det vanskelig å kunne unytte det store potensialet fra landbruket.

Økning i elavgift og avgift på fyringsolje ville kunne styrke konkurransekraften for bioenergi, men dette er det vel neppe mange som mener er aktuell politikk nå. Innlemming av varmeleveranse basert på bioenergi i et kommende grønt sertifikatmarked kunne også bedre rammevilkårene. Det gjenstår å se om varme skal bli en del av det framtidige nordiske markedet fra 2006.

Ut fra mange hensyn er det ønskelig med mer bruk av bioenergi. Men for å få til en omfattende utvikling i bioenergimarkedet synes det nødvendig med langt sterkere virkemidler enn det som hittil er satt av over Landbruksdepartementets budsjett og i brenselsprogrammet Enova arbeider med.

Det er derfor interessant å få konkretisert hvilke tiltak landbruksministeren ser som aktuelle på kort og på lang sikt.

Svar:

Stortingsrepresentant Inger Enger tar utgangspunkt i pressekonferansen jeg holdt 1. april der jeg framhevet de store ubrukte biologiske ressursene i landbruket som kan nyttes til energiformål. Det er riktig at dette er et satsingsområde for Landbruksdepartementet ikke bare fordi dette kan gi viktige bidrag til målet om å øke bruken av nye fornybare energikilder, men også fordi det kan gi næringsutvikling

og betydelige sysselsettingsmuligheter i distriktene. Her vil jeg legge til at bioenergisatsingen også har en viktig kobling til arbeidet med bevaring og bruk av kulturlandskapet. Enger ber om en konkretisering av hvilke virkemidler Regjeringen vil satse på i denne sammenheng.

Landbruksdepartementets satsing på bioenergi er en del av Regjeringens samlede energipolitikk, og virkemidlene som settes inn for økt produksjon og bruk av bioenergi, vil derfor være en del av og i tråd med de overordnede energipolitiske prinsipper og virkemidler. Det er olje- og energiministeren som har hovedansvaret for energipolitikken. Landbruksdepartementets virkemidler rettet mot bioenergi, vil derfor måtte være samordnet med det virkemiddelapparatet Olje- og energidepartementet forvalter, men samtidig ha en innretning mot landbruket.

Hittil har vi hatt en svak, og etter min oppfatning for svak, utvikling i bruken av bioenergi. Det er liten tvil om at hovedårsaken er at bioenergi har hatt problemer med å konkurrere i pris mot andre tradisjonelle energikilder. Jeg har klare ambisjoner om å gjøre noe med dette gjennom etablering av nye virkemidler og ved tilpassinger i de eksisterende.

De mest sentrale rammebetingelsene som har betydning for utviklingen av bioenergi, er for det første pris på alternative energikilder, og i den sammenheng er nivået på elavgiften viktig. Det er klart at ny elavgift vil bli innført fra 1. juli i år.

Utbyggingen av fjernvarme er videre viktig for å få en økning i bioenergibruken. I St.meld. nr. 18 (2003-2004) om forsyningssikkerhet for strøm varsles en ny målrettet satsing på utbygging av infrastruktur for varme. Regjeringen foreslår en egen satsing som et supplement til Enovas tiltak, rettet mot økt bruk av miljøvennlig varme. Det er et mål å utløse et potensial for økt fjernvarmekapasitet på 4 TWh/ år i løpet av en femårsperiode. I en varmestudie Enova har utarbeidet, vil avfall, rivningsvirke og rent bioenergi utgjøre de viktigste energikildene i en forsert utbygging av fjernvarme. Regjeringen vil komme med forslag til en støtteordning for investering i fjernvarmerør i budsjettet for 2005.

Jeg vil også fremheve betydningen av etableringen av Enova. Enova prioriterer utbyggingen av nye fornybare energikilder særlig med tanke på økt produksjon av fjernvarme. De kan allerede vise til en betydelig satsing. I 2003 gav de støtte til etablering av en produksjon på til sammen 100 000 tonn foredlet biobrensel. Satsingen trappes opp i 2004 gjennom et nytt biobrenselprogram, og de har satt av minimum 30 mill. kr til investeringsstøtte til dette programmet for 2004.

Landbruksdepartementet gir et viktig bidrag til økt bioenergiproduksjon gjennom etableringen av et eget bioenergiprogram. Programmet startet opp i 2003 og har som hovedmål å øke leveransene av biobrensel og av ferdig varme fra landbruket. I 2004 har programmet en ramme på 18 mill. kr. Dette er, også som nevnt, en

viktig del av departementets satsing for økt næringsutvikling og sysselsetting i distriktene. I 2003 ble det gitt støtte til 23 prosjekter, hvorav 11 prosjekter gjaldt ferdig varmeproduksjon og 7 flisleveranser. Det kan gis inntil 50 pst. støtte til såkalte myke investeringer (for eksempel forprosjekt) og inntil 30 pst. til investeringer. Hittil i år har Innovasjon Norge som forvalter programmet, sett en merkbar økning i søknadsomfanget til ordningen. I 2004 vil det også bli nyttet en del midler til utredning og kompetansehevende tiltak. Jeg regner med at prosjektene som støttes over programmet ikke bare vil bidra til en økning i bioenergiproduksjonen fra landbruket, men samtidig fungere som fyrtårn i å stimulere flere innen landbruket til å satse på bioenergi.

Jeg er innstilt på å jobbe for å videreutvikle og styrke bioenergiprogrammet både finansielt og innholdsmessig. Blant annet ser jeg muligheter for å skape synergieffekter ved å koble det til innlandssatsingen under Regjeringens innovasjonsprogram Innovasjon 2010.

I budsjettproposisjonen for Landbruksdepartementet (St.prp. nr. 1 (2003-2004)) ble det varslet at Regjeringen legger opp til å vurdere endringer i jordbruksfradraget med sikte på at inntekter fra bioenergi kan inngå i grunnlaget for jordbruksfradraget. Dette vil etter min mening bidra som en ytterligere stimulans for næringsutøvere innen landbruket til å satse seriøst på bioenergiproduksjon.

SPØRSMÅL NR. 618

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 3. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til å sørge for at de skandaløst dårlig vedlikeholdte boligene som Sykehuset Buskerud disponerer over i Drammen sentrum blir pusset opp eller solgt til personer/virksomheter som ønsker å ivareta disse vakre boligene?»

BEGRUNNELSE:

De vises til en rekke lokale medieoppslag, blant annet i Drammens Tidende mandag 19. april 2004, der det fremkommer at det er voldsomme reaksjoner etter at det har fremkommet hvordan Sykehuset Buskerud lar eiendommer for millioner forfalle. Sykehuset eier en rekke bygg i det såkalte engelske kvartal i Drammen, i et område hvor beboerne har vært flinke til å vedlikeholde eiendommene sine og hvor det er mange særpregede, flotte bygg. Området skjemmes av bygninger som eies av det offentlige. Alle de skjemmende byggene, med unntak av ett som er på fylkeskommunale hender, eies av sykehuset.

Per i dag så virker det helt usannsynlig at man skal utvide eksisterende sykehus. Det vises her til planene for et nytt sykehus utenfor Drammen. Man er allerede i gang med prosjekteringen i forbindelse med prosjektet på Gullhaug. Det kan derfor ikke ses som noen sentral oppgave for sykehuset å eie enkeltstående boliger, spesielt ikke når man ikke klarer å ivareta disse.

Svar:

I forbindelse med at Stortingets sosialkomité behandlet helseforetaksloven (Innst. O. nr. 118 (2000-2001)) uttalte flertallet at *"hensikten med reformen også er å desentralisere styringen, effektivisere ledelse og delegere økonomisk ansvar innenfor helsepolitiske mål og rammer"*. Dette er et forhold jeg som helseminister tar på alvor, og jeg finner det derfor heller ikke riktig å konkret beslutningsmessig involvere meg i den problemstillingen som stortingsrepresentant Knudsen reiser. Noe annet er naturligvis at det ligger under mitt samlede overordnede ansvar at det etablerte ansvarssystem forvalter ressursene som er aktuelle i denne saken, på en god måte. Jeg har imidlertid gjennom kontakt med Helse Sør RHF og Sykehuset Buskerud HF blitt informert om de omtalte eiendommene.

Sykehuset Buskerud HF eier i alt 5 villaeiendommer i sykehusets nærområde. Disse er i hovedsak ervervet for en eventuell videre utvidelse av sykehuset. En av eiendommene ligger imidlertid utenfor det området som er regulert til en eventuell sykehusutbygging. Denne bygningen er godt vedlikeholdt, og inneholder driftskontorer for barne- og ungdomspsykiatrien. De øvrige fire eiendommene ligger innenfor regulert område, og er forutsatt revet hvis sykehuset får behov for ytterligere tomtegrunn.

Sykehuset Buskerud HF har informert meg om at de vil sikre eiendommene mot videre forfall, og sørge for opprydding på eiendommenes utearealer. Situasjonen og håndteringen av denne vil også bli drøftet av sykehusets styre i nær fremtid.

SPØRSMÅL NR. 619

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 29. april 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Det fremgår av krav til kvalitet i barneverninstitusjoner § 3 tredje ledd at alle barn og ungdom skal gis tilbud om enkeltrom. Institusjoner som behandler ungdom med rus- og atferdsproblemer har erfaringer med at fellesrom skaper stabilitet og er en del av behandlingen. Dette er institusjoner med gode behandlingsresultater. Søknader fra dem om dispensasjon fra enkeltromkravet blir avslått.

Hva vil statsråden gjøre for disse institusjonene skal kunne drive videre med sin behandling som gir gode resultater?»

BEGRUNNELSE:

Det kan ikke være meningen at forskrifter skal utelukke at ungdom kan bo sammen i en rusinstitusjon når dette har vist seg å være faglig sett mest formålstjenlig for ungdom i startfasen av en behandling. Det må kunne gis dispensasjon når dette er en del av behandlingsopplegget. Gode institusjoner med gode faglige og pedagogiske plattformer må videreføres. Vi har få institusjoner som behandler ungdom under 18 år, og det er nødvendig og opprettholde de som har gode resultater.

Svar:

Det fremgår av forskrift om krav til kvalitet i barneverninstitusjoner § 3 tredje ledd at alle barn og ungdom skal gis tilbud om enkeltrom med mindre institusjonens målgruppe er små barn. Forskriften inneholder ingen hjemmel til å dispensere fra krav fastsatt i forskriften. Dette innebærer at kravet om enkeltrom er absolutt. Institusjoner som ikke oppfyller kravet om enkeltrom oppfyller derfor ikke vilkårene for godkjenning.

For barn og ungdom med alvorlige atferdsproblemer er det i de senere år først og fremst satset sterkt på å utvikle familie- og nærmiljøbasert metodikk. Bakgrunnen for denne satsingen er at forskning har vist at institusjon alene ikke er egnet for behandling av denne gruppen. Nyere gjennomgang av internasjonal kunnskap har imidlertid vist at det er mulig å oppnå gode resultater også i institusjon, og det er gitt indikasjoner på hva som skiller effektiv behandling fra mindre effektiv. Departementet er ikke kjent med undersøkelser som viser at fellesrom skal ha bidratt til positiv effekt for ungdom som er plassert i institusjon. Tvert i mot fremgår det av en relativt ny kunnskapsoversikt at ulike former for ukontrollert kontakt og kommunikasjon ungdom i mellom lett bidrar til å opprettholde interessen for f.eks. kriminalitet og rusmidler, og dermed virker hemmende på behandlingen. (Tore Andreassen: "Behandling av ungdom i institusjon - hva sier forskningen?", Kommuneforlaget 2003). Etter departementets vurdering er dette et relativt sterkt argument mot at ungdom med alvorlige atferdsproblemer skal bo sammen i fellesrom.

Som en videreføring av den kunnskapsstatus som nå foreligger, er det under utvikling en behandlingsmodell som skal prøves ut i praksis av Statens barnevern og familievern. For øvrig er det et viktig poeng at institusjonsplassering og familiebaserte tilbud vil bli sett og brukt mest mulig i sammenheng.

Departementet anser kravet om enkeltrom som rimelig og naturlig, bl.a. ut fra at den ungdomsgruppen

det gjelder skal kunne ha et privatliv som er mest mulig likt det andre ungdommer har. Institusjoner som ønsker godkjenning innenfor det nye systemet, må derfor tilpasse seg regelen om enkeltrom. Dersom det i tiden som kommer skulle komme signaler om utilsiktede negative bivirkninger av dette kravet, vil departementet eventuelt måtte vurdere bestemmelsen på nytt.

Dokument nr. 15:32

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 620

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 30. april 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

“Vil statsråden ta initiativ til en mer omfattende måling av utslipp fra forbrenningsanlegg når det foregår prøvebrenning av nye avfallsfraksjoner?”

BEGRUNNELSE:

Det finnes en rekke forbrenningsanlegg her i landet beregnet på husholdningsavfall. I disse er det gjennomført flere forsøk på brenning av andre avfallsfraksjoner, bl.a. ulike typer farlig avfall. Dette har vakt bekymring, bl.a. fra naboer som føler stor usikkerhet rundt de utslippene dette kan medføre.

I mange tilfeller er usikkerheten berettiget siden det faktisk ikke er noen fullstendig dokumentasjon på hva som slippes ut ved slike forsøk.

Energos ASA fikk nylig tillatelse til å brenne 1 500 tonn impregnert trevirke ved forbrenningsanlegget Energos Ranheim Energigjenvinning i Trondheim kommune. De kravene som stilles her framstår som lite tilfredsstillende.

For det første dekker ikke målingene alle aktuelle utslippsparametere. Nettopp siden dette dreier seg om prøvebrenning, er det viktig å få flest mulig resultater brakt på det rene. Dette ansvaret bør bransjen selv ta, og slike prøvebrenninger er en god anledning for å få ny kunnskap om hvilke utslippsparametere som er mest aktuelle. Det stilles i dag for eksempel ingen krav om målinger på utslipp av bromerte flammehemmere som vi vet er stadig mer utbredt i produkter eller andre halogenerte organiske forbindelser med unntak av dioksiner og furaner.

Videre er det en kjensgjerning at utslippene ofte er større når forbrenningen er mindre stabil, noe som oftere vil være tilfellet ved prøvebrenning enn ved ordinær drift. Dette kan spesielt føre til en større dannelse av dioksiner. Siden det ikke er krav om kontinuerlig måling av alle parametere som det stilles krav om måling av, kan dette føre til at utslippene i realiteten er større enn del målingene gir inntrykk av. 1. januar trådte den nye miljøinformasjonsloven i kraft, en lov som skal sikre tilgang til miljøinformasjon og dermed gi allmennheten økt mulighet til å skaffe seg kunnskap om og innflytelse i miljøsaker og miljøspørsmål. I tillegg skal loven fremme deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet. Dersom intensjonene bak loven skal følges opp, bør man som et minimum stille krav om at alle aktuelle utslippsparametere blir vurdert.

Svar:

Regjeringen ønsker i sterkere grad å legge til rette for at tiltak i avfallssektoren skal bidra til å nå målsettinger i både klima- og energipolitikken, jf. bl.a. St.meld. nr. 15 (2001-2002), Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk. Ved at økt energiutnyttelse av avfall kommer til erstatning for fossile energikilder, oppnås dobbelt positiv klimateffekt, både reduserte metanutslipp fra deponering av avfall og sparte utslipp av klimagasser fra erstattet fossilt brensel. Regjeringen har som mål å utløse ny fornybar energiproduksjon og energisparing på til sammen 10 TWh pr. år innen 2010. Økt avfallsbasert energiproduksjon er sentralt for oppnåelsen av dette målet.

Historisk har det vært relativt få forbrenningsanlegg for avfall i Norge. Dette er i ferd med å endre seg. Det har den senere tiden blitt etablert flere nye anlegg, mens nye er under prosjektering. Statistikken viser at utslipp fra avfallsforbrenning er betydelig redusert de siste årene og utgjør nå en svært liten andel av de totale utslippene i Norge. Dette skyldes i hovedsak at anleggene er tilpasset svært strenge utslippskrav, og at det er blitt utviklet og tatt i bruk ny miljøvennlig teknologi.

Forbrenning av både ordinært og farlig avfall er regulert i forskrift om forbrenning av avfall, som trådte i kraft 1. januar 2003. Forskriften er en gjennomføring av EØS-avtalens direktiv om forbrenning av avfall. Det stilles like strenge krav til utslipp og målinger for forbrenning av alle typer avfall, bortsett fra at det for farlig avfall er strengere betingelser til selve forbrenningsprosessen. Dette sikrer at særlig miljø- og helseskadelige forbindelser brytes ned til mindre skadelige stoffer. For en rekke stoffer stilles det krav om kontinuerlige målinger, mens det for andre stoffer foretas periodiske målinger. De stoffene som måles kontinuerlig fungerer imidlertid som indikatorparametere, slik at forhøyede utslipp av også andre stoffer kan avdekkes. I tillegg føres det streng kontroll med forbrenningsprosessene, som ofte vil være mer avgjørende for utslippene enn hva slags type avfall som forbrennes.

Dersom et anlegg for ordinært avfall ønsker å forbrenne også farlig avfall, må det søkes om særskilt tillatelse til dette. Ofte gis det først en tidsbegrenset tillatelse til prøveforbrenning. I en slik tillatelse stilles samme strenge krav til utslippsmålinger som i en ordinær tillatelse. I tillegg stilles det krav til måling av stoffer som er relevante ved den aktuelle prøveforbrenningen, for eksempel kobber, krom og arsen ved forbrenning av trykkimpregnert trevirke. På bakgrunn av tilegnede erfaringer, blir det vurdert om det skal gis permanent tillatelse. Dette sikrer at alle relevante aspekter ved prøveforbrenning vurderes grundig, både før, under og etter selve gjennomføringen. Det forutsettes således at miljøvernmyndigheten på en slik bakgrunn finner frem til miljø- og helsemessig forsvarlige løsninger.

Ifølge SFT, viser tidligere prøveforbrenninger av impregnert trevirke ved ordinære avfallsforbrenningsanlegg at utslippene til luft var godt innenfor de grenseverdiene som er fastsatt i forskriften om forbrenning av avfall. Det er også foretatt prøveforbrenninger av avfall med innhold av bromerte flammeheggere. Disse forsøkene kunne også vise til svært lave utslipp, både av bromerte flammeheggere i sin opprinnelige form og av særlig aktuelle nedbrytningsprodukter fra disse stoffene, som for eksempel bromerte og klorerte dioksiner.

Forbrenningsprosjektet på Ranheim, som det refereres til, er fortsatt underlagt saksbehandling hos fylkesmannen. Det er derfor ikke riktig av meg å kommentere dette konkret.

Med dagens moderne forbrenningsteknologi og de svært strenge kravene som er på plass, anser jeg det som ikke hensiktsmessig å gi pålegg om ytterligere nye, strenge krav til forbrenning av avfall utover det som allerede gjelder for alle anlegg i EU og EØS.

SPØRSMÅL NR. 621

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Rita Tveiten

Besvart 30. april 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

“Kan sosialministeren hjelpe til med å berga tiltaksplassane ved Stiftelsen Sandviken Slipp i Bergen, da desse står i fare for å bli avvikla som følge av dei var utegløynt på lista over tiltak som vart overført då ansvaret for barnevern og rusomsorg vart overført frå fylkeskommunen til staten ved helseføretaka frå 1. januar 2004?”

GRUNNGJEVING:

Stiftelsen Sandviken Slipp er ei ideell stifting som vart skipa i 1986. Stiftinga driv med arbeidstrening/rehabilitering av ungdom i krise. Dei gjev arbeidstrening til ungdom med rusproblem (20-35 år), ungdom som har falle ut av skulen (17-20 år) og ungdom som har blitt varige sosialhjelpsmottakarar (20- 24 år).

I 1988 fekk stiftinga status som prosjekt gjennom Sosial- og helsedepartementet, Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune. I dag har dei støtte frå Aetat gjennom eit kommunalt eigd AS, og inntil 31. desember 2003, Hordaland fylkeskommune. Det kan nemnast at stiftinga fekk 285 000 kr i støtte frå Hordaland fylkeskommune i 2003. Støtta var gitt med bakgrunn i fylkeskommunen sitt ansvar for bar

nevern og rusomsorg. Etter at staten har overtatt ansvaret for begge sektorane, er støtta frå fylkeskommune falle bort. Hordaland fylkeskommune har i brev 6. april 2004 bede Helse Vest om å vurdere Stiftelsen Sandviken Slipp for tilskot tilsvarende det som andre organisasjonar mottek når dei driv frivillig arbeid innanfor staten sitt ansvarsområde.

Då ansvaret for slike tiltaket vart overført frå Hordaland fylkeskommune til Helse Vest frå 1. januar 2004, var ikkje Stiftelsen Sandviken Slipp med på lista, det vert hevda at dette var ein inkurie. Seinare har det ikkje vore råd å få retta dette opp, noko som medfører at fire tilsette må permitterast frå 30. april 2004 og dei 15 tiltaksplassane opphøyr hjå Sandviken Slipp. Det er vanskeleg å sjå at dette er ein tilsikta verknad av helsereforma der barne- og rusvern vart overført frå fylkeskommunen til staten. Det ligg ikkje føre faglege grunngjevingar for å avvikla tiltaket og Aetat har sidan 1. mars 2004 utvida tilbodet hjå Stiftinga frå 10 til 15 plassar. Brukarane sitt behov for hjelp er ikkje redusert som følge av ansvarsoverføringa og no stå tilbodet i fare for å måtta leggjast ned med bakgrunn i ein inkurie.

Svar:

Stortinget har ved handsaminga av Ot.prp. nr. 54 (2002-2003) vedteke å overføre det fylkeskommunale ansvaret for tverrfagleg spesialisert behandling av rusmiddelmissbrukarar til staten ved helseføretaka, med verknad frå 1. januar 2004 (Rusreform II). Ved overføringa overtok dei regionale helseføretaka ansvaret for drift av institusjonar for behandling av rusmiddelmissbrukarar som var eigd av fylkeskommunane, og driftsavtalar fylkeskommunen hadde med private institusjonar for rusmiddelmissbrukarar.

Stiftelsen Sandviken Slipp er eit tiltak som driv med arbeidstrening og rehabilitering av ungdom i krise. Arbeidstrening er ikkje eit fylkeskommunalt ansvar. Hordaland fylkeskommune har delfinansiert Sandviken Slipp, men dette har ikkje skjedd som ein del av det ansvar fylkeskommunen etter lov om sosiale tenester § 7-1 hadde for behandlingstiltak for rusmiddelmissbrukarar.

Uttrekk av midlar fylkeskommunen hadde nytta til drift av tiltak på dei fylkeskommunale rusplanane blei overført til dei regionale helseføretaka. Sandviken Slipp har ikkje stått på rusplanen til Hordaland fylke, og midlar til tiltaket vart derfor ikkje overført til staten ved Helse Vest i samband med rusreformen.

SPØRSMÅL NR. 622

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 29. april 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

“I svar på skriftlig spørsmål nr. 589 skriver statsråden at *“Regjeringen fører en ambisiøs politikk for en omlegging av energibruk og energiproduksjon. Et element i denne politikken er å benytte energien mer effektivt”*. Regjeringen har en klar målsetting om økt bruk av fjernvarme. I en del nybygg pålegges utbygger å installere fjernvarme selv om det verken er mest lønnsomt eller gir best energieffektivitet.

Er dette i tråd med Regjeringens energipolitiske målsetting?”

BEGRUNNELSE:

I byggeprosjektene Rosenborg Park og Bloksberg studentboliger i Trondheim ønsker byggherrene å ikke bruke fjernvarme som oppvarmingskilde. Fra utbyggers side forelå konkrete tall og eksempler som viste at det grunnet leilighetenes utforming, materialvalg og ikke minst svært små størrelser, ville være en energiøkonomisk gevinst ved å bruke elektrisk oppvarming når dette var nødvendig. Byggherrene mener at problemet med fjernvarme er at det ikke lenger er miljøvennlig når det blir snakk om småboliger.

I et oppslag i Adresseavisen på nett (23. januar 2004) sier Gunnar Leikvam hos Heimdal Utbyggingsselskap følgende:

"På få kvadrat blir det for varmt med fjernvarme. Dessuten reagerer anlegget altfor sent, og slik tar det tid å skru ned varmen. På grunn av dette har Enova funnet at energiforbruket faktisk går opp opptil ti prosent ved bruk av fjernvarme."

Videre:

"Fjernvarme er per i dag miljøvennlig fordi noen politikere har definert det som det, men det stemmer ikke. Vi har utredet dette i snart fire år, og de nye bo

ligene i Rosenberg Park ville hatt 40 prosent reduksjon i energiforbruket, nettopp ved å ikke bruke fjernvarme til romoppvarming. Derimot hadde vi sett for oss at vannet kunne blitt varmet opp ved fjernvarme."

I Aura Avis på nett (22. januar 2004) kan man lese følgende:

"Sunndal rådhus skal tilrettelegges for fjernvarme. Det vil i verste fall ha betalt seg først om 55 år. Men i dette tilfellet anså politikerne prinsippet viktigere enn lønnsomheten."

Svar:

Regjeringens målsettinger for en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon ligger fast og det føres en aktiv politikk for å nå målene.

Bakgrunnen for å satse på utbygging av vannbåren varme og økt varmeproduksjon basert på miljøvennlige energikilder skyldes den høye andel elektrisk oppvarming i den norske energiforsyningen. Selv om Regjeringen nå satser betydelige ressurser på utvikling av gasskraft med CO₂-håndtering, vil elektrisitet kunne bli et knappere og mer verdifullt gode i framtiden. Samtidig som elektrisitet er nødvendig for belysning og drift av teknisk utstyr, er det fullt mulig å produsere varme effektivt ved hjelp av andre energikilder som ikke egner seg for elektrisitetsproduksjon. I en rekke saker de siste årene og senest i forbindelse med St.meld. nr. 18 (2003-2004) Om forsyningssikkerheten for strøm mv. er det vist til at mangelen på infrastruktur for varmedistribusjon er et betydelig hinder for å kunne ta i bruk og veksle mellom ulike miljøvennlige energikilder som bioenergi, avfall, spillvarme og varmepumper i energiforsyningen. Utbygging av fjernvarme må derfor sees i sammenheng med at det bidrar til effektiv bruk av miljøvennlige energikilder som ellers ikke vil bli utnyttet. Fjernvarme er ett av flere elementer i energiomleggingen som bidrar til mer effektiv energibruk.

Muligheten for å pålegge tilknytningsplikt for bygg som reises innenfor konsesjonsområdet for et fjernvarmeanlegg har sin bakgrunn i behovet for å skape forutsigbare rammebetingelser for de som skal investere i fjernvarme. Hjemmel til å fastsette tilknytningsplikt er tillagt kommunen ved vedtekt, jf. plan- og bygningsloven § 66a. Kommunen har kjennskap til lokale forhold og har ansvaret for arealplanlegging og bør dermed ha de beste forutsetningene for å vurdere i hvilke tilfeller det bør pålegges tilknytningsplikt.

SPØRSMÅL NR. 623

Innlevert 22. april 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 28. april 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"I brev til energi- og miljøkomiteen datert 4. februar 2004 vedrørende pris på fjernvarme, skriver

statsråden at *"prisen på fjernvarme totalt sett, er lavere enn prisen på elektrisk oppvarming"*. (Se avsnitt sitert nedenfor). Generelt sammenlignes pris pr. kWh fjernvarme med pris pr. kWh elektrisitet.

Kan statsråden vise til at prisen pr. kWh fjernvarme justeres i forhold til fjernvarmeforbrukerens utbyggingskostnader (kapitalutgifter)?"

BEGRUNNELSE:

I argumentasjonen om installering av fjernvarme, brukes to argumenter fra politisk hold: 1. Det må være samfunnsøkonomisk lønnsomt, og 2. Kundene skal ikke komme dårligere ut enn om de hadde valgt elektrisk oppvarming.

Når man snakker om den totale prisen for forbruker, så må det inkludere forbrukers ekstrakostnader for bygging av fjernvarmesystem i sitt hus/kontor. Dersom man skal sikre at forbruker totalt sett ikke har høyere pris på fjernvarme enn strøm, så må det innebære at fjernvarmekundens forbrukspris pr. kWh justeres for kapitalutgifter påløpt ved bygging av fjernvarmesystemet.

Sitat fra statsrådets brev: *"En fjernvarmekunde må betale en tilknytningsavgift og en fast årlig avgift uavhengig av energiforbruket, samt dekke kostnadene ved utbygging av et distribusjonssystem for varme inne i bygget. Når kundene har dekket disse faste utgiftene uavhengig av forbruk, vil fjernvarmeleverandør kunne holde en pris pr. kWh levert som gjør at prisen på fjernvarme totalt sett, er lavere enn prisen på elektrisk oppvarming."*

Svar:

Det følger av forskrift av 22. januar 1997 nr. 33 om krav til byggverk og produkter til byggverk fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet i medhold av plan- og bygningsloven at bygninger i områder hvor det er vedtatt tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven § 66a skal ha varmeanlegg som kan tilknyttes fjernvarme. Bestemmelsen lyder:

"§ 9-23. Varmeanlegg tilknyttet fjernvarme

Bygninger i område med tilknytningsplikt til fjernvarmeanlegg i henhold til plan- og bygningsloven § 66a skal ha varmeanlegg som kan tilknyttes fjernvarme.

Vannbaserte varmeanlegg som skal tilknyttes fjernvarmenett, skal utføres slik at det oppnås tilfredsstillende temperatursenkning på vannet."

Som det fremgår av mitt svar av 4. februar 2004 er det byggeieren som må dekke kostnadene ved utbygging av et distribusjonssystem for varme inne i bygget i tråd med kravene i § 9-23 i ovennevnte forskrift. Jeg er ikke kjent med at det er anledning til, eller praksis for, at slike kostnader tas inn i fjernvarmeprisene.

Ved utbygging av en løsning basert på oppvarming med elektrisk energi er det så vidt jeg kjenner til heller ikke anledning til, eller praksis for, at kostnader forbundet med utbygging av nettkundens interne elektriske anlegg inngår i beregningsgrunnlaget for nettariffene.

Det er altså prisen på elektrisk energi og prisen på transport av elektrisk energi som sammenliknes med prisen på fjernvarme og prisen på transport av fjernvarme. Kostnadene knyttet til intern distribusjon i bygninger og sluttbruk av de to energibærerne inngår ikke i prisfastsettelsen.

SPØRSMÅL NR. 624

Innlevert 23. april 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 4. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Hva vil statsråden foreta seg for å sikre at krisen ved Urtehaven skole i Oslo blir løst?"

BEGRUNNELSE:

Jeg ser med stor bekymring og uro på de opplysningene som har fremkommet om forholdene ved Urtehagen skole i Oslo, Norges eneste muslimske grunnskole. Siden før påske har 100 av 113 elever blitt holdt tilbake fra skolen av sine foreldre. Dette betyr i realiteten at skolen for øyeblikket er stengt. Bakgrunnen for foreldreaksjonen er en konflikt mellom skolens ledelse og foreldrene, der foreldrene til barna mener at skolens ledelse er udemokratisk, og opptrer lovstridig.

I tillegg er det en fullstendig fastlåst konflikt mellom skolens ledelse og lærerne ved skolen. Alle lærerne ved skolen er for tiden sykemeldte. Bakgrunnen for frustrasjonen blant lærerne er knyttet til uenighet med skolens ledelse i forhold til drift og ledelse med basis i manglende planer, visjoner, rutiner, oppfølging av personalet og hjem- og skolesamarbeidet.

Urtehagen skole har heller ikke levert inn regnskap til fylkesmannen siden skolen ble startet høsten 2001. Fylkesmannen vil nå etterlyse regnskapene.

Urtehagen skole var meget omdiskutert da den ble etablert, og mottar som andre godkjente private friskoler støtte fra det offentlige. For kort tid siden varslet statsråden at hun ville skjerpe kontrollen med friskolene.

Aktivt tilsyn er viktig for å sikre elevene god kvalitet på undervisning og læringsmiljø, og det er elevene som står igjen som taperne om ikke statsråden følger opp fagre ord med konkrete handlinger. For hver dag som går uten at det blir tatt affære i denne krisen ved Urtehagen skole, mister elevene dyrebar undervisningstid.

De kristne friskolene har vært gjenstand for massivt fokus, og da er det rett og rimelig at statsråden kan inkludere Norges eneste muslimske grunnskole i et slikt søkelys, slik at denne skolen også blir gjenstand for aktivt tilsyn og kontroll. Da dette er den eneste skole i sitt slag er det etter mitt syn også rimelig at departementet direkte behandler saken uten å skyve fylkesmannens utdanningsavdeling foran seg. Jeg viser også til at departementet tidligere (høsten 2002) har fremvist betydelig direkte inngrep rettet mot en annen skole i Oslo, Minerva videregående

skole, i forbindelse med at godkjenning av denne private skolen ble trukket tilbake.

Svar:

Det er fylkesmannsembetene som fører tilsyn med at skoleeier følger opp friskoleloven, herunder barn og unges plikt og rett til opplæring. Departementet er gitt tilsynsmyndighet etter friskoleloven § 7-2. I rundskriv F-22-03 er tilsynet delegert til fylkesmannsembetene.

Urtehagen skole startet opp i 2001 med tre klasser. Skolen er godkjent for klassetrinnene 1-10 og for inntil 350 elever første driftsår og med inntil 500 elever når skolen er fullt utbygd. Fylkesmannen i Oslo og Akershus gjorde tilsynsbesøk 21. mai 2002. Ved fylkesmannen i Oslo og Akershus oppfølgingstilsyn med skolen 9. april 2003 ble det i rapport datert 23. april 2003 fra tilsynsbesøket presisert at skolen måtte ha større lokaler dersom den skulle ha flere elever. Det ble også presisert at skolen måtte arbeide videre for å bemanne lærerstillingene med lærere som har godkjent relevant utdanning, videreutvikle ledelsen og utarbeide planer for tilrettelegging av undervisning for barn med særskilte behov. Det har for øvrig vært hyppig kontakt mellom skolen og fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus fikk i april inn to klageskriv, datert 14. april 2004 og 19. april 2004, om den situasjon som nå har oppstått ved Urtehagen skole. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har derfor i brev bedt skolens styre redegjøre for de forholdene som er tatt opp i klageskrivene. Frist for svar er satt til 4. mai 2004.

Oslo kommune er av fylkesmannen muntlig orientert om situasjonen. Oslo kommune er blitt informert om hvilke elever som holdes hjemme fra skolen, og vil opplyse foreldrene om hvordan plikten til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kan ivaretas. Kommunen vil også tilby elevene plass i den offentlige skolen. Skolens meldeplikt til kommunen følger av friskoleloven § 5-2 som sier at skolens styre skal: *"[...] melde frå til foreldra og heimkommunen til elevar som over lengre tid ikkje møter fram til undervisning utan lovleg grun."*

Etter møte 28. og 29. april 2004 mellom departementet og fylkesmannen er det klart at fylkesmannen vil følge opp saken i tråd med gjeldende regelverket så snart skolens redegjørelse foreligger. Fylkesmannen vil dessuten utarbeide en rapport om saken til departementet. Saken er således under kontinuerlig behandling. Departementet vil ikke trekke noen konklusjon i saken før fylkesmannens rapport foreligger.

SPØRSMÅL NR. 625

Innlevert 23. april 2004 av stortingsrepresentant André Kvakkestad

Besvart 30. april 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

“I den senere tid har det vært uro rundt nedlegging av trafikkstasjoner. Ikke minst har bekymringen vært stor vedrørende trafikkstasjoner som ligger hensiktsmessig til, og som har et stort befolkningsgrunnlag for sine tjenester. Det fremkommer heller ikke at det har vært foretatt noen helhetlig vurdering basert på klare kriterier.

Vil statsråden avvente med å foreta konkrete nedleggelser av trafikkstasjonene frem til en helhetlig gjennomgang av hele trafikkstasjonsstrukturen har bli foretatt?”

BEGRUNNELSE:

Det har i den senere tid vært stor uro i befolkningen som vil bli berørt av de bebudede nedleggelser av trafikkstasjoner på Østlandet. Dette har sin bakgrunn i at en forventer at dette med overveiende sannsynlighet vil komme til å forringe den service som eksisterer i dag. Det vil for mange være et problem å kunne oppsøke trafikkstasjoner som ligger svært langt fra ens bosted. Spesielt problematisk blir dette når en ikke med rimelighet vil kunne nå "sitt nye" trafikkkontor med annet enn personbil.

Selv om en skulle forutsette at førerprøver ble foretatt ved at de ansatte oppsøkte trafikkskolene, vil det være flere tilbud som faller utenfor denne oppsøkende virksomheten. Eksempler på forhold som vil bli gjort mer kompliserte er innlevering av skilter, fornyelse av førerkort og generell informasjon til allmennheten.

Et annet viktig forhold er at lokalkunnskap er viktig når det skal foretas kontroller av forskjellig art. Ikke minst er det viktig å være klar over alternative

veistrekninger og bruken av disse for å unngå kontroller. Trafikkstasjonens nære forhold til lokalmiljøet gir en meget positive synergieffekter både i forhold til kunnskap hos veimyndighetene, men også i forhold til befolkningens kunnskap og oppmerksomhet rundt trafikksikkerhet.

Når det gjelder de konkrete nedleggingsforslagene, fremstår det for mange som underlig at en ønsker å foreta nedleggelser av trafikkstasjoner som både har et stort befolkningsgrunnlag og som også ligger hensiktsmessig til i forhold til trafikkstasjonenes øvrige gjøremål så som kontroller.

Som eksempler kan nevnes:

Trafikkstasjonen i Drøbak har et befolkningsgrunnlag på over 100 000 personer samt at stasjonen er plassert i aksen mellom E6 og E18 fra Sverige til Oslo samt Oslofjordforbindelsen. Når en også vet at denne stasjonen brukes som utviklingsmal for øvrige trafikkstasjoner i Norge, kan en stille spørsmål om hvilke kriterier som er lagt til grunn for nedleggingsforslaget.

Når det gjelder trafikkstasjonen på Billingstad, er det her et befolkningsgrunnlag på ca. 150 000 personer. Denne trafikkstasjonen ligger også hensiktsmessig til i forhold til de oppgaver en trafikkstasjon har. Også her kan en spørre seg om hvilke kriterier som er lagt til grunn.

Uavhengig av behovet for å rasjonalisere innenfor trafikketaten er det avgjørende at en stiller opp klare kvalitative og kvantitative kriterier for de strukturelle endringer som en ønsker å foreta. Avgjørende både for befolkningen og de ansatte er at en har en forståelse for den helhetlige vurdering og konklusjon som har blitt foretatt. Ikke minst er dette et behov når en forespeiles et åpenbart mindre tilgjengelig tilbud. På denne bakgrunn ville det være hensiktsmessig for alle parter om en ikke forhastet seg i denne prosessen, men foretok en helhetlig vurdering basert på klare kriterier før en foretar dramatiske endringer i servicetilbudet og tilgjengeligheten. Det vil være å håpe at statsråden gjøre det klart at det ikke ville bli foretatt noen konkrete nedleggelser før en helhetlig gjennomgang av trafikkstasjonsstrukturen i Norge foreligger.

Svar:

Statens vegvesen arbeider nå videre med effektivisering av etaten i tråd med fullmakter gitt fra storting og departement. Dette innebærer bl.a. at etaten har fullmakt til å bestemme lokalisering av trafikkstasjoner og virksomheten på den enkelte stasjon. En av forutsetningene for omorganiseringen av Statens vegvesen pr. 1. januar 2003 var at Statens vegvesen skal være en etat med stor grad av desentralisering. Lokalisering av trafikkstasjoner er viktig i forhold til å yte tjenester til enkeltkunder og kommuner. Antall trafikkstasjoner vil være en avveining i forhold til bl.a. kommunikasjonsforhold, service og kostnader. Jeg legger til grunn at Statens vegvesen skal ta de aktuelle og nødvendige hensyn i denne prosessen og at samfunnsøkonomiske

kostnader skal inngå i grunnlaget for de avgjørelser som blir tatt. Jeg viser i denne forbindelse også til mitt svar til stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter på skriftlig spørsmål nr. 257 (2003-2004) datert 14. januar 2004.

I tråd med dette har regionvegkontorene gjennomført, eller er i gang med å gjennomføre, analyser av tjenester, oppgaver og fremtidig organisering, spesielt innenfor trafikant- og kjøretøyområdet. Ut fra regionenes arbeid så langt, har Vegdirektoratet sett et behov for å samle etaten om et felles strategisk grep for å få en ensartet håndtering av beslutningsprosessen videre. Som et ledd i dette arbeidet har Vegdirektoratet bl.a. satt i gang en prosess for å finne frem til hvilke kriterier som skal ligge til grunn for vurderingen av det tjenestetilbud Statens vegvesen i fremtiden skal yte innenfor trafikant- og kjøretøyområdet, samt i hvilken form disse tjenestene skal ytes. Statens vegvesens regioner og hovedorganisasjonene deltar i den nevnte prosess, og arbeidet med oppstilling av kriteriene vil danne grunnlaget for regionenes videre arbeid med sine analyser og beslutninger om fremtidig tjenestetilbud og organisering av trafikant- og kjøretøyområdet.

Når det gjelder prinsipper for kriterier for endringer i trafikkstasjonsstruktur og tjenestetilbud, arbeider Vegdirektoratet ut fra at et av hovedprinsippene skal være at Statens vegvesen er til stede på offentlige servicekontorer der hvor slike finnes. Grad av tilstedeværelse (fra på det ene ytterpunkt å være tilstede med egne ansatte til det andre ytterpunkt å kun være til stede med informasjonsmateriell eller PC for benyttelse av Statens vegvesens internettjenester), vil avhenge av etterspørselen av tjenester. Der hvor det ikke finnes slike servicekontorer, skal det vurderes opprettelse av et "kundesenter" i regi av Statens vegvesen. På et slikt senter skal publikum få utført alle typer av tjenester som ikke krever kontrollhall. Både når det gjelder tilbud på offentlige servicekontorer og "kundesentre", forutsettes at også tjenester utenfor trafikant- og kjøretøyområdet skal være tilgjengelige.

Planen for den videre prosessen er at Statens vegvesens etatsledelse skal behandle de tidligere nevnte kriterier. Regionene skal så utarbeide forslag til endring i trafikkstasjonsstruktur og tjenestetilbud basert på kriteriene, og deretter sende forslaget på høring til lokale myndigheter. Jeg forutsetter at de tillitsvalgte og organisasjonene blir tatt med i prosessen. Regionene fatter deretter beslutning. Vegdirektoratet orienteres om beslutningene, og vurderer hvordan regionenes forslag vil gi utslag på nasjonal basis. Vegdi

rektoratet vil kunne gjøre om en regions beslutning. Statens vegvesen legger opp til at strukturen for trafikkstasjonene vil være på plass innen utgangen av 2004. Eventuelle nedleggelser av trafikkstasjoner vil ikke skje før etter dette.

SPØRSMÅL NR. 626

Innlevert 26. april 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 3. mai 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"Jeg viser til mitt spørretimespørsmål 21. april 2004 hvor statsråden svarte at en samlet plan for vindkraftutbygging ville medføre for mye byråkrati. Det eksisterer en Samlet plan for vannkraft, og denne er revidert en rekke ganger. I prosessen involveres en rekke organisasjoner og det oppstår/avdekkes en rekke interessekonflikter mellom miljøvernere, grunneiere, lokalsamfunn og kraftprodusenter.

Hvorfor er det unødvendig byråkrati å kartlegge miljøkonsekvenser for vindkraft men ikke for vannkraft?"

BEGRUNNELSE:

Sitat fra statsrådens svar:

"Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet har i samråd funnet ut at det vil være lite hensiktsmessig å utarbeide en samlet plan for vindkraftutbygging. Utarbeidelse av en slik plan forutsetter at et tilnærmet ubegrenset antall potensielle lokaliteter langs vår kyst tas opp til vurdering, med det betydelige merarbeid og byråkrati det medfører."

[...] "I mitt svar til representanten Korsberg fastslo jeg at alle meldte vindkraftanlegg "gjennomgår en omfattende behandling etter energiloven og plan- og bygningsloven". Så sa jeg at for "alle vindkraftprosjekter er det krav til konsekvensutredning der alle de viktige aspekter av utbyggingsplanene skal belyses". Utgangspunktet er altså at de aktuelle og konkrete vindkraftprosjektene skal konsekvensutredes."

Undertegnende kan konkludere med at Regjeringen argumenterer med behov for helhetlige vurderinger vedrørende vannkraftprosjekt totalt sett, men innen vindkraft nøyer seg med å vurdere hvert enkelt vindkraftprosjekt uten å kreve en helhetlig vurdering av totaliteten.

Svar:

Som jeg redegjorde for i mitt svar til representanten Korsberg i spørretimen den 21. april i år, ville det være en meget omfattende prosess å lage en helhetlig plan for vindkraft som grunnlag for å behandle konsesjonssøknader. Det ville også være en langt mer omfattende prosess enn på tilsvarende måte å utarbeide Samlet plan for vassdrag.

Potensialet for vannkraftutbygging er av naturgitte årsaker begrenset til vassdragenes lokalisering. I motsetning til dette er potensialet for lokaliteter for vindkraftutbygging langs vår kyst tilnærmet *ubegrenset*.

Dertil kommer at kjennskapen til vassdragsressursene og de fleste aktuelle økonomisk nyttbare vannkraftprosjekter var kartlagt og godt kjent på tidspunktet for utarbeidelsen av den første Samlet plan for vassdrag på begynnelsen av 1980-tallet. Kjennskapen til vinddata for alle potensielle lokaliteter er derimot meget begrenset.

Utarbeidelse av en samlet plan for vindkraftutbyggingen tilsvarende det man har for vannkraft ville, dersom den skulle ha noen verdi i forhold til vurdering av egnede lokaliteter for utbygging, måtte innebære grundige vindmålinger i terrenget. En slik vindkartlegging forutsetter oppsetting av et meget stort antall vindmålemaster langs kysten, noe i likhet med de hydrologiske målestasjonene som ble opprettet over hele landet flere tiår før Samlet plan for vassdrag ble utarbeidet. Kostnadene ved slike vindmålinger er omfattende. For de prosjektene som til nå er lansert er det brukt fra 300 000 til 3 mill. kr til måling av vind for hvert enkelt prosjekt. I de fleste tilfeller og for større lokaliteter må en ha flere målepunkter og undersøkelser over flere år for å kunne si noe sikkert om lønnsomheten ved lokaliteten.

I tillegg til sikre vinddata for et tilnærmet ubegrenset antall lokaliteter må kapasitet og kostnader for kraftoverføring fra anleggene beregnes og det må foretas vurderinger av infrastruktur som veier og kaianlegg. Først når dette arbeidet er gjennomført vil en kunne starte opp arbeidet med å vurdere konsekvensene for miljø og andre viktige samfunnshensyn.

Som jeg redegjorde for i Stortinget ser jeg det derfor ikke som hensiktsmessig å bygge opp et behandlingssystem for vindkraftsaker som tilsvarende Samlet plan for vassdrag. Som jeg også nevnte i mitt svar i spørretimen ble spørsmålet om å utarbeide en nasjonal samlet plan for vindkraft også vurdert under regjeringen Stoltenberg, og det ble trukket samme konklusjon.

Selv om det ikke utarbeides en samlet plan for vindkraft, er det ikke grunnlag for å hevde at vindkraftutbygging underlegges en mindre grundig behandlingsprosedyre enn for utbygging av vannkraft. Alle de meldte vindkraftanleggene gjennomgår en omfattende behandling etter energiloven og plan- og bygningsloven. For vindkraftprosjekter er det i utgangspunktet krav til konsekvensutredning der interesseorganisasjoner og berørte myndigheter trekkes inn og alle viktige aspekter av utbyggingsplanene blir belyst. Normal behandlingstid for vindkraftprosjekter, fra forhåndsmelding til rettskraftig vedtak, er i dag på fra 2 til 3 år. Jeg har tiltro til at denne grundige behandlingsformen sikrer at vindkraftutbyggingen vil skje innenfor miljømessig akseptable rammer.

SPØRSMÅL NR. 627

Innlevert 26. april 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 4. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Det har i dag blitt opplyst i riksmidlene at politiet i Stavanger skal ha hatt kunnskap om hvor og når ranet mot Nokas skulle skje. Registrerer at POD har nedsatt en gruppe som skal se på disse forholdene.

Kan justisministeren bekrefte at så er tilfelle, dvs. at faren for ranet var kjent, og i så fall hvorfor ranet og dets omfang ikke ble forhindret?”

BEGRUNNELSE:

I etterkant av det brutale ranet i Stavanger for kort tid tilbake sitter mange igjen med spørsmål om hvordan dette kunne skje. Ikke minst med tanke på at en meget aktiv og lojal politimann ble drept.

Det skjer heldigvis ikke ofte at ran av dette omfang utføres i Norge, da med tanke på det beløp som er antydning samt det faktum at en politimann i tjeneste ble drept under ranet.

Når det så fremkommer påstander om at opplysninger om gjennomføringen av ranet skulle være politiet i hende før ranet ble gjennomført, ja da er det på tide å foreta en gjennomgang av hele episoden. Ser at POD har startet nettopp det arbeidet, noe jeg anser er en selvfølgelighet. Dersom det i etterkant blir bekreftet og det viser seg at ikke alt ble gjort for å forhindre ranet vil det være svært alvorlig, fra ansvarlige tjenestemenn opp til justisministeren som ansvarlig politisk leder.

Jeg ser derfor frem til justisministerens svar.

Svar:

Ranet av Norsk kontantservice (Nokas) før påske der en polititjenestemann ble drept representerer en meget alvorlig kriminell handling, og det er i ettertid, blant annet gjennom midlene, reist spørsmål om ulike sider ved politiets håndtering. En av problemstillingene er knyttet til mulig informasjon om forestående ran og hvordan politiet eventuelt forholdt seg til dette.

Ranssaken og drapet på polititjenestemannen etterforskes med store ressurser.

Politidirektoratet har oppnevnt en arbeidsgruppe som skal gjennomgå håndteringen av saken. Denne arbeidsgruppen er bredt sammensatt.

Når det ble fremsatt påstander i midlene om at det forelå informasjon i forkant som kunne gi grunnlag for å forhindre ranet, ba politimesteren i Stavanger Det særskilte etterforskningsorgan for politisaker (SEFO) om å se på politiets håndtering. Ingen av disse gjennomgangene av hendelsesforløpet er ennå avsluttet.

Hvilke operative opplysninger Stavanger politidistrikt hadde i forkant om et mulig ran i Stavanger vil være sentrale temaer for de gjennomgangene som er igangsatt, og at det ikke trekkes forhastede slutninger før man har et tilstrekkelig og sikkert faktagrunnlag.

Som justisminister finner jeg det ikke riktig på nåværende tidspunkt verken å gi tilkjenne oppfatninger av hendelsesforløpet eller på annen måte foregripe konklusjonene i de gjennomgangene som skal foretas.

SPØRSMÅL NR. 628

Innlevert 26. april 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 29. april 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

“Har statsråden tenkt å sørge for at det blir bygget et nasjonalt svømmeanlegg i Bergen?”

BEGRUNNELSE:

Allerede i 2001 gjorde Bergen bystyre vedtak om å bidra til å bygge et 50 m svømme- og stupeanlegg. Det har vært en del usikkerhet knyttet til finansieringen og mye har skjedd i saken i løpet av de siste par årene. Norge trenger et riksanlegg for svømming og stup, og det vil være naturlig at Bergen får tildelt et slikt anlegg. Tomten for anlegget er sentrumsbeliggende og ideell for nasjonale og internasjonale stevner. Byen har stor hotellkapasitet med lett atkomst til et sentralt beliggende anlegg. Bergen kommune skal drøfte saken i bystyret 26. april 2004, og det hadde derfor vært nyttig å få avklart om statsråden kunne avklare om det finnes midler til et slikt anlegg i Bergen.

Svar:

Det er opp til Bergen kommune å avgjøre om de vil bygge et nytt svømmeanlegg, men svømming er ikke blant de idrettene som Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité har vedtatt som aktuelle for nasjonalanlegg. Det er derfor ikke aktuelt å gi et svømmeanlegg i Bergen status som nasjonalanlegg. Departementet har imidlertid gitt Bergen kommune melding om at det vil kunne oppnås et tilskudd på 30 mill. kr av spillemidlene til et nytt 50 m svømmeanlegg. Tilskuddet vil bli dekket av ordinære spillemidler og midler fra det anleggspolitiske programmet.

Departementet har oppfordret Bergen kommune til å ta kontakt med Norges Svømmeforbund for å sikre at anlegget vil inneholde de elementer som er nødvendig for å kunne avholde konkurranser på et høyt nivå.

SPØRSMÅL NR. 629

Innlevert 26. april 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 3. mai 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

“Den største andelen av personer som blir utvalgt av Regjeringen til statlige råd, utvalg og styrever er bosatt

i Oslo-området. For å skape bredere representasjon, er det nødvendig å både øke andelen kvinner og personer fra andre regioner i Norge.

Er statsministeren enig i at representasjonen i større grad bør gjenspeile bosetningsmønsteret, og i så fall vil statsministeren iverksette tiltak for at de ulike regionene og landsdelene i større grad blir representert i statlige råd, utvalg og styrer?”

Svar:

Spørsmålet er overført fra statsministeren.

Jeg viser til mitt brev av 16. april 2004 som svar på spørsmål fra stortingsrepresentant Tore Nordtun om sammensetningen og den geografiske fordelingen av statlige styrer, råd og utvalg.

Styrer, råd og utvalg er viktige elementer i statsforvaltningen. De bidrar til å supplere og styrke kompetansen i forvaltningen, avlaste forvaltningen for oppgaver og skape bedre rollefordeling, samt å få fram og avveie ulike gruppers syn og interesser. Sammensetningen skal gjenspeile behovet for faglig kompetanse, ekspertise og for representativitet der det er relevant. Omfanget og sammensetningen av styrer, råd og utvalg må ses i sammenheng med behovet for en effektiv og smidig statlig forvaltning. Det har gjennom mange år vært arbeidet med å redusere antallet kollegiale organer og å gi dem en sammensetning og størrelse i samsvar med de behovene de skal dekke.

Som det framgår av St.meld. nr. 15 (2002-2003) Statlege styre, råd og utval, er målene for inneværende fireårsperiode mht. sammensetning å øke kvinneandelen i statlige styrer, råd og utvalg, bedre den geografiske spredningen, styrke rekruttering fra yngre al

dersgrupper og sikre rekruttering fra innvandrere og nasjonale minoriteter. Selv om det er en akseptabel andel kvinner i slike organer (42 pst.), er det bare drøyt ¼ av dem som ledes av kvinner. Det er derfor ønskelig å øke kvinneandelen i ledende posisjoner i styrer, råd og utvalg. Regjeringen har gitt klart uttrykk for at den ønsker flere kvinner i styrene i næringslivet. Tilsvarende krav setter vi til de styrene, rådene og utvalgene departementene selv oppnevner.

I 2002 var 43 pst. av medlemmene i styrer, råd og utvalg bosatt i Oslo og Akershus, som omfatter 22 pst. av landets befolkning. Det indre Østlandet, Sør- og Vestlandet er underrepresentert, mens det for de tre nordligste fylkenes del er samsvar mellom befolkningsmengde og representasjon i styrer, råd og utvalg (19 pst.). De kravene som stilles til medlemmer av styrer, råd og utvalg, vil variere. I en del tilfeller må det stilles krav til en spesifikk faglig kompetanse, mens medlemmene i andre tilfeller først og fremst skal representere en organisasjon, institusjon eller gruppe. Siden mange statlige institusjoner, bl.a. forskningsinstitusjoner og private organisasjoner, er lokalisert til Oslo-regionen, er det naturlig at mange medlemmer av styrer, råd og utvalg også er bosatt i det sentrale østlandsområdet. Regjeringen har likevel satt som mål å bedre den geografiske spredningen i rekrutteringen til statlige styrer, råd og utvalg, og har fulgt opp dette ved utnevelser.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har gitt Statskonsult AS i oppdrag å lage en veileder for oppnevning og bruk av styrer, råd og utvalg hvor målene i stortingsmeldingen vil bli presisert. Veilederen vil være rettet mot departementene. Hensikten er blant annet å påvirke sammensetningen av styrer, råd og utvalg i ønsket retning.

SPØRSMÅL NR. 630

Innlevert 27. april 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 4. mai 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

“Norsk Tipping skal etter Kulturdepartementets og Stortingets beslutning overta alt ansvar og drift av spilleautomater i Norge. EFTAs overvåkingsorgan, ESA, har vedtatt å åpne sak mot Norge på grunn av automatmonopolet. Norsk Lotteridrift har i dag rundt 220 ansatte, hvorav 40 av dem er på Fagernes. Disse arbeidsplassene vil forsvinne når Norsk Tipping overtar ansvaret for automatdriften. Viktig kompetanse på Fagernes vil bli bedre ivaretatt, og arbeidsplassene sikret på en bedre måte om en utsetter gjennomføringen

med å gi monopolrettighetene til Norsk Tipping i 1 år. Dette kan enkelt gjøres ved å forlenge varighet av eksisterende lotteritillatelser med 12 måneder.

Vil Regjeringen utsette innføringen av monopolet til man har en endelig juridisk avklaring gjennom EFTA-systemet?"

Svar:

Jeg har forståelse for at avviklingen av dagens gevinstautomatmarked kan være en særlig utfordring for næringsmiljøet i visse regioner. I forhold til situasjonen på Fagernes viser jeg i den forbindelse til mitt brev 12. januar 2004 til Stortingets president, med svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 252.

Etter min mening er det imidlertid grunn til å understreke at overgangsperioden fra 2003 til utgangen av 2004, som automatoperatørene er inne i, gir en rimelig mulighet til en kontrollert avvikling av automatriften og omstilling til annen virksomhet. Jeg viser i den forbindelse til at omsetningen i gevinstautomatene har økt fra ca. 8,5 mrd. kr i 2001 via ca. 15 mrd. kr i 2002 til om lag 22 mrd. kr i 2003. De ekstraordinære inntekter som har påløpt de senere år har slik sett gitt et bedre grunnlag for omstilling enn det som kunne legges til grunn da Stortinget fattet sitt vedtak i juni 2003.

I forhold til de pågående prosesser med EØS- rettslige vurderinger av Stortingets vedtak er det vanskelig å se at disse kan gi grunnlag for endring av fremdriften når det gjelder nedbygging av nåværende automatmarked. Stortingets vedtak er basert på den vurdering at det ut fra sosialpolitiske hensyn vil være uforvarselig å videreføre driften av dagens gevinstautomater. Disse sosialpolitiske hensyn utgjør også hovedbegrunnelsen for at reformen ikke er i strid med EØS-avtalen. Den eksplosive økningen i automatenes omsetning gir signaler om et marked uten tilfredsstillende kontroll, og gir etter min vurdering grunn til å frykte at behovet for rask avvikling er ytterligere forsterket siden Stortingets vedtak ble fattet.

Jeg kan derfor ikke se at ESAs beslutning 23. april 2004 om å åpne formell gransking av Stortingets vedtak i forhold til EØS-avtalen, i seg selv kan gi grunnlag for å utsette avviklingen av eksisterende gevinstautomater.

SPØRSMÅL NR. 631

Innlevert 27. april 2004 av stortingsrepresentant Kjell Engebretsen

Besvart 5. mai 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

“Vil de kommunale alders- og sykehjem etter dagens bestemmelser måtte dekke kostnadene for all medisin og medisinsk utstyr for pasienter eller beboere med fast plass på institusjonen, og ser statsråden i så tilfelle noen mulighet til refusjon når det gjelder særlig kostbare medisiner eller medisinsk utstyr av livsnødvendig karakter?”

BEGRUNNELSE:

Jeg er blitt gjort oppmerksom på at det vil være det enkelte sykehjem eller annen type institusjon innen eldreomsorgen som vil måtte dekke alle kostnader for medisiner og medisinsk utstyr som deres beboere er i behov av. Dette vil også, slik jeg har forstått det, også gjelde livsviktige medisiner, eller utstyr som er livsviktig. Disse kostnadene varierer naturlig nok fra beboer til beboer og vil vel i de fleste tilfeller oppleves som en logisk del av institusjonenes ansvar. I visse tilfelle kan imidlertid kostnadene bli svært høye og hvor en enkelt pasient kan gi utgifter som langt overstiger en "normalutgift". Et eksempel som er presentert for meg er en strupeoperert pasient hvor filter i strupeåpningen påfører institusjonen en årlig utgift på ca. 70 000 kr. Dette vil for enkelte institusjoner være utgifter som kan være vanskelige å dekke, og vil måtte gå ut over den øvrige virksomheten i en periode. I dette konkrete tilfelle som jeg er orientert om er de totale utgiftene til medisin satt til 170 000 kr ut fra de erfaringer de har. En ny pasient legger da beslag på over 40 pst. av dette budsjettet. Siden det her en tale om livsnødvendig utstyr har ikke institusjonen muligheter til å vurdere andre løsninger eller å utsette kostnaden. Jeg ser at institusjonene bør ha ansvaret for dette, men spør om det bør

etableres ordninger med et "tak" hvorefter en refusjon kan være aktuelt.

Svar:

Det er kommunen og ikke det enkelte alders- og sykehjem som er ansvarlig for å yte og finansiere forsvarlige tjenester. Det er opp til den enkelte kommune å sørge for at legemiddeldekningen er faglig forsvarlig for alle beboerne selv om enkeltpasienter har behov for kostnadskreven medisin og annet medisinsk utstyr.

Parallelt med den tekniske utviklingen opplever kommunene å motta pasienter med behov for stadig mer kostnadskreven behandling. Regjeringen er bevisst denne utviklingen og har derfor sendt ut et høringsnotat om brukerbetaling og finansiering av pleie- og omsorgssektoren. Notatet belyser hvilke utfordringene vi står overfor innefor sektoren og stiller opp alternativer bl.a. til dagens finansieringsansvar for medisiner i alders- og sykehjem. Høringsfristen er satt til 21. juni 2004, og jeg vil på egnet måte komme tilbake med forslag til oppfølging.

SPØRSMÅL NR. 632

Innlevert 27. april 2004 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 5. mai 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

“Kva har statsråden føreteke seg for å fylle opp punktet i budsjettavtalen med Arbeidarpartiet kor det heiter: "Regjeringa bes om å ta aktivt del i arbeidet for å legge et grunnlag for ny næringsdrift i Årdal og Høyanger i sambande med store nedleggelser av industriarbeidsplasser. Det må tas initiativ overfor nåværende virksomheter, fremtidige eier- og investormiljøer og gjennom målrettede offentlige virkemidler."?”

GRUNNGJEVING:

Dei to kommunane, Årdal og Høyanger, står overfor store utfordringar i åra framover. Arbeidarpartiet meiner det er behov for at styresmaktene arbeider aktivt for å gjera prosessen best mogeleg, slik at det kan leggest grunnlag for eit aktivt næringsliv og vekst i både Høyanger og Årdal også i framtida.

Svar:

Spørsmålet er retta til nærings- og handelsministeren, men etter semje med han vil eg svare på spørsmålet.

Regjeringa har i denne saka nær kontakt med leiinga i Norsk Hydro. I tillegg er det også nær kontakt med dei nasjonale verkemiddelaktørane.

Kommunal- og regionaldepartementet hadde eit møte med representantar frå Sogn og Fjordane 13. november 2003. Det var her semje om at Sogn og Fjordane fylkeskommune skulle kome attende med ein søknad om ekstra statleg innsats i fylket som fylgje av dei store utfordringane fylket står overfor i åra som kjem. Denne søknaden kom til departementet 1. mars 2004. Dei søker her mellom anna om 93 mill. kr til ekstraordinære omstillingstiltak for perioden 2004-2008.

Mykje av omstillinga i Årdal og Høyanger vil kome i 2005 og 2006. Regjeringa vil kome nærmare tilbake til saken i revidert nasjonalbudsjett for 2004.

SPØRSMÅL NR. 633

Innlevert 28. april 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 5. mai 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

“Den israelske stat annekterer nå jordområder i stor stil for å kunne ferdigstille sin nye mur. I den forbindelse benyttes nå en nærmest sovende lov, nemlig absentee law som ble laget i forbindelse med krigen i 1948. Nå vil Israels hær ta over en delvis norskeid eiendom, Cliff Hotel, med den begrunnelse at eierne er fraværende. Imidlertid bor eierne noen få hundre meter unna eiendommen, men på "feil" side av Vestbanken.

Hva vil utenriksministeren gjøre for å sikre norske sivile rettigheter til egen eiendom i Israel?”

BEGRUNNELSE:

Den israelske hæren tok over hotellet i 1996 begrunnet i staten Israels sikkerhetsbehov. Etter massivt press fra skandinaviske medier og oppmerksomhet fra norske parlamentarikere, trakk hæren seg tilbake etter kun få dager. Nå står igjen eierne i fare for å miste hotellet.

Svar:

Fra norsk side har vi gjentatte ganger understreket overfor israelske myndigheter at bygging av muren inne på Vestbredden strider mot folkeretten. Muren er i ferd med å få tragiske konsekvenser for et betydelig antall palestinere. Også norske borgere med tilknytning til Vestbredden rammes av muren.

Vi har tatt opp situasjonen for eierne av Cliff Hotel med israelske myndigheter ved flere anledninger. Det ser dessverre ikke ut til at vårt syn på saken er tatt til følge.

Vår ambassade i Tel Aviv og det norske representasjonskontoret i Al Ram vil fortsette å følge utviklingen i saken nøye. Den er nå til behandling i det israelske rettssystemet. Vi forutsetter at avgjørelsene som fattes, vil være i samsvar med folkeretten.

Vi har gitt uttrykk for vår motstand mot muren både i åpent møte i FNs sikkerhetsråd i fjor høst og ved vår stemmegivning ved behandlingen i FNs generalforsamling av en resolusjon i oktober 2003 om sikkerhetsmurens rettslige status. Det er etter Regjeringens syn svært beklagelig at Israel ikke handler i samsvar med FNs entydige krav om å stanse og reversere byggingen av muren. Den israelske fremgangsmåten i denne saken vanskeliggjør arbeidet for en varig fred i Midtøsten basert på en tostatsløsning.

SPØRSMÅL NR. 634

Innlevert 28. april 2004 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 7. mai 2004 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

“Er NORADs syn på vennskapskomiteenes oppgaver i forhold til denne type prosjektet Vennskapskomiteen Kråkerøy-Patzun har søkt om støtte til i tråd med Regjeringens syn på vennsaksarbeidet mot den 3. verden og hvis ikke, vil utviklingsministeren foreta seg noe i sakens anledning?”

BEGRUNNELSE:

Vennskapskomiteen Kråkerøy-Patzun i Fredrikstad har fått avslag i NORAD på en søknad om støtte til et forprosjekt for å skaffe tilstrekkelig rent drikkevann til Patzun i Guatemala. Avslaget er blant annet begrunnet med at det ikke framstår som hensiktsmessig at en vennskapskomité skal engasjerer seg i et så vidt omfattende infrastrukturprosjekt som dette vil være.

Vennskapskomiteen skulle stå som eier av prosjektet, men samarbeide med FREVAR, som er Fredrikstads vann- og avløpsselskap og som således har stor kompetanse på området. I tillegg skulle det samarbeides med Kirkens Nødhjelp.

Vennskapskomiteens viktigste kompetanse i prosjekter er den tillit som er opparbeidet i lokalbefolkningen gjennom vennsaksarbeidet som har vært drevet siden 1987. Gjennom disse årene har det vært en rekke besøk og utvekslinger med befolkningen i Patzun. Et har vært samarbeidet med representanter fra skoler, helsepersonell og brannvesen i Fredrikstad. I dette arbeidet har nettopp NORAD ytt vesentlige

økonomiske bidrag.

Tilførsel av rent drikkevann og utbedring av de sanitære forholdene i den 3. verden er en prioritert oppgave for FNs kommisjon for helse og utvikling, som miljøvernminister Børge Brende nå leder. Dette prosjektet er et ledd i dette arbeidet.

Det er sterke reaksjoner i Vennskapskomiteen Kråkerøy-Patzun over at avslaget er begrunnet med at dette ikke er en naturlig oppgave for en vennskapskomité, når man har etablert samarbeid med det nødvendige fagmiljø gjennom FREVAR. Likeledes oppleves det som en underkjennelse av den kompetanse som ligger i den tillit som er opparbeidet i lokalsamfunnet gjennom 14 års nært samarbeid.

Avslaget på søknaden er anket.

Svar:

Brevet tar utgangspunkt i et avslag fra NORAD på søknad fra Vennskapskomiteen Kråkerøy-Patzun (VKP) om midler til å gjennomføre en forstudie. Forstudien skulle legge til rette for byggingen av et vannverk for lokalsamfunn i Patzun, Guatemala.

Utenriksdepartementet mottok søknad og klagebrev fra VKP med brev fra NORAD av 26. mars 2004 og har allerede behandlet saken formelt som klagesak. VKP ble i brev av 23. april 2004 gitt beskjed om at Departementet ikke finner å kunne omgjøre NORADs vedtak.

Det er flere momenter som ble lagt til grunn for departementets beslutning. En fant det ikke tilstrekkelig godtgjort at en så stor del av planleggingsarbeidet måtte foretas av norske aktører, når Guatemala selv, i følge den norske ambassaden i landet, har den nødvendige fagekspertise. Større infrastruktursatsing innebærer også større inngrep og bør være godt forankret i nasjonale planer. En fant ikke dette godt nok ivare tatt. Støtte til infrastrukturprosjekter er heller ikke et satsingsområde i strategien for norsk bistand til Guatemala, noe som svekker muligheten for å koble denne type initiativ til dialog med nasjonale myndigheter for slik å sikre bærekraft i prosjektet over tid.

Jeg har stor respekt for det engasjement, den lokalkunnskap og de resultater VKP ellers kan vise til.

Regjeringen anser vennskapssamarbeid og kommunesamarbeid som en viktig del av utviklingssamarbeidet. NORAD kanaliserer vesentlige midler til dette både gjennom Kommunenes Sentralforbund, Vennskap Nord-Sør og til enkeltavtaler.

Samarbeidet spenner fra kulturutveksling til samarbeidsprogram som sikter mot å styrke lokalforvaltning og lokaldemokrati. Samarbeidet omfatter i noen tilfeller småskalaprojekter av ulike slag, men er først og fremst relatert til erfaringsutveksling og kapasitetsbygging, særlig knyttet til reformarbeid, administrative utfordringer, utviklingen av demokratiske strukturer og hvordan kommunene organiserer sitt arbeid i forhold til nasjonale myndigheter.

Regjeringen ønsker å stimulere til videreutvikling av kommunesamarbeidet, også innenfor rammen av Agenda 21, der kommunene er viktige partnere i prosessen for en bærekraftig utvikling.

Det er en viktig forutsetning at samarbeidet er basert på en klar rolledeling i forhold til lokale partnere og andre aktører, og er godt forankret i lokale strukturer og planer. Innenfor en slik ramme er jeg overbevist om at norske kommuner har mye å bidra med.

Deres rolle og engasjement må imidlertid være klart definert ut fra spesielle kompetansefortrinn og innpasses på en slik måte at den ikke strider mot prinsippet om mottakeransvar. Vi er av den oppfatning at nevnte prosjekt ikke ivaretar disse prinsippene på en tilfredsstillende måte.

Departementet deler for øvrig NORADs oppfatning om at vennskapskomiteer bør være varsomme med å engasjere seg i så omfattende infrastrukturprosjekter, der prinsipper knyttet til nasjonal forankring, mottakeransvar og bærekraft er særlig viktig å ivareta.

I de generelle retningslinjene for tilskudd til frivillige organisasjoner av 19. november 2001 heter det: *"Tilskudd [...] skal begrunnes ut fra den særlige rollen tilskuddsmottakeren mener å ha i utviklingssamarbeid med partnerorganisasjoner i det sivile samfunn."* Departementet kan dessverre ikke se at det er samsvar mellom den formålsbeskrivelse VKP legger til grunn for sitt samarbeid, og den rolle de her ønsker å påta seg.

Ut fra disse hensyn deler departementet NORADs vurderinger og konklusjon i denne saken.

Innlevert 28. april 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 5. mai 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

“Det er gjennomført flere "reformer" innenfor primærnæringene som har til direkte formål eller som konsekvens færre tilsatte innenfor disse næringene, spesielt er fiskerne i kystflåten rammet. Antall tilsatte i primærnæringene er avgjørende for befolkningsutviklingen i kystkommunene, spesielt i Nord-Norge.

Vil statsråden ta initiativ for en helhetlig utredning av de effekter som omstillingene i primærnæringene har hatt og vil få for bosettingen langs kysten, og hva som kan gjøres for å sikre fremtidig bosetting langs kysten?”

Svar:

Denne regjering har introdusert endringer i rammebetingelsene som påvirker utviklingen i primærnæringene. Innenfor fiskeri- og havbrukssektoren har slike tiltak hatt til formål å øke verdiskapingen i hele næringen og å skape grobunn for bedret lønnsomhet i de enkelte bedrifter. Tiltakene spenner over et stort register. Fra de overordnede finans- og pengepolitiske tiltak, som har gitt vesentlig lavere rente og en svakere, mer konkurransedyktig kronekurs, til mer teknisk pregede forskriftsendringer for avvikling av fisket (som enhetskvoter og drifts- og strukturordninger for kystflåten), levering av fangstene, konkursforskriften og flytteforskriften i havbruk m.m.

Som representanten Bastesen er kjent med har Stortinget så sent som i februar i år behandlet et forslag om utarbeidelse av en stortingsmelding om helhetlig kystpolitikk og kystsamfunnenes utfordringer.

I debatten ble det den gang vist til en rekke fremlagte og kommende meldinger og proposisjoner med klar relevans for utvikling på kysten. Disse dekker viktige samfunnsområder så som skipsfart, samferdsel, olje- og gassektoren og også regionalpolitikken. Stortingsflertallet så følgelig ikke behov for at det nå

ble utarbeidet en altomfattende kystmelding. Derimot var det stor enighet om det formålstjenlige ved en melding som fokuserer på rammevilkårene for økt verdiskaping og lønnsomhet i fiskeriene og marin sektor for øvrig.

Stortinget vedtok følgelig å be Regjeringen legge frem en stortingsmelding om rammevilkårene for fiskeriene og de marine næringenes betydning og utviklingspotensial når det gjelder økt verdiskaping og bosetting langs kysten.

Dette vedtak har Regjeringen fulgt opp og Fiskeridepartementet har innledet arbeidet med en melding som jeg vil presentere i vårsesjonen neste år. I denne meldingen vil det, som Stortinget har bedt om, bli lagt vekt på betydningen av å utvikle best mulige rammevilkår som grunnlag for økt verdiskaping, vekst og lønnsomhet. Gjennom en slik utvikling vil fiskeri- og havbruksnæring best være i stand til fortsatt å ha en distriktpolitisk rolle.

SPØRSMÅL NR. 636

Innlevert 29. april 2004 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 6. mai 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

“Vågan kommunestyre skal i juni 2004 gjøre endelig vedtak om å bygge et regionalt kulturhus for Lofoten i Svolvær. Arbeidet med finansieringen er i gang. Nordland fylkeskommune gav prosjektet regional status i 1997. Etter at innstillingen til St.meld. nr. 48 (2002-2003) ble vedtatt og premissene lagt i debatten, synes det klart at Vågan kommune i 2005 kan søke Kultur- og kirkedepartementet om finansiering inntil 60 pst. av kostnaden gjennom den nye ordningen for spillemidler til regionale møteplasser og arenaer for kultur.

Deler statsråden denne oppfatningen?”

BEGRUNNELSE:

Vågan kommune har i over 10 år arbeidet for realisering av en ny hovedarena for kultur i Lofoten. Ulike løsninger, innhold, tomtealternativer og samarbeid for realisering har vært vurdert. Det er nå utviklet et kulturfaglig spennende prosjekt ved Svolvær torg og hurtigrute kai. Kulturhuset vil med dette være en revitalisering av byens tradisjonsrike torg og havnemiljø.

Statstilskuddene over kap. 320 post 60 er strøket i statsbudsjettet og tildeling skjer av spillemidler basert på lovvedtak av 22. mai 2002.

Etter stortingsvedtaket 1. april 2004 gis tilskuddene med inntil 1/3 av kostnadsoverslaget til bygg som kommer under den desentraliserte ordningen til fylkeskommunen (FK) og inntil 60 pst. for regionale bygg. Dette åpner for at tilskuddene kan justeres i forhold til nye behov og ikke minst kostnadsstigning for slike bygg på nær 100 pst. i perioden.

Kommunen har også registrert at økningen i tilskuddene av spillemidler til idrettsanlegg i kommunene har ført til en mangedobling av tilskuddene til bl.a. flerbrukshaller i samme periode.

I en tale til bl.a. fylkeskultursjefene og KS i Oslo 20. april i år sier statsråden: *"Når det gjelder den nye ordningen for tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur, vil de tilgjengelige midlene i 2004 bli disponert til prosjekt og tiltak som allerede ligger på departementets bord i form av søknader om midler fra posten til nasjonale kulturbygg."*

Dette må være å forstå slik at denne mer avgrensede bruken av de 40 mill. kr av spillemidlene til "regionale møteplasser" bare gjelder i 2004. Dette fordi søknadene som nå foreligger behandles etter den "gamle" ordningen for statstilskudd til lokale og regionale kulturbygg. Det er viktig for Vågan kommune å få en avklaring om den nye ordningen for å få en forsvarlig saksbehandling frem mot kommunestyrets prinsippavgjørelse i juni.

Svar:

Ved behandling av St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 sluttet Stortinget seg til forslaget om en ny desentralisert ordning for tilskudd til kulturhus og en ny ordning for tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur, jf. Innst. S. nr. 155 (2003-2004). Den desentraliserte tilskuddsordningen skal tilføres ca. 40 pst. av den delen av spillemiddeloverskuddet som skal benyttes til kulturbygg mens ordningen for tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur skal tilføres ca. 60 pst.

Vedrørende ny ordning for tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur, er det i St.meld. nr. 48 (2002-2003) gitt eksempel på hvilke kategorier kulturbygg ordningen vil kunne omfatte. Blant disse er også kulturhusprosjekt nevnt.

Den nye desentraliserte ordningen for tilskudd til kulturhus vil ikke lenger skille mellom lokale og regionale kulturbygg. I stedet står kulturhus som et samlet begrep for både lokale og regionale tiltak innenfor den nye ordningen. Tilskudd skal fortsatt gis til både lokale og regionale kulturbygg. Slik ordningen er beskrevet i St.meld. nr. 48 (2002-2003) skal fylkeskommunen stilles nokså fritt i bruken av midlene, og det er fylkeskommunen som avgjør prioriteringen mellom ulike søknader og tilskuddsutmålingen til prosjektene innenfor rammen av 1/3 av den samlede finansieringen av det aktuelle tiltaket.

Kultur- og kirkedepartementet har mottatt tegninger av det planlagte kulturhuset i Svolvær datert 16. desember 1996. Departementet har i brev datert 5. august 1998 gitt en generell og foreløpig uttalelse til søknaden, da ikke all dokumentasjon forelå ved uttalelsestidspunktet. Oppdaterte opplysninger om prosjektet vil være nødvendig for å kunne vurdere om prosjektet vil kunne prioriteres innenfor ordning for tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur eller om det mer naturlig bør vurderes i forhold til den desentraliserte ordningen.

SPØRSMÅL NR. 637

Innlevert 29. april 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 5. mai 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

“Alle personer med endelig avslag på asylsøknaden eller som ikke har fått utsatt iverksetting, mistet fra 1. januar 2004 retten til å oppholde seg på statlige mottak og mistet også pengestøtte. Dersom personen nekter å forlate mottaket skal UDI begjære utkastelse overfor namsmannen. I den forbindelse viser det seg at iverksettelsen tar tid. I dag mottar disse personene ingen støtte til livsopphold.

Hvem har ansvaret for at disse personene faktisk får mat i perioden før namsmannen iverksetter utkastelse?”

BEGRUNNELSE:

I Vågan kommune har de første 6 asylsøkerne fra Etiopia fått brev om at de har mistet retten til å oppholde seg i det statlige mottaket. Begjæring om utkastelse er imidlertid ikke effektivt. Ifølge kommunen vil dette kunne ta opp til flere måneder før utkastelse vil skje. Samtidig har etiopierne mistet retten til all form for pengestøtte. Alle landets kommuner har i brev av 29. desember 2003 fra UDI fått retningslinjer som sier at disse personene ikke har rett til sosiale ytelser, og at slike søkere bør henvises til politiet. Dette stiller kommunene i en svært vanskelig situasjon. I utgangspunktet har ikke kommunene noe direkte med de statlige asylmottakene å gjøre. Situasjonen setter imidlertid kommunen i en umulig situasjon. De kan vanskelig sitte rolig å se på at mennesker ikke har mat over lengre perioder.

Svar:

I Reglement for økonomisk hjelp til personer i statlig mottak (pengereglementet), som fastsetter de økonomiske ytelsene for beboere i mottak, står det:

"Beboere som har mottatt endelig avslag på sin asylsøknad, eller som etter klage på Utlendingsdirektoratets vedtak ikke er gitt utsatt utreisefrist, mister ytelser fra den dato som er satt som utreisefrist. Utlendingsdirektoratet kan i særlige tilfeller bestemme at ytelser først skal falle bort fra et senere tidspunkt."

Ordlyden i bestemmelsen er i dag den samme som det har vært siden 1. juni 2002, men praksis er strammet inn fra 1. januar 2004. Praksis før 1. januar i år har vært at beboere i mottak med endelig avslag på asylsøknaden har mistet lomme pengeandelen av den økonomiske støtten, men har fått beholde støtten til livsopphold eller fått mat på mottaket. Praksis etter 1. januar 2004 er at beboere i mottak med endelig avslag på asylsøknaden også mister støtten til livsopphold og får heller ikke utdelt mat og nødvendige hygieneartikler på mottaket.

Beboere i mottak med avslag på asylsøknaden som søker om å få reise hjem frivillig med International Organization for Migration (IOM) og som bidrar aktivt og troverdig med å skaffe reisedokumenter, får imidlertid fortsatt bo i mottak. Så lenge samarbeidet er aktivt og troverdig, vil de bli gitt økonomisk støtte til livsopphold etter pengereglementet.

Fra ordningen med bortfall av botilbud har jeg

også gjort unntak for barnefamilier og enslige mindreårige. Videre kan Utlendingsdirektoratet (UDI) bestemme, etter en særskilt vurdering, at noen enkeltpersoner fortsatt skal få bo i mottak.

Sosial- og helsedirektoratet skriver følgende i rundskriv av 2003:

"Når en person med endelig avslag på asylsøknaden ikke forlater landet frivillig innen (utreise)fristen, er det i realiteten ingen norsk myndighet som har plikt til å sørge for vedkommendes livsopphold. Samfunnet som sådan har imidlertid et generelt ansvar for å yte akutt, livsnødvendig hjelp i en nødssituasjon. Dette følger av alminnelige nødrechtsbetraktninger. Dette innebærer også at en person kan ha krav på hjelp i form av sosiale tjenester i spesielle, akutte situasjoner uavhengig av oppholdets lovlighet."

Mitt departement vil sammen med Sosialdepartementet gjennomgå om det er behov for klargjørende retningslinjer i forbindelse med dette.

Jeg er opptatt av å beskytte asylinstituttet, og denne ordningen er et viktig signal til personer uten behov for beskyttelse i Norge. Begrunnelsen for at enslige voksne og par uten barn med endelig avslag på asylsøknaden mister botilbudet i mottak er at mange med endelig avslag ikke oppfyller plikten til å forlate landet. For å få flere uten behov for beskyttelse til å reise hjem, har jeg derfor sett det som nødvendig at botilbudet skal falle bort for disse personene.

SPØRSMÅL NR. 638

Innlevert 30. april 2004 av stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik

Besvart 7. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Hva er status for samlokaliseringsprosjektet ved Høgskolen i Vestfold?”

BEGRUNNELSE:

Høgskolen i Vestfold og tidligere Det regionale høgskolestyret for Vestfold, har gjentatte ganger fremmet forslag om nybygg i Borre med sikte på en full samlokalisering. Samlokaliseringsprosjektet innebærer en flytting av lærerutdanningen fra Eik og samlokalisering med resten av Høgskolen i Borre. Budsjettinnstillingen fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen høsten 2003 gav håp om at en samlokalisering av Høgskolen i Vestfold på Bakkenteigen ikke var langt unna. Her bad komiteen Utdannings- og forskningsdepartementet komme tilbake med en vurdering av tidspunkt for oppstart for nybygg på Bakkenteigen så snart man er trygg på hva kostnadsrammen vil bli.

På Regjeringens egen liste over prioriterte prosjekter på universitets- og høgskolesektoren som ikke er gitt starttillatelse var HVEs nye byggetrinn det eneste som var ferdig forprosjektert.

Svar:

Siste ledd i samlokaliseringsprosjektet for Høgskolen i Vestfold er nybygg for avdeling for lærerutdanning på Bakkenteigen.

Statsbygg har ferdigstilt arbeidet med forprosjektet. Bygget vil bli på 15 850 kvm. I tråd med Finansdepartementets retningslinjer for store statlige investeringsprosjekter er det gjennomført en ekstern kvalitetssikring av forprosjektet. Finansdepartementet har fått forslag til kostnadsramme oversendt fra Statsbygg og Utdannings- og forskningsdepartementet. Når dette materialet er ferdigbehandlet, vil neste fase i prosjektet være at Regjeringen fremmer forslag til kostnadsramme og forslag om startbevilgning for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 639

Innlevert 30. april 2004 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 7. mai 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

“Hvorledes er budsjettmidler til tiltaksplasser fordelt fylkesvis første halvår 2004?”

BEGRUNNELSE:

Gjennom budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet ble det flertall for en betydelig styrking av tiltaksnivået første halvår 2004. Jeg ønsker å få en oversikt over hvordan de økonomiske ressursene som er avsatt til tiltaksplasser er fordelt mellom fylkene første halvår 2004. Jeg ber om å få dette tabellarisk framstilt der disponering av totalrammen for tiltaksplasser for hvert enkelt fylke framgår.

Svar:

Jeg viser til spørsmål til skriftlig besvarelse mottatt 30. april 2004. Stortingsrepresentant Oppebøen Hansen ber om å få oversendt oversikt over hvordan de økonomiske ressursene knyttet til tiltaksplassene er fordelt mellom fylkene 1. halvår 2004. Nedenfor følger tabellarisk fremstilling mottatt fra Aetat.

Fylke	Fylkenes budsjett 1. halvår 2004	
	Ordinære arbeidsmarkedstiltak (post 70)	Spesielle arbeidsmarkedstiltak (post 71)
Østfold	60 600 000	80 500 000
Oslo og Akershus	304 000 000	239 000 000
Hedmark	33 778 514	56 453 251
Oppland	26 400 000	56 400 000
Buskerud	48 900 000	67 207 113
Vestfold	40 000 000	69 000 000
Telemark	39 900 000	75 300 000
Aust-Agder	33 000 000	38 500 000
Vest-Agder	57 000 000	43 000 000
Rogaland	88 000 000	95 000 000
Hordaland	105 000 000	125 000 000
Sogn og Fjordane	13 100 000	30 700 000
Møre og romsdal	43 300 000	65 100 000
Sør Trøndelag	72 200 000	90 200 000
Nord Trøndelag	30 700 000	48 000 000
Nordland	57 700 000	116 000 000
Troms	32 300 000	54 900 000
Finnmark	23 000 000	31 900 000
SUM	1 108 878 514	1 382 160 364

Dokument nr. 15:33

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 640

Innlevert 30. april 2004 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 7. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Hva kan statsråden bidra med for at turistbygda Geiranger til kommende sommer og i fremtida sikres god, oppgradert politiberedskap i sommerhalvåret?”

BEGRUNNELSE:

Fra mai til september er turistbygda Geiranger for en liten by å regne, med tanke på kraftig økning i innbyggertallet. I tillegg er bygda pålagt å øke terrorberedskapen i forbindelse med de mange turistbåtanløpene som bygda har daglig i sommermånedene. Fram til 2001 var det øremerkede midler til å drifte eget lensmannskontor i Geiranger om sommeren. Til tross for økende turisme har kontoret blitt avviklet, og i de senere år har det vært problemer med politiberedskapen i turistbygda.

Svar:

Politimesteren i Sunnmøre, som er ansvarlig for polititjenesten i Geiranger, har opplyst at det ikke er planlagt døgnkontinuerlig polititjeneste i Geiranger sommeren 2004.

Nødvendig beredskap opprettholdes imidlertid ved at politimannskaper fra Stranda og Nordal rykker ut ved behov. Politidirektoratets og politimesterens vurdering er at dette er en tilfredsstillende ordning i forhold til ordensmessige og trafikale utfordringer.

Når det gjelder den del av spørsmålet begrunnelse som gjelder terrorberedskapen ved havneanløp av de mange turistskipene, kan jeg opplyse at FNs internasjonale sjøfartsorganisasjon (IMO) har vedtatt et nytt regelverk for å hindre terroranslag mot internasjonal skipsfart. Regelverket trer i kraft 1. juli 2004. Fiskeridepartementet ved Kystverket forvalter ovennevnte regelverk i Norge, og ivaretar nødvendig koordinering mellom involverte aktører innen havnesikkerhet. Politidirektoratet har i denne forbindelse bedt berørte politidistrikter om å bistå og veilede statlige og kommunale etater samt private havneiere i deres arbeid med utarbeidelse av sårbarhetsvurderinger og sikkerhetsplaner.

Havneanlegg kan i enkelte tilfeller bli vurdert som særlige risikoobjekter i terrorsammenheng. I slike situasjoner vil aktuelt politidistrikt, i samarbeid med havneier og Politiets sikkerhetstjeneste, planlegge og iverksette nødvendige tiltak. Lokale, og eventuelt nasjonale politiberedskapsressurser, vil bli anvendt i en slik situasjon.

SPØRSMÅL NR. 641

Innlevert 30. april 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 11. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Arbeidet med eit nasjonalt program for førebygging og behandling av osteoporose vart sett i gong i 1998. Etter fleire år er enno ikkje programmet lagt fram.

Kan statsråden klargjera status for dette arbeidet?”

Svar:

I samband med at Stortinget behandla budsjettet for 1999, jf. Budsjett-innst. S. nr. 11 (1998-99), vart Regjeringa bedt om å *"vurdere igangsetting av et flerårig nasjonalt handlingsprogram for å kartlegge årsakene til og foreslå tiltak mot den høye forekomsten av benskjørhet i Norge"*. Stortinget løyvde 2 mill. kr til tiltaket, og desse midla er seinare vidareført. 1,5 mill. kr vart tildelt Norges forskningsråd sitt forskningsprogram "Helse og samfunn".

For å danne ein basis for ein samla strategi for førebygging og behandling av osteoporose og osteoporotiske brot, fekk Senter for medisinsk metodevurdering i 1999 i oppdrag frå Sosial- og helsedepartementet å utarbeide ein kunnskapsstatus på feltet. Med bakgrunn i mellom anna dette kunnskapsgrunnlaget vart Statens helseundersøkingar (SHUS) i 1999 tildelt 0,5 mill. kr for å utarbeide ei rettleiing til helsepersonell. Denne rettleiinga vart tatt i bruk i 2001. I desember same året vart eit forslag til handlingsprogram frå SHUS lagt fram for Sosial- og helsedepartementet. Med bakgrunn i omorganiseringa av den sentrale sosial- og helseforvaltinga vart det vidare arbeidet med handlingsprogrammet overført til Sosial- og helsedirektoratet, som fekk tildelt 0,5 mill. kr til dette arbeidet.

Arbeidet er no på det næraste slutført, og Sosial- og helsedirektoratet vil leggje fram handlingsprogrammet i nær framtid.

I handlingsprogrammet vil både kort- og langsiktige tiltak bli presentert. Eit hovudmål i programmet er å redusere forekomsten av brot. For å unngå brot er det viktig å bygge ei høg maksimal beinmasse i barne- og ungdomsåra, og seinare i livet tape minst mulig beinmasse. For å legge til rette for dette har handlingsprogrammet fokus på livsstilstiltak for å sikre betre kosthald, fysisk aktivitet og redusert røyking. I tillegg står førebygging av ulykker sentralt. Dei førebyggjande tiltaka har fokus på barn og unge, kvinner i 40-60-årsalderen og eldre kvinner og menn.

På behandlingssida vil programmet presentere tiltak som mellom anna vil bli følgt opp i helseføretaka.

Handlingsprogrammet vil ikkje gje svar på kvifor Noreg er blant dei land i verda med flest hoftebrot. Regjeringa vil derfor framleis leggje vekt på forskning på området - både for å medverke internasjonalt, og for at framtidige tiltak på området skal være best mogeleg fundert. Som ei oppfølging av kvinnehelsestrategien i St.meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge er Norges forskningsråd i år styrka med 2 mill. kr til kvinnehelseforskning med ei hovudvekt på førebygging og behandling av osteoporose.

SPØRSMÅL NR. 642

Innlevert 30. april 2004 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 7. mai 2004 av arbeids- og administrasjonsminister **Morten Andreas Meyer**

Spørsmål:

“Stavanger Aftenblad har i ei rekkje artiklar no i april sett søkelyset på ulike sider ved dødsulukka på riggen "Byford Dolphin" for 2 år sidan.

Vil statsråden i arbeidet med stortingsmeldinga om helse, miljø og tryggleik på sokkelen, i tillegg til å fokusera på førebyggjing av ulukker, også sjå nærare på kva som skal gjerast når ei eventuell ulukke skjer?”

GRUNNGJEVING:

Gjennom kommunalkomiteen si handsaming av den første stortingsmeldinga om helse, miljø og sikkerhet (HMS) på sokkelen og også i annan saman

hang, meiner eg det går klart fram at både næringa og styresmaktene skjerpar HMS-arbeidet på sokkelen. Aftenbladet sine artiklar viser mangel på tydelege, klare og sameinte rutinar for korleis granskinga i samband med ei ulukke skal føregå og i kva grad eit slikt etterarbeid skal gjerast offentleg kjent. Etterletne og arbeidstakarar stiller seg tvilande til om alle forhold er vurderte og om alle opplysningar er komne fram. Slik kan vi ikkje ha det. Eg ber difor statsråden stadfesta at han i stortingsmeldinga vil fokusera på kva som skal gjerast dersom ulukka er ute. Eg ser gjerne at han også vurderer om han kan medverka til innsyn i dei faktiske hendingstilhøva i samband med ulukka på "Byford Dolphin".

Svar:

Arbeidet med neste stortingsmelding om helse, miljø og tryggleik i petroleumsverksemda er sett i gang. Eitt av områda som vil bli handsama vil vere dei rutinar styresmakta og næringa har for gransking og handtering av større og mindre hendingar, og læring for å førebyggje liknande hendingar.

I St.meld. nr. 7 (2001-2002) om helse, miljø og tryggleik i petroleumsverksemda foreslo Regjeringa at det skulle etablerast ein fast undersøkingskommisjon for petroleumssektoren. Komiteen slutta seg til dette forslaget i Innst. S. nr. 169 (2001-2002). Eg arbeider no med dette.

Eg vil likevel streke under at det noverande systemet for gransking av uønskte hendingar innan petroleumsverksemda er forsvarlig. I St.meld. nr. 7 (2001-2002) står det m.a. at *"Regjeringen vil at petroleumssektoren skal være en foregangsnæring med sterk fokus på helse, miljø og sikkerhet på alle nivå i virksomheten og som har "kontinuerlig forbedring" og "føre var" som grunnleggende prinsipper"*. Petroleumstilsynet har sett i gang ei rekkje tiltak for å følgje opp denne ambisjonen. Eitt av desse tiltaka er å følgje opp uønskte hendingar. Etaten har i sitt tilsyn m.a. prioritert utvikling av granskingsmetodikk, intern kompetanseutvikling innan området og gjennomføring av granskingar. Petroleumstilsynet har og eit ansvar for å sjå til at regelverkskrav knytte til etablering av rutinar for gransking vert følgde, og at informasjonsformidling og system til å følgje opp alvorlege hendingar er på plass og vert følgde opp av dei ulike aktørane.

Basert på graden av alvor i hendingane vil dei ulike aktørane setje i verk gransking og følgje opp hendingane med konkrete tiltak for å førebyggje liknande hendingar i framtida. Ved alvorlege hendingar vil det involverte operatørselskapet og/eller den som er ansvarleg for drifta av flyttbar innretning (reiarlaget) ha eit ansvar for å setje i verk eiga gransking. Det er også praksis at Petroleumstilsynet gjer ei eiga sjølvstendig gransking for å avdekkje kva som har skjedd og årsakene til hendinga, samt eventuelle brot på regelverket. Kunnskap frå gransking av slike hendingar er naudsynt for å kunne førebyggje liknande hendingar i framtida.

Ved alvorlege hendingar vil normalt også politiet setje i gang eiga etterforsking. Dette for å klargjere kva som har skjedd, årsaker til hendinga, eventuell overtreding av gjeldande regelverk samt vurdere om straffbare forhold ligg bak. Politi- og påtalestyresmakta vil normalt ha behov for fagleg bistand frå Petroleumstilsynet i slike saker. Det ligg føre skriftlege retningslinjer og avtaler som regulerer dette samarbeidet mellom tilsynsstyresmakt og politiet, der roller, oppgåver og ansvar er avklart. Det skulle derfor ikkje vere grunnlag for nokon rollekonflikt.

Når det gjeld dødsulukka på "Byford Dolphin" 17. april 2002 har Oljedirektoratet (no Petroleumstilsynet) granska ulukka på sjølvstendig grunnlag. Politiets etterforsking, Statoils og Dolphins granskingar, og Oljedirektoratet konkluderte med det same.

Petroleumstilsynet har heile tida vore kjent med at enkelte vitne har andre synspunkt på kva som skjedde. Tilsynet erkjenner også at desse divergerande synspunkt gjerne kunne ha gått fram av granskingsrapporten. Trass i dette ser Petroleumstilsynet likevel ingen grunn til å endre sin konklusjon om kva som faktisk skjedde på "Byford Dolphin".

Eg meiner det er viktig at denne type saker blir handsama på ein mest mogleg open måte. Praxis i Petroleumstilsynet er at granskingsrapportar og tilsynsrapportar vert gjevne ut ved spørsmål om innsyn, med unntak av eventuelle opplysningar som er underlagd teieplikt etter norsk lov. Det blir også lagt ut eit samandrag av rapportane på tilsynet si heimeside. Når det gjeld spørsmålet om innsyn i dei faktiske hendingstilhøva i samband med ulukka på "Byford Dolphin", viser eg til at Petroleumstilsynet, i tråd med vanleg praksis, har oversendt granskings/tilsynsrapportar til dei aktuelle/involverte selskapa. Dei er på si side bedne om å gjere rapportane kjende for arbeidstakarane.

Når det gjeld Petroleumstilsynet sine fråsegner til politiet i samband med ei eventuell etterforsking, er dei unnatekne frå innsyn, jf. offentlegloven § 6 nr. 5. Dette er fordi politiet ønskjer kontroll med utlevering av disse dokumenta av omsyn til etterforskinga. Det gjeld elles særlege reglar for innsyn i saker som er under etterforsking av politiet.

SPØRSMÅL NR. 643

Innlevert 30. april 2004 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 11. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Når vil etableringen av etterforskningsenheten for politisaker foretas, og vil justisministeren sikre at dette skjer så raskt som mulig?”

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i fjor loven som etablerte et uavhengig etterforsknings- og påtaleorgan for politisaker. Et samlet storting sluttet seg til loven og intensjonen om raskt å få etablert ordningen. I den enstemmige innstillingen ble det understreket at etableringen skulle foretas utenfor Oslo, men i nærheten av Gardermoen.

Svar:

Stortinget vedtok opprettelse av *Spesialenheten for politisaker* i november 2003, jf. Innst. O. nr. 15 (2003-2004) og Ot.prp. nr. 96 (2002-2003) Om lov om endringer i straffeprosessloven (ny organisering av et eget etterforskningsorgan for politiet og påtalemyndigheten).

Departementet tar sikte på opprettelse av Spesialenheten for politisaker fra 2005, og vil i 2004 arbeide med å forberede etableringen. Spesialenheten for politisaker vil ha hovedkontor i østlandsområdet, utenfor Oslo men i nærheten av Gardermoen.

SPØRSMÅL NR. 644

Innlevert 30. april 2004 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 12. mai 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

“EØS-relevante EU-rettsaktene tas inn i norsk regelverk på ulike måter som lovendring, forskriftsendring, ev. andre regelendringer, eller de krever ikke endring i norsk regelverk. UD beskriver mange av rettsaktene som relevant og akseptabel e.l. og mange som uten praktiske konsekvenser for Norge.

Hvor mange EU-rettsakter er tatt inn i norsk regelverk på de ulike måtene for hvert enkelt år, og hvor mange er beskrevet som relevant og akseptabel e.l. og uten praktiske konsekvenser, eller ev. andre kategorier, for hvert enkelt år?”

BEGRUNNELSE:

I svar til Bjørn Jacobsen (skriftlig spørsmål nr. 493 (2003-2004)) gir utenriksministeren en oversikt over hvor mange av EUs rettsakter som er EØS-relevante. Den viser at bare ca. 17 pst. av rettsaktene i EU blir en del av EØS-avtalen. Likevel gjenstår spørsmålet om hvor stor politisk betydning de ulike rettsaktene har, og på hvilken måte de blir tatt inn i vårt regelverk. Fra enkelte hold blir det hevdet at vi har fått "4 000 lover" fra EU gjennom EØS-avtalen. Men i St.meld. nr. 27 (2001-2002) kommer det fram at svært få av EØS-reglene krever lovendring i Norge. Ikke alle krever regelendringer i det hele tatt, fordi de reglene EØS-avtalen angir allerede er ivarettatt i norsk regelverk.

Samtidig er det også slik at mange av reglene er fornuftige samordninger av tekniske standarder og lignende for å få et felles marked til å fungere og for å spare mange bedrifter for unødvendig byråkrati. Departementet bruker ofte betegnelsene "uten praktisk betydning" eller "relevant og akseptabel" om rettsaktene. Det betyr at mye av det regelverket vi får gjennom EØS-avtalen har liten politisk betydning.

Svar:

Når EUs regelverk endres, blir EØS-relevante rettsakter, dvs. rettsakter som gjelder saker innen EØS-avtalens virkeområde, innlemmet i avtalen gjennom beslutninger i EØS-komiteen. Denne kontinuerlige videreutvikling av regelverket innen EØS-avtalens rammer er selve grunnlaget for at norske bedrifter og norske borgere fortsatt har adgang til EUs indre marked.

EØS-regelverket er omfattende og ofte mer de

taljert enn norske lover og forskrifter. Allikevel er det relativt få EØS-regler som krever lovendring i Norge. I St.meld. nr. 27 (2001-2002) vises det til at mellom 2 og 6 pst. av EØS-komiteebeslutningene i årene 1994-2001 har ført til lovendring. For 2002 gjaldt dette 14 av 175 EØS-komiteebeslutninger og for 2003 førte 9 av 181 beslutninger til lovendring.

Det skyldes at relevant norsk lovgivning for en stor del allerede er i samsvar med EUs regelverk, og at nytt EØS-regelverk i hovedsak kan gjennomføres i form av forskrifter hjemlet i lover Stortinget allerede har vedtatt eller i form av interne beslutninger eller retningslinjer.

For de EØS-komiteebeslutninger som krever lovendring, budsjettvedtak eller er av særlig viktighet, innhentes Stortingets samtykke i samsvar med Grunnloven § 26 annet ledd. Selv om en EØS-komiteebeslutning ikke krever stortingsbehandling, blir Stortingets EØS-utvalg, før møtene i EØS-komiteen, orientert om hovedinnholdet i rettsaktene som skal innlemmes i avtalen og de konsekvenser de vil få for Norge.

Når rettaktene omtales som "akseptable" betyr det at de enten i utgangspunktet er i samsvar med norsk regelverk på området, eller at EFTA/EØS-landene har forhandlet frem tilpasninger i regelverket som gjør at de anses som "akseptable" for Norge eller at Regjeringen vil foreslå å endre lov eller forskrift slik at de blir i samsvar med EUs regelverk på området. *Alle* rettsakter som vedtas i EØS-komiteen, vurderes således som relevante og akseptable av norske myndigheter.

De rettsakter som er uten "praktiske konsekvenser" for Norge kan f.eks. være rettsakter som gir regler for håndtering av dyresykdommer som ikke finnes i Norge, eller regelverk for virksomhet (f.eks. høyhastighetstog) som vi ikke har her i landet. Slike bestemmelser innlemmes i EØS-avtalen fordi de tilhører en type regelverk som i utgangspunktet er EØS-relevant (f.eks. veterinærbestemmelsene eller jernbanedrift) eller endrer regelverk som allerede er gjennomført i Norge gjennom tidligere vedtak i EØS-komiteen.

Jeg gjør spesielt oppmerksom på at det ikke føres noen *samlet* oversikt over på hvilken måte EØS-regelverk er gjennomført Norge. Utenriksdepartementet har allikevel gjennomgått de oversiktene som regelmessig sendes Stortinget og laget en oppstilling for årene 1995-2003 fordelt på følgende kategorier:

- 1) Rettsakter som krever lovendring
- 2) Rettsakter som krever forskriftsendring
- 3) Rettsakter som krever annen gjennomføring, for eksempel i form av retningslinjer, rapportering, veiledning eller på annen måte

- 4) Rettsaker hvor det konstateres at norsk lovgivning eller interne regler ikke behøver å endres, f.eks. som følge av tidligere gjennomføring av annet EØS-regelverk, samt ikke-bindende rettsaker som ikke krever gjennomføring
- 5) Totalt antall rettsaker

	1	2	3	4	5
1995	4	47	5	36	92
1996	5	40	26	26	97
1997	5	99	16	31	151
1998	7	73	71	25	176
1999	10	183	285	84	562
2000	6	103	62	46	217
2001	11	114	68	209	402
2002	14	128	112	70	324
2003	9	137	54	97	297
Totalt for perioden 1995-2003	71	924	699	624	2318

For 1994 har det ikke vært mulig å finne de tilsvarende tallene, fordi ordningen med informasjon til Stortinget ikke fulgte samme prosedyrer som i de senere årene. Jeg gjør oppmerksom på at tallene for 1999 avviker sterkt fra de andre årene da de inkluderer den såkalte tilleggspakken på veterinærområdet, som omfattet 233 rettsaker.

SPØRSMÅL NR. 645

Innlevert 3. mai 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 12. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“I skriftlig spørsmål nr. 494 og 548 er det belyst forhold knyttet til at norske barn med foreldre som har innvandrerbakgrunn og som er bosatt i Norge blir sendt til bl.a. Pakistan for å gå på skole der. Fravær fra skolen i Norge for norske barn bosatt i Norge og som ikke er gyldig eller godkjent vil være i strid med opplæringsloven. Også lov om barneverntjenester har bestemmelser som kan være brutt ved slikt fravær.

Hva vil statsråden gjøre for å samordne innsats mot slik virksomhet med andre berørte departement?”

BEGRUNNELSE:

Det synes å være klart dokumentert at barn i skolepliktig alder i henhold til norske bestemmelser, som har foreldre med innvandrerbakgrunn og som er bosatt i Norge, sendes ut av Norge etter initiativ fra foreldre/foresatte for å gå på skole i foreldrenes opprinnelige hjemland.

Det synes klart fra statsrådens svar på skriftlig spørsmål nr. 548 at fravær som ikke er gyldig eller godkjent vil bryte med opplæringslovens bestemmelser. Det fremgår også av opplæringslovens tekst i § 2-1 at det er kommunen som må sette frem krav om påtale dersom bestemmelsene i denne paragrafen brytes.

Her må både Utdannings- og forskningsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet føle ansvar for å oppfordre kommuner med et betydelig antall innbyggere med innvandrerbakgrunn til særlig å følge opp at barn i skolepliktig alder faktisk begynner på norsk skole, fortsetter i norsk skole og er til stede i norsk skole. De samme departementene må kunne bistå i dette arbeidet.

Jeg viser videre til at lov om barneverntjenester har en formålsparagraf som skal sikre barn trygg oppvekst og sikre at som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Etter samme lovs kap. 4 § 4-3 har også barneverntjenesten rett og plikt til å foreta undersøkelser. Foreldre/foresattes bortsending av barn bosatt i Norge for å få skolegang i foreldres opprinnelig hjemland vil åpenbart kunne skje uten at barnet har mulighet til å motsette seg dette og derfor kan det åpenbart også skje mot barnets vilje. Grunnlag for bruk av bestemmelser i lov om barnevern bør derfor være til stede.

Endelig vil jeg vise til at en slik bortsending åpenbart ikke fremmer integrasjon i Norge. Ikke bare blir barna problem med å bruke å forstå norsk opprettholdt; det blir også forsterket og videreført. Dersom norske myndigheter velger å lukke øynene for at slik virksomhet faktisk skjer, og at det faktisk også skjer i et betydelig omfang opprettholdes og forsterkes den integrasjonsnegative effekten.

Det er derfor viktig at norske politiske myndigheter tar tak i denne problemstillingen og samordner oppfølging og virkemidler mellom de tre departementene som bør være ansvarlig: Utdannings- og forskningsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Da det er barn i skolepliktig alder som rammes er det naturlig at det er statsråden som er ansvarlig for utdanning som tar ansvar og initiativ i saken.

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til svarene på skriftlig spørsmål nr. 494 og 548 der jeg redegjør for ulike forhold knyttet til barn som tas ut av norsk skole.

Rett og plikt til offentlig grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 2-1 gjelder for barn som er bosatt i Norge, og det er kommunen der barnet er bosatt som er ansvarlig for at barnet får lovlig opplæring, jf. opplæringsloven § 13-1 første ledd. Unntak fra retten og plikten til å gå i offentlig grunnskole gjelder dersom elevene på annen måte får tilsvarende opplæring. Forutsetningen for rett og plikt til grunnskoleopplæring etter § 2-1 er imidlertid at barnet er bosatt i Norge. Ved kortvarige utenlandsopphold som ferier og lignende vil grunnskoleplikten være i behold, slik at det i disse tilfellene må søkes om permisjon, jf. opplæringsloven § 2-11. Utover dette må det foretas en konkret vurdering av om barnet fremdeles må anses bosatt i Norge.

Dersom barn bosatt i Norge har fravær som ikke er gyldig eller godkjent, slik at barnet ikke får lovlig opplæring, vil dette være i strid med opplæringsloven. I slike tilfeller kan foreldrene straffes med bøter, jf. opplæringsloven § 2-1 femte ledd der det heter: *"Dersom ein elev utan å ha rett til det har fråvære frå den pliktige opplæringa, kan foreldra eller andre som har omsorg for eleven, straffast med bøter dersom fråværet kjem av at dei har handla forsettleg eller aktlaust. Offentleg påtale blir ikkje reist utan når kommunen set fram krav om slik påtale"*. Det er altså kommunen der barnet er bosatt som er ansvarlig for at barn og unge får lovlig opplæring, jf. opplæringsloven § 13-1 første ledd. Det er også kommunen som

har ansvaret for å følge opp dersom en elev er borte fra pliktig opplæring og foreldrene er skyld i fraværet, og det er kommunen som eventuelt må anmelde forholdet, jf. opplæringsloven § 2-1 femte ledd. Bøtelegging etter denne bestemmelsen kan foretas både når fraværet skyldes manglende aktivitet fra foreldrenes side, og når foreldrene aktivt har holdt barna hjemme. Likestilt med foreldrene er andre som har daglig omsorg for barnet.

Opplæringslovens bestemmelser om rett og plikt til opplæring og hjemmelen til bøtestraffer ved brudd på denne plikten, gjelder som nevnt for barn som er bosatt i Norge. Foreldre har imidlertid i samsvar med foreldremyndigheten rett til å melde barnet ut av norsk skole og velge å gi barnet opplæring i utlandet. Ettersom opplæringsloven som hovedregel ikke gjelder utenfor Norges grenser, vil det være opp til foreldrene og skolelovgivningen i vertslandet om barnet får grunnskoleopplæring. I forhold til opplæringslovens bestemmelser om fravær, er det imidlertid et krav at foreldrene melder fra om at barnet blir bosatt i utlandet og derfor tas ut av norsk skole.

Når det gjelder spørsmålet om samarbeid mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og andre berørte departementer, viser jeg til at det for tiden pågår et samarbeid mellom Utdannings- og forskningsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet mfl., der det blant annet drøftes virkemidler for å motvirke at barn urettmessig tas ut av norsk skole.

I den grad det skulle foreligge forhold som gjør det aktuelt å anvende barnevernlovens bestemmelser, vil jeg gjøre oppmerksom på at både opplæringsloven § 15-3 og friskoleloven § 7-4 pålegger skolepersonalet å være på vakt overfor forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten. Bestemmelsene fritar videre skolepersonalet fra taushetsplikten og pålegger blant annet personalet å av eget tiltak melde fra til barneverntjenesten dersom det er grunn til å tro at det foreligger en alvorlig form for omsorgssvikt.

SPØRSMÅL NR. 646

Innlevert 3. mai 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 7. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"I etterkant av tragedien i Stavanger har det vært reist mange spørsmål ved politiets sikkerhet, blant annet ved valg av kjøretøy og sikkerheten rundt disse. Så vidt undertegnede er kjent med er det i dag kun beredskapstroppen som har armerte/forsterkede kjøretøy.

Er det helt og holdent opp til hvert distrikt å velge type kjøretøy og en eventuell armering siden ansvar for kjøretøy er lagt lokalt?"

BEGRUNNELSE:

Undertegnede er gjort kjent med at PMT er en vesentlig faktor i forbindelse med godkjenning og valg av kjøretøy til politiet. Selv om behovene lokalt er forskjellige har jeg mottatt innspill som tyder på at PMT kan overprøve lokale avgjørelser, I så fall vil jeg sette pris på å få det bekreftet eller avkreftet.

Siden man har delegert ansvaret for investeringer til kjøretøy og annet utstyr må man etter mitt skjønn også delegere valg av merke og type. Hvis ikke blir den lokale styringen kun et politisk alibi. I det forutsetter jeg selvfølgelig at det dreier seg om kjøretøy som ellers er mulige å få godkjent og registrert. Samtidig har jeg fått innspill som påstår at enkelte kjøretøy merker og typer er forbeholdt kun spesialavdelinger innen politiet.

Jeg ber derfor justisministeren oppklare hva som er det faktiske forhold.

Svar:

Politidirektoratet i samarbeid med Politiets data- og materielltjeneste, etablerer rammeavtaler på vegne av hele politietaten med kjøretøyleverandører innenfor reglene for offentlig anskaffelse. Rammeavtalene er forpliktende for politidistriktene og er etablert for å utnytte de stordriftsfordeler og den markedsrett politiets størrelse gir. Dagens rammeavtaler for kjøretøy omfatter ulike merker og typer, som politidistriktene fritt kan anskaffe i forhold til lokale prioriteringer og behov.

Med utgangspunkt i at norsk politi bør fremstå mest mulig enhetlig, også på utstyrssiden, anbefaler ikke Politidirektoratet at politidistriktene får det fulle og hele ansvar for anskaffelser.

Sikring av politiets kjøretøy er tuftet på interna

sjonale standarder for skuddbeskyttelse av kjøretøy. De høyeste nivåene innebærer tung helpansring som leveres fra fabrikk. Slike kjøretøy vil være for tunge til ordinær patruljetjeneste, samtidig som de er kostbare å anskaffe.

Politiets data- og materielltjeneste gjennomfører for tiden utprøving av to uniformerte utrykningskjøretøy med skuddbeskyttelse. Begge kjøretøyene er bygd om her i Norge. Hvis evalueringen viser at forsøket er vellykket, kan oppdraget med å bygge om kjøretøyene eventuelt lyses ut på anbud. Skuddbeskyttelse av kjøretøyer vil da kunne tilbys politidistriktene.

Når det gjelder sentrale spesialenheter i politiet, vil de ha annerledes utstyr enn politidistriktene. Dette har sammenheng med at de skal bistå lokale politidistrikter for å kunne løse ekstraordinære og vanskelige situasjoner, som krever spesiell kompetanse og utstyr.

Evalueringsgruppen som Politidirektoratet har nedsatt i etterkant av Stavanger-ranet, har for øvrig som en del av sitt mandat å fremme forslag med hensyn til behov for og valg av skuddbeskyttelse av politiets kjøretøyer.

Politidirektoratet opplyser at de samarbeider med Forsvarets avhendingsprosjekt med sikte på å overta et antall pansrede kjøretøy.

SPØRSMÅL NR. 647

Innlevert 3. mai 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 11. mai 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

“NRK melder at Aetat reduserer antall tiltaksplasser og kutter tilskudd til praksisplasser og lønnstilskudd fordi budsjettet nesten er brukt opp. Mange henvendelser fra brukere tyder på det samme. Stortinget er ikke blitt informert om at situasjonen i Aetat er slik. Ledigheten er ikke redusert selv om tilgangene på ledige jobber er noe bedret.

Hva er grunnen til at Stortinget ikke er informert om dette, og er det Regjeringens intensjon at antallet ledige uten tilbud fra Aetat skal øke i andre halvår 2004?”

BEGRUNNELSE:

Det er av stor betydning at ledige får økt sin kompetanse. Statistikk viser at tiltak og opplæring gir en betydelig økning i sannsynligheten for å komme over i varig arbeid eller utdanning. Lediggang uten tiltak eller kompetanseheving vil redusere lediges muligheter i arbeidsmarkedet og bety et tap av samfunnsressurser.

Særlig viktig er det at ungdom som har droppet ut av utdanning og som nå er motivert for å gå inn i et opplegg som krever medfinansiering av Aetat, får begynne.

For yrkeshemmede har vi fått flere eksempler på personer som har fått muligheter til praksis hos en arbeidsgiver med løfte om 100 pst. finansiering, men der tilskuddet ved ansettelse plutselig er halvert eller bortfalt som følge av pengemangel i Aetat.

At tilgangene på ledige stillinger øker er bra, men foreløpig tyder ingenting på at antallet ledigmeldte synker. All statistikk viser at det er de som allerede har en jobb som lettest får en av de nye jobbene, og at mange av de ledige ikke innehar den kompetansen de ledige jobbene krever. Derfor må arbeidet med tiltak og kompetanseheving gjennom Aetat ha et langsiktig mål om å heve kompetansen hos de ledige slik at de kvalifiserer for varig arbeid.

Et viktig politisk mål er å redusere trygdeutgiftene her i landet. Da må dette ha hovedfokus framfor kortsiktige innsparinger.

Svar:

Antall registrert helt arbeidsledige på landsbasis er redusert med om lag 3 600 personer (sesongkorrigert) siden årsskiftet. Etterspørselen etter arbeidskraft forventes å ta seg opp og arbeidsledigheten forventes fortsatt å falle. Tall fra Aetat viser at det i april i år ble utlyst om lag 25 pst. flere stillinger sammenlignet med samme måned i fjor. I en situasjon med bedring på arbeidsmarkedet er det viktig å opprettholde et høyt tilbud av arbeidskraft. Evalueringer viser at jobbsøkeraktiviteten gjennomgående er lavere blant personer som deltar på arbeidsmarkedstiltak enn for helt ledige.

Utsiktene på arbeidsmarkedet inneværende år til

sier et høyere nivå på tiltakene i første halvår sammenlignet med annet halvår. Samtidig vil tiltak som ble igangsatt sist høst, for eksempel AMO, avsluttes nå i vårmånedene. Dette tilsier redusert aktivitet på arbeidsmarkedstiltakene gjennom første halvår og gir personer som har deltatt på arbeidsmarkedstiltak anledning til å søke på ledige jobber.

Ferieavvikling svekker arbeidsgivernes mulighet for en nødvendig oppfølging av tiltaksdeltakerne. Oppfølging, også fra arbeidsgivere, er nødvendig for at deltakere på tiltak skal styrke sine muligheter for ordinært arbeid. Dette tilsier færre tiltaksplasser i sommermånedene. Videre er det viktig å unngå at tiltaksdeltakere fortrenger ordinær arbeidskraft i sesongarbeidsmarkedet i månedene som nå ligger foran.

I enkelte fylker, blant annet i Oslo og Akershus, har det vært gjennomført flere tiltaksplasser enn planlagt hittil i år. Dette vil kreve en nødvendig avdemping av aktiviteten i ulike arbeidsmarkedstiltak som for eksempel praksisplasser og lønnstilskudd utover våren og sommeren.

Regjeringen vil orientere om situasjonen på arbeidsmarkedet, gjennomføringen av arbeidsmarkedstiltakene og behovet for tiltaksplasser i 2. halvår 2004 i revidert nasjonalbudsjett 2004.

SPØRSMÅL NR. 648

Innlevert 3. mai 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 11. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Hva er status for Regjeringens arbeid med å fjerne det helsefarlige transfettet fra matvarer solgt i Norge, og er det eventuelt aktuelt å merke matvarer med at de inneholder helsefarlig fett?”

BEGRUNNELSE:

Transfett øker risikoen for hjerte- og karsykdommer og trolig diabetes 2. Fettet brukes blant annet i småkaker, kjeks, posesupper og sjokolader. Medieoppslag den siste tiden viser at både norske og utenlandske produsenter bruker transfett selv om det finnes bedre alternativer.

Svar:

Spørsmålet er overført fra landbruksministeren.

Det har lenge vært kjent at de såkalte transfettsyrene bør begrenses i kostholdet. Transfettsyrer dannes ved delvis (partiell) herding (hydrogenering) av vegetabiliske og marine oljer eller ved bakteriell aktivitet i vommen hos drøvtyggere. Disse fettsyrene finnes derfor i margarin, kjøtt, melkefett, bakervarer og en del andre industrielt produserte matvarer, hvor man bruker delvis herdete oljer som en ingrediens.

Mulige helseskadelige effekter av transfettsyrer ble mye diskutert i første halvdel av 1990-årene internasjonalt og i Norden. Statens ernæringsråd (nå en del av Sosial- og helsedirektoratet) publiserte i 1997 rapporten "Råd om transfettsyrer i kostholdet". Man anbefalte at inntaket av transfettsyrer burde reduseres på grunn av at de kan ha ugunstige effekter på fettstoffene i blodet og på risikoen for hjerteinfarkt. Samtidig nevnte man at anbefalingene om transfettsyrer må ses i sammenheng med inntaket av mettede fettsyrer, og at det er viktig å senke inntaket av begge typer fettsyrer. Ettersom partielt herdet fett i margarin var den klart største kilden for transfettsyrer i kostholdet, ble margarinindustrien i rapporten oppfordret til å redusere bruken av partielt herdete oljer i sine produkter. Særlig burde man redusere bruken av partielt herdet fiskeolje. Dette var i tråd med de nordiske næringsrekommendasjonene fra 1996, hvor det anbefales at *"Inntaket av hardt fett (summen av mettede fettsyrer og transfettsyrer) bør begrenses til ca. 10 pst. av energiinntaket"*.

Innhold av transfettsyrer i kostholdet er i løpet av de siste tretti årene anslått til å ha minsket fra 4 pst. av energiinntaket til under 1 pst. Fett fra meieriprodukter og kjøtt bidrar nå med mesteparten av transfettsyrene i kostholdet. Innholdet av mettede fettsyrer har i samme periode minsket fra 17 pst. av energiinntaket til 14 pst. Inntaket av fettsyrer vil variere i ulike befolkningsgrupper, avhengig av deres valg av matvarer.

Kostens gjennomsnittlige innhold av transfettsyrer er dermed nå relativt lavt, mens innholdet av mettede fettsyrer er vesentlig høyere enn anbefalt. Det er vitenskapelige holdepunkter for å si at inntak av transfettsyrer medfører en større risiko for koronar hjertesykdom enn en tilsvarende mengde mettede fettsyrer. Hvor mye større er imidlertid vanskelig å

tallfeste. Det er også viktig at fokus på transfett ikke tar oppmerksomheten bort fra mettet fett, som det fortsatt er et for høyt forbruk av i Norge.

Matvareindustrien har gjort en innsats for å redusere bruken av transfett. I løpet av de siste ti årene er bruken av partielt herdet fett redusert i margarinproduksjonen, slik at husholdningsmargarin nå kun inneholder ubetydelige mengder transfettsyrer. Bakefett-blandinger, kaker, suppepulver o.l. kan inneholde transfettsyrer fra partielt herdet fett. En spesiell utfordring i denne sammenheng er importerte varer.

For å få bedre kunnskap om transfettsyrer i det norske kostholdet, har Mattilsynet og Sosial- og helsedirektoratet i samarbeid tatt initiativ til en kartlegging av innholdet av partielt herdet fett og transfettsyrer i matvarer på det norske markedet. Utformingen av kartleggingen er gjort i samråd med Forbrukerrådet. Resultatene fra kartleggingen planlegges å foreligge før sommeren 2004. Foreløpige inntrykk fra kontaktene med matvarebransjen er at flere produsenter har sluttet eller innen kort tid kommer til å slutte med å bruke partielt herdet fett i sine produkter. Videre at bruk av partielt herdet fett angis ulikt i varedeklarasjonen. Dette kan gjøre det vanskelig for forbrukerne å skjønne hvilken type fett det er i produktene, og om de inneholder transfettsyrer.

Selv om inntaket av transfettsyrer i den norske befolkning har blitt betydelig redusert, vil tiltak for å oppnå ytterligere reduksjon bli vurdert. Kartleggingen nevnt ovenfor vil danne et viktig grunnlag for slike vurderinger, både i forhold til egne tiltak og i forhold til innspill til EUs arbeid på området. Det må samtidig vurderes om det er mest hensiktsmessig å delta aktivt i utvikling av regelverket i EU framfor å innføre nasjonale regler.

Det kan vurderes å innføre øvre grenser for innhold av transfettsyrer i enkelte matvarer, slik det er gjort i Danmark. Danske myndigheter krever at innholdet av transfettsyrer i oljer og fett ikke overstiger 2 gram pr. 100 g olje/fett, unntatt for naturlig forekommende transfettsyrer. Dette danske regelverket ble vedtatt i 2003. EU-kommisjonen har bedt European Food Safety Authority (EFSA) om en vitenskapelig vurdering av det danske initiativet. Norske myndigheter vil følge nøye med i oppfølgingen av dette arbeidet.

Bedre merking av fettinnhold i matvarer, herunder angivelse av mengde transfettsyrer, er et annet mulig tiltak som vil gi forbrukerne bedre grunnlag for å gjøre sine valg. Dette diskuteres både i europeisk og internasjonal sammenheng. Det norske regelverket for merking av matvarer er basert på EUs merkedirektiv. I dag er ikke næringsmiddelprodusentene pålagt å merke produktene sine med innhold av transfett.

Regelverket i EU for merking er imidlertid i stadig utvikling, og fra norsk side gis det innspill i disse prosessene. Forbedret deklarasjon av næringsinnhold er et av de områder man har fokus på.

Industrien oppfordres til fortsatt frivillig reduksjon av innholdet av transfettsyrer i produktene. Samtidig vil myndighetene bidra med anbefalinger og informasjon om sammensetning av kostholdet, med råd om reduksjon av både mettet fett og transfett som viktige elementer.

SPØRSMÅL NR. 649

Innlevert 4. mai 2004 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 11. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Hva er begrunnelsen for at den endelige avgjørelsen i forhold til å donere organer ved bortgang skal tas av avdødes pårørende når vedkommende selv gjennom erklæring på sitt donorkort har sagt seg villig til å donere organer?"

BEGRUNNELSE:

Jeg har mottatt henvendelser fra innehavere av donorkort som stiller seg undrende til at det er kortinnehavers pårørende som skal ta den endelige avgjørelsen om ev. organer skal doneres ved donorkortinnehavers bortgang.

Jeg viser i denne forbindelse til at erklæringen på donorkortet som innehaver undertegner, er som følger: "Ved min bortgang ønsker jeg å gi bort mine organer for transplantasjon." Det heter videre på donorkortet: "Jeg er kjent med at det er mine pårørende som må gi tillatelse til donasjon og har informert følgende av mine nærmeste:" Navn på nærmeste pårørende skal så oppgis.

Det kan tenkes situasjoner der pårørende ikke ønsker at avdødes ønske om å donere sine organer til transplantasjon skal oppfylles. Dette kan framstå som urimelig, og jeg ber derfor om en nærmere begrunnelse for dette.

Svar:

Regler om organdonasjon og samtykke følger av lov 9. september 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. (transplantasjonsloven).

Der en person forut for sin død uttrykkelig har bestemt at hans/hennes organer etter døden kan avgis i transplantasjonsøyemed, kan uttak av organer skje på grunnlag av avdødes vilje. Bestemmelsen følger av transplantasjonsloven § 2 første ledd som lyder:

"Fra avdød som skriftlig eller muntlig har truffet bestemmelse om det, kan organer og annet biologisk materiale tas til behandling av sykdom eller legemsskade hos en annen."

Det kreves ikke at avdødes vilje skal være nedfelt skriftlig. Når viljeserklæring fra avdøde foreligger, skal denne som hovedregel legges til grunn for avgjørelsen om gjennomføring av donasjon. Donoransvarlig lege kan også legge avdødes vilje til grunn der avdødes nærmeste pårørende, til tross for foreliggende viljeserklæring, motsetter seg donasjon. Dersom avdødes nærmeste sterkt motsetter seg det, har donoransvarlig lege etter omstendighetene anledning til å avvike fra avdødes ønske.

Transplantasjonsloven § 2 annet ledd åpner for at organer fra avdøde kan brukes i transplantasjonsøyemed uten at avdøde uttrykkelig har bestemt det. Bestemmelsen lyder:

"Selv om en slik bestemmelse ikke er truffet, kan inngrep som nevnt foretas på person som dør i sykehus eller blir brakt død til sykehus, med mindre avdøde eller hans nærmeste har uttalt seg imot det, eller det er grunn til å anta at inngrepet vil være i strid med avdødes eller hans nærmestes livssyn, eller andre særlige grunner taler imot

det."

Helsetjenestens praksis er at en alltid spør avdødes nærmeste om de kjenner den avdødes holdning til donasjon. Bakgrunnen for denne praksis er dels fundert på etiske forhold, dels på praktiske forhold og den sterke betoningen retten til medvirkning og informasjon har fått i nyere helse- og personvernlovgivning, jf. blant annet pasientrettighetsloven.

Dersom den avdøde har gitt uttrykk for at han/ hun motsetter seg organdonasjon, skal dette respekteres av avdødes nærmeste. Uttak av organer til transplantasjon skal da ikke finne sted, heller ikke om de nærmeste ytrer ønske om dette.

Dersom det ikke foreligger noen viljeserklæring fra avdøde, skal de nærmeste spørres om de tror at organdonasjon ville være i strid med avdødes livssyn. Hvis så er tilfelle må avdødes formodede holdning respekteres. Dersom de nærmeste gir uttrykk for ikke å ha kunnskap om avdødes holdning, og de etter grundig informasjon ikke uttaler seg mot organdonasjon, kan donasjon iverksettes.

For øvrig vises til vedlagte rundskriv I-9/2003 om regelverket som gjelder organdonasjon og samtykke hvor problemstillingen er omtalt.

Jeg er altså enig i at teksten på donorkortet er misvisende. Departementet har derfor nå vært i kontakt med Stiftelsen organdonasjon som har opplyst at de vil endre teksten slik at den blir i tråd med nevnte rundskriv.

Vedlegg til svar:

Rundskriv fra Helsedepartementet nr. I-9/2003.

Se Internett:

<http://www.odin.dep.no/hd/norsk/publ/rundskriv/042051-990012/dok-bn.html>

SPØRSMÅL NR. 650

Innlevert 4. mai 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 12. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Etter det jeg kjenner til gir Statens lånekasse ikke lån og stipend til norske elever som går på norske videregående skoler i utlandet. Dette gjelder spesielt i Spania der det etter hvert er et betydelig antall nordmenn som har bosatt seg. Dette har medført at det er behov for skoler for bosattes barn, og det er etablert skoler etter at norske myndigheter også godkjente videregående skoler.

Vil statsråden ta initiativ til at norske barn som er elever ved norske videregående skoler i utlandet, får samme rettigheter som elever i Norge?”

BEGRUNNELSE:

Norsk skole i Alfaz del Pi samt skolene i Rojas/ Torrevieja og Costa del Sol/Malaga har etablert skoletilbud innen videregående opplæring for norske elever som sammen med norske foreldre er bosatt i

Spania. Etter gjeldende regler ville mange av disse kunne få både stipend og lån fra Statens lånekasse dersom de var elever i videregående skole i Norge.

Jeg har forstått det slik at norske elever som går på skole i Norge og som ønsker å være utvekslingselev ved en utenlandsk skole har mulighet til å få både stipend og lån.

Jeg har også forstått det slik at det innrømmes unntak for norske elever med norske foreldre bosatt i utlandet men at det er knyttet til jobb eller sykdomsforhold, og at barn av norske foreldre som av andre grunner har valgt å bosettes seg i utlandet ikke omfattes av dette unntaket.

Jeg ser ingen grunn til at norske elever av norske foreldre bosatt i utlandet og som er elever på norske skoler som er godkjent av norske myndigheter ikke skulle bli behandlet på samme måte som norske elever bosatt i Norge, og håper derfor at statsråden kan ta initiativ til at regelverket endres til full likebehandling.

Svar:

Finansieringsordningene gjennom Lånekassen for utdanning i utlandet gjelder først og fremst høyere

utdanning, men det finnes unntaksordninger som gjør det mulig å ta hele eller deler av den videregående opplæringen i utlandet. Som det også går fram av begrunnelsen for spørsmålet ditt, er disse unntakene bl.a. tilpasset situasjoner hvor elever følger med sine foreldre som har særlige grunner for å være bosatt i utlandet over kortere eller lengre tid. Unntakene gjelder dersom en av foreldrene er i norsk utenriktjeneste, i tjeneste for norsk misjon eller for utviklingsland, i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon, eller i tjeneste i utlandet for norsk næringsliv. Unntaket gjelder også dersom en av foreldrene eller eleven er bosatt i utlandet på grunn av sykdom. Foreldrene og elevene er i disse tilfellene ikke bundet til å velge en norsk skole, men kan velge den skolen de finner er best så lenge den gir utdanning på nivå med videregående opplæring i Norge. Mitt inntrykk er at disse vilkårene dekker de flestes behov.

Jeg har en positiv innstilling til internasjonalisering av videregående opplæring. Det er i dag to forsøksordninger med finansiering gjennom Lånekassen: utveksling av enkeltelever gjennom utvekslingsorganisasjoner, og utveksling av elevgrupper. I St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring har jeg fremmet forslag om ordninger for støtte gjennom Lånekassen for å ta deler av opplæringen i utlandet. Etter min mening er en slik utvikling med på å øke internasjonaliseringen av videregående opplæring og gir viktige bidrag i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten i opplæringen.

Å utvide muligheten for elever for å få støtte gjennom Lånekassen til å følge undervisning på norsk videregående skole i utlandet uten at det eksisterer særlige årsaker for elevens/foreldrenes opphold i utlandet, har ikke vært aktualisert i denne sammenheng. En bredere åpning for finansiering av elever som tar videregående opplæring i utlandet, vil ha budsjettmessige konsekvenser som må vurderes opp mot andre tiltak.

SPØRSMÅL NR. 651

Innlevert 4. mai 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 12. mai 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

“Årsberetningen for investeringsselskapet Argentum viser at bare drøyt 10 pst. av kapitalen er investert i venturefond. Langt den største investering er gjort i finsk-svenske CapMan som til Dagens Næringsliv 21. april opplyser at de ikke er forpliktet til å investere i Norge. Mye tyder på at Argentum ikke drives i samsvar med Stortingets klare forutsetninger, jf. Innst. S. nr. 308 (2000-2001). Dette gjelder ikke minst det knallharde avkastningskrav og mangel på regional forankring for fondene.

Vil statsråden se til at Stortingets krav blir fulgt?”

Svar:

Argentum Fondsinvesteringer AS er et investeringsselskap som opererer som et fond-i-fond. Det vil si at selskapet deltar som minoritetseier i private venturefond. Argentums formål er å styrke fremtidig verdiskaping i norsk næringsliv gjennom å bedre tilgangen på risikovillig kapital og egenkapital til det nyskapende forskningsbaserte næringslivet. Selskapet ble stiftet 1. oktober 2001 og statens aksjer i selskapet forvaltes av Nærings- og handelsdepartementet.

Forvaltningsmiljøenes evne til å skape høy avkastning over tid er en viktig forutsetning for å sikre varig tilgang på risikokapital til fondene og de bedriftene de investerer i. Derfor må Argentum ha et kommersielt mål for sin virksomhet. Kommersiell orientering er også nødvendig for å kunne mobilisere private medinvestorer. Det er derfor det er lagt til grunn at selskapet over tid bør gi en avkastning som tilsvarende risikofri rente med et risikotillegg på 10 pst. før skatt.

Argentums samlede kapitalbase er på 2,5 mrd. kr. Selskapet har til nå inngått forpliktende avtaler om investeringer som beløper seg til nærmere 1,3 mrd. kr. Investeringene fordeler seg på fem venturefond innen sektorene energi, IKT og helse/medisin. Ifølge selskapet har samtlige av fondsforvalterne tilknytning til nasjonale eller regionale fagmiljøer. Ved utgangen av 2003 var ca. 265 mill. kr innbetalt fra Argentum til fondene. Resterende forpliktelse innbetales etter hvert som venturefondene foretar investeringer i

enkeltbedrifter. Selskapet forventer å være fullinvestert i løpet av 2005.

Det gir således ikke et dekkende bilde av situasjonen at bare drøyt 10 pst. av kapitalen er investert i venturefond. Det faktiske forhold er altså at ca. 50 pst. av Argentums egenkapital er forpliktet for investeringer i fond, hvorav drøyt 20 pst. var innbetalt til fondene ved utgangen av 2003. Av investeringene som Argentum hittil har forpliktet seg til står norske venturefond for 68 pst. og finsk-svenske CapMan for 32 pst.

Argentum har kommitert 50 mill. euro, ca. 410 mill. kr, i fondet CapMan Private Equity VII. Forvaltningsselskapet CapMan Plc fremstår i dag som en av de ledende investorene innen aktiv eierkapital i Norden. Argentum peker i sin årsberetning for 2003 på at gjennom selskapets investering i CapMan er over 2,5 mrd. kr i internasjonal risikokapital gjort tilgjengelig for norske virksomheter. 35 pst av fondets midler vil bli allokert til selskaper/prosjekter i tidlig fase i teknologisektoren. Det er videre Argentums vurdering at CapMan vil kunne bringe inn til norske fond viktig kompetanse og erfaring, og at norske virksomheter og eiere på denne måten vil kunne få en sterk samarbeidspartner. Jeg har ikke noe grunnlag for å overprøve disse vurderingene som styret i Argentum har gjort, og forventer at målsettingene ved denne investeringen vil bli nådd.

Ved Stortingets behandling 6. juni 2001 av Innst. S. nr. 308 (2000-2001) ble det lagt vekt på at det statlige investeringsselskapet skulle bidra til å mobilisere privat kapital til investeringer i nyskapende og forskningsbasert næringsliv. Videre ble det lagt til grunn at investeringsselskapet skulle bygge verdifulle nettverk mellom eiere, forvaltere, FoU-miljøer og virksomheter. Flertallet i næringskomiteen forutsatte at investeringsselskapet skulle opptre som en profesjonell eier som på et kommersielt grunnlag skulle spille en sentral rolle i utviklingen av de mest aktuelle områdene for etablering av fond. Det ble understreket at hvert enkelt fond skulle forankres i et regionalt fagmiljø. Stortinget har også senere blitt orientert om, og ikke hatt merknader til, at *"Selskapets virksomhet skal drives på rent forretningsmessige kriterier, på linje med de private investorene i fondene"*. (Sitat fra St.meld. nr. 22 (2001-2002)).

Ved etableringen av Argentum ble det vedtatt retningslinjer og styreinstruks for selskapet i samsvar med næringskomiteens innstilling. Disse omhandler bl.a. hvilke fond det kan investeres i, samt avkastningskrav og utbytte.

SPØRSMÅL NR. 652

Innlevert 4. mai 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 12. mai 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

“Har Noreg utarbeidet eigne lister over terroristorganisasjonar, eller bruker ein samarbeidande lister med andre land; kva kriteria leggst til grunn for at organisasjonar, politiske, internasjonale eller andre skal komme på ei slik liste, og står den kurdiske folkekongressen Kongra-Gel på ei eventuell slik norsk liste, eller for Noreg, internasjonalt samarbeidande/ rådgjevande liste?”

GRUNNGJEVING:

Internasjonalt finnes det ulike former for lister over organisasjonar som kan være ein trussel i høve terrorisme. Det er også ei kjensgjerning at definisjo

nen mellom kva som er terrorisme og kva som er legitimt politisk arbeid kan være vanskeleg å trekke opp.

Fleire land, FN og EU opererer med slike lister og ut i frå dei kan ein sjå at det legges ulike vurderingar til grunn for korsen organisasjonar som bør stå på slike lister fordi det visstnok er ulike land som står på dei ulike lister.

Det som er viktig i denne samanhengen er at organisasjonar som driver eit legitimt politisk arbeid ikkje hindrast unødig i sitt arbeid ved å urettmessig komme på ei slik liste. Ein vil jo då oppnå å hindre utvikling av folkestyre. Det motsatte av å hindre terrorhandlingar enten dei er statlege eller gjerres av organisasjonar og enkeltpersonar.

Den støtta som for eksempel den norsk fagrørsla og den norske kyrkja ga til motstandskampen i Sør-Afrika kunne ein ha risikert ville bli definert som bidrag til terrorhandlingar og derfor kvalifisert disse folkerørslene til å bli ståande på ei liste av terrororganisasjonar.

Kurdarane sin største organisasjon i Tyrkia, folkekongressen Kongra-Gel har komme på EU si liste over terrororganisasjonar.

Svar:

FNs sikkerhetsråd vedtok i kjølvannet av terroranslagene 11. september 2001 resolusjon 1373 (2001) som gir anvisning på en rekke tiltak som medlemsstatene er forpliktet til å gjennomføre, herunder tiltak for å forhindre finansiering av terrorisme. Resolusjonen forplikter imidlertid ikke medlemsstatene til å utferdige lister over personer og organisasjoner som hevdes å være terrororganisasjoner. Norge har ikke utferdiget slike lister.

Internasjonalt er Norge, som alle FNs medlemsstater, folkerettlig bundet av den listen som Sikkerhetsrådet gjennom resolusjon 1390 (2002) har opprettet over grupperinger og individer som har forbindelser til Osama bin Laden, al-Qaida eller Taliban. En komité bestående av alle Sikkerhetsrådets medlemsland avgjør om den nødvendige tilknytningen foreligger og om vilkårene for listeføring dermed er oppfylt.

Som ledd i EUs gjennomføring av ovennevnte Sikkerhetsrådsresolusjon 1373 vedtok EUs råd 27. desember 2001 en såkalt felles holdning som bl.a. definerer terrorhandlinger samt personer og bevegelser som står bak slike. Rådet utarbeidet en liste over individer, organisasjoner og bevegelser som falt inn under denne definisjonen. Listen er senere blitt oppdatert en rekke ganger, senest 4. april 2004. Den er basert på opplysninger om at kompetent nasjonal myndighet, på grunnlag av troverdige bevis, har igangsatt etterforskning eller straffeforfølgning for en terrorhandling, eller at det er avsagt dom for slike handlinger mot individer, organisasjoner eller bevegelser.

Etter invitasjon fra EU, sluttet Norge, i likhet med alle EUs søkerland og EØS/EFTA-landene, opp om nevnte felles holdning. Norge har også sluttet opp om de oppdateringer som er foretatt.

Grupperingen det vises til i spørsmålet er ikke oppført på FNs liste, men står på EUs liste under følgende henvisning: *Kurdistan Worker's Party (PKK) (a.k.a. KADEK, a.k.a. KONDRAGel)*.

SPØRSMÅL NR. 653

Innlevert 4. mai 2004 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 12. mai 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

“Fremskrittspartiet konstaterer at utrederne Oxford Research i rapport om IT-kunnskaps- og innovasjonssenteret på Fornebu anbefaler en revitalisering ved at det skapes fornyet politisk støtte til senteret, både ved at nye forsknings- og utdanningsinstitusjoner legges dit, og at det etableres en politisk vilje til å fremme utviklingen av IKT-miljøet i Oslo-regionen.

Kan statsråden bekrefte at den varslede stortingsmeldingen inneholder tiltak for å etablere den nødvendige støtten til utviklingen av kunnskapssenteret?”

BEGRUNNELSE:

Basert på vedtaket i Stortinget har Næringsdepartementet fått utredet status for IT-kunnskaps- og innovasjonssenteret på Fornebu. Styret i IT Fornebu AS har også fremlagt en statusrapport om utviklingen av kunnskapssenteret. Begge de foreliggende rapporter understreker nødvendigheten av at det etableres en politisk konsensus om senteret, slik at den videre utvikling skjer i tråd med omforente politiske mål. Næringskomiteen understreket også nødvendigheten av en aktiv oppfølging fra offentlige myndigheter ved vedtaket om etablering av kunnskapssenteret på Fornebu i mars 2000.

Det er varslet Stortinget at det vil fremmes en stortingsmelding om kunnskapssenteret på Fornebu i løpet av vårsesjonen. I møtet mellom statsråden og undertegnede 16. april 2004 gav statsråden uttrykk for at han

var opptatt av å skape et bredt samarbeid for å videreutvikle kunnskapssenteret på Fornebu, og at han ville invitere partene til et møte før stortingsmeldingen fremmes. Det fremstår i lys av dette som underlig at departementet i brev av 28. april 2004 takket nei til en invitasjon fra IT Fornebu AS nettopp til drøftelser av hvordan staten og IT Fornebu Technoport som samarbeidspartner etter Hovedavtalen kan legge til rette for et forbedret samarbeid.

Svar:

Stortingsmeldingens innhold vil bli meddelt Stortinget samlet ved fremleggelse.

Jeg ser av brevet at du undres over at embetsverket ikke så behov for møte med IT Fornebu AS. Det kan dog meddeles at jeg hadde et meget konstruktivt møte med representanter for IT Fornebu mandag 10. mai 2004.

SPØRSMÅL NR. 654

Innlevert 4. mai 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 12. mai 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

“Behovet for å fullføre riksveg 23 fra Dagslett i Røyken til E18 i Lier er påtrengende. Etter gjenåpning av Oslofjordtunnelen dunderer tungtransporten jevnlig på dagens tilførselsvei. Denne er ikke dimensjonert for trafikkøkning. Den går langs skolevei og gjennom tettbebyggelse. Riksveg 23 er av stor betydning for trafikkavviklingen rundt Oslofjorden.

Hva har statsråden tenkt å gjøre for å få fullført riksveg 23?”

Svar:

Det har de senere år pågått planlegging på riksveg 23 mellom Dags og Linnes i Buskerud. Konsekvensutredning og reguleringsplan ble godkjent i 1. halvdel av 2003. Prosjektet er kostnadsberegnet til om lag 770 mill. kr for firefelts veg.

Bompengeselskapet for Oslofjordtunnelen har bedt Statens vegvesen vurdere muligheten for å utvide dagens bompengoordning til også å omfatte finansiering/delfinansiering av strekningene Dagslett-Linnes på riksveg 23 og Måna Gislerud på nr. 153 i Akershus. Kostnadene for prosjektet Måna Gislerud er beregnet til om lag 40 mill. kr. Statens vegvesens beregninger gir som resultat at en prioritering av disse to prosjektene i perioden 2006-2015 vil kreve stadige bevilgninger i størrelsesorden 400 mill. kr, selv om innkrevingen i eksisterende bomstasjon blir forlenget til 20 år.

I St.meld. nr. 24 (2003-2004) Nasjonal transportplan 2006-2015 prioriterer Samferdselsdepartementet en raskere og mer sammenhengende utbygging av stamvegnettet, særlig av hensyn til trafikk sikkerhet og næringslivets behov. I perioden 2006-2015 er satsingen konsentrert til E6, E18, E39 og korridoren Oslo-Bergen. Dette er de viktigste hovedtransport- årene gjennom landet, med størst trafikk og flest ulykker.

Samferdselsdepartementet har ikke funnet rom for å prioritere statlige midler til en eventuell delfinansiering av prosjektet nr. 23 Dagslett-Linnes i planperioden 2006-2015. Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 71 fra samferdselskomiteen i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan.

SPØRSMÅL NR. 655

Innlevert 5. mai 2004 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 13. mai 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

“I svar på skriftlig spørsmål nr. 594 (2003-2004) viser kulturministeren til vedtatte planer om varig økning av kulturbudsjettet. Disse utgjør 341 mill. kr. I tillegg nevnes andre satsinger, men disse tallfestes ikke. Likevel sa statsråden i Stortinget 1. april 2004 at samlet satsing er beregnet til 1 mrd. kr.

Hvilke tall er lagt til grunn for satsingene når man er kommet fram til 1 mrd. kr, spesifisert på hvert enkelt tiltak under punktene musikk, scenekunst, film m.m., billedkunst m.m., språk, litteratur, kunstnere og kulturbygg?”

BEGRUNNELSE:

Svaret i skriftlig spørsmål nr. 594 gir ikke noe grunnlag for å forstå hvordan tallet 1 mrd. kr er fremkommet. I kulturmeldingen er det heller ingen slik beregning. Tallet kom fra kulturministeren i stortingsdebatten 1. april, og det er derfor vesentlig at det fremlegges informasjon om hva som er grunnlaget for dette tallet.

I svaret på skriftlig spørsmål nr. 594 vises det til allerede vedtatte planer i Stortinget. Dette gjelder først og fremst ABM-feltet, operasatsingen og Stavanger som europeisk kulturby. Ifølge vedtatte planer, vil ABM-satsingen fra nå av vil utgjøre 291 mill. kr årlig og styrkingen av Den Norske Opera 50 mill. kr. Dette utgjør 341 mill. kr. Da gjenstår ca. 650 mill. kr.

Tallet 1 mrd. kr ble i stortingsdebatten brukt spesifikt som en sammenligning med kravet fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet om at kulturbudsjettet må økes til 1 pst. av statsbudsjettet innen 2014. Bevilgningen til Stavanger som Europeisk kulturby er en engangsstøtte, og innebærer ikke en varig økning av kulturbudsjettet, og vil dermed ikke utgjøre en del av en slik opptrapping.

Andre av satsingene som er nevnt vil ikke ha noen konsekvens for kulturbudsjettet fordi de ikke medfører noen forpliktelser om økte bevilgninger, eller det belastes andre deler av statsbudsjettet eller overskuddet fra Norsk Tipping.

En rekke nye satsinger ramses opp. Når kulturministeren sier at satsingene utgjør 1 mrd. kr, må det forstås om at det ligger anslag over de ulike satsingene til grunn. For å kunne forholde seg til kulturmeldingen i det videre arbeidet, er det viktig at dette kommer fram.

Svar:

I begrunnelsen til spørsmålet påpeker Trond Giske at tallet 1 mrd. kr ble brukt i stortingsdebatten spesifikt som en sammenligning med kravet fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet om at kulturbudsjettet må økes til 1 pst. av statsbudsjettet innen 2014.

I Innst. S. nr. 155 (2003-2004) kvantifiserer Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet dette til å utgjøre en økning på 1,3 mrd. kr i forhold til inneværende års kulturbudsjett, men det foreligger ingen detaljert anvisning for hvordan dette beløpet er tenkt fordelt på ulike områder og tiltak.

Mitt utsagn i stortingsdebatten om en samlet styrking på anslagsvis 1 mrd. kr har således et presisjonsnivå helt på linje med Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiets målsetting om ca. 1,3 mrd. kr i realøkning for statlige bevilgninger til kulturformål. Ettersom de nevnte partiene også inkluderer kulturskolene i sine satsingsområder, et oppgavefelt som ligger utenfor Kultur- og kirkedepartementets ansvar, formoder jeg at det i realiteten er lite som skiller Regjeringens og Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiets vilje til å styrke Kultur- og kirkedepartementets budsjett.

For øvrig må jeg presisere at det i vårt styringssystem som kjent er en vesentlig forskjell på en budsjettproposisjon og en sektorplan av langtidskarakter, slik denne stortingsmeldingen er. Det vil være helt unaturlig å angi eksakte summer på en serie enkeltposter og enkelttiltak i et slikt dokument. Tallet 1 mrd. kr sier noe om ambisjonsnivået i et 10-årsperspektiv, men den mer detaljerte fordelingen må skje i de enkelte års budsjettproposisjoner.

SPØRSMÅL NR. 656

Innlevert 5. mai 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 11. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Mener statsråden det er forsvarlig at behovet for varetektsplasser i Bergen fengsel går utover innsattes muligheter til rehabilitering?”

BEGRUNNELSE:

I St.prp. nr. 1 (2003-2004) ble det gjort rede for at arbeidet med nye varetektsplasser i Bergen er forsinket, og at en ville komme tilbake til saken i forbindelse med budsjettet for 2005. Bergen fengsel har nå fått pålegg fra Justis- og politidepartementet om til enhver tid å ha 85 varetektsplasser disponibelt for politiet. Dette er en økning fra de om lag 55-59 varetektsplassene fengselet tidligere har hatt. Resultatet har vært at innsatte som har deltatt i opplæringsprogram har vært nødt til å slutte før de fikk tatt eksamen, fordi de er sendt til andre fengsler. Dette går utover kvaliteten i soningen, og kan svekke muligheten til å få de innsatte bort fra en kriminell løpebane. Et tilleggsmoment er problemene knyttet til at innsatte ikke får mulighet til å sone i nærheten av hjemmet.

Svar:

For å møte utfordringen knyttet til varetektsbehovet i Bergen måtte noen domfelte overføres til andre fengsler slik at politiet fikk tilgang på noen flere varetektsplasser i Bergen fengsel. I tillegg vil kapasiteten øke ytterligere med 30 plasser i Bergen i slutten av året som følge av Regjeringens satsing på å skaffe flere soningsplasser i 2004. Av de 84,9 mill. kr som Kriminalomsorgen ble styrket med i 2004 brukes en betydelig andel til å bygge ut nye plasser i Bergen.

Behovet for flere varetektsplasser i Bergen fengsel går etter min mening ikke ut over innsattes muligheter til rehabilitering. Når det gjelder de innsatte i Bergen som er overført til andre fengsler og som var under utdanning, har departementet funnet løsninger. Læringssenteret har bekreftet at de innsatte som er flyttet og skulle avlegge eksamen i Bergen vil få avlagt eksamen på sitt nye soningssted.

Forøvrig vil jeg opplyse om at ingen innsatte som er flyttet hadde tilhørighet i Bergen, og de innsatte fikk ingen spesielle utdanningstilbud i Bergen fengsel som de ikke kan få i andre fengsler.

Selv om det de siste årene er foretatt en betydelig satsing på kriminalomsorgen og antallet soningsplasser har økt er det ikke til å komme fra at samfunnets interesser, politiets behov for varetektsplasser og de innsattes behov i enkelte tilfeller kan trekke i forskjellige retninger. I slike situasjoner er jeg opptatt av å finne fleksible løsninger: I Bergen fengsel er det nå flere varetektsplasser og de innsatte som er overført får tilbud om utdanning og eksamen i andre fengsler.

SPØRSMÅL NR. 657

Innlevert 5. mai 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 14. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“På konferansen "Tvang og frivillighet i psykisk helsevern" i Folkets Hus den 3. og 4. mai 2004 beskrev pasienter og pårørende omfattende erfaringer med tvang i det psykiske helsevernet, som ble opplevd som krenkende og som et overgrep mot den enkeltes integritet.

Hvordan vurderer statsråden omfanget av tvangsbruk opp mot lovens og opptrappingsplanens intensjoner, og hvilke tiltak ser statsråden for seg for å redusere bruken av tvang?”

BEGRUNNELSE:

Etter undertegnede vurdering er det viktig å kartlegge særlig tre forhold omkring bruken av tvang innen det psykiske helsevernet:

1. Hva er den faktiske situasjonen når det gjelder tvangsbruk, og hvordan har situasjonen endret seg over tid?
2. I hvilken grad bidrar lov om psykisk helsevern til å beskytte mot unødig og krenkende bruk av tvang, og i hvilken grad er det behov for endringer i loven for bedre å beskytte mot dette?
3. I hvilken grad er det en sammenheng mellom omfanget av tvangsbruk og mangel på kvalifisert personell?

Svar:

Som helseminister har jeg ved flere anledninger uttrykt bekymring over den forholdsvis omfattende bruk av tvang innenfor det psykiske helsevernet. Det er et viktig mål å få redusert denne tvangsbruken, og jeg har også redegjort for dette i St.prp. nr. 1 (2003- 2004) under punktet "Reduksjon og kvalitetssikring av tvangsbruk" (sidene 191-192).

I Opptrappingsplanen for psykisk helse er reduksjon av tvangsbruk fremhevet som en egen målsetting. De strukturelle målsettingene om å bygge ut et lett tilgjengelig, desentralisert psykisk helsevern som skal samarbeide nært med kommunale tjenester, utgjør viktige forutsetninger for å få redusert tvangsbruken. Ikke minst vil bedre muligheter til å starte behandling og hjelp tidlig, før problemene blir for store og fastlåste - og systematisk oppfølging etter utskrivelse, kunne føre til at forekomsten av tvangsbruk går ned.

I tillegg er det mange av de øvrige områdene av opptrappingsplanen som er relevante for å bidra til å få ned tvangsbruken. Noe av det viktigste i denne sammenheng er å få til en levende brukermedvirkning. Økt vekt på brukerperspektivet er tydelig markert overfor De Regionale Helseforetakene i styringsdokumentene for 2004.

Brukerne minner oss hele tiden på nødvendigheten av å granske tvangsbruken kritisk. Fra Mental Helse Norge har jeg mottatt flere brev der de påpeker det de mente var overdreven, og ofte unødvendig eller ulovlig tvangsbruk, og med krav om gransking av tvangsbruken. Landsforening for Pårørende innen Psykiatri (LPP) tok også opp bruken av tvang i 2002 i forbindelse med sitt innspill til statsbudsjettet for 2003. LPP ba om at det ble startet en nasjonal strategi- eller handlingsplan for reduksjon av tvang.

På bakgrunn av ovennevnte har jeg gitt Sosial- og helsedirektoratet i oppdrag å utarbeide en handlingsplan for redusert bruk av tvang. Denne planen skal også omfatte bedre registrering og kartlegging av omfang og typer av tvangsbruk. Jeg har videre stilt krav om at brukerorganisasjonene skal delta i arbeidet. I tillegg til de sentrale brukerorganisasjonene vil de sentrale yrkesorganisasjonene, Regionale helseforetak og forskningsmiljøet bli invitert til å komme med innspill og kommentarer.

Jeg vil gi Stortinget nærmere informasjon om status for dette arbeidet i budsjettforslaget for 2005.

Kunnskap om den faktiske situasjonen er nødvendig i arbeidet for redusert tvangsbruk innen det psykiske helsevernet. Datakilden for opplysninger om tvangsbruk har fra og med 2000 vært Minste Basis Datasett (MBDS), som fra det året ble innført som et obligatorisk rapporteringssystem for alle institusjoner innen psykisk helsevern for voksne. Gjennom dette systemet vil vi få opplysninger om paragraf ved henvisning, innleggelse (vedtak), nye vedtak som omgjøring av tvungent opphold til frivillig opphold, utskrivning, tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold, tvangsmiddelbruk, tvangsmedisinering, skjerming, klager på vedtak og medhold/avslag på klager. Dessverre har det vært oppstartproblemer som har gjort at vi ikke har fått fullstendige data på disse områdene hittil. Ett av målene i handlingsplanen blir å få denne rapporteringen opp på 100 pst. i 2004 og å sikre kvaliteten på rapporteringen.

Komplette data skal bearbejdes og presenteres i en pedagogisk og lett tilgjengelig form. Data som viser forekomst av tvang bør være lett tilgjengelig for alle - brukere, organisasjoner, fagfolk og politikere. Dette vil kunne gi et godt grunnlag for kritisk debatt om tvang og tvangsformer. Videre er dette viktig for å kunne følge utviklingen over tid, og å kunne følge med på om tvangen øker eller minker. Dette vil også gjøre det mulig å følge med på om handlingsplanen virker, om tvangen faktisk reduseres.

Endelig vil jeg nevne at erfaringene fra de såkalte gjennombruddsprosjektene, som har vært finansielt støttet av departementet, viser at bevisstgjøring og fokus på selve tvangsbruken bidrar til å redusere denne. Gjennom handlingsplanen ønsker jeg nettopp å opprettholde fokuset på tvangsbruken innen det psykiske helsearbeid, og bidra til en øket bevisstgjøring og refleksjon hos utøverne.

SPØRSMÅL NR. 658

Innlevert 6. mai 2004 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 12. mai 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

“Det er maksimumssatser for industrivarer innen WTO. Medlemslandene kan selv velge å sette tollsatser lavere enn maksimum. Norge har generelt lave tollsatser på industriprodukt, mens andre land som Norge konkurrerer med har høyere satser.

Finnes det noe statsråden kan gjøre for små norske produsenter som møter på slike problem ved import og eksport?”

BEGRUNNELSE:

Den norske bedriften Moxy Engineering AS er en av få produsenter i verden som produserer en viss type dumpere. Moxy konkurrerer på verdensmarkedet og har ønske om å komme inn på markedet i Sør-Afrika, men får problem siden tollsatsen på dumpere er 20 pst. i Sør-Afrika. Utenlandske produsenter som vil inn i Norge møter langt lavere tollsatser. Bedriften har tatt opp dette med statsråden i brev av 30. januar 2004.

Svar:

Jeg er meget opptatt av å sikre norske bedrifter gode rammevilkår både på eksportmarkedene og på hjemmemarkedet. Markedsadgang er en forutsetning for handel og verdiskaping.

Gjennom WTO arbeides det for å redusere tollsatser på global basis. Som følge av Uruguay-runden har medlemslandene bundet et stort antall tollsatser på et maksimumsnivå. Det er store variasjoner i maksimumsnivået. Industrilandene har hovedsakelig et vesentlig lavere maksimumsnivå for industrivarer enn utviklingslandene. Innenfor gruppen av utviklingsland er det også store forskjeller. Norge har et meget lavt bundet tollnivå på 3,1 pst.

Mange medlemsland har valgt å anvende lavere tollsatser enn de tollsatsene landene har bundet i WTO for deler av importen. Dette gir andre land bedre markedsadgang for de varer det gjelder til disse markedene, men ingen sikkerhet for at de anvendte tollsatsene opprettholdes over tid.

Tollreduksjoner gjennom WTO og harmonisering av tollnivåer mellom land er en kontinuerlig prosess, forhåpentligvis mot en tollfri verden. Det er imidlertid en tidkrevende prosess. Tempoet i fremforhandlingen av internasjonale tollreduksjoner reflekterer det faktum at landene selv, som suverene stater, må bli enige om tollnivå og tollreduksjoner.

Jeg var selv i Doha i november 2001 da Doha-runden ble lansert og i Cancún i september 2003 da medlemslandene ikke klarte å komme til enighet om et rammeverk for videre liberalisering. Dette illustrerer, slik jeg ser det, at medlemslandene ønsker ytterligere liberalisering av handelen, men fremdriften begrenses av kompleksiteten knyttet til å få mange land på ulike utviklingsnivåer til å enes om hvordan liberaliseringen skal gjennomføres. Utviklingslandene fremholder at de av hensyn til sitt økonomiske utviklingsnivå ikke kan redusere tollsatsene for industrivarer like mye som industrilandene. Dette innebærer at forskjellene mellom medlemslandenes tollnivåer ikke kan forventes å fjernes som følge av Doha-runden. Imidlertid har jeg forventninger om en betydelig harmonisering av landenes tollnivå. Jeg vil fortsette å arbeide for at norske

eksportinteresser i størst mulig grad ivaretas i Doha-runden gjennom å bringe mine synspunkter frem for utenriksministeren, som har forhandlingsansvaret for WTO.

Store forskjeller i tollsatser mellom land vil foranledige situasjoner hvor bedrifter, særlig fra utviklingsland, opererer under tollbeskyttelse på hjemmemarkedet og kan eksportere tollfritt til mange eksportmarkeder, som oftest i industriland. Dette har en klart konkurransevidende effekt.

EFTAs handelsavtaler er et supplement til det multilaterale regelverket i WTO. Gjennom EFTA-avtalene kan Norge sikre enda bedre markedsadgang for eksportprodukter til sentrale eksportmarkeder enn det WTO gir. EFTA-avtalene kan gi mulighet for ytterligere liberalisering på områder av spesiell betydning for Norge. Norge har gjennom EFTA inngått et betydelig antall frihandelsavtaler med aktuelle handelspartnere. Jeg tar sikte på i tiden fremover å bidra til at EFTA-avtaler i størst mulig grad brukes for å gi norske eksportører bedret markedsadgang på sentrale eksportmarkeder.

Norske tollsatser på industrivarer er blitt redusert hvert år siden 1995, dels som følge av WTO-avtalen, og dels som følge av at norske myndigheter på eget initiativ har fjernet rundt 2 500 tollsatser. Jeg mener at avvikling av industritoll i Norge har mange fordeler. Det gir enklere rammebetingelser for næringslivet og frigjør administrative ressurser både i bedriftene og i toll- og avgiftsetaten. Avvikling vil fjerne vilkårlige ulikheter i avgiftsbelastningen på ulike produkter. Næringslivets behov for å forholde seg til kompliserte opprinnelsesregelverk i frihandelsavtalene og i GSP-ordningen vil også bli redusert. Fjerning av tollsatser vil også bedre utviklingslandenes

markedsadgang i Norge. Spesielt viktig er det at avvikling av industritoll i Norge vil gi lavere priser på konsumvarer til forbrukere og på innsatsvarer til næringslivet. Økt import og sterkere importkonkurranse forventes å bidra til økt samfunnsøkonomisk effektivitet og verdiskaping. Følgelig vil det være samfunnsøkonomisk lønnsomt for Norge å redusere tollsatsene på hjemmemarkedet, selv om andre land ikke reduserer sine tollsatser tilsvarende.

Jeg er kjent med at Moxy Engineering AS møter toll på 20 pst. ved eksport av dumpere til det sørafrikanske markedet. Moxys henvendelse til Nærings- og handelsdepartementet av 30. januar 2004 ble besvart 25. februar 2004. I svarbrevet ble det vist til at det arbeides gjennom WTO for å redusere tollsatsene globalt. Som medlem i WTO vil Sør-Afrika, i likhet med andre medlemsland, måtte foreta tollreduksjoner i tråd med inngåtte avtaler i WTO. Det kan imidlertid ikke forventes at Sør-Afrika, som et utviklingsland, vil redusere tollsatsene for industrivarer til samme nivå som Norge. Norge arbeider også gjennom EFTA med å fremforhandle en frihandelsavtale med Sør-Afrika hvor en av målsettingene er å redusere tollsatsene for industrivarer betydelig. I vårt svarbrev til Moxy gjorde vi også oppmerksom på at Norge, som en liten åpen økonomi, er avhengig av utstrakt handel og at det av den grunn er ønskelig å bygge ned norske importbarrierer for industrivarer.

SPØRSMÅL NR. 659

Innlevert 6. mai 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 13. mai 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

“Jernbaneverket har i 2004 fortsatt utstrakt tildeling av oppdrag til interne produksjonsenheter uten ekstern konkurranse. Dette er en bekymringsverdig situasjon. Dersom en ønsker å opprettholde et privateid leverandørmarked for jernbanefaglige tjenester, må det svært fort gjøres tiltak som sikrer disse tilgang til oppdrag.

Vil statsråden gripe inn slik at Stortingets intensjon om at utbygging/vedlikehold innenfor Jernbaneverket konkurranseutsettes?”

BEGRUNNELSE:

Viser til skriv til departementet fra flere firmaer som ikke har fått svar. Det hevdes at Jernbaneverket i 2004 fortsatt driver utstrakt tildeling av oppdrag til interne produksjonsenheter uten ekstern konkurranse.

Dette er en bekymringsverdig situasjon, særlig siden tilgangen til oppdrag for Jernbaneverkets eksterne leverandører har vært svært liten siden midten av 2003. Dersom en ønsker å opprettholde et privateid leverandørmarked for jernbanefaglige tjenester, må det svært fort gjøres tiltak som sikrer disse tilgang til oppdrag. Dette må skje allerede i 2004! Fra midten av 1990-tallet ble det i Jernbaneverket gjennomført konkurranseutsetting av større oppdrag innen nyanlegg i stadig større grad. Mot slutten 1990-tallet begynte man også å konkurranseutsette større ombyggingsarbeider. I perioden som fulgte etter Åsta-ulykken i 2000, merket man holdningsendringer hos Jernbaneverket. Nye signaloppdrag utenfor kategorien drift og vedlikehold ble tildelt interne forretningsenheter uten ekstern konkurranse.

1998-2000: Firmaene opplever en periode med stadige forespørsler og anbudskonkurranser på nyanlegg og større ombyggingsarbeider. Det er forholdsvis stor aktivitet innen dette området og en god del av oppdragene blir gjort tilgjengelig for Jernbaneverkets eksterne entreprenører i form av tradisjonelle anbudskonkurranser. Det er lite tilgang på mindre vedlikeholdsarbeider. Mot slutten av perioden får firmaene stadig flere forespørsler på mannskapsutleie til JBV BaneProduksjon for å dekke inn underkapasitet på kontrolloppdrag (kontroll av sporveksler og isolasjonsmåling av kabler m.m.).

2001: Firmaene opplever en periode med forespørsler og tilbudskonkurranser fordelt på større ombyggingsarbeider, vedlikeholdsarbeider og kontrolloppdrag. Det er mindre aktivitet innen bygging av nyanlegg, noe større aktivitet innen fornying. Det blir imidlertid stadig mer vanlig at fornyingsoppdrag blir tildelt interne forretningsenheter uten konkurranse. De konkurransene som blir avholdt skjer som tilbud med forhandling der prisnivået til de ulike tilbyderne ikke blir oppgitt. I siste kvartal mottar firmaene mange forespørsler på kontrolloppdrag da det i flere regioner viser seg at interne produksjonsenheter har påtatt seg større oppdragsmengde enn de klarer å utføre.

2002-2003: forespørsler og tilbudskonkurranser

på mindre vedlikeholdsoppdrag (revisjoner) og kontrolloppdrag utgjør det vesentligste av vår tilgang til oppdrag. Etter hvert er det få større arbeider som blir tilgjengelig for Jernbaneverkets eksterne leverandører. Fra litt før ferien i 2003 er det bom stopp på alle typer forespørsler. Tilbakemeldingen fra firmaenes oppdragsgivere var at heretter skal JBV BaneProduksjon (Drift fra 1. januar 2004) ha alle oppdrag innen drift og vedlikehold. I tillegg ble det gitt tilbakemelding om at for resten av 2003 skal ikke eksterne leverandører forespørres før interne produksjonsenheter melder om kapasitetsbrist. Det siste begrunnes med dårlige økonomiske resultater hos interne enheter. Andre norske jernbaneentreprenører kommer med tilbakemeldinger om tilsvarende situasjon.

2004: Frem til skrivende stund er forespørsler fra Jernbaneverket vært omtrent fraværende. JBV Drift har fått tildelt alle oppdrag innen drift, vedlikehold og ombyggingsarbeider i forbindelse med ulike veiprosjekter. JBV Baneservice har fått tildelt de få nye oppdragene som har kommet innen nyanlegg/fornyning.

Svar:

Den primære årsaken til at det i 2004 har vært mindre konkurranseutsetting av vedlikeholdsoppdrag m.m. fra Jernbaneverket er nivået på bevilgningen til drift og vedlikehold i Jernbaneverket, som er om lag 250 mill. kr lavere enn i 2003 (i faste priser). Dette sammen med en grunnleggende forutsetning om at Jernbaneverket til en hver tid må sørge for optimal kapasitetsutnyttelse av egne ressurser, har gitt Jernbaneverket mindre rom for å konkurranseutsette oppdrag i 2004.

I forbindelse med arbeidet med omdanning av Jernbaneverkets forretningsenhet BaneService til aksjeselskap, pågår det et omfattende arbeid med å se nærmere på hvordan Jernbaneverkets produksjonsvirksomhet på en hensiktsmessig måte kan konkurranseutsettes. Et viktig hensyn i dette arbeidet er å gjøre opplegget for økt konkurranseutsetting forutsigbart for leverandørmarkedet til Jernbaneverket slik at det blir enklere for aktuelle leverandører å planlegge sine egne aktiviteter. Samferdselsdepartementet legger vekt på å legge til rette for økt konkurranseutsetting, og at konkurranseutsettingen i seg selv legges opp på en slik måte at den stimulerer konkurransen i det private leverandørmarkedet til Jernbaneverket.

Jeg legger til grunn en målsetting om at alle produksjonsoppdrag fra Jernbaneverket på sikt kan konkurranseutsettes, uten at egen produksjonsvirksomhet deltar i konkurransen. Jeg viser for øvrig til omtale i St.prp. nr. 62 (2003-2004) som ble fremmet den 7. mai d.å.

Dokument nr. 15:34

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 660

Innlevert 6. mai 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 12. mai 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Den norske fagrørsla har reagert på at Landsorganisasjonen (LO) har sendt eit protestbrev til El Salvadors president, Francisco Flores P. LO er uroa for dei nye tilfella av vold mot fagorganiserte, og held fram at dette er klare brot på Konvensjon 98 til ILO.

Deler utanriksministeren LO si uro, og kjem han på noen måte til å ta dette opp med El Salvadors regjering eller multilateralt?"

GRUNNGJEVING:

I El Salvador har det lenge vært konflikhtar i arbeidslivet som i det siste har toppa seg ved at politi og soldatar blei satt inn mot ei gruppe helsearbeidarar som hadde okkupert ein katedral i sentrum av San Salvador. Det blei skutt med skarpt og brukt tåregass i aksjonen. Ein leiar i fagrørsla blei arrestert.

Svar:

Departementet har nøye fulgt den saken som LO har tatt opp i brev til president Flores.

Den 28. april tok 18 fagforeningsrepresentantar kontroll over katedralen i San Salvador. De forlangte forhandlinger om øyeblikkelig gjeninnsetting av omlag 150 fagforeningsmedlemmer som hadde blitt avskjediget fra Instituto de Seguro Social under en arbeidskonflikt som fant sted for ca. ett år siden vedrørende rasjonalisering og privatisering.

Bakgrunnen for denne konflikten var at regjeringen, ifølge arbeiderne, hadde planer om en privatisering av instituttet, noe regjeringen benektet.

Politi og landets menneskerettighetsombud innledet forhandlinger med okkupantene. Forhandlingene førte imidlertid ikke frem, og urolighetene økte. Fagforeningslederne ble arrestert, og det samme ble ca. 25 av demonstrantene utenfor katedralen. Det var tilløp til gatekamper mellom politi og okkupantenes sympatisører.

En del av demonstrantene ble meget raskt bøtelagt. Den 6. mai ble imidlertid de fleste av disse bøtene opphevet av en dommer som fant dem for strenge. Dommeren erklærte at påtalemyndigheten ikke hadde klart å bevise skyld og okkupantene og demonstrantene ble sluppet fri.

Det synes på dette grunnlag ikke naturlig for norske myndigheter å blande seg i den interne juridiske prosess i landet. Men departementet vil fortsatt følge utviklingen i så vel denne saken som i fagbevegelsens vilkår i El Salvador.

SPØRSMÅL NR. 661

Innlevert 6. mai 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. mai 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

""Det vises til den pågående debatten som raser i rogalandspresen angående vern og konsekvenser av vern av Bjerkreimsvassdraget. I den forbindelse står vernemotstandere mot vernere. Det ser særlig ut til at uenighet om konsekvensene i 100-metersonen kan være med på å skape unødige harde konflikter.

Kan statsråden svare på hvilke prinsipper som ligger til grunn for å vurdere nydyrking, hyttebygging og mini- og mikrokraftverk i vernede vassdrag?"

Svar:

Spørsmålet er overført fra miljøvernministeren.

Jeg vil innledningsvis få opplyse om at Regjeringen tar sikte på å fremme stortingsproposisjon om supplering av Verneplan for vassdrag for Stortinget i inneværende sesjon.

De vedtak som Stortinget inntil nå har fattet om vern av vassdrag innebærer at forvaltningen ikke kan gi konsesjoner til kraftutbygging i slike vassdrag. Dersom miljøvirkningene av en utbygging er så små at det ikke kreves konsesjon, kan den gjennomføres i et vernet vassdrag. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i innstillingen til Olje- og energidepartementet om supplering av verneplanen foreslått å åpne for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk (installert effekt opp til 1 MW) i vernede vassdrag. En forutsetning for å gi konsesjon vil være at verneverdiene ikke svekkes. Regjeringen vil komme tilbake til dette spørsmålet i proposisjonen som nå skal fremmes for Stortinget.

I Stortingets vedtak om vern av vassdrag er det forutsatt at de verdiene som ligger til grunn for vassdragsvernet heller ikke må reduseres av andre typer inngrep. Først da vannressursloven trådte i kraft ble vassdragsvernet hjemlet i lov. Vannressursloven inneholder særregler for tiltak i vernede vassdrag. Nye tiltak i de vernede vassdragene kan bare tillates dersom verneverdiene ikke taler i mot.

Utenfor vannressurslovens virkeområde følges vassdragsvernet opp i forvaltningen av andre lovverk som har relevans i denne forbindelse. Plan- og bygningsloven er her sentral. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (RPRVV) skal legges til grunn for planlegging etter plan- og bygningsloven. Retningslinjenes virkeområde er i hovedsak innen et belte på inntil 100 meter langs vassdraget, men også andre deler av nedbørfeltet er omfattet dersom det er faglig dokumentert at områdene har betydning for verneverdiene.

Det er stor variasjon i de ulike vassdragenes inngrepsstatus, fra vassdrag i sentrale bystrøk til tilnærmet uberørte vassdrag. Videre er det ofte betydelig variasjon av inngrepsstatus i ett og samme vassdrag fra kilde til utløp. I RPRVV pekes det på at differensiering av vassdragene må etterstrebis på bakgrunn av verneverdier og arealtilstand, og at arealplanleggingen særlig må legge vekt på å ivareta verdiene som er knyttet til vassdragenes nærområder. Vassdragene kan inndeles i kategorier etter grad av menneskelig påvirkning og verneverdier. Kommunene skal klargjøre hvilke hensyn som er sentrale i de ulike delene av vassdraget.

I tillegg til Regjeringens konkrete forslag til hvilke vassdrag som bør inngå i suppleringen, vil proposisjonen som nå skal fremmes blant annet ta for seg forholdet til mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag og andre tiltak i vassdragene som representanten Langeland nevner.

SPØRSMÅL NR. 662

Innlevert 6. mai 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 14. mai 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Under post 7.5.8.9 i St.prp. nr. 42 (2003-2004) står det at kostnader knyttet til etablering på Hovemoen eller Gardermoen er anslått til ca.1 mill. kr. På Hovemoen står 18 kontorlokaler ledige. Det synes underlig da at etableringskostnadene er like. Det hevdes videre at en lokalisering til Gardermoen vil gi en årlig innsparing på 4 mill. kr i forhold til Hovemoen pga. synergieffekter.

Hvilke utredninger og beregninger er gjort som gir grunnlag for å hevde dette?"

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra stortingsrepresentanten Torstein Rudihagen vedrørende lokalisering av ledelsen av Produksjons- og resultatenheter Landsdekkende (PRE L). Ved behandlingen av Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004) ba Stortinget Regjeringen utrede alternative lokaliseringsmuligheter for PRE L i driftsdivisjonen, herunder bl.a. Hovemoen ved Lillehammer, og komme tilbake med resultatet i vårsesjonen 2004.

Departementet har derfor vurdert alternative lokaliseringer for ledelsen av PRE L på nytt. I denne utredningen ble hovedbygget for Hovemoens del lagt til grunn som lokaliseringsalternativ. Bygningen ble vurdert til å ivareta behovet for kontorfasiliteter innenfor eksisterende bygningsmasse. Det anslåtte tallet på 1 mill. kr i etableringskostnader må ses i sammenheng med at det ved nyetablering av PRE L normalt vil påløpe oppgraderings- og tilpasningskostnader. Tilsvarende fasiliteter er tilstedet på Gardermoen, derav de antatt like etableringskostnadene.

Når det gjelder grunnlaget for å hevde at en lokalisering av ledelsen av PRE L til Gardermoen vil gi en innsparing på anslagsvis 4 mill. kr, jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004), viser foreløpige beregninger et potensial, som følge av synergier ved å samlokalisere ledelsen av PRE L med ledelsen av PRE Ø til Gardermoen i forhold til Hovemoen, tilsvarende 6 til 8 årsverk.

Utviklingen beskrevet i St.prp. nr. 42 (2003- 2004), en videre utvikling av FLO/Driftsdivisjonen samt opprettelsen av Forsvarets kompetansesenter logistikk (FKL) på Base Sessvollmoen, forsterker ytterligere vurderingen av å lokalisere PRE L ledelse med PRE Ø ledelse på Gardermoen.

I arbeidet med å tilpasse styrkeproduksjonen og logistikk- og støttevirksomheten, har det vært en målsetting å skape operative, kompetansemessige og økonomiske synergieffekter gjennom samling av virksomheter samt å legge forholdene til rette for økonomisk rasjonell drift.

Grunnprinsippet ved pågående omstilling er også at helhetstenkning, uavhengig av grentilhørighet, i større grad skal prege virksomheten i Forsvaret. *Synergieffekter* oppnås i tillegg ved å samlokalisere beslektede virksomheter til ett felles område. På denne måten kan stordriftsfordelene utnyttes, eksempelvis gjennom å etablere felles forvaltnings- og forsyningstjenester, felles utdannings- og kompetansesentra m.m.

Både behovet for å skape synergieffekter, og kravet til en mer økonomisk rasjonell drift i Forsvaret, betinger på sikt *større geografisk konsentrasjon* av Forsvarets aktiviteter til et begrenset antall hovedområder, fordelt på landsdeler og regioner. Dette vil også legge til rette for økt samhandel og integrasjon på

tvers av forsvarsgrenene. I tillegg vil dette bidra til å styrke personell- og familiepolitikken, ved at personellet i større grad enn tidligere kan etablere seg med fast bopel, uten negative konsekvenser for karriereløpet.

I den grad PRE L likevel legges til Lillehammer- området, vil derfor Jørstadmoen være alternativet. En slik løsning vil muliggjøre både avhending og salg av Hovemoen, og muligheter for å oppnå synergier med det foreslåtte Forsvarets kompetansesenter for KKIS (Kommando-, kontroll- og informasjonssystemer) på Jørstadmoen.

SPØRSMÅL NR. 663

Innlevert 7. mai 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 14. mai 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Den nye lønnspliktsperioden på 10 dager, mot tidligere 3, fører til at bedriftene går til oppsigelser fremfor å kunne beholde kompetansen i bedriftene. Dette er dokumentert i spørreundersøkelser utført av Byggenæringens Landsforening (BNL), Tekniske Entreprenørers Landsforening (TELFO) og Maskinentreprenørenes Forbund (MEF).

Hvor mye ekstrakostnader anslår finansministeren dette totalt sett medfører for staten?"

BEGRUNNELSE:

Fra 1. januar 2004 ble det som følge av statsbudsjettet gjort endringer i lov om lønnsplikt under permittering. Endringene medførte at arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering ble utvidet fra 3 til 10 dager. BNL, TELFO og MEF har nå kartlagt hvordan de nye reglene slår ut for bedriftene. Resultatene fra undersøkelsen bekrefter at strammere permitteringsregler gir flere oppsigelser og økte kostnader for bedriftene. Dette vil følgelig øke statens kostnader til arbeidsledighetstrygd, i tillegg til kostnader ved at arbeidsdyktige faller utenfor arbeidslivet. En viktig faktor her er i hvilken grad faglærte i denne bransjen er i stand til å finne nytt arbeid, eventuelt omskolere seg.

Svar:

Regjeringen har de siste 2 årene foreslått, og i hovedsak fått Stortingets tilslutning til, en rekke endringer i dagpengereguleringen for å bidra til at arbeidsledige kommer raskere i jobb. Forslagene har bygget på erfaring fra Norge og andre land om hvordan utformingen av dagpengesystemet påvirker insentivene til å søke arbeid og sannsynligheten for at ledige kommer over i arbeid. Som en del av budsjettforliket med Arbeiderpartiet ble arbeidsgivers periode med lønnsplikt i permitteringsordningen utvidet fra 3 til 10 dager. Reduksjonen i dagpengeutbetalingene som følge av denne endringen ble i saldert budsjett anslått til om lag 100 mill. kr.

Selv om økningen i arbeidsgivers periode med lønnsplikt i permitteringsperioden innebærer noe høyere kostnader for enkelte arbeidsgivere, er hovedhensikten med utvidelsen å hindre overvelting av lønnskostnader til trygdesystemet samt å understøtte de omstillingene som uansett finner sted.

SPØRSMÅL NR. 664

Innlevert 7. mai 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 14. mai 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"Den norske loven om miljøinformasjon er en implementering av Århuskonvensjonen. Loven skal sikre tilgang til miljøinformasjon for allmennheten. Unntak fra den generelle tilgangen er bl.a. behovet for vern av forretningshemmeligheter. Slike avslag kan klages inn for nemnda. Århuskonvensjonen artikkel 9 bestemmer at klageorganet skal være uavhengig og upartisk. Miljøverndepartementet vil legge sekretariatet for klagenemnda til departementet.

Kan statsråden se det problematiske i at en her kommer i konflikt med artikkel 9?"

BEGRUNNELSE:

For at saker skal kunne overprøves er det vesentlig at klageorganet er uavhengig og upartisk. Det er i den forbindelse viktig med et eget, separat sekretariat. Sekretariatet spiller en viktig rolle i håndteringen av sakene, det forbereder behandlingen og er førstelinje ut.

Videre er det svært viktig at lovens unntaksbestemmelser om forretningshemmeligheter ikke brukes til å uthule loven. I spørretimen den 21. april svarte statsråden slik på mitt spørsmål om Snøhvit og miljøinformasjonsloven:

"Når det gjelder rene forretningshemmeligheter - altså hvordan de ulike kjemiske stoffene er satt sammen, det kan være et produkt som du nærmest har tatt patent på - håper jeg representanten har forståelse for at norske bedrifter ikke kan gå ut med det. Man skal bli kjent med miljøvirkningene av de utslippene som er."

Statsråden illustrerer selv i sitt svar hvor problematisk dette blir og hvor lite uavhengig klageorganet er.

Allmennhetens mulighet til å overprøve vedtak i form av påklage til nemnda, er den demokratiske retten en har til å prøve grenseoppgangen mellom tilgang til informasjon og forretningshemmeligheter. Det sies videre i svaret at klage på vedtak fra SFT skal rettes til Miljøverndepartementet. Det vil altså si at staten skal behandle klager på seg selv.

Svar:

Den nye miljøinformasjonsloven inneholder regler om allmennhetens rett til miljøinformasjon både fra offentlige organer og offentlige og private virksomheter. Norge ratifiserte Århuskonvensjonen kort tid etter at den nye loven var vedtatt av Stortinget. Forpliktelsene i konvensjonen var i stor grad oppfylt i nasjonal rett før loven ble vedtatt, men det var behov for enkelte lovendringer for å bringe norsk rett fullt ut i samsvar med konvensjonen. Den nye loven går imidlertid på noen områder lenger enn det som er nødvendig for å oppfylle konvensjonen, blant annet når det gjelder rett til miljøinformasjon fra private virksomheter.

Når det gjelder klager på avslag på krav om miljøinformasjon, er det i loven etablert ulike ordninger for klage på offentlige og private avgjørelser. Klage på vedtak fattet av *offentlige organer* avgjøres av overordnet organ, på samme måte som avslag på innsyn etter offentlighetsloven. Klager over for eksempel Statens forurensningstilsyns eventuelle avslag på miljøinformasjon går derfor til Miljøverndepartementet som nærmeste overordnede forvaltningsorgan. Loven endrer med andre ord ikke det system som allerede følger av offentlighetsloven, jf. offentlighetsloven § 9.

Århuskonvensjonen artikkel 9 inneholder bestemmelser om adgang til klage og domstolsprøving knyttet til avslag på krav om miljøinformasjon, men stiller ikke krav om en særskilt tvisteløsningsmekanisme. Utover adgangen til å klage til overordnet organ kan den som får avslag på innsyn i miljøinformasjon i Norge eventuelt bringe saken inn for domstolene. Videre kan også klage på forvaltningens etterlevelse av miljøinformasjonsloven bringes inn for Sivilombudsmannen. Samlet sett oppfyller disse ordningene Århuskonvensjonens krav om at det skal være adgang til overprøving av et uavhengig organ.

Århuskonvensjonen omhandler ikke rett til miljøinformasjon fra privat virksomhet, det finnes derfor heller ikke regler i konvensjonen som sier noe om rett til overprøving av avslag på krav om miljøinformasjon fra private virksomheter.

I og med at miljøinformasjonsloven også innebærer en rett til å få miljøinformasjon fra *private virksomheter*, ble det foreslått å nedsette et eget uavhengig organ til å behandle klager over avslag på innsyn hos private. Stortingets flertall sluttet seg til dette og Klagenemnda for miljøinformasjon trådte i funksjon fra 1. januar 2004. Klagenemndas leder og nestleder har juridisk kompetanse og nemnda består for øvrig av seks

personer med erfaring fra næringslivet, miljø-, medie- og forbrukersiden. Klagenemnda vil være et viktig element for å sikre allmennhetens rettigheter etter loven.

I Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) fremgår: *"Departementet har ikke foreslått uttrykkelige regler om plasseringen av sekretariatsfunksjonen for nemnda, men antar at det vil kunne være hensiktsmessig om denne plasseres i Miljøverndepartementet. Før man eventuelt vet hvor mye arbeid det blir med behandling av klagesakene, er det ikke formålstjenlig å opprette et eget separat sekretariat for nemnda."* Stortinget hadde ingen merknader til dette i sin behandling av loven (Innst. O. nr. 60 (2002-2003)). Departementet har også senere i brev til klagenemndas leder av 10. desember 2003 gitt uttrykk for at plassering av sekretariatet i Miljøverndepartementet er å anse som en foreløpig ordning, da det er hensiktsmessig å få et nærmere inntrykk av saksmengden til Klagenemnda for miljøinformasjon før det konkluderes endelig med hvordan sekretariatsfunksjonen skal ivaretas.

Av forskrift om Klagenemnda for miljøinformasjon fremgår det eksplisitt at nemnda er et uavhengig organ. Sekretariatet til klagenemnda skal kun bistå nemnda i deres arbeid og har ingen beslutningsmyndighet. Jeg mener klagebehandlingen etter miljøinformasjonsloven både for vedtak i offentlig sektor og privat virksomhet er sikret en nødvendig uavhengighet.

SPØRSMÅL NR. 665

Innlevert 7. mai 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. mai 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"Tobisbestanden i Nordsjøen er truet. En stans i fisket etter tobis kan føre til en opptrapping i fisket av kolmule med det resultat at også denne fiskearten blir utrydningstruet. Dette kan true hundrevis av arbeidsplasser i fiskerinæringen.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre at et sammenbrudd i tobisbestanden får alvorlige følger for fiskerinæringen, og hvilke tiltak bør iverksettes for å sikre en bærekraftig forvaltning av havets fiskeresurser?"

BEGRUNNELSE:

Årets landinger av tobis er svært dårlige. Rovdrift på ressursene i havet ødelegger næringsgrunnlaget for fiskerinæringen, og svært mange arbeidsplasser kan bli nedlagt. Den norske fiskeriforvaltningen må løse store utfordringer i tiden fremover. Dersom fisket av kolmule økes, er det stor sannsynlighet for at også denne arten blir utrydningstruet. Det er behov for en langsiktig og bærekraftig forvaltning av havressursene for å sikre næringsgrunnlaget i fremtiden.

Svar:

Jeg kan forsikre om at også jeg er bekymret over de siste rapportene fra havforskerne om den bekymringsfulle situasjonen for tobisbestanden i Nordsjøen. Jeg kan også forsikre om at det overordnede mål for norske fiskerimyndigheter er en bærekraftig forvaltning av alle fiskebestandene i våre farvann.

Når det gjelder forvaltningen av tobis, er det altså slik at fisket på denne bestanden, som vi deler med EU, hittil ikke har vært kvoteregulert. Like fullt har beregnet gytebestand og fiskedødelighet fluktuert uten noen spesiell tendens de siste 20 årene. Faktisk var Det internasjonale havforskningsrådet (ICES) så sent som høsten 2002, i forbindelse med kvoteanbefalingene for 2003, av den oppfatning at gytebestanden av tobis var over føre-var-nivået og at bestanden tålte det daværende fisketrykket. 2002 var også et år med gode fangster i det norske tobisfisket.

Så kom 2003, som altså var et langt dårligere fangstår for norske tobisfiskere. Dette ble også reflektert i rådgivningen fra ICES sist høst, som var langt mer pessimistisk enn den hadde vært året før. Dette signalet forholdt vi oss selvsagt ikke passive til fra norsk side.

Under forhandlingene med EU sist høst om kvoteavtalene for 2004 ble vi enige om å opprette en felles arbeidsgruppe på arter som hittil ikke har vært gjenstand for fellesforvaltning av Norge og EU, herunder tobis, for å utarbeide et faglig grunnlag for en fremtidig fordeling og forvaltning av disse bestandene. Både EU og Norge legger stor vekt på en rask fremdrift i arbeidet i denne gruppen.

For å beskytte tobisungel har vi videre innført begrensninger i det norske tobisfisket fra og med inneværende år ved at sesongstart utsettes med én måned til 1. april og sesongstopp fremskyndes med én måned til 30. september. I tiden fremover vil vi også fortløpende vurdere ytterligere begrensninger i fangstsesongen hvis vi finner dette nødvendig og hensiktsmessig.

Samtidig må det påpekes at tobis altså er en bestand som Norge deler med EU. Faktisk har EU (i første rekke Danmark) i løpet av de ti siste årene fisket tre ganger så mye tobis som Norge har fisket. En effektiv totalforvaltning av tobisbestanden vil derfor ikke være mulig uten at EU er med fullt og helt. Det er derfor mitt oppriktige håp at arbeidet i ovennevnte arbeidsgruppe vil gi et godt grunnlag for en konstruktiv dialog med EU om den fremtidige forvaltningen av tobisbestanden.

Når det gjelder kolmulefisket, vil jeg påpeke at det ikke uten videre er noen sammenheng mellom dette fisket og fisket etter tobis. Hvis tobisbestanden skulle bryte sammen ville jeg selvfølgelig vurdere alle tiltak som kunne bidra til å skåne næringen mest mulig, men dette betyr ikke det samme som at jeg uten videre ville åpnet opp for et økt fiske etter kolmule. Det ville vært uansvarlig av meg som fiskeriminister hvis jeg kompenserte med økt fiske på andre bestander hver gang det skjedde en dramatisk nedgang i en bestand som var viktig for næringen.

Samtidig må jeg imidlertid understreke at kolmulefisket representerer en spesiell situasjon i forhold til de aller fleste andre norske fiskerier, ettersom dette fisket ennå ikke er gjenstand for en omforent internasjonal regulering. Siden 1999 har de landene som er definert som kyststater til kolmule - Norge, EU, Færøyene, Island og Grønland, sammen med Russland som spesielt invitert part, forsøkt å få på plass et forvaltningsregime for kolmulebestanden i hele dens utbredelsesområde, men dessverre uten noen endelig løsning hittil. I disse forhandlingene har Norge på den ene siden hele tiden spilt en aktiv og konstruktiv rolle, bl.a. ved å fremme flere forskjellige kompromissforslag. På den annen side har vi imidlertid våre nasjonale interesser å forsvare i forhold til å oppnå en

rettferdig andel av bestanden ut fra sonetilhørighet og vårt tradisjonelle fiske. Dette gjør det vanskelig å trappe ned det norske fisket når de andre partene trapper opp sitt. Like fullt har vi ved enkelte anledninger iverksatt tiltak for å beskytte kolmulebestanden når vi har funnet dette nødvendig. For eksempel vedtok vi nylig én måneds stopp i det norske kolmulefisket for å beskytte ungfisk.

I henhold til de seneste beregninger fra ICES, er dessuten kolmulebestanden foreløpig langt fra å være "utrydningstruet". Selv med det høye fiskepresset som nå har vart over flere år, ble gytebestanden så sent som i fjor vurdert av ICES til å være 50 pst. over det fastsatte føre-var-nivået for denne bestanden.

Samtidig er det selvfølgelig ikke en tilfredsstillende situasjon at vi foreløpig ikke har noen totalregulering på plass for denne bestanden. Uavhengig av hvor sterk bestanden er nå vil dette ikke være bærekraftig i lengden. Jeg kan derfor forsikre om at vi fra norsk side vil fortsette våre bestrebelser på å få til en forsvarlig totalforvaltning av denne bestanden. Som med tobisforvaltningen forutsetter imidlertid dette at alle de involverte parter er villige til å bidra fullt og helt til en endelig løsning.

Til slutt vil jeg understreke at norske fiskerimyndigheter selvfølgelig er opptatt av å sikre det fremtidige næringsgrunnlaget for den norske fiskeflåten og -industrien. Som stortingsrepresentanten Langeland selv skriver i sitt brev, forutsetter dette en "langsiktig og bærekraftig forvaltning av havressursene". Dette har da også vært det fundamentale prinsipp i norsk fiskeriforvaltning frem til nå, og det vil det også være i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 666

Innlevert 7. mai 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 21. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Forskningsrådets tidligere leder, Christian Hambro, har sagt opp sin stilling og fått med seg en rundhåndet sluttpakke, som blant annet inneholder full lønn til 2010 og 75 pst. av sin lønn i nye 3 år pluss andre økonomiske goder. Styreleder Stene-Larsen bekrefter i VG 7. mai at avtalen "kan virke urimelig god".

Kan statsråden gjøre rede for hvorfor man har inngått en sluttavtale på så urimelig gode vilkår, og om hun mener det finnes noen rimelighet i vilkårene sammenlignet med andre som sier opp sin stilling i staten?"

Svar:

I henhold til vedtektene er det hovedstyret i Forskningsrådet som ansetter administrerende direktør og fastsetter direktørens lønn. Ansvar for Christian Hambros sluttavtale ligger dermed i hovedstyret. Kontrakten som ble inngått for hans andre åremålsperiode med virkning fra 1. februar 2001, ble imidlertid forhandlet fram av et tidligere hovedstyre. Hovedelementene i avtalen er derfor lagt av et annet hovedstyre og under en annen regjering enn den sittende.

Et nytt vilkår som ble føyd til i sluttavtalen av det nåværende hovedstyret, er at Hambro gis lønn som om han står åremålet ut. Han oppebærer dermed sin direktørlønn for ordinær åremålsperiode fram til 2007 og i de påfølgende 3 år. Denne tilføyelsen ble vurdert og funnet rimelig av det nye hovedstyret. Avtalen innebærer for øvrig at Hambro fortsatt er ansatt i Forskningsrådet og skal arbeide for den lønn han mottar. Inntekter som opptjenes som advokat eller fra annet arbeid, går til fradrag i lønnen fra Forskningsrådet.

Ansatte i Forskningsrådet følger ikke tjenestemannsloven, men er underlagt arbeidsmiljølovens bestemmelser for ansettelse. På bakgrunn av denne saken vil jeg likevel kreve at Forskningsrådet ved ansettelse av administrerende direktør går over til en kontrakt bygget på prinsippene for og vilkårene i statlige lederlønnskontrakter.

SPØRSMÅL NR. 667

Innlevert 10. mai 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 18. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Det er nå gått mer enn én måned siden det grove ranet i Stavanger. Store ressurser er blitt brukt og brukes fremdeles. Ifølge det siste oppslaget jeg leste, ble det påstått at mer enn 200 politifolk fortsatt arbeider med saken. At ressurstilgangen i denne saken ikke begrenses, er etter mitt skjønn en selvfølge.

Hvor store midler er så langt brukt til etterforskning i denne saken, og vil Rogaland/Stavanger politidistrikt få dekket sine utgifter?"

BEGRUNNELSE:

Stavanger-saken har vist hvor langt enkelte kriminelle er villige til å gå for å gjennomføre sine handlinger. At man går til slike ytterligheter som å begå drap, er heldigvis sjelden kost her i landet.

Når en så omfattende sak skal etterforskes, vil det naturligvis påføre det berørte politidistrikt og politistasjon med store kostnader. Dersom disse må dekkes over eget budsjett vil det føre til at andre politimessige oppgaver må nedprioriteres, noe som igjen vil gi svært uheldige ringvirkninger. Det må jo ikke bli slik at fokus på organisert kriminalitet gir hverdagskriminaliteten "bedre" arbeidsvilkår.

Jeg ser derfor frem til justisministerens svar om hvordan situasjonen i Stavanger skal fordeles mht. bruk av egne midler og eventuelle tilleggsbevillinger.

Svar:

I revidert nasjonalbudsjett for 2004 foreslås en tilleggsbevilgning på 40 mill. kr til dekning av utgifter i forbindelse med etterforskning og oppfølging av ranet av Norsk Kontantservice i Stavanger. Beløpet er fremkommet etter dialog mellom Rogaland politidistrikt, Politidirektoratet og Justisdepartementet. Det er ikke mulig å angi hvor mye saken har kostet hittil. Endelig regnskap kan først fremlegges når etterforskningen er avsluttet. Det samlede bevilgningsbehovet er således usikkert, og Justisdepartementet har tatt forbehold om å komme tilbake til saken om nødvendig.

Politimesteren i Rogaland opplyser at 120-160 tjenestemenn for tiden arbeider daglig med denne saken. Flere politidistrikter bidrar ved å avgi tjenestemenn for å styrke den daglige polititjenesten i Rogaland. Det er foreløpig ikke mulig å si hvor lenge etterforskningen vil ha et slikt omfang og hvor lenge den vil pågå.

SPØRSMÅL NR. 668

Innlevert 10. mai 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 19. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Har norske myndigheter et samarbeid med myndighetene i de baltiske landene om forebygging og bekjempelse av HIV/AIDS og tuberkulose blant innsatte i fengsel?"

Svar:

Bakgrunn

De nordiske land innledet i 1996, etter initiativ fra Europarådet, et samarbeid med fengselsmyndighetene i de baltiske stater. Europarådet har etablert en egen styringsgruppe for Nord-Balt Prison Project hvor Norge har vært en aktiv deltaker. Fra norsk side har samarbeidet vært konsentrert om Latvia og latviske fengselsmyndigheter. Det norske bidraget har i størrelsesorden vært på 1 mill. kr pr. år, og har vært finansiert gjennom Utenriksdepartementets Handlingsplan for søkerlandene til EU.

Fengselssamarbeidet med Latvia har vært organisert etter den såkalte fadderfengsel-modellen. Det innebærer at det har vært et konkret og praktisk samarbeid mellom norske fengsler og 6 av Latvias i alt 15 fengsler. I tillegg har det blitt etablert et tett samarbeid på sentralt administrativt nivå. Fengselssamarbeidet har blitt betegnet som et av de mest vellykkede norsk-latviske samarbeidsprosjekter.

De dramatiske politiske endringer som fant sted i

tidligere Sovjetunionen og i Øst-Europa tidlig på 90- tallet medførte at store deler av den etablerte infrastruktur brøt sammen. Viktige samfunnsinstitusjoner ble rammet, herunder helsesektoren og fengselsvesenet. Disse strukturproblemene må anses som en medvirkende årsak til at en i flere av disse landene fikk en sterk økning av antall tuberkulosesmittede på 90-tallet. De største utslag fikk man i Russland og de baltiske stater. I de senere år har vi i disse samme landene også sett en urovekkende økning i antall HIV- smittede.

De nye helsemessige utfordringer representerer et betydelig problem i de berørte land. Særlig dramatisk har situasjonen vært i fengslene. En betydelig andel av innsatte har vært og er tuberkulosesmittet. Det er store lokale forskjeller når det gjelder antall HIV- smittede, men i enkelte fengsler har man rapportert om at opptil 20 pst. av innsatte er smittet.

Tiltak

A. Tiltak under Helsedepartementets myndighet

For å møte disse helsemessige utfordringene ble det, som et element i Østersjøsamarbeidet, opprettet en særskilt aksjonsgruppe, Task Force on Communicable Disease Control in the Baltic Sea Region, i 2000. Norge har vært den fremste bidragsyteren til denne aksjonsgruppen. Gruppens sentrale sekretariatsfunksjoner har vært ivarettatt av Helsedepartementet.

For å sikre en best mulig utnyttelse av tilgjengelige midler og tilgang på bredest mulig kompetanse, har det i de senere år blitt etablert et tett og godt samarbeid mellom Baltic Sea Task Force og fengselsprosjektet, som er administrert av Justisdepartementet. Blant annet er det etablert en egen kontaktgruppe for fengselshelse under Østersjørådets Aksjonsgruppe for smittevern.

B. Tiltak under Justisdepartementets myndighet

Utover å bistå Østersjørådets arbeidsgruppe for fengselshelse i Baltikum, har Justisdepartementets internasjonale fengselssamarbeid prioritert enkelte strakstiltak for å redusere spredningen av smittsomme sykdommer i latviske fengsler. Av disse tiltak bør følgende nevnes:

- Norske fadderfengsler har bidratt til generell rehabilitering av bygningsmasse, herunder sanitæranlegg og kjøkkenfasiliteter som er særlig viktig for bekjempelsen av tuberkulose. Videre har vi sørget for at alle fadderfengslene har blitt utstyrt med nytt tannlegeutstyr som er viktig for å redusere blodsmitte (for eksempel HIV og hepatitt). Personale har fått opplæring i rutiner for behandling av pasienter med smittsomme sykdommer.
- Vi har bidratt med utstyr til sykehuset i Sentralfengselet i Riga. Vi har også tilrettelagt for trenings- og rehabiliteringsmuligheter for innsatte i et planlagt fengselssykehus for tuberkulose.
- Vi har innledet et samarbeid med en organisasjon som driver opplysningsarbeid om HIV i latviske

fengsler. De har drevet generelt informasjonsarbeid rettet mot stab og innsatte, samt individuelle samtaler med HIV-positive innsatte. Det er satt inn særlig fokus på opplysningsarbeidet blant unge innsatte.

I samarbeid med denne organisasjonen har vi utviklet et konsept for hvordan vi best mulig kan spre informasjon om HIV blant innsatte. Konseptet har fokusert på å utdanne kulturbærende innsatte som i sin tur har informert andre innsatte. Det er en både kostnadseffektiv måte å spre informasjon på, samtidig som man støtter opp om de ressurser som innsatte har.

- I 2002 og 2003 utformet og finansierte vi en opplysningskampanje som ble sendt på latvisk fjernsyn (både på latvisk og russisk språk). Hensikten var blant annet å sette fokus på situasjonen for syke innsatte og tiltak for å redusere spredningen av tuberkulose og HIV/AIDS. Sendingene har blitt tatt godt i mot og det er vårt inntrykk at det har økt den generelle bevisstheten rundt innsattes helsesituasjon i Latvia. En annen side av dette er at det kan bidra til å redusere stigmatisering og diskriminering av HIV-positive i og utenfor fengsel.
- I prosjektet "Varetekt i Østersjøregionen" som drives av Justisdepartementet, er det satt særlig fokus på helsesituasjonen for innsatte i varetekt i Østersjøregionen, herunder Baltikum og Nordvest-Russland. Blant annet er det nedsatt en regional arbeidsgruppe som ser på hvordan overbefolkningen i varetektsfengslene kan reduseres. Det er ventet at en redusert fangebefolkning i de baltiske land, i særdeleshet Latvia, vil gi positive helsemessige konsekvenser.

Konkluderende bemerkninger

Helsesituasjonen i Baltikum, og da særlig i de baltiske fengsler, gir fortsatt grunn til bekymring. Gjennom de samarbeidsprosjekter som er nevnt, og hvor Norge har hatt en sentral rolle, har imidlertid helsemyndigheter og deler av kriminalomsorgens personale blitt tilført materiell støtte og kompetanse. Disse investeringer sammen med en gradvis bedring av den helsemessige og sosiale infrastruktur gir håp om at situasjonen gradvis kan bringes under kontroll.

Baltic Sea Task Force vil i løpet av inneværende år bli avviklet. Fengselssamarbeidet med latviske myndigheter har som nevnt vært finansiert gjennom Utenriksdepartementets handlingsplan for søkerlandene til EU. Et eventuelt fortsatt samarbeid med lat

viske og baltiske fengselsmyndigheter forutsettes nå å bli finansiert gjennom de nye EU/EØS-finansieringsmekanismer. I henhold til de avtaler som er inngått med EU skal de midler som stilles til disposisjon for de nye medlemsstatene være mottakerstyrt. Det vil derfor i hovedsak være et ansvar for baltiske myndigheter å bestemme omfanget og innretningen av et eventuelt fortsatt fengselssamarbeid.

SPØRSMÅL NR. 669

Innlevert 10. mai 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 21. mai 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"Vil statsråden stanse planene om oljeboring på Svalbard?"

BEGRUNNELSE:

Olje- og energiminister Einar Steensnæs har tidligere avvist alle planer om petroleumsvirksomhet på Svalbard, og begrunnet Regjeringens politikk på dette området med de betydelige miljøinteressene som vil være uforenlig med oljevirksomhet.

Olje- og energiminister Einar Steensnæs har tidligere avvist alle planer om petroleumsvirksomhet på Svalbard, og begrunnet Regjeringens politikk på dette området med de betydelige miljøinteressene som vil være uforenlig med oljevirksomhet.

Sysselmannen har til behandling en søknad fra det russiske selskapet Trust Arktikugol om å få bore etter olje i Petuniabukta på Svalbard. Ifølge Svalbardposten nr. 16/2004 vil Sysselmannen gi tillatelse til dette

innen kommende høst, etter at selskapet har gitt flere opplysninger og avklaringer på bakgrunn av innsigelser fra Norsk Polarinstitutt og Statens forurensningstilsyn. Polarinstituttet har etterlyst nærmere miljøundersøkelser og konsekvensvurderinger i saken. Statens forurensningstilsyn understreker at all petroleumsvirksomhet på Svalbard, som medfører fare for forurensning, må vurderes nøye.

Oljevirkosomhet på Svalbard kan gi svært dramatiske konsekvenser for dyreliv og natur. Ifølge Norsk Polarinstitutt er Petuniabukta en del av et viktig kaste- og hvileområde for sel, og det er historiske liggeplasser for hvalross og sjøfuglkolonier i fjordområdet. Isbjørn, storkobbe og store flokker med hvithval er også hyppig observert i området. Petuniabukta ligger tett opptil to nasjonalparker, og er et av Svalbards mest populære reisemål.

Bevaring av Svalbards særegne villmarksnatur er et av de overordnede målene for norsk svalbardpolitikk. I Innst. S. nr. 196 (1999-2000) understreket en samlet utenrikskomité at miljøhensyn skal veie tyngst dersom det oppstår konflikt med andre interesser på Svalbard, og at føre-var-tenkningen må være et bærende prinsipp for forvaltningen av området.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra justisministeren.

Trust Arktikugol har meldt til Sysselmannen at selskapet i perioden juni/juli 2004 til sommeren 2005 vil gjennomføre en prøveboring etter olje og gass ved Petuniabukta øst for Pyramiden på Svalbard. Prøveboringen ble meldt før svalbardmiljøloven trådte i kraft 1. juli 2002, og skal behandles etter forskrift om vern av naturmiljøet på Svalbard av 16. desember 1983. Etter naturvernforskriften trenger et slikt tiltak i utgangspunktet ikke tillatelse, men det kan settes vilkår for virksomheten for å hindre, begrense eller motvirke forurensninger og skader på landskapet eller naturmiljøet. På visse strenge vilkår kan miljøvernmyndighetene helt forby virksomheten.

I tillegg skal saken behandles av Petroleumstilsynet i samsvar med forskrift om sikkerhet for undersøkelse og leteboring etter petroleumforekomster på Svalbard av 25. mars 1988.

Miljøverndepartementet har i denne saken delegert til Sysselmannen å fatte en beslutning i tråd med naturvernforskriften, og den praksis som er etablert ved behandling av lignende saker tidligere.

Saken er nå til behandling hos Sysselmannen som bl.a. har hentet inn faglige innspill fra Statens forurensningstilsyn og Norsk Polarinstitutt i tråd med praksis i slike saker. Miljøverndepartementet er klageinstans ved en eventuell klage på Sysselmannens vedtak. Jeg finner det således ikke riktig å uttale meg om saken før Sysselmannen har truffet vedtak.

SPØRSMÅL NR. 670

Innlevert 10. mai 2004 av stortingsrepresentant May-Helen Molvær Grimstad

Besvart 19. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Det er uklare ansvarsforhold som gjeld store steinskred, medan staten tek ansvar for skred mot vegnettet og mot flaum, sit kommunane i praksis at med hovudansvaret når det gjeld store fjellskred og følgjande flaumbølgjer.

Kva vil justisministeren foreta seg for å lette byrdene for kommunar som har utfordringar knytte til steinskredfare?"

GRUNNGJEVING:

Fylkesgeolog Einar Anda opplyser i Sunnmørsposten 26. mars at det i Møre og Romsdal finst 25 stader der fjellparti kan gli ut. 5-6 av desse vert rekna for kritiske. Anda seier at staten har gjennom plan- og bygningslova lagt eit ansvar på kommunane som dei ikkje er i stand til å handtere, korkje beredskapsfagleg eller økonomisk. Beredskapsavdelinga i fylket peika også på dei uklare ansvarsforholda som gjeld store steinskred. Staten tek ansvar for skred mot vegnettet og mot flaum, men kommunane sit i praksis att med

hovudansvaret når det gjeld store fjellskred og følgjande flaumbølgjer.

Det har i media vore retta mykje merksemd om ny skredvurdering på Åkerneset i Stranda kommune. Eit mogleg fjellskred i Sunnylvfjorden kan bli 10 gongar større enn i Tafjordulukka og sende ei 20 meters flodbølgje mot Hellesylt.

Det viktig med kunnskap og overvaking av farar, og staten bør medverka med eit større ansvar.

Svar:

Eg er ikkje samd i at ansvarsforholda på dette området er uklåre. Det er fleire aktørar og myndigheiter som har eit ansvar for ulike typar ras og skred. I St.meld. nr. 17 (2001-2002) Samfunnssikkerhet blei det orientert om at Justisdepartementet i 2001 tok initiativ til ei interdepartemental gruppe som kartla og drøfta ansvarsforhold i høve til skred og at behov for ytterligare samordning på området blei vurdert. Bakgrunnen for dette initiativet var at det blei hevda at ansvarsforholda på dette området er uklåre.

Dei erfaringar Justisdepartementet har gjort er at det ikkje er slike uklåre ansvarsforhold som det er gitt uttrykk for.

Kommunar har eit ansvar for sikring mot naturskadar gjennom naturskadelova og plan- og bygningslova. Eg er kjend med at Landbruksdepartementet ved Statens naturskadefond kan gje tilskott i høve til kartlegging av fareområde for skred, inkludert store fjellskred. Statens naturskadefond har mellom anna gitt tilskott til slikt arbeid i regi av Norges geologiske undersøkelse (NGU) som ligg under Nærings- og handelsdepartementets ansvarsområde. NGU har i samarbeid med fleire fylkeskommunar og Statens naturskadefond sett i gang eit prosjekt som kartleggjar fareområdar for store fjellskred.

Eg meiner det er viktig å arbeide for at store skred kan førebyggast eller at konsekvensane av slike blir så små som råd er. Difor har eg som justisminister tatt dei initiativ eg har meint har vore naudsynte for å skape kontakt mellom dei ulike fagmiljøa med fagansvar knytt til skred. På mitt ansvarsområde støtter Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap regionale og lokale myndigheter mellom anna med bruk av risiko- og sårbaranalysar i si planlegging. Direktoratet arbeider og med å støtte regionale og lokale myndigheitar med å bygge inn omsynet til samfunnstryggleik i samfunnsplanlegginga.

Dei samla byrdene for kommunane knytt til steinskreddføre må vurderast i samanheng med dei ordningar som gjeld på området. Som medlem av Regjeringa vil eg arbeide aktivt for at omsynet til kommunanes situasjon blir via det naudsynte omsyn.

Førebygging av skred krev og eit breitt sett med verkemidlar. Mellom anna må konsekvensane av klimaendringar sjåast i nær samanheng med faren for fjellskred, og illustrerar at ein god klimapolitikk også er god samfunnstryggleik. Som representanten er kjend med er ein god klimapolitikk ei viktig sak for Regjeringa. Desse utfordringane er gitt brei omtale i stortingsmeldinga om samfunnstryggleik og siviltmilitært samarbeid som Regjeringa fremja den 14. mai 2004.

SPØRSMÅL NR. 671

Innlevert 11. mai 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 12. mai 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"I svar til skriftlig besvarelse nr. 637 (2003-2004) fra stortingsrepresentant Signe Øye svarte kommunal- og regionalministeren at det ikke medførte riktighet at voksne asylsøkere med endelig avslag som har fått begjært utkastelse, mister enhver støtte til livsopphold. Imidlertid uttaler både UDI og Svolvær asylmottak at så er tilfelle.

Betyr dette at kommunalministeren ikke er klar over direktoratets egne retningslinjer?"

Svar:

Jeg viser til mitt svar av 12. mai 2004 på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 637. Med dette anser jeg saken som oppklart.

SPØRSMÅL NR. 672

Innlevert 11. mai 2004 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 24. mai 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"I svar på skriftlig spørsmål nr. 594 (2003-2004) nevner kulturministeren styrking av utsmykkingen av offentlig rom som et av tiltakene som vil føre til økt kulturbudsjett. Denne ordningen finansieres imidlertid gjennom det enkelte byggeprosjekt, og ikke gjennom kulturbudsjettet.

Innebærer statsrådets svar at Regjeringen vil innføre en egen støtteordning utsmykking for offentlige bygg over statsbudsjettet?"

Svar:

Det finnes i dag tre forskjellige støtteordninger for utsmykkingen av offentlige rom. Den ene gjelder statlige bygg der Utsmykkingsfondet får stilt midler til disposisjon for hvert enkelt prosjekt via Statsbygg. I tillegg får innkjøpsordningen for leiebygg og eldre statsbygg og tilskuddsordningen for kunst i fylkeskommunale og kommunale bygg og uterom bevilgninger over Kultur- og kirkedepartementets budsjett kap. 322 post 50. I 2004 bevilges 7,5 mill. kr under denne posten.

Som det går frem av St.meld. nr. 48 (2002-2003) er det behov for å styrke alle de tre ordningene.

SPØRSMÅL NR. 673

Innlevert 11. mai 2004 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande

Besvart 21. mai 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"Dagens deponiavgift er i for stor grad innrettet slik at den stimulerer til forbrenning av avfall i stedet for kildesortering.

Planlegger miljøvernministeren endringer i avfallspolitikken som i større grad stimulerer til kildesortering, og hvordan er utviklingen i omfanget av innlevert avfall til deponering målt både i mengde og i innbetalt sluttavgift for 1. kvartal 2004 sett i forhold til 1. kvartal 2003?"

Svar:

Det er en overordnet målsetting i avfallspolitikken å minimere avfallets potensielle miljøbelastning og samtidig utnytte avfallets positive egenskaper. Regjeringen har som mål at utviklingen i generert mengde avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, og at mengden avfall til sluttbehandling ikke skal utgjøre mer enn om lag 25 pst. innen 2010, jf. St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. Siste tilgjengelige statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser en positiv utvikling: Andelen avfall som går til sluttbehandling reduseres stadig og var beregnet å utgjøre om lag 30 pst. i 2002.

For å legge til rette for en fortsatt positiv utvikling, er avfallspolitikken basert på et samspill mellom en rekke ulike virkemidler som skal stimulere til at avfallsstrømmene i økende grad vris bort fra deponering og over til material- og energigjenvinning.

Sluttbehandling av avfall er underlagt svært strenge behandlingskrav, blant annet som følge av nye forskrifter om deponering og forbrenning. Deponiforskriften, som Regjeringen fastsatte i 2002, forbyr deponering av våtorganisk avfall med det formål å hindre utslipp av klimagassen metan, et tiltak som dermed også bidrar til økt utsortering og gjenvinning. I tillegg er avgift på deponering og forbrenning sentrale virkemidler som priser miljøkostnadene for avfall som går til slik behandling. Fra 1. januar 2004 ble avgiften på deponering av avfall økt med om lag 20 pst., noe som ytterligere bedrer vilkårene for gjenvinning. I Regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett, ble avgiften på forbrenning av avfall foreslått endret til en utslippsbasert avgift. En slik utformet avgift vil bety at forbrenningsanleggene belastes sine faktiske miljøkostnader, samtidig som den gir insentiver til valg av reneest mulig forbrenningsteknologi.

I tillegg er det etablert produsentansvar for ulike typer avfall som innebærer at produsenter og importører gis ansvar for å sørge for innsamling og gjenvinning av sine produkter når de ender som avfall. Gjennom slike avtaler med Miljøverndepartementet, har produsenter og importører forpliktet seg til tallfestede krav til gjenvinning. Norge innførte blant annet, som det første land i verden, i 1998 produsentansvar for avfall fra elektriske og elektroniske produkter (EE-avfall). Videre er det etablert retursystemer for fem ulike typer emballasjeavfall, bilvrak, batterier og bildekk. Erfaringene så langt er svært positive, og enkelte returselskaper for EE-avfall kan vise til en innsamlingsgrad på hele 85 pst. Også for bilvrak er det en svært høy returandel. Årlig samles det inn om lag 100 000 vrak, noe som utgjør en innsamlingsgrad på ca. 90 pst.

Det er kommunene som har ansvar for innsamling og håndtering av avfall fra husholdningene og som legger til rette for kildesortering av ulike avfallstyper. Kommunene har virkemidler til å innføre miljø- og ressursmessige gode løsninger for utsortering og alternativ anvendelse av dette avfallet.

SSBs statistikk viser altså at en stadig mindre andel avfall går til sluttbehandling (deponering og forbrenning uten energiutnyttelse), og at andelen avfall som går til material- og energigjenvinning øker. Regjeringen ønsker at denne utviklingen skal fortsette med sikte på å oppnå den nasjonale målsettingen om at

mengden avfall til sluttbehandling ikke skal utgjøre mer enn om lag 25 pst. innen 2010. Med dagens virkemidler, og oppfølging og eventuelle justeringer av disse, anses gjenvinningsmålet på avfallsfeltet for å være godt innenfor rekkevidde.

SPØRSMÅL NR. 674

Innlevert 11. mai 2004 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 19. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Er det mulig å finne en praktisk løsning slik at Høgskolen i Hedmark kan ta i bruk alle lokalene i Midtbyen skole?"

BEGRUNNELSE:

Høgskolen i Hedmark har vært spredt på mange studiesteder, og det er mange fordeler for høgskolen knyttet til at aktivitetene på Blæstad flyttes til Midtbyen skole på Hamar. Høgskolen fikk på bakgrunn av dette tilsagn om økt husleiedekning på 4 mill. kr pr. år i fjor.

Det er Statsbygg som eier Midtbyen skole, og høgskolen skal leie lokalene. Renoveringen av Midtbyen skole er omtalt i St.prp. nr. 1 (2003-2004) som "byggeprosjekt som er under utgreiing/programmering".

Høgskolen har behov for å ta i bruk hele Midtbyen skole, fordi det er økende antall studenter og aktivitetsvekst på Hamar. Den økte husleiedekningen dekker imidlertid ikke en full renovasjon av bygningene, bare halvannen til to etasjer.

Svar:

Midtbyen skole i Hamar er kjøpt av Statsbygg til benyttelse for Høgskolen i Hedmark. Høgskolen har hatt ulike planer for anvendelse av lokalene. Det foreligger nå planer om å bruke deler av lokalene for Avdeling for landbruks- og naturfag i forbindelse med flytting av aktiviteter fra Blæstad. Utdannings- og forskningsdepartementet har hatt en dialog med høgskolen om saken og har besluttet å øke høgskolens budsjetttramme med 4 mill. kr årlig til husleie, foruten en engangsbevilgning på 5 mill. kr til utstyr og inventar.

Institusjonene i universitets- og høgscolesektoren har en generell fullmakt til å inngå nye leieavtaler innenfor gjeldende budsjetttrammer, samt å avvikle eksisterende avtaler. Vi er kjent med at Høgskolen i Hedmark også vurderer leie av lokaler i Bioteknologiens hus på Hamar som en del av totalløsningen i forbindelse med flyttingen fra Blæstad. Etter at departementet har gjort vedtak om ovennevnte budsjettildeling, vil det være opp til Høgskolen i Hedmark å finne praktiske løsninger for nytte av lokalene i Midtbyen skole innenfor eget budsjett.

SPØRSMÅL NR. 675

Innlevert 12. mai 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 21. mai 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

"I Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) viser flertallet til forsøk med sikte på en bedre samordning mellom Aetat, trygdeetat, sosialsektor og opplæringssektor. Flertallet viser til som eksempel prosjekter i Oppland og Hedmark, og ber Regjeringen sørge for at det avsettes nok administrative ressurser til forsøkene som Aetat er med i. Nevnte prosjekt viser gode resultater, men greier ikke å fange opp flere uten å få styrket administrasjonsressursen.

Hvordan vil statsråden følge opp dette?"

BEGRUNNELSE:

Prosjekt Samordning av virkemidler innen sysselsettingspolitikken utprøves i Hedmark og Oppland. Prosjektet utprøver en forpliktende partnerskapsavtale mellom fylkeskommune, Aetat, trygdeetat, kommunene, høyskolene og partene i arbeidslivet. Partnerskapsavtalen forplikter partene til å samhandle med sine ressurser til det beste for de arbeidsledige. Målgruppene er alle i yrkesaktiv alder som ikke deltar i arbeidslivet.

Prosjektet har gitt samarbeidende parter en unik mulighet til å prøve ut SATS i praksis. I tillegg til de beskrevne rammer for SATS bringer prosjektet inn en ny dimensjon, nemlig fylkeskommunen som regional utviklingsaktør. Prosjektet er av den oppfatning at ved å trekke inn de fylkeskommunale virkemidler innenfor næringsutvikling, voksenopplæring realkompetansevurdering, IA, yrkestest med mer så gir dette samarbeidet det.

Gjennom hovedprosjektet skal det utprøves en tredelt modell for at "svake" grupper skal kunne etablere seg i det ordinære arbeidsmarkedet gjennom målrettet kompetanseheving. Forenkling og samordning av regelverket, virkemidler og et forpliktende partnerskap mellom offentlige og private aktører er virkemiddelet.

Prosjektet prøver ut en metodikk som skal:

- utvikle og gjennomføre effektive tilbud og tiltak av kortere og lengre varighet for personer med omskoleringsbehov
- utvikle og gjennomføre tilbud og tiltak som sikrer at personer i målgruppen kan skaffe seg formelle kvalifikasjoner (fra grunnskole til høghskolenivå)
- utvikle og gjennomføre markedstilpassede kurs/ tiltak som gir formell og reell kompetanse
- utvikle bedre og mer motivasjonsrettede arbeidsmetoder, og utprøve effekten av det.

Prosjektet har virket siden august 2003, og kan allerede nå vise til veldig gode resultater for partene og brukerne.

Prosjektet trenger en styrking av administrasjonsressursene. I tillegg til flertallsmerknaden i budsjettinnstillingen for 2004 viser jeg til søknaden for Aetat Hedmark/Oppland datert 30. mars 2004, fylkestrygdkontoret i Hedmark datert 12. mars 2004 og Glåmdal Regionråd datert 24. mars 2004 til arbeids- og administrasjonsministeren.

Svar:

Det gjennomføres nå en rekke forsøksprosjekter knyttet til videreutvikling av tjenestetilbudet til arbeidssøkere, og samarbeid med andre etater om store satsningsområder for å få flere personer i randsonen inn i arbeidsmarkedet. Det er blant annet etablert lokale forsøk i 17 kommuner, der ulike modeller for samarbeid mellom Aetat, trygdeetat og kommunale sosialtjenester blir prøvd ut. Målet er blant annet å prøve ut lokale førstelinjer der brukerne opplever et helhetlig og samordnet hjelpeapparat, og der arbeid og aktivitet blir satt i fokus. Innenfor enkelte av disse lokale forsøkene prøves det også ut modeller for samarbeid med andre sentrale tjenester med særlig vekt på helsetjenesten og utdanningssektoren.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har også mottatt tre søknader fra fylkestrygdekontoret i Hedmark, Glåmdal Regionråd og Hedmark fylkeskommune om støtte til prosjektet "Samordning av virkemidler innenfor sysselsettingspolitikken" som utprøves i Hedmark og Oppland. De tre søknadene er nå til behandling i Arbeids- og administrasjonsdepartementet, og det tas sikte på å ferdigbehandle søknadene primo juni 2004. Jeg finner det ikke riktig å kommentere dette prosjektet før søknadene om støtte er ferdigbehandlet.

SPØRSMÅL NR. 676

Innlevert 12. mai 2004 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 27. mai 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"I mediene den 12. mai d.å. ble det kjent at Vegdirektoratet har gjort en beregning som viser at nedsettelse av fartsgrensen med 10 km/t har ført til at antall dødsfall er redusert med 40 pst. eller 19 liv og 27 personer spares for alvorlige personskader i året.

Hvor mange liv ville blitt spart, og hvor mange alvorlige personskader ville vært unngått hvis stamvegnettet og andre sterkt trafikkerte veger hadde blitt utbygd etter motorvegstandard basert på gjeldene ÅDT-regler?"

BEGRUNNELSE:

I en undersøkelse har det blitt klarlagt at nedsettelse av fartsgrensen med 10 km/t på de mest trafikkerte vegene har ført til en nedgang av trafikkulykkene med 40 pst. eller 19 menneskeliv. I tillegg vil nedsettelsen av fartsgrensen føre til en reduksjon i alvorlige ulykker med 27 personer på årsbasis.

Nylige utbygginger av firefelts veg med midtdeler, og økning av fartsgrensen med opptil 30 km/t på E18 i Vestfold og E6 i Akershus viser en dramatisk nedgang i antall dødsfall og alvorlig skadde. Dette viser at en ikke kan bruke fart alene som begrunnelse for sparte liv og hardt skadde i trafikken.

Det er kommet frem fra flere hold at en utbygging av stamvegnettet til akseptabel standard vil ta 60 til 70 år. Hvis en bruker så lang tid på en slik utbygging, vil dette føre til at mange liv går tapt i trafikkulykker helt unødvendig. Det samme vil gjelde antallet hardt skadde. En går ut fra at Vegdirektoratet har gjort beregninger på hvor mange liv som ville blitt spart ved en rask utbygging av stamvegnettet og andre sterkt trafikkerte veger.

Svar:

Dagens stamvegnormal tilsier utbygging til firefelts motorveg på veger med årsdøgntrafikk, ÅDT, større enn 10 000 kjøretøy i H1-områder, dvs. på hovedveg i spredt bebyggelse. Vegdirektoratet har foretatt en grov analyse på et overordnet nivå av hvilken reduksjon i antall drepte og hardt skadde som kan forventes ved utbygging til firefelts motorveg på slike strekninger på stamvegnettet. Det finnes få strekninger utenom stamvegnettet med ÅDT over 10 000 kjøretøy.

Antatt reduksjon i antall drepte og hardt skadde ved utbygging til firefelts motorveg er beregnet ved bruk av gjennomsnittsverdier for forventet antall drepte og hardt skadde på firefelts motorveg sam

menliknet med reelt antall drepte på de aktuelle strekningene i dag. I beregningene inngår alle de strekninger som ikke allerede i dag har firefelts motorveg, dvs. at strekninger som er under bygging, men som ikke er åpnet for trafikk, inngår i analysen.

Analysen viser at dersom alle strekninger som nevnt ovenfor hadde hatt fullt utbygd firefelts motorveg i dag, ville vi beregningsmessig hatt 34 færre drepte og 48 færre hardt skadde pr. år. Hoveddelen av denne reduksjonen i antall drepte og hardt skadde er knyttet til strekningene E6 Oslo-Svinesund, E6 Gardermoen-Lillehammer og E18 Vestfold-Kristiansand. På alle disse strekningene foreslår Regjeringen utbygginger av ny veg med motorvegstandard i forslaget til ny Nasjonal transportplan som nå ligger til behandling i Stortinget.

Jeg vil imidlertid påpeke at når vi legger til rette for firefelt motorveg, er det rimelig å anta at trafikken vil øke, og dermed også på veger utenom motorvegene. Dermed kan det totale trafikksikkerhetsbildet bli noe annerledes enn disse beregningene tilsier.

SPØRSMÅL NR. 677

Innlevert 13. mai 2004 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 21. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Det tyder på at stadig flere elever sliter med lese- og skrivevansker. I den forbindelse kan skole og hjemsamarbeidet bli satt på en prøve, f.eks. kan foreldre oppleve at barna, til tross for nødvendig undervisning, fortsatt ikke kan lese og skrive. Tilbakemeldinger fra skolen er at man gir nødvendig undervisning.

Hva mener statsråden at foreldre kan gjøre i en slik situasjon der en elev til tross for undervisning ikke kan lese og skrive og der skolen likevel mener rettighetene blir oppfylt?"

BEGRUNNELSE:

Spesialundervisning er en rettighet for elever som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen. Opplæringsloven stadfester at skolens opplæring skal skje i samarbeid med hjemmet. Forskning har vist at foreldremedvirkningen i skolen har varierende kvalitet. Anstrengt kommuneøkonomi kan i visse tilfeller medføre kutt i spesialundervisning. Forskning stadfester også at elevenes bakgrunn har mye å si for prestasjoner i skolen. Derav blir foreldres engasjement og innflytelse viktig for eleven.

Svar:

Det følger av opplæringsloven § 5-1 at elever som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett til spesialundervisning. Dette gjelder også når problemene er knyttet til lese- og skrivevansker. Retten til spesialundervisning oppstår imidlertid ikke dersom skolen på annen måte greier å gi elevene tilfredsstillende utbytte innen rammen av den ordinære undervisningen, for eksempel ved å sette inn generelle pedagogiske styrkingstiltak. Dersom foreldrene ikke kommer til enighet med skolen om at opplæringen gir tilfredsstillende utbytte for en elev, kan foreldrene kreve at det blir fattet enkeltvedtak der man tar stilling til spørsmålet om eleven har rett til spesialundervisning, og i så fall skal det også innhentes sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten. Dersom foreldrene ikke skulle være fornøyd med det vedtaket som blir fattet, har de rett til å klage vedtaket inn for fylkesmannen, en statlig tilsynsinstans som er uavhengig av

kommunen. Kommunen (skolen) vil være rettslig forpliktet til å følge opp fylkesmannens vedtak i klageomgangen dersom foreldrene får medhold. Skolen har som offentlig organ plikt til å gi de foreldrene det er aktuelt for, den nødvendige informasjon om reglene og klageadgangen.

Jeg vil for øvrig tilføye at fra 15. juni d.å. blir dagens Læringssenter omdannet til et direktorat, Utdanningsdirektoratet. Hovedmålet med denne kommende institusjonen i styringssystemet er at den skal bidra til kvalitetsutvikling av norsk grunnopplæring. Direktoratet vil bl.a. få det faglige ansvaret for det nye nasjonale systemet for kvalitetsvurdering. Dette må også ses i sammenheng med at direktoratet får det utøvende ansvaret på nasjonalt nivå knyttet til tilsyn og annen statlig oppfølging som gjelder kvaliteten i opplæringen. Som ledd i dette vil direktoratet på utdanningsområdet også få ansvaret for embetsstyringen av fylkesmennene, og fylkesmennene står i direkte kontakt med skoleeierne. Direktoratet vil få an

svaret for at det bl.a. utvikles en tilsynsmetodikk og tilsynspraksis som får best mulig effekt for kvaliteten av opplæringen, samtidig som rollefordelingen mellom stat og kommune/fylkeskommune blir respektert.

Til slutt vil jeg vise til St.meld. nr. 30 (2003- 2004) Kultur for læring. Også i denne meldingen er det foreslått en rekke tiltak som vil kunne bidra til å heve kvaliteten av opplæringen i skolen, slik at alle kan få godt utbytte ut fra den enkeltes behov.

SPØRSMÅL NR. 678

Innlevert 13. mai 2004 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 25. mai 2004 av barne- og familieminister Laila Dævøy

Spørsmål:

"Det er viktig å sikre barn og ungdom rettigheter og interesser på medie- og IKT-områder. Redd Barnas arbeid mot overgrep mot barn, deriblant deres tipstelefon, er viktig blant annet når det gjelder å beskytte barn overfor overgrep via Internett.

Har departementet tenkt til å sette av midler til Redd Barnas arbeid mot barnepornografi?"

BEGRUNNELSE:

En samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité skrev i budsjettinnstillingen for 2003-2004 at Redd Barnas arbeid må videreføres. Statsråden uttalte i et svar til spørsmål 5. desember 2003 at spørsmålet om støtte til organisasjonen ville bli nærmere vurdert og avgjort i forbindelse med fordelingen av midler på departementets budsjett i 2004.

Svar:

Som barne- og familieminister har tiltak som kan beskytte barn mot seksuelle overgrep høy prioritet. I 1996 startet Redd Barna en tipslinje mot barnepornografi. Dette arbeidet har blitt støttet av Barne- og familiedepartementet og vil også bli fulgt opp i 2004. Barne- og familiedepartementet har i samarbeid med berørte departementer en egen tiltaksplansplan om sikker bruk av Internett for barn og unge. Planen fokuserer sterkt på seksuelle overgrep mot barn. Tiltaksplanen var, fram til i vår, også en integrert del i EUs handlingsplan for sikrere bruk av Internett, gjennom det initiativ Norge har tatt, i samarbeid med Danmark, Sverige, Island og Irland, om å opprette prosjektet: Safety, Awareness, Facts and Tools; SAFT-prosjektet. Prosjektet innhentet forskningsbasert viten og formidlet kunnskap om trygg bruk av Internett for barn og unge, foreldre, lærere og andre. Tiltaksplanen og prosjektet har vært hovedsatsingen for å sette fokus på trygg bruk av Internett. Første fase av det EU-støttede arbeidet ble avsluttet nå i vår, og arbeidet fortsetter gjennom den norske tiltaksplanen.

Arbeidet har stor bredde i deltakelse fra statlige myndigheter, frivillige organisasjoner og aktuelle bransjeorganisasjoner. Redd Barna er en av mange viktige samarbeidspartnere. Samarbeid på alle nivåer er nyttig da fenomenene er faglig kompliserte, internasjonale og tiltakene må gjennomføres av flere aktører om arbeidet skal ha effekt.

Et svært viktig tema for arbeidet er bekjempelse av seksuelle overgrep mot barn. Gjennom tiltaksplanen

får barn og foreldre råd om trygg bruk av Internett, særlig viktig er hvordan barna skal unngå å legge ut personalia og hvordan de skal forholde seg til personer de møter i "chatrooms". Det er laget en "skolepakke" der barna får undervisning om risikoatferd på Internett. Skolepakken er også laget med hjemmeoppgaver barna skal løse sammen med foreldre, slik at foreldre og barn sammen kan diskutere bruk av Internett i hjemmet og diskutere hvilke regler en skal ha, og hva barna skal gjøre om de opplever noe ubehagelig på nettet. Dette er viktig for å forebygge at overgripere skal kunne oppspore barna og for at barna ikke møter potensielle overgripere i det virkelige liv.

Kriminalpolitisen har det nasjonale ansvaret for etterforskning av saker som omhandler barnepornografi, barnesexturisme og pedofile nettverk. Kripas har hovedansvaret for å identifisere og bistå i etterforskningen av seksuelle overgripere som bruker Internett og internettbaserte kommunikasjonskanaler for å utnytte barn seksuelt. Målet med virksomheten er å stanse pågående overgrep, hindre nye samt å straffeforfølge overgriperne. Som et resultat av tipslinjene hos Redd Barna, SAFT og på Kriminalpolitisen sine egne hjemmeside, har Kripa reist tiltale mot personer som har befattet seg med overgrepsskildringer av barn i Norge og i samarbeid med politimyndigheter i andre land har også andre land kunnet straffeforfølge overgripere på Internett.

I og med at Kripa og tiltaksplanen har velfungerende tipsfunksjoner, trapper Redd Barna nå ned sin tipslinje med sikte på avvikling i mai 2005. Redd Barna opprettholder sine øvrige aktiviteter mot seksuelle overgrep mot barn gjennom Internett. Til dette formålet har departementet satt av 150 000 kr for inneværende år.

SPØRSMÅL NR. 679

Innlevert 13. mai 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 19. mai 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Foreldre som får et barn drept utsettes for en stor psykisk belastning. Dette kan ofte gi seg utslag i varig nedsatt arbeidsevne.

Er det i overensstemmelse med intensjonene bak voldsoffererstatningsloven om styrking av ofres og etterlattes stilling, at foreldre til barn som har blitt drept ikke får erstatning for fremtidig tap i inntekt?"

BEGRUNNELSE:

I en sak om voldsoffererstatning har foreldrene, ifølge deres bistandsadvokat, i Borgarting lagmannsrett blitt tilkjent erstatning for lidt inntektstap, samt erstatning for fremtidig inntektstap fra domstidspunktet og ut året 2003. Lagmannsretten tilkjente også oppreisning og dekning av gravferdsutgifter. Likevel ble erstatningen for tapt inntekt/fremtidig inntektstap avvist av Kontoret for voldsoffererstatning.

Svar:

Voldsoffererstatning kan gis til den som selv er strafferettslig fornærmet i en voldsoffersak, jf. voldsoffererstatningsloven § 1 (tilsvarer voldsoffererstatningsforskriften § 1). Etter voldsoffererstatningsloven § 7 kan også foreldre til barn som blir drept, få tilkjent oppreisning og få dekket utgifter. Loven er ikke tydelig mht. om det kan gis erstatning for deres tap i inntekt.

Erstatningsnemnda for voldsofre er klageinstans i disse sakene. Nemnda har ikke behandlet erstatning for inntekt som et selvstendig tema. Etter den tidligere voldsoffererstatningsforskriften kom ikke spørsmålet på spissen.

I en avgjørelse fra 22. mars 2004 uttalte nemnda at det i sjeldne tilfeller kan tilkjennes voldsoffererstatning uten at søkeren selv er den som er strafferettslig fornærmet. Det legges da særlig vekt på graden av skyld hos skadevolder, om den straffbare handlingen har vært særlig egnet til å påføre søkeren et psykisk traume og om dette var en påregnelig følge av den straffbare handlingen. I denne forbindelsen er det et moment hvor nært erstatningssøkeren er knyttet til den som er fornærmet i strafferettslig forstand og også

hvor nært erstatningssøkeren er knyttet til den straffbare handlingen.

På denne bakgrunn er det usikkert hva Erstatningsnemnda vil konkludere med i forhold til foreldre og inntektstap.

Jeg har en klar intensjon om at voldsoffererstatningsloven skal åpne for slik erstatning. Justisdepartementet vil i forbindelse med evalueringen av volds- offererstatningsloven tidlig i 2005, vurdere om det er behov for en presisering på dette punktet. Jeg håper at voldsoffererstatningsmyndighetene allerede nå treffer et vedtak som gir foreldre som får et barn drept voldsoffererstatning for tap i fremtidig inntekt, men jeg kan ikke instruere nemnda i enkeltsaker.

Dokument nr. 15:35

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 680

Innlevert 13. mai 2004 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 21. mai 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"1 av 15 lærere som underviser i norsk som andrespråk, har kompetanse i faget. Statsråden har tidligere uttalt at hun vil undersøke praktiseringen av faget, at det er utlyst stipendier til tospråklige lærere, og opprettelse av gode modeller for opplæring av språklige minoriteter.

Vil statsråden sette i gang strakstiltak overfor lærere som underviser i NOA, slik at deres kompetanse kan økes?"

Svar:

Faget norsk som andrespråk har vært gjenstand for mye oppmerksomhet i mediene den senere tid. Jeg registrerer at debatten rundt faget er preget av forskjellige synspunkter både blant politikere, organisasjoner, i fagmiljøer og på skolene. Jeg registrerer også at debatten er preget av flere misforståelser og uklare nyanser. Jeg vil derfor benytte anledningen til å klare opp noen av disse før jeg besvarer representanten Bjørnstads spørsmål.

Norsk som andrespråk er et alternativt fag til norsk som morsmål. Faget benyttes i opplæring av elever fra språklige minoriteter inntil de kan norsk godt nok til å ha utbytte av vanlig opplæring. Det er egne læreplaner i norsk som andrespråk i grunnskole og i videregående opplæring. Planene har samme status som norsk som morsmål i begge skoleslag. Ved inntak til videregående opplæring er karakteren i norsk som andrespråk likeverdig med karakter i norsk som morsmål. I videregående opplæring gir læreplanen i norsk som andrespråk generell studiekompetanse på linje med norsk som morsmål. Norsk som andrespråk er ikke et annet språk enn norsk. Det skal heller ikke være "lett norsk" eller norsk på et lavere språklig nivå enn norsk som morsmål. Det som skiller fagene, er de metodene som brukes i innlæringen, og til en viss grad det stoffet som velges. Denne forskjellen er begrunnet i de ulike forutsetningene elevene har. Når eleven vurderes til eksamen, er kravet til språklig nivå i norsk som andrespråk det samme som kravet til språklig nivå i norsk som morsmål. Departementet mener det er viktig at undervisningen i norsk som andrespråk og norsk som morsmål blir sett i sammenheng, og at det ikke er permanent organisering med atskilte grupper.

Det blir utviklet materiell som skal hjelpe skolen med å vurdere når elevene er i stand til å gå over til vanlig opplæring. Målgruppen for tiltaket er lærere og elever med norsk som andrespråk. Hensikten er at læreren og eleven selv kan følge språkutviklingen i norsk og kartlegge det språklige nivået. Materialet er basert på "Common European Framework" tilpasset norsk som andrespråk og er knyttet til mappevurderingsmetodikken. Materialet prøves ut i løpet av høsten 2004.

Departementet har fått signaler om at praktiseringen av faget norsk som andrespråk ikke er like god overalt. Det har vært pekt på at elever blir satt automatisk på faget fordi de har et utenlandslignende navn, at elever går for lenge på norsk som andrespråk, og at all undervisning skjer i egne grupper atskilt fra de elevene som har norsk som morsmål. Departementet har derfor gitt Læringscenteret (Utdanningsdirektoratet fra 15. juni 2004) i oppdrag å se nærmere på praktiseringen av faget både når det gjel

der læringsutbytte, ressursbruk, organisering, rapportering og statistikkgrunnlaget, jf. tiltak 11 i strategiplan for minoritetsspråklige.

I spørsmålet fra representanten Bjørnstad, vises det til at 1 av 15 lærere som underviser i norsk som andrespråk ikke har kompetanse i faget. Jeg antar at disse tallene baserer seg på brukerundersøkelser gjort i osloskolen. Da jeg ikke er kjent med tallene fra denne undersøkelsen, og departementet heller ikke besitter statistikk over hvilke kvalifikasjoner lærere som underviser i faget har, vil jeg avvente resultatene fra den varslede gjennomgangen av faget før jeg eventuelt vil sette inn ytterligere tiltak overfor lærere som underviser i norsk som andrespråk.

Jeg vil presisere at det er skoleeiers ansvar å sørge for kvalifiserte lærere i alle fag. Departementet har imidlertid vært klar over at det i lengre tid har vært, og fortsatt er, mangel på kompetanse i skolen knyttet til opplæring av språklige minoriteter. Norsk skole mangler ikke bare kvalifiserte morsmållærere og lærere som underviser i norsk som andrespråk, det er også mangel på tospråklige allmennlærere og skoleledere. I tillegg mangler skoleledere og lærere med norsk majoritetsbakgrunn kunnskap om, og erfaring med, opplæring av språklige minoriteter. Dette var bakgrunnen for at departementet i 2000 opprettet Senter for kompetanseutvikling i den flerkulturelle skolen (SEFS) ved Høgskolen i Oslo. Senterets overordnede mål var å bidra til kompetanseutvikling i den flerkulturelle skolen. Senterets arbeid skulle medvirke til at fylkeskommuner/kommuner i samarbeid med høyskoler og universitet selv skulle sørge for nødvendig kompetanseutvikling slik at SEFS på sikt ble overflødig. Senteret ble evaluert i 2002 med positive hovedkonklusjoner.

I forbindelse med utarbeidelsen av strategiplan for minoritetsspråklige vurderte departementet at det fortsatt var et behov for ytterligere kompetanseutvikling for lærere og skoleledere på dette feltet, og besluttet å opprette et nytt nasjonalt senter kalt Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) ved Høgskolen i Oslo. Senteret er en videreføring av SEFS, men med et videre mandat. I tillegg til å drive kompetanseoppbygging knyttet til grunnskolen og videregående opplæring, slik SEFS hadde gjort, skal det nye senteret også arbeide for kompetanseutvikling for de gruppene som arbeider med minoritetsspråklige i førskolealder, høyere utdanning og voksenopplæring.

Jeg vil også vise til at departementet har støttet flere høyskoler med å utvikle studier for minoritetsspråklige studenter med tanke på større rekruttering til og bedre gjennomføring av høyere utdanning generelt og lærerutdanning spesielt. Avslutningsvis, vil jeg som representanten Bjørnstad var inne på, vise til at departementet gjennom strategiplan for minoritetsspråklige har lansert en stipendordning for minoritetsspråklige lærere som arbeider i skolen uten formell kompetanse. Stipendene ble for første gang lyst ut våren 2004. Bakgrunnen for dette er bl.a. å bidra til økt kompetanse for undervisning av språklige minoriteter.

SPØRSMÅL NR. 681

Innlevert 13. mai 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 26. mai 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Den siste tiden er det avdekket at det har forekommet omfattende overgrep mot fanger i Abu Ghraib-fengselet i Irak. Overgrepene er alvorlige, og ulik holdning til blant annet Genèvekonvensjonene kan vanskeliggjøre samarbeid mellom Norge og USA i konflikter.

På hvilket tidspunkt ble forsvarsministeren informert om overgrepene som har forekommet i Abu Ghraib, og er forsvarsministeren tilfreds med måten det er gitt informasjon på fra USA?"

BEGRUNNELSE:

Det gjenstår å få endelig avklart om overgrepene som er avdekket i Irak har skjedd som følge av kommandoer og beslutninger tatt på overordnet nivå, eller om det er kriminelle handlinger som enkeltpersoner er ansvarlig for. Det er imidlertid liten tvil om at informasjon om fangebehandlingen på Guantánamo og ved enkelte tilfeller i Afghanistan har vist at amerikanske myndigheter er ansvarlig for en fangebehandling som strider mot både FNs torturkonvensjon og Genèvekonvensjonene.

Det kan i denne sammenhengen henvises Doku ment nr. 8:76 (2002-2003) fra Sosialistisk Venstreparti, hvor en ber om klarere retningslinjer i situasjoner hvor norske soldater er stilt under annet lands kommando og hvor det ikke er enighet om praktiseringen av Genèvekonvensjonene. Ved behandlingen av denne saken, i brev 25. mars 2003, uttalte forsvarsministeren: *"Jeg har videre gitt klart uttrykk for at dersom norske myndigheter ikke blir tilstrekkelig forsikret om at behandlingen av fanger skjer på den måten Norge anser dem berettiget til, vil dette måtte tas opp i det konkrete tilfelle i kontakt mellom myndighetene i Norge og USA."* Spørsmålet er sett i sammenheng med det forsvarsministeren her uttrykker.

Svar:

Den senere tids avsløringer har avdekket alvorlige forbrytelser begått av amerikansk personell, i strid med grunnleggende regler i internasjonal humanitær rett og menneskerettighetene. Det er behov for raske, klare og effektive tiltak som er egnet til å gjenopprette respekten for folkeretten. Det er også behov for ytterligere granskinger og etterforskninger, samt straffetiltak mot ansvarlig personell.

Fangebehandlingssaken var et naturlig tema under mine møter med amerikanske myndigheter ved mitt nylig avsluttede besøk til USA. Jeg gav der uttrykk for norsk syn, og fikk bekreftet at amerikanske myndigheter ser svært alvorlig på saken.

Overgrepene i Abu Ghraib-fengselet skjedde som kjent i en annen sektor av Irak enn de sektorer hvor norsk personell er deployert. Norske styrker har heller ikke vært involvert i fangebehandling.

Forsvarets øverste ledelse har etter den senere tids avsløringer vedrørende fangebehandling i Irak bekreftet at de ikke har mottatt informasjon om brudd på internasjonal humanitær rett eller menneskerettighetene som burde ha ført til spesielle tiltak fra norsk side.

Under opprullingen av denne saken har Forsvarsdepartementet ikke hatt ytterligere informasjon utover det som har vært offentlig tilgjengelig og kjent gjennom mediene. Eksempelvis har norske myndigheter ikke mottatt ICRCs rapporter om koalisjonsstyrkenes behandling i Irak av krigsfanger og andre beskyttede personer etter Genèvekonvensjonene.

Den amerikanske sentralkommandoen sendte i januar 2004 ut en pressemelding om at det var startet etterforskning vedrørende rapporter om "incidents of detainee abuse at a Coalition Forces detention facility". I sentralkommandoens pressemelding ble det understreket at "The Coalition is committed to treating all persons under its control with dignity, respect and humanity", og at etterforskningsmessige hensyn ikke tillot spredning av detaljer om overgrepene. Alvorlighetsgraden og omfanget av fangemishandlingen i Abu Ghraib-fengselet ble ikke kjent før amerikansk mediene offentliggjorde bildene fra fengselet.

På hvilket tidspunkt det ville vært naturlig fra amerikansk side å informere andre land og offentligheten, har jeg ikke grunnlag for å mene noe bestemt om. Det viktigste sett fra mitt ståsted, er de tiltak USA nå må treffe, herunder straffetiltak overfor de skyldige, for å gjenopprette respekten for folkeretten og sørge for at lignende ikke gjentar seg.

SPØRSMÅL NR. 682

Innlevert 13. mai 2004 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 25. mai 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Det pågår nå høringer i USA for å avklare om overgrepene som er avdekket mot fanger i Irak har skjedd som følge av f.eks. disiplinære forhold, eller etter kommando fra overordnede. Det synes uansett å være praksis som er godkjent på øverste hold, og som er i strid med internasjonal rett, f.eks. å frata fanger søvn.

Hva er Regjeringens holdning, og hvordan vil Regjeringen ta dette opp med amerikanske myndigheter?"

BEGRUNNELSE:

Forsvarsminister Rumsfeld har uttalt at han anerkjenner visse metoder som er brukt i Irak, bl.a. å utsette fanger for uavbrutt stress eller å holde dem våkne.

Rumsfeld har dessuten sagt at de forhørsmetoder som anvendes i Irak stemmer overens med retningslinjene for behandling av krigsfanger i Genèvekonvensjonen.

Svar:

Regjeringens holdning er at folkeretten er ufravikelig. Vi ser derfor svært alvorlig på de overgrepene som er avdekket i Abu Ghraib-fengselet i Irak, og har formidlet vårt syn til representanter for amerikanske myndigheter.

Det må imidlertid skilles mellom kriminell atferd av enkeltindivider på den ene siden, og spørsmålet om deres overordnede også bærer et rettslig ansvar. For at overordnede skal holdes strafferettslig ansvarlig, må vedkommende på nærmere angitte vilkår ha unnlatt å utøve kontroll over underordnede på forsvarlig vis, eller beordret, oppmuntret eller planlagt straffbare handlinger. Vi legger til grunn at den etterforskningen amerikanerne har igangsatt vil avdekke alle relevante ansvarsforhold, herunder eventuelt ansvar for militære eller sivile overordnede.

De irakiske fanger i Abu Ghraib-fengselet og andre fengselsinstitusjoner i Irak er "beskyttede personer" i henhold til tredje og fjerde Genèvekonvensjon. Slike personer har rett til å bli behandlet humant og med respekt. Vold, trusler om vold, nedverdiggende og ydmykende behandling er forbudt. Menneskerettigheter som beskytter mot tortur, ydmykende og nedverdiggende behandling kan det ikke gjøres unntak fra, selv under krig eller andre kriser. Regjeringen har i denne forbindelse merket seg at USA, i samsvar med sine folkerettslige forpliktelser, har reist straffesak mot flere mistenkte fengselsansatte.

Det er fortsatt uklart om ulovlige avhørsteknikker i irakiske fengsler har vært godkjent av amerikanske myndigheter. Men av en sammenfatning av de amerikanske reglene for avhørsteknikker som ble presentert for USAs senat tidligere denne måneden, framgår at det er åpnet for at fanger kan fratas søvn samt utsettes for visse former for stress og isolasjon. Slike retningslinjer reiser alvorlige spørsmål i forhold til kravene i tredje og fjerde Genèvekonvensjon.

SPØRSMÅL NR. 683

Innlevert 14. mai 2004 av stortingsrepresentant Mette Gundersen

Besvart 26. mai 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Mener statsråden at det er akseptabelt at gjenforening mellom mor og barn tar nærmere 1 år, og hva vil statsråden gjøre for at mor og barn kan bli gjenforent uten ugrunnet opphold?"

BEGRUNNELSE:

En småbarnsmor fra Cuba har fått oppholdstillatelse i Norge, og har flyttet hit. Nå ønsker hun at barna hennes skal flytte til Norge. Alle dokumentene i saken er i orden fra cubansk side og er sendt over til norske myndigheter. UDI har gitt beskjed om at det er minst 10 måneder behandlingstid for slike saker. Det vil si at det vil ta omtrent 1 år før barna kan bli gjenforent med sin mor.

Svar:

Saksbehandlingstiden for denne type søknader er for lang. Jeg jobber for å redusere saksbehandlingstiden på oppholdssakene, dvs. søknader om arbeidstillatelse, familiegjennforening, visum, bosetting, utdanning, utvisning og reisdokumenter.

Enkelte søknadstyper bør avgjøres forttere enn andre. Av den grunn ble UDI i tildelingsbrevet for 2004 bedt om å prioritere tre sakstyper foran andre. Dette gjelder søknader om arbeidstillatelse, utdanningstillatelse i forbindelse med skolestart og familiegjennforening som omfatter barn under 18 år. Utlendingsdirektoratet har nylig gjennomgått sine rutiner for prioritering av saker, for å følge opp dette. For barn under 18 år som søker gjenforening med sin(e) foreldre i Norge, er det nå etablert rutiner som sikrer en

høy prioritering av disse sakene. I praksis vil det si at disse søknadene fanges opp med en gang de kommer inn til Utlendingsdirektoratet og sendes politiet for uttalelse umiddelbart etter. Normal saksbehandlingstid i disse sakene vil ligge på rundt 2-3 måneder, likevel litt avhengig av behandlingstiden hos politiet.

Selv om saksbehandlingstiden fortsatt vil være for lang en tid framover, har jeg klare forventninger om at behandlingstiden skal bli betydelig redusert i løpet av året. Ved utgangen av 2003 hadde UDI en restanse på ca. 21 000 ubehandlede oppholdssaker. Målet for 2004 er å redusere saksbehandlingstiden ved å få restansene ned til under 11 000 saker ved utgangen av året. For at UDI skal klare å innfri de nye

målene som er satt for oppholdssakene har jeg "lempet" noe på kravene til asylsaksbehandlingen. Dette gir UDI rom til å overføre ressurser fra asylsaksbehandlingen til oppholdssakene slik at restansene kan nedarbeides og målene innfris.

Jeg vil til slutt understreke at det er foreldres eget valg å flytte fra barna sine for en periode. Selv om oppholdstillatelse i Norge er innvilget, innebærer ikke det at søkeren må flytte til landet med en gang. I eksemplet som er vist til i begrunnelsen for spørsmålet, hadde moren valget mellom å flytte til Norge straks tillatelse var innvilget eller å vente i hjemlandet sammen med barna til deres oppholdstillatelse er innvilget, og deretter flytte til Norge samtidig med barna.

SPØRSMÅL NR. 684

Innlevert 14. mai 2004 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 25. mai 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

"Det fremkommer fra tid til annen spørsmål om hvor lenge en butikk har lov til å selge øl fra kassen. Noen hevder at de ikke har lov til å utlevere øl etter det angitte klokkeslettet for salgstidens utløp, mens andre viser til at dersom en har forsynt seg med denne varen og lagt den i sin handlevogn før salgstiden utløper, så er det tilstrekkelig.

Kan statsråden bekrefte at så lenge en kunde har tatt varen før utsalgstidens slutt så er det tillatt for butikken å ta imot betaling selv om tiden for salg er overskredet?"

BEGRUNNELSE:

Det knytter seg stor forvirring hos enkelte butikkeiere når det gjelder hvorvidt de har lov til å ta imot betaling for øl etter utsalgstiden for denne varen er utløpt eller ikke så lenge kunden har tatt varen med seg fra den står i butikken. Det er derfor viktig å få klarlagt at det er den tolkning som Sosial- og helsedirektoratet legger til grunn som er den korrekte. Der fremkommer det at så lenge kunden har plukket med seg varen fra der den er plassert før salgstidens utløp, så kan butikken ta betalt etter det angitte klokkeslett.

Svar:

Jeg kan bekrefte at så lenge en kunde har forsynt seg med alkoholholdig drikk før utsalgstidens slutt, kan butikkene ta imot betaling selv om tiden for salg er overskredet. Dette fremgår også uttrykkelig av Sosialdepartementets rundskriv I-6/98 til alkoholloven, side 134. Butikken har samtidig ansvar for at alkoholholdig drikk ikke er tilgjengelig i butikken etter salgstidens slutt, slik at det ikke skal oppstå tvil om når varen er hentet.

SPØRSMÅL NR. 685

Innlevert 14. mai 2004 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 27. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Vi er kjent med at Statens legemiddelverk har avslått å gi refusjon for insulinet Lantus over blåreseptordningen § 9. Mange pasienter får også avslag på sine søknader etter § 10a.

Vil helseministeren bidra til at denne beslutningen blir revurdert og omgjort, slik at de som medisinsk sett er best tjent med dette legemiddelet kan få det etter blåreseptordningen § 9?"

BEGRUNNELSE:

Et best mulig liv med diabetes betinger blant annet at man har tilgang på optimale behandlingsverktøy. God metabolsk kontroll reduserer faren for senkomplikasjoner, og sparer den enkelte for lidelser og samfunnet for store utgifter. Beregninger viser at 70 pst. av samfunnets utgifter til diabetes går til behandling av senskader. Kun 30 pst. benyttes til forebygging og behandling.

For alle med type 1-diabetes er insulin en livsnødvendig medisin, og vi mener at personer med diabetes må få tilgang til de beste verktøyene som finnes. Vi er kjent med at Statens legemiddelverk har avslått søknaden om refusjon etter § 9 for insulinet Lantus, og stiller oss undrende til dette.

Lantus vil ikke være et hjelpemiddel for alle med type 1-diabetes, men det er av stor betydning at den enkelte med diabetes, i samråd med sin lege, kan velge det behandlingsregimet som passer best. Studier viser at Lantus gir færre bivirkninger for personer med type 1-diabetes, særlig gjennom at antallet hypoglykemier (følinger) reduseres. Dette gjelder spesielt nattlige følinger. Erfaringene så langt viser at Lantus har et stort behandlingspotensial. Personer med høy HBA1C og stor risiko for komplikasjoner kan redusere denne risikoen ved at de tør å sette mer insulin uten å øke antall følinger.

Hypoglykemi og ikke minst redselen for hypoglykemi er en alvorlig bivirkning ved insulinbruk. Redsel for følinger medfører for noen at de tar for lite insulin. Konsekvensene av å ta for lite insulin er høy HBA1C, og økt risiko for komplikasjoner. I tillegg vil også redselen for senkomplikasjoner bli framtrepende. Studier har også vist at Lantus gir mindre svingninger i blodsukkernivået. Store svingninger kan i tillegg til å være fysisk ubehagelige, bety redusert konsentrasjon i for eksempel arbeidssituasjoner. Slike store svingninger gir ikke nødvendigvis utslag på HBA1C-verdiene, men har stor betydning for den enkeltes livskvalitet.

Det er første gang det gis avslag på et nytt insulin i Norge. Vi er klar over at Lantus kan søkes på § 10a, men mener søknadsprosessen krever u hensiktsmessig mye ressurser. Det har vært henvendelser fra brukere som har fått avslag på sine søknader etter § 10a. Dette til tross for at både de og deres leger mener Lantus kan være et hjelpemiddel for å oppnå mer hensiktsmessig blodsukkerregulering og bedre livskvalitet. I sammenlignbare land som Sverige, Danmark og Finland, er Lantus refusjonsberettiget på lik linje som andre typer insulin.

Svar:

Statens legemiddelverk leverte høsten 2003 sin innstilling i behandlingen av refusjonssøknaden for legemidlet Lantus. Lantus er en ny type langtidsvirkende insulin. Tilrådommen fra Statens legemiddelverk var at behandling med Lantus, etter gjeldende dokumentasjon, ikke er et kostnadseffektivt alternativ sammenlignet med annen insulin (NPH-insulin). Legemiddelverket anbefalte derfor ikke refusjon etter blåreseptforskriften § 9. Dette var en vurdering basert på gjennomsnittsbetraktninger, men det kan være enkelte pasienter som har bedre effekt av Lantus enn gjennomsnittet av pasientene. Legemiddelverket anbefalte derfor at pasienter etter nærmere kriterier kan få refusjon for Lantus etter blåreseptordningen § 10a etter forutgående individuell søknad til trygdekontoret. Departementet sluttet seg til Legemiddelverkets tilråddning, og Legemiddelverket ble således bedt om å fatte vedtak i tråd med innstillingen.

Legemiddelverket anbefalte følgende kriterier for refusjon etter blåreseptforskriften § 10a: det kan gis refusjon til pasienter som har prøvd insulin og insulinanaloger med middels lang virketid uten å oppnå tilstrekkelig kontroll med blodsukkernivået generelt sett, eller som har mange eller alvorlige hypoglykemiepisoder (blodsukkernivået i blodet blir for lavt).

Rikstrygdeverket har informert departementet om at trygdeetaten anvender disse kriteriene i sine behandlinger av individuelle søknader om refusjon for Lantus. Med utgangspunkt i blåreseptforskriften § 10a og de gjeldende retningslinjene, krever trygdeetaten at legen i sin refusjonssøknad gjør rede for hvorfor angitte forhåndsgodkjente preparater på blåreseptlisten ikke kan benyttes for den aktuelle pasient. Videre ber trygdeetaten om at legen gir informasjon om pasientens metabolske kontroll med angivelse av HBA1C-verdier (mål på blodsukkernivået), eventuelle hypoglykemier og frekvensen og alvorlighetsgrad av disse.

Trygdeetaten foretar deretter en individuell og samlet vurdering av den enkelte søknad før den anbefales godkjent eller avslått. Rikstrygdeverket har ikke rukket å innhente informasjon fra de lokale trygdekontorene om begrunnelsen for de søknadene som er avslått. Jeg antar imidlertid at avslagene skyldes at kriteriene for refusjon ikke er innfridd.

Representanten Gløtvold viser til at Lantus refunderes i Sverige, Danmark og Finland. Jeg vil her peke på at det kan være vanskelig å sammenlikne Norge med andre land når det gjelder refusjon for legemidler. Bakgrunnen for det er at refusjonssystemene varierer, og det kan være ulike former for refusjon for Lantus i de ulike landene. I Norge refunderes Lantus som nevnt etter forutgående individuell søknad.

Statens legemiddelverk har informert departementet om at Aventis Pharma AS har sendt inn en ny refusjonssøknad for Lantus basert på nye studier av effekten av Lantus. Legemiddelverket vil sluttbe

handle refusjonssøknaden i løpet av høsten 2004. Refusjonsstatus for Lantus vil eventuelt bli revurdert når Legemiddelverkets tilrådning på den nye refusjonssøknaden foreligger.

SPØRSMÅL NR. 686

Innlevert 14. mai 2004 av stortingsrepresentant Kjell Engebretsen

Besvart 27. mai 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

"Vil de forretningsmessige forhold være overordnet andre samfunnsmessige forhold ved etablering av nye utsalgssteder for Vinmonopolet, og finner statsråden det problematisk dersom vi får en situasjon hvor Vinmonopolet ikke tar hensyn til kommunestyrenes vurdering av plassering av utsalgssteder, i særlig grad når stedet kommunestyret bestemmer også kan underbygges forretningsmessig?"

BEGRUNNELSE:

Vinmonopolet har gitt tilsagn om at det kan etableres utsalgssted i Ås kommunen i Akershus. I Ås kommune er det etablert et kjøpesenter ved Vinterbro, som i løpet av de senere år har utviklet seg sterkt. Her ønsker Vinmonopolet å etablere utvalg. Det er imidlertid en relativt lang avstand fra kommunesenteret i Ås til dette kjøpesenteret og det nedlegges betydelig arbeid i å utvikle kommunens naturlige sentrum. I fylkesdelplanen for handelsvirksomhet, service og sentrumsstruktur, vedtatt av Fylkestinget i Akershus 20. februar 2001 heter det blant annet: *"Ski kan videreutvikles til et regionsenter med Follo som befolkningsgrunnlag. Eksisterende kommunesentre og tettsteder langs jernbanen bør styrkes. Kjøpesentret på Vinterbro må vurderes på linje med et lokalsenter. For å legge til rette for kommunesentrene i Ås og Oppegård og regionsentret Ski, forutsettes det ikke videreutviklet et handelstilbud basert på et regionalt marked på Vinterbro."* Kommunestyret i Ås har enstemmig fattet vedtak om at et nytt salgssted for Vinmonopolet bør legges til kommunesenteret i Ås. De har også anvist mulighetene for at det etableres et minipol i kommunesenteret dersom Vinmonopolet fastholder sin idé om Vinterbro. Vinmonopolet fastholder at utsalgsstedet skal legges til Vinterbro, og ser ikke mulighet for i tillegg til dette å etablere et minipol i kommunesenteret.

Så langt vi er kjent med saken, er det godt underbygget at et utsalgssted i Ås vil ha et godt forretningsmessig grunnlag, men svakere enn Vinterbro. Vi har dermed en situasjon hvor kommunestyret enstemmig bestemmer at utsalgsstedet bør ligge i kommunesenteret, og henter støtte for sin vurdering i fylkesdelplanen, mens Vinmonopolet for sin del bestemmer at det blir Vinterbro eller ikke noe utvalg i Ås kommune. Vinmonopolet ser behov for et utsalgssted i Ås kommune, men det kan for oss se ut som at de forretningsmessige vurderingene gis forrang fremfor andre samfunnsmessige hensyn.

Det kan også med en viss rett påstås at kommunestyrenes rolle i slike spørsmål blir sterkt undergravd gjennom en holdning fra Vinmonopolets side som kan tolkes som "enten blir det der vi mener eller så blir det ikke noe utvalg i kommunen".

Svar:

I noen grad er svaret på representanten Engebretsen spørsmål å finne i alkoholloven. Lovens § 3-3 fastslår at kommunestyret skal godkjenne utsalgenes beliggenhet, og det følger av § 1-7 at kommunene er gitt meget vide skjønnsrammer ved vurderingen av om en bevilling til salg eller skjenking skal gis. Foruten alkoholpolitiske hensyn, kan kommunen for eksempel legge vekt på hensyn til ro og orden i vid forstand, trafikale hensyn og næringspolitiske hensyn. Det er tett sammenheng mellom hensynene, og alkoholloven anerkjenner kommunenes behov for å se på lokaliseringen i en helhetlig sammenheng, ikke minst i forhold til etablering av vinmonopolutsalg.

Som saken mellom Ås kommune og Vinmonopolet illustrerer, kan det oppstå vanskelige avveininger mellom de næringspolitiske hensyn kommunen legitimt kan legge vekt på, og de bedriftsøkonomiske hensyn Vinmonopolet mener må legges til grunn. Vinmonopolet er pålagt å drive bedriftsøkonomisk forsvarlig virksomhet, samtidig som det skal sikre en tilgjengelighet i kommunen som bidrar til å opprettholde monolets legitimitet. Jeg mener at det må

være mulig å finne en løsning som kombinerer disse hensynene, og som fører til at diskusjonen mellom kommunen og Vinmonopolet ikke handler om etablering i kommunen eller ikke.

I et unntakstilfelle, der det måtte oppstå konflikt om en konkret lokalisering, er det viktig for meg å understreke at det påhviler Vinmonopolet, i kraft av sin spesielle posisjon som monopol med et klart alkoholpolitisk formål, et særlig ansvar for ikke å opptre slik at det skapes et inntrykk av at man vil bestemme utsalgenes beliggenhet selv, uavhengig av alkohollovens bestemmelse om kommunal godkjenning. Men det er verken mulig eller naturlig for meg å foreta en vurdering av hvorvidt så rent faktisk er tilfelle i Ås. Vurderingen av den konkrete lokaliseringen av vinmonopolutsalgene har alltid helt og holdent vært en sak mellom den enkelte kommunen og Vinmonopolet. Innenfor rammene av alkoholloven er det derfor partenes ansvar å avveie de ulike hensynene, og å finne den rette balansen mellom bedriftsøkonomisk forsvarlig drift og hensiktsmessig lokalisering i kommunen.

Vinmonopolet er også tillagt et ansvar for å håndtere kommunenes behov for informasjon om utbygging og etableringskriterier. Dette er noe mange kommuner er svært opptatt av, og det er på generelt grunnlag viktig for meg å sikre at ansvaret ivaretas på en tilfredsstillende måte i forhold til kommunene. Blant annet derfor har jeg bedt Vinmonopolet om en redegjørelse for hvilke vurderinger og hensyn selskapet har lagt til grunn i forhold til spørsmålet om lokalisering av nytt utsalg i Ås.

SPØRSMÅL NR. 687

Innlevert 14. mai 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 26. mai 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"Anser statsråden det som akseptabelt at vassdrag reguleres uten at det er innvilget konsesjon for slik regulering?"

BEGRUNNELSE:

I Malvik kommune i Sør-Trøndelag ble det i 1987 bygget en dam (Foldsjøen) med tanke på kraftproduksjon, og derved med en høyde på friskjøt som har gjort det nødvendig å regulere sjøen manuelt gjennom en bunnluke. NVE hevder at de ikke har godkjent høyden på dammen, og kommunen hevder at de ikke har mottatt noen formell byggemelding vedrørende dammen.

Regulering av dammen er nødvendig for å holde sjøen godt under friskjøtet (ca. 1 meter under) slik at områdene rundt sjøen ikke blir oversvømmet. Foldsjøen har spesiell stor verdi som frilufts-, bade- og rekreasjonsområde for regionen, samt for beboere og hytter rundt sjøen.

Dammen reguleres i dag av Meråker Bruk AS, som etter hva jeg kjenner til ikke har konsesjon for regulering av Foldsjøen.

Svar:

Hvilke inngrep som kan foretas i et vassdrag, er regulert gjennom lovverk og overordnede nasjonale planer. Det er i hovedsak to lover som regulerer inngrep i vassdrag; vannressursloven og vassdragsreguleringsloven. Ikke alle reguleringer utjevner vannføringen over året slik at det kreves konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Tiltaket kan likevel utløse konsesjonsplikten etter vannressursloven dersom "det kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget".

Overfor etablerte rettigheter er det begrensninger i adgangen for det offentlige til å gripe inn. Vassdragsreguleringsloven slår fast at reguleringsanlegg uten konsesjon etter tidligere lovgivning kan fortsette uten konsesjon etter denne loven. Også eldre vassdragstiltak som ikke trengte tillatelse etter tidligere vassdragslovgivning kan fortsette uten konsesjon etter vannressursloven. I særlige tilfelle kan vassdragsmyndigheten likevel bestemme at et tiltak må ha konsesjon.

Foldsjøen reguleres konsesjonsfritt av Meråker Bruk AS. Foldsjøen er et gammelt fløtningsmagasin som har vært brukt til ulike formål over svært lang tid. Foldsjøen er en del av Humlavassdraget. I 2001 ble avslått en søknad om ny kraftproduksjon i dette vassdraget.

På grunn av lekkasjer i dammen ble Meråker Bruk AS pålagt å reparere dammen. Det ble derfor bygget ny dam som ble ferdigstilt i 1987. Ved nybyggingen ble det ikke innmålt nøyaktige høyder. Det

har da heller ikke har vært fastsatt noen reguleringshøyder av myndighetene. Grensene er basert på private avtaler. Ny dam har gitt vesentlig mindre lekkasjer slik at vannstanden i perioder kan ha blitt noe høyere enn tidligere uten at det har vært mulig på få fastslått konkrete vannstandsendringer. Den gamle dammen hadde store lekkasjer og en utforming som har gjort det vanskelig å rekonstruere de tidligere vannstandsvariasjonene. Det har vært mye uenighet om vannstanden i magasinet. Disse konfliktene synes å være av privatrettslig karakter og må eventuelt avklares gjennom rettsapparatet dersom partene ikke kommer til enighet ved avtale.

Det må understrekes at det i dag ikke er noen økonomiske interesser i regulering av dammen, men at den i noen grad har blitt brukt til å sikre vannføring på den lakseførende delen av vassdraget nedstrøms.

SPØRSMÅL NR. 688

Innlevert 14. mai 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 11. juni 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

"Etter at reglene om attføring ble endret 1. januar i år får ungdom under 26 år ikke lenger støtte til attføring. Disse ungdommene får heller ikke støtte eller studielån for å delta på kompetansegivende forkurs, da disse kursene er forbeholdt dem som er på attføring.

Hva kan statsråden gjøre for å hjelpe denne gruppen ungdommer videre i yrkeslivet?"

BEGRUNNELSE:

Fra Aetat har ungdom under 26 år som er under attføring av helsemessige grunner, fått vite at de nye attføringsreglene gjør at de ikke får støtte til videre attføring. Dette selv om de har vært inne i attførings-systemet før 1. januar i år, og hvor de har deltatt med sikte på å få den nødvendige kompetanse til å få seg ny jobb.

Når ungdommer under 26 år søker Statens lånekasse om lån til forkurs som er tilpasset personer på attføring, sier Lånekassen nei.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra sosialministeren.

Fra 1. januar 2004 er aldersgrensen for rett til ytelser under yrkesrettet attføring i form av skolegang hevet fra 22 til 26 år. Begrunnelsen for denne endringen er bl.a. at mange i alderen opp til 26 år normalt befinner

seg i en utdanningssituasjon, og er dermed i en typisk utdanningsalder. Det normale er at utdanning skal finansieres gjennom utdanningssystemet, og ikke ved trygd.

Skolegang som er betalt av folketrygden, skal reserveres unge uføre. Det skal derfor, som tidligere, gjøres unntak for ungdom som på grunn av sykdom, skade eller lyte er i en vesentlig annen utdanningssituasjon enn annen ungdom. Eksempel på yrkeshemmede som etter dette vil falle inn under unntaket er unge uføre, herunder ungdom som er født uføre, personer som er blitt uføre for eksempel etter alvorlige 1 trafikkskader, og personer med alvorlige og langvarige sykdommer.

Den nye aldersgrensen for skolegang som attføringstiltak gjelder ikke for tilfeller hvor krav om ytelser under yrkesrettet attføring er fremsatt og vilkårene for rett til ytelser oppfylt før 1. januar 2004. Det vil si at ingen som var under utdanning finansiert av folketrygden ved årsskiftet, skulle være nødt til å endre det som følge av endringen. Unntak kan gjelde dersom en handlingsplan endres av andre årsaker og det fattes nytt vedtak om attføringstiltak etter 1. januar 2004. Dette er fastsatt i egen overgangsforskrift.

Forutsatt at vilkårene for rett til ytelsene ellers foreligger, har ungdom over 16 år fortsatt rett til attføringsstønader i forbindelse med gjennomføring av andre tiltak enn ordinær utdanning (skolegang), og vil ha rett til attføringspenger ved fylte 19 år. Det vil si at andre opplæringstiltak, bl.a. AMO-kurs og andre arbeidsmarkedstiltak, er åpne for ungdom, på samme måte som før årsskiftet.

Du viser til at lovendringen har ført til at yrkeshemmede ungdom ikke i år delta på kompetansegivende forkurs, som følge av lovendringen og fordi det ikke gis studielån til kurs som er forbeholdt personer under yrkesrettet attføring. Uten å vite noe mer om hva slags kurs det her siktes til, er det vanskelig å kommentere denne påstanden eller forklare hvorfor noen kan ha blitt avvist fra kurs med en slik begrunnelse.

SPØRSMÅL NR. 689

Innlevert 18. mai 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 27. mai 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Legemiddelet Roaccutane kan ha alvorlige bivirkninger, og en del brukere hevder å ha fått varige skader etter bruk. Middelet er likevel fortsatt i bruk.

Foreligger det noen oversikt over skader i befolkningen, og hvilke tiltak har statsråden iverksatt for å hindre videre skader?"

Svar:

Statens legemiddelverk har ansvaret for bivirkningsovervåkning av legemidler. Etaten har fått i alt 74 bivirkningsrapporter på Roaccutane for årene 1985-2003, og 3 hittil i 2004. Av disse er det 15 rapporter som er basert på blodsirkulasjonsundersøkelser i hjernen (SPECT-undersøkelser). Disse resultatene er blitt tatt meget alvorlig av Legemiddelverket. Alle tilfellene har vært vurdert av professor i nevrologi ved Ullevål universitetssykehus Helge Nordal. Nordal har også gått igjennom alle meldinger Legemiddelverket har fått vedrørende langvarige psykiske og fysiske bivirkninger. Totalt har han vurdert 59 bivirkningsrapporter. Etter en grundig vurdering konkluderer professor Nordal på følgende måte:

"Det foreligger et omfattende pasientmateriale som er oversendt til meg hvor det er rapportert ulike symptomer og utfall under og etter Roaccutane. Materialet kan gi mistanke om at bruk kan føre til ubehagelige symptomer og skade i en rekke organ-systemer. Det foreliggende materialet tillater dessverre ingen rimelig sikker (mer enn 50 pst. sannsynlighetsovervekt) konklusjon om det bak de rapporterte symptomer og utfall foreligger en organisk skade av sentralnervesystemet eller det perifere nervesystem, ev. en skade forårsaket av Roaccutane.

Skal man komme lenger, tror jeg man må bruke metoder man har anvendt innen nevrotoksokologi. For å komme videre må det nedlegges et betydelig prospektivt arbeid innen både laboratorieforskning og klinisk vurdering av pasientene. Dette vil etter mitt skjønn bare være mulig i en internasjonal sammenheng."

Basert på denne vurderingen og informasjon om at tilsvarende langtidsplager ikke er rapportert i andre land, er det vanskelig å kunne trekke noen sikker konklusjon om årsakssammenheng til legemidlet Roaccutane på det nåværende tidspunkt.

Legemiddelverket har stilt en rekke spørsmål til produsenten vedrørende denne problemstillingen. Produsenten har ingen opplysninger om annen forskning som på det nåværende tidspunkt kan belyse problemstillingen ytterligere. Roaccutane har for øvrig nettopp vært gjennom en voldgiftsprosedyre innen legemiddelsamarbeidet i Europa når det gjelder problemer ved bruk under graviditet og mer akutte psykiske bivirkninger. Dette har ført til oppdatering av preparatomtalen. I forbindelse med voldgiftsprosedyren var det imidlertid enighet om at nytten av Roaccutane er større enn risikoen, når legemidlet brukes på riktig måte hos de riktige pasientene. Det skal gjennomføres en rekke tiltak i det europeiske legemiddelsamarbeidet i løpet av 2004 når det gjelder trygg bruk av Roaccutane.

Legemiddelverket har laget en engelsk oversettelse av Nordals rapport, som sammen med en oversikt over norske bivirkninger, vil bli oversendt til det europeiske legemiddelkontoret (EMEA) med spørsmål om det bør gjøres en vurdering på europeisk nivå av eventuelle bivirkninger av Roaccutane knyttet til sentralnervesystemet. Vurdering av sjeldne bivirkninger vil ofte kreve internasjonalt samarbeid. I tillegg til det internasjonale samarbeidet og oppfølgingen i den sammenheng, har Legemiddelverket beholdt preparatet på sin liste over legemidler som er under særlig overvåkning.

SPØRSMÅL NR. 690

Innlevert 18. mai 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 25. mai 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Noreg er imot USA sin einsidige handelsblokade av Cuba. Blokaden har vist seg å ha nærmast motsatt effekt av kva USA ønskjer seg. Noreg har hatt og har ein politisk og ein menneskerett dialog gåande med Cuba.

Får dei nye åtgjerdene frå USA noen følgjer for denne dialogen, og kva gjer Regjeringa for å sikre at norske selskap ikkje blir folkerettsstridig etterforska for å handle med Cuba?"

GRUNNGJEVING:

6. mai i år annonserte USA si Regjering nye politiske og økonomiske åtgjerder mot Cuba i tillegg til dei som er frå før gjennom handelsblokaden og Helms-Burton Act.

Av mange åtgjerder er mellom anna ei å sette ned ei gruppe som skal etterforske utanlandske selskap som handlar eller har anna samkvem med Cuba. Det Stavanger baserte norske selskapet Ocean Rig kan til dømes komme under etterforsking.

USA si Regjering har og gjennom USAID løyva 59 mill./USD i dei næraste to åra til ulike åtgjerder. Mellom anna kringkasting av radio og tv-program frå fly. Redusere omfanget av "Las Remesas" pengar cubanarar i USA kan sende heim ved å avgrense det til nær familie.

Svar:

Prinsipielt må det skilles mellom sanksjoner som er vedtatt av det internasjonale samfunn, gjennom FN, og ensidige straffetiltak fra individuelle stater. Norge har derfor siden 1993 stemt for en resolusjon i FNs generalforsamling som tar avstand fra den amerikanske embargoen overfor Cuba.

Det eksisterer normale kommersielle forbindelser mellom Norge og Cuba. Utenriksdepartementet er ikke kjent med at norske firmaer som handler med Cuba er blitt gjenstand for noen form for tiltak fra USAs side.

Samtidig tar Norge avstand fra bruddene på menneskerettighetene og mangelen på demokrati på Cuba. Vi støtter derfor resolusjoner i FNs organer som kritiserer dette.

Norge påtalte i 2003 overfor cubanske myndigheter de brudd på menneskerettighetene som ble begått i forbindelse med massearrestasjonene av opposisjonelle. Vi er særlig bekymret over de tildels umenneskelige soningsforhold disse har, og den trakassering deres familier utsettes for.

På norsk initiativ ble det i 1998 etablert en dialog mellom Norge og Cuba om bl.a. menneskerettigheter. Denne dialogen ble imidlertid suspendert fra cubansk side i 2000. Den politiske kontakten med cubanske myndigheter vanskeliggjøres av den diplomatiske boikott den norske ambassade, sammen med andre vestlige ambassader, utsettes for i Havana. Det er således ikke de nye amerikanske restriksjonene som påvirker mulighetene for dialog, men de begrensninger cubanske myndigheter selv legger på en slik kontakt.

SPØRSMÅL NR. 691

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 26. mai 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Vest-Sahara, Afrikas siste koloni, har i snart 30 år vært okkupert av Marokko. Det siste forsøket på å stabilisere forholdene kom med FN-resolusjon 1495. Vest-Saharas Polisario støtter resolusjonen, mens Marokko stritter imot. I tillegg til denne problematikken, står landet overfor en akutt matmangel i flyktingleirene. FNs flyktningsorgan, UNHCR, advarer nå mot en sultkatastrofe.

Er utenriksministeren klar over disse forholdene, og hva vil han gjøre for å avhjelpe matmangelen og etterlevelse av FN-resolusjonen?"

BEGRUNNELSE:

FNs sendebud James Baker har gjennomført konsultasjoner med Marokko, og det er nå sterkt ønskelig at landet viser kompromissvilje og aksepterer å forhandle ut fra Bakers fredsplan.

Mangelen på matvarer i flyktingleirene er nå urovekkende. De fleste hjelpeinstanser er for tiden opptatt med å avhjelpe matvaresituasjonen i Irak og Afghanistan, og det ropes nå er varsku fra UNHCR.

Svar:

Sikkerhetsrådsresolusjon 1495 av 30. juli 2003 slår fast at det er partene som i fellesskap må bli enige om en endelig løsning på konflikten om Vest-Sahara. Det er også Norges holdning.

Samtidig legger vi stor vekt på de humanitære aspekter ved konflikten, for eksempel retur av krigsfanger, forsvunne personer og situasjonen for flyktingene. Partene har gitt uttrykk for tilfredshet med Norges balanserte holdning i spørsmålet om Vest-Saharas fremtid.

Vi er kjent med tidligere advarsler fra FNs høykommissær og Verdens matvareprogram om en økning i akutt og kronisk underernæring blant flyktingene i flyktingleirene rundt Tindouf. Årsaken ble oppgitt å være dels synkende bidrag fra giverlandene, og dels forsinkelser i leveringer av matvarer. UNHCR opplyser imidlertid denne uken at matvaresituasjonen i flyktingleirene i Tindouf-området nå er bedret. Det er således ingen fare for noen sultkatastrofe nå. Fra norsk side har vi for øvrig de siste årene bidratt med 4 mill. kr i året til flyktingene i disse leirene.

Norge vil fortsette sitt engasjement for å finne en fredelig løsning på Vest-Sahara-konflikten, og vi vil løpende vurdere behovet for ytterligere støtte til flyktingene.

SPØRSMÅL NR. 692

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 28. mai 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"I svar på skriftlig spørsmål nr. 594 (2003-04) nevner kulturministeren etablering av språkbank som et av tiltakene som vil føre til økt kulturbudsjett. I kulturmeldingen går det imidlertid ikke fram at det skal etableres en språkbank, men at utviklingen skal følges nøye.

Innebærer statsrådets svar at Regjeringen nå likevel går inn for at det skal etableres en slik språkbank?"

Svar:

Spørsmålet fra stortingsrepresentant Torny Pedersen later til å hvile på en misforståelse av Regjeringens uttrykte målsetting. I St.meld. nr. 48 (2002- 2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 (kulturmeldingen), heter det

i innledningen til avsnitt 12.9 *Ein norsk språkbank*, side 196:

"På noko sikt er det eit mål å få bygd opp ein norsk språkbank, dvs. ei samling av norske språkressursar i form av store mengder tekst og tale som er elektronisk lagra og tilrettelagde for ulike typar bruk og gjenbruk, særleg tenkt nytta til utvikling av språkteknologiske produkt på norsk."

Med grunnlag i Innst. S. nr. 155 (2003-2004) fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, ble Kulturmeldingen behandlet i Stortinget 1. april i år. Det heter i innstillingens avsnitt 2.7 *Språk*, side 79:

"Komiteen viser til forslaget om å bygge opp en norsk språkbank. Komiteen er enig i denne målsettingen, men vil påpeke at det er forbundet med betydelige kostnader. Komiteen tror også den teknologiske utviklingen vil gjøre dette arbeidet lettere etter hvert og deler derfor departementets oppfatning av at dette må være et langsiktig prosjekt."

I kulturmeldingen anlegger Regjeringen et tiårsperspektiv for kulturpolitikken. Meldingen konkluderer med at det på *kort* sikt ikke er aktuelt å sette av statlige midler til en språkbank (side 197). I mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 594 (2003-2004) er oppbygging av en norsk språkbank nevnt i en liste med de viktigste tiltak som *på sikt* vil kreve økte ressurser over kulturbudsjettet. Det er altså tale om ulike tidsperspektiver.

Utvikling av norskspråklige, digitale ressurser

for å møte utviklingen av IKT-verktøy er av stor betydning. Faglig sett er oppbygging av en språkbank tidkrevende. Den internasjonale teknologiske utvikling, hvor nettopp også talestyring og talesyntese ser ut til å bli aktuelt, gjør utvikling av digitaliserte norske språkressurser stadig viktigere, og blir et viktig tiltak i styrkingen av norsk språk. Om vi unnlater dette, må vi regne med at i første rekke engelskspråklige produkter blir tatt i bruk når språkteknologien har modnet til kommersiell anvendelse. Dette vil i så fall føre til et domenetap for norsk språk det kan bli vanskelig å gjenvinne. Innenfor Kulturmeldingens tidsperspektiv på ti år vil det bli nødvendig å prioritere etablering av en norsk språkbank. Tiltaket vil kreve økte ressurser over kulturbudsjettet på sikt.

I Kulturmeldingen forplikter Regjeringen seg til å holde den språkteknologiske utviklingen under oppsyn, og treffe nødvendige tiltak når behovene melder seg. De store kostnadene knyttet til etablering av en språkbank, samt den usikkerhet som er forbundet både med teknologiutviklingen i Norge og internasjonalt og med forretningsmodeller for bruk og formidling av språkteknologiske ressurser, gjør at slik etablering ikke kan prioriteres på kort sikt. I rapporten utarbeidet av Norsk språkråd høsten 2002 fremgår det at etablering av en norsk språkbank vil koste anslagsvis 100 mill. kr over fem år, noe som tilsier at det arbeides videre med saken i et lengre tidsperspektiv. Vi har også pekt på at en norsk språkbank har direkte relevans for flere ulike politikkområder, særlig nærings- og teknologiutvikling. Kompleksiteten i saken kan tilsi at etablering av en norsk språkbank bør skje i samarbeid mellom flere departement og eventuelt andre offentlige aktører.

SPØRSMÅL NR. 693

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 25. mai 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Hurum kommune får kompensasjonstilskudd fra Husbanken fordi man har bygd eldreboliger, organisert som et borettslag. Lånekostnadene, som kompensasjonstilskuddet skal dekke, må beboerne betale via sin husleie. Beboerne betaler dette ved hjelp av statlig bostøtte. Kommunen bruker kompensasjonstilskuddet til andre formål innen helse- og sosialtjenesten, og får ved dette "dobbelt betalt".

Mener statsråden at Husbankens regelverk bør endres for å hindre slik dobbeltfinansiering av kommunal eldreomsorg?"

Svar:

Kompensasjonstilskuddet er et virkemiddel i handlingsplan for eldreomsorgen og opptrappingsplan for psykisk helse, og gis automatisk til omsorgsbolig- og sykehjemsprosjekter som kvalifiserer for oppstartingstilskudd. De siste tilsagnene i eldreplanen ble gitt i fjor og de siste i psykiatriplanen blir gitt i år.

Formålet med kompensasjonstilskuddet og oppstartingstilskuddet har vært å stimulere kommunene til å bygge ut tilbudet av omsorgsboliger og sykehjemsplasser til mennesker som trenger pleie og omsorg. Ordningene har på en effektiv måte bidratt til at investeringsmålene i eldreplanen er nådd og trolig blir også målene i psykiatriplanen nådd.

Selv om kompensasjonstilskuddet er stimuleringsmidler til kommunene, er det i regelverket for tilskuddsordningene tatt hensyn til det kommunale selvstyret og at kommunene skal få bygge ut sin eldreomsorg på egne premisser. Fra statens side er det derfor ikke stilt strenge krav til hvordan kommunene bruker tilskuddene. Det forutsettes imidlertid at de brukes til investeringer og drift innenfor helse- og sosialsektoren i kommunen. Det er ikke forutsatt at kompensasjonstilskuddet skal dekke lånekostnadene i prosjektet.

Kommunene står fritt til å videretildele hele eller deler av tilskuddene til andre eiere av omsorgsboliger og sykehjemsplasser som kommunen samarbeider med, f.eks. borettslag. I slike tilfeller er det rimelig at tilskuddene i noen grad inngår i finansieringen av boliger og plasser. De som tildeles omsorgsboliger og sykehjemsplasser er mennesker som på grunn av alder, funksjonshemming, funksjonsnedsettelse eller sykdom har behov for det. Tildelingen skjer ikke etter behovsprøving på grunnlag av inntekt eller formue. Dersom kompensasjonstilskuddet ble brukt til å dekke renter og avdrag på lån i borettslag, ville det være en lite målrettet subsidiering av beboerne og

bl.a. bidratt til formuesoppbygging for den enkelte andeleier.

For å synliggjøre de faktiske kostnadene i forbindelse med omsorgsboliger har staten oppfordret kommunene til å ta kostnadsdekkende husleie i omsorgsboliger. For beboere med liten betalingsevne kommer den statlige bostøtten inn i bildet. For å få bostøtte må beboerne tilfredsstillе visse krav, bl.a. inntektskrav. Det er derfor ingen automatikk i at beboere i omsorgsboliger får bostøtte. På grunn av at mange omsorgsboligprosjekter har svært høye byggekostnader, bruker imidlertid en del kommuner kompensasjonstilskuddet til å opprette kommunale bostøtteordninger. Dette er en god måte å bruke disse tilskuddsmidlene på.

Etter min vurdering er det ikke riktig å si at finansieringsordningene innebærer en dobbeltfinansiering av eldreomsorgen. Kompensasjonstilskuddet og bostøtten har ulike formål. Kompensasjonstilskuddet bidrar til å styrke eldreomsorgen på investerings- og driftssiden, mens bostøtten er en håndrekning til beboere som trenger økonomisk støtte. Jeg ser derfor ingen grunn til å endre regelverket for ordningene nå som eldreplanen er avsluttet og opptrappingsplanen er i ferd med å avsluttes.

SPØRSMÅL NR. 694

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Jens Stoltenberg

Besvart 28. mai 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Kulturministeren sa i Stortinget 1. april følgende om kostnadene ved satsingene i kulturmeldingen: *"Men vi har rekna på at rundt 1 milliard kr ligg dei nye satsingsforslaga på, i forhold til det vi har lagt fram, for vi har nemleg funne ut omtrent kva det kostar det vi foreslår."* I svar på skriftlig spørsmål nr. 594 og 655 (2003-2004) fra Trond Giske legger imidlertid kulturministeren ikke fram noen utregning som viser hvordan tallet 1 mrd. kr er framkommet.

Foreligger det en slik beregning, og hva går den i så fall ut på?"

BEGRUNNELSE:

I debatten om kulturmeldingen i Stortinget 1. april sa kulturministeren at Regjeringens forslag om nye

satsinger i kulturmeldingen var utregnet til å koste rundt 1 mrd. kr. *"Men vi har rekna på at rundt 1 milliard kr ligg dei nye satsingsforslaga på, i forhold til det vi har lagt fram, for vi har nemleg funne ut omtrent kva det kostar det vi foreslår. Dermed kan eg frå talarstolen i dag seia at ca. 1 milliard kr ligg dei på,"* sa kulturministeren. I svar på skriftlig spørsmål nr. 655 fra representanten Trond Giske skriver kulturministeren imidlertid at *"Mitt utsagn i stortingsdebatten om en samlet styrking på anslagsvis 1 mrd. kr har således et presisjonsnivå helt på linje med Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiets målsetting om ca. 1,3 mrd. kr i realøkning for statlige bevilgninger til kulturformål"*.

Tallet fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bygger ikke på en beregning av de ulike satsingsforslagene slik kulturministeren hevder at hennes tall gjør. Disse partiene har satt som mål at kulturbudsjettet innen 2014 skal utgjøre om lag 1 pst. av statsbudsjettet. Dette ville i 2004 utgjort en økning på 1,3 mrd. kr, og vil øke i årene fram mot 2014 i takt med statsbudsjettet. Tallet er dermed en utregning av hvor mye kulturbudsjettet må øke for å utgjøre 1 pst. av statsbudsjettet. Denne økningen vil i sin tur gi rom for de ulike satsingene i kulturløftet som Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har lagt fram.

Regjeringspartiene sluttet seg ikke til noen slik målsetting om en bestemt økning av kulturbudsjettet. I stedet viser kulturministeren til de ulike nye satsingene som Regjeringen har foreslått i kulturmeldingen.

Kulturministeren hevder at hennes tall er fremkommet gjennom en beregning av hva de nye satsingsforslagene vil koste. Disse beregningene er ikke omtalt i kulturmeldinga. En statsråd plikter å legge fram all relevant informasjon rundt en sak som behandles i Stortinget. Derfor må kulturministeren legge fram for Stortinget en beregning som viser at kostnadene ved de nye satsingsforslagene Regjeringen har lagt fram i kulturmeldingen ligger på rundt 1 mrd. kr. Alternativt må Stortinget konkludere at en slik beregning ikke eksisterer.

Svar:

I stortingsdebatten om kulturmeldingen 1. april 2004 sa jeg bl.a. følgende i replikkordskiftet:

"Så til konkret opptrapping: Det er no ein gong slik at når vi legg fram ei stortingsmelding, kostar ting vi foreslår, pengar. Vi har tenkt på kva ein del av desse satsingane vil måtta kosta. At vi ikkje er konkrete på kva årstal dei enkelte tinga skal følgjast opp, det er vanleg prosedyre. Det skal vi ta i dei årlege budsjettforhandlingane, slik vi har gjort ved alle andre stortingsmeldingar før. Men vi har rekna på at rundt 1 milliard kr ligg dei nye satsingsforslaga på, i forhold til det vi har lagt fram, for vi har nemleg funne ut omtrent kva det kostar det vi foreslår. Dermed kan eg frå talarstolen i dag seia at ca. 1 milliard kr ligg dei på, satsingane i den kulturmeldinga som er til behandling no."

Kulturmeldingen inneholder signaler om opptrappinger på en rekke områder. Slik det er gjort rede for i svar på skriftlig spørsmål nr. 594 fra stortingsrepresentant Trond Giske omfatter dette dels tidligere vedtatte planer og dels nye prioriteringer.

Tidligere vedtatte planer tilsier en varig realøkning på det årlige kulturbudsjettet på omtrent 400 mill. kr. Dette omfatter først og fremst arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet og operasatsingen. Av den totale rammen for opptrappingsplanen for arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet gjenstår det 291 mill. kr. Behovet for økt statlig driftstilskudd til Den Norske Opera er anslått til ca. 50 mill. kr. I tillegg er det behov for å øke midlene til opera og dans for å utvikle distrikts- og regionopera i samsvar med Stortingets vedtak.

De øvrige områdene som kulturmeldingen omfatter har i 2004 et samlet tilskudd over Kultur- og kirkedepartementets budsjett på omtrent 2,5 mrd. kr:

- musikk
- scenekunst
- film
- billedkunst m.m.
- språk og litteratur.

Jeg har lagt til grunn at de nye prioriteringene innenfor disse områdene tilsier en opptrapping på omtrent 500 mill. kr det kommende tiåret fordelt på de ulike tiltakene som er skissert i svar på skriftlig spørsmål nr. 594.

Utover dette vil det måtte finne sted en betydelig og varig økning i bevilgningene til investeringstiltak ettersom en rekke prosjekter innenfor kategorien nasjonale kulturbygg vil måtte realiseres i løpet av det kommende tiåret.

Som jeg også var nøye med å understreke i innlegget i Stortinget, vil det imidlertid ikke være riktig å gi en detaljert plan over opptrappingen for en tiårsperiode. På vanlig måte må de ulike prioriteringene kunne veies opp mot hverandre i de årlige budsjettene.

SPØRSMÅL NR. 695

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 28. mai 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"Vil miljøvernministeren som ansvarlig for villaksen snarest sørge for å oppfylle Stortingets vedtak fra innstillingen om nasjonale laksefjorder (Innst. S. nr. 134) ved å umiddelbart innføre meget strenge miljøkrav innenfor nasjonale laksefjorder, for å hindre rømming av oppdrettsfisk og for å holde mengden lakselus nede, samt eventuelt å flytte oppdrettsanlegg ut av villakssonene?"

BEGRUNNELSE:

For over 1 år siden opprettet Stortinget egne fjorder hvor villaksen skulle få ekstra beskyttelse. Dette blir nå omtalt som mislykket. Opprinnelig omfattet begrepet "Nasjonale Laksefjorder" slik det ble presentert av i 1999, et fjordsystem fritt for lakseoppdrett av hensyn til villaksen. Lederen av Villaks-utvalgets leder Georg Rieber-Mohn kaller i NRK Dagsnytt 19. mai 2004 Fiskeridepartementets utkast til forskrift om krav til teknisk standard for anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet som et "fullstendig knefall for næringslivet" og han frykter utryddelse av flere norske laksestammer som en konsekvens av Regjeringens manglende tiltak.

Det er i dag store mengder rømt oppdrettsfisk i norske elver og fjorder, og dette skaper problemer for de unike norske laksestammene. I tillegg kan mengden lakselus i fjorder med mye oppdrett ta livet av store mengder villaks som er på vandring ut i havet. Dessverre ble ordningen med nasjonale laksefjorder utvannet da den gikk gjennom Stortinget vinteren

2003. Det ble den gang bestemt at de fleste eksisterende oppdrettsanlegg som lå innenfor vernesonen, skulle få bli liggende. Men Stortinget la opp til at det skulle være meget strengere miljøkrav innenfor nasjonale laksefjorder for å hindre rømming av oppdrettsfisk og for å holde mengden lakselus nede. Nå, nesten 15 måneder senere, er regelverket for å hindre lus og rømming i nasjonale laksefjorder ennå ikke på plass. I Innst. S. nr. 134 (2002-2003) står det at "det forutsettes at ferdigstillingen av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder kan gjennomføres i 2004/2005". Ut fra sammenhengen må det forstås slik at Stortinget forutsetter å ferdigstille nasjonale laksevassdrag og laksefjorder stortingsåret 2004/2005. Samtidig som utkastet til forskrift om krav til teknisk standard for anlegg som nyttes i oppdrettsvirksomhet ikke tar hensyn til de nasjonale laksefjordene varsler også Regjeringen i revidert at den ikke vil legge opp til at nasjonale laksevassdrag og laksefjorder er ferdigstilt i 2004/2005. Naturlige minimumskrav bør være: Krav om at det skal iverksettes strakstiltak i fjordområdene der for eksempel lusemengden blir så stor at oppdrett er en klar trussel mot villaks. Krav om etablering av strenge forvaltningsregimer for lusebehandling og rømningstiltak, slik som:

- 0,1 voksen hunnlus pr. laks i anleggene som tiltaksgrense
- Standard for rømningsikre anlegg (NYTEK), må gjelde fra 1. januar 2006.

Dersom det er brudd på regelverket, så skal straffen være kraftig bot, og ved gjentatte brudd skal oppdrettskonsesjonen inndras. Flyttinga av oppdrettsanlegg ut av villakssonene kan også være et sentralt virkemiddel.

Svar:

Da Stortinget i februar i fjor opprettet 37 laksevassdrag og 21 laksefjorder ble det også vedtatt å innføre særskilte bestemmelser for eksisterende anlegg, jf. Innst. S. nr. 134 (2002-2003), vedtakets punkt III. Dette innebærer blant annet at det skal stilles ekstra krav til rømningssikring og strengere krav til helsekontroll og bekjempelse av lakselus for matfiskanlegg i sjø.

Slike krav må forskriftsfestes. Fiskeridepartementet har gitt Fiskeridirektoratet i oppdrag å fremme forslag til nye bestemmelser for oppdrett innenfor nasjonale laksefjorder. Fiskeridirektoratet har samarbeidet med andre fagmyndigheter og næringen om dette, og er nå i ferd med å ferdigstille forslaget. Forslaget vil bli oversendt Fiskeridepartementet, som i samarbeid med Miljøverndepartementet, vil fastsette nye forskriftsbestemmelser etter at saken har vært på ordinær høring. Målet er at nye bestemmelser skal være på plass høsten 2004.

SPØRSMÅL NR. 696

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 1. juni 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

"I forbindelse med innføring av en tidsbegrensning hvor det gis rehabiliteringspenger, understrekte

komiteen betydningen av at unntaksreglene måtte praktiseres med et rimelig skjønn. I forbindelse med en tidligere henvendelse 11. februar 2004 svarte sosialministeren at hun delte komiteens syn på at det er viktig å unngå uheldige konsekvenser av regelendringene, og at hun ville sørge for at reglene praktiseres med et rimelig skjønn.

På hvilken måte er dette fulgt opp av statsråden?"

BEGRUNNELSE:

Etter at denne problemstillingen ble reist i februar i år, og etter at statsråden sa hun ville sørge for at reglene praktiseres med et rimelig skjønn og at hun ville følge utviklingen nøye, får vi fortsatt en rekke henvendelser med beskrivelse av trygdekontorenes rigide praktisering av bestemmelsene. Det synes som om begrepet alvorlig sykdom defineres på en meget streng måte, og praktiseres på en slik måte at intensjonen om at syke mennesker skal kunne komme tilbake i arbeid, undergraves. De som ofte kommer i en slik vanskelig situasjon er de som går i langvarige behandlingsopplegg, eller at de på grunn av langvarig venting for å komme til behandling. Dette er pasienter som ikke selv kan påvirke tidsforløpet, og det synes derfor urimelig at rehabiliteringspengene skal opphøre. Mange av disse pasientene faller mellom flere stoler ved at de er i behandling og når rehabili-

teringspengene opphører, får de ikke yrkesrettet attføring fordi de ikke er friske nok til å kunne gjennomføre et opplegg, men de får heller ikke uføretrygd fordi de enda ikke er ferdigbehandlet og til sist ikke får forlenget rehabiliteringspenger fordi de ikke er syke nok. Det synes således som om begrepet alvorlig syk blir tolket for strengt. Det må forstås videre enn at en er alvorlig psykisk syk eller i sluttfasen av en kreftsykdom. Det er nemlig disse kriteriene trygdekontorene refererer til når de skal beskrive kriteriene for å få forlenget perioden for rehabiliteringspenger med hjemmel i unntaktsbestemmelsene.

Svar:

Fra 1. januar 2004 kan det bare gis rehabiliteringspenger sammenhengende i 2 år (1 år med ordinær stønad pluss 1 år etter unntaksbestemmelser). Utover dette kan det unntaksvis gis rehabiliteringspenger i en lengre periode ved alvorlig sykdom eller større skader hvor den medisinske behandlingen tar lengre tid. Det ble gitt overgangsbestemmelser med mulighet til å forlenge stønadsperioden frem til 1. april 2004. For personer som venter på konkrete behandlingstiltak som vil kunne medføre friskmelding eller eventuell overgang til yrkesrettet attføring, er overgangsperioden senere blitt forlenget frem til 30. september 2004.

Fra samme tidspunkt ble det innført en plikt for trygdekontoret til å vurdere behovet for yrkesrettet attføring på et så tidlig tidspunkt i stønadsforløpet som mulig. Slik vurdering skal foretas senest ved utløpet av sykepengeperioden, og det skal foretas en ny vurdering senest når stønadsmottakeren har hatt rehabiliteringspenger i 6 måneder.

Målet med lovendringene har vært å få stønadsmottakerne raskere tilbake i arbeid eller over på yrkesrettede tiltak. Det ble lagt til grunn at 1 år med sykepenger og inntil 2 år med rehabiliteringspenger vil være tilstrekkelig lenge til å kunne avklare om stønadsmottakeren skal tilbake i arbeid, på yrkesrettet attføring eller om vedkommende fyller vilkårene for tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon. Overgangsregler skal sikre stønad i en lengre periode for personer som ellers ville ha fått stanset ytelsen i de første månedene i 2004 slik at trygdekontoret får tid til å vurdere alternative ytelser dersom stønadsmottakeren ikke kan gå tilbake i arbeid. En del av de som har fått stanset ytelsen etter 1. april 2004 har mottatt rehabiliteringspenger i lang tid. Mange av disse vil fylle vilkårene for tidsbegrenset uførestønad. Departementet har i brev til Rikstrygdeverket bedt om at Rikstrygdeverket sørger for at retningslinjene for saksbehandling følges for å unngå unødig stans i ytelser. Det vil imidlertid også være rehabiliteringspengemottakere som ikke fyller vilkårene for å få tidsbegrenset uførestønad fordi arbeidsevnen ikke er varig nedsatt. Disse vil kunne få råd og veiledning om andre muligheter de eventuelt vil ha for bistand i en vanskelig situasjon.

I enkelte tilfeller vil behandlingen/rehabiliteringen kunne ta lengre tid enn 3 år uten at personen er alvorlig syk og kommer inn under unntaksbestemmelsen. Begrepet alvorlig syk inkluderer sykdomstilstander og skader av en viss alvorlighetsgrad som det erfaringsmessig tar lang tid å behandle/rehabiliterer med sikte på tilbakeføring til arbeid. Dette er ikke begrenset til kreftsykdommer og alvorlige psykiske lidelser.

Det er kort tid siden regelendringen, og det er for tidlig å trekke konklusjoner om virkninger for den enkelte. Jeg vil imidlertid etter noe tid ta initiativ til en evaluering av ordning for å få mer kunnskap om effekten av regelendringen. På grunnlag av resultatene kan det eventuelt vurderes om det bør foretas justeringer i regelverket. Rikstrygdeverket har stående instruks om å følge nøye med på virkninger av regelendringer generelt. I tillegg har jeg bedt Rikstrygdeverket om å følge særskilt med på, og gi tilbakemelding om utviklingen på dette området for å sikre at regelverket praktiseres med rimelig skjønn, herunder vurdere

om unntaksbestemmelsen praktiseres for strengt.

SPØRSMÅL NR. 697

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Per Roar Bredvold

Besvart 28. mai 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Det har i den senere tid vært avdekket en rekke tilfeller hvor det viser seg at Forsvaret ikke har gode nok rutiner på utbetalinger av bl.a. lønninger, og det å betale regninger i tide osv.

Er forsvarsministeren fornøyd med dagens situa-

sjon og hvis ikke, hva vil hun bidra med for å bedre dagens situasjon på dette området?"

Svar:

Jeg vil i den forbindelse vise til behandlingen i Stortinget 11. mars 2004 av Innst. S. nr. 143 (2003- 2004) om antegnelser til statsregnskapet for 2002, og Innst. S. nr. 126 (2003-2004) om undersøkelse av Program Golf, jf. henholdsvis Dokument nr. 1 (2003- 2004) og Dokument nr. 3:7 (2002-2003), samt mine innlegg i Stortinget om de aktuelle sakene. Jeg viser også til brev av 22. januar 2004 til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité vedrørende Program Golf. Kopi av brevet og mine innlegg i Stortinget vedlegges til orientering.

Forsvarets problemer med feilutbetalinger av lønn har vært todelte:

Riksrevisjonen har, gjennom antegnelser til statsregnskapet for 2002, påtalt brudd på overtidsbestemmelsene, vernebestemmelsene og regelverket for utbetaling av overtid i ledende stillinger. For å imøtekomme dette og sørge for at regelverket blir etterlevd, har Forsvarsdepartementet i bl.a. iverksettingsbrevet til forsvarssjefen for 2004 tatt inn mål- og resultatindikatorer knyttet til volumet av utbetalinger, og at utbetalingene av variable lønnstillegg og oppfølgingen av andre vernegrenser i avtaleverket skal gjennomføres som pålagt, uten overskridelse av de aktuelle grensene. Departementet har videre, både i de formelle styringsdokumentene til Forsvaret for 2004 og i etatsstyringsmøtene som holdes jevnlig, pålagt etatssjefene å følge opp at avtaleverket etterleves.

Utover dette har forsvarssjefen, i sine styringsdokumenter til etatene for 2004, pålagt alle driftsenheter å følge bestemmelsene i avtaleverket, og presisert at brudd på regelverket kan medføre tjenestemessige reaksjoner. Det er også, som følge av revisjonen av Forsvarets regnskap for 2002, iverksatt tiltak overfor en rekke offiserer med krav om tilbakebetaling av for mye utbetalt overtid.

Feilutbetalingene av lønn må dessuten ses i sammenheng med at Forsvaret, som en del av Program Golf, har implementert et nytt økonomisystem med tilhørende rammekontoplan 1. november 2003. Hensikten med omleggingen er å tilfredsstille minimumskravene i reglementet for økonomistyring i staten. Som jeg redegjorde for i Stortinget 11. mars 2004, jf. ovenfor, medfører gjerne nye økonomisystemer at det oppstår overgangsproblemer. Dette har også skjedd i Forsvaret. Det er likevel tale om midlertidige problemer som følge av den foretatte omleggingen, jf. ovenfor. Når det gjelder de konkrete feilene knyttet til lønnsutbetalingene i november/desember 2003, ble disse håndtert fortløpende, slik at alle arbeidstakere etter hvert fikk utbetalt sin lønn. Det ble videre iverksatt tiltak for å sikre at både rutinene og lønnssystemet ivaretok korrekte og rettidige utbetalinger.

Øvrige tiltak som er iverksatt i Forsvaret for å møte utfordringene er:

- Kartlegging av behovet for og igangsetting av kompetansehevingstiltak.
- Klargjøring av ansvarsforholdene mellom ulike instanser og aktører, dvs. mellom avdelinger og innenfor de ulike avdelingene.
- Definerings av rutiner og arbeidsoppgaver på en grundig måte.
- Stadfesting og utvikling av tilfredsstillende organisasjon, kapasitet og kompetanse.

Problemet med manglende rutiner knyttet til betaling av regninger i tide oppstod i hovedsak også som følge av implementeringen av nytt økonomisystem høsten 2003. Som jeg opplyste til Stortinget i brev av 11.

mai 2004, jf. spørsmål nr. 29 fra forsvarskomiteen til St.prp. nr. 42 (2003-2004) Om den videre moderniseringen av Forsvaret, ble det i Forsvarets regnskap for 2003 registrert 0,6 mill. kr i forsinkelsesrenter, mens det i regnskapet for 2004 pr. april i år er registrert 1,3 mill. kr.

Fakturaproblemene må først og fremst ses i sammenheng med de utfordringene Forsvaret står overfor ved en omlegging som omfatter både nytt regnskapssystem, ny regnskapsorganisasjon og nye regnskapsrutiner. I forbindelse med implementeringen av nytt regnskapssystem, jf. ovenfor, har Forsvaret gjennomført en radikal endring både av sin organisasjon og sine rutiner, hvor en rekke personer har fått helt nye arbeidsoppgaver og roller. Blant annet er både ny regnskapsadministrasjon i Bergen og ny lønnsadministrasjon i Harstad opprettet i 2003. Noen innkjøringsproblemer må derfor påregnes. For å møte de utfordringene som har oppstått, har Forsvaret prioritert arbeidet med å få på plass og kvalitetssikre alle rutiner knyttet til samvirke mellom enheter og behandling av fakturaer.

Følgende konkrete nye tiltak er iverksatt:

- Som et strakstiltak er det opprettet et "inkasso-/ purreteam" på 6 personer som håndterer både purringer og inkassosaker fra leverandører.
- En rutine er etablert for å purre på attestanter og anvisere som bruker uforholdsmessig lang tid på attestere/anvise mottatte fakturaer.
- Forsvaret vil foreta særskilt oppfølging av utvalgte enheter.
- Alle fremtidige merutgifter som skyldes for sen eller manglende attestasjon/anvisning, vil bli belastet den enkelte avdeling. Hensikten med dette er å skape en holdningsendring i forhold til viktigheten av å utføre de pålagte oppgaver rettidig.
- Det er iverksatt en vurdering av antall attestanter. Det er sannsynligvis opprettet for mange attestanter og anvisere, ca. 3 000. Mange av disse mottar fakturaer så vidt sjelden at de ikke kommer godt nok inn i rutinene.

Disse tiltakene skal også sikre at fremtidige fakturaer behandles på en korrekt og forsvarlig måte, slik at regninger betales i tide.

Jeg vil også nevne at det er etablert en rullerende handlingsplan for antegnelser fra Riksrevisjonen. Denne planen oppdateres fortløpende, og inneholder konkrete tiltak som skal gjennomføres innenfor de saks-/problemområder som Riksrevisjonen til enhver tid tar opp. Planen godkjennes av departementet, og tas inn som vedlegg til iverksettingsbrevene til underlagte etater. Gjennomføringen følges deretter opp i den løpende styringen av etaten.

Problemene med lønns- og fakturaautbetalinger er en følge av de betydelige økonomiske reformene som er gjennomført i Forsvaret for å kunne møte kravene i reglementet for økonomistyring i staten. Omleggingene innebærer et omfattende teknisk og organisatorisk systemskifte med tilhørende utfordringer i en overgangsfase. På sikt vil imidlertid reformene, sammen med handlingsplanen og iverksettingsbrevene til etatene, sikre at forvaltningen av bl.a. Forsvarets lønns- og driftsmidler kan skje på en effektiv og god måte.

3 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Referat fra behandlingen av Innst. S. nr. 143 (2003-2004) fra stortingsmøte torsdag 11. mars 2004.
<http://www.stortinget.no/stid/2003/s040311-05.html>

Vedlegg 2.

Referat fra behandlingen av Innst. S. nr. 126 (2003-2004) fra stortingsmøte torsdag 11. mars 2004.
<http://www.stortinget.no/stid/2003/s040311-09.html>

Vedlegg 3.

Brev fra Forsvarsdepartementet til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité om spørsmål vedrørende Dokument nr. 3:7 (2002-2003). Brevets referanse: 2001/02777-156/FD V/JDY.

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 28. mai 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

"Det fremgår av krav til kvalitet i barneverninstitusjoner en del nye krav som gjør det vanskelig for enkelte institusjoner med gode resultater å få godkjenning. Institusjoner som behandler ungdom, har fått avslag på videre drift grunnet ikke godkjente medlevertus. Søknader for dispensasjon for enkeltromkravet er også avslått. Dette er nå et problem for ulike institusjoner.

Vil statsråden kunne vurdere å vurdere disse absolutte kravene på nytt?"

Svar:

Kravene til barneverninstitusjonene er fastsatt i forskrift 27. oktober 2003 om krav til kvalitet i barneverninstitusjoner og forskrift 27. oktober 2003 om godkjenning av private og kommunale institusjoner som skal benyttes for barn som plasseres utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven. Begge forskriftene trådte i kraft 1. januar 2004.

Utkast til ovennevnte forskrifter ble sendt på bred høring og fikk bred støtte i høringsrunden. Høringsinstansene var i stor grad samstemte i at det er behov for klare regler på dette området. Mange av høringsinstansene mente imidlertid at forskriftene ikke var strenge nok, og at de i for stor grad åpnet for skjønnsmessige vurderinger. Det ble på bakgrunn av høringsinstansenes innspill foretatt enkelte endringer i forhold til høringsutkastet. Likevel åpner forskriftene i stor grad for skjønnsmessige vurderinger idet kravene til institusjonene skal ses i forhold til den enkelte institusjons målgruppe og målsetting. Dette innebærer for eksempel at det skal stilles andre krav til en institusjon som har små barn som målgruppe enn til en institusjon som har ungdom med alvorlige atferdsvansker som målgruppe.

Innføring av en godkjenningsordning for barne

neverninstitusjonene hadde bred støtte i Stortinget. En godkjenningsordning vil kunne ha som konsekvens at enkelte institusjoner ikke vil bli godkjent. Det er en kjensgjerning at ikke alle institusjoner oppfyller de nødvendige kvalitetskravene. For disse institusjonene representerer dette selvsagt et problem fordi institusjonen enten må tilpasse seg de nye kravene eller nedlegge driften. De nye reglene er utformet ut fra hensynet til barn og ungdom som bor på barneverninstitusjon og ikke ut fra hensynet til institusjonene. I forskriften er det imidlertid tatt høyde for at enkelte institusjoner kan ha behov for noe tid til å foreta de nødvendige endringer. Godkjenningsmyndigheten kan i tråd med dette gi en midlertidig godkjenning til institusjoner som ikke oppfyller kvalitetskravene dersom særlige hensyn tilsier det og dette anses forsvarlig ut fra hensynet til barna. Slik midlertidig godkjenning kan gis for inntil 6 måneder regnet fra godkjenningstidspunktet.

Innføring av helt nye regler kan ha utilsiktede virkninger. Dersom resultatene av den godkjenningsprosessen som nå er i gang viser seg å ha slike virkninger, vil jeg selvsagt sørge for at det foretas nødvendige endringer i regelverket.

SPØRSMÅL NR. 699

Innlevert 19. mai 2004 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 4. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Kan fylkeslegen, som i dette tilfelle er allmennpraktikar, overprøve spesialistvurderingen av ein pasient, og på dette grunnlag avslå fornying av førarkort og køyreseidel og dermed skyve vedkomande ut i arbeidsledigheit eller på trygd?"

GRUNNGJEVING:

Sjåføren finn avslag på alle andre sertifikat og køyreseidel for buss heilt urimeleg. Han sit no att med sertifikat for personbil. Etter to infarkt i 1995 og 1998 og bypassoperasjon i 2000 er karakteristikken ifrå spesialistar som har hatt vedkomande både til behandling og etterkontroll, du er frisk! Du er friskare enn dei fleste på din alder, for du har fått utbetra feilen. Det verkar ikkje som brev ifrå spesialisten i høve ankehandsaminga har gitt tilstrekkeleg informasjon, ei heller har nokon tatt kontakt direkte, som dei oppfordra til. Ein kan freistas til å meine at praksis er forskjellig ifrå fylke til fylke. Fleire buss-sjåførar med infarkt, men kraftig sukkersjuke eller som har hatt slag er sjåførar i dag. Er dei ei mindre fare i trafikken enn ein som er erklært frisk! Vedkomande har dei siste åra ikkje vore vekke ein dag ifrå arbeid. Tvert imot var nettopp det å få køyre turbuss noko som gav livet meaning. Når sertifikatet er inndratt, og utsiktene vidare er trygd, kva har ein så oppnådd? Jau, ein ny i rekkene av trygdemottakar, til tross for at spesiallegen erklærer han frisk. Det er lett å forstå at mannen ser mørkt på situasjonen sin. Det kan og opplystast at vedkomande vil ta alle dei prøver som er nødvendig på nytt og akseptere utfallet av dei. Men enn så lenge, verkar saka berre byråkratisk, utan skjønn for at pasienten no ikkje er det lengre, men friskmeldt.

Svar:

Det regelverket som regulerer dette området i dag er vegtrafikkloven av 18. juni 1965 nr. 4 med tilhørende forskrift 19. januar 2004 om førerkort m.m. som trådte i kraft 1. mars 2004. Denne forskriften er en videreføring og endring av forskrift 23. februar 1979 som var den aktuelle forskriften før 1. mars 2004.

Før 1. januar 2002 var det Statens helsetilsyn og fylkeslegene som var rette myndighet når det gjaldt spørsmål og vurdering av helsemessige forhold hos fører av motorvogn m.m. Etter at Sosial- og helsedirektoratet ble opprettet 1. januar 2002, er det direktoratet samt fylkesmennene som har overtatt dette saksområdet fra Statens helsetilsyn og fylkeslegene.

Når det gjelder førerkort for å kunne kjøre buss, stilles det ekstra strenge krav til vedkommendes helse. Dette fremgår av forskrift 19. januar 2004 om førerkort m.m., som i vedlegg 1 om helsekrav § 3 nr. 7 stiller følgende krav: "Det må ikke være symptomgivende hjertesykdom, tegn på koronarsykdom, koronarsykdom i sykehistorien eller vanskelig kontrollerbar blodtrykkssykdom."

I den gamle forskriften lød kravet slik: "Vedkommende må ikke ha hatt hjerteinfarkt."

Kravet i den nye forskriften er altså skjerpet ytterligere når det gjelder koronarsykdommer. Med andre ord har man ikke ønsket å lempe på kravene til førerens helse når det gjelder førerkort for blant annet buss i den nye forskriften. En begrunnelse for denne skjerpingen er at nye illebefinnende kan opptre på et senere tidspunkt selv om koronarsykdommen på nåværende tidspunkt ikke gir merkbare utslag.

Adgangen til å dispensere fra kravene vedrørende helse i den gamle forskriften er videreført også i dagens forskrift. Tidligere var det Statens helsetilsyn som var øverste myndighet i slike saker. Når det søkes om dispensasjon, vil det være en helsefaglig vurdering som ligger til grunn for om dispensasjon innvilges eller ikke. Endelig vedtaksmyndighet ligger i Sosial- og helsedirektoratet som før de treffer vedtak må vurdere uttalelser som ligger ved klagen, for eksempel uttalelser fra spesialister. Direktoratet benytter i slike saker medisinskfaglig spesialkompetanse og kan, dersom de mener de medisinske forholdene i saken, sett opp mot det regelverket som gjelder, fatte vedtak om at det ikke innvilges dispensasjon. Slikt vedtak kan treffes til tross for at klagen er vedlagt spesialisterklæring om at søker nå ikke lenger lider av den aktuelle sykdommen. Dette var også tilfellet da det var fylkeslegeembetet som var vedtaksmyndighet i disse sakene.

For meg er det naturlig at det stilles ekstra strenge krav til helsetilstanden hos den som skal føre buss og andre transportmidler der man har ansvar for et stort antall passasjerer. Dette kan selvfølgelig oppleves vanskelig for den som etter rehabilitering og eventuelle operasjoner føler seg helt frisk og ikke har symptomer på sykdommen. Myndighetene har likevel ment at sikkerheten for passasjerene må gå foran den enkeltes ønske om å kunne gjenoppta sitt tidligere virke som yrkessjåfør. Dette mener jeg er riktig, da hensynet til passasjerernes sikkerhet i slike tilfeller må veie tyngre enn den enkeltes ønske om å gjenoppta sitt tidligere arbeid.

Dokument nr. 15:36

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 700

Innlevert 21. mai 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 1. juni 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"I Stortingets spørretime 19. mai 2004 sier statsråden at han ønsker å få frem robuste løsninger i energipolitikken. Samtidig uttaler statsråden at "vindkraften ennå ikke er utviklet på samme måte som vannkraften, hvor den har en god funksjon", og at vedrørende vindkraft så "gjelder det først og fremst å komme i gang med å bygge".

Dersom man ønsker robuste løsninger; hvorfor legger man da opp til slikt hastverk, spesielt med tanke på at investeringskostnadene trolig vil reduseres med 1/3 de neste 10 årene?"

Svar:

Stortinget gav sin tilslutning til St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken i Innst. S. nr. 122 (1999-2000). I denne stortingsmeldingen lanseres målene for energiomleggingen. Et av målene for omlegging av energiforbruk og produksjon er:

- å bygge vindkraftanlegg som årlig produserer 3 TWh innen 2010.

Regjeringen har et mål for økt produksjon av vindkraft som innebærer at myndighetene skal tilrettelegge for at vindkraftutbyggernes planer kan realiseres. Norge har gode forutsetninger for å produsere elektrisitet fra vind, først og fremst på grunn av gode vindforhold, men også reguleringsevnen i vannkraftsystemet legger til rette for effektiv utnyttelse av vindkraft. Satsingen på vindkraft er et viktig ledd i arbeidet med å gjøre Norges energiforsyning mindre avhengig av vannkraft, slik det ble beskrevet i St.meld. nr. 18 (2003-2004) Om forsyningssikkerheten for strøm mv.

Det er viktig å bygge ut vindkraft i Norge, selv om det i dag ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt. De virkemidlene Enova forvalter, rettet mot investeringer i vindkraft, skal muliggjøre en markedsintroduksjon av ny teknologi for miljøvennlig produksjon av elektrisitet. Dagens virkemiddelbruk skal bidra til at det utvikles et marked for nye løsninger, slik at disse kan bli lønnsomme uten støtte.

SPØRSMÅL NR. 701

Innlevert 21. mai 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 28. mai 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"På pressekonferanse på Statsministerens kontor 23. april 2004 presiserte statsminister Kjell Magne Bondevik at mesteparten av den reduksjonen i klimagassutslipp skal skje i Norge. Samtidig sier Stortinget (se merknad) at Kyoto-mekanismene skal kunne brukes, altså at reduksjon like gjerne kan skje utenfor Norge.

Hvilken linje vil statsråden legge seg på vedrørende utslippsreduksjoner; statsministerens linje med hovedsaklig nasjonale tiltak, eller bruk av Kyoto-mekanismene alle steder det er mest kostnadseffektivt?"

BEGRUNNELSE:

Innstilling fra energikomiteen om forsyningssikkerheten for strøm mv., jf. Innst. S. nr. 181 (2003- 2004):

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke at et absolutt krav til bruk av naturgass i Norge er at dette kan skje innenfor våre internasjonale klimaforpliktelser. Det betyr at en eventuell økning i CO₂-utslippene på et område må motsvares av reduksjoner på andre områder enten i Norge, gjennom kjøp av utslippskvoter, utslippskreditter i utviklingsland eller felles gjennomføring av klimatiltak i andre land, slik Kyoto-avtalen åpner for."

Svar:

Regjeringen legger opp til at Norge skal oppfylle utslippsforpliktelsen i Kyotoprotokollen gjennom en rekke nasjonale virkemidler og tiltak og en aktiv bruk av Kyoto-mekanismene.

Den faktiske situasjonen pr. i dag er at de norske utslippene av klimagasser gikk noe ned fra 2001 til 2002 for så å øke igjen fra 2002 til 2003. Utslippene i fjor var likevel lavere enn i 2001, og har dermed gått noe ned under denne regjering. Tallene for de siste årene føyer seg inn i et mønster vi har sett siden 1996, med svingninger i klimagassutslippene. Det er likevel en underliggende vekst i de norske utslippene som skyldes vår nærings- og utslippsstruktur. Petroleumsvirksomheten står for den klart viktigste delen av utslippsveksten. Dette har sammenheng med økt utvinning av gass. Denne gassen gir andre land i Europa anledning til å redusere sine utslipp ved å gå over fra mer forurensende energikilder, for eksempel kull. Norge, utenom petroleumsvirksomheten, har hatt nedgang i klimagassutslippene siden 1990.

Som det fremgår av St.meld. nr. 15 (2001-2002), Tilleggsmeldingen om klima, fører Regjeringen en aktiv klimapolitikk, og en vesentlig andel av utslippsreduksjonene skal tas hjemme. Norge er blant de land i verden som har innført de mest omfattende virkemidlene mot klimagassutslipp. Det er beregnet at uten disse tiltakene ville de norske klimagassutslippene i dag vært 15-20 pst. høyere. Regjeringen arbeider med ytterligere virkemidler for å redusere de norske klimagassutslippene. Den nylig inngåtte avtalen med prosessindustrien og opplegget for et nasjonalt kvotesystem fra 2005 er konkrete uttrykk for dette.

Norge vil i tillegg bruke Kyoto-mekanismene som gjør det mulig å oppfylle utslippsforpliktelser på tvers av landegrensene. Dette betyr at eventuell vekst i de norske utslippene på mer enn 1 pst. i forhold til 1990

kan kompenseres med kvotekjøp og samarbeid om utslippsreducerende prosjekter i andre land.

Adgangen til å benytte Kyoto-mekanismene var en avgjørende forutsetning for at så vel Norge som de fleste andre industriland aksepterte de ambisiøse forpliktelsene i Kyotoprotokollen. For miljøet spiller det ingen rolle hvor utslippsreduksjonene skjer, men ved å gjennomføre tiltak der hvor det er rimeligere enn i Norge kan vi oppnå større utslippsreduksjoner enn om vi bare gjennomfører mer kostbare tiltak hjemme.

SPØRSMÅL NR. 702

Innlevert 21. mai 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 1. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"I løpet av de senere årene er det åpnet for en rekke veg-, tunnel- og broprosjekter som er helt eller delvis bompengefinansiert. En rekke nye slike prosjekter er også under planlegging. Ett av mange spørsmål som melder seg i forbindelse med slike prosjekt, er hvordan økonomisk risiko håndteres og hvem som er økonomisk ansvarlig dersom en eller begge av økonomifaktorene byggepris og trafikkmengde, svikter.

Kan statsråden avklare hvordan slik økonomisk risiko håndteres i forhold til berørt kommune og fylke samt staten og trafikantene?"

BEGRUNNELSE:

Store avvik mellom kalkulert byggekostnad og faktisk byggekostnad på mange veg-, tunnel- og broprosjekter har medført strengere og grundigere rutiner. Men det er fortsatt offentlig myndighet ved Statens vegvesen som utarbeider konsekvensutredninger og videre bearbeiding av slike utredninger. Graden av bompengefinansiering varierer, men felles for samtlige prosjekter er jo at risikoen er knyttet til de to økonomifaktorene bygging og bruk. Disse faktorene kartlegges og beregnes gjennom konsekvensutredning samt senere bearbeidelse av mer detaljerte kalkyler. Negative avvik i en eller begge av disse faktorene vil medføre behov for utvidet finansiering og når brukerne deltar i tvungen finansiering er det jo fare for at de automatisk også bærer hele eller hoveddelen av den økonomiske risikoen. Etter mitt syn bør det formelt avklares i hvilket omfang og i hvilke tilfeller berørte kommuner og/eller berørte fylkeskommuner hefter for deler av slik økonomisk risiko. Arbeidet med ny Nasjonal transportplan (NTP) for 2006-2015 og det store omfanget av bompengefinansiering i forbindelse med denne planen gjør det ekstra aktuelt med slik avklaring.

Jeg vil spesielt peke på at en avklarende grenseoppgang vedrørende økonomisk risiko mellom fylkeskommuner og staten er nødvendig for veg-, tunnel- og broprosjekter som ligger på stamveg/riksvegskorridor og som enten finansieres uten direkte statlige vegmidler eller bare med fergeavløsningsmidler fra staten. I forhold til økonomisk risiko som fylkeskommunene påtar seg i forbindelse med finansiering av egne fylkesvegprosjekt, er det avgjørende for vurdering av den totale økonomiske risikoeksponeringen for fylkeskommunene at en slik risikoavklaring blir foretatt også når det gjelder fylkeskommunens eventuelle risikoeksponering for prosjekter i stamveg/riksvegskorridor. Innenfor en slik problemstilling håper jeg at statsråden spesielt vil behandle risiko knyttet til svikt i trafikkprognosene. Om trafikken som gjennom bompengeinnkreving skal dekke nedbetaling av store deler av et kostbart veganlegg svikter, vil dette kunne få dramatiske konsekvenser både for bompengeperiodens varighet og for innkrevet beløp for hver passering.

Svar:

Den økonomiske risikoen ved bompengeprosjekter knytter seg til beregningen av prosjektets utbyggingskostnad, bompengeinntekter, rentekostnader ved låneopptak og innkrevingskostnader.

Prinsippene for hvordan den økonomiske risikoen skal fordeles mellom trafikantene, lokale myndigheter

og staten er behandlet av Stortinget ved flere anledninger og er nedfelt blant annet i bompenggeavtalen som inngås mellom staten og bompengeselskapet for det enkelte prosjekt. Avtalen er basert på en standard bompenggeavtale som ble forelagt Stortinget i St.prp. nr. 1 (1990-91).

For at den økonomiske risikoen i et bompengeprojekt skal være akseptabel relatert til prosjektets utbyggingskostnad, kreves det at kostnaden kan beregnes med en usikkerhet mindre enn ± 10 pst. For at dette skal være mulig kreves det at planlegging etter plan- og bygningsloven føres frem til godkjent reguleringsplan, i tillegg til en viss detaljering av de tekniske planene, før prosjektet kan fremmes for godkjenning i Stortinget. I bompenggeavtalen som inngås mellom staten og bompengeselskap, fordeles eventuell kostnadsøkning eller besparelse på inntil 10 pst. mellom staten og trafikantene/bompengeselskapet i samsvar med partenes andel av finansieringen. En eventuell kostnadsøkning eller besparelse utover 10 pst. dekkes av eller tilfaller staten i sin helhet. Kostnadsøkninger som følger av planendringer med hensyn til standard, trasé etc. må fordeles etter særskilt avtale.

Usikkerhet knyttet til bompenggeinntektene knytter seg til hvilke forutsetninger som gjøres mht. hvor mange som utnytter rabattmulighetene gjennom elektronisk betaling (AutoPASS) og forskuddsbetaling, prisstigning for regulering av takstene og prognosene for trafikktutviklingen. Med unntak for en overgangsperiode ved innføring av AutoPASS, er det for de fleste prosjekter forholdsvis greit å beregne

hvordan rabattene virker inn på inntektene. Med hensyn til prisstigning kan det ikke påregnes avvik av betydning i forhold til den vanlige forutsetningen om 2 pst. årlig prisstigning. I praksis er det bare prognosene for trafikktutviklingen som representerer en usikkerhet av betydning for beregning av bompenggeinntektene og som dermed har betydning for den økonomiske risikoen i et bompengeprojekt.

I finansieringsanalysen legger man som regel til grunn en årlig trafikkvekst i samsvar med fylkesprognosene som utarbeides i forbindelse med revisjon av Nasjonal transportplan. Det har vist seg at disse vanligvis ligger lavere enn den faktiske trafikkutviklingen, hvilket betyr at de normalt bidrar til ekstra sikkerhet i bompengeprojektenes økonomi. I den grad prognosene for årlig trafikkvekst har slått feil, har det ofte hatt sammenheng med kommunale disposisjoner og vedtak om arealbruk.

Den største usikkerheten med hensyn til trafikken er beregningen av endringen som skjer når innkreving av bompenger starter og vegprosjektet åpnes for trafikk. Ved åpning av fergeavløsningsprosjekter er det vanskelig å beregne størrelsen på nyskapt trafikk og i hvilken grad de som tidligere har reist med ferge som passasjer i bil eller buss, vil reise med egen bil. Ved andre prosjekter er utfordringen å beregne i hvilken grad bompenger fører til redusert reiseaktivitet, endret reisemønster, økt bruk av kollektivtransport, sykkel og gange, og i hvilken grad trafikk overføres til andre vegruter. Selv om det finnes gode trafikkmodeller og erfaringstall, er dette svært vanskelige vurderinger og analyser. Dette fører til at trafikkberegningene er svært sentrale med hensyn til den økonomiske risikoen for bompengeprojekter.

Lånerenten har stor betydning for kostnaden ved låneopptak for å forskuttere fremtidige bompenggeinntekter og/eller finansieringsbidrag fra staten eller lokale myndigheter. Det har i mange år vært vanlig å legge til grunn 8 pst. nominell rente. Dette har vist seg å ligge noe høyere enn den faktiske renteutviklingen, og har derfor representert en ekstra sikkerhet for bompengeprojektenes økonomi. En noe lavere rente har blitt akseptert for noen prosjekter den senere tiden, men da med vilkår om bindende låneavtale i samsvar med dette før anleggsstart.

Det er liten usikkerhet knyttet til størrelsen på innkrevingskostnadene ettersom vi har gode erfaringstall for dette. Det pågår dessuten en stadig reduksjon av disse kostnadene på grunn av en løpende effektivisering av teknologien for innkreving av bompenger.

Det er viktig at den økonomiske risikoen er minst mulig når et bompengeprojekt legges frem for Stortinget til godkjenning. Det kreves derfor at finansieringsanalysene som utarbeides som grunnlag for Stortingets behandling viser at prosjektet kan finansieres med en bompengeperiode på normalt 15 år basert på nøkterne forutsetninger.

Staten sin andel av den økonomiske risikoen knytter seg til eventuelle kostnadsøkninger og er regulert i bompenggeavtalen som beskrevet ovenfor. Staten og trafikantene/bompengeselskapet deler risikoen ved kostnadsøkninger på inntil 10 pst. På grunn av sin sentrale rolle i planlegging og gjennomføring tar staten hele ansvaret ved eventuell økning ut over 10 pst. Det er viktig å merke seg at overskridelser utover 10 pst. må dekkes innenfor de økonomiske rammene for det aktuelle fylke eller stamvegrute.

Dersom det viser seg at den andel av eventuelle kostnadsøkninger som skal dekkes av bompenger og sviktende bompenggeinntekter, gjør at bompengeselskapets forpliktelser ikke kan betjenes innenfor avtalt bompengeperiode (normalt 15 år), åpner bompenggeavtalen for at trafikantene påtar seg ansvaret for å løse dette ved å øke takstene med inntil 20 pst. og forlenge bompengeperioden med inntil 5 år. Denne bestemmelsen pålegger altså trafikantene et ansvar for deler av den økonomiske risikoen, men gir samtidig en klar avgrensning for hvor langt dette ansvaret går.

Dersom dette ikke er tilstrekkelig, kan man ta i bruk eventuell fylkeskommunal garanti for å redusere

bompengeselskapets gjeld. Slik garanti foreligger vanligvis, spesielt for enkeltprosjekter med etter-skuddsinnkreving. I noen tilfeller kan det være aktuelt å ta i bruk betinget refusjon dersom fylkeskommunen og staten er enig om dette. Dette betyr at før man eventuelt utløser den fylkeskommunale garantien, så benytter man statlige midler innenfor fylkesfordelt ramme til å redusere bompengeselskapets gjeld. Dette vil da skje på bekostning av annen riksvegutbygging i det aktuelle fylket.

I noen tilfeller ser man at lokalt næringsliv og/eller kommuner går inn med aksjekapital for på denne måten å redusere finansieringskostnadene ved låneopptak. I praksis er dette en måte å ta del i den økonomiske risikoen ettersom aksjekapitalen kan gå tapt dersom selskapet må slås konkurs.

Bompengepakker består av mange delprosjekter. Spesielt for store pakker vil det som hovedregel ikke foreligge detaljert planavklaring for mange av prosjektene når pakken behandles lokalt og i Stortinget. På dette tidspunkt vil det følgelig være knyttet stor usikkerhet til kostnadsoverslagene. Dette har ført til at spesielt bompengepakker der utbyggingen vil foregå over lang tid, presenteres som en finansieringsramme der det endelige innholdet avgjøres etter hvert som prosjektene blir tilstrekkelig planavklart. På grunn av parallellinnkreving er det mulig også ved sviktende inntekter å redusere omfanget av utbyggingen i stedet for å øke takstene og forlenge bompengeperioden i forhold til det som ble forutsatt lokalt og av Stortinget.

I begrunnelsen for spørsmålet vises det til at svært mye av beslutningsgrunnlaget for et bompengeprojekt utarbeides av staten. Det stilles derfor spørsmål ved riktigheten av at andre enn staten påtar seg et ansvar for den økonomiske risikoen. I denne forbindelse er det viktig å påpeke at bompengeselskap og lokale myndigheter representerer både seg selv og trafikantene når de initierer og slutter seg til et bompengeprojekt. Gjennom hele prosessen har de full mulighet til å etterprøve beslutningsgrunnlaget som utarbeides, en rett og plikt man må forvente at fylkeskommunene benytter seg av ved behandling av spørsmålet om fylkeskommunal garanti. Ofte er det lokale ønsket om å sikre fullfinansiering av aktuelle bompengeprojekter så sterkt, at staten har måttet ta et aktivt ansvar for å påse at det ikke legges til grunn forutsetninger i finansieringsplanene som er for optimistiske.

Når det gjelder fordelingen av den økonomiske risikoen, er det viktig å ta utgangspunkt i at bompengeprojekter er basert på lokalt initiativ og tilslutning ut fra ønsket om å få til en raskere realisering av vegprosjekter enn det som er mulig med statlige midler alene. Det er derfor naturlig at trafikantene, kommunene og fylkeskommunene tar et vesentlig ansvar for den økonomiske risikoen i tillegg til staten.

SPØRSMÅL NR. 703

Innlevert 21. mai 2004 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 27. mai 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Det hender at advokater yter gratis hjelp til personer som ikke kommer inn under fri rettshjelpsordningen. Etter at det ble innført moms på advokattjenester har imidlertid advokaters pro bono-arbeid blitt betydelig redusert. Det skyldes at momsordningen pålegger advokatene å kreve moms fra klientene selv om advokattjenesten utføres gratis. Dette svekker rettssikkerheten for enkeltpersoner med svak økonomi og en god juridisk sak.

Vil statsråden endre regelverket slik at gratis advokattjenester blir fritatt for moms?"

Svar:

Ulike former for gratistjenester som advokater yter, skal i utgangspunktet behandles merverdiavgiftsmessig på samme måte som gratistjenester fra andre avgiftspliktige tjenesteytere. Pro bono-tjenester omfattes av plikten til å betale merverdiavgift som ved uttak, jf. merverdiavgiftsloven § 14 annet ledd. Imidlertid gjelder det et unntak for personlige og vederlagsfrie tjenester som ytes direkte til veldedige og allmenntjenende institusjoner og organisasjoner, dog begrenset oppad til uttak av tjenester for inntil 100 arbeidstimer pr. kalenderår. I tillegg er det gitt et fritak etter merverdiavgiftsloven § 70 for gratistjenester som ytes i forbindelse med advokatvaktordninger.

Finansdepartementet nedsatte i april 2002 en arbeidsgruppe som skulle gjennomgå uttaksbestemmelsene i merverdiavgiftsloven, herunder regelverket knyttet til advokaters gratisarbeid. Arbeidsgruppen avga sin rapport i mars 2003. Gruppen mener det kan være grunnlag for å lovfeste et generelt fritak fra avgiftsplikt for tjenester som ytes gratis til veldedige formål.

Arbeidsgruppens rapport ble sendt på høring 30. mai 2003. Når det gjelder mitt syn på saken, viser jeg til høringsbrevet der departementet blant annet gir uttrykk for at det administrativt gitte fritaket bør lovfestes og gis en mer generell utforming dersom det skal videreføres.

Høringsfristen for arbeidsgruppens rapport var 15. september 2003. Saken ligger nå til behandling i departementet. Saken er omfattende og det er ennå noe vanskelig å si når et forslag til endringer i uttaksreglene vil kunne fremmes for Stortinget. Saken prioriteres imidlertid i departementet.

For øvrig viser jeg til Dokument nr. 8:53 (2003- 2004) der det ble fremmet forslag om å be Regjeringen endre merverdiavgiftsloven slik at rettshjelpstjenester ble fritatt fra merverdiavgift. Finanskomiteens flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet, viste til at en slik fritaksordning vil medføre et provenytap i størrelsesorden 400-500 mill. kr årlig, og til at de fleste land i Europa det er naturlig å sammenligne seg med har merverdiavgift på advokattjenester. Finanskomiteen flertall gikk blant annet på denne bakgrunn inn for avvisning av forslaget, jf. Innst. S. nr. 165 (2003- 2004).

SPØRSMÅL NR. 704

Innlevert 21. mai 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 1. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Det er fremkommet flere eksempler på at saksdokumenter hos de kommunale plan- og bygningsetater er kommet bort, både etter intern gjennomgang og etter utlån. Dette medfører at både bygningsetatene og grunneierne ikke finner igjen viktige dokumenter vedrørende eiendommene og spesielt bygningene.

Hvordan ser statsråden på dette forhold, og vil det bli vurdert å gi nasjonale regler som sikrer at man har betryggende ordninger for de kommunale plan- og bygningsetater?"

BEGRUNNELSE:

I Oslo kan hvem som helst låne saksmappene med originaldokumentene uten kvittering og uten at det er tilsyn med at låneren leverer tilbake samtlige dokumenter i saksmappen.

Dette medfører at både bygningsetatene og grunneierne ikke finner igjen viktige dokumenter vedrørende eiendommene og spesielt bygningene.

Flere grunneiere har derfor fått mye ekstraarbeide med å dokumentere tidligere godkjennelser og vedtak i bygningssaker overfor bygningsetatene og andre offentlige myndigheter som etterlyser dokumenter som viser slike godkjennelser og vedtak. Offentlige etater har endog gjort grunneierne ansvarlige for å de selv har tatt vare på godkjennelser og vedtak.

Det fremstår som urimelig at etater som har plikt til å holde orden i sine arkiver, kan holde grunneiere ansvarlige for at det mangler dokumenter i saksmappene hos etaten selv.

Det er f.eks. i andre land innført ordninger med at man ikke låner ut originaldokumentene i saksmappene (bygningsskissene), men låner ut til en egen kopimappe eller gir ut kopier av saksdokumentene.

Svar:

I henhold til forvaltningsloven § 18 har en part rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. For den som ikke er part i en sak vil offentlighetsloven § 2 gi rett til innsyn i forvaltningens saksdokumenter.

Forvaltningsorganet bestemmer selv ut fra hensynet til "forsvarlig saksbehandling hvordan dokumentet skal gjøres tilgjengelig for partene", jf. forvaltningsloven § 20 første ledd. Om dette kan det eventuelt gis instruks fra overordnet myndighet.

Kommunal- og regionaldepartementet har ikke gitt instruks fra overordnet myndigheter på hvordan

dokumenter skal gjøres tilgjengelig i byggesaker. Det er med andre ord opp til det enkelte forvaltningsorgan hvordan innsynet skal foregå. I praksis skjer innsyn i form av avskrift, kopi eller ved at det gis adgang til gjennomlesning av saksmappe ved oppmøte på det lokale forvaltningskontor.

Tilgangen til originale saksdokumenter vil i stor grad være basert på et tillitsforhold mellom den som ønsker innsyn og forvaltningsorganet. Innsyn i saksmapper skjer ofte uten særlig kontroll. Spesiell overvåkning ved publikumstilgang til saksdokumenter er ressurs- og kostnadskrevende for forvaltningen. Ulempen ved manglende overvåkning er, slik stortingsrepresentant Bastesen påpeker, at tilliten kan misbrukes av publikum ved at sakspapirer fjernes fra saksmapper. At offentlige arkiver på denne måte blir ufullstendig, er selvsagt et problem.

Det er vanskelig å sikre seg 100 pst. mot slike tillitsbrudd. Samtidig må det understrekes at slike hendelser er ulovlig og rammes av straffebestemmelsene i straffeloven.

Jeg er opptatt av at forvaltningen håndterer saksdokumenter på en forsvarlig måte. Jeg anser likevel ikke problemet med papirer som forsvinner fra saksmapper å være av et så stort omfang at det forsværer innføring av sikringsordninger som samtidig påfører kommunene betydelige kostnader. Å innføre krav til kopimapper, slik stortingsrepresentant Bastesen foreslår, anser jeg ikke å være noen regningssvarende løsning.

Den offentlige forvaltningen har skrittvis utviklet seg fra ren manuell saksbehandling med dokumenter på papir, til elektronisk og delvis automatisert saksbehandling. Utviklingen mange steder går mot digitalt lagrede dokumenter og bakgrunnsopplysninger. Flere norske kommuner har i dag elektroniske arkiv. Dette innebærer at alle dokumenter i byggesaken skannes og oppbevares elektronisk. En slik utvikling vil være med å sikre at viktige dokumenter i byggesaken alltid er å finne i saken, uavhengig av om originale papirdokumenter forsvinner ved innsyn eller etter intern gjennomgang.

Mitt departement har sammen med Miljøverndepartementet tatt initiativ til ByggSøk som legger til rette for at søknadsprosessen i plan- og byggesaker skal kunne skje elektronisk. ByggSøk muliggjør at dokumenter blir tilgjengelig på nett, og forenkler innsynsadgangen for brukerne. Oslo, Bergen, Alta og Kristiansand har tatt i bruk ByggSøk, og flere kommuner vil ta systemet i bruk fremover. Dette vil bidra til å sikre Regjeringens mål om gode og effektive byggeprosesser, og samtidig redusere problemet med sakspapirer som forsvinner fra offentlige arkiver.

SPØRSMÅL NR. 705

Innlevert 24. mai 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 1. juni 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Den israelske menneskerett organisasjonen B'Tselem ber statsminister Ariel Sharon om å gi ordre til å stoppe øydeleggingane, og ber den israelske Regjeringa erstatte tapa familiane som er gjort heimlause har fått.

Kjem den norske Regjeringa til å protestere mot overgrepa som skjer i flyktningleiren Rafah og i tilfelle på korleis måte?"

GRUNNGJEVING:

Flyktningleiren Rafah i Gaza er nå eit lukka område. Det kjem urovekkande meldingar herfrå. Israel går til angrep med bulldosarar, tanks og helikopter. Hundrevis av hus raserast, dusinvis menneskjer meldes drepen og enda fleire skadde og sår.

Sjukehusa i området er allereie sprengt. FN snakkar om ein kommande humanitær katastrofe. Amnesty International seier om det som nå skjer som lik reine krigsforbrytelsar. Norsk Folkehjelp melder om snikskyting og sivile som ikkje får hjelp.

Svar:

Regjeringa har rettet klar og åpen kritikk mot den israelske fremferden i Rafah. Den omfattende ri-

vingen av palestinske hus er i strid med folkeretten. Regjeringen fordømmer videre den israelske beskytningen av palestinske demonstranter som fant sted i Rafah 19. mai. Det er meningsløst og uakseptabelt når sivile og særlig barn blir ofre for tunge militære aksjoner.

Israel har en udiskutabel rett til å forsvare seg. Men det rettferdiggjør ikke slike aksjoner vi har sett i tett befolkede områder i Gaza. Det er uakseptabelt og i strid med folkeretten dersom det med forsett ble rettet angrep mot sivile, eller det ikke i tilstrekkelige grad ble skjelnet mellom sivile og militære mål.

Dette budskapet ble fremført på mine vegne av statssekretær Kim Traavik da den israelske charge d'affaires i Oslo fredag 21. mai var innkalt til Utenriksdepartementet. Traavik understreket at hendelsesforløpet og ansvarsforholdene omkring den israelske beskytningen av palestinske demonstranter 19. mai, må klarlegges.

De seneste israelske aksjonene i Gaza er kun egnet til å fremprovosere nye voldshandlinger, og tjener således ikke fredens sak. Tvert imot har de svekket mulighetene for å komme over i et mer konstruktivt spor der partene kan konsentrere seg om iverksettelsen av veikartet for fred, i tråd med Kvartettens anbefalinger.

SPØRSMÅL NR. 706

Innlevert 24. mai 2004 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 1. juni 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"I flyktingleirene Al-Tash og Sherewen i Irak gis det i dag ingen støtte fra UNHCR, noe som har ført til en vesentlig forverring av den humanitære situasjonen til de som bor der.

Hva gjør og hva kan Regjeringen gjøre for å bidra til å bedre situasjonen for folk i disse leirene, og er gjenbosetting et virkemiddel vi kan ta i bruk?"

BEGRUNNELSE:

Norge har tidligere tatt imot flyktninger fra Al- Tash og fra disse kommer flere alarmerende meldinger om forholdene i leirene. De er selvfølgelig bekymret for venner og familie og ønsker at norske myndigheter skal ta initiativer for å gjøre noe for denne gruppe mennesker. Tatt i betraktning at Regjeringen blant annet mener at det er trygt for flyktninger fra Nord-Irak å returnere, burde det minst være mulig å bidra til å hjelpe folk i flyktingleiren i nord.

Svar:

Spørsmålet er overført fra utviklingsministeren.

Ifølge FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) finnes det ikke noen flyktingleir i Irak som heter Sherewen.

Flyktingleiren Al-Tash ligger ca. 200 km vest for Bagdad, og huser i dag nærmere 5 500 flyktninger, hvorav de fleste er iranske kurdere. Leiren ligger i et urolig område, preget av hyppige væpnede sammenstøt og voldshandlinger.

Høykommissæren mener at den humanitære situasjonen for flyktingene i Al-Tash er akseptabel. UNHCR bistår flyktingene med å dekke grunnleggende behov, som vann, mat, husly og elektrisitet. Helsepersonell er på plass igjen i leiren. På grunn av sikkerhetssituasjonen, er det lokalt ansatte i organisasjonen InterSOS som tar seg av den direkte, praktiske assistansen til flyktingene, men et UNHCR-team var på besøk i leiren i begynnelsen av mai.

Spørsmålet om eventuell gjenbosetting til Norge av flyktninger fra Al-Tash er for tiden til vurdering i Kommunal- og regionaldepartementet.

SPØRSMÅL NR. 707

Innlevert 24. mai 2004 av stortingsrepresentant May Britt Vihovde

Besvart 2. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Kva vil helseministeren gjere for å sikre kontroll av dei reglane som seier at amalgam ikkje skal vere førstevalg, og at pasientane får informasjon om mogelege helseskadar, vert etterlevd?"

GRUNNGJEVING:

I 2003 vart det innført nye reglar når det gjeld bruken av amalgamfyllingar som skal bidra til at bruken av tannfyllingsmaterialet amalgam, som innheld 50 pst. kvikksølv, vert fasa ut. Pasienten skal ved konsultasjon hos tannlegen få valmoglegheit mellom bruk av amalgam og anna tannfyllingsmateriale. I tillegg skal pasienter få informasjon om mogelege biverknader/helseskadar ved bruk av amalgam.

Svar:

Sosial- og helsedirektoratet utgav i 2003 retningslinjer for bruk av tannrestaureringsmaterialer. Disse trådte i kraft 1. juli 2003, og er en oppfølging av en bred utredning om bruk av tannrestaureringsmaterialer i Norge som Statens helsetilsyn hadde utarbeidet på oppdrag fra departementet. Direktoratets retningslinjer avløste en veileder som tidligere Helsedirektoratet utgav i 1991.

Faglige retningslinjer er ikke hjemlet i lov eller forskrift, men er å anse som faglige anbefalinger fra helsemyndighetene basert på et dokumentert kunnskapsgrunnlag. Det forutsettes at faglige retningslinjer legges til grunn når tannleger (eller annet helsepersonell) i samarbeid med pasient og/eller foresatt velger aktuell behandling. Helsepersonell er ikke rettslig forpliktet til å følge slike retningslinjer.

Statens helsetilsyn og Helsetilsynet i fylkene kan imidlertid føre tilsyn med om helsepersonell utøver sitt yrke i samsvar med forsvarlighetskravet i helsepersonelloven § 4. I den forbindelse kan det, som ett av flere vurderingstemaer, være aktuelt å vurdere i hvilket omfang de faglige retningslinjer er lagt til grunn ved pasientbehandlingen.

Etter min oppfatning er det sentrale i denne sammenheng helsepersonells forståelse av innholdet i faglige retningslinjer og den informasjons- og opplæringsvirksomhet som helsemyndigheter, fagmiljøer og andre utøver. I den forbindelse kan jeg opplyse at før utarbeiding og iverksetting av de omtalte retningslinjene ble det i november 2002 foretatt en kartlegging av norske tannlegers bruk av amalgam (IS- 1158 Amalgambruk i norsk tannhelsetjeneste i 2002). Av resultatene fra undersøkelsen kan nevnes:

- 74 pst. av tannlegene fikk daglig eller ukentlig spørsmål fra sine pasienter om tannfyllingsmaterialer. Tilsvarende tall i 1998 var 59 pst.
- I perioden fra 1995 til 2002 har det vært en stor nedgang i bruken av amalgam som fyllingsmateriale; 95 pst. nedgang i bruk av amalgamfyllinger på melketenner og 85 pst. nedgang på blivende tenner. Undersøkelsen viste at amalgam bare ble brukt i 11 pst. av fyllingene hos voksne over 18 år.

Undersøkelsen som ble gjort i november 2002 vil senere fungere som en sammenligning for en ny undersøkelse om bruk av amalgam om 3-4 år.

Jeg er ikke kjent med at noen andre lands helsemyndigheter har gått så langt som norske helsemyndigheter har gjort når det gjelder anbefalinger om å fase ut bruk av amalgam og hvor begrunnelsen er hensyn til miljøet og mulige helseskader. Både prosessen forut for og iverksettingen av direktoratets retningslinjer har i så måte vakt internasjonal interesse.

I forbindelse med at retningslinjene trådte i kraft ble det gjort et omfattende informasjonsarbeid rettet mot tannhelsepersonell. Sosial- og helsedirektoratet sendte ut en informasjonspakke til landets tannleger, tannhelsesekretærer, tannpleiere og tannteknikere. Denne inneholdt:

- IS-1086 Retningslinjer for bruk av tannrestaureringsmaterialer
- 3 utgaver av Bivirkningsbladet utgitt av Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer i Bergen
- en spesialutgave av NIOM-Info med relevante artikler
- 5 eks. av brosjyren "Tannfyllingsmaterialer" utgitt av Norsk Tannvern
- et informasjonsbrev fra Sosial- og helsedirektoratet.

I tillegg har retningslinjene vært grundig omtalt i pressen. Sosial- og helsedirektoratet har under hele prosessen involvert både fag- og forskningsmiljøer og pasientorganisasjonen Forbundet Tenner og Helse.

Når det gjelder informasjon til pasientene er tannhelsepersonell som alt annet helsepersonell pliktig til å ivareta pasienters rettigheter etter lov om pasientrettigheter. Det følger av pasientrettighetsloven at pasientene

har krav på informasjon og å bli tatt med på råd ved valg mellom tilgjengelige og forsvarlige behandlingsmetoder. Tilsvarende har tannhelsepersonell, ifølge helsepersonelloven § 4, plikt til å gi forsvarlig og omsorgsfull hjelp, og etter § 10 plikt til å gi informasjon til den som har krav på det etter reglene i pasientrettighetsloven. Dette innebærer å la pasientene medvirke i beslutningene om valg av behandling. Hvis pasienter eller deres foresatte mener at helsepersonell ikke ivaretar slike plikter som følger av lov og forskrift, bør saken tas opp med helsepersonellets nærmeste ledelse eller arbeidsgiver, eller med tilsynsmyndighetene.

Jeg er gjort kjent med at Sosial- og helsedirektoratet vil fortsette informasjonsarbeidet når det gjelder de nye retningslinjene for å bidra til at innhenting av informert samtykke blir en naturlig del av yrkesutøvelsen for enhver tannlege.

SPØRSMÅL NR. 708

Innlevert 24. mai 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 3. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"I forbindelse med fremlegging av St.prp. nr. 63 (2003-2004) foreslår Regjeringen å øke bevilgningen med i alt 65 mill. kr blant annet for å gjøre det mulig å gi jobb til flere av avgangsstudentene ved Politihøgskolen (PHS). Samtidig er et stort antall stillinger allerede ledige i politidistriktene. Undertegnede har i dag vært i debatt med leder av Stortingets justiskomité, som hevder at alle studenter nå skal tilbys jobb.

Mener justisministeren at det er muligheter til budsjettstyrking innenfor det fremlagte forslaget?"

BEGRUNNELSE:

I forslag til revidert nasjonalbudsjett sies det at 240 studenter vil uteksamineres fra PHS våren 2004. I tillegg er det ca. 200 ledige stillinger hos politiet. Det hevdes videre at "Politidistriktene har imidlertid rapportert at flere stillinger holdes vakant pga. budsjettsituasjonen. Dette kan føre til at mange av årets avgangsstudenter får problemer med å skaffe seg jobb når de avslutter studiene ved PHS".

Når så Trond Helleland, som leder av Stortingets justiskomité, i dag under debatt i Politisk Kvarter på NRK uttaler at "alle vil få tilbud om jobb og ledige stillinger skal fylles opp," blir undertegnede noe forundret. Undertegnede lurer på om det vil være mulig å få dette til med en ekstrasbevilgning på 65 mill. kr, eller er dette tatt ut av en sammenheng.

Jeg ser derfor frem til justisministerens avklaring, som enten må bety at komitéleder Helleland vet noe statsråden ikke vet, eller at justisministeren faktisk er i stand til å gi samtlige politistudenter jobb, fylle opp ledige stillinger - alt dette for 65 mill. kr.

Imøteser deres svar med interesse.

Svar:

240 studenter forventes uteksaminert fra Politihøgskolen sommeren 2004. Statistikk pr. 1. mars 2004 viste at det var ca. 200 ledige stillinger i politiet. Politidistriktene har rapportert at ca. 160 stillinger holdes vakant pga. budsjettsituasjonen.

Når det gjøres fradrag for stillinger som er ubesatt pga. manglende søkere, samt for noen stillinger som antas å bli ledige i løpet av høsten pga. annen avgang, er det beregnet at det er behov for midler til dekning av 180 stillinger for nyutdannede. Ved beregningene er det lagt til grunn tiltredelse høsten 2004. Med disse forutsetningene er det mulig å tilby jobb til studentene på avgangskullet på Politihøgskolen i år.

SPØRSMÅL NR. 709

Innlevert 25. mai 2004 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 1. juni 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Vil finansministeren foreslå endringer i skatteloven på dette punkt, slik at også leid jord gir grunnlag for jordbruksfradrag?"

BEGRUNNELSE:

I Østfold har bønder blitt nektet inntektsfradrag fordi de ikke bor på eiendommene de driver, dvs. for leiejord, jf. kravet om boplikt i skatteloven § 8-1, punkt 6. I jordbruksforhandlingene er det aldri avtalt noen avgrensning av jordbruksfradraget i forhold til om næringsutøverne skulle bo på gårde eller ikke. Tidligere har skattemyndighetene hatt en lempeligere praktisering av bokravet, men dette er fra og med likningsåret 2002 strammet inn.

I Østfold er hovedvekten av produksjonen ren planteproduksjon, noe som gjør det mulig og forsvarlig å bo utenfor driftsenheten. For mange ungdommer som ønsker seg inn i næringen, representerer jordleie den eneste reelle muligheten. Bestemmelsen om boplikt virker derfor begrensende på denne muligheten.

Svar:

Utformingen av jordbruksfradraget er basert på Regjeringens forslag i St.meld. nr. 19 (1999-2000) Om norsk landbruk og matproduksjon, der det i avsnitt 6.3.4 ble forutsatt et krav om at "minst en person av de som deler næringsinntekten skal være registrerte som bosatt på en av de konsesjonspliktige landbrukseiendommene som driftsenheten består av". Når det gjelder bokravet i forhold til forpaktning er dette senest omtalt i Ot.prp. nr. 68 (2003-2004) Om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv. I avsnitt 7.3.3 heter det blant annet:

"I femte punktum i skatteloven § 8-1 sjette ledd om jordbruksfradraget er det oppstilt eit krav om busetting på driftseininga. I praksis har dette bustadkravet reist enkelte særskilte spørsmål.

I Ot.prp. nr. 1 (2000-2001) er det gjort greie for at dette kravet i enkelte tilfelle bør praktiserast med lempe. Eit døme på dette er at det i ein periode kan liggje føre faktiske bustadhindringar. I Ot.prp. nr. 1 (2002- 2003) har departementet mellom anna likevel uttalt at "en slik lempelig praktisering av bustadkravet er forutsatt begrenset til tilfeller som omtalt i proposisjonen og mulige tilsvarende situasjoner i forbindelse med generasjonsskifte". Departementet har på bakgrunn av enkelte konkrete tilfelle vurdert det slik at det kan være sterke grunner til å praktisere bustadkravet med ein viss lempe også utanfor generasjonsskiftetilfella. Eit slikt tilfelle kan til dømes vere at ein forpaktar av jordbrukseigedom er forhindra frå å bu på denne fordi bortforpaktaren sjølv bur i husa eller at eigedommen ikkje har hus egna som bustad. Forpaktaren bør då likevel kunne krevje jordbruksfradrag, men under den føresetnad at han buset seg rimelig nær jordbrukseigedomen og ikkje gjer krav på jordbruksfradrag for andre bruk som han eig eller forpaktar. Ein legg til grunn at ein bonde som er busett på eige bruk som ikkje oppfyller vilkåra for jordbruksfradrag, vil kunne få dette dersom vilkåra er oppfylt for eigedom han forpaktar, eventuelt for heile driftseininga dei to bruka utgjer til saman."

Jeg antar denne presiseringen i forhold til anvendelsen av bokravsbestemmelsen vil sikre jordbruksfradrag i de fleste tilfeller av jordleie.

SPØRSMÅL NR. 710

Innlevert 24. mai 2004 av stortingsrepresentant May-Helen Molvær Grimstad

Besvart 2. juni 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"Det er anslag på at 200 000 tonn torsk er fiska ulovleg med russisk omlasting på havet. Kva vil fiskeriminister foreta seg i denne saka?"

GRUNNGJEVING:

I brev frå Havforskningsinstituttet til Det internasjonale havforskningsrådet blir det peikt på at om lag 200 000 tonn torsk er fiska ulovleg med russisk omlasting på havet. Dette er like mykje som norsk årskvote av torsk. Dette er svært alvorlig, med tanke på ei berekraftig forvaltning og rettferdig fordeling av viktige fiskeressursar. Det er viktig å få stoppa slike ulovlegheiter.

Svar:

Representanten Molvær Grimstad viser til at Havforskningsinstituttet i brev til Det internasjonale Havforskningsrådet, ICES, skal ha pekt på at om lag 200 000 tonn torsk er fisket ulovlig med russisk omlasting på havet. Representanten etterspør hva jeg som fiskeriminister vil foreta meg i denne saken.

Jeg forutsetter at det er brevet Havforskningsinstituttet sendte til ICES datert 28. april 2004 det er snakk om. I brevet redegjøres det for at Fiskeridirektoratet med assistanse fra Kystvakten har foretatt undersøkelser for å finne frem til totalt uttak av norsk arktisk torsk i Barentshavet siden 2002. Det vises videre til at tilgjengelig informasjon tilsier at for 2002 kan uttaket være 80 000-100 000 tonn høyere enn offisiell fangststatistikk skulle tilsi. Tall for 2003 er et foreløpig estimat, men indikasjoner tyder på at overfisket kan ligge på samme nivå som for 2002. Havforskningsinstituttet viser til at uttaket kan ha betydelig effekt på bestandsestimat og rådgivning og ber om at dette blir viet oppmerksomhet i ICES' arbeidsgruppe i mai 2004. ICES' vurderinger og råd for uttak for 2005 vil for øvrig bli fremlagt 5. juni 2004.

Som fiskeriminister tar jeg opplysningene om et overfiske svært alvorlig, enten det måtte være omlasting eller annen virksomhet som gir grunnlag for fangst utover fastsatte kvoter. Det er ingen grunn til å legge skjul på at manglende russisk kontroll med fisket er et problem, og jeg er bekymret for omfanget av uregistrert fiske som kan finne sted som følge av mangelfull kontroll.

Omlasting av fisk fra fangstfartøy til fraktestfartøy

er en tradisjonell, og fullt lovlig, del av russisk fiskeriaktivitet. Omlasting er først et problem dersom omlasting benyttes som et middel til å skjule enten kvantum fra lovlig fiske eller kvantum fra ulovlig fiske, for eksempel overfiske.

Det er også kjent at enkelte fartøy fisker og selv fører fangsten til land i havner utenfor Norge og Russland. Mistanke om manglende statistikker fra disse landingene bidrar også til at estimert overfiske øker. Kombinasjonen av begrenset nasjonal kontroll av eget fiske og omlasting til fartøy som transporterer fangsten til utenlandske havner uten avtale om utveksling av opplysninger om den fangsten som landes, og direktelandinger til de samme havnene, skaper usikkerhet om fisket foregår innenfor de kvoter som er satt.

Norge har gjentatte ganger tatt opp omlastingsproblematikken og det mulige russiske overfisket med russiske fiskerimyndigheter. Samarbeidet med Russland om styrket kontroll av fisket har imidlertid de siste årene dessverre ikke vist den fremgang som vi på norsk side har hatt forventninger til.

Under siste sesjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen i november 2003 ble kontroll viet betydelig oppmerksomhet og partene ble enige om å utarbeide tiltak som skal styrke kunnskapen om faktiske fangster, kontrollen med omlasting på havet og landinger i tredjeland. En arbeidsgruppe under Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen, Det permanente utvalg for forvaltnings- og kontrollspørsmål, har fått frist til 1. juli 2004 med å ha forslag til en slik tiltakspakke på plass.

Jeg vil avslutningsvis nevne at jeg i slutten av denne uken under Nord-Atlantisk fiskeriministerkonferanse på Island skal møte min russiske kollega. Jeg har da bedt om at vi bilateralt drøfter denne problemstillingen for å sikre den nødvendige fremdrift i arbeidet for å komme frem til akseptable løsninger på situasjonen.

SPØRSMÅL NR. 711

Innlevert 25. mai 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 1. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Asylsøkere som oppgir feil identitet blir tilsynelatende rutinemessig nektet opphold. I saker der asylant er umyndig ved ankomst, vil en slik praksis være spesielt problematisk. En umyndig person er å anse som et barn, og bør derfor ikke bedømmes på samme måte som en myndig person. Dersom reell redsel for egen situasjon i hjemlandet fører til løgn, må allikevel UNE se på realiteten i asylsøknaden.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre rettstilstanden til unge asylanter?"

BEGRUNNELSE:

I Sauda bor det en ung mann som har fått avslag på familiegjennforening med sin norske kone fordi han oppgav feil identitet når han som umyndig ankom Norge. Nå må mannen ut av landet og skilles fra sin kone som han har vært gift med i over 3 år. Denne mannen har jobb, og har betalt skatt til den norske stat i flere år. Det virker støtende og urimelig at rettsvillfarelse hos en umyndig flere år tilbake i tid skal skille et ektepar.

Svar:

I den grad asylsøkere som oppgir feil identitet blir nektet opphold, skyldes dette at de bl.a. pga. uriktige opplysninger blir regnet som lite troverdige, og dermed får avslag etter en troverdighetsvurdering. Det ligger i sakens natur at personer som kommer til Norge og ber om beskyttelse fra forfølgelse i hjemlandet, skal oppgi riktig identitet, nasjonalitet og asylgrunnlag. Dersom dette ikke gjøres, kan ikke norske myndigheter treffe en riktig avgjørelse av hvorvidt asylsøkeren har behov for beskyttelse i Norge.

Til tross for dette utgangspunktet, er det en del asylsøkere som gir uriktige opplysninger. Det kan tenkes flere grunner til at asylsøkere ikke oppgir riktig identitet når de søker asyl, eksempelvis at de ikke tror deres egen historie er tilstrekkelig til å få opphold, de stoler ikke på norske myndigheter eller fordi de ønsker å skjule at de har søkt asyl i andre land før Norge. Uansett hva som er grunnen til de uriktige opplysningene er det ikke snakk om rettsvillfarelse, idet absolutt alle asylsøkere i Norge får tydelig beskjed om viktigheten av at de forteller sannheten når

de søker asyl, og at alle involverte har taushetsplikt om opplysningene som gis. Jeg kan ikke se at det å oppgi feil identitet kan være villfarelse overhodet, med mindre asylsøkeren ikke vet hvem han eller hun er. Dette gjelder uansett om søkeren er voksen eller barn.

Jeg ser ikke behov for å endre praksis vedrørende vurdering av asylsøknader. Jeg vil understreke at det er vanskelig å avgjøre asylsøknader. En viktig årsak til det, er at det svært sjelden foreligger dokumentasjon på identiteten/nasjonaliteten eller asylgrunnlaget til asylsøkeren. Uansett dokumentasjon, må Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda i klageinstansen vurdere asylanførselene. Normalt legges den oppgitte identitet/nasjonalitet til grunn, med mindre det finnes klare holdepunkter for at dette ikke er riktig. Et eksempel på slike klare holdepunkter er at fingeravtrykkene til asylsøkeren blir gjenfunnet i et annet land med en annen identitet/nasjonalitet.

Opplysninger om identitet som gis ved søknad om asyl, kan også indirekte få betydning for senere søknader om opphold, jf. begrunnelsen for spørsmålet. Dersom en asylsøker oppgir at vedkommende er barnløs, vil disse opplysningene bli brukt når vedkommende senere søker om familiegjennforening med en sønn. Med mindre det er en rimelig forklaring på misforholdet, vil søknaden sannsynligvis bli avslått.

Både asylsøkere og andre utlendinger kan når som helst oppgi nye opplysninger til utlendingsmyndighetene, bl.a. om sin identitet. Det blir da vurdert om de nye opplysningene bør føre til nye vedtak i eventuelle utlendingssaker, og om de nye opplysningene skal registreres i utlendingsregisteret.

SPØRSMÅL NR. 712

Innlevert 25. mai 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 3. juni 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"EE-forskriften om retur av elektrisk og elektronisk utstyr trådte i kraft 1. juli 1999. Produsent/importør av slikt utstyr skal dokumentere at han selv sørger for, eller deltar i, en innsamlings- og gjenvinningsordning som sikrer oppfyllelse av kravene i denne forskriften. En oversikt fra RENAS viser at 25 offentlige bedrifter ikke deltar i en slik returordning, og dermed er såkalte gratispassasjerer.

Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at disse statlige bedriftene deltar i returordningen slik de er forpliktet til?"

BEGRUNNELSE:

EE-forskriften krever at bedrifter som enten produserer eller importerer elektronisk eller elektrisk utstyr er forpliktet til å delta i en innsamlings- eller gjenvinningsordning. Problemet med gratispassasjerer er stort. En majoritet av bedriftene som er forpliktet til å delta i en returordning er ikke tilknyttet ett av de tre returselskapene. Flere har heller ikke opprettet egen returordning, og bryter dermed forskriften.

RENAS' oversikt viser at store statlige bedrifter som NSB, universitetene i Oslo og Bergen, Avinor, NTNU og Havforskningsinstituttet er gratispassasjerer. Dette oppfattes som problematisk ettersom det sender et viktig signal til markedet og andre bedrifter. Dette er også bedrifter departementet er gjort oppmerksom på gjennom en henvendelse fra RENAS.

Det vises også til at Økokrim har gitt bøter på til sammen 2,5 mill. kr til seks importører av elartikler fordi de ikke deltar i bransjens returordning. I denne sammenhengen er det spesielt problematisk at Politiets data- og materielltjeneste også befinner seg på listen.

Det minnes om innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen til Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes kontroll med helse- og miljøfarlige kjemikalier, jf. Innst. S. nr. 21 (2002-2003):

"Komiteen konstaterer at Riksrevisjonen stiller spørsmål ved om de undersøkte statlige tilsynsetatene på en tilfredsstillende måte vektlegger oppfølging av regelbrudd som et virkemiddel for å sikre at vedtatte lover og forskrifter overholdes. Samtidig ser komiteen med tilfredshet at det fra SFTs og Landbrukstilsynets side arbeides med å styrke oppfølgingen av alvorlige regelbrudd. Komiteen slutter seg til Riksrevisjonens forventning om at dette arbeidet videreføres, og vil også understreke viktigheten av at anmeldelser følges opp. Komiteen ber om at departementene på en egnet måte holder Stortinget orientert om utviklingen i oppfølging av regelbrudd."

EE-forskriften er nå under bearbeidelse pga. et

nytt direktiv fra EU. Problemet med gratispassasjerer vil imidlertid ikke forsvinne med en endret forskrift. Gratispassasjerene gjør returordningene mindre effektive enn de ellers kunne vært, og er derfor et problem det er maktpåliggende å løse.

Svar:

Norge har siden 1998 hatt regler om retur av kasserte elektriske og elektroniske (EE) produkter. Regelverket pålegger importører og produsenter av slike produkter en plikt til å sørge for forsvarlig håndtering av produktene når de ender som avfall. Denne plikten kan oppfylles enten av produsenten/importøren selv eller gjennom tredjemann, dvs. et returselskap.

Ordningen som er regulert gjennom forskrift og bransjeavtale har fungert bra og 2/3 av alt EE-avfallet tas i dag forsvarlig hånd om. Likevel er det, som det refereres til, såkalte gratispassasjerer i ordningen, dvs. at de ikke oppfyller pliktene etter forskriften.

For bl.a. å forhindre gratispassasjerer i returordningen har jeg nylig bedt Statens forurensningstilsyn om å sende på høring et forslag til endring av EE-forskriften. I forslaget foreslås pliktene til produsenter og importører forenklet, slik at disse kun får ett krav; de må være tilsluttet et sertifisert retursystem. Det foreslås altså et nytt krav om at retursystemet skal godkjennes (sertifiseres) av en uavhengig tredjepart. Dette sikrer at alle produsenter og importører har eller tilhører et system som faktisk sørger for korrekt innsamling og behandling av EE-avfallet. I tillegg foreslås det å opprette et eget register over alle produsenter/importører av EE-produkter, med opplysninger om import, eksport og produksjon av slike produkter. Ved å sammenholde opplysningene fra produsentregisteret med opplysninger fra produsent/ importør om eventuell sertifisering, vil en på en enkel måte kunne avdekke hvorvidt en offentlig eller privat bedrift er gratispassasjer i

returordningen.

Gratispassasjerer som avdekkes på denne måten vil kunne ilegges tvangsmulkt eller straff etter forurensningsloven § 73.

Jeg har tidligere bedt SFT prioritere kontroll etter EE-regelverket høyt. Dette vil jeg igjen presisere ved iverksettelse av endret EE-forskrift.

SPØRSMÅL NR. 713

Innlevert 25. mai 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 2. juni 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Avsløringene om ulovlige subsidier til et spansk skipsverft har vist at de har vunnet kontrakter på uærlig vis, og vist at norske verft kan ha gått glipp av store oppdrag fordi det spanske verftet har fusket. Situasjonen er ytterst alvorlig.

Kan statsråden redegjøre for hvilke konsekvenser dette får for norske myndigheters kontakt med verftet, videre om statsråden vil vurdere å reforhandle kontrakten slik at norske verft kan få muligheten til å konkurrere på ærlig vis?"

BEGRUNNELSE:

For 4 år siden la det spanske verftet inn et bud på byggingen av nye fregatter for Sjøforsvaret. Anbudet var mye billigere enn det norske verftet kunne tilby.

Kjempekontrakten på 12 mrd. kr, som er den største kontrakt det norske Forsvaret har delt ut, gikk til det spanske verftet Izar, som den gang het Bazán. EU-kommisjonen har nå arbeidet i 4 år med saken og konkludert med at verftet har mottatt store skjulte subsidier.

EU-kommisjonen krever at den spanske verftsgruppen betaler tilbake 500 mill. euro, 4 mrd. kr, i ulovlig mottatt statsstøtte. EU-kommisjonen har så langt konkludert sin gransking av årene 1999 og 2000, og på dette grunnlaget krevd tilbakebetaling av i alt en halv milliard euro.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra nærings- og handelsministeren.

EU-kommisjonens vedtak omfatter ulovlig støtte fra det statlige holdingselskapet Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (SEPI) til det sivile verftet Astilleros Espanoles (AESAs) i perioden 1999 og 2000. Kommisjonen har også undersøkt om det militære verftet Bazán hadde mottatt ulovlig støtte i samme periode og ikke funnet at dette har skjedd. Vedtaket fra EU-kommisjonen omfatter derfor ikke ulovlig støtte til Bazán.

I 2001 ble de to verftene, AESA og Bazán, slått sammen til Izar, og det er Izar som nå må svare for den ulovlige støtten. Omfanget er av EU-kommisjonen beregnet til 308,3 mill. euro pluss renter. I tillegg påpekte EU-kommisjonen et lån på 192 mill. euro, som ble tilbakebetalt i 2000.

Det norske Forsvaret inngikk kontrakt med Bazán om byggingen av fregattene den 23. juni 2000, altså før sammenslåingen med AESA til Izar. EU-kommisjonens vedtak gir derfor ikke grunnlag for å hevde at det spanske verftet vant kontrakten på uærlig vis.

Det kan også være på sin plass å minne om at Bazán vant kontrakten i konkurranse med det tyske verftet Blohm+Voss. Den norske verftsgruppen Nor- Escort gav et tilbud som ikke lå innenfor de krav som var stilt i forespørselen, og som også lå høyest i pris. De falt derfor tidlig ut av konkurransen.

Vi konstaterer at EU-kommisjonens vedtak ikke gir grunnlag til å hevde at Bazán har mottatt ulovlig verftsstøtte.

SPØRSMÅL NR. 714

Innlevert 26. mai 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 4. juni 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Kan det leggjast fram ei liste over saker der Noreg dei siste 10 åra i internasjonale samanheng, tingingar, drøftingar, prosessar m.m. har spela ei føregangs- og/eller meklarrolle innan dei ulike politikkområda nettopp fordi vi ikkje er medlem i EU?"

GRUNNGJEVING:

I den såkalla Europameldinga som vart framlagt av Stoltenberg-regjeringa i 2000 står det mellom anna å lese at "Regjeringen legger vekt på at Norge utenfor EUs felles utenriks- og sikkerhetspolitikk i særskilte sammenhenger har muligheter til å ta initiativer der EU-landene er bundet av felles posisjoner" og at "I flere situasjoner har Norge hatt mulighet til å ta initiativer som ikke uten videre kan tas av EU-land, da disse kan være avhengige av omforente posisjoner". Denne linja er seinare følgd opp av den sitjande Regjeringa, mellom anna ved at statsminister Bondevik i etterkant av Noreg sin innsats på Johannesburg- toppmøte i 2002 meinte at dette viste fordelane ved å stå utanfor EU, og ved Noreg si aktive rolle i fredstingingane på Sri Lanka. Andre samanhengar der det er vorte peikt på at Noreg har spela ei føregangs- og/ eller meklarrolle er mellom anna Biosafety-tingingane i Nairobi i 2001 og den såkalla Oslo-kanalen i Midtausten-konflikten.

Svar:

Påstander om at Norges ikke-medlemskap har påvirket vår mulighet til å spille en foregangs- og/eller meklerrolle i ulike internasjonale prosesser er hypotetiske. Følgelig lar det seg ikke gjøre å utarbeide en saklig og begrunnet liste over konkrete saker hvor vårt ikke-medlemskap eventuelt kan ha hatt en slik påvirkning.

Jeg vil imidlertid understreke at Norge og EU svært ofte har sammenfallende synspunkter på ulike internasjonale spørsmål. Norge og EU har derfor ofte samarbeidet uformelt for å få gehør for felles synspunkter. EUs økonomiske og politiske tyngde har i slike sammenhenger gjort det lettere å få gjennomslag for det som også er norske holdninger.

SPØRSMÅL NR. 715

Innlevert 26. mai 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 2. juni 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Nordmenn som arbeider i Sverige og som disponerer svensk firmabil, har i utgangspunktet ikke lov til å bruke denne bilen i Norge så lenge vedkommende er bosatt her. Selv om det er mulig å søke om midlertidig kjøretillatelse for arbeidsoppdrag i Norge, er det klart at denne begrensningen kan medføre betydelige vansker i å utføre sitt arbeid.

Synes finansministeren det er rimelig å kreve at arbeidstakere som er i en slik situasjon må melde flytting til Sverige for å kunne kjøre firmabil i Norge?"

BEGRUNNELSE:

Spørsmålsstiller har fått flere tilbakemeldinger fra personer som bor i Norge og disponerer firmabil hos sin arbeidsgiver i Sverige. Problemstillingen oppstår først og fremst når vedkommende skal besøke kunder i Norge. Den svenske firmabilen må da parkeres på grensen og bil med norske skilter leies inn.

Dersom vedkommende melder flytting til Sverige vil visstnok denne problemstillingen da ikke være til stede og svensk firmabil kan da disponeres i Norge.

Spørsmålsstiller oppfatter dette regelverket å være en hindring for effektiv flyt av arbeidskraft mellom Norge og Sverige.

Svar:

Det er nødvendig i avgiftsregelverket å avklare når et kjøretøy skal avgiftslegges i Norge. I Norge som i EU er bosted det sentrale utgangspunkt for å avgjøre dette. Innad i EU er det gitt felles regler med det formål å unngå dobbeltbeskatning. Dobbeltbeskatning i denne sammenhengen innebærer at en person må betale bilavgift både i det landet bileier er bosatt og i det landet vedkommende for eksempel arbeider. Det norske regelverket ble i sin tid utarbeidet etter mal av dette regelverket, selv om det er noen nyanseforskjeller.

I begge regelverk er det klare begrensninger i bruken av utenlandsregistrerte kjøretøy for personer bosatt i landet. Jeg nevner for ordens skyld at når vedkommende faktisk bor i Norge er det ikke tilstrekkelig å formelt melde flytting til utlandet. Normalt vil uansett praktiseringen av bostedsbegrepet i avgiftsregelverket sammenfalle med bostedsbegrepet i regelverket knyttet til folkeregistrering.

Ved at Norge har et relativt høyt avgiftsnivå vil det være et press på å kunne benytte utenlandsregistrerte kjøretøy i Norge. I de tilfeller hvor det er åpnet for slik bruk for privatpersoner, f.eks. i forbindelse med flytting eller annen kortvarig bruk, kreves det derfor tillatelse til slik bruk. Verken i Norge eller EU er det generelt åpnet for at utenlandsregistrerte firmabiler kan benyttes.

Både ESA og kommisjonen er imidlertid opptatt av denne problemstilling. Dagens regelverk på dette området oppfattes som en begrensning som kan være et hinder både for den frie flyt av tjenester og fri bevegelse av arbeidskraft. En mulig utvikling her kan også spores i EF-domstolens praksis, men det antas at en endelig avklaring først vil komme i en sak kommisjonen har reist mot Finland. Saken ble reist den 28. mai 2003, men det er usikkert når dom vil foreligge i saken.

Jeg ser de problemer som dagens regelverk kan skape og som representanten er opptatt av. Samtidig er det viktig at alle som er bosatt i Norge behandles likt uavhengig av om de arbeider i et selskap etablert i Norge eller i utlandet. Noe annet ville innebære et konkurransefortrinn i disfavør av norske arbeidsgivere, som må betale de høyere avgiftene i Norge for å kunne tilby ansatte bosatt i Norge en tilsvarende firmabil.

Fordi ESA har tatt opp problemstillingen og i lys av den pågående saken mot Finland, har departementet likevel igangsatt et arbeid for å se nærmere på dette regelverket. I vurderingen vil det bli lagt vekt på hensynet til likebehandling av personer bosatt i Norge og hensynet til konkurransenøytralitet. Det er også viktig å ha et så likt regelverk som mulig i hele EØS-området, og etter det vi er kjent med har ikke andre EØS-land foreløpig lagt opp til en utvidet adgang til bruk av utenlandsregistrerte firmabiler. Det er derfor ennå usikkert om det bør gjøres endringer og hva disse eventuelt bør gå ut på. En mulig endring kan som nevnt likevel komme etter avgjørelsen i saken mot Finland.

SPØRSMÅL NR. 716

Innlevert 26. mai 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 3. juni 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Dragados-verftet i Spania sikret seg omfattende deler av Kristin- og Snøhvit-prosjektene, til priser som lå 40 pst. under de norske tilbyderne. I lys av avsløringene om ulovlig støtte til Izar er påstandene om ulovlig støtte også til Dragados kommet opp igjen.

Har statsråden i dag nok kunnskaper til å avfeie disse påstandene som grunnløse, og hvilke undersøkelser og initiativ gjør eventuelt statsråden for å sikre at norske verft får delta på rettferdige vilkår når det gjelder oppdrag i Norge?"

BEGRUNNELSE:

Spansk verftsindustri har i mange tiår kjempet en beinhard konkurranse med leverandører i andre europeiske land, også Norge. Påstander om skjulte subsidier har vært framme hver gang spanjolene har fått kontrakter. EU-kommisjonens krav om tilbakebetaling fra Izar er imidlertid første gang et spansk verft er direkte avslørt for fusk.

Etter tildelingen av fregattkontrakten til Izar, har Dragados i Spania sikret seg omfattende deler av Kristin- og Snøhvit-prosjektene til priser som lå 40 pst. under de norske tilbyderne.

Undersøkelser rundt støtteordningene i spansk verftsindustri ble satt i gang etter at Statoil i februar 2003 tildelte det sørspanske verftet Dragados Snøhvit-kontrakten til 1,45 mrd. kr. Revisjonsfirmaet Deloitte & Touche la tidlig i april fram en rapport på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet, og halvannen måned senere kom Teknologibedriftenes Landsforening (TBL) med sin rapport.

Ingen av rapportene kunne dokumentere ulovlige støtteordninger i Spania.

TBL-rapporten inneholder imidlertid flere indikasjoner på at Dragados mottar en eller annen form for støtte. Mannen som skrev rapporten, Arnt Hana, uttalte også at mistanken om ulovlig støtte er styrket.

Svar:

Jeg er meget opptatt av at det legges til rette for mest mulig like konkurransevilkår for verftsindustrien internasjonalt, både for den offshorerettede verkstedsindustrien og for skipsverftene. Av den grunn har jeg engasjert meg sterkt for å skaffe tilveie bedre dokumentasjon om konkurranseforholdene for disse næringene i Europa.

Etter oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet foretok Deloitte & Touche Advokater DA våren 2003 en kartlegging og sammenligning av rammebetingelsene for offshorerettet verkstedsindustri og skipsbyggingsindustrien i Norge, Frankrike, Nederland og Spania. I tillegg gjennomførte Teknologibedriftenes Landsforening, med delfinansiering fra Nærings- og handelsdepartementet, en egen kartlegging av forholdene ved spanske verft som ble sluttført i mai 2003. Rapportene ble 2. juli 2003 oversendt til EU-

kommissær for konkurranse, Mario Monti, som innspill til Europakommisjonens pågående arbeid med å granske anklager om ulovlig subsidiering av spanske verft.

Europakommisjonens formelle undersøkelser av statsstøtte til spanske verft ble igangsatt 12. juli 2000. Etterforskningen ble utvidet 28. november 2001 og 27. mai 2003. 12. mai 2004 traff Europakommisjonen vedtak om at den spanske statlige sivile verftsgruppen Astilleros Españoles (AESAs) fra det statlige spanske holdingselskapet Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (SEPI) har mottatt statsstøtte som er i strid med EUs regelverk for statsstøtte. Støtten ble tildelt i 1999 og 2000 i form av kapitaltilskudd, lån og kjøp av verft til pris over markedspris. Bakgrunnen for vedtaket er at EU i 1997 godkjente en betydelig restruktureringspakke til spanske verft under forutsetning av at ytterligere støtte ikke skulle tildeles etter dette tidspunkt. Mottakeren av det ulovlige støttebeløpet, AESA, ble i 2001 fusjonert med det statlige marineverftet Bazán. Verftsgruppen skiftet senere navn til Izar.

Europakommisjonens vedtak er rettet mot spanske myndigheter. Det er pr. i dag ikke klart om spanske myndigheter vil anke Europakommisjonens vedtak inn for EF-domstolen. I praksis innebærer Europakommisjonens vedtak at Izar må tilbakebetale for mye utbetalt statsstøtte tilsvarende 308,3 mill. euro (ca. 2,5 mrd. norske kroner) pluss renter. Dette er et betydelig beløp, og tilbakebetalingen kan få vesentlige konsekvenser for Izars fremtidige organisering og konkurranseevne.

Jeg vil her understreke at Europakommisjonens vedtak kun gjelder statsstøtte tildelt i 1999 og 2000 fra det statlige spanske holdingselskapet SEPI til AESA, som i dag er en del av Izar-gruppen. Europakommisjonens vedtak i denne saken er følgelig utelukkende knyttet til Izar-gruppen og vedrører ikke Dragados. Izar-gruppen og Dragados er to atskilte selskaper.

Jeg er heller ikke kjent med at det på nåværende tidspunkt er lagt frem ny dokumentasjon som beviser

at det har funnet sted ulovlig subsidiering av Dragados. Selv har jeg, som nevnt, oversendt alt innsamlet materiale om konkurranseforholdene i verftsindustrien, herunder ved spanske verft, til EU-kommissær Mario Monti. Formålet med oversendelsen var nettopp å videreformidle de innspill jeg har mottatt om mulige uregelmessigheter slik at Europakommisjonen kan fatte vedtak om ulovlig subsidiering dersom subsidiering har forekommet i strid med EU-regelverket. Vi har nå sett at Europakommisjonen fatter slike vedtak når det anses å være bevist at ulovlig subsidiering har forekommet.

Jeg tror imidlertid Europakommisjonens vedtak vil ha en disiplinerende effekt på nasjonale myndigheter i Europa når det gjelder tildeling av statsstøtte i fremtiden. Dette er viktig for å sikre mest mulig like konkurransevilkår innenfor næringen ved tildeling av nye kontrakter.

I denne forbindelse vil jeg også minne om at anskaffelser til petroleumsvirksomheten er underlagt innkjøpsregelverket i EU/EØS. Formålet med dette regelverket er å sikre reell konkurranse om offentlige anskaffelser, slik at det økonomisk mest fordelaktige tilbudet velges i anskaffelsesprosessen. Rettighetshavere på norsk sokkel og andre sokkelområder innenfor EØS-området er pålagt å velge leverandører på bakgrunn av bl.a. konkurranse og ikke-diskriminering. Som operatør for Kristin og Snøhvit, er det Statoils ansvar å gjennomføre anbudsprosessen på en slik måte at det økonomisk mest fordelaktige tilbudet velges.

Jeg vil i tiden fremover fortsette å følge utviklingen i verftsindustrien nøye. Jeg følger også Europakommisjonens arbeid med å avdekke tilfeller hvor statsstøtte ikke har blitt tildelt i tråd med EU-regelverket. For øvrig vil jeg vise til at offshorerettede verksteder de siste årene har hatt en kostnadmessig ulempe i forhold til spanske verft på grunn av nasjonale forskjeller i lovlig offentlig støtte, lønnsnivå for industriarbeidere og kapitalkostnader. Som følge av at kroneverdien og rentenivået er blitt lavere det siste året, er det nå grunn til å forvente at norsk offshorerettet verkstedsindustri kostnadmessige konkurranseevne er styrket.

SPØRSMÅL NR. 717

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 2. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Statsråden varslar ei uavhengig gransking av brannfarlege piper bygde mellom 1969 og 1987.

Kva framdrift legg departementet til grunn i dette arbeidet?"

GRUNNGJEVING:

Senterpartiet er svært nøgd med at departementet tek denne saka på alvor. Noreg ligg urovekkjande høgt når det gjeld talet på bustadbrannar. Det er viktig med ein rask, men samstundes grundig gjennomgang for å sikra nødvendig førebygging og oppfølging. Det er no over 5 månader sidan statsråden i svar til underteikna svara at ho ville gje tilbakemelding til Stortinget våren 2004. Eg registrerer at så ikkje skjer og at statsråden no vil gå grundigare til verks enn først tenkt. Eg gir mi støtte til ei uavhengig nemnd og meiner dei må ha både den tida dei treng og dei ressursane dei har behov for. Eg vonar statsråden kan stadfesta at ho stiller ressursar til disposisjon og at resultatet av nemnda sitt arbeid kan handsamast av Stortinget i samband med statsbudsjettet for 2005.

Svar:

I mitt svar til skriftlig spørsmål nr. 98 (2003- 2004) fra stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa lovte jeg å se nærmere på saken og komme tilbake til Stortinget med en orientering i løpet av vårsesjonen 2004. Jeg kan bekrefte at det nå er igangsatt et arbeid med undersøkning av pipekonseptet. Jeg gir her en orientering om dette arbeidet.

Jeg er opptatt av at huseiere som har slike piper skal få vite om de er brannsikre eller ikke, og at de skal ha tillit til den informasjon som kommer fra myndighetene på brannvernområdet. Siden det i denne saken er sådd tvil om myndighetenes opptreden er det viktig at slike vurderinger blir gjort av uavhengige fagmiljø og personer. Dette er nødvendig for å skape tillit til de konklusjoner som fremkommer. Norsk Brannvernforening (NBF) har derfor fått oppdrag med et utredningsarbeid hvor oppgaven er å fastslå sikkerheten for disse pipene. Arbeidet skal utføres av personer som ikke har vært engasjert i saken tidligere.

NBF er en uavhengig stiftelse styrt av et bredt

sammensatt råd med representanter fra byggenæringen, forsikringsbransjen, finansnæringen, politiet, feiervesenet, forskningen og DSB/BE. NBF skal trekke inn fagperson fra den Svenske Brandförsvarsforeningen i arbeidet, og er stilt fritt i å vurdere bruk av personer fra tilsvarende danske fagmiljø.

Utredningsoppgaven er gitt ved et eget mandat. Hovedpunktet i mandatet er å foreta en gjennomgang av det aktuelle pipekonseptet mht. brannteknisk sikkerhet, med utgangspunkt i pipen som produkt, monteringen og bruk av pipen. Eksisterende dokumentasjon skal legges til grunn i arbeidet. Det skal også vurderes om myndighetene har vært etterrettelige i sin bruk av det foreliggende materialet. Videre skal det foretas risikovurderinger av slike piper i forhold til andre sammenlignbare brannfarer. Utredningen skal i tillegg gjøre vurderinger av om eksisterende dokumentasjon er tilstrekkelig, og om det er behov for ytterligere kunnskap eller utredninger. Konklusjoner fra arbeidet skal etter planen foreligge innen 1. oktober 2004.

Som en videre oppfølging for å øke sikkerheten vil det også gjennomføres informasjonstiltak rettet mot landets huseiere. Dette er planlagt i forbindelse med at ny fyringssesong starter høsten 2004.

SPØRSMÅL NR. 718

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 7. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Vil statsråden med bakgrunn i den senere tids nye forskningsresultater ta initiativ til en ny forvaltningsstrategi for håndtering av saker som angår lavfrekvente og magnetiske felt og helse, samt sørge for at Statnett får det nødvendige økonomiske handlingsrom til å sørge for at befolkningen ikke utsettes for unødvendig kreftrisiko?"

BEGRUNNELSE:

Adresseavisen skriver 24. mai om en nyere studie presentert i det prestisjetunge tidsskriftet Journal of

Epidemiology som har vist at kvinner som bor nært høyspentledninger har 58 pst. høyere risiko for å få brystkreft. Å bo nærme høyspentledninger kan gi kreft fordi ledningen danner korridorer av økt elektromagnetisk stråling. 5 pst. av landets kvinner bor innenfor korridorer som er inntil 300 meter brede. Undersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av Statens kartverk, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Statistisk sentralbyrå (SSB). Statnett informerer på sine hjemmesider om at de følger myndighetenes anbefalinger slik de blant annet er gitt i St.prp. nr. 65 (1997-98) "Forvaltningsstrategi for håndtering av saker som angår lavfrekvente og magnetiske felt og helse".

I St.prp. nr. 65 (1997-98) refereres det til at stortingsrepresentant Kjellbjørg Lunde i Dokument nr. 8:2 (1993-94) fremmet forslag om at Stortinget ber Regjeringen vedta bindende minimumsgrenser for avstand mellom kraftlinjer og boliger m.v. der barn oppholder seg. Stortinget avviste dette forslaget, jf. Innst. S. nr. 96 (1993-94). Samtidig fremmet representantene Gunnar Flatland, Eva R. Finstad og Oddvard Nilsen i Dokument nr. 8:6 forslag om at Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at miljømessige, helsemessige og estetiske hensyn må få økt vekt ved etableringen av nye høyspentanlegg. Dette forslaget, jf. Innst. S. nr. 97 (1993-94), ble enstemmig vedtatt. I forbindelse med behandlingen av disse Dokument 8-forslagene uttalte energi- og miljøkomiteen bl.a. følgende:

"Komiteen vil vise til den arbeidsgruppen under Helsedepartementet som skal utrede helsefare. Komiteen ber om at Stortinget blir orientert om arbeidsgruppens konklusjoner."

Den arbeidsgruppen det siktes til la fram sine konklusjoner i utredningen NOU 1995:20 Elektromagnetiske felt og helse. Forslag til en forvaltningsstrategi. Denne gruppen har bl.a. anbefalt følgende:

1. Ved anlegg av nye kraftledninger bør man søke å unngå nærføring til boliger, barnehager og skoler mv. Tiltak forutsetter små kostnader og må ikke medføre andre ulemper av betydning. Aktuelle tiltak er i første rekke traséendringer.
2. Ved anlegg av nye boligområder, skoler, barnehager m.v. bør man unngå nærhet til kraftledninger. Der det er mulig, bør man (ut fra flere hensyn) velge en noe større avstand enn de minstegrenser som er fastsatt av sikkerhetshensyn for avstand mellom kraftledninger og bebyggelse.

I St.prp. nr. 65 (1997-98) er det referert til et brev datert 19. februar 1998 fra Strålevernet, hvor konklusjonen er følgende:

"Det er generelt sett ikke tilkommet data som bør føre til endring av konklusjonen i NOU 1995:20 med hensyn til forvaltningspraksis ved kraftfrekvente felt. Utredning om såkalt elallergi pågår."

På denne bakgrunn har Regjeringen sluttet seg til konklusjonene i NOU 1995:20 om kraftlinjer og helse mv. Denne politikken er flere ganger bekreftet ved senere anledninger.

Det er ønskelig at statsråden tar hensyn til nye forskningsresultatene som har framkommet, og tar initiativ til en ny forvaltningsstrategi med sikte på å unngå å utsette befolkningen for unødvendig strålingsfare og kreftrisiko, samt gir Statnett det nødvendige økonomiske handlingsrom til å gjennomføre denne, eksempelvis gjennom å redusere utbyttet fra Statnett fra 90 til 50 pst., slik Stortinget tidligere har vedtatt.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra olje- og energiministeren.

I 1995 ble det lagt fram en offentlig utredning, NOU 1995:20 Elektromagnetiske felt og helse - forslag til en forvaltningsstrategi, der det ble foreslått lagt til grunn en forsiktighetsstrategi som innebærer at det ved bygging av nye høyspentledninger og nye boligområder skal unngås nærhet mellom høyspentledninger og boliger, skoler, barnehager etc. Denne forvaltningsstrategien sluttet Stortinget seg til ved behandlingen av St.meld. nr. 65 (1997-98).

Som en oppfølging av NOU 1995:20 ble det i desember 1999 nedsatt et nytt ekspertutvalg for å vurdere forskning på elektromagnetisk felt og helse i perioden 1995-2000. Ekspertgruppen avleverte sin rapport i juni 2000. Rapporten gav ikke grunnlag for å endre forvaltningsstrategien. I forskrift 21. november 2003 om strålevern og bruk av stråling er det fastsatt et prinsipp om at all eksponering av ikke-ioniserende stråling skal holdes så lav som praktisk mulig.

Det er nylig publisert en norsk studie, gjennomført av Kreftregisteret i samarbeid med Statens strålevern, som konkluderer med økt risiko for brystkreft blant kvinner som har bodd i nærheten av høyspentlinjer over lang tid. Tidligere utenlandske studier har konkludert med at det ikke kan påvises noen sammenheng mellom risiko for brystkreft og bolig nær høyspentledninger. I 2001 ble det gjennomført en samlet vurdering av i alt 24 studier om mulig sammenheng mellom forekomst av brystkreft og eksponering for elektromagnetiske felt.

Konklusjonen var at økt risiko ikke kunne påvises. Resultatene i denne norske studien avviker derfor fra tidligere studier.

Helsedepartementet har i brev av 24. mai 2004 bedt Statens strålevern om en vurdering av om dagens forvaltningsstrategi og -praksis bør tas opp til ny vurdering i lys av ny kunnskap om sammenhenger mellom elektromagnetiske felt fra kraftledninger og helseskader. Jeg vil avvente Strålevernets svar med deres vurderinger før jeg eventuelt tar et initiativ til å endre dagens forvaltningsstrategi.

Når det gjelder spørsmålet om Statnett sitt økonomiske handlingsrom, kan jeg informere om at Statnett i dag eier om lag 85 pst. av det sentrale overføringsnettet for kraft i Norge, og er en av mange eiere av det norske kraftnettet. Staten ved Olje- og energidepartementet har som eier av Statnett i oppgave å sørge for at Statnett har tilfredsstillende økonomi til å håndtere de oppgaver som selskapet er forpliktet til å gjennomføre i henhold til den forvaltningspraksis som myndighetene bestemmer.

SPØRSMÅL NR. 719

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 2. juni 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Mener statsråden det er riktig at private får overta Østre Bolærne for kommersiell drift, når det finnes offentlige instanser som vil ha svært god nytte av området til glede for regionens befolkning?"

BEGRUNNELSE:

Østre Bolærne i Nøtterøy kommune i Vestfold er lagt ut for salg for Forsvaret via Skifte Eiendom. Ved andre salg av Forsvarets eiendommer har det offentlige Norges forkjøpsrett kommet inn i bildet. Denne retten ser ikke ut til å gjelde ved dette salget.

Vestfold fylkeskommune har lagt inn bud i henhold til takst på øya, og det har skapt et stort engasjement i Vestfold. Allmennhetens rett til å gå i land, til trivsel på denne unike øya med sitt helt spesielle biologiske mangfold, sikres best ved at det offentlige overtar ansvaret for bygningene på øya. Det er godt egnet til skolerelaterte aktiviteter der ute, og en rekke frivillige organisasjoner har meldt sin interesse og ønsker å samarbeide med fylkeskommunen om videre drift på Bolærne. Nøtterøy kommune har uttrykt støtte til fylkeskommunens ønske om kjøp, og Høgskolen i Vestfold ønsker også å benytte seg av øyas fasiliteter etter at Forsvaret har trukket seg ut. Høgskolen i Vestfold fikk ikke tilbud om kjøp, og fylkeskommunen har fått beskjed om at forkjøpsretten ikke gjelder.

Østre Bolærne er bygget opp ved bruk av forsvarsbudsjettet, altså folkets penger gjennom skatt. Nå skal det selges for en brøkdel av hva det er verdt. Det er bl.a. brukt 6 mill. kr bare på opprydding på stedet. Taksten er 14 mill. kr.

Svar:

Alt salg av statens faste eiendommer skjer i henhold til fullmakt fra Stortinget, jf. Grunnloven § 19. I inneværende budsjettperiode er Forsvarsdepartementet gitt fullmakt til å selge eiendommer Forsvaret ikke lenger har behov for til markedspris, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) romertallsvedtak VIII 2. a), side 119, hvor det heter: "*Forsvarsdepartementet i 2004 kan: a) Avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris.*"

Gjennomføringen av salg av fast eiendom skjer i henhold til fremgangsmåte fastsatt ved kgl.res. av 19. desember 1997 "Avhendingsinstruksen". Rammen for prosessen følger av instruksens punkt 3.1, hvor det heter "*Avhending skal skje på den måten som gir det beste økonomiske resultat for staten*". Forslag om avhending som gave eller til underpris skal forelegges Finansdepartementet før det fremmes for Stortinget. Når Forsvaret utlyser fast eiendom til salg, er man som hovedregel bundet til å akseptere det høyeste bud som oppfyller salgsvilkårene. Denne regel kan bare fravikes dersom det vil være økonomisk mer fordelaktig totalt sett for staten å avhende til en annen.

Før en av Forsvarets faste eiendommer blir utlyst på det åpne marked, skal andre departementer, den

aktuelle fylkesmann og Statsbygg forespørres om det er statlig behov for eiendommen. For Østre Bolærnes vedkommende ble slik forespørsel sendt 6. januar 2004 uten at det meldte seg statlige interessenter. Hadde en statlig interessent meldt seg, ville overføring av fast eiendom innenfor statens forretningsdrift ha skjedd ved at det ble betalt vederlag tilsvarende takst, som for Østre Bolærne er 14 mill. kr. Kommunale og fylkeskommunale institusjoner omfattes imidlertid ikke av en slik regel om statlig forkjøpsrett, og må konkurrere om eiendommen på samme vilkår som øvrige kjøpere, herunder gi bud på vanlig måte når eiendommen utlyses til salg. Skifte Eiendom er imidlertid av Forsvarsdepartementet gitt anledning til å selge eiendom direkte til kommuner til takst der dette er hensiktsmessig. Nøtterøy kommune fikk et slikt tilbud, men valgte å takke nei.

Østre Bolærne er på 590 dekar. Forsvarsdepartementet har igjennom salgsprosessen hatt som forutsetning at allmennhetens interesser i området sikres. To tredjedeler av Østre Bolærne vil være tilgjengelig for allmennheten 24 timer i døgnet 365 dager i året. Nøtterøy kommune har foreslått at ca. 90 dekar på Østre Bolærne vernes for fremtiden som naturreservat og kulturlandskap grunnet verneverdig vegetasjon. Således vil de virkelige verdifulle friluftsområdene på øya bli sikret til glede for regionens befolkning.

Den resterende tredjedelen på Østre Bolærne er i hovedsak område med bygningsmasse, som også skal tilrettelegges for et mangfoldig aktivitetstilbud åpent for publikum. Det er videre stilt krav om at marinaområdet skal tilrettelegges for og inkludere et tilbud for allmennheten. Et bolighus er vernet i henhold til Riksantikvarens vedtak. Verneklausul vil bli tinglyst som en heftelse på eiendommen. I tillegg vil friluftsområdet også få en vernestatus gjennom en regulering til "militærhistorisk kulturlandskap" som underformål. Dette innebærer at tidligere forsvarsinstallasjoner skal tas vare på for ettertiden som en del av landskapet.

Etter at budrunden ble avsluttet, ble det 28. mai 2004 inngått avtale om salg av eiendommen til Brunstad Conference Center AS (BCC) som var høyeste budgiver med 26,5 mill. kr. Vestfold fylkeskommune hadde gitt det tredje høyeste bud på 24 mill. kr. I avtalen med BCC er det knyttet flere betingelser som regulerer allmennhetens ferdsel. Nøtterøy kommune skal være den som ivaretar allmennhetens tilgjengelighet til øya, og sørge for at kjøperen overholder de heftelser som hviler på eiendommen.

Etter mitt skjønn har prosessen både ivaretatt statens interesser som selger, og allmennhetens muligheter til å utnytte dette attraktive område til rekreasjon.

Dokument nr. 15:37

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 720

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 2. juni 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Hvorfor gjelder ikke forkjøpsretten ved Forsvarets salg av Østre Bolærne?"

BEGRUNNELSE:

Østre Bolærne i Nøtterøy kommune i Vestfold er lagt ut for salg for Forsvaret via Skifte Eiendom. Ved andre salg av Forsvarets eiendommer har det offentlige Norges forkjøpsrett kommet inn i bildet. Denne retten ser ikke ut til å gjelde ved dette salget.

Vestfold fylkeskommune har lagt inn bud i henhold til takst på øya, og det har skapt et stort engasjement i Vestfold. Allmennhetens rett til å gå i land, til trivsel på denne unike øya med sitt helt spesielle biologiske mangfold, sikres best ved at det offentlige overtar ansvaret for bygningene på øya. Det er godt egnet til skolerelaterte aktiviteter der ute, og en rekke frivillige organisasjoner har meldt sin interesse og ønsker å samarbeide med fylkeskommunen om videre drift på Bolærne. Nøtterøy kommune har uttrykt støtte til fylkeskommunens ønske om kjøp, og Høgskolen i Vestfold ønsker også å benytte seg av øyas fasiliteter etter at Forsvaret har trukket seg ut.

Høgskolen i Vestfold fikk ikke tilbud om kjøp, og fylkeskommunen har fått beskjed om at forkjøpsretten ikke gjelder.

Svar:

Alt salg av statens faste eiendommer skjer i henhold til fullmakt fra Stortinget, jf. Grunnloven § 19. I inneværende budsjettperiode er Forsvarsdepartementet gitt fullmakt til å selge eiendommer Forsvaret ikke lenger har behov for til markedspris, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) romertallsvedtak VIII 2. a), side 119, hvor det heter: *"Forsvarsdepartementet i 2004 kan: a) Avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris."*

Gjennomføringen av salg av fast eiendom skjer i henhold til fremgangsmåte fastsatt ved kgl.res. av 19. desember 1997 "Avhendingsinstruksen". Rammen for prosessen følger av instruksens punkt 3.1, hvor det heter *"Avhending skal skje på den måten som gir det beste økonomiske resultat for staten"*. Forslag om avhending som gave eller til underpris skal forelegges Finansdepartementet før det fremmes for Stortinget. Når Forsvaret utlyser fast eiendom til salg, er man som hovedregel bundet til å akseptere det høyeste bud som oppfyller salgsvilkårene. Denne regel kan bare fravikes dersom det vil være økonomisk mer fordelaktig totalt sett for staten å avhende til en annen.

Før en av Forsvarets faste eiendommer blir utlyst på det åpne marked, skal andre departementer, den aktuelle fylkesmann og Statsbygg forespørres om det er statlig behov for eiendommen. For Østre Bolærnes vedkommende ble slik forespørsel sendt 6. januar 2004 uten at det meldte seg statlige interessenter. Hadde en statlig interessent meldt seg, ville overføring av fast eiendom innenfor statens forretningsdrift ha skjedd ved at det ble betalt vederlag tilsvarende takst, som for Østre Bolærne er 14 mill. kr. Kommunale og fylkeskommunale institusjoner omfattes imidlertid ikke av en slik regel om statlig forkjøpsrett, og må konkurrere om eiendommen på samme vilkår som øvrige kjøpere, herunder gi bud på vanlig

måte når eiendommen utlyses til salg. Skifte Eiendom er imidlertid av Forsvarsdepartementet gitt anledning til å selge eiendom direkte til kommuner til takst der dette er hensiktsmessig. Nøtterøy kommune fikk et slikt tilbud, men valgte å takke nei.

Østre Bolærne er på 590 dekar. Forsvarsdepartementet har igjennom salgsprosessen hatt som forutsetning at allmennhetens interesser i området sikres. To tredjedeler av Østre Bolærne vil være tilgjengelig for allmennheten 24 timer i døgnet 365 dager i året. Nøtterøy kommune har foreslått at ca. 90 dekar på Østre Bolærne vernes for fremtiden som naturreservat og kulturlandskap grunnet verneverdig vegetasjon. Således vil de virkelige verdifulle friluftsområdene på øya bli sikret til glede for regionens befolkning.

Den resterende tredjedelen på Østre Bolærne er i hovedsak område med bygningsmasse, som også skal tilrettelegges for et mangfoldig aktivitetstilbud åpent for publikum. Det er videre stilt krav om at marinaområdet skal tilrettelegges for og inkludere et tilbud for allmennheten. Et bolighus er vernet i henhold til Riksantikvarens vedtak. Verneklausul vil bli tinglyst som en heftelse på eiendommen. I tillegg vil friluftsområdet også få en vernestatus gjennom en regulering til "militærhistorisk kulturlandskap" som underformål. Dette innebærer at tidligere forsvarsinstallasjoner skal tas vare på for ettertiden som en del av landskapet.

Etter at budrunden ble avsluttet, ble det 28. mai 2004 inngått avtale om salg av eiendommen til Brunstad Conference Center AS (BCC) som var høyeste budgiver med 26,5 mill. kr. Vestfold fylkeskommune hadde gitt det tredje høyeste bud på 24 mill. kr. I avtalen med BCC er det knyttet flere betingelser som regulerer allmennhetens ferdsel. Nøtterøy kommune skal være den som ivaretar allmennhetens tilgjengelighet til øya, og sørge for at kjøperen overholder de heftelser som hviler på eiendommen.

Etter mitt skjønn har prosessen både ivarettatt statens interesser som selger, og allmennhetens muligheter til å utnytte dette attraktive område til rekreasjon.

SPØRSMÅL NR. 721

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 11. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Jeg viser til at det fra kjøttindustrien har vært stort engasjement angående norsk EU-søknad om godkjenning av karbonmonoksid (CO) som pakkegass for ferskt kjøtt. Denne saken er svært viktig for næringen og det er enighet om at den norske metoden for pakking helsemessig er fullt ut forsvarlig. Det er slik at bl.a. Spania nå vurderer denne metoden.

Hva har statsråden gjort for at denne saken får en avklaring slik at pakkingen kan fortsette som i dag?"

Svar:

Karbonmonoksid (CO) har i lang tid vært brukt i Norge som komponent i pakkegass i industripakket ferskt kjøtt. Regelverket som regulerer pakkegasser er EØS-relevant, og er regulert gjennom direktiv 95/2/EF, som er innlemmet i norsk regelverk gjennom EØS-komiteens beslutning nr. 105/2001 av 27. oktober 2001. CO er ikke på listen over tillatte tilsetningsstoffer.

Norsk søknad om godkjenning av CO brukt i pakkegass ble oversendt Kommisjonen i juni 2000. En vurdering foretatt av EUs vitenskapelige komité for næringsmidler i desember 2001 konkluderte med at det ikke er noen helsemessige betenkeligheter ved bruk av CO som beskrevet i den norske søknaden. Det ble imidlertid påpekt at i kjøtt som ikke er lagret under optimale forhold, kan bruk av CO maskere forringet kvalitet på produktet.

Kommisjonen gav i brev datert 10. april 2002 tilbakemelding på den norske søknaden med beskjed om at EU ikke ville gå inn for at CO skulle innlemmes i ovennevnte direktiv som tillatt tilsetningsstoff. I etterkant av dette har det ved flere anledninger vært kontakt mellom norske myndigheter, kjøttindustrien og EU-kommisjonen for å undersøke mulighetene for primært å få CO inn som et godkjent tilsetningsstoff i direktivet, sekundært for å få til en tilpasning som ville tillate fortsatt bruk av CO i Norge. I den forbindelse

har også EØS-avtalens artikkel 97, som åpner for bruk av nasjonale bestemmelser på bestemte vilkår, blitt vurdert.

Under hele prosessen har det vært kontakt med

næringen, og næringens argumenter har blitt vektlagt. Norske myndigheter har imidlertid ikke lyktes med å få aksept i EU for å godkjenne CO som tilsetningsstoff.

Avgjørelsen om å føre nye stoffer opp på listen over tillatte stoffer baseres på faglige tilrådinger. Kommisjonen er av den oppfatning at det ikke kan foretas tilpasninger utenom de prosedyrer som er fastlagt, og mener derfor at det må legges fram nye opplysninger som kan føre til en fornyet faglig vurdering av CO i vitenskapskomiteen.

I påvente av utfallet av de forsøk som har blitt gjort for å få godkjent CO som tilsetningsstoff, har norske myndigheter gitt næringsmiddelindustrien en overgangsperiode fram til 1. juli 2004 for å gjennomføre forbudet mot bruk av CO. EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har ment at denne overgangsperioden er for lang, og har åpnet sak om traktatbrudd mot Norge for manglende gjennomføring av forbudet.

Norske myndigheter har gitt aktiv støtte til næringen og dermed norske interesser innenfor rammen av EØS-avtalen. Vi må imidlertid anse at arbeidet med å oppnå tilpasninger for fortsatt bruk av CO er avsluttet i denne omgang, og kjøttbransjen må forholde seg til fristen for utfasing av CO i pakkegass. Dette forhindrer ikke at bransjen selv fortsetter sine initiativ med sikte på å kunne fremme nye vurderinger som kan føre til at CO vil kunne godkjennes som tilsetningsstoff.

SPØRSMÅL NR. 722

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 4. juni 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Gjennom mediene kommer det nå igjen sterke og tydelige signaler om en alarmerende mangel på matematikklærere. Samtidig viser statistikk at Norge har den laveste andel realfagstudenter i hele OECD-området. Når andel realister som går til skoleverket også har sunket dramatisk og antall elever er stort og økende, er det behov for radikale tiltak.

Hva er Regjeringens praktiske tiltak på kort og på mellomlang sikt for å endre denne situasjonen og sikre både nok og dyktige matematikklærere til grunnutdanningen?"

BEGRUNNELSE:

Det virker som om det er behov for flere tiltak innenfor stipendordning med virkning som realfagutdannede vil oppfatte har tydelig og attraktiv økonomisk virkning. Jeg har merket meg Aftenpostens oppslag 27. mai 2004 om at arbeidssøkende som ønsker å supplere viktig fagkompetanse med nødvendig pedagogisk utdanning for å kunne skaffe seg jobb i skoleverket synes å falle utenfor Aetats satsingsområder. Jeg ber derfor statsråden kommentere begge disse forholdene.

Svar:

Flere undersøkelser har vist at situasjonen for matematikkfaget i grunnopplæringen ikke er tilfredsstillende. Det fremgår at norske lærere har liten formell kompetanse i realfag (TIMSS1995). Norsk matematikkråds tester av studenters forkunnskaper i matematikk viser at lærerstudentene presterte dårligst i matematikk av alle studenter som ble testet (NMR 2000). Det er også kartlagt at nyrekrutteringen av realister med høyere grad som har begynt i skolen har sunket drastisk, så drastisk at det svært sannsynlig vil oppstå et rekrutteringsproblem for blant annet matematikklærere i nær fremtid (NIFU 2002).

Dette er utfordringer for norsk utdanning som jeg er klar over og arbeider med. I november 2002 lanserte jeg planen "Realfag, naturligvis" - strategi for styrking av realfagene 2002-2007. I planen er det lagt frem følgende tiltak i forhold til rekruttering av og kompetanseheving for matematikklærere:

- Departementet har for studieåret 2003/2004 gitt stipend til 718 lærere for å ta videreutdanning i matematikk tilsvarende 60 studiepoeng.
- Det er opprettet et Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen. Dette er et kompetansesenter for utvikling av arbeidsmetoder og læremidler i matematikk fra barnehage til høyere utdanning, og skal ivareta innovasjon, debatt og erfaringsutveksling på området. Senteret er godt i gang med arbeidet. En sentral oppgave har vært å utvikle kompetansenettverk for utvalgte skoleeiere og pilotskoler. Her har det blant annet vært arrangert motivasjonskurs og samlinger for å bidra til bedre erfaringsutveksling og formidling av "best practises" innen matematikkundervisningen.
- Det arbeides også med en ordning for avskrivning av studielån for å øke rekrutteringen av kandidater som tar lærerutdanning innen realfag med virkning fra 2005.
- Det er lagt til rette for at skoleeiere kan differensiere i lønn i forhold til å kunne gi lærere med realfagsbakgrunn bedre betingelser. Dette kan skoleeiere følge opp gjennom lokale lønnsforhandlinger.

I St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring, gjøres det rede for flere tiltak som må til for å heve kvaliteten i norsk skole. For å oppnå den ønskede kvalitetshevingen er det en forutsetning at lærerne har tilstrekkelig kompetanse. Departementet foreslår å investere i et betydelig kompetanseløft for å realisere de sentrale målsettingene som er varslet i meldingen, herunder blant annet styrking av kompetansen innen regning som grunnleggende ferdighet og i realfag generelt.

Både strategiplanen Realfag, naturligvis og St.meld. nr. 30 Kultur for læring trekker frem rådgivningstjenesten som en sentral arena når det gjelder å motivere til valg av realfaglige studieretninger og yrker. En slik tjeneste tilrettelegges best lokalt, men Regjeringen vil stimulere med kompetanseutviklingsmidler i forhold til å styrke den enkelte rådgivers kompetanse.

Når det gjelder Aetats satsingsområder, har det i kontakt med Arbeids- og administrasjonsdepartementet blitt vist til arbeidsdirektør Inger-Johanne Stokkes svar i Aftenposten av 2. juni 2004 til innlegget av 27. mai 2004 som det refereres til.

Jeg vil følge utviklingen nøye og arbeide videre med å gjennomføre departementets realfagstrategi i tiden framover.

SPØRSMÅL NR. 723

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 10. juni 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

"Mange store forsikringsselskaper har inngått sentrale avtaler med merkeverksteder i byene, og henviser kundene sine dit ved bilskadereparasjoner. Dette rammer mange privateide verksteder i distriktene som har mistet forsikringsselskapene som sine viktigste kunder.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre at slike avtaler inngås, og resulterer i at privateide bedrifter i distriktene mister inntektsgrunnlaget og blir truet av nedleggelse?"

BEGRUNNELSE:

Flere store forsikringsselskaper har inngått avtaler med merkeverksteder i sentrale strøk og henviser sine kunder dit ved skadetilfeller. Kundene følger i stor grad anbefalingene fra sine forsikringsselskaper om hvilke verksteder de skal benytte. Disse avtalene fører til at mange privateide bilverksteder i distriktene mister oppdrag. Bilskadereparasjoner utgjør nemlig en stor andel av deres oppdrag, og forsikringsselskapene er derfor svært viktige kunder. Bilverksteder utenfor sentrale områder er dessuten mer avhengige av bilskadereparasjoner siden servicegrunnlaget er mindre i spredtbygde strøk. Resultatet kan bli at mange av bedriftene må legges ned og dette kan bidra til å øke fraflyttingen fra distriktene til sentrale strøk. Verksteder utenfor pressområder kan ofte tilby rimeligere priser, og det oppleves derfor som urimelig at de blir utkonkurrert av dyrere verksteder.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra nærings- og handelsministeren.

Generelt gjelder det avtalefrihet i næringslivet innenfor gjeldende lovgivning. Konkurranselovgivningen er ett av de regelverk som setter rammer for hvordan næringsdrivendes kan opptre, bl.a. for å hindre at næringsdrivende misbruker sin dominerende stilling. Dersom det forhold som representanten Ryan tar opp virker negativt på konkurransen, kan en i utgangspunktet tenke seg tiltak etter konkurranseloven. Vurderingen i det følgende har dette som utgangspunkt.

Konkurransetilsynet har ansvaret for tilsyn og kontroll etter konkurranseloven. Etter det jeg har fått opplyst, har tilsynet fått flere henvendelser som tyder på store forsikringsselskaper inngår avtaler med bedrifter som de henviser sine kunder til ved skader forsikringsselskapene skal betale for. Enkelte henvendelser har også omhandlet skadeforsikring for bil. Tilsynet har også drøftet problemstillingen med ulike forsikringsselskaper.

I utgangspunktet må en kunne legge til grunn at forsikringskunden og selskapet har felles interesse i lave reparasjonskostnader. At det kan oppnås rabattavtaler mellom forsikringsselskap og vedkommende leverandør av reparasjonstjenester, og at enkelte leverandører av den grunn ikke får oppdrag i forbindelse med forsikringsreparasjoner, innebærer ikke nødvendigvis at konkurransen i det relevante markedet begrenses. Det er ikke grepet inn mot denne praksis etter den tidligere konkurranseloven. Slik praksis har da ikke vært vurdert som konkurransebegrensende. Det er konkurransevirkningene for forbrukerne, i dette tilfellet forsikringskundene, og ikke virkningene for det firma som eventuelt ikke oppnådde kontrakter i visse forsikringstilfelle, som er gjenstand for vurdering i disse sakene.

I den nye konkurranseloven er forbudene betydelig utvidet i forhold til den tidligere loven. I den gamle konkurranseloven var konkurranseregulerende samarbeid forbudt slik som nå, mens Konkurransetilsynet hadde adgang til å gripe inn mot utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling i markedet. Etter den nye loven er slik misbruk av dominerende markedsstilling forbudt. Jeg er ikke kjent med at Konkurransetilsynet har saker som nevnt i spørsmålet til behandling etter den nye loven. Eventuelle slike saker må vurderes for seg ut fra de faktiske forhold. Det er Konkurransetilsynet som er førsteinstans for slike vurderinger av om bedriften(es) atferd i et konkret tilfelle medfører overtredelse av forbudsbestemmelsene.

De nye klagereglene i konkurranseloven innebærer bl.a. at det kan klages over avslag på anmodninger om å bringe ulovlig atferd til opphør mv.

Forbudsbestemmelsene kan også håndheves av private ved erstatningssøksmål.

Videre kan konkurransemyndighetene ved forskrift gripe inn mot vilkår, avtaler og handlinger som begrenser konkurransen, eller er egnet til å begrense konkurransen i strid med lovens formål. Dette virkemidlet er tenkt brukt i markeder hvor det har utviklet seg en praksis som er konkurransebegrensende uten at forholdene dekkes av forbudene i loven.

Det settes nå større fokus på lokale markeder i konkurransepolitikken. Den nye konkurranseloven vektlegger vurderinger av lokale markedsforhold. Det avspeiles bl.a. i reglene for tilsyn med fusjoner og sammenslutninger mellom bedrifter gjennom meldeplikt. Dersom det av ulike grunner blir få valgmuligheter for forbrukerne, eller det foreligger andre problemer som for eksempel dårlig kundeinformasjon, vil en i lokale eller regionale områder kunne få redusert konkurranse. Problemene er antakelig mest utbredt når det gjelder levering av tjenester. Leverandørene kan da ta uforholdsmessig høye priser. Denne type problemstillinger er et viktig innsatsområde for konkurransemyndighetene i tiden framover.

SPØRSMÅL NR. 724

Innlevert 27. mai 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 7. juni 2004 av landbruksminister Lars Spønheim

Spørsmål:

"Har statsråden framleis ei overtyding om at 10 pst.-målet er realistisk, er statsråden, om naudsynt, villig til å bruke langt større ressursar for å nå målet og også utvirke til at Opplysningskontora innanfor gjeldande ramme skal informere om økologiske produkt samt at målretta arbeid mot barn og ungdom er eit riktig verkemiddel for å nå 10 pst.-målet, og vil statsråden, slik St.meld. nr. 19 kap 6.1.3 fastset, sjå til at

Landbruksdepartementet (LD) samarbeider med Helsedepartementet (HD) slik at økologisk får ein naturleg plass i skolefruktordninga og seinare målretta ordningar?"

GRUNNGJEVING:

Styresmaktene har gjennom St.meld. nr. 19 (1999-2000) Om norsk landbruk og matproduksjon vedteke ei målsetjing om at 10 pst. av det totale jordbruksarealet i Noreg skal være økologisk innan 2010, vel å merke under føresetnad av at det er grunnlag for dette i marknaden. Som lekk i dette er der utarbeidd Handlingsplan for økologisk produksjon og omsetning, der meir konkrete virkemiddel ar nedteikna. Ved utgangen av 2003 var 3 pst. av arealet omlagt til økologisk, noko som medfører ein årleg naudsynt auke på ca. 25 pst. for å nå målet. Slik det går fram av statistikken er ein ikkje i nærleiken av å nå målet etter dagens framdrift.

For å bygge ein marknad, slik nedfelt i handlingsplanen, må informasjon og målretta marknadsarbeid gå hand i hand. Ved styringsmaktene si hjelp er der skipa fleire Opplysningskontor, seinast for meieriprodukt, som er sett til å gi generisk informasjon om dei ymse matslaga. Så lenge disse kontora har eit delegert ansvar for marknadsbyggande informasjon finansiert over offentlege budsjett eller via omsetningsavgifter, er det logisk at styresmaktene går inn og gir instruks om at Opplysningskontora skal innlemme informasjon om økologiske produkt i si normale drift. Det er kjent at LD nyleg stoppa ein slik instruks drøfta i Omsetningsrådet (og Omsetningsrådets arbeidsutval).

I stortingsmeldinga kap. 6.1.3, fyrste og andre avsnitt, er der fastsett målretta arbeid for å forbetre kosthald og kosthaldsvanar. I skolefruktordninga har OFG gjort som best dei kan for å blokkere for inkludering av økologisk frukt og grønt som eit naturleg val for elevar/foreldre og skole. No er ansvaret flytta frå LD til HD, men likevel slik at LD og HD er forplikta til å samarbeide, ref. 6.1.3 i stortingsmeldinga. Så lenge denne stortingsmeldinga er heimel for Handlingsplanen for økologisk produksjon og omsetning er det naturleg at LD/HD nyttar seg av si instruksjonsmyndigheit overfor dei (OFG) som dagleg styrer og marknadsfører ordninga. Det same vil gjelde også for eit framtidig tilbod innanfor barnehagesektoren (ref. uttale frå SHdir), om at dei vurderer ei barnehageordning på linje med skolefruktordninga. Så lenge handlingsplanen si målsetjing er avgrensa av at marknaden etterspør varene, er det viktig at kosthaldsvanane og preferansane vert lagt tidleg. Helseministeren har i Stortinget som svar til underteikna sagt at kosthaldsvanane vert danna tidleg.

Dei store marknadsaktørane, då særskilt Norsk Kjøtt/Gilde og TINE, har i beste fall synt manglande evne til å få dei økologiske råvarene fram til marknaden som økologisk. Disse sitt dilemma kan være at dersom dei skal fremme informasjon om at økologiske produkt er framtidsretta (les statsråden si tale 5. november 2003) så vil dei uvilkårlig sei noko om dei konvensjonelle produkta, som i lang tid vil utgjere hovudtyngda av aktiviteten.

I protokollen frå siste jordbruksforhandlingane tyder det at LD har endra retning idet dei same marknadsaktørane er utpeika til å være dei lokomotiva som skal utvirke at 10 pst.-målet vert nådd. Like så seier protokollen at primærprodusentane kan komme til å bli pålagde å inngå i heilkjedeavtaler eller kontraktsdyrke for å kvalifisere til omleggingsstøtte. Talet på tvilarar vil kanskje då ikkje minke.

Det er tydeleg at LD halvvegs inn i handlingsplanperioden ikkje har eintydig staka ut den retninga som må til for å nå 10 pst.-målet.

Svar:

Det er en målsetting at 10 pst. av jordbruksarealet skal være økologisk drevet innen 2010 forutsatt at det er et fungerende marked for økologiske produkter. Sett i forhold til utviklingen de seinere år er det utfordringer knyttet til å nå målet, men jeg har fortsatt stor tro på at vi skal klare det. De største utfordringene er nå knyttet til markedsutviklingen for økologiske varer.

For 2005 er det, i henhold til den inngåtte jordbruksavtalen, foreslått å avsette 125,7 mill. kr til utvikling av økologisk jordbruk. Dette innebærer en økning på 5 mill. kr for dette området innenfor en avtale der totalrammen er redusert med 170 mill. kr og de varige bevilgningene over statsbudsjettet med 410 mill. kr. Jeg vil derfor hevde at vi i dag setter inn vesentlige ressurser i dette arbeidet.

Ved utgangen av 2003 var 3,7 pst. av det totale jordbruksarealet økologisk drevet eller under omlegging til økologisk drift. Økningen i det økologisk drevne arealet var på ca. 56 300 dekar fra 2002 til 2003. Hovedproblemet er at en lav og synkende andel av den økologiske produksjonen når fram til forbrukerne som økologisk merket vare. Hovedfokus i jordbruksavtalen for 2005 vil derfor rettes inn mot raskt å oppnå bedre markedsutvikling. Jeg har etablert en dialog med markedsaktørene om dette, og vi vil nå iverksette forpliktende heilkjedeavtaler som har til formål å stimulere produsenter og aktører i verdikjeden (foredlere og omsettere) til i fellesskap å legge til rette for økt vareomsetning av norskproduserte økologiske varer. I tilknytning til denne satsingen, vil Omsetningsrådet ta opp økologisk jordbruk som en sak på sitt møte 18.

juni. Bruk av omsetningsavgiften inn i satsingen på helkjedeavtaler og Opplysningskontorenes oppgaver i forhold til å nå målsettingene for økologisk jordbruk vil da være tema.

Jeg er for øvrig enig i at barn og unge er en viktig målgruppe å nå for å øke framtidig forbruk av økologiske matvarer. Å få inn økologisk frukt og grønt i skolefruktordningen kan være ett tiltak i denne sammenhengen. Jeg vil her vise til helseminister Dagfinn Høybråten's svar i spørretimen 28. april i år. Som det går fram av helseministerens svar, er økologiske varer omtalt i retningslinjene for den nye skolefruktordningen. Leverandører av økologiske varer som oppfyller kravene i retningslinjene og ønsker å levere til ordningen, skal vurderes på lik linje med andre leverandører. Som helseministeren påpeker i sitt svar, er imidlertid ikke hovedintensjonen med skolefruktordningen å øke omsetningen av økologiske produkter. Derfor er det også gitt støtte til en rekke andre prosjekter med barn og ungdom som målgruppe.

Generelt sett er det min klare holdning at norske forbrukere, på samme måte som forbrukerne ellers i Europa, skal ha anledning til å velge mellom et

mangfold av ulike matvarer og -kvaliteter, herunder økologiske produkter. Vi arbeider derfor kontinuerlig for å tilpasse og målrette våre tiltak for å nå de mål Stortinget har trukket opp for utviklingen av økologisk landbruk. Jeg viser for øvrig til omtale av utvikling og bruk av virkemidler i St.prp. nr. 66 (2003- 2004).

SPØRSMÅL NR. 725

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Rita Tveiten

Besvart 3. juni 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Vil forsvarsministeren setja i verk ombygging av hovudmotorane på kystvaktskipa våre som fører til reduksjon av både drivstoff forbruket, NO_x- og CO₂-utsleppa?"

GRUNNGJEVING:

Det er ein målsetnad og også ei plikt Noreg har, jf. Kyoto-avtalen, at utslepp av NO_x og CO₂ skal reduserast. Forsvaret kan bidra ved å byggja om hovudmotorane på kystvaktskipa "Nordkapp", "Senja" og "Andenes" til LavNO_x.

Når det gjeld NO_x, er Noreg forplikta internasjonalt til ikkje å overstiga utsleppsnivået frå 1987, samt at me har eit nasjonalt mål om å redusera utsleppa med 30 pst. frå 1986-nivå innan 2010.

Ombygging av hovudmotorane på Nordkapp- klassen, kan årleg gje ei innsparing på NO_x på 648 000 kg, eller 30 pst. For CO₂ er innsparinga på 5 148 000 kg eller 7 pst. På drivstoff sida kan innsparinga bli på 1 620 000 kg eller 7 pst. Desse tala kjem fram frå oppnådde resultat på tilsvarende motorar som alt er ombygde. I tillegg til desse resultatata kan motoren si levetid auka med opp til 10 år og vedlikehaldsutgiftene vert reduserte.

Svar:

Det blir vist til spørsmål frå stortingsrepresentant Rita Tveiten til forsvarsministeren om ho vil setje i verk ombygging av hovudmotorane på våre kystvaktskip for å redusere drivstofforbruket, NO_x- og CO₂-utsleppa.

Ombygging av hovudmotorane på Nordkapp- klassen er eit av mange investeringsbehov Kystvakta har identifisert og har i sine planar. På investeringssida i Forsvaret er det dei næraste åra ein svært pressa situasjon for prioritert materiell - og ombygging av hovudmotorane på Nordkapp-klassen kystvaktfartøy har ikkje nådd opp i denne sammenhengen. Det er ikkje tatt noka endeleg avgjersle på levetida til denne fartøyklassen, og eg vil difor først ta stilling til ei slik investering, innanfor svært trange rammer, når ei slik avgjersle er tatt.

Nordkapp-klassen blei bygt tidleg på 80-talet, og krav til utslepp frå skip på den tida var ikkje så strenge som i dag. Ved ei framtidig utskifting av eksisterande materiell, vil miljøkrava til mellom anna luftutslepp bli gjort gjeldande også for fartøya i Kystvakta.

Det er eit mål at Forsvaret skal redusere utslepp til luft, mellom anna klimagassar, utan å kome i konflikt med operative krav. Dette er ønskeleg å få til, for mellom anna å medverke til at helse og miljø ikkje blir skadelidande. Når det gjeld eksisterande materiell, og spesielt eldre materiell, vil økonomiske faktorar vere avgjerande for investering i ny teknologi for å redusere miljøfarlege utslepp. Nordkapp- klassen reknar ein med har ei levetid til omkring 2015. Det kan også skje at ein vil forlenge levetida til Nordkapp-klassen. Ei avgjersle om dette vil bli tatt i løpet av komande planperiode. Dersom levetida til fartøya blir forlengd, vil det vere føremålstenleg å byggje om motorane, både for å redusere driftsutgiftene og tilfredsstille miljøkrava.

Det er, på den andre sida, meir kostnadseffektivt å tilpasse gode tiltak for nytt materiell tidleg i planleggingsfasen. Forsvaret skal difor søkje å finne framtidsretta og gode løysingar for miljøet, og naturlegvis skal vi oppfylle alle lovpålagte krav for nytt materiell.

Dei nye fregattane, Fridtjof Nansen-klassen og KV "Svalbard", tilfredsstiller alle miljøkrava.

SPØRSMÅL NR. 726

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 9. juni 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

"Vil statsministeren utnevne en statlig IKT-direktør?"

BEGRUNNELSE:

Private aktører blir stadig mer frustrert over det trege tempoet i den offentlige satsingen på Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Både IKT-Norge og Den Norske Dataforening etterlyser mer effektive grep enn de som hittil er gjennomført. Vi ser at den norske utviklingen innen bruk av IKT sakker akterut i forhold til andre land.

Det offentlige må bygge den IKT-politiske plattform for at Norge skal bli mer innovativt, skape en mer effektiv og kvalitetsbevisst offentlig sektor, og bidra til at alle skal kunne utnytte teknologiens muligheter.

IKT-bransjen mener at Regjeringens passive holdning ikke gir de resultater som trengs for å gjøre Norge konkurransedyktig. Dataforeningens Kjell Rusti etterlyser nå en offentlig sektor som taler med litt færre stemmer, og samordner sine IKT-prosjekter på tvers av departementer, direktorater og etater.

IKT-bransjen mener at eNorge-planen har enkelte lyspunkter, men at eNorge står i fare for å bli et b-norge dersom det ikke settes større ressurser bak den fortsatte omstillingen. Fremskrittspartiet har lenge fremhevet at vi trenger en bred offentlig satsing på bredbånd, offentlige standarder, offentlige tjenester tilgjengeliggjort ved hjelp av IKT, og en offentlig tilrettelegging for privat sektors bruk av IKT.

Men det mangler koordinering av den offentlige innsatsen. Mens aktører i næringslivet søker å konsolidere og standardisere sine IKT-systemer, har det offentlige de siste årene gjort det motsatte.

Storbritannias statsminister Tony Blair har nettopp utnevnt en "Head of eGovernment", og har en strategisk satsing på eGovernment og omstilling i offentlig sektor. Bransjen er selvfølgelig fornøyd med at Tony Blairs regjering styrker sin kompetanse ved å ansette kompetente ledere som forstår de utfordringer som både privat og offentlig sektor står ovenfor. En slik forståelse er nødvendig for at privat og offentlig sektor sammen skal kunne utløse det størst mulige potensial av IKT.

Fremskrittspartiet vil utfordre statsministeren til å utnevne en statlig IKT-direktør; en institusjon som med tyngde og autoritet kan definere og gjennomføre en felles IKT-strategi.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra statsministeren.

Stortingsrepresentanten begrunner spørsmålet med at det er et behov for større tempo i den offentlige satsingen på IKT-området. Dette vil ifølge Knudsen kreve bedre koordinering av den offentlige innsatsen. Knudsen viser her til erfaringer fra England, og etterlyser en statlig IKT-direktør som med nødvendig støtteapparat med tyngde og autoritet kan definere og gjennomføre en felles IKT-strategi.

Tilstandsrapport 2004 for eNorge, som næringsminister Ansgar Gabrielsen la frem på eNorge-konferansen 25. mai i år, inneholder en rangering av lands IT-modenhet i 6 ulike internasjonale undersøkelser. Selv om kvaliteten og innholdet i undersøkelsene varierer, gir de en pekepinn om nivå og utvikling. Norges plassering varierer der mellom plass nr. 2 og 15, og Norge rangeres jevnt over høyere enn for ett år siden. Undersøkelsene viser at befolkningen er avanserte brukere, utviklingen i innhold, eLæring, netthandel og bredbånd er sterk, store deler av offentlig sektor tilbyr viktige, populære og gode elektroniske tjenester, og rammevilkår og regelverk er godt tilpasset behovet. For eksempel har helsesektoren etablert et nasjonalt helsenett og antall forsendelser av elektroniske epikriser har økt kraftig i 2003. Den elektroniske netthandelen i Norge er godt og vel fordoblet det siste året. Rapporten påpeker imidlertid noen hovedutfordringer: Kompetansen for å ta teknologien i bruk er ikke godt nok utbredt, og potensialet for samarbeid og synlighet er stort.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet er på denne bakgrunn ikke enig i stortingsrepresentantens situasjonsbeskrivelse bak spørsmålet, der det bl.a. påstås "at eNorge står i fare for å bli et b-Norge dersom det ikke settes større ressurser bak den fortsatte omstillingen". Representanten etterlyser blant annet "en bred offentlig satsing på bredbånd". Det henvises til nevnte tilstandsrapport, der det bl.a. går fram at veksten i bredbåndstilknytning i Norge er høyere enn i Sverige. Norge har i 2003 nesten tatt igjen Sverige til tross for de at de har brukt store offentlige midler i bredbåndsutbyggingen.

IT-politikken er organisert gjennom kgl.res. av 17. desember 1997, der Nærings- og handelsdepartementet ble tillagt det overordnede samordningsansvaret for Regjeringens IT-politikk. Ansvarer ble utvidet i kgl.res. av 28. juni 2000 der Nærings- og handelsdepartementet blant annet fikk ansvaret for å koordinere bredbåndspolitikken. Samtidig ble det

opprettet en egen avdeling for IT-politikk i Nærings- og handelsdepartementet. På politisk nivå er det etablert et statssekretærutvalg for IT, ledet av statssekretæren i Nærings- og handelsdepartementet. På administrativt nivå foregår omfattende koordinering mellom departementene i oppfølging av eNorge-planen.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har ansvaret for IT i offentlig sektor. Arbeids- og administrasjonsdepartementet la i 2003 frem en strategi for IKT i offentlig sektor. Som ledd i dette arbeidet ble det bl.a. etablert et koordineringsorgan for PKI i forvaltningen. Videre ble det våren 2004 satt i gang et forprosjekt for videre arbeid med samordning og standardisering på IT-området i offentlig sektor.

Med andre ord pågår det en utstrakt koordinering av det offentliges innsats på IKT-området. En eventuell ytterligere styrking av samordnings- og standardiseringsfunksjonen på IT-området i offentlig sektor, herunder spørsmålet om en egen IKT-direktør, vil bli vurdert nærmere på bakgrunn av den omtalte forprosjektrapporten og i forbindelse med utarbeidelsen av den nye eNorge-strategien, som skal videreføre eNorge 2005.

SPØRSMÅL NR. 727

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Bjørgulv Froyen

Besvart 9. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"9. desember 2003 stilte jeg statsråden spørsmål om konsekvensen av en reforhandlet leieavtale mellom BaneTele AS og Jernbaneverket. I svar 16. desember 2003 het det at det ikke var "avklart om en reforhandlet avtale ville få konsekvenser for Jernbaneverkets budsjett". I Riksrevisjonens undersøkelse av styringen av BaneTele framkommer det at allerede i november 2003 ble Jernbaneverket pålagt å sørge for at det omsetningsbaserte elementet i "nåværende avtale ikke skal inngå i ny avtale".

Hva er statsrådets forklaring på dette?"

Svar:

Som det framgår av mitt svar av 16. desember 2003 er Jernbaneverket og BaneTele AS i ferd med å reforhandle leieavtalen for Jernbaneverkets fiberkablenett, hvor omsetningsbasert leie inngår som en del av

forhandlingsmandatet. Dette innebærer at det omsetningsbaserte elementet i leieavtalen mellom BaneTele AS og Jernbaneverket er ett av flere økonomiske elementer i avtaleverket mellom partene. Alle disse elementene er i prinsippet en del av forhandlingsgrunnlaget for reforhandling av avtalen mellom partene. All den tid forhandlingene fortsatt pågår, er det ikke "avklart om en reforhandlet avtale vil få konsekvenser for Jernbaneverkets budsjett".

SPØRSMÅL NR. 728

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 8. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Reiseutgifter for undersøkelse/behandling hos spesialist eller i sykehus har frem til 1. januar 2004 vært dekket med hjemmel i folketrygdloven. Etter denne tid er hjemmelen til å dekke slike utgifter tillagt helseforetakene. Reise med fly defineres etter dette som ekstraskyss og det er innskjerpet at reise med båt, buss og tog skal benyttes selv om dette medfører lengre reise-/fraværstid og overnatting på hotell.

Mener statsråden at denne praksisen er akseptabel når den også påfører pasienten unødig store egenandeler?"

BEGRUNNELSE:

Nødvendig reiseutgifter til og fra undersøkelse/ behandling hos spesialist eller ved sykehus har fram til 1. januar 2004 vært dekket med hjemmel i folketrygdloven kap. 5. Reiseutgiftene skulle dekkes etter billigste reisemåte med rutegående befordringsmiddel. Egen bil kunne benyttes hvis dette var billigere eller like billig som rutegående befordringsmiddel.

På grunn av store avstander mellom hjem/behandlingssted, har det vært akseptert og praktisert at reise med fly, hvor dette var hensiktsmessig, var å betrakte som "reise med rutegående befordringsmiddel" selv om billetten isolert sett var noe dyrere enn om annen rutegående skyss (buss/båt) ble benyttet.

Som grunnlag for å dekke reise med fly, har det vært lagt til grunn at nødvendig reisefraværstid fra hjemmet ville bli betydelig kortere enn om annet rutegående befordringsmiddel ble benyttet.

Fra januar 2004 ble hjemmelen for å dekke reiseutgiftene til sykehus/spesialist flyttet fra folketrygden til helseforetakene. Dette har medført at reise med fly er blitt definert som ekstraskyss, samtidig som det er blitt innskjerpet at buss/båt/tog skal benyttes selv om dette medfører en ikke uvesentlig lengre reise-/fraværstid og i de fleste tilfeller en overnatting på hotell.

Som eksempel kan nevnes: Tidligere praksis: Reise fra en kommune i nordre Nordland eller Sør- Troms til Tromsø eller Bodø kunne i de fleste tilfeller skje innenfor en tidsramme på 10-12 timer.

Etter omleggingen/innskjerpingen av praksis vil en tilsvarende reise kreve minst en overnatting på hotell og en total reise-/fraværstid på minimum 30 timer.

Ut fra retningslinjene vil tilsvarende problemstilling være aktuell ved reise til behandling i Oslo. Ved bruk av fly vil en undersøkelse kunne skje innenfor en tidsramme på ca. 15 timer, men med buss/tog nærmere 3 døgn.

Svar:

Finansieringsansvaret for syketransport og ansvaret for kjørekontorene ble overført fra trygdeetaten til de regionale helseforetakene fra 1. januar 2004. Trygdeetaten har fortsatt ansvar for utbetaling og saksbehandling (på trygdekontornivå). Rikstrygdeverket ivaretar fortsatt direktoratsfunksjonene.

Ved ansvarsoverføringen ble hjemmelen for dekning av utgifter til syketransport flyttet fra folketrygdloven til lov om pasientrettigheter (§ 2-6) og lov om spesialisthelsetjenesten (§ 2-1 a). Det skjedde in-

gen vesentlige endringer av reglens innhold, og det har ikke vært noen innstramminger i regelverket i forhold til pasientenes rettigheter, verken i forhold til dekning av transportutgifter eller for stønad til kost og overnatting.

På bakgrunn av ditt spørsmål har jeg vært i kontakt med Helse Nord RHF som bekrefter at man heller ikke fra deres side har lagt opp til noen endret *praktisering* av reglene med sikte på å innskrenke pasientenes rettigheter i forhold til bruk av flytransport. Helse Nord RHF har også de siste dagene vært i kontakt med flere av trygdekontorene i regionen, som heller ikke kan melde om endret praksis i forhold til utskriving av flyrekvisisjoner. Ansvarsoverføringen har imidlertid vist at det har vært ulik praktisering av reglene, og at det tidligere noen steder har vært benyttet transportmidler med høyere kostnad enn hva som ligger til grunn i rettighetene.

Du peker i din henvendelse spesielt på pasienter i Nord-Norge som skal reise til behandling i Oslo, og at en omlegging av praksis medfører at en reise kan ta opp til 3 døgn når man ikke får benytte fly. Det må i forhold til dette påpekes at det ikke er praksis for å sende pasienter fra Nord-Norge som skal behandles i Oslo med andre transportmidler enn fly.

Pasientrettighetsloven § 2-6, tredje ledd lyder:

"Ved beregning av stønaden skal taksten for den billigste reisemåten med rutegående transportmiddel legges til grunn, med mindre pasientens helsetilstand gjør det nødvendig å nytte et dyrere transportmiddel, eller det ikke går rutegående transport."

Ovennevnte bestemmelse innebærer at det må foretas en avveining mellom kravet om å benytte billigste transportmiddel på den ene siden, og mulighe

ten til å kunne benytte et dyrere transportmiddel som gir kortere og mer komfortabel reise på den andre siden. Økonomiske hensyn tilsier at det er helt nødvendig å trekke grenser og gjøre prioriteringer som dette. Statens utgifter til syketransport har økt jevnt, og er nå på i overkant av 1,5 mrd. kr pr. år. Kostnadene til syketransport med fly eksploderte i årene fra 2000 til 2003. I 2000 utgjorde kostnadene til syketransport med fly 130 mill. kr i Nord-Norge. I 2003 hadde disse kostnadene økt til 232 mill. kr, dvs. nærmere 80 pst. økning.

Rekvirering av syketransport skjer på bakgrunn av pasientens helsetilstand. Ofte er det lege på sykehus eller annen behandler som skriver rekvisisjon for bruk av fly. Det kan også utstedes rekvisisjon dersom det er nødvendig med flyreise av kommunikasjonsmessige grunner. Dette kan avgjøres av transportkontoret ved helseforetaket eller trygdekontoret. Helsedepartementet er åpne for å at det skal kunne foretas en slik avveining i forholdet mellom å belaste pasienten med noe lengre reisevei og kostnadene ved å benytte dyrere transportmidler. En forutsetning om å følge rekvirentens medisinske vurdering og hensynet til pasienten må imidlertid fortsatt ligge til grunn.

SPØRSMÅL NR. 729

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 11. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Mener statsråden det er akseptabelt med 2 års saksbehandlingstid når det gjelder klage på avslag om fornyet arbeidstillatelse?"

BEGRUNNELSE:

En mann fra Somalia fikk innvilget arbeidstillatelse i familiegjennforening med sin ektefelle i mars 2000, og fikk fornyet denne tillatelsen fram til 30. mai 2002.

I juli samme år ble søknad om fornyelse avslått fordi UDI mente ektefellene ikke bodde sammen, og at vilkårene for tillatelse i familiegjennforening dermed ikke lenger var oppfylt. Ifølge søker skyldtes dette at

ekteparet sto i kø for ny leilighet i Oslo kommune, og at konas ettromsleilighet gjennom Ungbo ikke egnet seg for to personer. De flyttet etter hvert sammen i leiligheten hos noen venner. Avslaget ble på bakgrunn av dette påklaget innen fristen i august 2002.

Klager har ennå ikke fått svar på sin klage. På grunn av dette har vedkommende ikke mulighet til å arbeide og forsørge seg selv. Klager har gjennom advokat gjentatte ganger etterlyst svar på klagen.

Svar:

Jeg finner det beklagelig at personen representanten Gjøl refererer til, skal ha ventet i nærmere 2 år uten å ha fått svar på sin klage. Jeg anser ikke at 2 års saksbehandlingstid er akseptabelt, men vil understreke at dette heller ikke er normal saksbehandlingstid for slike saker i dag.

Klage på negativt vedtak fattet av Utlendingsdirektoratet vil først bli vurdert av Utlendingsdirektoratet, og så sendt til Utlendingsnemnda for behandling dersom direktoratet opprettholder vedtaket.

Utlendingsdirektoratet har en målsetting om at klager skal behandles innen 24 måneder. Dette innebærer at de innen 2-4 måneder tar stilling til hvorvidt det negative vedtaket skal omgjøres eller oversendes til Utlendingsnemnda. I de tilfellene hvor direktoratet bruker lengre tid, skyldes det oftest at det er behov for å utrede saken ytterligere og/eller at det kommer frem nye opplysninger. For de sakene som blir sendt til Utlendingsnemnda for klagebehandling, har nemnda som målsetting at de skal behandle klagen innen 6 måneder etter de har mottatt saken. Totalt sett vil behandlingen av en klage ta gjennomsnittlig 8-10 måneder, med mindre direktoratet omgjør sitt vedtak.

Rapporter fra Utlendingsnemnda viser at fram til den 30. april i år var gjennomsnittlige saksbehandlingstiden i nemnda på ca. 21 uker for saker som gjelder familiegjennforening, arbeid/opphold eller asyl. For saker som gjelder visum, var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden i samme periode på ca. 12 uker. For andre typer saker lå den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden på ca. 23 uker.

Jeg arbeider aktivt med å redusere saksbehandlingstiden i alle ledd i utlendingsforvaltningen og øke servicen overfor brukerne. Som ledd i dette har Utlendingsdirektoratet blant annet opprettet en egen opplysningstjeneste før søkerne i saker som behandles av oppholdsavdelingen. På direktoratets hjemme

side finnes det oppdaterte oversikter over saksbehandlingstid for forskjellige sakstyper den siste måneden. Dessverre medførte blant annet innføringen av det nye datasystemet for utlendingsforvaltningen (DUF) i februar i fjor en viss økning i saksbehandlingstiden. Direktoratet arbeider imidlertid med å redusere sine restanser. Som ledd i dette, har de blant annet foretatt en omorganisering som skal bidra til kortere saksbehandlingstid for oppholdssaker. For tiden har direktoratet også overført enkelte ressurser fra asylsaksbehandlingen, til å bistå med nedbygging av restansene i oppholdssaker.

Ved fornyelse av arbeidstillatelse i familiegjennforening med ektefelle, er det et vilkår at ekteskapet består og at partene bor sammen, i motsatt fall vil en søknad om fornyelse kunne avslås. Når søknad om fornyelse er fremmet i tide, har søkere i utgangspunktet krav på opphold på samme vilkår inntil søknaden er endelig avgjort. Dette betyr at søkere normalt vil ha mulighet til å arbeide og forsørge seg selv inntil søknaden er endelig avgjort. At en sak er endelig avgjort vil si at saken er avgjort i Utlendingsnemnda eller at direktoratet ikke har gitt utsatt iverksettelse på sitt negative vedtak.

Jeg vil for øvrig få understreke at det følger av utlendingsloven § 38 at verken jeg eller departementet for øvrig kan instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolkning, skjønnutøvelse eller om enkeltsaker, med mindre saken dreier seg om rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

SPØRSMÅL NR. 730

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 7. juni 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"I St.meld. nr. 18 om forsyningssikkerhet konstaterer Regjeringen at det er positivt at økte kraftpriser gir bedre økonomi for utvikling av fornybar energi. Samtidig påpeker norsk industri, deriblant Norsk Hydro, en

rekke ganger at lave og forutsigbare priser er en viktig forutsetning for å investere i Norge.

Hvordan ser statsråden for seg at Regjeringens "akseptable" priser, som altså skal sikre utvikling av fornybar energi, skal legge grunnlag for kraftpriser som næringslivet kan overleve med?"

BEGRUNNELSE:

"For å få en sikker energiforsyning vil Regjeringen satse sterkere på en miljøvennlig energiomlegging. Tilgangen på fornybare energikilder byr på mange muligheter til omlegging av energiproduksjon og - forbruk. Høyere elektrisitetspriser enn det som har vært vanlig i de senere årene vil støtte opp under en slik omlegging av energibruk og produksjon."

(Jf. St.meld. nr. 18 (2003-2004) side 8).

Når Regjeringen tror at prisene vil støtte opp under en omlegging av energiproduksjon, så må det jo være nettopp fordi prisene i snitt skal være høyere over tid, altså over mange år! Dersom prisoppgangen kun ville vært midlertidig, så hadde det ikke påvirket aktørenes investeringsbeslutninger.

Svar:

Prisene på strøm vinteren 2002/2003 hadde betydelige negative virkninger. Det er et mål for Regjeringen å sikre at det er tilstrekkelig elektrisitet i markedet til akseptable priser. Hensynet til forsyningssikkerheten må vektlegges sterkere enn tidligere. Dette var også bakgrunnen for at Regjeringen i St.meld. nr. 18 (2003-2004) Om forsyningssikkerheten for strøm mv. trakk opp en strategi for en sikrere energiforsyning.

Fram til vinteren 2002/2003 var prisene på elektrisitet gjennomgående lave, jf. figur 3.13 i St.meld. nr. 18. En viktig årsak til dette var mange år med mer nedbør enn normalt. Det må i årene framover regnes med høyere priser enn det som var vanlig fram til 2002/2003. Høyere priser enn det som har vært vanlig i de senere årene vil støtte opp under en miljøvennlig energiomlegging.

Også for kraftintensiv industri er det utviklingen i kraftmarkedet som vil bestemme kraftprisen framover. Dette gir særlige utfordringer for denne industrien. En gjennomføring av Regjeringens strategi for å bedre forsyningssituasjon for elektrisk kraft vil være avgjørende i forhold til den kraftintensive industriens konkurransedyktighet på sikt.

Mange bedrifter har inngått langsiktige kontrakter om kraftlevering. Kraftintensiv industri har lang brukstid, store kraftvolumer og tar ut kraften på et

høyt spenningsnivå. Dette medvirker til at disse bedriftene kan oppnå lavere kraftpriser enn andre kraftforbrukere. Det kan bidra til et å gi et positivt grunnlag for videre kraftbasert industrivirksomhet.

SPØRSMÅL NR. 731

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 7. juni 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"Statsråden har uttalt på energiseminar i Rogaland, og sitert i pressen, at Regjeringens politikk for å skape 10 TWh ny fornybar energi er nok til å sikre strøm til alle til akseptable priser. Dersom forbruksveksten fortsetter i henhold til trendveksten i perioden 1976-2003 (tall fra Statnett) så vil strømforbruket i 2010 være i overkant av 140 TWh.

Hvordan skal statsråden klare å gjøre 10 TWh produksjonsvekst nok til å dekke et årlig forbruk på i overkant av 140 TWh i 2010?"

BEGRUNNELSE:

Nygaard frykter også at strømprisen kan bli så høy at arbeidsplasser i kraftkrevende industri blir lagt ned.

Men energiminister Einar Steensnæs lovet på et seminar i Stavanger tirsdag, at det innen 2010 skal være nok strøm og billig nok strøm til både privatforbruk og til industrien.

Utdrag fra oppslag på Internett på NRK Rogaland 14. april 2004:

"Blant annet skal det innen 2010 være utbygd minst 10 milliarder kilowatt-timer (10 TWh) alternativ energi. Med denne målsettingen til Regjeringen skal det være nok energi til alle, mener Einar Steensnæs.

- *Det er Regjeringens politikk at vi til enhver tid, ikke bare i 2010, skal ha nok strøm til akseptable priser både for næringslivet, private husholdninger og offentlig forvaltning, sier Steensnæs."*

Svar:

Jeg mener ikke at 10 TWh ny fornybar energi er nok til å sikre et tilstrekkelig tilbud i et voksende energimarked men det er et viktig bidrag.

I St.meld. nr. 18 (2003-2004) Om forsyningssikkerheten for strøm mv. er det gitt en nærmere gjennomgang av perspektivene for utviklingen i kraftmarkedet i årene framover. Som vektlagt i meldingen, er det en fare for at evnen til å mestre en svikt i nedbøren kan bli ytterligere svekket i de nærmeste årene framover. Utbyggingstiden i kraftsektoren er lang. NVE anslår at det fram til 2006 bare kan regnes med en samlet vekst i produksjonskapasiteten fra vann- og vindkraftproduksjonen tilsvarende 2-3 TWh/år. Samtidig er det grunn til å regne med fortsatt vekst i forbruket av elektrisitet i de nærmeste årene.

Den økende sårbarheten for svikt i nedbøren var bakgrunnen for at det i meldingen ble trukket opp en strategi for en sikrere energiforsyning. Denne strategien består av tiltak over et bredt felt. Det er den samlede innsatsen som vil gjøre oss bedre rustet i år med svikt i vannkraftproduksjonen. Regjeringens strategi består både av tiltak som vil gi en mer robust kraftforsyning, og av tiltak som vil bedre håndteringen av svært anstrengte kraftsituasjoner.

Innsatsen vil bl.a. være rettet mot å:

- Styrke innsatsen for miljøvennlig omlegging av energibruk og -produksjon. Enova skal bidra til ny miljøvennlig energiproduksjon og energibesparelser på til sammen 10 TWh/år innen 2010. Det er lagt opp til en ny ordning for å stimulere til investeringer i infrastruktur for fjernvarme. Målet er å utløse et potensial for økt fjernvarmekapasitet på 4 TWh/år i løpet av en femårsperiode.
- Forbedre reguleringer og plantiltak i energiomleggingen. En rekke tiltak vil bidra til mer fleksible oppvarmingsløsninger.
- Styrke grunnlaget for mer vannkraftproduksjon. Regjeringen vil øke innsatsen for å modernisere og oppruste vannkraftanleggene. Regjeringen vil i tillegg prioritere at det bygges ut et betydelig antall mikro-, mini- og småkraftverk.
- Etablere et felles norsk-svensk marked for grønne sertifikater for elektrisitetsproduksjon. For å styrke satsingen på fornybar energi.
- Øke bruken av naturgass innenlands på en miljøvennlig måte. Regjeringen har trukket opp en strategi for økt bruk av naturgass og satsing på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Regjeringen har nå lagt fram forslag om etablering av et statlig innovasjonsorgan for miljøvennlig gassteknologi i Grenland finansiert med et fond på 2 mrd. kr.

Fremme et styrket og mer forpliktende nordisk el-samarbeid. Departementet godkjenner organiseringen av nye overføringsforbindelser til utlandet.

- Legge til rette for en fortsatt effektiv konkurranse i det nordiske kraftmarkedet slik at forbrukernes interesser blir ivaretatt ved prisøkninger.

Jeg er tilfreds med at tiltakene som trekkes opp i meldingen fikk bred tilslutning under Stortingets behandling av meldingen, jf. Innst. S. nr. 181 (2003- 2004).

SPØRSMÅL NR. 732

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 15. juni 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Vi har i den siste tiden sett bevis på at USA ved gjentatte anledninger setter fundamentale menneskerettigheter til side. Fangene på Guantánamo-basen holdes internert på ubestemt tid uten rettergang. Videre har de groteske avsløringene av systematisk tortur i Abu Ghraib-fengselet, gitt innblikk i et nedlatende menneskesyn som er uforenelig med en rettsstat.

Hvilken offisiell reaksjon fra norsk side er etter utenriksministerens mening tilstrekkelig, og vil f.eks. USAs ambassadør bli kalt inn på teppet hos UD?"

BEGRUNNELSE:

President Bush har i strid med FNs resolusjoner gitt støtte til israelsk bosetting på Vestbredden. Som eneste gjenværende supermakt er det særdeles viktig at USA går foran med et godt eksempel som brobygger for demokrati og likeverd, fremfor å bidra til statsterrorisme og økende urett. Skrekkscenene fra det irakiske fengselet kommer i tillegg til det ubestridte faktum at USA innledet en ulovlig krig mot Irak basert på usannheter om de ikke-eksisterende masseødelegelsesvåpnene.

Svar:

Regjeringen ser svært alvorlig på de overgrepene som er avdekket i irakiske fengsler, og som er i strid med folkeretten. Irakiske fanger i Abu Ghraib-fengslet og andre fengselsinstitusjoner i Irak kommer uten tvil inn under betegnelsen "beskyttede personer" i henhold til tredje og fjerde Genèvekonvensjon. Disse slår fast at alle personer har rett til å bli behandlet humant og med respekt. I den utstrekning fanger behandles på en måte som er inhuman, krenkende, ubehagelig eller ufordelaktig i konvensjonenes forstand, vil dette være i strid med folkeretten.

Det er helt nødvendig at de amerikanske myndigheter kommer til bunns i hva som er skjedd. Vi ser dette som et naturlig og nødvendig skritt, som USA også er folkerettslig forpliktet til. Vi legger til grunn at den igangsatte etterforskning vil avdekke alle relevante ansvarsforhold.

Fra norsk side har vi sett det som viktig overfor amerikanske myndigheter å ta klar avstand fra de forhold som er avdekket i Abu Ghraib-fengslet. Amerikanerne er derfor vel kjent med norske synspunkter i denne saken. Vi har både i tosidige samtaler med USA og i NATO og andre multilaterale fora understreket at det er et absolutt krav at de internasjonale styrkene i Irak og andre steder opptre fullt ut i samsvar med internasjonal humanitær rett og at mulige overtredelser etterforskes. Vi har videre gjort det klart at de som måtte ha gjort seg skyldig i overtredelser må bli stilt til ansvar.

SPØRSMÅL NR. 733

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 7. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"I motsetning til fanger i et fengsel, har tvangsinnlagte psykiatriske pasienter ingen rett til daglig å komme ut i friskluft. Med unntak av i de sjeldne tilfeller der tilstanden umuliggjør dette, synes det rimelig at en person som ønsker det, skal ha rett til å kunne oppholde seg utendørs deler av dagen, også under opphold på institusjon, eventuelt gjennom bistand fra personalet når dette er faglig nødvendig.

Hvordan mener statsråden at dette er ivaretatt, og bør ivaretas, i lov om psykisk helsevern?"

Svar:

Utformingen av regelverket for innsatte i kriminalomsorgens anstalter og for pasienter under tvunget psykisk helsevern er svært forskjellig. Mens frihetsberøvelsen er et helt sentralt element innen fengselsvesenet, er frihetsberøvelse innen det psykiske helsevernet en ramme for å kunne yte forsvarlig og adekvat behandling av den enkelte pasient, og et redskap for å unngå at vedkommende skader seg selv eller andre. Innenfor det psykiske helsevernet må frihetsberøvelsens karakter avpasses den enkelte pasients individuelle behov og forutsetninger.

Pasienter under tvunget psykisk helsevern skal ha rett til å oppholde seg utendørs deler av dagen. Etter min oppfatning er dette også ivaretatt gjennom gjeldende regelverk. Jeg viser her særlig til psykisk helsevernloven § 4-2 om vern om personlig integritet som har følgende ordlyd:

"Restriksjoner og tvang skal innskrenkes til det strengt nødvendige, og det skal så langt det er mulig tas hensyn til pasientens syn på slike tiltak. Det kan bare benyttes tiltak som gir en så gunstig virkning at den klart oppveier ulempene med tiltaket.

Ved psykisk helsevern i institusjon skal oppholdet så langt det er forenlig med formålet og den enkeltes tilstand gjennomføres slik at pasientens mulighet til å bestemme over seg selv blir ivaretatt.

Med de begrensninger som er nevnt, skal forholdene legges til rette for at pasientene får:

- a. delta i utformingen av institusjonens daglige liv og andre forhold som berører den enkelte pasient,
- b. anledning til å dyrke sine private interesser og hobbyer,
- c. tilgang til aktivitetstilbud innen rammen av husordensreglene,
- d. anledning til daglige uteaktiviteter.

Det skal også tas hensyn til den enkeltes livssyn og kulturelle bakgrunn."

Bestemmelsen tar det selvfølgelig utgangspunkt i at pasienten skal behandles med respekt for hans eller hennes fysiske og psykiske integritet. Hvis omstendighetene likevel gjør tvangstiltak nødvendig, slår bestemmelsen fast at restriksjoner og tvang skal innskrenkes til det strengt nødvendige. Dette innebærer at tvangstiltak og restriksjoner bare skal iverksettes i den utstrekning de ut fra en konkret vurdering av pasienten og hans eller hennes tilstand, framtrer som klart nødvendige, enten av hensyn til pasienten selv, eller av hensyn til medpasienter og omgivelsene for øvrig.

Når det gjelder kravet i psykisk helsevernloven § 4-2 tredje ledd bokstav d) om adgang til daglige ute-

aktiviteter, er dette også tatt hensyn til i forskrift om godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern av 3. november 2000. I forskriften § 4 stilles det som materielt krav for godkjenning at institusjonen har tilgang på egnede utearealer som bør være i umiddelbar nærhet av institusjonen. Dette kravet er stilt i erkjennelse av at tilgang på utearealer kan ha stor betydning for den enkelte pasients helse, og at institusjonen derfor bør ligge slik til at pasienten ikke må transporteres for å kunne benytte egnede utearealer.

Oppsummeringsvis følger det av psykisk helsevernloven at opphold i institusjon under det psykiske helsevernet skal gjennomføres slik at pasientens mulighet til å bestemme over seg selv blir ivaretatt, og at forholdene skal legges til rette for at den enkelte pasient har anledning til daglige uteaktiviteter. Videre fremgår det av samme bestemmelse at restriksjoner skal innskrenkes til det strengt nødvendige, og da av hensyn til pasienten selv eller av hensyn til vedkommendes medpasienter og omgivelsene for øvrig. Psykisk helsevernloven hjemler ikke bruk av restriksjoner i straffemessig øyemed.

Sett på denne bakgrunn er det min oppfatning at pasientens rett til daglig å kunne oppholde seg utendørs er tilfredsstillende ivaretatt gjennom psykisk helsevernloven.

SPØRSMÅL NR. 734

Innlevert 28. mai 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 9. juni 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Det vises til kulturkomiteens merknad vedrørende et framtidig bergkunstsenter i Alta i forbindelse med behandlingen av kulturmeldingen.

På hvilken måte vil statsråden følge opp flertallsmerknaden slik at senteret kan realiseres, til berikelse for lokalsamfunnet, nasjonen og en interessert kulturverden?"

Svar:

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 (kulturmeldingen) og Innst. S. nr. 155 (2003-2004) gjorde Stortinget følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen å vurdere en etablering av Nasjonalt Bergkunstsenter i nær tilknytning til Alta Museum i samarbeid med Finnmark fylkeskommune."

Kultur- og kirkedepartementet har på vegne av Regjeringen tatt initiativ til at saken blir vurdert på et bredt grunnlag. Eventuell etablering av et Nasjonalt bergkunstsenter i Alta involverer flere departementer: Kultur- og kirkedepartementet er ansvarlig departement for statlig museumspolitik og yter tilskudd til Alta museum. Miljøverndepartementet er ansvarlig departement for kulturminnevernet og UNESCOs konvensjon om verdens natur- og kulturarv, mens Utdannings- og forskningsdepartementet har ansvaret for Tromsø museum, som etter kulturminneloven har ansvar for skjøtsel og oppbevaring av arkeologiske funn i landsdelen. Tromsø museum har også spilt en viktig rolle i forvaltning, forskning og formidling av verdensarvområdene i Alta, og har vært med i utredningsgruppen for etablering av et Nasjonalt bergkunstsenter i Alta.

På denne bakgrunn inviterte Kultur- og kirkedepartementet Miljøverndepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet til et innledende møte om saken, sammen med Alta kommune og Finnmark fylkeskommune 11. mai i år.

Som oppfølging av møtet vil i første omgang ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum bli bedt om å vurdere en eventuell etablering av Nasjonalt Bergkunstsenter. De nødvendige faglige utredninger vil bli gjennomført i kontakt med relevante og berørte fagmiljøer. Regjeringen vil fatte en

beslutning om saken når ABM-utviklingsutredning foreligger.

SPØRSMÅL NR. 735

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 10. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"En medarbeider i Helsedepartementet går over fra sin offentlige, politisk oppnevnte stilling til Legemiddelindustriforeningen. Dette reiser spørsmål ved hvilke tiltak som bør gjennomføres for å unngå at personer som sitter på offentlig kunnskap om reguleringen av et privat marked, rekrutteres av det samme markedet nettopp med utgangspunkt i denne kunnskapen.

Hvilke tiltak finner statsråden hensiktsmessig som ledd i å unngå at slik informasjon viderefremmes ved, og virker rekrutterende gjennom, slik ansettelse?"

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til at det er et viktig prinsipp i det norske samfunnet at den enkelte selv skal få velge hvor han eller hun ønsker å arbeide. I enkelte tilfeller vil det likevel være naturlig å ta noen grep for å ivareta tidligere arbeidsgivers interesser. En mulighet man har i dagens regelverk, er at den det gjelder fratrær sin stilling med umiddelbar virkning, og ikke tiltrer den nye stillingen før oppsigelsestiden er ute. Dette skjedde da Pål Christian Roland fratrådte sin stilling som politisk rådgiver med umiddelbar virkning i slutten av mai. Han tiltrer ikke stillingen som administrerende direktør for Legemiddelindustriforeningen før 1. september.

En annen viktig restriksjon er politikernes taushetsplikt om det de har fått vite i sitt arbeid for det offentlige. Denne taushetsplikten skal sikre det offentliges interesser, og forhindre at andre samfunnsaktører rekrutterer politikere i den hensikt å skaffe seg informasjon.

Jeg viser til St.meld. nr. 11 (2000-2001), der forholdet mellom embetsverket, departementenes politiske ledelse og andre samfunnsaktører ble drøftet. Regjeringen arbeider for tiden med å følge opp denne stortingsmeldingen ved å ta for seg jobboverganger mellom embetsverket og politiske stillinger, samt overganger fra sentrale stillinger i byråkratiet eller politiske stillinger til privat sektor.

SPØRSMÅL NR. 736

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 2. juni 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Flere har pekt på ubalansen og konflikten som er oppstått mellom forsvarsledelsen og veteranforeningene fra Marinen og Handelsflåten under forberedelse til gjennomføringen av 60-årsmarkeringen for D-dagen i Normandie 4.-7. juni 2004.

Hva har statsråden tenkt å foreta seg i tiden frem til markeringene starter den 4. juni for å redusere den ubalanse og konflikt som er påpekt mht. forsvarsgreinenes og krigsveteranforeningenes representasjon under markeringen i Normandie?"

Svar:

La meg først og fremst understreke at D-dagen i Normandie er en markering av fellesskap. Fellesskap mellom nasjoner som stod sammen, og fellesskap mellom alle de som bidro til freden gjennom den innsatsen som ble utført både før, under og etter landsettingen i Normandie.

Norge hadde tapre kampflygere som utøvet en utrettelig innsats over den engelske kanal, vi hadde hærpersonell som meldte seg til innsats, og vi hadde ikke minst sjøfolkene som gjorde en formidabel innsats, inkludert marinen. Markeringen av D-dagen i Normandie er derfor en markering av samarbeid, den gang som nå. Jeg er sikker på at dette vil tjene til inspirasjon for alle oss som i dag kan takke de som gav sitt liv for fred og frihet på strendene i Normandie.

Den 60-årsmarkeringen vi skal delta i er ikke en anledning for strid. Jeg er derfor glad for at generalinspektøren for Sjøforsvaret så klart tar avstand fra forsøk i den retning. Utover dette anser jeg at videre oppfølging best kan ivaretas av organisasjonene selv.

Forsvaret har bidratt med å chartre et eget fly og et fartøy for inviterte gjester og de ulike veteranforeningene er invitert til å delta i et større antall enn ved både 40- og 50-årsmarkeringen. Marinens og Handelsflåtens foreninger har fått plass til 105 deltakere, Luftforsvaret har fått plass til 45 deltakere og Hæren har fått plass til 2 deltakere. Marinen og Handelsflåten utgjøre derfor størstedelen av vår representasjon fra veteranforeningene ved markeringen.

Dette er den største markeringen noensinne, og vi legger til grunn at alle vil bidra til å gjøre dette til en positiv og verdig opplevelse.

SPØRSMÅL NR. 737

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 3. juni 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Ifølge en artikkel i Dagens Næringsliv foregår en planlagt nedlegging av bilfabrikken i Aurskog. Det hevdes at det selskap Ford solgte fabrikken til for ett år siden er kjent for å legge ned bedrifter og for å ha påført kreditorer i mange land store tap. Lov om erverv som skulle hindre salg til useriøse eiere, er avskaffet. Samtidig ble tidligere krav knyttet til løfter fra store eiere opphevet.

Hva vil Regjeringen nå foreta seg slik at produksjonen av miljøbilen Think kan komme i gang igjen i Aurskog?"

Svar:

Jeg vil innledningsvis informere om de tiltak som norske myndigheter har gjort for å legge til rette for at elbilen skal finne sin plass på markedet.

1. Finansiering over statlige budsjetter har vært benyttet helt fra etableringen av Pivco, forgjengeren til Think Nordic AS, tidlig på 1990-tallet. Den statlige finansieringen skjedde hovedsakelig gjennom Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Ved årsskiftet 1998-1999 var det utbetalt i overkant av 100 mill. kr i statlige tilsagn i form av tilskudd og lån.
2. Fritak for merverdiavgift
3. Fritak for årsavgift
4. Fritak for bompenger
5. Gratis parkering på offentlige parkeringsplasser
6. Fritak for engangsavgift
7. Prøveordning fra 1. juli 2003 hvor i første omgang kollektivfeltene i Oslo og Akershus er åpnet for elbiler.

Jeg mener at jeg med dette, trygt kan si at norske myndigheter har vært på banen helt fra starten av for å hjelpe frem denne miljøvennlige nyskapingen både i Norge og internasjonalt. Vi har bidratt med finansiering gjennom den vanskelige oppstartfasen, og tilrettelagt gjennom ekstraordinære tiltak for nullutslippsbiler på avgiftssiden. Det har derfor vært en skuffelse også sett fra norske myndigheters side når etableringen av Think Nordic på det internasjonale bilprodusentmarkedet ikke har svart til forventningene.

Regjeringen har lagt opp til en målrettet innsats for å sikre gode rammevilkår for vårt konkurranseutsatte næringsliv. Disse rammevilkårene er sentrale for alle konkurranseutsatte bedrifter, både nystartede foretak og etablerte næringer. En økonomisk politikk som bidrar til stabil utvikling i produksjon og sysselsetting er et sentralt bidrag til norsk næringslivs konkurranseevne. Gjennom politikktutforming legger Regjeringen til rette for kontinuitet og økt innovasjon i næringslivet. Dette er en oppgave som vi har høyt press på i disse dager. Vi kan imidlertid ikke styre private bedrifters transaksjoner i enkeltsaker, som når det gjelder Ford Motor Companys salg av Think Nordic ved juletid i 2002; eller når det gjelder bilfabrikkens videre skjebne med den nye eieren Kampkorp Microelectronics.

I helgens medieutspill hevdes det at det foregår en planlagt nedlegging av bilfabrikken i Aurskog. Dette er spekulasjoner som jeg ikke har fått bekreftet, og det er derfor ikke naturlig å kommentere disse påstandene. Jeg håper imidlertid at Think Nordic fortsatt kan ha en mulighet til å få sitt produkt ut på et marked med stadig stigende etterspørsel etter miljøvennlig transport.

SPØRSMÅL NR. 738

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 9. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Den 9. mars 2004 sendte jeg følgende spørsmål til Helse Sør ved administrerende direktør: "Jeg ber nå om å få tilsendt siste ajourførte vedtatte planer for videre utbygging av DPS i nedre Telemark, spesifikk oppgave over antall sengeplasser i henholdsvis Kragerø DPS og DPS ved Skien og Porsgrunn." Frem til dags dato foreligger det ikke svar på dette spørsmålet, og dette kan jeg ikke finne meg i.

Vil helseministeren sørge for at sentrale helsepolitikere på Stortinget får svar på de henvendelser de gjør til de respektive regionale helseforetak?"

Svar:

Jeg er kjent med at Helse Sør har besvart representanten Alvheim i brev av 2. juni 2004. Rent generelt vil jeg bemerke at det i alle typer kommunikasjon overfor Stortinget er viktig at det gis rask respons.

Som helseminister vil jeg legge stor vekt på å legge til rette for at Stortinget og stortingsrepresentantene skal få den informasjon som er nødvendig for at de skal kunne fylle sin rolle. Samtidig er det viktig at dette skjer i former som er i samsvar med etablerte prosedyrer for dialog mellom storting, departementet, forvaltning og statlige foretak. De regionale helseforetakene er i denne sammenheng eid av staten gjennom Helsedepartementet. Med dette som utgangspunkt legger jeg til grunn det direkte politiske og konstitusjonelle ansvaret jeg har ovenfor Stortinget, og kontakt med regionale helseforetak må skje i former som ikke skaper uklarheter i forhold til dette.

Den viktigste kommunikasjonen mellom storting og regjering skjer gjennom de etablerte konstitusjonelle kanaler. Et viktig grunnlag for de årlige budsjettproposisjoner vil være plan- og meldingssystemet som er etablert med utgangspunkt i helseforetaksloven § 34. I denne sammenhengen vil det være naturlig at stortingsrepresentanter vil ha behov for utdypende spørsmål og informasjon om de saker som representantene arbeider med. Jeg vil for øvrig framholde at i all hovedsak bør denne type spørsmål og ytterligere informasjon kanaliseres til ansvarlig statsråd. Jeg vil den sammenheng også sørge for at stortingsrepresentanter får svar på de henvendelser som angår de respektive regionale helseforetak.

SPØRSMÅL NR. 739

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 9. juni 2004 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

"Vil Noreg arbeide for å auke fridomen og fleksibiliteten hos utviklingslanda når det gjeld å forme sin egen utviklingspolitikk, innafor internasjonale handelsavtaler, og vil Noreg arbeide for fortgang i forhandlingane om dei såkalla "Special and Differential Treatment", slik at disse forhandlingane blir slutført

og blir bindande i internasjonale handelsregelverk?"

GRUNNGJEVING:

Ein av dei viktigaste debattane framfor UNCTAD-konferansa i Brasil denne månaden er spørsmålet om politisk handlingsrom, det vil sei korleis muligheit utviklingslanda har til å føre ein sjølvstendig politikk innanfor rammene av internasjonale handelsavtaler.

I det internasjonale regelverket forma av organ og institusjonar som Verdas Handelsorganisasjon, IMF og Verdsbanken, er det ein stadig voksende bekymring i svært mange utviklingsland om at deira politiske handlingsrom blir stadig mindre.

Mange vil meine at FN-institusjonane bør ha ein klar forrang blant internasjonale organisasjonar, og at UNCTAD må ha klar forrang framfor WTO. Derfor er det viktig at spørsmål som politisk handlingsrom står sentralt under det kommande UNCTAD-toppmøtet.

Svar:

Spørsmålet om politisk handlingsrom for utviklingslanda innafor internasjonale handelsavtar har vore eit sentralt tema i førebuingane til UNCTAD XI-konferansen i Brasil og vil òg kunne bli ei viktig sak under sjølve konferansen. Globaliseringa har auka behovet for internasjonalt samarbeid og internasjonale avtar. Samstundes kan slike avtar setja grenser for kva tiltak landa kan nytte i sin nasjonale politikk. Desse spørsmåla må det einskilte land vurderer før det eventuelt vel å inngå ein bindande internasjonal avtale. Samstundes er det viktig at internasjonale avtar tek omsyn til utviklingslandas særskilde behov. Spesielt dei minst utvikla landa kan trengje fleksibilitet og handlingsrom til å fremja nasjonale strategiar for utvikling og fattigdomsreduksjon.

I det multilaterale handelssystemet tek ein omsyn til dette behovet gjennom reglar om positiv særhand-saming av utviklingslanda, såkalla "special and differential treatment provisions". Desse reglane går igjen

i alle avtalane i Verdas Handelsorganisasjon (WTO). Reglane omfattar mellom anna mindre omfattande plikter for utviklingslanda, lengre overgangsordningar og fagleg bistand. Det er teke særleg omsyn til dei minst utvikla landa, mellom anna gjennom unntak for ein del plikter.

For utviklingslanda er det viktig med eit ope, sterkt og føreseieleg regelverk for internasjonal handel som kan sikra interessene deira i høve til større og meir slagkraftige handelspartnarar, og som samstundes kan gjera det lettare å tiltrekke utanlandske investeringar. For å unngå ei undergraving av heile det multilaterale handelssystemet, er det viktig at land ikkje utan vidare kan trekkje forpliktingane sine tilbake. Dette gjeld alle land, både utviklingslanda og industrilanda.

Når det gjeld framtidige plikter og implementeringa av det eksisterande regelverket, er det viktig at medlemslanda kan bli samde om ein balanse som i tilstrekkeleg grad tek omsyn til dei særskilde behova dei fattigaste landa har, men utan samstundes å svekkja regelverket. Det er mellom anna dette ein søker å få til i den forhandlingsrunden som no går føre seg i WTO, både innafor dei ulike forhandlingsområda og i høve til reglane om positiv særhandsaming av utviklingslanda.

Under WTO si ministerkonferanse i Doha i 2001 vart medlemslanda samde om å gjennomgå alle desse reglane med tanke på å styrkja dei og gjera dei meir effektive. Dette kan til dømes gjerast ved å gjere fleire av desse reglane meir forpliktande og dermed meir bindande for medlemslanda. Noreg støtter dette og tek aktiv del i desse forhandlingane. Vi vil halde fram med å gjera det vi kan for at dei skal kunna slutførast så snart som mogleg, og slik at resultatet tek særleg omsyn til dei fattigaste landa. Dessverre har dette arbeidet vist seg å vera svært vanskeleg, mellom anna fordi utviklingslanda ikkje er ei homogen gruppe i WTO. Det er derfor viktig at utviklingslanda sjølve tek opp diskusjonen om korleis dei landa som treng det mest kan sikrast nødvendig fleksibilitet og handlingsrom.

Dokument nr. 15:38

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 740

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 9. juni 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

“Regjeringen har overraskende besluttet å ikke heve tråleren "Gudrun Gisladdottir" som ligger på havbunnen i Vestvågøy kommune. Dette er det mange som reagerer sterkt på, siden havaristen med last og olje utgjør en stor miljørisiko. Jeg viser til statsrådets svarbrev av 12. september 2003 til undertegnede hvor det står: "Det er min ambisjon at den pågående hevingen skal fullføres slik at både olje, last og fartøy blir fjernet."

Kan statsråden gjøre rede for hvorfor han ikke lenger har ambisjon om å heve havaristen?”

Svar:

Som ledd i hevingsoperasjonen av "Gudrun Gisladdottir" ble fartøyet rettet opp på bunnen den 12. mai 2004. Det ble da avdekket at fartøyet i løpet av vinteren har fått betydelige skader og er i vesentlig dårligere forfatning enn hittil antatt. Det ble oppdaget en flenge i skroget som er ca. 35 meter lang og 2-3 meter bred. Det ble også konstatert hull i skroget inn til maskinrom, hull inn til ett av lasterommene og hull inn til to dieseltanker. I tillegg er det avdekket lekkasjer i de av skipets tanker som skal fylles med luft for å gi oppdrift ved hevingen.

Fiskeridepartementet ba derfor Kystdirektoratet i brev av 19. mai 2004 om en faktabeskrivelse av fartøyet tilstand, beskrivelse og teknisk vurdering av hevingsoperasjonen, kritiske faktorer for staten, juridiske og økonomiske sider ved ulike løsninger og miljørisikoen. I tillegg ble det bedt om en orientering om kontraktsrettslige forhold. Kystdirektoratet ble også bedt om å komme med forslag til løsning og anbefaling til videre tiltak i forbindelse med oppryddingen etter havariet av "Gudrun Gisladdottir".

Kystdirektoratet har i brev den 24. og 26. mai 2004 til Fiskeridepartementet opplyst at:

- Skadene og de nye tekniske forhold på "Gudrun Gisladdottir" er som beskrevet ovenfor så omfattende at det ikke vil være mulig å bringe fartøyet flytende uten betydelig arbeidsinnsats og kostnader. Skadene på skroget medfører at fartøyet etter Kystdirektoratets vurdering nå må betraktes som et vrak. Kystdirektoratet finner ikke å kunne anbefale at hevingsoperasjonen fortsetter.
- Det antas at om lag $\frac{1}{4}$ av dieseloljen om bord har lekket ut. "Gudrun Gisladdottir" hadde 364 m^3 marin diesel og 10 m^3 smøreolje om bord da den sank. Om ytterligere bunkers er lekket ut under selve havariet eller har lekket ut i forbindelse med belastningene fartøyet har vært utsatt for senere, er ikke kjent. Antakelig er det 275 m^3 bunkers og 10 m^3 smøreolje igjen i vraket. Dette representerer fare for akutt forurensing.
- "Gudrun Gisladdottir" var lastet med 875 tonn frossen fiskefilet da den sank. Et større antall pappkartonger og plastikkposer, delvis med fisk, siver ut av vraket. Fiskelasten vil bli brutt ned naturlig. Plasten og kartongen representerer et søppelproblem, men anses ikke som akutt forurensing.
- "Gudrun Gisladdottir" anses ikke som en fare for fremkommeligheten eller sikkerheten til sjøs der den nå ligger på ca. 40 meters dyp.

Kystdirektoratet har opplyst at man nå er kommet til et tidspunkt og en faktisk situasjon og med en teknisk tilstand på fartøyet som gjør at Kystdirektoratet tilrår at hevingen stoppes og at "Gudrun Gisladdottir" blir liggende, men tømmes for olje.

Kystdirektoratet vil stille til rådighet ressurser til å følge opp og rydde dersom plastmaterialet blir et søppelproblem. Dette vil bli gjort i nært samarbeid med lokalt IUA (Interkommunalt aksjonsutvalg).

På denne bakgrunn har Regjeringen konstatert at premissene for beslutningen om å gjennomføre en hevingsoperasjon er radikalt forandret, og besluttet at vraket skal bli liggende, men tømmes for olje.

SPØRSMÅL NR. 741

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 9. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Det hender at folk med store og alvorlige gjeldsproblem vert svartelista i selskap grunna mislighalda betalningar over fleire år. Når dei så hamnar under aktiv rehabilitering og har eit ønske om å rydda opp i sine økonomiske problem, viser det seg at det å skaffe ordinære forsikringar som bustadforsikring eller eigenandel på bilforsikring vert vanskeleg. Også der sosialkontoret garanterer for betalinga. Eigenandel på bil er lovpålagt i Noreg.

Kva vil justisministeren gjera for å imøtekomma desse tilfella?”

Svar:

Forholdet mellom forsikringsselskap og forsikringstakere er først og fremst regulert i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler. Det er i dag ingen lovfestet plikt for forsikringsselskaper til å inngå forsikringsavtale med alle som ønsker det. En slik kontraheringsplikt ble vurdert under forberedelsen av den nåværende forsikringsavtaleloven, men ble avvist, se NOU 1983:56 Lov om avtaler om personforsikring, side 33.

Normalt vil konkurransen forsikringsselskapene imellom gjøre at selskapene i egeninteresse er opptatt av å få nye kunder. At de i enkelte tilfeller likevel ikke ønsker å tilby forsikring, kan bero på flere faktorer. De konkrete omstendigheter kan for eksempel ligge slik an at skaderisikoen fremstår som uakseptabelt høy. For ansvarsforsikring kan svake utsikter til å få dekning for et regreskrav være en årsak.

Justisdepartementet har ikke adgang til å gripe inn overfor forsikringsselskaper som nekter å tilby forsikring, heller ikke i tilfeller hvor en slik nektelse fremstår som klart usaklig. Kredittilsynet har med hjemmel i kredittilsynsloven § 4 nr. 7 adgang til å gi pålegg til institusjoner det har tilsyn med (bl.a. forsikringsselskaper), dersom institusjonen ikke overholder plikter i henhold til bestemmelser i eller i medhold av lov. Etter denne bestemmelsen vil jeg anta at en praksis som går ut på usaklig nektelse av forsikringer, i den grad den er ulovlig etter for eksempel markedsføringsloven eller andre regelsett, etter omstendighetene vil kunne være en sak for Kredittilsynet. En kunde som på usaklig grunnlag er nektet forsikring, kan ellers søke å få i stand en løsning ved å bringe saken inn for Forsikringsklagekontoret.

SPØRSMÅL NR. 742

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 3. juni 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

“Det vises til oppslag i Aftenposten av i dag, hvor det fremgår at en menighet i Vestfold har vunnet budrunden i Forsvarets salg av Østre Bolærne. Vestfold fylkeskommune som ønsker å sikre øya for allmennheten er dermed forbigått. Dette passer dårlig med de signalene Stortinget har gitt, og intensjonen i budsjettinnstillingen har vært at en skal kunne ta andre hensyn enn de rent økonomiske.

Kan statsråden forklare hvorfor Regjeringen går på tvers av Stortingets intensjon og tillater en privat aktør å fortrenge allmennheten?”

BEGRUNNELSE:

Miljøverndepartementet har sammen med bl.a. Vestfold fylkeskommune brukt betydelige summer på å kjøpe opp eiendommer for å legge dem ut for allmennheten. Det er derfor et paradoks at regjeringskollegaer i Forsvarsdepartementet samtidig selger ut og gir fra seg et viktig område.

Norges Naturvernforbund har bl.a. uttalt at øya burde være inntatt i verne- og friluftsområde.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra miljøvernministeren.

Alt salg av statens faste eiendommer skjer i henhold til fullmakt fra Stortinget, jf. Grunnloven § 19. I inneværende budsjettperiode er Forsvarsdepartementet gitt fullmakt til å selge eiendommer Forsvaret ikke lenger har behov for til markedspris, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) romertallsvedtak VIII 2. a), side 119, hvor det heter: *"Forsvarsdepartementet i 2004 kan: a) Avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris."*

Gjennomføringen av salg av fast eiendom skjer i henhold til fremgangsmåte fastsatt ved kgl.res. av 19. desember 1997 "Avhendingsinstruksen". Rammen for prosessen følger av instruksens punkt 3.1, hvor det heter *"Avhending skal skje på den måten som gir det beste økonomiske resultat for staten"*. Forslag om avhending som gave eller til underpris skal forelegges Finansdepartementet før det fremmes for Stortinget. Når Forsvaret utlyser fast eiendom til salg, er man som hovedregel bundet til å akseptere det høyeste bud som oppfyller salgsvilkårene. Denne regel kan bare fravikes dersom det vil være økonomisk mer fordelaktig totalt sett for staten å avhende til en annen.

Før en av Forsvarets faste eiendommer blir utlyst på det åpne marked, skal andre departementer, den aktuelle fylkesmann og Statsbygg forespørres om det er statlig behov for eiendommen. For Østre Bolærnes vedkommende ble slik forespørsel sendt 6. januar 2004 uten at det meldte seg statlige interessenter. Hadde en statlig interessent meldt seg, ville overføring av fast eiendom innenfor statens forretningsdrift ha skjedd ved at det ble betalt vederlag tilsvarende takst, som for Østre Bolærne er 14 mill. kr. Kommunale og fylkeskommunale institusjoner omfattes imidlertid ikke av en slik regel om statlig forkjøpsrett, og må konkurrere om eiendommen på samme vilkår som øvrige kjøpere, herunder gi bud på vanlig måte når eiendommen utlyses til salg. Skifte Eiendom er imidlertid av Forsvarsdepartementet gitt anledning til å selge

eiendom direkte til kommuner til takst der dette er hensiktsmessig. Nøtterøy kommune fikk et slikt tilbud, men valgte å takke nei.

Østre Bolærne er på 590 dekar. Forsvarsdepartementet har igjennom salgsprosessen hatt som forutsetning at allmennhetens interesser i området sikres. To tredjedeler av Østre Bolærne vil være tilgjengelig for allmennheten 24 timer i døgnet 365 dager i året. Nøtterøy kommune har foreslått at ca. 90 dekar på Østre Bolærne vernes for fremtiden som naturreservat og kulturlandskap grunnet verneverdig vegetasjon. Således vil de virkelige verdifulle friluftsområdene på øya bli sikret til glede for regionens befolkning.

Den resterende tredjedelen på Østre Bolærne er i hovedsak område med bygningsmasse, som også skal tilrettelegges for et mangfoldig aktivitetstilbud åpent for publikum. Det er videre stilt krav om at marinaområdet skal tilrettelegges for og inkludere et tilbud for allmennheten. Et bolighus er vernet i henhold til Riksantikvarens vedtak. Verneklausul vil bli tinglyst som en heftelse på eiendommen. I tillegg vil friluftsområdet også få en vernestatus gjennom en regulering til "militærhistorisk kulturlandskap" som underformål. Dette innebærer at tidligere forsvarsinstallasjoner skal tas vare på for ettertiden som en del av landskapet.

Etter at budrunden ble avsluttet, ble det 28. mai 2004 inngått avtale om salg av eiendommen til Brunstad Conference Center AS (BCC) som var høyeste budgiver med 26,5 mill. kr. Vestfold fylkeskommune hadde gitt det tredje høyeste bud på 24 mill. kr. I avtalen med BCC er det knyttet flere betingelser som regulerer allmennhetens ferdsel. Nøtterøy kommune skal være den som ivaretar allmennhetens til

gjengelighet til øya, og sørge for at kjøperen overholder de heftelser som hviler på eiendommen.

Etter mitt skjønn har prosessen både ivarettatt statens interesser som selger, og allmennhetens muligheter til å utnytte dette attraktive område til rekreasjon.

SPØRSMÅL NR. 743

Innlevert 1. juni 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 18. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Hva er provenyeffekten av å ansette fulltids familievoldskoordinatorer i alle politidistriktene, inkludert opplæring på Politihøgskolen, og hvor mye brukes til disse formål over politidistriktenes og Politihøgskolens budsjetter i dag?”

Svar:

Som justisminister har jeg gitt arbeidet for å bekjempe vold i nære relasjoner høy prioritet. I samarbeid med barne- og familieministeren og helse- og sosialministeren la jeg i 1999 frem en handlingsplan for å bekjempe vold mot kvinner. Politiets rolle er viet en sentral plass i denne handlingsplanen. Et av tiltakene er innføring av familievoldskoordinatorordningen fra og med 1. juli 2002.

En slik koordinatorfunksjon er nå på plass i hvert av landets 27 politidistrikter, og allerede nå kan vi slå fast at ordningen har hatt en positiv effekt når det gjelder politiets bevissthet, kompetanse og håndtering av familievoldssaker. Gjennom mer aktiv bruk av offentlig påtale og sterkere fokus på bevissikring har antallet anmeldelser for familievold økt markant i perioden. Egenrapporterte tall fra politidistriktene viser at politiet hadde i alt 3 890 saker om vold i nære relasjoner i 2003. For de politidistrikter som har statistikkmateriale for 2002 kan man se en økning i antall saker fra 2002 til 2003. Eksempelvis hadde man i Telemark politidistrikt totalt 146 saker i 2003. For de fire første måneder i 2004 har politidistriktet registrert i alt ca. 70 saker.

Familievoldskoordinatoren har distriktsovergrepene ansvarsoppgaver innen vold i nære relasjoner og skal bidra til at politiet utøver en helhetlig og ensartet behandling av denne type saker. Familievoldskoordinatoren har en viktig oppgave når det gjelder å veilede og motivere kollegaer i deres arbeid for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner. Det er politimesterens oppgave å tilrettelegge for lokale tilpasninger slik at den organisatoriske plasseringen som velges er tilpasset koordinatorens oppgaver.

De fleste koordinatorene har kompetanse i etterforskning av voldssaker og god kunnskap om ulike beskyttelsestiltak og andre instansers muligheter til å bistå ofrene med adekvat oppfølging. De fleste politidistrikter har i tillegg til koordinatoren kontaktpersoner ved de ulike driftsenhetene eller regionene som enkelte politidistrikter er delt inn i. Dette medfører at et stort antall personer har ansvaret for arbeidet med familievold i politidistriktene, herunder kontakt med offer, etterforskning, tverretattlig samarbeid og opplæring av egne mannskaper.

Den enkelte politimester har ansvaret for å vurdere hvor store ressurser det er behov for på dette området i vedkommende distrikt til enhver tid og hvordan oppgaven skal løses rent organisatorisk. Politidistriktene har valgt ulike løsninger, der omfanget av familievold, geografiske og organisatoriske forhold i distriktene gir føringer for hvordan oppgavene løses. På denne bakgrunn er det vanskelig å anslå nøyaktig hvor store ressurser det enkelte politidistrikt benytter til arbeidet med familievold generelt og på familievoldskoordinatorene spesielt. På samme måte, må spørsmålet om effekten av å øke stillingsbrøken for de av familievoldskoordinatorene som i dag ikke er heltidsansatt, sees i lys av hvordan dette arbeidet for øvrig er organisert i det enkelte politidistrikt. Politidirektoratets evaluering av ordningen, som ferdigstilles i juli, vil kunne gi svar på hvordan politiets arbeid med familievold kan utvikles ytterligere både med hensyn til familievoldskoordinatorene og øvrige tiltak på området.

Når det gjelder kompetanseheving, har Politihøgskolen undervisning om vold i nære relasjoner både ved grunnutdanningen og etterutdanningen. Dette er implementert i blant annet etterforskning og forebyggende politiarbeid. Politihøgskolen har i tillegg under vurdering et nytt etterutdanningstilbud. Utredningen skal være ferdigstilt 1. oktober 2004. Det vil her bli lagt til rette for at etterforskning av vold i nære relasjoner får ytterligere fokus og sin egen del i en modul

med spesialfeltet voldsrelatert etterforskning. Når det gjelder politidistriktene, har Politidirektoratet i rundskriv 02/018 av 23. april 2002 presisert viktigheten av at koordinatorene gis anledning til faglig utvikling og oppdatering innen familievoldsfeltet.

En av de viktigste ressursene politiet disponerer for å bekjempe vold, er ordenstjenesten. De polititjenestemenn som rykker ut ved melding om vold i nære relasjoner har en svært viktig oppgave i forhold til å sikre bevis, gi offeret nødvendig bistand og iverksette tvangsmidler overfor gjerningspersonen. På denne bakgrunn er det iverksatt kompetansehevende tiltak for ordenstjenesten.

Politiet bruker i dag store ressurser på oppgaver relatert til voldskriminalitet, og i særdeleshet vold i nære relasjoner. Erfaringen så langt tyder på at politiet i denne sammenheng også bruker mye tid på oppgaver som normalt burde ivaretas av andre etater, som for eksempel sosial- og helsesektoren. Det kan derfor syntes å være behov for en tilsvarende koordinatorfunksjon innenfor hjelpeapparatet.

For å holde fortsatt høyt "trykk" på arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner vil Regjeringen legge frem en ny handlingsplan i juni 2004. Planen er utarbeidet i samarbeid mellom Sosialdepartementet, Helsedepartementet, Barne- og familiedepartementet og Justisdepartementet. Handlingsplanen vil ha et særlig fokus på behandlingstilbudet til menn som utøver vold mot sine nåværende eller tidligere partnere, tilbudet til barn som vokser opp i familier der det utøves vold og tiltak som bidrar til å styrke kompetansen i politiet og hjelpeapparatet om vold og voldsofferproblematikk.

SPØRSMÅL NR. 744

Innlevert 2. juni 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 10. juni 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

“Jeg er kjent med at dansk folkeskole er blitt evaluert gjennom OECD. Det foreligger en omfattende rapport utarbeidet av en ekspertgruppe med både ros og ris samt hele 35 konkrete anbefalinger til forbedring. Jeg antar at også Norge som nasjon ville kunne ha stor nytte av en tilsvarende evaluering.

Vil statsråden ta initiativ til at OECD utfører en grundig undersøkelse av tilstanden i den norske skolen?”

BEGRUNNELSE:

Fremskrittspartiet har merket seg at OECD har foretatt en grundig undersøkelse av tilstanden i den danske folkeskolen og at det er fremlagt en rapport om dette 18. mai 2004. PISA-undersøkelsen som ble gjennomført i 2000 i regi av OECD, er den mest omfattende internasjonale undersøkelsen så langt om utdanning, og måler det som kalles funksjonell kompetanse i lesing, matematikk og naturfag blant 15-åringer. De danske resultatene fra undersøkelsen viste at det var et middelmådig faglig nivå blant elevene, og dette gikk på tvers av de forventninger danske skolemyndigheter hadde med bakgrunn i den høye ressursbruken i skolen. Danske myndigheter rettet derfor en forespørsel til OECD om å gå bak tallene, og finne årsaken til den begredelige tilstanden i den danske folkeskolen. En rapport ble utarbeidet av et ekspertteam utsendt fra OECD, med bakgrunn i et 10 dagers langt besøk i november 2003. Ekspertteamet besøkte skoler og institusjoner landet rundt og drøftet skolens tilstand med foreldre, lærere, lokalpolitikere og flere andre. Rapporten peker på en rekke svake sider ved den danske folkeskolen: et utilstrekkelig faglig nivå, mangel på systematiske evalueringer og tilbakemeldinger, manglende krav til elevene, svak lærerutdannelse og usynlige skoleledere. OECD leverte 35 konkrete anbefalinger om hva som burde endres i den danske folkeskolen, for å heve kvaliteten i opplæringen. Den danske folkeskolen har mange likheter med den norske grunnskolen. Begge land bruker svært mye ressurser på skolen, og elevenes faglige nivå er middelmådig i begge land.

Fremskrittspartiet mener det er behov for å finne årsakene til den norske skolens dårlige tilstand, og i tillegg finne konkrete løsninger som kan iverksettes for å bedre tilstanden. En bred og grundig undersøkelse av den norske skolen, utført av internasjonale eksperter, vil kunne bidra positivt til å styrke kvaliteten i grunnopplæringen.

Svar:

Representanten Sortevik spør om statsråden vil ta initiativ til at OECD utfører en grundig undersøkelse av tilstanden i den norske skolen etter mønster fra evalueringen OECD nylig har gjennomført av dansk folkeskole.

Jeg er enig med representanten Sortevik i at evalueringen OECD har foretatt av Danmark er svært interessant, ikke minst fordi det danske og det norske skolesystemet har mange felles utfordringer. Rapporten er meget relevant for å forstå også de norske resultatene, og for diskusjonen om utvikling av kvaliteten i grunnopplæringen. Jeg er også enig i at det er svært viktig å være åpen for innspill til forbedringer av skolen fra både nasjonale og internasjonale eksperter.

PISA-undersøkelsen har gitt viktig og relevant informasjon om utfordringene i norsk grunnopplæring, og det er viktig at vi utnytter og følger opp informasjonen fra undersøkelsen gjennom forskning og analyse. Den danske undersøkelsen er en pilotundersøkelse der OECD prøvde ut en ny metode. Informasjonen fra PISA-undersøkelsen ble kombinert med den tradisjonelle "review" - som innebærer at et internasjonalt team av fagfolk foretar en gjennomgang av situasjonen på et område. OECD vil vurdere erfaringene fra den danske undersøkelsen, og på bakgrunn av dette vurdere å gjennomføre tilsvarende undersøkelser i flere land.

Jeg er svært opptatt av at vi trenger informasjon om tilstanden i norsk skole, og viser til etableringen av det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet, som nettopp har som formål å øke kunnskapen om sektoren og derigjennom danne grunnlag for forbedring. Gjennom flere andre store forskningsprosjekter de siste årene har vi fått et godt bilde på tilstanden i norsk skole. Eksempler på slike forskningsprosjekter er Evalueringen av Reform 97, Differensieringsprosjektet, og Evalueringen av satsing på kvalitetsutvikling 2000-2003 (sistnevnte ble nylig ble sluttført av SINTEF og Danmarks pædagogiske universitet).

Norge har hatt stort utbytte av OECD-gjennomganger av ulike sider ved det norske utdanningssystemet. For tiden deltar Norge i et OECD-prosjekt kalt "Equity in education thematic review", som på mange måter kan sies å være en mer omfattende gjennomgang av det norske opplæringssystemet enn den omtalte danske evalueringen. Mens den danske undersøkelsen bare omfattet grunnopplæringen, omfatter dette prosjektet hele opplæringssystemet. Målet med prosjektet er å gi innspill til hvordan land kan utvikle og implementere en effektiv politikk for likeverdighet i opplæringen. Ni europeiske land deltar i prosjektet, og Norge deltar, sammen med Finland, Ungarn og Sverige, i en utvidet versjon av prosjektet, som inkluderer besøk av internasjonale eksperter. Studien inkluderer også en grundig gjennomgang av tilgjengelige data om opplæringssystemet i deltakerlandene, deriblant PISA-resultater, resultater fra den internasjonale leseundersøkelsen for voksne (International Adult Literacy Survey), OECD-undersøkelsen om videregående opplæring, statistikk over deltakelse i videregående opplæring og høyere utdanning og opplysninger om arbeidsmarkedsdeltakelse, inntekt og utdanningsnivå i befolkningen. Disse opplysningene skal resultere i sammenlignbare profiler over ulike lands resultater. Det vil bli utarbeidet en komparativ sluttrapport fra prosjektet som skal presenteres for OECDs Education Committee neste høst.

Resultater fra en ny PISA-undersøkelse som ble gjennomført i 2003 vil bli offentliggjort i desember i år. Jeg ser det som viktig å følge opp funn som avdekkes i blant annet PISA-undersøkelsen med videre forskning og utredning. Jeg tror imidlertid det er fornuftig å foreta en vurdering av om vi har behov for samme type gjennomgang som den Danmark har deltatt i når vi får resultatene fra Equity-prosjektet og PISA 2003.

Jeg vil derfor avvente en eventuell henvendelse til OECD om en slik gjennomgang representanten Sortevik spør om, til vi får vurdert de nevnte informasjonskildene.

SPØRSMÅL NR. 745

Innlevert 2. juni 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 10. juni 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

“Hva er status for tiltak seks i handlingsplanen mot handel med kvinner og barn?”

BEGRUNNELSE:

Regjeringens handlingsplan mot handel med kvinner og barn inneholder en rekke helt konkrete og viktige tiltak. Planens 6. tiltakspunkt er vesentlig for å komme i kontakt med kvinnene ved å støtte etablering av oppsøkende team i prostitusjonsmiljøet som skal formidle informasjon på et kjent språk. Teamet skal bistå i å komme i kontakt med politiet og instanser som kan gi beskyttelse og hjelp. Det skal utarbeides skriftlig informasjon på ulike språk om rettigheter, og muligheter for hjelp og beskyttelse vil bli utarbeidet og distribuert. Teamet skal også bidra til å øke bevisstheten og kompetansen i det etablerte hjelpeapparatet om disse problemene.

Svar:

Innledning

En forutsetning for at ofrene for menneskehandel skal ha mulighet til å komme seg bort fra bakmennene/kvinnene er at det er etablert tilbud som gir bistand og beskyttelse, hvor ofrenes rettigheter er ivaretatt, og gjort kjent gjennom informasjonsarbeid.

Bistand og beskyttelse innbefatter midlertidig oppholdstillatelse, hjelp til nødvendig livsopphold, trygt oppholdssted, helsemessige og psykososiale hjelpetiltak, juridisk rådgivning og sosialveiledning, tolketjeneste, og mulighet for eventuell oppfølging i hjemlandet ved retur.

Hva er gjort på bistandsområdet

Det er etablert et samarbeid ("Oslo-piloten") mellom politi, sosialtjeneste og utvalgte organisasjoner med formål å ivareta bistand og beskyttelse for ofre for menneskehandel i Oslo. Dette er et løsningsorientert lavterskeltilbud. Konkret skal dette sikre praktiske oppgaver knyttet til identifisering av ofre, midlertidig oppholdstillatelse (refleksjonsperiode), sosialfaglig råd og veiledning, hjelp til nødvendig livsopphold, trygge oppholdssteder mv.

I tilknytning til dette lokale prosjektet er det opprettet et landsdekkende nettverk bestående av flere sentrale organisasjoner, politi og sosialmyndigheter. Formålet med nettverket er å finne løsninger på utfordringer som måtte dukke opp underveis i det praktiske arbeidet med bistand og beskyttelse.

Det videre arbeidet

"Oslo-piloten" er en viktig del av arbeidet med å styrke oppsøkende virksomhet. Samarbeidet mellom sosialtjenesten og organisasjonene som arbeider direkte med ofrene for menneskehandel, vil gjøre oss i bedre stand til å yte målrettet bistand.

Med klart flere kvinner fra utlandet både i gateprostitusjon og på innemarkedet, ser vi behovet for en styrking av innsatsen rettet mot denne gruppen. Dette arbeidet vil også skje i dialog med organisasjonene.

Det arbeides med flere modeller knyttet til utarbeidelse av informasjonsmateriell, i første omgang rettet mot ofrene for menneskehandel. Det vurderes en egen telefontjeneste utover den skriftlige informasjonen.

SPØRSMÅL NR. 746

Innlevert 2. juni 2004 av stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen

Besvart 14. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Stortingsflertallet har vedtatt at Attføringssenteret i Rauland skal bli et nasjonalt kompetansesenter for yrkesrettet attføring. Attføringssenteret i Rauland har i denne forbindelse sendt søknad til Helsedepartementet om midler.

Hvor står saken?”

Svar:

Helsedepartementet fatter vedtak om etablering (eller ev. utvikling) av landsfunksjoner og nasjonale medisinske kompetansesentra, og ved hvilke regionale helseforetak disse skal være lokalisert i henhold til Forskrift om godkjenning av sykehus og lands- og flerregionale funksjoner ved sykehus. Av rundskriv I-19/2003 går det fram viktige oppgaver som nasjonale medisinske kompetansesentra skal ivareta. Tilskudd til forskning, utdanning og nasjonale medisinske kompetansesentra er lagt til de regionale helseforetak, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).

I brev fra Attføringssenteret i Rauland datert 25. mars 2004 gis det uttrykk for at et kompetansesenter for arbeidsrettet rehabilitering er noe prinsipielt annet enn de høyspesialiserte medisinske kompetansesentra som er omtalt i forskrift og rundskriv.

Departementet tar sikte på at Attføringssenteret i Rauland blir et kompetansemiljø for arbeidsrettet rehabilitering, bl.a. i forhold til funksjonsvurderinger av sykmeldte og uføretrygdte i forbindelse med IA-avtalen. Dette er meddelt Attføringssenteret i møte.

Helsedepartementet har bedt Sosial- og helsedirektoratet om en uttalelse til søknaden. Direktoratet er i denne sammenheng bedt om å gi en vurdering av hvilke krav som bør knyttes til en ev. bevilgning, dersom det blir satt av særskilte midler til utvikling av et kompetansemiljø. Det er presisert at søknaden ikke oppfattes som søknad om et nasjonalt medisinsk kompetansesenter etter gjeldende regelverk.

Helsedepartementet avventer Sosial- og helsedirektoratets uttalelse, og vil behandle søknaden når uttalelsen foreligger.

SPØRSMÅL NR. 747

Innlevert 2. juni 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 10. juni 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"I en pressemelding i januar 2003 sa miljøvernminister Børge Brende at målet er å ivareta kulturminnene ved hvalfangststasjonen i Grytviken på Sør-Georgia, at det er knyttet sterke norske kulturverninteresser til fangststasjonen, og at Grytviken har spesielt høy verneverdi.

Hvorfor har det ikke skjedd noe fra miljøvernministerens side i denne saken?"

BEGRUNNELSE:

I disse dager avslutter britene en stor miljøopprydding i Grytviken i Sør-Georgia, 100 år etter at norske hvalfangere etablerte seg der.

Miljøvernministeren besvarte i oktober i fjor et spørsmål fra Inga Marte Thorkildsen bl.a. slik:

"Ut fra Norges tilknytning til stedet og at norske eksperter tidligere hadde deltatt i prosjekter med å registrere og dokumentere kulturminnene i Grytviken, har Miljøverndepartementet vært positiv til et samarbeid om å få frem et kunnskapsgrunnlag med sikte på å fjerne asbestholdig bygningsmateriale samtidig som kulturminneinteressene kan bli ivaretatt på en forsvarlig måte. Forutsetningen har vært at Norge skulle bidra med kunnskapsstøtte og rådgivning basert på tidligere prosjekter, [...]."

Britene har ved flere anledninger i løpet av de to siste årene forsøkt å få norske myndigheter til å engasjere seg i oppryddingsarbeidet og i å utarbeide planer for Grytvikens videre skjebne.

Svar:

Jeg viser til at tilsvarende problemstilling tidligere er reist av stortingsrepresentantene Inga Marte Thorkildsen og Hallgeir H. Langeland. Spørsmål fra disse er besvart av meg i brev av henholdsvis 29. oktober 2003 og 10. mars 2004. Jeg vedlegger kopi av mine svarbrev til orientering.

I likhet med hva jeg svarte de to ovennevnte representantene viser jeg til at Miljøverndepartementet har stilt seg positiv til et samarbeid med britiske myndigheter om å få frem et kunnskapsgrunnlag med sikte på å fjerne asbestholdig bygningsmateriale i Grytviken. Departementet mener norske eksperter gjennom slikt samarbeid kan bidra til å sikre at kulturminneinteressene blir ivaretatt på en forsvarlig måte i forbindelse med oppryddingen. Denne kompetansen er blant annet bygget opp gjennom tidligere deltakelse i prosjekter med å registrere og dokumentere kulturminneverdier i området.

En rapport om kulturminneverdiene i Grytviken ble ferdigstilt i mars 2003. En representant fra Riksantikvaren deltok i utarbeidelsen av rapporten som behandler de kulturminnehensyn som bør ligge til grunn for de konkrete tiltakene. Rapporten har utgjort en viktig del av grunnlagsmaterialet for planleggingen av oppryddingen i området. De hensynene som rapporten trekker frem synes i stor grad ivaretatt i det oppryddingsarbeidet som nå gjennomføres.

Dette faglige bidraget er en konkret oppfølging av pressemeldingen representanten henviser til. Forutsetningen har hele tiden vært at Norge skulle bidra med kunnskapsstøtte og rådgivning basert på tidligere prosjekter, mens selve oppryddingsarbeidet skulle ha britisk finansiering.

Den norske tilknytningen til Grytviken skyldes av hvalfangststasjonen ble etablert i 1904 av nordmannen C. A. Larsen. Selskapet som drev virksomheten ble grunnlagt med argentinsk kapital og hadde argentinsk administrasjon. Grytviken og kulturminnene inneholder norsk hvalfangsthistorie, selv om de ligger på et annet lands territorium og formelt sett aldri har vært i norsk eie. Storbritannia hadde hele tiden gode skatteinntekter fra hvalfangstvirksomheten på Syd-Georgia, noe som også må tillegges vekt i vurderingen av hvem som har ansvar for kostnader knyttet til opprydding og sikring av kulturminner på stedet.

Miljøverndepartementet har likevel i et brev til guvernøren for Falklandsøyene av 14. mai 2004 signalisert at Norge kan vurdere å tilby ytterligere kunnskapsstøtte hvis dette skulle være av interesse.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Skriftlig spørsmål nr. 72 (2003-2004) fra representanten Inga Marte Thorkildsen til miljøvernministeren.
<http://epos.stortinget.no/database/epos/spmliste.stm?sakid=28061&vismeny=>

Vedlegg 2.

Skriftlig spørsmål nr. 455 (2003-2004) fra representanten Hallgeir H. Langeland til miljøvernministeren.
<http://epos.stortinget.no/database/epos/spmliste.stm?sakid=29120&vismeny=>

SPØRSMÅL NR. 748

Innlevert 2. juni 2004 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 11. juni 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

“Gjennom St.prp. nr. 64 (2003-2004) kommuneøkonomiproposisjonen, er Stortinget gjort kjent med fordelingen av midlene til Den kulturelle skolesekken. I Innst. S. nr. 50 (2003-2004) sa Stortinget at midlene skal gå uavkortet til tiltak i kommunene, og at departementet måtte komme tilbake til Stortinget med en vurdering av hvordan dette best kan sikres.

Mener statsråden at intensjonene i stortingsvedtaket er oppfylt, og kan statsråden gi et eksempel på hvordan den tredelingen som nå er foretatt mellom kommunene og fylkeskommunen vil fungere i praksis?”

BEGRUNNELSE:

1. 1/3 del av midlene går til fylkeskommunen (FK) for at denne skal tilby kommunene kunst- og kulturproduksjoner. 2. 1/3 del av midlene skal fordeles til kommunene (K). 3. 1/3 del av midlene skal fordeles av fylkeskommunen slik det synes tjenlig i fylket, men mellom én og to tredjedeler skal kanaliseres til kommunene.

Kommunene ønsker forutsigbarhet, enkelhet og reell lokal styring og utvikling av Den kulturelle skolesekken. De mener delingsmodellen ikke er etter forutsetningene fra stortingsvedtaket, og at pengene blir avkortet før de kommer til kommunene og elevene.

Jeg vil at statsråden skal forklare med et eksempel fra en middels stor kommune om hvordan dette slår ut i forhold til økonomi for både kommunen og fylkeskommunen.

Svar:

Under Stortingets behandling av St.meld. nr. 38 (2002-2003) den 27. november 2003 meddelte jeg Stortinget følgende:

"Når det gjeld fordeling av midlene for skoleåret 2004/2005, vil både fylkeskommunene og andre måtte få forebels informasjon før påske neste år, med ei endeleg stadfesting i mai etter at årsoppgjeret i Norsk Tipping er avslutta. Erfaringene fra skoleåret 2003/2004 vil det deretter vera naturleg å summere opp i budsjettproposisjonen for 2005. Eg vil òg streke under at vi sjølvsagt kjem tilbake i 2006 med den evalueringa som Stortinget ber om."

Erfaringene fra skoleåret 2003/2004 vil altså bli presentert i St.prp. nr. 1 (2004-2005) og samtidig vil det bli redegjort nærmere for fordelingen av midlene for skoleåret 2004/2005. Jeg har også funnet det naturlig å orientere om modellen gjennom St.prp. nr. 64 (2003-2004) Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2004. Jeg har fulgt opp Stortingets vedtak om at den andelen av midler som går til lokale tiltak skal økes til 70 pst. for skoleåret 2004/2005. Gjennom kgl.res. av 26. mars 2004 ble midlene fordelt via fylkeskommunene. Til orientering vedlegges brev av 2. april 2004 fra Kultur- og kirkedepartementet til alle fylkeskommunene om fordelingen av midler for skoleåret 2004/2005 og føringer for bruken av midlene.

I utviklingen av den modellen som nå er lagt til grunn for skoleårene 2004/2005, 2005/2006 og 2006/2007 har det vært viktig for meg å være lydhør overfor det kommunale og regionale nivået. Jeg legger derfor vekt på at Kommunenes Sentralforbund (KS) støtter modellen for fordeling av midler til Den kulturelle skolesekken, jf. vedlagt brev av 2. februar fra Kultur- og kirkedepartementet, og brev fra KS datert 26. februar d.å.

For skoleåret 2005/2006 og 2006/2007 vil kommuner eller samarbeidende kommuner med mer enn 30 000 innbyggere få tildelt sin del av det samlede tilskuddet til fylket. Denne ordningen er beskrevet i vedlagt brev av 28. mai d.å. fra Kultur- og kirkedepartementet til alle landets kommuner.

En vellykket implementering av Den kulturelle skolesekken vil være avhengig av en hensiktsmessig arbeidsfordeling mellom det kommunale, regionale og nasjonale nivået og mellom kultursiden og skolesiden. Dette innebærer en balanse i overføring av midler til de tre nivåene. I realiteten går alle midlene til tiltak i kommunene.

Fylkeskommunene beholder minst 1/3 for å kunne gi kommunene kunst- og kulturproduksjoner av høy kvalitet, i form av innkjøp av produksjoner og/eller turnering/formidling av disse. Alle fylkeskommunene distribuerer kunst- og kulturproduksjoner som kommunene enten kan abonnere på, eller bestille enkeltvis.

Etter de tilbakemeldinger som sekretariatet for Den kulturelle skolesekken har fått, er det stor etterspørsel etter disse tilbudene, og i mange fylker er alle kommunene med i abonnementsordninger, eller mer eller mindre faste ordninger. I Sogn og Fjordane har samtlige 26 kommuner fått tilbud om å delta i fylkestilbudet som omfatter to tilbud pr. elev pr. år. Alle kommunene har takket ja til dette. I Rogaland får alle fylkets 57 000 grunnskoleelever minimum ett gratis (dvs. gratis for kommunen) kulturtilbud fra fylket. Mange kommuner, særlig små og middels store kommuner, ser klare stordriftsfordeler ved at fylket engasjerer kunstnere og distribuerer kunst- og kulturproduksjoner. Noen av de største kommunene (f.eks. Drammen), ser også fordeler ved å samarbeide med sin fylkeskommune. Det kan være faglig samarbeid for å velge ut produksjoner, samarbeid om turnélegging og annet nettverkssamarbeid.

Minst 1/3 skal gå videre til kommunene. Forutsetningen for å få tildelt midlene er at kommunene har utarbeidet en kortfattet treårig plan, som viser hvordan kommunene tilrettelegger og selv bidrar til Den kulturelle skolesekken.

Sekretariatet får i disse dager tilbakemeldinger fra alle fylkene om hvordan midlene for neste år blir fordelt. Noen har valgt å gi 2/3 videre til kommunene (eks. Finnmark), mens andre har gitt 1/3 (eks. Vestfold) eller 1/2 (eks. Hordaland). Sogn og Fjordane melder at kommunene ønsker hjelp til å utvikle lokale planer, og både fylkesmannens utdanningsavdeling og fylkeskommunens kulturretat bidrar i dette arbeidet med kommunebesøk, nettverkssamlinger og annen informasjonsutveksling.

Som illustrasjon på hvordan fordelingen vil slå ut for en middels stor kommune og fylkeskommune, kan gis dette eksemplet:

Hordaland har totalt fått 6 466 311 kr for skoleåret 2004/2005. Hordaland foreslår følgende fordeling av midlene for neste skoleår (merk at forslaget foreløpig ikke er behandlet av fylkestinget):

Til kommunene 50 pst., dvs. 3 233 155 kr.

Til turnétilbud til kommunene 2 100 000 kr.

Til prosjektutvikling 1 000 000 kr.

Askøy i Hordaland har rundt 3 000 elever i grunnskolen. Hordaland foreslår 124 666 kr til kommunen for skoleåret 2004/2005, i tillegg til at kommunen får turnétilbud fra fylket.

I overensstemmelse med Stortingets vedtak etter behandlingen av St.meld. nr. 38 (2002-2003), vil jeg sørge for at det blir gjennomført en evaluering av Den kulturelle skolesekken i løpet av 2006. På bakgrunn av denne evalueringen vil det måtte vurderes hvordan tiltaket skal videreføres.

4 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Brev fra Kultur- og kirkedepartementet til alle fylkeskommuner, datert 2. april 2004, vedrørende Den kulturelle skolesekken: Melding om fordeling av spillemidler for skoleåret 2004/2005 og om fordelingsordning til og med skoleåret 2006/2007.

Vedlegg 2.

Kopi av brev fra Kultur- og kirkedepartementet til Kommunenes Sentralforbund, datert 2. februar 2004, vedrørende uttalelse om fordelingsmodell for Den kulturelle skolesekken.

Vedlegg 3.

Kopi av brev fra Kommunenes Sentralforbund til Kultur- og kirkedepartementet, datert 26. februar 2004, vedrørende Høring - fordelingsmodell for Den kulturelle skolesekken.

Vedlegg 4.

Kopi av brev fra Kultur- og kirkedepartementet til alle kommuner, datert 28. mai 2004, vedrørende Den kulturelle skolesekken: Ordning for kommuner eller samarbeidende kommuner med mer enn 30 000 innbyggere for skoleårene 2005/2006 og 2006/2007.

SPØRSMÅL NR. 749

Innlevert 3. juni 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 10. juni 2004 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

“Det råder stor engstelse for at Tønsbergpakken med veiutbygginger i Tønsberg-området kan få store negative konsekvenser for de Ramsar-beskyttede våtmarksområdene Ilene og Presterødkilen. På denne bakgrunnen har bl.a. sekretariatet for Ramsar-avtalen bedt om å bli nærmere orientert om situasjonen.

Kan statsråden garantere at Ramsar-området ikke blir skadet som følge av utbyggingen?”

BEGRUNNELSE:

Det råder stor engstelse for at Tønsbergpakken med veiutbygginger i Tønsberg-området kan få store negative konsekvenser for de Ramsar-beskyttede våtmarksområdene Ilene og Presterødkilen. På denne bakgrunnen har bl.a. sekretariatet for Ramsar-avtalen bedt om å bli nærmere orientert om situasjonen. Direktoratet for naturforvaltning har vært på befaring i Tønsberg i januar, men det foreligger ennå ikke noe svar til Ramsar-sekretariatet som har sett seg nødt til å purre.

Det er ikke gjennomført konsekvensutredninger av disse forholdene. I den pågående konsekvensutredningen for Tønsbergpakkens neste fase blir det påpekt fare for betydelige negative konsekvenser også av fase 1. Etter Ramsarkonvensjonen er Norge forpliktet til å opprettholde disse våtmarkenes økologiske status. Byggearbeidene for fase 1 er planlagt å starte i nær framtid.

Forvaltningen av Ramsar-området er delegert til fylkesmannen i Vestfold. Vi mener det er grunn til å merke seg at fylkesmiljøvernssjefen i Vestfold 21. april innrømmet at WWF kunne ha rett i sin kritikk av at visse miljøforhold burde vært vurdert tidligere. Dette tyder på at fylkesmannen kan ha tatt for lett på sitt forvalteransvar. I siste instans er det miljøvernministeren som står ansvarlig for Norges forvaltning av Ramsar-områdene. Dersom statsråden er i den minste

tvil om hvorvidt Tønsbergpakken er trygg for våtmarkene må han derfor si stopp nå, og iverksette grundige konsekvensutredninger av Tønsbergpakken. Dersom disse utredningene skulle vise at utbyggingen vil ha negative effekter på Ramsar-området må det selvfølgelig få konsekvenser for videreføringen av prosjektet, og vi bør være glade for at det ble avdekket. Dersom det kan vises at det ikke vil være negative effekter kan vi alle føle oss trygge på at Ilene og Presterødkilen vil overleve, og at Norge tar internasjonale miljøforpliktelser på alvor.

Ramsar-sekretariatet har nylig utarbeidet en rapport om situasjonen i norske våtmarker, "Nordic wetland conservation, Tema Nord Environment 2004:506", som beskriver inngrep i forbindelse med transport og manglende buffersoner rundt våtmarksområdene som den største trusselen mot våtmarksområder i Norge.

Svar:

I desember 2003 ble det fremmet et forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Heidi Sørensen om midlertidig stans i alt arbeid med "Tønsbergpakken", jf. Dokument nr. 8:15 (2003- 2004). Stortinget vedtok å avvise forslaget. I Innst. S. nr. 94 (2003-2004) viste flertallet i samferdselskomiteen til samferdselsministerens brev av 9. desember 2003 til komiteen og bemerket:

"Av brevet går det fram at hensynet til Ramsar- området er ivarettatt i planleggingsprosessen. Både

fylkesmannen i Vestfold v/miljøvernavdelingen og Miljøverndepartementet er tilfreds med måten dette er håndtert på."

I brevet fra samferdselsministeren er det vist til at spørsmålet om forholdet til Ramsar-områdene er forelagt for Miljøverndepartementet. Videre sies det bl.a.:

"Hensynet til Ramsar-områdene har vært en premiss i planleggingen av Ringvegen, og er ivarettatt i den godkjente reguleringsplanen. Hensynet til Ramsar-områdene er også et vesentlig punkt i konsekvensutredningen som er under utarbeidelse i forbindelse med fase 2. Tønsbergpakken berører nedslagsfeltet til de to Ramsar-områdene Presterødkilen og Ilene naturreservat. Det har i planleggingen vært et samarbeid med fylkesmannen i Vestfold, og det er i reguleringsplanen lagt inn avbøtende tiltak for betydelige summer for å sikre naturlig rensing av overflatevannet og opprettholdelse av grunnvannstanden. Reguleringsplanen ble godkjent uten merknader fra fylkesmannen.

Miljøverndepartementet har sett på forholdet til regelverket for konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven, og har ikke noen merknader til måten det er håndtert på av ansvarlig myndighet.

Miljøverndepartementet legger vekt på at fylkesmannen i Vestfold v/miljøvernavdelingen er tilfreds med det endelige resultatet de har oppnådd etter en omfattende planprosess."

Jeg viser til ovennevnte behandling av saken. Jeg er opptatt av at Norge oppfyller sine internasjonale forpliktelser på miljøvernområdet og legger til grunn at det skjer også når det gjelder Ramsar-områdene i Tønsberg. Videre viser jeg til at det vil bli redegjort for saken i et eget brev fra Direktoratet for naturforvaltning til sekretariatet for Ramsarkonvensjonen. Arbeidet med brevet pågår.

SPØRSMÅL NR. 750

Innlevert 3. juni 2004 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 9. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Oslo kommune har solgt en stor del av Gaustads sykehus sitt område i tillegg til en sykehusavdeling og store rekreasjonsområder til en privat kjøper. Kjøperen skal angivelig bruke området til å bygge boliger på. Dette har skjedd på tross av at Oslo kommune under drøftinger om eiendomsoverdragelser i forbindelse med helsereformen, hadde forpliktet seg til å bruke eiendommen til rusbehandlingsformål.

Kan helseministeren akseptere dette salget?"

BEGRUNNELSE:

Jeg er gjennom mediene og kontakt med tillitsvalgte ved Gaustad sykehus blitt gjort kjent med dette salget som er meget overraskende og direkte i strid med den avtale som ble gjort mellom Helsedepartementet og Oslo kommune i forbindelse med statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten. I Helsedepartementets brev av 23. oktober 2003 sies det blant annet:

"Helsedepartementet viser til artikkel i Aftenposten der det opplyses at Oslo kommune planlegger å selge deler av eiendommen gnr. 42 bnr. 177 ved Gaustad sykehus. Denne eiendommen var gjenstand for drøftingene med Oslo kommune i forbindelse med statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten, men ble etter drøftingene beholdt av kommunen. Dette med bakgrunn av at eiendommen var avsatt til bruk for Rusmiddelstaten som behandlingsinstitusjon. Det vises i den forbindelse også til brev til daværende Sosial- og helsedepartement fra Oslo kommune, Prosjekt sykehusreformen, datert 16. november 2001 der det under overskriften over

bygninger/eiendommer hvor det drives annen virksomhet heter: "Gaustad: bnr. 177 og 179. Eiendommen er avsatt til bruk for Rusmiddeletaten som behandlingsinstitusjon."

Jeg synes dette salget er ytterst oppsiktsvekkende og etter min mening et direkte brudd på avtalen som lå til grunn for at Oslo kommune fikk beholde denne eiendommen ved statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten.

Som saksordfører for helsereformen understreket jeg at staten skulle vise romslighet overfor fylkeskommunene i eiendomsoverdragelsesspørsmålene, men dette tilfellet med slikt salg ligger totalt utenom det som mine intensjoner tilsa og som jeg trodde kunne være mulig å gjøre. Dette synes å bryte grensen for den tillit som partene måtte ha til hverandre.

Hovedpoenget mitt er at denne eiendommen definitivt skulle disponeres til og av mennesker med psykiske lidelser og/eller rusproblemer.

For meg er det helt uforståelig at et slikt salg kunne foregå, og min utfordring med dette spørsmålet er hvordan helseministeren kan bidra til å rette opp den skaden som har skjedd og som er i strid med det Stortinget har sagt.

Svar:

Helsedepartementet har drøftet spørsmålet om statlig overtakelse av den aktuelle eiendommen ved Gaustad sykehus med Oslo kommune i forbindelse med både helsereformen og rusreformen. Ved begge disse anledningene kom en til at institusjonens faktiske bruk og tilknytning til tjenestene ikke kvalifiserte til en statlig overtakelse av institusjonen.

Den 1. januar 2002 sto denne eiendommen ubrukt, og var ifølge Oslo kommune avsatt til bruk som behandlingsinstitusjon for Rusmiddeletaten (jf. brev fra Oslo kommune, Prosjekt sykehusreformen til daværende Sosial- og helsedepartementet, datert 16. november 2001). Eiendommen ble av den grunn beholdt av kommunen etter drøftingene knyttet til helsereformen.

I forbindelse med Helsedepartementets forberedelse av rusreformen ble det i 2003 igangsatt en kartlegging av formuesposisjoner omfattet av rusreformen. Da Oslo kommune høsten 2003 annonserte den aktuelle eiendommen for salg, ba departementet i brev av 23. oktober 2003 kommunen om en orientering. Departementet antok på dette tidspunktet at eiendommen var avsatt til rusformål i tråd med de opplysninger kommunen tidligere hadde gitt. Oslo kommune skrev i sitt svarbrev av 5. desember 2003:

"Eiendommen har vært vurdert brukt til behandlingsinstitusjon for Rusmiddeletaten. Slik bruk er ikke lenger aktuell. Eiendommen er derfor lagt ut for salg."

Ved ikraftsetting av rusreformen var eiendommen ikke å betrakte som knyttet til Oslo kommunens tiltaksapparat for rusmiddelmisbrukere, og var således ikke omfattet av overtakelsen (jf. overgangsbestemmelsene til endringsloven for sosialtjenesteloven). Helsedepartementet vurderte om en likevel skulle forfølge et krav om overtakelse av eiendommen i henhold til helseforetaksloven § 52 nr. 6 (basert på bristende forutsetninger eller lignende synspunkter), men kom frem til at det ville være en rekke usikkerhetsfaktorer knyttet til å fremme et slikt krav.

Ut fra en samlet vurdering fant departementet at en ikke hadde et tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å ta over eierskapet til eiendommen. Dette var altså ikke et uttrykk for at staten ikke ønsket eiendommen, men at en rettslig sett hadde en så vidt usikker sak at en ikke så grunnlag for å videre forfølge av spørsmålet om overtakelse av eierskapet. Departementet ser derfor heller ikke grunnlag for å motsette seg Oslo kommunes salg ut i fra dette perspektivet.

SPØRSMÅL NR. 751

Innlevert 3. juni 2004 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 10. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Sammenslutningen Kirkens SOS i Norge er opptatt av å orientere seg i det nye Helse-Norge, og har tatt kontakt med sine respektive helseregioner for å få klarhet i hvor deres arbeide hører hjemme etter helsereformen. SOS-sentrene i Telemark, Buskerud, Vestfold og Agder henvendte seg til Helse Sør i desember 2003, og det ble gjennomført et møte der Helse Sør lovte å skrive til departementet med anmodninger om sentrale føringer for kommunal støtte, ifølge opptrappingsplanen for psykiatrien.

Har statsråden vurdert et slikt spørsmål?”

BEGRUNNELSE:

Kirkens SOS i de fire nevnte fylkene hadde et hyggelig møte med Helse Sør RHF i desember 2003, der det ble tatt opp spørsmål om hvilken stilling organisasjonens tilbud skal ha i den nye helseorganiseringen i Norge, og hvilken tilknytning som kan gi nødvendige finansieringsmuligheter. Helse Sør lovet å ta kontakt med departementet for å bringe klarhet i hvorledes dette arbeidet var tenkt organisert. Siden har det vært umulig å få kontakt med rette vedkommende i Helse Sør, og noen skriftlig henvendelse til departementet eller andre har Kirkens SOS aldri mottatt noen kopi av. Heller ikke har de mottatt noen tilbakemelding om behandling av det spørsmålet som ble tatt opp. For Kirkens SOS er det selvfølgelig av største betydning å få en avklaring på spørsmålene innen rimelig tid, bl.a. av hensyn til sine ansatte og den daglige driften og fremtiden for arbeidsplasser og tilbudet til brukerne. Jeg håper statsråden kan bidra til å frembringe en avklaring i saken.

Svar:

Kirkens SOS er en av flere frivillige organisasjoner som mottar statlig støtte til informasjons- og opplysningsvirksomhet mv. I 2004 er det avsatt om lag 8,9 mill. kr til dette over Sosialdepartementets budsjett. Midlene utbetales av Sosial- og helsedirektoratet.

I styringsdokumentet for 2003 til de regionale helseforetakene sa departementet blant annet:

“Helsedepartementet vil også understreke at spesialisthelsetjenesten har et ansvar i å medvirke til at frivillige organisasjoner i sektoren gis økonomiske rammebetingelser som sikrer kontinuitet og fortsatt virksomhet. Helsedepartementet vil på bakgrunn av innspill fra de regionale helseforetakene se nærmere på en rolleavklaring i forhold til fylkeskommunene, og dessuten se på håndtering av organisasjoner med en mer generell samfunnsnyttig profil. Dette arbeidet vil skje i løpet av 2003. Departementet ber derfor om at de regionale helseforetakene i sin tildeling av tilskudd til frivillige organisasjoner i 2003 søker å videreføre den tildelingspolitikk som har vært ført i 2002, slik at en ikke utilsiktet setter enkeltorganisasjoners videre drift i fare. Departementet forutsetter at oppleg-

get for, og enkeltsaker om tildeling av, tilskudd til frivillige organisasjoner skal forelegges de regionale brukerutvalgene til uttalelse."

Departementet har gitt sentrale føringer for både kommunal støtte og Helseforetakenes støtte til brukerorganisasjonene innen psykisk helsevern. Styringsdokumentet for 2003 gav spesifikke føringer med hensyn til støtte til frivillige organisasjoner for øvrig.

Helsedepartementet har ikke mottatt noen henvendelse fra Helse Sør der eventuelle sentrale føringer for slik støtte over opptrappingsplanen har vært tatt opp. Dersom en slik henvendelse kommer vil departementet vurdere de spørsmål som måtte bli reist.

SPØRSMÅL NR. 752

Innlevert 3. juni 2004 av stortingsrepresentant André Kvakkestad

Besvart 9. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Tingrettene ettersender dokumenter som skal tinglyses til Statens kartverk som en overgangsordning på én dag etter at Statens kartverk har overtatt tinglygingsansvaret. Etter én dag returneres dokumentene til innsender.

Hvorfor er det ikke mulig for tingrettene å vise en større fleksibilitet i en noe lengre overgangsperiode ved å oversende dokumentene direkte til Statens kartverk som rette adressat?”

BEGRUNNELSE:

I Nyhetsbrev 1/2004 fra Domstoladministrasjonen var det en oversikt over gjennomføringen av flyttingen av tinglysingen fra tingrettene til Statens kartverk. Det går frem at selve flyttingen ser ut til å gjøres på en rimelig smidig måte.

Når en foretar en slik stor og etappevis flytting, vil det være viktig å ivareta hensynet til publikum. Ett av flere tiltak som kan ha positiv effekt er å ha en fleksibel holdning når det gjelder ettersending av dokumenter til rette adressat. I den utstrekning en har behov for en rask tinglysing, vil en unngå unødvendig tidsspill dersom en videresender dokumenter som skulle vært sendt Statens kartverk til dem direkte.

Dagens praksis er en overgangsordning med ettersendelse på én dag. Fra og med dag to blir dokumentene returnert til innsender. Denne praksis fremstår som firkantet og lite serviceinnstilt. For alle parter ville det være en mer smidig løsning om en kunne oversende dokumentene til Statens kartverk som rette adressat i et noe lenger tidsrom enn én dag.

Svar:

Justisdepartementet har organisert overføringen av tinglysingen til Statens kartverk som et prosjekt kalt Tinglygingsreformprosjektet (TR-prosjektet), hvor Domstoladministrasjonen, Statens kartverk, Norsk Eiendomsinformasjon AS og arbeidstakerorganisasjonene er samarbeidsparter. Det er tett kontakt med Miljøverndepartementet i prosessen.

Jeg er opptatt av at overføringen av tinglysingen skal skje på en så smidig og publikumsvennlig måte som mulig. Det er viktig at publikum ikke opplever overføringen av tinglysingen som uforholdsmessig tungvint og vanskelig. Samtidig må også andre hensyn ivaretas ved overføringen. Tingrettene tinglyser i dag med svært god kvalitet og med høy hastighet. Dette sikrer grunnbokas troverdighet, noe som er avgjørende for å ha et velfungerende eiendomsmarked. Det er svært viktig at overføringen til Statens kartverk ikke svekker denne troverdigheten, samtidig som det er en utfordring å få til dette også i selve overføringsfasen. Dette gjør at overføringen av tinglysingen er et prosjekt med svært høy risiko.

Overføringen av tinglysingen skjer suksessivt, bl.a. ved at det koordineres med strukturendringene i domstolene. I tillegg skal en rekke løpende arbeidsforhold i domstolene avvikles ved at bl.a. tinglysfunksjonærer slutter. For domstolene og Statens kartverk er det derfor viktig at det kan planlegges med forutsigbarhet i prosessen.

Det følger av tinglysningsloven § 1 første ledd første punktum at tinglysing "av dokumenter som gjelder fast eiendom, hører under en eller flere registerførere under Statens kartverk i den utstrekning det er bestemt av departementet, og ellers under tingretten". Tinglysingsmyndigheten kan derfor for en gitt rettskrets ikke samtidig ligge både hos tingretten og hos Statens kartverk.

Overføringen av tinglysingen skjer konkret slik at torsdag er siste dag hvor tingretten formelt har tinglysingsmyndigheten. Fredag ligger tinglysingsmyndigheten hos Statens kartverk. Dokumenter som kommer inn til den aktuelle tingretten på fredag, skal oversendes til Statens kartverk, og så registreres i grunnboka den etterfølgende mandagen av kartverket. Dokumentet vil imidlertid få prioritet fra fredag. I helgen oversendes både dokumenter som er kommet inn til tingretten, men hvor tinglysing ikke er foretatt, og pantebøker. Pantebøkene inneholder kopier av tinglyste dokumenter. En rekke andre øvrige arkiv oversendes også til Statens kartverk, bl.a. kraftledningsregister med bilag, gamle matrikler, arkivbokser for nektelser, kjæremål osv.

Under selve pakkingen og oversendingen av innkomne, men ikke tinglyste dokumenter, er det avgjørende at dokumentene ikke kommer bort. Blant annet må dokumentene pakkes og identifiseres/merkes særskilt av tingretten. Det vil kunne medføre omfattende erstatningsansvar dersom dokumenter som skal tinglyses kommer bort under flyttingen. Utover selve overføringsfasen i helgen, har jeg ikke funnet det hensiktsmessig at det offentlige skal bære dette ansvaret. Bortkomne dokumenter vil også svekke grunnbokens troverdighet. I tillegg er det sannsynlig at flere tingretter etter overføringshelgen ikke har tilstrekkelig med tinglysingsfunksjonærer som kan ettersende og særskilt merke/identifisere dokumenter

på forsvarlig måte. Rent formelt har tingrettene heller ikke ansvaret for tinglysingen i denne perioden. Som nevnt ovenfor vil arbeidsforhold hos tingrettene fortløpende avvikles i forbindelse med overføringen av tinglysingen.

Problemer i overføringsfasen vil også kunne føre til direkte inntektstap både på tinglysingsgebyr og dokumentavgift.

Jeg nevner i denne forbindelse at både dokumentavgift og tinglysingsgebyr skal betales forskuddsvis. Etter tinglysingsforskriften § 8 skal et dokument ikke innføres i registeret før tilstrekkelig gebyr og dokumentavgift er betalt. Rett gebyr- og avgiftsmyndighet er i utgangspunktet tingretten når tinglysingsmyndigheten ikke er overført og Statens kartverk når myndigheten er overført. Det vil kunne oppstå situasjoner hvor gebyr og avgift er innbetalt til tingretten i en periode hvor tingretten fortsatt har tinglysingsmyndigheten, men hvor dokumentene kommer inn til tinglysing i en periode hvor tinglysingsmyndigheten er overført til Statens kartverk. Utgangspunktet er i slike tilfeller at frigjørende betaling regnes for å ha skjedd til tingretten. Tingretten må da overføre pengene til Statens kartverk, og til rett konto. Det må sikres at Statens kartverk ikke feilaktig nekter tinglysing fordi kartverket ikke er i stand til å identifisere frigjørende betaling. Samtidig må det sikres at publikum ikke blir nektet tinglysing fordi det ikke er betalt til rett myndighet. Dersom tingretten skulle fortsette å videresende dokumenter til kartverket etter overføringshelgen, vil det f.eks. være sannsynlig at tingretten vil motta gebyr og avgifter i perioden hvor tingretten ikke har tinglysingsmyndigheten - og hvor tingretten kanskje ikke har kompetent personale til både å identifisere betalingen og ettersende den til rett konto hos kartverket. Dette vil kunne skape uklarheter, som igjen kan føre til inntektstap på tinglysingsgebyr og dokumentavgift.

Til orientering nevnes at i 2003 utgjorde inntektene fra tinglysingsgebyret ca. 895 mill. kr, mens inntektene fra dokumentavgiften utgjorde ca. 3,25 mrd. kr.

Det ville vært ønskelig om tingretten kunne yte den ekstraservicen overfor publikum ved å ettersende dokumenter utover overføringshelgen til kartverket. Etter en samlet vurdering har jeg imidlertid kommet til at dette vil medføre en for stor risiko.

Jeg gjør også oppmerksom på at det utelukkende vil være de som tilhører den aktuelle rettskretsen som på denne måten berøres av overføringen av tinglysingen. Øvrige vil på vanlig måte kunne tinglyse og innbetale avgift og gebyr, enten hos tingretten eller hos Statens kartverk dersom tinglysingsmyndigheten er overført.

For å gjøre det lettere for publikum i overføringsfasen, gjennomføres det informasjonskampanjer. Et av formålene er å informere publikum om at dokumenter som skal sendes inn til tinglysing f.eks. i forbindelse med en overføringshelg, sendes til Statens kartverk, og ikke til tingretten. Slik vil en kunne hindre at publikum får returnert ikke tinglyste dokumenter fra tingretten.

Et av tiltakene i informasjonskampanjene går ut på å sette inn annonser i lokalpressen ca. én uke før overføring. Videre ligger det nødvendig informasjon i skranken hos tingretten, som domstolen mottar ca. to måneder før overføring. I forbindelse med retur, utlån og utsending av tinglyste dokumenter, vedlegges det informasjon om overføringen de siste to måneder før overføring skjer. TR-prosjektet tilskriver også alle større brukere ca. 1 måned før overføring. Det vil også kunne legges ut informasjon på tingrettens hjemmesider på Internett, for de domstoler som har dette. Det er også opprettet en egen internettside,

"www.tinglysing.no", med informasjon om bl.a. overføringene. TR-prosjektet utarbeider også et "postkort" med kontaktinformasjon, som tingrettene kan levere ut ved behov etter at overføring har funnet sted.

I forhold til de seks tingretter som hittil har overført tinglysingsmyndigheten, er min erfaring så langt at dette har foregått på en utmerket måte for publikum. Så langt har det ikke kommet negative reaksjoner fra markedet.

SPØRSMÅL NR. 753

Innlevert 3. juni 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 14. juni 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

“Vil næringsministeren utøve sitt samfunnsansvar og rydde opp i dette og finne en løsning for denne pensjonistgruppe i tråd med det som skjedde ved avviklingen av Kongsberg Våpenfabrikk og Horten Verft for tilsvarende pensjonister?”

BEGRUNNELSE:

De ca. 200 pensjonister fra tidligere Raufoss Ammunisjonsfabrikker mister helt eller delvis sine pensjonsrettigheter i forbindelse med avvikling av Raufoss ASA som er planlagt gjennomført 1. juli i år. Dette med begrunnelse i sitat fra et brev av 31. mars 2004 administrasjonen i selskapet sendte til pensjonistene:

"Som dere kanskje er kjent med befinner selskapene Raufoss ASA (RA) og Raufoss Engineering & Service AS (RE&S) seg i en svært vanskelig situasjon. I begge selskapene er egenkapitalen tapt. Rent formelt betyr dette at aksjonærenes penger er tapt. Videre betyr det at når alle selskapenes verdier er realisert (solgt) vil det være for lite penger i selskapene til å imøtekomme de totale forpliktelsene selskapene har påtatt seg. I praksis innebærer dette at lånegiverne, noen av selskapenes pensjonister og andre, kun vil motta en del av det har til gode."

Ser nærmere på hva Sem-erklæringen sier i punkt 5.5.10 siste ledd om selskaper skal være seg bevisst sitt samfunnsansvar:

"Dette innebærer at der statlige selskaper er involvert i saker som angår samfunnsmessige sider ved virksomheten, vil det i første rekke være selskapets administrasjon og styre som har ansvaret for å følge opp saker av denne art. Den statlige eieren vil i alminnelighet søke å holde seg orientert om slike saker og følge opp behandlingen av dem. Eierne vil først og fremst vurdere hvorvidt det kan stilles spørsmål vedrørende styrets forvaltning av selskapet, som generalforsamlingen som øverste myndighet i selskapet bør ta stilling til."

Ved avviklingen av Raufoss ASA blir de berørte pensjonistene svarteper og dette er uverdigg. Staten som har en flertallsposisjon i Raufoss ASA burde derfor rydde opp i dette snarest. Jeg viser også til St.prp. nr. 78 (1988-89) som behandler en lignende situasjon for Kongsberg Våpenfabrikk og Horten Verft.

Svar:

Raufoss ASA, hvor staten ved Nærings- og handelsdepartementet eier 50,27 pst. av aksjene, har lenge vært i en vanskelig finansiell og økonomisk situasjon. Årsresultatet for 2003 viser et underskudd på 149 mill. kr. Årsresultatet i 2002 var et underskudd på 411 mill. kr. Underskuddene skyldes dels overskridelser på investeringer i ny virksomhet, dels lavere salg enn forutsatt, og tap på driften generelt.

Raufoss ASA ble tatt av børs 1. mars 2004. Generalforsamlingen har vedtatt at det senest 1. juli 2004 skal

påbegynnes en prosess for å avvikle selskapet. Det arbeides for tiden med å slutføre salg av den resterende virksomhet i Raufoss-konsernet. Det er berammet generalforsamling i Raufoss ASA den 17. juni, hvor det blant annet skal velges avviklingsstyret.

Selskapet og en arbeidsgruppe blant pensjonistene har kartlagt situasjonen knyttet til usikrede krav innen pensjonistgruppen. Slike samlede akkumulerte krav fra pensjonistene ligger nå på i overkant av 40 mill. kr. Det kan synes som om at avviklingen av Raufoss ASA kan slå tøft ut for en god del av pensjonistene.

I den foreliggende situasjon synes det på det rene at totalverdiene i Raufoss ASA er lavere enn de samlede krav og forpliktelser som selskapet har påtatt seg. Egenkapitalen til Raufoss ASA er med andre ord tapt. Staten og selskapets øvrige aksjonærer har tapt et betydelig beløp på sine engasjementer. Staten har ut over dette måttet påta seg et betydelig garantiansvar for miljø- og forurensningstiltak, jf. St.prp. nr. 40 (2003-2004) Statlig miljøansvar på Raufoss.

Kreditorene vil nå i praksis vil få den bestemmende innflytelse på selskapets økonomiske disposisjoner. Kreditorene, herunder også pensjonistene, avgjør hvorvidt Raufoss ASA vil få en kontrollert avvikling, eller om styret må kaste kortene og inngi oppbud. I alle tilfelle må selskapets avvikling skje i samsvar med konkurslovens prinsipper. Dette innebærer blant annet at det ikke finnes grunnlag for noen spesiell behandling av de usikrede pensjonskrav under avviklingen; de må behandles og motta dividende som andre krav mot selskapet. Foreløpig har styret heller ikke noe sikkert grunnlag for å anslå hva dividenden kan bli.

I forhold til representanten Brørby's spørsmål vil jeg vise til St.prp. nr. 40 (2003-2004) der det heter:

"På generalforsamlingen den 12. januar 2004 fikk styret også i oppdrag å kartlegge situasjonen knyttet til selskapets samlede pensjonskrav videre. Slike pensjonskrav kan deles inn i henholdsvis sikrede og usikrede krav. Behandlingen av disse pensjonskravene vil

måtte inngå som en ordinær del av avviklingsprosedyrene i Raufoss ASA."

Stortinget sluttet seg til St.prp. nr. 40 (2003- 2004). Dersom det skal finnes en løsning, vil Stortinget eventuelt måtte bevilge de nødvendige tilskudd. I betraktning av de ytterligere opplysninger som nå er innkommet om pensjonsforholdene ved Raufoss ASA og omfanget av de udekkede pensjonskravene, blant annet på grunnlag av videre utredninger fra arbeidsgruppen blant pensjonistene, er jeg innstilt på å se på saken på ny.

SPØRSMÅL NR. 754

Innlevert 3. juni 2004 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 11. juni 2004 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"I forbindelse med behandlingen av bredbåndsmeldingen vedtok Stortinget:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en egen sak om BaneTele for Stortinget, herunder eierskap og BaneTeles rolle i bredbåndsutbyggingen."

Videre ble det fattet følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med framleggelsen av budsjettet for 2005, å utrede spørsmålet om et eget fond for å øke takten i utbyggingen av bredbånd."

Kan statsråden gjøre rede for fremdriften i disse sakene?"

BEGRUNNELSE:

Stortingets mål er å sikre bredbånd til alle husstander, bedrifter og offentlige institusjoner i løpet av 2007. Det forutsetter en rask fremdrift i alle relevante prosjekter. For å nå målet kreves også at det utvikles tekniske løsninger som gjør det mulig å realisere målet for bredbåndsutbyggingen. For blant annet å få frem slike løsninger i tide, har Stortinget bedt om at Regjeringen utreder spørsmålet om et eget fond som kan støtte opp om det nødvendige utviklingsarbeidet i norsk næringsliv. Et annet aspekt er stedsvalget for slike utviklingsprosjekter. Hensynet til norsk kompetanse og sysselsetting gjør det viktig at utviklingen finner sted i Norge. Det er kjent at andre land aktivt inviterer norske bedrifter til å flytte sin utviklingsvirksomhet til seg (Singapore). Det forutsetter en aktiv og offensiv norsk innovasjonspolitik.

Svar:

Det vises til henvendelse fra stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm datert 3. juni vedrørende fremdriften i behandlingen av BaneTele og utredningen av spørsmålet om etablering av et eget fond for å øke takten i bredbåndsutbyggingen. Dette gjennomgås nedenfor.

BaneTele

BaneTele er organisert som et aksjeselskap og skal drive sin virksomhet på et forretningsmessig grunnlag og med samme rammebetingelser som andre selskaper. Den rolle selskapet skal ha i den videre utviklingen av bredbåndsløsninger og -utbygging må ses i sammenheng med dette, og må skje innenfor de lover og regler som gjelder for aksjeselskap og for selskap i konkurranseutsatt virksomhet. I henhold til EØS-avtalen er Norge også forpliktet til å følge EUs regler knyttet til statsstøtte, og kan ikke gi BaneTele noen særskilte betingelser.

BaneTeles rolle i bredbåndsutviklingen er således avhengig at selskapet selv har det tilstrekkelige finansielle og industrielle grunnlaget for å være en aktiv aktør. Jeg viser her til St.prp. nr. 1 (2003-2004) hvor departementet skriver:

"Det finansielle grunnlaget for BaneTele AS ble styrket våren 2003 ved at statslånet på 209 mill. kroner ble omgjort til et ansvarlig lån med inntil fem og et halvt års løpetid på markedsmessige vilkår, jf. St.meld. nr. 65 for 2002-2003. Hovedbankforbindelsen DnB bidro til å styrke selskapets likviditet i refinansieringsprosessen.

Departementet har igangsatt en prosess med sikte på å sikre en god utvikling for BaneTele AS gjennom industrielle løsninger, som også kan bidra til å styrke

det finansielle grunnlaget for selskapet ytterligere. Dersom regjeringen finner å ville anbefale et opplegg som inkluderer en redusert statlig eierandel, vil dette bli forelagt Stortinget."

En viktig del av det forretningsmessige grunnlaget for selskapets arbeid ligger i avtaleforholdene med Jernbaneverket. I løpet av første halvår 2004 vil det være gjennomført en bred kommersiell gjennomgang av disse forholdene. Denne avklaringen vil være sentral for det videre arbeidet med industrielle løsninger som departementet tidligere har varslet.

Jeg tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med en sak om BaneTele herunder eierskap og BaneTeles rolle i bredbåndsutbyggingen i høstsesjonen 2004.

Bredbåndsfond

Nærings- og handelsdepartementet er i gang med å vurdere de erfaringer Sverige har hatt med bredbåndsfond. Flere aktører som er sentrale i forvaltningen av disse midlene har vært besøkt (Næringsdepartementet, Kommuneforbundet, Länsstyrelsen og Stadsnätsforeningen). Videre har Nærings- og handelsdepartementet besøkt DG Regio i Brussel, for å få bedre kunnskap om hvordan EUs bruk av strukturfondmidler kan bidra til å styrke blant annet utbyggingen av elektronisk infrastruktur i regioner med spredtbygd befolkning og lav vekst. I forbindelse med budsjettprosessen i høst vil jeg komme tilbake med en omtale av disse støtteordningene samt en vurdering av forventet effekt ved å etablere liknende ordninger i Norge.

SPØRSMÅL NR. 755

Innlevert 4. juni 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 15. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Kva råd kan statsråden gi til ein kommune som har måtta tilsetje eit vaktelskap for å sikre dei tilsette mot ein bebuar dei har omsorg for og som opptrer trugande og valdeleg?”

GRUNNGJEVING:

NRK Rogaland har denne veka hatt ei sak som illustrerer korleis ein kommune kan bli sitjande med eit nærast uoverkommeleg ansvar på eit område der det trengst ei tydeleg rettleiing og ei konkret ansvarsfordeling. Saka gjeld ein person med meir enn hundre lovbrøt og der Arbeidstilsynet har gripe inn for å verne dei tilsette. Kommunen har bedt om råd og hjelp frå ulike instansar, m.a. frå Sosial- og helsedirektoratet, men vert sitjande med ein slags "Svarte-Per". Kommuneleiinga er påført eit svært menneskeleg ansvar, kommunen har også store kostnader og mykje arbeid med å få til praktiske løysingar som held mål. Lov om særreksjonar er innført frå 2002. Eg ber statsråden sjå på kva han kan gjere, ev. i samband med justisministeren for å sikre einskildpersonar, kommunetilsette og lokalsamfunn betre enn i dag.

Svar:

Dei strafferettslege særreaksjonane er aktuelle overfor dei som er strafferettsleg utilreknelige. Som strafferettsleg utilreknelig reknest etter straffelova § 44 dei som på gjerningstidspunktet var "sinnssyk eller bevisstløs". Når det gjeld tilreknelige lovbrøytarar, vil desse vere kriminalomsorgas ansvar.

Denne saken illustrerer dei problem som kan oppstå når ein lovbrøytar er i skjeringspunktet mellom dei to systema. Både ein plassering i fagenheten for utilreknelige psykisk utviklingshemma eller i ein ordinær fengselsanstalt vil kunne representere eit overgrep overfor menneskjer i dette skjeringspunktet.

Justisdepartementet og Helsedepartementet er kjent med at denne type problemstilling kan oppstå frå tid til anna. Regjeringa har derfor nedsett ein arbeidsgruppe for å gjennomgå dette problemkomplekset. Målet er å finna treffsikre løysingar som både tek vare på samfunnets og den einskildes behov.

SPØRSMÅL NR. 756

Innlevert 4. juni 2004 av stortingsrepresentant Knut Werner Hansen

Besvart 9. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Stortinget vedtok ved behandlingen av statsbudsjettet for 2004 en del prinsipper som skulle legges til grunn ved gjennomføringen av Politireform 2000, fase 2. Fylkesrådet i Troms har i brev av 14. mai 2004 til Politidirektoratet og justisministeren tatt opp et konkret forhold som det er referert til nedenfor.

Mener statsråden at de prinsippene Stortinget la til grunn er fulgt i denne saken, og synes statsråden det er grunnlag for fylkesrådets klare bønn til politidirektøren?”

BEGRUNNELSE:

Fylkesrådet i Troms har i brev av 14. mai 2004 til Politidirektoratet og justisministeren tatt opp et konkret forhold som gjelder forslag fra politimesteren i Troms om å endre driftsenhetsstrukturen for Bardu og Målselv lensmannsdistrikt til en enhet. For øvrig vises til Fylkesrådets brev hvor det sies:

"Fylkesrådet vil på det sterkeste fraråde denne endringen, og ber om at Politidirektøren avviser forslaget med følgende begrunnelse:

- Stortinget har vedtatt at det skal være egen lensmann som myndighetsperson i hvert distrikt.
- Bardu og Målselv lensmannsdistrikter har tidligere vært sammenslått i perioden 1964 til 1973 med kontorsted Målselv. Årsaken til at distriktene ble delt igjen var at kriminalutviklingen i Bardu ble svært negativ.
- Bardu og Målselv kommuner består av svært store geografiske områder der Bardu har landsdelens største utfartsområde i Altevatområdet.
- Bardu kommune med Setermoen som sentrum er vertskap for landets største hægarnison.
- I den framtidige forsvarsstrukturen i Norge er Setermoen det ene av to satsningsområder hvor det bl.a. skal ansettes ca. 400 vervede mannskaper.
- Setermoen har også et asylmottak med godkjenning for 120 personer.
- Lensmennene i Bardu og Målselv har sammen med Hålogaland lensmann og politilederlag sterkt frarådet denne endringen.
- Bardu kommune har gjennom flere innspill frarådet og motargumentert forslaget.
- Av Troms fylkes 25 kommuner er Bardu den 4. største kommunen når vi tar bort bykommunene.
- Flertallet i Troms fylkesting har tidligere gått imot en slik sammenslåing til en driftsenhet.
- Fylkesrådet er på denne bakgrunn av den klare oppfatning at dette forslaget ikke ivaretar sentrale myndigheters forutsetning med tilstedeværelse av politi i distriktene, og at dette er et første steg mot en sammenslåing av disse to lensmannsdistriktene til et tjenestested innen kort tid."

Svar:

Politireformen gjennomføres nå innenfor den såkalte fase 2 som blant mange andre områder omfatter en vurdering av organisasjonsstrukturen i politi- og lensmannsetaten. Denne prosessen er i samsvar med de føringer som ble gitt i St.meld. nr. 22 (2000-2001) Politireform 2000, og Stortingets behandling av denne. Samtlige politidistrikter har gjennomført en omfattende prosess med involvering av berørte kommuner.

Politidirektoratet sammenfatter nå forslagene fra politimestrene, og vil med det første oversende sakene til departementet med sin anbefaling.

Hensikten med en så grundig behandling er blant annet å sikre at alle relevante parter blir hørt. I mange tilfeller har kommunenes tilbakemeldinger ført til relativt omfattende justeringer av forslagene. I disse dager sluttbehandler Stortinget Ot.prp. nr. 43 (2003- 2004) om organiseringen av den sivile rettspleie på grunnplanet. Dette innbefatter også Regjeringens forslag til endringer i politiloven § 16 som klargjør både hjemmelsgrunnlag og beslutningsnivå når det gjelder endringer i politi- og lensmannsetatens organisering.

Bardu og Målselv lensmannskontorer er i henhold til ny ordlyd i politiloven § 16 å anse som tjenesteenheter. Beslutningskompetansen ved endringer vil således ligge til Kongen.

Jeg er, som Stortinget, opptatt av å videreføre og videreutvikle nærpoltimodellen hvor lensmannskontorene og lensmennene har en avgjørende rolle bygd på samarbeid med kommunenes innbyggere og flere hundre års erfaring med et tilstedeværende og forebyggende politi.

For øvrig er prosessen etter min oppfatning helt i samsvar med de retningslinjer som ble gitt ved oppstarten av politireformens fase 2. Politidistriktene må ha et visst spillerom i dette som på mange måter har vært en kreativ prosess.

Avslutningsvis vil jeg tilkjennegi at jeg føler meg trygg på at de løsninger som velges til slutt vil være akseptable både for politidistriktene og kommunene.

SPØRSMÅL NR. 757

Innlevert 4. juni 2004 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 15. juni 2004 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

“Pårørende må i mange sammenhenger fungere som tolk når døve i ulike sammenhenger skal møte på offentlige kontorer. I denne sammenheng har familiene ikke bare ekstra reiseutgifter, men ofte innebærer det også at den pårørende får tapt arbeidsfortjeneste fordi han må ta seg fri fra arbeidet. Jeg viser til at døve har rett til tolketjeneste i slik sammenheng og mener at denne retten undergraves ved at den døves familie påføres urimelige utgifter.

Vil sosialministeren gjøre noe med dette?”

BEGRUNNELSE:

Døve har i dag rett til tolketjeneste når vedkommende skal møte på offentlige kontorer i ulike sammenheng. Mange døve får imidlertid ikke denne rettigheten innvilget bl.a. på grunn av mangel på tolker. I slik sammenheng trår de nærmeste pårørende til. I de tilfeller hvor tolkebistand er nødvendig i den alminnelige arbeidstiden, må den pårørende ta seg fri fra sitt arbeid. Arbeidsgiver er ikke pliktig til å yte lønn og den pårørende får tapt arbeidsfortjeneste. En rettighet blir således en utgift for familien.

Svar:

Det er kjent at det er mangel på tolker for hørselshemmede i Norge. Utdannings- og forskningsdepartementet er ansvarlig for tolkeutdanningen, og det har vært arbeidet med å opprette flere studieplasser og med å få flere til å fullføre studiet, som er treårig. Hjelpemiddelsentralene ansetter tolker og formidler frilanstolker. I de senere årene er det blitt opprettet flere faste tolkestillinger. Tolkene har nå mulighet til å velge om de vil søke en fast stilling eller om de vil arbeide som frilanstolk. Tolkestudentene kan det siste året av utdanningen ta oppdrag som tolk.

Tolkene lønnes av Hjelpemiddelsentralene hvis de er ansatt. Dersom de arbeider som frilans mottar de godtgjøring pr. time. Timetaksten er fastsatt av Sosialdepartementet. For å ha rett til denne taksten må man være offentlig godkjent tolk, det vil si ha fullført utdanningen. Taksten for ufaglærte tolker utgjør 80 pst. av tolketaksten for offentlig godkjente tolker. Ufaglærte tolker kan være sisteårsstudenter, eller personer som har lang erfaring fra arbeid som tolk, men som ikke har tatt de kursene som forutsettes for å få godkjenning.

Brukerne oppfordres til å melde inn behovet for tolk tidligst mulig, slik at sentralene kan sette i gang arbeidet med å skaffe tolk. Hvis sentralen ikke har en ansatt tolk tilgjengelig på det tidspunktet det er snakk om, prøver de å skaffe en tolk som arbeider frilans. Sentralene prioriterer mellom viktigheten av oppdragene. Øyeblikkelig hjelp ved ulykker eller sykdom kommer høyest på prioriteringslisten.

Tolkemangelen kan dessverre i enkelte tilfeller føre til problemer for brukeren og deres familie. På sikt vil den økte satsingen på utdanning av tolker føre til at problemet blir mindre.

SPØRSMÅL NR. 758

Innlevert 4. juni 2004 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 10. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

“Revidert nasjonalbudsjett viser til at Stortinget i statsbudsjettet vedtok at bl.a. refusjonsprisen for Nexium settes lik indekspris for Omeprazol, og at arbeidet med å gjennomføre dette tiltaket pågår. Stortingets vedtak bygger på at forslaget vil gi staten en betydelig innsparing, samtidig som tilbudet til pasientene ikke svekkes.

Kan helseministeren bekrefte at innsparingen ved implementeringen av Stortingets opprinnelige vedtak vil bli som forutsatt, samtidig som tilbudet til pasientene ikke blir dårligere?”

BEGRUNNELSE:

Nexium (virkestoff Esomeprazol) er et nytt produkt fra AstraZeneca til behandling av bl.a. spiserørsbetennelse (refluksøsofagitt), en alvorlig sykdom som rammer 10 pst. av befolkningen. Ubehandlet er det stor risiko for arddannelser og celleforandringer med senere kreftutvikling. Produktet er i sin sammensetning og ved sin effekt forskjellig fra alle eksisterende produkter innenfor samme virkeområde, herunder Losec (virkestoff Omeprazol) som også produseres av AstraZeneca.

Losec er et noe rimeligere produkt enn Nexium. Normalt vil imidlertid en pasient måtte bruke Losec versus Nexium i forholdet 2:1. Dette innebærer at fortsatt bruk av Losec i forhold til Nexium vil medføre høyere samfunnskostnader. Det vises i denne sammenheng for så vidt til tidligere uttalelser fra helseministeren:

"Vurderingen av faktisk byttbarhet (mellom ulike virkestoffer) må basere seg på en faglig vurdering der dokumentasjon [vår understrekning] om effekt og bivirkninger av hvert enkelt virkestoff inngår. Disse vurderingene må foretas av relevante faginstanser."

Videre uttalte han at:

"en forenklet prissammenlikning basert på DDD (definert døgndose) kan medføre at man trekker konklusjoner som ikke reflekterer den faktiske doseringen av legemidlet i daglig bruk og man står derfor i fare for å tallfeste eller identifisere prisforskjeller mellom virkestoff som ikke er reelle basert på faktiske doseringer."

Det som er anført ovenfor tyder på at bruk av Nexium ved behandling normalt vil være rimeligere enn eksisterende medisinske alternativer, og at overgang til Nexium i de fleste tilfeller vil gi samfunnsøkonomisk besparelser, og samtidig kunne innebære et bedre medisinsk tilbud til mange pasienter.

Svar:

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2003-2004), ble det vedtatt å gjennomføre ulike innsparingstiltak på legemiddelområdet (jf. Budsjett-innst. S. nr. 11 (2003-2004)). Dette tiltaket som det her spørres om, var del av en samlet tiltakspakke som ble anslått å innebære en samlet innsparing på 70 mill. kr.

Som det fremgår av St.prp. nr. 63 (2003-2004) pågår arbeidet med implementering av dette tiltaket fortsatt. Legemiddelfirmaet AstraZeneca, rettighetshaveren til Nexium, har gjort Statens legemiddelverk og departementet oppmerksom på visse forhold av betydning for denne oppfølgingen. Departementet har ansett det som svært viktig å undersøke disse forholdene nøye før implementering finner sted.

Så langt har departementet ikke kunnet konkludere med at budsjettforutsetningene knyttet til den samlede innsparingspakken på 70 mill. kr ikke vil holde, men det gjenstår fortsatt noe utredning før dette tiltaket kan implementeres.

Anslaget for legemiddelutgifter i budsjettet for 2004 påvirkes av mange forhold, der usikkerheten går i ulike retninger for de ulike tiltak som inngår. Anslaget vil i tråd med vanlig praksis bli gjennomgått til høsten.

Ved implementering av dette tiltaket vil pasientene fortsatt kunne få tilgang til alle de angjeldende legemidlene. Dog må pasientene påregne økt egenbetaling ved bruk av de dyreste alternativene, dersom produsenten ikke velger å sette ned prisen på disse legemidlene til et nivå der økt egenbetaling ikke vil bli avkrevet. Pasienter som av medisinske grunner eventuelt må ha de dyreste alternativene, kan få dette uten ekstra egenbetaling etter individuell søknad i medhold av § 10a.

SPØRSMÅL NR. 759

Innlevert 4. juni 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 14. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

“Jakthundtrening, jakthundprøver og dressur krever fortsatt samtykke fra grunneier, men da denne bestemmelsen blei flytta over fra viltloven til den nye hundeloven ved politisk behandling i fjor, blei det ikke lenger knytta noe straffebud til overtredelse. Tidligere var dette hjemlet i viltloven.

Hvordan mener justisministeren grunneiere skal forholde seg til hundeeiere som bryter § 8 i den nye hundeloven og dermed krenker grunneiers interesser?”

BEGRUNNELSE:

Da den nye hundeloven trådte i kraft 1. januar i år, blei flere bestemmelser flytta over fra viltloven til den nye hundeloven. Blant annet blei tre punkt som krever grunneiers samtykke, flytta fra § 52 i viltloven til § 8 i hundeloven. Det gjelder bestemmelsen om jakthundtrening, om jakthundprøver og dressur. Mens overtredelse av bestemmelsen tidligere blei ramma av det generelle straffebudet som er knytta til viltloven (§ 56), faller nå overtredelse av tilsvarende bestemmelse i hundeloven ikke under noe straffebud.

I hundeloven § 28 omtales det hvilken straff som er aktuell når "en hundeholder forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 4-7". Men det omtales altså ikke noe straffebud knytta til § 8.

Bortfallet av straffebud er ikke begrunna eller omtalt verken i proposisjonen eller komitéinnstillingen. Det er ønskelig med en klargjøring av hvilke sanksjonsmuligheter grunneiere har dersom hundeeiere bryter bestemmelsene i § 8. Det er nødvendig med en rask avklaring, fordi bestemmelsen får praktisk betydning når ordinær båndtvang oppheves over sommeren, altså 20. august.

Svar:

Bestemmelsen i hundeloven § 8 første ledd regulerer forholdet mellom på den ene siden den som er eier av eller har allmenn bruksrett til grunnen, og på den annen side den som vil utføre jakthundtrening eller dressur eller avholde jakthundprøver på grunnen. Bestemmelsen har en privatrettslig karakter. Det er ikke et naturlig utgangspunkt at brudd på privatrettslige plikter skal sanksjoneres strafferettslig. For eksempel er et forhold som forsettlig betalingsmislighold i alminnelighet ikke straffesanksjonert. Strafferettslig sanksjonering innebærer bruk av samfunnets sterkeste virkemiddel mot en handling og en prioritering av påtalemyndighetens ressursbruk for å verne en bestemt privatrettslig posisjon.

Min vurdering er at en overtredelse av hundeloven § 8 første ledd er av en karakter som ikke i seg selv tilsier straffesanksjonering. Jeg vil i denne sammenheng nevne at den tidligere straffehjemmel, viltloven § 56, er en helt generell regel som straffesanksjoner enhver overtredelse av viltlovens regler. Bak den nåværende hundeloven § 28 ligger det en konkret vurdering av straffverdigheten av de enkelte forhold som er regulert i loven.

Når det gjelder diskusjonen om hvilke handlinger det er grunn til å sanksjonere med straff i vårt samfunn, viser jeg til at dette er mer generelt behandlet i NOU 2002:4 Ny straffelov, se bl.a. sidene 78-86. I forbindelse med en odelstingsproposisjon om ny straffelov - alminnelig del som i løpet av kort tid blir fremlagt, vil denne diskusjonen på generelt grunnlag komme opp i Stortinget.

En overtredelse av hundeloven § 8 første ledd er som nevnt ikke dekket av strafferegelen i hundeloven § 28 første ledd. Hvis jakthundtreningen, jakthundprøvingen, dressuren eller den tilknyttede aktiviteten innebærer mer påtakelige ulemper eller konkrete skadevirkninger, eller fortsetter etter at grunneieren har nedlagt et uttrykkelig forbud mot bruken, kan derimot andre straffebestemmelser etter en konkret vurdering tenkes å ramme forholdene. Jeg viser særlig til hundeloven § 28 annet ledd bokstav c og straffeloven §§ 391 og 396.

Volder den ulovlige bruken skade på eiendommen eller økonomisk skade av annen art for grunneieren, kan dette på sivilrettslig grunnlag påføre hundeholderen erstatningsansvar. Dette vil gjelde også under omstendigheter der slikt ansvar ikke ville blitt pålagt dersom nødvendig samtykke til bruken var innhentet på forhånd etter hundeloven § 8 første ledd.

Dette innebærer at et manglende samtykke etter hundeloven § 8 første ledd etter forholdene vil kunne få betydning både strafferettslig og erstatningsrettslig, selv om den isolerte rettighetskrenkelse etter § 8 første ledd ikke rammes av strafferegelen i hundeloven § 28 første ledd.

Dokument nr. 15:39

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 760

Innlevert 7. juni 2004 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 11. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Etter at øyeavdelingen ved Rikshospitalet ble slått sammen med øyeavdelingen ved Ullevål sykehus, er det ifølge Aftenposten nylig innført inntaksstopp for pasienter som ikke trenger øyeblikkelig hjelp. Flere tusen pasienter står på venteliste for behandling ved Ullevål sykehus, ifølge Aftenposten. Avdelingsleder ved øyeavdelingen Ketil O. Eriksen antyder at ventetiden vil øke med opp mot 4 måneder, og at den for enkelte pasienter vil kunne bli ca. 2 år.

Mener helseministeren situasjonen vitner om vellykket sammenslåing?"

BEGRUNNELSE:

Da det ble bestemt at øyeavdelingen ved Rikshospitalet skulle overføres og slås sammen med øyeavdelingen ved Ullevål universitetssykehus, ble det forsikret at dette ikke skulle føre til dårligere forhold for pasientene. Ifølge Aftenposten begrunner Helse Øst og Helse Sør sammenslåingen med at dette vil skape et sterkere fagmiljø som vil komme pasientene til gode. Også pasienter som har vært behandlet ved Rikshospitalet tidligere og som nå skal til etterkontroll på Ullevål blir, ifølge Aftenposten, avvist med beskjed om lang ventetid. Den situasjonen som nå har oppstått er ikke i tråd med de forsikringer og den intensjon som lå til grunn da vedtaket om sammenslåing ble fattet.

Svar:

Aftenpostens hadde 1. juni en artikkel med tittelen "Stengt øyeavdeling på Ullevål" der det beskrives inntaksstopp for pasienter som ikke trenger øyeblikkelig hjelp, og at flere tusen pasienter står på venteliste ved Ullevål universitetssykehus HF. Jeg forstår at det kan stilles spørsmål på bakgrunn av dette oppslaget da omorganisering og sammenslåing selvsagt ikke har til hensikt å skape dårligere forhold for pasientene.

Øyeavdelingene ved Ullevål universitetssykehus og Rikshospitalet ble slått sammen tidligere i år. Helse Øst opplyser at utfordringene knyttet til overføringen først og fremst er knyttet til lange ventelister og for liten kapasitet til å ta imot telefoniske henvendelser til avdelingen. Det er viktig å presisere at øyeavdelingen ikke er stengt, det er heller ikke innført inntaksstopp for pasienter som ikke trenger øyeblikkelig hjelp.

Det er flere grunner til de problemene som har oppstått. Som følge av sammenslåingen gjøres det bygningsmessige endringer ved den nye øyeavdelingen for å få denne optimal i forhold til den økte størrelsen. Disse byggearbeidene er ikke ferdige før over sommeren. Ettersom ØNH-avdelingen, som nå er flyttet fra Ullevål til Rikshospitalet, tidligere holdt til i disse lokalene, var det ikke mulig å gjennomføre byggearbeidene før etter sammenslåingen og flyttingen.

Videre har en samlet fagfolk fra to sykehusmiljøer. Disse skal samkjøres faglig og oppgavemessig, og det tar derfor noe tid å få avdelingen til å fungere optimalt. Ved overføringen hadde Rikshospitalet ventelister på mellom 2 000 og 2 500 pasienter, Ullevål universitetssykehus hadde tilsvarende. På grunn av ulikhet i datasystemene har det vært IKT-tekniske

problemer knyttet til kommunikasjonen mellom de to systemene, noe som har skapt vansker i arbeidet med å samkjøre ventelistene.

Foretakene bekrefter at det er utarbeidet handlingsplaner, og det arbeides aktivt for å forbedre situasjonen og videreutvikle tilbudet i tråd med de mål en har satt seg for omorganiseringen. I den situasjonen som foreligger har en først og fremst prioritert de som trenger øyeblikkelig behandling, og det garanteres at de som trenger slik behandling vil få det. En har nå også begynt å ta inn pasienter fra ventelistene igjen. Det er satt inn ekstra ressurser for å øke kapasiteten for å håndtere henvendelser og skaffe nok venteroms plasser. Ved poliklinikkene er åpningstiden utvidet, og det drives nå også dagkirurgi på kveldstid for å behandle flere pasienter. En forventer at avdelingen vil komme opp på et normalt aktivitetsnivå etter sommerferien.

Jeg vil for øvrig også nevne at flere øyeavdelinger rundt om i landet merker en økning i antall henvendelser og dermed også en økning i ventelistene. Dette har sammenheng med den rivende utviklingen innen øyemedisinen. En har hatt en tidobling av antall behandlinger for grå stær, og det behandles i dag øyesykdommer som for noen år siden var uhelbredelige.

Med bakgrunn i de tiltakene som er iverksatt, har jeg tillitt til at på lengre sikt og når en har overvunnet startproblemene ved Ullevåls øyeavdeling, vil pasientene få et kvalitativt bedre tilbud enn de har hatt noen gang tidligere, samtidig som en også vil stå bedre rustet til å takle utviklingen i pasienttilstrømmingen. Dette var da også hensikten med sammenslåingen.

SPØRSMÅL NR. 761

Innlevert 7. juni 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 11. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Hva vil statsråden gjøre for å sikre at eksisterende behandlingsplasser innen psykiatrien ikke legges ned før nye er etablert og gjort tilgjengelige for pasienter som har et så stort behov for umiddelbart å få kontinuerlig faglig oppfølging i våre psykiatriske sykehus?"

BEGRUNNELSE:

Ifølge styringssignaler fra Helsedepartementet av 9. desember 2003 skal ingen plasser innen psykiatrisk behandling legges ned før nye er etablert og gjort tilgjengelige for pasientene. Men til tross for utsagn i pressen for 2 måneder siden om at "Petershagen kan få forlenget avtale" har nå administrerende direktør i saksframlegg til styret for Sykehus Innlandet for møte 9. juni 2004 anbefalt at Petershagen avvikles innen utgangen av 2005.

Dette betyr en reduksjon i plasser på hele 20 pst., og er dermed et regelrett brudd på styringssignalene fra departementet. Videre koster det Sykehus Innlandet i forsikring kun 25 000 kr samt at det årlige vedlikehold bare beløper seg til 100 000/150 000 kr for å drive Petershagen som har 20 behandlingsplasser.

Sykehus Innlandets planer om nyetablering av døgnavdeling på Reinsvoll vil bare kunne tilby 14 plasser. For å få etablert denne nye avdelingen vil man bruke 8 mill. kr til ombygging av et hus på Reinsvoll med en bygningsmasse man sier er alt for stor. Dessuten antas sykehusets planer om bygging av sykehus på Gjøvik med 31 plasser å ligge i 100- millioner-klassen med ferdigstilling i 2008, altså først om 3 år.

Man er altså villig til å legge ned en godt fungerende institusjon, samtidig som man vet hvor lang tid det tar å få nye enheter velfungerende. Dette virker nesten som et tragisk eksempel på at prestisje veier tyngre enn hensynet til pasientene som nå vil oppleve en betydelig forhøyet terskel før de kan få behandling. Dette vil selvsagt føre til at flere utvikler alvorligere lidelser og vil trenge mer langvarig og kostbar behandling. Det er vel ikke akkurat denne utviklingen pasientene i årevis har ventet på. De har stadig trodd på uttalelser om at tilbudet skal trappes opp innen psykiatrien, men erfarer i stedet gang på gang at tilbudet reduseres og svekkes og føler seg følgelig sveket og lurt av det offentlige helsevesen. Under slike forhold blir det ikke spesielt lett å arbeide positivt for syke pasienter, og det blir helt umulig å gi dem den trygghet som de nødvendigvis trenger for å bli bedre, nemlig en forsikring om at pasienten til enhver

tid har krav på å få adekvat behandling for psykiske lidelser så snart de oppstår.

Svar:

I styringsdokumentene til de regionale helseforetakene har jeg stilt eksplisitte styringskrav om at det må settes fokus på omstilling og omstrukturering av tjenesteapparatet med vekt på et godt lokalt basert psykisk helsearbeid i samarbeid med kommunene. Distriktpsikiatriske sentre forutsettes å ivareta de allmennpsykiatriske funksjoner, og sykehusene skal utvikle mer spesialiserte funksjoner. Det må sørges for at nedbygging, ev. nedlegging av enkeltinstitusjoner, ikke skjer før alternativer for pasientene er bygd opp. Jeg vil presisere at nedlegging av et antall døgnplasser ikke nødvendigvis må erstattes ved etablering av det samme antall døgnplasser en annen plass, men dette kan vurderes opp mot andre arbeidsmåter. Her vil jeg vise til St.prp. nr. 63 (1997-98) Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006 og Stortingets behandling av denne, hvor det er forutsatt en oppbygging og en betydelig omstrukturering av tjenestetilbudet.

I statsbudsjettet for både 2003 og 2004 er det presisert at de regionale helseforetakene må vurdere antall døgnplasser opp mot alternativ ressursbruk, dersom dette gir et bedre tilbud til pasientene. Det ble i denne sammenheng vist til at hele 80-90 pst. av de samlede ressursene i Norge er knyttet til drift av døgnavdelinger. Norge har et høyt antall behandlingsplasser sammenlignet med andre land (Danmark, Sverige, England mfl.). Mer ambulant og poliklinisk virksomhet fra spesialisthelsetjenesten vil i utgangspunktet også bidra til en bedre understøtting av kommunens ansvar slik hjelpen i større grad kan ytes i et hjemmemiljø. Vi ser derfor i dag en klarere dreining mot mer ambulant og poliklinisk virksomhet enn tidligere antatt.

Når det gjelder situasjonen vedrørende Petershagen som representanten Brørby referer til i sin henvendelse, er Helsedepartementet kjent med problemstillingen ved Hadelandsregionen og ved Sykehus Innlandet HF. Derfor følges denne saken opp fra departementet i samarbeid med Helse Øst som har eieransvaret for Sykehus Innlandet HF. Elementene i denne saken er som jeg har beskrevet ovenfor. Det psykiske helsevernet i Sykehus Innlandet HF er under omstrukturering og endring. Overordnede føringer gjennom godkjente planer om oppbygging av faglig sterke og robuste distriktpsikiatriske sentra ligger til grunn. Dette gjelder vedtatt opptrappingsplan for Oppland som er behandlet både av Oppland fylkeskommune og godkjent av Statens helsetilsyn, hvor en avvikling av behandlingstilbudet ved Petershagen er beskrevet.

Helse Øst har orientert departementet om at avtalen med AS Kløver om drift av Petershagen psykiatriske senter er sagt opp fra august 2005, og i saksframstillingen til styret for Sykehus Innlandet HF i sak 41/2004 ble det redegjort for at døgnplassene delvis dekkes opp av etablering av 14 nye korttidsplasser som skal etableres på en tom post på Reinsvoll i 2005. Helse Øst har videre orientert om at dette ikke ble vedtatt i styremøte 9. juni ved Sykehus Innlandet HF. Styret har bedt administrasjonen ved helseforetaket fremme en ny sak hvor intensjonene i opptrappingsplanen ivaretas på en bedre måte.

Helse Øst har på bakgrunn av styrets vedtak bekreftet at avvikling av tilbudet ved Petershagen vil skje på en forsvarlig måte i tråd med statlige styringssignaler. Jeg legger til grunn orienteringen fra Helse Øst, og jeg forutsetter at tilbud ikke legges ned før alternative tiltak er etablert. Helsedepartementet vil også følge med denne sakens utvikling.

SPØRSMÅL NR. 762

Innlevert 7. juni 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 14. juni 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"Vang Energiverk er pålagt å inntektsføre nettleie som selskapet faktisk ikke krever inn. Selskapet tar 70 pst. av den nettleia selskapet har lov til å ta, ifølge NVE. Dette kommer kundene til gode. I en rekke kommuner klages det over høy nettleie. Vi har jo også ei statlig utjamningsordning for å redusere de høyeste nettleiene.

Hvordan ser statsråden på dette problemområdet, kan det virkelig være ei oppgave for NVE å legge hindringer i veien slik at energiverk ikke kan fastsette lav nettleie til beste for innbyggerne?"

BEGRUNNELSE:

Det er rimelig og riktig at NVE som kontrollør i en monopolsituasjon, må sette et øvre tak på nettleie. Men at det gripes inn når et selskap ønsker å sette ned nettleie, gir en merkelig situasjon.

Som videre begrunnelse på spørsmålet tillater jeg meg å sitere deler av en internettartikkel i kraftnytt.no:

"Vangsgjeldingane betaler 30 prosent for lav nettleie, mener NVE. Det blåste opp fjorårets reknskap med 2,6 millioner og ga eit overskot før skatt på 6,6 millioner kroner. Energiverket er pålagt å inntektsføre en nettleien som energiverket ikke krever inn, men burde ha krevd inn, ifølge NVE. Overskotet etter at 2,6 millioner kroner i ikke innkrevd nettleie er trukket fra, vart fire millionar kroner.

Dei rekordhøge straumprisane i 2003 gav klingande mynt i kassa til Vang Energiverk. Eidsfoss kraftstasjon kasta aleine av seg eit overskot på 2,3 millionar kroner etter skatt, skriv Avis Valdres.

Konsesjonsinntekter

Sin bit av vassverdien fra gode magasin som Bygdin, Tyin og Ylja kan kommunen ta ut i form av konsesjonskraft. Vang kommune har overlate forvaltninga av konsesjonskrafta til e-verket, som i sin tur har delegert det til handelsselskapet JotunKraft AS.

Heile overskotet av handelen på konsesjonskraft må e-verket sende uavkorta til kommunekassa. Summen var i fjor 2,9 millionar kroner.

Feil kraftterreng

Sjølvsagt om Vang Energiverk har den dyraste nettleiga i Valdres, er det på langt nær nok til å dekke dei faktiske kostnadene.

30 prosent dyrare måtte nettleiga vore om nettet skulle bera seg. Det går ikkje politikarane som styrer Vang e-verk, med på. Dei synest nettleiga er høg nok som ho er, meiner det.

For rekneskapen skaper dette krøll. NVE forlangar at den summen e-verket tek for lite i forhold til sjølvkost, må inntektsførast. I 2003 var summen 2,6 millionar kroner. Det blåste opp overskotet til 6,6 millionar kroner før skatt."

Svar:

NVE fastsetter årlig inntektsramme for nettselskapene. Nettselskapene får inntekter gjennom å kreve nettleie fra kundene. Dersom et selskap krever inn mindre enn full inntektsramme gjennom året, oppstår en såkalt mindreinntekt. Motsatt, dersom et selskap krever inn mer enn full inntektsramme gjennom året, oppstår en såkalt merinntekt. Merinntekt skal tilbakeføres kundene, mens en mindreinntekt kan hentes inn fra kundene. NVE krever gjennom § 8-6 i forskriften at nettselskapene skal håndtere mer-/mindreinntekt slik at saldo over tid går mot null.

Mindreinntekt er en inntekt som selskapet har lov til å inntektsføre og dermed kreve den inn gjennom høyere nettleie i fremtiden. Dersom mindreinntekt oppstår, har selskapet imidlertid to muligheter ved regnskapsavleggelse. Selskapet kan enten inntektsføre mindreinntekten eller fraskrive seg denne. Dersom selskapet velger å inntektsføre den, innebærer det at selskapet har til intensjon å øke nettleien for sine kunder med tilsvarende beløp i fremtiden. I tillegg vil selvsagt inntekten skattlegges. Imidlertid kan selskapet også velge å fraskrive seg denne inntekten, for eksempel fordi styret har vedtatt at nettleien ikke skal økes i fremtiden. Selskapet mister da retten til å kunne kreve denne inntekten fra kundene gjennom økning i nettleien, og beløpet blir ikke beskattet.

Nettselskapene blir ikke tvunget av NVE til å kreve høyere nettleie enn de ønsker. Dersom et selskap velger å øke sin mindreinntektssaldo i stedet for å fraskrive seg den, betyr det at de selv velger å øke fremtidige nettleier slik at de får inn hele sin lovlige inntektsramme. Dersom et selskap ikke ønsker å ta inn mindreinntekten fra kundene i form av høyere nettleie, skal selskapet heller ikke inntektsføre mindreinntekten.

Vang Energiverk blir dermed ikke tvunget av NVE til å kreve høyere nettleie enn de ønsker. Det medfører ikke riktighet å si at Vang Energiverk er pålagt å inntektsføre nettleie som selskapet faktisk ikke krever inn.

SPØRSMÅL NR. 763

Innlevert 7. juni 2004 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 16. juni 2004 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"I budsjettet for 2002 foreslo Fiskeridepartementet bevilgning til en nasjonal kveiteavlsstasjon i Bodø. Etter dette har Stortinget ved to anledninger behandlet spørsmålet. Det er gitt klare signaler om at avlsprogrammet skal gjennomføres. I brev av 4. mai 2004 fra departementet til Forskningsrådet hevder imidlertid departementet at det ikke er et mål at dette skal være en nasjonal satsing. Dette er ikke tråd med Stortinget intensjoner.

Hvordan vil statsråden sikre at avlsprogrammet blir fulgt opp?"

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok at ved behandlingen av statsbudsjettet i 2004 at arbeidet skulle realiseres innenfor de opprinnelig bestemte planer og forutsetninger. På denne bakgrunn har Høgskolen i Bodø oppfattet det slik at det har vært en uttalt politisk og faglig enighet om at arbeidet med kveite i Bodø skal være en nasjonal satsing, og at arbeidet skulle følges opp ut fra de planer departementet er blitt presentert, blant annet i møte med fiskeriministeren 27. august 2002, senere møter med administrasjonen samt møte med Norges forskningsråd i august 2003. Fiskeriministeren har selv ved flere anledninger uttalt at denne faglige satsingen skulle gjennomføres.

Høgskolen i Bodø har fra starten tatt signalene på alvor og fra 2001 investert nærmere 30 mill. kr i utviklingen av infrastruktur tilpasset en nasjonal satsing på kveite i nært samarbeid med lokale offentlige aktører og næringslivet selv. Videre har høgskolen prioritert egne midler for å etablere en faglig ressursgruppe med en årlig kostnadsramme på nærmere 10 mill. kr. Denne oppskaleringen og tilretteleggingen er gjort ut fra at høgskolen har hatt tillit til at Fiskeridepartementet ville følge opp de politiske signaler Stortinget har gitt.

Fiskeridepartementet har hele tiden vært fullt ut informert om den tilrettelegging som har funnet sted og de kostnader høgskolen har tatt på seg for å følge opp intensjonene fra Stortinget og de krav som ligger på en nasjonal avlsstasjon. For institusjonen er det meget alvorlig når en slik satsing som er basert på klare politiske signaler og bevilgninger i startfasen ikke blir fulgt opp. Havbruksnæringen har en tung periode bak seg og sliter fortsatt. Næringen selv har derfor liten evne til å kunne gjøre satsinger på utvikling av nye marine arter. Det er på denne bakgrunn nødvendig at det offentlige tar et ansvar for en faglig oppbygging for en videreutvikling av næringen. Arbeid med avl på nye marine arter er et slikt felt hvor næringslivet ikke vil ha finansiell styrke og muligheter til å bære en slik satsing uten drahjelp fra det offentlige. For 2004 er det, ifølge Høgskolen i Bodø, nødvendig med ekstern minimumsbevilgning på 4 mill. kr for å kunne videreføre de faglige aktivitetene om er igangsatt. Dette kommer i tillegg til den satsingen høgskolen har gjort inne i egen ramme.

Svar:

Fiskeridepartementet har kommentert sitt engasjement i kveiteavlsprosjektet ved Høgskolen i Bodø ved

to anledninger. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) heter det:

"Departementet vil gi støtte til etablering av avl på kveite ved Høgskolen i Bodø."

Og videre i St.prp. nr. 1 (2002-2003):

"Det er satt av inntil 2 mill. kroner for å støtte opp om Høgskolen i Bodø sitt arbeid med avl på kveite. Til grunn for dette arbeidet ligger et nært samarbeid med næringsaktører og det etablerte forskningsmiljøet i Tromsø med avlsfaglig kompetanse. Det er et mål at denne aktiviteten vil bidra til utviklingen av et næringsmiljø basert på oppdrett av marine arter i Bodø."

Kveiteavlsprosjektet ble lagt fram for Fiskeridepartementet blant annet med utgangspunkt i et ønske fra regionens næringsliv om tilrettelegging for å drive kommersiell virksomhet knyttet til kveiteoppdrett. I sitt arbeid for marin verdiskaping er departementet opptatt av å fremme planmessig engasjement fra privat marin sektor i Nordland og har derfor ønsket å bistå dette initiativet slik det framgår av nevnte proposisjoner og tilsagn om midler til planleggings-/etableringsprosjektet. Fiskeridepartementets engasjement for en avlsstasjon i Bodø har således vært basert på at den i hovedsak skulle bygges for private midler.

Det vitenskapelige marine kompetansemiljøet i Norge er begrenset i forhold til de mange stedene langs kysten der vi har næringsvirksomhet basert på fiskeri- og havbruk. Tilgangen på offentlige midler for videre utbygging er også begrenset. Departementet har derfor over flere år konsistent framholdt nødvendigheten av å samle vitenskapelige og faglige marine miljø på få steder - med en hovedakse Bergen- Tromsø, men at tilhørende infrastruktur og drift av denne godt kan ligge mer spredt. Dette begrunner

også vår forutsetning overfor Høgskolen i Bodø om at avlsfaglig kompetanse til prosjektet primært bør trekkes på fra det etablerte forskningsmiljøet i Tromsø. Jeg har i møte med representanter for høgskolen også gitt uttrykk for at en eventuell oppbygging av vitenskapelig kompetanse som ledd i en utvikling mot universitetsstatus, ikke er et ansvar for mitt departement, men at dette sorterer under forsknings- og undervisningsministeren.

Fiskeridepartementet legger for øvrig opp til at mest mulig av departementets arbeid for å styrke marin forskning og tilhørende etablering av nødvendig infrastruktur koordineres av Norges forskningsråd, bortsett fra når det gjelder forskningsinstitutter departementet selv har direkte ansvar for. Det er derfor naturlig at også etableringsprosjektet for kveiteavl i Bodø framover administreres fra Forskningsrådet innenfor de rammer og forutsetninger Fiskeridepartementet har lagt til grunn. Vårt brev av 4. mai d.å. legger de konkrete føringene for Forskningsrådets oppfølging av ansvaret i forbindelse med etableringen av avlsprogrammet.

SPØRSMÅL NR. 764

Innlevert 7. juni 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 18. juni 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"I Budsjett-innst. S. nr. 12 uttrykte kirke-, utdannings- og forskningskomiteen at den nasjonale satsingen på kompetanseutvikling for lærere (LærerIKT) bør videreføres innen programmet for digital kompetanse i 2004-2008 med en årlig bevilgning.

Hva gjør statsråden for å følge opp stortingsflertallets innstilling, og hvilke planer og tiltak foreligger for å styrke lærernes digitale kompetanse?"

BEGRUNNELSE:

I denne sammenheng vil jeg vise til kirke-, utdannings- og forskningskomiteens merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12:

"Flertallet viser til at evalueringer av IKT-satsninger i Norge og andre land peker på læreres kompetanse som

en avgjørende forutsetning for å utnytte store investeringer i infrastruktur og utstyr. Flertallet mener det gjenstår et betydelig arbeid med å løfte lærernes kompetanse på dette området, og at den nasjonale satsningen på kompetanseutvikling for lærere (LærerIKT) som er utviklet av Høgskolen i Agder, under forutsetning av nødvendig evaluering videreføres innen programmet for digital kompetanse i 2004-2008 med en årlig bevilgning."

Det har vært en stor økning i antall lærere som har meldt seg på IT-programmet LærerIKT, men mange har ikke fått anledning til å fullføre kurset siden det ikke finnes statlige penger. I 2003 var det ingen øremerkede statlige midler til IKT-opplæring for lærere. Dette kan tolkes som et løftebrudd. LærerIKT er ment å være departementets store nasjonale løfte for å heve kompetansen innen pedagogisk bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknolog. Ved oppstart for 3 år siden ble prosjektet lansert som et utviklingsprogram over 3 år som det skulle bevilges 120 mill. kr til.

Til tross for dette, har Utdanningsdepartementet både fjernet øremerkingen av midler til LærerIKT, og redusert i den totale budsjetttrimmen for opplæring. Det bør også bemerkes at Høgskolen i Oslo har evaluert LærerIKT ved tre skoler og konkludert med at kurset oppleves som en suksess både som kompetanseheving for lærere og som verktøy for skoleutvikling.

Svar:

1. Bakgrunn

Høgskolen i Agder fikk i 2001 i oppdrag å utvikle og gjennomføre et opplegg for etterutdanning innen pedagogisk bruk av IKT som et landsdekkende tilbud for perioden 2001-2003 (LærerIKT). Oppdraget ble senere forlenget til 30. juni 2004.

Høgskolen i Agder har ledet utviklingen av kurset, og to universiteter og 12 høgskoler har deltatt i utviklingsarbeidet. Cirka 30 institusjoner (universiteter, høgskoler, voksenopplæringsinstitutter og noen private arrangører) har deltatt som lokale arrangører.

Statsministeren sa i sin nyttårstale 1. januar 2002 bl.a.: *"I løpet av de to neste skoleårene vil vi sørge for at 40 000 lærere får tilbud om etterutdannelse innen pedagogisk bruk av PC og Internett."* Utviklingen av kurset LærerIKT har vært et viktig ledd i Regjeringens oppfølging av dette løftet.

Ifølge departementets undersøkelser har ca. 18 000 lærere deltatt på LærerIKT i 2002-2004. I tillegg til disse har ca. 2 700 deltatt på private kurstilbud, og 11 700 på skoleinterne opplegg. Dette vil si at om lag 32 400 lærere har fått opplæring i pedagogisk bruk av IKT i 2002-2004. Rapporten ITU Monitor, som ble lagt fram i februar, viser også at et stort flertall av lærere i 7. og 9. klasse, samt VK1, driver kompetanseutvikling gjennom utprøving, kollegaveiledning, selvstudier o. l. LærerIKT er dermed et viktig tiltak for å øke lærernes IT-kompetanse, men langt fra det eneste.

I 2002-2004 har UFD via Læringssenteret hvert år tildelt omkring 200 mill. kr til kompetanseutvikling og utviklingsarbeid i skolen. I 2002 var 30 mill. kr øremerket kursavgifter knyttet til opplæring i pedagogisk bruk av IKT, mens føringene i 2003 og 2004 gav skoleeier noe større handlingsrom for egne prioriteringer. Opplæring i pedagogisk bruk av IKT har likevel vært et prioritert område gjennom perioden.

Departementet anslår at ca. 55 mill. kr av kompetanseutviklingsmidlene har gått til kursavgifter for LærerIKTs 18 000 deltakere. Et like stort beløp er tildelt Høgskolen i Agder for utvikling og gjennomføring, slik at det samlet er brukt ca. 110 mill. kr på kurset i 2002-2004.

2. Erfaringer

På oppdrag fra departementet har Telemarksforskning gjennomført en ekstern evaluering av gjennomføringen av LærerIKT i 2002/2003. Evalueringen ble lagt fram i mars 2004, og den tyder på at både deltakernes tekniske kompetanse, og evne til å bruke IKT i undervisningen, har økt. Kurset har også gitt deltakerne en mer positiv holdning til bruk av IKT.

LærerIKT ser ut til å være et godt verktøy for lærerne spesielt når bruk av IKT inngår som ledd i skolens pedagogiske utvikling. På dette området er funnene i evalueringen i godt samsvar med casestudiene Høgskolen i Oslo har gjort ved tre skoler som har hatt gode resultater med kurset.

Kurset får samtidig noe kritikk i evalueringen for å være for omfattende, for ikke å passe til alle deltakeres behov, og for å ha varierende kvalitet på kursveilederne. UFD gjennomfører i disse dager en evaluering av kursversjonen som ble gitt i 2003/2004, og håper denne vil vise at den nye versjonen er enda bedre.

3. Videre planer og tiltak

St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring varsler at Regjeringen vil investere i et betydelig kompetanseløft for å realisere de sentrale målsettingene i meldingen. Dette vil over tid kreve tiltak i stør-

relsesorden 2-3 mrd. kr. Regjeringen kommer tilbake til satsingen i de årlige budsjetter.

Å kunne bruke digitale verktøy er foreslått som en grunnleggende ferdighet som skal integreres i læreplanene i alle fag i grunnopplæringen. Satsingen på å utvikle læreres digitale kompetanse vil bli ført videre innenfor Program for digital kompetanse 2004- 2008. Et nytt tiltak som lanseres i 2004 er prosjektet "Lærende nettverk", som er en fellessatsing for skole og lærerutdanning som skal bidra til erfaringsspredning og kunnskapsutvikling om pedagogisk og faglig bruk av IKT.

LærerIKT har vært en viktig satsing for å utvikle lærenes kompetanse i pedagogisk bruk av IKT. UFD er opptatt av å ta vare på LærerIKT som et godt tilbud til skolen også etter 2004, slik utdanningskomiteen har bedt om. Et nasjonalt opplegg som LærerIKT har blant annet verdi ved å kunne etablere et felles referansepunkt for hva en lærer bør ha av IKT-kompetanse.

Samtidig er det viktig å unngå at LærerIKT etablerer et faktisk monopol i markedet. Ett kurs kan ikke dekke alle behov for IKT-kompetanse som finnes i norsk skole. Departementet må sikre mangfold og rom for lokal tilpasning slik at LærerIKT blir ett av flere tilbud, og ikke skolens eneste kurstilbud. Spesielt er det viktig å gi skoler og lærerutdanning handlingsrom lokalt til å utvikle opplegg i samarbeid, siden dette bidrar til pedagogisk utvikling og nyskaping for begge parter.

Selv om den opprinnelige prosjektperioden utløper 1. juli 2004, vil en rekke av de tidligere arrangørene samarbeide om å tilby kurset høsten 2004. Ved siden av dette vil Utdanningsdirektoratet i løpet av høsten utvikle løsninger som gjør det mulig for kursarrangører, skoler, lærerutdanningsmiljø og andre interesserte å hente kursets læremidler på Skolenettet.

Departementet legger vekt på at LærerIKT fortsatt skal være et tilbud som øker IKT-kompetansen i skolen. Siden behovene varierer fra skole til skole vil arrangører og brukere også få adgang til å tilpasse og modifisere innholdet etter lokale ønsker.

Departementet vil i tillegg vurdere å sette av midler til oppdatering av læremidlene i 2005, basert på deltakernes tilbakemeldinger og utviklingen i bruken av kursmateriellet.

Utdanningsdirektoratet vil ha det overordnede tekniske og administrative ansvaret for videreføringen av LærerIKT fra høsten 2004. Direktoratet vil ha et nært samarbeid med det tidligere LærerIKT-prosjektet for å utvikle gode tekniske og organisatoriske løsninger.

SPØRSMÅL NR. 765

Innlevert 8. juni 2004 av stortingsrepresentant Tore Nordtun

Besvart 16. juni 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Noen bokklubber sender ut pakker som inneholder både bøker og reklamemateriell. Mener finansministeren at det da skal beregnes merverdiavgift på hele bokpakkeprisen?"

BEGRUNNELSE:

Stortinget har vedtatt avgiftsfrihet for bøker for å fremme omsetningen av det trykte ord.

Svar:

Hovedregelen i merverdiavgiftsloven er at det skal betales merverdiavgift ved omsetning av alle varer og tjenester, se merverdiavgiftsloven § 13. Det er vedtatt enkelte unntak fra dette utgangspunktet. Disse unntakene har sin særskilte begrunnelse.

Når det gjelder omsetning av bøker, skal det ikke betales merverdiavgift i siste omsetningsledd, se merverdiavgiftsloven § 16 nr. 8. Det samme gjelder for aviser og abonnementstidsskrifter. Næringsdrivende med slik omsetning har likevel fradragsrett for inngående merverdiavgift på sine anskaffelser. Dette betegnes som avgiftsbelegging med nullsats. Det er en svært gunstig ordning som i realiteten medfører en indirekte subsidiering av virksomheten gjennom merverdiavgiftssystemet. I forskrift nr. 19 til merverdiavgiftsloven presiseres nærmere omfanget av dette fritaket for trykt skrift. Av forskriften fremgår det at fritaket ikke

omfatter publikasjoner som omsettes sammen med annen vare som en felles vareenhet. Bøker som inngår i en slik felles vareenhet, uavhengig av hva den øvrige vareenheten er, for eksempel blyanter, skriveblokker eller disketter, blir derfor avgiftspliktig. Dette gjelder likevel ikke dersom den øvrige vareenheten anses for å være av ubetydelig verdi.

I forhold til merverdiavgiftsbehandlingen av reklamemateriell som inngår i bokpakker, er det noe uklart hvordan gjeldende regelverk skal fortolkes. Siden dette er en problemstilling Finansdepartementet ikke har tatt eksplisitt stilling til, er det vanskelig for meg å gi et uttømmende og konkret svar på representantens spørsmål nå. Jeg kan imidlertid opplyse om at departementet vil ta dette opp til prinsipiell vurdering. Jeg er også kjent med at det er tatt ut stevning i en sak mot staten ved Finansdepartementet om gyldigheten av et vedtak i Klagenemnda for merverdiavgift hvor den samme problemstillingen er et tema.

SPØRSMÅL NR. 766

Innlevert 8. juni 2004 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande

Besvart 15. juni 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

"Når en arbeidsledig har fått jobb og dermed ikke lenger mottar dagpenger, får vedkommende beskjed fra trygdekontoret med følgende overskrift: Du har nå mistet retten til dagpenger. Dette burde med fordel kunne erstattes med: Gratulerer med ny jobb!

Hvordan stiller statsråden seg til å gjøre om på denne praksisen?"

Svar:

Representanten Skei Grande tar i sitt spørsmål til meg opp utformingen av brev til Aetats brukere. Konkret gjelder spørsmålet et brev som personer som er kommet i arbeid skal ha mottatt om at retten til dagpenger under arbeidsløshet er opphørt. Det refereres i spørsmålet til at trygdekontoret er avsender av brevet. Jeg legger til grunn at rette avsender skal være Aetat, ansvarlig etat for forvaltningen av dagpengene.

Jeg kan opplyse om at i de tilfeller en arbeidsledig kommer i arbeid, så er det ingen rutine i Aetat om at det skal sendes brev om at retten til dagpenger opphører. Det anses unødvendig å fatte et eget vedtak og informere gjennom eget brev om at retten til dagpenger er falt bort når en arbeidsledig er kommet i ar

beid. Det er gitt en egen forskrift som gir det rettslige grunnlaget for at dette kan unnlates. De brevene som representanten Skei Grande er gjort kjent med, tilhører derfor ikke de standardbrevene som Aetat sender ut. Aetat vil i etterkant undersøke hvordan de brevene representanten viser til er blitt til.

Jeg kan forsikre representanten Skei Grande om at jeg generelt er meget opptatt av at forvaltningen på en positiv og imøtekommende måte kommuniserer med sine brukere. Offentlig sektor skal tydelig vise hvem den er til for. Et forenklet språk i dialogen mellom offentlige institusjoner og innbyggere er en viktig del av dette. Kortere saksbehandlingstider og svarfristgarantier skal sammen med en sterk serviceholdning gjøre møtet med det offentlige mer positivt for hver enkelt.

Det er Aetat selv som har ansvaret for hvordan innholdet i enkeltbrev som sendes ut fra etaten utformes. På prinsipielt grunnlag ønsker jeg ikke å ta stilling til utformingen av konkrete enkeltbrev som sendes fra Aetat. Jeg vil imidlertid vurdere om det er grunnlag for at Aetat i samarbeid med brukerne ser på om brev som sendes fra Aetat bør utformes på en mer positiv og imøtekommende måte.

SPØRSMÅL NR. 767

Innlevert 8. juni 2004 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande

Besvart 15. juni 2004 av arbeids- og administrasjonsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

"Tiltaket for å hjelpe folk med jobbsøking heter i dag "Jobbklubb". Dette er en lite beskrivende benevnelse.

Kan statsråden tenke seg å ta initiativ til å endre benevnelsen på tiltaket til karriereplanlegging og jobbsøking?"

Svar:

Det fremgår av spørsmålet fra representanten Skei Grande at hun mener benevnelsen "Jobbklubb" er lite beskrivende for innholdet i tiltaket der arbeidssøkere får hjelp til jobbsøking.

Dette er et navn som har vært brukt siden tidlig på 90-tallet og er vel innarbeidet i Aetats terminologi. Aetats erfaring er at brukerne synes dette er et navn som tydelig viser hva som er formålet - å komme i jobb.

SPØRSMÅL NR. 768

Innlevert 9. juni 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 16. juni 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Hva har Regjeringa gjort og hva kan Regjeringa gjøre politisk for å protestere mot overgrepene i Darfur i Sudan, og hvordan kan vi best hjelpe den lidende befolkningen der humanitært?"

BEGRUNNELSE:

Under folkemordet i Rwanda i 1994 døde nær 1 million mennesker. Resten av verden reagerte først da det var for sent, og mange har etterpå beklaget det. Det som nå skjer i Darfur-området, vest i Sudan, kalles av FN for verdens verste humanitære katastrofe akkurat nå. Richard Dowden i den britiske avisa The Guardian 8. juni kaller det etnisk rensing og kanskje folkemord. Ifølge Ewen Macaskill i samme avis samme dato er 30 000 foreløpig døde, 1,2 millioner er interne flyktninger og 100 000 er flyktet til nabolandet Tsjad. En regjeringsstøttet milits anklages av noen for de fleste overgrepene. Konflikten foregår på et vis i ly av inngåelsen av fredsavtalen mellom Nord-Sudan og Sør-Sudan, en fredsavtale som ikke berører

Darfur-området. Det spekuleres i at ingen andre land vil gjøre noe for ikke å røkke ved den skjøre fredsavtalen, en fredsavtale også Norge har vært involvert i.

Svar:

Norge har tatt kraftig avstand angrep mot sivile og andre alvorlige brudd på menneskerettighetene i Darfur, og uttrykt for vår alvorlige bekymring over den humanitære situasjonen der.

Vi har ved flere anledninger tatt opp forholdene i Darfur direkte med myndighetene i Sudan. Senest 5. juni fremla utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson de norske synspunktene for Sudans visepresident Ali Osman Taha. Hun anmodet Taha, og den sørsudanske opprørslederen John Garang, om umiddelbart å engasjere seg i anstrengelsene for å få i gang nye forhandlinger om en politisk løsning på konflikten.

Vi har likeledes drøftet situasjonen i Darfur løpende med FNs generalsekretær og toneangivende land som USA og Storbritannia, samt EU.

Norge støttet økonomisk og på annen måte organiseringen av de forhandlingene som 8. april førte til at partene i konflikten, Sudan Liberation Movement/ Army (SLM/A), Justice and Equality Movement (JEM) og regjeringen i Sudan inngikk våpenhvile.

Norge vil bidra med midler til overvåkningsstyrken som Den afrikanske union har utplassert for å

overvåke våpenhvilen. Regjeringen vil videre støtte umiddelbar utplassering av overvåkere fra FNs menneskerettighetskommisjon.

Regjeringen har siden september 2003 bevilget 72,5 mill. kr i humanitær assistanse til befolkningen i Darfur og flyktningene i Tsjad. I tillegg har vi i 2004 gitt NOK 21 mill. til FNs og Røde Kors-systemets humanitære Sudan-appeller, hvor organisasjonene selv fordeler mesteparten av midlene til Darfur.

Norges engasjement i Darfur er nøye knyttet opp til den norske regjerings langvarige støtte til den regionale samarbeidsorganisasjonen IGADs arbeid for å finne en fredelig løsning på den over 20 år gamle borgerkrigen i Sudan. Den sudanesiske regjeringen og opprørsbevegelsen i Sør-Sudan, SPLM/A, har nå nådd til enighet om en rammeavtale for politiske, økonomiske og sikkerhetsmessige spørsmål som vil danne grunnlaget for en endelig fredsavtale dem imellom. Denne avtalen vil utgjøre et viktig fundament for tiltak som vil få betydning for hele Sudan, herunder situasjonen i Darfur.

SPØRSMÅL NR. 769

Innlevert 9. juni 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 17. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Tirsdag 8. juni 2004 var det et innslag på Dagsrevyen om en innsatt ved Ullersmo fengsel som var blitt "varetektsfengslet" for salg av narkotika mens vedkommende satt inne til soning. Slike oppslag er dessverre ikke unike, men kommer opp med jevne mellomrom. Siden det ikke kan aksepteres på noen måte at innsatte begår ny kriminalitet mens de faktisk sitter inne til soning, må noe gjøres.

Hva vil justisministeren foreta seg for å forhindre at innsatte begår kriminalitet under soning?"

BEGRUNNELSE:

Med jevne mellomrom kommer det opp saker som viser at det skjønn som utvises av kriminalomsorgen tidvis fører til mer kriminalitet. Vi har sett det i "Greven-saken" og andre saker hvor innsatte har fått lempet på egne soningsforhold, for deretter å stikke av eller faktisk begå ny kriminalitet mens de soner. Vi har også opplevd at innsatte har dødd av overdoser mens de har vært inne til soning. Det er totalt uakseptabelt, og her må justisministeren ta et større ansvar.

Det siste i så måte er et innslag på Dagsrevyen den 8. juni 2004 hvor en innsatt ble siktet for omsetning av narkotika mens vedkommende sonet ved Ullersmo.

Slike forhold står sterkt i kontrast med hva folk flest forventer av kriminalomsorgen og den tillit denne må/bør ha. Sånn sett er det uakseptabelt.

Jeg imøteser derfor justisministerens svar med spenning.

Svar:

I alle vurderinger kriminalomsorgen foretar, som gjelder forhold vedrørende innsatte, vil en avveining mellom sikkerhetsmessige hensyn og rehabiliterings

hensyn være avgjørende. Dette har sammenheng med at det er enighet om at vi ikke ønsker hermetisk lukkede fengsler. Det er også en viktig funksjon ved straffegjennomføringen at den innsatte forberedes på et liv utenfor murene.

Det er imidlertid viktig å påpeke at det følger av straffegjennomføringsloven og det underliggende regelverket at sikkerhetsmessige hensyn alltid skal være avgjørende. Når domfelte sitter i fengsel, er det gjennom kontakt med omverden de eventuelt kan medvirke til kriminelle handlinger. Hvilke muligheter de har for slik kontakt avhenger av sikkerhetsnivået på fengselet hvor vedkommende gjennomfører straffen.

I fengsel med særlig høyt sikkerhetsnivå vil all korrespondanse, alle telefonsamtaler og besøk bli rutinemessig kontrollert. I fengsel med høyt sikkerhetsnivå er denne form for kontroll hovedregel. Unntak kan gjøres hvis det er sikkerhetsmessig ubetenkelig. I fengsel med lavere sikkerhetsnivå gjøres dette hvis det

vurderes som sikkerhetsmessig nødvendig. Det er derfor ganske små muligheter en innsatt har til å medvirke til kriminalitet fra fengsel med høyt eller særlig høyt sikkerhetsnivå. Et svakt punkt er innsattes mulighet til permisjon og andre utganger fra fengsel.

Under permisjon med videre har man naturlig nok små muligheter til å undersøke hvilken kontakt domfelte har med andre. Man har mulighet til å ilegge møteplikt for politiet, noe som til en viss grad kan si noe om hvor domfelte har oppholdt seg under permisjonen. Viktigst er det imidlertid at det ved enhver søknad om permisjon, prøveløslatelse, overføring til fengsel med lavere sikkerhetsnivå o.l. foretas det en grundig sikkerhetsvurdering av den innsatte. I denne vurderingen ser man blant annet på hva slags kriminalitet vedkommende gjennomfører straff for, den innsattes kriminelle fortid og oppførsel under straffegjennomføringen. Det er også rutinemessig kontakt mellom kriminalomsorgen og politiet i forbindelse med disse vurderingene.

Å vurdere behovet for kontroll og behovet for rehabiliterende tiltak opp mot hverandre byr på vanskelige avveininger. Målsettingen for kriminalomsorgen er at rehabilitering skal skje innenfor sikkerhetsmessig betryggende rammer. Det foregår en løpende dialog med kriminalomsorgens ytre etat for å forhindre at det foretas feilvurderinger.

SPØRSMÅL NR. 770

Innlevert 9. juni 2004 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 18. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Hvordan vil helseministeren sikre at personer som har rett til oppfølging og en individuell plan i forbindelse med for eksempel tvangsinnlegging og avrusing, skal få den behandling de har krav på?"

BEGRUNNELSE:

Det vises til en konkret historie fra en mor og hennes sønn, som i dag er 22 år gammel. Moren hevder at gutten i oppveksten har hatt psykiske problemer, og at hun har søkt hjelp gjennom PPT-tjenesten fra han var 4 år uten å lykkes. Gutten har vært narkoman siden han var 17 år. I mai ble han tvangsinnlagt på psykiatrisk avdeling, med utvidet opphold utover 10 dager (§ 2.1) og avruset. Gutten ønsker hjelp, men ble kastet ut etter 11 1/2 dag uten en individuell plan eller noen form for oppfølging. For det første mener jeg dette er brudd på intensjonene i rusreformen som trådte i kraft fra og med 1. januar 2004, for det andre er det dårlig bruk av offentlige ressurser. Etter utskrivelse fra psykiatrisk avdeling og avrusing, dro gutten direkte til sin fastlege og fikk ut 60 somadril og 60 imovane (7,5 mg). Gutten tok en overdose og havnet på akuttavdeling, for så å bli satt på bussen etter noen timer, fremdeles uten noen form for oppfølging. Det blir sagt at den aktuelle fastlegen er kjent i rusmiljøet for å være liberal i forhold til å skrive ut piller til narkomane. Det kan i tillegg opplyses at moren til gutten har fått psykiske problemer, og behandles nå ved DPS. Hun går i dag med trygghetsalarm for å verne seg mot torpedoer.

Svar:

Jeg kjenner ikke denne saken utover det representanten Røbekk Nørve her tar opp. Uten at jeg vil ta endelig standpunkt til helsetjenestens håndtering av denne saken, synes det ut fra beskrivelsen å kunne være en sak for tilsynsmyndigheten. Den illustrerer

behovet for god samordning innen helse- og sosialtjenesten.

Gjennom rapporter er jeg gjort kjent med at arbeidet med individuelle planer er kommet for kort. Dette er bakgrunnen for at Regjeringen i tilknytning til budsjettet for 2004 varslet behov for ytterligere intensivering av innsatsen på dette området. Som en direkte oppfølging av dette har Sosial- og helsedirektoratet innledet et samarbeid med SINTEF Helse og Statens kunnskaps- og utviklingssenter for helhetlig rehabilitering (SKUR) vedrørende et toårig prosjekt om individuelle planer. Prosjektet vil etablere og kurse et nettverk av kontaktpersoner i hvert fylke, der spesialisthelsetjenesten, den kommunale helse- og sosialtjeneste samt

brukerne deltar som likeverdige parter. Videre skal det gjennom prosjektet tilbys lokal veiledning og konsultasjon overfor både kommuner og helseforetak. Målsettingen for prosjektet er at de fylkesvise nettverkene er etablert og har startet opp sin aktivitet i innværende år.

Kommunerundskrivet for 2004 presiserer viktigheten av samhandling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten og at det utarbeides individuelle planer for de som har behov for koordinerte og langvarige tjenester. De regionale helseforetakene er i styringsdokumentet for 2004 pålagt å sørge for at plikten til å utarbeide individuelle planer for pasienters kroniske og sammensatte lidelser, ivaretas. Det skal samarbeides med kommunene i dette arbeidet. Målsettingen er at samtlige kommuner og helseforetak skal være i gang med dette arbeidet i løpet av 2005.

Landets fylkesmenn er i embetsoppdraget for 2004 bedt om å gi råd og veiledning, og spesielt om å formidle kunnskap og erfaringer og følge med i kommunenes arbeid med å implementere forskriften om individuelle planer.

En viktig intensjon med rusreformen er å få til en bedre samordning av tjenestene og et helhetlig tilbud til rusmiddelmissbrukere med sammensatte problemer. Rett til individuell plan er med rusreformen også hjemlet i lov om sosiale tjenester, og er et viktig redskap i den forbindelse.

SPØRSMÅL NR. 771

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 17. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"I svar på spørsmål nr. 133 fra samferdselskomiteen til Nasjonal transportplan (NTP) oppgis hvilke ferjesamband som fraviker den nye standarden når det gjelder åpningstid og frekvens. Sambandet Flakk-Rørvik hører ikke med blant disse, men her er andelen gjenstående biler svært høy - 7,6 pst. av antall fraktede biler pr. oktober 2003.

Hvordan vil dette avvik fra standarden bli vektlagt i forhold til andre avvik på andre strekninger ved vurdering av om den eldste ferja på sambandet Flakk- Rørvik kan byttes ut med en ny og større?"

Svar:

Målet i forslag til ny standard for ferjedriften er at andelen gjenstående biler ikke skal overstige 3 pst.

Ifølge Vegdirektoratet var andelen gjenstående biler i dette sambandet 6,5 pst. gjennomsnitt for hele 2003. Vegdirektoratet har videre opplyst at andelen varierer over året, der den særlig i månedene juni, august og september har vært høy. Andelen gjenstående biler varierer også over uken. Ifølge Vegdirektoratet antas dette å ha sammenheng med helgeutfarten i sommermånedene (med unntak av feriemånedene juli).

På bakgrunn av erfaringene fra de sambandene som allerede er konkurranseutsatt er det jf. Nasjonal transportplan (St.meld. nr. 24 (2003-2004)) lagt opp til ytterligere konkurranseutsetting av riksvegferjesamband. Statens vegvesen tar i den forbindelse sikte på å lyse sambandet Flakk-Rørvik ut på anbud i løpet av 2004/2005. I anbudsutsettingen vil det bli stilt krav om at den nye standarden skal følges, også når det gjelder andelen gjenstående biler. Det vil si at eventuelle effektiviseringsgevinster som følge av konkurranseutsettingen vil bli benyttet til å oppnå dette.

SPØRSMÅL NR. 772

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 21. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Departementet sendte 25. juli 1997 ut nye retningslinjer etter debatt i Stortinget om reglene for gratis politivakthold ved visse arrangement, bl.a. der overskuddet går til å finansiere frivillig arbeid blant barn og unge. Det er stadig eksempler på at nettopp disse arrangørene må betale mye, mens det ikke sendes krav ved privat tilstelning der arrangørene har god nok økonomi.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre lik praksis og gratis politivakthold til det dugnadsfolket som skal ha dette ut fra Stortingets debatt 29. mai 1997?"

Svar:

Det fremgår av politiloven § 1 at staten skal sørge for den polititjeneste som samfunnet har behov for. Dette ansvaret omfatter både organisasjon, administrasjon og funksjoner og gjenspeiles ved at vi har et enhetlig rikspoliti under statlig ledelse som finansieres over statsbudsjettet. Politiloven § 25 har imidlertid en bestemmelse om at politiet *kan* pålegge arrangøren av allment tilgjengelige sammenkomster eller tilstelninger, blant annet offentlig dans, konserter, festivaler og idrettsstevner, å dekke utgiftene til *særlig politioppsyn* når ordensmessige grunner tilsier at ekstraordinær mannskapsinnsats vil være påkrevd. Denne refusjonsadgangen representerer ikke noe brudd på prinsippet om statlig finansiering.

I Justisdepartementets rundskriv 25. juli 1997 om refusjon for særlig politioppsyn ved offentlige arrangementer, understrekes det at slike arrangementer ofte holdes for å skaffe inntekter som finansierer annet frivillig arbeid, og at det på denne bakgrunn er viktig at refusjonskravet søkes begrenset til det som er høyst nødvendig i det enkelte tilfellet. Det fremgår videre at utgangspunktet alltid må være at politivaktholdet, så vidt mulig, dekkes opp med mannskaper på ordinær tjeneste. Selv om det er politiet, som på politifaglig grunnlag avgjør om det er påkrevd med særlig politioppsyn, bør den nærmere fastsettelsen av omfanget skje i dialog med arrangøren, hvor det må avklares hvilke deler av vaktholdet som kan overlates til arrangørens egne vaktmannskaper. I rundskrivet oppfordres det til at politiet og arrangøren gjennomgår erfaringene fra avholdte arrangementer, blant annet for å undersøke mulighetene for reduksjoner og forenklinger av vaktholdet og den særlige politiinnsatsen for øvrig. Ved vurderingen av om det skal kreves refusjon for utgiftene til særlig politioppsyn, skal politiet legge vekt på om arrangementet er av kommersiell karakter. Reglene om refusjon for utgifter til særlig politioppsyn er også tatt opp av Politidirektoratet i rundskriv til politimestrene 20. februar 2002. Rundskrivene følger vedlagt.

Jeg vil også nevne at Justisdepartementet har fremmet forslag til endring av politiloven § 25 med presisering av hvilke utgifter det kan kreves refusjon for, jf. Ot.prp. nr. 61 (2003-2004), som nylig er behandlet i Stortinget.

Refusjonsadgangen etter politiloven § 25 er begrenset til å gjelde "*offentlige arrangementer*". Departementet har foreslått at dette endres til "*allment tilgjengelige arrangementer*". Det ligger i denne begrensningen at rent private arrangementer ikke omfattes av refusjonsadgangen. Man kan imidlertid lett tenke seg at det også ved et rent privat arrangement vil kunne være nødvendig med politivakthold fordi det er påkrevd av ordensmessige grunner. Det kan for eksempel være ved et større jubileum, bryllup, begravelse eller liknende, der det deltar høyt profilerte personer (popartister, skuespillere, idrettsstjerner, politikere mv.) og det av denne grunn kan ventes tilstrømning av publikum og presse. Her må politiet, ut fra en politifaglig vurdering, avgjøre om dets tilstedeværelse er nødvendig for å opprettholde ro og orden og for å sikre ferdsele mv. Politiet har ikke hjemmel til å kreve refusjon for utgiftene til slikt nødvendig vakthold, som må antas å ligge innenfor politiets ordinære tjenesteoppgaver.

Etter min mening bør det ikke åpnes for at politiet kan kreve refusjon for utgifter til politivakthold som, ut fra samfunnsmessige interesser, anses nødvendig ved avvikling av rent private tilstelninger. Utgangspunktet må være at det er staten som skal sørge for den polititjenesten som er nødvendig og bekoste utgiftene til denne. I motsatt fall vil vi kunne risikere en utvikling der privatpersoner eller bedrifter/organisasjoner med god økonomi kan betale for politivakthold ved sine private/lukkede arrangementer, og at vi på den måte skaper en ulikhet mellom "fattig og rik".

Jeg synes derfor at dagens adgang til refusjon av utgifter er forsvarlig. Politiet må imidlertid gå i dialog med den aktuelle arrangøren for å diskutere vaktholdet med sikte på å redusere utgiftene mest mulig. Politiet må også søke å dekke opp nødvendig vakthold gjennom sin ordinære tjeneste og om nødvendig legge opp tjenesten ut fra arrangementet som skal avvikles. Politiet må ved vurderingen av refusjonskravet også legge vekt på om arrangementet er av kommersiell eller veldedig karakter.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Rundskriv 009/02 fra Politidirektoratet vedrørende utgifter til særlig politioppsyn - politiloven § 25.
<http://www.politi.no/nyheter/Rundskriv%2002-009%20Politiloven%2025.doc>

Vedlegg 2.

Rundskriv G-61/97 fra Justisdepartementet vedrørende refusjon for særlig politioppsyn ved offentlige arrangementer - politiloven § 25 (370).

SPØRSMÅL NR. 773

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 18. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Kan helseministeren, i dialogen med de regionale helseforetakene, understreke viktigheten av at det komplette tilbudet til barn som fødes med leppe-kjeve-ganespalte fortsatt blir samlet til de to miljøene på Haukeland sykehus og Rikshospitalet?"

BEGRUNNELSE:

Det fødes årlig ca. 120 barn med leppe-kjeve-ganespalte i Norge. Flere ulike spesialistgrupper deltar i det komplekse behandlingsopplegget som i mange tilfeller varer fra spedbarnsalder og frem til voksenalder. Denne gruppen består av plastkirurger, kjeveortopeder, logopeder og øre-nese-hals-spesialister. Norge ligger på verdenstoppen når det gjelder denne behandling og flere land ser nå til Norge for å få til lignende behandlingsmodeller. Behandlingen er sentralisert til to sentra, ved Rikshospitalet og ved Haukeland sykehus. De fleste av disse spesialistgruppene har behandling av LKG som sitt hovedarbeidsfelt. Det er internasjonalt enighet om at sentralisering av behandlingen er nødvendig for å oppnå et optimalt sluttresultat. Leppe-/ganespalte foreningen (LGS) er nå redd for at flere sykehus/helseforetak vil forsøke å bygge opp egne tilbud og dermed gi pasientene et dårligere tilbud enn det de får i dag.

Svar:

Spørsmålet er blant annet grunnlagt ut i fra behovet for sentralisering av behandlingstilbudet ut i fra kvalitetshensyn, og bekymring fra leppe-/ganespalte foreningen for at flere helseforetak nå vil bygge opp egne tilbud og derved gi pasientene et dårligere tilbud enn det de får i dag.

Høyspesialiserte tjenester, det vil si lands- og flerregionale funksjoner og nasjonale kompetansesentre, kjennetegnes ved at tjenesten omfatter sjeldne lidelser, særlig kostbare investeringer eller særskilt høy faglig kompetanse. I motsetning til de andre nordiske landene har Norge valgt en modell med statlig styring av høyspesialiserte funksjoner, jf. Forskrift om godkjenning av sykehus og om lands- og flerregionale funksjoner ved sykehus. Forskriften er hjemlet i lov av 2. juli 1999 nr. 61 Om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2-1a og § 2-3 nr. 1. Dette innebærer at Helsedepartementet kan pålegge de regionale helseforetakene å opprette eller eventuelt utvikle lands- og flerregionale funksjoner og nasjonale kompetansesenterfunksjoner. Hensikten med statlig styring av høyspesialisert medisin er å sikre god ressursutnyttelse, høy kvalitet på behandlingstilbudet bl.a. ved å sikre et tilstrekkelig pasientgrunnlag og en rimelig geografisk fordeling av funksjoner.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 5 (2003-2004) Inntektssystem for spesialisthelsetjenesten, jf. Innst. S. nr. 82 (2003-2004), og med bakgrunn i det helhetlige ansvar som nå er tillagt de regionale helseforetakene, sa flertallet i sosialkomiteen seg enig i at staten ikke skal bestemme hva som skal være flerregionale funksjoner. Med det ansvar de regionale helseforetakene har for helsetilbudet til regionens befolkning, fant man det

naturlig at disse tar dette ansvaret og inngår nødvendig samarbeid med hverandre om oppgaveløsning.

I tråd med dette har Helsedepartementet i styringsdokumentet til de regionale helseforetakene for 2004 lagt til grunn at de regionale helseforetakene skal samarbeide om lokalisering av funksjoner som det ikke er rasjonelt å etablere i alle regioner, samt etablere nødvendige avtaler om kostnadsdeling eller kjøp av høyspesialiserte tjenester. Departementet har også utarbeidet et nytt rundskriv om høyspesialiserte tjenester (I-19/2003) med en oppdatert oversikt over

godkjente lands- og flerregionale funksjoner og nasjonale kompetansesentra (jf. <http://www.dep.no/hd/norsk/publ/rundskriv>). Jeg er kjent med at de regionale helseforetakene i tråd med dette nå arbeider med utvikling av modeller for samarbeid og økonomiske oppgjørordninger for de høyspesialiserte tjenestene. Jeg har tillitt til at de regionale helseforetakene ivaretar dette ansvaret på en god måte, der hensynet til kvaliteten på den høyspesialiserte behandlingen vil være sentral ved vurdering av eventuelle endringer i organiseringen av de flerregionale funksjonene. Eksempelvis har styret i Helse Vest, med bakgrunn i en vurdering av pasientgrunnlag og kvalitetshensyn, vedtatt å overføre aktiviteten innen barnehjertekirurgi fra Haukeland sykehus til Rikshospitalet.

Leppe-kjeve-ganespalte ble etablert som en flerregional funksjon i 1992. En nylig gjennomført evaluering, i regi av det tidligere Fagrådet for høyspesialisert medisin, har vurdert denne funksjonen som et godt eksempel på hvordan to fagmiljø kan samarbeide om en felles oppgave. Pasientgrunnlaget er imidlertid begrenset. I 2001 ble det registrert henholdsvis 93 og 45 nye pasienter ved Rikshospitalet og ved Haukeland sykehus, noe som bekrefter behovet for fortsatt sentralisering av dette behandlingstilbudet. Når det gjelder organiseringen av behandlingstilbudet for barn med leppe-kjeve-ganespalte, har jeg tillit til at Helse Vest og Helse Sør fortsatt vil ivareta dette ansvaret i tråd med de styringssignaler som er gitt, og i samarbeid med de øvrige regionale helseforetakene. Jeg viser for øvrig til at det er etablert systemer med regelmessig rapportering og evaluering av de høyspesialiserte tjenestene, nettopp for å sikre et godt informasjonsgrunnlag for ivaretagelse og organisering av disse tjenestene.

SPØRSMÅL NR. 774

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 18. juni 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"Regjeringen utarbeider snart forslag til et system for grønne sertifikater. I Sverige, som mange bruker som eksempel til etterfølgelse, er det nå sterk kritikk mot systemet, og et oppslag i NyTeknik, Sveriges største tekniske nyhetsblad, kalte "elcertifikat en katastrofe". Samtidig viser et oppslag på KraftNytt.no til at "det kostade svenska elkonsumenter 1500 miljoner kronor att få fram 175 miljoner kronor til stödberoende fornybar elproduktion".

Kan Norge risikere å innføre et system med de samme svakheter?"

BEGRUNNELSE:

Se utdrag av artikkel på internettsiden: [http:// www.nyteknik.se/art/35109](http://www.nyteknik.se/art/35109)

"Dyrt och krångligt - företrädare för de små elproducenterna är hårda i sin dom över det ett år gamla systemet med elcertifikat. Kritikerna anser också att elcertifikaten gör det mer eller mindre omöjligt att få finansiering till stora vindkraftsprojekt. Vinnare i systemet är de som producerar el med biobränsle.

Hårdast i kritiken av systemet, som startade den 1 maj 2003, är Sero, Sveriges energiföreningars centralorganisation, en paraplyorganisation för småskalig energiproduktion.

- Det är ett onödigt krångligt och dessutom dyrt system. Ett fastprissystem, fast med olika garantipris beroende på typen av elproduktion, skulle vara bättre, säger Olof Karlsson, organisationens ordförande.

Enligt Sero får elabbonnenterna betala drygt tre öre per kilowattimme för elcertifikaten. Sero hävdar att ett system med garanterat minimipris skulle ge en kostnad på bara 0,5 öre per kilowattimme."

Se utdrag av artikkel på internettettsiden: [http:// www.kraftnytt.no/default.asp?page=2162&article=25232](http://www.kraftnytt.no/default.asp?page=2162&article=25232)

"Det kostade svenska elkonsumenter 1 500 miljoner kronor att få fram 175 miljoner kronor till stödberoende förnybar elproduksjon.

En så drastisk kostnadsbild av elsertifikatsystemet under det første året er fullt mulig att teckna intill dess en mer auktoriserad analys har gjorts av kostnadseffektiviteten i systemet. Ett sådant oppdrag ingår i Stem:s översynsarbete, enligt Kraft-Affärer."

Svar:

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 9 (2002-2003) om innenlands bruk av naturgass ba et enstemmig storting Regjeringen om å "[...] ta initiativ til - fortrinnsvis - et felles norsk/svensk pliktig grønt sertifikatmarked [...]". jf. vedtak nr. 351 for 2002-2003. Regjeringen ble bedt om å legge fram et konkret forslag våren 2004.

Regjeringen trekker opp rammene for det videre arbeidet med å etablere et pliktig sertifikatmarked i en egen del i St.meld. nr. 44 (2003-2004) om innovasjonsverksemda for miljøvennlege gasskraftteknologiar mv. som blir lagt fram for Stortinget i dag, fredag 18. juni 2004. I meldingen blir det redegjort for den svenske ordningen, og sentrale spørsmål knyttet til utforming av markedet blir drøftet. Det blir redegjort for viktige egenskaper ved et internasjonalt sertifikatmarked og de videre planene for arbeidet. Departementet tar sikte på å legge fram et lovforslag om et sertifikatmarked løpet av våren 2005.

I spørsmålet fra stortingsrepresentant Vaksdal er deler av en artikkel i tidsskriftet NyTeknik gjengitt. I artikkelen går det blant annet fram at særlig småkraftprodusentene er kritisk til elsertifikater som støttesystem og at de vil foretrekke et fastprissystem. De mener at vinnerne i et elsertifikatmarkedet vil være biobrenselprodusentene.

Departementet viser til den samme artikkelen der det går fram at Energimyndigheten i Sverige nå studerer konsekvensene for vindkraften. De ser blant annet også på erfaringene fra det første året med drift av systemet, det forholdet at tilveksten av ny produksjon har vært beskjeden og hvor mye av tilskuddene som kommer elprodusentene til gode.

I Sverige har et viktig formål med å innføre elsertifikatmarkedet vært at de kunne avvikle eksisterende støtteordninger. Eksisterende elproduksjon som har fått støtte tidligere får derfor sertifikater. Det er derfor ikke rimelig å vurdere kostnadene ved ordningen bare i forhold til vindkraft og vannkraft slik det er gjort i artikkelen i kraftnytt.no. Såkalt "stödberoande produksjon" er videre definert enn det som overskriften i denne artikkelen tilsier.

SPØRSMÅL NR. 775

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 21. juni 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"EU fremmet i august 2003 forslag om en forordning om regulering av visse fluorerte gasser, herunder HFK og PFK. Norge vil gjennom EØS-avtalen formentlig måtte innføre dette regelverket gjennom egen forskrift etter at forordningen er vedtatt i EU (antakelig i slutten av 2005).

Når helt nye virkemidler for reduksjon i bruk og utslipp av F-gasser blir innført gjennom EU og EØS-avtalen, vil statsråden fortsatt opprettholde avgiften på HFK/PFK?"

BEGRUNNELSE:

EU-forslaget bygger bl.a. på krav til inspeksjon av anlegg, utstyr for detektering av lekkasjer, kulde-mediumregnskap, rapporteringsrutiner og sertifiseringsordninger og en rekke restriksjoner mht. anvendelse

av gassene i ulike typer utstyr og systemer.

Det virkemiddel som EU nå planlegger å innføre gjennom F-gass forordningen, har bransjen etterlyst i en årrekke og senest gjennom forslag til bransjeavtale som kulde- og varmepumpebransjen og SFT utarbeidet i begynnelsen av 2002 som alternativ til avgift (for øvrig ikke ulik den realiserte SF6-avtalen med elektrobransjen).

Den kommende EU-forordningen om regulering av visse F-gasser, blir trolig innført i Norge som følge av EØS-avtalen. Forordningen blir således trolig konvertert til norsk forskrift, og fører til at man etablerer en rekke systemer som løser miljøproblemene med HFK og PFK og som overflødiggjør både avgiften og behovet for en refusjonsordning.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra miljøvernministeren.

Utslipp av klimagassene hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) stammer hovedsakelig fra kuldeanlegg og kjølemaskiner, brannslukningsmidler og produksjon av isolasjonsmaterialer (stivt skum). Den forordningen som er foreslått i EU om visse fluorholdige drivhusgasser inneholder krav om kompetansebyggende tiltak, regelmessige lekkasjekontroller og systemer for deteksjon av lekkasjer, forsvarlig oppsamling av brukt gass, bokføring av gassforbruk og rapportering i tillegg til enkelte restriksjoner på omsetning og bruk av fluorerte gasser.

Den foreslåtte forordningen vil ikke gjøre avgiften på klimagassene HFK og PFK overflødig. Det er grunn til å anta at avgiften i kombinasjon med den kommende refusjonsordningen, vil være et mer effektivt klimavirkemiddel enn forordningen for de anvendelsesområdene for HFK og PFK som ikke for

bys i henhold til forslaget til forordning. Miljøverndepartementet har varslet at refusjonsordningen vil komme på plass 1. juli d.å. Kombinasjonen av avgift og refusjon ventes, på samme måte som den foreslåtte forordningen, å styrke arbeidet med å forhindre lekkasjer og stimulere til innsamling og gjenvinning eller destruksjon av brukt gass. Ordningen med avgift og refusjon ventes i tillegg å bidra til å redusere bruken av HFK og PFK, bl.a. ved å stimulere til bruk av tilgjengelige alternativer og til utvikling av ny teknologi som ikke bruker disse gassene. Jeg har derfor ingen planer å avvikle avgiftene på HFK og PFK når den foreslåtte forordningen blir vedtatt i EU.

SPØRSMÅL NR. 776

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 18. juni 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Senter for bygdekultur ved Hjerleid videregående skole på Dovre sendte i februar inn en søknad om friskolestatus for treskjærerlinje. Tross purring har departementet ikke svart, tross i at inntak ved skolen skulle vært gjort.

Vil statsråden sørge for at skolen får svar hurtigst mulig slik at skoletilbudet ikke faller bort?"

BEGRUNNELSE:

Oppland fylkeskommune vedtok våren 2003 å nedlegge det fylkeskommunale tilbudet om utdanning i treskjæring ved Hjerleid videregående skole. Hjerleid fikk lov å videreføre tilbudet ett skoleår til under forutsetning av at skolen utredet andre organiserings- og finansieringsformer. Fylkestinget vedtok også samtidig at Hjerleid skal bli et utviklingssenter innenfor trearbeid og håndverk.

Fylkesopplæringssjef og fylkesrådsmanntil Norsk Kulturarv og Senter for bygdekultur om å søke å opprette utdanning i treskjæring igjen, og søke om friskolestatus (se Internett: www.kulturarv.no (klikk på Senter for bygdekultur)). I første omgang søkte Norsk Kulturarv/Senter for bygdekultur om å sette i gang videregående kurs i treskjæring. Det skal foregå i samme lokaler som før, i samarbeid med Hjerleid videregående skole, men organiseres litt annerledes. Norsk Kulturarv og Senter for bygdekultur driver nå og

markedsfører tilbudet og håper å ha 10 elever til skolestart i august. Det er en prioritert oppgave at det ikke blir opphold i denne utdanningen, for da kan det bli vanskelig å få opprettet den igjen, jf. mange verneverdige fag som ikke har noe formelt utdanningsløp i dag. (Se Internett: www.maihaugen.museum.no/ssv/ (som er sekretariatet for små og verneverdige fag)).

Elevgruppe som søker seg til treskjæring er ofte eldre enn 16-19 år, fordi dette er et modningsfag. Ofte er det folk som har vært ute i arbeid en tid, eller folk som vil ta en spesialisering som møbelsnekker. Noen er også på omskolering/attføring.

Skolen har søkt om friskolestatus etter bokstav e i friskoleloven, dvs. en skole som gir yrkesrettet utdanning som ikke blir tilbudt noe annet sted.

Svar:

Jeg viser til søknad om godkjenning av Senter for bygdekultur - Håndverksskolen etter friskoleloven § 2-2 bokstav e), datert 27. desember 2003.

Representanter for skolen var i møte med politisk ledelse i departementet i januar/februar 2004. I møtet ble det klarlagt at skolen måtte søke om godkjenning etter friskoleloven bokstav d), som gjelder skoler som skal fylle et kvantitativt behov. Skolen hadde opprinnelig søkt om godkjenning etter bokstav e), som gjelder skoler som skal ha til formål å gi videregående yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler. Partene kom til enighet på møtet om at skolen ikke behøvde å sende inn en ny søknad, men at departementet skulle behandle søknaden etter friskoleloven § 2-2 bokstav d).

På møtet ble det i tillegg presisert fra departementet sin side at skolen ikke kunne forutsette å få en avklaring på søknaden innen sommeren 2004 og følgelig ikke kunne påregne oppstart allerede høsten 2004.

Skolen har imidlertid blitt godkjent etter friskoleloven § 2-2 bokstav d) i brev fra departementet av 11. juni 2004 som følger vedlagt.

Vedlegg til svar:

Brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet til Senter for bygdekultur AS vedrørende Senter for bygdekultur - Håndverksskolen - søknad om godkjenning etter friskoleloven. Referanse: 200400206 OaR.

SPØRSMÅL NR. 777

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 24. juni 2004 av nærings- og handelsminister Børge Brende

Spørsmål:

"Sjøfartsdirektoratet fjerna gebyrfritaket for inspeksjonar knytt til sertifikatutsteding o.a. på verneverdige fartøy i 2002. Fritaket er nedfelt i Sjøfartsdirektoratets gebyrforskrift, FOR nr. 115. Gebyrfritaket vart oppheva utan at forskriftene var endra. Dette gjev ein meirutgift på om lag 1 mill. kr for flytande kulturminnar, og det oppfattast som urettferdig at gebyr utarbeida for handelsflåten skal gjelde ideelle tiltak.

Vil statsråden gripe inn og sikre at verneverdige fartøy slepp gebyret?"

GRUNNGJEVING:

Formåla for drifta av de verneverdige fartøya er ideelle, ikkje kommersielle. Drifta av fartøya gjev unike moglegheiter til kulturformidling og eigeninntjening til vernearbeidet.

Det er dei frivillige som gjennom utallige dugnader utgjer fartøyvernets bærebjelke. Statlige gebyr verkar i så måte umotiverande og frustrerande for dei som brukar av si fritid til å ta vare på vår kulturelle arv og motarbeidar slik sett frivilligheita.

Gebyr rammer kystens kulturminnar da de utgjør ein merkbar økonomisk belastning for de enkelte fartøya. Størrelsen varierer mellom ulike fartøy og antall inspeksjonar. Kravet til "Skibladner" for i år er på hele 32 326 kr, mens det for "Anna Rogde" er 9 719 kr. Totalt utgjer gebyra frå de verneverdige fartøya rundt 1 mill. kr. Dette er ein høy kostnad for de frivillige som skal skaffe pengane til veie gjennom dugnad. Effekten gebyret har for fartøyvernet blir begripelig når det regnast om til dugnadstimar: Med dugnadstimar verdsett til 200 kr, må de frivillige jobbe 5 000 timer for å tena 1 mill. kr!

Norsk Forening for Fartøyvern søkte Sjøfartsdirektoratet om gebyrfritak både i 2003 og 2004, men søknadene er ubehandla pr. dags dato.

Det vises dessutan til oppslag i Harstad Tidende 1. juni 2004 (<http://www.ht.no/-/45?sak=1046762>).

Svar:

Spørsmålet blei overført frå miljøvernministeren.

Sjøfartsdirektoratet sine gebyr er meint å dekkja utgifter som direktoratet har med kontroll av skip. Unntak vil føre til at utgifter må dekkjast av løyvingar over budsjettet.

Utviklinga dei seinare år har vist at ei aukande mengde skip fell under fritaksreglar og at kontroll- og sertifiseringsarbeid med gebyrfrie skip stadig krev *meir* ressursar. I 2002 vart det derfor vedteke at fritaksregelen i forskrift § 9 nr. 2 måtte endrast. Endringa har ført til at berre skuleskip med offentlig godkjent undervisningsopplegg og verneverdige skip kan verta unntatt frå gebyra til direktoratet.

Det har vorte laga retningslinjer som inneber at verneverdige fartøy med passasjersertifikat betalar halvparten av det årlege gebyret. Eit verneverdig fartøy som berre har fartssertifikat vert gjeve *fullt* gebyrfritak. Grunngjevinga så langt for at det må betalast gebyr for fartøy med passasjersertifikat er at dette arbeidet er *meir* ressurskrevjande for Sjøfartsdirektoratet enn å sende ut fartssertifikat.

Eg er no kjent med at Stortinget i sambande med handsaming av revidert nasjonalbudsjett for 2004 har bede om at Regjeringa ser til at Sjøfartsdirektoratet tek opp at ordninga med gebyrfritak for verneverdige

fartøy. Regjeringa vil følgje opp Stortingets vedtak på egna måte.

SPØRSMÅL NR. 778

Innlevert 10. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 18. juni 2004 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"Ifølge NVE er fyllingsgraden i vannmagasinene lavere enn medianverdien de siste 13 årene, men høyere enn i fjor. I tillegg er snøsmeltingen unnagjort mange steder. Samtidig opplever vi relativt høye og stigende priser nå (40 pst. høyere enn i fjor, ifølge VG 8. juni 2004), samtidig med høy nordisk import. I enkelte energiselskaper mener man situasjoner er mer alvorlig nå enn for 2 år siden.

Basert på denne dystre situasjonen i kraftsektoren, hvilke ekstraordinære beredskapstiltak planlegger statsråden å iverksette?"

BEGRUNNELSE:

NVEs nettsider 2. juni 2004:

"I uke 22 var tilsiget av vann som kan benyttes til kraftproduksjon i Norge 40 % av det normale for årstiden. I store deler av landet er snøsmeltingen unnagjort, og i tillegg kom det lite nedbør i uke 22."

NVEs nettsider 9. juni 2004:

"Mildere vær og en ekstra helligdag førte til et redusert kraftforbruk i Norden i uke 23. Til tross for lavere etterspørsel, har kraftprisene på Nord Pool økt fra uke 22. Økte priser har bidratt til økt kraftimport til Norden. I uke 23 var det en samlet nettoimport til Norden på 396 GWh."

Fra NRKs nettsider 14. april 2004:

"Det er flere som tviler på at regjeringens satsing er nok. Eimund Nygaard er leder i Lyse Energi, og han frykter flere strømkriser, slik vi hadde i fjor vinter.

- Dessverre gjør jeg det. Slik situasjonen er nå så har vi for lite kraft. Vi må importere, selv i et normalår. Forbruket øker og vi har ingen ny krafttilgang. Vi kommer dessverre nærmere og nærmere nye kraftkriser for hvert år som går.
- Du frykter at det kan bli en nedbygging av den kraftkrevende industrien?
- Det kan være et resultat av at kraftprisene blir for høye. De høye prisene kan bli så høye at den kraftintensive industrien ikke ser det lønnsomt å drive videre. Dermed vil nedbygging komme som en konsekvens, sier Nygaard."

"For oss forbrukere kan det bli noen vanskelige år vi har foran oss med regjeringens opplegg, det tror Eimund Nygaard i Lyse Energi.

- Om ikke vanskelige, så i alle fall dyre, sier Nygaard."

Svar:

Fyllingsgraden i de norske vannmagasinene 14. juni var 52,6 pst., en økning på 3,1 prosentpoeng fra uken før. Snøsmeltingen bidrar til at vannmagasinene er i ferd med å fylle seg opp igjen etter tappesesongen. På grunn av stor snøsmelting i mai og begynnelsen av juni, var tilsiget til vannmagasinene relativt høyt. De gjenstående snømengdene er nå under normalen i mesteparten av landet.

Magasinfyllingen er drøyt 10 prosentpoeng lavere enn medianverdien for årstiden. Relativt lavt pro-

duksjonsnivå og betydelig import av elektrisk kraft har imidlertid bidratt til at situasjonen i de norske vannmagasinene nå er bedret sammenliknet med situasjonen ved årsskiftet. Fyllingsgraden er også bedre enn til samme tid i fjor, om lag som i juni 2001.

Utviklingen i magasinbefyllingen framover avhenger særlig av nedbøren. Utviklingen i sentrale faktorer i de nordiske og europeiske kraftmarkedene, som fossil kraftproduksjon og energietterspørsel, vil også virke inn på utviklingen i vannmagasinene. For at magasinbefyllingen skal komme opp på mediannivå før tappesesongen begynner, må det komme betydelig mer nedbør i tiden framover enn normalt. Med normale nedbør- og temperaturforhold, kan det se ut til at magasinbefyllingen vil kunne utvikle seg om lag på liknende måte som i fjor. Utviklingen i de mange ulike faktorene er imidlertid usikker, og det er altfor tidlig å konkludere i forhold til hva som vil være status for magasinbefyllingen til høsten og vinteren.

Som jeg en rekke ganger har understreket, er det et mål for Regjeringen å sikre at det er tilstrekkelig elektrisitet i markedet til akseptable priser. I St.meld. nr. 18 (2003-2004) la Regjeringen fram en tipunkts liste med tiltak både for en generelt mer robust kraftforsyning, og for å bedre håndteringen av framtidige situasjoner med svikt i tilsiget.

I forhold til håndteringen av svært anstrengte kraftsituasjoner, klargjorde Regjeringen i St.meld. nr. 18 (2003-2004) ansvaret til rasjoneringsmyndigheten, NVE, og den systemansvarlige, Statnett. Statnett har ansvaret for løpende å utrede og utvikle nødvendige virkemidler som skal sikre balanse mellom produksjon og forbruk i svært anstrengte kraftsituasjoner. Jeg vil understreke at NVE har ansvar for å godkjenne virkemidlene og bruken av disse. Dette er virkemidler som skal supplere markedet i med ekstra sikkerhet i svært anstrengte situasjoner som opptrer svært sjeldent. Et eksempel på slike virkemidler er gassturbiner som reservekapasitet.

Det arbeides også med å legge til rette for økt forbrukerfleksibilitet blant annet gjennom nye kontraktsformer og toveiskommunikasjon. Det er videre lagt til rette for at NVE fra 1. oktober kan gi pålegg til kraftleverandører og nettselskaper om særskilt avregning og fakturering i anstrengte kraftsituasjoner.

SPØRSMÅL NR. 779

Innlevert 11. juni 2004 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 18. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Hvordan vil statsråden reagere dersom det viser seg at det i pub- og restaurantbransjen blir stor omsetningsvikt pga. forbudet mot røyking?"

BEGRUNNELSE:

I TV-Drammens sending 10. juni 2004 ble det lagt frem tall som tyder på 50 pst. omsetningssvikt hos serveringsstedene etter innføringen av røykelovens forbud mot røyking. I programmet ble det hevdet at opp mot halvparten av serveringsstedene i de deler av USA som har innført forbud, har gått konkurs.

Svar:

Det ble i Ot.prp. nr. 23 (2002-2003) om røykfrie serveringssteder nevnt at erfaringer fra andre land tyder på at innførte røykerestriksjoner ikke medfører vesentlig varig omsetningssvikt eller økonomisk nedgang for næringen. Det er videre i samme odelstingsproposisjon uttalt at man ikke kan trekke sikre konklusjoner for Norges del fra andre lands erfaringer. Erfaringene fra andre land gir likevel en indikasjon på at eventuelle negative økonomiske konsekvenser for serveringsnæringen i Norge vil være relativt beskjedne.

Delstaten New York i USA innførte røykeforbudet på serveringssteder fra 24. juli 2003. Tall fra New York viser at skatteinntekter fra næringen økte med 8,7 pst. fra 1. april 2003 til 31. januar 2004 sammenlignet med samme periode i 2002-2003. Tallene viser videre at det var en faktisk økning i antall ansatte i barer og restauranter på ca. 10 600 fra mars 2003 til desember 2003. Sesongjustert utgjør dette 2 800 jobber. Videre viser tallene at antall barer og restauranter i New York har holdt seg stabil i tredje kvartal i 2003 sammenlignet med tredje kvartal i 2002. Det er for tidlig å trekke sikre erfaringer fra innføringen av et slikt forbud i Irland i mars 2004.

Det er min oppfatning at innføringen av røykfrie serveringssteder ikke vil ha store økonomiske konsekvenser for restaurantbransjen. På lang sikt kan noen steder i bransjen tjene på denne lovendringen. For andre serveringssteder vil imidlertid innføringen av røykfrie serveringssteder kunne ha negativ effekt på omsetningen.

Det er imidlertid en rekke forhold som virker inn på omsetningen og lønnsomheten i denne bransjen. Det er også vel kjent at dette også er en bransje som var preget av en rekke konkurser før denne lovendringen.

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) og HEMIL-senteret ved Universitetet i Bergen har fått i oppdrag fra Sosial- og helsedirektoratet å evaluere blant annet innføringen av røykfrie serveringssteder i Norge. Et moment i deres evaluering vil være å se på de økonomiske konsekvensene av denne lovendringen. På den måten vil man få en oversikt over virkningene av røykeforbudet for bransjen.

Det er hensynet til gjestenes og de ansattes helse som er den avgjørende begrunnelsen for røykeforbudet på serveringssteder. Dette er etter min mening hensyn som er mer tungtveiende, enn eventuelle svingninger i omsetningen innen deler av næringen.

Dokument nr. 15:40

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 780

Innlevert 11. juni 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 22. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"Denne uken fremla Posten et etter sigende glimrende økonomisk overskudd som er fremkommet på grunn av store kutt i bemanningen. Oppsigelsene har ført til at mange av de tidligere ansatte er "overført" til trygdeetaten med de belastninger dette medfører for hver enkelt overtallig og trygdebudsjettet. Samtidig registrerer man at servicen overfor befolkningen er blitt mye dårligere.

Hvordan ser statsråden på dette, og mener statsråden at dette er en ønsket og heldig utvikling for samfunnet som helhet?"

Svar:

Den økonomiske fremgangen for Posten Norge AS skyldes både effektivisering og forretningsorientering, kombinert med service og kvalitetsforbedringer. Avkastning på egenkapitalen i Posten er imidlertid ennå ikke på det nivået Stortinget har målsatt. Sterk og økende konkurranse samt mer krevende kunder både i bedrifts- og privatmarkedet, betyr at omstilling i Posten fortsatt er nødvendig for å tilfredsstille eierens krav til avkastning og Postens øvrige overordnede mål, som er fornøye kunder, sterk markedsposisjon og attraktive arbeidsplasser for de ansatte.

Det har vært og er bred politisk forståelse i Stortinget for Postens strategier, som bl.a. innebærer at selskapet skal drive effektivt, samtidig med at samfunnsmessige forpliktelser skal overholdes. Dette kom senest til uttrykk i Stortingets behandling av Eiermeldingen (St.meld. nr. 11 (2003-2004)) tidligere i år. Postens samfunnsmessige forpliktelser er nedfelt i konsesjonen. Ifølge Post- og teletilsynet, som er satt til å overvåke konsesjonens gjennomføring, oppfyller Posten disse kravene.

For øvrig vil jeg vise til følgende opplysninger som er gitt av Posten:

Nedbemanning

Bemanningen i henholdsvis konsernet og morselskapet, har siden 1998 blitt redusert med om lag 6 900 og 9 100 årsverk (1. kvartal 2004).

I omstillingsprosessene har Posten lagt stor vekt på å ta vare på de berørte ansatte gjennom et stort støtteapparat. Posten har inngått egne avtaler med de tillitsvalgte for hvordan nedbemanningsprosesser skal håndteres, og hovedfokus er at overtallige skal gis tilbud om annet arbeid. Sentrale støttetiltak er:

- "Jobbørsen" for å styre ledig arbeid i selskapet til overtallige.
- Aktivt samarbeid med partnere og økonomiske støttetiltak for å kunne skaffe jobb eksternt.
- Veiledning og kurs gjennom egne omstillingsrådgivere.
- Økonomisk kompensasjon (sluttvederlag) når man ikke lykkes med å finne annet arbeid i eller utenfor Posten.

Overtallige som likevel må sies opp, har mulighet til å få ventelønn og videre oppfølging via Aetat med sikte på nytt arbeid.

Det er gjennomført analyser av hvordan overtallige i Posten har fordelt seg på frivillig avgang, ny jobb i Posten, oppsigelse med rett til ventelønn, ufø

retrygd mv. Postens analyser viser at av de overtallige i perioden 2001 til i dag, er 3 pst. blitt uføretrygdet, mot om lag 2 pst. blant Posten Norge AS' ansatte generelt. Videre har 30 pst. fått ny stilling i Posten, 34 pst. har sagt opp selv med sluttpakke og 23 pst. har blitt oppsagt med rett til ventelønn. Dessuten står andre løsninger, som AFP, alderspensjon, sluttet/opsagt uten kostnader for Posten mv. for 11 pst. Det er således ikke grunnlag for å hevde at overtallige i Posten er "overført" til trygdeetaten.

Postens analyser gir heller ikke grunnlag for å hevde at omstillingsprosessene i bedriften forårsaker uførhet. Posten opplevde i likhet med arbeidslivet for øvrig en stigning i antall uføretrygdete på slutten av 90-tallet og fremover. I Posten har imidlertid antallet gått ned siden 2001, samtidig som Posten har gjennomført store nedbemanninger. Antall nye uføre er likevel for høyt, og Posten gjennomfører systematiske tiltak, i samsvar med IA-avtalen, for å få antallet betydelig ned.

Service overfor befolkningen

Posten peker på at servicen overfor befolkningen er betydelig forbedret de siste årene:

1. Antall postkontor (egendrevne og Post i Butikk) økte fra 1 262 pr. 31. desember 2000 til 1 503 ved utgangen av 2003. Økningen skyldes først og fremst en omfattende etablering av Post i Butikk (PiB). PiB-løsningen har sikret bedre tilgjengelighet til Postens tjenester. Som en bieffekt har løsningen også bidratt til å opprettholde butikker i områder med tynt kundegrunnlag.
2. Åpningstidene i postkontorene er utvidet. Dette som følge av at åpningstidene for posttjenestene i PiB følger butikkenes åpningstid, og ved at Posten det siste året har tilpasset åpningstidene i Postens egendrevne postkontor til lokale forhold.
3. Posten gjennomfører systematiske målinger av kundenes tilfredshet med servicen i postkontorene. Målingene viser at kundene er godt fornøyd med servicen og at tilfredsheten er økende. Spesielt godt fornøyd er kundene med åpningstidene i Post i Butikk. Etter en innkjøringsperiode har også tilfredsheten med betjeningens kompetanse i PiB-ene øket betydelig.
4. Posten har fra og med 2003 gjennomført systematiske målinger av kundenes ventetid i postkontorene. Målingene tyder på at ventetiden er på vei ned. Nedgangen skyldes målrettet innsats, bl.a. ved omlegging av vaktplaner, på de enkelte postkontor.
5. Fremsendingstiden for prioritert brevpost (A- post) er betydelig forbedret de siste årene. 87,2 pst. kom frem over natten i 1. kvartal i år mot om lag 77 pst. da målingene startet i 1997.
6. Posten har satset på mer kundetilpassede tjenester, bl.a. ved pakkelevering på døren både til husholdninger og bedrifter, elektronisk adresseendring mv.
7. Posten holdt i hovedsak prisene uforandret i årene 2001-2003, og prisøkningen i 2004 er moderat.

Dette viser at Posten har oppnådd økt lønnsomhet samtidig som kundetilfredsheten, kvaliteten på tjenestene og tilgjengeligheten har økt. Denne utviklingen er i samsvar med Postens strategier. I et stadig mer konkurranseutsatt marked er god service og fornøyde kunder forutsetninger for tilfredsstillende lønnsomhet.

SPØRSMÅL NR. 781

Innlevert 11. juni 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 18. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"Troms Fylkes Damp Skibsselskap (TFDS) kan få inn investeringsbankene Goldman Sachs International og Morgan Stanley International Limited som eiere av opptil 20 pst. av selskapet.

Hvordan ser statsråden på at utenlandske investorer kjøper opp så store eierandeler i Hurtigruten?"

Svar:

TFDS er et allmennaksjeselskap og er i tillegg børsnotert ved Oslo Børs. Etter børsforskriften skal børsnoterte aksjer i prinsippet være fritt omsettelige. Skjønnsmessig adgang for selskapet til å nekte erverv i medhold av vedtekter, lov eller forskrift er for slike selskaper bare tillatt i særlige tilfeller.

Etter min vurdering er det tilstrekkelig at Hurtigrutens nasjonale rolle i dag ivaretas gjennom en rute-konsesjon samt av gjeldende hurtigruteavtale mellom hurtigruteselskapene og Samferdselsdepartementet.

Generelt innebærer en konsesjon en rett og en plikt til å betjene den ruten selskapet har fått konsesjon for, vanligvis for en periode på 10 år. Konsesjonen for Hurtigruten gjelder for TFDS og OVDS sine respektive hurtigruteskip på strekningen Bergen-Kirkenes og gjelder for perioden f.o.m. 1. januar 1999 t.o.m. 31. desember 2008.

De økonomiske forhold for hurtigrutedriften reguleres gjennom gjeldende hurtigruteavtale for perioden 2002-2004. For å betjene strekningen Bergen- Kirkenes med daglige og helårige seilinger i avtaleperioden mottar hurtigruteselskapene 170 mill. kr 1999 kr pr. år i avtaleperioden.

Med basis i ovenstående har jeg ikke synspunkter på aksjeerverv i TFDS, det være seg norske eller utenlandske investorer.

SPØRSMÅL NR. 782

Innlevert 14. juni 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 18. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Ifølge Dagsavisen er det planer om omfattende nedbemanninger ved mange av lokalsykehusene. Hvordan ser statsråden på dette, og er dette i tråd med den politikken statsråden ønsker?"

Svar:

Oppslaget som representanten Bastesen viser til gjør rede for mange av de omleggingstiltak som helseforetakene nå gjennomfører. Disse omleggingene gjøres for å følge opp Stortingets budsjettvedtak om at de regionale helseforetakene skal ha balanse i sine resultatregnskaper i 2005. Noen av de endringene artikkelen referer til, er behandlet i foretaksmøter som jeg som eier har hatt med det aktuelle regionale helseforetaket. Dette gjelder endringene ved Helgelandssykehuset Mosjøen.

De omstillingstiltak som gjøres, skjer både ved de større sykehusene og ved de mindre lokalsykehusene rundt om i landet. Helseforetakene ser blant annet på muligheter for en mer hensiktsmessig organisering av medisinsk virksomhet som ett av flere tiltak for å klare den omstillingen man står overfor. Dette er nødvendig også av faglige hensyn, for å sikre kompetanse og dermed kvalitet i forhold til de medisinske tilbudene. Skal vi bevare den gode desentraliserte tjenestestrukturen vi har, må det tilbudet gjennomgås - noe som mest trolig vil innebære sentralisering av noen funksjoner, og desentralisering av andre. Jeg er derfor også opptatt av at en gjennomfører tiltak som bidrar til å desentralisere tjenester, i tråd med de erfaringene som vi har blant annet fra Alta, for eksempel med dialysebehandling og cellegiftbehandling.

Det er min klare ambisjon at det skal være et godt tilbud ved alle landets helseforetak. For å sikre dette er det stilt klare krav til de regionale helseforetak gjennom styringsdokumentene. Samtidig er det stilt krav om at aktiviteten skal tilpasses den tilgjengelige økonomiske ramme, og Stortinget har som kjent forutsatt at helseforetakene skal være i regnskapsmessig balanse i 2005.

Jeg følger helseforetakene nøye i det omstillingsarbeid som pågår, og jeg vil gripe inn dersom de omstillingene som planlegges gjennomført, er av en slik karakter at de truer tjenestetilbudet, slik at det ikke kan sies å fremstå som likeverdig uavhengig av folks bosted, økonomi og den enkeltes livsfase.

SPØRSMÅL NR. 783

Innlevert 14. juni 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 21. juni 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Hva kan Regjeringen gjøre for å hindre at ryddedugnader, som beskrevet nedenfor, begrenses av sluttbehandlingsavgiften?"

BEGRUNNELSE:

Kommunene langs norskekysten plages av søppel som reker i land i fjæra. Mange kommuner eller andre lokale krefter setter i gang ryddeaksjoner i fjæra. Oppsamlingen gjøres for det meste av skoleklasser og andre som av idealisme og miljøbevissthet gjør en viktig innsats. Transport og deponering av avfallet foregår som regel ved hjelp av renovasjonsetatene. Dette miljøarbeidet blir så "belønnet" av Finansdepartementet med full sluttbehandlingsavgift. Dette er en vesentlig utgiftpost for opprydningsaksjonene, og bidrar til å redusere omfanget av slik virksomhet.

En mulig løsning kan være avgiftsfritak for ryddedugnader. Tromsø kommune har søkt Finansdepartementet om slikt fritak, men Finansdepartementet har gitt avslag på søknaden. Dette svaret ble gjentatt av finansministeren i spørretimen.

Kampanjen "Hold Norge rent" ble åpnet av statsråden, og støttes av Miljøverndepartementet. Ryddedugnader som beskrevet ovenfor er sentralt i dette arbeidet. Det synes paradoksalt at bidraget fra staten til dette arbeidet skal være en avgift som gjøre arbeidet vanskeligere. En annen løsning kan derfor være en tilskuddsordning som motvirker den uheldige effekten sluttbehandlingsavgiften har i denne sammenheng.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra miljøvernministeren.

Avgift på sluttbehandling av avfall er en miljøavgift som ble innført fra 1. januar 1999. Sluttbehandling i form av deponering eller forbrenning medfører forurensning av luft, vann og jord, i tillegg til forsøpling. Avgiften skal prise miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall og stimulere til økt gjenvinning og redusere avfallsmengden.

Forbrenningsanlegg slipper ut miljøgifter og deponier slipper ut metangass. Det er ønskelig å prise begge disse typene utslipp. For å prise miljøskadene fra utslippene og stimulere til økt gjenvinning og reduserte avfallsmengder, er det blitt stadig mer utbredt å avgiftsbelegge sluttbehandling av avfall. Både Danmark og flere andre europeiske land avgiftsbelegger både forbrenning og deponering av avfall. EU-direktiver regulerer ulike forhold både ved forbrenningsanlegg og deponier. I Norge trådte EUs forbrenningsdirektiv i kraft fra 1. januar 2003 for nye anlegg og vil tre i kraft fra 1. januar 2006 for eksisterende anlegg. EUs deponidirektiv vil tre i kraft fra 1. januar 2009.

Da avgiften ble innført var det ikke aktuelt å gjøre unntak for avfall som stammer fra bestemte typer næringer/virksomheter utover det som er nevnt i vedtaket § 4. Bakgrunnen for det er at avgiften utelukkende rettes mot innlevert mengde avfall, uavhengig av opprinnelse. På denne måten vil avgiften ramme ulike

virksomheter likt i form av faste satser pr. innlevert tonn. Det faktum at frivillige aksjoner bidrar til at "herreløst avfall" blir innlevert, kan etter min mening ikke begrunne unntak fra avgiftsplikten.

De avfallstyper som forårsaker miljøskadelige utslipp skal avgiftsbelegges selv om de stammer fra virksomheter som fører til redusert forsøpling og som bidrar til og tilrettelegger for gjenbruk. Avgiftsplikt for avfall fra ryddeaksjoner mv. vil etter min oppfatning ikke medføre en kostnad som står i misforhold til formålet med avgiften. Generelt vil økonomiske forhold ikke tillegges vekt ved vurdering av om det skal gis dispensasjon.

Jeg viser videre til at et eventuelt avgiftsfritak må utformes etter objektive kriterier. Det innebærer at et fritak vanskelig vil kunne begrenses til avfall fra Rusken-aksjoner mv., men trolig må omfatte avfall fra all virksomhet som gjennomføres på ideell basis. Et eventuelt fritak ville ha fått et betydelig omfang og ville ha blitt vanskelig å avgrense. Kontrollproblemer og omgåelsesmuligheter vil i så fall kunne øke betydelig.

SPØRSMÅL NR. 784

Innlevert 14. juni 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 24. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"Togtilbudet mellom Nittedalregionen og Oslo er viktig for mange som pendler inn til Oslo. Fra 12. juni varsler NSB at antallet avganger skal reduseres kraftig. Dette vil gjøre det umulig for folk som av og til arbeider overtid å reise kollektivt til jobben.

Hva har samferdselsministeren tenkt å gjøre for å opprettholde togtilbudet inn til Oslo?"

Svar:

Togtilbudet på Gjøvikbanen omfattes av avtalen mellom Samferdselsdepartementet og NSB AS om statlig kjøp av persontransport. Stortinget har sluttet seg til den fireårige rammeavtalen mellom Samferdselsdepartementet og NSB AS, hvor NSB bl.a. gis anledning til å kutte togavganger med under 15 pst. belegg. I slike tilfeller skal NSB vurdere behovet for busserstatning. Dette er gjort for å gi NSB anledning til å tilpasse togtilbudet hvis etterspørselen blir uforholdsmessig lav i forhold til kostnaden ved å opprettholde tilbudet, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Etter ruteendringen 13. juni 2004 går det på hverdager 11 lokaltogavganger mellom Skøyen/Oslo og Hakadal og 7-8 mellom Hakadal, Roa og Jaren mot tidligere tilbud på 16 avganger mellom Skøyen/Oslo og Hakadal, 12 avganger mellom Hakadal og Roa og 8-9 avganger mellom Roa og Jaren. Helgetilbudet er også foreslått lagt om slik at det blir tettere avganger ut fra Oslo på ettermiddagene og litt færre avganger ellers på dagen når det er minst trafikk. Jeg vil gjøre oppmerksom på at for å kompensere for bortfall av noen lokaltogavganger vil regiontogene stoppe på flere lokaltogstasjoner.

Ifølge NSB har deler av Nittedalregionen et fungerende busstilbud til og fra Oslo på kveldstid, selv om det ikke er like godt som togtilbudet før ruteendringen 13. juni 2004.

Det nye togtilbudet på Gjøvikbanen er totalt sett bedre tilpasset etterspørselen enn togtilbudet før ruteendringen og bidrar til bedre utnyttelse av NSBs ressurser innenfor avtalt bevilgningsbeløp på 1,4 mrd. kr i 2004. Regiontogtilbudet er for øvrig ikke berørt med unntak av én togavgang på søndag. Mandag til fredag vil det fortsatt gå 9 regiontogavganger mellom Oslo og Gjøvik i hver retning. Jeg vil understreke at reduksjonene er vesentlig mindre enn klausulene gir anledning til og NSBs forslag og at foreslåtte endringer i all hovedsak dreier seg om togavganger utenom rushtid og med meget svakt belegg.

SPØRSMÅL NR. 785

Innlevert 15. juni 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 21. juni 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Vil statsråden forsikre om at investeringer til Nasjonalmuseet for kunst ikke vil gå utover bevilgningene til lokale og regionale kulturbygg, slik hun lovet i Stortingets debatt om kulturmeldingen?"

BEGRUNNELSE:

Aftenposten hadde en artikkel "Ny arkitektjakt for Tullinløkka" tirsdag 15. juni d.å. I artikkelen svarer statsråden på spørsmål om hun er redd for at et Tullinløkka-løft kan gå utover kulturbygg i andre deler av landet:

"- Nødvendigvis ikke, fordi vi har fått en del ekstra bevilgninger til regionale og lokale kulturbygg gjennom endringene av tippenøkkelen."

I debatten i Stortinget 1. april uttalte statsråden:

"- Fyrst til ei utfordring som eg fekk litt tidlegare i debatten. Det går på dei regionale og kommunale kulturbygga. Det er fleirtalsmerknader og mindretalsmerknader her. Eg vil berre understreka at det vi frå Regjeringas side legg opp til, og får fleirtal for, ikkje betyr at dei nasjonale kulturbygga skal gå over desse ordningane. Det betyr pengar til dei regionale og kommunale bygga, som blir fordelt via nasjonen - via staten og via fylket. Vi gir stor fridom til fylka til å for

dela pengane på ein annan måte, utan det rigide systemet som vi har hatt fram til i dag. Dersom dei vil gi meir pengar til kommunale bygg enn det dei gjer i dag, er det sjølvsagt moglegheit for det, berre så det er sagt. Det skal ikkje gå til nasjonale kulturbygg, det verka som om nokre trudde det."

Fremskrittspartiet, som var en del av det flertallet statsråden refererte til, har hele tiden vært helt klare på at midler fra tippenøkkelen ikke skal erstatte andre midler, men komme i tillegg til.

Derfor er det også viktig at det ikke skjer koblinger mellom statlige kulturbygg, slik som Nasjonalmuseum for kunst, og midler fra tippenøkkelen. Hvis midler fra tippenøkkelen gjør at bevilgningsposter på statsbudsjettet blir beskåret eller brukes til nasjonale bygg er dette et brudd på forutsetningene i tippenøkkelvedtaket og vedtak i kulturmeldingen.

Svar:

Det ligger fast at spillemidlene som skal brukes til kulturbygg, har kommet i tillegg til de investeringsmidlene som var tidligere. Midlene kanaliseres dels inn i en desentralisert ordning for tilskudd til kulturhus og dels inn i en ordning med tilskudd til regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur. Prinsippene for disse ordningene er beskrevet i kap. 17.4 og 17.5 i St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014. Det er selvsagt ikke aktuelt å bruke av disse spillemidlene for å dekke de kommende investeringene som må til for å skaffe Nasjonalmuseet for kunst hensiktsmessige lokaler.

Prosjekt som etter sin karakter hører naturlig inn under kategorien *nasjonale kulturbygg*, skal også i framtiden knyttes til kap. 320 post 73 Nasjonale kulturbygg, jf. kap. 17.6 i kulturmeldingen.

Investeringsbehov i tilknytning til Nasjonalmuseet for kunst kan tenkes løst enten ved bevilgninger over nevnte kap. 320 post 73 Nasjonale kulturbygg eller eventuelt etter de modeller som er lagt til grunn for finansieringen av statlige bygg som Operabygget eller for Nasjonalbiblioteket.

Det er med andre ord ingen grunn til uro over at nødvendige investeringer for Nasjonalmuseet for kunst skal ha negative konsekvenser for fremtidige tilskudd til lokale og regionale kulturbygg.

Innlevert 15. juni 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 24. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"I Ot.prp. nr. 41 (2003-2004) om endringer i lov om tomtefeste omtales forholdet til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Det vises til den såkalte James-dommen.

Kan justisministeren bekrefte at leietakeren i den aktuelle saken betalte markedspris for tomte, men ikke noe for bygningene, og at beskrivelsen på side 53 i proposisjonen dermed gir ei uriktig framstilling av at det ikke er nødvendig å erstatte tomte med full verdi?"

BEGRUNNELSE:

I Ot.prp. nr. 41 (2003-2004) om endringer i tomtefesteloven vises det til den såkalte James-dommen. Det forsøkes underbygd at foreslåtte lovendringer ikke vil være i konflikt med EMK når det gjelder tilfredsstillende erstatninger ved innløsning. Det framstilles slik i den aktuelle saken at også tomteverdien ble satt til langt under markedsverdi. Den engelske lovgivers poeng var imidlertid, slik det er omtalt andre steder, ikke å berøve eieren noe av tomteverdien, men kun å overføre verdien av bygningen til leietakeren. Bygningen hadde leietakeren, eller hans forgjengere, sjøl betalt for. Lovgivningen tok nettopp sikte på å gjenopprette den urettferdigheten i kontraktene om at leietakeren måtte betale for bygningen han sjøl hadde bekosta oppføringen av. Lovgiver ønska å forhindre den uberettigede vinning som ville tilfalle eieren, dersom vederlaget ble satt til eiendommens omsetningsverdi. Dette hensynet var akseptert av domstolen. Det fulgte da logisk at leietakeren bare skulle betale for det som det ikke allerede var betalt for, nemlig tomteverdien.

Noe generelt prinsipp om at en ikke behøver å erstatte full tomteverdi er ikke uttrykt i James-dommen. Tvert om er dommen et eksempel på at staten må anføre en relevant og konkret begrunnelse for ikke å erstatte eiendommens fulle verdi. Det hadde man i James-saken, mens forslaget om standardisert

beregning i ny tomtefestelov ikke er knytta opp til noen slik systematisk urettferdighet som fantes under de engelske "utbyggingsleiekontraktene".

I det norske lovforslaget, som nå vedtas, synes begrunnelsen kun å være knytta til at det ikke skal bli for dyrt for leietaker å overta. Dette framstår som rein verdioverføring og er ikke begrunna i konkrete rettferdighetshensyn. Hensynet til EMK kan derfor vise seg langt mer problematisk enn det lovproposisjonen forsøker å gi inntrykk av.

Svar:

I Ot.prp. nr. 41 (2003-2004) Om endringer i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste punkt 6.6 er det gjort rede for de alminnelige rettslige utgangspunktene for beskyttelsen av eiendomsretten i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Det er videre vist til uttalelser fra Den europeiske menneskerettsdomstolen i saken James mfl. mot Storbritannia. På side 53 påpekes at saken hadde store likhetstrekk med norsk tomtefeste, men at den skilte seg fra den norske ordningen ved at også huset etter kontrakten tilhørte grunneieren. Det er derfor på det rene at dommen ikke kan anvendes direkte på det norske systemet i tomtefesteloven, men dommen gir etter min vurdering uttrykk for prinsipper som er relevante ved vurderingen av hvordan reglene om fastsetting av innløsningssum kan utformes.

I James-saken skulle ved innløsning eiendomsretten til både bygningen og tomten overføres til leietakeren. I 77 av de 80 transaksjonene i saken gjaldt var huset ikke bygd av leietakeren eller tidligere leietaker, jf. premiss 29. En lov fra 1967 skulle "give effect to what was described as the occupying tenant's "moral entitlement" to ownerships of the house", jf. premiss 47. Domstolen fremholdt i premiss 49 at om dette omtvistede spørsmålet var det "clearly room for legitimate conflict of opinions", men lovgiverens vurdering av bl.a. dette spørsmålet ble ikke funnet å være "manifestly unreasonable" i forhold til konvensjonsprøvingen.

Den verdien som skulle betales, var i 28 av innløsningssakene, basert på 1967-loven, antatt å svare til "approximately the site value", jf. premiss 23. Ved dette ble også innløsningen av huset ansett kompensert. Det går fram av sammenhengen at verdien av tomten ikke kunne ses løst fra huset som stod på den og heftelsen som hvilte på huset, herunder en femtiårs lovbestemt forlengelsesrett for leietakeren. Som et generelt hensyn bak reglene ble det bl.a. uttalt i forarbeidene (hvitboken fra 1966), jf. premiss 18: "The price of enfranchisement must be calculated in accordance with the principle that in equity the bricks and mortar belong to the qualified leaseholder and the land to the landlord."

Markedspris og tomtepris er ikke entydige begreper, men har et innhold som varierer med de rettslige og

faktiske rammer for anvendelsen av begrepene. Dette viser også James-dommen.

Det sentrale poenget i James-saken, som det er gjort rede for i Ot.prp. nr. 41 (2003-2004) side 53, er at boligsosiale hensyn er et lovlig formål etter EMK, og at det får betydning både for adgangen til å gripe inn i eiendomsretten og for hvilken verdi som skal erstattes ved inngrepet.

SPØRSMÅL NR. 787

Innlevert 15. juni 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 18. juni 2004 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"I statsråd er Bioteknologinemnda reoppnevnt etter at den fireårige oppnevningsperioden er i ferd med å utgå. Nemndas oppnevning har skapt debatt, fordi oppnevningen av enkeltmedlemmer synes politisk motivert, noe som kan medvirke til å gi nemnda en smalere faglig basis enn det som enkelte anser som tjenlig.

Ser statsråden det som en målsetting at nemnda både er bredt faglig sammensatt, og at ikke politisk-taktiske hensyn styrer utnevningen, slik at nemnda over tid kan beholde sin autoritet?"

Svar:

Bioteknologinemnda er et lovfestet, rådgivende og frittstående organ for forvaltningen som særlig skal vurdere og drøfte prinsipielle eller generelle spørsmål knyttet til bioteknologi og genteknologi, herunder samfunnsmessige og etiske spørsmål.

Ved reoppnevning av nemnda har jeg lagt vekt på

at nemnda skal reflektere stor bredde med hensyn til livssyn, interesser og holdninger til bio- og genteknologiske spørsmål. Det har i denne sammenheng ikke vært snakk om å fjerne dem som er kritiske, men å få en god balanse og en viss fornyelse i nemnda, samtidig som kontinuiteten ivaretas. Jeg har også ønsket å gi nemnda en tilstrekkelig faglig profil.

Det er ikke uvanlig at et regjeringsoppnevnt organ til en viss grad er preget av den til enhver tid sittende regjering. Dette så vi også klart da regjeringen Stoltenberg oppnevnte medlemmer til Bioteknologinemnda i 2000.

Nåværende nemnd har 24 medlemmer, og det har vært ønskelig å redusere dette antallet. Dette har medført at 10 medlemmer nå går ut, og 7 nye kommer inn.

Uttalelser som går på at jeg skrifter ut kritikere og erstatter dem med egne støttespillere synes for meg urimelig. 8 av nemnda medlemmer representerer ulike organisasjoner som selv har foreslått sine representanter. 4 departementer har i tillegg til Helsedepartementet foreslått personlig oppnevnte medlemmer.

SPØRSMÅL NR. 788

Innlevert 15. juni 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 23. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Nordkapp mottak kom i drift i januar 2004. Etter en del forutgående skepsis i lokalsamfunnet har tiltaket

blitt godt mottatt, og oppfattes av de fleste i lokalsamfunnet som en suksess som gir verdifulle arbeidsplasser, og som bidrar til en spennende integrering av ulike kulturer i det lille lokalsamfunnet. Etter et halvt års drift sier så UDI Region Nord opp avtalen om videre drift.

Vil statsråden gripe inn og sikre videre drift ved mottaket?"

BEGRUNNELSE:

Nordkapp kommune har, på linje med en rekke andre fiskeriavhengige finnmarskommuner, opplevd tap av bosetting og arbeidsplasser i en årrekke. Etableringen av mottaket bidro til å skape nye arbeidsplasser, og muligheten for vellykket integrering av asylsøkere som får oppholdstillatelse kan også over tid gi en spennende utvikling. Varselet om nedleggelse av mottaket etter bare et halvt års drift skaper sinne og frustrasjon i lokalsamfunnet, og befolkningen og de ansatte føler at de har blitt holdt for narr. Etter undertegnendes vurdering bør statsråden gripe inn og sikre videre drift. Kanskje foreligger det i andre mottak ønske om redusert drift, i motsetning til i Nordkapp, der befolkningen synes å slå ring om mottaket.

Svar:

Jeg setter pris på at Nordkapp kommune er positiv til å ha et mottak i sin kommune. Jeg har forståelse for at både etablering og nedlegging av mottak kan være utfordrende for kommuner, fordi dette ofte skjer raskt og fordi dette kan være problematisk i forhold til kommunenes planlegging med hensyn til skole, helse og barnevernstjenester.

Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som har som oppgave å sørge for at antallet mottaksplasser er tilpasset behovet for innkvartering. Av hensyn til best mulig utnyttelse av ressursene som brukes til drift av mottak, er det et krav om 90 pst. kapasitetsutnyttelse av faste plasser i ordinære mottak. I 2004 forventer utlendingsmyndighetene at det kommer om lag 10 000 asylsøkere, mot 15 600 i 2003. Nedgangen i antall asylsøkere fører til at det er mindre behov for mottaksplasser, noe som innebærer at antallet mottak må reduseres i år. I UDI Region Nord skal det legges ned 1 330 mottaksplasser, eller om lag 13 mottak inneværende år.

UDI legger følgende kriterier til grunn for nedbyggingen av kapasiteten i mottak:

- Kvalitet
- Økonomi
- Beholde helt eller delvis desentraliserte mottak
- Beholde mottak over hele landet
- Størrelse på mottakene - mottakene skal som hovedregel ha kapasitet på minimum 100 plasser
- Beredskapspotensialet.

Alle mottakene i Region Nord er, ifølge UDI, vektet ut fra disse kriteriene. Etter en totalvurdering,

ble Nordkapp mottak ett av flere mottak som ble besluttet nedlagt. Et viktig argument for nedleggelsen er, ifølge UDI, at det er store kostnader forbundet med å transportere asylsøkere til og fra Nordkapp mottak og å følge opp et mottak som ligger såpass langt unna.

Det er UDI som er best i stand til å gjøre en helhetlig vurdering i forhold til nedbygging av mottakskapasiteten. Jeg finner det derfor ikke riktig å gripe inn for å sikre videre drift av ett særskilt mottak.

SPØRSMÅL NR. 789

Innlevert 15. juni 2004 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 22. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Nexans Norway AS er den ledende leverandøren av kraft- og telekabler i Norge. Bedriften ligger i

Saltdal kommune i Nordland, og deres produksjon foregår i tiltakssonen. Økningen i den differensierte arbeidsgiveravgiften vil gi store utslag for bedriften. Bedriften var derfor forespeilet transportstøtte som kompensasjon. Bedriften har nå mottatt beskjed om at de ikke er berettiget til transportstøtte, da Nexans har forretningsadresse i Oslo.

Hva vil statsråden gjøre for at bedriften kan motta transportstøtte som forventet?"

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har lovet at de bedriftene som får økte kostnader som følge av omleggingen av ordningen med regional differensiert arbeidsgiveravgift, skal få kompensasjon.

Det som nå er kommet fram gjennom begrensningen som ligger i Utfyllende retningslinjer pkt. 4a har skapt store problemer økonomisk for Nexans Norway AS i Saltdal. De vil få en merutgift på om lag 4 mill. kr. Problemstillingen i Utfyllende retningslinjer har ikke vært ute på høring, og har derfor vært ukjent for både denne bedriften og andre bedrifter. Denne endringen har også vært ukjent for næringslivets organisasjoner.

Jeg forventer at statsråden rydder opp i dette slik at bedrifter i tiltakssonen kan motta transportstøtte som forventet selv om forretningsadressen er andre steder.

Svar:

Fra 1. januar 2004 ble den differensierte arbeidsgiveravgiften endret etter pålegg fra ESA. I sone 2, 3 og 4 i virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift videreføres dagens satser innenfor et fribeløp (bagatellmessig støtte) på p.t. inntil 270 000 kr pr. år pr. foretak (dvs. egen juridisk enhet). For sone 3 og 4 trappes avgiften opp over en treårs overgangsperiode. Den nye, nasjonale transportstøtteordningen ble innført 1. januar 2004 for å kompensere deler av den økning industriforetak får som følge av økningen i arbeidsgiveravgiften. Transportstøtte gis til industriforetak i det geografiske virkeområdet for transportstøtte.

Forskrift og utfyllende retningslinjer fastslår at transportstøtte kun kan gis til foretak, og at det som følge av transportstøtteordningens geografiske avgrensning dermed ikke kan gis støtte til foretak utenfor det geografiske området. Dette skyldes at transportstøtteordningen må sees i forhold til den bagatellmessige støtten som gis til foretak. Videre kan transportstøtte kun utbetales innenfor det godkjente virkeområdet for transportstøtte.

Kommunal- og regionaldepartementet har likevel besluttet å endre forskrift og utfyllende retningslinjer slik at foretak utenfor virkeområdet for transportstøtte kan tildeles transportstøtte for dokumenterte transportkostnader i produksjonsavdelingen innenfor virkeområdet. Endringen skyldes at ulike tolkninger av statsstøtteregelverket, har gitt ulike prinsipper for å håndtere problemstillingen om det i tillegg til foretak, er mulig å gi støtte på bedrifts- og avdelingsnivå. Jeg legger til grunn i endringsforslaget at statsstøtteregelverket tillater transportstøtte på bedrifts- og avdelingsnivå.

Det forutsettes imidlertid at det fremlegges avdelingsregnskap, herunder en revidert oversikt over støtteberettigede transportkostnader. Denne endringen medfører at Nexans Norway AS vil kunne søke om transportstøtte for foretakets produksjonsbedrifter innenfor virkeområdet. Endringene vil således innebære en administrativt mer komplisert ordning.

SPØRSMÅL NR. 790

Innlevert 16. juni 2004 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 24. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Den tsjetsjenske eksilpolitikeren Akhmed Zakajev har nylig besøkt Norge. Ifølge norske medier er han ettersøkt i Russland for terrorisme.

Hva er årsaken til at han fikk innreisetillatelse til Norge, og hvorfor ble han ikke arrestert av norsk politi og utlevert til Russland?"

BEGRUNNELSE:

Den tsjetsjenske eksilpolitikeren Akhmed Zakajev er ifølge norske medier ettersøkt i Russland for terrorisme. Nylig oppholdt han seg i Norge. Russland har ifølge medier ønsket å få Zakajev stilt for retten. Russland er en demokratisk rettsstat, som oppfyller kravene til medlemskap i Europarådet. Europarådet stiller strenge krav til sine medlemmer om at de må oppfylle kravene som stilles i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, og Russland må derfor kunne regnes som et land som oppfyller minstekravene til demokrati og rettssikkerhet. Kampen mot internasjonal terrorisme må føres over landegrensene, gjennom et konstruktivt samarbeid. Likevel fikk Zakajev anledning til å oppholde seg i Norge uten å bli arrestert og utlevert til det landet der han er ettersøkt som terrorist.

Svar:

Akhmed Zakajev fikk innvilget asyl i Storbritannia i november 2003. Han har "refugee status", og har et britisk reisedokument. Dette innebærer at han etter EØS-avtalen ikke er visumpliktig ved innreise til Norge. Reisende fra land utenfor Schengen-samarbeidet, blir innreisekontrollert når de passerer Schengens yttergrense på vei til Norge. De reisende kontrolleres, men det foretas i dag ingen innreiseregistrering. Storbritannia er ikke med i Schengen- samarbeidet når det gjelder yttergrensekontroll, og reisende derfra er underlagt kontroll ved innreise ved Norges yttergrense.

Da det ble kjent at Zakajev var etterlyst av russiske myndigheter, ble den russiske begjæringen om pågripelse vurdert av påtalemyndigheten. Det ble besluttet at Zakajev ikke skulle pågripes. Påtalemyndighetens avgjørelser ligger under Riksadvokatens ansvarsområde og utenfor justisministerens instruksjonsmyndighet, og denne beslutningen vil derfor ikke bli kommentert.

Utlevering mellom Norge og Russland reguleres av Europarådets utleveringskonvensjon 13. desember 1957. Norge er forpliktet til å utlevere personer til de stater som er tilsluttet konvensjonen på de vilkår som fremgår av konvensjonen, og med de forbehold som Norge har tatt.

I dette tilfellet forelå det kun en anmodning om pågripelse med tanke på senere utlevering. Justisdepartementet har ikke mottatt noen formell begjæring om utlevering, og har derfor ikke tatt stilling til om Zakajev kan utleveres.

Utleveringskonvensjonen oppstiller ingen plikt til pågripelse i forbindelse med en begjæring om utlevering. Det følger av utleveringskonvensjonen artikkel 16 at den stat som begjærer en person utlevert, kan anmode om at den som begjæres utlevert pågripes før oversendelse av en formell utleveringsbegjæring. Beslutninger om pågripelse avgjøres som nevnt av påtalemyndigheten.

SPØRSMÅL NR. 791

Innlevert 16. juni 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 28. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"I forbindelse med fastsettelse av kalkulasjonsrenten er det blitt uttalt at grunnlaget for fastsettelsen ligger i faglige vurderinger. I avisen "Vegen og vi" nr. 9 for 2004, har Toril Prestun i Vegdirektoratets egen utredningsseksjon skrevet en utredning om nivået på kalkulasjonsrenten. Hun konkluderer her med at kalkulasjonsrenten burde blitt satt til 3,5 pst. og ikke til 8 pst.

Er samferdselsministeren enig i denne faglige vurderingen, eller mener statsråden at denne faglige vurderingen er feil?"

BEGRUNNELSE:

I spørretimen 3. mars 2004 uttalte finansminister Per-Kristian Foss følgende:

"Grunnlaget for diskonteringsrenten ligger i faglige utredninger som Samferdselsdepartementet, Finansdepartementet og andre berørte departementer har stått bak, og er ikke gjenstand for vanlig politisk skjønn."

På spørsmål fra meg om utdyping av hvilke faglige vurderinger som tilsier at vi må ha høyere kalkulasjonsrente enn andre sammenlignbare land, svarte finansministeren at dette spørsmålet burde stilles til samferdselsministeren.

Svar:

Jeg har merket meg at det er mange som har meninger om denne saken, og at det ikke er uvanlig at det er faglige diskusjoner om dette. Jeg har også svart på flere spørsmål fra Stortinget, sist ved behandlingen av Nasjonal transportplan jf. særlig spørsmål 117 fra samferdselskomiteen (jf. vedlegg). Det er i svaret til dette spørsmålet gitt en kort oversikt over oppbygging av kalkulasjonsrenten og ansvarsdeling mellom departementer. Det er også vist til at Samferdselsdepartementet har fått utført faglig vurderinger, og at det vil bli gjort nye vurderinger innenfor Samferdselsdepartementets ansvarsområde.

Disse utredningene vil måtte bygge på de felles retningslinjene for statsforvaltningen som legger til grunn at man skal ta utgangspunkt i en risikofri rente (fastsatt av Finansdepartementet) og et risikotillegg avhengig av sektor.

Når disse foreligger, vil jeg vurdere behovet for å foreta endringer i gjeldende retningslinjer.

Vedlegg til svar:

Spørsmål 117 i innstillingen til Nasjonal transportplan, jf. Innst. S. nr. 240 (2003-2004).
(<http://www.stortinget.no/inns/200304-240-015.html>)

SPØRSMÅL NR. 792

Innlevert 16. juni 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Hvorfor ble ikke helikopterinstruktører med relevant kompetanse i henhold til kravspesifikasjonen engasjert til å bistå som instruktører for politipiloter i oppbyggingen av politiets helikoptertjeneste?"

BEGRUNNELSE:

Da politiets helikoptertjeneste ble etablert 1. september 2003 ble helikopterselskapet Pegasus helikopter valgt til å ivareta den operative etableringen av tjenesten. En vesentlig del av kontrakten består i å utdanne polititjenestemenn/kvinner til selv å kunne bemanne politiets helikopter som henholdsvis flyger og systemoperatør.

Pegasus hadde ikke tilstrekkelig antall piloter til å være veiledere/instruktører for politimannskapene og søkte derfor etter instruktører via stillingsannonse. Framfor å engasjere en særdeles velkvalifisert flyger med instruktørerfaring fra samme helikoptertype og flere av de driftsarter som ligger i politikontrakten, valgte Pegasus å ansette egne flygere uten tilsvarende kompetanse, flygere som må tilegne seg denne kompetansen i løpet av kontraktstida.

Svar:

Rammebetingelsene for etablering av politiets helikoptertjeneste ble gitt i Innst. S. nr. 155 (2001-2002). Våren 2003 ble det gjennomført en omfattende anbudsrunde i henhold til gjeldende regelverk for offentlige anskaffelser, hvor formålet var å inngå kontrakt mellom politiet og et godkjent helikopterselskap om en totalløsning for leie av helikopter og driftsorganisasjon. Ett av kravene i anbudet var at det selskapet som ble valgt skulle ha sivile piloter som instruktører for politipilotene.

I de tekniske spesifikasjoner i kontrakten ble det stilt følgende krav til de sivile pilotene:

- 2 000 timers dokumentert erfaring fra innenlandsoperasjoner med helikopter, herunder 1 000 timer

turbinhelikopter og 100 timers dokumentert erfaring fra vinteroperasjoner som fartøysjef på helikopter under forhold som geografisk og operasjonelt er sammenlignbare med politioperasjoner.

- 50 timers dokumentert erfaring fra nattoperasjoner som fartøysjef på helikopter under forhold som geografisk og operasjonelt er sammenlignbare med politioperasjoner.

Det kom inn tilbud fra 3 helikopterselskaper. Politidirektoratet valgte, etter en grundig og samlet vurdering, å inngå avtale med Pegasus helikopter AS. Dette selskapet hadde også det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

Jeg er kjent med at det tidligere har vært fremsatt påstander om at pilotene i Pegasus helikopter AS ikke har den nødvendige kompetanse i henhold til anbudsdokumentene. I denne forbindelse ble det fremmet en klage overfor Klagenemnda for offentlig anskaffelse (KOFA). Klagenemnda avviste klagen.

SPØRSMÅL NR. 793

Innlevert 16. juni 2004 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 23. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Kommunalministeren hevder at implementeringen av Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) i norsk lov forhindrer Norge i å utlevere personer som er mistenkt for alvorlig kriminalitet til andre land, med mindre man først får en garanti for at de ikke vil bli idømt dødsstraff.

Hvilke juridiske betraktninger ligger bak en slik konklusjon?"

BEGRUNNELSE:

Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen inneholder en paragraf som forbyr dødsstraff. Stortinget har vedtatt at konvensjonen skal stå over norsk lov, og Norge kan følgelig ikke innføre dødsstraff.

Kommunalministeren bruker imidlertid Norges tilslutning til EMK som et argument mot å utlevere personer som er mistenkt for alvorlige forbrytelser til land som ikke har tilsluttet seg EMK og som praktiserer dødsstraff, eks. USA. Spørsmålet er derfor om det finnes noe juridisk grunnlag for påstanden om at slike utleveringer er i strid med den norske tilslutningen til EMK, og vedtaket om at EMK skal stå over norsk lov. Det vil jo i slike tilfeller ikke være Norge som gir disse personene dødsstraff, men et annet land som selv ikke er forpliktet av den spesielle europeiske vurderingen av dødsstraff som et menneskerettighetsbrudd.

Svar:

Mine uttalelser om utsendelse av personer fra riket har først og fremst dreiet seg om utsendelser i medhold av utlendingsloven som hører inn under mitt departements ansvarsområde. Utsendelser som følge av vedtak om *utlevering* treffes i medhold av utleveringslovgivningen og hører inn under justisministerens ansvarsområde. Jeg har på denne bakgrunn forelagt spørsmålet for justisministeren i forhold til utlevering. Redegjørelsen nedenfor gjelder således utsendelse både i forhold til utlendingslovgivningen og utleveringslovgivningen.

Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) med protokoller ble inkorporert i norsk rett ved lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven). Også før dette skulle norsk rett hvis mulig anvendes i samsvar med de folkerettslige forpliktelsene som følger av EMK. Ved inkorporeringen av EMK oppstod det således ikke nye forpliktelser for den norske stat. Det følger av menneskerettsloven § 3 at bestemmelsene i EMK og protokoller ved motstrid skal gå foran bestemmelser i annen lovgivning. Utlendingslovgivningen og utleveringslovgivningen må således tolkes innskrenkende i forhold til EMK.

Det følger av EMK artikkel 1 at medlemslandene skal sikre *alle* innen sitt myndighetsområde de rettigheter og friheter som er fastlagt i konvensjonen. Konvensjonen gjelder m.a.o. ikke bare for dem som er statsborgere i konvensjonslandene, men også utlendinger fra land som ikke har ratifisert EMK.

Det følger av protokoll nr. 6 til EMK artikkel 1 at dødsstraff i medlemslandene skal bli avskaffet og at ingen må bli dømt til slik straff eller henrettet. I artikkel 2 er det gjort unntak for krigssituasjoner.

EMK sier ikke uttrykkelig noe om utsendelse fra riket, enten dette gjelder som følge av vedtak etter utlendingslovgivningen eller utleveringslovgivningen. Det er imidlertid fast praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol at utsendelse etter utlendingslovgivningen er i strid med EMK artikkel 3, som forbyr tortur, umenneskelig eller nedverdiggende behandling, når det er reell fare for at vedkommende risikerer slik behandling. For eksempel fant Domstolen i Soering-saken at utlevering til USA, med risiko for å bli sittende på "death row", var i strid med artikkel 3. Etter det vi kjenner til er det ikke truffet noen avgjørelse av spørsmålet om utsendelse i forhold til EMK-protokoll 6. Men det er sannsynlig at Domstolen vil vurdere spørsmålet om utlevering i forhold til protokoll 6 på samme måte som etter artikkel 3.

Etter utlendingsloven § 15 første ledd kan en utlending ikke sendes til noe område det utlendingen kan frykte forfølgelse som kan begrunne anerkjennelse som flyktning eller ikke vil være trygg mot å bli sendt videre til slikt område. Tilsvarende vern gjelder utlending som av lignende grunner som angitt i flyktningkonvensjonen står i en nærliggende fare for å miste livet eller bli utsatt for umenneskelig behandling. Vernet etter § 15 første ledd kommer til anvendelse ved alle former for vedtak etter utlendingsloven. Vernet gjelder imidlertid ikke utlending som med rimelig grunn anses som en fare for rikets sikkerhet eller som har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og som av denne grunn utgjør en fare for samfunnet. Vernet gjelder heller ikke personer som kan utelukkes fra FNs flyktningkonvensjon, artikkel 1 F.

Også utleveringsloven setter skranker for utlevering der det er spørsmål om den som begjæres utlevert kan bli idømt dødsstraff. Det følger av utleveringsloven § 12 nr. 1 d at utlevering bare kan skje på det vilkår at dødsstraff ikke kan fullbyrdes mot den som utleveres.

Spørsmålet om utlevering der det kan bli tale om dødsstraff, er også regulert i de bilaterale avtaler Norge har om utlevering med henholdsvis USA (9. juni 1977) og Australia (9. september 1985). Det følger av artikkel 8 i USA-avtalen og artikkel 9 i Australia-avtalen at utlevering kan nektes hvis det er fare for at dødsstraff blir fullbyrdet, med mindre vedkommende stat påtar seg ikke å idømme dødsstraff, eller dersom dødsstraff blir idømt, at den ikke fullbyrdes.

SPØRSMÅL NR. 794

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Ola Røtvei

Besvart 28. juni 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"I forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om digitalt bakkenett for fjernsyn, uttrykte et flertall i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen at det skulle settes av kapasitet til en "åpen kanal", der frivillige organisasjoner, livssynsorganisasjoner og andre ikke-kommersielle virksomheter kan tildeles sendetid på rimelige vilkår.

Hva er blitt gjort for å tildele "åpen kanal"-konseptet sendetid på rimelige vilkår?"

BEGRUNNELSE:

"Åpen kanal"-konseptet er viktig for å fremme ytringsfrihet og mangfold i eteren. Flere andre land har derfor lagt til rette for "Public access TV". Dette gjør at for eksempel organisasjoner kan få rimelig eller gratis sendetid til å formidle sine programmer. Det viktige er imidlertid at dette skjer på et ikke-kommersielt grunnlag. Aktører som har tenkt å bruke sendetid til innsamling eller salg vil således ikke omfattes av "åpen kanal"-konseptet.

Svar:

Det er en forutsetning at konsesjonæren for et digitalt bakkenett for fjernsyn skal sette av kapasitet til en "åpen kanal" på rimelige vilkår. Dette framgikk både av utlysingsteksten for konsesjonen, av stortingsmeldingen om digitalt bakkenett og av behandlingen av meldingen i Stortinget. Kultur- og kirkedepartementet utformer sammen med Samferdselsdepartementet vilkårene i konsesjonen.

Konsesjonsbehandlingen er ikke endelig avsluttet og en konsesjonstekst foreligger derfor ikke på det nåværende tidspunkt.

Til tross for at det ikke konkret er avklart hvordan konsesjonskravene vil bli utformet på dette punktet, kan jeg bekrefte at hensynet til de ovenfor nevnte føringene vedrørende "åpen kanal" blir ivaretatt. Endelig konsesjonstekst vil ventelig foreligge i løpet av høsten 2004

SPØRSMÅL NR. 795

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Ola Røtvei

Besvart 28. juni 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

"Dagens adopsjonslovgivning gir gifte mulighet til å bli vurdert som adopsjonsforeldre etter 2 års ekteskap. Enslige kan bli vurdert. To som bor sammen, har ikke denne muligheten selv om det kan dokumenteres at de har bodd sammen i minst 2 år.

Hva er statsrådets vurdering av å gi samboere mulighet til å bli vurdert som adopsjonsforeldre på linje med gifte?"

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 29 (2002-2003) Om familien - forpliktende samliv og foreldreskap, ble det vedtatt at det skal være felles foreldreansvar for samboere. Par som får barn, må da blant annet erklære at de bor sammen for å få felles ansvar for barnet. En slik ordning kan også tenkes gjennomført for samboere som vil adoptere, men krav med krav om dokumentasjon til hvor lenge man har bodd sammen.

Svar:

Ovennevnte spørsmål tar utgangspunkt i at det i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 29 (2002-2003) Om familien - forpliktende samliv og foreldreskap, ble vedtatt at Regjeringen skulle fremme forslag om felles foreldreansvar for samboere som har erklært at de bor sammen. Stortingsrepresentant Ola Røtvei foreslår at en liknende ordning innføres for samboere som ønsker å adoptere. Etter min mening er det ikke grunnlag for å foreta en direkte sammenligning mellom den foreslåtte ordningen med felles foreldreansvar for samboere og samboeres adgang til å adoptere. Det er ulike hensyn som gjør seg gjeldende ved utformingen av regelverket knyttet til henholdsvis foreldreansvar for felles barn og adopsjon. Felles foreldreansvar tar i første rekke sikte på å sikre barn som blir født inn i et samboerforhold samme juridiske tilhørighet til begge sine foreldre. Mens adopsjon først og fremst skal sikre at et barn som trenger det får et godt og varig hjem.

Adopsjonsloven krever at de som adopterer sammen skal være gift, jf. loven § 5. Ifølge gjeldende retningslinjer til adopsjonsloven bør ekteskapet i utgangspunktet ha vart i 2 år, slik at forholdet har vist sin stabilitet. Et dokumentert samboerskap kan tillegges vekt.

Hovedtyngden av de barn som adopteres i Norge i dag adopteres fra utlandet. I 2003 var hele 664 av de 870 barna som ble adoptert, utenlandske. Så vidt jeg kjenner til godtar ingen av de land vi mottar barn fra adopsjon til ugifte par. Noen få land aksepterer enslige, men gjennomgående stilles det som krav at de som ønsker å adoptere sammen er gift.

Det helt grunnleggende utgangspunktet for vår adopsjonslovgivning er at en adopsjon skal være til barnets beste. Hensynet til barnets beste er også nedfelt i FNs konvensjon om barnets rettigheter som stiller krav om at det i alle handlinger som vedrører barn først og fremst skal tas hensyn til det som gagnar barnet best.

De aller fleste barn som adopteres har opplevd tap av biologiske foreldre og/eller omsorgspersoner. Når det gjelder barn fra utlandet, er det heller ikke uvanlig at disse har opplevd flere omplasseringer og bodd på institusjoner for kortere eller lengre perioder. Enkelte barn kan også ha vært utsatt for til dels sterkt

traumatiserende opplevelser i sine første leveår. På grunn av sine erfaringer kan disse barna komme til å stille adoptivforeldre overfor utfordringer som er annerledes og mer krevende enn de utfordringer egenfødte barn stiller foreldre overfor.

Der er min klare oppfatning at hensynet til disse barnas beste tilsier at de gjennom en adopsjon sikres en mest mulig stabil familiesituasjon. Som fremhevet i ovennevnte stortingsmelding, mener Regjeringen at ekteskapet er den beste samlivsformen nettopp fordi den sikrer formalisering av gjensidig forpliktelse og stabilitet. Regjeringens syn underbygges av undersøkelser som viser at ekteskapet er mer stabilt enn samboerskapet. I tråd med dette mener jeg at det ikke bør åpnes for å gi samboende par lik mulighet til å bli vurdert som adoptivforeldre som gifte par. Jeg mener det er viktig at samfunnet etablerer ordninger som sikrer barna en familiesituasjon med størst mulig grad av samlivsforpliktelse og stabilitet mellom foreldrene.

Avslutningsvis vil jeg nevne at det i spørsmålet fra stortingsrepresentant Ola Røtvei også er trukket frem at retningslinjene til adopsjonsloven åpner opp for at enslige kan bli vurdert som adoptivforeldre. Jeg vil i denne forbindelse vise til at det har vært ført en restriktiv praksis med å innvilge adopsjon til enslige etter en grundig vurdering av bl.a. om søkeren har spesielle ressurser i forhold til barn. Jeg kan derfor ikke se at dagens praksis når det gjelder adopsjon til enslige er et tungtveiende argument for også å åpne opp for at samboere kan få adoptere.

SPØRSMÅL NR. 796

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 23. juni 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Gjennom Vårt Land har vi kunnet lese at Menighetsfakultetets (MF) har søkt om akkreditering, og at NOKUTs faglige komité har gitt avslag. Dette blant annet på grunn av institusjonens praksis ved bruk av kallelser, i stedet for åpen utlysning der man sikres at de best kvalifiserte er blant søkerne. Reaksjoner fra MF har vært at kallelse bør kunne brukes.

Mener statsråden at forskningsinstitusjoner bør ha et reglement som sikrer at åpen utlysning er den normale ordning?"

BEGRUNNELSE:

NOKUT godkjenner, akkrediterer og evaluerer kvalitetssystemer, institusjoner og studietilbud i Norge. Likestillingsombudet konkluderte tidligere i år at kallelse er i strid med likestillingsloven, og at vedkommende institusjon som benyttet dette, burde snarest slutte med ordningen. Statsråd Clemet har tidligere uttalt at hun ikke vil avvikle bruken av kallelse fordi det blir benyttet svært sjeldent.

Svar:

Jeg viser til brev 16. juni 2004 fra stortingsrepresentant Eva M. Nielsen som viser til Menighetsfakultetets søknad om akkreditering som vitenskapelig høyskole. En sakkyndig komité, nedsatt av NOKUT, har anbefalt at Menighetsfakultetet ikke bør få slik akkreditering. Komiteens flertall har blant annet kritisert Menighetsfakultetets bruk av kallelse ved ansettelser. Representanten Nielsen spør om jeg mener at forskningsinstitusjoner bør ha et reglement som sikrer at åpen utlysning er den normale ordningen.

Jeg ser grunn til å presisere at denne saken ikke formelt er behandlet av NOKUTs styre. Komiteens rapport er en faglig tilråding til NOKUTs styre i forbindelse med Menighetsfakultetets søknad om akkreditering. NOKUT har en lovfestet faglig uavhengighet i forhold til de politiske myndigheter. Jeg vil derfor ikke kommentere innholdet i rapporten fra den sakkyndige komiteen nærmere.

Når det gjelder bruk av kallelse ved universiteter og høyskoler, vil jeg vise til at det i Regjeringens forslag til ny lov om universiteter og høyskoler, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004), er foreslått lovfestet en hovedregel om at ansettelser i vitenskapelige stillinger ved universiteter og høyskoler skal skje etter utlysning og på grunnlag av en sakkyndig bedømmelse. I forslaget foreslås det lovfestet at det bare kan foretas

ansettelse uten forutgående kunngjøring, når særlige grunner taler for det. En ytterligere begrensning ligger i forslaget om at slik ansettelse ikke kan foretas hvis mer enn ett medlem av styret motsetter seg dette. Dette er en videreføring av bestemmelser som i dag gjelder for statlige universiteter og høyskoler, men som nå foreslås gjort gjeldende også for private institusjoner.

SPØRSMÅL NR. 797

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 28. juni 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"For ca. 4 år siden ble en utviklingshemmet mann, som den gang var 34 år, plassert på aldershjem. Dette til tross for iherdige protester fra han selv og fra hans pårørende. De pårørende mener at dette oppholdet har satt mannen betydelig tilbake, og at han er blitt mer usikker. Derfor har de i lang tid krevd at han må få et annet botilbud i kommunen.

Er det en akseptabel praksis at unge utviklingshemmede mennesker bor på et aldershjem, og kan de eventuelt kreve et annet botilbud?"

Svar:

Spørsmålet ble overført fra sosialministeren.

De som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller som er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å klare dagliglivets gjøremål, har krav på hjelp fra kommunen. Dette kan omfatte tiltak både etter lov om sosiale tjenester og kommunehelsetjenesteloven. Det er imidlertid opp til kommunen å vurdere omfanget av den bistand som bør gis. Kommunen skal i behandlingen av saken følge de bestemmelser om saksbehandling som loven gir, bl.a. skal tjenestetilbudet så langt det er mulig utformes i samarbeid med brukeren. Fylkesmannen er klageinstans for vedtak etter lov om sosiale tjenester.

Fra 1. januar 2004 er det etter lov om sosiale tjenester innført en rett til å få utarbeidet individuell plan. Dette gjelder for personer som har behov for langvarige og koordinerte tjenester. Planen skal utformes i samarbeid med brukeren. Sosialtjenesten i kommunen skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tilbud for den det gjelder.

En rekke tiltak er tidligere gjennomført slik at unge personer med nedsatt funksjonsevne ikke skal være bosatt i sykehjem som er beregnet for eldre beboere. Det ble bl.a. i perioden 1996 til 2000 gitt tilskudd til kommunene som medførte at rundt 300 personer fikk et alternativt botilbud.

En kartlegging gjennomført i 2002 viser at det fortsatt er rundt 125 personer under 50 år med nedsatt funksjonsevne som er bosatt i alders- og sykehjem. En del av disse ønsker ikke et alternativt botilbud, og for en del har kommunen vedtatt plan om utflytting. Det er likevel rundt 65 personer med nedsatt funksjonsevne under 50 år, som er bosatt i alders- og sykehjem, og som ønsker et annet botilbud. Det er etter mitt syn ikke ønskelig at kommunen bosetter unge personer med nedsatt funksjonsevne i sykehjem som er beregnet for eldre beboere.

En arbeidsgruppe med representanter fra Norges Handikapforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Sosial- og helsedirektoratet og Sosialdepartementet, ferdigstilte i desember 2003 en rapport med konkrete tiltak slik at unge personer med nedsatt funksjonsevne som ønsker det, får et annet botilbud. Arbeidsgruppens rapport inneholder også tiltak for å unngå at unge personer med nedsatt funksjonsevne blir bosatt i institusjon.

Når det gjelder kommunens muligheter for å finansiere tiltak for særlig ressurskrevende brukere, er det fra 2004 innført en ny øremerket tilskuddsordning. Ordningen gjelder for personer med store hjelpebehov som mottar omfattende helse-, sosial-, pleie- og omsorgstjenester.

SPØRSMÅL NR. 798

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 29. juni 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"Luftfarten i Noreg er inne i ein omfattande og krevjande omstillingsprosess. Konkurransen mellom flyselskapa er sterk, talet på norskeigde fly aukar og Avinor AS er inne i ein tøff omorganisering- og nedbemanningsprosess. Samstundes er kapasiteten i Luftfartstilsynet redusert fordi mange har sagt opp. Dei kan melda om reduksjon i talet på tilsyn og auke i kor mange avvik dei avdekkar pr. tilsyna. Dette gjev grunn til uro.

Kva vil statsråden gjera for å forsikra seg om at dette ikkje går ut over tryggleiken i lufta?"

Svar:

Først vil eg understreke at Regjeringa sin visjon om at det skal vere null alvorlege ulykker/ingen drepne og skadde i samferdslesektoren også gjeld for luftfart. Omsynet til at det skal vere trygt å reise med fly blir derfor høgt prioritert. Dette vil også gjelde i tida framover.

Eg deler oppfatninga di om at den sivile luftfarten i Noreg er inne i ein fase med store endringar og utfordringar. Dei store flyselskapa gjennomfører tiltak for å få billegare drift. Dessutan blir det skipa fleire nye selskap. Konkurransen blir hardare og prisen er ein vesentleg konkurransefaktor i denne samanheng. Under slike tilhøve er det særskild viktig at Luftfartstilsynet kan utføre sine kontroll- og tilsynsoppgåver på ein fullt ut forsvarleg og effektiv måte.

Ut frå dei opplysningane eg har fått, har 24 av dei 145 tilsette i Luftfartstilsynet slutta etter at flyttinga ble vedteke. Tap av nøkkelkompetanse har negative følgjer som ikkje må undervurderast. I samband med den vedtekne flyttinga av Luftfartstilsynet til Bodø, er det sett i verk fleire tiltak av økonomisk og anna art for å kunne halde på fagkompetansen i Luftfartstilsynet til flyttinga er gjennomført. Likevel sluttar tilsette

som ikkje ønskjer å bli med på flyttinga til Bodø, og det er få av dei som arbeider i Luftfartstilsynet i dag, som har sagt seg villige til å flytte til Bodø.

I den daglege drifta er konsekvensane at det blir gjennomført færre inspeksjonar i flyselskapa, i verkstadene o.a. Samstundes er det registrert at talet på avvik aukar i dei inspeksjonane som er gjennomførte.

Luftfartstilsynet har sett i gang ein prosess med å tilsette nytt fagpersonell som skal halde til i Bodø. Dette omfattar i alt 113 nye medarbeidarar med flyfagleg kompetanse. Å få tak i slik kompetanse vil vere avgjerande for om ein kan drive tilsynsverksemd med sivil luftfart. Ein utlysingsrunde er alt gjennomført og ein ny runde blir gjennomført etter sommarferien. Det er ein føresetnad at dei nye medarbeidarane som skal få stillingane, må fylle alle internasjonale krav til kompetanse og praksis, slik at omsynet til tryggleiken i luftfarten blir sikra på best mogleg måte. I den første utlysingsrunda kom det fram at det ikkje var mogleg å få tak i nok kompetente søkjarar.

Det er eit svært høgt nivå på tryggleiken i luftfarten. Dei internasjonale reglane som gjeld for aktørane i sivil luftfart, er omfattande og strenge. Det er derfor viktig at Luftfartstilsynet kan føre vidare ei slik fullgod kontrollverksemd med aktørane. Eg legg stor vekt på at Luftfartstilsynet skal fungere som normalt i flytteperioden, også innan dei fagområda der det har vist seg vanskeleg å rekruttere nytt personell. Departementet vil leggje mye arbeid i å følgje opp korleis det går vidare med rekrutteringa og kompetanseutviklinga i Luftfartstilsynet i samband med flyttinga.

SPØRSMÅL NR. 799

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 25. juni 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"En 58 år gammel mann, tidligere ansatt i staten, har siden mars 1994 hatt arbeid til sammen i 3 år. Etter 1. mars 2004 har han ikke krav på ventelønn, og han har ikke krav på ledighetstrygd eller avtalefestet pensjon. Fordi han faller utenfor alle ordninger, har han søkt om pensjon fra statskassen og fått avslag også på dette. Sannsynligheten for arbeid er svært liten til tross for at alle meldinger fra Aetat er fulgt opp. Frem til pensjonsalder er han avhengig av sosialhjelp.

Er dette eneste måten han kan overleve på?"

Svar:

Det finnes ulike trygde- og pensjonsordninger som man kan opparbeide seg rettigheter til. I de tilfellene en person ikke har opparbeidet seg slike rettigheter, eventuelt har brukt opp disse rettighetene, kan det for personer som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid, være aktuelt å søke om økonomisk sosialhjelp fra kommunen. Denne ytelsen utbetales etter en konkret vurdering av stønadsbehovet i det enkelte tilfelle.

Det beste for denne mannen vil være å komme inn i et arbeidsforhold. Jeg ville derfor råde ham til å opprettholde kontakten med Aetat på sitt hjemsted. Han vil da kunne bli vurdert i forhold til ledige stillinger som meldes inn, samt vurderes i forhold til de arbeidsmarkedstiltakene som Aetat forvalter.

Jeg vil i denne forbindelse også peke på at Regjeringens fattigdomssatsing har medført at samarbeidsrutinene mellom sosialkontor og Aetat er blitt forbedret i de kommunene som er omfattet av denne. Denne satsingen har derfor økt muligheten for at mottakere av økonomisk sosialhjelp skal komme i arbeid. Gjennom å utnytte de muligheter den nylig endrede departementsstrukturen gir til mer effektiv samordning av tiltak for et inkluderende arbeidsliv, vil jeg også øke bestrebelsene for å finne arbeid tilrettelagt den enkeltes behov.

Dokument nr. 15:41

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 800

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 25. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Hvilke tiltak har miljøvernministeren innført for å sikre forsvarlig miljømessig håndtering av brukte engangsgriller, og hvilke vil han innføre?"

BEGRUNNELSE:

Hvert år blir det solgt rundt 1 million engangsgriller i Norge, og det finnes fortsatt ingen returordning for dem. Engangsgriller utgjør et miljøproblem både i byer og i naturen. I St.meld. nr. 25 (2002- 2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sier Regjeringen at den skal arbeide aktivt for å videreutvikle næringslivets ansvar på avfallsfeltet, blant annet ved å "vurdere ulike tiltak for å sikre forsvarlig miljømessig håndtering av brukte engangsgriller, herunder vurdere produsentansvar".

Miljøverndepartementet sendte i mai 2003 et brev til samtlige importører og produsenter av engangsgriller med oppfordring om "at bransjen selv, det vil si de som selger, importerer og produserer engangsgriller, tar et aktivt ansvar". Det er ikke åpenbart at bransjen har tatt dette ansvaret, og mange aktører har foreslått tiltak for å sørge for at ansvaret blir tatt.

Svar:

Dersom engangsgrillene ikke håndteres på forsvarlig måte og kastes etter bruk, kan samfunnet påføres ekstra oppryddings- og skadekostnader. Problemet med engangsgriller er i hovedsak at det er en kilde til forsøpling.

Forsøpling er etter forurensningsloven forbudt, og problemet med engangsgriller handler således først og fremst om holdninger til etterlevelse av gjeldende regelverk.

Etter forurensningsloven er det kommunenes ansvar å sørge for oppsetting og tømming av avfallsdunker på utfartssteder. I tillegg har kommunene ansvar for at det foretas opprydding i disse områdene. Det ser ut til at kommunene stadig tilpasser sine renovasjonsordninger til denne problematikken. Blant annet er det i en rekke parker nå blitt satt ut spesialtilpassede avfallsdunker. Jeg vil også vise til at det er etablert en kampanje mot forsøpling, "Hold Norge rent", der både offentlige etater (bl.a. Miljøverndepartementet), frivillige organisasjoner og næringsliv er samarbeidspartnere.

Næringslivet har også engasjert seg i denne problematikken, blant annet ved å bidra til utvikling av bærbare flergangsgriller som kan komme til erstatning for engangsgriller. Videre leveres engangsgriller nå med returpose, i tillegg til at handelsnæringen bidrar med forbrukerrettet informasjon om riktig bruk og håndtering.

Miljøverndepartementet har vurdert en panteordning for engangsgriller, men erkjenner at det vil være et lite hensiktsmessig virkemiddel, både av tekniske, økonomiske og hygieniske grunner. Miljøverndepartementet har også tidligere oppfordret bransjen til å påta seg et produsentansvar for engangsgriller. Med de ulike tiltakene som er iverksatt, er det imidlertid grunn til å tro at forsøplingsproblematikken knyttet til engangsgriller vil avta.

SPØRSMÅL NR. 801

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 28. juni 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"Norske rederier belåner seg til milliardgjeld i norske og utenlandske banker for å kjøpe fiskekvoter og nye båter. Lignende oppkjøp i oppdrettsnæringen førte til at Hydro solgte Hydro Seafood til Nutreco. I dag eier bankene Pan Fish.

Frykter statsråden at det store gjeldsoptaket hos fiskebåtredere kan ende i salg av norsk fiskeriselskaper og fiskeressurser til EU-selskaper?"

BEGRUNNELSE:

Norske fiskeressurser er en strengt forvaltet av norske ressurser, og man må være norsk statsborger for å eie norske fiskebåter på samme måte som man for vel 10 år siden måtte være norsk statsborger for å eie norske oppdrettsselskaper. I dag er flere internasjonale selskaper inne i oppdrettsnæringen, og båndlegger store sjøareal langs norskekysten.

En sykklisk kollaps i fiskeressursene kan føre til gigantiske bankunderskudd.

Svar:

Som representanten Bastesen er inne på i sin begrunnelse for spørsmålet er fiskeressursene en strengt forvaltet norsk ressurs. Dette innebærer at det for å få ervervstillatelse for et selskap kreves at selskapets hovedkontor og styrets sete er i Norge og styrets flertall, herunder styrelederen, består av norske statsborgere som er bosatt i Norge og har bodd her i de 2 siste år. Videre at norske statsborgere eier aksjer eller andeler svarende til minst 6/10 av selskapets kapital og kan utøve stemmerett i selskapet med minst 6/10 av stemmene.

Eventuell gjeldsbelastning eller salg av selskaper endrer ikke dette forhold.

Ved salg, herunder tvangssalg, av fiskefartøyer vil ordinær saksbehandling finne sted. Dette innebærer at de ordinære nasjonalitets- og aktivitetskrav som følger av sjøloven, deltakerloven og fiskeforbudsloven vurderes. I medhold av deltakerloven kan ikke aksjer eller part av selskap som eier fiskefartøy overdras til annen eier uten at det er gitt tillatelse på forhånd til endring i eiersammensetningen.

Det er videre slik at Norge i medhold av EØS-avtalen har visse unntak fra reglene om fri flyt av kapital og fri etablering når det gjelder fiskerisektoren. Dette innebærer at Norge kan anvende restriksjoner på utenlandske statsborgeres rett til å eie fiskefartøyer.

I den grad utenlandske investeringer skjer i fiskeindustrien med eierskap av fiskefartøyer kan norske myndigheter pålegge selskaper som helt eller delvis er ervervet av utenlandske statsborgere, å avvikle sine investeringer i fiskeflåten.

Når det gjelder oppdrettsnæringen, er dette en kapitalintensiv næring. Den offentlige reguleringen av oppdrettsnæringen åpner derfor for utenlandsk eierskap. Etter min vurdering er det positivt at nasjonale og utenlandske investorer ser på norsk oppdrettsnæring som et attraktivt investeringsobjekt. Utenlandske investorer må på lik linje med nasjonale investorer søke fiskerimyndighetene om tillatelse til overdragelse av konsesjon etter de alminnelige reglene i oppdrettsloven.

SPØRSMÅL NR. 802

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 24. juni 2004 av olje- og energiminister Thorhild Widvey

Spørsmål:

"Vindkraft er en særlig velegnet energikilde i store deler av landet, og det er stor interesse for utbygging. Nordkraft Vind AS i Narvik søkte om slik konsesjon for over 1 år siden, men fortsatt foreligger det ikke noen endelig avgjørelse i saken.

Er statsråden tilfreds med saksbehandlingssiden, og når kan konsesjonssøkerne forvente et endelig svar på sin søknad?"

Svar:

Nordkraft Vind AS søkte 4. april 2003 om anleggskonsesjon etter energiloven for bygging og drift av et vindkraftverk på Nygårdsfjellet i Narvik kommune. Det omsøkte vindkraftverket vil ha 3 vindturbiner à 2,3 MW med en samlet installert effekt på 6,9 MW.

NVE gav konsesjon til Nordkraft Vind AS 9. oktober 2003 for bygging og drift av vindparken og ekspropriasjonstillatelse som omsøkt på nærmere angitte vilkår.

NVEs vedtak er påklaget av Norske Reindriftssamers Landsforbund, Reindrifftsforvaltningen i Troms, Gielas reinbeitedistrikt og en grunneier.

NVE fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve sine vedtak, og oversendte saken til departementet for klagebehandling 27. januar 2004.

Departementet har i anledning klagesaken avholdt møte og foretatt befarings på Nygårdsfjellet den 2. mars 2004. I tillegg har departementet hatt møter med Norske Reindrifftsamers Landsforbund medio mai d.å. og med Reindrifftsforvaltningen medio juni d.å.

Som representanten Arnesen er jeg også opptatt av å utnytte vindkraften som ny fornybar energikilde til vår kraftoppdekning. Det fremgår av Sem-erklæringen at Regjeringen har som mål at det innen 2010 skal være en produksjon av minst 3 TWh/år fra vindkraftanlegg. Samtidig må en foreta en grundig konsesjonsbehandling av prosjektene for å få en avveining av alle interessene knyttet til vindkraftutbygging. Saken representanten spør om er nå til sluttbehandling i departementet.

SPØRSMÅL NR. 803

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 25. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Problemet med forsøpling i parker og strender som følge av engangsgriller er et økende problem. Spesielt i Oslo preges parker og strender av mangel på en ansvarlig avfallshåndtering av engangsgrillene. Oslo kommune ønsker seg et pantesystem på engangsgrillene for å få bukt med søppelmengden. Myndighetene har så langt ikke satt i verk tiltak som har virket.

Hvilke tiltak vil miljøvernministeren sette i verk for å få bukt med det økende avfallsproblemet engangsgriller medfører i Oslo og andre steder?"

Svar:

Dersom engangsgrillene ikke håndteres på forsvarlig måte og kastes etter bruk, kan samfunnet påføres ekstra oppryddings- og skadekostnader. Problemet med engangsgriller er i hovedsak at det er en kilde til forsøpling.

Forsøpling er etter forurensningsloven forbudt, og problemet med engangsgriller handler således først og fremst om holdninger til etterlevelse av gjeldende regelverk.

Etter forurensningsloven er det kommunenes ansvar å sørge for oppsetting og tømming av avfallsdunker på utfartssteder. I tillegg har kommunene ansvar for at det foretas opprydding i disse områdene. Det ser ut til at kommunene stadig tilpasser sine renovasjonsordninger til denne problematikken. Blant annet er det i en rekke parker nå blitt satt ut spesialtilpassede avfallsdunker. Jeg vil også vise til at det er etablert en kampanje mot forsøpling, "Hold Norge rent", der både offentlige etater (bl.a. Miljøverndepartementet), frivillige organisasjoner og næringsliv er samarbeidspartnere.

Næringslivet har også engasjert seg i denne problematikken, blant annet ved å bidra til utvikling av bærbare flergangsgriller som kan komme til erstatning for engangsgriller. Videre leveres engangsgriller nå med returpose, i tillegg til at handelsnæringen bidrar med forbrukerrettet informasjon om riktig bruk og håndtering.

Miljøverndepartementet har vurdert en panteordning for engangsgriller, men erkjenner at det vil være et lite hensiktsmessig virkemiddel, både av tekniske, økonomiske og hygieniske grunner. Miljøverndepartementet har også tidligere oppfordret bransjen til å påta seg et produsentansvar for engangsgriller. Med de ulike tiltakene som er iverksatt, er det imidlertid grunn til å tro at forsøplingsproblematikken knyttet til engangsgriller vil avta.

SPØRSMÅL NR. 804

Innlevert 17. juni 2004 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 28. juni 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"Meiner statsråden at der det er avvik mellom postadressa og forretningsadressa til fiskeriselskap, så er det forretningsadressa som avgjer kor farty skal vere registrerte, og kva er i så fall bakgrunnen for at Fiskeridepartementet omgjorde Fiskeridirektoratet sitt avslag på søknaden om dispensasjon frå deltakarlova til det tromsøbaserte reiarlaget Barents Havfiske AS, slik at dei fekk eige 100 pst. av aksjane i Barents Eagle AS, medan fartyet samtidig fekk vere registrert i Finnmark?"

GRUNNGJEVING:

I avisa Fiskaren den 11. juni 2004 går det fram at Fiskeridirektoratet den 21. august 2002 av slo ein søknad om sal av Karl Gustav Sivertsens 51 pst. eigardel i Barents Eagle AS til Barents Havfiske AS. Barents Eagle har ein einingskvote med binding til Finnmark. Den 14. oktober 2002 sa mellombels Fiskeridepartementet ja til søknaden om dispensasjon frå deltakarlova til Barents Havfiske AS, som dermed fekk eige 100 pst. av aksjane i Barents Eagle AS. Fartyet fekk også vere registrert i Finnmark, trass i at Barents Havfiske AS har forretningsadresse i Tromsø.

Fiskaren skriv den 16. juni 2004 at Fiskeridirektoratet legg til grunn at der det er avvik mellom postadressa og forretningsadressa til eit selskap, så skal forretningsadressa leggjast til grunn for kor fartya til

selskapet skal vere registrerte. Fiskeridirektoratet meiner altså at eit farty ikkje kan bli registrert i ein annan kommune enn der eigarane høyrer heime. Dette er i tråd med intensjonen i gjeldande lovverk på området.

Svar:

Spørsmålet fra representanten Elvik er todelt.

Første delspørsmål gjelder hvor et fiskefartøy skal registreres, i andre del knyttes spørsmål vedrørende fartøyregistrering opp mot Fiskeridepartementets begrunnelse for en dispensasjon fra aktivitetskravet i medhold av deltakerloven.

Registrering av fiskefartøyer skjer i henhold til Lov av 5. desember 1917 nr. 1 om merking av fiskefartøyer. Det følger av loven § 4 at som et fartøys hjemsted regnes den anmeldelsespliktiges bosted. I samme lov § 5 fremgår det at det for aksjeselskaper er "selskapets bestyrelse" som er anmeldelsespliktig. I dette ligger det at det er selskapets forretningsadresse som avgjør hvor et fiskefartøy skal registreres.

Når det gjelder spørsmålet vedrørende fravikelse av aktivitetskravet, var det begrunnet i blant annet at 66 pst. av eierne av selskapet har en nær tilknytning til fiskerinæringen og drift av fiskefartøy, og videre at selskapet ville bidra til å oppnå fiskeripolitiske målsettinger knyttet til selfangst. På dette tidspunkt var selskapet Barents Eagle AS registrert i Båtsfjord og fartøyet ble følgelig registrert i Finnmark.

SPØRSMÅL NR. 805

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 1. juli 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Budsjettvedtaket for 2004 medførte at det ble aktuelt å innføre endrede refusjonsvilkår for antidepressivlegemidlet Cipralex angivelig fordi det ikke skulle være påvist forskjell i effekt i forhold til legemidlet Cipramil. Opplysninger jeg har fått skulle tilsi at det kanskje ikke var grunnlag for en slik endring.

Kan det være aktuelt å utsette en eventuell iverksettelse inntil disse forhold er nærmere avklart?"

BEGRUNNELSE:

Det er viktig at pasienter med psykiske lidelser som har nytte av et spesielt legemiddel, har rimelig lett tilgang til dette slik tilfelle er ved at legemidler gis etter § 9. Etter hva jeg har fått opplyst, behandles ca. 40 000 pasienter med Cipralex og de fleste gjennom sin fastlege. Dersom legemidlet skal over på § 10a, vil pasienten måtte forholde seg til spesialist.

Hvis det er slik at det er signifikante forskjeller mellom Cipralex og Cipramil, så ville dette kunne være en tungtveiende grunn for å utsette vedtaket.

Jeg antar at Statens legemiddelverk vil være svært viktig i ei slik vurdering. Det er derfor av stor interesse at Statens legemiddelverks konklusjoner blir vurdert og om mulig forelagt Stortinget på egnet måte.

Svar:

Som det fremgår av St.prp. nr. 63 (2003-2004) pågår arbeidet med implementering av dette budsjetttiltaket fortsatt. Lundbeck AS, rettighetshaveren til Cipralex, har gjort Statens legemiddelverk og departementet oppmerksom på visse forhold som kan ha betydning for denne oppfølgingen. Departementet har ansett det som svært viktig å undersøke disse forholdene nøye før implementering av tiltaket finner sted. Blant disse forhold er spørsmålet om en eventuell effektforskjell mellom Cipralex og virkestoffet citalopram. Statens legemiddelverk har i brev til departementet gitt uttrykk for at det ikke er funnet dokumentasjon på at Cipralex har en klinisk relevant bedre effekt enn citalopram. Departementet er samtidig kjent med at det i de aktuelle fagmiljøene vil være ulike vurderinger av dette spørsmålet.

Før implementering av dette tiltaket kan finne sted, har det vært en forutsetning at et utkast til nødvendig forskriftsendring skal sendes på vanlig høring. Dette vil skje om kort tid. Det betyr at tiltaket av den grunn

tidligst kan implementeres til høsten. Jeg legger til grunn at denne høringsrunden vil kunne gi nyttige innspill når det gjelder fagmiljøenes vurderinger av eventuelle kliniske forskjeller mellom de to legemidlene. Endelig standpunkt til spørsmålet om implementering av dette tiltaket vil tas på grunnlag av de vurderinger som er gjort så langt, sammen med de synspunkter/vurderinger som måtte komme fram i nevnte høringsrunde fra de ulike fagmiljøer på dette området.

SPØRSMÅL NR. 806

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 30. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Østersjøen er et spesielt og sårbart havområde. Det har vært arbeid med å få klassifisert Østersjøen som særlig følsomt havområde, PSSA (Particularly Sensitive Sea Area), gjennom FNs sjøfartsorganisasjon, IMO. IMO har nylig tatt en prinsippbeslutning om at Østersjøen skal få denne status, men ettersom Russland ikke har gitt sin tilslutning til dette, utelates det russiske "vannterritoriet" fra PSSA-klassifiseringen inntil videre.

Hva kan Regjeringen gjøre for å påvirke den russiske regjeringen slik at hele Østersjøområdet får PSSA-klassifisering?"

BEGRUNNELSE:

For kort tid tilbake ble Østersjøen utpekt som et særskilt følsomt havområde, PSSA, av FNs internasjonale sjøfartsorganisasjon, IMO. PSSA-status kan innføres for havområder som er særlig sårbare og utsatt for risiko ikke minst fra sjøtrafikk. En klassifisering bygger på en søknad til IMO som er levert fra alle kyststater omkring Østersjøen med unntak av Russland.

Den parlamentariske Østersjøkonferansen i Oulo 2003 tok en enhetlig stilling til at Østersjøen skulle få slik klassifikasjon. Også russiske parlamentarikere som var til stede på konferansen, stilte seg bak dette i slutterklæringen. Jeg og andre stortingsrepresentanter deltok også på konferansen.

Dersom PSSA-klassifisering skal få full effekt, er det svært viktig at Russland er med. Den støtten som russiske parlamentarikere gav på nevnte konferanse, viser at det også i russisk politisk miljø er interesse for dette, men den russiske regjering er tydeligvis ennå ikke villig til å gå inn for dette.

Svar:

På siste møte i miljøkomiteen til FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) ble det fattet en prinsippbeslutning om at Østersjøen, med unntak av de russiske områdene, skulle få status som Particularly Sensitive Sea Area (PSSA). Norge har ved flere anledninger vært positive til denne PSSA-søknaden, og støttet også søknaden ved behandlingen i IMO. Russland gikk sterkt i mot prinsippbeslutningen og mente at det rettslige grunnlaget for beslutningen var usikkert og i strid med IMOs retningslinjer for utpeking av PSSA-områder siden ikke alle Østersjølandene sto bak søknaden. Det hadde etter mitt syn vært sterkt ønskelig om alle Østersjølandene kom til enighet i denne saken før søknaden ble behandlet i IMO.

I det bilaterale miljøvernssamarbeidet mellom Russland og Norge er havspørsmål et prioritert område og det er viktig å videreføre det gode samarbeidet som er etablert. Samtidig vil jeg fastholde vår støtte til PSSA-status for Østersjøen og sammen med de øvrige Østersjølandene fortsatt fremholde dette overfor Russland. I vår bilaterale kontakt ser jeg det imidlertid som naturlig at samarbeidet også fremover konsentreres om våre felles havområder i nord.

SPØRSMÅL NR. 807

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 25. juni 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Regjeringa har nedsett ei gruppe som gjennomgår problemkomplekset "særreaksjonar".

Kva framdrift har gruppa for arbeidet sitt, og er det lagt opp til at gruppa kan ha kontakt med kommunane i aktuelle saker og gi råd undervegs?"

GRUNNGJEVING:

Eg viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 755 (2003-2004). Spørsmålet galdt ein akutt situasjon akkurat no. Det vart frå spørjaren vist til at kommunen har søkt råd m.a. hos Sosial- og helsedirektoratet, utan få hjelp. Eg veit det vil vera av avgjerande verdi at kommunen kjenner seg høyrte. Eg er tilfreds med at Regjeringa har sett ned ei gruppe, men vonar at statsråden kan medverka til at gruppa også kan arbeida utadretta. Det er vel berre dersom ein vitjar grasrota, ein verkeleg kan vurdere dette feltet. Eg ber statsråden stadfesta at gruppa tek kontakt med den aktuelle kommunen.

Svar:

Som dåverande helseminister Dagfinn Høybråten skreiv i sitt svar av 15. juni 2004, omhandlar spørsmålet ei problemstilling som er kjent i Helsedepartementet og Justisdepartementet. Departementa har blitt gjort kjent med problemstillinga gjennom sin ordinære kontakt med kommunane, tenestene og politiet. Dette er årsaka til at Regjeringa har satt ned ei arbeidsgruppe for å vurdere spørsmålet i relasjon til særreaksjonane.

Denne gruppa er ei interdepartemental arbeidsgruppe som arbeider innafor korte fristar. Det er ikkje lagt opp til at gruppa skal arbeide utadretta. Gruppas vurdering vil danne grunnlag for Regjeringas vidare handsaming av dette spørsmålet.

Når det gjeld den aktuelle saka frå Rogaland, har eg blitt gjort kjent med at saka hans nå skal opp for domstolen. Om domstolen kommer til at mannen er strafferettsleg utilreknelig, vil han kunne dømmast til særreaksjonen tvungen omsorg. Om domstolen kommer til at mannen er strafferettsleg tilreknelig, er det dei ordinære, strafferettslege reaksjonane som vil vere aktuelle.

SPØRSMÅL NR. 808

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Ola T. Lånke

Besvart 29. juni 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Finnes det hjemmel i lov eller forskrift/regelverk for å nekte fotografering under arrangementer i offentlige bygninger som museer eller anlegg av kulturminnekarakter og i tilfelle, hvilke lover/forskrifter og på hvilken måte mener statsråden det er rimelig at slikt lov- og regelverk blir praktisert under arrangementer det ellers er gitt tillatelse til?"

BEGRUNNELSE:

Jeg er kjent med at foreldre er blitt nektet å fotograferere eller gjøre videoopptak av sine barn i forbindelse med skolearrangementer i Austråttborgen på Fosen. I ett tilfelle gjaldt det en elevteaterforestilling i forgården til borgen. Her ble tillatelse imidlertid gitt senere. I et annet tilfelle ble fotografering nektet i forbindelse med Steinerskolens avslutningsseremoni med utdeling av vitnemål til skolens avgangselever. Det er lett å forstå at

foreldre ønsker å bevare minner fra slike situasjoner for framtiden, og at de derfor opplever det negativt å bli nektet fotografering.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra miljøvernministeren.

For så vidt gjelder fredete kulturminner har kulturminneloven et generelt forbud mot tiltak som er egnet til å skade et fredet kulturminne. Eneste praktiske eksempel på at dette kan ramme fotografering er at dekorerte flater, malerier o.l. kan ta skade av blits eller annen form for sterk belysning.

Det er likevel vanlig at museer og andre forvaltere av kulturminner setter begrensninger for innendørs fotografering. Slike restriksjoner har i hovedsak tre begrunnelser:

1. Begrensninger i fotografering av hensyn til sikkerhet eller annen beskyttelse av interiør og andre gjenstander.
2. Behov for å avgrense fotografering som kan virke forstyrrende eller hindrende for annet publikum eller som kan oppleves som sjenerende under spesielle formidlingsopplegg/framføringer.
3. Ønske om kontroll over og økonomisk vederlag for fotografering til kommersielt bruk.

Slike begrensninger begrunnes i en generell rettsoppfatning i at den som eier og/eller forvalter et kulturminne, i kraft av eiendomsretten, kan stille betingelser som publikum må akseptere hvis de ønsker å komme inn.

I de tilfeller der det avfotograferes opphavsrettslig vernede verk (for eksempel kunstverk; skulptur, maleri, fotografi) eller ved avbildning av personer, gjelder i tillegg bestemmelsene i lov om opphavsrett til åndsverk. Etter denne loven er det ikke nødvendig med tillatelse fra rettighetshaver for å avfotografere offentliggjorte verk så lenge det skjer til privat bruk (§ 12). Utenfor privatbruksområdet, må det i hovedregelen innhentes tillatelse fra rettighetshaver for slik avfotografering. Det gjelder unntak for gjengivelser i reportasjeyemed og til bruk i tidsskrifter og lignende hvis det avfotograferte verk bare har en underordnet rolle i sammenhengen. Også den som blir avbildet har rettigheter hvis det er snakk om å gjengi fotografiet offentlig (§ 45c). Byggverk kan etter åndsverkloven fritt avbildes (§ 24). Den som vil fotografere en museumsbygning utenfra i områder der allmennheten har fri ferdsel, vil derfor ikke kunne møtes med et fotoforbud basert på åndsverkloven. Museene kan imidlertid i sin rolle som eier gi pålegg som regulerer de besøkendes atferd på museumsområdet, herunder restriksjoner på fotografering som vilkår for tilgang til samlinger.

Museer og andre forvaltere av kulturminner som er i offentlig eie eller som mottar offentlige driftstilskudd, bør ha en åpen holdning til fotografering til privat bruk og begrensninger for slik fotografering må ha en klar begrunnelse i hensyn til sikkerhet og bevaring, eller i at slik fotografering er til klar sjenanse for opptredende og/eller annet publikum.

SPØRSMÅL NR. 809

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 25. juni 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"En kvinne fra Rogaland er innvilget trygdebil, men kan av ulike årsaker ikke kjøre bilen sjøl. Det er fra trygdekontorets side gitt avslag på at hennes sønn som bor 4 km unna kan være sjåfør av bilen for henne.

Med hvilken begrunnelse i lov- og regelverk og ordningens intensjoner kan et slik avslag gis?"

BEGRUNNELSE:

Jeg er blitt kontakta av en kvinne fra Rogaland som etter langvarig kreftsykdom og kreftbehandling fyller kriteriene for å få bil etter folketrygdens regler.

Av ulike årsaker kan hun sjøl ikke kjøre bilen. Hun ønsker at hennes sønn som bor ca. 4 km fra kvinnens hjem, kan være sjåfør for bilen. Dette har trygdekontoret avslått med den begrunnelse at han bor for langt unna sin mor.

Det kan synes svært urimelig at lov- og regelverk skal sette en slik begrensning, og for meg framstår dette som i strid med lovens intensjon.

Svar:

Med virkning fra 1. april 2003 er det innført en ny bilstønadordning. Den nye bilstønadordningen er en differensiert stønadsordning, der en skiller mellom:

- ordinær personbil (gruppe 1)
- tilpasset kassebil (gruppe 2).

Stønad til gruppe 1 bil tilstås som en ren kontantytelse i form av et tilskudd som fastsettes av Sosialdepartementet, og som ikke er knyttet opp mot en bestemt bil.

For gruppe 2 biler gis det et vanlig rente- og avdragsfritt lån som er knyttet opp mot en bestemt bil. Behovsprøvd lån gis opptil en grense som fastsettes av Sosialdepartementet (150 000 kr). Resten av kapitalbehovet (utover 150 000 kr) behovsprøves ikke, men dekkes i sin helhet av folketrygden ved et rente- og avdragsfritt lån.

Avgjørelsesmyndigheten i enkeltsaker ligger til trygdeetaten. Jeg har ikke anledning til å gå inn i enkeltsaker, men kan gi en generell redegjørelse for de aktuelle reglene og praksis for stønad til bil når vedkommende ikke kan kjøre bilen selv.

Etter folketrygdloven § 10-6 kan det gis stønad til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet. Stønad gis i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre vedkommendes funksjonsevne i dagliglivet. Dersom bilen skal være et hensiktsmessig tiltak for kvinnen i denne saken, må den kunne anvendes for å dekke hennes transportbehov. Når hun ikke kan kjøre bilen selv, må andre kjøre bilen for henne. Det kan enten være sønnen alene eller behovet kan dekkes av andre.

Etter § 7 i forskrift om stønad til bil må den funksjonshemmede, eventuelt ved verge, garantere at bilen er registrert på den funksjonshemmede selv. Bilen blir da den funksjonshemmedes eiendom. Den funksjonshemmede må selv ha førerkort eller erklære seg villig til å avlegge førerprøve snarest etter å ha mottatt bilen. Dette vilkåret kan imidlertid fravikes dersom vedkommende av medisinske eller andre grunner ikke vil kunne oppnå førerkort.

Regelverket kommer ikke nærmere inn på hvilke kriterier som skal gjelde for at en eller flere personer skal kunne ivareta den funksjonshemmedes transportbehov. Det er imidlertid lang praksis for at det må foreligge en skriftlig erklæring fra en person som selv har førerkort, fortrinnsvis en i samme husstand, om at vedkommende vil ta på seg ansvaret for kjøringen og sørge for at nødvendig vedlikehold blir utført. Den (de) som skal kjøre bilen for den funksjonshemmede må ikke bo så langt borte fra den funksjonshemmede at hensikten med stønaden ikke lar seg realisere. Den som skal kjøre bilen må heller ikke være forhindret av andre grunner som f.eks. heldagsstilling (dagtid), sterk funksjonshemming osv.

Dersom sønnen i dette tilfellet ikke er i arbeid og har egen bil slik at han kommer seg greit frem til og fra moren, er ikke avstanden mellom mor og sønn i seg selv en avslagsgrunn. Han må imidlertid kunne dekke hennes transportbehov. Om disse kriteriene er oppfylt i dette tilfellet vil bero på en konkret vurdering.

SPØRSMÅL NR. 810

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Geir-Ketil Hansen

Besvart 28. juni 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"Hvor mange norske havner vil ikke fylle de internasjonale kravene for terrrorsikkerhet når fristen utløper 1. juli, og hva vil fiskeri- og kystministeren gjøre for å unngå at norske havner blir stengt for internasjonal trafikk?"

BEGRUNNELSE:

De internasjonale kravene til terrorberedskap (ISPS-koden) stiller krav om at havner som har anløp av internasjonal trafikk må være terrrorsikret innen 1. juli. Det har kommet flere meldinger i mediene om at man ikke vil makte å innfri disse kravene i en rekke havner. Det gjelder både i forhold til planlegging og iverksettelse av fysiske beskyttelsestiltak.

Svar:

Sikkerhet og terrorberedskap har fått en sentral rolle innen transportsektoren etter 11. september 2001, i første rekke innen luftfart og sjøtransport. De nye bestemmelsene innen sjøtransport omfatter både skip og havner. Kystverket anslår at rundt 300-500 kaianlegg/havneterminaler i Norge i utgangspunktet vil omfattes av bestemmelsene. Det nye regelverket trer i kraft 1. juli 2004 for skip i internasjonal fart og havneterminaler som betjener slike skip, som en første etappe i arbeidet med maritim sikkerhet og terrorberedskap. Innen 1. juli 2005 skal EUs forordning om tiltak for økt terrorberedskap på skip og i havneterminaler også være implementert for passasjerskip i klasse A. Innen 1. juli 2007 skal det vurderes hvorvidt forordningens bestemmelser også skal gjøres gjeldende for havneterminaler som betjener innenriks fart.

Ansvar for oppfølging/implementering av bestemmelsene ligger både hos Kystverket og i havnene. Kystverket skal godkjenne planene og tiltakene, men er avhengig av at havnene sender inn dette/utfører tiltakene innen fristen. Kystverket har til nå mottatt mellom 250 og 300 sikkerhetsplaner fra havnene, og har så langt godkjent i overkant av 100 av disse. Nasjonale havner med betydelig internasjonal trafikk prioriteres. Kystverket har uttalt det skal være godkjente planer for de fleste havnene innen fristen 1. juli 2004, og de vil også være rapportert til IMO innen fristen. Opplysningene som innrapporteres til IMO skal legges inn i en åpen internasjonal database til bruk for havnebrukere og myndigheter. Kystverket vil imidlertid fortsette arbeidet med plangodkjenning også etter 1. juli 2004.

Havnene har ansvaret for etableringen av de fysiske tiltakene som skal iverksettes i havneanleggene. En rekke havneanlegg har implementert de fysiske tiltakene i henhold til godkjent plan.

De havneanlegg som ikke er ferdige med de fysiske tiltakene, vil måtte fortsette arbeidet også etter 1. juli. Regelverket åpner for at havner med godkjent plan kan benytte "alternative tiltak" inntil permanente løsninger er på plass. Slike alternative løsninger kan ivaretas både av skip og havner, og havner/skip samarbeider om dette.

Det er også en åpning i regelverket for at et skip kan ha egne prosedyrer for å gjennomføre tilstrekkelige sikkerhetstiltak i havneterminaler som ikke er omfattet av kodens krav. Havnene kan imidlertid ikke basere seg på slike alternative tiltak som en permanent løsning. Havneanlegg uten godkjent planverk vil på sikt kunne miste internasjonale anløp, ettersom skip vil kunne bli møtt med omfattende kontrolltiltak og tilleggskrav i påfølgende havn dersom sist anløpte havn ikke er ISPS-godkjent.

En stor del av de berørte havnene vil ha godkjente sikkerhetsplaner innen fristen 1. juli 2004. I tillegg åpner regelverket for midlertidige samarbeidsløsninger mellom skip og havn i en overgangsperiode. Det betyr at norske havner i det alt vesentlige vil kunne drive sin virksomhet på en normal måte, og i et normalt omfang også etter 1. juli 2004.

SPØRSMÅL NR. 811

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 25. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Rotenon brukes i utstrakt grad i kampen mot Gyrodactylus salaris, men Røssåga Elveierlag og andre er bekymret over denne bruken. Ifølge Terje Sagvolden, professor i medisin ved Universitet i Oslo, er det ikke publisert resultater som viser hvilke doser med rotenon som må til for å skade menneskers hjerne og forandre vår atferd. Han mener dette burde vært undersøkt før slike miljøgifter tas i bruk i stort omfang.

Hvilke initiativ tar statsråden for raskt å ta i bruk alternativ til rotenon for å bekjempe gyro?"

BEGRUNNELSE:

Sakset fra oppslag på Internett: [http:// www.nrk.no/programmer/tv/schrodingersatt/ 3656616.html](http://www.nrk.no/programmer/tv/schrodingersatt/3656616.html)

"Rotenon har vært brukt i norsk fiskeforvaltning helt siden 1950-åra. Fram til 70-tallet ble rotenon hyppig brukt til å utrydde uønskede fiskearter. Der hvor man ønsket rene ørretvann, brukte man rotenon for å ta livet av andre fisk som åbor, gjedde og mort.

I dag brukes rotenon i norske elver og vassdrag for å bekjempe lakseparasitten Gyrodactylus salaris. Rotenonen spres i vannet og hindrer fisken i å puste.

Direktoratet for naturforvaltning har ikke sett det som sin oppgave å forske på rotenons mulige effekt på mennesker. De har konsentrert seg om effekten av rotenon på livet i og omkring elva. Og når det gjelder bruk av rotenon i elver, er det vanskelig å tenke seg at dette kan medføre fare for mennesker, ifølge seniorrådgiver i Mattilsynet Ivar Hellesnes.

- Vi drikker verken elver eller fjordvann. Rotenon må komme inn i mat eller vann og det må tilføres mennesker. Det må dessuten kunne passere de barrierene som tross alt finnes i kroppen og komme inn i blodomløpet og føres inn i organer hvor det kan lagres eller gjøre skade. Den veien er lang og ganske usannsynlig med den bruken vi har av rotenon i dag, sier Hellesnes."

Det vises også til at Statens forurensningstilsyn melder at rotenon faller inn under Biociddirektivet, og er forbudt å bruke etter en overgangsperiode med total utfasing fra 1. september 2006. Det EØS-omfattende direktivet skal beskytte menneskers helse og det ytre miljø mot stoffer med svært betenkelige egenskaper.

Svar:

Det er de seneste årene gjort vesentlige endringer i arbeidet med å bekjempe lakseparasitten Gyrodactylus salaris med sikte på å utvikle mest mulig miljøvennlige metoder og strategier. Det er utviklet ny og forbedret metodikk for kjemisk behandling av vassdrag, planlegging og kvalitetssikring er vesentlig forbedret, fiskesperrer brukes i utstrakt grad for bl.a. å bidra til redusert rotenonbruk og arbeidet med utvikling av

alternativer til rotenon har blitt prioritert. På dette feltet har ressursene de siste årene blitt kanalisert til forsøk med bruk av aluminiumsioner som har vist lovende resultater. I år blir det derfor gjennomført fullskala forsøk på å utrydde *Gyrodactylus salaris* fra Batnfjordselva i Møre og Romsdal. Det er foreløpig for tidlig å si noe om resultatene, men det er håp om at vi i fremtiden kan bekjempe parasitten med en kombinasjon av virkemidler der bruken av rotenon begrenses til et nødvendig minimum.

Jeg vil påpeke at konsentrasjonen av rotenon i et vassdrag under en behandling er så lav at den ikke medfører noen kjent helserisiko for mennesker. Vann med rotenon tilfredsstiller imidlertid ikke drikkevannskvalitet, og et vilkår for behandling av vassdrag er derfor at hensynet til drikkevannskilder ivaretas. Bading i rotenonbehandlet vann er ikke forbundet med helserisiko, men ut fra rent praktiske hensyn frarådes likevel bading under pågående behandlinger. Fisk som dør under rotenonbehandling blir samlet opp og destruert og utgjør derfor ikke noen kilde for rotenontilførsel til mennesker. Det er også innført rutiner som sikrer at de som er med på å gjennomføre behandlinger ikke får i seg rotenonløsning. Jeg kan for øvrig opplyse om at det er gjennomført omfattende undersøkelser av miljø- og helsekonsekvenser av rotenonbruk i USA, og at det ikke er påvist noen form for helsefare knyttet til den måten vi bruker rotenon på i Norge.

Rotenon brytes raskt ned i naturen når stoffet utsettes for faktorer som lys, luft og organisk stoff. Videre blir rotenon ikke oppkonsentrert i næringskjedene til forskjell fra de fleste andre miljøgifter. Nedbrytningen av stoffet er relativt rask og sluttproduktene i nedbrytningsprosessen er karbondioksid og vann.

Jeg kan avslutningsvis bekrefte at EUs biociddirektiv vil kunne påvirke bruken av rotenon etter 1. september 2006. Dette direktivet omfatter alle biocider som er i bruk og fastsetter en prosedyre for godkjenning. Rotenon har ikke blitt meldt inn til godkjenning fordi bedriften som produserer stoffet mente markedet for rotenon var for lite til å rettferdiggjøre kostnadene ved de nødvendige under

søkelsene. Det er altså prosedyrer og ikke miljøeffekter som gjør at rotenon i utgangspunktet blir forbudt i 2006. De berørte fagmyndigheter arbeider for tiden med å avklare forholdet til biociddirektivet.

SPØRSMÅL NR. 812

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 25. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Ifølge flere oppslag i Nationen i uke 24/25 "hersker det full forvirring rundt forvaltningen av de nye nasjonalparkene som ble vernet sist høst". Nationen viser hvordan Statens naturoppsyn (SNO) bruker sine budsjettmidler til å vokse seg stor på bekostning av lokale folkevalgte tilsynsorganer - Fjellstyrene. Lokale ordførere føler de to organene "trækker i hverandres bed".

Hva gjør statsråden for å sikre at SNO ikke oppretter parallelle ordninger til Fjellstyrene, samt tydeliggjøre grensene mellom organene?"

BEGRUNNELSE:

Det vises blant annet til oppslag i Nationen 9. og 10. juni samt kommentarartikkel i Nationen 14. juni.

Svar:

I henhold til naturoppsynsloven er Statens naturoppsyn (SNO) tillagt det overordnede ansvaret for oppsynet med våre nasjonale miljøverdier, herunder nasjonalparkene.

I budsjettet for 2004, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) ble bevilgningen til oppsyn med nasjonalparkene styrket med 5,7 mill. kr. Samtidig ble bevilgningen for tiltak i nasjonalparkene økt med 3 mill. kr. Regjeringen viste i budsjettforslaget til at "SNO er under utvikling og arbeider for å etablere eit samla grep om statleg oppsynsinnsats i naturområde". Styrkingen skulle videre skje gjennom en kombinasjon av nye statlige oppsynstillinger og kjøp av tjenester fra lokale oppsynsordninger.

I Budsjett-innst. S. nr. 9 (2003-2004) uttalte flertallet i energi- og miljøkomiteen at nye oppsynsbehov må søkes dekket gjennom tjenestekjøp fra fjellstyrene, Statskog og Fjelltjenesten der det er naturlig.

Av tildelingsbrevet til Direktoratet for naturforvaltning framgår at DN skal "videreføre arbeidet i regi av SNO med å profesjonalisere og effektivisere naturoppsynet med vekt på nasjonalparker og større verneområder". Det ble også gitt spesifiserte føringer med hensyn til hvilke områder som skulle prioriteres i forhold til tilgjengelige ressurser.

I tråd med dette har SNO besluttet å opprette egne stillinger i kombinasjon med tjenestekjøp fra fjellstyrene og andre lokale oppsynsordninger i Nærøyfjorden landskapsvernområde, Dovre nasjonalpark/Rondane nasjonalpark, Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og i Forollhogna nasjonalpark. Oppsynet vil bli dekket utelukkende ved tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten i Møysalen nasjonalpark og Junkerdal nasjonalpark og fra Fjelltjenesten og et fjellstyre i Børgefjell nasjonalpark.

SNO har så langt i inneværende år disponert 1,48 mill. kr til tjenestekjøp oppsyn/tiltak i disse nasjonalparkene. I tillegg kommer et tjenestekjøp hos de berørte fjellstyrer på 650 000 kr knyttet til statusregistrering av naturtilstand, inngrep mv. i Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark. Statskog Fjelltjenesten og flere fjellstyrer er for øvrig engasjert på timebasis i skadedokumentasjon og bestandsregistrering av store rovdyr, samt i feltarbeidet med registrering mv. av fjellrev.

Disse nye tjenestekjøpene kommer i tillegg til de oppsynstjenester som tidligere fra år til år er kjøpt fra Fjelltjenesten og fjellstyrene i nasjonalparker og verneområder. Det dreier seg om ca. 3,5 mill. kr fra fjellstyrer og bygdeallmenninger, ca. 4 mill. kr fra andre lokale aktører, samt ca. 8 mill. kr fra Statskog Fjelltjenesten.

For at SNO skal kunne ivareta sitt overordnede ansvar for oppsynet, er det nødvendig at SNO har en styrket tilstedeværelse i verneområdene der nasjonale verneverdier er manifestert gjennom vernevedtakene.

Fjellstyrenes oppsyn og det statlige naturoppsynet er ikke "parallele ordninger". SNO er departementets oppsynsorgan med et totalansvar for tilsynet med de nasjonale miljøverdiene. Fjellstyrene er oppnevnt av kommunestyrene, primært for å ivareta forvaltningen av retter og herligheter i statsallmenningene. Fjellstyrene kan også etter fjelloven tilsette oppsyn for å føre tilsyn med statsallmenningene. Der

statsallmenning berøres av vern etter naturvernloven, utøver fjellstyrene fortsatt forvaltning og tilsyn med statsallmenningen etter fjelloven, og kan gjennom samarbeid med SNO engasjeres til slikt tilsynsarbeid ved de tjenestekjøp som SNO foretar i de aktuelle nasjonalparkene og vernede områdene. Dette bidrar til å styrke fjellstyrenes oppdragsportefølje, som dette året blir betydelig større enn noen gang over Miljøverndepartementets budsjett.

SNO, fjellstyrene og politiet samarbeider om operativt oppsyn gjennom Det sentrale oppsynsutvalget for statsallmenninger og gjennom regionale oppsynsutvalg. Utvalgene er opprettet med sikte på at oppsynsvirksomheten skal bli samordnet slik at ingen "trækker i hverandres bed". Samtlige nye SNO-stillinger er forøvrig opprettet i kommuner som har henvendt seg til SNO og bedt om statlige stillinger når nasjonalparkene blir opprettet.

SPØRSMÅL NR. 813

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 25. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Luna Mineral AS er nå inne i en fase hvor de i samarbeid med forretningspartnere, FoU-institutt, fylkeskommune og kommuner, vil investere i et lite industrieventyr basert på anorthositt-ressursene i Nærøyfjord-område. En utfordring i prosjektet er at det samme området er omsøkt for å få UNESCOs verdensarvstatus. Med en slik status må mineralene defineres som nasjonalressurs av betydning om de skal vurderes for uttak.

Ligger statsråden an til å definere anorthositt-ressursene som en nasjonalressurs av stor betydning?"

BEGRUNNELSE:

Det har vært kommersiell interesse for anorthositt-ressursene i Nærøyfjord-området allerede fra 1917, da de første håndgivelsene ble erklært og tinglyst. Opp gjennom årene har det vært betydelig aktivitet og

interesse fra ulike industrielle aktører. I 2003 foregår det underjordiske uttak på ca. 120 tusen tonn fra Jordalsnuten (Gudvangen Stein AS). Underjordisk gruvedrift med utskipping i fjorden, må derfor sies å ha lange tradisjoner som næringsaktivitet i området.

I et felles samarbeid om ny industriutvikling mellom Institutt for Energiteknikk og Luna Mineral AS har de historiske tradisjonene med å utvikle denne ressursen fått ny giv gjennom IFE/Lunas' industrikonsept CO₂ som industriråstoff.

Etter 1 ½ års laboratorieforsøk viser resultatene at de teknologiske, økonomiske og miljømessige utfordringene er overkommelige. Blant annet er Luna Mineral AS nå inne i en fase hvor de i samarbeid med forretningspartnere, FoU-institutt, fylkeskommune og kommuner, investerer i oppfølging av framtidsretta miljøløsninger basert på lønnsom binding av 1 mill. tonn CO₂ pr. år som industriråstoff og nye miljøuttak av anorthositt-basert på underjordisk drift, transport og utskipping fra bergrom i Nærøyfjorden.

På bakgrunn av positive resultater har partene bestemt seg for å videreføre konseptet gjennom industriell oppskalering og planlegging av pilotanlegg. Dette i samarbeid med industrien og myndighetene.

En utfordring for prosjektets videre fremdrift er at enkelte uttrykker tvil om hvorvidt uttak av de unike anorthositt-ressursene i Nærøyfjord-området lar seg kombinere med søknad til UNESCO om å få godkjent status som verdensarvområde. Dette til tross for at Jim Thorsell fra IUCN, på oppdrag for UNESCO, uttalte på sitt besøk i området juni 2004 at anorthositt-planene ikke var noe stort problem.

De miljøløsningene Luna Mineraler og andre har skissert, er vurdert som akseptable av Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet i forbindelse med framlegg og vedtak om plan for Nærøyfjorden landskapsvernområdet. I merknadene fra DN i mars 2002 ble det tatt hensyn til de verdiene anorthosittressursene representerer og at områdets verdensarvstatus ikke ble endret ved slike inngrep.

I juni 2002 kunngjorde Regjeringa at man skulle nominere vestnorsk fjordlandskap representert ved Nærøyfjorden og Geirangerfjorden til UNESCOs verdensarvliste. Senere samme år, 8. november 2002, ble verneplanframlegget vedtatt i Statsråd uten endringer i innstillingen fra DN. I februar 2004 sendte Miljødepartementet søknad om verdensarvstatus til UNESCO. Her stilte man krav om at anorthositt-ressursene måtte ha nasjonal betydning dersom planer om uttak skulle vurderes av miljømyndigheter og UNESCO.

Svar:

Nærøyfjorden landskapsvernområde ble opprettet 8. november 2002. Et viktig formål med å verne Nærøyfjorden er å ta vare på landskapsbildet. Mineralutvinning vil i så henseende kunne påvirke landskapet negativt.

Spørsmålet om mulig framtidig uttak av anorthositt-forekomsten ble nøye vurdert i forberedelsen av vernesaken. For å sikre at anorthositt-ressursene skal kunne bli kartlagt, har Miljøverndepartementet lagt opp til at prøveboring kan gjennomføres etter søknad til vernemyndighetene. Verneforskriften er ikke til hinder for underjordisk drift under verneområdet, og med uttakssted utenfor verneområdet. Vernegrensen er justert i forhold til opprinnelig verneforslag for å muliggjøre utskipping. Videre kan det etter søknad gis tillatelse til etablering av nødvendige luftesjakter inne i verneområdet, jf verneforskriften pkt. 1.3 i).

I avveining mellom verneverdiene og de verdiene anorthositt-forekomsten representerer, har departementet dermed kommet fram til en løsning som så langt synes akseptabel både for utvinningsinteressentene og vernemyndighetene.

Departementet har ikke mottatt noen tilbakemelding vedrørende UNESCOs vurdering av nominasjonen av Nærøyfjorden som verdensarvområde. Vedtak i denne saken blir ikke fattet før i 2005.

SPØRSMÅL NR. 814

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 25. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Ifølge oppslag i Jærbladet 11. juni og Nationen 15. juni om en bonde som må møte i retten, tiltalt for å ha ødelagt fornminner. Fornminnene er automatisk fredede kulturminner. Bonden bestrider fornminnenes eksistens og angivelige verneverdi.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at byråkratiet raskere får avklart verdien i påståtte kulturminner, slik at man kan ta en prioritering mellom å "verne hver stein" og å verne kulturminner som er viktige og som opptar folk, slik at grunneiere ikke må gå i det uvisse i lang tid?"

Svar:

Den konkrete saken stortingsrepresentant Vaksdal viser til, er under behandling i rettssystemet. Jeg kan derfor ikke kommentere den nærmere.

Vurdering av verneverdien ved automatisk fredete kulturminner, som stortingsrepresentant Vaksdal tar opp, blir gjort som ledd i behandling av søknad om dispensasjon fra kulturminneloven. Denne vurderingen kan i enkelte tilfeller være omfattende.

Det er i senere tid gjort viktige tiltak for å effektivisere arbeidet. For 3 år siden ble myndigheten til å avgjøre søknad om dispensasjon samlet hos Riksantikvaren. Tidligere var denne myndigheten fordelt på de fem arkeologiske landsdelsmuseene. Denne endringen har ført til tidsbesparelser. Den har samtidig gitt et sikrere beslutningsgrunnlag.

Jeg vil i denne forbindelsen også fremheve kulturminnebasen Askeladden, som ble åpnet i januar i år. Kartfestete opplysninger om alle kjente fredede kulturminner i Norge er gjennom denne databasen gjort tilgjengelig for all offentlig forvaltning. Dette mener jeg vil bidra til at saker som berører kulturminneverdier vil kunne bli vurdert raskere enn før.

SPØRSMÅL NR. 815

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 2. juli 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"I forbindelse med statsbudsjettet for 2004 ble det vedtatt at tilskuddet til institusjoner som tidligere lå under kap. 221 post 61 under Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett, skulle bli innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Det er nå opp til hjemkommunene til elevene å bevilge midler til skoler/institusjoner som underviser elever. Jeg har fått opplysninger om at undervisningstilbudet noen steder står i fare.

Kan statsråden bidra til at dette opplæringstilbudet sikres?"

BEGRUNNELSE:

Fossumkollektivet er et eksempel på en institusjon som tidligere fikk midler til sin skole fra Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett. Fossumkollektivet er et bo- og behandlingstilbud for unge rusmisbrukere. Deres skole har et undervisningstilbud til elever som er langtidsplassert. De fleste elevene har gjerne veldig ulikt grunnlag og skolen er derfor et viktig bidrag for at elevene skal bli integrert i samfunnet igjen. Institusjonene må nå kreve gjesteelevsoppgjør fra hjemkommunene til elevene. Det virker som om betalingsviljen til hjemkommunene er varierende, og at undervisningstilbudet derfor står i fare.

Svar:

Fossumkollektivet som representanten viser til i sin begrunnelse, er godkjent som barnevernsinstitusjon etter barnevernloven § 5-8. Det betyr at opplæringsansvaret for beboerne i denne institusjonen er regulert i opplæringsloven § 13-2, og at ansvaret er lagt til "den fylkeskommunen der den kommunen ligg som er ansvarleg for plasseringa".

Opplæringsloven § 13-2 lyder:

§ 13-2 Plikt for fylkeskommunen til å sørge for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring i institusjonar etter barnevernlova

"Når det blir gjort vedtak om plassering i institusjon etter barnevernlova, er det den fylkeskommunen der den kommunen ligg som er ansvarleg for plasseringa, jf. barnevernlova § 8-4, som har ansvaret for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring i institusjonen etter lova her.

Ansvaret omfattar barn og unge i institusjonar i fylkeskommunen som den statlege regionale barnevernmyndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5-1, og private og kommunale institusjonar som er godkjende etter barnevernlova § 5-8. Institusjonane skal sørge for nødvendige lokale til opplæringa.

Departementet kan gi nærmare forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om ansvaret til fylkeskommunen."

I spesialmotivene til denne bestemmelsen i Ot.prp. nr. 7 (2003-2004) står det blant annet følgende:

"Første ledd slår fast at fylkeskommunen der den kommunen ligg som er ansvarleg for plasseringa, jf. barnevernlova § 8-4, blir juridisk, fagleg og økonomisk ansvarleg for å oppfylle retten til opplæring etter opplæringslova for barn og unge i barneverninstitusjonar. Det betyr at denne fylkeskommunen også vil vere ansvarleg for å oppfylle opplæringsrettane når det blir gjort vedtak om inntak og plassering i institusjon i ein annan fylkeskommune. Det er føresetnaden at den praktiske gjennomføringa i slike tilfelle skjer etter avtale mellom dei fylkeskommunane det gjeld, og mot refusjon av utgiftene. Fylkeskommunen der den kommunen ligg som er ansvarleg for plasseringa av barnet eller den unge i samsvar med barnevernlova § 8-4, kan likevel ikkje fråseie seg sitt ansvar for at barnet får den opplæringa det har krav på etter lova. Denne fylkeskommunen har ansvaret for at opplæringa fyller krava i opplæringslova, gjer vedtak om spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp, og sørgjer for at elevane har nødvendig undervisningsmateriell og utstyr.

Den kommunen som etter barnevernlova § 8-4 gjer vedtak om plassering, vil i dei fleste tilfelle vere den kommunen der barnet også er registrert som busett. [...]

Andre ledd slår fast at fylkeskommunens opplæringsansvar etter første ledd omfattar barn og unge i barneverninstitusjonar som den statlege regionale myndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5- 1, og barn og unge i kommunale og private institusjonar som er godkjende til bruk som barneverninstitusjon, jf. barnevernlova § 5-8."

Opplæringsloven § 13-2 slår altså fast at fylkeskommunen har ansvaret for å oppfylle opplæringsrettighetene for beboere ved institusjoner etter barnevernloven. Fylkeskommunens ansvar etter § 13-2 gjelder alle rettigheter knyttet til grunnskoleopplæring, spesialundervisning og videregående opplæring, også rettigheter for voksne etter §§ 4A-1 og 4A- 2. Beboerne har på sin side den samme individuelle retten til grunnskoleopplæring, spesialundervisning og videregående opplæring som alle andre barn, unge og voksne.

Opplæringsrettighetene for beboere ved institusjoner etter barnevernloven er følgelig sikret gjennom opplæringsloven § 13-2.

SPØRSMÅL NR. 816

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 30. juni 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Kommunal- og regionaldepartementet har innført en avgift på 740 kr for søknad om oppholdstillatelse. Denne avgiften utgjør en betydelig merutgift for utenlandske studenter, og kan medføre at mange studenter fra land utenfor EU utestenges fra muligheten til å studere i Norge.

Vil statsråden vurdere om utenlandske studenter kan få unntak fra å betale denne avgiften?"

BEGRUNNELSE:

Det har ikke vært praksis tidligere å innkreve avgift på søknad om oppholdstillatelse. 740 kr er en betydelig merutgift, dette gjelder særlig for mange av studentene fra land utenfor EU. Denne utgiften, kombinert med at studenter over 25 år ikke får dekket reiseutgifter innenlands, gjør et studieopphold i Norge utelukket for mange. Mange utenlandske studenter er avhengige av private lån eller pengegaver fra venner og familie for å kunne finansiere studieopphold utenlands. De som ikke har muligheten til det er avhengige av gode velferdsordninger og en finansiering som muliggjør studieønsket. De utenlandske studentene bør tilbys gode ordninger og tilrettelegging som gjør at flere velger Norge som studieland. Å innføre avgifter som fordyrer oppholdet fungerer som en barriere som demotiverer og forhindrer studenter fra land utenfor EU å studere i Norge. Å studere i andre land bør ikke være forbeholdt de som kommer fra ressurssterke familier, men bør i utgangspunktet være en mulighet for alle.

Svar:

Ordningen med gebyr for søknad om tillatelse etter utlendingsloven ble innført 1. oktober 2003. Etter dette har Kommunal- og regionaldepartementet mottatt en rekke henvendelser med anmodning om at ulike grupper skal slippe å betale gebyr. Gebyrordningen er relativt ny, og det er etter mitt syn ønskelig å la den virke noe tid før det vurderes hvorvidt den bør justeres/endres. På sikt vil jeg imidlertid foreta en vurdering av dagens regler og se på om det bør gjøres flere unntak fra gebyrplikten enn de som gjelder i dag. Jeg vil i den sammenheng også vurdere hvorvidt det bør være unntak for studenter som skal oppholde seg i Norge under et organisert utvekslingsprogram i regi av en norsk høyere utdanningsinstitusjon. Ønsket om å tilgodese enkelte grupper må imidlertid bl.a. veies opp mot faren for uthuling av gebyrregelen.

SPØRSMÅL NR. 817

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Dagrun Eriksen

Besvart 30. juni 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"I arbeidsmiljøloven § 31 er det hjemlet rett til to ukers omsorgspermisjon for fedre i forbindelse med fødsel. Denne retten har imidlertid ikke adoptivfedre. Dette oppleves urettferdig, og adoptivforeldre har like stort behov for å være tilstede hos sitt nyankomne barn som andre fedre. Barn som er adoptert, har et stort behov for trygghet og omsorg i sitt nye oppvekstmiljø.

Vil statsråden ta initiativ for å likestille adoptivfedre med andre fedre i denne saken?"

Svar:

Spørsmålet ble overført fra barne- og familieministeren.

Arbeidsmiljøloven § 31 gir biologiske fedre rett til to ukers omsorgspermisjon i forbindelse med fødsel. Hvis foreldrene ikke bor sammen, kan farens rett utøves av en annen som bistår moren under svangerskapet. Reglene er begrunnet i at moren kan ha behov for avlastning og støtte ved fødsel og i barseltiden og i hensynet til eventuelle andre barn i familien som har behov for tilsyn og omsorg i denne perioden. Reglene er også begrunnet i fedres behov for å være tilstede og knytte seg til sitt nyfødte barn.

Etter mitt syn er det mye som taler for at adoptivforeldre og biologiske foreldre bør likestilles i forhold til disse reglene, først og fremst fordi adoptivforeldre kan ha et like stort behov for å være tilstede hos sitt nyankomne barn som andre foreldre.

Jeg vil sørge for at spørsmålet blir vurdert i tilknytning til oppfølgingen av Arbeidslivslovutvalgets innstilling.

SPØRSMÅL NR. 818

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 28. juni 2004 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

"Når vil statsråden fremme den sak om indeksregulering eller renteberegning på tilbakebetalt sum for de fedrene som feilaktig hadde blitt idømt farskap, som statsråden lovet Stortinget å fremme i løpet av våren 2004?"

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av Innst. O. nr. 26 (2002-2003) om fastsetting og endring av farskap sa en samlet komité at man oppfordret Regjeringen til å vurdere konsekvensene av å innføre en indeksregulering eller renteberegning på tilbakebetalt sum for de fedrene som feilaktig hadde blitt idømt farskap.

I skriftlig spørsmål nr. 776 (2002-2003) fra representant Ulf Erik Knudsen fra Fremskrittspartiet til barne- og familieministeren svarte statsråden at noe slikt vil foreligge i løpet av våren 2004.

I Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 2 (2003-2004) uttalte statsråden: "*Jeg står fast ved det jeg tidligere har sagt, at vi i løpet av våren skal komme tilbake til Stortinget med denne saken.*"

Jeg antar at statsråden med "våren" mente våren 2004.

Svar:

Arbeidet med å utarbeide et høringsnotat om indeksregulering og/eller renteberegning ved tilbakebetaling av barnebidrag i tilfeller der en mann blir fritatt for farskap er dessverre blitt noe forsinket i forhold til det som først ble forespeilet. Arbeidet er imidlertid i slutfasen, og jeg tar sikte på å sende ut et høringsnotat i juli.

SPØRSMÅL NR. 819

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 1. juli 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Meiner statsråden at behandling mot rusmiddelmisbruk er eit område som eignar seg for konkurranseutsetjing?"

GRUNNGJEVING:

Det har vekt merksemd at Helse Øst har lagt behandling på rusfeltet ut på anbod. Dette er eit område der det er behov for eit mangfald av tilbod. Det er også tydeleg eit område der det er ein føresetnad at ein har høve til å justera eit opplegg undervegs. Mange misbrukarar har hatt stor nytte av at somme mindre institusjonar har hatt eit spesielt høve til å følgja opp den einskilde over lang tid. Det er grunn til å tru at fleire mindre verksemdar finn det vanskeleg å bruka mykje tid på utfylling av anbodsdokument, tid som elles kan nyttast overfor den einskilde misbrukar.

Det synest underleg at ikkje helseføretaka er meir opptekne av å nytta ledig kapasitet på fleire institusjonar. Eg ber statsråden ta tak i dette og engasjera seg for eit endra opplegg.

Svar:

Rusreforma omfatta i alt 74 institusjonar. Av desse var 42 i privat eigarskap og drift. Dette visar heilt tydeleg den sentrale rolla som dei private aktørane har på dette feltet. I kap. 4 i styringsdokumentet til dei regionale helseføretaka er det understreka at desse også framover må sørgja for å sikre den behandlingsskapasitet som dei private aktørane ytar til denne pasientgruppa. Det er i tillegg sagt i styringsdokumentet at dei private aktørane skal ivaretakast på eit ryddig vis også kva gjeld framtidig rolle.

Ved rusreforma overtok Helse Øst RHF i alt 30 avtalar med private aktørar. Desse aktørane utgjer eit stort mangfald av behandlingstilbod av ymse slag. Etter å ha sagt opp 26 av avtalane med dei private aktørane, er Helse Øst RHF no i ein prosess for å reforhandle desse avtalane, ikkje minst kva gjeld kravet til kvalitet og leveringsevne. Denne prosessen blir gjennomført i tråd med unnataket frå EØS-kravet om anbodsrunder i høve til ideelle aktørar. Dette er gjort kjend overfor dei private avtalepartane. Formålet med denne prosessen er å auke kvaliteten i tilbodet til pasientanes beste.

Eg er samd med representanten Kleppa i at mange rusmiddelmisbrukarar har behov for å bli følgd opp over lang tid. Det er difor avgjerande at spesialisthelsetenesta og kommunane samarbeider godt på overordna plan, men også om kvar einskild rusmiddelmisbrukar, mellom anna i tråd med pasientane si rett til individuell

plan.

Dokument nr. 15:42

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 820

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant **Mette Gundersen**

Besvart 30. juni 2004 av arbeids- og sosialminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

"Vil statsråden økonomisk følge opp det viktige arbeidet Kristiansand kommune har satt i gang, det såkalte Igalo-prosjektet, for å få ned sykefraværet samt å få sykmeldte tilbake i arbeid?"

BEGRUNNELSE:

Siden høsten 2002 har Kristiansand kommune gjennomført et målrettet tiltak som innebærer rehabiliteringsreiser med behandling og trening på Institutt Igalo i Montenegro. Reisene er rettet mot kommunalt ansatte, som av ulike grunner er sykmeldt over lengre tid. Dette viser seg å ha vært en svært vellykket satsing fra kommunens side, og deltakerne på opplegget melder om økt trivsel, et mer positivt syn på livet og en vesentlig økt lyst til å komme tilbake i arbeid. Nye reiser står på trappene til høsten, men det er usikkert om departementet vil yte tilskudd til ordningen, da det hevdes at kommunen har brukt "feil midler" til dette vellykkede prosjektet.

Svar:

Jeg er gjort kjent med at Kristiansand kommune har gjennomført rehabiliteringsreiser for sykmeldte til Institutt Igalo i Montenegro. Behandlingen ble for en stor del finansiert med tilretteleggingstilskudd samtidig som de sykmeldte var på aktiv sykmelding med individuell oppfølgingsplan.

Ordningen med tilretteleggingstilskuddet ble etablert i forbindelse med Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv for å stimulere virksomhetene til å legge til rette for at arbeidstakere som på grunn av sykdom har redusert arbeidsevne, kan opprettholde arbeidsforholdet. Fra 1. januar 2004 er ordningen beholdt IA-virksomheter. Forskrift om tilretteleggingstilskudd er samtidig strammet noe inn ved å konkretisere hva tilskuddet skal kunne brukes til og ikke skal kunne brukes til.

Etter § 4 i forskriften kan tilskuddet ytes ved igangsetting og gjennomføring av tiltak i form av utprøving, tilrettelegging, opplæring eller arbeidstrening. Det kan ytes tilskudd til opplæring i nye arbeidsoppgaver eller annen form for tilrettelegging, herunder tilskudd til kurs og kortere opplæringstiltak, og til utgifter knyttet til arbeidsutprøving. Det kan ikke ytes tilskudd etter denne forskrift til kjøp av gjenstander eller *behandling*, til transport til og fra arbeidsplassen og til merutgifter til vikar/ekstrahjelp.

På denne bakgrunn er det min oppfatning at rehabiliteringsreiser for sykmeldte til instituttet i Igalo faller utenfor formålet til ordningen med tilretteleggingstilskudd, og vil derfor ikke kunne dekkes gjennom dette tilskuddet.

Jeg kan orientere om at trygdeetaten administrerer en ordning med kjøp av helsetjenester for sykmeldte. Denne er primært innrettet mot sykmeldte arbeidstakere som venter på operative inngrep for såkalte enkle lidelser. En mindre del av ordningen gir et behandlingstilbud til sykmeldte med sammensatte lidelser, herunder helsefaglig utredning og opptrening.

SPØRSMÅL NR. 821

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 1. juli 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"FRISAM Kontaktforum som er et uavhengig samarbeidsforum for alle samfunnsaktører med interesse for frivillighet, frivillige organisasjoner og sivilsamfunn, har foreslått at det skal opprettes et offentlig register for frivillige organisasjoner.

Mener statsråden et slikt register er hensiktsmessig, og hvordan vil hun følge opp forslaget?"

BEGRUNNELSE:

Formålet med registeret er å gi de frivillige organisasjonene en samlet identifikasjon i forhold til lovverk og offentlig forvaltning ved blant annet en samkjøring av Enhetsregisteret og Foretaksregisteret. Dette vil kunne forenkle arbeidet for de frivillige organisasjonene når det gjelder registrering av opplysninger og rapportering til offentlige myndigheter. Samtidig vil offentlige myndigheter kunne benytte seg av informasjonen i registeret.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra barne- og familieministeren.

For å bedre kunne samordne den statlige politikken overfor frivillig virke, legger Regjeringen opp til at Kultur- og kirkedepartementet skal tillegges et koordineringsansvar på dette viktige politikkområdet. Det vil bli redegjort nærmere for saken i St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Opprettelsen av et register med nøkkeldata om landets frivillige organisasjoner kan være ett av flere virkemidler i samordningen av den statlige politikken på frivillighetsområdet. Det er imidlertid en rekke problemstillinger både av faglig, innholdsmessig og økonomisk karakter som må avklares. Ikke minst vil jeg allerede nå påpeke at organisering og forvaltning av et eventuelt register kan bli svært krevende.

Regjeringen vil derfor nøye vurdere behovet for, og konsekvensene av, å opprette et offentlig register for frivillige organisasjoner.

SPØRSMÅL NR. 822

Innlevert 18. juni 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 1. juli 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Jeg har fått flere henvendelser på at rusmisbrukere får avslag på behandling grunnet økonomi. Gjesteplassene på rusinstitusjonene står tomme samtidig som rusmisbrukere som er motivert for det, ikke får behandling. Dette er dårlig samfunnsøkonomi, og det er også fare for at institusjoner ikke har økonomisk grunnlag for sin drift.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp denne situasjonen som nå har oppstått ved omlegging av rusomsorgen?"

Svar:

Som helse- og omsorgsminister med ansvar for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbrukere er jeg opptatt av at alle som har behov for slik behandling skal gis muligheten for dette. I styringsdokumentet til de regionale helseforetakene er det lagt vekt på at disse gjennom sitt "sørge for"-ansvar skal bedre tilbudet og kvaliteten på tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbrukere.

Rusmiddelmissbrukere som trenger tverrfaglig spesialisert behandling for sitt rusmiddelmissbruk, er etter rusreformen å anse som pasienter i pasientrettighetslovens forstand når de søker behandling for sitt rusmiddelmissbruk. De er dermed omfattet av de samme rettighetene som andre pasientgrupper, og de vil med det ha en materiell rettighet til behandling for sitt rusmiddelmissbruk, dersom de er i en slik situasjon at vilkårene for rett til nødvendig helsehjelp er oppfylt, slik dette er nærmere definert gjennom prioriteringsforskriften (forskrift 1. desember 2000 om prioritering av helsetjenester og rett til helsehjelp).

Jeg har bedt om en tilbakemelding fra de regionale

helseforetakene for å bringe på det rene om noen rusmiddelmissbrukere grunnet økonomi, har fått avslag på henvendelse om behandling. Denne tilbakemeldingen viser at ingen av de regionale helseforetakene har avslått søknader fra rusmiddelmissbrukere om tverrfaglig spesialisert behandling på grunn av manglende økonomi. Alle henvendelser blir derfor vurdert, og dersom denne vurderingen konkluderer med at rusmiddelmissbrukeren har behov for behandling innen spesialisthelsetjenesten vil man få et behandlingstilbud.

Fra 1. september i år trer endringer i pasientrettighetslovens bestemmelser om rett til nødvendig helsehjelp i kraft. Disse endringene vil innebære at pasienter, herunder rusmiddelmissbrukere som trenger behandling for sitt rusmiddelmissbruk og som fyller vilkårene for rett til nødvendig helsehjelp, skal få fastsatt en konkret individuell frist for når vedkommende senest skal få oppfylt sin rett til helsehjelp. Fristen skal fastsettes ut fra en medisinsk/tverrfaglig vurdering av når forsvarlighet krever at behandlingen gis. Dersom spesialisthelsetjenesten ikke sørger for at vedkommende pasient gis tilbud om behandling innen denne fristen, har pasienten rett til behandling ved private tjenester eller i utlandet. Pasienten vil da kunne henvende seg direkte til Rikstrykdeverket som i så fall skal skaffe til veie et tilbud om behandling til vedkommende, enten ved private tjenester i Norge eller eventuelt i utlandet. Retten til å få behandling ved slikt fristbrudd vil for øvrig bli en selvstendig rettighet som ikke er begrenset av kapasitet. Pasienten kan derfor ikke nektes tilbud om behandling i disse tilfellene på grunn av økonomiske forhold.

Jeg vil gjerne benytte anledningen til å påpeke at selv om den tverrfaglige spesialiserte behandlingen av rusmiddelmissbrukere nå er en spesialisthelsetjeneste og dermed et ansvar for de regionale helseforetakene, er de kommunale oppgavene knyttet til rusmiddelmissbruk uendret fra før rusreformen. Dette innebærer at samordning mellom nivåene er en særlig utfordring. Jeg vil derfor ha en særlig oppmerksomhet mot dette, slik at det samlede tilbudet er på plass og fungerer som en helhet, ved at hvert av nivåene følger opp og ivaretar sitt ansvar, også når det gjelder behandlingsplasser i institusjon.

SPØRSMÅL NR. 823

Innlevert 21. juni 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 24. juni 2004 av olje- og energiminister Thorhild Widvey

Spørsmål:

"Naustdal kommune ønsker å gjennomføre et forskningsprosjekt i elva Nausta. Forskingen skal oppfylle ønskene fra alle brukerinteressene, i tillegg til å konstruere et nytt miljøvennlig vannmagasin som regulerer elfløringa. En fremtidig regulering vil ligge utenfor Naustdal og Gjengedal landskapsvernplass.

Hva mener statsråden om dette prosjektet, og vil statsråden gi sin tilslutning til dette?"

BEGRUNNELSE:

Statsråden har på nytt foreslått å innlemme Nausta i verneplanen for vassdrag. Dette bryter med lokal-demokratiet, nær sagt et samlet kommunestyre og innbyggerne vil ha en varsom og miljøvennlig utbygging av vassdraget. En slik utbygging vil være et verktøy for å få optimale produksjonsforhold for laksen, hindre flom og isgang som er et betydelig problem for bøndene i vassdraget og hindre liten vannstand om sommeren. Forskningsprosjektet som kommunen vil gjennomføre, har store overføringsverdier for andre vassdrag.

Svar:

St.prp. nr. 75 (2003-2004) om suppleringsplan for vassdrag ble fremmet for Stortinget 11. juni i år. Regjeringen tilrår at nye 52 vassdrag vernes mot kraftutbygging.

Regjeringen tilrår at Nausta i Sogn og Fjordane tas inn i verneplanen. Når et vassdrag vernes, vil det ikke være adgang til å gi konsesjoner til kraftutbygging. Regjeringen foreslår samtidig at det heretter skal bli mulig å konsesjonsbehandle mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag. Regjeringens forslag medfører at det ikke kan gis konsesjoner til kraftutbygginger som innebærer reguleringer i Nausta.

Jeg viser til at Regjeringen har lagt frem sitt forslag for Stortinget. Det er nå derfor opp til Stortinget å foreta vurderinger av de enkelte vassdrag i proposisjonen.

SPØRSMÅL NR. 824

Innlevert 21. juni 2004 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 25. juni 2004 av landbruks- og matminister Lars Sponheim

Spørsmål:

"Hvordan vil landbruks- og matministeren sikre skogoppsynet/allmennheten tilgang til informasjon og mulighet for medvirkning i saker vedrørende miljøskadelig avvirkning før inngrepene skjer, og på hvilken måte vil allmennheten bli sikret mulighet til å påvirke planer som berører miljøet i den nye skogloven?"

BEGRUNNELSE:

Landbruksdepartementet har varslet at det akter å legge fram et forslag til ny skoglov for Stortinget i løpet av inneværende år. Et forslag til en slik lov har vært ute på offentlig høring. Forslaget tar sikte på at enhver skogeier skal kunne foreta hogst i sin skog uten å melde fra til noen offentlig instans. Dette er en frihet som vanskelig kan forenes med de rettigheter allmennheten har i henhold til miljøinformasjonsloven § 16, jf. §§ 1 og 2.

Skogoppsynet gis i lovforslaget mulighet til å gripe inn overfor uansvarlig skogbruk, men har på grunn av manglende meldeplikt ingen mulighet til å forhindre slike inngrep før skaden er skjedd.

Norge har forpliktet seg til å sikre borgerne rett til informasjon om planlagte inngrep i naturen og medvirkning i spørsmål som angår miljøet gjennom ratifisering av Århuskonvensjonen, jf. også med Grunnloven § 110 b. En slik medvirkning er umulig uten å kjenne til planer om inngrep før inngrepene iverksettes.

Svar:

For ordens skyld vil jeg peke på at ikke all avvirkning er miljøskadelig i seg selv, så jeg antar at det tenkes på de tilfeller der avvirkningstiltak kan komme i konflikt med viktige miljøverdier knyttet til det biologiske mangfoldet, skogens kulturverdier eller friluftslivs- og opplevelsesverdier. Hogst av skogsvirke bidrar i seg selv til gode og miljøvennlige løsninger, ikke minst i de tilfelle der virket kan brukes i stedet for materialer som medfører bruk av ikke fornybare ressurser. Dette er bakgrunnen for departementets satsing på trebruk og økt bruk av bioenergi.

Skognæringens miljøprofil er i dag bestemt av to hovedfaktorer; skognæringens egne sertifiserings- og miljøkvalitetssikringssystemer og myndighetenes regelverk. I realiteten er det i dag nesten ikke mulig å omsette tømmer uten at dette omfattes av private sertifiseringsordninger som innebærer omfattende krav til

miljøregistrering, dokumentasjon av miljøverdier og -hensyn. Det er et viktig krav til sertifiseringen at dette skal være åpent og transparent, noe som også tjener allmennhetens interesser. I tillegg til de frivillige sertifiseringsordningene, som altså omfatter mesteparten av dagens skogbruksaktiviteter, definerer skogpolitikken en plattform både for de næringsmessige og miljømessige ambisjoner. Dette har ligget til grunn for departementets miljøkrav i de ulike ordningene i skogbruket, herunder utviklingen av en miljøregistreringsmetodikk som nå er innarbeidet i all skogbruksplanlegging som gjennomføres. Departementet har holdt Stortinget løpende orientert om dette arbeidet gjennom de årlige budsjettproposisjonene.

Miljøinformasjonsloven pålegger alle virksomheter en plikt til å ha kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, og på forespørsel å gi denne informasjonen ut. I regelverket for tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer er det slått fast at miljøinformasjonen fra skogbruksplanleggingen er slik informasjon som omfattes av miljøinformasjonsloven. Dette innebærer at allmennheten ved å henvende seg til kommunen eller skogeier får tilgang til slik informasjon.

Som representanten Bjørklund er inne på i sitt spørsmål, arbeider mitt departement nå med en ny skogbrukslov der slike spørsmål inngår. Vi har hatt på høring et utkast til ny skogbrukslov og har fått i underkant av 200 høringsuttalelser. I høringsutkastet har departementet signalisert at det skal fastsettes en miljøforskrift med hjemmel i den nye loven. En slik miljøforskrift skal samvirke med næringens egne sertifiseringssystemer, og slik sett medvirke til at all skogsdrift drives på en miljøvennlig måte.

I lovutkastet som ble sendt på høring la det også inne et forslag om en utvidet meldeplikt slik at kommunene kan fastsette meldeplikt for de tiltak kommunen mener krever slike løsninger eller for områder der kommunen mener at hensynet til viktige miljøverdier tilsier det. En generelt virkende meldeplikt for alle hogstinngrep mener jeg ville vært i strid med behovet for forenkling. Et slikt tiltak ville påført mange kommuner betydelig merarbeid og ville også påført skognæringen merkostnader i en tid da det er viktig å legge til rette for økt lokal verdiskaping med basis i fornybare naturressurser. Med en hjemmel for kommunene til å innføre en mer målrettet og spesifikk meldeplikt vil dette virkemiddelet mye bedre

kunne innrettes for å bidra til å løse konkret definerte behov. Ikke minst må dette være riktig i en situasjon der vi vet at skognæringen selv er helt avhengig av gode og dokumenterte miljøhensyn for å få solgt sine produkter.

Etter min vurdering vil de ulike tiltakene jeg har nevnt over ivareta de hensyn som representanten tar opp i sitt spørsmål.

Når det gjelder det konkrete innholdet i en framtidig skogbrukslov, legger jeg vekt på det innhold som lå i høringsutkastet, men det er likevel ikke riktig av meg å gå detaljert inn i disse spørsmålene nå før departementet legger fram en odelstingsproposisjon i løpet av høsten.

SPØRSMÅL NR. 825

Innlevert 22. juni 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 30. juni 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Etter nedleggelsen av Hjerkinns skytefelt ønsker Dovre kommune og Den Norske Turistforening (DNT) å tilbakeføre turisthytta Snøheim til slik den var opprinnelig. I den nye verneplanen ligger Snøheim nå 400 meter inn i Dovrefjell nasjonalpark.

Vil statsråden medvirke til at departementet nå etter 2 års behandlingstid tilbakefører Snøhetta til opprinnelig eier?"

BEGRUNNELSE:

Den første "Reinheim" ble oppført som privat turisthytte ved foten av Snøhetta i 1888. I 1892 overtok DNT Reinheim og drev den fram til 1951, da den store betjente hytta Reinheim ble reist i Striådalen litt

lenger øst. Den nye Reinheim ble reist etter en omfattende pengeinnsamling blant DNTs medlemmer. Gamle Reinheim ble revet i 1959 og på tomte står det i dag en minneplate. Nye Reinheim fikk en kort historie i DNTs tjeneste. Forsvaret overtok den i 1959 i forbindelse med at det store skytefeltet på Hjerkinns fikk økt aktivitet, og døpte om hytta til Snøheim. Fram til midten på 1980-tallet ble Snøheim benyttet av Forsvaret i mange sammenhenger, blant annet ved kurs og øvelser. Hytta ble også benyttet av lag og foreninger innenfor og utenfor Forsvaret samt i ulike arrangementer som jubileer, bryllup, barnedåp m.m. Rundt 1996 begynte en intens diskusjon om framtiden for Snøheim. Riving eller flytting ble vurdert. På samme tid startet arbeidet med verneplan for Dovrefjell, et arbeid som ble konkludert med åpningen av Dovrefjell/Sunndalsfjella nasjonalpark 1. juni 2002. I Dovre kommune var det bastant motstand mot en eventuell riving, og like stor motstand mot forslaget om å flytte turisthytta. Snøheim i dagens situasjon og med etablering av Dovrefjell/Sunndalsfjella nasjonalpark og nedleggelsen av Hjerkinns skytefelt, kan spille en viktig rolle både som gjenopprettet turisthytte for friluftsfolket og som en bidragsyter i kanaliseringen av ferdsel til områder som i minst mulig grad fører til belastninger for dyrelivet, i særlig grad villreinen. Kommunene (Dovre og Lesja) gir med utkastet til kommunedelplan for Hjerkinns skytefelt et betydelig og grundig gjennomarbeidet bidrag i tilbakeføringen av området til sivil bruk. Det foreliggende høringsdokument skisserer en omfattende tilbakeføring av skytefeltet. Utkastet innebærer blant annet at 98 pst. av skytefeltet foreslås som enten nasjonalpark eller landskapsvernområde, og at 75-80 pst. av veien i området tilbakeføres/saneres. Utkastet er på alle områder i tråd med Stortingets forutsetninger i vedtaket om nedleggelse av Hjerkinns skytefelt. Når verneplanprosessen for Rondane er fullført, vil mer enn 73 pst. av kommunens areal være underlagt vern i en eller annen form. Det blir da svært viktig å sikre lokal verdiskaping knyttet til de vernede områdene, samt å sikre lokal forankring gjennom at så mye som mulig av forvaltningen skjer lokalt.

Svar:

Spørsmålet er overført fra forsvarsministeren.

Den Norske Turistforening (DNT) la sommeren 2003 fram et forslag om å gjenoppta turistdriften ved Snøheim som ligger ved Hjerkinns skytefelt innenfor Dovrefjell/Sunndalsfjella nasjonalpark. Skytefeltet skal avvikles og det arbeides for å tilbakeføre skytefeltet slik at det ev. kan vurderes å innlemme området i nasjonalparken.

En kommunedelplan om tilbakeføring av Hjerkinns skytefelt til sivile formål, samt et dokument om vurdering av muligheter for framtidig vern av Hjerkinnsfeltet etter naturvernloven har vært på lokal høring. DNTs plan for framtidig drift av Snøheim ble også vedlagt dette høringsmaterialet for å få en bredest mulig vurdering av hele saken.

Resultatet av høringene foreligger og fylkesmannen i Oppland har avgitt sin innstilling i saken. Fylkesmannen mener primært at utvikling og drift av Snøheim vil være skadelig for villreinen og at hytta derfor bør rives. Alternativt bør nasjonalparkgrensen endres dersom Snøheim skal utvikles som DNT-hytte. Det nåværende veinettet innenfor planområdet vil være ett av mange sentrale spørsmål som skal vurderes. Veien fram til Snøheim er en del av dette veinettet.

Dette er en omfattende sak som jeg vil gå grundig inn i, og jeg er derfor ikke beredt til å signalisere noe endelig standpunkt i saken nå.

SPØRSMÅL NR. 826

Innlevert 22. juni 2004 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 30. juni 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 776. Senter for bygdekultur - Hjerleid videregående skole har fra høsten 2004 12 søkere til sin linje for håndverksfag i treskjæring. St.meld. nr. 30 er utsatt til høsten og skolen står nå overfor et stort problem om hvorledes skolestarten blir for 2004.

Kan statsråden gi skolen dispensasjon inntil St.meld. nr. 30 er behandlet?"

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til tilsagn fra Utdannings- og forskningsdepartementet om opprettelsen av nasjonalt tilbud i håndverksfaget Treskjæring VK1 ved håndverksskolen - Senter for bygdekultur, Hjerleid. Søknad ble oversendt departementet den 27. desember 2003 og tilsagnet ble gitt 11. juni 2004. Håndverksskolen får tilsagn om å opprette en skole for 15 elever fra og med høstsesongen 2004. Søknadsfristen til skolen var 15. juni og innen fristen hadde de 11 søkere og 9 elever hadde sagt seg interessert for oppfølging. Det overraskende er at departementet har innført en egen praksis om at voksne elever til skolen ikke kan tas opp som elever. Denne praksisen ble innført sommeren 2003. Departementet har ikke gjort skolen oppmerksom på dette forholdet. Søkermassen til håndverksskolen består av 10 elever mellom 19 og 30 år og 1 elev på 17 år. Dette betyr at skolen ikke har anledning til å ta opp elever til tross for at den har mange nok søkere. Senter for bygdekultur er Stiftelsen Norsk Kulturarvs fagsenter for restaurering og håndverk. Stiftelsen ble i forbindelse med at Oppland fylkeskommune la ned landets eneste tilbud innen treskjæring oppfordret til å gå inn og berge en 118 år gammel nasjonal tradisjon, nemlig treskjærerlinja ved Hjerleid. Senter for bygdekultur - Håndverksskolen ble dermed opprettet. Stiftelsen Norsk Kulturarv er landets største rådgiver på næringsutvikling og bistand for eiere av kulturminner i Norge. Stiftelsen har over 6 000 næringsmedlemmer i sin portefølje og over 2 500 medlemmer i Norge. Stiftelsens arbeidsmotto er "Vern gjennom bruk" og Norsk Kulturarv har engasjert seg spesielt gjennom senteret for å ta vare på nasjonal restaurerings- og håndverkskompetanse. For at arbeidsmottoet "Vern gjennom bruk" og at nasjonen Norge skal ha troverdighet i forhold til sitt kulturvernarbeid må vi ta vare på og utvikle kompetente håndverksmiljøer. Konsekvensene vil kunne være på lang sikt at vår nasjonale kulturarv blir forbrukt og desimert uten at det finnes tilstrekkelig nasjonal restaureringskompetanse. Dette vil kunne få fatale følger for reiseliv, håndverk og andre bygdenæring. Den praksis som departementet har innført er et hinder for å utdanne elever i små og verneverdige fag. SFB søkte i utgangspunktet etter løyve etter lov om frittstående skoler § 2-2 bokstav e som "har til formål å gi videregående yrkesretta undervisning som ikke blir gitt ved videregående skoler". Oppland fylkeskommune skriver i sin uttalelse om etableringen at fra og med 2003 vil det ikke eksistere et offentlig tilbud om opplæring i treskjæring, og den nye skolen vil derfor være den eneste i landet som tilbyr opplæring i videregående kurs i dette faget. For § 2-2 bokstav e vedkommende gjelder ikke departementets selvinførte praksis på begrensninger om opptak av voksne elever. Departementet rådet skolen til å gjøre om søknaden til godkjenning etter friskoleloven § 2-2 bokstav d hvor skolen blir opprettet "for å fylle et kvantitativt behov". Departementet har innført en

egen praksis om at voksne elever ikke har adgang til skoler som er godkjent etter bokstav d. Skolen var ikke informert om dette. Departementets egen anbefaling gjør nå at de ikke kan starte opp. De stiller spørsmålsteget ved departementets egen praksis om å utelukke voksne elever tatt i betraktning at Stortinget skal vurdere dette i et endringsforslag av lov om frittstående skoler til høsten. Skolen viser til høringsbrev av 17. desember 2003 og Ot.prp. nr. 64 (2003-2004) kap. 7, se også kap. 10. I tilbakemeldingen til departementet har både Folkekulturforbundet og Miljøverndepartementet uttrykt bekymring for Utdannings- og forskningsdepartementets innstilling. Departementet har innført en egen innstilling som gjeldende regel og praksis før Stortinget har vurdert om de i det hele tatt vil innføre ordningen. Skolen har alltid trodd at det var Stortinget som bestemte lover og regler i Norge og ikke forvaltningen.

Svar:

Jeg vil innledningsvis understreke at det under saksbehandlingen i departementet har vært enighet mellom Hjerleid videregående skole og departementet om at søknaden gjaldt godkjenning etter friskoleloven § 2-2 bokstav d. For å bli godkjent som friskole etter denne bestemmelsen må skolen være opprettet for å fylle et kvantitativt behov. Etter gjeldende regler har ikke videregående frittstående skoler rett til godkjenning. Departementet avgjør etter en samlet vurdering om skolen skal få godkjenning, jf. friskoleloven § 2-2 tredje ledd.

Ved avgjørelsen av søknaden er det lagt til grunn at det er et kvantitativt behov for VK1 treskjærerfag som skolen vil gi tilbud om. Skoler som er godkjent etter friskoleloven § 2-2 bokstav d, skal følge offentlige læreplaner. Departementet vil vurdere om Hjerleid videregående skole kan godkjennes etter friskoleloven § 2-2 bokstav e dersom skolen søker om godkjenning etter denne bestemmelsen. Skolen må eventuelt legge fram en læreplan som viser at den vil gi yrkesrettet opplæring som ikke kan gis etter offentlige læreplaner.

Siden 1. august 2000 har fylkeskommunene hatt et lovfestet ansvar for å tilby opplæring til voksne som har rett til videregående opplæring. Fylkeskommunene får midler til dette gjennom rammefinansieringen. Opplæring spesielt organisert for voksne med rett til videregående opplæring skal etter gjeldende regler i opplæringsloven bygge på den enkelte voksne sin realkompetanse. Fylkeskommunen står fritt til å velge om de vil stå for opplæringen selv eller om de vil kjøpe tjenester hos andre tilbydere, herunder private.

Departementet har derfor etter en samlet vurdering besluttet at skolen ikke kan ta inn voksne søkere. Dette er i samsvar med den praksis departementet har hatt i tilsvarende saker når det gjelder nye skoler siden 2003.

I godkjenningbrevet fra departementet til Hjerleid videregående skole er det orientert om høringsbrevet jeg sendte 17. desember 2003 med forslag til endringer i friskoleloven når det gjelder videregående frittstående skoler og lovforslaget i Ot.prp. nr. 64 (2003-2004). For ordens skyld vil jeg presisere at forslaget i proposisjonen er ikke brukt som hjemmel for ikke å godkjenne inntak av voksne søkere.

Hjerleid videregående skole er orientert om muligheten til å klage på departementets vedtak.

SPØRSMÅL NR. 827

Innlevert 23. juni 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 1. juli 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Dagsavisen skriver den 20. juni d.å. at Helse Øst vil stenge tilbudet for barn født før 28. uke i Akershus og Østfold. På tross av innvendinger fra de aktuelle fagmiljøene, hevder Helse Øst at dette vil styrke fagkompetansen.

Vil statsråden sørge for at dagens tilbud til for tidlig fødende og for tidlig fødte beholdes, og at saken underlegges politisk behandling i Stortinget før eventuelle endringer finner sted?"

BEGRUNNELSE:

Endringer av fødetilbudet må etter undertegneds syn være å betrakte som "større strukturelle endringer" av spesialisthelsetjenestetilbudet. Tidligere helsestatsråd Høybråten har bebudet at når det finner sted større strukturelle endringer innen spesialisthelsetjenesten skal disse endringene først forelegges Stortinget i form av en beskrivelse av de planlagte endringene før disse skjer. Det er etablert et meldesystem for å ivareta dette, og der beskrivelsene leg

ges inn i Regjeringens årlige forslag til statsbudsjett. Etter undertegneds syn vil denne typen saker synliggjøre i hvilken grad Regjeringen mener alvor med å involvere Stortinget i større strukturelle endringer før de finner sted, eller om endringene kan skje i de ulike helseforetakene unndratt fra forutgående politiske beslutninger.

Svar:

Avisoppslaget stortingsrepresentant Ballo referer til, har bakgrunn i at Helse Øst har fattet vedtak om å legge fram sak om fremtidig organisering av nyfødtmedisin til endelig beslutning i styremøte i Helse Øst den 1. september 2004. I tråd med de styringssystemer som er lagt opp for sykehusene, og som er etablert i henhold til vedtak i Stortinget, vil jeg ikke nå gå inn i den konkrete saken, ettersom den ikke er endelig behandlet i Helse Øst. Mitt svar vil derfor være generelt. Det er Helse Østs plikt å melde saker som kan være av vesentlig betydning etter helseforetaksloven § 30 opp til sin eier. Dette kan skje på to måter, enten gjennom det meldingssystem som helseforetaksloven § 34 etablerer, eller gjennom henvendelse etter styrets vedtak i den aktuelle saken.

Stortinget har behandlet feltet nyfødtmedisin ved flere anledninger. Bakgrunnen for dette var til dels betydelige problemer knyttet til tilbudet til de nyfødte, noe som avspeiles i følgende vedtak fra Stortinget, jf. Innst. S. nr. 300 (2000-2001) romertallsvedtak VII:

"Stortinget ber Regjeringen på egnet måte legge fram en sak med konkrete tiltak for å bedre situasjonen i nyfødtomsorgen senest våren 2002."

På bakgrunn av den omtalen som er gitt i St.prp. nr. 59 (2001-2002), omtale av nyfødtmedisin i St.prp. nr. 1 (2002-2003), samt Stortingets behandling av disse, ble de regionale helseforetakene i styringsdokumentene for 2003 bedt om gjennomgå nyfødtomsorgen for å styrke tilbudet til de mest ressurskrevende

barna.

Sosial- og helsedirektoratet har i sin rapport "Nyfødtmedisin - En faglig og organisatorisk gjennomgang (mai 2004)" lagt fram informasjon om at "*Hvert av de fem sentralsykehusene som behandler alle kategorier syke nyfødte, behandlet hvert år i 1999-2000 3-6 barn under 26 uker, og 4-12 barn mellom 26 og 28 uker*". (Side 7). Det er, når det gjelder pasienter født før svangerskapsuke 28, således tale om få pasienter. Det er behandlingen av disse pasientene i den første og mest krevende delen av det samlede behandlingsopplegg som etter Sosial- og helsedirektoratets tilråding bør sentraliseres til universitetssykehusene, for å sikre disse svakeste barna faglig optimal behandling. Det har heller ikke vært forslag om å nedlegge intensivtilbud ved sentralsykehusene, noe som er i tråd med de politiske føringene om å opprettholde et desentralisert nyfødttilbud. Disse forholdene tatt i betraktning, deler jeg i utgangspunktet ikke stortingsrepresentant Ballos syn om at slike funksjonsfordelinger innen nyfødtbehandlingen er å betrakte som større strukturelle endringer i spesialisthelsetjenesten.

Jeg er kjent med at det er faglig dissens om hvordan funksjonsfordelingen skal være når det gjelder behandlingen av nyfødte. Tidligere helseminister Høybråten har for øvrig i et brev til Arbeiderpartiets stortingsgruppe av 2. juni 2004 kommentert et tilsvarende spørsmål. Jeg vil også framholde at i et fagområde som er under konstant og stadig raskere utvikling, er det primært de faglige argumentene som må brynes mot hverandre. Dette vil primært være en sak for fagmiljøene og de faglige rådgivende organene, med sikte på å komme fram til faglig rasjonelle løsninger, på samme måte som funksjonsfordeling for behandling av andre tilstander på faglig grunnlag er fordelt mellom ulike sykehusnivåer.

Jeg vil for øvrig følge nøye med i utviklingen innen nyfødtmedisinen, og jeg er bevisst mitt ansvar om å gripe inn dersom det foreslås endringer som er i strid med Stortingets forutsetninger.

SPØRSMÅL NR. 828

Innlevert 23. juni 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 2. juli 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Jeg viser til brev fra departementet av 11. juni 2004 til Senter for bygdekultur AS, der det blir gitt tilsagn om opprettelse av nasjonalt tilbud i håndverksfaget treskjæring VK1 ved håndverksskolen Hjerleid. I tilsagnsbrevet sier departementet at det ikke er anledning til å ta opp voksne elever. Nesten alle søkerne er voksne, og med disse begrensningene kommer ikke skolen i gang.

Vil statsråden foreta en ny vurdering og eventuelt gi tilsagn etter friskoleloven § 2-2 bokstav e, slik at tilbudet kommer i gang?"

BEGRUNNELSE:

Senter for bygdekultur er Stiftelsen Norsk Kulturarvs fagsenter for restaurering og håndverk. Stiftelsen ble i forbindelse med at Oppland fylkeskommune la ned landets eneste tilbud innen treskjæring oppfordret til å gå inn og berge en 118 år gammel nasjonale tradisjonen, nemlig treskjærerlinja ved Hjerleid. Senter for bygdekultur - Håndverksskolen ble dermed opprettet.

I et brev til undertegnede skriver senteret blant annet:

"Stiftelsen Norsk Kulturarv, studieforbundet Folkekulturforbundet og Norges husflidsforbund erfarer at søkere til håndverksfagene i større og større grad er elever som ikke er såkalte rettighetselever, (16-19 år) men er elever som enten ønsker et nytt karrierevalg eller som ønsker å formalisere sin realkompetanse. Dette forholdet har departementet kjennskap til.

Saksbehandling og gjennomføring

Den praksis som departementet har innført er et hinder for å utdanne elever i små og verneverdige fag. Senter for bygdekultur søkte i utgangspunktet etter løyve etter lov om frittstående skoler § 2-2 punkt e som "har til formål å gi videregående yrkesretta undervisning som ikke blir gitt ved videregående skoler". Oppland fylkeskommune skriver i sin uttalelse om etableringen at fra og med 2003 vil det ikke eksistere et offentlig tilbud om opplæring i treskjæring, og den nye skolen vil derfor være den eneste i landet som tilbyr opplæring i videregående kurs i dette faget. For § 2-2 punkt e vedkommende gjelder ikke departementets selvinnførte praksis på begrensningen om opptak av voksne elever.

Departementet rådet oss til å gjøre om søknaden til godkjenning etter friskoleloven § 2-2 punkt d hvor skolen blir opprettet "for å fylle et kvantitativt behov". Departementet har innført en egen praksis om at voksne elever ikke har adgang til skoler som er godkjent etter punkt d. Vi var ikke informert om dette. Departementets egen anbefaling gjør nå at vi ikke kan starte opp.

Departementet har innført sin egen innstilling som gjeldene regel og praksis før Stortinget har vurdert om de i

hele tatt vil innføre ordningen. Vi har alltid trodd at det var Stortinget som bestemte lover og regler i Norge og ikke forvaltningen.

Løsning

Vi ber om at det nå raskt blir skåret igjennom slik at det kan holdes en kontinuitet i dette 118-årige nasjonale studietilbudet. Vi forslår at for fremtiden bør utdanning i denne type fag åpne for voksne elever, forutsatt at de ikke fortrenger rettighets elever, forutsatt at utdanningen representerer et nasjonalt tilbud, tilbudet er kompetansegivende og at fagene enten er ansett som små og verneverdige fag (ordningen administreres av Sekretariatet for små og verneverdige fag knyttet til Norsk Håndverksutvikling på Maihaugen) eller at det respektive fagdepartement avklarer behovet for utdanning og innstiller overfor Utdannings- og forskningsdepartementet. Se Ot.prp. nr. 64 (2003-2004) kap. 10."

Svar:

Jeg vil innledningsvis understreke at det under saksbehandlingen i departementet har vært enighet mellom Hjerleid videregående skole og departementet om at søknaden gjaldt godkjenning etter friskoleloven § 2-2 bokstav d. For å bli godkjent som friskole etter denne bestemmelsen må skolen være opprettet for å fylle et kvantitativt behov. Etter gjeldende regler har ikke videregående frittstående skoler rett til godkjenning. Departementet avgjør etter en samlet vurdering om skolen skal få godkjenning, jf. friskoleloven § 2-2 tredje ledd.

Ved avgjørelsen av søknaden er det lagt til grunn at det er et kvantitativt behov for VK1 treskjererfag som skolen vil gi tilbud om. Skoler som er godkjent etter friskoleloven § 2-2 bokstav d, skal følge offentlige læreplaner. Departementet vil vurdere om Hjerleid videregående skole kan godkjennes etter friskoleloven § 2-2 bokstav e dersom skolen søker om godkjenning etter denne bestemmelsen. Skolen må eventuelt legge fram en læreplan som viser at den vil gi yrkesrettet opplæring som ikke kan gis etter offentlige læreplaner.

Siden 1. august 2000 har fylkeskommunene hatt et lovfestet ansvar for å tilby opplæring til voksne som har rett til videregående opplæring. Fylkeskommunene får midler til dette gjennom rammefinansieringen. Opplæring spesielt organisert for voksne med rett til videregående opplæring skal etter gjeldende regler i opplæringsloven bygge på den enkelte

voksne sin realkompetanse. Fylkeskommunen står fritt til å velge om de vil stå for opplæringen selv eller om de vil kjøpe tjenester hos andre tilbydere, herunder private.

Departementet har derfor etter en samlet vurdering besluttet at skolen ikke kan ta inn voksne søkere. Dette er i samsvar med den praksis departementet har hatt i tilsvarende saker når det gjelder nye skoler siden 2003.

I godkjenningsbrevet fra departementet til Hjerleid videregående skole er det orientert om høringsbrevet jeg sendte 17. desember 2003 med forslag til endringer i friskoleloven når det gjelder videregående frittstående skoler og lovforslaget i Ot.prp. nr. 64 (2003-2004). For ordens skyld vil jeg presisere at forslaget i proposisjonen er ikke brukt som hjemmel for ikke å godkjenne inntak av voksne søkere.

Hjerleid videregående skole er orientert om muligheten til å klage på departementets vedtak.

SPØRSMÅL NR. 829

Innlevert 23. juni 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 5. juli 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"Ifølge Fiskarlaget Sør finnes det pr. i dag ikke et fiskerioppsyn langs Skagerrakkysten. Et fungerende fiskerioppsyn er en nødvendig del av en total kystforvaltning.

Vil statsråden ta initiativ til en gjennomgang av fiskerioppsynet med sikte på at det blir etablert et oppsyn

som kan påse at lover og regler blir etterlevd?"

BEGRUNNELSE:

Størsteparten av de registrerte fritidsfartøylene i Norge ferdes langs Skagerrakkysten, og det er mye fritids- og yrkesrelatert ferdsel og fiske her. Dette gjør behovet stort for fungerende kontroll og overvåking med regelverket for fiske. Tidligere eksisterte et fiskerioppsyn på denne kyststrekningen, men fiskeriforvaltningen har avviklet oppsynet. Følgen av dette er at det pr. i dag ikke eksisterer en fungerende fiskerioppsyn på en viktig kyststrekning i Norge. Det vil være svært hensiktsmessig å opprette et fiskerioppsyn som kan påse at bestemmelsene og fiskerireglene blir respektert.

Svar:

Langs Skagerrakkysten er det stor tetthet av hytter og fritidsboliger, med dertil høy fritidsfiskeaktivitet, og det reageres på at det ikke er gitt ressurser til en tilfredsstillende fiskerioppsynsaktivitet i dette området.

Fra 1991 disponerte den nåværende Region Sør i Fiskeridirektoratet to oppsynsfartøy; "Hugin" og "Munin". "Hugin" ble tatt ut av tjeneste i 2000, og har ikke blitt erstattet. "Munin" er fortsatt disponert av Region Sør, men fartøyet oppholder seg stort sett andre steder i landet. Fiskerimyndighetene har valgt, innenfor begrensede ressurser, å prioritere kontrollaktivitet i de største fiskeriene, som lofotfisket og sildefisket.

Slik jeg ser det er den viktigste målsettingen å ha kontroll med fisket av de kommersielt viktigste bestandene. Videre anser jeg det som nødvendig å se fiskerioppsynet som en naturlig del av den totale ressurskontroll, for dermed å oppnå en bedre utnyttelse av tildelte midler.

Vi skal også i fremtiden ha et fiskerioppsyn, som innenfor bevilgningsrammene skal søkes organisert så kostnadseffektivt som mulig. Organiseringen vil imidlertid kunne endres ved at flere kontrolloppgaver ses i sammenheng. I praksis betyr dette at alminnelig ressurskontroll vil få en mer fremtredende rolle. Kontroll med uttak av kommersielt viktige arter vil i denne sammenheng fremstå som minst like viktig som å kontrollere selve utøvelsen av fisket. Det er derfor vanskelig å love at fiskerioppsynet vil bli tilført større ressurser med det første.

Ressurskontrollen i norske farvann blir nå nøye vurdert. I de senere årene har det pågått et betydelig arbeid for å styrke ressurskontrollen, både ved bruk av nye metoder, ved bruk av elektroniske hjelpemidler, og ved omdisponering av tilgjengelig materiell. Tilgjengelige midler til ressurskontroll må disponeres slik at oppgavene som gir mest og best kontroll igjen for pengene prioriteres.

Jeg vil i forbindelse med fremlegging av budsjettproposisjonen i høst redegjøre for ressurskontrollområdet. I denne redegjørelsen vil det fremgå hva fiskerimyndighetene har gjort på kontrollområdet, og hvilke områder innenfor ressurskontroll som vil bli prioritert fremover.

SPØRSMÅL NR. 830

Innlevert 23. juni 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 6. juli 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"I Dagbladet fredag 4. juni 2004 reises det et prinsipielt viktig spørsmål knyttet til adopsjon og familiegjenforening. Saken gjelder en gutt, adoptert av norsk statsborger, godkjent i guttens hjemland så langt tilbake som 1997. Adoptivfar har i flere omganger fått avslag på søknad om familiegjenforening med ulike begrunnelser.

Er det virkelig slik at regelverket ikke åpner for bruk av skjønn i slike tilfeller?"

Svar:

Som representanten er kjent med kan jeg ikke gå inn i enkeltsaker, og svaret vil derfor bli på generelt

grunnlag.

I henhold til utlendingsforskriften § 22 har de nærmeste familiemedlemmer, jf. § 23, til norsk eller nordisk borger bosatt i riket eller til utlending som har eller får lovlig opphold i riket med bosettingstillatelse eller tillatelse som kan danne grunnlag for bosettingstillatelse etter søknad rett til oppholdstillatelse eller arbeidstillatelse. Det er en forutsetning at underhold er sikret, jf. utlendingsforskriften § 25.

Utlendingsforskriften § 23 definerer hvem som regnes som nærmeste familie. Barn defineres som personer under 18 år som er uten ektefelle eller samboer, jf. utlendingsforskriften § 23 annet ledd. I henhold til utlendingsforskriften § 23 første ledd bokstav d kan barn som blir adoptert etter utenlandsk lov eller vil bli adoptert etter lov 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon, regnes som nærmeste familie når foreldrene regnes som bosatt i riket. Samtykke må være gitt av Statens adopsjonskontor før barnet er innreist i riket.

Regelverket åpner for bruk av skjønn. Når sterke menneskelige hensyn taler for det, kan det i henhold til utlendingsforskriften § 24 annet ledd gis arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse i medhold av utlendingsloven § 8 annet ledd til familiemedlem og lignende som ikke faller inn under kriteriene for hvem som regnes som nærmeste familie, eller for utlending med særlig tilknytning til riket, jf. utlendingsforskriften § 24 første ledd eller § 23. Dette vil være en skjønnsmessig vurdering som utlendingsmyndighetene skal foreta.

Generelt er det i hovedsak slik at det er mindreårige barn som adopteres til Norge. Adopsjonen skal være godkjent av Statens adopsjonskontor før det kan innvilges en oppholdstillatelse for barnet. Slik jeg leser avisartikkelen det refereres til i spørsmålet, er søkeren, altså adoptivsonnen, voksen, og det ble søkt om familiegjenforening lenge før det ble søkt om å få adopsjonen godkjent i Norge. De objektive kriteriene var dermed ikke oppfylt for å få innvilget familiegjenforening. Når det gjelder de skjønsmessige vurderingene i henhold til utlendingsforskriften § 24 annet ledd som nevnt over, har jeg har tillit til at både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda har foretatt disse vurderingene.

Uansett utfall av saken er det beklagelig at det slik som saken er fremstilt har tatt lang tid å avgjøre den. Imidlertid kan dette ha sammenheng med at det i noen land er svært vanskelig å få verifisert opplysninger som søkeren gir, samt å få pålitelig dokumentasjon. Dette vil særlig kunne gjelde i land som har vært eller er utsatt for krig og borgerkrig.

SPØRSMÅL NR. 831

Innlevert 23. juni 2004 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 30. juni 2004 av nærings- og handelsminister Børge Brende

Spørsmål:

"Personer som er ilagt konkurskarantene kan ikke være stiftere av et aksjeselskap. Likevel kan stiftere av aksjeselskap ikke kontrolleres ved automatisk maskinell kontroll mot Konkursregisteret. Kontrollen må foretas manuelt. I motsetning til kontrollen med styremedlemmer og daglig leder i aksjeselskap.

Mener næringsministeren at denne ordningen er tilfredsstillende, eller er det en svikt i systemet at kontrollen med stiftere ikke kan foretas maskinelt?"

Svar:

Alle aksjeselskaper har plikt til å registrere seg i Foretaksregisteret. Foretaksregisteret skal inneholde en rekke opplysninger om selskapet, bl.a. alle styremedlemmer, varamedlemmer og daglig leder (foretaksregisterloven § 3-1). Når meldinger om f.eks. et nytt aksjeselskap kommer inn til registeret, skal det kontrolleres at grunnlaget for meldingen er i samsvar med lov. Foretaksregisteret skal derfor bl.a. kontrollere om stifterne oppfyller kravene i aksjelovene og andre lover, herunder at de ikke er ilagt konkurskarantene.

Stifterne av et aksjeselskap skal etter dagens rett ikke *registreres* i Foretaksregisteret. Etter dagens praksis foretas det ikke en *automatisk* kontroll av stiftere mot Konkurskaranteneregisteret eller mot registeret over idømt rettighetstap. Kontrollen foretas manuelt ved inntasting av fødselsnummer og så gjennom maskinelt søk mot registrene. Rutinen ble i sin tid etablert etter en vurdering av bl.a. kontrollbehov opp mot

ressursbruk.

Muligheten til å kunne kontrollere stifterne opp mot konkursskaranteneregisteret kom i 1999 etter at aksjelovene av 1997 innførte en regel om at alle stiftere skal identifiseres med fødselsnummer o.l. Dette sikrer entydig identifikasjon.

For øvrig kan jeg opplyse at Justisdepartementet er i gang med en vurdering av konkursskaranteneordningen, og det planlegges et høringsnotat i løpet av høsten. I den forbindelse vil det bli sett på utforming og håndhevelse av regelverket bl.a. i forhold til utvikling av nye elektroniske tjenester og regelverket i seg selv.

Det er behov for å evaluere den faktiske effekten av forbudet mot at personer med konkursskarantene kan opptre som stiftere av aksjeselskap, vurdert bl.a. i forhold til omgåelsesmuligheter. Som ansvarlig for Brønnøysundregistrene/Foretaksregisteret og foretaksregisterloven vil Nærings- og handelsdepartementet bidra i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 832

Innlevert 24. juni 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 28. juni 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"I svar på skriftlig spørsmål nr. 759 (2003-2004) har justisministeren klargjort at det ikke tilsier bruk av noen form for straffesanksjonering ved overtredelse av hundeloven § 8 første ledd, om krav til samtykke fra grunneier for å drive jakthundtrening med videre.

Har grunneier sjøl i slike tilfeller adgang til å foreta bortvising fra sin eiendom (jf. friluftsløven § 11), og er det adgang til "å oppta hund"?"

BEGRUNNELSE:

I skriftlig spørsmål nr. 759 (2003-2004) angående brudd på hundeloven, blei forholdet om at den nye hundeloven forutsetter grunneiers samtykke for å drive jakthundtrening, jakthundprøver og dressur tatt opp. Av svaret gikk det fram at det ikke er knytta noe straffebud til den aktuelle paragrafen. Dette står i motsetning til situasjonen da forholdet blei regulert av viltloven, den hadde i alle fall et generelt straffebud knytta til § 56. Dette, som kan oppleves som en endring, er ikke begrunna eller omtalt verken i proposisjonen eller komitéinnstillingen.

I svaret fra justisministeren 14. juni 2004 hevdes det at bestemmelsen har en privatrettslig karakter og at det "ikke er et naturlig utgangspunkt at brudd på privatrettslige plikter skal sanksjoneres strafferettslig". Bakgrunnen for spørsmålet var ikke ment så snevert som å få klargjort eventuelle offentlige "strafferettslige sanksjoner", men snarere å høre hvilke andre sanksjonsmuligheter en grunneier har, i en situasjon hvor den lovfestede respekt for privat eiendomsrett er satt til side. Det er av interesse å få klargjort om grunneier kan benytte bortvisningsretten i friluftsløven (§ 11) hvor det heter at "grunnens eier eller bruker har rett til å vise bort folk som opptre hensynsløst eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigede interesser for skade eller ulempe". Videre bør det kunne bekreftes at grunneier har anledning til "å oppta hund" som løper løs i strid med bestemmelser omtalt andre steder i lovverket.

Svar:

1. Om straff og erstatning. Hundeloven § 8 første ledd første punktum sier følgende: "Jakthundtrening, jakthundprøver og dressur kan bare foregå med samtykke av grunneieren eller den som har en allmenn bruksrett til eiendommen." I mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 759 ved brev 14. juni 2004 har jeg omtalt hvordan et manglende samtykke etter hundeloven § 8 første ledd etter forholdene vil kunne få strafferettslig og erstatningsrettslig betydning, selv om den isolerte rettighetskrenkelse etter § 8 første ledd ikke rammes av strafferegelen i hundeloven § 28 første ledd.

2. Om forbud mot bruken av grunnen og bortvisning av hundeholderen. Lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet § 11 andre ledd gir grunnens eier eller bruker "rett til å vise bort folk som opptre hensynsløst

eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigete interesser for skade eller ulempe". Bestemmelsen kommer til anvendelse der noen overskrider en rimelig rådighetsrett der oppholdet på en annens grunn etter lov om friluftslivet i og for seg er lovlig. Bortvisningsretten i § 11 andre ledd er med andre ord en innskrenkning av den ferdselsretten som følger av lov om friluftslivet. I Ot.prp. nr. 2 (1957) side 33 ble det antatt at regelen stort sett stemte med gjeldende rett: *"Det er anerkjent at grunneier og bruker i noen utstrekning ved lovlig (straffri) selvtakt kan vise bort uvedkommende som ferdes ulovlig på hans grunn, forutsatt at det skjer uten vold."* På ulovfestet grunnlag må det i tråd med dette legges til grunn at det også foreligger en bortvisningsrett for grunneieren ut over det området som § 11 andre ledd direkte gjelder for. Grunneieren må bl.a. ha en rett til å vise bort personer uten lovlig adgang fra sin inngjerdede hage, som ikke er omfattet av ferdselsretten etter lov om friluftslivet § 3.

Jeg legger til grunn at grunneieren vil ha rett overfor hundeholderen til å nedlegge forbud mot videre bruk av sin eiendom til jakthundtrening, jakthundprøver og dressur, jf. straffeloven § 396. Dersom den ulovlige bruken skjer i forbindelse med hundeholderens utøvelse av ferdselsretten etter friluftsloven, må spørsmålet om bortvisning av hundeholderen anses regulert i lov om friluftslivet § 11 andre ledd.

Hvis uhjemlet bruk av eiendommen til jakthundtrening, jakthundprøver og dressur volder konkret skade eller ulempe for f.eks. grunneierens egen aktive bruk av eiendommen, vil dermed lov om friluftslivet § 11 andre ledd etter forholdene gi eieren adgang til å vise bort hundeholderen. En forutsetning er at det konkret er tale om bruk som gir skade- eller ulempevirkninger som nevnt, og at omstendighetene er slik at forholdet må anses som hensynsløst eller utilbørlig. Ved vurderingen av dette må det etter mitt syn være av betydning at hundeholderen i tilknytning til utøvelsen av ferdselsretten benytter eiendommen på en ulovlig måte. Det må ved vurderingen av de ulike vilkårene for bortvisningsretten videre legges vekt på den ulovlige brukens omfang, skade- og ulempevirkninger utover virkningen av å ha hund i området i seg selv (som ikke krever grunneierens samtykke), og om bruken opphører etter påtale fra grunneieren.

3. *Om opptak av hunder.* Forutsetningen for å ta opp hunder som er løse, er etter hundeloven § 10 at hunden "er løs i strid med §§ 4, 6 eller 7, jf. § 9, eller med forskrift gitt i medhold av disse paragrafene". Om § 8 er overtrådt, er uten betydning for adgangen til å oppta en løshund. En hund under dressur kan dermed opptas når den er løs i strid med båndtvangsreglene eller ikke blir fulgt og kontrollert på aktsom måte, jf. hundeloven § 4 første ledd bokstav a, se også § 4 femte ledd. En hund som trenes eller prøves som jakthund, kan også opptas når den er løs i strid med båndtvangsreglene, men merk her unntaket fra de allmenne båndtvangsreglene i hundeloven § 9 første ledd bokstav f. Også for hundene som trenes eller prøves som jakthund, gjelder som et utgangspunkt at de skal være fulgt og kontrollert på aktsom måte, men hundeloven § 9 tredje ledd presiserer at en slik hund kan slippes på en aktsom måte slik det er naturlig ut fra bruksformålet, der ikke dette er i strid med viltloven eller reglene om båndtvang.

Så lenge en hund er under jakthundtrening, jakthundprøve eller dressur, må hundeholderen nødvendigvis befinne seg i nærheten. En klar hovedregel om at en lovlig opptatt hund skal leveres til hundeholderen, dersom denne er til stede, følger av hundeloven § 10 andre ledd første punktum.

SPØRSMÅL NR. 833

Innlevert 24. juni 2004 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 2. juli 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"På hvilket grunnlag har departementet foretatt en reduksjon i bevilgningen til organisasjonen Landslaget for nærmiljøskolen (LUFS) på ca. 3/4 sammenlignet med nivået for 2003, mener statsråden at LUFS sitt engasjement mot Regjeringens politikk, jf. diskusjonen om friskoleloven, berettiger kutt i statsstøtte slik statssekretær Bergesen antydte i programmet "Her og Nå" i NRK mandag 21. juni d.å., og på hvilken måte skal LUFS kunne oppfylle sitt formål som interesseorganisasjon uten å engasjere seg i slike saker?"

BEGRUNNELSE:

Etter det jeg er gjort kjent med, har departementet vedtatt å redusere statsstøtten til Landslaget for nærmiljøskolen (LUFS) fra ca. 400 000 kr i 2003 til ca. 100 000 kr for inneværende år. I programmet "Her og Nå" i NRK mandag 21. juni d.å. uttaler statssekretær Helge Ole Bergesen at "*LUFS inntar en rekke kontroversielle politiske standpunkter*" og "*at det er naturlig at slike aktiviteter drives uten statsstøtte*". I denne forbindelse nevnes LUFS sitt engasjement mot Regjeringens forslag til friskoleloven som eksempel på et slikt "kontroversielt politisk standpunkt". Dette synes som en merkelig begrunnelse all den tid LUFS er en interesseorganisasjon for foreldre og lokalsamfunn i arbeidet med å bevare nærskolen. I den forbindelse vil det være en viktig del av arbeidet å synliggjøre uheldige konsekvenser ved de forslag som fremmes av Regjeringen, på samme måte som organisasjonen engasjerer seg i forhold til forslag eller vedtak fattet av Stortinget eller i den enkelte kommune.

Svar:

Landslaget for nærmiljøskolen (LUFS) har de senere år mottatt tilskudd over statsbudsjettets kap. 224 post 70 Tilskudd. Flere andre tiltak og organisasjoner mottar også tilskudd fra denne posten. Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2004 ba kirke-, utdannings- og forskningskomiteen spesifikt om at tilskuddet til Kulturskolerådet ble hevet opp på 2002-nivå. Bevilgningen på posten ble ikke økt tilsvarende.

Etter en samlet vurdering av tilskuddene på posten, reduserte derfor departementet den økonomiske støtten til LUFS.

Departementet er av den prinsipielle oppfatning at når det gjelder skolestruktur er det kommunen som politisk ansvarlig instans som er best egnet til å fatte beslutninger. Staten bør normalt ikke gå aktivt inn for å påvirke avgjørelser på dette området, verken direkte eller indirekte. Veiledning mht. formelle rettigheter gis av fylkesmannens utdanningsavdeling.

SPØRSMÅL NR. 834

Innlevert 24. juni 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 1. juli 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Mange områder i landet mangler sendedekning for NRK2, til tross for at lytterne betaler like mye som de som får inn NRK2. Norkring mangler 100 000 kr på å bygge ut senderen på Vega slik at hele Nordland kan ta inn NRK2.

Hvordan ser statsråden på dette, og vil det blir tatt et initiativ for at denne senderen blir utbygd?"

Svar:

Spørsmålet er overført fra samferdselsministeren.

NRK2 er bygd ut etter de forutsetninger som Stortinget la til grunn da St.meld. nr. 46 (1994-95) Om tilleggskanal for NRK Fjernsynet m.v. ble behandlet. Det ble da bestemt at NRK2 skulle bygges ut uten at kringkastingsavgiften ble økt. Spredningen av NRK2 skulle hovedsakelig skje ved hjelp av satellitt, med en viss tilleggsdekning via bakkesendere. Dekningsgraden skulle være minst 80 pst. Stortinget la til grunn at en full utbygging av bakkesendere for formidling av NRK2 ville bli for kostbart og dessuten legge beslag på frekvensressurser på en måte som ville vanskeliggjøre etableringen av et digitalt bakke nett for fjernsyn. NRK2 har nå den dekningen som Stortinget forutsatte.

26. mai 2000 behandlet Stortinget et forslag om rett til reduksjon i kringkastingsavgiften for dem som ikke kan ta inn signaler for å se NRK2, jf. Innst. S. nr. 189 (1999-2000). Forslaget ble ikke vedtatt.

Kultur- og kirkedepartementet behandler nå sammen med Samferdselsdepartementet en søknad fra Norges Televisjon AS om å få bygge ut et digitalt bakkenett for fjernsyn. Stortinget har forutsatt at dette sendernettet skal nå minst 95 pst. av befolkningen, jf. behandlingen av St.meld. nr. 44 (2002-2003) Om digitalt bakkenett for fjernsyn. Forutsatt at dette sendernettet blir en realitet, vil NRK2-dekningen øke betraktelig for de som mottar fjernsyn fra bakkesendere. Utbyggingen er kostbar. NRK må derfor vurdere om det er hensiktsmessig bruk av distribusjonsmidlene å øke dekningen av NRK2 analogt fremfor å satse på digital distribusjon som gir en langt større dekning og mer kapasitet.

Så lenge NRK har oppnådd den analoge dekningen for NRK2 som Stortinget har forutsatt, vil jeg ikke pålegge NRK å prioritere å øke NRK2-dekningen via analoge bakkesendere.

SPØRSMÅL NR. 835

Innlevert 28. juni 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 19. juli 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Helsetilsynet har avdekket store mangler ved fødeavdelingene ved Sykehuset Østfold og ved Ullevål sykehus. Det er avdekket at bemanningen er for dårlig og kontrollrutiner og internkontroll ikke er ivaretatt som de skal. Dette er en risiko for mor og barn. Det kan se ut som om nedbemanning og innsparinger har gått for langt, og det går utover sikkerheten ved fødeavdelingene.

Hva vil helse- og omsorgsministeren gjøre for å øke sikkerheten ved landets fødeavdelinger?"

Svar:

Statens helsetilsyn og helsetilsynet i fylkene gjennomfører i 2004 et landsomfattende tilsyn med landets fødeavdelinger. Det ble i den forbindelse gjennomført tilsyn med fødeavdelingen ved Sykehuset Østfold HF i mai 2004 og med fødeavdelingen ved Ullevål universitetssykehus i juni 2004. Dette tilsynet skjer som en omfattende systemrevisjon, som omfattet en rekke ulike områder.

Ved slike tilsyn blir det utarbeidet tilsynsrapporter, med oppsummering og redegjørelse for hva som er observert, inklusive eventuelle avvik eller mangler i forhold til lovkrav. Det ble påvist avvik og merknader ved begge de institusjonene som representanten Hansen nevner. Rapporten fra Ullevål er foreløpig, hvilket betyr at tilbakemeldinger fra sykehuset om ev. faktafeil ikke er korrigert. Den endelige rapporten vil foreligge medio juli. Jeg har fått opplyst at viktige fellestrekk ved de avvikene som er påvist, er at de i hovedsak omfattet systemer for styring, avvikshåndtering og dokumentasjon. Dette innebærer at en korrigering, også kalt "lukking" av disse avvikene, må skje gjennom styrking av ledelses- og internkontrollsystem, uavhengig av den aktuelle ressursituasjonen.

Jeg har videre fått opplyst fra Helse Øst RHF, som er eier av både Ullevål universitetssykehus HF og Sykehuset Østfold HF, at de allerede har tatt initiativ for å sikre seg at de påviste avvikene blir lukket så snart som mulig. Ved Ullevål universitetssykehus deltar også sykehusets kvalitetsavdeling i dette arbeidet, sammen med Kvinne-Barn-Divisjonen og Fødeavdelingen. Dette arbeidet er gitt høyeste prioritet fra foretakets ledelse. Jeg har også fått opplyst at rapport om lukking av avvikene vil bli gitt fylkeslegen så snart som mulig etter at den offisielle tilsynsrapporten er mottatt.

Jeg er videre, gjennom informasjon fra Helse Øst, kjent med at både ledelsen og ansatte ved Sykehuset Østfold HF tar systemkritikken og de aktuelle hendelsene svært alvorlig. Ledelsen ved sykehuset har konkludert at tilsynssakene vedrørende enkeltpasienter og Helsetilsynets rapport har avdekket ledelsessvikt, systemsvikt og kompetansesvikt. Som en konsekvens av dette er divisjonsdirektøren ved Divisjon for kvinne, barn og rehabilitering og avdelingssjefen ved Kvinneklinikken midlertidig tatt ut av sine stillinger, og de er gitt andre oppgaver. To erfarne ledere og leger som ledelsen oppfatter har stor tillit i organisasjonene er satt midlertidig inn i disse stillingene t.o.m. september 2004. Sykehusledelsen vil i tiden

fremover ha fokus på å utvikle og iverksette et funksjonelt kvalitetssystem, hvor ansatte i de aktuelle avdelingene er involvert i, og kjenner til systemene. Det er utarbeidet en detaljert plan, med tidsangivelser, for å lukke de avvik og merknader som Helsetilsynet har gitt. Helse Øst har opplyst meg om at denne planen nå vil bli gjennomgått, intensivert og forsert i tid.

Helse Øst har forsikret meg om de ser meget alvorlig på de forholdene som er avdekket ved Ullevål og ved Sykehuset Østfold. På grunnlag av dette vil det regionale helseforetaket i tiden fremover følge arbeidet med å lukke avvikene og bedre ledelses- og kvalitetssystemene. På bakgrunn av det som er fremkommet i de aktuelle tilsynsrapportene, vil Helse Øst i tillegg ta initiativ til en allmenn gjennomgang av de eksisterende kvalitets- og internkontrollsystemene i samtlige helseforetak i Helse Øst.

De eksemplene som danner grunnlag for spørsmålet fra representanten May Hansen bekrefter viktigheten av å ha et uavhengig og faglig sterkt tilsyn som påpeker feil og mangler, og at denne informasjonen benyttes internt i helsetjenesten, til systematisk forbedring. Dette er også påkrevd for å opprettholde og møte kravene til faglig forsvarlig virksomhet, noe som er selve fundamentet for at befolkningen skal ha tillit til helsetjenestene. Det fokus som Statens helsetilsyn nå, gjennom sitt landsomfattende systemtilsyn, har lagt på kvalitet og sikkerhet i fødeavdelingene, bør etter min mening gi grunnlag for økt tillit fordi vi erfarer at tilbakemeldingene benyttes til systematisk lukking av avvik og mangler, og gjennom det til kvalitetsforbedring av tjenesten.

SPØRSMÅL NR. 836

Innlevert 28. juni 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 6. juli 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Av artikler i Nationen i det siste gis det inntrykk av at Direktoratet for naturforvaltning allerede har bestemt seg for hvor stort område i Trillemarka-Rollag Østfjell som skal vernes uten at lokal medvirkning og høring vil ha reell innvirkning. Framgangsmåten vil i tilfelle være bekymringsfull sett i forhold til retningslinjene Stortinget har trukket opp.

Kan statsråden bekrefte at Stortingets intensjoner om kombinasjon av bruk og vern for store verneområder og konfliktdeмпing vil vektlegges i det videre arbeidet?"

BEGRUNNELSE:

I Nationens oppslag ser det ut til at vernemyndighetene har bestemt den videre framgangsmåten for å få til et nytt stort barskogvernområde i Trillemarka-Rollag Østfjell uten å ville ta reelt hensyn til lokale innspill. Den lokale høringsrunden vil ikke være avslutta før om 1 år, men det antydes at sentrale personer i arbeidet allerede har begynt å trekke konklusjoner.

Stortingsflertallet uttalte ved behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) at det må legges stor vekt på å redusere konfliktene ved utvidelse av skogvernet. Stortingsflertallet har også ved flere anledninger understreka prinsippet om "vern gjennom bærekraftig bruk". I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2003 var det brei tilslutning til former for næringsmessig bruk av store verneområder.

God dialog med grunneiere og lokale myndigheter er en forutsetning for å redusere konfliktnivået i vernesaker.

På denne måten kan både omfang, avgrensninger og forskrifter for verneområdene tilpasses lokale forhold.

I områder der skogeiere kan akseptere mulige løsninger må dette tillegges stor vekt. Det forventes at Stortingets målsettinger og retningslinjer på dette området blir aktivt fulgt opp i vernearbeidet.

Svar:

Et område i Trillemarka ble vernet etter naturvernloven av Kongen i statsråd 13. desember 2002.

Miljøverndepartementet ba i mars 2003 Direktoratet for naturforvaltning iverksette planlegging og gjennomføring av en grundig saksbehandlingsprosess for å vurdere ytterligere vern etter naturvernloven i området Trillemarka-Rollagsfjell. Bakgrunnen var dokumentasjon om at det var store verneverdier i et større område enn det som var vernet i 2002.

I mandatet fra Miljøverndepartementet ble det

presisert at saksbehandlingen skal klarlegge både naturfaglige og andre verdier i området. Det ble videre presisert at saksbehandlingen skal sikre innspill og medvirkning fra grunneiere, kommuner og andre berørte parter. På grunnlag av dette har Direktoratet for naturforvaltning bedt fylkesmannen i Buskerud gjennomføre en grundig saksbehandling for å vurdere vern etter naturvernloven.

For å sikre god lokal medvirkning og dermed konfliktdemping, har fylkesmannen etablert to rådgivende utvalg hvor blant andre grunneierne er godt representert. Det er videre etablert økonomiske ordninger som skal sikre at de enkelte skogeiere får kompensasjon for skog som blir bandlagt i saksbehandlingsperioden. De kartlegginger og vurderinger som foretas av nærings- og brukerinteressene er langt mer omfattende enn det som er vanlig i skogvernprosesser. I tillegg er det i regi av berørte kommuner og Buskerud fylkeskommune startet opp en parallell og samordnet utredning etter plan- og bygningsloven.

Jeg mener derfor at Stortingets intensjoner i denne verneprosessen er oppfylt ved at det legges mer vekt enn vanlig på konfliktdempende tiltak.

Det gjenstår også en omfattende høringsprosess der alle berørte parter vil få uttale seg om så vel avgrensning som verneforskrifter i forhold til bruk og vern.

Jeg vil også understreke at selv om det tas utgangspunkt i *utredning* av et større verneområde, er det naturligvis ikke tatt stilling til omfanget av det endelige vernet.

SPØRSMÅL NR. 837

Innlevert 28. juni 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 6. juli 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"I svar på skriftlig spørsmål nr. 786 (2003-2004) om endringene i tomtefesteloven er i konflikt med Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), hevder justisministeren at boligsosiale hensyn både gir adgang til å gripe inn i eiendomsrett og til å gi redusert erstatning for inngrepet.

Mener justisministeren at tvangsserverv av festetomt for fritidsbebyggelse også kan defineres som et "boligsosialt hensyn" på lik linje med boligtomter i forholdet til EMK?"

BEGRUNNELSE:

I Ot.prp. nr. 41 (2003-2004) om endringer i tomtefesteloven er konflikter ved inngrep i privat eiendomsrett kommentert i forhold til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Det er vist til den såkalte James-saken i Storbritannia. I begrunnelsen for skriftlig spørsmål nr. 786, datert 15. juni 2004, er det antydning at dommen i denne saken ikke på noen entydig måte legitimerer Regjeringens forslag til endringer i tomtefesteloven som konfliktfritt i forhold til EMK.

I svar på spørsmålet siterer justisministeren fra den engelske dommen i det omtvistede spørsmålet at det var "clearly room for legitimate conflict of opinions", men at spørsmålet ikke var "manifestly unreasonable" i forhold til konvensjonsprøvingen. Etter hva som er opplyst i andre kilder, har EMD i seinere rettspraksis forlatt aksepten av manglende individuell vurdering, slik som i James-saken, særlig når det ikke gis noen konkret grunn for hvorfor verdier skal overføres fra eier til leietaker eller andre.

Det er interessant at justisministeren i svaret distanserer seg fra James-dommen, når han skriver at det er "på det rene at dommen ikke kan anvendes direkte på det norske systemet". I proposisjonen derimot står det at "dommen viser" at man skal beregne tomteverdi med påhefte av festeretten. Svaret tolkes derfor som en noe motvillig erkjennelse av at proposisjonen gav et uriktig, i alle fall unyansert, inntrykk av James-dommens betydning i forholdet til EMK.

Poenget må være at EMK synes å kreve en konkret begrunnelse for å fravike prinsippet om en rimelig sammenheng mellom tomteverdi og erstatningen. Det var det i James-saken, mens den norske lovens regel om verdioverføring til leietaker kun baseres på generelle "boligpolitiske hensyn", nemlig at det ikke skal bli for dyrt å overta. Til tross for dette, konkluderer justisministeren nokså bombastisk med at "boligsosiale hensyn er et lovlig formål etter EMK, og at det får betydning både for adgangen til å gripe inn i eiendomsretten og for hvilken verdi som skal erstattes ved inngrepet".

Det er vanskelig å finne konkrete rettferdighets

hensyn i det norske tomtefestesystemet som tilsier unntak fra alminnelige prinsipper om rimelig sammenheng mellom verddivurdering og erstatning. Selv om justisministeren holder fast på sin vurdering i for-

hold til EMK når det gjelder "boligsosiale hensyn", er det av interesse å få opplyst om konklusjonen trekkes så langt at den også skal forsvare redusert erstatning ved tvangsserverv av tomt til fritidsbolig.

Svar:

I mitt svar 24. juni 2004 til skriftlig spørsmål nr. 786 fra stortingsrepresentant Inger S. Enger sa jeg bl.a. at det kan utledes av James-saken at boligsosiale hensyn er et lovlig formål etter EMK, og at det får betydning både for adgangen til å gripe inn i eiendomsretten og for hvilken verdi som skal erstattes ved inngrepet.

Justisdepartementets vurderinger av hvilke hensyn som taler for en innløsningsrett for bolig- og fritidsfeste framgår av Ot.prp. nr. 41 (2003-2004) punkt 5.4.2. På side 31 står følgende:

"Den rettspolitiske begrunnelsen for å gi festerne en større adgang til innløsning ved boligfeste enn ved fritidsfeste, har vært at boligen har så stor betydning for tryggheten i menneskers hverdag, se Innst. O. nr. 85 (1995-96) side 10. Departementet mener likevel at betydningen av en fritidseiendom for festeren og dennes nærmeste familie ikke bør undervurderes. Fritidseiendommer forblir ofte i familien i flere generasjoner, og den følelsesmessige tilknytningen til eiendommen kan være sterk. I og med at bortfesteren ikke kan påregne å få tilbake disposisjonsretten til tomten, ser departementet ikke tungtveiende grunner til at hovedregelen om innløsning ikke også skulle gjelde for fritidsfeste. Ut fra hensynet til et enkelt og praktikabelt regelverk er en slik løsning også klart å foretrekke."

Departementets vurderinger som knytter seg til reglene om beregning av innløsningssum i proposisjonen punkt 6.4, 6.5 og 6.6, gjelder både bolig- og fritidsfeste. Det er her gjort rede for departementets avveininger av de ulike hensyn, og begrunnelsen for det lovforslaget som ble fremmet i proposisjonen.

Jeg er ikke enig i at jeg i brevet til Stortingets president 24. juni 2004 har distansert meg fra Jamesdommen, noe som hevdes i begrunnelsen for spørsmålet her. Jeg har i mitt brev vist til uttalelsen i proposisjonen side 53 om at James-saken hadde store likhetstrekk med norsk tomtefeste, men skilte seg fra den norske ordningen ved at også huset etter kontrakten tilhørte grunneieren. I brevet 24. juni 2004 har jeg forklart at *dette betyr* at dommen ikke kan anvendes direkte på det norske systemet. Dette står ikke i noe motsetningsforhold til beskrivelsen i punkt 6.6 i proposisjonen.

SPØRSMÅL NR. 838

Innlevert 29. juni 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 7. juni 2004 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

"Max Haavelar opplever for tiden usikkerhet rundt videre finansiering etter 2004. Fram til har organisasjonen mottatt støtte gjennom NORAD. Max Haavelar gjør en viktig jobb for å fremme rettferdig handel med utviklingsland. For planlegging av videre aktiviteter er det avgjørende at Max Haavelar får avklart den økonomiske situasjonen.

Vil statsråden ta initiativ til at dette blir avklart så raskt som mulig?"

Svar:

Regjeringen arbeider aktivt for å øke handelen med utviklingsland, og særlig de fattigste landene. Som representanten Heidi Sørensen peker på, gjør Max Haavelar en viktig innsats for å fremme rettferdig handel med utviklingsland, og vi er svært glad for den økningen vi har sett i salget av slike varer i Norge.

Arbeidet har mottatt støtte gjennom en samarbeidsavtale med NORAD for årene 2002-2004. I forbindelse med spørsmålet om forlengelse av samarbeidsavtalen, vil det, som praksis er for slike avtaler, bli foretatt en gjennomgang av resultatene av innsatsen så langt. Denne gjennomgangen vil bli startet like etter

sommerferien, og forventes ferdig i september/ oktober d.å. Resultatene av gjennomgangen vil være et viktig erfaringsgrunnlag for videre samarbeid med Max Haavelar.

Evalueringer og oppfølging av pågående samarbeidsavtaler er en viktig del av måten vi arbeider på, og er med på å sikre best mulige resultater og utnyt

telse av våre bistandsressurser. Gjennomgangen av Max Haavelars virksomhet vil etter NORADs planer være ferdig tidlig i høst. Organisasjonen vil således få avklart sin fremtidige økonomiske situasjon i god tid før den nåværende samarbeidsavtalen utløper.

SPØRSMÅL NR. 839

Innlevert 29. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 6. juli 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Ifølge NRK Trøndelag (26. mai 2004) foreslår Direktoratet for naturforvaltning at det opprettes to nye nasjonalparker i Nord-Trøndelag, samt landskapsvernområde og et naturreservat i tilknytning til nasjonalparkene. Forslaget inkluderer opprettelsen av en av Norges største nasjonalparker, og vil blant annet verne nesten halvparten av Snåsa kommune.

Hvor mange grunneiere involverer dette, og hvilke forsøk på fredelig samarbeid er gjort ovenfor disse samt lokalsamfunnet forøvrig for å oppnå en fredelig verneprosess?"

Svar:

Miljøverndepartementet har nylig mottatt en faglig tilrådning fra Direktoratet for naturforvaltning om opprettelse av bl.a. to nasjonalparker i Nord-Trøndelag. Forslagene berører kommunene Verdal, Snåsa, Uerne, Grong og Steinkjer. Det tas sikte på å avgjøre vernesaken i løpet av høsten 2004.

Cirka 20-25 grunneiere er i større eller mindre grad berørt av verneforslagene. Her inngår også større grunneiere som Verdalsbruket og Van Severn. I tillegg kommer rundt regnet 200 hytter der kun et fåtall ligger innenfor de foreslåtte nasjonalparkene.

Planprosessen har fulgt de ordinære saksbehandlingsregler for slike saker, noe som innbefatter en betydelig medvirkning fra de involverte parter. Det har vært avholdt en rekke møter, herunder folkemøter, befaringer og samtaler for å få fram alle relevante opplysninger som grunnlag for vurderinger og utarbeidelse av konkrete forslag. Det har også vært et eget forhandlingsutvalg mellom fylkesmannen og Lierne kommune for å drøfte løsninger i grensespørsmål og utforming av bestemmelser.

Departementet har all grunn til å tro at både fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Direktoratet for naturforvaltning har søkt å etablere en best mulig verneplanprosess, basert på åpenhet og medvirkning fra både private og offentlige parter.

SPØRSMÅL NR. 840

Innlevert 29. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 6. juli 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

"Ifølge Drammens Tidende og Laagendalsposten den 21. april 2004 mener skogeierne i Trillemarka-Rollag Østfjell at verneplanarbeidet vitner om råkjør, og grunneierne føler seg overkjørt av fylkesmannens miljøvernavdeling. Grunneierne ønsker at området skal gjennomgå av nøytrale fagpersoner fremfor at en

rapport fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) skal være grunnlaget for anbefaling av vern.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å sikre tiltroen til myndighetene, og at konfliktnivået i verneprosessen ikke eskalerer?"

BEGRUNNELSE:

Det vises til at et stort flertall på Stortinget, som regel bestående av regjeringspartiene, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, har understreket viktigheten av å sikre at man har et lavest mulig konfliktnivå ved gjennomføring av vern. Implisitt bør man da ha en bred dialog med grunneierne, og sikre at de ikke føler seg overkjørt, samt at de har tiltro til myndighetene som gjennomfører vernearbeidet.

Svar:

Et område i Trillemarka ble vernet etter naturvernloven av Kongen i statsråd 13. desember 2002.

Miljøverndepartementet ba i mars 2003 Direktoratet for naturforvaltning iverksette planlegging og gjennomføring av en grundig saksbehandlingsprosess for å vurdere ytterligere vern etter naturvernloven i området Trillemarka-Rollagsfjell. Bakgrunnen var dokumentasjon om at det var store verneverdier i et større område enn det som var vernet i 2002.

Det ble i mandatet fra Miljøverndepartementet presisert at saksbehandlingen skal klarlegge både naturfaglige og andre verdier i området. Prosessen skal også sikre innspill og medvirkning fra grunneiere, kommuner og andre berørte parter. På grunnlag av dette har Direktoratet for naturforvaltning bedt fylkesmannen i Buskerud gjennomføre en slik grundig saksbehandling for å vurdere vern etter naturvernloven.

For å sikre god lokal medvirkning og dermed konfliktdemping, har fylkesmannen etablert to rådgivende utvalg hvor blant andre grunneierne er godt representert. Det er også etablert økonomiske ordninger som skal sikre at de enkelte skogeiere får kompensasjon for skog som blir båndlagt i saksbehandlingsperioden. De kartlegginger og vurderinger som foretas av nærings- og brukerinteressene er langt mer omfattende enn det som er vanlig i skogvernprosesser. I tillegg er det i regi av berørte kommuner og Buskerud fylkeskommune startet opp en parallell og samordnet utredning etter plan- og bygningsloven.

Jeg mener derfor at Stortingets intensjoner i denne verneprosessen er oppfylt ved at det legges mer vekt enn vanlig på konfliktdempende tiltak. Det er dermed ikke snakk om noe råkjør i dette vernplanarbeidet, men tvert imot en grundig demokratisk prosess.

Det vitenskapelige grunnlaget i slike vernesaker må naturligvis utredes nøye, og Norsk institutt for naturforskning (NINA) har bred vitenskapelig erfaring med faglige utredninger knyttet til vernesaker.

I tillegg vil alle andre berørte parter bli hørt i den forestående og omfattende høringsprosessen.

Jeg mener at denne verneprosessen ved å være så omfattende nettopp vil dempe konfliktnivået.

SPØRSMÅL NR. 841

Innlevert 29. juni 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 2. juli 2004 av olje- og energiminister Thorhild Widvey

Spørsmål:

"Regjeringen jobber for tiden aktivt både med å øke bruken av fjernvarme, så vel som nye krav til energibruk i bygg. For små bopeler kan dette bli en kostbar fornøyelse, hvor man både bygger moderne og energieffektivt, men likevel må tilknyttes fjernvarmeanlegg slik at man må foreta en "dobbelinvestering" som vanskelig kan sies å være samfunnsøkonomisk lønnsom.

Vil statsråden ta initiativ for at man setter en minimumsgrense, basert på energibruk, for hvilke bygg hvor det kan kreves tilknytningsplikt?"

BEGRUNNELSE:

I henhold til svar på skriftlig spørsmål nr. 623 er det "*byggeieren som må dekke kostnadene ved utbygging av et distribusjonssystem for varme inne i et bygg med kravene i § 9-23. Varmeanlegg tilknyttet*

fjernvarme".

I svar på skriftlig spørsmål nr. 622 skriver statsråden: "*Muligheten for å pålegge tilknytningsplikt for bygg som reises innenfor konsesjonsområdet for et fjernvarmeanlegg har sin bakgrunn i behovet for å skape forutsigbare rammebetingelser for de som skal investere i fjernvarme.*"

Små, energieffektive bygg innenfor et tilknytningsområde vil ikke ha behov for fjernvarme (da det kanskje ikke har særlig behov for å få tilført energi til oppvarming i det hele tatt). Slike bygg vil heller ikke, pga. sitt marginale energibehov, være av særlig betydning for fjernvarmeanlegget, sett i forholdet til fjernvarmeanleggets totale energiproduksjon. Undertegnede kan derfor vanskelig forstå at en rigid praktisering av tilknytningsplikten er til det beste for en fremtidsrettet energipolitikk og effektiv ressursbruk.

Et praktisk eksempel på ovennevnte problemstillingen er byggeprosjektene Rosenborg Park og Bloksberg studentboliger i Trondheim. Der ønsker

byggherrene ikke å bruke fjernvarme som oppvarmingskilde. Fra utbyggers side forelå konkrete tall og eksempler som viste at det grunnet leilighetenes utforming, materialvalg og ikke minst svært små størrelser, ville være en energiøkonomisk gevinst ved å bruke elektrisk oppvarming når dette var nødvendig. Byggherrene mener at problemet med fjernvarme er at det ikke lenger er miljøvennlig når det blir snakk om småboliger.

I et oppslag i Adresseavisen på nett (23. januar 2004) sier Gunnar Leikvam hos Heimdal Utbyggingsselskap følgende:

"På få kvadrat blir det for varmt med fjernvarme. Dessuten reagerer anlegget altfor sent, og slik tar det tid å skru ned varmen. På grunn av dette har Enova funnet at energiforbruket faktisk går opp opptil ti prosent ved bruk av fjernvarme."

Videre:

"Fjernvarme er per i dag miljøvennlig fordi noen politikere har definert det som det, men det stemmer ikke. Vi har utredet dette i snart fire år, og de nye boligene i Rosenborg Park ville hatt 40 prosent reduksjon i energiforbruket, nettopp ved å ikke bruke fjernvarme til romoppvarming. Derimot hadde vi sett for oss at vannet kunne blitt varmet opp ved fjernvarme."

Svar:

Bakgrunnen for å satse på utbygging av vannbåren varme og økt varmeproduksjon basert på miljøvennlige energikilder skyldes den høye andel elektrisk oppvarming i den norske energiforsyningen. Elektrisitet, og spesielt miljøvennlig norsk vannkraft, vil kunne bli et knappere og mer verdifullt gode i framtiden. Samtidig som elektrisitet er nødvendig for belysning og drift av teknisk utstyr, er det fullt mulig å produsere varme effektivt ved hjelp av andre energikilder som ikke egner seg for elektrisitetsproduksjon. I en rekke saker de siste årene og senest i forbindelse med St.meld. nr. 18 (2003-2004) Om forsyningssikkerheten for strøm mv. er det vist til at mangelen på infrastruktur for varmedistribusjon er et betydelig hinder for å kunne ta i bruk og veksle mellom ulike miljøvennlige energikilder som bioenergi, avfall, spillvarme og varmepumper i energiforsyningen. Utbygging av fjernvarme må derfor sees i sammenheng med at det bidrar til effektiv bruk av miljøvennlige energikilder som ellers ikke vil bli utnyttet.

Muligheten for å pålegge tilknytningsplikt for bygg som reises innenfor konsesjonsområdet for et fjernvarmeanlegg har sin bakgrunn i behovet for å skape forutsigbare rammebetingelser for de som skal investere i fjernvarme. Hjemmel til å fastsette tilknytningsplikt er tillagt kommunen, jf. plan- og bygningsloven § 66a. Kommunen har kjennskap til lokale forhold og har ansvaret for både arealplanlegging og håndheving av byggeforskriftene. Kommunen bør dermed ha gode forutsetninger for å vurdere hvilke bygg som bør pålegges tilknytningsplikt. Jeg ser derfor ikke behovet for å innføre en minimumsgrense for å kunne kreve tilknytningsplikt, basert på energibruk, slik representanten Vaksdal foreslår.

Innlevert 29. juni 2004 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 6. juli 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Landsdelskommando Sør-Norge (LDKS) i Trondheim ble vedtatt nedlagt i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 42 (2003-2004). Mange av de 50 ansatte ved LDKS har fått beskjed om at de kan bli oppsagt. Det er en meget spesiell situasjon å miste arbeidsplassen på så kort varsel.

Medfører det riktighet at de ansatte ved LDKS ikke omfattes av de sluttordninger Forsvaret har, og hvis så er tilfelle, vil forsvarsministeren ta initiativ til at de oppsagte ved LDKS får tilgang på statens ventelønnsordning?"

Svar:

Forsvarsstaben er tillagt det overordnede arbeidsgiveransvaret for Forsvarets personell, og har i vedlagte brev av 2. juli i år gjort rede for hvilke rettigheter de ansatte har ved nedleggelse av en avdeling. Som det blant annet fremgår, er det en klar forutsetning før eventuell oppsigelse at intern omplussing i Forsvaret er utprøvd.

Jeg viser for øvrig til redegjørelsen i brevet når det gjelder andre tiltak for personellet, herunder retten til ventelønn.

Vedlegg til svar:

Brev fra Forsvarsstaben til Forsvarsdepartementet vedrørende nedleggelse av LDKS og rettigheter ved oppsigelse.

SPØRSMÅL NR. 843

Innlevert 29. juni 2004 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 6. juli 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Det har blitt kjent at forsvarssjefen er pålagt å nedsette en arbeidsgruppe som skal forsere nedbemanningen i Forsvarets logistikkjeneste (FLO) for å sikre at 1 000 årsverk blir fjernet innen utgangen av 2004.

Vurderer forsvarsministeren det dit hen at FLOs oppgaver er redusert i et omfang som overflødiggjør 1 000 personell, og hvordan vil forsvarsministeren sikre at nedbemanningen ikke fører til at oppgaveløsingen til slutt blir dyrere for Forsvaret gjennom at bruken av bortsetting, overtid og konsulenttjenester øker?"

BEGRUNNELSE:

Blant annet på BFOs hjemmesider finnes informasjon om at forsvarssjefen er pålagt å nedsette en arbeidsgruppe som skal forsere og å ta ett fastere grep om nedbemanningen i FLO. Arbeidsgruppen har fått i oppdrag å identifisere 1 000 årsverk som skal fjernes fra FLO innen utgangen av 2004.

Dersom dette blir gjennomført så tilsidesetter Forsvarsdepartementet den omstillingsavtalen som organisasjonene og AD FLO har inngått. Denne avtalen innebærer at nedbemanningen av FLO skal gjennomføres som følge av at arbeid og oppgaver i FLO faller bort, og at måltallet i OPL/F for FLO på 5 330 årsverk skal oppnås innen utgangen av 2005. Denne avtalen beskriver en omstillingsprosess som allerede er preget av et meget høyt tempo. Nå blir altså dette forsert med 1 år.

Det er grunn til å frykte at nedbemanningen i FLO fører til at støttevirksomhet i FLO som påviselig er konkurransedyktig, vil bli avvirket. Dette kan umiddelbart, eller på sikt, medføre at Forsvarets driftskostnader øker.

Kostnadene knyttet til den planlagte nedbemanningen i forsvaret er betydelige. I tillegg kommer kostnader knyttet til overtid og eksterne konsulenter, som i løpet av 2003 og så langt i 2004 beløper seg på nærmere 1 mrd. kr. Dette betyr at samtidig som faste stillinger i Forsvaret reduseres, evner ikke Forsvaret å løse oppgavene uten at det brukes store beløp til ekstern arbeidskraft. Dette er uheldig både i forhold til Forsvarets prioriteringer og i forhold til de som utsettes for nedbemanning.

Svar:

Gjennom Stortingets behandling av Innst. S. nr. 25 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 55 (1999-2000) om Forsvarets logistikkfunksjoner, Innst. S. nr. 232 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 53 (2002-2003) om Forsvarets investeringsvirksomhet og Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004) om fase 3 i omstillingen av FLO er det fattet en rekke vedtak som innebærer en reduksjon av FLO ned til en bemanning på 5 330 årsverk innen 31. desember 2005.

Grunnlaget for beslutningen om en reduksjon på 1 000 årsverk i løpet av inneværende år fremgår av statsbudsjettet for 2004, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) kap. 1740. En samlet forsvarskomiteé viste dessuten i Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004), til forsvarssjefens (FSJ) mål om å ta ut 1 000 årsverk i løpet av 2004, og hadde ingen merknader til dette.

Jo raskere omstillingen går, desto tidligere vil frigjorte ressurser kunne omdisponeres slik et bredt flertall i Stortinget har sluttet seg til. De 1 000 årsverkene som er forutsatt tatt ut i inneværende år er en viktig del av de totalt 5 000 årsverkene som Stortinget har besluttet at Forsvaret skal reduseres med innen utgangen av 2005, jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001) om omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005.

Forsvarskomiteen understreket dessuten i Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004) at:

"[...] videre effektivisering av virksomheten i FLO vil være av avgjørende betydning i det videre omstillingsarbeide i Forsvaret, fremfor alt med tanke på å få til den vridning av ressursstrømmen fra logistikk- og

støttestrukturen til operativ virksomhet og materiellinvesteringer som proposisjonen legger til grunn."

I samme dokument uttalte også et flertall i komiteen følgende:

"Komiteen understreker spesielt behovet for å vri ressurser fra logistikk- og støttevirksomheten til operativ virksomhet og materiellinvesteringer, i minst den størrelsesorden og med den fremdrift proposisjonen legger opp til."

Og:

"Komiteens flertall anser at det er av overordnet betydning raskt å nå de omstillingsmål som er satt for FLO i inneværende langtidsperiode, bl.a. i Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004), også for å kunne lykkes med den videre moderniseringen i kommende periode."

Jeg har mottatt en statusrapportering fra FMO vedrørende årsverknedtrekkene for FLO i 2004. Denne indikerer at den vedtatte rammen pr. 31. desember i år kan bli vanskelig å nå hvis ikke særlig oppmerksomhet rettes inn mot dette. Det vil i tilfelle kunne få uheldige konsekvenser for den operative virksomheten i FMO både inneværende og neste år. I Innst. S. nr. 234 (2003-2004) understreket flertallet i forsvarskomiteen:

"[...] i denne sammenheng det ansvaret som påhviler leder i FLO for å følge opp politiske vedtak i det fastslåtte omfang og med den fastsatte fremdrift, samt departementets rett og plikt til å gripe inn dersom fremdriften ikke er tilfredsstillende."

Forsvarssjefen er derfor i ferd med å vurdere mulighetene for å ta ut det forutsatte effektiviseringspotensialet i FLO så snart som mulig, helst før kommende årsskifte. Inneværende og neste langtidsperiode overlapper hverandre med ett år, noe som muliggjør realisering av enkelte tiltak for neste periode allerede i 2005. Departementet vil støtte og følge opp FSJs arbeid, ikke minst for å kunne videreføre erfaringene fra arbeidet med St.prp. nr. 42 (2003-2004). Jeg vil for øvrig understreke at arbeidet vil skje i samråd med arbeidstakerorganisasjonene, jf. gjeldende regler i arbeidslivet, herunder hovedavtalene og arbeidsmiljøloven, slik et flertall i forsvarskomiteen presiserte i Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004).

Den betydelige omstillingen av FLO som nå er i gang vil kunne innebære økte utfordringer for orga-

nisasjonen. Bortfall av kompetanse, nye måter å organisere og effektivisere arbeidet på er eksempler på forhold som i en periode vil kunne medføre økt belastning på enkelte personellgrupper. Omorganiseringen har også på flere felter kommet så langt at det er nødvendig å se på hva relevante sivile institusjoner har gjort i tilsvarende situasjoner. Jeg viser i den forbindelse til det et flertall i forsvarskomiteen understreket i Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004) om at:

"[...] bortsetting og andre former for offentlig-private løsninger ikke er et mål i seg selv, og at eventuelle beslutninger om å iverksette slike løsninger må baseres på helhetlige vurderinger der alle relevante forhold belyses."

SPØRSMÅL NR. 844

Innlevert 30. juni 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 2. juli 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"I løpet av sommeren vil det bli avgjort om det er norsk eller utenlandsk stein som skal brukes til byggingen av operaen i Bjørvika. Ni ulike steintyper deltar i anbudsrunden på levering av 3 500 m³ stein. Eneste norske leverandør er Rennebu Granitt med sin stein "ice green". Operaen i Bjørvika er den største satsingen på et kulturbygg i Norge i nyere tid.

Vil kulturministeren ta initiativ for å sikre at operaen så langt som mulig blir bygget med norske materialer?"

BEGRUNNELSE:

Statsbygg er byggherre for prosjektet, og det er i utgangspunktet Statsbygg som avgjør hvem som får levere stein til operaen. Statsbygg har bestilt en rapport fra SINTEF som skal kvalitetssikre den tekniske standarden på de ulike steintypene. Anbudsrunden vil bli avgjort i løpet av august. EØS-reglene om anbud er fulgt.

Arkitektfirmaet Snøhetta ønsker seg lys stein til operaen. Granitten fra Rennebu er et unikt produkt. Ingen andre steder i verden finnes granitt med det

spesielle grønnspettet som finnes i steinen fra Rennebu. Men "ice green" konkurrerer med blant annet marmor fra Italia og granitt fra Kina. Kinesisk stein er naturligvis rimeligere enn norsk stein.

Å levere stein til operaen vil være svært viktig for norsk steinindustri. Styreleder Knut Hårstad i Rennebu Granitt har uttalt til avisa Opdalingen at det vil bety veldig mye for firmaet å få oppdraget. Det er nærmest et være eller ikke være for firmaet, sier han.

Operaen i Bjørvika er den største satsingen på et kulturbygg i Norge i nyere tid.

Operaen skal være et levende monument i kulturnasjonen Norge. Det vil være meget spesielt om dette viktige bygget skal bygges med importert stein, så lenge vi har vakker stein som holder teknisk mål her i landet. Det vil være pinlig å presentere Den Norske Opera i generasjoner fremover, f.eks. bygget av kinesisk granitt. Kulturministeren må vurdere å gripe inn og sikre at norsk granitt blir valgt.

Svar:

Når det gjelder det praktiske arbeidet med steinsaken, viser jeg til en redegjørelse fra Statsbygg av 1. juli d.å., der det heter:

"Alle anskaffelser gjennomføres i samsvar med de krav som er gitt i Forskrift om offentlige anskaffelser.

Før selve anbudskonkurransen for levering av stein ble det gjennomført en prekvalifisering av aktuelle leverandører. Prekvalifiseringen hadde til hensikt å klarlegge hvilke leverandører som kunne tilby stein som oppfyller de kravene til kvalitet og estetikk som arkitekten har spesifisert vedrørende fasader og takflater.

Som grunnlag for endelig utvelgelse av leverandør i anbudskonkurransen utarbeidet Statsbygg en evalueringsprosedyre som beskriver tildelingskriteriene ved utvelgelse. Tildelingskriteriene er spesifisert i dokumentet *"Innbydelse til anbudskonkurranse - K225 Steinleveranse"*, som ble oversendt til de prekvalifiserte leverandørene.

Følgende tildelingskriterier vil bli lagt til grunn i evalueringsprosessen:

- Pris - vektet med 50 pst.
- Tekniske egenskaper og livssyklusvurderinger - vektet med 20 pst.
- Arkitektoniske og estetiske krav - vektet med 20 pst.
- Organisering av prosessen - vektet med 10 pst.
- Vektingsprosessen på pris er tillagt betydelig vekt for å ivareta de føringer som er gitt i St.prp. nr. 48 (2001-2002), hvor det spesifiseres - sitat:
"Når en beslutning kan ha betydning for om kostnadsrammen kan holdes, skal hensynet til kostnadsrammen ha høyeste prioritet."

Statsbyggs evalueringer av steinleveransen pågår. Beslutningsgrunnlaget omfatter følgende delaktiviteter:

- Arkitektonisk/estetisk evaluering, som gjennomføres av Snøhetta.
- Vurderinger fra kunstnergruppe, som arbeider med den kunstneriske utsmykningen av takflaten.
- Vurderinger fra faglig ressurscenter og driftsorganisasjonen i Statsbygg.
- Tekniske utprøving med tilhørende faglig vurdering, som gjennomføres ved SINTEF i Trondheim.

Statsbygg har planlagt at evalueringsprosessen gjennomføres innen 15. juli, og vil på basis av disse evalueringene utarbeide en innstilling på valg av stein og steinleverandør."

Som det fremgår av redegjørelsen, gjennomføres det et omfattende arbeid med sikte på å finne frem til en så god løsning som mulig. Alle relevante spørsmål - av økonomisk, estetisk, teknisk og avtalemessig art - blir hensyntatt før Statsbygg vil trekke sin konklusjon. Spørsmål om bruk av norsk stein må i denne sammenheng også vurderes ut fra et slikt helhetsperspektiv.

Når Statsbygg har avgitt sin innstilling, vil saken bli behandlet i styringsgruppen for Prosjekt Nytt Operahus, som ledes av Kultur- og kirke departementet. Uten at det på det nåværende tidspunkt er mulig å forskuttere resultatet av behandlingen, kan jeg forsikre om at saken vil bli undergitt en grundig og helhetlig behandling før det blir konkludert.

SPØRSMÅL NR. 845

Innlevert 30. juni 2004 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 19. juli 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Politiets sikkerhetstjeneste (PST) har hatt møte med ansatte ved Universitetet i Oslo. I møtet ble ansatte bedt om å gi opplysninger om utenlandske studenter og forskere. PST planlegger møter med andre universitet om samme tema. Studentledere og ansatte reagerer med at dette smaker av angiveri.

Mener statsråden at det er i samsvar med vanlige rettssikkerhetsregler at ansatte skal gjøre jobben for PST, vil ikke dette føre til mistenkeliggjøring, og hvilke kvalifikasjoner har ansatte for å drive med det som kan se ut til å være etterretningsoppgaver?"

Svar:

Dagens internasjonale, sikkerhetspolitiske situasjon er i betydelig grad preget av trusselen fra internasjonal terrorisme. Anslagene i USA 11. september 2001 viser med all tydelighet hvilke betydelige menneskelige og materielle skader som kan forvoldes gjennom terrorhandlinger. Fare- og skadepotensialet ved slike handlinger vil i betydelig grad øke ved tilgang på masseødeleggelsesvåpen. Spredning av masseødeleggelsesvåpen og leveringsmidler for slike er derfor i dag en global trussel fra både statlige og ikke-statlige aktører. Kunnskap er en viktig forutsetning for å kunne utvikle og anvende masseødeleggelsesvåpen.

Norge deltar aktivt i det internasjonale samarbeidet for å motvirke og bekjempe terrortrusselen. Sikkerhetsrådets resolusjon 1373 (2001) pålegger Norge blant annet å hindre at personer bruker norsk territorium til å planlegge, medvirke til eller utføre terrorhandlinger mot andre stater eller deres befolkning. Et viktig tiltak er Norges deltakelse i det internasjonale eksportkontrollsamarbeidet, som har som mål å hindre at land og ikke-statlige aktører får tilgang til utstyr, teknologi og kunnskap til å utvikle masseødeleggelsesvåpen eller leveringsmidler for slike. Samarbeidet forplikter Norge til å ha en adekvat og god eksportkontroll. Jeg vil i denne sammenheng understreke at kunnskap er en "vare" i forhold til eksportkontrollloven.

Gjennom politiloven § 17b nr. 3 og 4 er Politiets sikkerhetstjeneste pålagt å forebygge og etterforske spredning av masseødeleggelsesvåpen og av utstyr, materiale og teknologi for produksjon eller bruk av slike våpen samt å forebygge og etterforske brudd på eksportkontrollloven.

Det er internasjonalt kjent at enkelte land har sendt studenter for at de skal tilegne seg kunnskap relevant for utvikling av masseødeleggelsesvåpen eller leveringsmidler for slike. Studenter kan også bli utsatt for press fra myndighetene i sitt hjemland eller av andre miljøer etter at de har påbegynt et studium i utlandet eller når de kommer hjem. Universitetene har i henhold til den norske eksportkontrolllovgivningen plikt til å unngå at visse kunnskaper overføres til blant annet land som ikke oppfyller forpliktelsene i de internasjonale konvensjonene på dette området. Det er sentralt at norske, akademiske institusjoner selv vurderer om kunnskap som universitetene forvalter, står i fare for å bli misbrukt.

Politiets sikkerhetstjeneste tilbyr de akademiske institusjonene råd og veiledning og har, som et ledd i sin forebyggende virksomhet, orientert om den globale trussel knyttet til terrorisme og spredning av masseødeleggelsesvåpen, samt hvilke forpliktelser det norske eksportkontrollregimet innebærer, også for de akademiske institusjonene.

Som et ledd i dette arbeidet ble det avholdt et møte mandag 21. juni d.å. om eksportkontroll for ansatte ved det matematisk-naturvitenskaplige fakultet ved Universitetet i Oslo. Det er tale om en helt åpen informasjonsvirksomhet fra Politiets sikkerhetstjenestes side, der formålet er å øke bevisstheten om de akademiske institusjonenes eget ansvar. Jeg vil sterkt understreke at det ikke er noen grunn til å oppfatte denne åpne informasjonsvirksomheten som oppfordring til angivervirksomhet eller til å delta i noen form for "etterretningsvirksomhet".

Ut fra at det dreier seg om helt åpen informasjonsvirksomhet, kan jeg ikke på noen måte se at dette representerer noen rettssikkerhetsmessig problemstilling verken i forhold til ansatte eller studenter.

Jeg kan heller ikke se at det er noen grunn til å kritisere Politiets sikkerhetstjeneste for at de gjennom utadrettet virksomhet tar kontakt med og bistår akademiske institusjoner og derved bidrar til å forebygge trusselen fra internasjonal terrorisme.

SPØRSMÅL NR. 846

Innlevert 30. juni 2004 av stortingsrepresentant Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Besvart 2. juli 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Er statsråden enig i at lytterutviklingen kan gi grunn til å vurdere NRKs beslutning om sammenslåing på nytt?"

BEGRUNNELSE:

NRK Finnmarks distriktssendinger har tradisjonelt hatt stor lytteroppslutning. Sendingene har bidratt til nyttig informasjon og felles identitet i et fylke som er større enn Danmark. Etter at sendingene for Troms og Finnmark ble slått sammen, er oppslutningen endret dramatisk. Morgensendingene, som bare omfatter Finnmark, har fått økt oppslutning til 43 pst! Mens oppslutningen om den felles ettermiddagssendingen, som tidligere har vært et flaggskip, er nær halvert fra 21 til 13,5 pst. Dette, kombinert med utsagn en hører fra befolkningen, tyder på at nyheter fra steder som ligger opptil 1 000 km unna (den doble avstanden Oslo-Trondheim) oppfattes å ha begrenset interesse i distriktssendingssammenheng. Dette svekker NRKs rolle både for nyhetsformidling og kulturfellesskap.

Svar:

Saken er i en annen forbindelse forelagt Norsk rikskringkasting, som i brev av 7. juni 2004 opplyser følgende:

"Det er riktig at lytteroppslutningen om den nye felles ettermiddagssendingen for Troms og Finnmark har sunket for første kvartal 2004, sammenliknet med tilsvarende periode året før. På grunn av lavt folketall i Finnmark og fordi tallene er brutt ned på den enkelte sending, viser underlagsmaterialet fra TNS Gallup at tallene er basert på kun 34 respondenter. Ifølge vår forskningsavdeling er tallet på respondenter altfor lavt til å kunne trekke noen kvalitative, bastante konklusjoner, verken den ene eller den andre retning. [...]

Først etter 1 år vil spørregrunnlaget være tilstrekkelig til å kunne mene noe sikkert om den langsiktige utviklingen av sendingene. Vi følger selvsagt radioutviklingen i Troms og Finnmark nøye, både når det gjelder kvaliteten på programtilbudene og lytteroppslutningen. Dersom det på sikt skulle vise seg at NRKs lokale tilbud i Finnmark ikke tilfredsstiller de kravene NRK selv setter til sine distriktssendinger, vil vi måtte vurdere tiltak.

[...]

Med de svært positive erfaringene vi har hatt gjennom mange år med de nordnorske fellessendingene Nordaførr (radio) og Nordnytt (fjernsyn), er det ingenting som skulle tilsi at en ny felles ettermiddagssending for Troms og Finnmark skulle mislykkes.

[...]

Ved å slå sammen administrasjon og ledelse på de to kontorene, samt etablere en felles ettermiddagssending, er det frigjort midler til økt journalistisk satsing. I tillegg har NRK flyttet ut et journalistisk årsverk fra Marienlyst til Kirkenes, som allerede leverer reportasjer både til riksnettet og til de lokale radio- og fjernsynssendingene fra Sør-Varanger. NRK har også gjort betydelige investeringer i et nytt, moderne lokalkontor i Hammerfest, som gjennom interne omorganiseringer er styrket med ett årsverk. Sammenlikninger vi har foretatt i de fire regionene der distriktskontorer nå er samordnet, viser at det i dag står flere journalistiske årsverk bak hvert sendeminutt enn tidligere."

Jeg vil følge utviklingen i programtilbudet for Finnmark, men kan på bakgrunn av ovenstående ikke se at det nå er grunnlag for å be styret i NRK om å revurdere beslutningen om å slå sammen distriktskontorene i Troms og Finnmark.

SPØRSMÅL NR. 847

Innlevert 30. juni 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 9. juli 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Kor mykje bidreg Noreg med i støtte til frivillige organisasjonar NGO'ar som arbeider med tsjetsjeniakonflikten, og kva er grunnen til at ein frå norske myndigheiter ikkje ser seg råd til å følgje løpet heilt ut med å støtte fase 3 av fredsbyggingsprosjektet for Russland og Tsjetsjenia i regi av den norske frivillige organisasjonen Senter for konflikthåndtering og fredsbygging?"

GRUNNGJEVING:

Noreg har engasjert seg på fleire plan for å bidra til løysing av konflikten i Tsjetsjenia. Eit viktig område å arbeide vidare innafor er støtte til alle frivillige organisasjonar og moderate grupperingar som prøver å bidra til mellom anna kontaktskapande arbeid mellom partane. I Stortingets interpellasjonsdebatt tidlegare i år stod dette arbeidet fram som noe ein kunne arbeide vidare med. To eksemplar er russiske Memorial og organisasjonen Chechnya Justice Initiative. Frå norsk side har mellom anna Senter for konflikthåndtering og fredsbygging, CCM, hatt gåande eit samarbeid med russiske og tsjetsjenske frivillige organisasjonar finansiert av mellom anna norske og canadiske myndigheiter. Etter som eg forstår held Canada fram med støtta, mens Noreg ikkje vil delta økonomisk i den siste fasen av dette prosjektet.

Svar:

Norge engasjerer seg på flere plan for å bidra til en løsning av tsjetsjeniakonflikten. Støtten til frivillige og mellomstatlige organisasjoners arbeid for å forbedre situasjonen i landet utgjør, som vist i interpellasjonsdebatten tidligere i vår, en viktig del av dette engasjementet. Norges syn er at konflikten må løses politisk, og at menneskerettighetene må respekteres. Norge har ved gjentatte anledninger gitt uttrykk for bekymring vedrørende MR-situasjonen og den humanitære situasjon i Tsjetsjenia i multilaterale fora og bilateralt overfor Russland.

Utenriksdepartementet har hittil i år gitt 22 mill. kr til organisasjoner som arbeider med tsjetsjeniakonflikten, av et totalt avsatt beløp på 24 mill. kr (reduisert fra 25 mill. kr som en følge av revidert nasjonalbudsjett). Det aller meste av pengene har gått til humanitære formål, for å bedre forholdene for de mange internt fordrevne, som f.eks. bygging av hus, anskaffelse av mat og vann (herunder rent drikkevann), helse, klær og undervisning.

Kirkens Nødhjelp, Flyktningsrådet, Norges Røde Kors og Leger Uten Grenser har mottatt henholdsvis 6,5, 4,6 og 3 mill. kr.

Verdens Helseorganisasjon har mottatt 1,9 mill. kr for å styrke helsetjenesten i Tsjetsjenia. UNESCO har fått 0,9 mill. kr til et prosjekt i samarbeid med russiske myndigheter for opprustning av undervisningssystemet.

Stichting Chechnya Justice Initiative har fått 0,5 mill. kr til bruk i arbeidet med mennesker som har vært utsatt for grove overgrep. Den internasjonale studentfestivalen i Trondheim, ISFiT, har mottatt 80 000 kr til fredsskapende virksomhet mellom russere og tsjetsjenere.

Det gjenstår pr. i dag om lag 2 mill. kr på Tsjetsjeniabevilgningen. Av disse pengene vil det bli utbetalt 350 000 kr til Flyktningerådet til avholdelse av et seminar om situasjonen for tsjetsjenske flyktninger i Russland, samt skriving og presentasjon av rapport fra seminaret. 400 000 kr vil bli utbetalt til Senter for konflikthåndtering og fredsbygging, Norge, CCM, til bruk i fase 3 av prosjektet "Peacebuilding Capacity Development for Russia and Chechnya".

CCM søkte om 2,5 mill. kr til bruk i fase 3 av det ovennevnte prosjekt. Søknaden ble i midten av juni avslått i lys av en stram budsjettsituasjon og store forpliktelser overfor andre nødvendige prosjekter. På bakgrunn av en ny henvendelse fra CCM har Utenriksdepartementet, etter en ny vurdering, kommet frem til at CCM bør kunne få et mindre beløp i støtte til deler av fase 3. Det er meddelt CCM at disse midlene i størst mulig utstrekning bør brukes til vandreutstillingen av barnetegninger og til "training for trainers", der et antall personer får opplæring slik at de kan arbeide som "fredsmeglere" både i lokalsamfunnet og på regionalt plan.

SPØRSMÅL NR. 848

Innlevert 30. juni 2004 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 7. juli 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Etter at finansieringsansvaret for reiseutgifter for helsepersonell er overført til kommunene, har det kommet fram at enkelte kommuner, spesielt de kommuner som er avhengige av ambulanse- og legevakt-skyssbåt, ikke får overført midler som forutsatt og som samsvarer med utgiftene til denne tjenesten. Smøla kommune i Møre og Romsdal er en slik kommune som langt fra får det kommunen skulle ha.

Hvordan vil denne utilsiktede virkningen av ansvarsendring bli opprettet?"

BEGRUNNELSE:

Smøla kommune har i brev til Kommunal- og regionaldepartementet og Helsedepartementet av 7. november 2003 lagt fram dokumentasjon på at kommunen ikke får den refusjon kommunen skal ha for transport av helsepersonell.

I sosialkomiteens innstilling til budsjett for 2004 sa at stort flertall, dvs. medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet bl.a. følgende:

"Flertallet er kjent med at enkelte kommuner mener å få overført for lite midler i forhold til kostnadene forbundet med disse tjenestene. Dette gjelder spesielt kommuner som er avhengige av ambulanse- og legeskyssbåt. Flertallet er kjent med at Helsedepartementet foretar en kvalitetssikring av dataene som dannet grunnlaget for budsjetteringen og legger til grunn at Helsedepartementet på egnet måte vil legge til rette for opprettinger i de tilfeller hvor det blir avdekket feil.

Komiteen viser til at talleksempler fra kommuner viser at innlemmingen i rammen av transport av helsepersonell ser ut til å gi noen kommuner som er avhengige av ambulanse- og legeskyssbåt, en betydelig reduksjon i refusjon til transport. Et eksempel fra Smøla i Møre og Romsdal viser at kommunen i 2002 fikk 2,5 mill. kroner i refusjon for slik transport, mens innlemmingen i rammen 2004 kun utgjør 1,1 mill. kroner, dvs. en reduksjon på 1,4 mill. kroner. Komiteen antar etter innspill at flere kommuner er i en lignende situasjon."

Jeg kan ikke se at dette meget uheldige forhold er rettet opp. For Smøla kommune er dette svært store tall, som ikke kan håndteres innenfor det budsjett kommunen rår over.

Jeg må derfor innstendig be om at dette forhold tas opp snarest, og at kommunen får den refusjon som samsvarer med de utgifter kommunen har ved bruk av båttransport.

Svar:

Fra 1. januar 2004 ble den såkalte syketransportreformen gjennomført. Dette innebar at ansvaret for transport av helsepersonell ble overført fra trygdeetaten til regionale helseforetak og kommunene, samt at ansvaret for pasienters reiseutgifter i forbindelse med undersøkelse og behandling ble overført fra trygde-

taten til de regionale helseforetakene. Tilskuddet til transport av helsepersonell til kommunene ble innlemmet i inntektssystemet fra 2004. På bakgrunn av reaksjoner fra flere kommuner (særlig kystkommuner), tok Helsedepartementet initiativ til en ny gjennomgang av regnskapsopplysningene som lå til grunn for innlemmingen.

Rikstrygdeverket har på oppdrag fra Helsedepartementet gjennomgått den inngående fordelingen på nytt. De nye kvalitetssikrede tallene viser endringer i fordelingen for vel 70 kommuner, deriblant Smøla kommune. Kommunen hadde en inngående fordeling i inntektssystemet på 1,114 mill. kr etter at statsbudsjettet for 2004 ble vedtatt i desember 2003. Etter at Rikstrygdeverket kvalitetssikret tallene i vår, har de kommet fram til at utgiftene som Smøla kommune skulle ha som inngående fordeling i inntektssystemet er på 1,615 mill. kr.

Overgangsordningen i inntektssystemet fungerer slik at kommunene det første året i overgangsordningen får tilskudd tilsvarende 80 pst. vekt på de opprinnelige kostnadene og 20 pst. vekt på kriteriene i inntektssystemet. I årene framover vil det bli en gradvis høyere vekt på inntektssystemets kriterier (og tilsvarende lavere vekt på det opprinnelige tilskuddet), slik at hele tilskuddet vil bli fordelt etter inntektssystemets kriterier etter 5 år. Endringene i den inngående fordelingen til Smøla kommune i forbindelse med revidert "Grønt hefte", medfører at kommunen isolert sett vil få 0,4 mill. kr mer i rammetilskudd. Dette kommer til utbetaling i sin helhet ved utbetalingen av rammetilskuddet den 5. juli 2004.

Smøla kommune er en av de kommunene som taper på innlemmingen av tilskuddet til transport av helsepersonell. I kommuneproposisjonen for 2005 varslet Regjeringen at den vil søke å kompensere de kommuner som taper mest på innlemmingen. Departementet vil på denne bakgrunn kompensere for tap utover 100 kr pr. innbygger gjennom ekstra skjønn. For Smøla kommune utgjør dette 63 000 kr. Kommunene er informert om dette i rundskriv H-17/04 fra departementet den 30. juni 2004. Beløpet kommer til utbetaling i sin helhet sammen med utbetalingen av rammetilskuddet den 5. juli 2004.

Dokument nr. 15:43

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 849

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Lars Rise

Besvart 10. september 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Den pakistanske borgeren NN har søkt om asyl i Norge. Han fikk opphold på humanitært grunnlag av Utlendingsnemnda 17. desember 2002. I den forutgående saksbehandlingen har det gjennom utenriktjenesten kommet uriktige påstander om NN, blant annet påstander om hans identitet og om hans menighetsforhold. Først i andre verifikasjon ble dette rettet opp fra ambassaden i Islamabad.

Hva vil utenriksministeren foreta seg for å sikre at de opplysninger ambassadene sender hjem, er korrekte?»

BEGRUNNELSE:

NN søkte om asyl i Norge sommeren 1998, etter voldelige angrep fra pakistanere, begrunnet i hans kristne livssyn og hans kristne virksomhet i Pakistan. Han har også blitt navngitt av muslimske religiøse ledere som evangelist ("Mubasher") i avisartikler i Pakistan. Dette er en blasfemianklage som etter islamsk lov kan gi dødsstraff. Biskop i Pakistan, Arne Rudvin og hans erfarne medarbeidere, har uttalt at det var mer enn 50 pst. sjanse for at NN ville bli drept om han kom tilbake til Pakistan, uansett hvor i landet han hadde flyttet til.

I saksbehandlingen her i Norge har NN opplevd både ved asylintervjuet og i tingretten at muslimske tolker har fordreid sakens faktum til NNs ugunst, og at norske myndigheter og retten har lagt feilaktige opplysninger fra tolken til grunn. Både politiet, Utlendingsdirektoratet og retten har trukket NNs troverdighet i tvil.

Ved første verifikasjon av opplysningene i NN' sak gav ambassaden feilaktige opplysninger om NNs identitet. I andre versjon ble NNs framstilling bekreftet, og på en måte som godt kunne vært gjort første gangen. Den første versjonen ble ikke kommentert eller beklaget, tross de alvorlige følger det fikk for NNs troverdighet i saksbehandlingen og i retten og for familien hans.

I den første verifikasjonen er det også gitt en uriktig framstilling av NNs menighetsforhold, ifølge biskop Arne Rudvin: en framstilling basert på uttalelser framkommet under trusler, og uttalelser fra familiemedlemmer som må ha levd i frykt for selv å bli utsatt for religiøs forfølgelse.

Igjen er dette rettet opp i andre verifikasjon uten kommentar eller beklagelse.

Biskop Rudvin er en så seriøs kilde at opplysningene om trusler må tas alvorlig, og rutinene ved ambassaden i Islamabad må derfor undersøkes nærmere av utenriksministeren.

Svar:

Våre utenriksstasjoner foretar hvert år et stort antall verifiseringer i utlendingssaker. Dette er et arbeid som er høyt prioritert, både fordi det er av stor betydning for enkeltmennesker, og fordi det er en viktig del av norske myndigheters saksbehandling i asyl-, visum- og familiejenforeningssaker. Verifiseringene utføres i henhold til rutiner fastsatt i samråd med Kommunal- og regionaldepartementet, og er tilpasset lokale forhold i

det enkelte land. I mange tilfeller støtter ambassadene seg på bistand fra lokale advokater. Bruk av advokatbistand i asylsaker er et viktig

middel for å unngå at hjemlandets myndigheter blir kjent med asylsøknaden.

I denne konkrete saken vedrørende pakistansk borger NN ble opplysningene fra en advokat ambassaden i Islamabad har benyttet på vanlig måte fremlagt for asylsøker og dennes advokat i Norge. Disse stilte seg undrende til enkelte av de fremlagte opplysningene. Ambassaden engasjerte derfor en ny advokat. Denne påviste at noen av de opplysningene den første advokaten hadde innhentet ikke var korrekte. De nye opplysningene ble deretter formidlet til norske utlendingsmyndigheter.

Det er selvsagt beklagelig at de opplysningene som ble innhentet i første omgang inneholdt feil og at dette medførte en belastning for den angjeldende asylsøker.

Saken viser imidlertid at rutinene virker. Ved å følge de fastsatte prosedyrene har ambassaden bidratt til at de uriktige opplysningene ble rettet opp.

Jeg legger stor vekt på at utenriksstasjonene løpende oppdaterer sin kompetanse i utlendingssaker, slik at kvaliteten på verifiseringsarbeidet blir så godt som overhodet mulig.

SPØRSMÅL NR. 850

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant André Kvakkestad

Besvart 14. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Trygdekontoret har lagt om sine rutiner når det gjelder utsendelse av lønsspesifikasjoner for mottakere av pensjon og trygd. Nå skal slik oppgave kun sendes ut når det foretas endringer i trekk eller utbetalinger. Denne endringen har skapt en del reaksjoner blant mottakerne av pensjon, fordi de nå føler det vanskeligere å følge med i sin private økonomi.

Vil statsråden finne en løsning slik at de som ønsker månedlige oppgaver fortsatt skal kunne få dette og den tryggheten som følger med?»

BEGRUNNELSE:

Tidligere fikk pensjonister og trygdede sin lønsspesifikasjon med tilhørende skattetrekk i posten hver måned. På den måten kunne en følge med i forhold til utbetalingene og det personlige ansvaret en har for å trekke tilstrekkelig med skatt.

Omlegginger i rutinene vedrørende utbetalinger av trygder og pensjoner medfører at denne månedlige orienteringen forsvinner. Det er lagt opp til et system der en kun får tilsendt skriftlig informasjon dersom utbetalinger eller trekk forandres. Dette vil gi en mindre mulighet for å kontrollere ens egen private økonomi enn tidligere praksis. For flere er dette en uønsket utvikling.

De fleste arbeidstakere ville neppe satt pris på om de kun fikk utlevert en lønsspesifikasjon med tilhørende trekk i de tilfeller der ens lønn eller trekk ble endret. Likeverdigheten mellom arbeidstakere og personer med trygdeytelser er trukket frem som et argument. Her vil en se at en har en åpenbar forskjellsbehandling av personer som er ansatt og personer som mottar trygdeytelser.

Når det gjelder personer som har biinntekter, vil det kunne være nødvendig å få justert sitt skattekort i løpet av året. Ved slike endringer vil det være et krav om at en kan vise hva en har tjent og hva en har trukket i skatt så langt i året. Dette er en prosess som vanskeliggjøres ved manglende dokumentasjon.

En skal heller ikke se bort ifra at vi alle kan gjøre enkelte feil. I den sammenheng vil det være positivt om mottakere av trygd og pensjon kan få muligheten av en fortløpende kontroll av egne ytelser uavhengig av deres løpende oversikt over sin brukskonto. For mange er en slik oppgave en dokumentasjon for de faktiske forhold.

Jeg ser at det bør være mulig å foreta rasjonaliseringer når det gjelder utsendelser og utbetalinger, likevel er det viktig at personer føler de har kontroll over egen økonomi. Derfor ville det være ønskelig om personer som ønsket det fikk muligheten til fortsatt å få tilsendt månedlige oppgaver over sine utbetalinger og trekk.

Hvordan dette kan organiseres vil være en hensiktsmessighetsbetraktning, men uansett bør en i det minste ved aktiv handling kunne sikre seg slik utsendelse av viktig informasjon.

Svar:

I juni 2004 foretok Rikstrygdeverket en omlegging av rutinene for meldinger til pensjonistene om utbetalt beløp og foretatte trekk, slik at pensjonistene

bare skulle få melding i måneder da det skjer endringer i bruttobeløp eller skattetrekk mv.

Formålet med omleggingen var effektivisering og reduksjon av kostnadene ved betalingsformidlingen i en vanskelig budsjettsituasjon. Virkningen av å redusere antallet meldinger er foreløpig anslått til 20- 30 mill. kr på årsbasis. Rikstrygdeverket har for øvrig en tilsvarende meldingspraksis for utbetaling av kontantstøtte og barnetrygd, og dette er en praksis som man ikke mottar nevneverdige klager på.

Jeg er oppmerksom på at mange pensjonister har reagert negativt på omleggingen når det gjelder pensjoner, og har fått en vurdering av saken i Finansdepartementet, som er ansvarlig for reglene om utbetalingsmeldinger. Finansdepartementet har kommet til at pensjonistene etter gjeldende regler fortsatt bør gis månedlige meldinger som hittil. Rikstrygdeverket er orientert om dette.

SPØRSMÅL NR. 851

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 8. september 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at regelverket praktiseres på en slik måte at det ikke hindrer ungdommer fra andre nasjoner i å komme til Norge på utvekslingsbasis via IAEA?»

BEGRUNNELSE:

International Agricultural Exchange Association (IAEA) er en frivillig og nonprofit organisasjon som tilbyr ungdommer mellom 18 og 30 år muligheten til å reise og arbeide i Australia, New Zealand, Canada, USA, Japan og Europa. Siden starten i 1963 har 25 000 ungdommer har fått oppleve en annen nasjon fra innsiden. Mer enn 1 200 av disse har kommet fra Norge. Organisasjonen får i Norge bistand fra Norges Bygdeungdomslag, internasjonalt finnes et tilsvarende tett samarbeid med Young Farmers Association.

Organisasjonen gir utvekslingstilbud innen landbruk, gartneri/hagebruk, skogbruk og au pair/husarbeid. Fra ungdommene søker, tar det et par måneder til de kan reise ut. De vil da være utstyrt med visum, arbeidstillatelse, forsikring og et nettverk som tar vare på dem når de kommer fram. De bor hos nøye utvalgte vertsfamilier, er en naturlig del av deres familieliv, møter øvrige deltakere fra andre deler av verden, og det oppstår varige vennskapsbånd.

IAEA Norge forhåndsintervjuer alle familier som ønsker å være vertsfamilie ut fra organisasjonens vedtekter vedrørende kost, losji, lønn, aktiv deltakelse i det lokale samfunnsliv m.m. Praktikantene er garantert arbeidstid og lønn tilsvarende norske landbruks- og gartnereløyer.

Når en amerikaner eller australier søker seg til Norge, er det dessverre så godt som umulig å få visum/oppholdstillatelse/arbeidstillatelse. Tidligere gikk dette veldig greit, men de siste årene har UDI skjerpet inn reglene. Ett krav har vært at utvekslingsopphold i Norge over 3 måneder må inngå som en del av utdanningen til vedkommende som kommer hit. For de aller fleste som kommer til Norge for et utvekslingsprogram er dette problemfritt, da de kommer hit nettopp for å gå på skole.

For IAEA er dette imidlertid et stort problem, fordi en australier som kommer fra landsbygda og har lyst til å reise til Norge for å jobbe en kortere periode, sjelden har særlig utdanning og heller ikke har planer om å skaffe det.

Saksbehandlingstiden er på hele 6 måneder. Så godt som ingen av praktikantene søker et halvt år før de har tenkt å reise, derfor vil de som regel velge et annet land der behandlingstiden er betydelig kortere.

I IAEAs tilfelle dreier det seg om anslagsvis et par ungdommer hvert år som ønsker å komme til Norge og få sitt livs opplevelse i et sammensveiset og trygt miljø.

Svar:

Innledningsvis vil jeg gjerne presisere at jeg i henhold til utlendingsloven § 38 ikke kan gripe inn og instruere Utlendingsdirektoratet om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker. Dersom jeg skal styre praksis, må dette skje ved endring i regelverket. For å kunne besvare spørsmålet fra representanten Rui har jeg bedt Utlendingsdirektoratet om å redegjøre for gjeldende praksis.

I utlendingsregelverket finnes det i dag flere bestemmelser som kan være aktuelle hvor ungdommer fra andre nasjoner ønsker å komme til Norge på utvekslingsbasis via IAEA. Jeg viser også her til representantens begrunnelse for spørsmålet, hvor det opplyses om at siden 1963 har mer enn 1 200 ungdommer kommet til Norge via denne organisasjonen.

Det finnes en bestemmelse for kortvarige opphold av inntil 3 måneder for arbeidende gjest i landbruket. Det er her ikke noe krav om at vedkommende har utdanning innenfor landbruket eller at oppholdet inngår som en del av dennes yrkesutdanning. Utlendingsdirektoratet har opplyst at i disse tilfellene behandles sakene umiddelbart etter at de er ankommet direktoratet.

Det finnes også en bestemmelse for praktikanter som ønsker å oppholde seg i Norge over en lengre periode. Siden det her gis mulighet til å oppholde seg i Norge i inntil 2 år, er det krav om at oppholdet inngår som en naturlig del av vedkommendes yrkesutdanning. Formålet med denne bestemmelsen er å gi utlendinger mulighet til å komme til Norge for å skaffe seg praktisk opplæring om et yrke. Selv om praktikantopphold vanligvis tas før eller under utdanning, kan det også tas etter endt utdanning. Utlendingsdirektoratet har opplyst at klare innvilgelsessaker behandles umiddelbart. Ved mer kompliserte saker kan saksbehandlingstiden bli inntil 6 måneder.

Det kan synes som om IAEAs opplegg ligger på siden av dagens regelverk for en del av deres utvekslingsungdommer. Vi vil se nærmere på om hvordan utlendingsregelverket kan gjøres enklere for denne gruppen, dette vil kreve forskriftsendringer som vil ta noe tid. Jeg vil vise til at sesongarbeidstillatelser nå er utvidet fra 3 til 6 måneder.

Det er en prioritert oppgave at saksbehandlingstiden i utlendingssaker skal være kortest mulig. Utlendingsdirektoratet har derfor blitt mer bevisst på å skille mellom enkle og kompliserte saker. Enkle saker skal behandles umiddelbart, mens det nødvendigvis vil ta litt lenger tid i vanskelige og kompliserte saker.

SPØRSMÅL NR. 852

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 8. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vegdirektøren har i brev til kommunane i Hardanger gjeve melding om at riksveg 7, som inntil no har vore den sentrale delen i turistveg Hardanger, skal missa turistvegstatus. Dette strir mot alle kommunane og Hardangerrådet sine vedtak og ønskje. Dersom dette vedtaket blir i verksett, blir det ein dramatisk situasjon for reiselivet i Hardanger.

Er statsråden samd i dette vedtaket, eller vil ho ta initiativet til å vurdere saka etter reaksjonane frå eit samla Hordaland?»

GRUNNGJEVING:

Riksveg 7 har vore skilta som turistveg frå 1997. Hardangerkommunane har i ein 10 års periode samarbeidd om og med Nasjonale Turistvegar, også økonomisk har kommunane delteke under føresetnad av at dette ikkje skulle vera eit kortvarig tiltak. Her har vore eit stort lokalt engasjement i denne saka, som Kvalitetsstyret og Vegdirektoratet totalt har oversett. I innstillinga til Nasjonal transportplan peikar sam-

ferdselskomiteen på betydninga av lokal deltaking for "å framheve det spesielle ved hver strekning". Det direktoratet har gjort er ikkje i tråd med lokale tilrådingar.

Svar:

Ved Stortingets behandling av Nasjonal transportplan 2002-2011 fikk Vegdirektoratet fullmakt til å ta endelig stilling til hvilke turistvegprosjekter som skal realiseres. Vegdirektoratet har opprettet et kvalitetsstyre for nasjonale turistveger. Kvalitetsstyret skal gi vegdirektøren råd om faglige retningslinjer, valg av strekninger og tildeling av turistvegstatus. Styret har en bred sammensetning med representanter fra Innovasjon Norge, Kommunenes Sentralforbund, Reiselivsbedriftenes landsforening, miljømyndighetene, Statens vegvesen og Norges automobilforbund.

Samferdselsdepartementet har bedt om at før Vegdirektoratet tar endelig stilling til hvilke turistvegprosjekter som skal realiseres, og etter at kvalitetsstyret er kommet med sin tilråding og en lokal høring er gjennomført, skal departementet orienteres

om forslagene og hvilke vurderinger som ligger til grunn for disse. Jeg viser i denne forbindelse til vedlagte brev av 23. august 2004 fra Samferdselsdepartementet til Vegdirektoratet. Som en oppfølging av dette brevet kan jeg opplyse om at Samferdselsdepartementet har avtalt et møte med Vegdirektoratet hvor Vegdirektoratet skal gjennomgå kvalitetsstyrets vurderinger og tilrådninger for Helgeland, Hardanger og Ryfylke.

Vedlegg til svar:

Brev fra Samferdselsdepartementet til Vegdirektoratet vedrørende Prosjektet nasjonale turistveger, datert 23. august 2004. Referanse 00/3182-12 BO.

SPØRSMÅL NR. 853

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 7. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I forbindelse med kvalifiseringskampen til Champions League mellom Rosenborg og Maccabi Haifa på Lerkendal 11. august 2004, kom det frem at bortelaget hadde med seg sine egne bevæpnede vakter inn på fotballstadion under kampen.

Er det riktig at dette var en avgjørelse tatt uten at det lokale politiet deltok, og hvilken myndighet hadde de bevæpnede vaktene; var de underlagt norsk politi sin kommando, eller kunne de ha åpnet ild uten samtykke fra norsk politi, og er det ofte at idrettsutøvere har med seg væpnede vakter?»

BEGRUNNELSE:

Tradisjonelt har vi i Norge hatt svært restriktive regler for å bære våpen på offentlig sted. Selv politiet i Norge bevæpner seg bare i helt spesielle sammenhenger. Utover politiet er det kun militærpersonell som bevæpner seg i sammenheng med sikkerhetsoperasjoner i Norge. Utenlandske gjesters sikkerhet i Norge er norsk politi sitt ansvar. At sikkerhetssituasjonen i Israel/Palestina er farlig er åpenbart, men det er ikke derfra åpenbar at det må være utenlandske væpnede vakter på norske baner. Det er helt opplagt at også Rosenborgs motstander i forrige runde av kvalifiseringen til Champions League, Sherif Tiraspol, nok føler seg truet i en del tilfeller. Laget er fra en utbryterrepublikk i Moldova, der den sosiale uroen er stor. Palestinske lag har nesten hvert år deltatt i Norway Cup, så langt jeg vet uten væpnede vakter. Heldigvis er det mange idrettsutøvere som kommer til Norge fra urolige områder i verden, uten væpnede vakter. Slik ønsker vi at det skal være. Det er helt opplagt at vi ikke ønsker et samfunn der det er utenlandske væpnede vakter på idrettsarrangementer og jeg regner med at det derfor må ha vært en særskilt trusselvurdering i dette tilfellet, og ikke bare et ønske fra israelske myndigheter.

Svar:

Det israelske fotballaget Maccabi Haifa var i Trondheim i tidsrommet 9.-12. august d.å. for å spille kvalifiseringskamp mot Rosenborg på Lerkendal stadion. Delegasjonen på i alt 35 personer besøkte dessuten Trondheim by, herunder Det mosaiske trossamfunn. Delegasjonen hadde med seg to livvakter. Disse bar våpen.

Bevæpningen har hjemmel i våpenloven § 4, jf. § 25 c, jf. kgl.res. av 25. januar 1963 og våpenforskriftene pkt. 23 a som sier at "utenlandske borgere som ønsker å medbringe skytevåpen, jf. våpenloven § 1 med tilhørende ammunisjon for utførelse av personsikringsoppdrag av inntil 3 måneders varighet i Norge, må forut for innreisen ha innhentet samtykke fra Sjefen for Politiets Overvåkingstjeneste". Disse reglene er utdypet i Justisdepartementets rundskriv til politiet fra 7. mars 1984. Samtykke forutsetter at politiet i Norge, basert på en konkret trusselvurdering, finner det nødvendig å iverksette spesielle sikringstiltak i forbindelse med utenlandske personers opphold i vårt land. Videre må det vurderes slik at akseptable grunner taler for å tillate at sikkerhetsvakter er bevæpnet.

Disse prosedyrene er fulgt i nærværende tilfelle. Det er søkt om bevæpningstillatelse som er innvilget fra Politiets Sikkerhetstjeneste (PST). En midlertidig bæretillatelse er utstedt for de to israelske sikkerhetsvaktene under deres tjeneste i Norge. Tillatelsen legger til grunn at livvaktene følger internasjonalt aksepterte standarder for livvaktstjeneste. PST har i hen-

hold til alminnelige rutiner samarbeidet med og underrettet Sør-Trøndelag politidistrikt om avgjørelsen som er innarbeidet i den ordren som er gitt de aktuelle politimannskaper som tjenestegjorde i Trondheim i forbindelse med israelernes opphold.

Norsk politi hadde det fulle ansvaret for sikkerheten og for å opprettholde ro og orden rundt den israelske delegasjonen under oppholdet i Trondheim. Norsk politi samarbeidet i henhold til normale prosedyrer med de israelske sikkerhetsvaktene. Disse hadde kun anledning til å gi såkalt nærsikring til personer i den israelske delegasjonen. Eventuell inngripen, herunder mulig bruk av skytevåpen, var kun aktuelt i en ren nødvergesituasjon.

Det hører til sjeldenheten at idrettsdelegasjoner søker om tillatelse til å bringe med seg bevæpnede sikkerhetsvakter. Det har imidlertid forekommet tidligere at bl.a. israelske myndigheter har søkt om og fått innvilget bevæpning av sine sikkerhetsvakter i forbindelse med idrettsbesøk til Norge.

SPØRSMÅL NR. 854

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 10. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Etter initiativ frå Senterpartiet gjorde Stortinget 1. april 2003 vedtak om å be Regjeringa føreta ein gjennomgang av aktuelt lovverk for å sikra ein betre praksis enn i dag på rusfeltet når det gjeld forholdet mellom personvern, taushetsplikt og varslingsplikt.

Kva er status i dette arbeidet, og korleis er framdrifta?»

Svar:

Spørsmålet vart overført frå arbeids- og sosialministeren.

I mandatet til lovutvalet som er nedsett for å greie ut harmonisering av den kommunale helse- og sosiallovgevinga, blei det understreka at utvalet også skal sjå på forholdet mellom personvern, teiingsplikt og varslingsplikt. Innstillinga frå utvalet er derfor avgjerande for departementets oppfølging av Stortingets vedtak.

Lovutvalet vil leggje fram si innstilling i oktober i år. Vidare oppfølging av Stortingets vedtak vil bli ein del av departementets handsaming av innstillinga. Innstillinga vil bli sendt ut på høyring på ordinær måte.

Eg kan ikkje no vera meir konkret på korleis den vidare oppfølginga vil bli. I alle høve vil eg sikra meg at Stortingets vedtak blir fulgt opp på eit forsvarleg vis i det vidare arbeidet. I dette arbeidet vil også erfaringane frå rusreforma bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 855

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 10. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Kva er Regjeringa sin politikk når det gjeld anbudsutlysing av behandling mot rusmiddelmisbruk?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til svar frå statsråden på spørsmål frå underteikna der det m.a. heiter: "Denne prosessen (i Helse Øst) vil bli gjennomført i tråd med unnataket i EØS-kravet om anbudsrundar i høve til private aktørar."

Helse Øst opptretr ikkje i samsvar med dette. Eigaravdelinga i departementet gir føretaket medhald i at dei har høve til å gjera unntak, men at det er ein "kan-bestemmelse". Eg ber statsråden klargjera kva som er Regjeringa sitt syn, og kva følgjer dette får for den prosessen Helse Øst har sett i gong.

Svar:

Eg vil fyrst vise til at eg i svaret av 1. juli 2004 på skriftleg spørsmål nr. 819 frå representanten Magnhild Meltveit Kleppa kort gjorde greie for den sentrale rolla som dei private aktørane har i samband med innføringa av rusreforma. Som eigar har departementet òg understreika i styringsdokumentet til dei regionale helseføretaka at dei private aktørane skal handsamast på eit ryddig vis. Dette er for meg særleg viktig å tydeliggjera av di dei private aktørane omfattar om lag 50 pst. av den totale behandlingsskapasiteten for rusmiddelmisbrukarar som spesialisthelsetenesta tilbyr, når døgnplassar og polikliniske tenester blir sett under eit.

Eg vil kort beskrive sakshandsaminga, for å gje eit meir utfyllande bilete av kva Helse Øst RHF har gjort i denne saka.

Med omsyn til dei private aktørane som var omfatta av rusreforma i Helse Øst, var det 23 institusjonar med i alt 30 avtalar som Helse Øst trådde inn i frå 1. januar 2004. Av desse gjekk 17 avtalar ut i 2003. Desse vart varsla oppseiing 1. april 2004, men blei samstundes forlenga ut inneverande år utan då å verta sett ut på anbod. Vidare var det 5 avtalar med eit års oppseiingstid og 3 avtalar med 2 års oppseiingstid. Desse i alt 8 avtalane vart òg sagt opp frå 1. april 2004, slik at det vart totalt 25 avtalar som blei sagt opp frå 1. april 2004.

Ved gjennomføringa av rusreforma var det dei regionale helseføretaka som trådde inn i dei avtalane fylkeskommunane hadde inngått med dei private aktørane. Som fylje av dette var desse avtalene etter Helse Øst si vurdering ikkje føremålstenelig blant anna av di Helse Øst hadde eit langt større område dei hadde ansvar for enn kva fylkeskommunane hadde.

Den 8. juni 2004 inviterte Helse Øst til ei open høyring med alle dei private aktørane som hadde fått sine avtalar forlenga og andre private interessentar. Her la Helse Øst fram korleis dei tenkte seg den vidare prosess for avtaleinngåingar, og at alle som ynskje dette var velkommen til å ta del i prosessen vidare. Det blei på dette møtet opplyst at Helse Øst ville setta fristen for *konkurranse med forhandlingar* innan 30. august 2004. Helse Øst sitt føremål med ein slik framgangsmåte var å sikre at alle dei private aktørane som hadde ynske om det skulle få høve til å delta i dei forhandlingane som ville finne stad etter 30. august. Ein slik prosess ville òg legge forholda til rette for ein vidare dialog med dei private.

Somme av deltakarane ved høringa meinte fristen for innlevering av anbod 30. august var for kort. På høringa kom det elles ikkje fram grunnleggande innvendingar mot den vidare prosess i anbudsrunnen som Helse Øst la opp til.

Ved å invitere til *konkurranse ved forhandlingar* ville alle som har ynske om det, få høve til å taka del i forhandlingane på like vilkår. Føremålet med ein slik framgangsmåte har frå Helse Øst si side vore å fokusere på kvalitet, tilgjenge, fleksibilitet, heilskap, openheit og pris for å få til dei beste behandlingstilboda for rusmiddelmisbrukarane.

I det løypande arbeide for å skaffa til veie nok behandlingsslassar, har Helse Øst sidan nyttår føretatt direktekjøp av behandlingsslassar utan å setja desse kjøpa ut på anbod. Ved 4 høve har dei difor nytta seg av si rett til unnatak frå anbodsreglane. Denne retten til direktekjøp hadde ikkje vert mogeleg, dersom det ikkje hadde vore unnatak frå dei gjeldande anbodsreglane for kjøp av tenester frå ideelle organisasjonar.

Helse Øst har i denne saka ikkje ynskt å kvitta seg med nokon avtalepart. I røynda visar denne framgangsmåten at alle dei private er tekne godt omsyn til, og på like vilkår.

Om Helse Øst ikkje hadde vald denne framgangsmåten, men i staden nytta unnataket for innkjøp frå private ideelle organisasjonar, kunne Helse Øst ha føretatt direkte innkjøp frå dei institusjonane dei valde å inngå nye avtalar med, utan å sette opne vilkår for utveljinga. Då ville heller ikkje dei private institusjonane ha åtgang til å klage, noko dei no har om dei meiner Helse Øst har handla i strid med konkurransereglane.

Som det går fram av utgreiinga av saksgangen ovafor, er denne innafor det som vart vedteke i Statsråd 30. januar 2004 "*Fastsettelse av endringar av forskrift 15. juni 2001 om offentlige anskaffelser - innføring av midlertidig unntak ved kjøp av helse- og sosialtjenester fra ideelle organisasjoner*". Den aktuelle bestemminga inneberer som kjend ikkje eit forbod mot å fylja prosedyrane for anbod som gjeld for innkjøp ved anbudskonkurranse og for innkjøp ved konkurranse ved forhandlingar, slik som også Helse Øst har gått fram i denne saka.

Regjeringa si politikk på dette området er uendra. Ut frå ei samla vurdering finn eg at Helse Øst har handsama denne saka på ei rettviss måte, og innafor dei rammevilkåra som dei regionale helseføretaka har i samanheng som denne.

Til slutt vil eg seia meg samd med representanten Magnhild Meltveit Kleppa at det er særskild viktig å ivareta dei private aktørane innan rusfeltet. Ei prioritert oppgåve i denne samanhengen er å få til betre samhandling mellom spesialisthelsetenesta og kommunane. Dette er òg eit sentralt element som Helse Øst vil leggje serleg vekt på i forhandlingane fram mot årsskiftet med alle dei private aktørane som har meldt frå om at dei ynskjer å taka del i desse forhandlingane.

SPØRSMÅL NR. 856

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 10. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil statsråden gjøre for at partene i statlige virksomheter skal komme på offensiven i forhold til et inkluderende arbeidsliv?»

BEGRUNNELSE:

Høgskolen i Lillehammer har utarbeidet en rapport, "Staten på slankekur - trimming eller utsulting", som viser det paradoks at det er lite samsvar i mellom hva staten vedtar av lover og hva staten leverer som arbeidsgiver. Inkluderende arbeidsliv på den ene siden, og nedbemanning/effektivisering på den andre siden, viser seg å være to motstridende poler som passiviserer mange ansatte over på trygdeytelser. Arbeidsgiveransvar har en etisk side, ikke bare en økonomisk.

Svar:

Jeg er opptatt av at staten går foran med et godt eksempel i arbeidet for et inkluderende arbeidsliv.

Det er svært viktig at alle statlige virksomheter følger opp IA-avtalen. Jeg har presisert ved flere anledninger at det ikke er nok å tegne en samarbeidsavtale med trygdeetaten, men at IA-arbeidet må følges opp i praksis i det daglige arbeidet i virksomheten.

Det enkelte departement har ansvaret for å følge opp på sine områder. Det er naturlig at jeg som arbeids- og sosialminister har et overordnet ansvar for å følge med på hvordan IA-arbeidet blir fulgt opp i de ulike statlige sektorene.

Regjeringen har også nylig lagt fram en handlingsplan for rekruttering av personer med redusert funksjonsevne til statlig sektor. Staten skal gå foran med et godt eksempel på dette området. Målet er at 5 pst. av alle nytilsatte i en toårsperiode skal være personer med redusert funksjonsevne. Det er de statlige etatene og virksomhetene som skal realisere dette målet. Etatene skal bruke de arbeidsmarkedstiltakene som foreligger på en mer omfattende og systematisk måte enn hittil. Handlingsplanen inngår i statens oppfølging av delmål 2 i IA-avtalen.

Når det gjelder forholdet mellom inkluderende arbeidsliv og omstilling, er den avgjørende faktoren god personalhåndtering. Arbeidstakerne skal ivaretas på best mulig måte, enten virksomhetene er i omstilling eller ikke.

Et samfunnsøkonomisk helhetshensyn må ikke føre til at omstilling fører til økt arbeidsledighet og utstøting blant utsatte grupper. Verken alder, kjønn, etnisk tilhørighet eller nedsatt funksjonsevne skal være kriterier ved nedbemanning. Sett i en større sammenheng er dette både dårlig personalbehandling og kostbart for samfunnet.

Å holde sykefraværet nede under og etter en omstillingsprosess er en viktig utfordring. Gjennom IA- og samarbeidsavtalen og de virkemidlene som den gir adgang til styrkes muligheten til dette. De ansatte skal gis muligheter for kompetanseutvikling eller hjelp til å komme seg over i nytt arbeid.

Staten har fortsatt utfordringer knyttet til å skape et inkluderende arbeidsliv, men vi har stor tro på at vi er på rett vei, og at IA-arbeidet vil gi positive resultater.

SPØRSMÅL NR. 857

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 10. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hvordan vil helseministeren bidra til å sikre at Kristiansund kommunen får tildelt psykiatri midler, slik at kommunen blir i stand til å ivareta sine forpliktelser på en god måte, og i samsvar med psykiatriplanen?»

BEGRUNNELSE:

Avisen Tidens Krav skriver fredag 23. juli at Kristiansund kommune taper millioner i psykiatrien. Det vises til at stadig flere psykiatriske pasienter overføres til kommunen, mens staten og helseforetaket beholder pengene. Staten skal i 1995 ha foretatt

en beregning som viste at Kristiansund ville trenge 18 mill. kr for å kunne gi et tilfredsstillende tilbud til 39 langtidspasienter som hører hjemme i kommunene. 38 av disse pasientene er i dag bosatt i Kristiansund, men må finne seg i å dele på et psykiatritilbud verdt 7,7 mill. kr med ca. 100 andre faste brukere. Det hevdes at situasjonen nå er uholdbar for psykiatrien i Kristiansund, og at kommunen nekter å motta en særskilt ressurskrevende psykiatrisk pasient fra Hjelset. Grunnen er at kommunen ikke vet hvor den skal ta pengene fra.

Det vises samtidig til at Kristiansund grunnet den nye kostnadsnøkkelen for sosiale tjenester over de neste 5 årene vil miste 80 pst. av de pengene som byen skulle ha fått som følge av opptrappingsplanen for psykiatri. Det viser seg at den nye kostnadsfordelingen favoriserer de store byene, til tross for at levekårsundersøkelser viser at Kristiansund har større utfordringer innen helse og sosial enn for eksempel det enkelte bydeler i Oslo har.

Svar:

Opptrappingsplanen for psykisk helse forutsetter ikke bare en omfattende utbygging av tjenesten, men også en omfattende omstrukturering. Ombyggingen og omstruktureringen er forutsatt å skje både i kommunene og i de regionale helseforetakene. Blant annet legger opptrappingsplanen slik stortingsflertallet vedtok den, opp til at mange ferdigbehandlede pasienter skal overføres fra psykiatriske sykehjem i spesialisthelsetjenesten, til tilrettelagte botilbud i kommunene.

Den statlige satsningen gjennom planen innebærer at om lag 2,3 mrd. kr skal bevilges til kommunene for å ruste opp det psykiske helsearbeidet. Tilskuddet fordeles hovedsakelig etter objektive kriterier slik at endring i kostnadsnøkkelen ikke vil slå spesielt kraftig ut for Kristiansund. Eventuelle endringer i kostnadsnøkkelen vil riktignok slå noe ut for den resterende del av opptrappingsperioden, men ikke i stor grad. Opptrappingsplanen følges opp etter Stortingets intensjoner og i 2004 får Kristiansund kommune om lag 6 mill. kr over planen.

Utskrivingen av brukere er forutsatt å skje i nært samarbeid mellom det aktuelle helseforetaket og kommunen. De regionale helseforetakene har fått klar beskjed om at ingen utskrivning skal skje uten at oppfølgingen er forberedt. Jeg har bedt fylkeslegen i Møre og Romsdal vurdere hvorvidt utskrevne pasienter får et tilfredsstillende tilbud, samt innkalle kommunen og helseforetaket til møte med sikte på å finne fram til en løsning på det aktuelle spørsmålet som har oppstått.

SPØRSMÅL NR. 858

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 10. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Stortinget har flere ganger understreket at funksjonshemmede skal kunne delta i det vanlige samfunnsliv. Dette gjelder også i forhold til å bruke alle transportmidler. Når Avinor satte ut parkeringen på fire flyplasser til Europark, ble regelverket på Oslo Hovedflyplass gjort gjeldene. Dette innebærer at funksjonshemmede må betale for bruk av langtidsparkering. Dette er et hinder fordi bil ofte er helt nødvendig.

Mener statsråden at EuroParks praksis er forenlig med Stortingets vilje om deltakelse?»

BEGRUNNELSE:

Etter vegtrafikkloven har funksjonshemmede friparkering på offentlig sted. Men på områder der parkering skjer på en grunneiers område gjelder ikke dette. Blant annet på Oslo Hovedflyplass må funksjonshemmede betale vanlig pris for langtidsparkering. Disse områdene er eid av Avinor AS som er et heleid statlig selskap. Derfor er det Avinors ansvar at funksjonshemmede må betale vanlig pris. Ved siste rullering av Nasjonal transportplan la en samlet komité stor vekt på funksjonshemmede og skrev følgende:

Komiteen vil difor gå inn for at eit femte hovudmål i transportpolitikken skal vere:

- Eit transportsystem som er tilgjengeleg for alle og eit transporttilbod som gjer det mogleg for alle å leva eit aktivt liv.

Det kan trekkes i sterk tvil om Avinors parkeringspraksis er i samsvar med dette.

Svar:

Det er en uttalt målsetting for Regjeringen at det skal legges til rette for forflytningshemmedes tilgjengelighet til transportsystemer.

Jeg vil påse at Samferdselsdepartementets etater og virksomheter følger opp disse målsettingene. Når det gjelder spørsmålet om gratis langtidsparkering vil jeg ta opp dette spesielt med Avinor.

Problemer knyttet til parkeringsrettigheter for forflytningshemmede gjelder trolig også flere sektorer utover samferdsel. Jeg vil derfor også ta opp denne problemstillingen med de øvrige departementene for å sikre gjennomføring av Regjeringens intensjon på dette området.

For øvrig opplyser Avinor at de har iverksatt et eget arbeid hvor de legger stor vekt på å legge forholdene godt til rette for de forflytningshemmede. Dette innebærer god skilting, avsatte parkeringsplasser så nært terminalen som mulig, fjerne alle fysiske hindre, dimensjonere parkeringsplasser etter rullestolbrukeres behov osv.

SPØRSMÅL NR. 859

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 7. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«En narkoman kvinne forsvant fra sitt hjem i Hordaland i mai. Først etter vel 3 måneder endret politiet sakens status fra forsvinning til mulig drapssak, til tross for opplysninger gitt av kvinnens familie. Familien føler at saken er nedprioritert på grunn av at kvinnen er narkoman. Narkomane må ha samme rettssikkerhet som befolkningen ellers.

Hva vil statsråden gjøre for at det blir tatt et oppgjør med eventuelle negative holdninger til narkomane i politiet, slik at narkomane og deres pårørende sikres rettssikkerhet?»

BEGRUNNELSE:

Da en kvinne forsvant fra hjemmet sitt, slo familien straks alarm. Ut fra opplysninger gitt av kvinnen fryktet familien at det hadde skjedd noe kriminelt. Også opplysninger fra vitner kunne tyde på det. Ifølge opplysninger i mediene følte familien at saken ikke ble tatt alvorlig av det lokale lensmannskontoret. Dette kommer fram i klage til SEFO. Et likelydende brev ble til justisministeren, og jeg viser til dette brevet. Først etter et møte med øverste ledelse i politidistriktet, et møte der representanter for familien var tilstede, ble det besluttet at saken skulle etterforskes som mulig drapssak. I de månedene som har gått, kan verdifulle spor være forsvunnet. Det er ille nok. Men det verste er familiens følelse av ikke å bli tatt på alvor og at saken ikke har fått den prioriteten en mulig drapssak skulle ha fordi kvinnen var narkoman og hadde vært det i mange år. Det er i så fall ikke den eneste saken med narkomane kvinner som mulige ofre, som er blitt nedprioritert. Dette tyder på at det eksisterer negative holdninger til narkomane i politiet.

Ingen vil påstå at negative holdninger er enerådende i politiet, heller ikke at det bare er hos politiet at det finnes negative holdninger til narkomane. Men negative holdninger hos polititjenestepersoner som skal håndtere situasjoner som dette, kan resultere i manglende rettssikkerhet for narkomane, og at familien ikke blir møtt med den respekten de har krav på. Derfor må det tas oppgjør med disse holdningene der de finnes.

Svar:

Politidirektoratet opplyser at Os lensmannskontor den 13. mai i år mottok melding om at NN hadde vært savnet fra 5. mai 2004. Politiet startet undersøkelser 14. mai. I henvendelse til SEFO datert 24. juni d.å., har pårørende til NN rettet kritikk mot Os lensmannskontors håndtering av forsvinningssaken, bl.a. at politiet i innledningsfasen ikke har gjort nok med tanke på at forsvinningen kan skyldes en straffbar handling.

Politiets gjøremål med denne savnetmeldingen har vært gjenstand for behandling av SEFO i Hordaland. Statsadvokatene i Hordaland har ved beslutning av 30. august d.å. avgjort å henlegge saken idet intet straffbart forhold anses bevist.

Jeg har videre fått opplyst at politiet fra det tidspunkt NN ble meldt savnet, har foretatt avhør og undersøkelser av ikke ubetydelig omfang, også med det for øye at det kan ligge straffbare forhold bak forsvinningen. I sakens første måned ble det bl.a. foretatt 27 vitneavhør, innhentet trafikkdata fra relevante telefoner, bankopplysninger og generell informasjonsinnhenting.

Riksadvokaten har i rundskriv nr. 5 for 2004 gitt nærmere retningslinjer for etterforskningsmessige tiltak i forbindelse med savnetmeldinger. Politimesteren i Hordaland har opplyst til Politidirektoratet at disse retningslinjer er fulgt. Verken SEFO eller statsadvokaten har funnet grunnlag for kritikk i forhold til de tiltak som politiet har foretatt. Fra SEFOs side har jeg fått opplyst at det på bakgrunn av de samlede saksopplysninger synes klart at ytterligere etterforskning og undersøkelser ikke vil kunne avdekke tjenesteforsømmelser eller annet som kan medføre individuelt straffeansvar for noen ved lensmannskontoret.

Statsadvokatene i Hordaland besluttet derfor den 30. august 2004 å henlegge anmeldelsen som NN pårørende har fremmet mot tjenestemenn ved Os lensmannskontor, idet straffbart forhold ikke anses bevist.

Det er ikke noen opplysninger i saken som skulle tilsi at politiet har tatt denne saken mindre alvorlig fordi vedkommende savnede person er narkoman. Det er etter det jeg har fått opplyst, ikke riktig å hevde at de etterforskningsskritt som hittil er gjort i saken, skulle tyde på at det eksisterer negative holdninger til narkomane i politiet.

Jeg finner grunn til å understreke alvoret i at de fornærmede må kunne føle en rimelig sikkerhet for at politiet gjør det man kan for å oppklare slike saker. Det er derfor viktig at politiet har en nær og god kontakt

med de pårørende for å ivareta deres behov for å kunne gi og motta informasjon i tilknytning til politiets undersøkelser. I denne aktuelle saken har jeg fått forsikringer om at politimesteren følger dette opp og at politiet vil benytte alle mulige opplysninger og etterforskning til å prøve å oppspore hvor den savnede kan befinne seg.

Dokument nr. 15:44

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 860

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 8. september 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Herre- og barneklær er gjenstand for høyere toll enn dameklær, ettersom herre- og barneklær inngår på unntakslisten over varer som ikke får preferansetollbehandling inn til Norge. Dameklær får preferansetollbehandling.

Mener finansministeren at en slik forskjellsbehandling har fornuftig begrunnelse, i så fall hvilken, eller vil finansministeren redusere tollene for herre- og barneklær tilsvarende som for dameklær ved import fra et "ordinært" GSP-land?»

BEGRUNNELSE:

Ved import til Norge av varer av varer med opprinnelse i u-land (ordinære GSP-land) gis GSP-preferansetollbehandling som innebærer redusert tollsats. Dette gjelder for dameklær, posisjon 62.04 i Tolltariffen, men ikke herreklær som er unntatt fra preferansetollbehandling i unntakslisten (liste 7) i heftet "Meldinger fra Toll- og avgiftsdirektoratet" nr. 06A. Disse finnes i posisjon 62.03 og 62.05.

Svar:

Norge gir som mange andre industriland tollpreferanser til utviklingsland gjennom en GSP-ordning. Ordningen er et tiltak for å bedre utviklingslandenes markedsadgang for sine produkter. Utformingen av GSP-preferansene varierer i de ulike industrilandenes systemer. Tollpreferansene under GSP-ordningen er ikke bundet av WTO, og kan derfor trekkes tilbake eller endres.

Norge har en offensiv holdning til fjerning av tollsatser. Regjeringen ønsker å fjerne tollene på industrivarer. En fjerning av industritollen vil gi enklere rammebetingelser for næringslivet og frigjøre administrative ressurser både i bedriftene og i toll- og avgiftsetaten. Satsene har over tid fått en vilkårlig utforming og har utilsiktede virkninger på verdiskapingen. Det er også uheldig at en stor del av tollbelastningen legges på import fra utviklingslandene. Fra 1995 til 2002 er det fjernet om lag 3 150 tollsatser på industrivarer. I 2002 ble ytterligere nærmere 1 200 tollsatser fjernet, mens tollsatsene for 2003 bare har vært gjenstand for nedtrapping etter WTO-avtalen. De avtalte nedtrappingene er fullført i 2004.

Det er riktig at GSP-ordningen innebærer ulik tollbelastning for en del typer klær avhengig av om det er klær til kvinner/piker eller menn/gutter. Denne forskjellsbehandlingen oppstod i 2000 i forbindelse med revisjon av GSP-ordningen, der flere tekovarer kom inn under den generelle tollfriheten som er etablert for industrivarer fra utviklingsland. Ulik tollbelastning på klær som i ulik grad benyttes av kvinner og menn, må anses som en utilsiktet virkning av de omfattende endringene som da ble gjennomført.

Regjeringen arbeider kontinuerlig med å fjerne tilfeldigheter i tollavgiftsstrukturen. Allerede tidligere i år varslet Regjeringen at det skal skje en gjennomgang av GSP-ordningen, blant annet med det siktemål å bedre utviklingslandenes markedsadgang i Norge. I denne sammenheng vil det også være naturlig å se på tollbelastningen på klær og enkelte andre ferdige tekstilprodukter.

Når det gjelder differensiering av tollsatser på import av klær alt etter som det er klær til kvinner eller menn, ser jeg at dette virker både tilfeldig og uheldig. Jeg vil derfor komme tilbake til dette allerede i budsjettet for 2005.

SPØRSMÅL NR. 861

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 8. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Ifølge oppslag fra NTB ønsket statsråden å få et lynkurs i miljøvernarbeid fra Natur og Ungdom. Hvilke andre organisasjoner og bedrifter utenfor statsforvaltningen har statsråden vært i kurs hos i forbindelse med inntreden i departementet?»

BEGRUNNELSE:

Kismul var den første personen Hareide hadde møte med etter at han ble miljøvernminister. Møtet gjorde sterkt inntrykk på Natur og Ungdom, fordi Hareide der ba om å få et lynkurs av samme type som han nå oppfordrer organisasjonen til å gi Statoils nye konsernsjef Helge Lund. Lund kan ifølge Hareide "godt tenke mer miljø og noe mindre av børs". (NTB- tekst, publisert i Stavanger Aftenblad på nett 6. august 2004).

Svar:

I min første tid som miljøvernminister har jeg hatt møter og deltatt på arrangementer med mange av de aktører og interesser som er relevante innenfor det arbeidsfeltet jeg er tildelt ansvar for. Disse kontaktpunktene gir nyttige innspill i mitt arbeid.

Miljøorganisasjonene er viktige premissleverandører og gir viktige bidrag til miljøarbeidet gjennom sitt engasjement og sine synspunkter. De gjør også en viktig jobb for å spre kunnskap og øke interessen for natur og miljø i befolkningen.

Jeg legger til grunn at politiske beslutninger fattes best i en åpen dialog med de ulike aktører og interesser som har synspunkter de ønske å fremme.

SPØRSMÅL NR. 862

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 20. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ifølge dagens lovverk er det ikke lov å bruke bryggerinavn på idrettsdrakt eller som stadionreklame. Dette medfører at mange idrettslag ikke kan ha bryggerier som sponsorer, noe som rammer topp- og breddeidrett. Idrettsarrangementer som tv-sendes fra utlandet har ofte bryggerinavn på drakt eller stadionreklame, noe som medfører konkurransevidning mellom norske og internasjonale idrettsklubber.

Vil statsråden ta initiativ til å endre loven, slik at det blir lovlig å bruke bryggerinavn på drakt og stadion?»

BEGRUNNELSE:

Se vedlagte kopi av avisartikkel i Bladet Tromsø 23. juli 2004.

Svar:

Regjeringens mål er å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholforbruk kan innebære. Som et ledd i dette er det et mål å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer. Forbudet mot reklame for alkoholholdig drikk er et viktig etterspørselsregulerende og holdningsskapende tiltak. Dets betydning er dessuten økende etter hvert som andre alkoholpolitiske virkemidler utfordres på nasjonalt og internasjonalt plan. En tilsynelatende liten svekkelse i ett av de mange alkoholpolitiske virkemidlene som samlet utgjør Norges effektive og helhetlige alkoholpolitikk vil på sikt kunne få store konsekvenser.

Reklameforbudets alkoholpolitiske betydning ble sist vurdert i Ot.prp. nr. 86 (2003-2004) Om lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. og i enkelte andre lover. Proposisjonen ble fremmet 11. juni i år. Her ble det konkludert med at dagens forbud bør opprettholdes uendret.

Grensene for den nasjonale lovgivningsmyndighet innebærer at vi ikke kan regulere reklamelovgivningen i andre land. Dette betyr at en del reklame

som er uønsket i Norge likevel når oss gjennom ulike medier. Dette skjer for eksempel i form av tv-sendinger hvor det i bakgrunnen for det redaksjonelle innholdet i programmene fremkommer reklame i form av stadionreklame, plakater eller annet som er lovlig der programmet er tatt opp. Dette er alkoholpolitisk uheldig og er et eksempel på at det er viktig å arbeide internasjonalt for å få forståelse for at det er viktig å føre en aktiv og målrettet alkoholpolitikk. I denne forbindelse vil jeg nevne at det er svært positivt å kunne konstatere at utviklingen i flere andre land går i retning av en innstramning i adgangen til å reklamere for alkoholholdig drikk.

Også i EU finner vi en forståelse for at fravær av alkoholreklame innebærer fordeler for folkehelsen. Den 13. juli 2004 vurderte EF-domstolen om Frankrikes forbud mot overføring av tv-bilder fra bilaterale idrettsarrangementer i utlandet hvor det er reklameplakater for alkohol på stadion er i strid med EF-retten. Domstolen slo fast at selv om forbudet er en handelshindring, så er det likevel et berettiget virkemiddel for å beskytte folkehelsen; fordi bestemmelsene er egnet til å begrense at tv-seere blir oppfordret til å drikke alkohol.

Etter min mening er dagens reklameforbud et svært viktig element i norsk alkoholpolitikk. Å holde idretten fri for alkoholreklame ser jeg som spesielt viktig. Mange barn og unge deltar selv aktivt i idrettsmiljøer, og enda flere finner sine rollemodeller der. I begge tilfeller påvirkes de unge av de sosiale normene som preger idrettsmiljøene. Forskning viser at reklame fremmer og styrker oppfatninger om at drikking er positivt, glamorøst og ganske ufarlig. Videre viser forskningen at holdninger til alkohol formes i ung alder, og at personer som utsettes for markedsføring av alkoholholdig drikk tidlig, har større "sjanse" for en tidlig alkoholdebut og større alkoholkonsum som voksen enn ungdom som ikke utsettes for slik påvirkning.

Av ovennevnte grunner vil jeg ikke foreslå å endre alkohollovens reklameforbud.

SPØRSMÅL NR. 863

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 6. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I det siste har det vært flere hendelser av svært grov kriminalitet i Oslo. Det væpnede angrepet mot Munch-museet er bare ett av mange. Utfordringen for Oslo-politiet er å makte å finne ressurser til å ivareta disse sakene uten at det går på bekostning av øvrig kriminalitet i hovedstaden. I går gikk visepolitimester i Oslo H. Halvorsen ut og advarte mot at nettopp det kunne skje.

Vil justisministeren ta initiativ til at Oslo-politiet styrkes slik at befolkningen i Oslo ikke blir taperne i kampen mot kriminalitet?»

BEGRUNNELSE:

Grov kriminalitet ser ut til å bli mer og mer vanlig også her til lands. Ran av banker, kiosker og enkelt-personer er ikke lenger unntak men oppleves dessverre forholdsvis ofte i landets hovedstad.

Oslos visepolitimester sa i går 30. august 2004 at den økonomiske situasjonen hos Oslo-politiet nå er slik at dersom det ikke bevilges ekstramidler vil resultatet kunne bli at en del kriminalitet ikke vil bli etterforsket. Med andre ord at Oslos befolkning vil bli "offer" for manglende bistand fra politiets side.

Dersom man ser aktiviteten i Oslo opp mot angrepet i Stavanger under NOKAS-ranet, så har disse en del likhetstegn. Begge steder er det gjennomført grove og voldelige ran, og store verdier er blitt stjålet. Det som likevel er en vesentlig forskjell er at Stortinget, etter forslag fra Regjeringen, har bevilget tilleggsbevilgning til Stavanger som kompensasjon for store kostnader vedrørende NOKAS-ranet.

Siden justisministeren ofte viser til at han er opptatt av en nulltoleranselinje og en konsekvent politikk, forventer undertegnede at også Oslo-politiet gis tilleggsbevilgning på lik linje med det politiet i Stavanger/Rogaland har fått.

I motsatt fall forstår jeg det dit hen at justisministeren aksepterer et dårligere tilbud til befolkningen i Oslo resten av landet.

Imøteser Deres svar med interesse.

Svar:

Politiet i Oslo har store utfordringer innen mange områder og gjør etter min mening en svært god jobb i kriminalitetsbekjempelsen. Statistikken for 1. halvår i år viser at Oslos andel av kriminaliteten i Norge er mindre enn samme tid i fjor. Det er en nedgang i antall anmeldelser på 10,5 pst. fra første halvår 2003. Oppklaringsprosenten og saksbehandlingstiden er stabil.

Oslo og flere andre politidistrikt har bistått politiet i Stavanger etter ranet av Norsk Kontantservice. Tilleggsbevilgningene som ble gitt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett (RNB) skal ikke bare dekke utgiftene som Rogaland politidistrikt har hatt, men også ekstraavgifter som de andre politidistriktene og Kripos har blitt påført.

Jeg har aldri lagt skjul på stramheten i politibudsjettene for 2003 og 2004. På bakgrunn av dette foreslo Regjeringen så sent som i vår å øke bevilgningene til politiet, ikke bare i forbindelse med ranet i Stavanger, men også for å sikre jobb til nyutdannede politistudenter. Oslo politidistrikt fikk i denne forbindelse i overkant av 2,1 mill. kr i tilleggsbevilgning.

Jeg er selvfølgelig opptatt av at Oslos befolkning ikke skal lide pga. etterforskning av store saker. Politimesteren i Oslo har overfor politidirektøren forsikret at tjenesten i Oslo blir forsvarlig ivaretatt og at politidistriktet vil finne ressurser til dette innen de rammene de har fått. Eventuelle nedprioriteringer vil bli foretatt på områder hvor det er forsvarlig å nedprioritere.

Jeg kan forsikre om at politiets økonomiske situasjon vurderes fortløpende.

SPØRSMÅL NR. 864

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 15. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Vil statsråden gjennomgå saken om målform ved Sentralsjukehuset i Rogaland på nytt, slik at sykehusets målform blir brakt i samsvar med befolkningsflertallet i regionen, og slik at sykehusets midler blir brukt til behandling av pasienter i stedet for unødvendig og kostbar kursing og omskolering?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge oppslag i Rogalands Avis 28. og 29. juli, har Kulturdepartementet avgjort at Helse Vest og dermed også Sentralsjukehuset i Rogaland må legge om til nynorsk som tjenestemål.

Bakgrunnen for dette skal være at et flertall av de ikke-nøytrale kommunene i regionen har nynorsk som målform. I departementets avgjørelse er det åpenbart ikke tatt hensyn til at et stort flertall av regionens innbyggere bruker bokmål som målform.

Avgjørelsen vil medføre store ekstrakostnader med kursing av personell, penger som med fordel kunne vært brukt til behandling av pasienter.

I tider med svært trange sykehusbudsjetter, ville det vært en åpenbar fordel om departementet viste vilje til å se på saken på nytt, og bringe den i samsvar med folkeviljen, slik at sykehusets midler blir brukt på en fornuftig måte.

Svar:

Det er ikke opp til departementet å bestemme målform ved Sentralsjukehuset i Rogaland. Følgelig er det heller ikke departementet som har avgjort at bl.a. Sentralsjukehuset i Rogaland og Helse Vest må legge om til nynorsk som tjenestemål. Dette er spørsmål som følger direkte av bestemmelser i lov og forskrift om målbruk i offentlig tjeneste, forutsatt at de nevnte virksomheter faller inn under lovens virkeområde. Det er den sistnevnte problemstilling Kultur- og kirkedepartementet har måttet vurdere, ikke spesielt for Helse Vest og Sentralsjukehuset i Rogaland, men for all virksomhet som i forbindelse med den statlige sykehusovertakelsen ble organisert innenfor rammen av en foretaksmodell hjemlet i egen lov.

Siden helseforetakene er egne rettssubjekter, krevdes en nærmere tolkning av lovgrunnlaget for å avklare om de omfattes av målloven. Myndigheten til å foreta denne tolkningen er tillagt Kultur- og kirkedepartementet. For ordens skyld understrekes at dette selvsagt ikke er noe departementet kan ta stilling til på fritt grunnlag. Kultur- og kirkedepartementet har derfor foretatt en grundig rettslig vurdering av saken. Vurderingen konkluderte med at helseforetakene etter gjeldende rett klart faller inn under mållovens virkeområde, og at de derfor fullt ut vil være omfattet av lovens bestemmelser. Før det ble fattet endelig vedtak i tråd med dette, ble saken forelagt Helsedepartementet som overordnet fagdepartement for helseforetakene og ansvarlig for lov om helseforetak. Helsedepartementet hadde ingen merknader til Kultur- og kirkedepartementets vurderinger.

Målloven slår fast at bokmål og nynorsk er likeverdige målformer og skal være likestilte skriftspråk

i alle organer innenfor staten, fylkeskommunene og kommunene, men det er bare i staten at det er fastsatt nærmere regler om hvordan likeverdet og likestillingen skal praktiseres. Derfor er det først etter at ansvaret er overført til staten at disse reglene har fått direkte anvendelse for sykehusene. For statlig virksomhet har reglene vært gjeldende fra 1980, da nåværende mållov trådte i kraft, men vi har hatt omtrent tilsvarende regler helt siden 1930.

I det følgende redegjøres kort for de reglene i loven som synes relevante for det spørsmål som er stilt.

All skriftlig kommunikasjon mellom staten og private skal etter loven foregå i den målform som vedkommende private aktør selv velger. Enhver har også rett til å få alle slags skjemaer i sin egen målform. Dermed er respekten for hver enkelte personlige språkønske ivarettatt.

Ved ekstern skriftlig kommunikasjon fra statlig hold uten noen bestemt identifiserbar adressat er hovedregelen at målbruken skal veksle mellom nynorsk og bokmål slik at det blir en rimelig kvantitativ fordeling over tid. For sentrale statsorganer er det et krav at det skal være minst 25 pst. av hver målform.

For statsorganer som har en geografisk avgrenset del av landet som tjenestedistrikt, er imidlertid utgangspunktet et annet. Dekker statsorganet en region, dvs. mer enn én kommune, skal organets utadrettede målbruk gjenspeile språksituasjonen i organets geografiske nedslagsfelt. Derfor er det ikke målformenens tallmessige oppslutning i regionens totalbefolkning som avgjør, men deres geografiske utbredelse i regionen som helhet, slik dette kommer til uttrykk gjennom en opptelling av vedtak om ønsket målform i kommunikasjon med staten, gjort av hvert enkelt kommunestyre i regionen.

Dersom mer enn halvparten av kommunene har erklært seg nøytrale, betyr det at vedkommende statsorgan også er språklig nøytralt, og dermed gjelder hovedregelen om veksling. I motsatt fall har organet et tjenestemål som samsvarer med den målform som har flertall blant de ikke-nøytrale kommunene. Tjenestemålet skal i så fall brukes gjennomgående.

Det framgår av tilgjengelig informasjon at Helse Vest har det overordnede ansvaret for sykehusene i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. I dette området har et overveldende flertall av kommunene fattet vedtak om nynorsk, i alt 69 av 86 kommuner. Bare 3 har vedtatt bokmål. De øvrige har erklært seg nøytrale.

Videre framgår at Sentralsjukehuset i Rogaland er en del av det helseforetaket som bærer navnet Helse Stavanger, og at dette dekker de 18 sørligste kommunene i Rogaland. Her er det også et flertall for nynorsk blant de ikke-nøytrale kommunene, og også her blir dermed tjenestemålet nynorsk.

Jeg finner det fullt ut rimelig at det etter loven legges stor vekt på den geografiske utbredelse av de respektive målformer når det gjelder spørsmålet om eksternt tjenestemål for en statlig virksomhet som nettopp har et geografisk definert ansvarsområde. Med det sterke språklige rotfeste som nynorsken har på det meste av Vestlandet, ville det være helt urimelig om ikke dette skulle gjenspeiles i offisiell statlig målbruk i landsdelen.

I den grad reglene om tjenestemål krever en omlegging i forhold til tidligere praksis ved en del helseforetak på Vestlandet, må dette først og fremst ses som et uttrykk for at nynorsken tidligere har blitt neglisjert. Den generelle bokmålsdominansen i samfunnet gjør nok at det også blant mange offentlig ansatte på Vestlandet kan falle enklere å bruke bokmål enn nynorsk. Dette fratar oss ikke de kulturelle forpliktelser vi har overfor den nynorske målformen og nynorskbrukerne, og som bl.a. reglene i målloven skal bidra til å ivareta.

Jeg finner det gledelig at helseforetakene nå tilbyr ansatte tilleggopplæring i nynorsk. Dette er en god investering ikke bare med tanke på praktiseringen av reglene om tjenestemål. Behovet for å ha ansatte som behersker begge målformer, følger allerede av det krav private har på å få svar på skriftlige henvendelser i sin egen målform. For øvrig ville ikke alternativet til nynorsk tjenestemål for de aktuelle helseforetakene være at de bare kunne skrive bokmål. Alternativet måtte vært veksling.

Det følger av forskriften til målloven at det enkelte statsorgan selv har ansvar for å gi ansatte tilleggsover opplæring i norsk, men det er opp til organet selv å vurdere behovet. Kultur- og kirkedepartementet gir ikke noe pålegg om slik opplæring og har ikke noe nærmere kjennskap til de vurderinger de aktuelle helseforetakene har gjort i så måte.

De hensyn som ivaretas gjennom målloven, utgjør en del av rammevilkårene for all statlig virksomhet. De kulturpolitiske forpliktelser som loven er et uttrykk for, kan ikke underlegges andre kostnadmessige betraktninger enn alle de andre hensyn som ivaretas gjennom annen lovgivning med generell gyldighet for statlig virksomhet. Det går selvsagt heller ikke an å gjøre etterlevelsen av slikt generelt regelverk avhengig av hvordan budsjettsituasjonen for grupper av statlige virksomheter måtte variere over tid. Jeg har full tillit til at ledelsen ved helseforetakene er i stand til å tilrettelegge dette på en slik måte at det ikke primærvirksomheten blir uforsvarlig ivarettatt.

SPØRSMÅL NR. 865

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant André Kvakkestad

Besvart 14. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Personer som er født og oppvokst på Kjeller og Volla i Skedsmo kommune er bekymret for sin helse med tanke på de samlede helseskadelige utslippene som de radioaktive utslippene fra Institutt for energiteknikk (IFE) og de mulige kjemiske utslippene fra Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og Forsvarets annen aktivitet m.m. representerte.

Vil statsråden foreta en helhetlig undersøkelse av de samlede utslipp og om dette kan ha medført overhyppighet av sykdommer som bl.a. kreft hos de personer som vokste opp i området?»

BEGRUNNELSE:

Det er ønskelig at alle personer som ønsker kunnskap om egen helse og bakgrunn for eventuelle helseskader får dette. Også i forhold til forebygging og rask oppdagelse av helseskader og sykdom er kunnskap

om særskilte forhold viktig. En vet at ved sykdommer så som for eksempel kreft er rask oppdagelse av sykdommen viktig i forhold til vellykket behandling.

Ved Kjeller og Volla har en hatt en situasjon der flere miljømessige forhold kan ha virket sammen i forhold til mulige helseskader og sykdomsutvikling. Spesielt viktige er de radioaktive utslippene fra IFE og mulige utslipp fra FFI og annen virksomhet. En person uttrykte det slik i Romerike Blad 30. september: "Vi som vokste opp her har ingen anelse om hva slags gift-cocktail vi kan ha blitt utsatt for." Videre: "Slike ting må vi komme til bunns i. Historien må frem."

Det ble også vis til at utslippene fra IFE i en periode ikke gikk i rør, men at rørene kom på et noe senere tidspunkt.

Det er viktig å være klar over at selv om utslipp etter noe tid ble lagt i rør, vil utslippene uansett havne i andre vassdrag og innsjøer. På samme måte kan miljøgiftene følgelig også ha forplantet seg inn i næringskjeden i et åpenbart større område.

Det ville være hensiktsmessig å få på plass informasjon om de totale miljømessige forholdene som lå til grunn i området på 50-tallet. Dette vil kunne avdekke forhold som det er rimelig å gå videre med, eller informasjon som kan berolige de som er omfattet av forholdene.

Når det gjelder spørsmålet om mulig overhyppighet av særskilte helseskader og sykdommer, vil det være viktig å ta med både de som er vokst opp i område i dette tidspunktet og som fortsatt er beboere, men også de som senere har flyttet ut av området. En vil da lettere kunne se om forhold har virket inn.

Den helseundersøkelsen som omfattet 56 personer i 2000, kan neppe sies å omfatte alle de nødvendige forhold som burde vært omfattet. Derfor vil det være ønskelig om statsråden kunne ta et initiativ til en helhetlig gjennomgang av den totale utslippssituasjonen gjennom flere år, og hvordan dette kan ha virket inn på den helsemessige situasjonen til personer som er vokst opp i de berørte områdene.

Svar:

Innledning

Jeg slutter meg til representanten Kvakkestads synspunkter om at det er viktig for alle personer å ha tilgang til kunnskap om egen helse og eventuelle risikofaktorer for sykdom. Dette prinsippet er kanskje spesielt viktig i tilfeller der personer kan ha blitt eksponert for helseskadelige utslipp i nærmiljøet.

Bakgrunn

Vi har i dag god kunnskap om mulig risiko for helseskader som følge av eksponering for radioaktivitet. Gjennom dagens tilsynsvirksomhet, bl.a. ved oppfølging av utslippstillatelse og pålegget overfor IFE om å fjerne forurensede sedimenter i Nitelva i 2000, sørger Statens strålevern for at situasjonen i området i dag ikke representerer noen helserisiko for befolkningen. Når det gjelder radioaktive utslipp fra IFE Kjeller, er usikkerheten knyttet til historiske utslipp på 1950- og 60-tallet.

Usikkerheten rundt utslippene på 1950- og 60- tallet, særlig i perioden før den første formelle utslippstillatelsen ble gitt i 1963, innebærer at de mennesker som bodde i området i denne aktuelle perioden, er usikre på om de ble utsatt for en risikofaktor for sykdom. Usikkerheten rundt hvilken eksponering befolkningen kan ha blitt utsatt for, består av to faktorer:

- Usikkerhet i forhold til omfang og karakter av utslippene fra IFE, samt hvordan utslippene ble foretatt (åpent eller lukket rør etc.).
- Usikkerhet med hensyn til hvor befolkningen oppholdt seg, for eksempel badeplasser, lekeområder etc. i forhold til utslippene.

I 1999 ble det i forbindelse med analyser av prøver fra bunnsedimenter i Nitelva mye oppmerksomhet omkring utslipp fra IFE Kjeller. Høsten 1999 ba derfor Sosial- og helsedepartementet om en redegjørelse fra Statens strålevern vedrørende utslipp av radioaktivt avfall fra IFE Kjeller fra opprettelsen i 1948 og fremover. Som svar på departementets henvendelse, utarbeidet Strålevernet "StrålevernRapport 1999:11, Radioaktive utslipp fra IFE Kjeller til Nitelva". Strålevernet anbefalte i rapporten side 25-26 flere oppfølgende tiltak. Disse tiltakene er nå gjennomført.

Et av tiltakene i rapporten fra 1999 var å gi befolkningen som bor nær de forurensede områdene, tilrettelagt informasjon. Oppfølgingen av dette ble planlagt i samarbeid mellom kommunehelsetjenesten i Skedsmo kommune, befolkningen og Strålevernet. Det ble opprettet et samarbeidsutvalg mellom velforeningene, IFE, Skedsmo kommune og Statens strålevern.

Samarbeidsutvalget foreslo gjennomføring av en helseundersøkelse blant befolkningen. Spørsmålet om hva slags undersøkelse som skulle gjennomføres, ble drøftet mellom departementet, Skedsmo kommune,

Statens strålevern og Kreftregisteret. På basis av foreliggende informasjon, ble det den gang konkludert med at det ved hjelp av tradisjonelle vitenskapelige metoder ikke ville være mulig å finne årsakssammenheng mellom stråleeksponering og kreftsykdommer i den aktuelle befolkningen. I tillegg ble det konkludert med at det ville være en stor og ressurskrevende oppgave å gjennomføre en slik studie. Det ble derfor ikke gjennomført en undersøkelse med formål å finne ut om det var normal hyppighet eller overhyppighet av sykdom knyttet til stråleeksponering blant naboene. I stedet ble en undersøkelse med målsetning om en kartlegging av bekymringer blant naboer utført. Det er viktig å understreke at undersøkelsen også, og kanskje primært, ble gjennomført for at deltakerne skulle få svar på spørsmål om utslippene og egen helse, og motta informasjon relatert til deres bekymring. Gjennom lokalpresse og velforeninger ble befolkningen gitt tilbud om denne frivillige helseundersøkelsen. Undersøkelsen ble finansiert gjennom midler fra departementet, og resultatene er oppsummert i "StrålevernRapport 2002:2 Helsebekymringer relatert til virksomheten ved IFA/IFE - Kjeller. En studie blant lokalbefolkningen."

Et annet av tiltakene fra rapporten i 1999 var å gjennomføre en miljøundersøkelse i Sogna, en sidearm av Nitelva hvor utslippene fant sted fram til 1967. Strålevernet rapporterer fra denne undersøkelsen at de nåværende radioaktivitetsnivåene er lave og ikke utgjør noen helsemessig risiko for befolkningen i området. Undersøkelsen har imidlertid ikke kunnet gi svar på hvor store utslippene var i en tidlig fase.

Videre oppfølging

Det er utilfredsstillende at det ikke foreligger sikker kunnskap om hvilke utslipp som ble foretatt fra IFE Kjeller i perioden frem til og med 1963, og at det dermed er stor usikkerhet knyttet til om og eventuelt i hvilket omfang lokalbefolkningen kan ha blitt eksponert for radioaktive stoffer. Statens strålevern har derfor på ny anmodet IFE om å frambringe ytterligere informasjon om de tidlige utslippene. Jeg forutsetter at IFE gjør det de kan for å opplyse saken for på den måten å belyse hvilken stråleeksponering befolkningen kan ha blitt utsatt for på 1950- og 60-tallet.

For å kunne gjennomføre en svært ressurskrevende helseundersøkelse vil det etter min vurdering måtte vektlegges om det er muligheter for at undersøkelsen vil kunne gi sikker kunnskap til befolkningen om mulig sammenheng mellom utslipp og helseskader i denne konkrete saken. Departementet vil drøfte disse spørsmålene på ny med Kreftregisteret og Statens strålevern, og be Kreftregisteret om en vurdering av hvordan en eventuell undersøkelse kan gjennomføres og hvilke typer svar en slik undersøkelse eventuelt kan forventes å gi. Jeg vil også påpeke at eventuelle nye opplysninger om IFEs utslipp i en tidlig periode vil kunne ha betydning i forhold til spørsmålet om å gjennomføre en slik større helseundersøkelse.

Spørsmålet om mulige kjemiske utslipp fra FFI mv. hører inn under miljøvernministerens ansvarsområde, og er av den grunn ikke omtalt nærmere i dette svaret. I forbindelse med vurderingen av og eventuell gjennomføring av en helseundersøkelse må imidlertid slike eventuelle utslipp også tas med i vurderingen.

SPØRSMÅL NR. 866

Innlevert 1. september 2004 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 10. september 2004 av landbruks- og matminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«WTO-avtalen vil gi økt frihandel, som igjen vil gi en økt belastning på miljøet. En studie fra World-watch Institute viser at importmat gir 650 ganger mer utslipp av drivhusgasser enn mat med lokalproduserte ingredienser.

Vil landbruksministeren sørge for at det blir lagt fram et miljøregnskap som viser den reelle miljøkostnaden med den nye WTO-avtalen for Norges del?»

Svar:

Jeg deler representanten Enoksens bekymring om at økt frihandel kan gi økt belastning på miljøet. Det er likevel to forhold som jeg ønsker å bemerke.

For det første vil ikke nødvendigvis all liberalisering innen WTO føre til økt handel. Flere store aktører på verdensmarkedet har sikret seg markedsandeler gjennom storstilt bruk av ulike former for eksportstøtte, det være seg tradisjonelle eksportsubsidier, ulike kredittordninger, matvarehjelp og statlige handelsforetak. For disse aktørene har også interne støtteordninger stimulert til økt eksport. Når eksportordningene faller bort og interne støtteordninger reduseres, vil selvsagt andre eksportører, som er mer konkurransedyktige, i noen tilfeller kunne ta over. I andre tilfeller vil dette kunne gjøre innenlands produksjon i nettoimporterende land mer konkurransedyktig og resultere i økt selvforsyning og *redusert* handel. Jeg tenker her på nettoimporterende land som i liten grad har beskyttet sitt landbruk, og som med redusert dumping kan tenkes å øke nasjonal produksjon. La meg likevel understreke at sumeffekten av liberaliseringen forventes å være økt handel.

Det andre forholdet jeg ønsker å nyansere, er i hvilken grad økt handel faktisk fører til økt belastning på miljøet. Det er liten tvil om at transporten og energibruken i den sammenheng kan øke. Det samlede energiregnskapet er likevel ikke så enkelt fordi matproduksjon i ulike land foregår med ulik energieffektivitet. Dersom produksjonen, som følge av økt handel, flyttes fra et land med høyt energiforbruk til et land med lavt energiforbruk pr. produsert enhet kan det tenkes at sumeffekten ikke er negativ.

Når det gjelder andre miljøforhold knyttet til jordbruk og liberalisering, la Norge fram et papir i Genève i 1998. Dette indikerte at det ikke syntes å være noen korrelasjon mellom negative miljøeffekter og støttenivå. Det var dermed ikke mulig å si noe sikkert om i hvilken grad de negative miljøeffektene av en relokalisering av produksjonen, fra høystøtteland til lavstøtteland, vil økes eller reduseres som følge av liberalisering. Når det gjaldt positive miljøeffekter, slik som kulturlandskap og biologisk mangfold, var konklusjonen at en nedtrapping av produksjonen i land som Norge som følge av liberalisering vil kunne være negativt for miljøet. I denne forbindelse ønsker jeg å understreke at fra norsk side forutsetter vi at en ny WTO-avtale skal gjøre det mulig å videreføre en omfattende produksjon av matvarer.

Ut fra dette vil det både metodisk og av andre grunner være vanskelig å utforme et samlet og uomstridt miljøregnskap - både for Norge og når det gjelder en ny avtale som helhet. Dette er imidlertid spørsmål som bør følges opp og drøftes i ulike internasjonale fora.

SPØRSMÅL NR. 867

Innlevert 2. september 2004 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 9. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden i forbindelse med omorganiseringen av trafikkstasjonene gripe inn og henstille Statens vegvesen om også å se på og vurdere de nærings- og distriktpolitiske konsekvenser forslagene om nedleggelse og endring av trafikkstasjonene vil kunne få for lokalsamfunnet hvor de enkelte bedrifter, familier og enkeltmennesker spiller en vesentlig rolle?»

BEGRUNNELSE:

Den pågående prosess i forbindelse med nedleggelse og endring av Statens vegvesens trafikkstasjoner har preget nyhetsbildet de siste 4-5 måneder. Fremskrittspartiets stortingsgruppe har tidligere gjort henvendelse til statsråden om sakskomplekset, den gang fokusert på Drøbak Trafikkstasjon. I denne forbindelse fikk vi et greit svar med bakgrunn og mål for den strukturelle rasjonalisering og prosess som foregår. En del av denne prosessen er også høringer hvor de lokale myndigheter, tillitsvalgte og organisasjoner kommer med sine innspill og disse vil forhåpentligvis være en del av beslutningsprosessen. Fremskrittspartiet har på lik linje med andre politiske partier, både lokalt og sentralt, fått svært mange innspill som avspeiler store frustrasjoner fra både store og små brukere av de trafikkstasjoner som foreslåes nedlagt eller endret. Som eksempel vedlegges et brev mottatt fra Marianne Dovland, B.D. Bil AS, 4735 Evje som går på forslaget om nedlegging av Evje Trafikkstasjon. I følgebrevet av 22. juli d.å. skriver hun: "Jeg skriver til dere som ledere, fordi vi som bedrift i distriktet er dypt fortvilet over situasjonen vi frykter vil komme. Som ledere bør dere ha oversikten over ha de forskjellige departement foretar seg, og også ha muligheten til å kunne påvirke prosesser i en positiv retning. Det er jo det vi skattebetalere betaler dere for å gjøre. Som dere sikkert vet er høringen lagt ut med frist for tilbakemelding 15. september 2004. Og så lenge jeg som skattebetaler egentlig er en av deres arbeidsgivere, forventer jeg at brevet blir lest, og at vi får en tilbakemelding på hva dere har tenkt å foreta dere. Dere vet jo også hvem andre som bør få melding om hva som skjer utenfor Oslo sine grenser. Det er jo rart at alt av servicetilbud skal være langs vår kyst. Vi er faktisk noen som ønsker å være med å bidra til at distriktet kan være levende og produktivt, men når hindringene kommer på rekke og rad, blir det et spørsmål om hvor lenge vi orker å holde på." Se vedlegg. Når vi også vet at:

- hele 85 pst. av landets husstander har én eller flere biler
- nødvendigheten av for næringslivet og offentlige selskaper å ha en optimal utnyttelse av sine kjøretøyer (lastebiler, busser etc.)
- statens årlige inntekter fra avgifter på bil og bilbruk er rundt 44 mrd. kr, hvorav bare rundt 25 pst. av disse går tilbake til infrastruktur, veier og drift av Statens vegvesen med blant annet trafikkstasjoner er særdeles viktig at samferdselsministeren ser på forslag til nedleggelse og endring av landets trafikkstasjoner i et større nasjonalt perspektiv enn i en snever vurdering som kun går på de trafikktekniske relasjoner. Med utgangspunkt i det konkrete forslag om nedleggelse av Evje Trafikkstasjon, hersker det ingen tvil om at det lokale og regionale næringsliv og befolkning vil bli tapere fordi disse trenger opprettholdelsen av den type servicefunksjoner som trafikkstasjoner representerer. Et frafall av denne og andre tilsvarende viktige funksjoner, undergraver ytterligere grunnlaget for opprettholdelse av bosetningsmønstrer. Av denne grunn er det derfor særdeles viktig at statsråden ser på denne type omorganiseringer også i et bredere nasjonalt perspektiv. Selv om de forslag som nå ønskes gjennomført kan oppfattes som mindre viktig samfunnsmessig for departementet, vil summen av alle de mange andre tilsvarende tiltak fra statens side være helt avgjørende.

Svar:

Lokalisering av trafikkstasjoner er et viktig spørsmål i forbindelse med omorganiseringen av Statens vegvesen. Hvor mange slike lokale stasjoner det skal være og hvilke tilbud den enkelte stasjon skal gi, må vurderes i forhold til en rekke momenter som kommunikasjonsforhold, service og kostnader.

I dag utføres Statens vegvesens tjenester fra 81 trafikkstasjoner. Dagens lokalisering av tjenester og oppgaver følger den samme hovedstruktur som har vært i mange tiår, selv om tjenestene og oppgavene har endret seg betydelig i løpet av perioden. Publikum kan i dag få utført de fleste tjenestene på trafikkstasjoner, selv om tilbudet på den enkelte trafikkstasjon kan variere.

Statens vegvesen utreder nå hvilke endringer som skal gjøres for å følge opp Stortingets og Regjeringens forutsetninger knyttet til omorganiseringen. Jeg forutsetter at etaten har gjort samfunnsøkonomiske vurderinger av saken når konklusjonene trekkes. I denne forbindelse står hensynet til desentralisering, publikum, hvordan servicetilbudet blir ivaretatt i en ny organisasjon samt hensynet til trafikksikkerhet sentralt. Vegvesenet er gitt i oppgave å gjennomføre denne prosessen, og det må de få gjøre seg ferdig med. Etter dette vil Samferdselsdepartementet bli orientert om hvordan tjenestene vil bli ivaretatt i fremtiden.

Dagens trafikkstasjoner har hall for kontroll av kjøretøyer. Dette har gitt en tung og relativt stiv struktur som ikke i tilstrekkelig grad er tilpasset behov hos trafikanter og brukere. Det vil derfor bli arbeidet videre med å utvikle trafikkstasjoner med ulik tjenesteportefølje tilpasset etterspørsel og endret behov for fysisk oppmøte.

Vegdirektoratet har lagt til grunn at tjenestene organiseres og lokaliseres på en slik måte at det er lett å gjøre endringer når behovene endres, og at man unngår etablering av så "tunge" enheter at det går ut over fleksibiliteten. Dette betyr at det må legges til

rette for en tilstrekkelig mobilitet blant de ansatte, slik at nærmere spesifiserte tjenester kan utføres der brukeren er. Dette gir også grunnlag for å utnytte spesialistkompetanse i hele regionen/landet.

Et hovedmål er at Statens vegvesen også i fremtiden skal ha et tilfredsstillende tjenestetilbud, men på andre måter enn ved at tjenestene nødvendigvis må tilbys fra en trafikkstasjon med full bredde i tjenesteporteføljen. Den tekniske utviklingen med bl.a. internettbaserte løsninger tilsier også i stor grad at det ikke nødvendigvis er et behov for å få utført alle tjenester over skranke. For at en trafikkstasjon eller annet tjenestested skal bestå eller etableres, må det være et visst minimum av oppgavemengde. Gjennom å tilby tjenestene på en annen og mer desentralisert måte i forhold til etterspørsel, ivaretas også viktige samfunnsøkonomiske hensyn som representanten Svendsen er opptatt av.

Samarbeid og samlokalisering med andre etater (fortrinnsvis gjennom offentlige servicekontorer/-torg), vil prege utviklingen og bli en viktig del av Statens vegvesens tjenestetilbud. Et slikt samarbeid vil være et bidrag til god servicekvalitet spesielt der personlig oppmøte er nødvendig eller hensiktsmessig. Samarbeidet vil også kunne være et bidrag til å redusere infrastrukturkostnader i form av utgifter til drift og vedlikehold av bygninger.

SPØRSMÅL NR. 868

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 13. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Barmarkskjøring er et omfattende miljømessig problem på Finnmarksvidda. Omfattende dispensasjonspraksis i kombinasjon med en svært sårbar natur der hjulspor kan gi varige sår i landskapet etter kjøring medfører at en stadig større del av utmarksområdene preges av skader etter barmarkskjøringen.

Hva vil statsråden gjøre for å begrense skadene av barmarkskjøring i Finnmark?»

BEGRUNNELSE:

Spørsmålsstilleren er kjent med at det også er rettet en henvendelse fra Finnmark fylkesting til statsråden i samme sak, men at fylkeskommunens sanksjonsmuligheter er begrensede uten at det foreligger en statlig medvirkning som sikrer at effektive tiltak kan gjennomføres.

Svar:

Jeg deler bekymringen vedrørende utviklingen av barmarkskjøring i deler av landet. Barmarkskjøring er mer skadelig enn motorferdsel på vinterføre fordi den setter spor som i mange tilfeller er vanskelig å gjenopprette.

Jeg mener i utgangspunktet at det ikke er regelverket som er problemet, men praktiseringen av dette. I Finnmark er følgende grep gjennomført:

- Høsten 2003 nedsatte Finnmark fylkeskommune en arbeidsgruppe som skulle se på barmarkskjøringen i fylket. Arbeidsgruppen avgav sin innstilling i mai. Innstillingen er ennå ikke behandlet i fylkestinget. Innstillingen inneholder konkrete retningslinjer for kommunenes behandling av dispensasjonssøknader. Retningslinjene legger opp til en streng praktisering av motorferdselloven.
- Etter kommunevalget i fjor høst ble det avholdt tre kurs i regi av fylkesmannen der lov, forskrift og nasjonale retningslinjer ble gjennomgått og konkrete problemområder diskutert. De fleste kommunene deltok på kurset.
- I 2004 gjennomførte fylkesmannen to miljøsamlinger for kommunene der motorferdselregelverket ble gjennomgått.
- Fylkesmannen har utfordret reindriftsforvaltningen til å ta tak i problemet med bruken av barmarkskjøretøyer i reindriften. Fylkesmannen har og hatt uformelle samtaler med Norske Reindriftsamers Landsforbund om saken.
- Naturvernforbundet i Finnmark har engasjert seg sterkt i barmarksproblematikken i fylket, og har i den forbindelse påklaget en rekke dispensasjoner fra de aktuelle kommunene. Fylkesmannen har brukt store ressurser på å behandle dem fordi vedtakene er retningsgivende for kommunenes behandling av nye søknader. Flere kommuner fortsetter likevel sin liberale praksis. I stedet for å behandle klager på dispensasjoner som allerede er iverksatt, vurderer fylkesmannen å sende kommunene standardskriv der de nasjonale retningslinjene for behandling av dispensasjonssaker presiseres.

Miljøverndepartementet arbeider med å utforme et tillegg til eksisterende retningslinjer der viktigheten av en streng praksis presiseres ytterligere.

Jeg minner avslutningsvis om at motorferdselregelverket for tiden er gjenstand for et forsøksprosjekt i åtte utvalgte kommuner. Prosjektet skal klarlegge om formålet med motorferdselloven kan oppfylles bedre ved å kople praktiseringen nærmere opp til lokale planvedtak og planprosesser etter plan- og bygningsloven. Forsøket løper frem til 1. mai 2005 og skal etter dette evalueres. Når evalueringsrapporten foreligger vil departementet ta stilling til om motorferdselregelverket skal/bør endres.

Jeg vil i første omgang avvente situasjonen og se om de nevnte tiltak har den ønskede effekt, og vil følge utviklingen i barmarkskjøringen i Finnmark nøye.

SPØRSMÅL NR. 869

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 10. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Et av kravene departementet har satt for å finansiere nye studentboliger er at 10 pst. av slike boenhetene skal være tilrettelagt for funksjonshemmede. Etter sosialtjeneste- og kommunehelsetjenestelovenes regelverk er det oppholdskommunene som har ansvaret for å tilby tjenester til de aktuelle personer. For vertskommuner med store utdanningsinstitusjoner, kan slike kostnader bli store.

Vil sosialministeren se nærmere på muligheten av særskilt finansieringsordning i denne sammenheng?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med at Studentsamskipnaden i Oslo har åpnet sine studentboliger på Bjølsen har Bydel Sagene fått ansvar for å pleie- og omsorgstjenestene til studenter som bor der. Denne boligmassen har et potensial på 36 boliger som kan tilrettelegges for funksjonshemmede og bydelen har et ansvar for å gi tilfredsstillende tjenester til beboerne. Foreløpig er det få studenter med stort bistandsbehov (dvs. som kommer inn under kategorien "særskilt ressurskrevende"), men potensielt kan det være så mange at bydelen kan ha økonomiske vanskeligheter mht. å få gitt gode nok tjenester. Det er derfor nødvendig å finne en løsning på kostnadsfordelingen på et prinsipielt grunnlag slik at studenter med stort bistandsbehov fra pleie- og omsorgstjenesten ikke blir kasteballer i systemet.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra arbeids- og sosialministeren.

Fordi de tema som tas opp ligger under mitt ansvarsområde, vil jeg besvare ditt spørsmål.

De som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller som er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å klare dagliglivets gjøremål har krav på hjelp fra kommunen. Dette kan omfatte tiltak etter lov om sosiale tjenester eller kommunehelsetjenesteloven. Tjenesten skal ytes til alle som oppholder seg i kommunen. Det er imidlertid opp til kommunen å vurdere omfanget av den bistand som bør gis.

Det er den enkelte kommune som skal sørge for de bevilgninger som er nødvendige for å yte de tjenester og sette i verk de tiltak som kommunene har ansvaret for.

Når det gjelder kommunens finansiering av tiltak for særlig ressurskrevende brukere, er det fra og med 2004 etablert en ny øremerket toppfinansieringsordning. Med ressurskrevende bruker menes en person med store hjelpebehov som mottar omfattende helse-, sosial-, pleie- og omsorgstjenester fra kommunen. Kommunen skal selv dekke lønnsutgifter på inntil 700 000 kr. Utover innslagspunktet skal kommunene kompenseres for 80 pst. av de totale utgiftene på landsbasis. Dette er et tilskudd som kommunene tildeles etter å ha rapportert inn faktiske lønnsutgifter knyttet til den enkelte bruker. I 2004 er 345 kommuner tildelt 1,5 mrd. kr.

Etter min vurdering er denne toppfinansieringsordningen tilstrekkelig for å sikre at personer med store hjelpebehov får et best mulig tilbud uavhengig av kommunens økonomiske situasjon.

Tidligere ble tilskudd til ressurskrevende brukere fordelt til kommunene som en del av skjønnsmidlene. Enkelte større kommuner som Oslo, Bærum, Bergen og Stavanger blir ikke tildelt skjønnsmidler. Disse kommunene, som også har store utdanningsinstitusjoner, vil fra 2004 motta øremerket tilskudd knyttet til ressurskrevende brukere. Jeg kan opplyse at for 2004 er Oslo kommune tildelt 221 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 870

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant Ola T. Lånke

Besvart 8. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvorfor valgte man italiensk marmor fremfor norsk granitt til takflater i det nye operahuset, og samtidig hvordan har man vurdert materialets egnethet, misfarging samt vedlikeholdskostnader over tid?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til den senere tids medieoppslag om Statsbyggs valg av stein til takflater, fasader, forplass og foajégulv i det nye operahuset. Fra geologer er det blant annet stilt spørsmål om marmors egnethet som steintype til disse formål, om misfarging av marmor over tid og om vedlikeholdskostnader for marmor sammenlignet med granitt.

Av hensyn til operahusprosjektets fremdrift, ønsker jeg at informasjonen blir gitt så raskt som mulig.

Det er også ønskelig å få informasjon på egnet måte om fremdrift og prognoser i forhold til ressursbruk.

Svar:

Som det vil være kjent, har jeg bedt Statsbygg om å komme med en redegjørelse om de faglige spørsmål som har vært reist vedrørende valg av stein til operahuset. I forståelse med Statsbygg vil ikke kontrakt bli inngått før saken er ytterligere belyst gjennom denne redegjørelsen. Jeg vil derfor komme tilbake med svar på brevet etter at redegjørelsen foreligger, jf. Stortingets forretningsorden § 52 siste avsnitt.

Informasjon om "fremdrift og prognoser i forhold til ressursbruk" vil bli gitt i Kultur- og kirkedepartementets budsjettproposisjon for 2005.

SPØRSMÅL NR. 871

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 13. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Det har i det siste vært reist spørsmål om de anadrome fiskesonene som er etablert, bl.a. i Bunnefjorden. Sonene er ikke merket verken med bøyer eller skilt/tegn på land. Fiskerne benytter i større stor grad fiskeområder utenfor sine nærområder. Fiskerne er derfor avhengige av skikkelig merking/varsling av disse sonene, hvis fiskerne skal overholde sonene.

Hvilke konsekvenser har manglende merking i sjø og på land for disse sonene, og vil statsråden vurdere særskilte regler for merking av disse sonene?»

BEGRUNNELSE:

Flere yrkesfiskere har fått reaksjoner på utøvelse av fiske i anadrome fiskesoner. Disse fiskesonene har ikke vært kjent for fiskerne, og sonene er ikke merket. Sjøfarende som ikke er lokalkjent har derfor ikke forutsetninger for å ha kjennskap til de anadrome fiskesonene. Selv om man kan ha litt kjennskap til disses eksistens, er det vanskelig å finne grensene for disse sonene, når det ikke er satt opp merker verken på land eller i sjø. Mange fiskere, yrkesfiskere, manntallsførte fiskere på blad A og sportsfiskere, har

etterlyst klare regler for merking av de anadrome fiskesonene, og at reaksjoner overfor brutt på grensene for fiskesonene bør forutsette at fiskesonene er tilstrekkelig merket enten på land eller i sjø. Fiskerne har også vist til at det i kunngjøringer angående fiskesonene er det opplyst at sonene og grensene skal merkes når fredningssonene gjelder, uten at dette er hensyntatt i forbindelse med reaksjoner overfor grenseoverskridelsene.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra fiskeri- og kystministeren.

Fredningssoner (reguleringssoner) i sjøen utenfor vassdrag som fører anadrome laksefisk etableres med hjemmel i § 40 i lov av 15. mai 1992 om laksfisk og innlandsfisk m.v. Sonene etableres for å beskytte laks, sjøaure og sjørøye mens de går i munningsområdet, og skal som hovedregel ikke strekke seg lenger enn 2 km fra munningen av vassdraget. I disse sonene kan myndighetene forby eller gi regler om alt fiske, også fiske etter saltvannsfisk. Myndighet etter bestemmelsen er lagt til fylkesmannen.

Direktoratet for naturforvaltning har pålagt fylkesmennene å etablere fredningssoner i sjøen utenfor alle vassdrag som fører anadrom laksefisk etter nærmere, spesifiserte retningslinjer. Dette har medført at det i løpet av de siste årene er etablert et betydelig antall nye soner og foretatt justeringer i mange allerede etablerte soner. Hjemmelsbestemmelsen fastslår at sonene skal avmerkes tydelig for statskassens regning. Direktoratet følger dette opp gjennom årlige bevilgninger, men det har ikke vært mulig å merke alle sonene umiddelbart etter at de er etablert. Alle soner vil imidlertid bli merket, og soner hvor manglende merking medfører problemer for fiskerne blir prioritert.

Fredningssonene i Bunnefjorden ble for øvrig merket i forkant av årets laksesesong. Alle soner i Oslo og Akershus, med unntak av sonen utenfor Akerselva, er nå merket. Sonen utenfor Akerselva vil bli merket i løpet av september.

Jeg vil ellers vise til at enhver som skal fiske har plikt til å sette seg inn i gjeldende fiskeriregelverk der fisket skal foregå. Fredningssoneforskriften for Oslo og Akershus ble senest revidert i 2002 etter påtrykk fra organisasjonene på fiskerisiden. Disse organisasjonene var også sentrale i revisjonsprosessen. Forskriften er kunngjort og distribuert i et stort antall, og yrkesfiskerne burde derfor være godt kjent med gjeldende regelverk.

SPØRSMÅL NR. 872

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 10. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Det blir til stadighet utført nye utredninger omkring fremtiden til sykehuset på Stokmarknes. Dette har skapt og skaper forvirring både hos de ansatte og de som sokner til sykehuset.

Kan statsråden gi en oppsummering av situasjonen for nybygg av sykehuset på Stokmarknes, og mener statsråden at man fremdeles kan kalle sykehuset på Stokmarknes for et fullverdig sykehus hvis planene for å fjerne fødeavdelingen og ortopedikirurgi realiseres?»

Svar:

Styret i Helse Nord har vedtatt å utrede både en rehabilitering av eksisterende bygningsmasse på Stokmarknes og nybygg på dagens sykehustomt i Stokmarknes. Denne utredningen er forutsatt ferdig innen utgangen av året. Styret i Helse Nord vil da foreta en beslutning i forhold til disse to alternativene.

Når det gjelder fødeavdelingen ved Stokmarknes, foreligger det ingen planer for å bygge denne ned, eller fjerne den. Foretaksrådet fra 19. juni 2003 forutsatte videreførelse av kirurgisk beredskap i Stokmarknes. Helse Nord har vedtatt noen prinsipper for organiseringen av planlagt ortopedisk aktivitet i landsdelen. Man ønsker en samling av de ortopediske fagmiljøene til et senter innen hvert helseforetak. Dette er gjort for å skape mer robuste fagmiljøer, sikre en bedre utdanning av nye ortopeder, og for å trygge kontinuiteten og tilgangen på viktig personell. Samlet sett er dette et vedtak som vil gi en større trygghet for et kvalitetsmessig godt og robust tilbud til befolkningen i hele Nord-Norge, når det iverksettes.

Sykehuset på Stokmarknes er en del av Hålogalandssykehus og kan fremdeles kalles et fullverdig sykehus.

SPØRSMÅL NR. 873

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 13. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«En 24 år gammel mann uten primærutdanning som arbeider som renovasjonsarbeider, er innvilget yrkesrettet attføring, men får opplyst at nye regler for yrkesrettet attføring er til hinder for at han vil kunne starte et attføringsløp i form av skolegang før fylte 26 år.

Ser statsråden det som hensiktsmessig at et attføringsløp skal måtte skyves ut i tid, fordi det er satt en nedre aldersgrense for når attføringen kan starte?»

Svar:

Fra 1. januar 2004 ble aldersgrensen for rett til ytelser under yrkesrettet attføring i form av skolegang hevet fra 22 til 26 år. Begrunnelsen for denne endringen var at utdanning først og fremst skal finansieres gjennom utdanningsstøtte, og ikke ved trygd. Ungdom under 26 år er i en alder hvor det er vanlig å ta utdanning. I utgangspunktet vil det dermed være vanlig å finansiere utdanningen gjennom alminnelig utdanningsstøtte.

Det er imidlertid adgang til å gjøre unntak fra hovedregelen om aldersgrense på 26 år for yrkeshemmede som er i en vesentlig avvikende utdanningssituasjon enn den som gjelder for annen ungdom. Unge uføre, personer som er blitt uføre etter alvorlige ulykker eller som lider av alvorlig eller langvarig sykdom er grupper som først og fremst omfattes av unntaket.

Ungdom under 26 år har full anledning til å få andre typer attføringstiltak som kan være like hensiktsmessige i forhold til målet om høvelig arbeid.

SPØRSMÅL NR. 874

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 17. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for at den tidligere stoppordren på kraftlinjene som Hafslund bygger i Østfold ikke lenger er gjeldende, hvorfor bryter Regjeringen løftene til to av dets medlemmer gjennom å ikke vente til arbeidsgruppes rapport er lagt frem og mener at det er helt usannsynlig at det er en sammenheng mellom kraftlinjer og forekomsten av kreft, og hvordan har Regjeringen i tilfelle kommet frem til denne konklusjonen?»

BEGRUNNELSE:

Det har gjennom forskjellige oppslag i mediene i sommer, kommet frem at Hafslund Nett har fått godkjenning til å starte utbygging av nye kraftlinjer i Østfold. Etter å ha vært i kontakt med Hafslund Nett har vi fått bekreftet at arbeidet skulle starte i uke 34.

Dette har ført til sterke reaksjoner blant beboere som blir berørt av dette, særlig fordi det er en utbredt frykt for at den allerede eksisterende kraftlinjen kan være årsaken til forekomsten av kreft i flere familier i området.

Både tidligere helseminister Dagfinn Høybråten og tidligere olje- og energiminister Einar Steensnæs skal tidligere ha gitt stoppordre for utbygging av kraftlinjene i påvente av rapporten fra en arbeidsgruppe som ser på nettopp sammenhengen mellom kraftlinjer og forekomst av kreft. Hafslund Nett behøver nå ikke vente på denne rapporten.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra olje- og energiministeren.

Jeg viser til brev av 3. september 2004 fra Stortingets president vedlagt spørsmål nr. 875 til skriftlig besvarelse etter § 52 i Stortingets forretningsorden fra representanten May Hansen. Jeg viser også til likelydende spørsmål til olje- og energiministeren (skriftlig spørsmål nr. 874). De samme spørsmål er også stilt i likelydende brev av 19. august 2004 fra SVs stortingsgruppe til Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet og Helsedepartementet. Dette svarbrevet er utarbeidet i samråd med olje- og energiministeren og miljøvernministeren.

Til orientering vil jeg opplyse om at Tove Strøm, som er en av beboerne som er berørt av utbyggingen av kraftledningene, ba om et møte med aktuelle myndigheter i anledning utbyggingssaken. Møtet ble avholdt 7. september 2004. Olje- og energidepartementet (OED) og Helsedepartementet (HD), samt Statens strålevern og Kreftregisteret, besvarte her spørsmål fra beboerne i tilknytning til denne saken.

Generelt om forvaltningsstrategien for elektromagnetiske felt og helse

Dagens forvaltningsstrategi ved anlegg av nye kraftledninger og ved anlegg av boligområder, skoler og barnehager etc. i nærheten av kraftledninger er basert på NOU 1995:20 "Elektromagnetiske felt og helse - Forslag til en forvaltningsstrategi". Stortinget sluttet seg til denne strategien ved behandling av St.prp. nr. 65 (1997-98). Sosial- og helsedepartementet oppnevnte i desember 1999 et ekspertutvalg for å vurdere de fem siste års forskning innenfor området elektromagnetiske felt og helse. Utvalget leverte sin innstilling våren 2000, hvor det blant annet ble konkludert med at "De vitenskapelige holdepunkt for at eksponering for svake EMF (elektromagnetiske felt) kan ha helsemessige effekter er fortsatt svake, men noen nye er kommet til. Totalt sett synes hypotesene ikke å gi et klarere bilde av mulige mekanismer for hvordan svake felt kan gi en biologisk effekt nå enn for seks år siden." Etter dette sluttet daværende Sosial- og helsedepartementet seg til de konklusjoner og den forvaltningsstrategi som fremkommer av NOU 1995:20 og St.prp. nr. 65 (1997-98), jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). Forskrift 21. november 2003 nr. 1362 om strålevern og bruk av stråling fastsetter at all eksponering for ikke-ioniserende stråling skal holdes så lavt som praktisk mulig.

Ved behandlingen av enkeltsaker om kraftledninger legger Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Olje- og energidepartementet til grunn de vurderinger og de tilrådinger helsemyndighetene ved Helsedepartementet og fagetaten Statens strålevern til enhver tid gir om elektromagnetiske felt og helse.

Myndighetenes behandling av utbyggingssaken i Østfold

Olje- og energidepartementet har opplyst at Hafslund fikk endelige tillatelser til å bygge og drive den aktuelle kraftledningen ved OEDs vedtak av 22. februar 2001 og 23. april 2004. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til ekspropriasjon og forhåndstiltredelse etter oreigningsloven, foretas det i følge OED ikke nye vurderinger av de forhold som er avklart gjennom konsesjonsbehandlingen så som trasévalg, kabling mv. Disse forholdene ble avklart i forbindelse med klagesak vedrørende anleggskonsesjon i 2001. For ordens skyld har OED gjort oppmerksom på at ferdigstillelse av byggearbeidene heller ikke er avhengig av at slik forhåndstiltredelse innvilges.

I debatten rundt Årum-saken er kabling av kraftledninger trukket frem som et alternativ. Ved å legge kraftledninger i bakken vil som regel magnetfeltet rett over jordkabelen være sterkere enn feltet ved bakken under en tilsvarende luftledning, men magnetfeltet fra en jordkabel reduseres raskere med avstanden enn for en kraftledning.

I NOU 1995:20 side 66 uttales følgende om kabling (og flytting av hus):

"Flytting/riving av hus kan ut fra forebyggingseffekt vurdert opp mot kostnader, ikke anbefales som tiltak. Det samme gjelder for kabling - dette både ut fra kostnader, og ut fra usikkerhet om tiltaket overhodet har noen positiv helseeffekt."

OED opplyser at forvaltningsstrategien, slik den fremgår av NOU 1995:20 og St.prp. nr. 65 (1997- 98), er lagt til grunn for myndighetenes behandling av Årum-saken.

Tillatelse til å starte utbygging av nye kraftledninger i Årum

Bakgrunnen for den oppmerksomhet denne saken har fått, er at Kreftregisteret i mai i år publiserte en studie som konkluderer med økt risiko for brystkreft hos kvinner som har bodd i nærheten av høy-spentledninger over lang tid. For nærmere informasjon viser jeg til vedlagte kopier av brev av 24. mai 2004 fra Helsedepartementet til Statens strålevern og svarbrev av 14. juni 2004 fra Statens strålevern til Helsedepartementet.

Det ble i juni besluttet at det skulle nedsettes en arbeidsgruppe som foreslått av Statens strålevern. Denne arbeidsgruppen skal bl.a. vurdere håndtering av varsomhetsprinsippet som er nedfelt i gjeldende forvaltningsstrategi og eventuelt utarbeide kriterier for hvordan kravet i strålevernforskriften om så lav eksponering som mulig skal ivaretas. Det har aldri vært intensjonen at arbeidsgruppen skal vurdere Årum-saken spesielt, eller at byggingen av planlagte kraftledninger skal utsettes i påvente av en rapport fra denne arbeidsgruppen.

På bakgrunn av at folk i Årum opplevde en unaturlig høy forekomst av krefttilfeller blant beboere nær kraftledningen, har Helsedepartementet bedt Kreftregisteret kontakte kommunehelsetjenesten i Fredrikstad og tilby sin bistand for å se på kreftforekomsten i området. Som det fremgår av vedlagte kopi av brev av 12. juli 2004 fra Helsedepartementet til beboerne på Årum har Helsedepartementet så langt ikke funnet grunnlag for å tilrå at Olje- og energidepartementet skulle avvente Kreftregisterets arbeid. Helsedepartementet vil følge Kreftregisterets arbeid med saken.

Eventuelle helsevirkninger av elektromagnetiske felt fra kraftledninger

Rundt alt elektrisk utstyr og alle strømførende ledninger finnes det elektromagnetiske felt. Det er ikke funnet sikre vitenskapelige holdepunkter for at de feltene vi utsettes for i dagliglivet, gir noen form for skader eller sykdommer.

Som det fremgår ovenfor har Statens strålevern vurdert den nye forskningsstudien fra Kreftregisteret på anmodning fra Helsedepartementet og konkluderer i brev av 14. juni 2004 med at én forskningsstudie ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å endre dagens forvaltningspraksis. Strålevernet har opplyst at det i 2001 ble gjennomført en samlet vurdering av i alt 24 studier om mulig sammenheng mellom forekomst av brystkreft hos kvinner og eksponering for elektromagnetiske felt, herunder felt fra kraftledninger. Konklusjonen var at en økt risiko ikke kunne påvises.

Ifølge Strålevernet gir den nye studien støtte til en fortsatt forsiktighetsholdning i tråd med dagens forvaltningsstrategi i forbindelse med byggesaker og konsesjoner til bygging av nye kraftledninger eller ved oppgradering av eksisterende ledninger. Den arbeidsgruppen som nå nedsettes, skal frem til forsommeren 2005 vurdere håndtering av varsomhetsprinsippet og eventuelt utarbeide kriterier for hvordan kravet i strålevernforskriften om så lav eksponering som praktisk mulig, skal ivaretas.

3 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Brev fra Helsedepartement til Statens strålevern vedrørende elektromagnetiske felt fra kraftledninger, datert 24. mai 2004. Referanse: 200402561-/TIK-1.

Vedlegg 2.

Brev fra Statens strålevern til Helsedepartementet vedrørende elektromagnetiske felt fra kraftledninger, datert 14. juni 2004. Referanse: 2004/00437/ 714/MHA.

Vedlegg 3.

Brev fra Helsedepartement til beboere i Årum vedrørende høyspentledninger og fare for brystkreft - ny kraftlinje i Årum, datert 12. juli 2004. Referanse 200402561-/TIK-5.

SPØRSMÅL NR. 875

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 17. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for at den tidligere stoppordren på kraftlinjene som Hafslund Nett bygger i Østfold ikke lenger er gjeldende, og hvorfor bryter Regjeringen løftene til to av dets medlemmer gjennom å ikke vente til arbeidsgruppens rapport er lagt frem; mener Regjeringen at det er helt usannsynlig at det er en sammenheng mellom kraftlinjer og forekomsten av kreft, og hvordan har Regjeringen i tilfelle kommet frem til denne konklusjonen?»

BEGRUNNELSE:

Det har gjennom forskjellige oppslag i mediene i sommer kommet frem at Hafslund Nett har fått godkjenning til å starte utbygging av nye kraftlinjer i Østfold. Etter å ha vært i kontakt med Hafslund Nett har vi fått bekreftet at arbeidet skulle starte i uke 34.

Dette har ført til sterke reaksjoner blant beboere som blir berørt av dette, særlig fordi det er en utbredt frykt for at den allerede eksisterende kraftlinjen kan være årsaken til forekomsten av kreft i flere familier i området.

Både tidligere helseminister Dagfinn Høybråten og tidligere olje- og energiminister Einar Steensnæs skal tidligere ha gitt stoppordre for utbygging av kraftlinjene i påvente av rapporten fra en arbeidsgruppe som ser på nettopp sammenhengen mellom kraftlinjer og forekomst av kreft. Hafslund Nett behøver nå ikke vente på denne rapporten.

Svar:

Jeg viser til brev av 3. september 2004 fra Stortingets president vedlagt spørsmål nr. 875 til skriftlig besvarelse etter § 52 i Stortingets forretningsorden fra representanten May Hansen. Jeg viser også til likelydende spørsmål til olje- og energiministeren (skriftlig spørsmål nr. 874). De samme spørsmål er også stilt i likelydende brev av 19. august 2004 fra

SVs stortingsgruppe til Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet og Helsedepartementet. Dette svarbrevet er utarbeidet i samråd med olje- og energiministeren og miljøvernministeren.

Til orientering vil jeg opplyse om at Tove Strøm, som er en av beboerne som er berørt av utbyggingen av kraftledningene, ba om et møte med aktuelle myndigheter i anledning utbyggingssaken. Møtet ble avholdt 7. september 2004. Olje- og energidepartementet (OED) og Helsedepartementet (HD), samt Statens strålevern og Kreftregisteret, besvarte her spørsmål fra beboerne i tilknytning til denne saken.

Generelt om forvaltningsstrategien for elektromagnetiske felt og helse

Dagens forvaltningsstrategi ved anlegg av nye kraftledninger og ved anlegg av boligområder, skoler og

barnehager etc. i nærheten av kraftledninger er basert på NOU 1995:20 "Elektromagnetiske felt og helse - Forslag til en forvaltningsstrategi". Stortinget sluttet seg til denne strategien ved behandling av St.prp. nr. 65 (1997-98). Sosial- og helsedepartementet oppnevnte i desember 1999 et ekspertutvalg for å vurdere de fem siste års forskning innenfor området elektromagnetiske felt og helse. Utvalget leverte sin innstilling våren 2000, hvor det blant annet ble konkludert med at *"De vitenskapelige holdepunkt for at eksponering for svake EMF (elektromagnetiske felt) kan ha helsemessige effekter er fortsatt svake, men noen nye er kommet til. Totalt sett synes hypotesene ikke å gi et klarere bilde av mulige mekanismer for hvordan svake felt kan gi en biologisk effekt nå enn for seks år siden."* Etter dette sluttet daværende Sosial- og helsedepartementet seg til de konklusjoner og den forvaltningsstrategi som fremkommer av NOU 1995:20 og St.prp. nr. 65 (1997-98), jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). Forskrift 21. november 2003 nr. 1362 om strålevern og bruk av stråling fastsetter at all eksponering for ikke-ioniserende stråling skal holdes så lavt som praktisk mulig.

Ved behandlingen av enkeltsaker om kraftledninger legger Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Olje- og energidepartementet til grunn de vurderinger og de tilrådinger helsemyndighetene ved Helsedepartementet og fagetaten Statens strålevern til enhver tid gir om elektromagnetiske felt og helse.

Myndighetenes behandling av utbyggingssaken i Østfold

Olje- og energidepartementet har opplyst at Hafslund fikk endelige tillatelser til å bygge og drive den aktuelle kraftledningen ved OEDs vedtak av 22. februar 2001 og 23. april 2004. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til ekspropriasjon og forhåndstiltredelse etter oreigningsloven, foretas det i følge OED ikke nye vurderinger av de forhold som er avklart gjennom konsesjonsbehandlingen så som trasévalg, kabling mv. Disse forholdene ble avklart i forbindelse med klagesak vedrørende anleggskonsesjon i 2001. For ordens skyld har OED gjort oppmerksom på at ferdigstillelse av byggearbeidene heller ikke er avhengig av at slik forhåndstiltredelse innvilges.

I debatten rundt Årum-saken er kabling av kraftledninger trukket frem som et alternativ. Ved å legge kraftledninger i bakken vil som regel magnetfeltet rett over jordkabelen være sterkere enn feltet ved bakken under en tilsvarende luftledning, men magnetfeltet fra en jordkabel reduseres raskere med avstanden enn for en kraftledning.

I NOU 1995:20 side 66 uttales følgende om kabling (og flytting av hus):

"Flytting/riving av hus kan ut fra forebyggingseffekt vurdert opp mot kostnader, ikke anbefales som tiltak. Det samme gjelder for kabling - dette både ut fra kostnader, og ut fra usikkerhet om tiltaket overhodet har noen positiv helseeffekt."

OED opplyser at forvaltningsstrategien, slik den fremgår av NOU 1995:20 og St.prp. nr. 65 (1997- 98), er lagt til grunn for myndighetenes behandling av Årum-saken.

Tillatelse til å starte utbygging av nye kraftledninger i Årum

Bakgrunnen for den oppmerksomhet denne saken har fått, er at Kreftregisteret i mai i år publiserte en studie som konkluderer med økt risiko for brystkreft hos kvinner som har bodd i nærheten av høy-spentledninger over lang tid. For nærmere informasjon viser jeg til vedlagte kopier av brev av 24. mai 2004 fra Helsedepartementet til Statens strålevern og svarbrev av 14. juni 2004 fra Statens strålevern til Helsedepartementet.

Det ble i juni besluttet at det skulle nedsettes en arbeidsgruppe som foreslått av Statens strålevern. Denne arbeidsgruppen skal bl.a. vurdere håndtering av varsomhetsprinsippet som er nedfelt i gjeldende forvaltningsstrategi og eventuelt utarbeide kriterier for hvordan kravet i strålevernforskriften om så lav eksponering som mulig skal ivaretas. Det har aldri vært intensjonen at arbeidsgruppen skal vurdere Årum-saken spesielt, eller at byggingen av planlagte kraftledninger skal utsettes i påvente av en rapport fra denne arbeidsgruppen.

På bakgrunn av at folk i Årum opplevde en unaturlig høy forekomst av krefttilfeller blant beboere nær kraftledningen, har Helsedepartementet bedt Kreftregisteret kontakte kommunehelsetjenesten i Fredrikstad og tilby sin bistand for å se på kreftforekomsten i området. Som det fremgår av vedlagte kopi av brev av 12. juli 2004 fra Helsedepartementet til

beboerne på Årum har Helsedepartementet så langt ikke funnet grunnlag for å tilrå at Olje- og energidepartementet skulle avvente Kreftregisterets arbeid. Helsedepartementet vil følge Kreftregisterets arbeid med saken.

Eventuelle helsevirkninger av elektromagnetiske felt fra kraftledninger

Rundt alt elektrisk utstyr og alle strømførende ledninger finnes det elektromagnetiske felt. Det er ikke funnet sikre vitenskapelige holdepunkter for at de feltene vi utsettes for i dagliglivet, gir noen form for skader eller sykdommer.

Som det fremgår ovenfor har Statens strålevern vurdert den nye forskningsstudien fra Kreftregisteret på anmodning fra Helsedepartementet og konkluderer i brev av 14. juni 2004 med at én forskningsstudie ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å endre dagens forvaltningspraksis. Strålevernet har opplyst at det i 2001 ble gjennomført en samlet vurdering av i alt 24 studier om mulig sammenheng mellom forekomst av brystkreft hos kvinner og eksponering for elektromagnetiske felt, herunder felt fra kraftledninger. Konklusjonen var at en økt risiko ikke kunne påvises.

Ifølge Strålevernet gir den nye studien støtte til en fortsatt forsiktighetsholdning i tråd med dagens forvaltningsstrategi i forbindelse med byggesaker og konsesjoner til bygging av nye kraftledninger eller ved oppgradering av eksisterende ledninger. Den arbeidsgruppen som nå nedsettes, skal frem til forsommeren 2005 vurdere håndtering av varsomhetsprinsippet og eventuelt utarbeide kriterier for hvordan kravet i stråvernforordningen om så lav eksponering som praktisk mulig, skal ivaretas.

3 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Brev fra Helsedepartementet til Statens strålevern vedrørende elektromagnetiske felt fra kraftledninger, datert 24. mai 2004. Referanse: 200402561-/TIK-1.

Vedlegg 2.

Brev fra Statens strålevern til Helsedepartementet vedrørende elektromagnetiske felt fra kraftledninger, datert 14. juni 2004. Referanse: 2004/00437/ 714/MHA.

Vedlegg 3.

Brev fra Helsedepartementet til beboere i Årum vedrørende høyspentledninger og fare for brystkreft - ny kraftlinje i Årum, datert 12. juli 2004. Referanse 200402561-/TIK-5.

SPØRSMÅL NR. 876

Innlevert 3. september 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 14. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Rikstrygdeverkets stoppet utsendelse av månedlig lønns- og trekkoppgave til alle trygdede i Norge fra juni 2004.

Vil sosialministeren ta initiativ til at denne administrative rutinen blir endret, slik at pensjonistene igjen kan få sin månedlige lønsslipp i postkassa?»

BEGRUNNELSE:

Trygdeetaten har i sommer blitt nedringt av pensjonister som ikke lenger får den månedlige "lønnsslippen" i postkassa". Fra og med juni ble nettobeløpet bare sendt til pensjonistenes konto i banken uten noe mer forklaring. Heretter er det bare ved endringer i forhold til forrige måned at det vil bli gitt skriftlig beskjed.

Dagbladet skriver 26. juni at trygdeetaten regner med å spare millioner på effektiviseringen, blant annet i form av spart porto og papir. Det kan være grunn til å spørre om det er riktig å frata mange pensjonister en reell mulighet til å holde orden på sin privatøkonomi med en slik begrunnelse.

Svar:

I juni 2004 foretok Rikstrygdeverket en omlegging av rutinene for meldinger til pensjonistene om utbetalt beløp og foretatte trekk, slik at pensjonistene bare skulle få melding i måneder da det skjer endringer i bruttobeløp eller skattetrekk mv.

Formålet med omleggingen var effektivisering og reduksjon av kostnadene ved betalingsformidlingen i en vanskelig budsjettsituasjon. Virkningen av å

redusere antallet meldinger er foreløpig anslått til 20- 30 mill. kr på årsbasis. Rikstrygdeverket har for øvrig en tilsvarende meldingspraksis for utbetaling av kontantstøtte og barnetrygd, og dette er en praksis som man ikke mottar nevneverdige klager på.

Jeg er oppmerksom på at mange pensjonister har reagert negativt på omleggingen når det gjelder pensjoner, og har fått en vurdering av saken i Finansdepartementet, som er ansvarlig for reglene om utbetalingsmeldinger. Finansdepartementet har kommet til at pensjonistene etter gjeldende regler fortsatt bør gis månedlige meldinger som hittil. Rikstrygdeverket er orientert om dette.

SPØRSMÅL NR. 877

Innlevert 6. september 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 13. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva har Justisdepartementet gjort siden 2002 for å følge opp bestemmelsene i straffegjennomføringsloven § 33?»

BEGRUNNELSE:

Flere ran og ransforsøk den siste tiden har satt søkelys på fengslenes adgang til å gi innsatte permisjon. Straffegjennomføringsloven § 33 slår blant annet fast at det i vurderingen av om en permisjon er sikkerhetsmessig forsvarlig særlig skal legges vekt på om det er grunn til å anta at innsatte vil begå ny straffbar handling.

Svar:

Med hjemmel i straffegjennomføringsloven § 5 har Justisdepartementet gitt en forskrift til loven, og Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF) har utarbeidet utfyllende retningslinjer til loven og forskriften. Forskriften og retningslinjene trådte i kraft sammen med loven 1. mars 2002. I tillegg utgir KSF fortløpende rundskriv og sender ut generelle brev om praktisering av loven til ytre etat.

Forskriften og retningslinjene om permisjon er atskillig mer omfattende enn det gamle fengselsreglementet var. I den forbindelse nevner jeg også at straffegjennomføringsloven § 36 om fastsettelse av vilkår ved permisjon er omfattende utfylt i forskrift og retningslinjer. Fra innholdet vil jeg særlig fremheve følgende:

Forskriften

- viderefører tidligere praksis om at permisjon kan innvilges etter en sammenhengende frihetsberøvelse på minst 4 måneder og i tillegg må 1/3 av straffetiden være utholdt. Er domfelte dømt til mer enn 12 års fengsel, må 4 års sammenhengende straffegjennomføring være utholdt
- viderefører permisjonskvoten på inntil 18 døgn pr. år, med inntil 30 døgn i særlige tilfeller
- gir anledning til å sette ytterligere vilkår enn dem som er oppregnet i straffegjennomføringsloven
- gir adgang til å trekke permisjonen tilbake ved brudd på vilkår eller forutsetninger.

Retningslinjene

- presiserer at en søknad om permisjon skal undergis en konkret helhetsvurdering og bare kan innvilges

- dersom det er sikkerhetsmessig forsvarlig
- gir nye og andre vilkår for utvidet permisjonskvote på inntil 30 døgn pr. år - kan nå bare gis av hensyn til domfeltes barns interesser eller som særlige rehabiliteringstiltak
 - presiserer at det skal tas utgangspunkt i kriminalomsorgens totale kjennskap til domfelte, og at det særlig skal legges vekt på om det er grunn til å anta at han vil begå ny straffbar handling under permisjonen, unndra seg gjennomføringen ved å utebli etter endt permisjon eller bryte forutsetninger og permisjonsvilkår, eller misbruke permisjonen på annen måte
 - presiserer at det i vurderingen bl.a. skal ses hen til atferd hittil under straffegjennomføringen og tidligere fengselsopphold, opplysninger fra andre kilder, straffesaksdokumentene, tidligere straffedommer og hva slags svikt som anses mest sannsynlig
 - presiserer at det ikke kreves alminnelig sannsynlighetsovervekt for sviktfare for å nekte permisjon, og at permisjon ikke skal innvilges når det foreligger en viss sviktfare som ikke kan elimineres ved fastsettelse av vilkår
 - presiserer at politiet og Kripos skal underrettes i forkant av permisjoner når domfelte for eksempel er dømt for alvorlig kriminalitet - blant annet om permisjonens formål, oppholdsadresse under permisjonen og fastsatte vilkår
 - gir nærmere bestemmelser om varsel til fornærmede eller dennes etterlatte
 - presiserer nærmere innholdet i de ulike vilkår som kan fastsettes
 - presiserer at vilkår skal utformes etter en konkret og individuell vurdering av domfelte og de nærmere omstendigheter rundt utgangen, og at det bør undersøkes under hvilke forhold en permisjon vil finne sted, herunder bringe på det rene om domfelte vil bli mottatt på oppgitt adresse og om formålet for permisjonen kan oppfylles
 - presiserer at det ved vilkårfastsettelse skal ses hen til det straffbare forholdets art - særlig om domfelte gjennomfører straff for alvorlig forbrytelse eller særreaksjon, og mulighetene for at vilkårene kan overholdes, samt at det bør undersøkes hvordan en gjennomført permisjon har forløpt
 - presiserer at det ved vilkårfastsettelsen særlig skal foretas angitte undersøkelser når domfelte er dømt for overgrep mot barn, samt at det bør undersøkes om domfelte ved dom er ilagt forbud mot å oppholde seg på bestemte områder eller er ilagt besøks- eller oppholdsforbud.

I Innst. O. nr. 60 (2000-2001) presiserte justiskomiteens flertall som kjent at kontakt med verden utenfor fengselet er viktig av hensyn til rehabilitering og kan være avgjørende for en god start etter endt soning. Flertallet ønsket at dagjeldende praksis for innvilgelse av permisjon skulle videreføres, og presiserte at sikkerhetsmessige hensyn skal være overordnet. Komiteens flertall hadde ingen anmerkninger vedrørende permisjon til særlige grupper, som for eksempel domfelte med tilhørighet til organisert kriminalitet. Dagens regelverk om permisjon er utarbeidet i overensstemmelse med flertallets anmerkninger.

Straffegjennomføringsloven med tilhørende forskrift og retningslinjer åpner for aktiv bruk av individuelt tilpasset straffegjennomføring og differensiering. Regelverket har et utpreget dualistisk preg, der forening av hensynet til sikkerhet og rehabilitering, jf. formålsbestemmelsen i straffegjennomføringsloven § 2 og innholdsbestemmelsen i lovens § 3 gir svært store utfordringer, som kriminalomsorgen daglig takler på en god måte.

En gradvis tilbakeføring til samfunnet kan bidra til å motvirke ny kriminalitet, og kriminalomsorgen forbereder den enkelte domfelte på et liv i frihet gjennom kontakt med familie og øvrig sosialt nettverk ved å innvilge permisjoner - forutsatt at det er sikkerhetsmessig forsvarlig.

Retningslinjene gir omfattende føringer for den sviktfarevurderingen som skal foretas. Det fremstår krystallklart at permisjon ikke er en rettighet og skal bare innvilges dersom nettopp sikkerhetsmessige hensyn ikke taler mot - herunder om det er grunn til å anta om domfelte vil begå ny straffbar handling. Retningslinjene presiserer at atferd under soning kun er ett moment i vurderingen, og det skal foretas en skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle. Hele historikken til domfelte er relevant i vurderingen av om permisjon skal innvilges, og det skal blant annet legges vekt på opplysninger fra andre kilder, straffesaksdokumenter, tidligere straffedommer og oppførsel under tidligere fengselsopphold.

I retningslinjene til straffegjennomføringsloven vedrørende soning i høyrisikoavdelinger er det uttrykkelig presisert at det skal legges et særlig høyt kontrollnivå til grunn ved blant annet innvilgelse av permisjon.

I 2003 var det 100 tilfeller av uteblivelse fra til sammen 26 329 registrerte innvilgede permisjoner; en sviktandel på 0,37 pst. Tilsvarende andel for 2002 fra 0,47 pst. Dette viser etter min oppfatning at sikkerhetsvurderingene rundt permisjoner i all hovedsak er meget gode. I de fleste tilfeller sviktes det i form av for sen tilbakekomst etter endt permisjon. Svikt i form av at det avdekkes ny alvorlig kriminalitet skjer kun helt unntaksvis.

Til tross for svært lave svikttall, innebærer konkrete enkeltsaker at det unntaksvis kan stilles spørsmål om regelverket er anvendt på korrekt og hensiktsmessig måte. Samtidig understreker jeg at kriminalpolitikken ikke kan styres gjennom enkeltsaker.

Oppslag i medier gir ofte en ensidig fremstilling av en saks faktum, samtidig som jeg forstår at oppslagene kan vekke reaksjoner.

Etter min oppfatning er gjeldende regelverk hensiktsmessig; utfordringen ligger i å foreta gode skjønnsmessige vurderinger. I den forbindelse nevner jeg at et nytt kartleggingsverktøy med hensyn til sikkerhetsvurdering - Oasys - nå prøves ut i kriminalomsorgen. Infoflytsystemet mellom politiet og kriminalomsorgen er operativt og vil være et viktig verktøy i denne forbindelse. Et kommende rundskriv vil omhandle samarbeid mellom kriminalomsorgen og politi- og påtalemyndighet, og vil innebære jevnlig møter mellom etatene for å utveksle informasjon og foreta risikovurderinger av domfelte.

Kriminalitetsbildet endrer seg kontinuerlig, og selv om kriminaliteten i Norge samlet sett går ned, ser vi en bekymringsfull utvikling med mer brutal og organisert kriminalitet. Dette har forsterket seg etter at straffegjennomføringsloven trådte i kraft. I Sverige

har vi sett at farlige fanger har rømt fra fengsler under dramatiske omstendigheter, og Norge vil neppe være forskånet fra denne utviklingen. Samtidig har vi hatt enkelte beklagelige tilfeller med alvorlig svikt under soning i Norge.

Dette har ledet til de presiseringer av regelverket og støtte for skjønnsutøvelsen som nå er gitt i KSF sitt brev av 29. juli 2004 om gjennomføring av straff og varetekt for personer med tilhørighet til organisert kriminalitet.

Brevet er utarbeidet for fortsatt å ivareta de sikkerhetsmessige utfordringene knyttet til de tyngste kriminelle og for å komme en forsterket utvikling i forkjøpet. Brevet inneholder reelt sett intet nytt, men innebærer økt vekt på individuelt tilpasset straffegjennomføring med økt differensiering - særlig med hensyn til valg av soningssted, soningsregime og tidspunkt for prøveløslatelse for de tyngste kriminelle. Jeg anser dette brevet som et viktig støtteskriv til tilsatte i ytre etat, som til daglig forholder seg til krevende og ressurssterke innsatte og advokater.

Avslutningsvis nevner jeg at Justisdepartementet, KSF og kriminalomsorgsregionene følger praktiseringen av regelverket nøye. KSF styrer etaten gjennom sin rolle som klageorgan i enkeltsaker, ved besøk til regionene, i etatsledermøter og gjennom innrapporteringer. Gjeldende regelverk vurderes kontinuerlig, og som nevnt innledningsvis utgis rundskriv og generelle brev. Regionene styrer fengslene gjennom sin rolle som klageorgan, ved styringsmøter med fengslene, gjennom årlige inspeksjonen samt gjennom innrapporteringer.

SPØRSMÅL NR. 878

Innlevert 6. september 2004 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Forskriften for gjenanskaffelse av trygdefinansiert bil fremstår som en urimelig forskjellsbehandling mellom arbeidstakere i ordinært arbeid og i varig tilrettelagt arbeid (VTA). Rikstrygdeverket har uttalt at ansettelse i VTA sidestilles med "fritidsaktiviteter", og derfor ikke kommer inn under regelen for gjenanskaffelse før vilkåret om 11 års brukstid er oppfylt.

Deler statsråden denne oppfatningen om at yrkeskvalifiserende tiltak skal sidestilles med fritidsaktiviteter?»

BEGRUNNELSE:

Gjenanskaffelse av trygdefinansiert bil er ofte nødvendig dersom den bilen en allerede disponerer stadig må på verkested, og slik ikke kan dekke det nødvendige transportbehov.

Stønad til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet hjemler gjenanskaffelse av bil etter 8 års brukstid.

Imidlertid mener Rikstrygdeverket at deltakelse i arbeidsmarkedstiltaket VTA ikke omfattes av begrepet "arbeidsliv", til tross for at det betales skatt av opptjent bonuslønn og til tross for krav om å levere sykmelding ved sykefravær.

For de som rammes og andre med tilsvarende svak privatøkonomi, er bonuslønnen på 1 G i VTA av avgjørende betydning. De har ikke råd til å miste denne, men risikerer å måtte si opp jobben og miste inntekt på grunn av manglende tilrettelagt transport til og fra arbeidsstedet.

Svar:

Etter forskrift om stønad til bil kan det gis stønad til gjenanskaffelse dersom bilen er brukt i minst 11 år.

Det kan gis stønad til gjenanskaffelse av bil selv om vilkåret om brukstid (11 år) ikke er oppfylt dersom dette er nødvendig på grunn av endringer i helsetilstanden til den som har fått støtte til bil.

Det gis også stønad til gjenanskaffelse av bil når stønad er gitt til bedring av funksjonsevnen i *arbeidslivet* (folketrygdloven § 10-5) og eieren har hatt bilen i minst 8 år og bilen har kjørt i minst 150 000 kilometer.

Forskriften skiller etter dette ikke mellom arbeidstakere i ordinært arbeid eller i varig tilrettelagt arbeid. Det avgjørende i forhold til hvorvidt det gis stønad til bil i forbindelse med arbeid etter § 10-5 er således ikke hva slags bedrift man er ansatt i, men om ansettelsesforholdet medfører reduksjon eller bortfall av pensjonsytelsene.

Det foreligger for tiden ingen planer om å endre loven på dette punktet.

SPØRSMÅL NR. 879

Innlevert 6. september 2004 av stortingsrepresentant Rolf Reikvam

Besvart 14. september 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Konservatorutdannelsen ved Universitetet i Oslo (UiO) har siden starten i 1998 slitt med å få på plass en fast finansieringsordning for studentenes turnusår. En av grunnene er uavklarte ansvarsforhold mellom tre departementer. Et slikt turnusår er avgjørende for at studentene skal få profesjonskompetanse og innføring i praktiske konserveringsteknikker, men med ny gradsstruktur under kvalitetsreformen ble turnusåret fjernet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et fremtidig turnusår og et høyt praksis- og kompetansenivå i konserveringsfaget?»

BEGRUNNELSE:

Konservering av kunst- og kulturhistorisk materiale er avgjørende dersom Norge skal kunne ivareta og videreutvikle sin nasjonale hukommelse. Rundt om i landets arkiver, biblioteker og museer finnes det en rekke gjenstander og objekter av stor kulturhistorisk betydning, som ikke vil overleve sin egen tid dersom de ikke settes i stand for den neste. Det store forfall og etterslep som er avdekket ved flere kulturhistoriske institusjoner de siste årene gir derfor god grunn til bekymring.

Gjennom Riksrevisjonens undersøkelse av samlingene ved fem av våre fremste museer, universitetsmuseene (Dokument nr. 3:9 (2003-2004)) ble det avdekket at museenes samlinger i mange tilfeller oppbevares under forhold som gir utilstrekkelig beskyttelse mot nedbrytende faktorer og at de tiltak som er truffet for å sikre samlingene er til dels utilstrekkelige. Riksrevisjonen understreker at nedbrytende prosesser forløper langsomt og at mangelfull innsats i dag må forventes å medføre enda større skader på gjenstandene over tid.

Å rette opp i slike kritiske tilstander forutsetter personer med innsikt og tilstrekkelig kompetanse i konserveringsmetoder og behandlings- og bevaringsteknikker. Opprettelsen av et studium i konservering av kunst- og kulturhistorisk materiale ved UiO i 1998 var derfor på høy tid og resultatet av stort behov. Studiet skulle følge vanlig gradsstruktur, og for å få profesjonsutdanning skulle det i tillegg gis et obligatorisk turnuser med lønn.

Dette turnusåret har det vist seg vanskelig å finne gode finansieringsordninger for. Fordi det finansielle ansvaret for turnusåret har vært delt og uavklart mellom tre departementer, har det vært vanskelig å mobilisere en samlande innsats for ordningen. Om det er dette som er bakgrunnen for at hele turnusåret nå har forsvunnet med den nye gradsstrukturen under kvalitetsreformen, eller om det skyldes ren glemsomhet, vites ikke. Problemet er uansett at til tross for en museums- og kulturhistorisk sektor med enorme etterslep, så sitter vi igjen med en konservatorutdannelse som ikke er i stand til å gi sine studenter den nødvendige praktiske opplæring og innføring. Dette svekker utdannelsens profesjonsverdi og kan umulig ha vært intensjonen da studiet ble opprettet for bare 6 år siden.

Svar:

Konserveringsstudiet besto tidligere av et stofag i konservering, og i tillegg skulle studentene ha et lønnet turnusår ved en institusjon som utfører teknisk konservering. Første studentkull ble tatt opp uten at finansiering av turnusåret var avklart, og det viste seg ikke å være mulig å prioritere turnusplasser i tilstrekkelig antall ved de aktuelle institusjonene. Utdannings- og forskningsdepartementet ba i brev av 27. juni 2001 Universitetet i Oslo om legge om turnusdelen, eventuelt avvikle den etter at praksisåret for de studentene som var tatt opp, var avsluttet departementet ba videre om at det fremtidige studieopplegget måtte legges opp slik at det ikke ble påregnet midler fra brukerdepartementene.

Ved innføringen av Kvalitetsreformen etablerte Universitetet i Oslo et nytt masterprogram i arkeologi, kunsthistorie og konservering, med opptak av første studentkull høsten 2004. Programmet har to spesialiseringsretninger: kunstkonservering og objektkonservering, og studentene har en praksisperiode på ett semester.

Universitetet i Oslo, ved Institutt for arkeologi, kunsthistorie og konservering, står som faglig ansvarlig for det nye masterprogrammet. Jeg er trygg på at studentene gjennom programmet får god og tilstrekkelig kompetanse i praktiske, så vel som teoretiske aspekter ved faget. Det har, etter det jeg kjenner til, ikke kommet signaler verken fra fagmiljøene eller museene som tyder på at det er grunn til å forvente noe annet. Jeg vil også understreke at en praksisperiode på ett semester ligger innenfor europeiske rammer for utdanning i konserveringsfaget.

Dokument nr. 15:45

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 880

Innlevert 7. september 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 15. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«En elgjeger i Telemark kjemper for å kunne fortsette å gå på elgjakt også etter at han har blitt lam fra brystet og ned som følge av ei arbeidsulykke i skogen. De praktiske utfordringene har latt seg løse, men elgjegeren sliter med å få tillatelse fra myndighetene til å kunne delta i jakta på sine premisser.

Vil miljøvernministeren sørge for en tillempling av regelverket, slik at også en som er funksjonshemmet kan delta på elgjakt?»

BEGRUNNELSE:

Samfunnet har lagt til rette slik at funksjonshemmede skal kunne være aktive og delta på de fleste samfunnsområder, men det viser seg at det å kunne delta på jakt er vanskeligere å få til for funksjonshemmede enn mange andre gjøremål.

Den funksjonshemmede jegeren i denne saken har fått spesialtilpasset et terrengkjøretøy, slik at han kommer seg ut i skogen. Grunneieren har gitt tillatelse til at han kan bruke dette. Det har imidlertid ikke latt seg gjøre å få tillatelse fra myndighetene til å sitte på post på kjøretøyet. Han har fått beskjed om at han må ta med seg en ordinær rullestol og sette seg over i denne før han kan delta i jakta. Det vil være strevsomt for jegeren, og han må ha hjelp av andre for å klare å komme over i rullestolen. På denne måten blir det mye mer plundrete for den funksjonshemmede å kunne delta på jaktlaget enn det hadde behøvd å være.

Svar:

Bestemmelsene i viltlovens kapittel om utøvelse av jakt og fangst bør sees som bidrag til å utvikle en god jaktetikk i Norge. Loven presiserer at jakt og fangst skal utøves på en måte som ikke utsetter viltet for unødige lidelser eller medfører fare for mennesker, husdyr eller eiendom. Lovens § 21 regulerer bruk av motordrevet framkomstmiddel under jakt og setter blant annet forbud mot å løse skudd fra motorkjøretøy under jakt.

Jeg har stor forståelse for situasjonen til den funksjonshemmede jegeren som representanten Enger beskriver i spørsmålet sitt. Gjeldende regelverk gir imidlertid ingen adgang for viltmyndighetene til å dispensere fra denne bestemmelsen. Det kan imidlertid synes som at dette regelverket ikke i tilstrekkelig grad fanger opp den situasjonen representanten Enger beskriver. Etter mitt syn bør det i særlige tilfeller kunne dispenseres fra bestemmelsen om å løse skudd fra motorkjøretøy under jakt. I dette ligger ikke at jeg ønsker en generell oppmyking av forbudet. En adgang til å dispensere fra denne bestemmelsen skal bare brukes unntaksvis, for å unngå at det oppstår åpenbare urimeligheter. En slik bruk av dispensasjonsadgangen vil ikke være i strid med intensjonene i viltloven.

Jeg vil derfor iverksette et arbeid med sikte på å endre gjeldende regelverk, slik at det blir åpnet for å kunne søke om dispensasjon i tilfeller som denne saken er et eksempel på.

SPØRSMÅL NR. 881

Innlevert 7. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 21. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«En kvinne fra Karasjok som falt og skadet seg kunne etter å ha oppsøkt en fremmedspråklig lege lese i sin egen pasientjournal at hennes plager skyldtes at hun hadde blitt truffet av lynet. Det har vært et mangeårig problem i indre Finnmark å få til en stabil primærlegedekning med leger som også behersker det samiske språk, og som kjenner kulturen i det området der de skal arbeide.

Vil statsråden ta initiativ til å bedre denne situasjonen, eksempelvis gjennom en statlig virkemiddelordning?»

BEGRUNNELSE:

Det foreligger opptak til legestudiet på særskilte vilkår, også fra samiske kjerneområder, men uten at det i dag knyttes forpliktelser til opptaket. Slike forpliktelser (for eksempel bindingstid etter endt studium) kan bidra til å bedre legedekningen i indre Finnmark. En statlig virkemiddelordning knyttet til annonseutgifter ved stillingsutlysning, dekning av reisekostnader ved flytting, og eventuelt dekning av videre- og etterutdanning av helsepersonell i virkemiddelområdet kan bidra til at legedekningen over tid bedres og at det skapes større stabilitet, og mindre behov for bruk av utenlandske vikarer. En del av ordningene kan knyttes opp til bindingstid i virkemiddelområdet.

Svar:

Før jeg besvarer spørsmålet, vil jeg vise til Stortingets spørretime den 11. februar 2004. I spørsmål nr. 4 til helseministeren tok stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo opp problemer med legedekningen i indre Finnmark. Helseministeren ble da spurt om han ville vurdere å knytte plikttjeneste til spesialopptak til medisinstudiet slik at studieplasser som gis på spesielle vilkår kan virke rekrutterende til distrikter med særlig store rekrutteringsvansker. Jeg viser til det svaret som tidligere helseminister Dagfinn Høybråten gav den 11. februar 2004, og slutter meg til dette.

I skriftlig spørsmål nr. 881 nevnes statlig dekning av reisekostnader og annonseutgifter med mer som aktuelle som virkemidler. Slike oppgaver er etter min oppfatning kommunenes/arbeidsgivernes ansvar, og dette er gjennomgående for hele helsetjenesten.

Helsedepartementet har bedt Sosial- og helsedirektoratet vurdere muligheten for å etablere en ordning der medisinske kandidater med samisk bakgrunn som ønsker turnustjeneste i samisktalende områder kan få dette ønsket oppfylt gjennom særplass. Det vises her til turnusforskriften § 9 annet ledd bokstav c) som innebærer at samisktalende som ønsker turnusplass i samisktalende områder kan søke om særplass.

Jeg har fått opplyst at Statens autorisasjonskontor for helsepersonell i løpet av de tre siste årene kun har mottatt søknad fra én søker som ønsket særplass som faller inn under turnusforskriften § 9. Søknaden ble avslått fordi søkeren søkte om særplass i en kommune (Tromsø) som ikke faller inn under begrepet "område med samisktalende befolkning".

Jeg registrerer at representanten Ballo og jeg har en felles erkjennelse av problemene med rekruttering og stabilitet i allmennlegetjenesten i indre Finnmark. Departementet har derfor bedt Sosial- og helsedirektoratet i samarbeid med fylkesmannen i Finnmark og berørte kommuner å legge en plan som på både kort og lang sikt har som formål å bedre legedekningen/ rekrutteringen.

Det finnes en rekke eksempler på at kommuner på eget initiativ er aktive når det gjelder rekruttering av nyutdannede leger. Et eksempel er at kommuner inngår frivillige avtaler med femteårs og/eller sjetteårs medisinstudenter om sommerjobber, fremtidig turnusplass og annet som kan bidra til interesse for arbeid i kommunene. Sosial- og helsedirektoratet arbeider med å tilrettelegge en ny modell for at medisinske kandidater, som ønsker det, kan velge turnussted enten i Sogn og Fjordane eller Finnmark to år før de er ferdige med studiet. Dette vil kunne gi stor forutsigbarhet, garantert turnusplass og være en mulighet for stabilisering og rekruttering til disse områdene. Jeg vil også nevne at fylkesmannen i Finnmark forvalter statlige tilskuddsmidler til etter- og videreutdanning av allmennleger i fylket.

En undersøkelse utført av Samisk høgskole viser også betydningen av at kommunene legger boligforholdene bedre til rette for helsepersonell.

Jeg vil avslutningsvis understreke arbeidsgivers ansvar og plikter når de tilsetter helsepersonell. Statens helsetilsyn viser til at flere arbeidsgivere ikke regelmessig undersøker tidligere arbeidsforhold, relevante dokumenter eller foretar intervjuer av helsepersonell. Det er ikke tilstrekkelig kun å forholde seg til autorisasjonspapirene. Kommunene/arbeidsgiverne må samarbeide med de aktuelle aktørene i forbindelse med rekruttering og stabilisering.

SPØRSMÅL NR. 882

Innlevert 7. september 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 15. september 2004 av olje- og energiminister Thorhild Widvey

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for at Olje- og energidepartementet har lagt ordningen med sivil bredskap for oljerasjonering i fredstid "på is", og vil statsråden legge fram en egen sak om dette for Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

Ordningen er hjemlet i FOR 1983-08-01 nr. 2141: Forskrift om oljerasjonering ved oljeforsyningskriser i fredstid, og formålet med rasjoneringen er å sikre en samfunnsmessig prioritert fordeling av knappe oljeforsyninger. Norge har en egen avtale om samarbeid med Det internasjonale energibyrå (IEA). IEA har krisehåndteringsprogrammer for bruk ved oljeforsyningskriser i fredstid. Programmene forutsetter bl.a. at medlemslandene har etablert ett sett med forbruksbegrensende tiltak som kan iverksettes på kort varsel. Norge har på eget initiativ valgt å vedta tilsvarende forbruksbegrensende tiltak.

Fram til 1. januar i år har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) fått penger fra Olje- og energidepartementet for å forvalte forskriften gjennom opplæring av ansvarlige ledere og nestledere i kommunene. Når denne opplæringen synes å være lagt "på is", vil det innebære en svekkelse av den sivile beredskapen, og på sikt at den forvitrer helt.

Bakgrunnen for forskriften var oljekrisen i 1973- 74, med skyhøye oljepriser. Det er ikke mulig å utelukke at vi kan oppleve et slikt scenario på nytt, ikke minst med tanke på hvordan krigen i Irak har påvirket den internasjonale oljeprisen.

I et intervju med The Guardian 3. juni 2004 har oljeanalytikeren Fadel Gheit påpekt at det vil ha dramatiske konsekvenser for den internasjonale oljeprisen dersom terrorister skulle slå til mot den Saudi Arabiske oljeterminalen Ras Tanura: "I cannot think of any more logical target for terrorists. It [Ras Tanura] is the nerve centre for the Saudi oil trade but also for global exports. If you can blow up the Pentagon in broad daylight, then it cannot be impossible to fly a plane into Ras Tanura - and then you are talking \$100 [per barrel] oil."

I en situasjon med knapphet på olje og skyhøye priser vil det å overlate fordelingen til markedsmekanismene alene bety at det kun er personer og selskaper med høy betalingsevne som kan skaffe seg bensin (bilbensin, flybensin), gassoljer (autodiesel, lett fyringsolje, marine gassolje), og parafin (fyringsparafin, jetfuel), uten at de nødvendige samfunnsmessige hensyn blir tatt. Dessuten synes det som om det å legge ordningen "på is" vil være i strid både med vår avtale med IEA og nevnte forskrift.

Svar:

Norske oljeselskaper sørger i det daglige for en kostnadseffektiv og sikker forsyning og distribusjon av oljeprodukter til forbrukerne. Oppgaven vil være den samme også i situasjoner på hele krisespekteret, fra forstyrrelser og mulige knapphetssituasjoner i markedet i fredstid til større kriser. Jeg har stor tro på at selskapene vil kunne skjøtte oppgaven sin også i krisesituasjoner, uten at myndighetsstyrte tiltak iverksettes. Innenfor drivstoffberedskapen fremstår særskilte beredskapstiltak først som aktuelle, når markedet alene ikke

lenger håndterer situasjonen. Trekk i våre sivile beredskapslagre av oljeprodukter, som staten v/OED eier vil, om nødvendig, kunne være et effektivt virkemiddel.

I størrelse tilsvarer beholdningene ca. 20 dagers dekning av normalforbruket i Norge, mens oljeselskapenes lagerbeholdninger av oljeprodukter i dag utgjør anslagsvis 50 dagers normalforbruk.

I global sammenheng og i forhold til dagens trusselbilde kan en større eller mindre svikt i oljeleveransene og en påfølgende fysisk mangel på råolje/produkter være et mulig krisescenario. I en slik situasjon kan det være aktuelt for Det internasjonale energibyrå (IEA) å utarbeide og - om markedet skulle svikte - iverksette en koordinert handlingsplan for å dempe virkningene av svikten. Enkelte planer av denne typen har vært utarbeidet og vedtatt i de senere år, men ikke iverksatt, fordi det ikke har vært behov for dette. Markedet har gjenopprettet balansen mellom tilbud og etterspørsel. Norge, med egen medlemskapsavtale, har uten unntak sluttet seg til planene og sagt seg villig til å bidra med beholdninger i den størrelsesorden det er snakk om. Det har dreid seg om relativt beskjedne volumer. Bruk av våre beredskapsbeholdninger har vært oppgitt som norsk tiltak i plansammenheng. Dette er i tråd med utviklingen i IEA- og EU- landene, hvor trekk i myndighetskontrollerte beredskapslagre i økende grad vektlegges som relevant tiltak for en mangelsituasjon. Lagertrekk vurderes som effektivt og målrettet og kan iverksettes raskt.

Tradisjonelle, forbruksbegrensende tiltak som for eksempel begrensning i leveransene og kortrasjonering er i dag nedprioriterte tiltak i IEAs krisehåndteringsplaner, men ikke formelt avvirket. Nedprioriteringen skyldes bl.a. at forberedelsene er langvarige

og virkningene usikre. Når det gjelder vårt oljerasjoneringsystem, vil jeg nevne at kortrasjonering først skal iverksettes når krisen antas å vare i minst 6 måneder og forbruket må skjæres ned med ca. 20 pst. eller mer. Før iverksettelse kreves en forberedelsestid på anslagsvis 3 måneder for å forberede det tekniske opplegget og bygge opp et omfattende apparat for å gjennomføre og kontrollere rasjoneringsordningen. Under forberedelsesfasen er det forutsatt at andre forbruksbegrensende tiltak som sparekampanjer og leveransebegrensninger skal løpe.

I dag vurderes oljerasjoneringsystemet som mindre egnet, bl.a. fordi det - som også nevnt over - tar lang tid å iverksette og krever oppbygging av et stort apparat på regionalt og kommunalt plan. Jeg finner det derfor ikke hensiktsmessig å videreføre ordningen med ajourhold av og opplæring i dette systemet.

Rasjoneringsystemet kan bl.a. sees i sammenheng med vår IEA-avtale og forpliktelsene om bidrag i form av "tilleggsleveranser som måtte kunne skaffes til veie gjennom passende etterspørselsbegrensende tiltak og ved utnyttelse av slik reserveproduksjonskapasitet som måtte forefinnes". Avtaleteksten gjenspeiler imidlertid de tiltak man den gang anså som mulige. Utviklingen innenfor internasjonal krisehåndtering har imidlertid drevet fram andre, mer egnede tiltak, som for eksempel trekk i beredskapslagre.

Jeg gjør imidlertid oppmerksom på at oljerasjoneringsystemet fremdeles eksisterer, og kan - som en siste utvei - benyttes.

Med bakgrunn i dette har jeg så langt ikke vurdert det som nødvendig å legge fram en egen sak om dette for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 883

Innlevert 7. september 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 13. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I Avisa Nordland den 3. september 2004 er det en artikkel om ressursituasjonen hos statsadvokaten i Nordland. Denne antyder at det kan bli aktuelt å utsette saker utenfor Bodø av økonomiske hensyn. Førstelagsmann i Hålogaland lagmannsrett avviser dette kategorisk som et mulig tiltak.

Dersom det skulle oppstå en situasjon hvor statsadvokaten i Nordland ikke lenger makter å gjennomføre saker utenfor Bodø av økonomiske hensyn, er det akseptabelt for justisministeren, og hva må gjøres for å forhindre at så skjer?»

BEGRUNNELSE:

I en artikkel i Avisa Nordland kommer det frem at statsadvokaten i Nordland hevder at den økonomiske situasjonen ved embetet for tiden er svak. Statsadvokaten har ifølge avisa ovenfor politimestrene og tingsrettene i Nordland og Hålogaland lagmannsrett i brev form tatt til orde for at saker utenfor Bodø, kan bli utsatt av hensyn til den økonomiske situasjon. Dette begrunnes blant annet med at man har prosedert uvanlig mange saker ved domstoler utenfor Bodø og i Høyesterett.

Førstestatsadvokaten har også vært i kontakt med Hålogaland lagmannsrett og bedt domstolen bestrebe seg på å komme til Bodø i ankesaker for på denne måten å spare statsadvokaten for ekstra utgifter.

Siden andre medieoppslag den siste tiden har vist at svært mange saker venter på behandling i domstolene, er dette etter mitt skjønn et alvorlig varsku. Justisministeren har ved flere anledninger påpekt behovet for hurtig og forsvarlig behandling ved våre domstoler og en slik "trussel" må det derfor reageres på.

Slik undertegnede er det må man her enten påpeke statsadvokatens klare ansvar for fremdrift innen sitt saksområde, samtidig som man vurderer ressursituasjon for embetet. Uansett er det ikke akseptabelt at saker ikke får sin behandling ut fra ovennevnte forhold.

Imøteser Deres svar med interesse.

Svar:

Jeg er kjent med at politiet og påtalemyndigheten opplever at budsjettet inneværende år er stramt. Jeg beklager at førstestatsadvokaten i Nordland har funnet å gå til det skritt å utsette saker utenfor Bodø av økonomiske hensyn. Riksadvokaten har opplyst at han som følge av dette har bedt om en nærmere, detaljert redegjørelse for den økonomiske situasjon ved

embetet. Denne redegjørelsen skal avgis medio september. Videre har han bedt om nærmere opplysninger om rettsdager (avviklede og berammede) og saker sendt domstolene for berømmelse. Riksadvokaten vil gjennomgå materialet straks det mottas, og har berømmet et møte i Bodø med førstestatsadvokaten i slutten av måneden for en grundig diskusjon om situasjonen.

Riksadvokaten har meddelt førstestatsadvokaten at berømmelser i fristsakene (saker med varetektsfengsling og saker med unge lovbytere) må finne sted som normalt. Påtalemyndigheten kan selvsagt ikke være årsak til at de lovsatte frister for hovedforhandling og ankeforhandling ikke blir overholdt.

Jeg minner for øvrig om at jeg tidligere har varslet Stortinget om at ressursituasjonen i den høyere påtalemyndighet kan medføre at saker som ikke er bundet av lovbestemt frist, må berammes senere enn det som ellers ville vært mulig, og minner om St.prp. nr. 1 (2003-2004) side 118, der det heter:

"Antall aktorater ventes å bli betydelig også i 2004. Fristreglene innebærer at embetene må organiseres annerledes for å sikre at det er ledig aktorkapasitet når fristsakene skal opp for retten. Samtidig må en sørge for at det er plass til annen straffesaksbehandling og fagledelse. Dette kan i praksis medføre at de sakene som ikke er fristbundet, blir iretteført på et senere tidspunkt enn det som ellers kunne vært mulig, jf. for øvrig omtale i St.prp. nr. 65 (2002-2003)."

Ved den avtalte gjennomgang med førstestatsadvokaten i slutten av måneden vil riksadvokaten også se nærmere på om flere av sakene kan iretteføres med politiaktor. Kvalitetskravet er imidlertid her ufravikelig. Saken må ut fra alvor, omfang og kompleksitet egne seg for politiaktor, og den aktuelle aktor må ha de tilstrekkelige kvalifikasjoner.

Jeg har full tillit til riksadvokatens videre håndtering av saken, og kommer til å holde meg underrettet om de beslutninger han måtte treffe.

SPØRSMÅL NR. 884

Innlevert 7. september 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 17. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Vansjø-Hobølvassdraget i Østfold og Akershus er sterkt forurensset, og det er en massiv årlig oppblomstring av giftige blågrønnalger. SFT mener at det må gjennomføres tiltak snarest mulig og anbefaler at Miljøverndepartementet regelmessig overvåker Vansjø-Hobølvassdraget. De planlagte tiltakene vil koste flere hundre millioner kroner. Regjeringen har ikke tatt situasjonene på alvor ved å bevilge 2-3 mill. kr de siste årene.

Hva vil statsråden foreslå å bevilge av midler og iverksette av tiltak som en konsekvens av SFTs rapport?»

BEGRUNNELSE:

Forurensere skal betale, det har vært politikken i Norge de siste årene. Statlig styrt landbrukspolitikk har vært med på å forurense vassdragene i Akershus og Østfold, det er særlig avrenning fra landbruket som bidrar til tilførsel av næringssalter. Det er naturlig at staten betaler en betydelig del av oppryddingen og tiltakene som er nødvendig og en konsekvens av styrt landbrukspolitikk. Det er naturlig at man ser dette i sammenheng med tidligere aksjoner som for eksempel i Mjøsa. Statsråden har nå vært på banen og lovet et større engasjement i Vansjø, det er nødvendig og det haster.

Svar:

Vannkvaliteten i Vansjø har over lengre tid gradvis blitt forverret. Jeg ba derfor Statens forurensningstilsyn (SFT) i sommer om å analysere forholdene nærmere og gi en statusrapport for situasjonen i Vansjø-Hobølvassdraget.

Rapporten fra SFT konkluderer med at Vansjø er sterkt overbelastet av næringssalter, og deler av Vansjø har fått en kraftig algeoppblomstring med innslag av giftige alger. Problemene skyldes i hovedsak utslipp av avløpsvann og avrenning fra landbruket og det er viktig at tilførslene av næringssalter fra begge disse kildene reduseres kraftig.

Jeg er glad for at kommunene gjennom Morsa-prosjektet har tatt tak i problemene og satt i verk tiltak som vil bedre vannkvaliteten. Det er helt klart at Morsa-prosjektet og den helhetlige tilnærmingen til forurensningsproblemene som er lagt til grunn, har

bidratt til å fremskynde arbeidet med å redusere utslippene til Vansjø.

På bakgrunn av forurensningssituasjonen i Vansjø, vil Miljøverndepartementet og særlig SFT etablere et nærmere samarbeid med Morsa-prosjektet, for på den måten å styrke arbeidet med å bedre vannkvaliteten i vassdraget. SFT mener at situasjonen i vestre del av Vansjø er så alvorlig at også ekstraordinære tiltak direkte i sjøen bør vurderes nærmere. Dette kan være utfisking av spesielle fiskearter, tilførsel av oksygen, høsting av vegetasjon, endringer i reguleringen av vannføringen gjennom vassdraget mv. Jeg er enig i at dette nå raskt må utredes.

Når det gjelder opprydding på avløpssektoren, vil dette være et kommunalt ansvar. Her gjelder prinsippet om at forurensere skal betale. Kommunene har allerede de nødvendige virkemidlene til å sørge for tilstrekkelig rensing av utslipp fra enkelthus og hytter, og til å oppgradere det kommunale avløpsnett der det er nødvendig. Budsjettposten hvor Miljøverndepartementet støttet avløpstiltak i Vansjø-Hobølvassdraget har med Stortingets tilslutning blitt overført til Kommunal- og regionaldepartementet. Det vil likevel både i år og i de neste 3 år bli gitt statlig støtte fra denne posten.

Jordbruket tilførte vassdraget ca. 11 tonn fosfor pr. år før iverksettingen av tiltak og skal i henhold til tiltaksplanen redusere sine tilførsler med drøyt 7 tonn. Lokale bønder har i løpet av de tre siste årene gjennomført et imponerende løft og har blant annet fjernet ca. 4 tonn med fosfor. Det er imidlertid fremdeles store utfordringer som må løses. Fra 2005 vil ansvaret for store deler av miljøarbeidet i landbruket være overført til fylkene gjennom regionale miljøprogram. For Østfold og Oslo/Akershus betyr dette at de i henhold til jordbruksavtalen fra 2005 får forvaltningsansvaret for til sammen 71,8 mill. kr. Overføringen av ansvar til regional og lokalt nivå gir et vesentlig større handlingsrom til å prioritere tiltak og bruk av midler, og begge fylkene prioriterer Vansjø-Hobølvassdraget svært høyt i sine forslag til regionale miljøprogram som nå er ute på høring. Fra og med i år har kommunene også ansvaret for å forvalte spesielle miljøvirkemidler og i samspill med miljøprogrammet gir dette gode muligheter for en ytterligere målretting av landbrukets miljøarbeide i regionen.

Statens forurensningstilsyn vil innlede et nært samarbeid med Morsa-prosjektet. Miljøverndepartementet og SFT vil søke å løse dette i samarbeid med kommunale myndigheter og landbrukssektoren.

SPØRSMÅL NR. 885

Innlevert 7. september 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 13. september 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Vestnorsk Fiskesalslag regulerer handelen med fisk i Hordaland og Sogn og Fjordane, hvilket medfører kunstig høye fiskepriser ettersom kystfiskerne ikke kan selge direkte til forbruker eller torghandlere fra båt.

Hvordan stiller departementet seg til at handelen med fisk reguleres, slik at fiskere er fratatt muligheten til å selge rett fra båt og forbrukerne er fratatt muligheten til å kjøpe rett fra båt?»

BEGRUNNELSE:

Kystfiskerne i Hordaland og Sogn og Fjordane er fratatt muligheten til å selge fisk rett fra båt. Dette skyldes strenge regler for fiskesalg, håndhevet av Vestnorsk Fiskesalslag, hvilket medfører vesentlig høyere priser på fisk enn ved fri konkurranse. Det er heller ikke lovlig å selge til torghandlere for videresalg. Krabbe er imidlertid lov å selge rett til forbrukerne. Ellers i landet er salg rett fra båt lovlig for fisk og krabbe. Mindre fangster og bifangster som det ikke svarer seg å levere på fiskemottak er særlig det kystfiskerne ønsker å selge rett fra båt. Ettersom dette ikke tillates blir denne gode matfisken krabbeagn og kattemat.

Slikt direktesalg er ellers et kjærkomment kystkulturinnslag i de fleste havnebyer, men altså ikke tillatt eksempelvis på Bryggen i Bergen.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra moderniseringsministeren.

Representanten Hagesæter viser til at Vest-Norges Fiskesalslag regulerer handelen med fisk i Hordaland og Sogn og Fjordane, noe som ifølge Hagesæter medfører kunstig høye priser ettersom kystfiskerne ikke kan selge direkte til forbruker eller torghandlere fra båt. Representanten spør hvordan jeg stiller meg til at handelen med fisk reguleres slik at fiskere er fratatt muligheten til å selge rett fra båt, og forbrukerne er fratatt muligheten til å kjøpe rett fra båt.

Jeg vil få understreke at departementet vanligvis ikke legger seg opp i det enkelte salgslag sin praktisering av salgsvilkårene, med mindre det foreligger en konkret klage på avslag på søknad om dispensasjon, som skal behandles av departementet. Jeg vil derfor heller ikke ta stilling til på generelt grunnlag, hvordan Vest-Norges Fiskesalslag håndterer spørsmålet om tillatelse til omsetning av egen fangst, men jeg vil kort kommentere noen punkter.

Utgangspunktet er at salgslagene gjennom råfiskloven er gitt enerett på førstehåndsomsetningen i Norge, og i Hordaland og Sogn og Fjordane skal førstehåndsomsetningen skje gjennom Vest-Norges Fiskesalslag.

Et hovedformål for salgslagene er å arbeide for å oppnå gode og stabile priser til fiskerne. Salgslagene anses for å ha de beste forutsetninger for å vurdere hvilken omsetningsform som er best tilpasset sitt distrikt, og hvert salgslag fastsetter i sine forretningsregler de alminnelige salgsvilkår som skal gjelde innenfor sitt virkeområde. Videre er det slik at fiskerne er medlemmer i laget, og av medlemsmassen velges det representanter til lagets styre og representantskap. Således vil fiskerne selv kunne påvirke lagets salgsvilkår, herunder adgangen til å drive kaisalg, gjennom vedtak i representantskapet. De fiskerne som er misfornøyde vil ha anledning til å ta dette opp gjennom sine representanter i lagets styrende organer. Vedtak skal imidlertid fattes etter bestemte regler og et mindretall vil måtte føye seg etter flertallets vedtak. Det følger av dette at fiskerne selv bestemmer hvilke salgsvilkår som skal gjelde, og det blir derfor ikke riktig å hevde at fiskerne er fratatt muligheten til å selge rett fra båt.

For øvrig følger det av lov om kjøperregistrering at man som hovedregel må være registrert som kjøper hos Fiskeridirektoratet for å kunne kjøpe råfisk i første hånd. Ved registrering kan det stilles vilkår om at kjøper må eie eller disponere et godkjent anlegg i henhold til bestemmelsene i matloven. Dersom torghandlere ønsker å kjøpe direkte fra fisker må vedkommende være registrert som kjøper hos Fiskeridirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 886

Innlevert 8. september 2004 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 16. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Administrerende direktør i Helse Førde har tilsett ein tidlegare kollega som ny økonomidirektør i Helse Førde. Stillinga var ikkje lyst ut. I staten og kommunane er det lovfesta at stillingar skal lysast ut, men ikkje, etter det eg forstår, i statlege føretak.

Kva er helseministeren sitt syn på at tilsetjingar av sentrale stillingar i eit helseføretak skjer utan utlysing, og vil helseministeren legge fram forslag om å lovfeste utlysing av stillingar i helseføretaka?»

Svar:

Det er riktig som representanten Røys viser til, at det ikkje er lovfesta at stillingar i dei regionale helseføretaka skal lysast ut, jf. helseføretakslova § 5. Helseføretaka er likevel omfatta av forvaltingslova og dei ulovfesta prinsippa i forvaltingsretten, som krava om å vise god forvaltningsskikk og drive forsvarleg sakshandsaming. Desse prinsippa er relevante for helseføretaka si sakshandsaming, og dei er med det og førande i sakar om tilsetjing.

Tilsetjing utan utlysing vil i dei fleste tilfella ikkje vere i tråd med god forvaltingspraksis. Det er òg uheldig i høve til den sentrale samfunnsposisjonen som dei regionale helseføretaka har. Dei forvaltar store offentlege ressursar, og dei er avhengige av tillit og legitimitet både i befolkninga og i eige organisasjon. Ein profesjonell styringskultur prega av integritet og god forvaltningsskikk er ein viktig premiss for å sikre tryggleik og tillit til helseføretaka. Tilsetjing utan utlysing bør difor ikkje skje med mindre det ligg føre særskilde årsaker til dette.

Helse Vest og helseføretaka i regionen har overordna retningslinjer, om at alle ledige stillingar skal lysast ut og at god forvaltingspraksis skal følgjast. Eg har motteke ein særskild rapport om situasjonen i Helse Førde og dei prosessar og vurderingar som ligg

til grunn for tilsetjing i stillinga som økonomidirektør. Det er i svaret frå Helse Vest vist til tidlegare erfaringar der stillinga har stått ledig lenge, siste gong 7,5 månader etter to utlysingar, og dei utfordringar det ville føre til for helseføretaket med ei ny periode utan fast tilsett økonomidirektør. Ut frå dette, og etter mellom anna intervju der og tillitsvalde var med, avgjorde administrerende direktør at den aktuelle kandidaten skulle få tilbod om stillinga, med løns- og arbeidsvilkår lik dei den nåverande økonomidirektør var tilsett på.

Eg har forvissa meg om at Helse Vest vil følgje opp overfor helseføretaka i regionen om det er behov for særskilte tiltak, for å sikre at dei overordna retningslinjene om utlysing av ledige stillingar blir følgde, i tråd med god forvaltingspraksis.

SPØRSMÅL NR. 887

Innlevert 8. september 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 13. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Kulturministeren varslet torsdag 2. august at kontraktsinngåelsen med den italienske leverandøren av marmor til operaen i Bjørvika skulle utsettes for å få en ny gjennomgang av faglige innspill på steinvalget. Senterpartiet er glad for at kulturministeren til slutt valgte å gripe inn i prosessen.

Vil kulturministeren sørge for at det blir innhentet bred og uavhengig ekspertise til å foreta en ny vurdering av kvalitet, levetid og vedlikeholdskostnader for de ulike steintypene?»

BEGRUNNELSE:

Det har de siste ukene kommet svært mange tunge faglige innvendinger mot Statsbyggs valg av italiensk marmor som hovedstein til operaen. I tillegg kommer SINTEF-rapporten som viser at granitt generelt er bedre egnet enn marmor.

Dette er noen av de faglige innspillene som har kommet:

- Universitetsstipendiat i geologi, Andreas Olaus Harstad, stiller spørsmål ved om det i det hele tatt er mulig å vedlikeholde hvit marmor, selv med et kostnadskrevende vedlikeholdsprogram.
- Elen Roaldset, professor i geologi, viser til at kvaliteten på norsk stein er svært høy, og levetiden er lenger enn importert stein.
- Førsteantikvar Truls Aslaksby hos Byantikvaren sier at utvendig marmor blir porøs, svart og forvitrer og derfor ikke har noe på norske yttervegger å gjøre.
- Tidligere statsgeolog og forskningsleder ved Norsk Natursteinindustri, Ivar Grette Hultin, sier at marmor ikke holder mål og at vedlikeholdskostnadene vil bli betydelige.

Det er viktig at man nå får en ny og grundig vurdering av de ulike steintypene før en endelig beslutning om steintype blir tatt. For å sikre at den endelige beslutningen er den beste, må bred og uavhengig ekspertise benyttes til en ny vurdering av kvalitet, levetid og vedlikeholdskostnader for de ulike steintypene. Kulturministeren må sørge for at det blir en reell vurdering, og ikke bare en ny gjennomgang med den samme fagkompetansen Statsbygg hittil har benyttet.

Svar:

Som det vil være kjent, har jeg bedt Statsbygg om å komme med en redegjørelse om de faglige spørsmål som har vært reist vedrørende valg av stein til operahuset. I forståelse med Statsbygg vil ikke kontrakt bli inngått før saken er ytterligere belyst gjennom denne redegjørelsen. Statsbygg har allerede initiert en omfattende prosess for sitt arbeid, blant annet ved å innhente bred og uavhengig ekspertise.

SPØRSMÅL NR. 888

Innlevert 8. september 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 17. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Avinor har varslet reduksjon av antallet flykontrollstasjoner i landet. Ennå er det ikke bestemt om Røyken, Stavanger eller Trondheim blir kontrollsentral Sør. Kontrollsentralen i Røyken er bygget på en slik måte at den vil være svært sikker dersom det skulle oppstå en terror-, krigs- eller krigslignende situasjon.

Kan statsråden garantere at samme sikkerhetsnivå blir opprettholdt uavhengig av hvilken stasjon som blir valgt?»

BEGRUNNELSE:

Samferdselsdepartementet har tidligere vært tydelig på at omorganisering og sparetiltak innen Avinor ikke må gå ut over sikkerheten. Dette bør også gjelde når det handler om hvilken flykontrollstasjon som skal velges som kontrollsentral Sør. Sentralen i Røyken er plassert inne i fjell og med adkomstveier som lett kan stenges av dersom det skulle være nødvendig. Den er dessuten meget godt opprustet i forhold til materiell, og er landets største stasjon pr. dags dato. Dette gjør at sentralen lett vil kunne sikres ved en eventuell terror situasjon.

Ved en eventuell nedleggelse av sentralen på Røyken, er Senterpartiet urolig for om det samme sikkerhetsnivået blir ivarettatt eller at det vil kunne kreve store nyinvesteringer andre steder.

Svar:

Avinor viser til at sikkerhet i flykontrollen består av to deler:

- Safety - flysikkerhet knyttet til flykontrollsystemer, prosedyrer, organisering og helse- og arbeidsmiljø.
- Security - sårbarhet knyttet til bygg- og anlegg, herunder kontrollsystemer for tilgang til lokalene.

Avinor opplyser at samme krav og kriterier legges til grunn for flysikkerhet og sårbarhetsvurderinger, uavhengig av lokalisering av kontrollsentralene.

Jeg legger til grunn at Avinors styres valg av kontrollsentral Sør tilfredsstiller alle gjeldende krav til sikkerhet og beredskap. Jeg viser videre til at tiltak som krever Luftfartstilsynets godkjenning, ikke blir iverksatt før slik godkjenning er gitt. Som vist til i St.meld. nr. 36 (2003-2004) Om virksomheten til Avinor AS, vil departementet dessuten følge nøye den pågående omstillingen i selskapet og særlig selskapets oppfølging av krav til flysikkerhet og beredskap mot terror og sabotasje.

SPØRSMÅL NR. 889

Innlevert 8. september 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 15. september 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I den nye loven om friskoler som trådte i kraft 1. oktober 2003 er kommunene gitt uttalerett ved etableringer av friskoler. Dette innebærer at kommunenes syn skal tillegges vekt dersom opprettelsen av en friskole medfører negative konsekvenser for kommunen, og at departementet dermed kan la være å godkjenne søknaden. Flere kommuner har benyttet denne retten og tatt til motmæle uten å ha blitt hørt.

Kan statsråden redegjøre for hvordan kommunenes uttalelser vektlegges og reglene praktiseres ved godkjenning av friskoler?»

BEGRUNNELSE:

I den senere tid har vi blitt kjent med flere saker gjennom mediene, der opprettelser av nye friskoler godkjennes av departementet til tross for at kommunene selv går imot det. Et eksempel er Askvoll kom-

mune der departementet har godkjent at det opprettes en privat Montessoriskole, selv om kommunestyret har gått i mot det. Askvoll kommune mener at de kan tape inntil 1 mill. kr dersom en friskole erstatter den kommunale barneskolen i Holmedal skolekrets. Til tross for negative økonomiske konsekvenser av en slik størrelsesorden velger altså departementet likevel å godkjenne søknaden om opprettelsen av en ny friskole.

Svar:

Etter reglene i friskoleloven har en frittstående grunnskole som oppfyller vilkårene i loven, rett til godkjenning. Denne retten gjelder bare dersom etablering av skolen ikke vil medføre vesentlige negative konsekvenser for vertskommunen. Spørsmålet om vesentlige negative konsekvenser vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Departementet kan etter en konkret vurdering legge til grunn at det ikke foreligger vesentlige negative konsekvenser som tilsier at en søknad om godkjenning må avslås, selv om kommunen i sin uttalelse går imot etablering.

Begrepet "vesentlig" i loven innebærer at det skal mye til før en søknad om godkjenning blir avslått begrundet i konsekvensene for kommunen. Det vil ikke være god nok grunn for avslag at kommunen må gjøre endringer i det kommunale grunnskoletilbudet. Slike endringer må gjøres ofte, blant annet på grunn av tilflytting til og utflytting fra kommunen, i tillegg til flytting innenfor kommunen. Negative følger som ikke er langvarige, vil normalt ikke bli regnet som vesentlige. Etter mitt syn er det mulig for kommunene å påvirke egen skolestruktur. Om kommunen kan påvise at etableringen av en friskole på lengre sikt gir en mye dyrere offentlig skolestruktur, selv om kommunen har gjort nødvendige endringer i det offentlige skoletilbudet, kan det tas hensyn til dette når søknaden om godkjenning behandles.

Jeg vil for øvrig påpeke at etablering av en friskole innebærer et konkurranseelement. Det er opptil kommunen å gi et tilbud som gjør at elevene og foreldrene ønsker å benytte den offentlige skolen. Kommunene må derfor ikke ta det for gitt at en frittstående skole automatisk vil ta elever fra den offentlige skolen når konsekvensene av etablering av en friskole vurderes.

Til den konkrete saken det vises til, kan jeg opplyse at en klage fra Askvoll kommune nå er til behandling i departementet.

SPØRSMÅL NR. 890

Innlevert 9. september 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 15. september 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Norsk Barnehjelp er en humanitær hjelpe- og bistandsorganisasjon som gjennom kommisjonær selger kort med motiv tegnet av barn til en betydelig overpris for å finansiere sitt arbeid for barn som er i en vanskelig situasjon verden over.

Er finansministeren enig i at slikt salg til betydelig overpris skal være gjenstand for merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 5 første ledd bokstav d, slik at de som velger å støtte Norsk Barnehjelps arbeid også må gi en betydelig andel av beløpet til statskassen?»

BEGRUNNELSE:

Norsk Barnehjelp selger kort med motiver tegnet av barn for å finansiere sitt arbeid. Salget foregår via kommisjonær, ettersom dette gir Norsk Barnehjelp en fast trygg inntekt og erfaringsvis en høyere inntekt enn om Norsk Barnehjelp skulle administrert telefonsalget selv. Dette er et godt privat initiativ som bidrar til å finansiere veldedighet, men som i dette tilfellet blir sabotert. Kortene koster 125 kr pr. stykk. Produksjonskostnadene er marginale.

Ifølge merverdiavgiftsloven § 5 første ledd bokstav d er omsetning fra veldedige og allmennnyttige institusjoner til en betydelig overpris unntatt fra merverdiavgift. Unntaket gjelder også slikt salg fra kommisjonær.

Ligningsmyndighetene kaller dette salget avgiftspliktig "fund raising/telemarketingtjeneste", ettersom de mener omsetningen synes å fremstå som støtte til et veldedig formål, mens motytelsen i form av kort synes å ha en mer underordnet betydning. Ligningsmyndighetene mener kortene ikke fremstår som vare av noen verdi. Dette er en innskrenkende tolkning, hvilket krever lovhjemmel. Noe som ikke foreligger i dette tilfellet.

Loven har sin bakgrunn i ønsket om å holde salget av UNICEF-kort utenfor avgiftsområdet. Norsk Barnehjelps kortsalg kan ikke sies å ha vesensforskjell med UNICEF-kort. Det vil naturligvis dempe givergleden dersom en betydelig andel av beløpet går til fylkesskattesjefen.

Det er observert avvikende uttalelser fra ulike ligningskontorer på dette området, og en klargjøring av regelverket fra Finansdepartementet er ønskelig på et område som har vesentlig virkning for sårbart humanitært arbeid.

Støtte til slike organisasjoner oppnås gjerne etter tre modeller: Loddsalg, pengestøtte, eller salg av varer til betydelig overpris.

Ved fortolkning av lovverket virker det lite gjennomtenkt at avgiftsbelastningen avhenger av hvilken modell som benyttes. Per i dag oppnår man avgiftsfritak dersom man ber om støtte i form av å selge lodd. Dersom man ber om ren pengestøtte, påløper det avgift (slik ligningsmyndighetene klassifiserer kortsalg til dette tilfellet, og som synes å være feilaktig). Det vil være fritak for støtte i form av salg av gjenstander til overpris.

Med spørsmålet ønsker man å sette søkelys på om finansministeren er enig i at bidrag til veldedige organisasjoner ikke burde være gjenstand for merverdiavgift. Videre om finansministeren ser og ønsker å prioritere behovet for klare bestemmelser og retningslinjer på dette området, hvilket bør skje snarlig.

Svar:

Storingsrepresentant Hagesæter tar i sitt spørsmål opp forståelsen av merverdiavgiftsloven § 5 første ledd bokstav d. Bestemmelsen omhandler veldedige og allmennnyttige institusjoners og organisasjoners omsetning av kort, brosjyrer, kalendere og andre gjenstander av ubetydelig verdi. Som du nevner er omsetning av slike varer til betydelig overpris unntatt fra merverdiavgiftsplikten. Unntaket omfatter også slik omsetning fra kommisjonær.

I spørsmålet vises det til at ligningsmyndighetene har konkludert med at Norsk Barnehjelps omsetning av kort er avgiftspliktig. Da det ikke er ligningsmyndighetene, men fylkesskattekontorene, som uttaler seg om slike konkrete merverdiavgiftsspørsmål, er jeg noe usikker på hva disse uttalelsene gjelder.

Etter å ha undersøkt saken har jeg fått opplyst at Norsk Barnehjelp i brev av 17. august 2004 henvendte seg til sitt fylkesskattekontor med forespørsel om en vurdering av avgiftsplikten ved ulike former for telefoninnsamling. Formålet med forespørselen var å finne ut hvilke alternativer som kunne være aktuelle for å øke organisasjonens inntekter. Fylkesskattekontoret gjorde i brev av 24. august 2004 rede for merverdiavgiftsreglene på området, herunder på hvilke betingelser et slik salg vil være unntatt merverdiavgift. I forespørselen ble det ikke oppgitt hvilket alternativ organisasjonen selv ønsket å velge. Fylkesskattekontoret har av den grunn ikke konstatert at det foreligger avgiftsplikt, men opplyst at dersom omsetningen skjer på nevnte vilkår, så vil den være utenfor avgiftsområdet, dvs. unntatt merverdiavgiftsplikt.

Hvilket alternativ Norsk Barnehjelp har valgt for å samle inn midler til sitt veldedige formål, har jeg som

nevnt ikke kjennskap til. Det er derfor ikke mulig for meg å vurdere denne saken konkret. Dersom omsetningen av kortene skjer på de vilkår som det er redegjort for i fylkesskattekontorets brev, så vil det imidlertid ikke foreligge avgiftsplikt for Norsk Barnehjelp.

Avslutningsvis vil jeg i tillegg bemerke at det er innført en rekke særregler på merverdiavgiftens område for veldedige og allmennyttige organisasjoner og institusjoner. Disse reglene innebærer for en stor grad at det er mulig for disse å skaffe til veie midler til det aktuelle formål uten at det må beregnes merverdiavgift. Det er på den annen side viktig at reglene ikke innebærer at vanlige næringsdrivende får en konkurranseulemp.

SPØRSMÅL NR. 891

Innlevert 9. september 2004 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 16. september 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Høyesterett i Iran bekreftet nylig dødsdommen mot Esmail Mohammadi, medlem av Komalapartiet. Amnesty International har engasjert seg i hans sak. Uten påtrykk fra det internasjonale samfunnet frykter en at Esmail Mohammadi blir henrettet. Komala er et sosialistparti som kjemper for kurdernes rettigheter i Iran. Saken viser at kurdernes situasjon i Iran er svært vanskelig.

Vil utenriksministeren ta kontakt med myndighetene i Iran for å få forhindret iverksetting av dødsdommen og for å ta opp kurdernes situasjon?»

Svar:

Utenriksdepartementet har mottatt informasjon om Esmail Mohammadi-saken fra Amnesty International, men har til nå ikke lyktes i å skaffe ytterligere informasjon om grunnlaget for den, verken via vår ambassade i Teheran eller hos nærstående land.

Saken ser imidlertid ut til å føye seg inn i rekken av tilfeller som bekrefter en negativ utvikling for menneskerettighetenes kår i Iran. Regjeringen ser med stor bekymring på denne utviklingen.

Norge er som kjent mot dødsstraff på prinsipielt grunnlag. Vi har gjentatte ganger gjort vår holdning kjent overfor den iranske regjering. Vi har tatt opp både konkrete enkeltsaker og menneskerettighetssituasjonen i Iran mer generelt.

Vi samarbeider med nærstående land, både med å innhente informasjon, og ved å gjennomføre felles henvendelser til iranske myndigheter. Norge deltok således nylig i en felles EU démarche overfor iranske myndigheter i en sak der en mindreårig har vært ilagt dødsstraff og der grunnleggende rettssikkerhetsgarantier ikke er overholdt. Dødsdommer i slike tilfeller er i strid med de MR-konvensjoner som Iran har sluttet seg til.

Norge vil fortsette sitt engasjement overfor Iran når det gjelder menneskerettighetsspørsmål, herunder spørsmålet om dødsstraff.

SPØRSMÅL NR. 892

Innlevert 9. september 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 15. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det blir stadig færre yrkesaktive bak hver pensjonist. I framtida vil de over 50 år utgjøre en sterkt voksende del av arbeidsstyrken. Samtidig presses stadig flere av denne aldersgruppen ut av arbeidslivet selv om de har helse og lyst til å arbeide lenger. De som har blitt tidligpensjonert mot sin vilje synes de får lite hjelp til å komme i nytt arbeid. Seniorhuset Norge og andre som vil og kan hjelpe, strever med økonomien.

Hva er strategien for at denne store og verdifulle arbeidskraftressursen bedre kan få slippe til?»

Svar:

Økende levealder, tidligere pensjonering og lavere fertilitet har ført og fører i et langsiktig perspektiv til store endringer i befolkningens og arbeidsstyrkens sammensetning. Ikke bare blir det færre yrkesaktive bak hver pensjonist, men vi er inne i en periode med økt andel middelaldrende og eldre i arbeidsstyrken. Norske myndigheter har gjennom en rekke tiltak vært opptatt av å legge forholdene bedre til rette for å møte de demografiske utfordringer. Særlig viktig er arbeidet med en pensjonsreform, jf. NOU 2004:1 Modernisert folketrygd. En pensjonsreform bør legge forholdene bedre til rette for at eldre arbeidstakere skal motiveres til å arbeide lenger.

En sentral del av myndighetenes strategi har vært å få fram et bedre kunnskapsgrunnlag for å finne fram til tiltak for å stimulere til et godt arbeidsmiljø og en god personalpolitikk i virksomhetene for å gjøre det attraktivt for den enkelte arbeidstaker og den enkelte virksomhet å forlenge yrkeskarrieren. Det er

blant annet framskaffet gjennom forskningsprogrammet og forskningsnettverket "Yrkesliv, aldring og livsløp - Arbeidsmiljø og personalpolitikk (YAL)" i perioden 1995-2000 etter initiativ fra daværende Sosial- og helsedepartementet.

Gjennom Senter for seniorpolitikk (SSP) samarbeider partene i arbeidslivet og myndighetene om tiltak for å styrke eldre arbeidstakeres muligheter i arbeidslivet. SSP gjennomfører på oppdrag fra myndighetene et "nasjonalt krafttak for seniorpolitikk i arbeidslivet for å styrke eldre arbeidstakeres muligheter til arbeid". Dette er et femårig prosjekt som nå er inne i sitt fjerde år. Gjennom informasjon i form av konferanser over hele landet, egen nettside med kunnskaper og erfaringer, informasjonsmaterieell og rådgivning i konkrete prosjekter i bedrifter har bevisstheten økt om problemstillingene. Kompetanseheving for de som arbeider med seniorpolitikk har skjedd blant annet gjennom etablering av studietilbud på høyskolenivå. Det er videre iverksatt forsøks- og utviklingsprosjekter innenfor stat, kommune og privat sektor. I den forbindelse er oppbygging av nettverk av personer med kompetanse på området et viktig arbeidsfelt, herunder støtte til forskningskonferanser på fagfeltet.

Å få arbeidslivets parter engasjert i arbeidet har vært en viktig del av strategien. Dette arbeidet må sees i sammenheng med avtalen om et inkluderende arbeidsliv. I delmål tre i avtalen har en målsetting om å "øke den reelle pensjoneringsalder".

Norge har innført forbud mot aldersdiskriminering gjennom endringer i arbeidsmiljøloven. Fra 1. mai 2004 ble det forbudt for arbeidsgivere å diskriminere på grunnlag av alder når de ansetter folk.

Videre er arbeidsledigheten blant eldre opp til vel 60 års alder lavere enn for yngre arbeidstakergrupper. Aetat har blant annet hatt egne prosjekter, herunder jobbklubber, for seniorer.

Myndighetene arbeider for et nærmere samarbeid mellom kommunene, trygdeetaten og Aetat. Jeg vil komme til Stortinget med en egen sak om framtidig organisering på feltet, jf. NOU 2004:13 En ny arbeids- og velferdsforvaltning. Målet er å få flere i arbeid og færre på trygd. Dette angår alle grupper arbeidstakere.

SPØRSMÅL NR. 893

Innlevert 9. september 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 22. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Seilskuta "Anna Rogde" er en viktig kulturskatt for Nord-Norge og representerer kystkulturen på en god og viktig måte. De tre største seilskutene er alle inne på statsbudsjettet, mens den eneste store seilskuta som

har tilholdssted i Nord-Norge ikke yter tilskudd. Den økonomiske situasjonen for seilskuta er vanskelig, og det er nødvendig med statlig tilskudd for å greie videre drift.

Ser statsråden viktigheten av seilskuta, og på hvilken måte vil statsråden sikre videre drift av "Anna Rogde"?»

BEGRUNNELSE:

Skonnerten "Anna Rogde" ble bygget i 1868. Skuta har tilholdssted i Harstad, eies og drives i dag av Stiftelsen Anna Rogde. "Anna Rogde" er et av de vernede fartøyene og den eneste seilskuta i Nord- Norge. Den er en viktig skute både historisk og kulturelt, og representerer den nordnorske kystkulturen på en god og viktig måte. I dag fremstår skuta som et smykke for den nordnorske kystkulturen.

"Anna Rogde" klarer ikke å driftes og vedlikeholdes lenger uten statlig økonomisk støtte og engasjement. Utgiftene til vedlikehold og drift har i de senere år vært økende både på grunn av skjerpede krav fra Sjøfartsdirektoratet og fordi skuta har vært gjennom en rekke påkrevde og dyre vedlikeholdsprosjekter. Sesongen for charterturer i nærområdet er kort. Skuta har ikke råd til fast skipper, og det meste av vedlikeholdsarbeidet utføres av frivillige. Mannskapet på charterturer består også av frivillige, samt at det også drives en utstrakt opplæring av ungdom i seiling og sjømannskap.

De siste årene "Anna Rogde" vært nødt til å ta opp flere lån slik at gjelden i dag er på ca. 2 mill. kr. Sommeren 2004 har de igjen vært nødt til å ta opp et lån på ca. 600.000 kr. Uten et fast årlig tilskudd over statsbudsjettet, er jeg redd for at "Anna Rogde" igjen forfaller. Dette vil være et enormt stort tap for landsdelen.

"Anna Rogde" er landets femte største seilskute. De tre største "Statsraad Lemkuhl", "Sørlandet" og "Christian Radich" får alle store tilskudd over statsbudsjettet. Seilskuta "Svanen" er nummer fire og eies av Sjøfartsmuseet som er en statlig institusjon. Bevaring av seilskuta "Anna Rogde" som et levende museum og opplæringsinstitusjon er et ansvar som også staten burde være delaktig i.

Svar:

"Anna Rogde" er et viktig verneverdig fartøy, og istandsetting av fartøyet har vært en høyt prioritert sak for kulturminneforvaltningen. Fartøyet fikk på midten av 1980-tallet tilskudd over Miljøverndepartementets budsjett på til sammen 1,6 mill. kr. Dette utgjorde en meget stor andel av det samlede fartøyvernbudsjettet i denne perioden.

"Anna Rogde" inngår i Riksantikvarens liste over eldre fartøyer med vernestatus. Denne omfatter ca. 180 fartøyer underlagt antikvariske bevaringsforpliktelser som et resultat av bindende avtale mellom fartøyeier og Riksantikvaren, bl.a. gjennom økonomiske tilskudd. Tilskuddsmidlene som blir bevilget over Miljøverndepartementets budsjett skal dekke restaurering og istandsetting av fartøyene. Det gis ikke midler til drift. Riksantikvaren prioriterer å gi tilskudd til fartøyer med størst restaureringsbehov. "Anna Rogde" er ikke blant disse.

Under sittende regjering er fartøyer som er gitt status som verneverdig skip gitt gebyrfritak for tjenester utført av Sjøfartsdirektoratet for besiktigelse og sertifikatutstedelser mv. Dette betyr at kostnadsnivået for drift og vedlikehold av disse fartøyene nå er redusert.

Det finnes i dag ingen statlig tilskuddsordning for driftstilskudd til fartøyene på Riksantikvarens liste over eldre fartøyer med vernestatus. Over Kultur- og kirke departementets budsjett gis det driftstilskudd til de tre skværriggerne "Christian Radich", "Sørlandet" og "Statsraad Lehmkuhl".

Jeg er fullt klar over det økonomiske behov også andre verneverdige fartøyer har for å dekke utgiftene til vedlikehold og drift, men gjeldende økonomiske rammer gir ikke grunnlag for å vurdere statstilskudd til flere verneverdige fartøyer.

SPØRSMÅL NR. 894

Innlevert 9. september 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 16. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«NSB og Statens Järnvägar (SJ) melder at de vil legge ned togforbindelsen mellom Oslo og Stockholm. Hva har samferdselsministeren tenkt å gjøre for å hindre at denne 133 år gamle togforbindelsene mellom hovedstedene blir lagt ned?»

Svar:

Togtilbudet mellom Oslo og Stockholm er forutsatt drevet på forretningsmessig grunnlag i likhet med lignende langdistansetrafikk innenlands (Oslo- Trondheim, Oslo-Bergen og Oslo-Kristiansand).

Basert på et mål om å utvikle et nytt og bedre tilbud for gjennomgående togtrafikk på strekningene Oslo-Göteborg/København og Oslo-Stockholm overførte NSB og SJ fra 17. juni 2001 produktutviklingen av persontrafikken på disse strekningene til det nye fjerntogselskapet Linx AB.

Tog er i mange tilfelle et miljøvennlig transportmiddel, særlig gjelder dette høytrafikkerte strekninger, men miljøeffekten er avhengig av hvor mange passasjerer som velger å benytte dette alternativet fremfor for eksempel fly. Linx har arbeidet kontinuerlig med å forbedre driften for å kunne være konkurransedyktig i forhold til andre transportmidler, særlig fly- og biltransport. Til tross for en rekke tiltak for å bedre inntjeningen, har selskapet ikke oppnådd tilstrekkelig kundegrunnlag eller lønnsomhet. Eierselskapene SJ og NSB har derfor besluttet å legge ned Linx fra og med 1. januar 2005.

NSB opplyser imidlertid at de sammen med SJ ser på om det fortsatt er mulig å opprettholde et grenseoverskridende togtilbud på strekningen på forretningsmessig basis med en annen organisering enn gjennom Linx.

Jeg vil også se på mulighetene for å legge til rette for at eventuelt andre selskaper som ønsker å tilby kommersiell togdrift over landegrensen skal kunne få tillatelse til å starte opp dersom NSB/SJ ikke lenger tilbyr dette reisealternativet.

SPØRSMÅL NR. 895

Innlevert 10. september 2004 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 15. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Har det blitt foretatt eller planlegges det endringer regler, retningslinjer eller praksis som berører retten til fri rettshjelp i forbindelse med saker som omhandler tvangsekteskap?»

BEGRUNNELSE:

Aftenposten melder at det er foretatt endringer i praktiseringen av reglene for fri rettshjelp som vil medføre at personer som før fikk fri rettshjelp i forbindelse med ulike forhold og behov som oppstår under og etter saker om tvangsekteskap, nå ikke lenger vil kunne få fri rettshjelp i samme omfang som før. Dersom dette medfører riktighet, må det ansees som et klart brudd med Regjeringens og Stortingets klare intensjon om at personer som utsettes for et slikt overgrep skal ytes nødvendig hjelp for å komme ut av forholdet og til å etablere seg i trygghet. Rettshjelp er en helt nødvendig hjelp og en begrensning i tilgangen på fri rettshjelp er uforenelig med vedtatt politikk, og vil bare gi reelle muligheter til de som er økonomisk velstående og økonomisk selvstendige. Det er de færreste som søker hjelp i en slik situasjon.

Svar:

Jeg svært opptatt av at det offentlige på best mulig måte bidrar til å støtte og hjelpe en svært sårbar gruppe - unge innvandrere på flukt fra tvangsekteskap.

Å tvinge noen til å inngå ekteskap mot sin vilje er et alvorlig brudd på menneskerettighetene og er forbudt ved lov i Norge. Den som truer unge mennesker til å gifte seg skal straffeforfølges. Den som utsettes for trusler skal gis beskyttelse og bistand. Tiltakene i handlingsplanen mot tvangsekteskap fra 1999, Regjeringens fornyede innsats fra 2002 og tiltakene i handlingsplanen om vold i nære relasjoner viser at Regjeringen tar disse problemene på alvor.

Det er viktig at samfunnet gir bistand av ulik art til personer som opplever tvangsekteskap/trussel om tvangsekteskap. Advokater kan ha en rolle i forbindelse med noen av de problemer denne gruppen har. Rettshjelpsloven åpner for eksempel for at det offentlige dekker utgifter til advokat i forbindelse med oppløsning av ekteskap, herunder tvangsekteskap. Det føres en liberal praksis i disse sakene. Videre har departementet iverksatt et særskilt rettshjelpstilbud i forbindelse med straffesaker der personer har vært utsatt for trusler eller mishandling fra nærstående. Tilbudet er et supplement til straffeprosesslovens regler om bistandsadvokat, og vil dekke deler av de problemstillinger tvangsgiftede kan oppleve.

Når det gjelder den konkrete problemstilling som tas opp i Aftenposten om behovet for beskyttelse gjennom skifte av bosted, adressesperre mv., forutsettes ungdommene å få nødvendig bistand og beskyttelse fra offentlige organer. Politiets oppgave er å beskytte den utsatte. Dette er et viktig prinsipp. I enhver situasjon som omfatter alvorlige trusler vil politiet foreta en trusselvurdering. Vurderingen legges til grunn for å avgjøre hvilke beskyttelsestiltak som best vil ivareta sikkerheten til den som trues. Aktuelle beskyttelsestiltak vil kunne være; voldsalarm, utstedelse av besøksforbud, adressesperre og politioperative tiltak. I særlige tilfeller der andre beskyttelsestiltak er vurdert ikke å være tilstrekkelige for å ivareta den

utsattes sikkerhet, kan det gis tillatelse til å benytte fiktiv identitet.

Den nødvendige bistand i slike saker er av mer praktisk enn av juridisk art. Rettshjelpsloven utelukker likevel ikke at det kan innvilges fri rettshjelp dersom saken byr på særskilte problemer som krever bistand fra advokat. Fylkesmennene og departementet som klageorgan vurderer hver enkelt sak konkret, men med utgangspunkt i at søkerne primært skal få bistand fra annet hold. Dette har nå som tidligere vært gjeldende praksis på området. Det er derfor ikke riktig at departementet tidligere har innvilget fri rettshjelp i slike saker, men at departementet det siste halve året konsekvent har avslått søknader om fri rettshjelp på dette området.

For øvrig har jeg ikke mottatt henvendelser verken fra advokater, organisasjoner eller privatpersoner som har gitt meg grunn til å frykte at ungdommer som trenger det ikke får den nødvendige juridiske bistand. Departementet har heller ingen indikasjoner fra fylkesmennene, som behandler disse sakene i første instans, som tyder på at slike søknader har et stort omfang. I Justisdepartementet ser vi få slike saker, og vi har ikke instruert fylkesmennene om å innskjerpe praksis. Det kan derfor vanskelig sies at praksis er endret på dette området. På bakgrunn av det beskjedne antall klagesaker departementet har hatt til behandling, er det derimot grunn til å anta at den offentlige opplysnings- og veiledningsplikt har vært tilstrekkelig. Dersom søkere eller deres advokater mener at praksis er for streng, er det underlig at departementet ikke har mottatt flere klagesaker.

Hvis det på bakgrunn av det som nå kommer

frem likevel viser seg at det offentliges opplysnings- og veiledningsplikt ikke er tilstrekkelig, er jeg selv sagt åpen for å vurdere om det kan være grunn til å behandle slike saker mer liberalt, og samtidig signalisere dette til fylkesmennene.

SPØRSMÅL NR. 896

Innlevert 10. september 2004 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 17. september 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Jeg har blitt gjort oppmerksom på at personer som har kommet som mindreårige asylsøkere, men som har fått endelig avslag etter å ha nådd myndighetsalder, defineres inn blant gruppen som mister sine tidligere rettigheter. For unge mennesker innebærer det blant annet at de mister rett til skolegang og andre økonomiske godtgjørelser. I denne gruppen finnes det også såkalte ureturnerbare asylsøkere.

Mener kommunalministeren der er riktig praksis at 18 år gamle ureturnerbare asylsøkere skal miste retten til skolegang?»

Svar:

Personer som har fylt 18 år er ikke lenger enslige mindreårige og har derfor heller ikke krav på opplæring som mindreårige. Enslige mindreårige asylsøkere i alderen 16 til 18 år har rett til grunnskoleopplæring i henhold til opplæringsloven § 4A-1. Voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarende (f.eks. fra hjemlandet), men som ikke har fullført videregående opplæring, har etter søknad rett på dette dersom de er født før 1. januar 1978, jf. opplæringsloven § 4A-3. Dette gjelder imidlertid bare dersom de har lovlig opphold i Norge. Personer som er over 18 år og som har fått avslag på sin søknad om asyl, har således ingen rett til skolegang i Norge.

Når det gjelder såkalte ureturnerbare personer, kan disse som regel reise hjem på egen hånd. Det finnes svært få som ikke kan returnere, men mange som ikke samarbeider med politiet/International Organization for Migration (IOM) om å fremskaffe papirer som gjør retur mulig. Siden en del land vi har tilstrømning fra ikke tar imot borgere som ikke selv ønsker å returnere, motiverer det til at personer med avslag ikke samarbeider. Når en person har fått endelig avslag på sin asylsøknad innebærer dette at vedkommende ikke fyller vilkårene i utlendingsloven for å få opphold her. Han eller hun plikter derfor å forlate Norge. Såkalte ureturnerbare kan reise hjem dersom de selv ønsker det og medvirker til hjemreisen og til å skaffe seg nødvendige reisedokumenter. Alle som har fått avslag på asylsøknaden får tilbud om akseptert retur til

hjemlandet med IOM. IOM bistår bl.a. med informasjon og rådgivning, hjelp til å skaffe reisedokumenter, assistanse under selve reisen, samt dekning av reiseutgifter. Personer som reelt samarbeider, men som det viser seg er umulig å få returnert vil få tilbud om mat og opphold på et mottak, og hvis situasjonen ikke endrer seg vil det være mulig å innvilge opphold etter utlendingsloven.

SPØRSMÅL NR. 897

Innlevert 10. september 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 15. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i Bergens Tidende 9. september 2004 må ansatte i Helse Bergen sette seg på skolebenken for å lære nynorsk. Angivelig skyldes dette at Kulturdepartementet har bestemt at alle sykehus i Hordaland skal bruke nynorsk som eksternt administrasjonsspråk.

Mener statsråden at ekstra kostnader og tidsforbruk som følger av et slikt tvangsvedtak kan forsvares i forhold til de alt for knappe budsjетtrammene for helseforetakene?»

BEGRUNNELSE:

I Hordaland bruker et flertall av innbyggerne bokmål i daglig tale og som skriftspråk både i jobb-sammenheng og til private gjøremål. Både for pasienter og for ansatte vil pålegg om å bruke nynorsk som administrasjonsspråk i Helse Bergen fremstå som uforståelig. Når det også medfører ekstra kostnader og ekstra tidsforbruk for de ansatte i et helseforetak som alt sliter med budsjетtrammer som er alt for knappe, blir dette etter mitt syn også provoserende. Det viktigste med helseforetakene må jo være at alle pasienter som trenger sykehusbehandling får det uten ventetid og bruker sine ressurser for å nå dette målet. Jeg vil tro at både pasienter og ansatte i arbeidet med å nå dette målet ville sette pris på at den målformen som er dominerende i foretakets ansvarsområde, blir brukt. Jeg håper derfor kulturministeren vil ta initiativ til at det ikke legges kulturpolitiske språkføringer på bruk av eksternt administrasjonsspråk hos de enkelte helseforetakene, og at hun vil omgjøre slike bestemmelser.

Svar:

I begrunnelsen gis et unyansert og ufullstendig bilde av språkforholdene i Hordaland. Det kan ikke herske tvil om at nynorsk er den målform som har det sterkeste rotfeste i størstedelen av Hordaland fylke, og at Hordaland befinner seg midt i selve det nynorske kjerneområdet. Det ville da være urimelig om det skulle være språksituasjonen først og fremst i det folkerike Bergens-området som skulle gjøre utslaget ved fastsettelse av tjenestemålet ved en statlig virksomhet som har en betydelig større del av fylket som sitt ansvarsområde.

Det framgår av tilgjengelig informasjon at Helse Bergen administrerer sykehus og institusjoner i Midt- og Nord-Hordaland. Av i alt 22 kommuner i dette området har 20 vedtatt å kreve nynorsk i all skriftlig informasjon fra staten, jf. § 5 i lov av 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig tjeneste. De resterende to kommuner, Bergen og Askvoll, har vedtatt språklig nøytralitet.

Hvilket tjenestemål et regionalt statsorgan eventuelt skal ha, bestemmes ikke av Kultur- og kirke-departementet, men følger etter loven direkte av en opptelling av de kommunale målvedtakene i vedkommende organs geografiske ansvarsområde.

For øvrig viser jeg til det svar jeg nylig har gitt på skriftlig spørsmål nr. 864 fra representanten Øyvind Vaksdal.

SPØRSMÅL NR. 898

Innlevert 10. september 2004 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 20. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener statsråden det er riktig prioritering å bruke mer enn 2 mill. kr på innføring av et nytt etatsmerke i en tid hvor kriminalomsorgen nedbemanner og utsetter vedlikehold på grunn av dårlig økonomi og under massiv protest fra arbeidstakerorganisasjonene?»

BEGRUNNELSE:

Den 25. juni 2004 sendte Kriminalomsorgens Yrkesforbund (KY) et brev til statsråden med anmodning om at Kriminalomsorgens Sentrale Forvaltnings (KSFs) beslutning om innføring av nytt etatsmerke på uniformen ble omgjort. Brevet fra KY med vedlegg inneholdt argumenter mot innføring av nytt etat

smerke. KSF skal ha beregnet kostnaden for innføring av merket til ca. 2 mill. kr, mens KY på sin side har anslått denne til å være mer enn 7 mill. kr. Det bes derfor også om at statsråden bekrefter at han er kjent med denne differansen.

Svar:

I forbindelse med omorganiseringen av kriminalomsorgen, med samorganisering av fengsler og friomsorg og opprettelse av regioner, kom det frem ønske om å utvikle et felles etatsmerke for den "nye" kriminalomsorgen. Justisdepartementet satte ned en arbeidsgruppe som besto av tjenestemannsorganisasjonene og etatens ulike nivåer. Sammen med et eksternt firma utviklet arbeidsgruppen et forslag til nytt merke som gruppen samlet seg om. Justisdepartementet sendte arbeidsgruppens anbefaling på høring i etaten. Høringen viste at mange var positive til å innføre merket på uniformene. Det ble uttrykt forståelse for at ett merke brukt i alle sammenhenger, ville bidra til å tydeliggjøre den nye organisasjonen både innad og utad. Etatsmerket for kriminalomsorgen ble godkjent av Utenriksdepartementet 2001. Deretter ble merket innført først postalt på lokalt, regionalt og sentralt nivå, så på skiltene på etatens tjenestesteder og senere på etatens intranett.

Innføringen møtte ikke noe som kan karakteriseres som "massiv motstand", selv om det i den senere tid, under innføring av merket på uniformene, har blitt arrangert underskriftskampanjer mot merket blant tjenestemennene.

Totalkostnadene knyttet til innføringen av etatsmerket på uniformene er i samarbeid med Politiets data og materielltjeneste (PDMT) som er leverandør, beregnet til noe under 2 mill. kr. Kostnadene dekkes av sentrale utviklingsmidler i Kriminalomsorgens Sentrale Forvaltning (KSF) og ikke av regionenes driftsmidler. For at uniformseffekter med nytt merke skal kunne tas i bruk fra og med 1. januar 2005 er det foretatt opptelling av eksisterende uniformsmateriell. PDMT sluttet å levere ut uniformseffekter med gammelt merke 6. september. Fengslene sluttet å levere ut uniformseffekter med gammelt merke 15. september, men de kan benyttes ut 2004.

For at omleggingen skal skje med minst mulig ulempe for etaten er det i tillegg lagt inn en overgangsperiode frem til 1. juni 2005. Systuene i enkelte fengsler skal benyttes til noe av arbeidet. Etatens uniformsreglement er under revidering, og endringer som følger av innføringen av nytt merke vil bli ivaretatt i reglementet.

Oversiktene over årsverk i kriminalomsorgen viser at etaten ikke er preget av nedbemanning. Antall årsverk i kriminalomsorgen økte med 59 fra 2003 til 2004. Per 1. mars 2003 utgjorde antall årsverk 3 397 (inklusive aspiranter ved KRUS) mens det utgjorde 3 456 pr. 1. mars 2004. Antall årsverk økte også fra 2002 til 2003.

Det er en prioritert oppgave for departementet å rehabilitere fengslene. I 2004 arbeides det med flere større vedlikeholdsprosjekter, blant annet ved Mosjøen fengsel, Indre Østfold fengsel (Trøgstad), Oslo fengsel og Ullersmo fengsel.

I tillegg har departementet prioritert flere større ombygginger og utvidelser. Oslo fengsel er bygget om og utvidet. Dette arbeidet var ferdig i sommer. De omfattende ombyggingene og utvidelsene ved Tromsø fengsel ble slutført på sensommeren. I høst blir Kongsvinger fengsel, Trondheim fengsel og Bergen fengsel bygget om og utvidet.

Departementet skal bruke om lag 85 mill. kr på større ombygginger og vedlikeholdsprosjekter i 2004. I

tillegg kommer midler brukt over Statsbyggs budsjettkapitler. Regionene bruker også en del midler til løpende vedlikehold av fengslene. I 2003 ble det brukt om lag 43 mill. kr til vedlikehold av bygg, anlegg og maskiner i kriminalomsorgen.

SPØRSMÅL NR. 899

Innlevert 10. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 17. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det foreligger påbud om bruk av motorsykkelhjelm for fører og passasjerer på snøscooter. Fra brukerne hevdes det at hjelmpåbudet ikke bør innebære krav om bruk av spesialhjelm, siden eksempelvis sykkelhjelm eller alpinhjelm vil kunne ivareta sikkerheten på en bedre måte, fordi hjelmene er lettere og dermed medfører mindre nakkebelastning.

Vil statsråden sikre en avklaring av bestemmelsene før vinteren setter inn, med utgangspunkt i de innvendinger som er kommet fra turistnæringen om at også andre hjelmtyper bør kunne tillates?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede stilte spørsmål om dette i november 2002 og på ny vinteren 2003/2004, og har fått svar fra statsråden om at det etter høringsrunder skal vurderes nye retningslinjer, og at disse skal være på plass innen oppstart av sesongen 2003/2004. Denne nærmer seg nå med svært raske skritt.

Svar:

Det arbeides nå med å revidere det aktuelle regelverket - forskrift 21. september 1979 om bruk av personlig verneutstyr ved bruk av motorvogn. Som ledd i dette arbeidet har det vært gjennomført høringer med forslag til endringer i kravene til bruk av verneutstyr på beltemotorsykel. De innvendingene og synspunktene som er kommet frem i høringene er en del av beslutningsgrunnlaget når departementet nå skal fastsette endringene i regelverket.

Departementet har innhentet faglige vurderinger av de påstander som er fremsatt om fysiske belastninger og praktiske ulemper ved bruk av styrhjelm. Som det fremgår av vedlagte kopier av enkelte relevante uttalelser, er påstandene i det alt vesentlige imøtegått. På bakgrunn blant annet av disse vurderingene vil jeg derfor opprettholde hjelmpåbudet, men åpne også for bruk av godkjent alpinhjelm.

Arbeidet med forskriften, og utviklingen i EU når det gjelder pålegg om bruk av ulike typer sikringsutstyr i motorvogn, har imidlertid gift behov for å vurdere endringer også i andre bestemmelser i det aktuelle regelverket. Prosessen har derfor tatt noe lenger tid enn forventet.

Som et utgangspunkt ser jeg det som hensiktsmessig å foreta en samlet endring av forskriften, med ikrafttreden 1. januar 2005. Jeg vil likevel vurdere om det er nødvendig å fremskynde fastsettingen av de endringene som omhandler beltemotorsykel spesielt.

Dokument nr. 15:46

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 900

Innlevert 10. september 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 22. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden foreta seg for å sørge for at bispedømmer selv får anledning til å fatte avgjørelser om hvilken målform som skal benyttes?»

BEGRUNNELSE:

Fremskrittspartiet har blitt gjort oppmerksom på at biskop Olav Skjevesland i Agder bispedømme har fått avslag på søknaden om dispensasjon fra kravet om å bruke nynorsk som målform i bispedømmet. Språkdirektør Sylfest Lomheim vil ikke innvilge søknaden.

Det er en rådende oppfatning at Den norske kirke skal ha et utstrakt selvstyre, og det virker urimelig at et bispedømme der hvor kun 6,8 pst. av innbyggerne bor i kommuner som har nynorsk som sin målform og der hvor bare 5 pst. av innbyggerne bruker nynorsk som sitt skriftspråk skal pålegges å skrive alle sine brev på nynorsk.

Hjemmelen som Sylfest Lomheim bruker som grunnlag for avslaget er en formulering i loven som sier at alle statsorganer som vender seg under ett til flere kommuner i et avgrenset geografisk område skal benytte flertallsformen. Men dersom flere enn halvparten av kommunene i området er nøytrale med hensyn til målform, kan statsorganet stå fritt i valg av offisiell målform. For Agder bispedømmes vedkommende er forholdet det at Vest-Agder er bokmålsfylke, mens Aust-Agder og Telemark er nøytrale. Dette tilsier at bispedømmet skulle kunne velge målform selv. Problemet er at Sylfest Lomheim teller kommuner og ikke innbyggere. I Agder bispedømme er det 23 nøytrale, 14 nynorskkommuner og 11 bokmålskommuner.

Dermed er det et flertall av nynorskkommuner blant de kommunene som ikke er nøytrale som bispedømmet dekker.

Fremskrittspartiet stiller seg undrende til at ikke innbyggernes uttalte språkpreferanser blir tillagt vekt, og at man ikke tar hensyn til de 95 pst. av innbyggerne som bruker bokmål som målform. Innbyggernes språktilhørighet bør komme i første rekke og ikke bli ofre for språkbyråkratenes formale juridiske tolkninger. Når det nå åpnes opp for forsøk uten obligatorisk sidemåleopplæring i skolen, bør ikke forsøk tillates også på andre områder i samfunnet?

Svar:

I lov om målbruk i offentlig tjeneste (målloven) er det fastsatt nærmere regler om plikt til bruk av bokmål og nynorsk i staten. Staten omfatter etter loven også Den norske kirke, men i Kirken gjelder bestemmelsene bare den administrative del av virksomheten. Som geografisk avgrensende organer innenfor Kirken er dermed bispedømmene ved utøvelsen av sine administrative funksjoner underlagt de relevante regler i målloven. Jeg har ingen planer om å endre dette. I St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 er det slått fast som et prinsipp at det også i fremtiden skal være nærmere regler for bruk av bokmål og nynorsk, og at slike regler skal gjelde "i all verksemd med statleg tilknytning".

Saksfremstillingen i begrunnelsen som følger spørsmålet, er for øvrig misvisende på flere punkter. For det første foreligger det meg bekjent ingen søk

nad om dispensasjon fra Agder bispedømme. For det andre er det etter loven ingen adgang til å gi Agder bispedømme noen form for dispensasjon. Følgelig er ikke dette en sak som dreier seg om å innvilge eller avslå en søknad.

Saken dreier seg om det forhold at Agder bispedømme har nynorsk som tjenestemål. Dette er ikke resultat av noen tolkning av "formaljuridisk" eller annen art, men følger direkte av bestemmelser i lov og forskrift. Bestemmelsene er helt entydige og gir ikke grunn til tvil eller rom for tolkning. Bestemmelsene tar sitt utgangspunkt i en opptelling av vedtak om ønsket målform i kommunikasjon med staten, gjort av hvert enkelt kommunestyre i hele det distriktet som vedkommende regionale statsorgan - i dette tilfelle Agder bispedømme - har ansvaret for. Det er altså helt korrekt "å telle kommuner" når man skal fastslå bispedømmets tjenestemål. Agder bispedømmes distrikt dekker fylkene Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder, og det er det samlede antall kommuner i dette distriktet som er utgangspunktet. Det er derfor misvisende å henvise til en opptelling av målvedtakene innenfor hvert av de tre fylkene separat.

Det er heller ikke korrekt at Agder bispedømme er pålagt å skrive alle sine brev på nynorsk. Det følger av loven at bispedømmet skal besvare brev fra private i den målform som er brukt i brevet. Dermed er respekten for den enkeltes personlige språkønske vel ivaretatt. I brevveksling med en kommune eller fylkeskommune skal for øvrig bispedømmet bruke den målform som kommunestyret eller fylkestinget har vedtatt etter § 5 i målloven. I brevveksling med bl.a. en del av sine underliggende kirkelige organer, prostier, fellesråd, sogn og prestegjeld vil bispedømmet være pålagt å bruke bokmål, i andre tilfeller nynorsk. Bildet er altså langt mer nyansert enn det som fremkommer i begrunnelse for spørsmålet.

For øvrig viser jeg til de svar jeg nettopp har gitt på henholdsvis skriftlig spørsmål nr. 897 og skriftlig spørsmål nr. 864, det siste fra representanten Øyvind Vaksdal.

SPØRSMÅL NR. 901

Innlevert 10. september 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 20. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Miljøvernministeren varslet 9. juli at han ville utfordre kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn til en mer aktiv oppfølging enn i dag av de nasjonale målene for strandsonen når de behandler dispensasjoner og plansaker.

På hvilken måte har statsråden utfordret kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn, og vil statsråden ta et spesielt initiativ når det gjelder forvaltningen av strandsonen i Trøndelag?»

BEGRUNNELSE:

9. juli arrangerte miljøvernminister Knut Arild Hareide en pressekonferanse hvor han presenterte sin fremgangsmåte for å bevare strandsonen tilgjengelig for allmennheten: "Norges verdifulle allemannsrett er utsatt. Det må iverksettes en rekke tiltak for å bevare offentlighetens tilgang til kysten vår", uttalte Hareide. "Over lengre tid har mange friluftsområder gått fra å være uberørte til å bli utbygget. Vi har for høyt antall dispensasjoner og mange kommuner mangler en plan for god og langsiktig kystsoneforvaltning. For å bedre denne situasjonen og sikre allemannsretten", annonserte statsråden fem ulike tiltak, deriblant å utfordre kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn til en mer aktiv oppfølging enn i dag av de nasjonale målene for strandsonen når de behandler dispensasjoner og plansaker. Ifølge Statistisk sentralbyrå er Sør-Trøndelag det fylket i landet som er mest ettergivende når det gjelder bygging i strandsonen. I årsberetningen for 2003 fra fylkesmannen i Sør-Trøndelag heter det følgende: "Sør-Trøndelag har et betydelig press på strandsonen, f.eks. legger Frøya kommune opp til å nære doble antall fritidshus i strandsonen i vedtatte kommuneplan. Hitra kommune har hatt en tilsvarende nedbygging og har i dag kun restarealer igjen, og som også omfattes av nye planer og dispensasjoner." Hitra er den største hyttekommunen på kysten i Sør-Trøndelag. Ifølge

Hitra kommunes egen oversikt hadde kommunen ca. 1 300 hytter i 2002, plasserte langs kystlinja. I 2003 innvilget Hitra 36 dispensasjoner fra forbudet mot bygging i strandsonen, det vil si samtlige søknader. Og hittil i år har Hitra rapportert om 22 slike dispensasjonssøknader. Stein-Arne Andreassen, miljøverndirektør hos

fylkesmannen i Sør-Trøndelag, uttalte 10. juli følgende til Adresseavisen: "Drømmer du om hytte ved sjøen på Fosen, Hitra eller Frøya, må du snart bare la det bli med drømmen. Hvis vi tar bort de bratte og utilgjengelige delene av kysten i Sør-Trøndelag, er det ikke mye plass igjen. Vi har begynt å spise av restene. Velutstyrte fritidsboliger med sjøen som nærmeste nabo settes opp i rekordfart, spesielt i Rissa, Bjugn, Hitra og Frøya. Kommunene ligger innen to timers reisetid fra Trondheim, og opplever en stor etterspørsel etter tomter ved sjøen. Kommunene svarer med å regulere store områder til hyttetomter. Gjennomføres disse planene, vil antallet fritidsboliger i enkelte kommuner dobles i løpet av få år. Og da er det ikke lenge til vi også i Trøndelag har en like gjenbygd kyst som i Oslofjorden og på Sørlandet", advarer Andreassen.

Svar:

Det gjelder et generelt byggeforbud for 100-metersbeltet langs sjøen for hele landet, blant annet begrunnet i hensynet til allmenn ferdsel og friluftsliv. Det er et særlig sterkt byggepress på sentrale kyststrekninger nær større byer, og der er det spesielt viktig at byggeforbudet håndheves strengt.

Trøndelag er spesielt tatt opp. Her innebærer nærheten til Trondheim at det er et sterkt utbyggingspress. I dette området, som i andre pressområder, er det viktig at kommunene er seg sitt ansvar bevisst ved behandlingen av plan- og dispensasjonssaker i strandsonen.

Jeg varslet i sommer at jeg vil føre en mer offensiv strandsonopolitikk og jeg nevnte da en rekke tiltak. Blant disse tiltakene var også en bedre praktisering av byggeforbudet i 100-metersbeltet. Jeg vil utfordre kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn til en mer aktiv oppfølging av de nasjonale målene for strandsonen når de behandler dispensasjoner og plansaker. Jeg vil også etablere et landsdekkende nettverk for kystsoneforvaltning, som skal sikre bedre samarbeid fylkesmennene imellom. Samtidig vil jeg bruke midler på å sikre de mest attraktive arealene for allmennheten. Denne offensiven har Miljøverndepartementet formidlet ved de anledningene arealforvaltning har vært tema, og vi har ivaretatt hensynet ved behandlingen av konkrete saker.

SPØRSMÅL NR. 902

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 8. oktober 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ordningen med ettergivelse av studielån er avskaffet. Rundt 1 000 studenter i Norge kombinerer nå cand.mag.-grad med en master. Deres samlede studietid er 6 år, tilsvarende de som tar hovedfag.

Hva er statsrådens begrunnelse for at disse "overgangsstudentene" ikke får ettergitt deler av studielånet, og at de dermed ender opp med et langt høyere studielån enn de studentene som går inn under den nye gradsstrukturen med bachelor og master, dvs. 5 års studietid?»

BEGRUNNELSE:

Studenter med 6 års studier har tidligere fått ettergitt ca. 50 000 av studielånet. Ordningen er nå fjernet, med den begrunnelse at samlet studietid er redusert med 1 år. Det er opprettet en overgangsordning for hovedfagsstudenter som varer til 2007. I Aftenposten 9. august kunne vi lese at de studentene som tar master med cand.mag. i bunnen ikke får ettergitt deler av studielånet. Dette på tross av at samlet studietid ikke er redusert i forhold til hovedfag med cand.mag. Disse 1 000 studentene faller dermed utenfor både gammel og ny ordning.

Svar:

Under behandlingen av budsjettet for 2003 gav Stortinget sin tilslutning til Regjeringens forslag om å avvikle ordningen med ettergivelse av utdanningslån etter fullførte lange studier, med virkning fra 1. august 2003. Bakgrunnen for at ettergivelsesordningen avvikles, er at man med Kvalitetsreformen har fått kortere studieløp og høyere stipendandel, og at det dermed er mindre behov for denne ordningen.

En sentral forutsetning ved utarbeidelsen av overgangsordningen var at den skulle følge opp signalene i St.prp. nr. 1 (2002-2003) der det ble sagt: "Avviklinga skal ikkje gjelde studentar som er i gang med langvarige studium som i dag gir rett til ettergiving i Lånekassen." Dette er i overgangsordningen

presisert til å gjelde studenter som i studieåret 2002/ 2003 var i gang med et studium på høyere grad, dvs. et hovedfagsstudium eller mastergradsstudium. Profesjonsutdanninger som ikke er oppdelt i lavere og høyere grad ble inkludert i overgangsordningen ved at studenter som var i gang med en slik utdanning skulle tas med i overgangsordningen når vedkommende minst var i gang med fjerde år i 2002-2003. På denne måten ble den delen av profesjonsstudiet som i tid overstiger en bachelorgrad, likestilt med mastergraden. Etter departementets syn er dette en overgangsordning som balanserer ulike hensyn godt.

SPØRSMÅL NR. 903

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 20. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Det er nylig påvist gyrosmitte i Leirelva som ligger i Vefsnregionen. Dersom elva ikke får en rask behandling, vil smitten kunne spres seg raskt og man risikerer at behandling av gyro i Vefsna kan bli utsatt ytterligere i flere år.

Vil statsråden raskt gripe inn slik at Leirvassdraget blir gyrobehandlet?»

BEGRUNNELSE:

Leirelva ligger i Vefsnregionen. Regionen sør for Vefsna er gyrofri og regionen nord for Vefsna ble behandlet ferdig i helga.

Smitten kommer sannsynligvis fra Vefsna. Leirelva ble smittet for 5-6 år siden den ble da behandlet meget raskt.

Faginstanser som Mattilsynet og Direktoratet for naturforvaltning (DN) vil behandle straks men de har ikke myndighet til å sette i gang. Jo lengre ut i Vefsnfjorden gyroen får feste jo lettere sprer den seg til nye områder. Det er også en liten mulighet for at den nybehandlede Rana regionen nord for Vefsna kan bli resmittet.

Elva er bare 500 meter lang og kommer fra en stor innsjø. Laksen går opp i denne sjøen. Denne sjøen lar seg ikke rotenon behandle og må derfor brakklegges med ei fiskesperre. Ved bruk av fiskesperre vil det den planlagte rotenon behandlingen for hele smitteregionen bli forsinket med minst 1 år. Planene for behandlingen ligger klare i Trondheim og utstyret befinner seg på Bjerka i Nordland.

Svar:

Det ble den 25. august i år påvist smitte med lakseparasitten Gyrodactylus salaris i Leirelva i Leirfjord kommune i Nordland. Leirelva løper ut fra Storvatnet hvor det er bestander av både laks, sjørøtt og sjørøye. Påvisningen av Gyrodactylus salaris i Leirelva innbar derfor fare for at parasitten skulle spres også til dette vannet hvor en utryddelse ville være umulig. Mattilsynets regionkontor og fylkesmannen vurderte derfor smitten til Leirelva som alvorlig og igangsatte forberedelser til behandling av Leirelva og noen andre mindre elver i nærheten.

Mattilsynets regionkontor sendte 26. august ut forhåndsvarsel om rotenonbehandling av de aktuelle elvene og fattet noen dager senere sitt vedtak om behandling med hjemmel i matloven. Fylkesmannen søkte 1. september om tillatelse etter lakse- og innlandsfiskloven og forurensningsloven til å rotenonbehandle elvene i Leirfjorden som kunne være infisert av parasitten.

Saken utløste også et lokalt engasjement, og i brev av 30. august ba Leirfjord kommune, berørte grunneiere og de lokale rettighetshavere om at departementet skulle gi tillatelse til umiddelbar behandling.

Jeg vurderte påvisningen av *Gyrodactylus salaris* i Leirelva som svært alvorlig fordi en spredning oppover elva kunne føre til at Storvatnet ville bli en permanent smittekilde i nærheten av de viktige lakseelvene i Vefsnfjorden og sette den fremtidige behandlingen av disse lakseelvene i fare. Etablering av smitte i Storvatnet ville også innebære en fare for reinfeksjon av elvene i Rana-regionen som ble ferdigbehandlet i slutten av august.

Jeg fant det på denne bakgrunn berettiget å fravike den ordinære prosessen etter forurensningsloven med høring av fylkesmannens søknad. I tillegg foretok Direktoratet for naturforvaltning og Statens forurensningstilsyn en rask behandling av søknaden. Det var derfor mulig å fatte vedtak alt 3. september om tillatelse etter departementets lovverk til å rotenonbehandle elvene rundt Leirfjorden.

Elvene ble behandlet under gode forhold 4. sep

tember. Det ble brukt mindre enn 200 liter rotenon. De første rapportene etter behandling tyder på at parasitten ikke har spredd seg verken til Storvatnet eller de andre små elvene rundt Leirelva.

Jeg kan for øvrig opplyse at departementets vedtak i saken har blitt påklaget av Norges Miljøvernforbund. Klagen vil bli behandlet ved kongelig resolusjon.

SPØRSMÅL NR. 904

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 21. september 2004 av moderniseringsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

«Fylkesmannen i Nordland har beslutta å flytte landbruksavdelinga si verksemd frå Mosjøen til Bodø. Vil statsråden sørge for at avdelinga blir i Mosjøen, slik Landsbruksdepartementet bestemte i 1994?»

GRUNNGJEVING:

I 1994 bestemte Landbruksdepartementet at det skulle vere eit avdelingskontor for landbruksavdelinga i Nordland i Mosjøen. I brev av 27. oktober 1994 fra Statsministerens kontor blei dette fastslått:

"Landbruksdepartementet har besluttet at landbruksavdelingen i Nordland skal besitte både- jord- og skogfaglig kompetanse, og at ledelsen skal være sammen med fylkesmannen. Med vekt på lokale uttalelser i saken, har man videre besluttet at det skal opprettes et avdelingskontor i Mosjøen med både jord- og skogfaglig kompetanse. Ingen av de ansatte ved avdelingskontoret i Mosjøen vil bli sagt opp."

1. juli 2004 vedtok fylkesmannen i Nordland likevel å flytte kontoret i Mosjøen til Bodø. Grunngevinga som er gitt offentlig er behovet for innsparingar. Det er frå Vefsn kommune si side stilt spørsmål ved innsparingspotensialet på lang sikt i å flytte avdelinga til Bodø, og dei viser mellom anna til at husleigenivået er dobbelt så høgt i Bodø som i Mosjøen.

Desentralisering av statlege arbeidsplassar er ei omforeint politisk målsetjing, og det framstår noko underleg at staten i form av fylkesmannen i Nordland kan vedta å flytte ei avdeling frå Mosjøen til Bodø - i strid med det Landsbruksdepartementet i si tid bestemte.

Svar:

Spørsmålet vart overført frå landbruks- og matministeren.

Fylkesmannen i Nordland er den øvste verksemdsleiaren i sitt embete og har ansvaret for at verksemda blir drevi effektivt med høg måloppnåing i høve til dei krava som departementet stiller. Embetet får ei rammetildeling over statsbudsjettets kap. 1510. Eg legg til grunn at fylkesmannen på sitt ansvarsområde disponerer ressursane og organiserer verksemda på ein måte som sikrar ei best mogeleg forvaltning og best mogelege tenester til innbyggjarar og næringsliv, også skogbruksnæringa, i Nordland.

Eg vil også understreke at ansvaret for den typen organisasjonsendring som fylkesmannen nå vil gjere, ligg innafor verksemdsleiar, dvs. fylkesmannens, myndigheitsområde. Dette er i tråd med prinsippa om

delegering og desentralisering av ansvar og myndighet som er grunnleggande i Regjeringa sitt arbeid for modernisering av offentlig sektor.

I grunngevinga for spørsmålet blir det vist til brev av 27. oktober 1994 frå Statsministerens kontor med omtale av eit vedtak i Landbruksdepartementet der det m.a. heiter at "Med vekt på lokale uttalelser i saken, har man videre besluttet at det skal opprettes et avdelingskontor i Mosjøen med både jord- og skogfaglig kompetanse". Ein kan i denne samanhengen ikkje sjå bort frå grunnlaget for reforma, St.meld. nr. 40 (1991-92) Frå sektoretatar til samfunnsetatar, som Stortinget seinare slutta seg til. I denne meldinga går det fram at ein ønskjer ei samlokalisering av landbrukskontora med resten av embeta etter at fylkeslandbrukskontora ansvarsmessig blei lagde inn under fylkesmannen og at dette "skal gjerast over tid, etter som tilhøva ligg til rette for det".

Eg legg til grunn at verksemdsleiarane lokalt er best i stand vil å vurdere dette.

SPØRSMÅL NR. 905

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 20. september 2004 av moderniseringsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre full offentliggjøring av politiske partiers inntekter, herunder inntekter til sentralledet, lokalledd og sideorganisasjoner i forbindelse med stortingsvalget i 2005?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:6 (2003-2004) om offentliggjøring av politiske partiers inntekter ble det fra regjeringspartiene brukt som argument for å avvise forslaget at Partifinansierungsutvalget skulle behandle saken og komme med innstilling i oktober dette år. En representant for flertallet gav også uttrykk for at reglene skal være på plass til stortingsvalget i 2005. I et intervju med Dagsavisen kan derimot moderniseringsminister Morten Meyer oppfattes slik at regelverket ikke vil tre i kraft før etter stortingsvalget i 2005.

Svar:

Jeg viser til at Regjeringen følger opp de anmodningsvedtak (nr. 178 og 179) som Stortinget fattet 13. desember 2002 på bakgrunn av Innst. O. nr. 28 (2002-2003) frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen. Det ble ved kongelig resolusjon av 17. oktober 2003 oppnevnt et bredt sammensatt statlig utvalg, bl.a. bestående av representanter fra de politiske partiene og fagmiljøer, som skal vurdere de problemstillingene som Stortingets vedtak berører. Dette innebærer bl.a. spørsmål i tilknytning til finansieringen av de politiske partiene og konkrete forslag til endringer i lov om offentliggjøring av de politiske partiers inntekter som komiteen skisserte i ovennevnte innstilling. Utvalget ble opprinnelig gitt en tidsramme på 1 år, til 17. oktober 2004, til å ferdigstille sitt arbeid. Utvalget har etter oppnevningen blitt pålagt tilleggsoppgaver som referert i St.meld. nr. 26 (2003-2004). Arbeids- og administrasjonsdepartementet har på denne bakgrunn gitt utvalget utvidet frist for levering av sin innstilling til 1. desember 2004.

Jeg legger opp til at Regjeringen legger fram en odelstingsproposisjon om de forholdene representanten Giske spør om, slik at det kan bli mulig for Stortinget å behandle et lovforslag innen stortingsvalget 2005.

Jeg viser for øvrig til daværende arbeids- og administrasjonsministerens svar (vedlagt) på spørsmål av 5. november 2003 fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om fra hvilket tidspunkt en eventuell lovendring om utvidet regnskapsplikt bør gjøres gjeldende.

Vedlegg til svar:

Brev av 11. november 2003 fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet ved Viktor D. Norman, referanse: 200304465-/JON.

SPØRSMÅL NR. 906

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 28. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre videre drift av Lyngheisenteret på Lygra?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av kulturmeldingen, jf. Innst. S. nr. 155 (2003-2004) uttrykte et flertall i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen blant annet følgende:

"Lyngheisenteret på Lygra i Hordaland har fått ein sentral posisjon, nasjonalt og internasjonalt, både som kulturinstitusjon og som økomuseum for vern av det atlantiske kystlandskapet. Dette kjem mellom anna til uttrykk i tildelinga av UNESCOs globale kulturlandskapspris i 2001 og ved gjennomføringa av EU-programmet European Heritage Laboratories i 2004, for å utarbeide internasjonale retningslinjer for forvaltning av kulturlandskap i kystsona."

Videre uttrykker flertallet følgende:

"Samspelet mellom kultur og natur er på mange måter ein føresetnad for ei berekraftig utvikling, og det er ei viktig oppgåve å formidle denne kunnskapen om samanhengen mellom naturmiljø og kulturmiljøet, sett i eit historisk perspektiv. Fleirtalet meiner at Lyngheisenteret er ein av dei nye institusjonane som i særleg grad formidlar dette perspektivet, og fyller dei vilkår som må setjast til etablering av varige og langsiktige tiltak innanfor dette felte."

Det har nå blitt kjent at senteret har økonomiske problemer som gjør at det kan bli stengt eller nedlagt.

Det er derfor avgjørende med rask politisk handling som følger opp det et flertall gav uttrykk for i forbindelse med behandlingen av kulturmeldingen og som sikrer senteret videre drift.

Svar:

Arbeidet med museumsreformen bygger på St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving, jf. Innst. S. nr. 46 (2000-2001). En oppdatert og supplerende gjennomgang av arbeidet ble gitt i St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014, jf. Innst. S. nr. 155 (2003-2004). Målet er en institusjonsstruktur med vesentlig færre og dermed faglig og administrativt sterkere enheter enn i dag. Det er en forutsetning at alle typer museer kan inngå i det nasjonale nettverket. Grunnlaget for den nasjonale nettverksorganiseringen er institusjonell konsolidering på regionalt nivå. ABM-utvikling - statens senter for arkiv, bibliotek og museer, ivaretar dette reformarbeidet på vegne av Kultur- og kirke departementet. Gjennom drøftinger initiert fra sentralt hold av ABM-utvikling og koordinert regionalt av de respektive fylkeskommuner foregår det en gradvis strukturendring i retning av et mindre antall konsoliderte museumsinstitusjoner i hvert fylke. Det er i dette arbeidet lagt vekt på at prosessene skal forankres hos dem det gjelder, både i forhold til fylkeskommunenes planarbeid og det enkelte museums motivasjon og ambisjon.

I Hordalands fylkesdelplan for museum 2003- 2008, vedtatt i fylkestinget 11. juni 2003, tegnes et museumslandskap med 10 konsoliderte enheter. I forhold til signalene i ABM-meldingen og i forhold til andre fylker er dette et stort antall, som gjenspeiler at Hordaland er et fylke med et stort og komplekst museumslandskap.

Fylkesdelplanen skisserer en modell der Lyngheisenteret får *"nasjonal status som såkalla etatsmuseum for landbruket"*, med driftsmidler fra Landbruksdepartementet. Samtidig beskriver planen den konsoliderte enheten "Museumssenteret i Salhus", som også vil dekke museumstjenester i Nordhordland. I løpet av det siste året har Lyngheisenterets rolle vært drøftet i de møtene som har vært avholdt mellom fylkeskommunene og ABM-utvikling, senest i møter 24. mars og 25. august 2004. Det har også vært gjennomført en befaringsreise ved representanter fra ABM-utvikling 25. august 2004. Et sentralt punkt i møtene har vært å vurdere Lyngheisenteret som en integrert del av det konsoliderte museumslandskapet bestående av 10 enheter som nå etableres i Hordaland, med vekt på at Lyngheisenteret bør inngå i den enheten som er tenkt å dekke

Nordhordland.

I St.meld. nr. 48, Kulturpolitikk fram mot 2014, vektlegges kunnskap om og samspillet mellom kultur og natur, og den oppgaven museumssektoren har for å formidle dette i et historisk perspektiv. Det går fram at det *"bør etablerast eit nettverk i samband med museumsreforma som har tema i skjeringspunktet natur og kultur og der siktemålet bør vera å integrera kultur og natur"*.

Lyngheisenteret framstår som et spennende dokumentasjons- og formidlingssenter som integrerer kultur og natur på en god måte. Senteret fokuserer på vern og bruk av kystlandskapet, økologisk og tradisjonell landbruksdrift samt miljø- og ressursforvaltning. Som del av et konsolidert museumslandskap vil Lyngheisenteret være en viktig ressurs i museumsnettverk som tar for seg forholdet mellom kultur og natur, som det nettverket for kulturlandskap som nylig er kommet i gang.

Lyngheisenteret er hittil blitt finansiert gjennom tilskudd fra flere hold, hovedsakelig via budsjettene til Hordaland fylkeskommune, Lindås kommune, Universitetet i Bergen, Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet. Det er investert betydelige midler i å bygge opp senteret. Det er derfor ingen ønskelig situasjon dersom senteret midlertidig må holdes stengt.

Kultur- og kirkedepartementet vil i tråd med føringene for museumsreformen yte direkte statlige driftstilskudd til de museumsenhetene som i løpet av reformarbeidet trer fram som konsoliderte regionale museer. Den videre oppfølging av denne saken vil derfor avhenge av hva som kommer ut av de prosesser som foregår lokalt og regionalt med sikte på at senteret integreres i den konsoliderte strukturen i fylket og inngår i den museumsenheten som er tenkt å dekke Nordhordland. Det må legges til grunn at Lyngheisenterets innordning i en konsolidert museumsstruktur i Hordaland kan bli avklart i løpet av kommende år, slik at det budsjettmessige spørsmålet kan løses fra og med budsjettåret 2006.

SPØRSMÅL NR. 907

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 30. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil samferdselsministeren gjøre noe for at funksjonshemmede kan benytte samme type billigbilletter som andre?»

BEGRUNNELSE:

Stavanger Aftenblad omtaler 10. september situasjonen for funksjonshemmede når det gjelder å bestille reiser på Internett og dermed få de rabatter som en slik bestilling innebærer. Det viser seg at verken NSB eller SAS Braathens har ordninger som gjør at rullestolbrukere kan bestille reiser på Internett. Det innebærer at de må betale tilleggsgebyrer for å snakke med reisekonsulent og at de er forhindret fra å kjøpe ulike kampanjebilletter som kun selges på Internett. Andre selskaper som Norwegian Air Shuttle har ordnet dette på praktiske og enkle måter. Dette er en klar diskriminering av funksjonshemmede i forhold til reiser på strekninger som staten gir konsesjon på. Jeg håper at statsråden på egnet måte kan ta dette opp med selskapene, slik at funksjonshemmede kan få kjøpt reiser for samme pris som alle andre i samfunnet.

Svar:

Det er en målsetting for meg og Regjeringen at det legges til rette for forflytningshemmedes tilgjengelighet til transportsystemer. Jeg vil blant annet vise til at ett av hovedmålene i transportpolitikken er et transportsystem som er tilgjengelig for alle og som gjør det mulig for alle å leve et aktivt liv. På denne bakgrunn bør funksjonshemmedes tilgang til billigbilletter i utgangspunktet være like god for personer med nedsatt funksjonsevne som for andre.

Tilrettelegging av reservasjonssystemer er det enkelte transportselskap innenfor luftfarten og jernbanen sitt ansvar. Jeg vil påse at spørsmålet blir tatt opp i de samarbeidsorganer som Samferdselsdepartementet har med transportselskapene vedrørende tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Imidlertid har jeg fått opplyst fra SAS Braathens at funksjonshemmede kan gjennom deres systemer benytte samme type billigbilletter som andre. Videre har NSB opplyst at de arbeider for å etablere en ordning som innebærer at funksjonshemmede ikke lenger skal behøve å betale et tilleggsgebyr ved kjøp av billett over skranke eller telefon.

SPØRSMÅL NR. 908

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 21. september 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Medfører det riktighet at det arbeides med å splitte FLO/Tungt Vedlikehold i flere selskaper, og er det riktig at FLO/TV styres mot et annet bemanningsmål enn det Stortinget har sluttet seg til?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har gitt sin tilslutning til omstilling av Forsvarets logistikkorganisasjon. I Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004) støttet forsvarskomiteen omstillingen av FLO/TV. I proposisjonen heter det mellom annet at "Tungt vedlikehold er godt forbredt på konkurranse", og at "Virksomhetene med de fire verkstedene som vil utgjøre produksjonsapparatet til FLO/TV skal videreføres og videreutvikles under en felles ledelse". Stortinget sluttet seg også til at årsverkrammen til FLO/TV innen 31. desember 2005 skal reduseres til 1 250 årsverk.

Regjeringen har ikke noe mandag fra Stortinget til å fragmentere FLO/TV i flere selskaper verken i Innst. S. nr. 93, eller i Innst. S. nr. 234, jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004) om langtidsplanen for Forsvaret for de neste 4 åra.

Jeg ber derfor om en forklaring på meldingene om initiativ til oppsplitting av FLO/TV.

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra representanten Nybakk vedrørende forhold knyttet til FLO/Tungt vedlikehold (FLO/TV), herunder antall selskaper som planlegges etablert og bemanningsmål.

Vedrørende antall selskaper

I St.prp. nr. 42 (2003-2004) redegjorde Regjeringen for at FLO/TV snarest mulig og senest innen utgangen av 2008 blir organisert som et statlig/privat eid aksjeselskap, og skilt ut fra Forsvarets organisasjon. Ved behandlingen av Innst. S. nr. 234 (2003- 2004) sluttet et flertall i Stortinget seg til dette.

FLO/TV består i dag av fire produksjonsenheter, hhv. Verksteddivisjonen ved Haakonvern i Bergen, Luftforsvarets hovedverksted på Kjeller, Romerike tekniske verksted og Bjerkvik tekniske verksted.

Som jeg tidligere har informert om i brev oversendt 28. april 2004, knyttet til forsvarskomiteens behandling av St.prp. nr. 42 (2003-2004), vurderes det om det kan være hensiktsmessig å opprette flere enn ett selskap. Bakgrunnen for dette er først og fremst at de ulike produksjonsenhetene stort sett er rettet mot forsvarsgrenene og deres våpensystemer enkeltvis.

Som anført i St.prp. nr. 42 (2003-2004) vil departementet arbeide videre med å utdype grunnlag for drift av FLO/TV på kommersiell basis. Forsvarsdepartementet har igangsatt dette utredningsarbeidet, og en endelig vurdering vedrørende antall selskaper vil foretas på bakgrunn av vurderinger av flere aspekter, herunder markeds- og konkurransemessige forhold for de ulike virksomhetsområdene, potensielle synergieffekter med mer. Målet er uansett å maksimere selskapets/-enes levedyktighet, og derigjennom også styrke de ansattes situasjon.

Vedrørende bemanningsmål

Som en følge av Stortingets behandling av Innst S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004), ble det lagt til grunn at FLO senest 31. desember 2005 skulle være organisert innenfor en årsverkramme på maksimalt 5 330 årsverk. Innenfor dette totale måltallet ble det for Tungt vedlikeholdsdivisjonen (FLO/TV) forutsatt en årsverkramme på maksimalt 1 250. For FLO/TV ble dette målet nådd pr. juni 2004.

Departementet signaliserte samtidig i St.prp. nr. 12 (2003-2004) at det for neste planperiode (2005- 2008) ville bli fremmet ytterligere forslag som innebærer en mer dyptgripende omforming av FLO. Et flertall i forsvarskomiteen tok dette til etterretning, jf. Innst. S. nr. 93 (2003-2004).

I St.prp. nr. 42 (2003-2004) redegjorde departementet for disse planene om ytterligere effektiviserings- og rasjonaliseringstiltak. Gjennom Stortingets behandling av Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004), ble FLO pålagt å realisere en ytterligere gevinst på minimum 600 mill. kr årlig ut over reduksjonskravet som følger av Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004). Dette vil selvsagt i stor grad innvirke på antall årsverk i organisasjonen, da lønn utgjør en hoveddel av driftsbudsjettet.

Komiteen viste bl.a. til "at det må tilstrebes en mest mulig kostnadseffektiv organisering av logistikk- og støttestrukturen og av Forsvarets styrkeproduksjon med sikte på å øke relevansen og kvaliteten på den støtten

som ytes, utnyttelse av synergieffekter internt i og mellom forsvarsgrenene, samt tilpasninger til de endrede krav og behov som gjør seg gjeldende i understøttelsen av de operative styrkene".

FD har i iverksettingsbrevet for langtidsplanperioden 2005-2008 av 14. september 2004 lagt til grunn at alle effektiviseringstiltak skal gjennomføres snarest mulig og senest innen utgangen av 2008. Dette gjelder også i forhold til å realisere en ytterligere gevinst på minimum 600 mill. kr i FLO. Kravet til gevinstrealisering er fordelt på de ulike enheter/divisjoner i FLO. For FLO/TV er det i denne forbindelse forutsatt en effektivisering på totalt 100 mill. kr i årlig drift innen 31. desember 2005. Dette tilsier også reduksjon av årsverkrammen slik at denne utgjør maksimalt 1 100 årsverk.

Så lenge FLO/TV er en del av Forsvarets militære organisasjon, behandles divisjonen på lik linje med de øvrige deler av FLO med hensyn til krav til årsverkreduksjoner og effektiviseringer. I den forbindelse er det satt i gang et arbeid for å evaluere virksomhetene ved de verkstedene som utgjør produksjonsapparatet til FLO/TV.

SPØRSMÅL NR. 909

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 21. september 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Medfører det riktighet at ansatte og deres organisasjoner i Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) nektes deltakelse i grupper som er satt sammen for å se på framtidig bemanning og organisering av FLO/Tungt Vedlikehold?»

BEGRUNNELSE:

Etter det jeg kjenner til, bruker Forsvarets logistikkorganisasjon arbeidsgrupper til å utrede framtidig bemanning og organisasjonsstruktur. Det har kommet meg for øre at slike grupper settes sammen uten at de ansatte og deres organisasjoner er involvert, verken lokalt eller sentralt. Dersom dette er riktig, er denne oppførselen et klart brudd på Hovedavtalen mellom LO og NHO og på overenskomsten for de verkstedsansatte i Forsvaret.

Jeg ber derfor om at statsråden gir tilbakemelding på dette spørsmålet, og rydder opp i denne praksis dersom disse forholdene er korrekte.

Svar:

Jeg legger vekt på at ovennevnte arbeid skjer og fortsatt vil skje i nært samråd med arbeidstagerorganisasjonene, jf. gjeldende regler i arbeidslivet, herunder hovedavtalene og arbeidsmiljøloven, slik også flertallet i forsvarskomiteen presiserte i Innst. S. nr. 93 (2003-2004).

Sjefen for Forsvarsstaben har forsikret meg om at de har et betydelig fokus på hvordan organisasjonenes medbestemmelse best kan og skal ivaretas i det omstillingsarbeidet som nå gjennomføres i FLO. Jeg merker meg i den forbindelse at de forslag som nå er under utarbeidelse, herunder forslag som vil fremkomme av det arbeid representanten Nybakk viser til, skal gjøres til gjenstand for både sentral og lokal behandling med arbeidstagerorganisasjonene.

Jeg viser for øvrig til vedlagte redegjørelse fra Forsvarsstaben i sakens anledning.

Vedlegg til svar:

Brev fra Forsvarsstaben Personell, operasjoner & drift til Forsvarsdepartement vedrørende skriftlig spørsmål nr. 909 (2003-2004), datert 17. september 2004. Referanse: 2004/64370/FST/POD.

SPØRSMÅL NR. 910

Innlevert 13. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 21. september 2004 av nærings- og handelsminister Børge Brende

Spørsmål:

«I henhold til et oppslag i TV2 den 12. september og i Dagbladet den 11. september 2004 medfører et nytt pålegg fra Sjøfartsdirektoratet at elvebåteier Tore Turi i Masi må ta sertifikat for lasteskip hvis han skal fortsette å frakte turister med elvebåt på Altaelva. Dette skyldes en forskrift fra mai 2003, der det kreves dekksoffisersertifikat klasse 5 for å føre båter under 15 meter med flere enn 12 passasjerer. Turis elvebåt kommer dermed inn under forskriftene.

Vil statsråden se på forskriften?»

Svar:

Sjøfartsdirektoratets forskrift av 9. mai 2003 nr. 687 om kvalifikasjonskrav og sertifikatrettigheter for personell på norske skip, fiske- og fangstfartøy og flyttbare innretninger, som det vises til i spørsmålet, er ikke myntet på elvebåter som denne saken handler om.

Siden mindre passasjerfartøy i elve- og innsjøfart ikke har vært omfattet av et tilpasset regelverk, har denne næringen tidligere vært avhengig av dispensasjoner fra krav som gjelder i kystskipsfarten.

For å bidra til større forutsigbarhet har båtene i elve- og innsjøfart nå fått sine egne bestemmelser i en ny § 9-5 i forskriften av 9. mai 2003. Regelverket er utformet i en dialog mellom Sjøfartsdirektoratet og næringen. Det har vært lagt vekt på å ivareta næringens ønsker om tilpasninger der dette ble vurdert å ikke gå på bekostning av sikkerheten. Derfor er det

ikke på tale å stille krav om dekksoffisersertifikat klasse 5 (kystskippersertifikat) med 3 års fartstid i utenriksfart og langvarige kurs for å føre elvebåter i Altaelva.

De nye bestemmelsene innbærer krav om fritidsbåtskippersertifikat eller tilsvarende kvalifikasjonsbevis for fører av de aktuelle elvebåter. Dette er det samme krav som stilles til førere av fritidsbåter over 15 meter. Videre krever de nye bestemmelsene begrenset sikkerhetsopplæring spesielt tilpasset elve- og innsjøfarten.

Det er viktig å finne en riktig balanse mellom hensynet til passasjerenes krav til sikkerhet og de spesielle forhold knyttet til en sesongpreget næring. Bestemmelsene skal i utgangspunktet tre i kraft 1. januar 2005.

Jeg vil nå likevel ta kontakt med Sjøfartsdirektoratet for å sikre at regelverket er gjennomførbart i praksis.

SPØRSMÅL NR. 911

Innlevert 14. september 2004 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen

Besvart 21. september 2004 av landbruks- og matminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Froland kommune krever at en 10 år gammel jente oppfyller boplikten på en gård som hun arvet etter sin far som omkom i en trafikkulykke. Kommunen gav henne nylig utsettelse med boplikten i 2 år. Fra kommunens side fremholdes det at 2 år er den endelige fristen. Dette kan medføre at den umyndige jenta kan bli tvunget til å måtte selge arven før hun selv er blitt myndig.

Hva mener statsråden om at kommunen gjennom krav om boplikt skal kunne tvinge en 10 år gammel jente til eventuelt å måtte si fra seg sin farsarv?»

BEGRUNNELSE:

Saken handler mye om at Froland kommunen gjennom å praktisere en streng linje i spørsmål om boplikt ønsker å opprettholde eller styrke bosettingen i utkantstrøk i kommunen.

På vegne av jenta har moren søkt om 8 års utsettelse på boplikten slik at den i dag 10 år gamle jenta selv, når hun er blitt 18 år og dermed myndig, kan avgjøre om hun vil selge eller tilflytte gården.

I saksbehandlingsdokumentene fra Froland kommune fremgår det at man i kommunen ikke tror den omtalte jenta vil flytte til gården om 8 år. At kommunen antyder at hun trolig ikke vil ha tilflyttet gården om 8 år synes i seg selv å være en underlig argumentasjon basert på ren gjetning fra kommunens side.

Saken berører også viktige spørsmål om arveretten og eiendomsrettens vern og stilling i ett rettssamfunn. Dette er også en sak av en meget spesiell karakter og med sterke menneskelige hensyn.

Det er derfor grunn til å foreta en kritisk vurdering vedrørende saksbehandlingen og avgjørelsen i Froland kommunestyre når det gjelder denne saken. Derfor bør overordnede myndigheter få anledning til å uttale seg om den fremgangsmåten Froland kommune har benyttet i denne sak.

Svar:

Saken gjelder en 10 år gammel jente som har arvet en landbrukseiendom etter sin far som omkom i en trafikkulykke. Fordi eiendommen er av en viss størrelse, har jenta plikt til å bosette seg på eiendommen innen 1 år etter overtakelsen.

Moren har på vegne av jenta søkt om 8 års utsettelse med å oppfylle boplikten. Når 8 år er gått, er jenta myndig og tanken er at da kan hun selv bestemme om hun vil beholde gården eller selge den.

Froland kommune har avslått søknaden om å gi 8 års utsettelse. Kommunen har i stedet innvilget en utsettelse på 2 år.

Det dreier seg om avgjørelsen av en konkret søknad om fritak fra boplikt. Jeg har ikke opplysninger som viser om saken er behandlet etter konsesjonsloven eller odelsloven. Det er imidlertid ikke av særlig stor praktisk betydning da slike saker i det alt vesentlige behandles likt enten den behandles etter konsesjonsloven eller odelsloven.

Kommunen har avgjort søknaden som første instans. Jenta har adgang til å klage kommunens vedtak inn for fylkeslandbruksstyret som er klageinstans. Jeg antar jenta vil bruke sin rett til å klage over kommunens vedtak og legger derfor til grunn at siste ord

ennå ikke er sagt når det gjelder utfallet av bopliktssaken. Jeg mener derfor at det ikke er riktig av meg å kommentere denne avgjørelsen konkret.

Kommunene har myndighet til å avgjøre saker om boplikt bl.a. for å styrke lokaldemokratiet på landbruksområdet. Kommunenes rolle er å utøve lokalt skjønn og forvalte de landbrukspolitiske virkemidlene innen for rammene av regelverket. I saker om boplikt er lokal forankring av skjønnets viktig bl.a. fordi kommunene er de som kjenner forholdene rundt bosettingsutviklingen best og også bør kunne påvirke denne utviklingen. Landbruksdepartementet har nylig gitt ut et rundskriv om bo- og driveplikt på landbrukseiendommer. I rundskrivet er det hovedsaklig gitt informasjon om hvordan reglene skal forstås, mens det ikke er gitt føringer for selve avveiningen av de ulike hensyn som gjør seg gjeldende i den enkelte sak.

Når det gjelder skjønnstemaet i saker om boplikt, vil jeg peke på at det gjør seg gjeldende relevante hensyn av svært ulik karakter, hensyn som trekker i hver sin retning. Søkerens tilknytning til eiendommen og livssituasjon skal tillegges særlig vekt. Det kan også legges vekt på tilknytningen til overdrager. Det at søker er svært ung, er altså en livssituasjon som det etter loven skal legges særlig vekt på. På den annen side skal det ved vurderingen av søknader om fritak fra boplikt også legges særlig vekt på ønsket om å styrke eller opprettholde bosettingen i området der eiendommen ligger. Skal hensynet til bosettingen tillegges avgjørende vekt, må det etter en konkret vurdering anses klart at avslag på søknad om fritak fra den personlige boplikten vil innvirke positivt på bosettingen i området eiendommen ligger. I tilfeller hvor det ellers ligger an til fritak, som for eksempel fordi søkerens livssituasjon taler for det, kan bosettingshensynet ikke tillegges avgjørende vekt med mindre det er påregnelig at andre vil bosette seg på eiendommen.

Jeg er klar over at avgjørelsen av søknader som dette kan være vanskelige og at det vil kunne bli truffet avgjørelser i kommunen som jeg personlig er sterkt uenig i. Uten å ta stilling til denne konkrete saken, mener jeg at det som en klar hovedregel bør gis utsettelse fram til myndighetsalder når mindreårige arver en gård fra foreldrene. Selv om jeg legger stor vekt på bosettingshensyn er det vanskelig for meg å se hvordan man ellers skulle kunne komme fram til et rimelig resultat.

Som jeg nevnte, legger jeg til grunn at vedtaket vil bli påklaget til fylkeslandbruksstyret. Styret kan i så fall etter forvaltningsloven prøve alle sider av saken, også om kommunens avgjørelse framstår som rimelig sett på bakgrunn av de hensynene som gjør seg gjeldende i saken.

Jeg peker til slutt på at søkeren, at etter en endelig klagebehandling etter forvaltningsloven er avsluttet, kan bringe saken inn for Sivilombudsmannen dersom utfallet av saken ikke blir som hun ønsker. Gyldigheten av et eventuelt avslag kan også prøves for domstolene.

SPØRSMÅL NR. 912

Innlevert 14. september 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 21. september 2004 av nærings- og handelsminister Børge Brende

Spørsmål:

«Helt siden 1934 har Stortinget konstatert at Hydro har et ansvar for Rjukan-samfunnet ut fra spesielle historiske forhold. Dette ble senest bekreftet i 1988. I avtalen fra den gang fremgår bl.a. at Hydro skal opprettholde 350 arbeidsplasser. I den seinere tid er det stilt betimelige spørsmål ved om Hydro overholder sine forpliktelser.

Hvor mange arbeidsplasser/årsverk bidrar Hydro med i Rjukan-samfunnet i dag?»

Svar:

I 1988 ble det inngått en avtale mellom staten ved Næringsdepartementet og Norsk Hydro i forbindelse med omstilling av konsernets virksomhet på stedet. Et viktig punkt i avtalen var at Hydro selv skal etablere eller sterkt medvirke til etablering av minst 350 arbeidsplasser. På bakgrunn av at Tinn kommune har tatt opp spørsmålet, har Nærings- og handelsdepartementet foretatt en nærmere vurdering av de forpliktelsene i avtalen fra 1988 som er knyttet til arbeidsplasser og Hydros oppfyllelse av disse. Departementet har i brev av 20. september 2004 gitt kommunen en tilbakemelding.

Hydro har på departementets anmodning gitt oversikt over arbeidsplasser de selv har etablert og videreført på Rjukan siden 1988, i tillegg til arbeidsplassetableringer som de har medvirket betydelig til. En hovedkonklusjon i materialet fra Hydro er at dette

antallet utgjør vesentlig mer enn de 350 arbeidsplassene de forpliktet seg til å etablere eller sterkt medvirke til etablering av i avtalen. Kommunen har heller ikke bestridt dette.

Departementet har foretatt en juridisk vurdering av om avtalen fra 1988 inneholder en forpliktelse for Hydro til ikke bare å etablere, men også å opprettholde minst 350 arbeidsplasser på ubestemt tid. Avtalen har et klart krav om at Hydro skal etablere eller sterkt medvirke til etablering av minst 350 arbeidsplasser. Dette har Hydro oppfylt. Som departementet har redegjort nærmere for i brevet til Tinn kommune, kan avtalen imidlertid ikke tolkes som et krav til Hydro om å opprettholde 350 arbeidsplasser i Tinn kommune på ubestemt tid. De konkrete formuleringene i avtalen viser heller ikke til at Hydro skal opprettholde 350 arbeidsplasser.

I forhandlingene om avtalen fra 1988 fremsatte Tinn kommune et krav om en arbeidsplassgaranti i avtalen. Dette kravet ble ikke inntatt. Når et slikt krav ble fremmet i forhandlingene, men ikke inntatt i avtalen, taler dette klart for at det ikke var partenes intensjon at avtalen skulle inneholde en arbeidsplassgaranti.

Jeg har stor forståelse for de spesielle utfordringer nedleggelse av arbeidsplasser medfører i Tinn kommune. Det er imidlertid viktig at det blir rettet fokus på fremtidige verdiskapingsmuligheter. Rjukan har et næringsmiljø og en vesentlig kompetansebase som gir et godt grunnlag for dette.

SPØRSMÅL NR. 913

Innlevert 14. september 2004 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 21. september 2004 av olje- og energiminister Thorhild Widvey

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å få ryddet opp i den situasjonen som er oppstått for innbyggerne på Årum i Fredrikstad, som stadig lever i frykt for ytterligere krefttilfeller, og vil statsråden følge opp de lovnader som tidligere olje- og energiminister Einar Steensnæs kom med på TV2-nyhetene 20. juni i år?»

BEGRUNNELSE:

TV2-nyhetene 20. juni viste et oppslag der innbyggerne på Årum i Fredrikstad fryktet nye krefttilfeller grunnet utvidelse av høyspentledningene i området. Det er fra før av stor hyppighet av kreft i området, som man mener skyldes kraftlinjene.

I samme oppslag uttaler daværende olje- og energiminister Einar Steensnæs:

"Når det gjelder kraftlinjen, den vil eg nå vente med helt til me har fått avklart dette, og gått igjennom disse retningslinjene sammen med helsedepartementet."

Til tross for denne klare uttalelsen, så satte man i gang arbeidet med utvidelsen av kraftlinjene kort tid etter. Disse uttalelser sammen med Regjeringens handlemåte i denne sak forsterker nå frykten i området ytterligere. Representanter for beboerne i området har nå i tillegg hatt møte med Helsedepartementet som heller ikke kunne gi dem noen svar som fjernet den betydelige frykten som er oppstått.

Svar:

Spørsmålet fra representanten Vaksdal tar opp de samme forhold som allerede er reist i likelydende spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 874 og 875 fra representanten May Hansen til henholdsvis olje- og energiministeren og helse- og omsorgsministeren. Jeg viser derfor til helse- og omsorgsministerens svar i brev av dags dato på disse spørsmål.

Jeg finner grunn til å påpeke at Hafslund Nett AS fikk endelig tillatelse til å bygge og drive den aktuelle kraftledningen ved departementets vedtak av 22. februar 2001. På grunn av behov for ny reguleringsplan oppstod en forsinkelse som medførte at Hafslund måtte ha en ny ekspropriasjonstillatelse. Denne tillatelsen ble gitt med endelig virkning av departementet 23. april 2004. Et sentralt moment for tillatelsen var ledningens betydning for den fremtidige forsyningssikkerheten til Fredrikstad.

For at arbeidet med bygging av kraftledninger kan starte før skjønn er avholdt, må det gis tillatelse til forhåndstiltredelse etter oreigningsloven.

Som det fremgår av helse- og omsorgsministerens svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 875, fant Helsedepartementet ikke grunnlag for å tilrå at Olje- og energidepartementet skulle avvente Kreftregisterets arbeid med å se på kreftforekomsten i området på Årum før søknaden om forhåndstiltredelse kunne ferdigbehandles. Ut fra den dårlige forfatning

gen til eksisterende kraftledning, var det av betydning at anleggsarbeidene kunne iverksettes så raskt som mulig. Olje- og energidepartementet ga på denne bakgrunn Hafslund Nett AS forhåndstiltredelse i brev av 15. juli 2004.

Hafslund Nett AS har opplyst at selskapet på grunnlag av de endelige tillatelser i saken påbegynte byggearbeidene i det aktuelle området umiddelbart etter vedtaket av 15. juli 2004. Selskapet har i brev av 16. september 2004 til departementet presisert at en utsettelse av ferdigstillingen kan få dramatiske følger for strømforsyningen til Fredrikstad by.

Selskapet opplyser at i forbindelse med byggingen av den nye linjen er deler av den gamle linjen revet, slik at overføringskapasiteten inn til Fredrikstad er sterkt redusert i byggeperioden. Denne perioden bestreber Hafslund Nett AS å gjøre så kort som mulig, slik at det blir tilstrekkelig overføringskapasitet til vinteren. Selskapet arbeider derfor i dag etter en fremdriftsplan som innebærer ferdigstilling i uke 43. En utsettelse eller stopp av bygging av linjen vil medføre at Fredrikstad by vil møte vinteren med en forsyningssikkerhet som er langt dårligere enn Hafslund Nett AS vil anbefale.

Olje- og energidepartementet har ved behandlingen av denne kraftledningssaken foretatt en helhetlig vurdering og avveining av samtlige fordeler og ulemper ved tiltaket og de ulike alternativer med luftledning og kabel. I disse vurderingene inngår alle relevante hensyn så som helsemessige forhold, nærføring, ulike arealbruksinteresser, estetikk, miljø, økonomi, tekniske og systemmessige forhold, landskap, kulturminner mv. I denne saken har departementet kommet til at det alternativet som har fått endelig konsesjon er den beste løsningen.

Innlevert 14. september 2004 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 22. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det ble mot Arbeiderpartiets stemmer bestemt at alle landets pantebøker skulle flyttes under ett tak til Ullensvang, noe vi mente ville skape mer byråkrati og bli dyrere enn dagens ordning. Jeg leser i Dagens Næringsliv av 7. september 2004 at Kartverket kan leie et bygg som må ombygges først til 5 mill. kr. Men at de foretrekker å bygge nytt til 50 mill. kr, fordi det ikke er konkurranse om utleieforhold i Ullensvang.

Mener statsråden dette er riktig bruk av departementets tildelte økonomiske ressurser?»

Svar:

Gjennomføringen av Stortingets beslutning om overføring av tinglysingen fra tingrettene til Statens kartverk er organisert i et eget prosjekt, Tinglysingsreform-prosjektet (TR-prosjektet), som ledes av Jus-tisdepartementet. En av mange aktiviteter i dette prosjektet er å opprette et sentralt pantebokregister i Ul-lensvang herad.

Reportasjen i Dagens næringsliv er noe misvisende.

Justisdepartement ved TR-prosjektet har gitt Statens kartverk i oppdrag å legge frem et forprosjekt for nødvendig bygningsmasse til pantebokregisteret. Statens kartverk har i samarbeid med Statsbygg lagt fram et byggeprogram for et prospekt. Dette er nå ute på anbud i henhold til anskaffelsesreglementet. I denne prosessen vil vi få eksakte kostnader for et nybygg. Det er tatt forbehold om at Statsbygg får en forpliktende leieavtale med oppdragsgiver, som vil være Statens kartverk. Dette er imidlertid avhengig av Jus-tisdepartementets endelige godkjenning. Det er således ikke tatt endelig beslutning om bygging.

Statsbygg har estimert byggekostnadene til mellom 50-55 mill. kr. Dette inkluderer imidlertid en ny tingrett for Hardanger i samme bygg.

Det er heller ikke grunnlag for påstanden om at man kan bygge om et eksisterende bygg for 5 mill. kr. Den aktuelle utleier har ikke foretatt noen kvalifisert kostnadsanalyse fordi en kravspesifikasjon ikke har vært klar før nå. Derfor er det i dag ikke grunnlag for å hevde at midler har blitt brukt ufornuftig.

Før jeg tar en endelig beslutning om bygging, vil jeg vurdere om bruken av midler til dette aktuelle prospektet er fornuftig og i tråd med Stortingets beslutning.

SPØRSMÅL NR. 915

Innlevert 14. september 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 24. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Mange kommuner har etablert helsestasjon for ungdommer, med lavterskeltilbud til ungdommer knyttet til emner som pubertetsutvikling, spørsmål om egen seksualitet, prevensjonsveiledning, rådgivning ved tidlig graviditet eller behandling av kjønns sykdommer m.m. Stasjonene har gjerne vært betjent av helsesøstere og/eller jordmødre. Endrede refusjonsvilkår gjør at tilbudet står i fare for å bli nedlagt i en rekke kommuner.

Vil statsråden bidra til å sikre refusjon til kommunene for denne typen helsestasjonsarbeid?»

BEGRUNNELSE:

Ved helsestasjonene er prinsippet at en ansvarlig lege samarbeider med det helsepersonell som står for virksomheten, og så langt jeg har brakt i erfaring har refusjonen vært knyttet opp til at helsesøstere og jordmødre handler på delegasjon, men at refusjonen ikke lenger skal utløses annet enn for direkte legerelatert arbeid. Dermed fjernes i praksis lavterskeltilbudet, som nettopp er basert på at også andre yrkesgrupper enn legene skal kunne stå i direkte kontakt med ungdommene og veilede disse.

Svar:

I henhold til forskrift av 3. april 2003 nr. 450 om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal kommunen blant annet tilby helsestasjon til barn og ungdom 0-20 år og tilby gravide å gå til svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjon.

Helsestasjoner i kommunene ble i 1990 ved lovendring i lov om folketrygd gitt adgang til godtgjørelse fra folketrygden for svangerskapskontroller og familieplanlegging utført av lege og jordmor - tilsvarende taksten for svangerskapskontroll og veiledning i familieplanlegging hos privatpraktiserende leger. Ordningen kom i stand for å gjøre valg av organisering av privat praksis eller fastlønnsstilling mest mulig kostnadsnøytral for kommunene, samt stimulere til å trekke jordmor inn i svangerskapsomsorgen som en del av helsestasjonstilbudet.

Med innføring av refusjonsordning for privatpraktiserende jordmødre fra 1. mai 2004 er trygderefusjon for svangerskapskontroller og familieplanlegging utført av jordmor i helsestasjon, honorert etter de godtgjørelser som gjelder jordmor i privat praksis. Svangerskapskontroller og familieplanlegging utført av lege i helsestasjon, er som tidligere, godtgjort etter takster som gjelder for privatpraktiserende leger. Oppgaver utført av helsesøstere har imidlertid aldri vært omfattet av denne stønadsordningen som gjelder svangerskapsomsorgen. Ut over svangerskapsomsorgen fullfinansieres virksomhet ved helsestasjon for barn og ungdom 0-20 år av kommunen.

Avslutningsvis vil jeg peke på at Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999-2008 har som mål en økning på 800 årsverk i planperioden når det gjelder ressurser til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Årsverkene skal gå til forebyggende psykososialt arbeid, og anbefales fordelt på ulike faggrupper for å søke å få en bred tverrfaglig kompetanse i tjenesten. Per 1. januar 2004 var 262 av de 800 årsverkene gått til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Det er derfor fortsatt et stort potensial for kommunene til å kunne få

økte ressurser fra nevnte opptrappingsplan til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten, herunder ungdomshelsestasjonene. Det skal foreligge en politisk vedtatt plan for det psykiske helsearbeidet i kommunene. Planen skal omhandle psykososiale tiltak for barn og unge. Kommunen skal ha vurdert og omtalt målet om at 20 pst. av de øremerkede tilskuddene skal gå til barn og unge.

Kommunenes utbygging av psykososiale tjenester til barn og ungdom og økte ressurser til helsestasjons- og skolehelsetjenesten som bidrag til denne utbyggingen, anbefales samordnet gjennom kommuneplanprosessene.

SPØRSMÅL NR. 916

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Gunhild Øyangen

Besvart 22. september 2004 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Det internasjonale arbeidet mot kjønnslemlestelse er av sentral betydning i arbeidet for kvinners helse og grunnleggende menneskerettigheter. I Plan for Regjeringens internasjonale arbeid mot kjønnslemlestelse sies det at man skal ha en årlig ramme på 20 mill. kr innen 2005. Regjeringen har uttrykt at de ønsker å gi støtte til organisasjoner som arbeider med dette. Jeg er gjort kjent med at frivillige organisasjoner har fått avslag på søknader eller redusert budsjett.

Er dette i tråd med handlingsplanens innhold og fremdrift?»

Svar:

Regjeringens vektlegging av effektiv innsats mot kjønnslemlestelse ligger fast.

De norske frivillige organisasjonene er sentrale for oppfølgingen av Regjeringens handlingsplan mot kjønnslemlestelse. Jeg ble tidligere i år kjent med at prosjektsøknader i inneværende år har vært avslått eller redusert. I den utstrekning avslag er gitt av budsjettmessige grunner, har jeg bedt om at søknadene undergis en fornyet vurdering. Nettverket av norske organisasjoner som arbeider mot kjønnslemlestelse er gjort kjent med dette. NORAD har innledet kontakt med de aktuelle organisasjonene med sikte på å identifisere hvilke søknader som bør støttes i inneværende år. For neste år vil vi påse at dette arbeidet gis prioritet.

Også de internasjonale organisasjonene er sentrale samarbeidspartnere i dette arbeidet. Ett av våre bidrag er støtte til FNs befolkningsfond UNFPA, som de siste årene har arbeidet med å bekjempe kjønnslemlestelse i Kenya, Sudan, Uganda og Egypt. Norge er en av UNFPAs største bidragsytere. Dette samme er tilfelle for UNICEF som også arbeider mot kjønnslemlestelse innenfor satsingsområdet beskyttelse av barn. Gjennom Norges bidrag til WHO støttes organisasjonens arbeid for å utvikle normer og retningslinjer, produsere undervisningsmateriale for helsearbeidere, og systematisere kunnskap om virkning av ulike tiltak.

Neste år tar vi sikte på å trappe opp innsatsen mot kjønnslemlestelse gjennom både norske og utenlandske frivillige organisasjoner i tråd med handlingsplanen.

I tillegg til dette er dialogen med relevante samarbeidsland viktig, slik også handlingsplanen påpeker.

SPØRSMÅL NR. 917

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 22. september 2004 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Hva gjør Regjeringa for å protestere mot de brudd på menneskerettighetene folk på landsbygda i Guatemala fortsatt utsettes for fra myndighetenes side, hvordan tenker statsråden seg å støtte fredsprosessen fram mot fredsavtalens utløp om 2 år, og samtidig sikre at utviklingshjelpen til Guatemala får den tilsiktede effekt også etter at tiden for fredsavtalen er utløpt, og vil Regjeringa legge inn krav om resultater på områder som for eksempel en tydelig endring i eiendomsforholdene til jorda i noen av fasene?»

BEGRUNNELSE:

På tross av fredsavtale, menneskerettdialog og sannhetskommisjonens (CEH) sitt arbeid er det flere tegn som tyder på at overgrepene mot Guatemalas landsbygdbefolkning fortsetter.

Et eksempel er da politifolk ble sendt til kvegfarmen Nueva Linda utenfor Champerico i Retalhuleu provinsen i slutten av august, der de kom i konfrontasjon med om lag 3 000 bønder. 9 drepte og 45 sårede på begge sider samt 45 arbeidere/bønder som er bortført eller forsvunnet.

To av hovedårsakene til denne typen hendelser er alvorlige brudd på arbeidstakeres rettigheter og strid om eiendomsrett til jord.

Landsorganisasjonen i Norge har sendt protestbrev til myndighetene i Guatemala om det som skjedde i Champerico.

Guatemala ber ifølge Aftenposten om økt bistand fra Norge. I alle fall fram mot at tida for fredsavtalen utløper.

Lokallag av Sosialistisk Venstreparti har flere vennskapssamarbeid med kommuner i Guatemala. Tinn SV har et slikt samarbeid med Retalhuelu som har gått over flere år. Tinn kommune har en formell vennskapsavtale med Retalhuleu kommune og styret i Vennskap Tinn/Retalhuleu er svært bekymret over det som skjer, og meldinger jeg også har fått fra andre observatører som har vært i Retalhuleu gir et entydig inntrykk av at overgrep mot den fattige landsbygdbefolkningen har tiltatt.

Svar:

For ordens skyld klargjøres at utenriksministeren har det overordnede ansvar for menneskerettigheter og fredsprosesser internasjonalt. Ettersom spørsmålene er stilet til utviklingsministeren, og først og fremst er av utviklingspolitisk karakter, besvares de av utviklingsministeren på vegne av begge.

Guatemala er preget av å ha gjennomlevd flere tiårs borgerkrig. Landet sliter fortsatt med fattigdom og store sosiale forskjeller. Andre problemer er tiltakende organisert kriminalitet og voldsbruk, svake offentlige institusjoner og fortsatt diskriminering av urfolk.

Fredsavtaleverket fra 1996, der Norge spilte en viktig rolle i tilretteleggingsarbeidet, er svært ambisiøst. Selv om noe er gjennomført, gjenstår mye, ikke minst på det økonomiske og sosiale feltet. Menneskerettighetssituasjonen er fortsatt bekymringsfull. Guatemala står fremdeles overfor store utfordringer. Sentralt i denne sammenheng er utfordringene knyttet til overføring av ansvaret for gjennomføringen av dette til nasjonale institusjoner.

Norges utviklingssamarbeid med Guatemala er direkte knyttet til gjennomføringen av fredsavtaleverket, og konsentrerer seg om menneskerettighetsspørsmål, demokratiutvikling og godt styresett. Urfolk, som utgjør et flertall av landsbygdbefolkningen i Guatemala, er prioritert målgruppe for den norske støtten. Styrking av rettsstaten og menneskerettighetene med vekt på urfolks rettigheter, herunder politisk deltakelse og adgang til utdanning, er noen av våre viktigste innsatsområder.

I Guatemala står jordfordelingsspørsmålet sentralt i fredsavtaleverket. Dette er et annet viktig innsatsområde for Norge, med vekt på bruks- og eiendomsrettighetene til jord for urfolk. La meg i denne forbindelse få gjøre oppmerksom på at det er utarbeidet et forslag til matrikkellovgivning som man forventer vil bli godkjent i den nasjonale kongressen, og som vil være vesentlig i arbeidet med å bedre jordeiendomsforholdene i Guatemala. Samtidig vurderes nå støtte til bruk også av nye verktøy for å sikre formalisering av den fattige befolkningens og urfolks rettigheter og verdier, det være seg bruks-, eiendoms- eller kollektive rettigheter (jf. St.meld. nr. 35 (2003- 2004)).

SPØRSMÅL NR. 918

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 22. september 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«På korleis måte kan Regjeringa endre eller differensiere avgiftene for sluttbehandling av avfall for å få til mest mogleg lokal handsaming av avfallet så ein hindrar unødig transport og skaper arbeidsplassar lokalt og så nært som mogleg der avfallet oppstår, samtidig som ein søker å oppfylle målsetjingane i avfallshierarkiet som er å hindre at avfall oppstår, ombruk og gjenvinning?»

GRUNNGJEVING:

I den seinare tid har eksport av avfall frå Møre og Romsdal til andre fylke og andre land auka. Dette er òg eit kjent fenomen i andre delar av landet.

Volda og Ørsta Reinhaldsverk sender avfall til Linköping i Sverige der det energigjenvinnast. Vestnes Renovasjon har problem med å få tak i nok trevirke til sin brikettproduksjon. Dette er to eksemplar som viser at avfallspolitikken ikkje fungerer slik han var meint.

Svar:

Spørsmålet vart overført frå miljøvernministeren.

Avgifta på sluttbehandling av avfall er eit sentralt verkemiddel i avfallspolitikken. Det overordna målet i avfallspolitikken er å minimere den helse- og miljøbelastninga som avfall kan medføre. Det er òg ønskeleg å motverke veksten i avfallsmengdene, og sikre at avfallsstraumane i aukande grad vris vekk frå deponering og over til gjenvinning av material og energi.

Avgifta er ein pris på miljøkostnadene for avfall som går til deponering og forbrenning. På den måten gir avgifta incentiv til ein betre miljømessig handtering av avfallet. Samtidig bidrar avgifta til å redusere mengda avfall og til å sikre meir gjenvinning.

Analysar for heile levetida til avfallet blir brukt for å rekne ut den miljøbelastninga som dei ulike produktar representerer i levetida, medrekna handtering av avfall. Dei fleste slike analysar konkluderar med at den miljøbelastninga som transport av avfall fører med seg er svært liten i forhold til den miljøgevinsten som ein kan oppnå når avfallet går til gjenvinning og utnyttast som den ressursen det i røynda er. Det er òg slik at det ved transport av avfall ofte vert nytta returtransport som elles er ledig.

Avfall har i større grad gått frå å være sett som eit miljøproblem til å bli ein stadig meir ettertrakta ressurs, både i form av råvarer og som energibærer. Det er derfor også naturleg at løysingar for avfallshandtering nå er utsette for meir konkurranse i ein større marknad enn før. Dette bidrar til ein positiv utvikling i form av meir miljø- og ressurseffektive handteringsløysingar, noko som vil være til beste for miljøet. Elles skil ikkje miljøkostnadane som følgje av avfallstransport seg frå kostadar ved annan godstransport på veg. Desse miljøkostnadane bør derfor handterast likt for alle typar vegtransport, til dømes gjennom drivstoffavgiftene.

Det synes derfor ikkje å være grunnlag for å vurdere å differensiere avgifter for å stimulere til lokal handtering av avfallet. Ei eventuell avgiftsdifferensiering ut frå eit slikt formål ville i tillegg vere svært vanskeleg og ville kunne svekke hovudmålsetjinga med avgifta om å medverke til å redusere miljøproblema som avfallet forårsakar. Eg vil minne om at Stortinget seinast i forbindelse med behandlinga av Revidert nasjonalbudsjett 2004 vedtok å avvike avgiftsdifferensieringa ut frå energikutnytting fordi det ikkje var eit treffsikkert verkemiddel.

SPØRSMÅL NR. 919

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen

Besvart 29. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Stortinget sluttet seg i 1988 til en forpliktende opptrappingsplan over 8 år for styrking av tilbudet til

mennesker med psykiske lidelser og forebyggende arbeid på området. Planen er utvidet til 2008.

Gitt at en tar hensyn til lønns- og prisstigningen de kommende år, hvor mye gjenstår i eksakte beløp?»

BEGRUNNELSE:

Planen innebærer at det skal investeres for om lag 6,3 mrd. kr i løpet av planperioden og at driftsutgiftene gradvis økes til et nivå som ligger reelt 4,6 mrd. kr over utgiftsnivået i 1998. I St.prp. nr. 1 (2003- 2004) heter det at det så langt er bevilget 41 pst. av måltallet til drift og 47 pst. av måltallet til investeringer. I den offentlige debatten er det forskjellige tall om hvor mye som står igjen. På denne bakgrunn bes om en oversikt over hvor meget som gjenstår til utbetaling av investeringer og drift til henholdsvis kommuner og helseforetak. Det vil være ønskelig å få en slik oversikt fordelt på tiltak til barn/unge og voksne.

Svar:

Opptrappingsplanen for psykisk helse er inne i sitt sjette år av totalt ti år. Måltall for opptrappingsperioden til drift, bevilgningsøkningen så langt i perioden og gjenstående opptrapping for perioden 2005- 2008 er gjengitt under.

Bevilgninger og gjenstående opptrapping til drift (2005-kroner)

	Måltall for		Gjenstående
	Opptrappingsplanen	Opptrapping 1999-2004	opptrapping 2005-2008
Kommuner	2 598	1 140	1 458
Spesialisthelsetjenesten	2 598	940	1 658

Alle tall i mill. kroner, prisjustert til 2005-kroner.

Kommunenes/spesialisthelsetjenestens økte inntekter fra egenbetaling er trukket ut av alle beløp.

Totalt skal driftskostnadene til psykisk helse trappes opp om lag 5,7 mrd. i 2005-kroner (inkludert om lag 500 mill. kr til statlige tiltak som brukertiltak, informasjon, sysselsettingstiltak, forskning og personelltiltak med mer). Det skal totalt sett investeres for 8 mrd. i 2005-kroner i opptrappingsperioden fordelt med 4,9 mrd. kr i spesialisthelsetjenesten og 3,1 mrd. kr i kommunene.

Det er forutsatt at kommunene skal benytte minimum 20 pst. av de øremerkede midlene til barn og unge. Rapportering for 2002 viser at kommunene samlet sett ligger på dette nivået. I spesialisthelsetjenesten er det ikke satt tilsvarende måltall for barn og unge.

I spesialisthelsetjenesten skal det i henhold til opptrappingsplanen investeres for om lag 4,9 mrd. kr i 2005-kroner. Det er i årene 1999-2004 investert for om lag 2,3 mrd. kr. Gjenstående for årene 2005-2008 skal det investeres for om lag 2,6 mrd. kr, eller gjennomsnittlig ca. 650 mill. kr pr. år. Dette er noe lavere enn antatt investeringsnivå i 2004, som anslås til 732 mill. kr. Alle tall i 2005-kroner.

I kommunene skal det i opptrappingsperioden realiseres 3 400 tilrettelagte boliger til en verdi av om lag 3,1 mrd. kr. I løpet av 2004 regnes det med at de 913 siste tilsagnene blir gitt, slik at alle 3 400 tilsagnene er gitt. Fra tilsagn gis til alle boliger er ferdigstilt går det erfaringsmessig om lag 2 år. Ved utgangen av 2003 var 1 137 boliger ferdigstilt.

Jeg vil for øvrig komme tilbake til dette i Regjeringens budsjettframlegg for 2005.

Dokument nr. 15:47

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 920

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 21. september 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Finansanalytikeren Sigmund Håland i ABG Sunndal Collier mener at norske banker nå er dyrest i Norden på boliglån. Han hevder at bankene har utnyttet rentekuttene til Sentralbanken ved å øke sin rentemargin, og dermed også sin fortjeneste.

Mener finansministeren at for svak konkurranse, f.eks. grunnet sterkere konsentrasjon/færre banker og høyt tinglysingsgebyr på panteobligasjoner, kan være årsaken til at renta på norske boliglån er så høye?»

BEGRUNNELSE:

Norges Bank har de siste 16 månedene kuttet renten ti ganger og med 5,25 prosentpoeng. Til Aftenposten den 13. september medgir administrerende direktør i Finansnæringens Hovedorganisasjon, Arne Skaug, at bankene ikke har sendt hele besparelsen videre til kundene. Før det store rentefallet, la ikke norske bankers fortjenestemargin på boliglån vesentlig høyere enn ellers i Norden. I dag er bildet motsatt: mens danske bankers margin er på 0,55 prosentpoeng, ligger den i Norge mellom 1,2 og 1,3 prosentpoeng.

Sterk og aktiv konkurranse mellom norske banker om boliglånskunder ville ha gitt seg utslag i raske nedsettelse i boliglånsrenten i takt med Norges Banks rentekutt. Analysen til Sigmund Håland i ABG Sunndal Collier indikerer i stedet at bankene i Norge har benyttet rentefallet til å øke sin fortjeneste. Dette kan være et uttrykk for at konkurransen i finansnæringen ikke fungerer tilfredsstillende, dvs. til forbrukernes beste.

Svar:

Det vises i spørsmålet til en analyse foretatt av bankanalytiker Sigmund Håland i ABG Sunndal Collier. Håland har sin analyse kommet frem til at fortjenestemarginene på utlån med pant i bolig ligger på 1,2 til 1,3 prosentpoeng i Norge, mens de er nede i 0,55 prosentpoeng i Danmark. Dette har vekket bekymring for at konkurransen i det norske bankmarkedet er blitt svekket.

De oppgitte tallene for såkalte fortjenestemarginer ("mortgage spread on new loans") er ikke hentet fra offentlig statistikk, men - som Håland formulerer det i en fotnote 6 på side 10 i analysen - "[...] by talking to managements of Swedish banks, Sampo, Danske Bank and Norwegian banks."

Idet følgende vil jeg forholde meg til den offentlige statistikk for rentemarginer. Den totale rentemarginen måler forskjellen mellom gjennomsnittlige innskudds- og utlånsrente. Denne har ligget forholdsvis stabilt på rundt 3 prosentpoeng siden årtusenskiftet. Jevnt over har den faktisk ligget noe lavere etter at Norges Bank startet sine rentekutt i slutten av 2002, enn den gjorde før (det vil si fra årtusenskiftet). Bankenes rentemargin var ved utgangen av annet kvartal 2004 på sitt laveste nivå siden 1985, dvs. den perioden Norges Bank har sammenliknbare data for.

Når det gjelder forholdet mellom rentemarginen i Norge og våre naboland, vil jeg først vise til at slike sammenlikninger kan være vanskelige. Dette er blant annet fordi en vesentlig del av boliglånene i Danmark ytes av såkalte realkreditinstitusjoner (61 pst.) som kan operere med nokså avvikende avtalevilkår i forhold til banker. Liknende problemer har man i forhold til sammenlikning med Sverige der de såkalte

kreditmarknadsbolagene står for en god del av boliglånene (42 pst.). Forskjeller mellom land i bruken av fastrentelån, spiller også inn.

Med disse nødvendige forbehold kan jeg opplyse at Norge, ifølge tall fra de nordiske tilsynsmyndighetene, hadde lavere rentemargin enn Sverige og Danmark i 2003. Tallet for Norge er 2,9 prosentpoeng mens tallene for Sverige og Danmark er henholdsvis 3,3 og 3,9. For første kvartal 2004 har vi kun tall for Norge (2,9) og Sverige (3,2).

Når det gjelder spørsmålet om rentemarginer og konkurranse, vil jeg først påpeke at kompleksiteten i bankenes virksomhet og i deres forhold til kundene, tilsier at rentemarginen varierer over tid. Graden av konkurranse i utlånsmarkedet, bankens vurdering av utlånsrisikoen, utviklingen i andre priselementer som innskuddsrenter, gebyrer for alle typer betalingstjenester etc., må antas å ha betydning for rentemarginen.

Jeg har merket meg at et av analytiker Sigmund Hålands poenger er at de norske bankenes marginer raskt kan komme under press som følge av det han karakteriserer som en priskrig. Håland uttaler til Dagens Næringsliv den 13. september at det er en feilslutning å tro at konkurransen har avtatt i det norske bankmarkedet etter DnB NOR-fusjonen. Som en kommentar til at utlånsmarginen faktisk har falt i annet kvartal 2004, uttaler Håland samme dag til Aftenposten at konkurransen begynner å virke igjen når renten stabiliserer seg.

Som det ble lagt til grunn ved behandlingen av søknaden om fusjon mellom DnB og Gjensidige NOR, er det norske bankmarkedet preget av en betydelig dynamikk både når det gjelder aktører på markedet og teknologiske forhold. Med en så sterk dynamikk og med så mange konkurranseparametere som det handler om i bankemarkedet, finner jeg det lite trolig at konkurransen har blitt nevneverdig svekket som følge av DnB NOR-fusjonen. Som finansminister vil jeg, i likhet med konkurransemyndighetene, selvsagt likevel følge den videre utviklingen i bankenes tilpasning nøye. Jeg er generelt svært opptatt av at det i alle deler av finansmarkedet skal være effektiv konkurranse. Lovgivningen mv. benyttes bevisst til å legge rammevilkår som stimulerer til slik konkurranse.

Når det gjelder tinglysingsgebyrets virkning for konkurransen på bankmarkedet, er dette en problemstilling som blant annet ble tatt opp i brev fra Konkurransetilsynet til Justisdepartementet den 28. juli 2004. Justisdepartementet påpeker i sitt svarbrev av 16. september 2004 at tinglysingsgebyret, i tråd med Stortingets intensjoner med rettsgebyrloven, gir merinntekter som staten bruker på andre viktige oppgaver. Justisdepartementet er opptatt av at det skal være god konkurranse mellom bankene om privatkundene, men mener at de konkurransemessige sidene ved gebyret må vurderes opp mot gebyrets formål som er å skaffe staten inntekter.

Jeg vil her tilslutte meg Justisdepartementets vurdering. Skatter og avgifter påvirker markedsaktørenes tilpasning på ulike måter, og kan etter omstendighetene også gi negative utslag. Samtidig er skatter og avgifter en forutsetning for å finansiere den offentlige sektor. Som det fremgår av ovenstående, oppfatter jeg konkurransen i bankmarkedet som tilfredsstillende. Samtidig vil jeg på generelt grunnlag understreke viktigheten av at det samlede skatte og avgiftssystemet til enhver tid utformes med henblikk på å holde vridninger i markedsaktørenes tilpasning på et lavt nivå.

SPØRSMÅL NR. 921

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 22. september 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Forliket om revidert nasjonalbudsjett for 2004 mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet medførte som kjent bl.a. en dramatisk økning av tinglysingsgebyret til 2 112 kr. Bankanalytikeren Sigmund Håland mener at norske banker i snitt tjener 1,2 til 1,3 prosentpoeng på sine utlån, mot 0,55 i Danmark.

Vurderer finansministeren det slik at dagens tinglysingsgebyr reduserer konkurransen og bidrar til at norske lånekunder må betale overpris for sine boliglån?»

BEGRUNNELSE:

Tinglysingsgebyret har fordoblet seg fra 1 060 kr i 1999 til 2 112 kr i 2004. I el-bransjen har myndighetene insistert på at det skal være gratis å bytte strømleverandør for å sikre konkurransen. Dersom finansministeren mener at et gebyr på 2 112 kr ikke svekker konkurransen om lånekundene, ber jeg også om en begrunnelse hva som gjør at det etter hans mening er andre konkurransemekanismer mellom strømleverandørene enn det er mellom bankene.

Svar:

Spørsmålet som stilles her berører samme tema som skriftlig spørsmål nr. 920 fra Morten Lund, jf. vedlagte kopi av mitt svarbrev av 21. september 2004. Det fremgår av mitt svar til Morten Lund at offentlig statistikk viser at norske bankers rentemargin ved utgangen av annet kvartal 2004 var på sitt laveste nivå siden 1985. Tall fra tilsynsmyndighetene viser videre at Norge kommer godt ut i forhold til øvrige nordiske land. Rentemarginen utgjør imidlertid kun én blant flere priskomponenter som benyttes av bankene, og kan uansett ikke forklares av konkurransesituasjonen alene. Mitt generelle inntrykk er at konkurransen i det norske bankmarkedet fungerer tilfredsstillende.

Når dette er sagt, er det likevel liten tvil om at tinglysingsgebyret gjør det dyrere å flytte eksisterende lån. Dette kan føre til redusert flytting, særlig av lån med flytende rente.

Når det gjelder fordeler og ulemper ved tinglysingsgebyret, vil jeg ellers vise til den vurdering jeg gav i de to avsluttende avsnittene i mitt ovennevnte svar til Morten Lund:

"Når det gjelder tinglysingsgebyrets virkning for konkurransen på bankmarkedet, er dette en problemstilling som blant annet ble tatt opp i brev fra Konkurransetilsynet til Justisdepartementet den 28. juli 2004. Justisdepartementet påpeker i sitt svarbrev av 16. september 2004 at tinglysingsgebyret - i tråd med Stortingets intensjoner med rettsgebyrloven - gir merinntekter som staten bruker på andre viktige oppgaver. Justisdepartementet er opptatt av at det skal være god konkurranse mellom bankene om privatkundene, men mener at de konkurransemessige sidene ved gebyret må vurderes opp mot gebyrets formål som er å skaffe staten inntekter.

Jeg vil her tilslutte meg Justisdepartementets vurdering. Skatter og avgifter påvirker markedsaktørenes tilpasning på ulike måter, og kan etter omstendighetene også gi negative utslag. Samtidig er skatter og avgifter en forutsetning for å finansiere den offentlige sektor. Som det fremgår av ovenstående, oppfatter jeg konkurransen i bankmarkedet som tilfredsstillende. Samtidig vil jeg på generelt grunnlag understreke viktigheten av at det samlede skatte og avgiftssystemet til enhver tid utformes med henblikk på å holde vridninger i markedsaktørenes tilpasning på et lavt nivå."

SPØRSMÅL NR. 922

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 28. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I dagens VG er det en artikkel om 27 "overflødige" politimestre. I en tid hvor saksbehandlingstiden går ut over de mål og krav som er satt og køene i domstolene er uakseptabelt lange, bør justisministeren vurdere alternativ bruk av disse, slik sorenskriver Lind foreslår.

Vil justisministeren vurdere å bruke alle eller enkelte av politimestrene som dommere for å få ned saksbehandlingstiden og samtidig gi disse mer fornuftige arbeidsoppgaver enn det enkelte av dem tilsyrelatende har i dag?»

Svar:

Politireform 2000 ble behandlet av Stortinget den 21. mai 2001. I den anledning viser jeg til Innst. S. nr. 241 fra justiskomiteen og til referatet fra stortingsbehandlingen. I politireformens fase 1 ble det foretatt en betydelig strukturendring, hvor antall politidistrikter ble redusert fra 54 til 27.

Reduksjonen i antall politidistrikter førte til at 27 utnevnte politimestre ikke fikk eget embete å bestyre, men ble stilt til rådighet for Politidirektoratet. De rettslige spørsmål knyttet til disse endringene har vært nøye vurdert.

Politimestrene beholder tittel, lønn, pensjon og øvrige rettigheter for embetsmenn. De kan beordres til tjeneste med annet innhold enn det de normalt har utført, jf. politiloven § 21, annet ledd, om midlertidig beordring til tjeneste annet sted. De plikter å være tilgjengelig for beordring så lenge de opprettholder rang, tittel og økonomiske fordeler. Politidirektoratet har opplyst at samtlige politimestre uten embetsfunksjon har fått tilbud om arbeidsoppgaver i forhold til sine kvalifikasjoner. Politidirektoratet har også opplyst at de har hatt og har stor nytte av arbeid som er utført av slike politimestre.

Departementet har både generelt og spesielt tatt initiativ for å legge forholdene til rette slik at disse politimestrene både kunne konstitueres som statsadvokater og som dommere. Imidlertid er det etter gjeldende rett kun adgang til å konstituere en statsadvokat eller dommer for en kortere periode, og den er i aktuelle tilfeller benyttet fullt ut.

Spørsmålet om å overføre lønnsmidler og en aktuell politimester fra politiet til domstolene ble tatt opp av Domstoladministrasjonen i august i 2003. Etter å ha forelagt dette for Politidirektoratet ble det besluttet at midlene er nødvendige i et ellers stramt politibudsjett og at anmodningen ikke kunne etterkommes.

SPØRSMÅL NR. 923

Innlevert 15. september 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 27. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Rikstrygdeverkets stoppet utsendelse av månedlig lønns- og trekkoppgave til alle trygdede i Norge fra juni 2004.

Når vil statsråden be Rikstrygdeverket endre rutinene for utbetaling av pensjon tilbake til at det blir gitt månedlige meldinger til pensjonistene?»

BEGRUNNELSE:

Arbeids- og sosialministeren har i sitt svar 14. september 2004 på mitt skriftlig spørsmål av 3. september 2004 om statsråden ville ta initiativ til å sørge for at pensjonistene igjen skulle få en månedlig lønns- og trekkoppgave i posten redegjort for at han har fått en vurdering av saken fra Finansdepartementet, som har kommet til at pensjonistene etter gjeldende regler fortsatt bør gis månedlige meldinger som hittil. Videre svarer statsråden at Rikstrygdeverket er orientert om Finansdepartementets vurdering.

Det er imidlertid fortsatt uklart om statsråden vil be Rikstrygdeverket om å endre rutinene for utbetaling av pensjon, slik at pensjonistene igjen kan få sin månedlige lønnslipp i postkassa. Statsråden bør derfor klargjøre om han kommer til å sørge for en slik endring, med en tidfesting av når utbetalingsrutinene igjen vil bli endret.

Svar:

Som nevnt i mitt svar til representanten Malvik, er Rikstrygdeverket orientert om at det kompetente departement Finansdepartementet har kommet til at pensjonistene etter gjeldende regler fortsatt bør gis månedlige meldinger. Denne orienteringen ble gitt i brev herfra av 14. september 2004.

Finansdepartementets standpunkt innebærer at det ikke er adgang etter norsk rett til å unnlate å sende månedlige meldinger til pensjonistene. Jeg forutsetter at Rikstrygdeverket i sin forvaltning av folketrygden følger de lover og forskrifter som gjelder.

SPØRSMÅL NR. 924

Innlevert 16. september 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 23. september 2004 av landbruks- og matminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Mattilsynet har pålagt norsk fiskeindustri et nytt gebyr basert på bruk av sjøvann. Reaksjonene fra næringen er forståelig nok sterke.

Hva vil statsråden gjøre for å styre avgiftsgrunnlag og avgiftsberegning fra Mattilsynet på en bedre måte for å forhindre avgiftssjokk for ulike næringer som kontrolleres av Mattilsynet?»

BEGRUNNELSE:

Fiskeindustrien har reagert med sjokk og vanntro på tidligere meldinger fra Mattilsynet om at bruk av sjøvann skal avgiftbelegges. Men det var først nå i august 2004 like før utsending av faktura at Mattilsynet foreløpig satte bremsene på og opplyste at de ville se nærmere på "utilsiktede" virkninger av ordningen. Jeg er kjent med at det også har vært kontakt mellom Mattilsynet og fiskeriministeren om saken på bakgrunn av de forståelige sterke reaksjoner fra næringshold. Ved å legge avgift på bruk av sjøvann i fiskeindustri/fiskerisammenheng åpnes det for et avgiftsomfang uten grenser, og derved for nye utgifter for næringen av betydelig omfang. Stortinget har forutsatt at Mattilsynet skal finansiere tilsynskostnadene ved å innkreve gebyr og avgifter som skal dekke kostnadene ved det tilsynet som utføres. Det er en forutsetning at disse inntektene over tid ikke skal overskride kostnadene ved de enkelte områdene. Den "avgiftsiver" som forslaget om avgift på bruk av sjøvann fremviser, understreker tydelig at både omfang og nivå for fastlegging av avgift samt grunnlag for avgiftsfastsettelse bør vurderes på nytt.

Svar:

Det er riktig, som representanten Sortevik påpeker, at Mattilsynets kostnader i vesentlig grad skal finansieres ved innkrevde gebyr og avgifter.

I forbindelse med statsbudsjettet for inneværende år ble det etablert en mer enhetlig modell for finansieringen av matforvaltningen. Flere gebyrer eller avgifter ble avviklet, og noen ble endret. Det ble dessuten lagt til grunn at særskilte ytelser som Mattilsynet utfører, for eksempel søknadsbehandling og attestutstedelser skulle gebyrlegges. Det ble også innført et nytt gebyr for tilsyn og kontroll med vannforsyningsanlegg. Denne gebyrordningen har hjemmel i Helsedepartementets regelverk.

Stortinget anmodet i sitt vedtak nr. 197 av 18. desember 2003 om at maksimalt 80 pst. av utgiftene til Mattilsynet kan dekkes av avgifter og gebyrer. Mattilsynets inntektskrav er etablert innenfor denne rammen.

Finansieringsmodellen baserer seg på en inndeling av gebyrer og avgifter i følgende tre hovedgrupper:

- gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet
- gebyrer for tilsyns- og kontrolloppgaver som entydig og over tid retter seg mot konkrete brukere eller brukergrupper
- avgifter for tilsyn og kontroll som ikke entydig retter seg mot konkrete brukere.

Det er ikke uventet at den nye finansieringsmodellen for matforvaltningen vekker reaksjoner fra brukere og brukergrupper som ikke tidligere har vært gebyrbelagt. Derfor er jeg opptatt av at det løpende vurderes om gebyr- og avgiftssystemet får utilsiktede eller urimelige virkninger. Det ble alt tidlig i år gjort betydelige justeringer i opplegget når det gjelder gebyr for særskilte ytelser, for å sikre at ingen enkeltbruker betaler mer enn det den konkrete ytelsen faktisk koster for Mattilsynet.

Vann er vårt viktigste næringsmiddel. Det er en viktig kilde til sykdom både globalt og i vårt land. Fokus på at vann oppfyller hygieniske standarder er derfor viktig. Når det gjelder gebyrene for tilsyn og kontroll med vannforsyningsanlegg, ikke for bruk av vannet, er det igangsatt en gjennomgang for å se om regelverket har fått utilsiktede virkninger både i forhold til småskalaprodusenter på land og sjømatvirksomheter.

Et enhetlig, helhetlig og effektivt tilsyn innebærer at tilsynet må kunne være i stand til raskt å endre sin tilsyns- og kontrollinnsats og omprioritere sin ressursbruk. Dette kan i perioder føre til endringer i ressursinnsatsen mellom brukergrupper i forhold til det som er lagt til grunn i finansieringsmodellen. Det er imidlertid lagt til grunn at det over tid skal være rimelig samsvar mellom hva tilsynet koster og det som kreves inn av gebyr og avgifter innenfor et område.

Mattilsynet er tillagt hovedansvaret for innkrevingen av gebyrene og avgiftene på matforvaltningsområdet, og arbeider med å etablere systemer som skal sikre en rettferdig og effektiv innkreving. Ut fra den oppmerksomhet gebyrene og avgiftene på matområdet har skapt, synes jeg det er riktig å understreke at Mattilsynet ikke har egeninteresse av inntektene som kreves inn utover å sikre en kostnadseffektiv og

forsvarlig innkreving etter regelverket. Inntektene som kreves inn går til statskassen, ut fra Stortingets inntektsvedtak. Mattilsynet får finansiert driften sin med ordinær bevilgning over statsbudsjettet. Jeg har bedt Mattilsynet etablere dokumentasjons- og rapporteringssystemer som gir grunnlag for å vurdere, og å rette opp misforhold over tid innenfor ulike produkt- og brukergrupper.

En finansieringsmodell som i større grad krever sammenheng mellom kostnader og inntekter, er etter min mening gunstig både for tilsynet og brukerne. Brukernes fokus på hva tilsynet koster er nyttig for å bidra til at tilsynet arbeider på en kostnadseffektiv måte. Samtidig får de enkelte brukergruppene en riktigere økonomisk belastning i forhold til ressursbruken i Mattilsynet. Jeg vil fortsatt ha fokus på at finansieringssystemet utvikles og praktiseres slik at det er rimelig i forhold til de enkelte brukerne og brukergruppene.

SPØRSMÅL NR. 925

Innlevert 16. september 2004 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 27. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ifølge Dagens Næringsliv 26. august 2004 uttaler helseministeren at private aktører skal sikres mest mulig like konkurransevilkår med offentlige aktører, og at helseforetakene ikke skal kunne beskytte om sin egen virksomhet samt stille seg slik at det totale innslaget av private tilbydere reduseres. Likevel ser man nå at helseforetakene i pågående anbudskonkurranser begrenser antall anbydere, og at avtaleperioden er på kun 2 år.

Er dette i tråd med intensjonen om forutsigbarhet og langsiktige avtaler?»

BEGRUNNELSE:

Helse Midt-Norge RHF er inne i en anbudskonkurranse. Kontraktsinngåelse har blitt utsatt som følge av at foretaket brøt regelverket for offentlige anskaffelser, og må forestå utvelgelse på nytt. Helseforetaket har uttalt at de har som intensjon å inngå avtale med 2-4 tilbydere for levering av tjenester til hele regionen. Dette vil utgjøre en kraftig reduksjon i antall tilbydere. Medi 3 Molde AS inngikk sammen med Medi 3 AS avtale med Helse Midt-Norge RHF om levering av slike tjenester i 2002. Medi 3 Molde måtte søke om egen konsesjon for sykehusdrift for å kunne ta del i ISF-ordningen. Konsesjonen ble gitt høsten 2003, og i prosessen ble selskapet faglig vurdert av Helsetilsynet samt behovsprøvd av departementet. Det ble også

innhentet synspunkt fra helseforetaket som støttet søknaden. Medi 3 Molde AS tilpasset seg forventningene Helse Midt-Norge RHF stilte gjennom den inngåtte avtale og positive tilråding, og har nylig åpnet en flunkende ny sykehusavdeling. Det er investert 40 mill. kr i nytt utstyr og byggekostnader. Trass dette, ble ikke selskapet invitert til forhandlinger om ny avtale.

Svar:

Jeg vil innledningsvis fastslå at det er uomtvistelig at private aktører skal medvirke i realiseringen av helsepolitiske mål, og bidra i landets samlede spesialisthelsetjeneste. De regionale helseforetakenes iverktakelse av sitt "sørge for"-ansvar for helsetjenester til regionens befolkning innebærer både tjenestetilbud gjennom egne eide helseforetak og kjøp av spesialisthelsetjenester fra ulike private tilbydere. Som det framgår av tidligere statsbudsjettforslag og Helsedepartementets årlige styringsdokumenter til de regionale helseforetakene, har betydningen av å tilstrebe forutsigbarhet i rammebetingelser for private tjenesteleverandører vært, og er fortsatt, et sentralt tema.

I begrunnelsen for spørsmålet viser representanten Sollied Øveraas til aktuell anbudskonkurranse i Helse Midt-Norge RHF og situasjon for en privat aktør.

Helse Midt-Norge RHF har nylig gjennomført forhandlingsrunde i forbindelse med anbudskonkurranse. Denne prosessen er nå sluttført og avtaler vil bli inngått i nær framtid, og jeg finner det ikke riktig å gå inn på enkeltsak i denne forbindelse.

Generelt vil jeg si at det ikke nødvendigvis er slik at en begrensning av antall deltakere i anbudsrunde, blant annet ved å stille spesifikke kvalifiseringskrav, er i motstrid til intensjonen om forutsigbarhet. Nettopp det at de regionale helseforetakene har profesjo-

nalisert sine bestillinger og regulering av relasjonene til private avtalepartnere, bidrar til økt forutsigbarhet for begge parter. Når det gjelder langsiktighet, vil det kunne være ulike oppfatninger av hensiktsmessig tidshorison for avtaleperioder, kriterier for fornyelse mv. Dette vil også variere med hensyn til type og omfang av tjenester som det inngås avtaler om. Etter hvert som de regionale helseforetakene høster erfaring med anbud og avtaleinngåelse, viser utviklingen at det nå i hovedsak inngås avtaler for gjennomgående noe lengre tidsrom enn tidligere.

SPØRSMÅL NR. 926

Innlevert 16. september 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 24. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I Dagens Næringsliv 16. september 2004 er det en artikkel om en sak som etterforskes blant annet fra Vestfold politidistrikt. Det hevdes at det er gått 5 år siden 3 personer stakk av med 10 mill. kr uten at saken er kommet til endelig behandling. Bobestyrer gir ifølge avisen politiet strykkarakter. Regjeringen kom tidligere i år med en handlingsplan mot økonomisk kriminalitet. Stortinget har påpekt at slike saker skal behandles like alvorlig som andre saker.

Aksepterer justisministeren at slike saker skal ta 5 år?»

BEGRUNNELSE:

Som tidligere nevnt handler denne henvendelsen om en sak som nå, ifølge Dagens Næringsliv, har tatt 5 år uten at saken er avsluttet etterforskningsmessig og ei heller brakt frem for domstolsapparatet. Under forutsetning av at saksbeskrivelsen er korrekt har 3 personer tilegnet seg inntil 10 mill. kr på ulovlig vis og siden forlatt landet.

Økonomisk kriminalitet og såkalt hvitsnippforbrytelser er et område som både Regjeringen og Stortinget har vært, og er, opptatt av. Regjeringen har laget en egen handlingsplan for området og noe av lovverket er også endret nylig. Presset i domstolene og politiet har vært et tema hele siste år. Når man da på toppen får oppslag om saker som fortsatt etter 5 år ikke er avsluttet, ja da kan umulig justisministeren være tilfreds med situasjonen. For vanlige folk oppfattes slike saker som en hån mot lovlydige borgere og andre som begår

mindre forseelser og som deretter umiddelbart må gjøre opp for seg.
Jeg imøteser derfor justisministerens svar med stor interesse.

Svar:

Når det gjelder den konkrete saken som oppslaget i Dagens Næringsliv viser til, har Politidirektoratet opplyst følgende:

- Det er berammet sak mot NN1 i Oslo forhørsrett den 8. november d.å.
- Når det gjelder NN2 er det berammet hovedforhandling ved Oslo tingrett den 4. april 2005. Det er for øvrig avsatt 15 uker til saken.
- Straffesaken mot NN3, som etterforskes av Vestfold politidistrikt, består av to straffesakskomplekser relatert til næringsvirksomhet. Det ene gjelder konkursen i Jensen Consulting AS i Sandefjord, og det andre Zedine AS i Oslo. Jensen Consulting AS gikk konkurs høsten 1999. Sluttinnberetning fra bostyrer forelå i juni 2000. Saken var ferdig etterforsket høsten 2001, og oversendt Sandefjord tingrett i oktober 2001 for pådømmelse i forhørsretten. Saken ble berammet til 22. januar 2002, men ble omberammet til 6. mai. 2002. Zedine AS gikk konkurs høsten 1999. Saken var ferdig etterforsket av Oslo politidistrikt i mars 2002 og sendt til Sandefjord forhørsrett til pådømmelse den 15. mars 2002. Sandefjord tingrett hadde da 2 saker mot samme person, og dommeren besluttet at sakene skulle forenes. Rettsmøtet i mars 2002 ble utsatt blant annet fordi de to sakene måtte forenes påtalemessig. På grunn av kapasitetsproblemer ved Vestfold politidistrikt ble det forenede sakskomplekset mot NN3 først oversendt Sandefjord tingrett 17. januar 2003. Ny forhørsrettssak ble berammet til 4. april 2003. Også dette rettsmøtet måtte utsettes fordi NN3 i juni 2000 var ilagt konkurskarantene av Oslo skifterett. Som følge av dette måtte man vente på Høyesteretts avklaring av spørsmålet om personer som er ilagt konkurskarantene kan straffeforfølges for de samme forholdene som begrunnet karantenen, eller om dette vil rammes av forbudet mot dobbeltstraff i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Spørsmålet ble avklart 23. september 2003 i Høyesterett. Etter dette ble det på ny berammet rettsmøte i saken mot NN3. Rettsmøte i forhørsretten ble avholdt 27. januar 2004, men vilkårene for forhørsrettspådømmelse var ikke lenger tilstede og saken ble returnert Vestfold politidistrikt for utferdigelse av tiltalebeslutning. Vestfold politidistrikt vil gi saken prioritet med målsetting om snarlig pådømmelse. Beslutning om tiltale vil bli avgjort av statsadvokaten, og saken vil deretter bli oversendt Sandefjord tingrett for berammelse av hovedforhandling.

Jeg vil understreke at politiet og påtalemyndigheten gjør en stor innsats for å bekjempe den økonomiske kriminaliteten. Når det gjelder behandling av konkrete straffesaker, så hører disse inn under påtalemyndighetens ansvarsområde under ledelse av Riksadvokaten. Her har ikke Justisdepartementet instruksjonsmyndighet. Det kan imidlertid opplyses at Riksadvokaten i sitt mål og prioriteringsskriv for straffesaksbehandlingen har slått fast at etterforskning av økonomisk kriminalitet er blant de sentrale prioriteringer for iverksettelse og gjennomføring av etterforskning, og at kortere saksbehandlingstid er et viktig mål for hele straffesaksbehandlingen, også for den økonomiske kriminaliteten. Kortere saksbehandlingstid skal ikke oppnås på bekostning av kravet om høy kvalitet eller oppklaring, samt at hensynet til saksbehandlingstid ikke må føre til at de mer alvorlige økonomiske straffesaker nedprioriteres eller avgrenses på en slik måte at det ikke står i forhold til forbrytelsens omfang og alvor. Det er også påpekt at ordningen med strafferabatt ved tilståelser og ved forklaringer som i vesentlig grad bidrar til oppklaring, skal brukes aktivt.

Regjeringen prioriterer arbeidet med å bekjempe den økonomiske kriminaliteten høyt. Det vises blant annet til handlingsplanen mot økonomisk kriminalitet, hvor Regjeringen foreslår en rekke nye tiltak som vil føre til økt avdekking og mer effektiv straffeforfølgning av økonomiske kriminalitet. Regjeringen har også fremmet en rekke forslag til lovendringer som er til behandling i Stortinget. Det er imidlertid på det rene at etterforskning av økonomiske straffesaker gjennomgående er meget komplekse og at det ofte tar tid å avdekke de straffbare forhold.

Innlevert 16. september 2004 av stortingsrepresentant André Kvakkestad

Besvart 23. september 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Det er for tiden stor usikkerhet blant befolkningen i Skedsmo kommune i forbindelse med tidligere utslipp og deponeringer av miljøgifter rundt om kring i Skedsmo kommune. Både utslippene og deponeringer fra IFE, FFI, Forsvaret og private aktører skaper denne bekymringen hos mange.

Vil statsråden foreta seg noe for å få en helhetlig gjennomgang av miljøsituasjonen på Kjeller og Lillestrøm og de eventuelle konsekvenser dette har for befolkningen i området?»

BEGRUNNELSE:

Det har i den senere tid vært mye uro i forbindelse med utslipp fra IFE. Spesielt problematisk er kartleggingen fra før 1963. Spørsmålet om overrepresentasjon av kreft i området eller ikke står svært sentralt.

Det er også slik at flere andre aktører har hatt utslipp og deponeringer i områdene uten at en har vurdert hva dette er og hvordan disse har kunnet virke sammen og i forbindelse med hverandre. En person uttalte at det var umulig å vite hvilken gift-cocktail de var vokst opp i tidligere tider.

Befolkningen er bekymret for den manglende informasjon de får i forbindelse med tidligere deponeringer og utslipp, og hvilke helsemessige konsekvenser dette kan ha. Det er også problematisk at grunneiere finner deponert spesialavfall som ingen vedkjenner seg eller kjenner innholdet av når de foretar forberedelser til grunnarbeider på sine tomter. Det seneste eksemplet er på Vigernes i Lillestrøm.

En er usikker på hvordan en skal forholde seg til det som dukker opp og også ansvarsforholdene der miljøgifter har vært skjult i mange år og kanskje for flere grunneiere.

Det er åpenbart behov for en mer helhetlig kartlegging av de forskjellige aktørers utslipp og deponering i områdene rundt Kjeller og Lillestrøm. Her er også flere offentlige aktører delaktige i den uheldige situasjonen.

I forbindelse med mitt spørsmål til helseministeren ble det opplyst at forurensning med tilhørende helseskader forbundet med deponeringer og utslipp fra Forsvarets diverse aktiviteter var å anse som miljøvernministerens ansvar. I den sammenheng håper jeg statsråden vil foreta seg det som er nødvendig for å kartlegge den helhetlige situasjonen og skape den nødvendige avklaring og sikkerhet for befolkningen i området.

Svar:

Når det gjelder helseeffekter av forurensninger har helsemyndighetene ansvar for radioaktiv stråling, mens miljøvernmyndighetene har ansvar for miljøgifter og andre helse- og miljøfarlige kjemikalier. Jeg viser også til helseministerens svar av 14. september på skriftlig spørsmål nr. 865 om samme sak.

Jeg er opptatt av å sikre at miljøgifter og andre kjemikalier ikke fører til skader på miljøet eller på menneskers helse. Kjemikaliefeltet er derfor et av de aller høyest prioriterte arbeidsområdene i miljøvernpolitikken. I denne sammenhengen er det viktig både å hindre nye utslipp, å stoppe langtransportert forurensning og å få ryddet opp i gamle forurensninger.

Miljøvernmyndighetene tok initiativ til en landsdekkende kartlegging av mulige områder med forurenset grunn fra slutten av 80-tallet, i tillegg til at det løpende identifiseres lokaliteter med forurenset grunn. I Skedsmo kommune er det identifisert noen lokaliteter hvor det er behov for tiltak eller videre undersøkelser. På de fleste av disse er det allerede gjennomført tilstrekkelige undersøkelser og tiltak. Ingen av lokalitetene har noen direkte tilknytning til Institutt for energiteknikk eller Forsvarets virksomheter. Utslipp fra dagens industrivirksomhet reguleres gjennom konsesjoner etter forurensningsloven.

Jeg er positiv til å bidra til en helhetlig gjennomgang i denne saken. Jeg vil nå be Statens forurensningstilsyn sørge for at informasjon om miljøsituasjonen i Skedsmo kommune vedrørende mulige tidligere utslipp og deponeringer av miljøgifter blir sammenholdt med forurensningsinformasjon innhentet av helsemyndighetene, slik at dette kan danne grunnlag for videre vurderinger vedrørende mulige helseeffekter for den berørte befolkningen.

SPØRSMÅL NR. 928

Innlevert 16. september 2004 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 23. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvilke retningslinjer eksisterer for å gi tillatelse til bevæpnede vakter i fly som lander i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom mediene har vi fått kjennskap til at flere flyselskap som flyr passasjerfly til Norge har fått tillatelse til å ha bevæpnede vakter ombord i flyene. Det har imidlertid oppstått usikkerhet rundt hvem som har ansvar for å gi slik tillatelse, og hvilke vurderinger som skal legges til grunn før tillatelse blir gitt. Det er viktig å vurdere de sikkerhetsmessige aspektene ved dette. Det er ikke gitt at sikkerheten ombord i flyene blir større av at de har bevæpnede vakter. Passasjerer og flygere kan tvert imot ha grunn til å føle seg mer utsatt for ulykker eller terrorangrep og kapringer med økt bevæpning. Kontroll- og sikkerhetsrutiner på flyplassene må være så gode at sikkerheten til passasjerene kan bli ivaretatt. Dersom norske myndigheter har begrensede muligheter til å forhindre at flyselskap bruker bevæpnede vakter, bør en ta initiativ til et internasjonalt arbeid for å hindre en utvikling av stadig mer bevæpning på flyrutene.

Svar:

Forskrift om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten av 30. april 2004 nr. 715 regulerer myndighetenes kompetanse til å håndheve det generelle forbudet om våpen ombord i luftfartøy. Hovedregelen er at våpen og ammunisjon bare kan medbringes ombord i flykabinen av personer som har tillatelse av lokal politimyndighet, Luftfartstilsynet og den aktuelle myndighet i det land hvor luftfartsselskapets Air Operator's Certificate (AOC) er utstedt. Dersom våpen og ammunisjon skal bringes ut av flyet, må tillatelse innhentes fra lokal politimyndighet og Luftfartstilsynet, jf. forskriften § 32.

Det er ikke bevæpnede vakter ombord i norske

flygninger til og fra utlandet. Norske myndigheter har heller ikke akseptert væpnede vakter ("sky marshals"), på norsk jord i forbindelse med utenlandske flygninger til og fra Norge.

Med utgangspunkt i krav fra amerikanske myndigheter, er det åpnet for såkalte kompensere sikkerhetstiltak på bakken i forbindelse med amerikanske flygninger til og fra Norge. Dette innebærer at dersom amerikanske eller eventuelt andre utenlandske myndigheter har besluttet at det skal være bevæpnede vakter ombord i utenlandske flygninger til og fra Norge, må flyselskapene følge en fast prosedyre ved ankomst og avreise til Norge. Politidirektoratet har orientert Justisdepartementet om at politimesteren i Romerike har utarbeidet en slik prosedyre. Prosedyren innebærer at politiet tar hånd om og oppbevarer vaktene våpen under deres opphold i Norge.

I den internasjonale luftfartsorganisasjonen ICAO arbeides det for tiden med utarbeidelse av retningslinjer vedrørende bruk av "sky marshals". Når slike retningslinjer foreligger, vil behovet for å utarbeide spesifikke nasjonale regler på dette området bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 929

Innlevert 16. september 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 27. september 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Det gjennomføres store endringer i norsk skole. I en slik endringsprosess er det viktig at foreldre informeres og høres. Det er også viktig at foreldres medvirkning sikres og at deres innflytelse i skolen styrkes.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre foreldremedvirkning og styrke foreldreinnflytelse i skolen?»

BEGRUNNELSE:

Det er viktig å ha foreldre med "på laget" når de mange og store endringene som har til hensikt å løfte kvaliteten i norsk skole nå gjennomføres. Dette gjelder foreldres medvirkning og foreldres innflytelse på det lokale plan både på den enkelte skole og i kommunal sammenheng. Det gjelder også nasjonalt slik at foreldrenes nasjonale organ Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) får tilført ressurser slik at de oppgaver og den rollen FUG har fått gjennom behandling av St.meld. nr. 30 (2003-2004) lar seg følge opp av utvalget.

Det er selvsagt viktig og riktig når det brukes tid på å sikre god dialog med lærernes organisasjon og settes av betydelige midler til videreutdanning og etterutdanning av lærere. Likefullt bør det være balanse i dette bildet for å ivareta det faktum at foreldre er skolens viktigste samarbeidspartner. Jeg regner med at statsråden har en plan for hvordan "foreldrepartneren" skal inviteres til aktiv medvirkning i arbeidet med å skape en bedre skole.

Svar:

Jeg mener at det er svært viktig å få til et godt samarbeid mellom foreldre og skolen om det enkelte barn og gruppen barnet tilhører. Foreldre er en sammensatt gruppe og har svært ulike behov i samarbeidet, og disse behovene må møtes på den lokale skolen og av den enkelte lærer. Gjennom hjem-skole-samarbeidet kan foreldre bidra til kvalitetsutvikling i skolen.

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) rapporterer for 2004 at det har vært stor aktivitet og at foreldremedvirkning er satt på dagsordenen, FUG driver et viktig informasjonsarbeid. Etter FUGs vurdering er foreldreengasjementet økende i norsk skole, og det er gledelig.

En hovedoppgave for FUG i 2005 vil være å informere om reformen i grunnopplæringen, jf. Innst. S. nr. 268 og St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring.

I tillegg skal FUG arbeide for å få foreldre til å ta i bruk det nasjonale systemet for kvalitetsvurdering av grunnopplæringen. Det nye nettstedet Skoleporten.no vil være et praktisk hjelpemiddel i flere sammenhenger. Skoleporten.no er et informasjonssystem som omfatter alle grunnskoler og videregående skoler i Norge. Nettstedet inneholder kvalitetssikrede indikatorer på ressurser, læringsutbytte, læringsmiljø m.m. Et viktig formål med Skoleporten.no er å gi foreldre og allmennheten bedre innsikt i skolens virksomhet, og nettstedet er et viktig grunnlag for økt foreldreengasjement. FUG skal også følge opp erfaringene fra prosjektene "Elektronisk foreldreNETTverk" og "Minoritetsspråklige foreldre".

For å styrke hjem-skole-samarbeidet har departementet utarbeidet en informasjonsbrosjyre om rettigheter og plikter i den offentlige grunnskolen. Brosjyren finnes på bokmål, nynorsk og samisk, og er dessuten oversatt til 10 andre språk. Brosjyren er sendt til alle skoler for utdeling til alle foreldre.

Departementet arbeider med en informasjons- og kommunikasjonsstrategi for reformen. Foreldre som målgruppe er en selvfølgelig del av denne.

SPØRSMÅL NR. 930

Innlevert 16. september 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 24. september 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 42 om den videre moderniseringen av Forsvaret 2005-2008, ble det fattet vedtak om å opprettholde 337- skvadronen på Bardufoss. Likevel har det nå oppstått usikkerhet om Forsvaret faktisk vil følge opp dette vedtaket.

Kan forsvarsministeren garantere at 337-skvadronen, inkludert ledelse, fortsatt skal ha base i Bardufoss, dvs. at blant annet drift og trening skal foregå med utgangspunkt i Bardufoss?»

BEGRUNNELSE:

Følgende vedtak ble fattet av Stortinget under behandlingen av St.prp. nr. 42: "Stortinget ber Regjeringen lokalisere de nye enhetshelikoptrene for Kystvakten i nord, når disse ikke er på fartøy eller under vedlikehold av leverandør, til Bardufoss. Regjeringen bes fremme konkrete forslag innen innfasing av de nye enhetshelikoptrene skjer." I en flertallsmerknad slås det også fast at "Forsvarsdepartementet bes derfor påse at slik stasjonering kan skje på Bardufoss, og at et nødvendig ledelselement legges til Bardufoss for å sikre dette".

Dette vedtaket kan vanskelig tolkes på noen annen måte enn at 337-skvadronen skal forbli på Bardufoss også etter at de nye helikoptrene NH90 innfases. Likevel har det nå oppstått usikkerhet om Forsvaret faktisk vil følge opp Stortingets vedtak. Blant annet er man bekymret for at det legges opp til en løsning hvor skvadronledelsen blir flyttet til Sola. Det vil bety at Bardufoss reduseres til en "garasje for helikoptrene" og at også besetningen vil reise til Bardufoss bare for å "kle på seg" for så å reise ut til kystvaktfartøyene.

Flytting av 337-skvadronen til Sola vil bety en ytterligere sentralisering av Forsvaret til Sør-Norge. Det er 49 ansatte tilknyttet 337-skvadronen på Bardufoss i dag. Så godt som alle oppdrag 337-skvadronen utfører er i den nordlige landsdelen. Senterpartiet mener det er viktig å styrke Forsvaret i Nord-Norge, ikke bygge det ned.

Bardufoss har et stort både sivilt og militært flymiljø som er viktig.

En flytting av 337-skvadronen til Sola vil bety at man splitter miljøet i indre Troms som tar ut store synergieffekter hver dag, både på teknisk side og på krysstreningssiden mellom 337- og 339-skvadronen. I Nord-Norge har man dessuten et luftrom som er spesielt regulert for øvings- og treningsflyging. Også topografi, klima og beliggenhet mot nord gir gode treningsmuligheter for de maritime helikoptermiljøene.

Et argument Forsvarsdepartementet har brukt for å flytte 337-skvadronen til Sola har vært hensynet til det sivile miljøet som er bygget opp på Sola. Departementet har dermed oversett at Bardufoss har et meget godt sivilt vedlikeholds- og skole/opplæringsmiljø som absolutt må tas i betraktning når leverandøren av NH90-helikoptrene nå skal se seg om etter partnere på vedlikeholdssiden. Den planlagte maritime helikopterbasen på Sola må dessuten bygges opp helt fra grunnen av. Det betyr at basen legges ned i Bardufoss, for så å bli bygget opp på nytt på Sola med de kostnader dette innebærer.

Svar:

I forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 234 (2003-2004) til St.prp. nr. 42 (2003-2004) om den videre moderniseringen av Forsvaret, jf. anmodningsvedtak nr. 427 av 10. juni 2004, ba Stortinget Regjeringen fremme konkrete forslag om lokalisering til Bardufoss av de nye helikoptrene for Kystvakten i nord innen disse fases inn.

Forsvaret har inngått kontrakt med leverandøren av helikoptrene om deler av vedlikeholdet de første fem driftsårene. Forsvarsdepartementet har videre igangsatt arbeidet med lokaliseringen. I dette legges det til grunn at helikoptrene, når de ikke er på fartøy eller under opptrening og vedlikehold hos leverandør, lokaliseres til Bardufoss, som forutsatt av Stortinget. Regjeringen vil komme tilbake til saken innen innfasingen av helikoptrene, slik Stortinget har bedt om.

SPØRSMÅL NR. 931

Innlevert 17. september 2004 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 24. september 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Kvotestudenter ved UiB må vente i inntil 2 måneder for å få utbetalt studiestøtte. Dette skyldes at studiestøtten ikke blir utbetalt før studenten har fått tildelt personnummer.

Hva vil statsråden gjøre for gi disse studentene en smidigere studiestart?»

BEGRUNNELSE:

Studentene må vente på personnummer for å få utbetalt studielånet/studiestøtten. Dette setter studentene i

en vanskelig studiestartsituasjon. Studentene får heller ikke fastlege eller opprettet bankkonto uten å få tildelt personnummer. For studenter med planlagt studieopphold i Norge og som er tatt opp ved universitetet bør en få til ordninger som tilrettelegger for en god studiestart her i landet.

Svar:

Jeg er kjent med at en del kvotestudenter opplever en forsinkelse i utbetalingen av studiestøtte gjennom Lånekassen det første semesteret de er under kvoteordningen, fordi studentene må ha norsk personnummer og kontonummer i norsk bank før Lånekassen kan behandle søknader om studiestøtte.

Kvoteordningen ble evaluert i 2001, og dette var en av problemstillingene som ble drøftet av arbeidsgruppen som gjennomførte evalueringen. Arbeidsgruppen fremmet forslag om at det norske lærestedet og samskipnaden ved lærestedet burde utarbeide fleksible overgangsordninger i forbindelse med første utbetaling av studiestøtte, for eksempel ved å gi midlertidige lån til studentene. Departementet har ikke pålagt lærestedene å utvikle slike ordninger, men er kjent med at en del læresteder har etablert dette.

Departementet tar sikte på å overføre en del av administrasjonen av kvoteordningen fra departementet til Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU) med virkning fra 1. januar 2005. Departementet vil i den forbindelse gjøre SIU oppmerksom på problemstillingen knyttet til forsinket utbetaling av studiestøtte til kvotestudentene, og be institusjonen vurdere tiltak som kan gi kvotestudentene en mer smidig økonomisk start på studiene i Norge.

SPØRSMÅL NR. 932

Innlevert 17. september 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 28. september 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Enkeltpersonsforetak blir pr. i dag pålagt forskotsskatt ut frå den omsetning ein trur enkeltpersonsforetaket vil få. Så lenge ikkje noko uforutsett finn stad byr dette på få problem. Langvarig sjukdom kan derimot gje eit uforutsett inntektsbortfall slik at forskotsskatten blir vanskeleg, eller umulig, å betale.

Vil finansministeren vurdere tiltak slik at eigarar av enkeltpersonsforetak lettare får redusert forskotsskatten dersom sjukdom eller andre forhold gjer ein slik reduksjon rimeleg?»

GRUNNGJEVING:

Tilbakemelding tyder på at det i praksis kan vere vanskelig å få endra forskotsskatten dersom uforutsett inntektsbortfall inntreffer. Om dette først og fremst skyldes utilstrekkeleg regelverk eller manglande velvilje er uklart. Ein måte å løyse dette på kan mellombels vere å innføre etterskottstrekk av skatt for enkeltpersonsforetak. Ved ei slik endring vil skattekrava automatisk bli redusert eller falle bort ved inntektsbortfall grunna sjukdom og liknande. Ei slik endring vil derfor gjere det meir attraktivt å starte og drive enkeltpersonsforetak.

Svar:

Eg forstår at det kan vere vanskelig å betala forskotsskatten når det har skjedd eit uforutsett inntektsbortfall, til dømes på grunn av sjukdom. Det er mellombels reglar i skattebetalingslova som inneber at eigar av enkeltpersonsforetak kan få redusert forskotsskatten dersom sjukdom eller andre forhold gjer ein slik reduksjon rimeleg.

Etter skattebetalingslova § 18 andre ledd kan likningskontoret sette ned forskotsskatten når det er sannsynleg at den skattepliktige, med den fastsette forskotsskatten, vil få ein tilgodesum ved avrekninga for vedkommande år som motsvarer minst 1/5 av det utskrivne forskotsbeløpet. Regelen medfører at ein forskotspliktig som kan godtgjere at dei nemnte vilkåra er oppfylt skal få forskotsskatten nedsett av likningskontoret.

Det følgjer òg av skattebetalingslova § 18 tredje ledd at likningskontoret kan løyse den skattepliktige frå plikten til å innbetale uteståande terminar av forskotsskatten om det er mest sannsynleg at den forskotsskatten som alt er innbetalt, er tilstrekkeleg til å dekke den skatten som vil bli utlikna for inntektsåret. I tillegg kan likningskontoret treffe vedtak om å betale tilbake forskotsskatt som allereie er betalt, dersom inntekta er falt bort eller det eksisterer andre serlege forhold som gjer det sannsynleg at det som er innbetalt som forskotsskatt er vesentleg meir enn det som trengs til dekning av den skatten som vil bli utlikna for inntektsåret. Slik tilbakebetaling vil mellombels berre skje når det ligg føre ekstraordinære forhold, og det vil virke urimeleg å utsette tilbakebetalinga til avrekning kan foretas.

Etter mi meining gir regelverket tilstrekkeleg høve til å få redusert utskriven forskotsskatt ved inntektsbortfall. Eg er heller ikkje kjent med at reglane praktiserast for strengt.

Til ideen om å innføre etterskotsstrekk av skatt for enkeltpersonføretak vil eg gjere merksam på at Stortinget i 1999 vedtok eit forslag om å endre reglane om betaling av etterskotsskatten slik at 2/3 av den berekna skatten gjerast opp før likninga, i staden for 1/ 2 som tidligare. I denne samanheng uttaler departementet i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) under 21.4.1:

"Departementet viser i denne sammenheng til uttalelsen i St.prp. nr. 1 (1992-93) side 82 om at etterskuddsordningen som sådan kontinuerlig bør vurderes med tanke på en tilnærming til forskuddsordningen. Betalingen vil ved en slik endring i større grad enn tidligere korrespondere med opptjeningen av inntekten. Endringen vil også føre til at innfordringen av eventuell restanse vil kunne iverksettes på et tilsvarende tidligere tidspunkt."

Det vil vere i strid med denne grunngevinga dersom ein endrar systemet for eigarar av enkeltpersonføretak, slik at desse blir etterskotspliktige.

SPØRSMÅL NR. 933

Innlevert 17. september 2004 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 20. september 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«På hvilket grunnlag har Norge arbeidet med en materiellutvekslingsavtale med Nederland som langt overstiger de budsjettfullmakter Stortinget har gitt Forsvarsdepartementet uten å informere Stortinget, og hvilken potensiell forsvarsmessig nytte har Norge hatt utsikter til i avtalen gitt at vi har tilsvarende vogner med levetid fram til 2012?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge de årlige budsjettbehandlinger har Stortinget gitt Forsvarsdepartementet fullmakter på inntil 100 mill. kr til materiellanskaffelser. Dersom bytteavtalen med Nederland ville kostet mellom 400 mill. kr og 1 mrd. kr, burde dette vært forelagt Stortinget.

Dagbladet.no kan i dag vise til at Norge har kansellert en avtale med Nederland om bytte av forsvarsmateriell. Denne kansellasjonen har ifølge artikkelen påført Nederland en ekstra kostnad på ca. 840 mill. kr. I artikkelen sier statssekretær Glad Pedersen at Norge har tilsvarende vogner, som har en stipulert levetid til 2012.

Artikkelen gir også inntrykk av at denne kanselleringen har skapt politisk turbulens i Nederland, og at Nederland alt hadde inkorporert konsekvensene av bytteavtalen i sin framtidige struktur.

Svar:

Norge underskrev sommeren 2003 en intensjonserklæring med Nederland om å se nærmere på samarbeid på en rekke områder (ca. 15), særlig innenfor operasjoner og utdanning. Én ambisjon i intensjonserklæringen var å komme frem til en avtale om bytte av overflødig materiell, herunder nederlandsk artilleri sommeren 2004. Hensikten med en ev. byttehandel var å fremskaffe mer moderne artilleri til Hæren fra 2008 og videre.

En slik avtale om artilleri ble imidlertid ikke inngått, fordi introduksjonskostnadene ved å ta utstyret i bruk i Norge ville være uakseptabelt høye. Risikoen for at vi ikke ville komme frem til en avtale ble signalisert på et møte mellom de to lands statssekretærer før sommeren (11. juni d.å.), og endelig bekreftet i brev fra Forsvarsdepartementet (FD) etter sommeren.

FD hadde fullmakt til å inngå avtale om materiellbytte av overskuddsmateriell, jf. romertallsvedtak i Stortinget juni 2004, Innst. S. nr. 234:

"Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet kan inngå avtaler med andre nasjoner om materiellbytte. Omfanget av slike avtaler vil være regulert av de enkelte delavtaler som inngås. Materiell som avgis vil være erklært som overskuddsmateriell. Materiell som anskaffes skal være innenfor rammen av vedtatt forsvarsstruktur."

Fullmakten ble det i dette tilfelle ikke behov for.

SPØRSMÅL NR. 934

Innlevert 17. september 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 27. september 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Regjeringen har nedsatt en styringsgruppe som innen 11. november skal komme med forslag til omorganisering av næringsrettet forskning innen fiskeri og landbruk. Styringsgruppen skal ha foreslått å avvikle 100 av 150 forskerstillinger ved Fiskeriforskningen i Tromsø.

Vil statsråden bekrefte denne lekkasjen, og syns man det er riktig å flytte Fiskeriforskningen fra Tromsø og sentralisere store deler av fiskeriforskningen til Ås i Akershus?»

BEGRUNNELSE:

De foreløpige forslagene som er hemmelighetsstemplet, har skapt stor uro på fiskeriforskningssiden. Blant annet blir det foreslått å splitte opp og leg

ge ned deler av Fiskeriforskning i Tromsø og flytte tyngdepunktet for felles matforskning til Ås. Forskningsmiljøene i Bergen og Tromsø har kommet opp med forslag om en allianse mellom fiskeriforskere som på alternativt vis skal framskaffe synergier med landbruksforskningen. Siktemålet er å inkludere landbruksforskere og fiskeriforskeren i alliansen i forskningsmeldingen i mars neste år.

Svar:

Bakgrunnen for det arbeidet det refereres til er at landbruks- og matministeren og jeg i 2003 ble enige om å sette ned en gruppe som skulle se på mulighetene for å ta ut synergien av et tettere samarbeid mellom sektorenes forskningsmiljøer i et skapende FoU- partnerskap. Det ble nedsatt en styringsgruppe, oppnevnt av de to statsrådene. Styringsgruppens leder er direktør i NHO Finn Bergesen jr. og gruppen er satt sammen av sentrale næringsutøvere i både fiskeri- og landbrukssektoren samt deltakelse fra Norges forskningsråd. Departementene har også ett medlem hver i styringsgruppen. Det er videre etablert et sekretariat.

Mandatet for arbeidet går i korthet ut på å foreslå tiltak som bidrar til; synergi, styrket samarbeid og arbeidsdeling mellom blå og grønn sektorforskning.

Nåværende forskningsmelding har marin forskning som ett av 4 prioriterte tema ved siden av grunnforskning. Nasjonen har et betydelig udekket kunnskapsbehov, innenfor hele fagaksen fra grunnforskning, til strategisk og anvendt forskning. Dette udekkede behovet gjelder både i forhold til tilgang til kapital, men også tilgang til humankapital. Norge har en fragmentert og stor instituttsektor, i internasjonal målestokk. Det innebærer at mange av miljøene blir underkritiske. I blå-grønt samarbeid er ett av de viktigste målene å søke at nasjonen husholder med ressursene på en best mulig måte. Eksempler på dette er å finne frem til områder som både er av generisk, dvs. næringsnøytral karakter (eksempelvis grunnleggende biologi) og områder der blått og grønt kan høste lærdom og videreutvikle kunnskapsplattformer i et samarbeid.

Det gjelder også i forhold til å få større effekt ut av bruken av vitenskapelig infrastruktur som i dag binder mye statlig kapital.

Fiskeridepartementet ser behov for mer, snarere enn mindre, aktivitet innenfor det marine feltet. Vi har mange og store udekkede oppgaver, vi investerer betydelig i forskning og utvikling ut fra forventning om et betydelig potensial for verdiskaping innen sektoren. Det marine kunnskapsområdet er etter min vurdering ett av de områdene nasjonen er god på og skal fortsette å være god på i internasjonal sammenheng. Det er i denne prosessen ikke snakk om å legge ned forskningsfaglige arbeidsplasser i Tromsø og legge disse til Ås. Fiskeridepartementet har de seneste årene investert betydelig for å styrke forskningsmiljøene i Tromsø. Jeg har som politikk at dette også skal være en målsetning fremover. Økt konkurranse både om kundene og om forskningsmidlene, så vel nasjonalt som internasjonalt, innebærer imidlertid at bare de faglig kvalitativt beste vinner. Målsettingen i prosjektet er nettopp dette. Tromsø har i dag en sentral rolle, og vil også fremover ha en helt sentral rolle. Det er imidlertid ikke nødvendigvis slik at Tromsø skal ha en rolle alene innenfor næringsrettet marin forskning.

Styringsgruppen skal avgi sitt arbeid den 18. november. Det er selvsagt at det skal foregå en politisk avklaring etter at styringsgruppen har avgitt sin innstilling, og de to statsrådene legger til grunn at spørsmål om lokalisering og viktig regional balansering av forskningsarbeidet er en del av den politiske avklaringen som skal gjøres.

SPØRSMÅL NR. 935

Innlevert 17. september 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 23. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Mener statsråden at konsulentbruken til Vegdirektoratet de siste 4 årene i forbindelse med "Nasjonale Turistveger" er en fornuftig bruk av skattebetalernes penger?»

BEGRUNNELSE:

I oppslag i Dagens Næringsliv blir det hevdet at Vegdirektoratet har brukt 120 mill. kr til satsing på nasjonale turistveger. Flere hundre tusen kroner skal blant annet være betalt til mediekonsulentfirmaet Geelmuyden.Kiese for å lage en profil for Hardanger. Profilen ble uttrykt med følgende ord: "Fjell, Fjord og Foss". Dette ble gjort uten at reiselivsnæringen i Hardanger hadde bedt om det. Kystpartiet mener at denne gode ideen i større grad burde utvikles i samarbeid med reiselivsnæringen.

Svar:

Statens vegvesen fikk gjennom Stortingets behandling av Nasjonal transportplan 2002-2011 fullmakt til å utvikle et opplegg med nasjonale turistveger. Målet med satsingen er å vekke internasjonal og nasjonal interesse og friste rundreiseturister i bil til å benytte Norge som sitt feriemål. Bilisten skal få oppleve unik norsk natur fra bilvinduet mens han er underveis og også på rasteplasser og stoppunkter som i seg selv er attraksjoner. I tillegg må de utvalgte områdene tilby de vegfarende opplevelser og service med høy kvalitet. Turistvegsatsingen handler således ikke om et ordinært vegprosjekt. Dette er et krevende faglig utviklingsarbeid innen reiseliv og et stort og omfattende samarbeidsprosjekt.

Målet om å utvikle en særskilt attraksjon og oppgavens karakter innebærer at det må regnes med høyere planleggingskostnader enn for tradisjonelle tiltak i regi av Statens vegvesen. Planleggingen av de utvalgte tiltak blir gjort etter en trinnvis framgangsmåte, fra idéskisser via forprosjekt til reguleringsplaner og tekniske planer. Arkitekturråd og reiselivsfaglige rådgivere deltar som kvalitetssikrere for å sikre et best mulig produkt og for å få mest mulig igjen for den statlige satsingen. Et vellykket turistvegprosjekt forutsetter således bistand fra mange profesjoner. Statens vegvesen har naturlig nok ikke kompetanse på alle disse feltene og turistvegprosjektet må derfor kjøpe slike tjenester.

Gjennom Stortingets behandling av Nasjonal transportplan 2006-2015 ble det gitt tilslutning til en framdrift som tar sikte på at de 18 utvalgte strekningene skal være fullført innen utgangen av 2015. For å unngå at strekningene framstår som like, er det nødvendig å framheve det særegne ved hver enkelt strekning og prioritere de enkelte strekningenes fortrinn. Her er egne turistvegprofiler et viktig hjelpemiddel. Geelmuyden.Kiese har bistått turistvegprosjektet i dette arbeidet innenfor en avtalt ramme på 120 000 kr, noe som innebærer et gjennomsnitt på 7 000 kr pr. strekning.

Jeg ser det som viktig å synliggjøre den totale turistvegsatsingen. Samtidig er jeg opptatt av at midlene som bevilges til denne satsingen brukes fornuftig og i tråd med forutsetningene og målsettingene for turistvegprosjektet. I startfasen har Statens vegvesen benyttet ca. 30 mill. kr av en samlet sum på 850 mill. kr til overordnet planlegging, utviklingsarbeid og kvalitetssikring slik at det framtidige resultatet blir i tråd med

det høye ambisjonsnivået. Det er videre benyttet 30 mill. kr til planlegging av konkrete tiltak for et byggevolum på 170 mill. kr. Disse midlene er følgelig planleggingskostnader, og ikke kun konsulentutgifter. Til og med 2004 forutsettes det gjennomført konkrete tiltak for om lag 60 mill. kr. Jeg er selvfølgelig opptatt av at konsulentutgiftene ikke er høyere enn nødvendig og jeg vil påpeke dette overfor Vegdirektoratet.

Jeg vil også påpeke at det er viktig å se turistvegsatsingen som ett samlet prosjekt. Prosjektet gjennomføres over flere år, frem til 2015. Planleggingskostnadene kommer før konkret bygging og må sees i forhold til hele turistvegsatsingen. En del av planleggingen som nå er utført, kommer hele turistvegsatsingen til gode.

SPØRSMÅL NR. 936

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 28. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Private klinikker innen fagområdene Øre-Nese- Hals (ØNH), øye og plastikkirurgi har vært i sterk vekst etter at det er inngått avtale med helseforetakene. Legene rekrutteres i økende grad fra offentlige sykehus, og kan tilbys langt gunstigere lønnsvilkår i de private klinikkene, samtidig som de lønnes med offentlige midler. Dermed tappes det offentlige helsevesenet for fagfolk, samtidig som de store lønnsforskjellene virker kostnadsdrivende.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å motvirke denne utviklingen?»

Svar:

Jeg vil innledningsvis påpeke at avlønning ved private klinikker er et forhold mellom den enkelte klinikk og de som er ansatt der. De regionale helseforetakene er gjennom sitt "sørge for"-ansvar satt i posisjon til å inngå avtaler med ulike private aktører. Gjennom anbudskonkurranser og forhandlinger inngår de regionale helseforetakene avtaler med private tjenestetilbydere, hvor kvalitet og pris på tjenestene vil være avgjørende kriterier for valg av tilbyder. Min erfaring er at de regionale helseforetakene er i ferd med å få et høyt faglig nivå som kjøpere av helsetjenester.

Jeg er opptatt av at det blir gitt et så godt behandlingstilbud som mulig til pasientene, innenfor de ressursrammer som blir stilt til rådighet for spesialisthelsetjenesten. Aktiv bruk av anbud i kombinasjon med en profesjonalisert innkjøpsfunksjon på regionalt helseforetaksnivå vil etter mitt syn bidra til å sikre god ressursutnyttelse også ved bruk av private leverandører av helsetjenester.

De regionale helseforetakene må være bevisste på å unngå at økonomiske insentiver påvirker aktiviteten på en uheldig måte. I 2004 er satsene for de aktivitetsbaserte ordningene redusert og basisbevilgningen til de regionale helseforetakene økt tilsvarende. Dette er en oppfølging av forslag i St.meld. nr. 5 (2003-2004) Inntektssystem for spesialisthelsetjenesten som Stortinget sluttet seg til, jf. Innst. S. nr. 82 (2003-2004). Jeg mener at denne omleggingen av finansieringssystemet, og de justeringer som er gjort i refusjonene for blant annet utredning og operasjon av snorkeforstyrrelser, vil bidra til god ressursutnyttelse og prioriteringer i tråd med pasientrettighetsloven og prioriteringsforskriften.

Private aktører er forutsatt å medvirke i den samlede spesialisthelsetjeneste, og disse yter i så måte et viktig bidrag i å realisere helsepolitiske målsettinger. Representanten Ballo peker gjennom sitt spørsmål på mulige uheldig vridninger av kompetanse og øvrige ressurser fra det offentlige helsevesenet til private virksomheter. Det er årvåkenhet, både i Helsedepartementet og i de regionale helseforetakene, rundt den type problemstillinger representanten Ballo reiser. Samtidig vil jeg understreke at organiseringen av spesialisthelsetjenesten forutsetter et godt samspill mellom det offentlige og de private aktørene.

SPØRSMÅL NR. 937

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 27. september 2004 av olje- og energiminister Thorhild Widvey

Spørsmål:

«Når vil Regjeringen foreslå et forpliktende mål om at Norges andel fornybar energi skal øke gjennom norsk tilslutning til EUs direktiv om fornybar energi, og dermed legge til rette for etablering av en felles norsk/svensk pliktig grønt sertifikatmarked?»

BEGRUNNELSE:

EU kom den 27. november 2001 med et direktiv som omhandler fornybar energi, det såkalte RES-direktivet (direktiv 2001/77/EC om fremme av elektrisitet produsert fra fornybare energikilder i det indre elektrisitetsmarked). Direktivets overordnede målsetting er å øke bruken av elektrisitet fra fornybare

kilder i EU. Fornybar energi inkluderer i henhold til direktivet alle nye fornybare energikilder og vannkraft. EU-landene har et mål om at fornybare kilder skal dekke 12 pst. av samlet energikonsum i 2010. Det er i den sammenheng anslått at fornybare kilder må stå for om lag 22 pst. av elproduksjonen mot 13,9 pst. i dag. Bakgrunnen for målene er i stor grad EUs Kyoto-forpliktelse.

Direktivet setter mål for hvert medlemsland i forhold til anvendelse av elektrisitet fra fornybare kilder hvor formålet er at denne andelen skal øke. Medlemslandene skal innen et år etter at direktivet har trådt i kraft rapportere til Kommisjonen om nasjonale mål for økningen i bruk av fornybare energikilder de neste 10 årene. Rapportene skal oppdateres hvert femte år. De nasjonale målene er indikative, men dersom oppnådde resultater ikke samsvarer med disse kan innføring av bindende mål senere bli aktuelt.

I og med at Sverige vil være forpliktet av direktivet, vil det være av stor betydning for et felles norsk/svensk pliktig grønt sertifikatmarked at også Norge har sluttet seg til direktivet.

I Innst. S. nr. 167 (2002-2003) som ble avgitt 24. mars 2003 mener en samlet energi- og miljøkomité at Regjeringen snarest må gå i reelle forhandlinger med EU-kommisjonen med sikte på å framforhandle en norsk tilslutning til EUs fornybare energidirektiv. Dette er nå 1 1/2 år siden.

Svar:

Olje- og energidepartementet arbeider nå sammen med Island og Liechtenstein med sikte på en EØS-beslutning om EUs direktiv 2001/77/EF om fremme av elektrisitet fra fornybare energikilder i det indre elektrisitetsmarked (fornybardirektivet). Etter EØS-beslutningen vil saken bli forelagt Stortinget.

Representanten Vaggen Malvik knytter fornybardirektivet opp mot et felles norsk-svensk pliktig sertifikatmarked. Det er en sentral bestemmelse i fornybardirektivet at produsenter av fornybar elektrisitet skal få tilbud om opprinnelsesgarantier som reflekterer antall kilowattimer som er produsert. Dette er ikke direkte sammenlignbart med sertifikatene i et felles svensk-norsk pliktig sertifikatmarkedet. Det vises til nærmere omtale av dette i St.meld. nr. 47 (2003-2004) om innovasjonsverksemda for miljøvennlige gasskraftteknologier mv. som ble lagt fram for Stortinget i august i år.

SPØRSMÅL NR. 938

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 27. september 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I svar på spørsmål nr. 133 (2003-2004) heter det: "Når ammunisjonsverkstedet er nedlagt, vurderes det

som sannsynlig at lagervirksomheten fases ut samtidig. Dette er en prosess som antas å være slutført i løpet av 2005." Ifølge Adresseavisen 18. ds. kan det ifølge politisk rådgiver Eidem ligge an til at prosessen vil ta lengre tid enn det statsråden har skrevet til Stortinget.

Vil statsråden sørge for at fraflytting og frigivelse ikke vil ta lengre tid enn det ble angitt i ovennevnte svar?»

Svar:

Representanten Lund ba i brev av 14. november 2003 om en redegjørelse for tidsplanen for fraflytting og frigivelse av leirområdet, jf. spørsmål nr. 133 fra Stortingets president til skriftlig besvarelse. Mitt svar i brev av 21. november 2003 ligger fast. Som jeg opplyste i dette, vurderes det som sannsynlig at lagervirksomheten fases ut samtidig som ammunisjonsverkstedet blir nedlagt. Dette er en prosess som antas å være slutført i løpet av 2005.

Det er videre grunn til å tro at omregulering av området og arbeidet med å forberede et salg vil kunne skje i løpet av det påfølgende år, dvs. 2006, dersom salget kan finne sted uten at bygningene fjernes først.

SPØRSMÅL NR. 939

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 27. september 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«SFT har kommet med en rapport om Vansjø- Hobølvassdraget. Vassdraget er sterkt forurensset, og det er massiv årlig oppblomstring av giftige blågrønnalger. SFT mener det må gjennomføres tiltak snarest mulig og anbefaler at Miljødepartementet regelmessig overvåker Vansjø-Hobølvassdraget. Det er søkt om etablering av sivil lufthavn på Rygge som vil bli en ekstra miljøbelastning for vassdraget.

Vil statsråden ta hensyn til SFTs rapport og si nei til etablering av sivil lufthavn på Rygge?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden kjenner problematikken i vassdraget. Vansjø ble i år stengt for bading allerede i juni, dette har de siste 3 årene skjedd i august. Rapporten fra SFT peker på at det må settes i gang strakstiltak. Venstre gikk til valg i Østfold på å redde Vansjø. En sivil flyplass vil bli en ekstra belastning. Kommunene rundt gjort vedtak om ja til etablering hvis nullutslipp fra den sivile lufthavnene til vassdraget. Dette er pr. i dag ikke mulig.

Svar:

Enhver innehaver av konsesjon til å eie, anlegge eller drive en sivil lufthavn, er til enhver tid underlagt alle gjeldende bestemmelser om bygging, utvidelser og drift som vedkommer en lufthavn. Her nevnes spesielt utslippstillatelse etter forurensningsloven for utslipp til vann og grunn, grenseverdier for lokal luftforurensning og støy, kommunehelsetjenesteloven, og plan- og bygningsloven med bl.a. retningslinjer for arealbruk i flystøysoner.

Spørsmålet om konsesjon treffes med hjemmel i § 7-6 i luftfartsloven som lyder: "*Konsesjon må bare gis når det finnes forenlig med allmenne hensyn. Før avgjørelsen treffes, skal det være innhentet uttalelse fra vedkommende kommunale og andre myndigheter.*" I den forberedende konsesjonsbehandling av sivil lufthavn på Rygge er det innhentet uttalelse fra fylkesmannen i Østfold som er lokal myndighet i saken. Rapporten om Vansjø-Hobølvassdraget antas å inngå i grunnlaget når forurensningsmyndighetene gir utslippstillatelse, og vedtaket vil også omfatte de betingelser som konsesjonsinnehaveren må ha oppfylt før lufthavnen eventuelt kan settes i drift.

I konsesjonsvedtak etter luftfartsloven er det ikke vanlig å ta inn vedtak som hjemles i andre lover. Derimot stilles det som konsesjonsvilkår at konsesjonsinnehaver skal utarbeide en oversikt over alle andre

myndighetstillatelser enn de som er gitt av luftfartsmyndigheten, og som angår driften av lufthavnen. Oversikten skal vedlegges konsesjonen så snart den foreligger og skal oppdateres årlig.

Jeg understreker at spørsmålet om det skal gis konsesjon til sivil lufthavndrift ved Rygge fortsatt er under behandling.

Dokument nr. 15:48

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 940

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 30. september 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Importen av teak fra Burma øker på tross av oppfordringer fra statsministeren og miljøvernministeren om å stanse importen. Teak stammer fra regnskogen som er jordas mest artsrike og eldste økosystemer. Hvert år forsvinner regnskog tilsvarende halvparten av Norges areal, og mye av hogsten er ulovlig.

Vil miljøvernministeren ta initiativ til å stanse importen av tropisk tømmer fra Burma og andre land som eksporterer tropisk tømmer som ikke er miljøsertifisert?»

BEGRUNNELSE:

Tropisk regnskog er jordas viktigste ressursbase for biologisk mangfold. Tropisk regnskog dekker i dag 6 pst. av jordas overflate. 50-80 pst. av alle plante- og dyrearter i verden finnes i regnskogen. De genetiske ressursene i regnskogen er utgangspunktet for mange medisiner og vaksiner og for utvikling av nye medikamenter. Anslagsvis bor det 50 millioner mennesker i verdens tropiske regnskoger; bare i Amazonas er det minst 400 ulike indianergrupper. Disse folkeslagene har levd i regnskogen i uminnelige tider, har brukt ressursene i skogen uten å ødelegge den og representerer verdifull lokal kunnskap om utnyttelsen av det biologiske mangfoldet.

Hvert år ødelegges over 150 000 km² tropisk skog. Det tilsvarer halve Norges areal. I løpet av 1990-tallet forsvant 8 pst. av de tropiske skogsområdene i verden. Avskogingen er størst i Asia, der nesten 20 prosent av den tropiske skogen ble ødelagt mellom 1990 og 2000.

Mesteparten av den gjenværende regnskogen i Asia finnes i Sørøst-Asia, hovedsakelig i Indonesia og Malaysia. Forskere fra Verdensbanken mener at dersom hogsten fortsetter i samme tempo som i dag, vil regnskogen på øya Sumatra i Indonesia være ødelagt i 2005, og regnskogen på Borneo (Indonesia og Malaysia) i 2010. Avskogingen truer en rekke plante- og dyrearter. For eksempel finnes orangutangen utelukkende i dette området, og dersom skogen på Sumatra og Borneo ødelegges vil orangutangen bli utryddet som art i vill tilstand. Det meste av importen av tropisk trevirke til Norge kommer fra dette området.

Uttaket av tropisk tømmer er i dag av en karakter og på et nivå som er langt utover det forsvarlige. Det bør derfor være et klart mål å redusere forbruket av tropisk trevirke. Kommersiell tømmerhogst er den viktigste årsaken til at regnskog og andre tropiske skoger ødelegges, og mye av hogsten er ulovlig.

Problemene knyttet til import av tropisk trevirke er så store at det er legitimt å stille krav til tømmeret som importeres. Hogsten ødelegger uerstattelige naturverdier, og tar livsgrunnlaget fra urfolk og andre folkegrupper som er avhengige av ressursene i skogen for å overleve. I all hovedsak gis hogsttillatelsene til selskaper med nære forbindelser til eliten i landene, og få eller ingen hensyn tas til lokalbefolkningen.

Bærekraftig bruk og vern av regnskog er noe av det viktigste vi kan gjøre for å verne om miljøet på jorda. Miljøvernministeren har uttalt at han ønsker et krafttak for miljøet. Å stanse importen av teak fra Burma vil være et viktig for å berge regnskogen, men også et viktig signal om at hensynet til miljøvern og bærekraftig utvikling veier tyngre en snevre handelsinteresser.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra miljøvernministeren.

Avskoging er et alvorlig internasjonalt problem. Norge arbeider aktivt i flere internasjonale fora for å sikre bærekraftig hogst. Regjeringen legger samtidig vekt på at tiltak som vurderes for å hindre omsetning av ulovlig hogd tømmer og fremme bærekraftig skogbruk, ikke utilsiktet rammer fattige land som driver bærekraftig skogbruk og som har eksport av tømmer som en viktig inntektskilde.

Stans av importen av tropisk tømmer som ikke er miljøsertifisert, reiser imidlertid en rekke prinsipielle og praktiske spørsmål.

For det første er bare en liten andel av skogen i Asia og Afrika som er sertifisert, selv om en del skog forvaltes i henhold til eksportlandets regelverk for bærekraftig utvikling. Det er med andre ord fare for at "lovlig" og bærekraftig tømmer kan bli utestengt fra det norske markedet ved krav om sertifisering.

Hvilke sertifiseringsordninger som skal ligge til grunn for å stanse import, er et annet vanskelig spørsmål. Det eksisterer over førti frivillige sertifiseringsordninger for tømmer, og det er uenighet om hvilke av disse som man kan ha den nødvendige tillit til.

For det tredje må mellomstatlige ordninger opprettes og de må være ikke-diskriminerende, etterprøvbare og i samsvar med våre øvrige internasjonale forpliktelser.

Det vil derfor være stor risiko for at en ensidig norsk stans av import av tropisk tømmer på grunnlag av egendefinerte krav til miljøsertifisering, vil bli angrepet som diskriminerende og proteksjonistisk fra handelspartnere globalt og regionalt.

Mulige tiltak bør derfor forankres i globale og/eller regionale ordninger. Fra norsk side er spørsmål vedrørende ulovlig hogst og bærekraftig skogforvaltning reist i møter med berørte produsentland, såvel som i en rekke internasjonale fora. Norge har blant annet vært pådriver for at Den internasjonale organisasjon for tropisk tømmer og FNs skogforum nå vurderer kriterier for internasjonale, mellomstatlige ordninger for bærekraftig skogforvaltning. Regjeringen har også et nært samarbeid med andre europeiske land, herunder EU, om løsninger som kan sikre lovlig og bærekraftig skogbruk. EU-kommisjonens nylig fremlagte forslag om et frivillig lisensieringssystem er ett forslag vi vurderer.

SPØRSMÅL NR. 941

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 28. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«ESA konkluderer foreløpig med at import av øl, vin og brennevin skal være enkelt og lovlig. Slik ordningen er i dag er forbrukerne avskåret fra alle former for direkteimport til eget bruk.

Hva vil finansministeren gjøre for å imøtekomme ESAs krav slik at norske forbrukere behandles rettferdig, og kan stå fritt til å importere øl, vin eller brennevin til eget forbruk?»

BEGRUNNELSE:

Dersom en forbruker ønsker å importere øl, vin eller brennevin, må vedkommende i dag bestille via Vinmonopolets hjemmeside. Norsk alkoholavgivning forbyr at man gjør dette på egenhånd ved direkte kontakt med utenlandske produsenter. Dette medfører at norske forbrukere er tvunget til å betale Vinmonopolets avanse og er avskåret fra direkteimport til eget forbruk. I en foreløpig konklusjon mener ESA dette er ulovlig handelsbarriere.

Norske forbrukere bør ha frihet til å velge hvilke varer de måtte foretrekke uten unødige hindringer. Å nyte de produkter den enkelte selv liker best til en riktig pris skaper dessuten mye glede for folk flest.

Svar:

Spørsmålet ble overført fra finansministeren.

ESA har i brevveksling med Norge stilt spørsmål ved norske restriksjoner på privatpersoners adgang til å importere alkohol til eget forbruk. I brev av 5. april 2004 konkluderer ESA foreløpig med at disse re-

striksjonene er i strid med EØS-avtalens artikkel 11. ESA skriver også i samme brev at de norske restriksjonene kan være berettigede, jf. unntaksbestemmelsen i EØS-avtalen artikkel 13.

Til nå har ESA kommet med uformelle henvendelser om den norske ordningen for privatimport, og Sosialdepartementet har besvart disse ved å gi nærmere opplysninger om reglenes rekkevidde og begrunnelse, senest i et møte med ESA i Oslo 23. september 2004. To saker om privatinnførsel av alkohol er for øvrig nå til behandling i EF-domstolen. Sakene gjelder svensk alkohollovgivning, som på dette området er sammenlignbar med alkoholloven.

Regjeringens mål er å redusere de problemene som det stadig økende alkoholforbruket fører med seg. Vårt detaljmonopol på alkohol er et svært viktig virkemiddel i den forbindelse. Gjennom Vinmonopolet sikres kontroll med alkoholomsetningen slik at alkoholens negative konsekvenser for folkehelsen begrenses. Ikke minst er ordningen viktig for å hindre omsetning av alkohol til barn og ungdom. Ved å åpne opp for at privatpersoner kan importere alkohol, kan Vinmonopolets betydning som alkoholpolitisk virkemiddel bli svekket.

Etter min mening vil en adgang til privatimport ikke føre til vesentlige fordeler for den enkelte forbruker. Vinmonopolet har nå et vareutvalg på ca. 7 000 produkter. For produkter som ikke inngår i dette utvalget, har Vinmonopolet plikt til, på forespørsel å skaffe produkter fra en utenlandsk leverandør. Det skal være fremforhandlet en gunstig fraktavtale med et internasjonalt selskap som skal sikre både rask og gunstig levering.

Jeg vil understreke at departementet tar Norges forpliktelser etter EØS-avtalen alvorlig, og alle henvendelser fra ESA blir vurdert nøye. Når det gjelder spørsmålet om privatimport, er jeg imidlertid av den oppfatning at gjeldende norske restriksjoner ikke er i strid med EØS-avtalen. Adgangen til å ha et detaljmonopol for salg av alkohol er uttrykkelig akseptert av EF-domstolen, og Sosialdepartementet har i sitt brev til ESA av 15. juni 2004 pekt på at restriksjoner på privatimport har en naturlig sammenheng med detaljmonopolordningen. Den svenske regjeringen deler dette synet på tolkningen av EU-/EØS-retten og har inntatt et tilsvarende standpunkt i sine to pågående saker for EF-domstolen.

Jeg vil på denne bakgrunn ikke gå inn for en endring av de norske restriksjonene på adgangen til privatimport.

SPØRSMÅL NR. 942

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 24. september 2004 av nærings- og handelsminister Børge Brende

Spørsmål:

«Stortinget vedtok i samband med statsbudsjettet for 2004 å videreføre NO_x-reduksjonsprogrammet, og det vart løyva 10 mill. kr til dette.

Kva er erfaringa med programmet så langt, og kor mange har nytta seg av moglegheitene til å søke om midlar?»

Svar:

Eg viser til spørsmål om erfaringa med NO_xRED-programmet og kor mange som har nytta seg av dette. Sjøfartsdirektoratet har utarbeidd retningsliner for ordninga, og desse retningsliner var ferdige i april i år. Vidare har ordninga vore til behandling i Miljøverndepartementet for ei miljøteknisk godkjenning der. Utforminga av retningslinene for programmet vorte ferdigstilt i juni i år.

Dette er ei støtteordning, og skal derfor notifikast til og godkjennast av EFTAs overvaksingsorgan ESA. Det kan ikkje utbetalast midlar frå ordninga før den er godkjend av ESA. Notifiseringa av ordninga er under arbeid i Nærings- og handelsdepartementet og skjer parallelt med at Sjøfartsdirektoratet behandlar søknader.

NO_xRED-programmet vart av Sjøfartsdirektoratet utlyst i Norsk lysingsblad den 14. september 2004. Same dag sende direktoratet ut rundskriv til alle aktuelle reiarlag og relevante organisasjonar. Søknadsfristen er sett til 8. oktober 2004. Det er pr. i dag kome inn 11 søknader til Sjøfartsdirektoratet.

Ved stortingsvedtak 18. juni 2004 vart det vedteke å opne for overføring av løyvingane under kap. 907 post 72, jf. St.prp. nr. 63 og Innst. S. nr. 250 (2003-2004). Utbetalningar til ordninga vil difor også kunne gjerast i 2005.

SPØRSMÅL NR. 943

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 29. september 2004 av moderniseringsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

«Det er et stort behov for at prester er tilgjengelige i akutte situasjoner. For å møte dette behovet, trengs en beredskapsordning/avtale. Dette har det vært satt fram krav om i flere år, og på tross av at det synes å være bred enighet om nødvendigheten av en slik avtale, har ikke Arbeids- og administrasjonsdepartementet villet prioritere dette.

Vil statsråden ta et initiativ og ta ansvar for at vi får en beredskapsavtale for prestene?»

BEGRUNNELSE:

Prestetjenesten har endret seg over tid. Endringene i samfunnet har stilt nye krav og utfordringer til prestatjenesten. Dette har hatt konsekvenser for graden av tilgjengelighet ved akutte situasjoner som er tenkt å komme inn under en beredskapsordning. I første rekke gjelder dette politiets behov for en prest til å gå med dødsbud, krise- og katastrofetjenestens behov for prest ved ulykker og katastrofer, behov for prest ved sykehus til flere typer tjenester som nøddåp, sjelesorg/soknebud ved dødsleier, samtaler ved trusler om selvmord og oppfølging av pårørende, veiledning og omsorg m.m. Det gjelder de samme akutte tjenester i hjemmene.

Tilgjengelighet er relativ og er ikke beredskap. Når det ringes etter prest i en akutt situasjon forventes det at presten er der. Forutsetningen er at presten er å få tak i. Det vil bare en beredskapsordning kunne møte. I tillegg har det i de siste par årene vært en utvikling på også andre områder:

- Prestene har fått en avtale om fridager som ytterligere understreker behovet for å organisere beredskap slik at alle til enhver tid kan få tak i en prest.
- Politidistriktene er endret og beredskapen må gjennomtenkes på nytt i forhold til dette. Dette gjelder både melding om dødsfall og Hoved- (HRS)/Lokal redningssentral (LRS).
- Sykehustjenesten er endret organisasjonsmessig gjennom foretakene, som har gitt nye utfordringer for den lokale prestatjenesten knyttet til tilkalling.

I fjor ble det presentert en undersøkelse om utbrenthet blant prester (utført av Psykologisk institutt, UiB). En av de viktige faktorene som ga et entydig signal var behovet for å skille arbeid og fritid. Det kan best gjøres gjennom en beredskapsordning der vaktordningen, arbeid og fritid er forutsigbar også for den enkelte prest.

Det har de siste tre årene vært 12 prøveprosjekt om organisering av tjenesten i ulike deler av landet. I disse prosjektene har også beredskap eller vakt vært et element. Den endelige evaluering av alle sider ved forsøkene finner sted i år. Forsøkene viste imidlertid at beredskap hadde en meget positive effekt i forhold til beredskap, og for den enkelte arbeidstaker.

Målet med en beredskapsordning er en omlegging organisasjonsmessig fra om lag 1 250 tilgjengelige prester til ca. 100 i beredskap. Disse skal møte akutte tilkallinger ved ulykker, dødsfall, alvorlig sykdom, sjelesorg (soknebud) i møte med døende, veiledning av pårørende og hjelpepersonell, selvmordsforebyggende samtaler (akutte). De skal være i beredskap og tilgjengelig for politi, helsevesen og enkeltpersoner som måtte trenge det.

Ved å etablere en fastere ordning blir gevinsten en større grad av forutsigbarhet for politiet, helsetjenestene og større grad av sikkerhet for å få tak i en prest ved tilkalling.

Svar:

Jeg har stor forståelse for ønsket om en beredskapsordning for prestene. Saken kom også opp under årets hovedtariffoppgjør i staten, men verken i møteboken fra Riksmeklingsmannen eller i kjennelsen fra Statens lønnsutvalg var beredskapsordningen et tema.

Generelt vil jeg peke på at den enkelte statlige virksomhet har ansvaret for sine arbeidstidsordninger. Dette gjelder også beredskaps- eller hjemmevaktsordninger. I hovedtariffavtalens paragraf 17, som omhandler hjemmevaktsordningen i staten, heter det bl.a. at partene lokalt skal avtale hvilken kompensasjon som skal gis.

På bakgrunn av dette og hva som ellers har skjedd i saken, vil jeg nå drøfte oppfølgingen av saken om presters beredskapsordning med kultur- og kirkeministeren.

SPØRSMÅL NR. 944

Innlevert 20. september 2004 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 28. september 2004 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«En rekke NRK lisensbetalere opplever at sendeforholdene er så dårligere at en ikke har mulighet til å ta inn NRK2.

Har statsråden vurdert en differensiert lisensavgift, eller en ordning for å kunne søke redusert avgift for husstander som ikke får tatt inn NRK2?»

Svar:

Det følger av kringkastingsloven, forskrift om fjernsynsmottakere og Stortingets årlige budsjettvedtak at den som har, eventuelt låner eller leier fjernsynsmottaker skal betale kringkastingsavgift, jf. bestemmelsene i §§ 8-1 og 8-3 i lov om kringkasting av 4. desember 1992 og til § 1 i forskrifter om fjernsynsmottakere av 23. oktober 1980. Jeg vil spesielt vise til § 1 første ledd i forskrifter om fjernsynsmottakere der det heter at: *Den som har (bl.a. også den som låner eller leier) fjernsynsmottaker plikter å betale den kringkastingsavgift som til enhver tid er fastsatt av Stortinget.*

Avgiftsplikten gjelder således uavhengig av hvilke kanaler man kan eller ønsker å ta inn.

Stortinget behandlet 26. mai 2000 et forslag om rett til reduksjon i kringkastingsavgiften for de som ikke kan ta inn NRK2, jf. Innst. S. nr. 189 (1999- 2000). Forslaget ble ikke vedtatt. Flertallet i familie- , kultur- og administrasjonskomiteen understreket i komitéinnstillingen at NRK bør bestrebe seg på en videre utbygging av NRK2, samtidig som man går videre i planleggingen av nye, digitale kanaler.

En ordning med redusert kringkastingsavgift for de som ikke kan ta inn NRK2 over det ordinære sendernet vil etter min vurdering være både prinsipielt uheldig, vanskelig og svært kostbart å gjennomføre.

SPØRSMÅL NR. 945

Innlevert 21. september 2004 av stortingsrepresentant Morten Høglund

Besvart 29. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I Asker og Bærums Budstikke 20. september er det en artikkel som beskriver en vanskelig driftssituasjon ved Blakstad sykehus. I et brev datert 8. september har en pasient blitt varslet om inntaksstopp. Avdelingsoverlege Sjur Seim beskriver en situasjon med for liten kapasitet både på sykehusnivå og i kommunene.

Er denne beskrivelsen på situasjonen for psykiatritilbudet i Helse Øst riktig, og i så fall hva vil helseministeren gjøre for straks å bedre tilbudet?»

BEGRUNNELSE:

Situasjonen for psykiatri pasienter i Norge er generelt vanskelig og mange løfter har vært gitt om å bedre tilbudet. Allikevel så dukker det stadig opp alarmerende rapporter om en vanskelig situasjon både ved de psykiatriske sykehus og i kommunenes psykiatri tilbud. Dette konkrete oppslaget er urovekkende for driften ved Blakstad utover høsten og vinteren og viser også til den forverrede situasjon som oppstår når Follo-posten nedlegges.

Svar:

Det har gjennom flere år vært en kraftig økning i midlene som overføres til og som brukes i behandlingen av mennesker med psykiske lidelser, ikke minst innen spesialisthelsetjenesten. Dette er langt på vei et resultat av Opptrappingsplanen for psykisk helse (jf. St.prp. nr. 63 (1997-98)). Regjeringen har en klar ambisjon om at denne opptrappingen skal fortsette, og vi vil komme tilbake til dette i vårt forslag til statsbudsjett for 2005.

Opptrappingsplanen er imidlertid også en plan for omstrukturering; det er nødvendig, slik det for øvrig også er forutsatt i planen, at tilbudet blir omstrukturert. Dette betyr en omlegging med færre døgnopphold i sykehus og i stedet utbygging av distriktspsy-

kiatriske sentre som skal ivareta tilbud nær pasientens bosted. Samlet sett innebærer omstruktureringen større vekt på dagtilbud, ambulant behandling og polikliniske tjenester.

Parallelt med den oppbyggingen som samlet sett har skjedd og fortsatt skjer i spesialisthelsetjenesten, finner det sted en betydelig opprustning også i kommunene. Dette innebærer styrkede lokale behandlingstilbud, med blant annet psykiatriske sykepleiere, tilpassede botilbud og spesifikke arbeidsmarkedstilbud.

Samtidig som det skjer en omstilling, er det påkrevd at den enkelte pasient blir godt ivaretatt og involvert hva gjelder egen fremtidig situasjon, blant annet gjennom individuelle planer.

Det er videre sentralt at omstilling skjer slik at også de ulike pasientgruppene sikres kontinuitet og forutsigbarhet. Tilrettelegging av botilbud med tilhørende servicetjenester og nødvendig faglig oppfølging er helt fundamentalt for å realisere målene i Opptrappingsplanen. Jeg har derfor gitt de regionale helseforetakene beskjed om å påse at det ikke blir foretatt ytterligere reduksjon av psykiatriske sykehjemssenger eller andre døgnplasser før det er foretatt en gjennomgang av boligbehovet i kommunene.

Jeg er blitt orientert av Helse Øst RHF, som eier Sykehuset Asker og Bærum HF (inklusive Blakstad sykehus), om situasjonen ved Blakstad sykehus. Det er Helse Øst som har "sørge for"-ansvaret blant annet for psykiatriske spesialisthelsetjenester til pasienter bosatt i regionen. Sykehuset Asker og Bærum har ivaretatt psykiatrisk sykehusbehandling overfor befolkningen i Follo, Asker og Bærum. Tjenester til befolkningen i Follo skal fra 1. april 2004 gis av Aker universitetssykehus HF, men helseforetakene har avtalt at Blakstad sykehus skal ivareta denne oppgaven ut 2004, for å få bedre tid til å gjennomføre endringen. Det er da lagt opp til at en akuttpost skal virksomhetsoverdras til Aker universitetssykehus, og at en subakuttpost skal nedlegges. Samtidig skal det øvrige behandlingstilbudet styrkes. Etter at dette er gjennomført vil befolkningen i Asker og Bærum samlet sett få et behandlingstilbud med større kapasitet enn tidligere.

Blakstad sykehus (dvs. Divisjon psykisk helsevern Sykehuset Asker og Bærum) har gjennom flere år hatt overbelegg på akuttpostene. En har derfor arbeidet med å styrke både akuttpostene og det øvrige behandlingstilbudet innenfor Divisjon psykisk helse. Siden 1998 er denne divisjonen styrket med 40 mill. kr i opptrappingsmidler. Det polikliniske behandlingstilbudet er styrket og det er opprettet sikkerhetspost. På tross av dette har divisjonen hatt kapasitetsproblemer for øyeblikkelig hjelp. Derfor en også en rekke interne tiltak blitt iverksatt.

Nevnte flytting og endringer av behandlingstilbudet vil skape driftsutfordringer i en overgangsfase. Sykehuset legger vekt på å ivareta oppgaven med å gi øyeblikkelig psykiatrisk hjelp, men dette vil innebære i denne fasen for endringer at kapasiteten for å ta imot planlagte innleggelser begrenses. I og med at alle pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp får ivaretatt denne retten og får oppgitt en dato for når hjelpen senest må gis, vil de være sikret behandling. Sykehuset vil i slike situasjoner arbeide aktivt for å framskaffe behandling ved annet sykehus om nødvendig.

For å ha midler til de ekstra tiltakene som man må iverksette høsten 2004 og ved årsskiftet 2004/2005, har administrerende direktør i Sykehuset Asker og Bærum omdisponert 5 mill. kr til Divisjon psykisk helse. Det vil bli utarbeidet en plan for hvordan disse midlene skal brukes for å sikre driften innen divisjonen.

Som kjent er nye pasientrettigheter innført fra 1. september 2004, og Samtlige sykehus i Helse Øst (inkl. Sykehuset Asker og Bærum) følger ordningen med individuelle behandlingsfrister, med bruk av standardbrev som svar på søknad om behandling. I tillegg til beskrivelse av individuell frist omtaler brevet sykehusets ansvar for å sørge for alternativt behandlingssted dersom fristen ikke kan overholdes i eget sykehus, samt klageadgang og rettigheter ved fristbrudd. Sykehuset Asker og Bærum har beklaget at dette ikke har vært fulgt opp i det aktuelle tilfellet, og sykehuset vil sørge for ytterligere opplæring av de ansatte.

Jeg legger til grunn den redegjørelsen departementet har mottatt fra Helse Øst, og jeg forutsetter at helseforetaket gjennomfører nødvendige tiltak for å styrke tilbudet totalt sett, og at helseforetaket ikke minst gjennom de tiltak som nå iverettes sikrer seg at pasientrettighetene overholdes i framtiden.

SPØRSMÅL NR. 946

Innlevert 21. september 2004 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 28. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Stor pågang av pasienter truer pasientbehandlingen ved Blakstad sykehus. I et brev til en pasient har sykehuset varslet innleggelsesstopp.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at pasientene får den behandlingen de har krav på?»

BEGRUNNELSE:

I en artikkel i Asker og Bærums Budstikke 20. september 2004 avdekkes det at Blakstad sykehus overfor en pasient begrunner et avslag på behandling med forverret driftssituasjon. Avdelingsoverlege Sjur Seim uttaler til avisen at problemet er for liten kapasitet. Helsetilsynet ber om en vurdering av situasjonen, men det er også statsrådets ansvar å se til at pasientene får den behandlingen de har krav på.

Svar:

Det har gjennom flere år vært en kraftig økning i midlene som overføres til og som brukes i behandlingen av mennesker med psykiske lidelser, ikke minst innen spesialisthelsetjenesten. Dette er langt på vei et resultat av Opptrappingsplanen for psykisk helse (jf. St.prp. nr. 63 (1997-98)). Regjeringen har en klar ambisjon om at denne opptrappingen skal fortsette, og vi vil komme tilbake til dette i vårt forslag til statsbudsjett for 2005.

Opptrappingsplanen er imidlertid også en plan for omstrukturering; det er nødvendig, slik det for øvrig også er forutsatt i planen, at tilbudet blir omstrukturert. Dette betyr en omlegging med færre døgnopphold i sykehus og i stedet utbygging av distriktpsyrkiatriske sentre som skal ivareta tilbud nær pasientens bosted. Samlet sett innebærer omstruktureringen større vekt på dagtilbud, ambulant behandling og polikliniske tjenester.

Parallelt med den oppbyggingen som samlet sett har skjedd og fortsatt skjer i spesialisthelsetjenesten, finner det sted en betydelig opprustning også i kommunene. Dette innebærer styrkede lokale behandlingstilbud, med blant annet psykiatriske sykepleiere, tilpassede botilbud og spesifikke arbeidsmarkedstilbud.

Samtidig som det skjer en omstilling, er det påkrevd at den enkelte pasient blir godt ivaretatt og involvert hva gjelder egen fremtidig situasjon, blant annet gjennom individuelle planer.

Det er videre sentralt at omstilling skjer slik at også de ulike pasientgruppene sikres kontinuitet og forutsigbarhet. Tilrettelegging av botilbud med tilhørende servicetjenester og nødvendig faglig oppfølging er helt fundamentalt for å realisere målene i Opptrappingsplanen. Jeg har derfor gitt de regionale helseforetakene beskjed om å påse at det ikke blir foretatt ytterligere reduksjon av psykiatriske sykehjemssenger eller andre døgnplasser før det er foretatt en gjennomgang av boligbehovet i kommunene.

Jeg er blitt orientert av Helse Øst RHF, som eier Sykehuset Asker og Bærum HF (inklusive Blakstad sykehus), om situasjonen ved Blakstad sykehus. Det er Helse Øst som har "sørge for"-ansvaret blant annet for psykiatriske spesialisthelsetjenester til pasienter bosatt i regionen. Sykehuset Asker og Bærum har ivaretatt psykiatrisk sykehusbehandling overfor befolkningen i Follo, Asker og Bærum. Tjenester til befolkningen i Follo skal fra 1. april 2004 gis av Aker universitetssykehus HF, men helseforetakene har avtalt

at Blakstad sykehus skal ivareta denne oppgaven ut 2004, for å få bedre tid til å gjennomføre endringen. Det er da lagt opp til at en akuttpost skal virksomhetsoverdras til Aker universitetssykehus, og at en subakuttpost skal nedlegges. Samtidig skal det øvrige behandlingstilbudet styrkes. Etter at dette er gjennomført vil befolkningen i Asker og Bærum samlet sett få et behandlingstilbud med større kapasitet enn tidligere.

Blakstad sykehus (dvs. Divisjon psykisk helsevern Sykehuset Asker og Bærum) har gjennom flere år hatt overbelegg på akuttpostene. En har derfor arbeidet med å styrke både akuttpostene og det øvrige behandlingstilbudet innenfor Divisjon psykisk helse. Siden 1998 er denne divisjonen styrket med 40 mill. kroner i opptrappingsmidler. Det polikliniske behandlingstilbudet er styrket og det er opprettet sikkerhetspost. På tross av dette har divisjonen hatt kapasitetsproblemer for øyeblikkelig hjelp. Derfor en også en rekke interne tiltak blitt iverksatt.

Nevnte flytting og endringer av behandlingstilbudet vil skape driftsutfordringer i en overgangsfase. Sykehuset legger vekt på å ivareta oppgaven med å gi øyeblikkelig psykiatrisk hjelp, men dette vil innebære i denne fasen for endringer at kapasiteten for å ta imot planlagte innleggelser begrenses. I og med at alle pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp får ivaretatt denne retten og får oppgitt en dato for når hjelpen senest må gis, vil de være sikret behandling. Sykehuset vil i slike situasjoner arbeide aktivt for å framskaffe behandling ved annet sykehus om nødvendig.

For å ha midler til de ekstra tiltakene som man må iverksette høsten 2004 og ved årsskiftet 2004/2005, har administrerende direktør i Sykehuset Asker og Bærum omdisponert 5 mill. kr til Divisjon psykisk helse. Det vil bli utarbeidet en plan for hvordan disse midlene skal brukes for å sikre driften innen divisjonen.

Som kjent er nye pasientrettigheter innført fra 1. september 2004, og Samtlige sykehus i Helse Øst (inkl. Sykehuset Asker og Bærum) følger ordningen med individuelle behandlingsfrister, med bruk av standardbrev som svar på søknad om behandling. I tillegg til beskrivelse av individuell frist omtaler brevet sykehusets ansvar for å sørge for alternativt behandlingssted dersom fristen ikke kan overholdes i eget sykehus, samt klageadgang og rettigheter ved fristbrudd. Sykehuset Asker og Bærum har beklaget at dette ikke har vært fulgt opp i det aktuelle tilfellet, og sykehuset vil sørge for ytterligere opplæring av de ansatte.

Jeg legger til grunn den redegjørelsen departementet har mottatt fra Helse Øst, og jeg forutsetter at helseforetaket gjennomfører nødvendige tiltak for å styrke tilbudet totalt sett, og at helseforetaket ikke minst gjennom de tiltak som nå iverksettes sikrer seg at pasientrettighetene overholdes i framtiden.

SPØRSMÅL NR. 947

Innlevert 21. september 2004 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 27. september 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva kan helseministeren bidra med for at befolkningen i Longyearbyen på Svalbard skal få enklere tilgang til psykolog?»

BEGRUNNELSE:

I anledning sosialkomiteens besøk på Svalbard 13.-16. september, kom det frem i flere fora (Skole PPT, sykehuset, og Longyearbyen lokalstyre) at det var et stort savn at det i dag ikke finnes tilbud til de som trenger psykolog tjeneste på Svalbard. Behovet er økende, ettersom tilveksten av fastboende familier med stadig flere barn, ungdom og kvinner er stor. I dag må den enkelte som har behov for psykolog dra inn til fastlandet og Tromsø. Det kan i verste fall bety fly tur retur, to overnattinger og for mang fravær fra jobb.

Svar:

Longyearbyen har en velfungerende helseinstitusjon i form av Longyearbyen sykehus, som driver både et primærhelsetjenestetilbud og et spesialisthelsetjenestetilbud. Ved sykehuset tilbys det mange tjenester, men som representanten Røbekk Nørve påpeker, er ikke et psykologisk tilbud blant disse. Organisatorisk er

Longyearbyen sykehus en del av Universitetssykehuset Nord-Norge HF. Det er Helse Nord som har et "sørge for"-ansvar for spesialisthelsetjenester til Svalbards befolkning.

Et spesialisttilbud innen psykisk helse må derfor utarbeides i samarbeid med fagmiljøet innen psykologi på sykehuset i Tromsø. Det er rimelig å tenke seg en kombinasjon der en både bruker ambulante løsninger og telemedisin, dvs. at personell reiser til Longyearbyen med jevne mellomrom, og i tillegg også er tilgjengelige ved bruk av videokonferanse.

En løsning som kombinerer bruk av telemedisin og ambulante spesialister fremstår som en moderne løsning, og dette vil faglig sett trolig være den mest robuste. Det vil også være en heving av tilbudet i forhold til dagens ordning med reise til Tromsø.

Samtidig kan det være grunnlag for å ha faglig kompetanse stasjonært på Svalbard, men dette må i så fall være knyttet til et primærhelsetjenestetilbud innen psykisk helse og til PP-tjenesten i skolen. Dette er forhold som må utredes nærmere og som eventuelt må finne sin form innenfor de rammer som samfunnet på Svalbard drives innenfor. En slik løsning må trolig realiseres i samarbeid med det spesialiserte fagmiljøet som er i Tromsø.

Det er viktig at et psykologtilbud i Longyearbyen utvikles slik at det både ivaretar de generelle og allmenne problemstillinger, og også på en god måte bidrar til å koble opp et spesialisthelsetjenestetilbud i samarbeid med Universitetssykehuset Nord-Norge.

Jeg vil følge opp dette forholdet videre i min styringsdialog med Helse Nord, og også i andre relevante sammenhenger.

SPØRSMÅL NR. 948

Innlevert 21. september 2004 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 28. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til økt fleksibilitet slik at overflødige politimestre som er kvalifisert til andre oppgaver i straffesakskjeden kan brukes der det er behov for dem?»

BEGRUNNELSE:

I et oppslag i VG 14. september 2004 blir det opplyst at sorenskriveren i Nordmøre tingrett ønsker å benytte tidligere konstituert politimester i Nordmøre som dommer, og har i den forbindelse bedt om at lønnsmidlene for vedkommende kan overføres fra politiet til domstolen. Dette har Justisdepartementet, ifølge avisen, avslått. Når vi har en situasjon hvor det er køer foran domstolene, er det underlig at vi ikke kan bruke ledige kvalifiserte ressurser der det er behov for dem, og på den måten se hele straffesakskjeden i en sammenheng.

Svar:

Politireform 2000 ble behandlet av Stortinget den 21. mai 2001. I den anledning viser jeg til Innst. S. nr. 241 fra justiskomiteen og til referatet fra stortingsbehandlingen. I politireformens fase 1 ble det foretatt en betydelig strukturendring, hvor antall politidistrikter ble redusert fra 54 til 27.

Reduksjonen i antall politidistrikter førte til at 27 utnevnte politimestre ikke fikk eget embete å bestyre, men ble stilt til rådighet for Politidirektoratet. De rettslige spørsmål knyttet til disse endringene har vært nøye vurdert.

Politimestrene beholder tittel, lønn, pensjon og øvrige rettigheter for embetsmenn. De kan beordres til tjeneste med annet innhold enn det de normalt har utført, jf. politiloven § 21 annet ledd om midlertidig beordring til tjeneste annet sted. De plikter å være tilgjengelig for beordring så lenge de opprettholder rang, tittel og økonomiske fordeler. Politidirektoratet har opplyst at samtlige politimestre uten embetsfunksjon har fått tilbud om arbeidsoppgaver i forhold til sine kvalifikasjoner. Politidirektoratet har også opplyst at de har hatt og har stor nytte av arbeid som er utført av slike politimestre.

Departementet har både generelt og spesielt tatt initiativ for å legge forholdene til rette slik at disse politimestrene både kunne konstitueres som statsadvokater og som dommere. Imidlertid er det etter gjeldende rett kun adgang til å konstituere en statsadvokat eller dommer for en kortere periode, og den er i aktuelle tilfeller benyttet fullt ut.

Spørsmålet om å overføre lønnsmidler og en aktuell politimester fra politiet til domstolene ble tatt opp av Domstoladministrasjonen i august i 2003. Etter å ha forelagt dette for Politidirektoratet ble det besluttet at midlene er nødvendige i et ellers stramt politibudsjett og at anmodningen ikke kunne etterkommes.

SPØRSMÅL NR. 949

Innlevert 22. september 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 28. september 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Mandag 20. september 2004 ble gasstankeren "Marthe" reddet fra fjæresteinene i området ved Fedje i Hordaland. Skipet var på sin jomfrutur og lastet med 600 tonn brannfarlig propylengass. Situasjonen var så farlig at politiet var klare til å varsle evakuering av befolkningen på Fedje. Hendelsen viser risikobildet i området mellom Fedje og Mongstad.

Vil fiskeri- og kystministeren på bakgrunn av denne hendelsen foreta en ny vurdering av beredskapen i dette området herunder beslutning om å flytte oljeverndepotet fra Fedje?»

BEGRUNNELSE:

Hendelsen mandag 20. september 2004 gir en skremmende påminnelse om den store risikoen i området. Stor skipstrafikk i området ved Mongstad, mange skip herunder mange svært store skip, mange skipslaster med farlig og forurensende last samt vanskelig seilingsled og vanskelige værforhold er grunn til bekymring over den generelle beredskapen i området; spesielt flyttingen av oljeverndepotet bort fra Fedje.

Den omtalte hendelsen viser frem betydningen av trafikkentral og bemanningen der, betydningen av tilstrekkelig og effektiv taubåtkapasitet i området samt nødvendigheten av godt utstyr til bruk for å begrense skader av ulike slik dersom ulykken først skulle være ute.

Området mellom Fedje og Mongstad er et høyrisikoområde. Flytting av oljeverndepot er etter manges mening en reduksjon av beredskapen. Saken har vært tatt opp med statsråden på mange ulike måter og gjennom mange ulike kanaler tidligere. Det er på bakgrunn av den aktuelle hendelsen mandag 20. september 2004 at jeg igjen henvender meg til statsråden om denne problemstillingen. Jeg håper at hendelsen fører til at statsråden åpner for å gå gjennom hele beredskapssituasjonen i området på nytt. Jeg håper konklusjonen av en slik ny vurdering blir den som etter mitt skjønn er den eneste riktige; beredskapen i området må styrkes med ved ulike tiltak. Et slikt tiltak for styrket beredskap er å opprettholde et fullverdig oljeverndepot på Fedje.

Svar:

Fiskeridepartementet har det overordnede ansvaret for en tilfredsstillende statlig oljevernberedskap som ikke bare verner enkelte spesielle risikoområder, men som skal dekke hele kysten. Konsekvensene av et oljeutslipp vil kunne bli omfattende uansett hvor hendelsen skjer. Beredskapen må derfor være på et akseptabelt nivå langs hele kysten.

Dette betyr blant annet at myndighetene må være villige til å omlokalisere beredskapsressurser, dersom grundige risikoanalyser tilsier at dette gir en bedre total dimensjonering av beredskapen.

Jeg vil også understreke at norsk oljevernberedskap ikke må vurderes ut fra statens ressurser alene. Oljevernberedskapen bygger på et samspill som favner alle ressurser nasjonen besitter i akutt forurensningssammenheng - både private, kommunale og statlige ressurser.

Oljevernberedskapen i Hordaland ble senest vurdert i forbindelse med Statens forurensningstilsyns (SFTs) analyse av utstyr- og personellbehovet til den statlige oljevernberedskap langs hele norskekysten i

2001. Videre ble det gjennomført en særskilt beredskapsanalyse for den ytre delen av Fensfjorden/ Nord-Hordaland. Denne ble sluttført av Kystdirektoratet i 2003. Analysene viste et behov for å styrke oljevernberedskapen ved Florø/Stadt. Videre viste analysene at det er tilgjengelig så store offentlige og private beredskapsressurser at målsettingene for oljevernberedskapen i Nord-Hordaland nås uten å ta i bruk det statlige beredskapsdepotet på Fedje. Man behøver heller ikke ta i bruk alle de øvrige beredskapsressurser i privat eller offentlig regi for å nå de gitte krav til responstider. Dette har sammenheng med at det på Sture og Mongstad er bygget opp en betydelig privat beredskap som raskt vil bli mobilisert ved en statlig aksjon også utenfor bedriftenes primære ansvarsområder.

De totale statlige, kommunale og private oljevernressursene i Sture- og Mongstad-området (Fensfjordbassenget) er nå ca. 17 800 meter lense og 20 oljetopptakere.

Med bakgrunn i analysene besluttet Fiskeridepartementet å flytte hoveddepotet fra Fedje til Florø. På grunn av Fedjes plassering i forhold til skipstrafikken i området ble det besluttet å opprette et nytt statlig mellomdepot på Fedje. Disse beslutningene må ses i sammenheng med at det statlige hoveddepotet i Bergen er styrket og flyttet til oljebasen på Ågotnes. Etter Kystdirektoratets vurdering vil den faktiske responstiden fra depot til skadested, kunne være kortere fra Ågotnes enn fra Fedje, til tross for Fedjes beliggenhet.

Når depotet på Fedje er omgjort til mellomdepot, vil de totale ressursene i området være ca. 16 600 meter lense og 19 oljetopptakere.

Den samlede beredskapen i Nord-Hordaland er således meget slagkraftig, både med hensyn til beredskapsressurser og i forhold til kort responstid. Det gjennomføres også årlige øvelser under statlig regi, basert på samhandling mellom den private, kommunale og statlige beredskapen.

Slik jeg ser det, gir ikke hendelsen med gasstankeren "Marte" grunn til å endre på beslutningen om depotstrukturen i regionen. Hendelsen understreker imidlertid betydningen av forebyggende sjøsikkerhet, og den viste også at man er godt forberedt på denne type hendelser.

Jeg vil her blant annet peke på at Fedje trafikkentral kalte opp slepebåt umiddelbart da de oppdaget at skipet ikke hadde fremdrift. Dette medførte at slepebåt allerede var på vei da trafikkentralen mottok melding fra skipet om at de hadde problemer. På grunn av den raske håndteringen hindret man at skipet grunnstøtte. Jeg vil også bemerke at samordningsplanen for Sture og Mongstad og oljeverndepotet på Fedje var aktivisert, slik at man raskt kunne iverksette en oljevernaksjon dersom dette hadde blitt nødvendig.

SPØRSMÅL NR. 950

Innlevert 22. september 2004 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 28. september 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Fra og med 2004 skal staten kreve inn personskadeavgift på motorkjøretøy.

Vil forsikringstakere som allerede har betalt inn personskadeavgift til staten gjennom sitt forsikrings-selskap for deler av kalenderåret 2004 få refundert dette beløpet?»

BEGRUNNELSE:

Mange forsikringstakere har forsikringsperiode som avviker fra kalenderåret, eller er for mindre enn tolv måneder. Har man eksempelvis en halvårlig forsikringsavtale som løper fra 1. oktober til 1. april, har man allerede betalt personskadeavgift for tre måneder av 2004. Når man så får et avgiftskrav fra staten på hele kalenderåret, fremstår dette som urimelig. Kjernen i spørsmålet er om man her er ilagt dobbel avgift for deler av året, og om dette i så fall vil bli refundert.

Svar:

Stortinget vedtok i forbindelse med årets budsjett å innlemme trafikkskadeavgiften i årsavgiften. Dette innebar at årsavgiften ble økt med 350 kr for motorvogner og 175 kr for mopeder, traktorer og veteran-

kjøretøy. Økningen tilsvarer det beløpet trafikkskadeavgiften skulle utgjøre i 2004 i henhold til kongelig resolusjon 19. september 2003 som ble opphevet.

Den tidligere trafikkskadeavgiften ble innbetalt for hele kalenderår. Dette innebar at premietillegg som forfalt til betaling før 1. januar 2004, gjaldt for hele kalenderåret 2003, og ikke for noen del av 2004. Forsikringsavtalene kan derimot avvike fra kalenderåret. I realiteten har derfor forsikringskundene betalt inn trafikkskadeavgiften etterskuddsvis. Årsavgiften er en forskuddsavgift som også gjelder hele kalenderåret. Økningen i årsavgiften med 350 kr gjelder således for hele 2004. Forsikringsselskapene vil ikke ha grunnlag for i tillegg å kreve trafikkskadeavgift med 350 kr for 2004.

Det er således ikke ilagt både årsavgift og personskadeavgift for 2004, og det er ikke grunnlag for refusjon verken av årsavgiften for 2004 eller for deler av trafikkskadeavgiften som gjaldt for 2003 i tilfeller hvor forsikringsavtalen også gjelder deler av 2004.

SPØRSMÅL NR. 951

Innlevert 22. september 2004 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 28. september 2004 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden begrunne at forsøket med valgfritt sidemål styrker målsetting om å videreføre obligatorisk skriftlig sidemålsopplæring, og hvilken faglig begrunnelse ligger bak forsøket?»

BEGRUNNELSE:

Utdanningsdirektoratet har godkjent søknad fra Oslo kommune om å få sette i gang et frivillig treårig forsøk med valgfritt skriftlig sidemålsopplæring. Forsøket omfatter nesten halvparten av elevene i den videregående skole innen kommunen. I St.meld. nr. 30 Kultur for læring slo statsråden fast at skriftlig sidemålsopplæring fortsatt skal være obligatorisk både i grunnskolens ungdomstrinn og i studieforberedende retninger i videregående opplæring. Dette ble også støttet av et flertall i kirke-, undervisnings- og forskningskomiteen i Innst. S. nr. 268 (2003-2004).

Svar:

Jeg mener det er viktig at vi høster erfaringer med og får informasjon om ulike former for skoleutvikling. Det pågår en rekke forsøk i norske skoler, og forsøkshjemmelen i opplæringsloven § 1-4 gir den enkelte skole mulighet til å prøve ut de modellene de selv finner fornuftig. Det er skoleeier som søker, og ansvaret for å vurdere søknadene er lagt til Utdanningsdirektoratet. Hovedregelen er at forsøk godkjennes dersom det er bred lokal enighet om forsøket og det ikke hindrer elevene i å få et fullverdig vitnemål.

Forsøket i Oslo kommune bygger på et vedtak i bystyret 14. april 2004. Oslo kommune har utarbeidet en treårig handlingsplan for lese-, skrive- og språkopplæring i Oslo-skolen, der det fokuseres på tilpasset opplæring og satses bredt på styrking av lese- og skriveferdigheter. Forsøket med valgfritt sidemål blir integrert i denne handlingsplanen. Hovedbegrunnelsen for forsøket er den høye andelen av elever med minoritetsspråklig bakgrunn i Oslo, som i 2003 var nesten 30 pst.

Jeg mener vi trenger mer kunnskap om forholdet mellom skolens sidemålsundervisning og norske elevers lese- og skriveferdigheter. Forsøket med valgfritt sidemål i Oslo blir ett av flere bidrag. Det er et lokalt initiert forsøk, og har ikke direkte tilknytning til St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring.

I Kultur for læring slås det fast at det fremdeles skal være obligatorisk opplæring i skriftlig sidemål, og at det skal satses på systematisk forskning og utviklingsarbeid for å forbedre opplæringen. Arbeidet skal rettes mot fagets innhold, tilrettelegging og vurderingsformer for å fremme motivasjon hos elever og lærere og styrke kompetansen på området. Dette har Stortinget sluttet seg til.

Som en del av oppfølgingen av Innst. S. nr. 268 og St.meld. nr. 30 (2003-2004), vil departementet i 2005 etablere et nasjonalt senter for nynorsk i opplæringen i tilknytning til Ivar Aasen-senteret for nynorsk skriftkultur ved Høgskolen i Volda. Departementet vil også nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe som i 2005 skal vurdere helheten i fremtidens norskfag.

SPØRSMÅL NR. 952

Innlevert 22. september 2004 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 4. oktober 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til ei orientering for Stortinget om Regjeringa si handtering av ureturnerbare asylsøkjjarar med avslag på søknadene sine?»

GRUNNGJEVING:

Gjennom media er det gjort kjent at fleire kommunar vurderer å sikra ureturnerbare asylsøkjjarar høve til mat og losji, ei ordning som før 1. januar 2004 var eit statleg ansvar. Det har og kome fram at Arbeids- og sosialdepartementet har ei anna haldning til dette no enn det som framgår av høyringsutkastet til ny forskrift utsendt i sommar, der sosialhjelp vart frårådd. Senterpartiet har ved fleire høve uttalt kritikk til å overlata til eige ansvar personar som ikkje kan sendast ut av Noreg. For ein som ikkje har mat og ein stad å bu, kan vegen vera kort til t.d. kriminalitet. Det er i alle høve uakseptabelt med vitande og vilje å leggja til rette for ein eigen klasse drivande gatelangs i Noreg. Vi meiner det er gledeleg at kommunane no vurderer å ta ansvar på eit område der staten openbert forsømmer sin del av ansvaret. Her er ikkje enkle løysingar, det blir likevel uverdigg og altfor lettbeint at senterale styresmakter bokstaveleg tala let att augo. Eg imøteser eit positivt svar på at Stortinget får del i Regjeringa sine vurderingar i denne saka.

Svar:

Dersom Stortinget ønskjer ei munnleg orientering om Regjeringa si handtering av personar med endeleg avslag på asylsøknadene sine som ikkje kan uttransporterast av politiet, legg eg til grunn at representanten tar dette opp gjennom Stortinget sine organ. Elles vil eg i dette brevet gjere greie for Regjeringa si politikk overfor denne gruppa.

Det er svært viktig å skilje mellom utlendingar som på den eine sida ikkje kan vende tilbake til heimlandet, sjølv om dei ønskjer, og på den andre sida utlendingar som ikkje ønskjer å vende heim og som heller ikkje gjer det som er naudsynt for at dette kan skje.

Svært få utlendingar som har fått avslag på asylsøknad eller andre søknader om opphald fell inn under den første gruppa. Dette heng saman med at alle land pliktar å ta imot eigne borgarar som vil vende heim. Det er svært få landområde som nektar eigne borgarar innreise. Dersom det visar seg at ein person med avslag på asylsøknaden ikkje kan returnere til

heimlandet, trass i eit aktivt og truverdig forsøk, vil vedkommande kunne få saka si behandla på nytt.

Når det gjeld dei som hittil har blitt omtalt som ureturnerbare utlendingar, kan dei fleste av desse med andre ord reise heim på eiga hand. Sjølv om det som nemnt er svært få som ikkje kan returnere, er det likevel mange som ikkje samarbeider med politiet/ International Organization for Migration (IOM) om å skaffe papir som gjer retur mulig. Dette skuldast at nokre land krev at heimreise må vere frivillig før retur blir akseptert. Dersom ein utlending skaffar seg reisedokument frå heimlandet før returen, vil dette normalt vere nok til at heimlandet vil akseptera returen. I slike tilfelle kan ein ikkje snakke om ureturnerbare, sidan dei reint faktisk kan vende heim dersom dei sjølv kontaktar heimlandet sin representasjon for å skaffe seg naudsynt dokumentasjon. Problemet med å få gjennomført returar til slike land, fører til at ein del utlendingar ser seg tent med å ikkje samarbeide med norske styresmakter om retur etter at dei har fått endeleg avslag på søknad om opphald i landet.

Personar med endeleg avslag på asylsøknaden har ikkje lovleg opphald i Noreg. Før 2004 fekk slike utlendingar fortsette å bu i asylmottak, dersom dei allereie budde der då dei fekk endeleg avslag på søknad om opphaldsløyve. Dette er no endra. Ei viktig grunn for å fjerne butilbodet til personar med endelig avslag på asylsøknaden er å få fleire i denne gruppa til å akseptere avslag og reise heim med IOM.

Eg vil streke under at personar med endeleg avslag på asylsøknaden som søker om å få reise heim med IOM, og som aktivt og truverdig medverkar til å skaffe reisedokument, framleis får tilbod om kost og losji i asylmottak fram til utreise. Og einslege mindreårige og barnefamiliar får kost og losji i asylmottak etter eit endeleg avslag. I tillegg kan Utlendingsdirektoratet, etter ei særskild vurdering, avgjere at nokre einskilte personar med endeleg avslag på asylsøknaden framleis skal få bu i mottak (til dømes alvorleg sjuke). Eg vil òg nemne at ordninga med bortfall av butilbod i asylmottak for personar med endeleg avslag på asylsøknaden nå skal evaluerast. Evalueringa skal være ferdig i mai 2005.

Sosialtenesta i kommunane er siste tryggleiksnett for alle. Sosialtenestelova med forskrift avgrensar retten til økonomisk stønad frå sosialtenesta mot personar som ikkje har lovleg opphald i Noreg. Alle skal derimot få akutt livsnaudsynt hjelp, også dei som oppheld seg ulovleg i landet. Det er kommunane som skal gje denne livsnaudsynte hjelpa. Samtidig må ikkje sosialtenesta opptre på ein måte som i praksis inneber at ho overprøver utlendingsmyndigheitene sine vedtak.

Til sist vil eg vise til spørsmål frå finanskomiteen i Stortinget knytt til behandlinga av statsbudsjettet for inneverande år som gjeld ordninga med bortfall av butilbod i asylmottak for personar med endeleg avslag på asylsøknaden (blant anna spørsmål nr. 50, 131 og 133). Allereie i fjor gjorde Regjeringa greie for konsekvensane ved å gjennomføre tiltaket, blant anna at talet på utlendingar med ukjent opphaldsstad vil auke noko. Derimot sa justisministeren og eg at vi meiner at tiltaket totalt sett vil føre til ei økonomisk og samfunnsmessig gevinst, fordi tilstrøminga av grunnlause asylsøklarar vil bli redusert. Dermed vil også talet på personar som ulovleg tar opphald i landet bli redusert. Dette har òg skjedd ved at vi i år har sett at både talet på asylsøklarar og delen av asylsøklarane som har grunnlause søknader har gått ned.

SPØRSMÅL NR. 953

Innlevert 22. september 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 30. september 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskerinæringen har i lengre tid bedt Økokrim sette søkelys på rovfisket i Barentshavet og den svarte økonomien i dette fisket som har nettverk langt inn i EU.

Hva gjør norske myndigheter for å avdekke og forhindre bedrifter, Russland og EU for overfisket russiske båter driver med i Barentshavet; et rovfiske som styrker korrupsjon i Russland og EU, svekker kystsamfunn i Norge og Russland, og som går hardt utover fiskeriaftalene mellom Norge og Russland, og EØS-avtalen mellom Norge og EU?»

BEGRUNNELSE:

NRK-programmet "Brennpunkt" vist i går et program om rovfiske i Barentshavet. Der det kom frem at det foregår et omfattende rovfiske fra russiske fartøy, og videre at det var mulig for disse fartøyene å levere fangstene i EU uten at myndighetene i EU rapporterer leveransene til russiske myndigheter.

Svar:

Jeg kan forsikre om at også jeg er svært bekymret over det som kom frem i NRK-programmet "Brennpunkt" tirsdag 21. september d.å. Dette er imidlertid ikke nye og uventede opplysninger for Fiskeridepartementet. Fiskeridirektoratet og Kystvakten har i lengre tid utført undersøkelser og analyser som indikerer at det er svært store kvanta med norsk arktisk torsk som de seneste årene har blitt unndratt kvotekontroll.

Norske myndigheter har derfor i lengre tid arbeidet aktivt for å løse problemet knyttet til omlasting i Barentshavet med påfølgende uregistrerte landinger i 3. land.

Omlastingsproblematikken har blitt drøftet innenfor Det permanente utvalg for forvaltnings- og kontrollspørsmål på fiskerisektoren, som er et underordnet organ for Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon. Her har man allerede kommet et stykke på vei i forhold til å utvikle et system for elektronisk utveksling av relevant informasjon på fartøynivå, noe som har bidratt til å gi en bedre oversikt over problemet.

Norske kontrollmyndigheter har også direkte, samt via norske tollmyndigheter, hatt kontakter både med EU-kommisjonen og enkelte EU-medlemsland for å få i stand ordninger for utveksling av informasjon om landinger av fangster fra Barentshavet. Norske myndigheter har dessuten bistått russiske myndigheter i forhold til å få på plass kontrollsamarbeidsavtaler mellom Russland og aktuelle 3. land.

Skatteetaten har også tatt tak i denne problematikken gjennom opprettelsen av et fiskerinettnettverk langs kysten, og gjennom en nylig inngått samarbeids- og kontrollavtale med Russland vil norske og russiske skattemyndigheter kunne gjøre felles sak i kampen mot ressurskriminalitet i Barentshavet.

Videre har omlastingen og overfisket blitt tatt opp i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen, og i direkte samtaler mellom den norske og den russiske lederen av kommisjonen, departementsråd Jørn Krog og visedirektør Anatolij N. Makojedov. Dette har gitt resultater. Under forrige sesjon av kommisjonen i St. Petersburg 10.-14. november i fjor ble Det permanente utvalg nemlig gitt i oppdrag å utarbeide forslag til et kontrollregime rettet mot omlastingsaktiviteten som bl.a. skulle inkludere kontrollpunkter for omlasting, utveksling av informasjon om kvoter, fangster og satellittsporingsdata, samt et system for lisensnekt ved grove kvoteoverskridelser. Dette forslaget skal etter planen legges frem for fiskerikommisjonen på dens 33. sesjon i Ålesund, 25.- 29. oktober d.å.

Det kan imidlertid ikke underslås at verken Fiskeridirektoratets motpart, Murmanrybvod, eller de sentrale fiskerimyndigheter i Moskva hittil har bidratt særlig aktivt til arbeidet med å løse omlastingsproblemet eller andre kontrollproblemer i Barentshavet. Dette skyldes delvis at lov- og regelverket på dette området i Russland er mangelfullt og uhensiktsmessig. Russiske myndigheter har imidlertid den senere tid foretatt enkelte grep for å rette på dette, men det gjenstår foreløpig å se hvorvidt dette vil få den ønskede effekt.

Presset fra norsk side overfor russiske myndigheter i denne saken har derfor økt ytterligere det siste året. I tillegg til at den norske formannen i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon har forfulgt saken i forhold til sin russiske motpart, har også jeg personlig tatt dette opp med min russiske kollega, Vladimir F. Korelskij, i forbindelse med det Nordatlantiske fiskeriministtermøte i Stykkishólmur på Island 4. juni i år. Saken er således høyst aktuell også på politisk nivå, og jeg vurderer fortløpende nye politiske initiativ.

Under møtet på Island 4. juni understreket jeg min alvorlige bekymring i saken, og overleverte samtidig også to rapporter om russisk fangst av torsk og omlasting på havet i 2002 og 2003 som Fiskeridirektoratet og Kystvakten har utarbeidet. Rapportene, som er basert på meget grundige undersøkelser og analyser, og som indikerer et årlig russisk overfiske i disse to årene på i størrelsesorden 60 000-115 000 tonn, er for øvrig et meget godt eksempel på norske kontrollmyndigheters omfattende og iherdige innsats de seneste årene for å komme omlastingsproblemet til livs. Da Korelskij mottok rapportene lovet han at de fra russisk side ville gjøre alt for å oppfylle sine forpliktelser på dette felt.

I inneværende uke vil Det permanente utvalg under sitt møte i Murmansk fortsette arbeidet med forslag til et nytt kontrollregime. I tillegg vil saken bli diskutert parallelt denne uken i Moskva mellom de to formennene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon. Det er mitt sterke håp at disse to møtene vil bringe oss et godt stykke nærmere en endelig løsning på omlastingsproblemet. Når det endelige resultatet fra 33. sesjon i kommisjonen etter planen foreligger den 29. oktober d.å., vil vi så vurdere eventuell videre oppfølging i forhold til russiske myndigheter, også på politisk nivå.

Jeg vil understreke at det ikke er mulig for norske myndigheter alene å få slutt på overfisket i Barentshavet og komme omlastingsproblemet til livs. Mye av overfisket skjer i internasjonalt farvann, "Gråsonen", eller russisk økonomisk sone, hvor den norske kystvakten ikke har myndighet til å kontrollere rus-

siske fartøy. En annen sak er at russiske fartøy ikke kan straffeforfølges av norske myndigheter for overfiske av de russiske kvotene, heller ikke når dette skjer i norsk økonomisk sone. Dette er utelukkende russiske myndigheters ansvar. Som en løsning på dette har vi fra norsk side foreslått en gjensidig "svar-telistings"-ordning med påfølgende lisensnekt for fartøy som begår grove kvoteovertredelser, men også en slik ordning vil til syvende og sist være avhengig av russisk samtykke. Det må derfor konkluderes med at en tilfredsstillende kontroll med fisket i Barentshavet ikke vil være mulig uten russiske myndigheters fulle og aktive bistand.

Jeg vil dessuten påpeke at ulovlig, urapportert og uregistrert fiske, såkalt "IUU-fiske", ikke bare er et problem som angår Barentshavet og norske og russiske fiskerimyndigheter. Dette utgjør også et stort globalt problem. Det er derfor nødvendig med et internasjonalt forpliktende samarbeid mellom både flaggstater og

havnestater på bilateralt, regionalt og globalt nivå for å få bukt med dette problemet. Gjennom vårt bilaterale samarbeid med Russland og EU, og gjennom vår deltakelse i regionale forvaltningsorganisasjoner, FN og FAO har Norge bidratt aktivt i dette arbeidet. Personlig har jeg også tatt dette opp i alle mine internasjonale kontakter, herunder i forbindelse med møter i OECD. Dette arbeidet vil vi selvfølgelig også prioritere i fortsettelsen.

SPØRSMÅL NR. 954

Innlevert 22. september 2004 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 28. september 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil statsråden legge til rette for etablering av et akevittutsalg for i Løiten Brænderi?»

BEGRUNNELSE:

I over 150 år Løiten Brænderi produsert sprit med norske poteter som råstoff. I 1927 ble Løiten Brænderis Destillasjon overtatt av AS Vinmonopolet. Over tid har produktene fra Løitens Brænderi blitt godt kjente merkevarer, både innenlands og utenlands. Produksjonen ved Løitens Brænderi har også gitt Løiten kommune flere fortrinn. Kommunen arbeider for å opprettholde et godt og variert service tilbud til sine innbyggere og for besøkene. Dette krever både videre vekst og utnyttning av lokale fortrinn kommunen har. Derfor er det i gang satt et arbeid for å få etablert et eget utsalg av produktene ved Løitens Brænderi. Dette vil være med på å ytterligere styrke Løiten kommunes historie og tradisjoner.

Svar:

Et spesialutsalg for akevitt eller andre alkoholholdige drikkevarer som inneholder mer enn 4,75 volumprosent alkohol, ville forutsette en lovendring i alkoholloven som gjorde det mulig å gjøre unntak fra detaljmonopolet. Det er tunge alkoholpolitiske argumenter mot å foreslå en slik lovendring.

Monopolordningen for detaljsalg av alkoholholdig drikk er en av grunnpilarene og en viktig del av helheten i den norske alkoholpolitikken. En alkoholpolitikk basert på detaljsalgsmonopol og begrenset tilgjengelighet vil bli mindre effektiv og fremstå som lite troverdig dersom det gjøres unntak i loven for ulike former for spesialutsalg for lokalprodusert alkohol med næringspolitiske hensyn som begrunnelse. Jeg viser særlig til at fraværet av privatøkonomiske interesser er et viktig kjennetegn ved monopolordningen.

Jeg vil dessuten peke på at når det reises spørsmål om norsk alkohollovgivnings forenlighet med EØS-avtalen, er det prinsipielt svært viktig for norske myndigheter å kunne vise til at alkoholloven er konsekvent, og at den ikke gir nasjonale og lokale produsenter omsetningsmessige fortrinn i forhold til utenlandske produsenter. Ethvert unntak fra monopolordningen vil bli brukt som argument mot monolets betydning som tilgjengelighetsbegrensende virkemiddel, og for ytterligere unntaksadgang på andre grunnlag.

På denne bakgrunn vil jeg ikke foreslå lovendringer som kan legge til rette for etablering av et akevittutsalg i Løiten Brænderi.

SPØRSMÅL NR. 955

Innlevert 22. september 2004 av stortingsrepresentant Julie Christiansen

Besvart 6. oktober 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Akershus er blant de fylkene som har den aller sterkeste elevtallsveksten, og har behov for å bygge ut og drive 4 000 nye elevplasser i perioden 2004- 2007.

Hvordan vil statsråden imøtekomme Akershus fylkes behov for en økning i inntektene som følge av den svært sterke veksten i antall 16-18-åringer fremover?»

BEGRUNNELSE:

Fylkeskommunen i gang med et omfattende investeringsprogram for bygging av nye skoler og utvidelse av eksisterende skoleanlegg. Dette skaper en spesielt vanskelig økonomisk situasjon for fylkeskommunen, ikke minst i lys at Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett varsler behov for å nedskrive beregnet skatteinntekt for 2004.

Svar:

Jeg er kjent med elevtallsveksten de kommende årene og de utfordringer fylkeskommunene generelt, og Akershus fylkeskommune spesielt, står overfor i den sammenhengen. I utgangspunktet er Akershus fylkeskommune den fylkeskommunen i landet som hadde flest 16-18-åringer i 2004. Tall fra SSB viser at Akershus vil få en ytterligere vekst på 6 pst. hvert år de neste tre årene. Landet som helhet vil få en vekst på 3,8 pst. for samme periode. Jeg er derfor inneforstått med at Akershus er i en svært spesiell situasjon sammenlignet med andre fylkeskommuner i landet.

Som følge av den sterke veksten i 16-18-åringer fremover, vil Regjeringen prioritere fylkeskommunene ved fordeling av veksten i frie inntekter mellom kommunene og fylkeskommunene.

Utgiftsutjevningen i inntektssystemet virker slik at midler blir omfordelt mellom fylkeskommuner som har relativt sett færre 16-18-åringer til de fylkeskommuner som har relativt sett flere 16-18-åringer enn landsgjennomsnittet. I så måte vil Akershus fylkeskommune tjene på den veksten de får utover landsgjennomsnittet. Fra 2003 har vi midt i året oppdatert inntektssystemet for nyere befolkningstall. Dette medfører at fylkeskommuner som har sterk befolkningsvekst i for eksempel 16-18-åringer, vil få uttelling for dette allerede det samme året som utgiftene påløper.

Noen fylkeskommuner har lite eller ingen ledig kapasitet i eksisterende skolelokaler i den videregående skolen. Jeg ser av budsjettene til Akershus at fylkeskommunen allerede har en høy utnyttelsesgrad av skolelokalene. Fylkeskommuner som allerede har en høy utnyttelsesgrad av eksisterende skoleanlegg, er avhengig av å planlegge og gjennomføre investeringer før selve elevtallsveksten inntreffer. Jeg tror derfor at det spesielt er på investeringssiden at enkelte fylkeskommuner vil få utfordringer. Jeg er også kjent med at det i Oslo- og Akershus-området er et stort press på arealer og arbeidskraft, noe som gjør at det er forholdsvis dyrere å investere eller leie lokaler enn andre steder i landet.

Jeg er derfor innstilt på å behandle Akershus fylkeskommune særskilt for 2005. Som følge av at fylkeskommunen er i en så vidt spesiell situasjon sammenlignet med de andre fylkeskommunene, vil jeg bidra til at Akershus vil få bedre rammebetingelser enn de under normale omstendigheter ville fått. Innenfor skjønnsrammen legger jeg opp til at Akershus fylkeskommune får 30 mill. kr ekstra for 2005.

SPØRSMÅL NR. 956

Innlevert 23. september 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 4. oktober 2004 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I henhold til ny forskrift vedrørende lengeboene barnefamilier med endelig avslag på asylsøknad uttalte kommunalkomiteen at en ny behandling må bygge på en sjenerøs vurdering med utgangspunkt i barnets konkrete situasjon, menneskelige hensyn og FNs barnekonvensjon.

På denne bakgrunn stiller jeg spørsmål ved om ikke barns selvstendige rett til ny behandling bør ha forrang framfor at foreldre ikke innfrir de formelle krav som stilles?»

BEGRUNNELSE:

Hadeland Blad har i en rekke oppslag fokusert på en barnefamilie hvor far ble utvist i 2000, men hvor fraskilt mor og barn har blitt boende i Norge. Utvisningen medførte at også mor mistet grunnlaget for opphold, slik at virkningen for henne var likt med avslag på søknad om asyl. Barnet er født og oppvokst i Norge og er i dag 5 år gammel. Mor og barn har fått endelig avslag på oppholdstillatelse og må forlate landet.

Svar:

Den nye forskriften om lengeværende barn har fokus på barnas situasjon. Jeg legger ved rundskrivet til forskriften som i detalj forklarer hva som er relevant i vurderingen av om oppholdstillatelse skal gis.

Da Stortinget ba om ny vurdering for lengeværende barn, var de opptatt av at barn og deres familier som har oppholdt seg i Norge i mer enn 3 år, inkludert ett år etter endelig avslag på søknad om asyl, burde få saken vurdert på nytt. Det var aldri Stortingets intensjon å gi amnesti til personer som har oppholdt seg i landet ulovlig i 3 år eller mer, kanskje også uten at norske myndigheter er kjent med at de er i landet.

Dersom verken barnet eller foreldrene har søkt asyl i Norge er de med andre ord ikke omfattet av den nye forskriften om lengeværende barn. Forskriften gir heller ikke grunnlag for at personer kan gis en annen type tillatelse enn de allerede har eller har hatt, eksempelvis ved at tidligere asylsøknader gjenåpnes. Forskriften er myntet på barn og deres foreldre som aldri har hatt gyldig oppholdstillatelse i Norge.

Jeg vil for øvrig understreke at jeg forventer at utlendinger som av en eller annen grunn mister grunnlaget for å oppholde seg i Norge, forlater landet. Dersom de mener at de har et annet grunnlag for opphold i Norge, må de eventuelt søke om opphold på nytt grunnlag, og fremme søknad på korrekt måte. Personer som oppholder seg i landet uten tillatelse og uten å melde fra til myndighetene, bør ikke belønnes med noen form for amnesti.

Vedlegg til svar:

Rundskriv H-20/04 vedrørende midlertidig forskrift i medhold av utlendingsloven §§ 8 annet ledd og 38b fra Kommunal- og regionaldepartementet.

<http://www.odin.dep.no/krd/norsk/regelverk/rundskriv/016081-250027/dok-bn.html>

SPØRSMÅL NR. 957

Innlevert 23. september 2004 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 28. september 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Forsikring av barn er viktig. En kvinne i Vest- Agder får ikke forsikret barnet sitt hos Gjensidige NOR. årsaken hun fikk oppgitt var at barnet har lese- og skrivevansker. Det er viktig at barn blir forsikret både av foreldre og kommuner.

Hva mener finansministeren om at forsikringsselskapene har slike regler?»

BEGRUNNELSE:

I Norge skades årlig ca. 130 000 barn under 15 år slik at de må til legebehandling. De fleste ulykker skjer i hjemmet.

Svar:

Spørsmålet er overført fra finansministeren da ansvaret for forsikringsavtaleloven hører under justisministerens ansvarsområde.

Forholdet mellom forsikringsselskapet og forsikringstakere er først og fremst regulert i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler. Det er i dag ingen lovfestet plikt for forsikringsselskaper til å inngå de forsikringsavtaler kundene ønsker. En slik kontraheringsplikt ble vurdert under forberedelsen av den nåværende forsikringsavtaleloven, men ble avvist, se NOU 1983: 56 Lov om avtaler om personforsikring side 33.

Normalt vil konkurransen forsikringsselskapene imellom gjøre at selskapene i egeninteresse er opptatt av å tegne nye forsikringer. At de i enkelte tilfeller likevel ikke ønsker å tilby en forsikring, kan bero på flere forhold. De konkrete omstendigheter kan for eksempel ligge slik an at skaderisikoen fremstår som uakseptabelt høy. Hva som kan være årsaken til at selskapet ikke ønsker å tilby forsikring i det konkrete tilfellet som er omtalt i spørsmålet, har jeg ikke grunnlag for å uttale meg om.

Justisdepartementet har ikke adgang til å gripe inn overfor forsikringsselskaper som nekte å tilby forsikring, heller ikke i tilfeller hvor en slik nektelse fremstår som klart usaklig. Kredittilsynet har med hjemmel i kredittilsynsloven § 4 nr. 7 adgang til å gi pålegg til institusjoner det har tilsyn med (bl.a. forsikringsselskaper), dersom institusjonen ikke overholder plikter i henhold til bestemmelser i eller i medhold av lov. Etter denne bestemmelsen vil jeg anta at en praksis som går ut på usaklig nektelse av å tegne forsikringer, i den grad den er ulovlig etter for eksempel markedsføringsloven eller andre regelsett, etter omstendighetene vil kunne være en sak for Kredittilsynet. En kunde som på usaklig grunnlag er nektet en forsikring, kan ellers søke å få i stand en løsning ved å bringe saken inn for Forsikringsklagekontoret.

SPØRSMÅL NR. 958

Innlevert 24. september 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 4. oktober 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Avinor skal redusere antallet flykontrollsentraler, men det er ennå ikke vedtatt hvor kontrollsentral Sør skal plasseres. Ved en eventuell terror-, krigs- eller krigslignede situasjon skal Forsvaret overta kommandoen av flykontrollen. Kontrollsentralen i Røyken er bygget i fjell, noe som gjør den svært sikker i en slik situasjon.

Vil statsråden se til at Forsvarets interesser blir ivaretatt ved valg av flykontrollsentral Sør?»

BEGRUNNELSE:

Samferdselsdepartementet har gjort det klart at omorganisering innen Avinor, ikke må gå ut over sikkerheten. Dette blir ikke minst vesentlig i forbindelse med valg av kontrollsentral Sør. Per dags dato er det ikke avgjort om man velger Røyken, Stavanger eller Trondheim. Sentralen i Røyken er utformet slik at den lett vil kunne sikres ved en eventuell terrorsituasjon. Den er bygget inne i fjell, og med adkomsveier som lett kan stenges av dersom det skulle være nød

vendig. Dette vil gjøre det bedre å sikre sentralen for forsvaret som overtar kontroll over sentralen ved en krise.

Senterpartiet er urolig for om det samme sikkerhetsnivået blir ivaretatt dersom man velger å legge ned sentralen på Røyken.

Svar:

I krig kan myndigheten over lufttrafikkjenesten overføres til Forsvaret. I en situasjon hvor Norge er i krig ventes store deler av sivil lufttrafikk å bortfalle, og Forsvaret vil primært overvåke og lede lufttrafikken i Norge fra egne sentra i fjellanlegg. Forsvaret vil likevel i en overgangsfase fra fred til krise eller krig ha behov for støtte fra Avinors kontrollsentraler.

Sikkerheten ved Avinors anlegg i fred og krise er samferdselsministerens ansvar. Politiet vil primært være den etat som ivaretar sikring av anleggene mot terroranslag og sabotasje. Forsvaret etterspør og stiller krav til funksjon og tilgjengelighet vedrørende tjenestene fra Avinor, men stiller ingen krav til fortifikasjon av anleggene.

Samferdselsdepartementet er ansvarlig for å sikre at Avinor har tilstrekkelig evne til å levere de nødvendige luftkontrolltjenester til Forsvaret, også i krig. Jeg kan forsikre om at Forsvaretsdepartementet har et meget godt samarbeide med Samferdselsdepartementet i saker som berører Forsvarets interesser.

SPØRSMÅL NR. 959

Innlevert 24. september 2004 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 1. oktober 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«I kommunene Meløy, Gildeskål og Rødøy i Nordland har fem jerver tatt anslagsvis 1 200 av de 10 000 sauene som har vært på beite i sommer. Dette er en fortvila situasjon. Flere tiltak er prøvd for å få felt jervene, men med dårlig resultat, blant annet fordi det er så vanskelig jaktterreng.

Hva vil miljøvernministeren gjøre for å få tatt ut de skadegjørende jervene i dette beiteområdet?»

BEGRUNNELSE:

Ekstraordinært store tap og omfattende lidelser hos dyr som er angrepet av jerv, har ført til at den lokale dyrevernnemnda vurderer å forby å sende sauer på utmarksbeite. På denne måten prøver de å tvinge fram en løsning på saken. 70 sauebønder i området er redd de vil miste næringsgrunnlaget om ikke jerveproblemet blir løst.

Det synes å være enighet om at jervene skal tas ut, men at miljøvernmyndighetene ikke har lyktes med å gjennomføre dette så langt. Det er derfor behov for å finne nye og mer effektive tiltak.

Fra lokalt hold blir det også foreslått en del nye virkemidler som bør prøves ut. Dette er blant annet

- å fjerne lisensplikten på jervejakt
- å iverksette jevejakta umiddelbart etter sauesanking slik at elgjegere kan nyttiggjøres
- å tillate fangstbåser som gir mulighet for merking og sporing av ynglende jervetisper
- å innføre skuddpermie for å øke interessen for den krevende jakta.

Svar:

Spørsmålet gjelder behovet for tiltak knyttet til skader på sau forvoldt av jerv.

Det har i sommer vært store tap av sau og lam i kommunene Meløy, Gildeskål og Rødøy. Jeg har fått opplyst at både jerv, gaupe, kongeørn og rødrev er påvist som skadevoldere i området. I tillegg er det påvist dødsårsaker som ikke er knyttet til rovvilt. Jeg har merket meg at jerv er den enkeltfaktoren som i størst grad har påvirket tapets størrelse, og har derfor forståelse for behovet for felling.

Så langt i år rapporterer Direktoratet for naturforvaltning at det er avlivet to jerver i dette området. Den 1. oktober starter lisensjakt på jerv. I det lisensjaktområdet som omfatter disse kommunene kan det felles til sammen 5 jerv.

I høst er det også gjennomført tidlig nedsanking av sau i dette området. Fylkesmannen i Nordland har gitt tilsagn om inntil 900 000 kr for å dekke brukernes kostnader med dette tiltaket. I tillegg bevilget det regionale rovviltutvalget 175 000 kr til å opparbeide arealer som kan nyttes til sikring og beredskapsarealer for tidlig sanking i disse kommunene. Ut over det

te erstattes selvsagt all sau som er tatt av rovvilt, slik at dyreeier ikke blir økonomisk skadelidende. De gjennomførte tiltakene har åpenbart bidratt til å redusere tapene i forhold til en situasjon uten tiltak, men jeg konstaterer at ytterligere tiltak er påkrevd.

Fylkesmannen i Nordland har hatt et betydelig fokus på dette området i årets beitesesong, basert på erfaringene fra 2003. Når det likevel har oppstått store tap i år, må erfaringene fra inneværende beitesesong benyttes i planlegging av tiltak før neste sesong. Her er det viktig at både forvaltning og berørte brukere er med. Allerede i begynnelsen av november vil det første drøftingsmøtet bli avholdt. Her vil også Direktoratet for naturforvaltning delta.

De mest aktuelle tiltak på kort sikt er den kommende lisensjakten. Lisensjakt er, og skal være, det viktigste virkemidlet når det gjelder bestandsregulering av jerv i slike skadeområder. Det er viktig at denne lisensjakten målrettes mot de områder der tapene av sau eller tamrein er store.

Basert på resultater fra lisensjakten vil miljøvernmyndighetene vurdere behovet for ytterligere felling av jerv i området våren 2005. Felling av tisper og unger fra eventuelle hi i disse kommunene er et slikt aktuelt tiltak. Forrige vinter ble det benyttet helikopter i fellingsforsøk i området, og dette vil også kunne være aktuelt igjen. I spørsmålet fra representanten Enoksen vises det til nye virkemidler som er blitt foreslått fra lokalt hold. Adgangen til å bruke båser til fangst av jerv er allerede etablert i forbindelse med lisensjakten. Det er mindre aktuelt å oppheve kravet til at jegere skal ha lisens for denne type jakt på en art som har et strengt vern etter nasjonalt lovverk og internasjonale konvensjoner. Lisensjakten på jerv starter bare en uke etter at elgjakten har startet. Det er full anledning for alle elgjegere som ønsker å delta i jakt på jerv, til å søke lisens for slik jakt.

I tråd med Stortingets føringer vil det fra 1. april neste år skje en omorganisering av rovviltforvaltningen ved at alle virkemidler i denne regionen blir samlet i en ny rovviltnemnd. Denne nemnden vil få hovedansvaret for både lisensjakt, kvotejakt, skadefelling og forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor de rammer som de nasjonale bestandsmålene i regionen setter. Nemnden skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler i regionen for å sikre en best mulig samordning med de miljøpolitiske virkemidlene. Nemndens langsiktige strategi skal nedfelles i en forvaltningsplan for rovvilt i regionen. Samlet vil dette kunne bidra til at innsatsen rettet mot felling av rovvilt og innsatsen rettet mot forebyggende tiltak blir mer samstemt og målrettet.

Jeg kan forsikre at miljøvernmyndighetene legger stor vekt på å redusere risikoen for nye skadesituasjoner i området gjennom de samlede virkemidler som er tilgjengelige.

Dokument nr. 15:49

(2003-2004)

SPØRSMÅL NR. 960

Innlevert 24. september 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 4. oktober 2004 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Det norske kontoret i Gaza varsles nedlagt. Dette er meget uheldig i ei tid hvor Israel gjør sitt ytterste for å skille Gaza fra Vestbredden territorielt og politisk. Foruten en rekke praktiske problemer i samhandling mellom Gaza og Norge, er dette et svært negativt signal til et folk som mer enn noen gang føler seg forlatt av det internasjonale samfunn.

Hvorfor vil utenriksministeren legge ned det norske kontoret i Gaza?»

BEGRUNNELSE:

Fra 1994 til 1999 lå hovedkontoret for Norges tilstedeværelse i området som tilhører palestinske myndigheter i Gaza og underkontoret i Al Ram på Vestbredden. I 1999 ble hovedkontoret flyttet til Al Ram, og Gaza ble et underkontor. Daværende UD-ledelse presiserte at det var viktig å beholde det norske kontoret i Gaza. Norge var på det tidspunkt det eneste landet som hadde representasjon både på Vestbredden og i Gaza.

Gaza-kontoret er bemannet med tre lokalt ansatte, og betjener også Sverige, Danmark og Canada. Utgiftene deles og er følgelig lave.

Det siste året har Gaza i stadig større grad blitt et fengsel for vel 1,2 millioner palestinere som bor på et svært lite geografisk område. Det er godt kjent hvordan Israel opptrer i Gaza. Daglig beskyttes sivile mål med israelsk artilleri og laserstyrte bombefly. I flyktningleiren Rafah sør på Vestbredden er mange tusen palestinere hjemløse etter langvarig israelsk rasing. Mange sivile er drept og skadet og arbeidsledigheten er skyhøy.

En nedlegging vil ytterligere styrke problemet innad i palestinsk politikk rundt skillet mellom Gaza og Vestbredden, "en territoriell enhet", ifølge Osloavtalen.

For befolkningen i Gaza er den norske statens tilstedeværelse av stor betydning. Nedlegging av det norske kontoret vil by på store problemer for palestinere på Vestbredden som skal søke visum siden de er forhindret i å dra til Vestbredden. I august var vi vitne til at flere norskpalestinske familier, samt palestinske ungdommer som skulle studere i Norge ble sittende fast da Israel stengte grensen ved Rafah. I en tid hvor Israel stenger grensene hyppigere og bevegelsesfriheten minskes, er det desto viktigere å opprettholde en offisiell norsk tilstedeværelse i Gaza.

Israelske myndigheter har lagt betydelige begrensinger på bevegelsesfriheten også for internasjonale humanitære arbeidere. Dette medfører blant annet at mye tid går med til arbeidet med visumsøknader, siden Israel krever visum hver gang man skal passere grensen. Dette arbeidet blir nå enda vanskeligere om man må til Al Ram for å gjøre det. Det er også mange norske delegasjoner og andre gjester til og fra Gaza.

Palestinerne i Gaza trenger all den internasjonale støtte de kan få. Det er avgjørende for Norge og for landets anseelse i de palestinske områdene å ikke forlate Gaza nå. Den ytterst alvorlige situasjonen i Gaza gjør det spesielt viktig at Norge beholder en diplomatisk lyttepost nettopp her. Nedleggingen av representasjonskontoret i Gaza kan tolkes som et tegn på at Norge ønsker å spille en mindre rolle i de palestinske områdene og trappe ned kontakten med de palestinske myndighetene. Den norske representasjonen på

Gaza burde heller styrkes enn å legges ned, og det bes om at beslutningen om legge ned kontoret i Gaza omgjøres.

Svar:

Utenriksdepartementet besluttet i 1999 å flytte Norges Representasjonskontor overfor palestinske myndigheter fra Gaza City til Al Ram på Vestbredden. Bakgrunnen for beslutningen var at tyngdepunktet i den palestinske administrasjonen etter hvert var blitt flyttet til Ramallah på Vestbredden. Det ble samtidig besluttet å opprettholde kontoret i Gaza. Dette har de seneste årene vært bemannet med en resepsjonist, en sjåfør og en sekretær, alle palestinere fra Gaza.

Utenriksdepartementet har nå foretatt en gjennomgang av behovet for å opprettholde Gaza-kontoret i sin nåværende form. Vi har konkludert med at vårt forhold til Gaza kan ivaretas på samme nivå fra Representasjonskontoret på Vestbredden, samt ved å opprette et samarbeid med en internasjonal organisasjon i Gaza som vil bli kontaktpunkt mellom befolkningen i Gaza og Representasjonskontoret på Vestbredden. De landene vi har bistått fra vårt kontor i Gaza, vurderer å innlede et tilsvarende samarbeide.

Det er for øvrig ambassaden i Tel Aviv som utsteder visum til palestinere både fra Vestbredden og fra Gaza etter at visumsøknader er formidlet enten fra Representasjonskontoret eller kontoret i Gaza. Det er også ambassaden i Tel Aviv som har kontakten med israelske myndigheter når det gjelder å bistå med å utvirke inn-/utreisetilatelser. Representasjonskontoret ivaretar kontakten med palestinske myndigheter. Dette arbeidet vil selvsagt bli videreført, men nå i samarbeid med den internasjonale organisasjonen som skal bistå Norge. Vi vil således etter at kontoret i Gaza er stengt, tilby de samme tjenester og ha den samme tilgjengelighet som tidligere.

Norge tar sikte på å opprettholde den samme besøksfrekvens av norske diplomater i Gaza som i dag. Dette innebærer at vi fortsatt vil gjennomføre regelmessige besøk fra Representasjonskontoret på Vestbredden til Gaza. Norge vil således opprettholde et sterkt fokus på Gaza, både mht. politikk, humanitære forhold og utviklingsbistand.

Vi har informert palestinske myndigheter om beslutningen om å stenge vårt nåværende kontor i Gaza. Palestinske myndigheter har ikke hatt innvendinger mot den måten vi nå planlegger å organisere vår tilstedeværelse i Gaza på.

Jeg er for øvrig helt enig med representanten Hagas vurderinger av behovet for å opprettholde fokus på Gaza. Jeg er selvsagt også helt enig i at vi må betrakte Vestbredden, Øst-Jerusalem og Gaza som en territoriell enhet. Dette har vært en av bjelkene i vår Midtøsten-politikk, og slik vil det selvsagt fortsatt være.

SPØRSMÅL NR. 961

Innlevert 24. september 2004 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 1. oktober 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«En 56 år gammel finsk statsborger flyttet til Norge i 1978, hvorpå han siden har bodd og arbeidet i Norge. I 2001 ble han tilstått norsk uførepensjon etter å ha vært sykemeldt i vel ett år. Ved beregningen av pensjonen har han ikke fått alle arbeidsårene i Norge som tellende for pensjonsberegningen. Det finnes en felles nordisk konvensjon for beregning av uføre- og alderspensjon.

Mener statsråden at nordiske statsborgere som arbeider i Norge skal ha sosiale rettigheter på linje med norske borgere?»

BEGRUNNELSE:

Like tilfeller bør etter undertegneds vurdering behandles likt. Dersom en utenlandsk statsborger både skatter til Norge og betaler folketrygdavgift til den norske staten, må dette etter undertegneds vurdering også innebære at man opparbeider seg rettigheter i Norge i takt med ytelsen. I det aktuelle tilfellet mener den trygdede at hans finske statsborgerskap har ført til at han taper trygderettigheter i Norge som han ville ha hatt

som norsk statsborger, og at dette kommer i konflikt med den nordiske sosialkonvensjonen som skulle sikre at borgerne i området ikke taper rettigheter ved arbeid i nordiske naboland.

Svar:

Når det gjelder opptjening av rett til pensjon fra folketrygden, har en finsk arbeidstaker i Norge krav på likebehandling med norske statsborgere på et tredobbelt grunnlag: Direkte etter folketrygdloven, etter den nordiske konvensjonen om trygd og etter EØS- avtalen.

Likebehandling i denne sammenhengen innebærer blant annet at den samme botid og det samme antall arbeidsår i Norge mellom fylte 16 og 67 år skal gi rett til den samme ytelsen. Som det gjøres rede for i det følgende, kan beregningsreglene for norsk uførepensjon, i samspill med den nordiske konvensjonen om trygd, medføre mindre avvik fra dette, men ytelsen vil aldri kunne bli lavere enn pensjon fastsatt på grunnlag av de faktiske arbeidsårene.

Uførepensjon beregnes for det første på grunnlag av den faktiske botiden og den faktiske tilleggspensjonsopptjeningen fram til uførheten inntrådte. I tillegg medregnes tiden mellom uførheten og pensjonsalderen som botid/tilleggspensjonsopptjening etter nærmere regler (antatt framtidig opptjeningstid).

Medregning av hele perioden mellom uføretidspunktet og pensjonsalderen gis bare til en person som har vært medlem av folketrygden i minst 4/5 av tiden mellom sitt fylte 16 år og uføretidspunktet. I andre tilfelle gis bare en større eller mindre del av den framtidige perioden. Ut fra opplysningene i spørsmålet, ser det ut til at denne regelen har kommet til anvendelse for den finske statsborgeren som omtales.

Regelen i folketrygdloven innebærer imidlertid ikke noe unntak fra likebehandling, idet norske og utenlandske statsborgere med den samme perioden som ikke-medlem av folketrygden kommer ut med den samme ytelsen.

Også den nordiske konvensjonen om trygd inneholder regler om redusert medregning av antatt framtidig opptjening. I artiklene 13 og 15 er det gitt regler for nedsetting av ytelsene når ytelsene fra minst to nordiske land skal fastsettes på grunnlag av antatte framtidige opptjeningsperioder. En slik situasjon kan foreligge for en person med rett til uførepensjon både fra Norge og Finland, og kan medføre en ytterligere reduksjon av ytelsene i forhold til den nevnte norske beregningsregelen. Hensikten er selvsagt å unngå eller redusere den dobbelte pensjonsdekningen som ellers kunne bli resultatet.

Heller ikke reglene i den nordiske konvensjonen kan betraktes som et brudd på likebehandlingsprinsippet. Ytelsene kan imidlertid bli forskjellige alt etter hvilke nordiske land som er inne i bildet. Eksempelvis beregnes ikke dansk uførepensjon under hensyn til framtidige opptjeningsperioder, og en person med opptjening i Norge og Danmark vil derfor ikke risikere nedsettelse etter konvensjonen. Ytelsen fra folketrygden vil derfor kunne bli noe lavere for en person med opptjening i Finland og Norge enn ved opptjening i Norge og Danmark.

Framstillingen i det foregående er gyldig for en person som fyller vilkåret i folketrygdloven om å ha vært medlem i trygden i de siste tre årene fram til uførheten. Dersom dette vilkåret bare oppfylles ved sammenlegging med trygdetid i andre EØS-land, skal uførepensjonen fastsettes som en prorata-pensjon etter EØS-reglene. Også her vil ytelsene bli de samme for personer med den samme opptjeningstiden i Norge.

For ordens skyld legger jeg til at trygdekoordineringen innen EØS og Norden har som sitt primære mål å sikre den enkelte en forholdsmessig ytelse fra hvert av landene der vedkommende har bodd/arbeidet. Dette kan klart nok medføre forskjeller i forhold til en person som har bodd/arbeidet i Norge hele sitt liv. Forskjeller i stønadsnivå vil spille inn. Generelt vil det imidlertid være gunstig å ha opptjeningstid i to eller flere land, idet samordningen mellom norsk uførepensjon og ytelsene fra øvrige berørte land er begrenset til de beskrevne reglene i den nordiske konvensjonen.

Som det vil gå fram, er pensjonsberegningen i internordiske trygdesaker komplisert. Dette innebærer også en viss risiko for feil. Dersom den finske statsborgeren som omtales i spørsmålet finner grunn til det, kan departementet eventuelt se nærmere på pensjonsberegningen i saken. I så fall bør vedkommende vedlegge alle relevante norske vedtak i saken.

SPØRSMÅL NR. 962

Innlevert 24. september 2004 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 5. oktober 2004 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«De siste årene har Norge vridd sin deltakelse i internasjonale operasjoner over fra FN-operasjoner til NATO-operasjoner. Å delta i internasjonale fredsbevarende operasjoner eller andre typer operasjoner er svært ressurskrevende.

Hvor store økonomiske ressurser har vi brukt årlig på henholdsvis FN-ledede operasjoner og NATO-operasjoner (også operasjoner hvor vi har bidratt med politistyrker) siden 1990 hvis man medregner alle kostnader knyttet til personell, materiell og ledelse av operasjonene?»

Svar:

Når det gjelder norsk politis deltakelse, opplyser Justisdepartementet at utgiftene de senere år har beløpt seg til om lag 50-60 mill. kr årlig. For Forsvarets del har kostnadene det enkelte år vært som følger (løpende mill. kroner) 1:

År	Type mandat	
	FN-ledede operasjoner	Flernasjonale operasjoner med FN-mandat, inkl. NATO-ledede operasjoner
1990	336,0	-
1991	489,2	55,8 (Irak)
1992	520,7	-
1993	687,3	-
1994	1 037,6 I hovedsak	-
1995	696,3 Libanon ²	120,0 (Bosnia)
1996	413,0	596,4 (Bosnia)
1997	348,1	617,3 (Bosnia)
1998	451,8	804,5 (Bosnia)
1999	359,6	1 590,5 (Bosnia)
2000	75,7	2 056,9 (Bosnia/Kosovo)
2001	34,6	1 638,9 (Bosnia/

1 Fom. 2004 dekkes regulativlønnsutgiftene for fast ansatte i Forsvaret som deltar i internasjonale operasjoner, av hjemmeavdelingen. Utgiftene inngår derfor ikke i de aktuelle tallene i oversikten.

		Kosovo)
2002	33,4	1 288,5 (Kosovo)
		773,4 (Afghanistan)
2003	27,0	901,0 (Kosovo, Afghanistan)
		121,0 (Afghanistan)
2004 (budsj.)	40,0	503,5 (Kosovo, Afghanistan)
		157,0 (Irak)

² Enkelte år omfatter tallene også utgifter til FN-operasjonene i Somalia og Bosnia.

Som det fremgår av oversikten har Norge siden midten av 1990-tallet utvidet sin deltakelse i koalisjonsledede og NATO-ledede operasjoner. Samtlige operasjoner er gjennomført med basis i vedtak i Sikkerhetsrådet i FN. Unntaket fra dette er det NATO- ledede engasjementet som Norge deltok i våren 1999 i Kosovo, som var solid folkerettslig forankret (ikke inkludert i tabellen).

Som det videre fremgår er deltakelsen i FN-ledede operasjoner redusert fra 1999/2000. Dette har i første rekke sammenheng med at Norge, under Sentrumsregjeringen, avsluttet sitt engasjement i Libanon.

FN spiller en nøkkelrolle for norsk sikkerhetspolitikk. Organisasjonen disponerer ikke selv de nødvendige ressurser som gjør den i stand til å gjennomføre alle operasjoner som det kan være nødvendig å etablere i arbeidet for internasjonal fred og sikkerhet, jf. FNs Brahimirapport ("Panel on United Nations Peace Operations, august 2000). I lys av dette har FN ønsket at regionale organisasjoner som EU, NATO og AU (Den Afrikanske Union) påtar seg et større ansvar, og har derfor i en rekke tilfeller gitt mandat til operasjoner der medlemsland eller denne typen regionale organisasjoner står for den faktiske gjennomføringen. Det har m.a.o. utviklet seg en internasjonal "arbeidsdeling" på området. NATO har stilt sine og medlemslandenes ressurser til rådighet for å sikre at FN-vedtak etterleves. Dette har bidratt til å styrke FNs relevans og troverdighet, og ligger til grunn for Norges økte deltakelse i slike operasjoner.

SPØRSMÅL NR. 963

Innlevert 24. september 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 4. oktober 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskaren har 22. september i år eit oppslag om to brør som vert pressa ut or fisket.

Tykkjer statsråden at fiskeristyremaktene har førehava saka deira på ein rimeleg måte, og syner ikkje denne saka at fiskarar ikkje har same rettsvern som andre yrkesgrupper?»

GRUNNGJEVING:

To brør i Solund i Sogn har mista kvota på sild ved å følgja pålegg frå Fiskeridirektoratet. Ein kann få inntrykk at dessa brørne er kasteballar i eit system der Fiskeridirektoratet på den eine sida krev at dei skal opna eit sildesteng og på hi sida krev at dei på urimeleg kort tid må levera store sildemengder for å få kvote året etter. Resultatet for desse to unge kystfiskarane er at dei står utan sildekvote og med sers reduserte innkomer.

Svar:

Representanten Bastesen viser til at to brør i Solund i Sogn har mista kvoten på nordsjøsild som følgje av pålegg frå Fiskeridirektoratet, og at desse brørne er kasteballar i eit system som krev at dei skal opne eit sildesteng samstundes som dei på urimeleg kort tid må levera store sildemengder for å få kvote året etter. Representanten spør om eg tykkjer at fiskeristyresmaktene har handsama saka deira på ein rimeleg måte og om denne saka syner at fiskarar ikkje har same rettsvern som andre yrkesgrupper.

Eg vil fyrst peike på nokre av dei sentrale vilkåra for å få deltakarløyve i gruppe 1 i kystfartøygruppa sitt fiske etter nordsjøsild. For at eit fartøy på mellom 15 og 20,99 meter skal få deltakarløyve, må følgjande vilkår vere oppfylt: Fartøyet må vere registret i merkeregisteret og ha ein lastekapasitet på mindre enn 1 500 hektoliter, eigar og høvedsmann må vere ført på blad B i fiskarmanntalet og fartøyet må ha levert minst 10 tonn sild i eitt av åra 1999, 2000 eller 2001. Fiskeridirektoratet kan dispensere frå kravet om levert sild når sild sett i lås er meldt inn og registret hos Noregs Sildealslag.

Denne saka har vorte handsama både av Fiskeridirektoratet og av Fiskeridepartementet, som sendte ut vedtak den 17. november 2003 med avslag på søknad om løyve til å delta i fisket etter nordsjøsild. Søkjarane fekk avslag fordi fartøyet ikkje hadde fanga tilstrekkeleg kvantum eller meldt inn tilstrekkeleg kvantum sild satt i lås i åra 1999, 2000 eller 2001 slik regelverket krev. Eg gjekk gjennom saka på nytt 13. september i år, og kom til at det ikkje var grunnlag for å gjere om vedtaket.

Eg meiner denne saka er handsama riktig og etter regelverket. Vilråa for å få deltakarløyve i fiske etter nordsjøsild er fastsett slik at dei skal gje klare grenser for kven som skal få deltakarløyve. Søkarane i denne saka oppfyller ikkje vilråa og har derfor ikkje krav på deltakarløyve. Eg vil òg peike på at det er tilstrekkeleg at 10 tonn nordsjøsild er fiska eller meldt inn i eitt av åra 1999, 2000 eller 2001.

Eg er klar over at søkjarane hevder å ha hatt fisk ståande i steng i 1999 som ikkje vart meldt inn til sildealslaget og at søkjarane fekk pålegg om å sleppe silda av Fiskeridirektoratet sin inspektør. Desse opplysningane har vore kjent for alle som har handsama saka. Vilrået om at silda må vere meldt inn og registret

hos sildesalslaget er sett for å sikre at det er enkelt å bevise om fartøyet har fanga nok fisk. Eg meiner det er viktig for å sikre lik handsaming og klar praksis slike saker.

Eg vil likevel, nok ein gong, gå gjennom saka på nytt saman med Fiskeridirektoratet og sildesalslaget for å undersøkje om det er nokre grunnar som taler for å gjere om vedtaket.

SPØRSMÅL NR. 964

Innlevert 27. september 2004 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 4. oktober 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«I St.meld. nr. 62 (1991-92) blir forslaget til Hallingskarvet nasjonalpark omtalt å være på ca. 300 km², og med storparten av arealet på statsallmenning. Det verneforslaget som blei lagt fram i juni 2004 omfatter hele 434 km² nasjonalpark og 58 km² landskapsvernområde. Det foreslåtte arealet er dermed blitt ca. 60 pst. større enn opprinnelig forutsatt.

Mener statsråden at en så stor utvidelse av arealet er i tråd med føringene i nasjonalparkmeldinga?»

BEGRUNNELSE:

Lokalmiljøet rundt den foreslåtte nasjonalparken og Hol kommunestyre har gitt klar beskjed om at de mener det foreslåtte verneområdet er for stort. I 1987 slutta Hol kommunestyre seg i prinsippet til forslaget om oppretting av nasjonalpark for Hallingskarvet, avgrensa til statens grunn.

Under arbeidet med nasjonalparken gikk fylkesmannen i Buskerud først ut med et vurderingsområde på hele 570 km². I det forslaget som er sendt til DN i juni 2004 er det totale verneområdet foreslått til 492 km², derav 58 km² landskapsvernområde. 53 pst. av nasjonalparken er på statlig grunn og hele landskapsvernområdet er på privat grunn. Hol kommunestyre gjorde i mars i år et klart vedtak der det avviste ethvert forslag til landskapsvernområde.

De sterke konfliktenes knytta til landskapsvernområdet skyldes blant annet at det omfatter støler, områder der det drives hogst og potensielle hytteområder. Hele arealet er privat grunn, og grunneiere og lokalsamfunn mener det foreslås for sterke restriksjoner på bruken av området.

Svar:

Verneplanen for Hallingskarvet er ett av mange forslag som har vært forelagt Stortinget gjennom behandlingen av St.meld. nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge, jf. Innst. S. nr. 124 (1992-93). Meldingen bygget bl.a. på en offentlig utredning (NOU 1986:13) fra daværende Statens naturvernråd. Rådet foreslo opprettelse av nasjonalpark for å sikre naturverdiene knyttet til Hallingskarvet og anslo det aktuelle området til ca. 300 km². Dette ble referert i stortingsmeldingen. I Miljøverndepartementets merknad til forslaget og som også baserer seg på resultatet av en omfattende høring av Naturvernrådets utredning, heter det bl.a. i meldingen side 107:

"Departementet er innstilt på å videreføre forslaget om nasjonalpark for Hallingskarvet. Blant annet skal Lengjedalen vurderes tatt med i nasjonalparken. Det vil videre være aktuelt å vurdere områdene vestover mot Vangebreen som del av verneforslaget samtidig som behovet for et ytre landskapsvernområde også vil bli vurdert."

På denne bakgrunn innstilte Regjeringen på at verneforslaget skulle videreføres i landsplanen og at nasjonalpark med eventuelt landskapsvernområde er de mest aktuelle verneformer. Det ble ikke sagt noe om størrelsen på et eventuelt framtidig verneområde.

Stortingets behandling av landsplanen gav heller ingen bindinger med hensyn til størrelsen på de ulike verneforslagene som var omtalt i meldingen. I komitéinnstillingen side 15 heter det:

"Komiteen har merket seg at Stortinget i St.meld. nr. 62 ikke inviteres til å gjøre vedtak om det enkelte forslag til vern. Komiteen viser til at grenser for nasjonalparker og andre verneområder må avklares i den videre prosessen."

Jeg kan derfor ikke se at det høringsutkastet som nå ligger ute til lokal behandling er i strid med føringer i nasjonalparkmeldingen og Stortingets senere behandling.

Det er grunn til å understreke at fylkesmannen i Buskerud har fått i oppdrag av Regjeringen via Miljøverndepartementet å utrede et forslag til vern av Hallingskarvet. Fylkesmannen skal ikke fatte noe vedtak. Myndigheten til å fatte vedtak i slike saker er tillagt Kongen i statsråd.

Det er lagt opp til en omfattende og demokratisk behandlingsprosedyre der alle impliserte parter skal få anledning til å komme fram med sine synspunkter. Det er bl.a. opprettet en egen referansegruppe med representasjon fra lokale interesser som skal bistå fylkesmannen i arbeidet. Senere skal Direktoratet for naturforvaltning avgi sin faglige innstilling etter en sentral høringsrunde.

Målet er et Regjeringen skal få et bredest og best mulig grunnlag, både naturfaglig og ikke minst i forhold til ulike brukerinteresser, for å kunne fatte endelig beslutning i vernesaken. Jeg håper vi skal få til et resultat som flest mulig kan være fornøyd med og som bl.a. kan bidra til nye muligheter for verdiskaping og næringsutvikling i de berørte bygdeler.

SPØRSMÅL NR. 965

Innlevert 27. september 2004 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 4. oktober 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan vil justisministeren sikre tilfredsstillende tilstedeværende politi i bl.a. Trysil, Engerdal og Sør-Hedmark?»

BEGRUNNELSE:

Representanter for politiet i Trysil, Engerdal og i Sør-Hedmark har den senere tiden påpekt manglende beredskap og tilstedeværelse i tildels store områder i Hedmark. Det opplyses om total mannskapsmangel og lukket lensmannsetat bl.a. i helger. Tilliten til politiet kan fort bli revet ned om nærheten forsvinner. Arbeiderpartiet har i Stortinget fått gjennomslag for sitt ønske om at alle tjenestesteder og lensmannskontorer skal opprettholdes. Dette innebærer også at stedene reelt må være bemannet. Norsk politi kan ikke vare måle sin vellykkethet ut ifra oppklaringsprosent og saksbehandlingstid. Nærhet og tilgjengelighet er størrelser som er vel så viktig for folks trygghet. Det er grunn til å etterlyse politisk engasjement i Regjeringen for å sikre dette. Det har gått for lang tid uten at noe gjøres. Endelig skaper køene i domstolene og i fengslene ekstra press mot politiet. Det er vanskeligere å plassere folk i varetekt, oppspore soningsplass og luke ut gjengangere. Mye ressurser brukes til transport og til etterforske kriminalitet begått av mennesker som burde fått sine saker behandlet i domstol og fengselsvesen.

Svar:

Politiet i Hedmark er tilstede i alle fylkets kommuner med 18 lensmannskontor og 3 politistasjoner. Samtlige av disse driftsenhetene har politiutdannet personell som deltar i vakt- eller beredskapsordning.

Hedmark politidistrikt har ulike typer beredskapsordninger. For Kongsvinger-regionen er det en

kombinasjon av reservetjeneste og døgnkontinuerlig aktiv tjeneste. I Midt- og Nord-Østerdal er det hovedsakelig reservetjeneste.

Trysil lensmannskontor og Engerdal lensmannskontor har et etablert vaksamarbeid som er basert på 8 tjenestemannstillinger, 6 i Trysil og 2 i Engerdal. Det er riktig at det i den siste tiden har vært fravær ved disse kontorene fordi tjenestemenn har hatt ferie og permisjon, og det har derfor vært nødvendig med et samarbeid med omkringliggende driftsenheter.

Politimesteren opplyster at han er i ferd med å lyse ut en ledig stilling ved Engerdal lensmannskontor. Erfaringsmessig er det dessverre svært vanskelig å få kvalifiserte søkere til stillinger i området.

Politimesteren forsikrer videre overfor Politidirektoratet at han anser ordningen som har vært iverksatt for polititjenesten i Trysil og Engerdal den siste tiden for forsvarlig for en begrenset periode. Det er likevel en målsetting å få bemannet alle vakanser.

Vaktberedskapen i Sør-Hedmark er et samarbeid mellom lensmannskontorene i Solør, Kongsvinger politistasjon og lensmannskontorene i Eidskog, Nord-Odal og Sør-Odal. 1. oktober 2003 startet denne nye og mer overbyggende beredskapsordning. Den nye samarbeidsordningen gjør at politiet har mer aktiv tjeneste enn tidligere. Dette medfører at polititjenestemenn er på arbeid utover vanlig kontortid både på virkedagene og i helgene, og at politiet er mer tilgjengelig for publikum og kan yte bedre service.

SPØRSMÅL NR. 966

Innlevert 27. september 2004 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 6. oktober 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil samferdselsministeren ta initiativ til å utforme nasjonale standarder for tilrettelegging for funksjonshemmede i kollektivtrafikken som fylkeskommunene kan legge til grunn for sine avtaler med transportselskapene?»

BEGRUNNELSE:

I et møte med Sør-Trøndelagsbenken 20. september 2004 har Norges Blindeforbund i Sør-Trøndelag tatt opp problemet med transport for funksjonshemmede. Blindeforbundet henviser til Nasjonal transportplan, hvor en av målsettingene er "Et transportsystem som er tilgjengelig for alle og et transportsystem som gjør det mulig for alle å leve et aktivt liv". Blindeforbundet har påpekt en rekke områder hvor de er rom for forbedringer når det gjelder transporttilbudet for funksjonshemmede, og ber blant annet om at det opprettes en transportordning for funksjonshemmede som er lik over hele landet, og at dette blir en "dør-til-dør-transport". I tillegg ønsker Blindeforbundet at det settes krav til konsesjonshavere for offentlig transport angående annonsering i busser og på holdeplasser, at bruk av førerhund på offentlige kollektive framkomstmidler sammen med krav om universell tilgjengelighet blir tatt inn i konsesjonsvilkårene. Blindeforbundet ønsker videre at brudd på konsesjonene skal medføre inndragelse.

I dag eksisterer det ikke så vidt jeg kjenner til noen sentral forskrift som gir retningslinjer i forhold til krav som bør/skal stilles fra fylkeskommunenes side om tilgjengelighet for funksjonshemmede i konsesjonsvilkårene for kollektivtransporten. Etter min mening bør slike retningslinjer utformes med tanke på å sikre universell tilgjengelighet.

Svar:

Arbeidet med tilrettelegging av kollektivtransporten for funksjonshemmede er høyt prioritert. Regjeringen vil at prinsippet om universell utforming skal stå sentralt i utviklingen av et tilgjengelig kollektivtransportsystem.

Utviklingen av standarder er en viktig del av arbeidet for universell utforming av transportsystemet. EU-direktivet for buss klasse I (EU-directive 2001/ 85/EC), som stiller *spesifikke krav til tilgjengelighet*, ble implementert i 2003, og fra februar 2004 må alle nyregistrerte busser klasse I være tilpasset dette direktivet. I den forbindelse har Vegdirektoratet, på vegne av Samferdselsdepartementet, ledet et prosjekt for å utrede problemstillinger og konsekvenser knyttet til innføring av bussdirektivet, og av ulike operative og tekniske løsninger som kan bidra til å bedre tilgjengeligheten for funksjonshemmede til buss. "Brukermedvirkningsforum for handikapspørsmål innenfor Statens vegvesens ansvarsområde" har vært referansegruppe for prosjektet. Kunnskapen fra prosjektet skal danne grunnlag for å stille krav om konkrete tilpasninger, enten som konsesjonsvilkår og/eller vilkår i avtaler om offentlig kjøp av tjenester.

Jeg vil også nevne at Regjeringen i Nasjonal transportplan 2006-2015 foreslår at det utformes et handlingsprogram for universell utforming/tilgjengelighet, tilgjengelighetsprogrammet BRA, som har som

formål å forbedre tilgjengeligheten for alle i transportsektoren. Et av virkemidlene i BRA-programmet er styrking av krav og retningslinjer for tilgjengelighet i utforming av infrastruktur, ved *tildeling av transportløyver og ved offentlig kjøp av transporttjenester*. Samferdselsdepartementet stiller allerede krav til tilgjengelighet ved tildeling av konsesjon for drift av ekspressbusser.

Handlingsplan for universell utforming

Det bør også nevnes at det i Regjeringens handlingsplan for universell utforming, blant annet er foreslått innkjøp, tilpasning og praktisk utprøving av nye elektroniske informasjons- og billetteringssystemer i transportsektoren som tilfredsstiller kravene om universell utforming.

SPØRSMÅL NR. 967

Innlevert 28. september 2004 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 7. oktober 2004 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil samferdselsministeren akseptere en slik handlingsmåte som samtlige flygeledere ved Oslo kontrollsentral gjennomfører ved å lamme all flytrafikk i østlandsområdet?»

BEGRUNNELSE:

Fremskrittspartiet viser til flygeledernes aksjon, som nå lammer all flytrafikk til og fra Østlandet etter at samtlige flygeledere ved Oslo kontrollsentral i Røyken, har sendt inn egenmelding om sykdom.

Det er beklagelig at en yrkesgruppe med flysikkerhet som ansvar tillater seg å bruke denne måte å aksjonere på. Det er unødvendig å begrunne hvilke store konsekvenser en slik handling medfører. Slik samfunnet fungerer, er det uholdbart at denne yrkesgruppe fremmer sine interesser på denne uverdige måte.

Hvis det skulle vise seg at det ikke dreier seg om reell sykdom, men en bevisst organisert handling fra disse offentlige ansatte, må dette få konsekvenser for de enkelte flygeledere. Sentrale spørsmål er om deres handling ved eventuell falsk sykdomsmelding kan få betydning for deres ansettelsesforhold. Videre bør samferdselsministeren vurdere det økonomiske ansvar disse handlinger kan medføre for de enkelte ansatte hvis virkelig sykdom ikke ligger til grunn for aksjonen som nå lammer all flytrafikken til og fra østlandsområdet.

Svar:

Mandag 27. september 2004 kl. 10.00 holdt Avinor personellmøter i Stavanger og Oslo kontrollsentraler der administrasjonens anbefaling til lokalisering av kontrollsentral sør ble offentliggjort. Kort tid senere ble luftrommet over Østlandet stengt. Årsaken var at ingen av de flygelederne som var på vakt på kontrollsentralen i Røyken, så seg i stand til å arbeide operativt. Luftrommet var stengt til tirsdag 28. september 2004 kl. 6.30 og ble da åpnet for begrenset trafikk på grunn av fortsatt redusert bemanning.

Avinor viser til at den enkelte flygeleder er ansvarlig for å gi melding til sin overordnede (sjefflygeleder for vedkommende lufttrafikkjenesteenhet eller dennes stedfortreder) når vedkommende anser seg uskikket til å arbeide operativt. Dette er hjemlet i internasjonalt regelverk som Norge er bundet av, og som er gjennomført i norsk forskrift. Av "Bestemmelser for Sivil Luftfart" (BSL-C 3-1, § 7 pkt. c) følger at en innehaver av et flygeledersertifikat skal *"avstå fra operativ tjeneste når det oppstår svekkelse i helsetilstanden som kan innebære at vedkommende er uskikket til å utøve flygekontrolltjeneste"*. Av BSL G 2-1 om etablering, organisering og drift av lufttrafikkjeneste, § 27, pkt. 1 følger at *"Dersom det er tvil om en autorisasjonsinnehaver er skikket til å utøve lufttrafikkjeneste, skal vedkommende tas ut av operativ tjeneste"*.

Avinor opplyser at ansvarlig leder for lufttrafikkjenesten i Avinor vurderte situasjonen slik at reservasjonene mot operativt arbeid var en reaksjon på den informasjon om kontrollsentral sør som ble gitt av arbeidsgiver. Avinor viser videre til at det aldri vil bli aktuelt å beordre en flygeleder til å arbeide operativt når vedkommende har reservert seg. En slik beordring ville ikke være i tråd med Avinors sikkerhetspolicy.

Situasjonen som oppstod for de reisende er svært beklagelig. Jeg har imidlertid ikke grunnlag for å vurdere den enkelte flygeleders reaksjoner på Avinors forslag om å slå sammen kontrollsentralene for Sør-Norge. Regelverket som pålegger en flygeleder ansvar for å be seg fritatt for operativ tjeneste, anser jeg som viktig og nødvendig for å kunne opprettholde en høy sikkerhet. Jeg legger til grunn at Avinor vurderer behovet for å følge opp flygeledernes reaksjoner i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 968

Innlevert 28. september 2004 av stortingsrepresentant Per Erik Monsen

Besvart 6. oktober 2004 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Importmerverdiavgift er et nullsumspill som innebærer både administrasjonskostnader for det offentlige og store likviditetsbelastninger for næringsdrivende som driver import.

Hvilke muligheter ser finansministeren for å gjøre ordningen mer smidig for næringsdrivende?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til tidligere spørsmål nr. 400 (2003- 2004) som omhandlet samme tema. Dette spørsmålet er en konstruktiv oppfølging med tanke på å bedre systemet.

I sitt svar påpeker finansministeren viktigheten av å ha regler for deklarerer ved import". Dette er riktig, men det er ikke deklarereringen som er problemet, men den hensiktsløse innbetalingen av mva. Statistikk og særavgifter kan likevel opprettholdes.

Finansministeren hevder videre at ikke tollkredittvurderingene byr på store problemer, men empirien viser det motsatte. Mangeårige eksisterende kunder rammes av unødvendige og urealistiske kredittvurderinger. Denne administrasjonen koster. Finansministeren svarer videre at "Innføring av nullsats for næringsdrivende vil medføre en betydelig systemmessig endring", her kan det ikke være snakk om annet enn enkle datamessige endringer. En slik endring er også foreslått av et enstemmig ekspertutvalg. Påstanden om at dette vil medføre store kontrollmessige endringer kan derfor neppe være riktig.

Dersom næringsdrivende ikke betaler mva ved import blir det heller ikke rett til fradrag - heller ikke urettmessige fradrag.

Videre må finansministerens påstand om at dette vil ha provenymessige konsekvenser være feil. Dette er et nullsumspill som kun skaper problemer for næringsdrivende som driver import.

Svar:

Du viser i ditt spørsmål til at det må være nødvendig å pålegge næringslivet å betale innførselsmerverdiavgift på anskaffelser til bruk i avgiftspliktig virksomhet, siden avgiften uansett kan trekkes fra i det etterfølgende oppgjøret med fylkesskattekontoret.

Spørsmålet om å frita næringsdrivende med fradragsrett generelt fra å innbetale merverdiavgift (NTL-modellen) og spesielt å frita importører med fradragsrett fra avgiftsplikt ble grundig vurdert av Zimmerutvalget i NOU 1991:30. Utvalget konkluderte ikke på dette området og la ikke frem forslag om endringer.

Departementet ser at det kan være argumenter for å endre reglene om innførselsmerverdiavgift. Departementet vil imidlertid peke på at et av hovedargumentene ved å gå vekk fra sisteleddssystemet var at selgeren ikke behøvde å vite om kjøperen var næringsdrivende eller sluttbruker i systemet og da heller ikke om anskaffelsen skulle benyttes i avgiftspliktig virksomhet (med fradragsrett) eller om den skulle benyttes utenfor avgiftspliktig virksomhet eller privat(ikke fradragsrett). En overgang (eller å gå tilbake) til et system hvor innbetaling ved innførsel gjøres avhengig av bruken i neste ledd skaper andre problemer enn dagens system og fører til at de svakheter som gjaldt etter sisteleddssystemet må løses.

Når det gjelder spørsmålet om å fritta importører fra å innbetale merverdiavgift til tollvesenet spesielt, påpekte utvalget at det kan være grunner som taler for å innføre et slikt fritak, men traff ingen endelig konklusjon. Det ble imidlertid fremhevet at et eventuelt fritak vil være betinget av at man bedrer informasjonsflyten mellom skatte- og tolletaten.

Som jeg redegjorde for i mitt forrige svar er det ved handel mellom næringsdrivende innen EU er innført et system for merverdiavgift ved handel over landegrensene uten at dette er knyttet prosedyrer eller innbetaling til selve grensepasseringen. Dette har vært mulig siden man har etablert egne interne kontrollsystemer basert på utveksling av informasjon mellom de respektive avgiftsmyndighetene. Systemet gjelder imidlertid ikke ved tredjelandshandel, og inngår heller ikke i EØS-avtalen. Det har derfor ikke vært mulig for Norge å slutte seg til systemet. At Norge uavhengig av de særlige kontroll- og prosedyreregler som er etablert ved handel mellom EU-land, skal lage et eget opplegg for merverdiavgift på varer som importeres fra andre land er en systemmessig stor endring som også krever etablert alternative kontrollordninger. Jeg har ikke ansett det hensiktsmessig å vurdere en slik endring nå.

Det kan også oppstå provenymessige konsekvenser av en slik endring, fordi det etter dagens system i regelen innbetales innførselsmerverdiavgift på et tidligere tidspunkt enn den innbetalte avgift kan fradragføres hos skatteetaten og fordi det innbetales merverdiavgift på varer som ikke skal videreselges.

Jeg har derfor, som det fremgår av mitt tidligere svar til Stortinget, prioritert en vurdering av hvordan man på en mer hensiktsmessig måte kan sikre at tollkredittordningen blir mer velfungerende. Blant annet skal siktemålet med gjennomgangen være at næringslivet skal pålegges mindre plikter av administrativ og finansiell art. Toll- og avgiftsdirektoratet ble bedt om å prioritere en vurdering av dette.

Jeg har nylig mottatt et innspill fra Toll- og avgiftsdirektoratet som foreslår flere endringer i tollkredittordningen. Endringene innebærer at grensen for hvor høyt beløp som kan belastes tollkreditten (kredittgrense) og kravene til sikkerhet for å få innvilget kreditt lempes for næringsdrivende som er registrert i merverdiavgiftsmanntallet med god kredittverdighet. Endringene vil etter min mening gjøre ordningen med tollkreditt mer fleksibel og brukervennlig for næringslivet. Toll- og avgiftsdirektoratet har opplyst at endringene kan gjennomføres raskt, og Finansdepartementet har i brev av 1. oktober 2004 meddelt Toll- og avgiftsdirektoratet at de foreslått skal iverksettes.

SPØRSMÅL NR. 969

Innlevert 29. september 2004 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 6. oktober 2004 av landbruks- og matminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Tomtefesteloven ble før sommeren endret slik at fester av fritidseiendom i statsallmenninger, gitt visse vilkår, skal kunne løse inn tomten. Dette vil gi store inntektsreduksjoner for fjellstyrene, som har en stor del av sine inntekter fra festeavgifter.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at fjellstyrene settes økonomisk i stand til å ivareta sine oppgaver, når inntektene fra tomtefeste reduseres?»

Svar:

Jeg vil innledningsvis bemerke at endringene i tomtefesteloven, som innebærer at det gis innløsningsrett i statsallmenningene, innebærer noe helt nytt. Det har tidligere ikke vært innløsningsrett på disse eiendommene og det har vært en sterkt begrenset adgang til salg av statsallmenningsgrunn. Det var fra Regjeringens side heller ikke foreslått å innføre rett til innløsning. Bakgrunnen for Regjeringens holdning var de særegne forhold som gjør seg gjeldende i statsallmenningene mht. rettigheter og forvaltning. Jeg viser i denne forbindelse til Ot.prp. nr. 41 (2003-2004), sidene 36 og 37, hvor innløsningsspørsmålet i forhold til allmenningene er behandlet. Under høringen frarådet også flere av høringsinstansene at innløsningsrett i allmenninger skulle lovfestes. Når innløsningsrett nå likevel er vedtatt oppstår spørsmål om hvordan innløsningssummene skal fordeles og spørsmål om konsekvensene for fjellstyrene som i dag henter en vesentlig del av sine inntekter fra festavgifter.

Etter fjellovens bestemmelser skal det være fjellstyre i alle kommuner der det er statsallmenning. Fjellstyret har som oppgave å administrere bruk og utnytting av bygdefolks jordbrukstilknyttede rettigheter, og befolkningens adgang til utøvelse av jakt og fiske. Fjellstyret skal også arbeide for at statsallmenningene brukes på en måte som fremmer næringslivet i bygdelaget og som tar vare på naturvern og friluftsinnteressene. For hvert fjellstyre skal det være en fjellkasse for å finansiere disse lovfestede oppgavene. I henhold til loven skal fjellkassen ha halvparten av de løpende festeinntektene fra hytter og hoteller i vedkommende statsallmenning. Festeinntektene er, sammen med inntektene fra jakt og fiske, hovedinntektskilden for fjellkassen og dermed for fjellstyrets virksomhet. Resten av inntektene i statsallmenningene går inn i et grunneierfond som forvaltes av Statskog SF, og som anvendes til administrasjon og fellestiltak i statsallmenningene, bl.a. til næringsutvikling og infrastruktur i tråd med retningslinjene i loven. Inntektene fra statsallmenningene anvendes således bare i statsallmenningene, og holdes atskilt fra statens øvrige midler og inngår heller ikke i Statskogs regnskap.

Fjelloyen regulerer i og for seg ikke hvordan innløsningssummene skal anvendes, ettersom det tidligere ikke har vært adgang til innløsning i statsallmenninger. Dette reiser juridiske spørsmål som Regjeringen nå vil vurdere nærmere. Det er usikkert hvor mange som vil kreve innløsning, og innløsningssummene er også usikre. Dersom mange festere velger å innløse vil de løpende festeinntektene etter hvert avta, og bli erstattet av engangssummer fra festerne. Hvilke konsekvenser dette vil få for fjellstyrene har vi ikke full oversikt over, og jeg kan foreløpig ikke gi noe endelig svar på hvilke tiltak Regjeringen vil iverksette.

SPØRSMÅL NR. 970

Innlevert 29. september 2004 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 11. oktober 2004 av moderniseringsminister Morten Andreas Meyer

Spørsmål:

«Hva har statsråden gjort for å følge opp det familie-, kultur- og administrasjonskomiteen uttrykte i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2003-2004) om videreføring av pensjonsordninger i Statens Pensjonskasse blant annet i form av et justert bruttoprodukt?»

BEGRUNNELSE:

En samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité som i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2003-2004) uttrykte følgende:

"Komiteen mener det er hensiktsmessig at statlige fristilte virksomheter kan videreføre sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse. Både hensynet til de ansatte, virksomhetene og arbeidet med omstilling av statlig sektor tilsier at det åpnes for dette.

Komiteen vil understreke at hensynet til de ansatte, virksomhetene og arbeidet med omstilling i offentlig sektor tilsier at det åpnes for at statlig fristilte virksomheter kan videreføre sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse, blant annet i form av et justert bruttoprodukt."

I Innst. S. nr. 250 (2003-2004) fra finanskomiteen understreket et flertall at dette skulle følges opp. På dette tidspunkt var også Pensjonskommisjonens innstilling lagt frem. Saken er viktig for de bedrifter og ansatte dette gjelder.

Svar:

Som jeg uttrykte i spørretimen 28. april 2004, har jeg ikke ønsket å ta stilling til hvorvidt Statens Pensjonskasse skal kunne tilby et justert bruttoprodukt før Stortinget har behandlet den bebudede stortingsmeldingen om Pensjonskommisjonens innstilling.

Jeg mener videre at det ikke haster med å innføre et nytt produkt i Statens Pensjonskasse når de statlige

fristilte virksomhetene i dag fritt kan velge pensjonsleverandør og overgang til foretakspensjon eller eventuelt innskuddspensjon.

Jeg vil ellers bemerke at tidligere statlige virksomheter som er blitt fristilte, og dermed ikke lenger har rett og plikt til medlemskap i Statens Pensjonskasse, i all hovedsak har fått videreført sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse.

SPØRSMÅL NR. 971

Innlevert 29. september 2004 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 8. oktober 2004 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Ifølge tidligere brevveksling, skal man må være ferdig med utprøving av Electronic Vehicle Identification (EVI). Målet har blant annet vært å forenkle kontroll av kjøretøy mht. tyveri, forsikring og kjøretøygodkjenning.

Siden dette er et tema som Stortinget har vært engasjert i, vil jeg gjerne ha statsrådens syn på hvordan EVI-prosjektet skal vurderes opp mot Stortingets henstillingsvedtak nr. 377 den 3. april 2003, hvor det ble bedt om et prøveprosjekt basert på Micromarks teknologi?»

BEGRUNNELSE:

Justisministeren har tidligere og blant annet i brev til undertegnede datert 19. mars 2004 informert om at departementet vil avvente EU-prosjektet om EVI. Statsråden sa da at han ville avvente dette prosjektet før man eventuelt iverksatte et eget nasjonalt prosjekt.

Jeg går ut fra at EVI-prosjektet nå er avsluttet i henhold til planen og at erfaringene derfra er tilgjengelige også for norske myndigheter. Siden Stortinget har henstilt Regjeringen om å gjennomføre et prøveprosjekt basert på Micromarks teknologi, forutsetter jeg at statsråden nå tar initiativ til et prøveprosjekt. I motsatt fall bør statsråden redegjøre for hvordan han har tenkt å følge opp Stortingets intensjon.

Imøteser Deres svar med interesse.

Svar:

Som det fremgår av vårt svar av 19. mars 2004,

vil prosjektet om IT-basert løsning for forvaltningskontroll av kjøretøyer fortsette i regi av Vegdirektoratet, også med deltakelse fra UP. Ifølge Vegdirektoratet vil pilotutprøvingen starte i oktober med gjennomføring av kontroll på to steder, som senere vil bli utvidet til fem steder. Det tas sikte på videre utrulling fra og med 2005. Prosjektet vil være en effektivisering av kontrollrutinene i de tilfeller der kjøretøy er stanset. Håndterminaler kan avlese strekkoden fra Vegdirektoratets oblater for opplysninger om bilens kjennemerke som grunnlag for oppslag mot registre, i første omgang mot Autosys.

Politidirektoratet har opplyst at arbeidet med anskaffelser av nytt fartsmålingsutstyr, som også er omtalt i vårt brev, fortsetter. Dette kan utstyres med automatisk nummeregjenkjenning av samtlige kjøretøy som passerer som grunnlag for å verifisere opplysninger om for eksempel stjalne kjøretøy, der det er opplyst om bestemte kjennemerke kan være i bruk. Når det gjelder denne tilleggsfunksjonaliteten om automatisk nummeravlesning, så blir dette vurdert opp mot personvernlovgivningen.

På forespørsel fra Politidirektoratet opplyser Vegdirektoratet at EVI-prosjektet er noe forsinket. Ifølge Vegdirektoratet, vil de endelige resultatene av mulighetsstudiet i nær framtid oversendes til EU-kommisjonen som et vurderingsgrunnlag for om man skal innføre krav til EVI i kjøretøyer og eventuelt hvordan dette kan iverksettes. Vurdering av teknologisk løsning har vært en begrenset del av studien. De utfordringer som nå pågår er teknologinøytrale. Utfordringen er å bli enige om felles standarder, personvern, datasikkerhet, bruksområder og integrasjon mot andre systemer. Som nevnt i vårt svar av 19. mars 2004 er dette spørsmål som ønskes vurdert og løst før man starter teknisk utvikling, utprøving og utrulling.

Politidirektoratet følger det arbeid som pågår i EU, Vegdirektoratet og norsk politi for å effektivisere kontrollen med kjøretøy nasjonalt, men også for om mulig å øke innsatsen mot kriminalitet som foregår på

tvers av landegrensene. Berørte fagmyndigheter vil måtte vurdere hvilke tiltak det bør arbeides videre med på dette grunnlag.

SPØRSMÅL NR. 972

Innlevert 29. september 2004 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 8. oktober 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«Tidlig på sommeren fant en utbygger av et privathus tønner nedgravd på sin eiendom. Som følge av dette måtte byggearbeidene stoppe opp. Ingen ønsker å påta seg ansvar for deponering i grunnen og SFT har ikke svart på henvendelsen fra grunneier.

Vil statsråden hjelpe til med å skaffe klarhet for grunneier innen rimelig tid på denne vanskelige situasjonen?»

BEGRUNNELSE:

For innbyggere i Skedsmo kommune er det velkjent at Lillestrøm er spesielt belastet med ukartlagte utslipp til vann og deponeringer til grunnen. Det er uro i befolkningen i forhold til det som oppfattes å kunne ha en helsemessig konsekvens i forhold til dette. Derfor er det viktig å få klargjort ansvarsforhold for denne miljøsituasjonen og at dette skjer så raskt som mulig. Innbyggere i kommunen som ønsker å utnytte eiendommene sine må kunne være trygge for at de ikke blir utsatt for ubehagelige overraskelser og ansvar med påfølgende kostnader for eventuell ukartlagt forurensning.

Media har i den senere tid belyst flere forhold knyttet til utslipp fra Institutt for Energiteknikk på Kjeller. I den forbindelse har det igjen startet et arbeid for kartlegging av hva som foregikk ved bedriften på 1950-tallet. Det er videre velkjent i befolkningen at disse utslippene ikke er de eneste. Det kan kort nevnes utslipp til Fjellhamarelva fra Fjellhamar Bruk, Strømmen Værksted og Strømmen Staal. Denne elven munner for øvrig ut i Nitelva i Vollaområdet, Volla har utslipp fra IFE, Forsvaret og generell utslippsforurensning. Kommunen har tidligere huset verksteder for impregnering av stopler og sviller med mer for både NSB og nåværende Telenor. Videre har Dynea sin virksomhet på Lillestrøm med der tilhørende utslipp og uklarhet om deponering av avfall til grunnen.

I den foreliggende sak er både kommunen, Dynea og SFT blitt kontaktet. Grunneier har blitt informert skriftlig fra Dynea om at "SFT ved Bjørnstad anså det som at det blir statens ansvar å bistå grunneier i opprydding når slike saker oppstår".

Den uoversiktlige situasjonen som foreligger i Skedsmo kommune med hensyn til forurensning og eventuelle tillatelser til deponering i grunnen må finne sin løsning slik at innbyggerne ikke for fremtiden må bære ansvar for forhold som ligger utenfor deres kontroll. Videre er det viktig at innbyggerne i kommunen kan få visshet i om utslipp og forurensning i tidligere år ikke har en negativ effekt på deres og sine barns helse på kort og lang sikt.

Jeg håper statsråden ser den vanskelige situasjonen som befolkningen generelt lever med og situasjonen som den omtalte utbygger er kommet i ved å ønske å bygge hus på sin eiendom. Dette er et bygg som kommunen har gitt byggetillatelse for.

Svar:

Kommunen er forurensningsmyndighet i bygge- og gravesaker der det skal graves i forurenset grunn. I henhold til forskriftsreglene må den som selv velger å sette i gang graving (her: grunneieren) i forurenset grunn sørge for at det gjøres nødvendige undersøkelser og risikovurderinger først. Basert på disse skal det så lages en tiltaksplan, som godkjennes av kommunen. Ifølge vanlig praksis må den ansvarlige (her: grunneieren) selv betale for undersøkelsene, risikovurderingen og eventuelle oppryddings- eller sikringstiltak. Eventuelt kan han kreve pengene tilbake av den som forårsaket forurensningen, dersom denne finnes. Dette blir i så fall et privatrettslig spørsmål.

Dersom man velger å ikke fortsette bygge- og graveaktiviteten, vil man heller ikke trenge å følge opp

forskriftskravene til slik aktivitet. Forurensningen blir da liggende, og forurensningsmyndigheten, i dette tilfellet SFT eller fylkesmannen (avhengig av type grunneier/tiltakshaver) kan på selvstendig grunnlag pålegge den ansvarlige å gjennomføre undersøkelser eller tiltak, dersom de vurderer at det er behov for det. SFT/fylkesmannen vil i hovedsak rette pålegget til den som forårsaket forurensningen (kilden). Der denne ikke kan finnes eller ikke er betalingsdyktig, kan pålegg rettes mot grunneieren som ansvarlig. I slike saker må det alltid vurderes i hvilken grad det er rimelig å pålegge grunneieren denne kostnaden. Dersom kostnaden anses som urimelig iht. forurensningslovens bestemmelser eller den ansvarlige ikke har tilstrekkelig økonomisk bæreevne, kan staten i visse tilfeller gå inn og bære deler av kostnadene.

Jeg viser til at SFT i brev av 29. september til grunneieren har redegjort for myndighetsfordeling, tiltakshavers ansvar og saksgang i slike saker. I tillegg opplyser SFT at de hadde gitt slike opplysninger muntlig til grunneieren da han ringte SFT om saken. SFT opplyser videre at de har vært i kontakt med Skedsmo kommune som vil følge opp saken og involvere SFT ved behov. Kommunen jobber nå med å hjelpe grunneieren med å avdekke hvordan forurensningen kan ha oppstått og hvem som kan ha vært ansvarlig for dette. Kommunen vil også avklare om de selv har et ansvar som forurensere, dersom det viser seg at dette dreier seg om avfall fra en gammel kommunal fylling.

Miljøvernmyndighetene tok initiativ til en landsdekkende kartlegging av mulige områder med forurenset grunn fra slutten av 80-tallet. I Skedsmo kommune er det identifisert noen lokaliteter hvor det er behov for tiltak eller videre undersøkelser. På de fleste av disse er det allerede gjennomført tilstrekkelige undersøkelser og tiltak. Informasjon om kjente lokaliteter med forurenset grunn er allment tilgjengelig fra SFTs hjemmeside. Når det gjelder den generelle forurensningssituasjonen i Skedsmo kommune, viser jeg til at jeg har sørget for at miljøinformasjon vedrørende mulige tidligere utslipp og deponeringer av miljøgifter i Skedsmo kommune vil bli sammenholdt med forurensningsinformasjon innhentet av helsemyndighetene, for videre vurderinger vedrørende mulige helseeffekter for den berørte befolkningen.

Kommunen følger opp denne saken videre som rette myndighet, og hjelper grunneieren i en avklaring av den opprinnelige ansvarlige for forurensningen.

SPØRSMÅL NR. 973

Innlevert 29. september 2004 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 8. oktober 2004 av arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden følge opp mulighetene for etablering av flere minipol, og vil han ta initiativ overfor Stortinget og/eller Vinmonopolets styre slik at kommuner som er store nok befolkningsmessig også kan få etablert slike pol uavhengig av avstanden til allerede eksisterende vinmonopolutsalgsalg?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 148 (2001-2002) ba et flertall om at

Regjeringen innen utgangen av 2002 skulle utrede mulighetene for at AS Vinmonopolet etablerte driftskonsept med begrenset vareutvalg, eventuelt begrenset åpningstid. Dette var ønskelig fordi 18 pst. av befolkningen bor lengre enn 15 km fra nærmeste pol og sosialkomiteen mente at lovlig tilgjengelighet av alkohol vil gi mindre etterspørsel etter ulovlig solgte varer. Metanolsakene har på nytt aktualisert denne problemstillingen ytterligere.

Det var uenighet i sosialkomiteen om minipol kunne etableres uten lovendring. Problemstillingen er ikke berørt i endringene i alkoholloven som nå er til behandling i Stortinget, jf. Ot.prp. nr. 86 (2003- 2004).

Svar:

I årsberetningen for 2003 opplyser AS Vinmonopolet at om lag 85 pst. av befolkningen bor i en kommune med Vinmonopolbutikk eller bor mindre enn 15 km fra nærmeste butikk. I en undersøkelse MMI gjennomførte for Vinmonopolet høsten 2003, svarte 88 pst. av de spurte at tilgjengeligheten til en av Vinmonopolets butikker er god nok der de bor. Jeg vil videre vise til at antall utvalg i perioden januar 1997 til

utgangen av 2003 har økt fra 112 til 192, det vil si med vel 70 pst.

Det er igangsatt en prøveordning med fire såkalte minipol. Minipolene kjennetegnes primært ved reduserte åpningstider og et begrenset vareutvalg. Ordningen skal evalueres mot slutten av 2004, etter om lag ett års drift. På bakgrunn av evalueringen vil AS Vinmonopolets styre vurdere om ordningen med minipol skal videreutvikles på landsbasis.

Arbeids- og sosialdepartementet utøver kontroll med utbyggingstakten og den regionale fordelingen av utsalg, og jeg vil også følge opp evalueringen av minipolene i styringsdialogen med AS Vinmonopolet.

Ifølge Stortingets anmodningsvedtak er formålet med minipolordningen å oppnå en tilfredsstillende tilgjengelighet for utkantstrøk, og det vil først og fremst være aktuelt å etablere slike utsalg på steder hvor avstanden til nærmeste Vinmonopolutsalg er lang. Jeg kan vanskelig se at det vil være aktuelt å etablere minipol uavhengig av avstanden til allerede eksisterende Vinmonopolutsalg. Det er imidlertid opp til AS Vinmonopolets styre å bestemme utsalgenes størrelse, herunder ta stilling til om det i en kommune er behov for utsalg av ulik størrelse.

Slik som ordningen er organisert i dag, har det ikke vært nødvendig med lovendringer.

SPØRSMÅL NR. 974

Innlevert 30. september 2004 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 8. oktober 2004 av miljøvernminister Knut Arild Hareide

Spørsmål:

«I et høringsbrev skriver Miljøverndepartementet at de har vektlagt konfliktvurdering og lokalsamfunnets innflytelse ved formulering av rovviltneemndenes oppgaver og funksjon og tallet på rovdyr i regioner.

Kan statsråden opplyse hvem departementet har benyttet seg av i sine vurderinger når de ikke har oppnevnt rovviltneemndene, og vil denne unnlattelsen av lokaldemokratisk innflytelse styrke tilliten mellom departementet og innbyggerne i lokalsamfunn slik Stortinget påla Regjeringen?»

BEGRUNNELSE:

1 200 sauer er antagelig tatt av jerv i de tre Nordlandskommunene Meløy, Gildeskål og Rødøy i sommer. Samtidig har ulv tatt både sau, hester og storfe i Østerdalen. Dyrevermyndighetene (Mattilsynet) truer med å avvikle saueholdet i de tre kommunene på grunn av jervens herjinger. Dette bryter med intensjonene som et flertall på Stortinget ga uttrykk for under behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur. Det er en generell oppfatning at Stortinget har vedtatt at forvaltning av rovdyr ikke skal sette beitenæring, dyrevelferd eller arbeidsplasser i lokalsamfunn under press.

I den forbindelse med etableringen av rovviltsoner, skulle det opprettes regionale nemnder, rovviltneemnder. Disse er ikke oppnevnt. Likevel har Miljøverndepartementet i et høringsbrev om forvaltning av rovvilt satt opp fordeling av rovdyrstammer i de forskjellige rovdyrsonene. I brevet blir det hevdet at konfliktvurdering er vektlagt for flere rovviltarter og for flere regioner. Forholdet til lokalsamfunnene

er også vektlagt, heter det. I husdyrorganisasjoner og lokalsamfunn spør man seg hvordan Miljøverndepartementet har vektlagt konfliktvurdering og forholdet til lokalsamfunnet når departementet ikke har opprettet rovviltneemndene. Det blir stilt spørsmål om departementet har hatt kontakt med folkevalgte i lokalsamfunn. Særlig fordi innbyggerne i lokalsamfunn opplever at Miljøverndepartementet ikke driver en reell aktiv og dynamisk forvaltning, der skadedyrene blir tatt ut. I stedet opplever man at en engere krets rovdyrforskere og byråkrater har laget kriteriene for dagens rovdyrpolitikk. Direktoratet for naturforvaltning har måttet tåle, og må tåle sterk kritikk for sin nærmest eneveldige rolle i rovviltforvaltningen, og dette bidrar klart til å bygge opp om den voksende mistilliten som har oppstått mellom stortingspolitikere og Miljøverndepartementet på den ene side, og lokalpolitikere, lokalbefolkningen og husdyrholdere på den andre siden. Administrerende direktør Arne Røra i skogeierorganisasjonen Norskog hevder i et innlegg i Nasjonen 28. september at mangelen på magemål hos rovdyrvernerne blant forskere og byråkrater er så overveldende at systemet fremstår som en parodi på seg selv.

Det er viktig å påpeke at Miljøverndepartementets oppførsel bryter med Stortingets intensjoner som går ut på at husdyrbrukere skal kunne drive aktivt landbruk i rovdyrsoner.

I Nordland kan 70 bønder bli truet til å avvikle saueholdet på grunn av jerven. Også utenfor rovdyrsonene i Østerdalen truer Miljøverndepartementets politikk gårdsdriften for bøndene ved at myndighetene unnlater å gripe inn og gjennomføre vedtatt politikk, nemlig å avlive rovdyr som går løs på husdyr.

Svar:

Stortinget fastsatte gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004), rammene for en ny rovviltpolitikk. Målet med de foreslåtte endringene er å sikre økt forutsigbarhet og økt lokal innflytelse i forvaltningen samtidig som overlevelsen til rovviltartene ikke skal trues. Det er også et mål å legge til rette for tilpasninger som kan redusere risikoen for rovviltangrep på husdyr og tamrein.

Stortinget la til grunn at det skal opprettes 8 regionale rovviltnemnder som skal ha hovedansvaret for forvaltningen av rovvilt innenfor hver sin region. Nemndene skal oppnevnes av Miljøverndepartementet blant representanter fra fylkeskommunene og Sametinget. Jeg har fulgt opp dette gjennom brev av 23. juni i år der Miljøverndepartementet ber fylkeskommunene, Oslo kommune og Sametinget foreslå kandidater til de respektive regionale rovviltnemndene.

Departementet har i utkastet til forskrift om forvaltning av rovvilt, som ble sendt på høring den 14. september i år, konkretisert nærmere mandat, oppgaver, ansvar og virketid for de regionale nemndene. Det foreslås at nemndene får ansvaret for å utarbeide en forvaltningsplan for rovvilt, ansvaret for forebyggende og konfliktdempende virkemidler i regionen, og ansvaret for de ulike jakt- og fellingsregimene for rovvilt i regionen innenfor rammen av fastsatte bestandsmål for hver art. Dette er i tråd med Stortingets behandling av rovviltmeldingen. Høringsfristen for denne forskriften er satt til 15. desember 2004.

Stortinget fastsatte i mai i år mål for antall årlige ynglinger av hver rovviltart for hele landet. Disse bestandsmålene er 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv, 15 ynglinger av bjørn og 3 ynglinger av ulv. For ulv har Stortinget forutsatt at reviområder som også ligger i Sverige kommer i tillegg. For kongeørn skal bestanden opprettholdes med 850-1 200 par i hele landet. Det er departementet som har fått i oppgave og fordele de nasjonale bestandsmålene på de enkelte regionene. Stortinget har imidlertid forutsatt at endelige bestandsmål for regionen skal fastsettes i samråd med nemndene. Jeg vil følge opp dette i tråd med Stortingets forutsetninger.

Rovviltnemndene er nå under oppnevning. Når høringsuttalelsene til forskriften om forvaltning av rovvilt har kommet inn vil departementet, i tråd med Stortingets føringer, legge opp til en prosess med de regionale rovviltnemndene før bestandsmålet i den enkelte region fastsettes.

Som varslet allerede i St.meld. nr. 15 (2003- 2004) legger departementet opp til at det nye forvaltningssystemet for rovvilt basert på åtte nye regioner, åtte regionale nemnder, egne bestandsmål i den enkelte region mv. skal være operativt fra 1. april 2005.

SPØRSMÅL NR. 975

Innlevert 30. september 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 8. oktober 2004 av helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Helseforetaket Helse Vest er etter lov om målbruk i offentlig tjeneste pålagt å skifte administrativt språk. Nynorsk skal være administrativt språk, og endring av skilt, konvolutter, brevpapir mm er anslått til å koste mellom 20 og 25 mill. kr. ved Haukeland universitetssykehus alene. Helseforetakene har en vanskelig økonomisk situasjon.

Mener statsråden det kan aksepteres at helseforetakene bruker penger til nytt administrasjonsspråk i stedet for at pengene brukes til pasientbehandling?»

BEGRUNNELSE:

Jeg er oppmerksom på at lov om målbruk i offentlig tjeneste gjennom § 7 pålegger statsorgan å velge flertallsmålformen for kommunene i området.

Det urimelig i denne loven er at kommuner telles likt uavhengig av hvor mange innbyggere kommunene har, og at bare kommuner som har valgt målform telles med.

Men når jeg vender meg til helseministeren om denne saken, er det på bakgrunn av spørsmålet om prioritering som i denne forbindelse melder seg om bruk av ressurser innenfor sykehussektoren. Ved behandling av pasientrettighetsloven er det blitt understreket hvor viktig det er med riktig prioritering. I selve pasientrettighetsloven § 2-1 om rett til nødvendig helsehjelp heter det blant annet: "Retten gjelder bare dersom pasienten kan forvente nytte av helsehjelpen og kostnaden står i rimelig forhold til tiltakets effekt."

Når helseforetak som opplever en vanskelig og presset økonomi, der sparetiltak for å rette opp økonomien kan gå ut over pasientene, pålegges ekstraavgifter som skifte av skilt og brevpapir for å gå fra bokmål til nynorsk vil mange stille spørsmål om kostnaden står i rimelig forhold til tiltakets effekt.

Det er også slik at mange helseforetak både har lange ventelister samt pålegg fra helsetilsyn, branntilsyn og arbeidstilsyn som ikke følges opp med henvisning til vanskelig økonomi.

Mange vil derfor kunne stille spørsmål om hvilke lover som er viktigst; de som skal sikre pasienter behandling under betryggende forhold eller de som skal "sikre" at sykehusene er merket med skilter på "riktig" målføre!

Jeg håper at helseministeren vil gripe inn og gi klar beskjed til helseforetakene at omskilting skal utstå til økonomien er bedre!

Svar:

Det er som kjent lov av 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig tjeneste (målloven) som regulerer bruk av nynorsk og bokmål i statlig virksomhet, herunder spørsmålet om såkalt tjenestemål i regionale statsorganer. Loven forvaltes av kultur- og kirke-ministerens, og mitt svar til representanten Sortevik er forelagt henne. Jeg viser i denne sammenheng også til de svar som kultur- og kirkeministeren tidligere har gitt på skriftlig spørsmål nr. 864 fra representanten Øyvind Vaksdal og på skriftlig spørsmål nr. 897 fra representanten Arne Sortevik.

Bakgrunnen for spørsmålet er vedtak som er gjort av Kultur- og kirkedepartementet den 18. mars 2004, om at helseforetak og regionale helseforetak etter lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. § 2 er å regne som statlige organer etter målloven, og at de dermed faller inn under lovens virkeområde. Vedtaket er basert på rettslig vurdering. Det er ut fra dette ingen tvil om at målloven gjelder for helseforetakene.

Dette innebærer bl.a. at Helse Vest RHF og helseforetakene i regionen har nynorsk som tjenestemål, fordi dette er i samsvar med flertallsmålformen blant kommunene i det geografiske området som helseforetakene dekker. Tilsvarende har Helse Øst, Helse Sør og Helse Nord bokmål som tjenestemål, mens Helse Midt-Norge er nøytralt, fordi det i dette området ikke foreligger noen flertallsmålform.

Det er min klare forutsetning at de lovene som gjelder for våre helseforetak, skal følges av foretakene som av alle andre. Det aller viktigste må være at ekstern skriftlig korrespondanse blir i tråd med målformen, altså at alle standardbrev og standardskriv, pressemeldinger, styredokumenter og vedtak samt formell kommunikasjon med kommunene og andre offentlige organer og større grupper skjer i henhold til målloven. Privatpersoner vil i tråd med loven få svar på den målformen de bruker. I tillegg bør skilt ved hovedavkjøringer og lignende korrigeres i henhold til tjenestemålet.

I de tilfeller der målloven innebærer en omlegging i forhold til tidligere praksis, er det klart at det vil kunne påløpe noen kostnader. Dette må nødvendigvis dekkes innenfor den samlede rammen Stortinget stiller til rådighet for helseforetakene. Innenfor de tildelte ressurser plikter ledelsen også å sikre at lovkrav blir ivarettatt og oppfylt, enten disse er stilt i helselovgivningen eller i andre lover. I denne sammenheng har jeg tillit til at ledelsen i helseforetakene vil

sikre at dette ikke vil gå på bekostning av pasientbehandling.

Det gjelder å finne fornuftige og praktiske løsninger, som gjør at kostnader kan fordeles over tid, bl.a. ved at de i stor grad kan fanges opp gjennom det løpende arbeidet med renovering og oppdatering. For eksempel kan tekst på intern skilting endres når denne likevel skal renoveres, og forhåndstrykte konvolutter og brevark kan brukes opp før de erstattes av nye osv. For øvrig er praksis i stor grad allerede justert i samsvar med reglene, idet pressemeldinger, styredokumenter og annen skriftlig korrespondanse nå sendes ut på nynorsk fra alle foretakene i Helse Vest.

SPØRSMÅL NR. 976

Innlevert 30. september 2004 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 8. oktober 2004 av fiskeri- og kystminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fra Kystverket foreligger nå sluttdokument for konsekvensutredning om alternativ farled til Bergen havn. Konsekvensutredningen er godkjent av Kystverket som ansvarlig myndighet. Utredningen konkluderer med at staten må stå som byggherre og ansvarlig for finansiering av tiltaket. Seilingsleden var forutsatt bygget da Askøybroen ble bygget. Alternativ seilingsled er nå foreløpig anslått til 180 mill. kr.

Hva er nå statsrådets fremdriftsplan for å sikre realisering av prosjektet?»

BEGRUNNELSE:

Usikkerhet om miljømessige konsekvenser, byggekostnader og samfunnsøkonomisk nytt er nå ryddet av vegen gjennom konsekvensutredningen.

Kostnadene selv med 25 pst. usikkerhet er blitt på 180 mill. kr inkl. mva; betydelig lavere enn antydnet og omtalt gjennom alt for mange år dette prosjektet har måttet vente på realisering.

Fra organisasjoner og bedrifter som arbeider med turisttrafikk til Hordaland, Vestlandet og landet for øvrig med Bergen som innfallsport gjennom Bergen havn hevdes det at fri seilingshøyde vil påvirke det samlede omfanget av fremtidig cruisefart. Basert på slik argumentasjon skal det 1-2 ekstra anløp til for at bygging av alternativ seilingsled er samfunnsøkonomisk lønnsomt også som frittstående prosjekt.

Viktigere er det imidlertid at sett i sammenheng med bygging av Askøybroen fremstår prosjektet som klart samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det var som kjent en klar forutsetning ved bygging av Askøybroen at

også alternativ seilingsled til Bergen havn uten høydebegrensning skulle bygges.

En viktig milepæl på vegen til realisering er nå passert. Staten har nå muligheten til å forsere arbeidet med gjennomføring av prosjektet gjennom forpliktende finansieringsvedtak parallelt med at reguleringsplaner i berørte kommuner klargjøres. Med den spesielle forhistorien til dette prosjektet er det nødvendig at statlig myndighet nå fremviser initiativ i saken.

Svar:

Da Askøybroen ble bygd innebar det en begrensning i seilingshøyden og dermed for hvor høye fartøy som kan gå til og fra Bergen indre havn via Byfjorden. Forutsetningen den gangen var at en alternativ farled skulle etableres inn Herdlefjorden via Det Naue og Herdlaflaket. Dette alternativet er ikke realisert av hensyn til miljøet i det vernede området på Herdlaflaket.

Det er nå, som du selv nevner, utredet et annet alternativ via Skjelangersundet. Kostnadene er beregnet til 180 mill. kr. Kystverket vil vurdere dette prosjektet opp mot andre prosjekter i forbindelse med utarbeidelse av Kystverkets handlingsprogram for oppfølging av Nasjonal transportplan 2006-2015. Handlingsprogrammet skal foreligge høsten 2005.